PHARMACOPOEIA MEDICO-CHYMICA, SIVE THESAURUS PHARMACOLOGICUS, QUO COMPOSITA QUAEQUE...

Johann Schröder, Sebastian Furck

Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
12
8 N
33

Digitized by Google

12

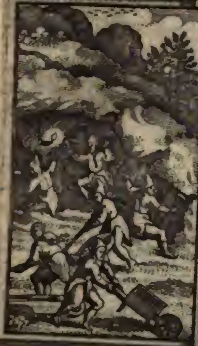
I

C.67.d.

12
d
21
d
21

12
21
e
21

IOHANIS SCHRÖDERI M.D.
PHARMACOPŒIA MEDICO-CHYMICA.

Plurimis locis correcta,
multisq; novis flosculus
adornata.

Divulgata
Sub Cenſura, Ampl. Collegij Medici
Vlmenſis.
Sumptibus Johannis. Gerlini
Bibliopolæ ibidem.

M. DC. L.

PHARMACOPOEIA

MEDICO-CHYMICA,

Sive

THESAURUS PHARMACOLOGICUS,

Quo compoſita quæque celebriora; hinc Mineralia, Vegetabilia & Animalia Chymico-Medicè deſcribuntur, atque inſuper Principia Phyſicæ Hermetico-Hippocraticæ candidè exhibentur.

OPUS

Non minùs utile Phyſicis, quàm Medicis:

EDITIONE TERTIA, plurimis in locis auctum ac emendatum.

AUTHORE,

JOHANNE SCHRÖDERO, M.D.

Reip. Mœno-Francof. Phyſ. Ordinario.

Cum Privilegio S. Caſ. Majeſt.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITT. EMANUELE

ULMÆ SUEVORUM,
Impenſis JOHANNIS GERLINI, Bibliop. 1649.

12-8-N-33

MAGNIFICIS NOBILISSIMIS, AMPLISſimis, Conſultiſſimis & Prudentiſſimis

DNN. PRÆTORI, CONSULibus ac Senatoribus Inclytæ Imperialis Reip. Francofurtanæ.

Dnn. ac Fautoribus meis honorandis, Salutem & Obſerv.

DEUS ELOHIM, *Viri Magnifici, Nobiliſſimi, Ampliſſimi, Conſultiſſimi, Prudentiſſimi,* rei quidem nullius indiguit, quæ ad perfectionem ſuam facere quoquo modo poſſet: nihilominus pro liberrimo ſuo beneplacito ſui exiſtere voluit ſpeculum viſibile, quo inviſibilis ſua θειότης καὶ δύναμις, (*Rom. 1.*) i.e. *Eſſentia ac potentia* viſibiliter pateſcerent, hiſque cognitus celebraretur, adeoq; lætaretur. Speculum id *Natura* eſt, ſive Mundus univerſus, & in hoc præcipuè *Homo,* velut univerſitatis complementum. Nimirum hoc ſpeculum DEI eminentiſſimum, peculiariterque Spiritu ELOHIM inflatus eſt, electus ſc. ante omnia in Filio dilecto, ut eſſet ſanctus, perfectioniſque capax ſupernaturalis. Quare ut *Triunus* eſt JEHOVA: ita *Naturam* & evidentiſſimè *humanam triunam* exiſtere voluit: *Spiritum*, quem inſitum vulgo vocant; *Corpus*, quod ejus ſubjectum; & *animam* quæ veluti ignis utrumque illud actuat, animat, vitaliq; flam-

ma perfundit. Idem JEHOVA, ut *potentiis* inſtructus, imò ipſamet potentia eſt operoſiſſima: ita etiam *Naturæ*, maximeque *homini facultates* inditas voluit operoſas, easque ad imaginem divinam tum *internas*, tum *externas*. Prioribus res quæque ſeſemet reſpicit, atque actutum ac eſſe res incipit, *Spiritus Anima* accenſus *ſubjectum* ſibi generat, & ordinat, (in Natura corpus vocatum:) Hinc procedunt ſubinde radii aliorum ſervitio deſtinati, fonſque potentiarum *externarum*. Poſterioribus igitur his res quæque res extra ſe poſitas concernit, harum ſervitio prona, magis, minus, prout res cognatæ invicem, tum quoque prout rerum conditio cultuſque exegerit. Idem JEHOVA ut *affectibus* affici dicitur, *voluptate* ſc. vel *dolore* & *triſtitia*: Ita pro re nata *Naturæ* & evidentiſſimè *homini affectus* indidit, quibus tum delectatus ſtimuletur, tum moleſtatus deterreatur. Cæterum ut *bonus* JEHOVA in ſe eſt, imo ter optimus maximus, adeoque *Eſſentiam* optimam poſſidet, *potentiam* optimè adminiſtrat, & hinc *affectu* optimo fruitur, id eſt, *Voluptate* ineffabili: Simili modo *Naturam* & pro re nata *humanam* optimam voluit, optimam ſc. diſpoſitionem *principiorum Eſſentialium*, optimam *facultatem* inditarum adminiſtrationem, & hinc *affectum* optimum, videlicet ἡδονὴν ſeu *voluptatem*. En finis Naturæ propoſitus *felicitas* ſcil. ſive *ſummum* illud *Bonum* mundanum; Cœleſtis illius ſummi Boni antitypus & ſpeculum. Hujus ergo ut gradus certi

ſunt:

ſunt: ita & illius, atque idcirco *Naturam* & præ aliis *humanam* JEHOVA exiſtere voluit perfectam quidem, verum in gradu non ſtatim ac origine ſupremo, ſed initiali, è quo ſubinde cultura accedente ad ἀκμὴν aſcenderet, perinde ſc. uti & ipſemet JEHOVA, licet in ſe omnino immutabilis; attamen ex Natura creata, hujuſque conformitate ac obedientia voluptatem capeſſere conſtituit. Voluit autem JEHOVA omnia hæc, prout ipſemet liberrimus exiſtit, cum libera hominis voluntate & arbitrio, ad bonum tamen inclinante. Quare ut propoſitum hoc DEI conſiſteret, oportuit Mundum, cum non eſſet produci; cum eſſet, conſervari; cum depravatus, redintegrari. Hinc *Creatio*, eaque q. continuata *Generatio*: hinc & *Conſervatio* ſeu *Gubernatio*: hinc demum corruptionis *reſtauratio*; ceu media ad felicitatem dictam collimantia. Et hæc omnia eò auidius DEUS expetit, quo cunctorum adminiſtrationem legitimam non ſolum lege innata ſcriptaque cavet, ſed & miniſtris viſibilibus coercet & gubernat. Miniſtri hi præcipuè ſunt *Magiſtratus Dii* propterea dictus, & hinc vel ſolo hoc nomine arctè obligatus voluntati divinæ ſtudere, felicitatem que DEO propoſitam maſculè promovere. Quare cum *Sanitas* non minima Felicitatis dictæ portio ſit; nec poſtrema *Magiſtratus* functio erit, de illa ipſa eſſe ſolicitum & idcirco de *Medicina* rite adhibenda. Nimirum Medicina adminiſtrata legitimè ſanitatis tutela; perverſe, ejuſdem ruina. Hinc digna olim reputata Medicina, quæ à Regibus ipſis, aliiſque Magiſtratibus,

bus, viriſque celeberrimis addiſceretur, excoleretur, propagaretur; digna quæ honoribus, privilegiis & immunitatibus donaretur, digna quæ non niſi teſtimonio publico dignis repertis committeretur exercenda. Duobus autem præcipuè exercitatio hæc nititur, directione ſc. & elaboratione. Directionem dico, qua media ſanitatis præſcribuntur; Elaborationem, qua eadem elaborantur & adminiſtrantur. In utraque non poſſum non extollere, *Viri Magnifici, Nobiliſſimi, Ampliſſimi, nec non Conſultiſſimi*, providam veſtram curam, quippe quâ ad prius non admittitis, niſi publico teſtimonio comprobatos; ad poſterius, non niſi veſtro examine exploratos, & utroſque non niſi ſtipulata manu Jureve Jurando vobis devinctos. Verum enimvero: ut hoſtis vitæ *Diabolus* haud quicquam intermittit, quod tum ad moleſtandum, tum ad abrumpendum fatum videtur: ita citra Providentiam veſtram proh dolor! gliſcant agit, quorum inſcitiâ, ne dicam malitiâ vitæ civium non opinantium impune derogetur. Choræam in his ducunt *Judæi*, utpote quibus *ſubjectum* ad id aptius invenire vix licuit (*Keckerm. in Polit.*) His enim regulis ſuis occultis permiſſum novit *Gojim* id eſt, *Chriſtianos* impunè & citra homicidii notam, adeoque citra conſcientiam interimere. Hos notatos comperit, ut nævo malitiæ forma ſc. deformi, (quæ nota malitiæ à Natara ipſa impreſſa:) ita quoque fronte impudica, garrula Suada, mendacique lingua, mediis dicto ſcopo aptiſſimis, adeo

adeo quidem, ut quoque malitiæ, inſcitiæ, ruditatiſque per examen convicti & eapropter per *Senatus conſultum* Medicina abacti, nihilominus calleant animos faſcinare, leges eludere, libertatemque captare, de corio *Chriſtianorum*, grandiloquis loquaculis nimis credulorum, impunè ludendi. Miſeret me, quoties cernere datur, datur autem ſæpiſſimè, Recepta, quæ vocant, inepta, heterogenea, ne dicam noxia, incautis præſcripta. Miſeret, quoties audire contingit, contingit autem & hoc frequenter, affectus ſc. leves, præter rei veritatem perſuaderi periculoſos, idque ut credulorum burſa emulgeatur, medicaſterque audiat magnus. Miſeret, quoties cauſam morbi, ſpeciemque ridiculè audio enarratam. Sed cur miſeret? Mundus vult decipi, decipiatur. Veſtræ interim uti curæ eſt, *Viri Prudentiſſimi, prudentiâ veſtrâ incautis ſuccurrere, ſtolidis conſulere, inſciis præeſſe, imprudentibus providere:* ita Medicorum veſtrorum & hinc mei quoque officii de abuſu hoc Medicinæ *veſtram Prudentiam* ad graviora retractam, ſubmonere. Quod non minus expeto in bonam partem ſuſcipi, quam ſpero probatum vobis iri, ſi hoc operis, itidem ad legitimum Medicinæ exercitium collimantis, ad imitationem Pharmacopœiæ Auguſtanæ & Noribergenſis *nomine veſtro* divulgem. Continet nimirum celeberrima quamplurima, à Medicis veſtris, quos celebriores quovis tempore aluiſſe ſtudetis, profecta, & idcirco vobis ſolis meritò conſecranda. Continet quamplurima quibus offici-

ficinæ veſtræ, quarum non minimam curam geritis, & hinc inſtructiſſimas poſſidetis, præ aliis cluent. His accedit veſter in me favor, quod annis retro abhinc aliquot peregrinum civitate donaſtis, in Medicorum numerum adoptaſtis, privilegiis frui dediſtis, aliaque favoris indicia in me cumulaſtis ſufficientiſſimè. Eodem igitur favore fretus confido, hanc meam gratitudinis teſſeram, æqua mente iri ſuſceptum, qua ulteriori veſtro favori me commendo, ſanaque conſilia Reipubl. ruinam arcentia temporibus hiſce ruinam minitantibus cordetenus precor. Francofurti ad Mœnum è Muſæo ipſis Nundinis autumnalibus, Anno 1641.

Magnif.[æ] Ampl.[is] & Prud.[æ] V.[æ]

Obſervantiſ.[mus]

Johannes Schröderus, D.

EXIMIIS, DOCTRINA PRÆSTANTIBUS,
artiſque Pharmaceuticæ peritiſſimis VIRIS

Dn. Johan- Caſparo Sparn.
Dn. Johanni Saltzwedeln.
Dn. Johanni Graſern.
Dn. Jacobo Holtzapffeln.
Dn. Matthiæ Banſen.

Inclytæ Reip. Imperialis Francofurtanæ Pharmacopæis maxime induſtriis, Amicis ſuis ac reſpective Affinib. dilectis.

Johann. Schröder, D. ejuſdem
Reip. Archiater.
S. P.

PRodit jam partus Pharmacopœjæ meæ ſecundus, quem eo alacrius maturavi, quod cognovi partum priorem avidiſſime fuiſſe ſuſceptum, adeo, ut Exemplaria intra biennium non ſolum omnino ſint diſtracta, ſed & adhuc undique crebro perquirantur, partusque ſecundi editio ſollicite urgeatur. Quare ne deſim perquirentibus, gratificerque partum ſecundum urgentibus, auctiorem hunc modo communico, ſyllabisque diverſis ac ſynopſi breviſſima adornatum. Vobis autem Viri eximii ac peritiſſimi eundem quod conſecrem,

cauſæ me impulerunt variæ. 1. Favor veſter, quem hactenus à vobis expertus ſum, nimirum hunc non poſſum non reponere reciprocum. 2. Candor, quo vel ea, quæ pro arcanis vendita fuerunt, contribuiſtis. Hinc gratitudinis teſſeram dare fas fuit. 3. Stimulus, quo ad opus hoc tum divulgandum authores gnavi extitiſtis, ac poſtmodum partum hunc ſecundum monitis veſtris, literisque ea de re hinc inde ad vos transmiſſis urgere non deſtitiſtis. His ſcil. non parere inhumanum duxi. Prætereo peritiam & dexteritatem veſtram ſingularem, qua Officinas præ aliis celeberrimas, chymicisque medicamentis inſtructiſſimas vovetis, adeoque Momorum obtrectationi occurrere polletis. Conſecro igitur Vobis partum hunc ſecundum, quem animo benevolo iri ſuſceptum ſpero, quod ſciam partum priorem admodum arriſiſſe. His valete. Dabam è Muſeo Francofurti, nundinis vernis, Anno 1644.

VIRO

VIRO
Clariſſimo & Excellentiſſimo,

Dn. JOHANNI SCHROEDERO,

Med. D. & Reip. Franckofurtenſis ad Mœnum
Medico ordinario, Cognato ſuo dilectiſſimo,

PHARMACOPOEIAM
MEDICO-CHYMICAM
Tertiùm edenti
Congratulatur
JOHANNES Barckhauſen / J.U.D.
Conſiliarius Lippiacus.

Q Vos Patriæ & Sophiæ ſtudium commune, Schrödere,
Et ſanguinis cognatio conjunxerat:
Diverſum ſtudium jam ſeparat, & fabricavit
Apollo Te Medicum bonum & Botanicum:
Nam quas herbarum virtutes Theſſalus olim
Chiron ſuo labore magno repperit,
Quasque Dioſcorides doctiſſimus, Hippocratesque
Acutus, & Galenus expertiſſimus
Excoluêre ſuo ſtudio, atque Ægyptius Hermes
Extraxit acriore diligentia,
Quasque Theophraſtus gelidis in Teutonis oris
Reſuſcitavit maximis laboribus,
Hæc, cognate, tuo complecteris omnia libro,
Tuaque mentis expolis acumine.

Sed me legiferi ſpacioſa volumina juris
Mea manu Fortuna juſſit volvere.
Hinc almæ miſerum me pacis neſcia turba
Ferè indies (eheu) vexat, atterit, enecat.
Principum in Excelſis aulis quàm turpiter alter
Me criminatur, atque mox vult perditum:
Alter me laudat, ſcriptis & voce celebrat
Meum laborem, meque ſervatum cupit.
Hæc ferenda mihi ſors eſt: nam multat uterque
Pro honore maximo me onere graviſſimo.
Cunctorum tibi conciliat decus atque favorem
Phœbus, ſibique te collocat proximum.
Gratulor ergo Tibi, Phœbi doctiſſima proles,
Et ego meam ſortem feram placidiſſimè,
Atque tuum librum ſi carpet zoilus ore
Suo maligno, Tu feras quoque placidè,
Nam cum carpit ὄνος, non eſt onus hoc, ſed honos eſt,
Et magna res eſt ab optimis laudarier.

****

Foſſile, Planta, Animal, quî ſint adhibenda fugandis
Morbis, faſciculo, Docte Schrödere, doces.
Namque Metallifera hæc quicquid producit alitque
Quicquid & abſcondit terra benigna, refers.
Atque adeò luces noctesque laboribus urges,
Tradas quæ populo, quæ bona grata Deo.
Macte ergo, macte ægri perge juvare ſalutem:
Gratus es hinc ægris: gratus es hinc Medicis.

Sic gratulatur

Petrus de Spina, Doct.
Phyſ. Ord. Reip. FF.

An

AN tandem prodit tua, mi SCROEDERE, tot annis
Optata à tantis, PHARMACOPOEA, viris?
An tandem prodit, qua trux Libitina tenetur,
Qua leviore Charon cogitur ire rate?
O bene! in humano ſtabulantia corpore monſtra
Nunc digito poterunt liberiore premi.
Nunc quod Arabs, Grajus, Galluſq́, Iber atq́ Latinus
Continet, hoc uni vis tuo ineſſe libro.
Perge Machaoniæ modo ſic prodeſſe palæſtræ,
Æternum nomen phœbus Apollo dicat.

Cl. Dn. Affini ſuo gratulabundus deproperabat

Ludov. von Hörnigk/ *V. Juris,*
Med. & Phil. D. ſimulq́ Com. Pal.
Caſ. & Phyſ. Ordinar. Francof.

Excellentiſſimo Viro, Medico Experientiſſimo,

D. D. JOANNI SCHROEDERO,

Amico & Fautori magno,

ECce! Machaonias quicunque fideliter artes
Exercet, ſtudiis amplificatque ſuis:
Ille mihi gemino condignus honore videtur,
Laurea cui duplex impediatque caput.
Hoc, Schrödere, facis! Noſtram tu perficis artem,
Uſu, tu ſcriptis condecoraſque bonis.
Ergo mihi geminis venerandus honoribus exis,
Cum duplicique tuus laude triumphus erit.
Perge novis partam ſcriptis extendere famam!
Non amat ignavos gloria magna viros.
Præmia ſunt gnavis, & certa laboribus. Hæc te,
Ut celebri clarus laude ferare, juvent.
Fallor? an ut Medicis jam proderit uſibus, auctam
Sic reddet famam, quem dabis, ille liber.

Egregius labor iſte tuus? Tu dignus es autor
Quem Medicus, quem nunc Pharmacopœus amet.

Francofurti in Nundinis Autumnal. M DC. XLI.

Novi & elegantis operis Editionem,
cum affectu, congratulabatur

Joh Petrus Lotichius, D. Medicus,
Acad. Marpurg. Prof. P.L.

Encomium Medicinæ Sacrum.

Deus ipſe, ait Sirachus,
Medicum creavit; axe
Medicina traxit ortum:
Nebuloque, non honeſtus
Sapienſq; temnit illam.
Macrocoſmus iſte totus
Medica officina JOVÆ eſt;
Chymica officina mundi
Polydædala officina eſt.
Medicina nota Adamo
Fuit, idque teſte Moſe;
Quia nomina ipſe cunctis
Dedit apta rebus. atque
Medicum fuiſſe Moſen
Tibi teſtis arbor, à qua
Aqua amara facta dulcis,
Locus ipſe Mara teſtis.
Medicos ſua Joſephum
Habuiſſe conſtat aula.
Salomonidique *Regi*
Medicina nota tota
Medicina tot a nota.
Animantia ille cuncta,
Vegetabileſque plantas
Bene novit, annotavit,
Meminitque cuncta ad unguem,
Docuitq; cuncta ad hilum.
Medicum fuiße Eliſam
Sale facta aquæ ſalubres;
Colocynthides agreſtes,
Colocynthides amaræ
Quia dulcuere, Eliſa
Tibi teſtis eſt farina.
Medicum fuiſſe Eſaiam
Palatha illa teſtis; ulcus
Quia ſanat Ezechiæ.
Medicum fuiße Paulum
Tibi teſtis ipſe Paulus;
Stomacho hicce languenti
Modico mero medetur.
Medicum fuiße Lucam
Tibi teſtis iſte Paulus.
Genius comes Tobiæ
Medicus fuit Raphaël,
Oculos patris Tobiæ
Quia felle piſcis ungit

Medi-

Medicatur atq; corde &
Fugat hepate Aſmodæum.
Nihil honore majus
Sacra prodidere quicquam;
Nihil hoc honore majus
Quoq; continent profana:
Medicum quod Iſraëlis
Vocat ipſe ſe JEHOVA:
Medicum quod haudq; JESUS
Dubitat vocare ſeſe.
Nihil hoc honore majus
Sacra prodidere quicquam;
Nihil hoc honore majus
Quoque continent profana.
Tibi gratulor proinde,
Mihi gaudeo, quod edis
Lepidum novum huncce librum,
Medicum novum huncce librum,
Chymicum novũ huncce librum. ô!
Cerebellulum Minervæ es,
Et es oſculum Suadæ,
Es Apollíniſq; myſta!
Tibi gratulor proinde,
Mihi gaudeo, Joannes.

EPIGRAMMA AD EUNDEM.

FOſſilia & plantas, animalia, denique cuncta
Uſu pro Medico digeris & Chymico.
Ut ſtudii immenſi eſt infinitique laboris:
Sic opus immenſæ hoc utilitatis erit.

ita cenſeo, ita auguror
Joann. Sebaſtianus Bloſius, Philoſ.
& Med. D. Reip. Ulm. Poliat. & P. P.

AD EXCELLENTISSIMUM AUTOREM,
Amicum plurimum honorandum.
TROCHAICI.

DÆdale Scrutator indefeſſe rerum plurium,
Millies formantis ac verſantis actus Scenicos
Artis, Orbis cui miniſtrat cuncta totus largiter,
Morbidis ſalubritatem quò afferas mortalibus;
Unicum quem clamat eſſe civium gratiſſimum
Pergamus cum Co, ſuos poſt maximos Antiſtites,
Quem ſimul ſuo cupit tenere contubernio
Africæ gens Maura terræ, non medentium ultima,
Et ſimul ſuo gregi adſcribit Senex Ægyptius,
Quemq; Teuto, Gallus, Anglus cum Trionis ſeptimæ
Subdito, certante voto, deperibant, Finnone,

Docte

Docte Vir, Schrödere, quem non tangit incantatio
Seculi abhorrentis illa, Triſmegiſtus qua ſenex,
Quæ vel accuratior recentium ætas addidit
Spagyrum, eruditiori diſſecandi pharmaca
Arte, macte perge, non de more proletarii
Ordinis medentium, Soli Taricho, carnibus
Poſtprocul menſam abjici juſſis, petentes paſcier,
Et bonam artem qui ligant cumcircinationibus
Obſitæ ſubſcudibus rota molari polline,
Cumq; crateis valiſcis, farri condiſq; alveis.
Hoc enim niſu accipis Viri Sophi præconium;
Hoc adempto perſtrepis ceu naufragæ navis leve
Undiquaque apluſtre, cantilena Salgamariùm es.

Anton. Boxbarterus, D.
Phyſ. ord. Ulm.

EſSt locus in pratis, quâ ſe Tithonia Conjux
Mane novo roſeis explicuit radiis.
Atque ubi ſe multum *Scarabæa propago* recepit
Ludere ad apricum Solis, ab axe, jubar.
Luſus erat varius, viridi nec inutilis herbæ,
Quæ ſolet hoc ſemper creſcere multa loco.
Huc etiam horrifero ſeſe *Phlegethontis* ab Antro
(Credere quis poſſet?) Turba miniſtra tulit.
Prima hic Gorgoneis *Alecto* infecta venenis
Venit, *Tiſyphone* quam comitata fuit.
Tertia non ſegnis venit properantibus alis
Dira *Megæra* gravi congeminata malo.
Ventoſæ incipiunt ſubito crepitacula linguæ
Exerere, & de ſe non niſi magna loqui.
Gloria prima fuit *furiarum*, & Gloria ſumma,
De vitiis magnum tollere laudis opus.

Quo-

Quomodo *Myriadas morborum* eduxerit Orco
Quælibet, inque homines fuderit omne malum:
Peſtiferam hæc jactat *tabem*, immedicabile damnum,
Hydropem dirum hæc, horriferamque *febrim*.
Horriferam *febrim*, qui morbus ab orbe creato
Corpus in humanum ſævior uſque furit.
His & *Eryſipelas, Phagedæna, Elephantiaſisque*,
Atque *dyſenteriæ* fluxus, & *hexis* atrox.
Arthritis, raptæque *Epilepſia* Mentis, & *horror*
Cordis, pleuritis, cœliacuſque dolor.
Cuncta hæc *Eumenidum* diffuſa è pyxide damna
Humanum incipiunt ſollicitare genus.
Gloria quam vana hæc, jactantiaque improba multos
Strinxerit, inferni lurida turba probant.
Et *phlegethontææ* gaudent his dotibus undæ:
Gaudete, *in nihilum gaudia veſtra cadent.*
Ille Berillæo tandem miſerabile Tauro
Mugiat, Eumenidum cui fera dona placent.
Tandem ubi jam morbos alios, & plura malorum
Pergebant *Furiæ* commemorare truces.
Ecce, *novus* ſubitò per apertas *ſibilus* auras,
Per nemus & virides ſpontè ſuſurrat agros.
Anne *volucris* erat? ſed cur *fera cornua* frontem
Armabant? Taurus non erat, *ales erat*.
Num tibi cervinæ ſunt cornua cognita frontis?
Hoc etiam huic cernis *cornua acuta* modo.
Hoc monſtro viſo, *Furias* ſtupor omnis habebat,
Corripiunt celerem per nemus omne fugam.
Cervus at elatus naturæ viribus audax
Cœleſte aggreditur nobilis Artis opus.
Humanæ ut conſtent illuſtria commoda vitæ,
Corpus & ut poſſit, mensque valere diu.

Pharmaca componit grata, & *Medicamina* Divis,
Et quibus è Mundo damna fugare queat.
Corporis è latebris Peſtem depellere tentant?
Protinus è venis peſtile virus abit.
Sic age, ſic *Schrœdere* tibi hinc nomenque decusque
Creſcit, & æternùm fama ſuperſtes erit.
Et verè inceptas *volitare per ora virorum*,
Portitor & ſtygius pauper inopsq; jacet!

Hoc honoris & amoris ergò votum accinit

Johann. Tilemannus, D. &
Med. Prof. Ord. Marpurg.

Ad Doctiſſimum Virum,

Dn. JOHANNEM SCHROEDERUM,

Medicinæ Doctorem, fratris filium.

INgenii profers dotes, oſtendis & artem,
Herbarum Vires tradere quando ſtudes.
Dumq; Metallorum naturas ordine tractas,
Abdita quæ multis multa patere facis.
Hinc poterunt rectè varios ſanare dolores,
Hinc herbas morbis rectè adhibere ſcient.
Hoc Agnate modo chariſſime perge, ſequentur
Perdulces fructus, præmia, fama, decus.
Non inhonorus eris, non deficiente crumenâ
Aſſiduâ paſſim dote celebris eris.

Georgius Schrœderus, Reip. Salis Uff-
lenianæ Conſul, Authoris Patruus.

EX ſcriptis SCHROEDERE tuis, cùm vidit Apollo
Ingenii dotes, mentis miratus acumen,
Dixit, ea æternâ jubeo digniſſima cedro;

Quie-

Quicquid enim occuluère alii, hoc ipſum omne revelat,
Naturæque aperit mirâ brevitate receſſus,
Concluſumque tenet recto rerum ordine junctim,
Quicquid habent Arabum clariſſima lumina, Crinas,
Almanſor, Meſues, Avicenna, Salemnia, Zocha,
Quicquid & Hippocrates, Mithridates, quicquid & Hermes,
Quicquid & Eûclides, quid Chiron, quidque Machaon,
Quicquid & Hartmannus, quicquid Sennertus acutus,
Crollius, ac alii Chymico ſplendore coruſci,
Quorum indefeſſos eſt admirata labores,
Hoc noſtro fæcunda parens Germania ſeclo,
Quicquid habent, inquit, ſparſim, congeſſit in unum,
Atque ſuas Lacheſi leges indagine mentis
Solerti ſanxit, pulsâ formidine fati:
Hæc fando, æterno ditavit marmore nomen.
Ergò mihi vivas noſtræ pars altera vitæ
Faucibus ex orci quam tu, SCHROEDERE, reduxti,
Vive tibique tuis, totumque vireſce per orbem!

Merita gratitudinis & amoris monumentum
poſuit Mœno-Francofurti

Joannes Guilielmus Hochſtatt/D.
Phyſic. ord. ibidem.

****

Ad Clariſſimum & Doctiſſimum
D. JOHANNEM SCHROEDERUM
Medicinæ D. præſtantiſſimum, denuò
ſuam Pharmacopœiam edentem

Anagrammata tria.

I.

Ὁ Ἰωάννης Σχροίδερος.
Ἀναγραμματικῶς:
Δεῦ νοῖς χαῖς ἔρρωσο.

NΑὶ σε τόν ἰατρον πολυΐδρια, ΣΧΡΟΙ´ΔΕΡΕ, εἶναι
Σοῦ τόδε μαρτυρέει. βίβλιον ἀτρεκέως.
Ἄνθων γὰρ, χόρτων καὶ κάρπων, ἠδὲ μεταλλων
Ἰάτροις φαίνει φάρμακα πάντα σοφῆς.
ΔΗ῀Ν οὖν ΝΟΙ῀Σ ἜΡΡΩΣΟ ΧΟΙ῀Σ, ἠδ᾽ εὐτυχεῖ αἰὲν,
Ὅππως ἰᾶσθαι ἀσθενῆ ἄνδρα δύνῃ.

II.

Johannes Schrôderus Uſlenienſis Medicinæ Doctor.

Ἀναγρ.

Chare doctis medicis, anne venis? Viin'? odore flores.

CHARE vir, & DOCTIS MEDICIS celeberrime Doctor,
ANNE VENIS clarus Martis & artis ope?
Mars medicum te coluit quondam: at nobilis ars nunc
Te laudis titulo nobiliore beat.
Idque opus hoc medicum probat: En UNIS Ne peritè
Omnia, quæ medicis ſunt meditanda viris?
Hinc celebris medicus meritò nunc plaudis & audis,
Et ſcripti FLORES hujus ODORE tui.

III.

Johannes Schrôderus Uſlenianus Medicinæ Doctor.

Ἀναγρ.

En es ſicut roſa odora, nunc in medica flores: indue.

EN de roſis dum ſcribis, atque floribus,
Schrödere Doctor, cæteris,
ES Literatis omnibus SICUT ROSA
ODORA in horto florido.
ET NUNC IN arte MEDICA ubique nomine
FLORES tuo clariſſimo.
Sic perge libros ſcribere, & ſic INDUE
Scriptis tuis doctiſſimis.

Celebre

Celebre nomen atque talem gloriam,
Quæ apud futuros poſteros
Florebit & tibi virebit ſplendidè,
Dum terra picta gramine
Virebit, atque floribus vernalibus
Ornabit hortos fertiles.

Johannes Looſherus Florimontanus Paſtor Uſlenienſis & Superintendens Generalis in Comitatu Lippiaco F.

H*Erbis; non verbis, Medicorum eſt, pellere morbos.*
Verbis; non herbis, ſtolidorum eſt, credere corpus
Curandum! ergo abeant, abeant procul atque faceſſant,
Et vetulæ, & lamiæ, & varium gens impoſtorum
Vanidicum, indoctum, quos pro medicamine verba
Protruſiſſe juvat, credo, Cacodæmone fretos,
Aut Erebi furiis comitatos, pellere morbos
Carminibus Circes tentantes, murmure cantus
Theſſalici, orantes Erebonque Hecatenque Chaontaque:
Abſint, longè abſint, procul hinc; procul inde faceſſant!
Herbis; non verbis curantur corporis artus:
Herbis; non verbis fiunt medicamina vitæ:
Herbis; non verbis fiunt unguenta ſaluti:
Herbis; non verbis redeunt in corpora vires.
Ergo hinc longè abeant, procul hinc; procul inde faceſſant.
Verbis; non herbis qui curant corporis artus:
Verbis; non herbis quærunt medicamina vitæ:
Verbis; non herbis faciunt unguenta ſaluti:
Verbis; non herbis reparant in priſtina vires.
Ergo ſuis ceſſent verbis Medicaſter Apella!
Clamoſus Stentor! ceſſet furioſus Agyrtes!
Herbis; non verbis cunctis propino ſalutem!

M. Antonius Itterus, Gymnaſ.
Francof. P. t. Pr. Prim.

Joannes Schröderus Medicinæ Doctor.

ERIS COUS, SIC ORNANTE DEO IN RE MEDICA.

ALter Eris Schrödere Cous, Sic nomina reddunt,
Scripta probant Ornante Deo (quæ gloria major
Eſſe poteſt?) te In Re Medica. Concertet hirundo
Cygno, aut hœdus equo, ſi conentur tua ſcripta
Rodere Livor edax, Momusve aſinus, ſua norint
Crimina fœda prius; quid enim concertet hirundo
Cygnis, aut facere tremulis forte artubus hœdus
Conſimile in curſu poterit quam fortis equi vis?

Pharmacopœam Medico-Chymicam Excellentiſſimi & Experientiſſimi Viri Dn. D. Schrœderi anagrammate hoc extemporaneo condecorare lubens & meritò volui Francof. 8(18) Septemb. Anno 1641.

Balthaſar Stutenius
Medicus Bilfeld.

NOn nobis ſolùm nati ſumus (optimus inter
Romanos Cicero monuit) ſed vindicat ortus de off. l. 1.
Patria mox noſtri partem, partemq́ Parentes,
Partem fidus amor quos nobis junxit, Amici.
Et velut in terris quæ progignuntur, ad uſum
Proveniunt hominum; ſic magnus Conditor orbis
Ob genus humanum mortales condidit ipſos,
Alter ut alterius poſſet relevare labores.
Quò nos ergo parens ducit natura, ſequamur,
Omnibus officiis mutuò prodeſſe, hominumq́
Inter nos homines ſtudium, nunc artibus ipſis,
Nunc operâ, noſtrisq́ bonis vincire parati.
Hoc monitum obſervans, Clariſſimus arte medendi
Schrœderus, *verbis, factis, ſcriptisq́ ſaluti*

Proſpi-

Proſpicit ægrorum: teſtatur id optima praxis,
Teſtatur medicum, quod nobis arte volumen
Conſcriptum dederat magnâ: nunc auctius ipſum
Cùm videat lucem, meritò lætamur, & illi
Qui dedit, immenſas pro tanto munere grates
Solvimus, atq; ſuam multos producat ad annos
Neſtoris, optamus vitam, quo præmia digna
Accipiat ſtudio, multumq; ſalubria dictans,
Pluribus auxilium præſtet, vel præbeat Orbi
Exemplum, mutuo potius vigiletur ut ægris
Conſenſu, in partes quàm divellamur iniquè.

f.

Joann. Pfautz D.

CHARACTERES,

Qui in Pharmacopœia Medico-Chymica occurrunt.

Acetum	🜊	*Argentum*	☾
Acetum deſtillatum	🜋	*Argentum vivum*	☿
Aër	🜁	*Aries*	♈
Alembicus	🝪	*Arſenicum*	🜺
Alumen	O	*Auripigmentum*	🜽
Amphora	≈	*Aurum*	☉
Amalgama	āāā	*Balneum*	B.
Ana	ā aā	*Balneum Mariæ, ſ. Maris*	MB
Antimonium	♁	*Balneum Vaporis, ſ. Roris*	VB
Aqua	🜄	*Calx*	C.
Aqua fortis	🜅	*Calx viva*	🝁
Aqua Regia, Stygia	🜆	*Cancer*	♋
Arcitenens	♐	*Caper*	♑
Arena	🝗	*Caput mortuum*	🝎

Chalybs

Chalybs	♂	*Præcipitare*	⫪
Cineres	🝗	*Quadratus*	□
Cinnabaris	🜍	*Quinta Eſſentia*	Q.E.
Cornu Cervi	C.C.	*Retorta*	🝭
Crucibulum, Tigillum	🝧	*Sal Armoniacum*	✱
Cuprum	♀	*Sal commune*	⊖
Deſtillare	♌	*Sal Gemma*	♉
Dies	♂	*Sal Nitrum*	⦶
Drachma	ʒ	*Saturnus*	♄
Ferrum	♂	*Scorpius*	♏
Gemini	♊	*Sextilis*	✱
Hora	⧗	*Sol*	☉
Ignis	△	*Spiritus*	∿ Sp.
Iupiter	♃	*Spiritus Vini*	🜈
Leo	♌	*Stannum*	♃
Libra	♎	*Stratum ſuper ſtratum*	SSS.
Libr.	℔	*Sublimare*	♎
Luna	☽	*Sulphur*	🜍
Mars	♂	*Talcum*	X
Mercurius	☿	*Tartarus*	🜿
Mercurius ſublimatus	☿ ☿ ♎	*Taurus*	♉
Mercurius præcipitatus	☿ ☿ ⫪	*Terra*	🜃
Menſis	⊠	*Trigonus*	△
Nitrum	⦶	*Venus*	♀
Oleum	🝆	*Vinum*	V.
Oppoſitio	☍	*Virgo*	♍
Piſces	♓	*Virid. Æris*	🜨
Plumbum	♄	*Vitriolum*	🜖
Pulvis	🝨	*Vrina*	⊡

PHAR-

PHARMACOPOEIÆ
MEDICO-CHYMICÆ,
LIBER I.
DE ISAGOGE.

CAPUT I.
De Definitione ac diſtributione Pharmacologiæ.

Pharmacopœia eſt deſcriptio rerum medicamentalium ad bene medicandum. Seu eſt doctrina medicamentorum; adeoque & Pharmacologia eodem ſenſu dicitur.

N. *Medici officium tribus nititur mediis, remediis medicè dictis: alimentariis, chirurgicis, ac pharmaceuticis: Illa ſuppeditat Culina, iſta Chirurgia, hæc Pharmacologia.*

Objectum pharmacologiæ eſt res naturalis medicamentalis. Deſcriptio eſt ejusdem rei pharmacologica *Conſtitutio, Vſurpatio* atque *Signatio*.

De his agetur generaliter in Iſagoge *lib.1.* In Officina *lib.2.* Specialiter, in Mineralogia *lib.3.* Phytologia *lib.4.* ac Zoologia *lib.5.*

CAP. II.
De Rebus medicamentalibus nativis.

Iſagoge eſt pars Pharmacologiæ, quæ agit de rebus naturalibus medicamentalibus in genere.

N. *Res naturalis non opponitur artificiali, ſed ſupranaturali.*

Res naturalis medicamentalis eſt res quæcunque ad medicandum adaptabilis, ſive figuram ea obtineat nativam, id eſt naturâ inditam, ſive elaborationem aliquam officinalem ſuſtinuerit; illæ communiter veniunt nomine *ſimplicium, materialium, nativorum*; hæ *præparatorum*. Utramque ſeriem generaliorem videre licet *lib.2.* Verum enim vero, quia in utriſque nomina plurima occurrunt,

quæ v.. minus vulgaria, vel æquivoca, vel uni alicui claſſi minimè ſubjungi queunt, operæ precium duxi, pharmacopœias tyronibus ſynopſi brevi inſervire & utrarumque nomina alphabetica ſerie exhibere.

Sunt itaque Nativorum Nomina generalia.

A.

Acetum. Acetum in genere liquorem quemcunque acidum notare poteſt, unde nonnullis ſpiritus ⊖-li & ſimil. acetum dicuntur: Veruntamen in Officinis liquorem ſolum acidum denotat, ex potulentis ſuccis factum, & κατ᾽ ἐξοχὴν ex vino ſeu uvis. Et hoc recipiendum eſt quoties aceti ſimpliciter fit mentio. N. *Aceta infuſione parata Vide in lib. 2.*

Acini ſunt granula minutiora ſive per ſe creſcant, ut acini, i. e. baccæ ſambuci, ſive aliis incluſa, ut acini uvarum, quin & ipſas uvas integras ſonant.

Adeps idem quod pinguedo, generaliterque tàm axungiam quàm ſevum denotat, uſitatiùs tamen pro axungia uſurpatur, atque abſolutè pro adipe ſuillo. Vid. lib. 2.

Alabaſtri, ſunt folia illa viridia herbacea, quæ flores ſepiunt. In Mineralogia, Alabaſter ſeu alabaſtrites lapidem certum denotat.

Anthera, i.e. ſummitates ſeu cacuminula in florum medietate capillamentis incumbentia.

Apices, idem quod anthera.

Aqua quid ſit nemini ignotum eſt. Pharmacopæiam ſubit, tum nativa, tum præparata. Vid. l. 2. & 3.

Arbor, eſt planta lignea frutice grandior, Baum.

Aroma, Gewürtz. Vid. l. 2.

Arilli, idem quod acini ſeu lapilli in fructibus.

Axungia eſt pinguedo ſevo mollior, idemque cum adipe. Schmer/Schmaltz.

B.

Bacca. Beeren. Vocantur fructus quicunque parvo-rotundi.

Bitumen, eſt genus è mineralibus, Vid. l. 2.

C.

Cacumen. Cacumina ſunt idem quod ſummitates.

Calyx. Calyces ſunt oculi ſive gemmæ, florum prodromi. Ut oculi populi arboris: vel eſt folliculus quo flos primum, mox ſeminis fœtus clauditur.

Capillamenta ſunt filamenta illa tenuia in florum medietate ſurgentia.

Capita in Zoologia quid ſint, notum eſt, in phytologia rotunda illa ſeminum, aut florum receptacula referunt, ut caput papaveris, &c.

Capreoli, ſunt ligamenta contorta, quibus plantæ nonnullæ dotatæ ſunt, ut aliis ſeſe annectant.

Caro in ζωολογίᾳ vox notiſſima eſt, in φυτολογίᾳ ſubſtantiam illam molliorem fructuum ſucculentorum notat.

tat, quam alias pulpam vocamus; ut pulpa ſeu caro caſſiæ, caro prunorum.

Caulis, eſt truncus herbæ inter ramos & radicem.

Caudex, idem eſt in arboribus & fruticibus, quod caulis in herbis.

Coma in Phytologia idem quod ſummitates ſonat.

Cor, idem quod medulla vegetabilium.

Cornu. Cornua non niſi in zoologia locum habent. Vid. lib. 2.

Cortex, eſt tegumentum ceu cutis vegetabilium. Vide lib. 2.

Corymbi, i. e. ſummitates.

Cyma. Cyma ſunt teneri cauliculi Juli, die Sproſſen.

E.

Echinus eſt quicquid numeroſa congerie aculeorum ſtipatur, ſive tegmen, ſive caput, ſive cacumen fuerit.

F.

Fibræ, i. e. filamenta ſive villi 1. ſunt veluti ſtamina rebus nonnullis intexta, v. g. arboribus, foliis, &c. 2. Sunt capillamenta extrinſecus adnaſcentia, e. g. radicibus & ſimilibus. Die Härlein an den Wurtzeln.

Flores. Florum nomen æquivocum eſt, locumque habet tum inter nativa tum inter præparata. Vid. lib. 2.

Folium. Folia in phytologia notiſſima ſunt, in Mineralogia ſunt folia ☉ & ☽, i. e. ☉ & ☽ in tenuiſſimas laminis redacta.

Folliculus eſt theca tenuis, quæ granum vel ſemen continet involutum.

Fructus ſunt grandiores illi ac ſucculenti plantarũ fœtus ſeminum receptacula. Ut poma, pyra, pruna, &c.

Frutex eſt planta naturæ, inter herbas ac arbores, mediæ; ad ligneam tamen naturam quam proximè accedens.

Fungus eſt excrementum arboribus fruticibusve quibusdam adnaſcens, vel immediatè è terra prodiens.

G.

Gemmæ in Mineralogia ſunt lapides precioſi: in Phytologia, gemmæ idem denotant quod oculi.

Geniculum eſt internodatio quarundam plantarum.

Granum in nativis ſemina ſonat minutiora, ſive rotunda ea ſint, ſive alius alicujus figuræ. Sic ſunt grana piperis, hordei, tritici.

Gummi, Gummis: liquor eſt concretus ex arboribus diffuſus. Vid. l. 2.

N. *Gummi vox etſi indeclinabile ſit, placuit tamen in plurali efferre gummata, &c.*

H.

Herba eſt planta frutice minor: ſeu eſt quod à radice foliatum, ſine caudice provenit, ſæpiusque ſemen in caule fert. In praxi tamen, pro foliis ſolis ut plurimum uſurpatur, e. g. ℞. Herb. ceterach, id eſt folia.

I.

Iuba eſt arundinacea coma effuſa, qualis in milio eſt.

Iulus. Juli ſunt folia primum erum-pentia, **die erſte Schößling oder Bletter.** Strictè notat Juglandis arboris flores longiuſculos, cum foliis prioribus apparentes. **Die Dratteln oder Nußblut.**

L.

Lacryma eſt humor è plantis tum ſponte effluens (ſive is concreſcat, v. g. in oleum, reſinam, gumi, ſive non) tum facta inciſione, erumpens.

Lanugo in Phytologia, ſunt filamenta tenella, cuticulæ extimæ inſtar pilorum ſeu lanæ adnaſcentia, v. g. in verbaſco.

Lapides in ſingulis tribus mundi regnis locum ſibi vendicant. In Mineralogia, Vid. l. 3. In Phytologia, cortices duriores, nucleum includentes quandoque lapides referunt. In Zoologia manet ſignificatio mineralogica, calculosque exhibet in animalibus repertos.

Lignum. Vid. l. 2.

Loculamenta ſunt ſeminum involucra, quæ veluti parvæ capſulæ ea occludunt.

Locuſta, idem quod oculi, in Zoologia autem certa animalcula referunt.

M.

Matrix in phytologia idem eſt quod medulla aut cor.

Medulla in Mineralogia partem molliuſculam denotat, quæ in ſaxis nonnunquam reperitur. German. **Steinmarck.** In Phytologia mediã cujuslibet partem molliorem ac præſtantiorem refert, quam & Cor matricemve appellant. In Zoologia adipem ſignificat in oſſium medietate contentam; vel molliorem illam ſubſtantiam, quæ in ſpina ac cranio eſt.

Minera eſt terra ſive materia ex qua mineralia & maximè metallica fiunt, Sic minera ☉is, & ♄ ij.

Mineralia. Vid. l. 3.

Muſcus eſt excrementum herbaceum inſtar lanuginis corticibus arborum, vel oſſibus aëri expoſitis adnaſcens. Dicitur & Uſnea: interdum tamen certis plantis attribuitur. Vid. lib. 4.

N.

Nucleus eſt ſemen nucibus vel fructibus incluſum.

Nux fructus quoſdam denotat cortice lapideo nucleum occludentes.

O.

Oculi, ſunt florum prodromi, inque flores explicabiles.

Olea, ſunt pinguedines fluidæ. Vide in præparat. Nam omnia ferè præparata ſunt.

Oſſa Zoologicè notiſſima ſunt, phytologicè oſſiculi vocabulum imponitur lapideis corticibus qui nucleos circumdant.

P.

Pediculus, petiolus eſt, quo folium, fructus aut flos dependet.

Pinguedo idem eſt quod adeps, interdum tamen generalius ſumitur, ut omnia pinguia comprehendat.

Planta eſt vegetabile integrum, ſi-

ve arborem velis, ſive fruticem, ſive herbam.

Pulpa eſt caro ſeu ſubſtantia fructuum ſucculenta, inter corticem ac nucleum comprehenſa, v. g. pomorum, ceraſorum & ſimil, referturque ad præparata.

R.

Radix eſt infima pars plantæ, terræ infixa.

Ramus eſt velut brachium plantæ.

Reſina in claſſe nativorum, eſt concreta lacryma certarum arborum, naturæ oleagineæ, ut Terebinthina, &c. In præparatorum claſſe quid ſit, Vide infra.

S.

Salia, quid ſint, Vid. c. 3, & l. 2, c. 79.

Semen in Officina minutiores plantarum fructus denotat, ex quibus ſimile naſci poteſt.

Sevum eſt pinguedo duriuſcula, ſumiturque à ſolis quadrupedibus cornutis.

Spica. Spicæ ſunt ſummitates in longum deductæ, ut ſpica lavendulæ.

Stercus eſt excrementum animalium per anum excretum.

Stipes eſt pars plantæ inter radicem & ramos, idemque quod caulis.

Stipulæ folia ſunt culmum ambientia.

Succus. Vid. in præparatis.

Summitates, ſunt cacuminula herbarum, dicũturq; de herbis foliorum minutiorum. Ut abſinthii, Rutæ.

Surculus eſt, quod ex ramis ſimplex oritur, eſtque velut germen quoddam ex ipſo trunco vel caudice productum.

T.

Terra. Terræ & in nativis locum habent, & in præparatis; nativarum ſeriem Vid. l. 2. c. 3. Terræ ſignificationem in præparatis Vid. cap. ſeq.

Teſta, ovorum cortex externus appellatur.

Turio. Turiones ſunt teneritates ſummitatum ipſarum arborum, quæ ſingulis annis creſcunt.

V.

Venæ ſunt quæ in plantarum foliis apparent, fibræ, in ramulos diviſæ.

Villi. Vide fibræ.

Viſcum (aliis viſcus) eſt frutex peculiaris in arborum quarundam ramis enatus, ſemper virens.

Umbellæ ſunt ſummitates plantarum ſinuoſæ, inſtar nidi avis formatæ.

Ungues ſunt extremitates corneæ digitorum. In Phytologia, Unguiculi interdum idem ſunt quod alabaſtri.

Ungula. Ungulæ ſunt cornea tegumenta, quibus pedes nonnullorum animalium conteguntur.

Urina. Vid. l. 2. c. 5.

Uſnea idem quod muſcus oſſibus vel arboribus adnaſcens.

CAPUT III.

De Rebus medicamentalibus præparatis.

Præparatorum nomina generalia ſunt.

A.

ACOTA præparata. Vid. lib. 2.

Alcohol ſignificat pulverem ſubtiliſſimum ac inpalpabilem, interdùm S. vini rectificatiſſimum.

Amalgama eſt mixtura metalli cum ☿ vivo. Vid. l. 3.

Amuletum idem eſt quod Periamma.

Anacollema ἀνακόλλημα (ἀπὸ τῆς κόλλης à glutino ſic dictum) glutinamentum in genere ſignificat, in praxi autem medica propriè medicamentum dicitur, quod fronti applicatur, ut ſanguinis fluxum ad nares vel oculos intercipiat: Fit ferè ſemper forma cataplaſmatis, de quo lib. 2.

Apozema ἀπόζεμα. Vid. Decoctum.

Apophlegmatiſmus eſt medicamentum pollens facultate pituitam è cerebro eliciendi, perque os excernendi. Fit forma Gargariſmi, Maſticatorii & Unguenti. Vid. l. 2.

Aqua deſtillata ſeu ſtillatitia eſt lympha deſtillatione elicita, conſtans ex parte aquea & ſpirituoſa, ita tamen ut propius ad naturam aqueam accedat. Vid. lib. 2.

N. *Aquarum ſtillatitiarum nomine veniunt (quamvis minus accuratè) nonnulli ſpiritus, ut ex mineral.* ▽R, ▽F *& ſimil. Ex vegetabilibus omnes fere aquæ compoſitæ. Vid. ibid. l. 2.*

N. II. *Imponitur iiſdem ſingularibus quibusdam præparationibus, ut ſunt* ▽ *benedicta &c. vide infuſionem* ♁ *ij.*

Arcanum Theophraſto eſt Quinta rei eſſentia ſummè exaltata, ſeu ut ait idem: Eſt virtus rei millecupla exaltatione emendata. Quatuor enim inprimis arcana jactitat: 1. Arcanum primæ materiæ. 2. Lapidis philoſophorum. 3. ☿ ij. vitæ. 4. Tincturæ. *Lib. 5. Archidox.*

N. *Arcanum aliis eſt Extractum in ſpecie ſic dictum.*

B.

Bacilli nomen imponitur medicamentis figurâ bacillorum, i. e. tereti formatis; ut bacilli fumales, bacilli pectorales.

Balani, βάλανοι idem ſonant quod glandes ſeu ſuppoſitoria.

Balneum propriè totius corporis lotio eſt, fitque vel liquore naturali, v. g. aquâ dulci, thermis, vel artificiali. Non rarò tamen & pro lotione partium ſolummodò inferiorum ſumitur, quas inſeſſus & ſemicupia vulgò vocant.

Balſamus vel Balſamum. Balſami vocabulum pluribus in Officina uſurpatur ſignificationibus. (1.) Denotat genus quoddam *odoramenti* craſ-

ſiuſcu-

ſiuſculi inſtar unguenti, vel linimenti. Et hæc ſignificatio uſitatiſſima eſt. E.g. Balſamus roſarum, Apoplecticus & ſimil. (2.) Solent quoque ex gummi, reſiniſque cum ſpiritu Vini *liquores deſtillari*, qui extrinſecus illinuntur, balſamique nomine veniunt; ut balſamus nervinus, ſciaticus & ſimil. (3.) *Inunctorium liquorem* ſignificat, eumque oleo craſſiorem, linimento liquidiorem: Balſamum nos inunctorium appellabimus. Vid. l. 2. de unguentis. (4.) Balſami nomen ſibi vindicarunt *Salia fuſa & liquata*, ut Balſamus ♉. Tandem (5.) ſunt *ſingulares* quædam *præparationes*, quibus balſami nomen imponunt; ut balſamus 🜍s, ſanguinis humani. De quibus ſigillatim ſuo loco.

Bolus medicamentum eſt conſiſtentia magis duriuſcula quam Electuarium, ſic dictum quod bucca capiatur.

C.

Calx proprie dicitur quod calcinando vel in alcool converſum, ut calx ☉is ☽næ, &c. vel ſaltem friabile factum eſt, ut C.C. & ſimil.

Caput mortuum eſt reſidua illa materia craſſa ac ſicca quæ in diſtillationibus, præcipuè mineralium remanet, communiſſimè autem remanentiam 🜖li notat.

Cataplaſma. Medicamentum eſt topicum pultis conſiſtentia.

Cauterium à viribus ſic dicitur, quod cutem carnemque ſubjectam adurat, ſive id fiat igne actuali v.g. ferro candenti; ſive potentiali, i.e. medicamentis. Poſſunt autem cauteriſantia formulis fieri variis, nempe forma lapidum, vid. lib 2. Spirituum, v.g. olei 🜿ij butyracei; lixiviorum, v.g. è cineribus ſarmentorum.

Cementum eſt pulvis, cujus ope calcinatio cementatoria peragitur.

Cerotum vel ceratum à cera ſic dictum, Medicamentum eſt topicum, inter Emplaſtrum ac unguentum cõſiſtentiæ mediæ: ſeu, eſt Emplaſtrum molliuſculum. Vid. l. 2.

Cinis eſt pulvis ille griſeus ex combuſtione rerum crematilium reſiduus. Conſtatque ex ſale (qui elixiviari poteſt) atque terra mortua.

Claretum Vinum eſt aromatum infuſione impprægnatum atque cum ſacharo dulcoratum. Dicitur alias vinum ſeu potus Hippocraticus.

Clyſter. Clyſma, Enema, Medicamentum liquidum eſt quod ano vel utero per Siphonem intruditur. Vid. lib. 2.

Collutiones oris διακλύσματα, ſunt liquores medicamentoſi, qui in ore continentur, beneficioque linguæ hinc inde agitantur.

Collyrium medicamentum eſt, quod oculis immittitur, ſive liquidum id ſit, ſive ſolidum. Liquida veniunt ferè titulo aquarum, tum quoque unguenti: Sicca pulverum vel Trochiſcorum; Hos nomine peculiari *Sief* appellitant.

Colopho-

Colophonia eſt pars reſinarum craſſior ex harum deſtillationibus coctionibusve reſidua. Vid. lib. 4.

Condita dicuntur quæ conditura, i.e. condiēdo facta ſunt eingemachte Sachen. Vid. lib. 2.

Confecta, id eſt ſacharo obducta & incruſtata, eodemque ſenſu dicuntur & confectiones. Vid. lib. 2.

N. I. *Confectionis nomen datum eſt & ſpeciebus nonnullis cum ſacharo mixtis: Unde confectiones aromaticæ, &c. dici ſolent. Verum præſtat nomine ſpecierum eas nominare.*

N. II. *Eſt & Confectio Hamech, id eſt Electuarium.*

Conſerva ſunt medicamenta ex floribus, foliis, radicibus, cum ſacharo conquaſſatis, facta. Vulgo Zucker / ut conſerva roſarum Roſenzucker.

Corroſivum idem eſt quod cauſticum, Vide Cauterium.

Crocus eſt calx pulverea ad croceum vergens colorem, paratur autem vel ex ♁io, vel ♂te, vel ♀re.

Cucupha eſt Cataputium medicamentis cephalicis repletum. Vid. l. 2. Sacculus.

D.

Decoctum: Decocta ſunt brodia liquida, conſtantia ex conveniente liquore, viribus medicamentoſis, interveniente debita coctione, imprægnato. In ſpecie autem dicitur de potionibus intrinſecus aſſumendis, ex decocto brodio paratis, quas alias ἀποζέματα vocant.

Diaclyſma, i.e. Collutio oris. Vid. de Gargariſmis, lib. 2.

Dentifricium medicamentum eſt dentibus, vel gingivis fricandis deſtinatum, ſive id liquor ſit, Vid. l. 2. de Gargariſm. ſive linimentum, ſive pulvis. Vid. lib. 2. ſuis locis.

Dropax, Δρῶπαξ, Picatio (πίσσωμα) medicamentum eſt emplaſticum cuti fortiter adhærens, ſic dictum à pice qua ſola olim reliqua ingredientia ſuſcipiebantur. Vid. l. 2. Empl.

E.

Eclegma eſt medicamentum internum, pulmonibus dicatum ſyrupo craſſius, quod in ore detinetur, ut paulatim per guttur in pulmones delabatur. Dicitur & Linctus, Lambile, Loch, Lohoh.

Electuarium eſt medicamentum ſyrupo & eclegmate craſſius, conſtans ex medicamentis durioribus pulveriſatis, melli, ſyrupo, ſacharo ſyrupiſato, vel alii alicui convenienti liquori melligineo, (id eſt mellis conſiſtentiæ) accuratè mixtis.

N. *Sunt & nonnullæ ſpecies hoc nomine inſignitæ, ſcil. quia olim (ut nonnulli volunt) cum ſaccharo in Electuarii formam redigebantur. Sic dicitur Electuarium Ducis, El. de gemmis, &c. Verum quia mos ille abolevit, præſtat Specierum nomen uſurpare.*

Eleoſaccharum nihil eſt aliud quàm oleum deſtillatum cum ſaccharo mixtum. E.g. olei ℈j. ſacchar. ℨj. vel circiter.

Elixyr eſt ſpecies tincturarum, quas Elixyris nomine appellare placuit. Ut Elixyr proprietatis, Elix. vitæ, &c.

Embrocha, ἐμβροχή, irrigatio, inſtillatio, ſtillicidium, Fomentationis genus eſt, cùm liquor fomentans ſtillatim ſeu guttatim in partem fomentandam funditur.

Emplaſtrum eſt topicum medicamentum notiſſimũ. Germ. Pflaſter.

Emulſio medicamentum eſt liquidum lacteum, i.e. lac mentiens. Vid. lib. 2.

Epithema eſt medicamentum liquidum parti alicui imponendum. Vid. lib. 2.

Errhina ſunt medicamenta, quæ naribus immittuntur, adeoque & ptarmica comprehendunt. Specialiùs tamen plerunque ſumitur errhinum, quatenus pituitam ſine ſternutatione prolicit. Vid. lib. 2.

Eſſentia. Eſſentiæ vocabulum ſignificat accuratè loquendo balſamicam rei partem à craſſiori ſeparatã. Quare cùm exactiſſima rei ſeparatio beneficio extractionis peragatur, ſit ut pars illa balſamica à craſſiore corpore extracta Eſſentia κατ᾽ ἐξοχὴν dicatur, alias à modo fiendi Extractum.

N. I. *Nonnunquam attribuitur quoque Eſſentiæ vocabulum ſuccis expreſſis ac ſpiſſatis. Verùm præſtaret hos propriò ſuo nomine; quò minus confuſio oriatur, nominare.*

N. II. *Sunt & qui Eleoſacchara Eſſentias vocant, ſed abuſivè.*

Extractum Eſſentia rei eſt vi liquoris alicujus, è corpore craſſiore ſeparata & ad conſiſtentiam juſtam inſpiſſata. Vid. lib. 2.

N. I. *Extractum quoque generaliter nonnunquam ſumitur, ut & ſuccos ſub ſe comprehendat non ſecus ac Eſſentia.*

F.

Farina eſt pulvis molendo contritus.

Fecula ſunt pulveres in certis vegetabilium expreſſionibus ſubſidentes. Vid. lib. 2.

Flores in præparatis quid ſint. Vid. lib. 2.

Frontale, Epithema denotat, fronti applicandum.

G.

Galreda. Succus eſt inſpiſſatus viſcoſus, lucidus, fitque plerumque ex coctis partibus animalium cartilaginoſis, v.g. ex pedibus vituli, &c. Galrey.

Gelatina ferè idem eſt cum Galreda, niſi quod generaliùs uſurpetur, & pro quocunque ſucco pellucido lento glutinoſoque ſumatur, qui tamen inprimis fieri conſuevit ex ſuccis fructuum. E.g. pomorum, &c. ut Gelatina Cytoniorum, CC.

Gargariſmus, liquorem denotat, quo os fauceſque gargariſando colluuntur. Vide lib. 2.

Glandes idem ſunt cum ſuppoſitoriis.

Gummi in claſſe præparatorum, ni-

hil aliud eſt, quam Extractum reſinoſum. Vid. lib. 2.

H.

Holippa ſunt placentulæ ex infuſione medicamentali farinâque triticea, addito inſuper tantillo ſachari, ſubactæ.

I.

Infuſum. Infuſio eſt liquor qualitatibus medicamentoſis, ſola maceratione impraegnatus. Parum itaque differt à decocto, quippe quod huic coquendo accedit, accedenteque interdum maceratione, id ferè illi, ſola maceratione. Uſitatiùs tamen de potionibus dicitur ac inprimis de quibusdam purgantibus ex Vino, cereviſia vel ſimili liquore, dicta ratione paratis. Vid. lib. 2.

Iuleb, nomen Perſicum eſt, idemque ſonat quod potio dulcis. Arabibus vox Julebi à ſyrupis non diſtinguitur. Noſtratibus autem Julebi ſeu Julapia, (Græc. ζυλάπια) potiones ſunt in praxi uſitatiſſimæ ſyrupis dilutiores, conſtantq; ex liquoribus clarioribus, ſacharo vel ſyrupo convenienti ad gratum ſaporem, dulcoratis.

L.

Lapis. Lapidis nomen nonnullis imponitur medicamentis quæ ad duritiem lapideam vel terreſtrem excocta ſunt. Vid. lib. 2.

Lapis vegetabilis Medicamenti ſpecies eſt conſtans ex ſale, Tinctura, oleoque ad duritiem ferè lapidis excoctis. Vid. lib. 2.

Laudanum dicitur de ſolo medicamento ex opio confecto, idque vocant Laudanum opiatum. de quo vid. lib. 4.

Linctus, i. e. Eclegma.

Linimentum medicamentum eſt topicum pingue, oleo craſſius, unguento liquidius, corporis illinitioni dicatum. Vid. 2. lib. Ung.

Liquor quamvis de quolibet humore dici poſſit, in ſpecie tamen humorem denotat per deliquium paratum, quem oleum aliàs, noñunquam Balſamum dicere ſolent.

N. *Nonnunquam & pro deſtillato liquore uſurpatur, E.g. liquor cranii, liquor C.C. liquor ſeu ſpiritus L, Guajaci.*

Loboh, i. e. Eclegma.

Lotio ſumitur pro balneo. Lavantur itidem nonnulla ſimplicia, ut Terræ, Metalla, & ſim. de quibus ſpeciatim.

Lozonga ſunt idem quod Morſuli.

M.

Magiſterium. Magiſterii nomen diverſimodè uſurpatur. I. Datur pulveribus ſolutione ac præcipitatione paratis, ut Mag. C.C. Corallorum. II. Tribuitur reſinis ſeu extractis reſinoſis, ut ſunt magiſterium ſcammonii, Jalappę, &c. Accuratè tamen loquendo magiſterium vocari volunt, ubi nonnihil menſtrui cum eſſentia extracta conjunctum manſit.

Malagma idem majoribus ſonat quod cataplaſma.

Martius panis, Marcipanis, Mazapanis,

panis, Paſta regia, Panis dulciarius, ſunt placentæ ex amygdalis dulcibus excort. & ſaccharo (quod ſumitur duplum, triplum, nonnunquam ana) accedente aqua roſarum ſubactæ & piſtæ.

N. *Addi poſſunt & alia. E.g. nuclei pini, piſtacia, avellana, cortices citri conditi, aromata & ſimil.*

Marmelata eſt Gelatina contoniorum. Vid. lib. 2.

Maſſa ex officina piſtoria ad pharmaceuticam tranſlata eſt, denotatque ſubactam illam materiam tum paſtæ regiæ, tum pillulis inde formandis deſtinatam.

Maſticatorium eſt medicamentum apophlegmatizans, quod in ore detentum dentibusque maſticatum pituitam liquat, èque cerebro ad palatum derivat. Vid. lib. 2.

Mel. Mellis nomen Pharmacopæis nonnunquam denotat ſuccum ſimplicem ad mellis conſiſtentiam inſpiſſatum, melque ſapore æmulantem. Sic convenit cum ſapa ſive Rohob; ut Mel paſſulatum, Juniperinum. Vid. lib. 2. Nonnunquam refert ſyrupum cum melle paratum. Vid. lib. 2. de ſyrupis.

Menſtruum, dicitur liquor, qui ad Tincturas extrahendas adhibetur, de quo vid. lib. 2. tit. de Extractis.

Mixtura generaliter de quibuscunque mixtis dici poteſt, in praxi tamen medica uſurpatur communiter pro Electuario, quod ex tempore miſceri ſolet. Sic dicitur F. Mixtura, i.e. Electuarium. Vid. lib. 2. de Electuariis.

Morſuli ſeu Morſelli, Tabulæ: medicamenta ſunt quadrata ut plurimùm, parata ex pulveribus & ſimilibus ſacharo ſoluto ſuſceptis, ſuperque tabulam ligneam, lapideam cupreamve effuſis ut conſolidentur.

Moretus mulierculis noſtratibus uſitatiſſimum potionis genus eſt, quod parari faciunt, ubi præſumtio imprægnationis adeſt, perſuaſum nimirum ſibi habent, falſam imprægnationem eo exturbari, veram corroborari. Vid. lib. 2.

N.

Naſale idem quod Errhinum.

Naſcale idem eſt quod Peſſus.

O.

Odoramenta ſunt medicamenta odoris gratia adhibenda. Odorem ſive per ſe halent ſive accedente incenſione. Fiunt autem formularum variarum. Sine accenſione quæ in uſum veniunt, fiunt ferè forma pulverum, ſacculorum, linimentorum, balſamorum, maſſarum odoratarum (quas poma ambræ vocant) aquarum, ſaponum, & ſimil. Accedente accenſione vel liquefactione quæ odorem halant, parantur uſitatiùs forma pulverum, trochiſcorum, candelarum & bacillorum maſſarumve fumalium.

Oleum proprie liquor eſt pinguis, balſamo tenuior.

N. I. *Nonnunquam tamen Balſamo craſſior eſt, ut oleum aniſi, nuciſtæ expreſſ.*

N. II. *Imponitur quoque olei nomen quamvis minus accuratè, nonnullis ſpirituoſis liquoribus, vel deſtillatione peractis: ſic dicitur oleum ⊕-li, ⊖is, & ſimil. Vid. ſpiritus, vel per deliquium diſſolutis, ut oleum ♀i vid. liquor.*

Opiatum, Confectio opiata: Hoc nominis Electuariis nonnullis (quãvis minus aptè) imponitur, non quòd neceſſariò opium contineant, ſed quod medicamentis veterum quæ opium continent, conſiſtentia reſpondeant.

Oxyrrhodynon (ab ὀξὺς ῥόδος & ὀδύνη, ſic dictum) medicamentum in genere ſonat ex aceto roſiſque factum ad dolorem leniendum. Practici vero relicta hac ſignificatione generali, ſoli capiti, fronti, collove id dicarunt, atque ex olei roſar. part. iij aceti parte j. concinnarunt, noſtrates loco olei roſar. ſumunt & alia. E. g. violaceum, papav. myrtin. de Nymph.

P.

Pandaleum medicamentum eſt internum à rotulis morſulisve non niſi ſola forma differens: fitque quando materia medicamentoſa ſacharo ſoluto ſuſcepta in pyxidem effunditur, ut inibi indureſcat.

Paſta regia, Vid. Martius panis.

Paſtilli idem quod Trochiſci.

Peſſi: Peſſaria (Barbaris naſcalia) ſunt medicamenta ſolida, uteri collo intrudenda.

Periamma, Periapton, Amuletum, Xenechton. Medicamentum eſt quod de collo ſuſpenſum morbum arcere creditur, ac præcipuè peſtem.

Phlegma liquor eſt deſtillatus aquoſus ſpirituoſo liquori contradiſtinctus. Vid. aq. deſtillata.

Phanigmus mitior ac lenior eſt ſinapiſmus ſcil. qui ſolam cutem rubificat.

Pilula, i. e. parvæ pilæ, ſunt medicamenta rotunda deglutioni aptata.

Pineatum ſeu Pineolatum fit ex pineis ſacharo & aqua roſarum, ad modum ſcil. quo Diamygdalatum ſeu Marcius panis ex amygdalis ſacharo & ▽ roſarum fieri ſolet.

Pomum ambræ, odoramenti genus eſt, ex medicamentis odoriferis in maſſam redactis.

Potio in genere liquorem denotat potulentum, in praxi autem ferè de purgante potu intelligitur. Vid. l. 2.

Præparata, i. e. præparatione (ſpecialiter ſic dicta) elaborata: ut C.C. præparatum. Vid. lib. 2.

Pulvis. Pulveris nomen etſi generaliter minutiſſima quæque denotet, quocunque modo facta: attamen communiter pulveriſatis hoc nomen imponitur, ſive ſimplicia illa ſint, ſive compoſita. Inter compoſitos autem pulveres, ſunt qui ſpecies vocantur, ſunt & qui Trageæ. Præſtaret tamen omnes pulveres compoſitos, ad differentiam ſimplicium, ſpecies nominare,

Quin-

Q.

Quinta eſſentia propriè ſpiritum denotat, deſtillatum ex ſuccis fermẽtatione exaltatis. De quo in ſpirituum claſſe. l. 2.

R.

Reſina eſt ſubſtantia oleaginoſæ naturæ, ſive in forma molliori illa ſit, ſive in duriori. Sunt autem Reſinæ vegetativæ: de quibus l. 4. vel extractione Chymica paratæ. Ut Reſina Diagrydii & ſimil. De quibus in Extractis l. 2. ac l. 4.

Rob, Robob, Sapa, eſt ſuccus fructuum, ad mellis conſiſtentiam ut plurimum per ſe, interdum quoque cum ſaccharo inſpiſſatus. Priores ſimplices appellare licet, dabunturque l. 2. de ſuccis. Poſteriores, compoſitos; danturque l. 2. ſub Syrupis.

Rotulæ, ſunt Tabulæ orbiculorum inſtar, conſtantes ex medicamentis ſuſceptis ſaccharo in conveniente liquore ſoluto inque orbiculos ſupra tabulam effuſo.

S.

Sacculus medicamentoſus fomentorum genus eſt, conſtans ex convenientibus medicamentis ſiccis, ſacculo inſutis.

N. *Eſt & ſacculus odoriferus i, e. odoriferis cõpletus, ut naribus admoveatur.*

Sal accuratè loquendo eſt ſubſtantia in aqua ſolubilis, concreſcibilis ſeu cryſtalliſabilis. Communiter tamen dicuntur & ſalia (ſed minus aptè,) lapides vel metalla nonnulla acido liquore corroſa, atque iterum coagulata; Ut Sal corallorum, Sal ♄i & ſimil.

Sapa idem quòd Roob *κατ' ἐξοχὴν* autem dicitur de muſto inſpiſſato & ad tertias cocto.

Saponea i. e. linctus ex amygdalis.

S.ef i. e. Collyrium ſiccum. vid. l. 2.

Sinapiſmus eſt cataplaſma, vel maſſa, vim habens cuti ruborem, vel ardorem, veſicasve inducendi: adeoque continet ſub ſe phænigmum & veſicatoria.

Smegma odoratum, Sapo odoratus, fit ex ſapone (Veneto inprimis) cui pulveres odorati convenientes immiſcentur, ac impaſtando cum 🜄 fragranti, v. g. roſarum ſubiguntur. Vid. l. 2.

Sparadrapus eſt Linteum Emplaſtro ad ignem fluenti immerſum, extenſum & refrigeratum. Dicitur & *tela emplaſtica.*

Species dicuntur in Officinis ſimplicia (ingredientia) pro compoſitis inde conficiendis coordinata. Sic dicuntur Species Theriacæ i. e. ex quibus theriaca compilatur, ſic ſunt & Species decoctorum uſualium. Præ reliquis tamen hoc nomen ſibi vendicant pulveres nonnulli, tum aromatici tum catharctici. Forſan, quia ordinati fuerunt olim, ut inde conficerentur electuaria, morſuli vel rotulæ. Sic ſunt Species aromatic. roſat. Species Diaturbith cum Rhabarbaro, &c.

Spiritus eſt liquor deſtillatus naturæ magis ſpirituoſæ, non ſecus ac è contra aquæ deſtillatæ magis ad naturam aquæ ſimplicis accedunt.

N. *Spiritus nomen abuſivè ſibi vendicarunt quoque olea nonnulla ſubtiliora, ut ſpiritus Terebinthina & ſimil.*

Stymma eſt ſpiſſamentum ſeu craſſamentum rerum, (florum rerumque aliarum) quod remanet dum in oleis maceratæ exprimuntur.

Succus. Succi qui in officinis vocantur, expreſſiones ſunt, ſeu expreſſæ eſſentiæ, aqueæ naturæ, i. e. aquæ permiſcibiles, außgepreſte Säffte.

N. *Solis vegetabilibus competit, vide ſuo loco lib. 2.*

Suffitus, ſuffumigium, *θυμίαμα* eſt Vapor ſuave olens, ex re fragrante accenſa vel carbonibus vivis injecta excitatus. Variarum autem res ſuffumigans poteſt fieri formularum: pulverum, candelarum, bacillorum, trochiſcorum, &c.

Suppoſitorium eſt medicamentum ſolidum, teres ac pyramidale, inſtar digiti, intruſioni in anum deſtinatum.

Syrupus eſt liquor medicamentoſis qualitatibus imprægnatus, additoque ſaccharo aut melle, ad mellis conſiſtentiam excoctus.

T.

Tabula vid. morſuli.

Tartarus, terreſtre ſal eſt. Vid. l. 4.

Terra mortua, eſt terra ex elixiviatione reſidua, omnibus facultatibus efficacibus deſtituta.

Tinctura vox diverſimodè uſurpatur, uſitatiſſimè tamen potiſſimam rei partem denotat, ſub colore certo . . fuſionis beneficio, extractam, ſi cum menſtruo adhuc conjun[illegible] ſit (quæ vulgatiſſima eſt ſigni[illegible] ſive ab eodem ſeparata; quo Extractum communiter effertu[illegible]

N. *Sumitur quoque nonnunquam* [illegible]*ctura pro Eſſentia rei ulterius elabor*[illegible] *Vide Tincturas* ♁ *ii, quas tamen Tincturas magiſteriales appellare commodius eſt.*

Tragea, Tragema, bellaria, eſt pulvis introaſſumendus ex ſpeciebus & ſimil. pulveribus ſimplicibus, cum ſacharo confectisve ad ſaporem gratum commixtis, vide l. 2. ſub pulver. & ſpec.

Trochiſcus, Trochiſci ſunt ſpecies ſeu pulveres mucilagine, e. g. tragacanthæ, altheæ & ſimil. ut eò melius ad tempus durare poſſint, ſuſcepti, incorporati, inque orbiculos parvos formati. Trochiſci ſublinguales, i. e. qui ſub lingua detinentur ut diſſolvantur & per guttur in pulmones defluant.

V.

Vinum medicatum, Vina medicata ſunt infuſiones in vino factæ, vid. l. 2.

Unguentum eſt medicamentum topicum pingue linimento durius, emplaſtro mollius, Germ. Salb.

CAP. IV.

De Speciebus productionum nativarum.

DEſcriptio rei medicamentalis pharmacologica, eſt enodatio conſtitutionis, uſurpationis ac ſignationis (quantum ſcil. hæ ſpectant ad bene medicandum:)

Conſtitutio eſt rei medicamentalis productio, collectio & aſſervatio.

Productio eſt quâ res fit. Eſt igitur productionis deſcriptio, deductio ſpecierum & circumſtantiarum ad productionem requiſitarum, (in quãtum ſc. faciunt ad pharmacologicam rei productionem.)

Eſtq; rerum tum *Nativarum* tum *Præparatarum.*

Nativarum *productio* primæva eſt *creatio*, cui ſubinde ſucceſſerunt tum *generatio*, quaſi *generatio*, *nutritio*, q. *nutritio*; tum operationes ſeu motus utrisque illis ſubjuncti: quales in Vegetabilium productione, ſoli *cultura*, *ſatio*, *inſitio*, *amputatio*; in animalium, *conceptio*, *nativitas*, *educatio*, &c.

N. *Species productionis nativa, uti & harum circũſtantia imprimis ac primariò ad phyſicam pertinent: attamen quia intentioni pharmacologica non parum inſerviũt, breviter eas delibare libet. Itaq;*

Creatio eſt ortus rerum naturalium ex nihilo, i. e. quo rerum principia informia primùm ex nihilo condita, blando fotu externo in lucem ſeu vitam emerſerunt, inque membra ſeſe extendere, adeoq; curriculũ deſtinatũ abſolvere, juſſa, i. e. apta reddita ſunt.

N. *In creatione* macrocoſmi *ſupervenit Terra-aqua, i. e. liquido ſicco informi & vacuo blandus fotus ſpiritus Elohim, ſuperficies aquarum incubantis, cujus ſcilicet auxilio, accedente benedictione divina, lux ſeu vita fuit introducta. In* Vegetabilium *ac* Animalium *creatione, ſimili ratione principia materialia in macrocoſmi generatorio ceu in tenebris ac abyſſo (orco Hippocratis, nocte Orphei) ſopita, coagulataque fotu matricis, vel ſi mavis ſpiritus ejusdem Elohim, ſic jubẽte Creatore, in lucem ſeu vitam (diem Orphei) prodierunt; excepto ſolo homine, qui peculiariter ex adama vapore fœcundata fuit conditus, ſeorſumque ſpiraculo vita afflatus.*

Generatio eſt ortus rerum naturalium ex ſemine, i. e. quo principia rerum (quæ proximè in ſemine exiſtunt) ex præexiſtente materia parantur, ac ſubinde fotu matricis in actũ, ſecundum ſpeciem ſuam emergunt. Membra itaque Generationis ſunt, tum ſeminis præparatio, tum ejusdem emerſio. Et hic modus oriendi proprius eſt rebus nativis primariis, videlicet vegetabilibus & animalibus horumque membris genuinis.

N. *Generatio eſt rerum innovatio; nimirum res poſtquam curriculum ſuum abſolverint, vel in eodem interrupta fuerint, revertuntur paulatim in naturam primordialem chaoticam, unde poſtmodum*

dum ab aliis deprompta tum in materiam ſeminalem, tum nutritivam adoptantur, adeoq; aliarum rerum dominio ſubjectæ peregrinantur. Et hac eſt rerum viciſſitudo, toties à majoribus decantata.

Macrocoſmus *in ſe conſideratus quia perenni duratione durat, à renovatione generatoria excuſatur, adeoque ſemine deſtitutus eſt, quo nova ejus fiat productio: nihilominus tamen laudabile quoddam exhibet perittoma, lacti in animalibus reſpondens, quod infundit in generatorium ſuum, globum ſcilicet hunc inferiorem, liberis ſuis nutrimentum ſuffecturus.* Vegetabilium *ac* Animalium *ſpecies, quia Individuorum novorū ſucceſſione conſervari deſtinatæ ſunt, ſemina nova requirunt ſeu ſi mavis ſeminales rationes. Hæ vel manifeſtò per ſpeciem propagantur, unde exurgit generatio univoca: vel citra manifeſtam rationem ſeminalem producuntur, unde generatio æquivoca.*

Nutritio eſt productio rei genitæ ex nutrimento, i.e. qua res genita ſuffectione elaborati nutrimenti curriculum deſtinatum peragit. Membra ejus ſunt tum Materiæ nutritivæ elaboratio tum ſuffectio ſeu aſſimilatio. Competit itidem ſolis rebus primariis.

N. *Nutritio eſt rerum progreſſio: Nimirum rei cuique naturali curriculum certum deſtinatum eſt, quod ab ortu ad ἀκμὴν augeſcendo & inde ad interitum deſcendendo habet peragendum. Peractio hæc fit beneficio materiæ nutritiva, unde ſubrogatur, quod actu vitali deperit, ſimulac accedit, quò ad ἀκμὴν res augeſcat. Materia illa, quia reſpectu rei nutricandæ univerſalior, impurior, indigeſtior exiſtit, elaboratur ſubinde vi illius nutritiva, hujusque miniſtris, i. e. depuratur ab heterogeneis, evehitur ad maturitatem, adeoque indolem rei nutricandæ induit. Rem exemplis declarabimus. Vegetabilium & animalium nutritio notiſſima eſt. Ex utraque itaq; non difficile erit &* Macrocoſmi *nutritionem metiri. Materia qua* Macrocoſmus *nutritur ſunt ipſamet vegetabilia & animalia in chaos ſeu principia ſua redacta, ſeu, ſi mavis, ſunt res particulares quæcunq;. Videlicet hæ, ut è macrocoſmo nutriuntur, ita viciſſim eidem nutrimentum exhibent, adeoque omnia per circulum quaſi volutantur. Modus hic eſt: Res defunctæ progredique neſcientes reſolvuntur, digeruntur q; quodammodo in globo inferiori ceu macrocoſmi ventriculo; hinc ſequeſtratur quod maturius eſt, inque aërem ceu meſaraicas attollitur, ulteriori ſubjiciendum digeſtioni. Inde ad ☾ ceu macrocoſmi Epar rapitur, concoctionem ſecundam ſubiturum. Ex ☾ ad ulteriores deducitur elaborationes. Nimirum pars utilior ad ſolem rapitur ceu macrocoſmi officinam vitalem cordi microcoſmico reſpondentem. Inibi vi lucida ſeu ſi mavis vitali facultate perfuſa ſub ſpecie macularum facularumve exprimitur, univerſitatiq; communicatur, adeoque cuilibet membro univerſitatis ſurrogatur unde vivat,*

atque nutriatur. Reliquum ceu peritto-ma quod redundat, deorſum vergit, inferiorique globo communicatur, ubi partim nutrimentum rebus exhibet, partim impregnatum aſtralibus influentiis in ſeminales rationes rerum particularium migrat, idque vi facultatum productivarum i. e. generativarum, nutritivarum, fermentativarum, quibus globus hic inferior vi benedictionis divinæ perfuſus eſt. Et hæc nutritio videtur macrocoſmica, quæ non minus ac animalium & vegetabilium excrementa ſua exhibet. In terra remanent craſſiora, *ibidem ceu in prima digeſtionis officina ſequeſtrata; in aëre ceu meſaraicis ſecernuntur* liquidiora, *unde pluvia, nix & ſim.* viſcoſiora, *unde mucilago illa decidens* (Sternſchoß) *&c. Luna ſeparat excrementa tum craſſiora, quæ detrudit ad maculoſum ſui locum, ceu macrocoſmi veſicam biliariam in Epate ſitam; tum liquidiora exhibet, eaque ad globum inferiorem, & potiſſimum ad mare ceu renes & veſicam urinariam tranſmittit, ut inibi vi ſua ſalina ac acri generationem globi inferioris promoveant. Mira hæc ſcio novaque videbuntur, quibus rerum analogia fuerit peregrina: Verum nullus dubito, quin diligenti ſcrutatione omnia futura ſint perſpicua, ſin minus; quisque ſuo ſenſu abundet. Nec enim hæc ſunt, ſuper quibus proderit litem tantopere moviſſe, utpote quæ citra ſalutis jacturam ſciri ignorarive non nequeunt. Id quod ut de his, ita & de aliis ejusdem farinæ quamplurimis moneo, quæ inter modernos tanto tamen æſtu agitantur, ut vel legis divinæ reſpectus poſtponatur, famæ proximi detrahatur, ſanitati propriæ noceatur, lectorique legendi faſtidium procreetur.*

Quaſi *generatio* eſt ortus rerum naturalium ſecundariarum, ex materia quaſi ſemine, i. e. quo principia rerum in primariarum productione redundantia, in ſpeciem aliam, ſecundariam ſcil. tranſmutantur.

Quaſi *Nutritio* eſt, qua eadem illa materia ſucceſſivè matureſcit.

N. *Rerum ſecundariarum productio paulo ſecus ſeſe habet quam primariarum. Fiunt enim non per generationem, qua ſeminale principium in membra diverſa ſecernitur, neque per nutritionem, qua membra inſinuatione ac aſſimilatione nutrimenti ſecundum dimenſiones augeſcunt, ſed per ſolam alterationem, appoſitionem, accretionem. Nimirum Excrementa quæ in nutritione primariarum ſuppetunt, vel alterantur levi ſaltem alteratione, condenſatione, mixtione, & ſim. vel concurſu ac conſpiratione cauſarum aliarum tranſmutantur. Sic fiunt meteora aquea ſeparatione vaporum aqueorum, qui condenſati ſub forma pluviæ, nivis, grandinis decidunt: Sic fiunt meteora ignea, ſeparatione ſcil. materiæ inflammabilis, qualem refert in inferioribus nitrum, ſulphur, aurum ſclopetans, & ſim: Sic fit & mucilago illa viſcoſa inſtar ſtellæ cadentis decidens* (Sternſchoß.) *His annumeranda & mineralia, è quibus tamen nonnulla*

in formam tranſplantantur, quâ etiam cum primariis certare videntur. In regno vegetabili, hac ratione ſuppetunt, ſucci exudantes, lacryma, melligo florum, reſinæ, gummi, quin & fungi. In animalibus, Urina, ſudor, lacryma, ſtercora, zibettum, moſchus, ſalia, arenulæ, calculi, & ſim.

Et hi modi ſunt principaliores productionum nativarum ad quos reliqui ceu miniſtri referri facilè poſſunt.

CAP. V.

De Principiis Eſſentialibus rerum nativarum.

CIrcumſtantiæ ad nativarum productionem, requiſitæ præcipuè ſunt; *Principia conſtitutiva, Efficiens, Materia, Tempus & Locus.*

Principia conſtitutiva voco quæ ipſam rem conſtituunt.

N. *Principiorum horum conſideratio duplex eſt, tum* quidditativa, *i.e. quoad eſſe ſuum; tum* cauſalis, *i.e. quoad cauſari. Priori conſideratione hoc capite veniunt, poſteriori capp. ſequentibus. Quidditas rei compilata eſt è ſubſtantiali & accidentali. Subſtantiale eſt ipſamet rei ὕλη accidentali ſuo primum & per ſe ſubſtrata: Accidentale eſt facultas ſeu qualitas ſubſtantiæ dicta proximè primum & per ſe inhærens.*

Principia conſtitutiva rerum naturalium ſunt *Spiritus* & *Corpus*, quibus additur *vita* ceu principium tertium.

N. *Decantata ſunt apud Hermeticos principia cognitionis, Lumen ſcil. Naturæ & Gratiæ, de quibus data hac de principiis occaſione parum differere libet. Natura creator Deus ut in ſe bonus exiſtit; ita & bonitatis pro arbitrio tamen & beneplacito ſuo communicativus. Hinc creaturarum exordium ac bonitas, tum ſupranaturalium ac inviſibilium; tum naturalium & viſibilium. Utraque enim oriuntur ex bonitate divina, ſcalæq; ſunt à Deo conditæ, quibus ad eum veheremur. Eapropter quoniam bonitas perfectiſſima abſolutiſſimaq; in Deo concentrata eſt, adeò ut nihil boni dari poſſit, quod à bonitate illa alienum ſit (quippe imperfectum id foret) creaturarum bonitatem creatoris analogam eſſe oportuit. Siquidem ergo res cunctæ analogæ ſunt ad Dei bonitatem relatæ, & inter ſe eas analogas eſſe, neceſſum eſt. Hinc liquet rerum naturalium analogiam, adjumentum eſſe cognoſcendæ naturæ non poſtremum, nimirum ex notiori ad ignotius per analogiam pervenire licet. En principium cognitionis, quod lumen Naturæ nonnullis cluit, cujus ſc. ſplendore creato, divina accedente inſtitutione, (quam lumen Gratiæ vocant) in rerum penetralia penetrari potuit. Verum enimvero quia Natura, quæ benedictione divina ſpeculum creata erat puris-*

puriſſimum, nitidiſſimum, pellucidiſſimum, maledictione evaſit umbroſum, obſcurum, maculoſum, unde & cognitio illa obſcurata & depravata fuit adeò, ut vix quicquam ſolidi ſine hallucinatione cognoſcere liceret, ingenia nonnunquam excitavit excitatque creator excellentiora, quorum opera cognitio illa obſervationibus eruatur, emendetur, adeoq; innoteſcat: ſimul ac inſtitutionem ſuam literis conſignari fecit, quibus ſcilicet cognitio illa acquiſita, dirigatur, examinetur, confirmetur. En Lumen Naturæ uti & Gratiæ Lumen, principia cognitionis multoties decantata: ſed ad principia eſſentialia.

Spiritus eſt principium primum, inſtructum facultatibus peragendi curriculum ſibi natura commiſſum.

Seu, Spiritus eſt ſubſtantia ſubtiliſſima vi creationis primum producta, ac poſtmodum vi benedictionis propagata, pollens facultatibus quibus curriculum ſecundum ſuam ſpeciem peragit.

N. *Spiritus hic nihil aliud eſt, quàm principium cujuscunq; rei formale, actionum omnium ſcaturigo. Philoſophis nonnullis dicitur* 🜍r, *quod tamen diverſum quid eſſe ſcias, ab oleo vel ſpirituoſa illa ac inflammabili ſubſtantia materiali, cui itidem ſulphuris nomen imponi ſolet.*

Corpus eſt alterum principium, ſpiritus illius adaptatum ſubjectum, cum & in quo curriculum deſtinatum peragit, imbutum qualitatibus, quibus ſpiritus ſui facultatibus correſpondeant & obediant.

N. *Dicitur principium materiale, compactumq; eſt ex liquido & arido, quæ ut in exiſtentia primordiali ſunt ſimpliciſſima, unitiſſimaque; ita ſecernuntur incraſſanturque ſubinde in progreſſione ſua, ac explicantur, in liquidum, aridum, uti & in liquidoaridum, (i.e. in ſalinam naturam.) Et hæc ſingula in exiſtentia propria exhiberi artificio poſſunt. De quibus infra. Accidentia igitur corporis eſſentialia ſunt, liquidi; liquiditas; humiditas; aridi, ariditas, ſiccitas; utriusque frigiditas; ſalinæ naturæ ſapor, vis penetrabilis, fermentabilis, &c.*

Ignis (actus) eſt principium tertium, prioribus ſuperveniens, ſtipatum calore, cujus vi illa in actum traducuntur.

N. *Principia duo priora uniuntur, non ut otioſa ſint, ſed uti Deus eſt actus perfectiſſimus, vitaq; vitarum; ita & cunctas creaturas in actum collocavit, i.e. in vitam. Vitam puta non ſtrictiore ſignificatione ſolùm, quæ motum vegetativis operationibus prodit, ſed latiore, qua rei cujuscunq; actum ſeu* ἐντελέχειαν *refert, etiamſi obſcurior illa, minusq; conſpicua ſit; qualis in ſtellis, metallis, & ſim. Sunt itaque in rebus naturalibus vitalibus ac* κατ' ἐξοχὴν *in rebus primariis*, Spiritus, Corpus & Vita, *quæ adeò arctè in ſtatu vitali unita ſunt, ut difficulter invicē diſtingui queant. Res exemplo ignis ardentis quodammodo illuſtrari poteſt, quippe*

CAPUT III.

De Rebus medicamentalibus præparatis.

Præparatorum nomina generalia ſunt.

A.

ACeta præparata. Vid. lib. 2.

Alcohol ſignificat pulverem ſubtiliſſimum ac inpalpabilem, interdùm S. vini rectificatiſſimum.

Amalgama eſt mixtura metalli cum ☿ vivo. Vid. l. 3.

Amuletum idem eſt quod Periamma.

Anacollema ἀνακόλλημα (ἀπὸ τῆς κόλλης à glutino ſic dictum) glutinamentum in genere ſignificat, in praxi autem medica propriè medicamentum dicitur, quod fronti applicatur, ut ſanguinis fluxum ad nares vel oculos intercipiat: Fit ferè ſemper forma cataplaſmatis, de quo lib. 2.

Apozema ἀπόζεμα. Vid. Decoctum.

Apophlegmatiſmus eſt medicamentum pollens facultate pituitam è cerebro eliciendi, perque os excernendi. Fit forma Gargariſmi, Maſticatorii & Unguenti. Vid. l. 2.

Aqua deſtillata ſeu ſtillatitia eſt lympha deſtillatione elicita, conſtans ex parte aquea & ſpirituoſa, ita tamen ut propius ad naturam aqueam accedat. Vid. lib. 2.

N. *Aquarum ſtillatitiarum nomine veniunt (quamvis minus accuratè) nonnulli ſpiritus, ut ex mineral.* 🜄, 🜄 & *ſimil. Ex vegetabilibus omnes fere aquæ compoſitæ. Vid. ibid. l. 2.*

N. II. *Imponitur iiſdem ſingularibus quibusdam præparationibus, ut ſunt* ▽ *benedicta &c. vide infuſionem* ♉ *ij.*

Arcanum Theophraſto eſt Quinta rei eſſentia ſummè exaltata, ſeu ut ait idem: Eſt virtus rei millecupla exaltatione emendata. Quatuor enim inprimis arcana jactitat. 1. Arcanum primæ materiæ. 2. Lapidis philoſophorum. 3. ☿ ij. vitæ. 4. Tincturæ. *Lib. 5. Archidox.*

N. *Arcanum aliis eſt Extractum in ſpecie ſic dictum.*

B.

Bacilli nomen imponitur medicamentis figurâ bacillorum, i. e. tereti formatis; ut bacilli fumales, bacilli pectorales.

Balani, βαλανοὶ idem ſonant quod glandes ſeu ſuppoſitoria.

Balneum propriè totius corporis lotio eſt, fitque vel liquore naturali, v. g. aquâ dulci, thermis, vel artificiali. Non rarò tamen & pro lotione partium ſolummodò inferiorum ſumitur, quas inſeſſus & ſemicupia vulgò vocant.

Balſamus vel Balſamum. Balſami vocabulum pluribus in Officina uſurpatur ſignificationibus. (1.) Denotat genus quoddam *odoramenti* craſ-

ſiuſculi inſtar unguenti, vel linimenti. Et hæc ſignificatio uſitatiſſima eſt. E.g. Balſamus roſarum, Apoplecticus & ſimil. (2.) Solent quoque ex gummi, reſinisque cum ſpiritu Vini *liquores deſtillari*, qui extrinſecus illinuntur, balſamique nomine veniunt; ut balſamus nervinus, ſciaticus & ſimil. (3.) *Inunctorium liquorem* ſignificat, eumque oleo craſſiorem, linimento liquidiorem: Balſamum nos inunctorium appellabimus. Vid. l. 2. de unguentis. (4.) Balſami nomen ſibi vindicarunt *Salia fuſa & liquata*, ut Balſamus ☿. Tandem (5.) ſunt *ſingulares* quædam *præparationes*, quibus balſami nomen imponunt; ut balſamus ♎s, ſanguinis humani. De quibus ſigillatim ſuo loco.

Bolus medicamentum eſt conſiſtentia magis duriuſcula quam Electuarium, ſic dictum quod bucca capiatur.

C.

Calx proprie dicitur quod calcinando vel in alcool converſum, ut calx ☉is ☽ næ, &c. vel ſaltem friabile factum eſt, ut C.C. & ſimil.

Caput mortuum eſt reſidua illa materia craſſa ac ſicca quæ in diſtillationibus, præcipuè mineralium remanet, communiſſimè autem remanentiam ⊕-li notat.

Cataplaſma. Medicamentum eſt topicum pultis conſiſtentia.

Cauterium à viribus ſic dicitur, quod cutem carnemque ſubjectam adurat, ſive id fiat igne actuali v. g. ferro candenti; ſive potentiali, i.e. medicamentis. Poſſunt autem cauteriſantia formulis fieri variis, nempe forma lapidum, vid. lib 2. Spirituum, v. g. olei ♉ ij butyracei; lixiviorum, v. g. è cineribus ſarmentorum.

Cementum eſt pulvis, cujus ope calcinatio cementatoria peragitur.

Cerotum vel ceratum à cera ſic dictum, Medicamentum eſt topicum, inter Emplaſtrum ac unguentum cõſiſtentiæ mediæ: ſeu, eſt Emplaſtrum molliuſculum. Vid. l. 2.

Cinis eſt pulvis ille griſeus ex combuſtione rerum crematilium reſiduus. Conſtatque ex ſale (qui elixiviari poteſt) atque terra mortua.

Claretum Vinum eſt aromatum infuſione imprægnatum atque cum ſacharo dulcoratum. Dicitur alias vinum ſeu potus Hippocraticus.

Clyſter. Clyſma, Enema, Medicamentum liquidum eſt quod ano vel utero per Siphonem intruditur. Vid. lib. 2.

Collutiones oris ἀποχλύσματα, ſunt liquores medicamentoſi, qui in ore continentur, beneficioque linguæ hinc inde agitantur.

Collyrium medicamentum eſt, quod oculis immittitur, ſive liquidum id ſit, ſive ſolidum. Liquida veniunt ferè titulo aquarum, tum quoque unguenti: Sicca pulverum vel Trochiſcorum; Hos nomine peculiari *Sief* appellitant.

Colopho-

Colophonia eſt pars reſinarum craſſior ex harum deſtillationibus coctionibusve reſidua. Vid.lib.4.

Condita dicuntur quæ conditura, i,e.condiēdo facta ſunt eingemachte Sachen. Vid.lib.2.

Confecta, id eſt ſacharo obducta & incruſtata, eodemque ſenſu dicuntur & confectiones. Vid.lib.2.

N.I. *Confectionis nomen datum eſt & ſpeciebus nonnullis cum ſacharo mixtis: Unde confectiones aromaticæ, &c. dici ſolent. Verum præſtat nomine ſpecierum eas nominare.*

N.II. *Eſt & Confectio Hamech, id eſt Electuarium.*

Conſervæ ſunt medicamenta ex floribus, foliis, radicibus, cum ſacharo conquaſſatis, facta. Vulgo Zucker/ ut conſerva roſarum Roſenzucker.

Corroſivum idem eſt quod cauſticum, Vide Cauterium.

Crocus eſt calx pulverea ad croceum vergens colorem, paratur autem vel ex ♁ io, vel ♂ te, vel ♀ re.

Cucupha eſt Cataputium medicamentis cephalicis repletum. Vid.l.2. Sacculus.

D.

Decoctum: Decocta ſunt brodia liquida, conſtantia ex conveniente liquore, viribus medicamentoſis, interveniente debita coctione, imprægnato. In ſpecie autem dicitur de potionibus intrinſecus aſſumendis, ex decocto brodio paratis, quas alias ἀποζέματα vocant.

Diaclyſma, i.e. Collutio oris. Vid. de Gargariſmis, lib.2.

Dentifricium medicamentum eſt dentibus, vel gingivis fricandis deſtinatum, ſive id liquor ſit. Vid.l.2. de Gargariſm. ſive linimentum, ſive pulvis. Vid.lib.2. ſuis locis.

Dropax, Δρῶπαξ, Picatio (πίττωμα) medicamentum eſt emplaſticum cuti fortiter adhærens, ſic dictum à pice qua ſola olim reliqua ingredientia ſuſcipiebantur. Vid.l.2. Empl.

E.

Eclegma eſt medicamentum internum, pulmonibus dicatum ſyrupo craſſius, quod in ore detinetur, ut paulatim per guttur in pulmones delabatur. Dicitur & Linctus, Lambile, Loch, Lohoh.

Electuarium eſt medicamentum ſyrupo & eclegmate craſſius, conſtans ex medicamentis durioribus pulveriſatis, melli, ſyrupo, ſacharo ſyrupiſato, vel alii alicui convenienti liquori melligineo, (id eſt mellis conſiſtentiæ) accuratè mixtis.

N. *Sunt & nonnullæ ſpecies hoc nomine inſignitæ, ſcil. quia olim (ut nonnulli volunt) cum ſaccharo in Electuarii formam redigebantur, Sic dicitur Electuarium Ducis, El. de gemmis, &c. Verum quia mos ille abolevit, præſtat Specierum nomen uſurpare.*

Eleoſaccharum nihil eſt aliud quàm oleum deſtillatum cum ſaccharo mixtum. E.g. olei ℈j. ſacchar. ℥j. vel circiter.

Elixyr

Elixyr eſt ſpecies tincturarum, quas Elixyris nomine appellare placuit. Ut Elixyr proprietatis. Elix. vitæ, &c.

Embrocha, ἐμβροχὴ, irrigatio, inſtillatio, ſtillicidium, Fomentationis genus eſt, cum liquor fomentans ſtillatim ſeu guttatim in partem fomentandam funditur.

Emplaſtrum eſt topicum medicamentum notiſſimũ. Germ. **Pflaſter**.

Emulſio medicamentum eſt liquidum lacteum, i.e. lac mentiens. Vid. lib. 2.

Epithema eſt medicamentum liquidum parti alicui imponendum. Vid. lib. 2.

Errhina ſunt medicamenta, quæ naribus immittuntur, adeoque & ptarmica comprehendunt. Specialiùs tamen plerunque ſumitur errhinum, quatenus pituitam ſine ſternutatione prolicit, Vid. lib. 2.

Eſſentia. Eſſentiæ vocabulum ſignificat accuratè loquendo balſamicam rei partem à craſſiori ſeparatã. Quare cùm exactiſſima rei ſeparatio beneficio extractionis peragatur, fit ut pars illa balſamica à craſſiore corpore extracta Eſſentia κατ' ἐξοχὴν dicatur, alias à modo fiendi Extractum.

N. I. *Nonnunquam attribuitur quoque Eſſentiæ vocabulum ſuccis expreſſis ac ſpiſſatis. Verum præſtaret hos proprio ſuo nomine; quò minus confuſio oriatur, nominare.*

N. II. *Sunt & qui Eleoſacchara Eſſentias vocant, ſed abuſivè.*

Extractum Eſſentia rei eſt vi liquoris alicujus, è corpore craſſiore ſeparata & ad conſiſtentiam juſtam inſpiſſata. Vid. lib. 2.

N. I. *Extractum quoque generaliter nonnunquam ſumitur, ut & ſuccos ſub ſe comprehendat non ſecus ac Eſſentia.*

F.

Farina eſt pulvis molendo contritus.

Fecula ſunt pulveres in certis vegetabilium expreſſionibus ſubſidentes. Vid. lib. 2.

Flores in præparatis quid ſint. Vid. lib. 2.

Frontale, Epithema denotat, fronti applicandum.

G.

Galreda. Succus eſt inſpiſſatus viſcoſus, lucidus, fitque plerumque ex coctis partibus animalium cartilaginoſis, v.g. ex pedibus vituli, &c. **Galrey.**

Gelatina ferè idem eſt cum Galreda, niſi quod generaliùs uſurpetur, & pro quocunque ſucco pellucido lento glutinoſoque ſumatur, qui tamen inprimis fieri conſuevit ex ſuccis fructuum. E.g. pomorum, &c. ut Gelatina Cytoniorum, CC.

Gargariſmus, liquorem denotat, quo os fauceſque gargariſando colluuntur. Vide lib. 2.

Glandes idem ſunt cum ſuppoſitoriis.

Gummi in claſſe præparatorum, nihil

hil aliud eſt, quam Extractum reſinoſum. Vid. lib. 2.

H.

Holippæ ſunt placentulæ ex infuſione medicamentali farinâque triticea, addito inſuper tantillo ſachari, ſubactæ.

I.

Infuſum. Infuſio eſt liquor qualitatibus medicamentoſis, ſola maceratione impraegnatus. Parum itaque differt à decocto, quippe quod huic coquendo accedit, accedenteque interdum maceratione, id ferè illi, ſola maceratione. Uſitatiùs tamen de potionibus dicitur ac inprimis de quibusdam purgantibus ex Vino, cereviſia vel ſimili liquore, dicta ratione paratis. Vid. lib. 2.

Iuleb, nomen Perſicum eſt, idemque ſonat quod potio dulcis. Arabibus vox Julebi à ſyrupis non diſtinguitur. Noſtratibus autem Julebi ſeu Julapia, (Græc. ζυλάπια) potiones ſunt in praxi uſitatiſſimæ ſyrupis dilutiores, conſtantq; ex liquoribus clarioribus, ſacharo vel ſyrupo convenienti ad gratum ſaporem, dulcoratis.

L.

Lapis. Lapidis nomen nonnullis imponitur medicamentis quæ ad duritiem lapideam vel terreſtrem excocta ſunt. Vid. lib. 2.

Lapis vegetabilis Medicamenti ſpecies eſt conſtans ex ſale, Tinctura, oleoque ad duritiem ferè lapidis excoctis. Vid. lib. 2.

Laudanum dicitur de ſolo medicamento ex opio confecto, idque vocant Laudanum opiatum. de quo vid. lib. 4.

Linctus, i. e. Eclegma.

Linimentum medicamentum eſt topicum pingue, oleo craſſius, unguento liquidius, corporis illinitioni dicatum. Vid. 2. lib. Ung.

Liquor quamvis de quolibet humore dici poſſit, in ſpecie tamen humorem denotat per deliquium paratum, quem oleum aliàs, noñunquam Balſamum dicere ſolent.

N. *Nonnunquam & pro deſtillato liquore uſurpatur, E. g. liquor cranii, liquor C. C. liquor ſeu ſpiritus L. Guajaci.*

Lohoh, i. e. Eclegma.

Lotio ſumitur pro balneo. Lavantur itidem nonnulla ſimplicia, ut Terræ, Metalla, & ſim. de quibus ſpeciatim.

Lozongæ ſunt idem quod Morſuli.

M.

Magiſterium. Magiſterii nomen diverſimodè uſurpatur. I. Datur pulveribus ſolutione ac præcipitatione paratis, ut Mag. C. C. Corallorum. II. Tribuitur reſinis ſeu extractis reſinoſis, ut ſunt magiſterium ſcammonii, Jalappę, &c. Accuratè tamen loquendo magiſterium vocari volunt, ubi nonnihil menſtrui cum eſſentia extracta conjunctum manſit.

Malagma idem majoribus ſonat quod cataplaſma.

Martius panis, Marcipanis, Mazapanis,

panis, Paſta regia, Panis dulciarius, ſunt placentæ ex amygdalis dulcibus excort.& ſacharo (quod ſumitur duplum, triplum, nonnunquam ana) accedente aqua roſarum ſubactæ & piſtæ.

N. *Addi poſſunt & alia. E. g. nuclei pini, piſtacia, avellana, cortices citri conditi, aromata & ſimil.*

Marmelata eſt Gelatina contoniorum. Vid. lib. 2.

Maſſa ex officina piſtoria ad pharmaceuticam tranſlata eſt, denotatque ſubactam illam materiam tum paſtæ regiæ, tum pillulis inde formandis deſtinatam.

Maſticatorium eſt medicamentum apophlegmatizans, quod in ore detentum dentibusque maſticatum pituitam liquat, èque cerebro ad palatum derivat. Vid. lib. 2.

Mel. Mellis nomen Pharmacopæis nonnunquam denotat ſuccum ſimplicem ad mellis conſiſtentiam inſpiſſatum, melque ſapore æmulantem. Sic convenit cum ſapa ſive Rohob; ut Mel paſſulatum, Juniperinum. Vid. lib. 2. Nonnunquam refert ſyrupum cum melle paratum. Vid. lib. 2. de ſyrupis.

Menſtruum, dicitur liquor, qui ad Tincturas extrahendas adhibetur, de quo vid. lib. 2. tit. de Extractis.

Mixtura generaliter de quibuscunque mixtis dici poteſt, in praxi tamen medica uſurpatur communiter pro Electuario, quod ex tempore miſceri ſolet. Sic dicitur F. Mixtura, i. e. Electuarium. Vid. lib. 2. de Electuariis.

Morſuli ſeu Morſelli, Tabula: medicamenta ſunt quadrata ut plurimùm, parata ex pulveribus & ſimilibus ſacharo ſoluto ſuſceptis, ſuperque tabulam ligneam, lapideam cupreamve effuſis ut conſolidentur.

Moretus mulierculis noſtratibus uſitatiſſimum potionis genus eſt, quod parari faciunt, ubi præſumtio imprægnationis adeſt, perſuaſum nimirum ſibi habent, falſam imprægnationem eo exturbari, veram corroborari. Vid. lib. 2.

N.

Naſale idem quod Errhinum.

Naſcale idem eſt quod Peſſus.

O.

Odoramenta ſunt medicamenta odoris gratia adhibenda. Odorem ſive per ſe halent ſive accedente incenſione. Fiunt autem formularum variarum. Sine accenſione quæ in uſum veniunt, fiunt ferè forma pulverum, ſacculorum, linimentorum, balſamorum, maſſarum odoratarum (quas poma ambræ vocant) aquarum, ſaponum, & ſimil. Accedente accenſione vel liquefactione quæ odorem halant, parantur uſitatiùs forma pulverum, trochiſcorum, candelarum & bacillorum maſſarumve fumalium.

Oleum proprie liquor eſt pinguis, balſamo tenuior.

N. I. *Nonnunquam tamen Balſamo craſſior eſt, ut oleum aniſi, nuciſtæ expreſſ.*

N. II. *Imponitur quoque olei nomen quamvis minus accuratè, nonnullis ſpirituoſis liquoribus, vel deſtillatione peractis: ſic dicitur oleum ⊕-li, ⊖is, & ſimil. Vid. ſpiritus, vel per deliquium diſſolutis, ut oleum ♀i vid. liquor.*

Opiatum, Confectio opiata: Hoc nominis Electuariis nonnullis (quãvis minus aptè) imponitur, non quòd neceſſariò opium contineant, ſed quod medicamentis veterum quæ opium continent, conſiſtentia reſpondeant.

Oxyrrhodynon (ab ὀξὺς ῥόδον & ὀδύνη, ſic dictum) medicamentum in genere ſonat ex aceto roſiſque factum ad dolorem leniendum. Practici vero relicta hac ſignificatione generali, ſoli capiti, fronti, collove id dicarunt, atque ex olei roſar. part. iij aceti parte j. concinnarunt, noſtrates loco olei roſar. ſumunt & alia. E.g. violaceum, papav. myrtin. de Nymph.

P.

Pandaleum medicamentum eſt internum à rotulis morſulisve non niſi ſola forma differens: fitque quando materia medicamentoſa ſacharo ſoluto ſuſcepta in pyxidem effunditur, ut inibi indureſcat.

Paſta regia, Vid. Martius panis.

Paſtilli idem quod Trochiſci.

Peſſi: Peſſaria (Barbaris naſcalia) ſunt medicamenta ſolida, uteri collo intrudenda.

Periamma, Periapton, Amuletum, Xenechton. Medicamentum eſt quod de collo ſuſpenſum morbum arcere creditur, ac præcipuè peſtem.

Phlegma liquor eſt deſtillatus aquoſus ſpirituoſo liquori contradiſtinctus. Vid. aq. deſtillata.

Phænigmus mitior ac lenior eſt ſinapiſmus ſcil. qui ſolam cutem rubificat.

Pilulæ, i. e. parvæ pilæ, ſunt medicamenta rotunda deglutioni aptata.

Pineatum ſeu Pineolatum fit ex pineis ſacharo & aqua roſarum, ad modum ſcil. quo Diamygdalatum ſeu Marcius panis ex amygdalis ſacharo & ▽ roſarum fieri ſolet.

Pomum ambræ, odoramenti genus eſt, ex medicamentis odoriferis in maſſam redactis.

Potio in genere liquorem denotat potulentum, in praxi autem ferè de purgante potu intelligitur. Vid. l. 2.

Præparata, i. e. præparatione (ſpecialiter ſic dicta) elaborata: ut C.C. præparatum. Vid. lib. 2.

Pulvis. Pulveris nomen etſi generaliter minutiſſima quæque denotet, quocunque modo facta: attamen communiter pulveriſatis hoc nomen imponitur, ſive ſimplicia illa ſint, ſive compoſita. Inter compoſitos autem pulveres, ſunt qui ſpecies vocantur, ſunt & qui Trageæ. Præſtaret tamen omnes pulveres compoſitos, ad differentiam ſimplicium, ſpecies nominare,

Quin-

Q.

Quinta eſſentia propriè ſpiritum denotat, deſtillatum ex ſuccis fermẽtatione exaltatis. De quo in ſpirituum claſſe. l. 2.

R.

Reſina eſt ſubſtantia oleaginoſæ naturæ, ſive in forma molliori illa ſit, ſive in duriori. Sunt autem Reſinæ vel nativæ: de quibus l. 4. vel extractione Chymicâ paratæ. Ut Reſina Diagrydii & ſimil. De quibus in Extractis l. 2. ac l. 4.

Rob, Rohob, Sapa, eſt ſuccus fructuum, ad mellis conſiſtentiam ut plurimum per ſe, interdum quoque cum ſaccharo inſpiſſatus. Priores ſimplices appellare licet, dabunturque l. 2. de ſuccis. Poſteriores, compoſitos; danturque l. 2. ſub Syrupis.

Rotulæ, ſunt Tabulæ orbiculorum inſtar, conſtantes ex medicamentis ſuſceptis ſaccharo in conveniente liquore ſoluto inque orbiculos ſupra tabulam effuſo.

S.

Sacculus medicamentoſus fomentorum genus eſt, conſtans ex convenientibus medicamentis ſiccis, ſacculo inſutis.

N. *Eſt & ſacculus odoriferus i. e. odoriferis cõpletus, ut naribus admoveatur.*

Sal accuratè loquendo eſt ſubſtantia in aqua ſolubilis, concreſcibilis ſeu cryſtalliſabilis. Communiter tamen dicuntur & ſalia (ſed minus aptè,) lapides vel metalla nonnulla acido liquore corroſa, atque iterum coagulata; Ut Sal corallorum, Sal ♄i & ſimil.

Sapa idem quòd Roob κατ' ἐξοχὴν autem dicitur de muſto inſpiſſato & ad tertias cocto.

Saponea i. e. linctus ex amygdalis.

Sief i. e. Collyrium ſiccum. vid. l. 2.

Sinapiſmus eſt cataplaſma, vel maſſa, vim habens cuti ruborem, vel ardorem, veſicasve inducendi: adeoque continet ſub ſe phænigmum & veſicatoria.

Smegma odoratum, Sapo odoratus, fit ex ſapone (Veneto inprimis) cui pulveres odorati convenientes immiſcentur, ac impaſtando cum ▽ fragranti, v. g. roſarum ſubiguntur. Vid. l. 2.

Sparadrapus eſt Linteum Emplaſtro ad ignem fluenti immerſum, extenſum & refrigeratum. Dicitur & *tela emplaſtica*.

Species dicuntur in Officinis ſimplicia (ingredientia) pro compoſitis inde conficiendis coordinata. Sic dicuntur Species Theriacæ i. e. ex quibus theriaca compilatur, ſic ſunt & Species decoctorum uſualium. Præ reliquis tamen hoc nomen ſibi vendicant pulveres nonnulli, tum aromatici tum cathartici. Forſan, quia ordinati fuerunt olim, ut inde conficerentur electuaria, morſuli vel rotulæ. Sic ſunt Species aromatic. roſat. Species Diaturbith cum Rhabarbaro, &c.

Spiritus eſt liquor deſtillatus naturæ magis ſpirituoſæ, non ſecus ac è contra aquæ deſtillatæ magis ad naturam aquæ ſimplicis accedunt.

N. *Spiritus nomen abuſivè ſibi vendicarunt quoque olea nonnulla ſubtiliora, ut ſpiritus Terebinthinæ & ſimil.*

Stymma eſt ſpiſſamentum ſeu craſſamentum rerum, (florum rerumque aliarum) quod remanet dum in oleis maceratæ exprimuntur.

Succus. Succi qui in officinis vocantur, expreſſiones ſunt, ſeu expreſſæ eſſentiæ, aqueæ naturæ, i. e. aquæ permiſcibiles, außgepreſte Säffte.

N. *Solis vegetabilibus competit, vide ſuo loco lib. 2.*

Suffitus, ſuffumigium, θυμίαμα eſt Vapor ſuave olens, ex re fragrante accenſa vel carbonibus vivis injecta excitatus. Variarum autem res ſuffumigans poteſt fieri formularum: pulverum, candelarum, bacillorum, trochiſcorum, &c.

Suppoſitorium eſt medicamentum ſolidum, teres ac pyramidale, inſtar digiti, intruſioni in anum deſtinatum.

Syrupus eſt liquor medicamentoſis qualitatibus imprægnatus, additoque ſaccharo aut melle, ad mellis conſiſtentiam excoctus.

T.

Tabulæ vid. morſuli.

Tartarus, terreſtre ſal eſt. Vid. l. 4.

Terra mortua, eſt terra ex elixiviatione reſidua, omnibus facultatibus efficacibus deſtituta.

Tinctura vox diverſimodè uſurpatur, uſitatiſſimè tamen potiſſimam rei partem denotat, ſub colore certo infuſionis beneficio, extractam, ſive cum menſtruo adhuc conjuncta illa ſit (quæ vulgatiſſima eſt ſignificatio) ſive ab eodem ſeparata; quo ſu Extractum communiter effertur.

N. *Sumitur quoque nonnunquam Tinctura pro Eſſentia rei ulterius elaborata, Vide Tincturas ♁ ij, quas tamen Tincturas magiſteriales appellare commodius eſt.*

Tragea, Tragema, bellaria, eſt pulvis introaſſumendus ex ſpeciebus & ſimil. pulveribus ſimplicibus, cum ſacharo confectisve ad ſaporem gratum commixtis, vide l. 2. ſub pulver. & ſpec.

Trochiſcus, Trochiſci ſunt ſpecies ſeu pulveres mucilagine, e. g. tragacanthæ, altheæ & ſimil. ut eò melius ad tempus durare poſſint, ſuſcepti, incorporati, inque orbiculos parvos formati. Trochiſci ſublinguales, i. e. qui ſub lingua detinentur ut diſſolvantur & per guttur in pulmones defluant.

V.

Vinum medicatum, Vina medicata ſunt infuſiones in vino factæ, vid. l. 2.

Unguentum eſt medicamentum topicum pingue linimento durius, emplaſtro mollius, Germ. Salb.

CAP. IV.

De Speciebus productionum nativarum.

DEſcriptio rei medicamentalis pharmacologica, eſt enodatio conſtitutionis, uſurpationis ac ſignationis (quantum ſcil. hæ ſpectant ad bene medicandum:)

Conſtitutio eſt rei medicamentalis productio, collectio & aſſervatio.

Productio eſt quâ res fit. Eſt igitur productionis deſcriptio, deductio ſpecierum & circumſtantiarum ad productionem requiſitarum, (in quãtum ſc. faciunt ad pharmacologicam rei productionem.)

Eſtq; rerum tum *Nativarum* tum *Præparatarum*.

Nativarum *productio* primæva eſt *creatio*, cui ſubinde ſucceſſerunt tum *generatio*, quaſi *generatio*, *nutritio*, q. *nutritio*; tum operationes ſeu motus utrisque illis ſubjuncti: quales in Vegetabilium productione, ſoli *cultura*, *ſatio*, *inſitio*, *amputatio*; in animalium, *conceptio*, *nativitas*, *educatio*, &c.

N. *Species productionis nativa, uti & harum circũſtantia imprimis ac primariò ad phyſicam pertinent: attamen quia intentioni pharmacologica non parum inſerviũt, breviter eas delibare libet. Itaq;*

Creatio eſt ortus rerum naturalium ex nihilo, i.e. quo rerum principia informia primùm ex nihilo condita, blando fotu externo in lucem ſeu vitam emerſerunt, inque membra ſeſe extendere, adeoq; curriculũ deſtinatũ abſolvere, juſſa, i.e. apta reddita ſunt.

N. *In creatione* macrocoſmi *ſupervenit Terra-aquæ, i.e. liquido ſicco informi & vacuo blandus fotus ſpiritus Elohim, ſuperficiei aquarum incubantis, cujus ſcilicet auxilio, accedente benedictione divina, lux ſeu vita fuit introducta. In* Vegetabilium *ac* Animalium *creatione, ſimili ratione principia materialia in macrocoſmi generatorio ceu in tenebris ac abyſſo (orco Hippocratis, nocte Orphei) ſopita, coagulataque fotu matricis, vel ſi mavis ſpiritus ejusdem Elohim, ſic jubẽte Creatore, in lucem ſeu vitam (diem Orphei) prodierunt; excepto ſolo homine, qui peculiariter ex adama vapore fœcundata fuit conditus, ſeorſumque ſpiraculo vita afflatus.*

Generatio eſt ortus rerum naturalium ex ſemine, i.e. quo principia rerum (quæ proximè in ſemine exiſtunt) ex præexiſtente materia parantur, ac ſubinde fotu matricis in actũ, ſecundum ſpeciem ſuam emergunt. Membra itaque Generationis ſunt, tum ſeminis præparatio, tum ejusdem emerſio. Et hic modus oriendi proprius eſt rebus nativis primariis, videlicet vegetabilibus & animalibus horumque membris genuinis.

N. *Generatio eſt rerum innovatio; nimirum res poſtquam curriculum ſuum abſolverint, vel in eodem interrupta fuerint, revertuntur paulatim in naturam primordialem chaoticam, unde poſtmodum*

dum ab aliis deprompta tum in materiam ſeminalem, tum nutritivam adoptantur, adeoq; aliarum rerum dominio ſubjectæ peregrinantur. Et hac eſt rerum viciſſitudo, toties à majoribus decantata.

Macrocoſmus in ſe conſideratus quia perenni duratione durat, à renovatione generatoria excuſatur, adeoque ſemine deſtitutus eſt, quo nova ejus fiat productio: nihilominus tamen laudabile quoddam exhibet perittoma, lacti in animalibus reſpondens, quod infundit in generatorium ſuum, globum ſcilicet hunc inferiorem, liberis ſuis nutrimentum ſuffecturus. Vegetabilium ac Animalium ſpecies, quia Individuorum novorū ſucceſſione conſervari deſtinatæ ſunt, ſemina nova requirunt ſeu ſi mavis ſeminales rationes. Hæ vel manifeſtò per ſpeciem propagantur, unde exurgit generatio univoca: vel citra manifeſtam rationem ſeminalem producuntur, unde generatio æquivoca.

Nutritio eſt productio rei genitæ ex nutrimento, i.e. qua res genita ſuffectione elaborati nutrimenti curriculum deſtinatum peragit. Membra ejus ſunt tum Materiæ nutritivæ elaboratio tum ſuffectio ſeu aſſimilatio. Competit itidem ſolis rebus primariis.

N. *Nutritio eſt rerum progreſſio: Nimirum rei cuique naturali curriculum certum deſtinatum eſt, quod ab ortu ad ἀκμὴν augeſcendo & inde ad interitum deſcendendo habet peragendum. Peractio hæc fit beneficio materiæ nutritivæ, unde ſubrogatur, quod actu vitali deperit, ſimulac accedit, quò ad ἀκμὴν res augeſcat. Materia illa, quia reſpectu rei nutricandæ univerſalior, impurior, indigeſtior exiſtit, elaboratur ſubinde vi illius nutritiva, hujusque miniſtris, i. e. depuratur ab heterogeneis, evehitur ad maturitatem, adeoque indolem rei nutricandæ induit. Rem exemplis declarabimus. Vegetabilium & animalium nutritio notiſſima eſt. Ex utraque itaq; non difficile erit &* Macrocoſmi *nutritionem metiri. Materia qua* Macrocoſmus *nutritur ſunt ipſamet vegetabilia & animalia in chaos ſeu principia ſua redacta, ſeu, ſi mavis, ſunt res particulares quæcunq;. Videlicet hæ, ut è macrocoſmo nutriuntur, ita viciſſim eidem nutrimentum exhibent, adeoque omnia per circulum quaſi volutantur. Modus hic eſt: Res defunctæ progredique neſcientes reſolvuntur, digerunturq; quodammodo in globo inferiori ceu macrocoſmi ventriculo; hinc ſequeſtratur quod maturius eſt, inque aërem ceu meſaraicas attollitur, ulteriori ſubjiciendum digeſtioni. Inde ad ☾ ceu macrocoſmi Epar rapitur, concoctionem ſecundam ſubiturum. Ex ☾ ad ulteriores deducitur elaborationes. Nimirum pars utilior ad ſolem rapitur ceu macrocoſmi officinam vitalem cordi microcoſmico reſpondentem. Inibi vi lucida ſeu ſi mavis vitali facultate perfuſa ſub ſpecie macularum facularumvè exprimitur, univerſitatiq; communicatur, adeoque cuilibet membro univerſitatis ſurrogatur unde vivat,*

atque

atque nutriatur. Reliquum ceu perittoma quod redundat, deorſum vergit, inferiorique globo communicatur, ubi partim nutrimentum rebus exhibet, partim impregnatum aſtralibus influentiis in ſeminales rationes rerum particularium migrat, idque vi facultatum productivarum i.e. generativarum, nutritivarum, fermentativarum, quibus globus hic inferior vi benedictionis divinæ perfuſus eſt. Et hæc nutritio videtur macrocoſmica, quæ non minus ac animalium & vegetabilium excrementa ſua exhibet. In terra remanent craſſiora, *ibidem ceu in prima digeſtionis officina ſequeſtrata; in aëre ceu meſaraicis ſecernuntur* liquidiora, *unde pluvia, nix & ſim.* viſcoſiora, *unde mucilago illa decidens* (Sternſchoß) *&c. Luna ſeparat excrementa tum craſſiora, quæ detrudit ad maculoſum ſui locum, ceu macrocoſmi veſicam biliariam in Epate ſitam; tum liquidiora exhibet, eaque ad globum inferiorem, & potiſſimum ad mare ceu renes & veſicam urinariam tranſmittit, ut ibi vi ſua ſalina ac acri generationem globi inferioris promoveant. Mira hæc ſcio novaque videbuntur, quibus rerum analogia fuerit peregrina: Verum nullus dubito, quin diligenti ſcrutatione omnia futura ſint perſpicua, ſin minus; quisque ſuo ſenſu abundet. Nec enim hæc ſunt, ſuper quibus proderit litem tantopere moviſſe, utpote quæ citra ſalutis jacturam ſciri ignorarive non nequeunt. Id quod ut de his, ita & de aliis ejusdem farinæ quamplurimis moneo, quæ inter modernos tanto tamen æſtu agitantur, ut vel legis divinæ reſpectus poſtponatur, famæ proximi detrahatur, ſanitati propriæ noceatur, lectorique legendi faſtidium procreetur.*

Quaſi *generatio* eſt ortus rerum naturalium ſecundariarum, ex materia quaſi ſemine, i. e. quo principia rerum in primariarum productione redundantia, in ſpeciem aliam, ſecundariam ſcil. tranſmutantur.

Quaſi *Nutritio* eſt, qua eadem illa materia ſucceſſivè matureſcit.

N. *Rerum ſecundariarum productio paulo ſecus ſeſe habet quam primariarum. Fiunt enim non per generationem, qua ſeminale principium in membra diverſa ſecernitur, neque per nutritionem, qua membra inſinuatione ac aſſimilatione nutrimenti ſecundum dimenſiones augeſcunt, ſed per ſolam alterationem, appoſitionem, accretionem. Nimirum Excrementa quæ in nutritione primariarum ſuppetunt, vel alterantur levi ſaltem alteratione, condenſatione, mixtione, & ſim. vel concurſu ac conſpiratione cauſarum aliarum tranſmutantur. Sic fiunt meteora aquea ſeparatione vaporum aqueorum, qui condenſati ſub forma pluviæ, nivis, grandinis decidunt: Sic fiunt meteora ignea, ſeparatione ſcil. materiæ inflammabilis, qualem refert in inferioribus nitrum, ſulphur, aurum ſclopetans, & ſim: Sic fit & mucilago illa viſcoſa inſtar ſtellæ cadentis decidens* (Sternſchoß.) *His annumeranda & mineralia, è quibus tamen nonnulla*

in formam transplantantur, quà etiam cum primariis certare videntur. In regno vegetabili, hac ratione ſuppetunt, ſucci exudantes, lacryma, melligo florum, reſina, gummi, quin & fungi. In animalibus, Vrina, ſudor, lacryma, ſtercora, zibettum, moſchus, ſalia, arenulæ, calculi, & ſim.

Et hi modi ſunt principaliores productionum nativarum ad quos reliqui ceu miniſtri referri facilè poſſunt.

CAP. V.

De Principiis Eſſentialibus rerum nativarum.

CIrcumſtantiæ ad nativarum productionem, requiſitæ præcipuè ſunt; *Principia conſtitutiva, Efficiens, Materia, Tempus & Locus.*

Principia conſtitutiva voco quæ ipſam rem conſtituunt.

N. *Principiorum horum conſideratio duplex eſt, tum* quidditativa, *i.e. quoad eſſe ſuum; tum* cauſalis, *i.e. quoad cauſari. Priori conſideratione hoc capite veniunt, poſteriori capp. ſequentibus. Quidditas rei compilata eſt è ſubſtantiali & accidentali. Subſtantiale eſt ipſamet rei οὐσία accidentali ſuo primum & per ſe ſubſtrata: Accidentale eſt facultas ſeu qualitas ſubſtantiæ dicta proximè primum & per ſe inhærens.*

Principia conſtitutiva rerum naturalium ſunt *Spiritus* & *Corpus*, quibus additur *vita* ceu principium tertium.

N. *Decantata ſunt apud Hermeticos principia cognitionis, Lumen ſcil. Naturæ & Gratiæ, de quibus data hac de principiis occaſione parum diſſerere libet. Naturæ creator Deus ut in ſe bonus exiſtit; ita & bonitatis pro arbitrio tamen & beneplacito ſuo communicativus. Hinc creaturarum exordium ac bonitas, tum ſupranaturalium ac inviſibilium; tum naturalium & viſibilium. Vtraque enim oriuntur ex bonitate divina, ſcalæq; ſunt à Deo condita, quibus ad eum veheremur. Eapropter quoniam bonitas perfectiſſima abſolutiſſimaq; in Deo concentrata eſt, adeò ut nihil boni dari poſſit, quod à bonitate illa alienum ſit (quippe imperfectum id foret) creaturarum bonitatem creatoris analogam eſſe oportuit. Siquidem ergo res cunctæ analogæ ſunt ad Dei bonitatem relatæ, & inter ſe eas analogas eſſe, neceſſum eſt. Hinc liquet rerum naturalium analogiam, adjumentum eſſe cognoſcendæ naturæ non poſtremum, nimirum ex notiori ad ignotius per analogiam pervenire licet. En principium cognitionis, quod lumen Naturæ nonnullis cluit, cujus ſc. ſplendore creato, divina accedente inſtitutione, (quam lumen Gratiæ vocant) in rerum penetralia penetrari potuit. Verum enimvero quia Natura, quæ benedictione divina ſpeculum creata erat*

puriſſimum, nitidiſſimum, pellucidiſſimum, maledictione evaſit umbroſum, obſcurum, maculoſum, unde & cognitio illa obſcurata & depravata fuit adeò, ut vix quicquam ſolidi ſine hallucinatione cognoſcere liceret, ingenia nonnunquam excitavit excitatque creator excellentiora, quorum opera cognitio illa obſervationibus eruatur, emendetur, adeoq; innoteſcat: ſimul ac inſtitutionem ſuam literis conſignari fecit, quibus ſcilicet cognitio illa acquiſita, dirigatur, examinetur, confirmetur. En Lumen Naturæ uti & Gratiæ Lumen, principia cognitionis multoties decantata: ſed ad principia eſſentialia.

Spiritus eſt principium primum, inſtructum facultatibus peragendi curriculum ſibi natura commiſſum.

Seu, Spiritus eſt ſubſtantia ſubtiliſſima vi creationis primum producta, ac poſtmodum vi benedictionis propagata, pollens facultatibus quibus curriculum ſecundum ſuam ſpeciem peragit.

N. *Spiritus hic nihil aliud eſt, quàm principium cujuscunq; rei formale, actionum omnium ſcaturigo. Philoſophis nonnullis dicitur* 🜍*r, quod tamen diverſum quid eſſe ſcias, ab oleo vel ſpirituoſa illa ac inflammabili ſubſtantia materiali, cui itidem ſulphuris nomen imponi ſolet.*

Corpus eſt alterum principium, ſpiritus illius adaptatum ſubjectum, cum & in quo curriculum deſtinatum peragit, imbutum qualitatibus, quibus ſpiritus ſui facultatibus correſpondeant & obediant.

N. *Dicitur principium materiale, compactumq; eſt ex liquido & arido, quæ ut in exiſtentia primordiali ſunt ſimpliciſſima, unitiſſimaque; ita ſecernuntur incraſſanturque ſubinde in progreſſione ſua, ac explicantur, in liquidum, aridum, uti & in liquidoaridum, (i.e. in ſalinam naturam.) Et hæc ſingula in exiſtentia propria exhiberi artificio poſſunt. De quibus infra. Accidentia igitur corporis eſſentialia ſunt, liquidi; liquiditas; humiditas; aridi; ariditas, ſiccitas; utriusque frigiditas; ſalinæ naturæ ſapor, vis penetrabilis, fermentabilis, &c.*

Ignis (actus) eſt principium tertium, prioribus ſuperveniens, ſtipatum calore, cujus vi illa in actum traducuntur.

N. *Principia duo priora uniuntur, non ut otioſa ſint, ſed uti Deus eſt actus perfectiſſimus, vitaq; vitarum; ita & cunctas creaturas in actum collocavit, i.e. in vitam. Vitam puta non ſtrictiore ſignificatione ſolùm, quæ motum vegetativis operationibus prodit, ſed latiore, qua rei cujuscunq; actum ſeu ἐντελέχειαν refert, etiamſi obſcurior illa, minusq; conſpicua ſit; qualis in ſtellis, metallis, & ſim. Sunt itaque in rebus naturalibus vitalibus ac καθ' ἐξοχὴν in rebus primariis,* Spiritus, Corpus & Vita, *quæ adeò arctè in ſtatu vitali unita ſunt, ut difficulter invicē diſtingui queant. Res exemplo ignis ardentis quodammodo illuſtrari poteſt, quippe*

hic ceu res vulgatiſſima ad præſentandam vitam ab omnium oculos poſitus videtur, Ignis ardens tria exhibet 1. ſubſtantiam ſpirituoſam flagrabilem, 2. corpoream aliquatenus effumabilem, ſpiritus ſcil. illius ſubjectum ac denique. 3. igneam flammam: quæ tria non modo ipſum ignem flamma comprehenſum referunt, ſed effluvium ſpirant, ejusdem cum illo naturæ. Simili ratione ſeſe res habet in actu ſeu igne vitali. Adeſt nimirum inibi ſpiritus aptus natus ignem vitalem ſuſcipere facultatesq; ſuas pro re nata exerere, Simili ſane modo, quo oleum accenſum pro natura illius olei, odorem halat. Illum ſi inſitum cujusque ſpiritum, appellare libuerit, per me licet. Adeſt & corporea ſubſtantia, ſpiritus illius ſubjectum lychno in lampade, reſpondens. Adeſt tertiò & ignis ſeu flamma vitalis, qua duo illa vivunt. En Eſſentiam rei naturalis in vitâ conſtitutæ, ex qua inſuper effluvia procedunt, quæ rebus exteris pro re nata eunt inſervitum. Eſt porro ignis idem illud; quod in creationis hiſtoria אוּר *, i. e. lucis voce venit, quippe hac igni eſſentialis eſt, unde & in lingua ſancta* אוֹר *, i.e. lux, &* אוּר *, i.e. ignis, ſola puncti mutatione differunt.* Sennert. hypomnemat. phyſ. c. 3. *per vitam eſſentialem innuere videtur, dum vitam ex Ariſtotele duplicem facit; Eſſentialem ſeu ſubſtantialem, à qua ut fonte, vitales actiones prodeant; & accidentalem, qua ſit operatio vitalis aut certè potentia vitales actiones exercendi: Hippocrati ignis voce venit,*

CAP. VI.

De Cauſa Efficiente interna.

EFficiens productionis nativæ, tum interna eſt, tum externa.

Interna eſt ipſiusmet rei natura, i.e. inclinatio & facultas (activa) qua non modo apta nata & proclivis eſt ad emergendum, ſed & in actum emergit, ulteriusq; progrediendo curriculum deſtinatum ſecundum ſpeciem ſuam conficit.

N. *Natura habet ſeſe inſtar reipublicæ, quæ ad nutum principalis ſui domini, auxilio officialium ac miniſtrorum, adminiſtratur. Nimirum prout adminiſtratio illa peragitur; ita reſultat inde commodum, vel damnum non ſolum ſibimet, ſed & vicinis quoque populis. Simili modo Natura eſt comprehenſio omnigenarum facultatum, ſub dominio alicujus certæ dominatricis, adhibitis facultatibus miniſtris, gubernata, ut inde non tantum res propria perfectio redundet, ſed & proximo ſubveniatur. Res naturales enim ſiquidem bonæ creatæ ſunt, ad imitationem creatoris bonitatis communicativa eſſe debuerunt.*

Interna eſt tum principalis tum miniſtra.

Principalis, quæ reliquis ceu fundamen-

damentum exiſtit; E.g. facultas vitalis, ſtipata calore vivifico. Miniſtræ ſunt, quæ principali adjunguntur, e.g. facultas nutritiva, generativa, &c.

N. *Utraque eſt totuplex, quotuplex ſpecies creaturarum.* Univerſalis *ſcil. quæ univerſitati ſeu macrocoſmo competit*; Particularis, *quæ creaturis particularibus. At ais ſecundum Hippocratem, unum eſt in omnibus & omnia in uno, atque ita Natura univerſalis & particularis in omnibus & ſingulis erunt. Reſp. Sunt utique, ſed diverſimodè: videlicet. Natura univerſalis præeſt particularibus naturis in macrocoſmica adminiſtratione, eaque ceu materiam ſibi ſubjectam diſpenſat. In particularibus autem eadem particularium creaturarum naturis ceu materia ſubeſt, iisque gubernatur, dirigitur, diſpenſatur. Vice verſa de naturis particularibus judica.*

CAP. VII.

De Qualitatibus primis ſeu Elementalibus.

Cauſæ efficientes externæ ſunt, quæ extrinſecus accedentes internis opem ferunt.

Suntque tum *primaria* tum *ſecundariæ.*

Primaria eſt ipſamet natura ceu operatrix ſagaciſſima, cuilibet rei naturali de debitis mediis proſpiciens, ſeu ſi mavis, eſt ipſemet *Iehova Elohim* per naturam, i.e. naturales leges omnia ſapientiſſimè prudentiſſimeque dirigens & gubernans.

Secundariæ ſunt media ad productionem quoquo modo facientia.

Hæc etſi varia dari poſſint, quippe, quæcunque ad efficientiam rei faciunt, eis accenſentur: adeoque & inſtrumenta ruſtica, & ſim. attamen excellunt hic qualitates facultatesve naturales. 1. Elementales, 2. ſalinæ, 3. occultæ.

N. *Res naturalis uti extrinſecus ortum adepta eſt, & per hunc, naturam internam, quæ apta nata eſt in lucem ſeu vitam emergere, œconomiam mundanam adminiſtratura; ita quoque aliunde opus habet, quo natura illa interna in actum deducatur. Etſi autem omnia à Deo dependeant; tamen quia is ipſe media ſibi ordinavit ordinaria (quæ collectim Naturam vocamus) iis hoc loco intentos eſſe oportet. Sunt itaque qualitates ſeu facultates naturales, pro triplici dato principio triplices.* Spirituales (*formales*) corporeæ (*materiales*, & modales (*privativæ vel vitales.*) Spirituales *ſunt quæ parti ſpirituali primò ac per ſe accepta ferendæ ſunt, quales ſunt proprietates cuilibet creaturæ inditæ.* Corporeæ *ſunt quæ materiali parti per ſe inhærent uti.* 1. *liquiditas & ariditas,* 2. *δύναμις Hippocratica, quam acumen dicere licet, nos ſalinam facultatem appellabimus.* Modales *ſunt,*

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ſunt, quæ cum modo exiſtendi ſunt conjuncta, ut frigiditas quæ competit principiis conſtitutis in privatione & quiete; & caliditas, quæ propria eſt principiis in actu ſeu motu conſtitutis. Verum enimvero placet adhibuiſſe ordinem datum, qua facultates ad productionem facientes triplici claſſi includimus. Elementalium, ſalinarum & occultarum.

Singulæ hæ tum *univerſaliores* ſunt, i.e. in macrocoſmo collocatæ vel *particulariores*, i.e. in rebus particularibus determinatæ.

Elementales qualitates, quas primas communiter dicunt, ſunt calor, frigiditas, humiditas, ſiccitas.

Calor facit ad productionem naturalem, quatenus cauſam internam frigore condenſatam, materiæque ad frigiditatem propendenti immixtam adeoque quieti deditam, ſuſcitat, fovet: *frigiditas*, caloris æſtum moderatur: *humidum*, humori interno ſeſe inſinuat, adeoque humidum ariditate victum liberat, nutrit, &c. *ariditas*, liquiditatem terminat, humorique admixtum ſimul nutrit.

N. *Calor macrocoſmicus partim eſt inſitus & radicalis, partim influens. Nimirum macrocoſmus ſeſe habet inſtar animalis, quod calido tum innato, tum influente caleſcit. Innatum calidum toti univerſitati inditum eſt, quippe æquè latè patet calor ac ipſe ignis vitalis cujus Achates eſt fideliſſimus. Eapropter cum totus macrocoſmus actuali ſuo igne perfuſus ſit, nec calore eum eſſe deſtitutum, neceſſe eſt. Hinc* Hippocrates in principio lib. de carnib. *Calidi pars maxima, inquit, cū omnia perturbata eſſent, in ſupremum ambitum ſeceſſit, quod veteres videntur æthera appellaſſe: altera pars locum infimum ſortita, terra quidē appellatur, frigida, ſicca, multaq; motiones habens & in qua multum ſanè calidi ineſt. Tertia vero pars medium aëris locum nacta eſt, calidum quid exiſtens. Quarta pars terræ proximum locum obtinens, humidiſſima & craſſiſſima, &c. Verum quid opus eſt pluribus calorem hunc terræ demonſtrare? Etenim, præterquam quod ſcimus, terram ante creatas ſtellas, (quibus alias calor acceptus refertur) vi caloris germinaſſe, calor ſeſe exerit ſenſibiliter non modo in ſcaptenſulis ac cuniculis ſubterraneis ſed & in puteis profundis; quinimò fontana, quæ brumali tempore ſcaturit ſcilicet quo terræ ſuperficies frigore nitet, calorem vaporibus halantibus manifeſtò probat. Addo quod nec veriſimile videatur, calorem ſtellarum, abſque vi magnetica, quæ calidum in terra, ceu magnetem trahentem præſupponit, in terræ profundiora penetrare.*

Calor influens macrocoſmicus diffunditur ex aſtris & præcipuè ex Sole: hinc & ex ♃, ♂ aſteriſmiſque igneis & aëreis, quinimò & ex ſtellis quibuſdam fixis calidam naturam ſortitis.

N. *Sol ad macrocoſmum ſeſe habet, uti ad animal ipſum cor. Videlicet ſedes eſt, ubi Natura reſidentiam fixit vitalem,*

lem, ex qua velut ex ſcaturigine, ſpiritus ſuos vitales, & cum his calorem, macrocoſmo, rebusq; hinc particularibus elargitur, adeoque mediantibus illis calidum macrocoſmi inſitum, ſuſcitat, fovet, nutrit; particularium itidem vitam caloremque ſuſtentat. Fundit Sol calorem, inquit author Eccleſiaſticus cap. 39. ſicut clibanus. Et hinc eſt, quod Chamah à calore Hebrais Sol dictus ſit. Sole porrò calidiores ſtatuuntur ♂ & ♃, ille intenſiùs; hic benignus: reliqui econtra frigidiores habentur, non ſimpliciter ſed ad ſolem collati. Cæterùm augmentari calorem contingit, ubi radii congregantur, reflectuntur, roborantur. Congregantur radii ſi diſſipatio denegetur: reflectuntur, ſi recta in corpus ſolidum inciderint: multiplicantur & roborantur, ſi in fortitudinibus ſtellæ calorem radiantes extiterint.

Calor particularis eſt qui à re particulari procedit. Talis eſt in animalibus calor matricis, calor gallinæ ovis incubantis, &c.

Humiditas etſi itidem per totam univerſitatem ſit diffuſa, inque certos confluxus inferius hicce collecta, unde elevati vapores ſat copioſi elevantur, inque pluviam, rorem, nivem, imbrem, & ſim. condenſantur, ſubindeque delabuntur; attamen in confeſſio eſt apud Aſtronomos, præterquam quod certæ conſtellationes dictorum meteororum generationem juvant, eſſe quoque ſtellas, humiditati radiandæ conſecratas, quales ☾, ♀, ♃, aſteriſmique aquei, ſtellæque nonnullæ fixæ, hyades, arcturus, &c. & hinc augmentatur humiditas eadem ratione, qua de calore dictum: adde quod Luna prout accreverit & decreverit, humiditatem quoque largius vel copioſius radiat.

Humiditas particularis eſt quæ in rebus particularibus deprehenditur, eaque determinata: Hæc rei producendæ tanto conducibilior eſt, quantò res inter ſe ſimiliores fuerint.

Frigiditatem influere cenſentur è planetis ☾ & ♀, utraque moderatè, hinc & ♄ ſed intenſiſſime: Ex aſtris ſigna præcipè terrea.

Siccitatem radiant è planetis ☉, ♂, ♄, ex aſtris, Signa terrea & ignea.

CAP. VIII.

De Salinis facultatibus.

Vis ſalina facit ad productionem nativam, quatenus humiditatem dictam acuit, efficaciorem ac penetrantiorem reddit, craſſitiem incidit, fermentationem juvat, &c, adde quod & in nutrimentum faceſſat, &c.

N. *Per vim ſalinam non ſolum intellige ſalſedinem, ſed quamcunq; facultatem primis potentiorem, quas Hippocra-*

tes ſalibus accenſet, plurimaſque eſſe docet. In homine, inquit, lib. de priſc. medic. text. 30. *ineſt & amarum, & ſalſum, & dulce, & acidum, & acerbum, & inſipidum, aliaque ſexcenta, quæ pro copia & viribus, varias habent facultates.*

Salina hæc facultas *univerſalior* reſidet potiſſimum in globo inferiori, ceu generatorio macrocoſmico, adeoque immixta eſt aquæ & terræ. Aquam ſalina ſcatere facultate, qui negat, adeat mare, calorive exponat aquas ſimplices, meteoricasve, ut exhalent. Et ex hoc fundamento populi maritimi, uti in Normandia non citra jucunditatem obſervavi, terram ſalina facultate per maris fluxum impræ-gnatam fodere, eaque agros impræ-gnare ſolent. Terram facultatibus illis impræ-gnatam eſſe tradit Hippocrates, *lib. 4. de humorib. t. 4.* Terra, inquit, in ſe varias & innumeras facultates habet. Idem edocet elixiviatio ſalis nitri; cui S S. Scriptura adſtipulatur, innuens, quod ſulphure & ſale adurentibus univerſam terram comburat Deus, quo minus fructum ferre habilis fiat, Deut. 29.

Particularior eſt in ſingulis rebus particularibus. Et hinc res particulares aptæ ſunt aliarum productionem promovere, maximè ſi mutua ſimilitudo affinitasque inter utrasque intercedat. Oportet autem ſalinam hanc facultatem compede ſuo, quo vi mixtionis ligata erat, prius vi diſſolutionis, eſſe liberatam. E. g. putrefactione, incineratione, &c. Et hac ratione agricolis uſitatiſſimum comperimus, agros ſtercoribus utpote ſale impræ-gnatis, impinguare. Quinimò videre licet quibusdam in locis, myricas, fruticeta vel & ſylvas comburi, inque terram hanc cinere fœcundatam ſemina conſeri, uti idipſum admodum uſitatum vidi in Suecia & Finlandia, regionibus ſc. nemoroſis, &c.

Cap. IX.

De influentiis Stellarum.

NOn parum conferunt & proprietates, i. e. facultates ſpecialiores ad nativorum ſcil. productionem accelerandam, retardandam, facilitandam, transplantandam, adeoque ad vires rerum intendendas, imminuendas, transplantandas. In his excellunt Sympathiæ & Antipathiæ: illis res promoventur: his, retardantur.

Utræque ſunt tum *macrocoſmicæ*, ſeu *univerſales*, tum *particulares*.

Macrocoſmicæ ſunt quibus ipſe macrocoſmus res particulares reſpicit, i. e. productionem promovet, impedit vel quoquomodo mutat.

Particulares ſunt, quibus res particu-

ticulares rem ſibi ſympathicam juvant, antipathicam debilitant.

Proprietates macrocoſmicæ toti macrocoſmo & conſequenter globo inferiori ſunt inditæ, qua ratione terram hanc aptiorem plantis his cernimus, aliam aliis: verùm hoc loco conſiderabimus ſolùm, quæ globo ſuperiori, & in hoc ſtellis acceptæ feruntur, peculiarique nomine influentiæ dicuntur.

Influentiæ ſtellarum ſunt effluvia peculiaribus facultatibus prædita, quibus res ſibi familiares (ſi robuſtæ & in vigore ſtellæ fuerint) roborant, proſperant, promovent; econtra res ſibi contrarias debilitant, depravant, impediunt.

N. *Familiaritas ſtellarum cum ſublunaribus ex mente Platonis & Paracelſi, inter ſtellas ſingulas & ſingula ſublunarium genera conſtituenda quidem foret; videlicet, ſtellas ſingulas, ſingulis ſublunarium ſpeciebus praeſſe volunt, & hisdem peculiariter influentias ſuas influere. Plat. in Tim. Paracelſ. l. 3. Philoſoph. tr. 4. Verum cum ſingularum ſpecierum ſtellas cognoſcere impoſſibile ſit, viam plerique ſequuntur aliam, certasque claſſes majorum imitatione faciunt, ad quas ceu fontes generales ſublunaria quæque referunt. Claſſes has tum ſecundum planetas diſponunt, tum ſecundum ſtellas fixas, maximè ſecundum aſteriſmos Zodiaci. Rectiùs tamen meo judicio feciſſent, ſi ſtellas ſingulas ſingulis facultatibus præfeciſſent, adeoq; pro facultatum varietate, & varietates ſtellarum numeraſſent; univerſaliores, particulariores, &c. Et hac via non rebus ſingulis ſingula ſtella, ſed uni eidemq; rei, prout facultatibus ea dotata eſt, ita & variæ ſtellæ forent conſecrandæ. E. g. Solem facultate cordis celebrarent, eaque tum univerſaliori calefaciente, tum ſpecialiori, ut patebit infra.*

Res ſtellis familiares ſunt primariò, quæ ſtellis illis immediatè ſubſunt; ſecundariò quæ per ſtellas amicas, i. e. planetas amicos vel aſteriſmos horumq; affectiones ſtellas reſpiciunt. V. g. Lunæ primariò ſubeſt Lunaria herba. Secundariò; cuſcuta res ſcil. Saturnina: fabaria, utpote res Venerea: althæa, utpote res Mercurialis. Simili ratione Lunæ ſubeſt ſecundariò res tauro, cancrove ſubjecta. Nimirum ♄, ♀ & ☿ ſunt amici Lunæ. Taurus eſt ejusdem exaltatio; ♋, domus. Res ſtellis contrariantes ſunt, quæ ſubſunt planetis inimicis vel aſteriſmis diſſentientibus.

Influentiæ ſtellarum ſunt tum planetarum, tum ſtellarum fixarum, quas ordine luſtrabimus.

De influentiis Planetarum.

SOL.

Sol eſt Planeta benevolus, moderatè calidus & ſiccus, amicus ♃i & ♀i, reliquis inimicus, cordis vice in macrocoſmo fungens, ideoque generatorium eſt ſpirituum vitalium macrocoſmi, i. e. radiorum calidorum,

quibus tota univerſitas fovetur, ſcaturigoque peculiarium effluviorum, quibus peculiariter juvat res ſibi familiares, impedit ſibi contrariantes.

N. *Effluvium Solis ſcriptura appellare videtur* מֶגֶד תְבוּאֹת שָׁמֶשׁ *Meged thebuoth ſchemeſch, pinguedinem ſeu florem ſtillantem Solis, Deut. 33. v. 14.*

Res Solares ſunt.

1. *E Mineralibus*: Aurum, terra ſolaris, (ſigillata) ☿ ſolare, ætites, carbunculus, chryſolithus, hyacinthus, rubinus, ambra.

2. *E Vegetabilibus*: Aromata omnia, acetoſa, acetoſella, althæa, borrago, bugloſſa, calendula, chelidonia, citraria, corona regis, crocus, dictamnus, fraxinus, gentiana, granatus, hedera, helenium, heliotropium, hypericum, lavendula, laurus, olea, majorana, malva, meliſſa, mentha, palma, pæonia, poma aurantia, poma citria, roſmarinus, ros ſolis, thymus, verbena, vitis, xylaloe, zedoaria. Item maſtiche, thus, mel, myrrha.

3. *Ex animalibus*: Ea videlicet quę generoſa & hilaria ſunt: ut aries, caper, equus, leo, taurus. *Aves*: aquila, cygnus, corvus, gallus, vultur. *Inſecta*: cantharides, ſcarabæus pilaris.

Res Soli contrariantes ſunt res Lunares, -- Saturninæ, Martiales, &c.

LUNA.

Luna eſt Planeta inter bonitatem & malitiam mediocris, moderatè frigidus ac humidus, amicus ♄o, ♃i, ♀i & ☿o, reliquis duobus inimicus, cerebro correſpondens, adeoq; ſympathicus nervoſis partibus ac ſpiritibus animalibus. Vel ſi mavis: Luna eſt generatorium humiditatis, qua tota univerſitas irroratur, ſcaturigoque peculiarium effluviorum, quibus primariò & peculiariter afficit res ſibi familiares, ſecundariò, res familiares ♄o, ♃i, ♀i & ☿io, utpote cum quibus ☾ amicitiam colit.

N. *Majorum de Luna opinio, non ſine ratione cuipiã dubia eſſe poſſet, quippe Luna macrocoſmi Epar potius præſentare videtur quam cerebrum, humiditatibus ſiquidem macrocoſmicis præeſſe deprehenditur, non ſecus ac Epar microcoſmicum, humiditati microcoſmicæ, quæ in ſanguine viget. Mare macrocoſmicum turgeſcit, fluit ac refluit ad Lunæ curſum, ſanguis ceu mare microcoſmicum, eadem ratione turgeſcit, atteſtante turgeſcentia ſanguinis menſtrui mulieris, Similiter in creaturis particularibus humiditas crudior, cũ luna cremento augeri cernitur, è contra cum decremento, minui; quod idem Plinius apertè quoque teſtatur de ſanguine humano, Morbi itidem in ſanguine fundati, ad Lunæ curſum moventur, criſesque ſuas exhibent. His addi poterit, quod ſubſtantia Lunæ, quia terræ ac propterea terreſtri naturæ propinquior, adeoq; craſſior, potius Epatis ſubſtantiã ſubtiliori reſpondeat. Lacertarum quoque Epar creſcere perhibetur creſcente Luna, decreſcere*

ſcere eàdem decreſcente. Nec eſt quod augeſcentiam ac decreſcentiam cerebri ac medullæ in oſſibus quis objiciat, Lunæ incrementum decrementumq; imitantes : ex humiditate enim ſanguinis illas potius eſſe colligitur, quam ſpirituum animalium, id quod & de Epilepſia ad Lunam periodica ſentiendum.

Res Lunares.

I. Mineralia. Terra ſigill. alba, alumen, marcaſita ☾ ea, & omnia alba ac viridia, corallia alba, cryſtallus, margarita, mater perlarum, ſuccinum, camphora, ſperma ceti.

II. Vegetabilia. Agnus caſtus, alkekengi, allium, arundo, becabunga, braſſica, caulis capitatus, cæpa, chamæm. fabaria, fungi, hyſſopus, lactuca, lentiſcus, lilium convallium, lilium, lunaria, mandragora, naſturtium, nymphæa, nux muſchata, nux juglans, papaver, plantago aquat. pæon. porrum, portulaca, rapa, ſedum, tilia.

III. Animalia. Canis, capra, caſtor, cerva, felis, lutra, perca, ſanguis menſtruus. *Aves* : anas, anſer, ardea, merguli, &c. *Piſces* : aurata, cancer, carpio, cochlea, oſtrea, ranæ. *Inſecta* : aranea, bufo.

Res *Lunæ* contrariantes ſunt res *Solares & Martiales.*

SATURNUS.

Saturnus eſt Planeta malignus, diurnus, maſculinus, ſummè frigidus, Martis amicus, reliquis inimicus, lieni microcoſmico correſpondens.

N. *Mallem equidem Saturnum, Jovem ac Martem capiti adſcribere, non ventri infimo. Etenim ut longiùs à terræ globo diſtant, ita & naturæ ſint oportet, longiùs à terra diſtantis. Et hinc quoque videtur veriſimile, deſtinatos eos eſſe influentiis ſubtilioribus, quàm quæ Epatis, Lienis ac veſicæ fellis facultatibus correſpondeant.*

Res Saturninæ.

I. Mineralia: ♉, ♄, ⚯, O, marcaſita, Saphyrus, magnes & omnia terrea fuſca ponderoſa.

II. Vegetabilia : Aconitum, agnus caſtus, apium, arbor fœtida, aſphodelus, aſter, atriplex, burſa paſtoris, cannabis, capparis, cicuta, cuminum, cupreſſus, cuſcuta, epithymum, ficus atra, filix, hyoſcyamus, helleborus niger, lappa major, mãdragora, morus, muſcus, myrica, opium, herba paris, pinus, polypodium, ſabina, ſalvia, ſcolopendria, ſempervivum, ſena, ſerpẽtaria, ſolanum, tamariſcus.

III. Animalia : (Solitaria, nocturna, triſtia.) Aſinus, bufo, camelus, catus, formicæ, lepus, lupus, mulus, mus, muſca, ſcorpio, ſerpens, ſimia, ſus, tulpa, urſus, vermesque multiplices. *Aves.* Bubo, corvus, grus, noctua, pavo, ſtruthio, veſpertilio, upupa.

JUPITER.

Jupiter eſt Planeta benevolus, moderatè calidus, ſimiliterque humidus, amicus præter Martẽ, reliquis omnibus. Epati correſpondens, hujusque facultates influentiis ſuis fovens.

Res Ioviales ſunt.

I. Mineralia: ♃, ☾, O, Corallium, hyacinthus, jaſpis viridis, ſaphyrus, ſmaragdus, Tutia.

II. Vegetabilia: Amygdalæ, avellana, berberis, borrago, bugloſſa, calamentha, ceraſa, cornus, corylus, cynogloſſa, end[illegible]ia, faba, fagus, ficus alba, fraga, fraxinus, fumaria, glycyrrhiza, hepatica nobilis, hordeum, ilex, lilium album, linum, lolium, macis, malus, mentha, morus, myrobalani, nuces, ocymum, oliva, origanum, paſſulæ, pinea, piſtacia, rad. pæoniæ, populus, portulaca, prunus, prunella, pyrus, quercus, rhabarbarum, ribes, rubia tinctorum, ſedum, ſorbus, ſpica, ſymphytum, triticum, verbaſcum, viola, vitis. Hûc manna, maſtiche, ſtyrax, ſacharum, & omnia dulcia.

III. Animalia: Agnus, cervus, elephas, ovis, taurus. *Aves:* Aquila, ciconia, columba, gallina, hirundo, perdix, phaſianus.

Res ♃i contrariantes ſunt res ♂les.

MARS.

Mars eſt Planeta ſummè calidus atque ſiccus, amicus Veneri, inimicus reliquis, præſentás ac fovens veſicam fellis microcoſmicam.

Res Martiales ſunt.

1. Mineralia: ♂ omnia rubea ignea, ſulphurea: Adamas, amethyſtus, magnes, oſteocolla, ſal armoniacum.

2. Vegetabilia: Arum, allium, ariſtolochia, carduus, chamæleon, cepa, cornus, ebulus, eſula, euphorbium, flammula, helleborus, lathyris, laureola, meſpila, napellus, plantago, porrum, prunus, quercus, ranunculus, raphanus, reſta bovis, ſinapi, tormentilla, urtica. Huc caſtoreum, euphorbiũ, ſcammonea & venenoſa omnia.

3. Animalia Bellicoſa, impetuoſa, potentia, bilioſa, rapacia: Canis, hircus, hœdus, lupus, mulus, pardus, vulpes. *Aves.* Accipiter, aquila, cornix, corvus, falco, milvius, noctua, vultur. *Piſces.* Lucius, paſtinaca, canis marinus, perca.

VENUS.

Venus eſt Planeta benevolus nocturnus, fœmininus, moderatè frigidus, paulo intenſiùs humidus, amicus ☉, ♂, ☿, ☾æ, inimicus ♄o, influens in partes genitales & urinarias.

Res Venereæ ſunt.

1. Mineralia: ♀, ☾, Ambra, lapis ætides, berillus, chryſolithus, corallia, corneola, lapis lazuli, lapis calaminaris, ſapphirus, ſmaragdus, Tutia.

2. Vegetabilia: Aſphodelus, capillus veneris, coriandrum, cyclamen, eryngium, fabaria, faba, ficus, fragaria, hedera terreſtris, iris, lilia omnis generis, melilotus, milium ſolis, mala punica, narciſſus, nymphæa, petroſelinum, pyra dulcia, roſa, ſantala, ſatyrium, ſerpillum, thymus, H. Trinitatis, tunica, verbena, viola, ladanum, benzoin, muſcus, ambra, ut & omnis generis thymiamata.

3. *Ani-*

3. *Animalia* delitioſa, laſciva, mitia, blanda, jucunda, manſueta, &c. catulus, capra, cuniculus, hircus, ſtincus, taurus, vitulus. *Aves.* Aquila, columba, corvus, cygnus, gallus, hirundo, motacilla, paſſer, pavo, perdix, pica, turtur.

MERCURIUS.

Mercurius eſt Planeta mutabilis, bonus cum bonis, malus cum malis, calidus cum calidis, frigidus cum frigidis, ſiccus cum ſiccis, humidus cum humidis, amicus ♄o, ♃i, ♀, ☾, inimicus ♂ & ♄, referens pulmones, quos & influentiis ſuis ſympathicè irradiat.

N. *Utrumque ventri medio dicarem, præterquam enim quod Venus Mercurio ſit ſuperior, atque adeo præ ☿io ſubſtantiæ ſubtilioris, uterq; fideliſſimus ſolis comes eſt, utpote ad quem curſum ſuum uterque dirigit, haud longè ab eodē recedendo. Verum enimverò, cuiq; ut in aliis ita & in his ſuum linquo arbitrium, opinionem meam ſaltem referens, nulli obtrudens.*

Res Mercuriales ſunt.

1. *Mineralia:* ☿, ♃, ☾, marcaſita, ſmaragdus.

2. *Vegetabilia:* Althæa, aniſum, aquilegia, arthritica, bellis, chamemelum, corylus, cubeba, enula campana, faba, fumaria, glycyrrhiza, juglans, juniperus, majorana, marrubium, mercurialis, napus, numularia, pentaphyllum, petroſelinum, petaſites, pimpinella, pæonia, pulmonaria, ſambucus, ſatureia, ſcabioſa, ſerpentaria, ſerpillum, trifolium, tuſſilago, veronica.

3. *Animalia* ingenioſa, aſtuta, ſagacia, abblandiētia, loquacia: ut, Canis, cervus, lepus, mula, muſtela, ſimia, ſerpens, vulpes. *Aves.* Alauda, carduelis, ficedula, hirundo, merula, pica pſittacus, luſcinia, turdus. *Inſecta.* Scarabæus, veſpertilio. Hûc apis, formica, gryllus, locuſta.

De influentiis aſteriſmorum.

Familiaritas quæ ſtellis fixis cum rebus medicamentalibus intercedit, ſecundum numerum aſteriſmorum in duodecim claſſes diſponitur, quarum ſingulæ quatuor gradibus ad modum qualitatum primarum diſtinguuntur.

I. ARIES.

Aries eſt ſignum maſculinum igneum, i.e. calidum & ſiccum, ſympathicum capiti.

Grad. I. Artemiſia rubra, Betonica, cichorium, conſolida regalis, ebulus, mentha, perſicorum malorum nuclei, petaſites, ſerpillum, tuſſilago, veronica.

N. *Colligit Carrichterus in fine dierum canicularium poſt plenilunium.*

Gradus II. Aſparagus, ebulus, hypericum, millefolium, plantago, pæonia.

N. *Colligit Carricht.* ☉ *&* ☾ *exiſtentibus in* ♋.

Gradus III. Agaricum, cataputia, chamælea; colocynthis, eſula, farfara, gentiana, liguſtrum, nuciſta, ricinus, ſambucus, ſarſa parilla.

N. *Colligit Carricht, inter Iacobum & Laurentium.*

Gradus IV. Abrotanum, calamintha, cappares, cinamomum, helleborus albus, majorana, marrubium, naſturtium ſylveſtre, roſinarinus, turbith. ſpica.

N. *Colligit partim Aprili, partim Septembri.*

II. TAURUS.

Taurus eſt ſignum fœmininum terreſtre, frigidum ac ſiccum, ſympathicum collo, ac gutturi.

Gradus I. Betonica, ceterach, chamædrys, hedera terreſtris, liliorum alborum radix, mentha, narciſſus, polypodium, roſæ, roſmarinus, valeriana, viola.

N. *Emolliunt tumores faucium ac lienis.*

Gradus II. Adianthum, alkekengi, aquilegia, hedera, arborea, polygonatum, quercus, viſcus quercinus, &c.

N. *Vulneribus conferunt.*

Gradus III. Anſerina, bugloſſa, carduus Mariæ, cynogloſſa, eupatorium, lappa minor, origanum, petroſelinum, quercus, quinquefolium, ſanicula, ſcrophularia, tormentilla, vinca pervinca.

NB. *Vulneraria ſunt.*

Gradus IV. Auricula muris, bardana major, betonica ſylveſt. chamæciſſus maj. chelidonium majus, fraxinus, malva, pulmonaria, ſcabioſa, &c.

N. *Antipathiam habent cum ſublunaribus quæ libræ ac ſcorpioni ſubſunt; ſympathiam cum his quæ cancro ac Sagittario.*

III. GEMINI.

Gemini ſunt ſignum maſculinum, aëreum, calidum & humidum, poſſidens humeros.

Gradus I. Aniſum, althæa, bugloſſa, borrago, fæniculum, hyſſopus, petroſelinum, prunella, ruta muraria.

Gradus II. Bardana maj. bugloſſa, filix, tilia alba, rapa, &c.

Gradus III. Alſine, arum, macis, rumex rotunda, urtica mortua, &c.

Gradus IV. Acetoſa, chamædrys, chamæmel. chelidonium, parthenium, rhab. &c.

N. *Antipathiam habent cum ſublunaribus capricorni, ſympathiam cum Libræ ac Aquarii.*

IV. CANCER.

Cancer eſt ſignum fœmininum, aqueum, frigidum ac humidum, ſympathicum pectori, pulmonibus, coſtis, lieni, quorum quoque affectibus medetur.

Gradus I. Alſine, braſſica, carduus, fabarum flores ac fructus. Gallium, rapæ, rapunculus, ſalvia, ſcrophularia.

Gradus II. Arbutus, coni abietis, pini, conſolida, ſolanum, terebinthina, viſcus.

Gradus III. Becabunga, craſſula, digi-

digitalis, gnaphalium, juncus, naſturtium, petroſelini ſemen, portulaca, ſalix, ſaxifraga, vermicularis.

Gradus IV. Conchæ, corallia alba, cryſtallus, mater perlarũ, nymphæa, oculi cancri, pæonia, ſedum, ſperniola, vitriolum. Hùc Cancer, Lepus, Serpens, &c.

N. *Antipathica ſunt ſublunaribus Sagittarii. ſympathica Tauri ac Libræ.*

V. LEO.

Leo eſt ſignum maſculinum, igneum, i.e. calidum & ſiccum, præfectum cordi ac ſtomacho.

Gradus I. Baſilicum, crocus, cupreſſus, garyophilli, hyſſopus, lavendula, plantago aquatica, ros ſolis, ſoldanella, thymus.

Gradus II. Angelica ſylveſt. bifolium, centaurea, galanga, gentiana, morſus diaboli.

Gradus III. Cotula fœtida, paſtinaca, mentha, naſturtium hortenſ. pulegium, ranunculus, urtica.

Gradus IV. Betula, buxus, geniſta, laurus.

N. *Gradus 1. Collig.* ☉. *exiſtente in* ♓ : ☾ *in* ♋.

Gr. 2. In principio Maij, ante ortum Solis, vel finiente Auguſto vel ☉ *exiſtente in* ♉, & ☾ *in* ♊ *ante ortum Solis.*

Gr. 3. Quando ☉ *in* ♌, & ☾ *in* ♏ *ac ultima quadratura. vel ad refrigerationem;* ☉ *in* ♉ ; & ☾ *in* ♊ *verſante, ante ortum Solis.*

Gr. 4. ☉ *in* ♓, & ☾ *in* ♒, *vel* ☉ & ☾ *in* ♒.

VI. VIRGO.

Virgo eſt ſignum fœm. terreum, frigidum ac ſiccum, ſympathic. Epati Inteſtinis ac Ventri.

Gradus I. Acetoſa, acetoſella, bardana, cichorea, plantago, pyrus, ſalvia ſylveſtr.

Gradus II. Beta alba, cynosbatus, meſpilus, ſigillum Salomonis.

Gradus III. Ariſtolochia, conſolida media, conyza, prunella, quercus.

Gradus IV. Carduus benedictus, centaurea min frangula, ophiogloſſum, prunus ſylveſtris, cum omnibus ſuis partibus fructibus, ac floribus, ſerpentaria, tormentilla, &c.

VII. LIBRA.

Libra eſt ſignum maſculinum aëreum, calidum & humidum, Renibus ac Veſicæ ſympathicum.

Gradus I. Bellidis genera omnia, conſolida media, parthenium, primula veris, ſium, tragopogum.

Gradus II. Alcea, althæa, anſerina, chamæmel. martagon, malva, verbena, viſcum, tilia.

Gradus III. Antirrhinum, artemiſia, corylus, ruta muraria.

Gradus IV. Alyſſum, antirrhinum, alſine, chelidonium maj. mentha nigra, ſcabioſa, ſcrophularia, ſenecium

VIII. SCORPIUS.

Scorpio eſt ſignum fœm. aqueum, frigidum & humidum, ſympathicum partibus genitalibus.

Gra-

Gradus I. Cruciata, oxycantha, ſorbus ſylveſtr.

N. *Huc pertinent omnia ſimplicia primi gradus* ♋ *, ſi poſt Iunium collecta ſint menſe Octobri inprimis.*

Gradus II. Fraxinus, poma omnis generis, prunus, conchæ, oſtreæ.

Gradus III Berberis, buxus, erva, parthenium, ſaponaria.

N. *Huc pertinent omnes herbæ 2. gradus* ♋ *, collecta* ☉ *in* ♋ *exiſtente.*

Gradus IV. Atriplicis ſpecies omnes, beta rubra, mercurialis, narciſſus ribes.

IX. SAGITTARIUS.

Sagittarius eſt ſignum maſculinum igneum, calidum & ſiccum, ſympathicum coxis, lumbis, & ſim.

Gradus I. Conſolida major, cepa, raphanus, ſcrophularia, ſeſamum, tiliæ flores, verbena lutea.

Gradus II. Allium, angelica ſylveſt. hyoſcyamus, leviſticum, ſalicis folia.

Gradus III. Aſarum, beta rubra, chelidonium, crocus, curcuma, filix, hedera terreſtris, hirundinaria, juglans, rubia tinctorum, ſucciſa.

Gradus IV. Antimonium, momordica, euphorbium, naſturtium, vitis alba.

X. CAPRICORNUS.

Capricornus eſt ſignum fœm. terreſtre, frigidum & ſiccum, ſympath. genibus ac nervis.

Gradus I. Calendula, ceraſa nigra, enula, morus, rubus, vaccinia.

Gradus II. Mora nigra, ſcarlea, verbaſcum.

Gradus III. Acorus officin. arum, burſa paſtoris, conſolida maj. cucurbita, galanga, malva hortenſis, ſonchi omnis generis.

Gradus IV. Helleborus, hyoſciamus, mandragora, napellus, herba paris, ſabina, ſolanum, ſtaphis agria.

XI. AQUARIUS.

Aquarius eſt ſignum maſc. aëreum, calidum & humidum, ſympath. tibiis ac cruribus.

Gradus I. Angelica daucus, ficus, fraxini flores, hedera terreſtr. juglans, melilotus, ſanicula, ſigillum Salom. vinca pervinca.

Gradus II. Conſolida regalis, cuminum, epithymum, geranium, lappa, radix rhodia, ruta muraria, ſalvia ſylv. urtica alba.

Gradus III. Agrimonia, auricula muris, horminum, mercurialis, ſaxifraga, ſerpentaria.

Gradus IV. Aſari fol. cardiaca, cicuta, meſpila.

XII. PISCES.

Piſces ſunt ſignum fœm. aqueum, frigidum & humidum, ſympathicum pedibus.

Gradus I. Ariſtolochia l. caulis capit. cucurbita, enula, fagus momordica, myrobalan. napus, nymphæa, portulaca, rapa.

Gradus II Articocus, antirrhinum, cyanus, ſtæchas citrin.

Gra-

Gradus III. Nigella, papav. ſativ. papav. erraticum, ſonchus.

Gradus IV. Cicuta, hyoſciamus, napellus, papav. cornutum, ſolanum alb. uva inverſ. Serpens.

N. *Non ignorare te volo, amice Lector, me mihimet hiſce jam recenſitis nō ſatisfeciſſe, multò minus tibi. Recenſui ut apud authores reperi, fundamenta penitiora, ut ingenuè fatear, nondum aſſecutus. Namq; ſigna quæ perhibent, ſumpta à ſapore, colore, odore, motu ſequaci, figura, &c. æque dubia ſunt: nec enim conſtat cur ſigna talia, familiaritatem talem indubitato arguant. Attamen, cum nullum dubium ſit, quin inter res certas cœleſtes, & ſublunares certas, amicitia inimicitiave intercedat, ſeries à majoribus collectas recenſere placuit, ſi qua tibi daretur in fundamenta penetrare. Dona nimirum Dei diverſimode impertiuntur.*

CAP. X.

De proprietatibus particularibus.

SUnt & proprietates *particulares*, i. e. in rebus particularibus fundatæ, quibus productio alterius ſi ſcil. conſpiraverint, juvatur, ſin diſſenſerint, impeditur, retardatur. E.g. creſcit feliciùs polypodium ſuper quercu; ſic cuſcuta lino adnaſcens, feliciùs exurgit: ſanicula quercuum viciniâ gaudet; vitis oleæ; orobanche inter legumina creſcere avet, quæ tamen ipſa ſtrangulat. *Econtra* ſeſe mutuò offendunt, braſſica & vitis, adeo ut ſi in agris braſſica viti aſſita exurgit, vel vitis ipſa confeſtim emarceſcat, vel certè ſarmenta ejus elangueſcentia contabeſcant: ſic odit & vitis corylum; quercus conſita juxta juglandem contabeſcit; hedera omnibus arboribus, maximè verò viti infenſa eſt.

CAP. XI.

De materia nativorum.

MAteria ex qua res nativæ fiunt, ſunt *ſemen* ac *nutrimentum*, aut his analogum *quaſi ſemen* & *nutrimentum*.

N. *Materia in nativarum conſtitutione denotat* 1. *partem materialem ſeu corpoream, quatenus ſpirituali, i. e. formali opponitur. Et eſt pars illa corporea ex liquido & arido coagmentata, ſpiritualis illius partis* Subjectum vid. c. 5. *In* macrocoſmo *eſt corporea ſubſtantia totius univerſitatis ſpiritui univerſali ſubſtrata, craſſior in terra, tenuior in aqua, magis adhuc tenuis in aëre, tenuiſſima in ſtellis. In* vegetabilibus *&* animalibus *eſt corporea itidem ſubſtan-*

tia ſpiritibus ſeu animabus eorum ſubjecta: craſſiorque exiſtit in membris his, e.g. in ligno, oſſibus, & ſim. tenuior in aliis; v.g. in medullis, cerebro, & ſim. prout natura naturanti primitus fuit viſum. In rebus ſecundariis *ſimiliter ſeſe res habet, ubi tamen conſiſtentiam homogeneam ferè nacta eſt. 2. Refert ſubjectum praexiſtens, è quo res nativa tanquam ex materia proximè praexiſtente fit, quo ſenſu Ariſtoteles materiam videtur deſcripſiſſe ſubjectum, è quo res fit primum per ſe & non per accidens. Et hac ratione opponitur formæ, i.e. actui, ſeu vitæ, qua res producta vivit & actuatur. Eſt autem non mera pars materialis, ſenſu priori, ſed ſubjectum ex principio materiali ac formali, ſeu quod idem eſt, ex corporeo ac ſpirituali compoſitum, tametſi ſpiritualis illa pars ſopita quaſi ac in tenebris fere deliteat, imo materialis partis vices non raro retinere videatur, pracipuè in nutrimento.*

Semen eſt materia humido-ſpirituoſa, (i.e. aqua ac ſpiritus, ſeu ſi mavis, aqua & ignis) in creaturam certam proximè ac naturâ ſuâ emergere determinata.

N. *Severino Dano eſt vitale principium, in ſe continens ſpiritus mechanicos & tincturas universæ anatomiæ propriæ ſpeciei, quibus ſuum ſibi fabricant corpus, colores, ſapores, qualitates, magnitudines, figuras & reliquas ſignaturas conſentaneas officiis & prædeſtinationibus prædictorum ſpirituum & rei producendæ. Exemplis res patebit:* Macrocoſmi *materia praexiſtens, quæ ſeminis vices præſentat (ſtrictè enim ſemen dici nequit) à Moſe dicitur Terra informis & inanis, à Poëtis chaos. Huic reſpondet chaotica macrocoſmi diſpoſitio, è qua ceu materia prima rerum renovatio dependet.* Vegetabilium ac animalium *ſemen utplurimum in ſua ſpecie fundatur, nonnunquam tamen in materia univerſaliori: unde Generatio, univoca, æquivoca, cagaſtrica, iliaſtrica.*

Nutrimentum eſt materia humido-ſpirituoſa, quæ vi & facultate rei nutricandæ præparatur, ſubindeque alterata, mutata, determinata, membris incorporatur. Univerſalior enim eſt initio & à natura rei nutricandæ diverſa, unde paulatim alteratur inque naturam rei nutriendæ transplātatur.

N. Macrocoſmi *nutrimentum idem illud chaos eſt, ſeu res particulares in chaoticam diſpoſitionem redactæ, Vide ſupra. Nutrimentum vegetabilium ac animalium per ſe fere innoteſcit.* Vegetabilia *nutriuntur terræ ſucco, naturâ macrocoſmicâ, i.e. effluviis elementorum impregnato. Hinc formatur benedictio divina,* Deuteron. 33. v. 13. & 14.

מְבוֹרֶכֶת יְהוָה אַרְצוֹ מִמֶּגֶד
שָׁמַיִם מִטָּל וּמִתְּהוֹם רֹבֶצֶת תָּחַת
וּמִמֶּגֶד תְּבוּאֹת שָׁמֶשׁ וּמִמֶּגֶד
גֶּרֶשׁ יְרָחִים׃ &c.

i.e. in benedictione Iehovæ terra tua in Effluvio (ubertate communicata, Meged)

ged) cœlorum , in rore in abyſſo jacente infra. Et in effluvio vegetabili Solis, & in effluvio vegetabili Lunæ, & in effluvio montium, & in effluvio collium, æternum.

Animalibus *tum ipſemet macrocoſmus cibus exiſtit, tum vegetabilia, tum animalia invicem. Vide ſupra c. 4.*

Quaſi ſemen & nutrimentum materiam exhibēt rebus ſecundariis, ſuntque excrementum in nutritione rerum primariarum, à parte utiliori (rubino Paracelſi) ſeparatum. Hoc nimirum pręterquã quod ſaceſſit in materiam ſeminalem, unde creaturæ exurgunt, quæ non rarò cum primariis dignitate certant, in nutrimentum quoque earundem vergit.

N. *Res ſecundariæ ſiunt & nutriuntur ex Excrementis aqueis, terreis & viſcoſis, ſalinis, &c. Hæc enim cum in ſubſtantiam rei primariæ abire nequeunt, ſecernuntur à parte utiliori nutritiva, inque peculiaria genera nonnunquã mutantur pro diverſitate matricum cõcurſuque cauſarum requiſitarum, differentia. Varia namque ſunt Excrementa. non ſolum ratione trinorum mundi regnorum, ſed & ratione officinarum in quibus ea redundant. Nimirum, quia materia nutritiva diverſarum officinarum elaborationes, diverſoſque maturationis gradus percurrere deſtinata eſt, quorum ſinguli ſibi reſpondentia exhibent excrementa, utique diverſitatem excrementorum oriri neceſſum eſt. Imo cum omnia in menſura, numero ac pondere ſint diſpoſita, ſuperabundat nonnunquam etiam nutritiva illa materia, ut & hac ratione perittoma ſuppetat excrementitium. V. g. lac in animalibus, melligines reſinavè in arboribus, &c. Hinc fiunt in* macrocoſmo *meteora & mineralia; in* vegetabilibus *ſucci, reſinæ, gummi, &c. in* animalibus, *ſtercus, urina, lapides, arenulæ, & ſim.*

CAP. XII.

De Tempore productionum nativarum.

TEmpus ad productionem rerum nativarum faciens eſt, quo vigent, quorum beneficio productio perficitur, & maximè qualitates facultatesve ſub cauſa efficiente deſcriptæ.

N. *Tempus eſt menſuratio curriculorum quorumcunque per certa puncta. Nimirum creavit quidem Deus omnia in perfectione, verum in gradu infimo, non ſummo, quippe hunc aſſidua cultura acquirere ſubinde debebant, ab infimo ſcil. gradu ſenſim ad ἀκμὴν aſcendendo. Inſuper, quia Deus naturam finitam ac temporalem, non ſempiternam ac ævùm perennem voluit, terminum quoque ac finem præfinire oportuit, adeoque deſcenſum ab ἀκμῇ ad interitum. Intervallum igitur inter rei cujusque ortum ac interitum, conſtituit cujusque curriculum, diſtinctionis punctis non raris notabile.*

Diſtinctionis hujus fundamentum eſt mutatio, quam res quæque in curriculo ſuo ſubire eſt deſtinata, qua ſcil. res modo ſic, modo aliter, nunc hujus nunc alius naturæ ac proprietatis deprehenditur, adeoque medicationi nunc aptior, nunc ineptior.

Tempus menſuratur potiſſimum ad curriculum cœli, curſumque ſeu motum ſtellarum & inprimis *Solis* & *Lunæ*, ceu luminarium κατ' ἐξοχὴν dictorum, tum quoque ad motum planetarum reliquorum.

N. *Etſi res qualibet, eo quod curriculum peragit, mutationes diverſas ſubit, ac memorabilibus in ſemet diſtinguitur, v.g. ætate juvenali, virili, ſenili, periodica rei revolutione, &c. attamen numeratur tempus maximè ad curſum Solis & Lunæ, utpote, quorum curricula ſunt magis conſpicua, univerſaliora, diſtinctiora; unde & eſſe in tempora jubentur*, Gen. 1.

Curſus *Solis* exhibet, 1. annum, 2. anni quadraturas; ver, æſtatem, autumnum & hyemem, 3. menſes Solares, 4. Dies & noctes, 5. partes dierum. Videlicet, tempus matutinum, antemeridianum, meridianum, pomeridianum, veſpertinum, nocturnum 6. horas.

Lunæ curſus exhibet 1. annum lunarem, i.e. mēſes lunares, 2. lunæ quadraturas: novilunium, tempus creſcentiæ, in quo excellit prima quadratura, plenilunium & denique tempus deſcreſcentiæ, ubi occurrit ultima quadratura. E dictis temporum articulis eligendi ſunt, qui ſecum vehunt qualitates ad productionem nativorum facientes, ſive manifeſtiores eas velis ſeu univerſaliores, ſive occultiores & ſpecialiores.

Sic tempus ſationi eligitur, 1. quod ad humiditatem inclinat modicam, nimirum humiditate ſemen in terram projectum reſolvitur ſuſcitaturque. 2. Tempus Lunæ creſcentis. In hoc tamen ſunt qui monent, ſi ſatio flores intendat copioſos, fieri eam debere quadratura ſecunda ac præcipue tribus diebus ante plenilunium, lunaque exiſtente in virgine; ſin folia expetantur, ſationem inſtituere jubent poſt novilunium. Eadem ratio eſt & inſitionis.

Similem curam in animalium educatione ruſticos habere deprehendimus: vitulos creſcente ☾ natos educationi aptiores judicant: ineptiores, qui ſine ☾, i.e. in novilunio, vel ☾ decreſcente in lucem prognati fuerint.

Quinimo nec ère erit, ad ſationem id temporis eligere, quo ſaltem luminare alterum, (videlicet quod Planetam ſemini ſeminando familiarem, amicitia proſequitur) fuerit in fortitudinibus ejusdem illius familiaris planetæ, vel planeta ipſemet familiaris fortitudines ſuas obtinuerit. Vide infra c. 25.

N. Agripp. phil. l. 1. c. 12. *Individuorum ſingulares dotes plurimis inſunt,*

tam

tàm mirabiles,quàm in ſpeciebus etiam à figura cœleſtium ſituque ſtellarum. Omne enim individuum, quando incipit eſſe ſub determinato horoſcopo, conſtellatione cœli,contrahit cum eſſe, mirabilem quandam virtutem operandi & patiendi rem mirabilem, etiam præter eã, quam habet à ſua ſpecie, cum per influxum cœleſtium, tum per obedientiam materiæ generabilium,ad animam mũdi,&c. Hæc Agrippa,cui ſubſcribunt quam plurimi alii, inter quos Michael Toxites in præfat. herbarii Carichteriani,& ex hac Poppius in pręfat.ſui herbarii. *Quanquam plurimi ſunt*, inquiunt, *qui parvi momenti æſtiment, loca, tempora,influentiasque obſervare,eò quod tempus hoc præ illo nihil prærogativæ obtineat; attamen probat contrarium ipſa experientia. Hinc futilitates ejusce potius cenſendæ ſunt ignavorum, quam veritatis indagatorum. Quippe convincunt nos non modo agricolæ,qui arando,ſerendo,&c.de tempore certo ſolliciti ſunt,ſed & hortulani, qui in putandis arboribus,ſurculis decerpendis, inſerendis, tempora ſua certa obſervant.*

CAP. XIII.

De Loco productionum nativarum,& inprimis de Terra & Aqua.

LOcus producendorum nativorum tum locus natalis eſt, tum locus progreſſionis,i.e. ubi educantur, ſuſtentantur,vivunt,&c.

N.Mineralia *in terræ gremio locum tum natalem tum progreſſionis ſortita ſunt.* Vegetabilia *terrâ ut plurimum naſcuntur vivuntque; pauciora aquâ; rariora vegetabilibus aliis infixa creſcunt*: Animalium *matrices partim ſunt uteri materni, partim ova, partim his analoga loca terrena,& ſimil. Loca educationis ſunt terra,aqua,aër.*

Locus ad productionem nativarum idoneus eſt, qui ſcatet qualitatibus,facultatibus, proprietatibus materiaque ad productionem aptis. Excellit autem inter cætera globus inferior, i.e. Terra& Aqua,utpote non modo mineralium & vegetabilium, ſed & animalium commune receptaculum.

N. *Solum ad rerum productiones facit,non tantum quatenus hoſpitium præbet aptum ac conveniens,ſed & præcipuè quatenus calore ſuo ſemen inibi ceu in matrice locatum ſuſcitat, humiditate ſua reſolvit,vi ſalina fermentat,proprietate peculiari amat vel odit,adeoque obtinet rationem Efficientis,materiæ, atq; ſubjecti loci. Eapropter prout ſolum naturatum eſt facultatibus ac ſuccis ad rei productionem juvandam vel retardandam facientibus,ita & ad productionem ſolum conveniens erit eligendum, videlicet calidum,humidum,frigidum, ſiccũ,*

ſuccis idoneis dotatum, proprietatibus peculiaribus impragnatum. Nec enim ubivis proventus aquè felix eſt.

Hic ſegetes, illic veniunt felicius uvæ,
Arborei fœtus alibi, atq; injuſſa vireſcũt
Gramina, &c.

Conſideratur in ſolo præcipuè. 1. *ubi*, 2 *quomodo*, 3 *quale* Nimirum hæc tria non modo rerum variant productionem, ſed & non raro rerum productarum qualitates.

I. *Ubi*, i.e. ſub qua longitudine, latitudineve ſit ſolum locatum. Hic occurrit ſoli diſtinctio. 1. In *Zonas* illas famoſas quinque, binas frigidas, binas temperatas, & unam torridam. 2. In *Climata*, ratione latitudinis menſurata. 3. In *regiones*, quarum cœleſtis conſtitutio ſi ad ſolem conferantur, ex Geographicis facile addiſci poterit. Tales ſunt Germania, Gallia, Italia, Hiſpania, India orientalis occidentalis, &c. Nimirum ſingulæ regiones partim juxta ſui cœli ſolique qualitates plantas peculiares producunt, partim iis, quas cum aliis communes habent, feliciorem infelicioremque productionem, aliamve complexionem conciliant. Vinum Hiſpanicum aliud eſt à Gallico, Gallicanum à Germanico. Similiter & Res unius regionis, v. g. Germaniæ non uniusmodi ſunt. Sic radix ari in locis noſtris frigidioribus adeo fervens ac mordax naſcitur, ut os & fauces exurat, at quæ in Lydia prope Cyronem urbem, (teſta Baptiſta Porta,) provenit, exteriori forma noſtræ planè reſpondens, dulcis & grata eſſe dicitur, ut raparum inſtar homines in cibo ſine nocumento eo uti poſſint. Angelicæ radix in Finlandia acutiorem ſapit ſaporem, quã hic noſtras. Folia Senæ alia mittit Alexandria Ægypti, alia Italia. Vitriolum Ungaricum præfertur reliquis. Sic variant & pro diverſitate regionum *animalia*, adeo ut non modo peculiaria ſibi nonnullæ regiones vẽdicent, ſed quæ communia ſunt felicius producant educantve, imo quoque nonnihil ab aliis differre faciant. Adde, quod *planta* vel *animalia* ex una regione ceu patria in aliam ceu peregrinam tranſplantata, cum hac loci mutatione, ſimul naturam mutant. Vid. Joh. Bapt. Port. in phytogn. l. 2. c. 1. 2. 3. 4.

N. *Sunt qui regioni cuique data ſua eſſe medicamenta volunt, morbis ibi graſſantibus ſufficientia, ideoque uſum exoticorum citra neceſſitatem ducunt. Verum enimvero, etſi prius non inficier: attamen quia vernaculorum plurimorum naturam ac vires nondum ſatis cõpertas habemus, praſtat exotica exhibere, quippe experientiâ comprobata, quam vernacula experientiâ difficili experiunda. Hiſce ſublatis, vernacula, utpote iisdem influentiis cum incolis affulſa, vernaculisque ſuccis educata, exoticis preferre non dubitamus.*

II. *Quomodo*, i. e. quo ſitu ſolum ſit locatum: ſive ſuperficiei altitudinem ſpectes, qua ſolum refert montem,

tem, collem, planitiem, campum, vallem, & ſim. ſive cardines mundi, qua ratione ſolum ſitum dicitur verſus ortum, occaſum, meridiem aut ſeptẽtrionem: ſive radios ſolares, unde ſolum fit apricum, umbroſum, nemoroſum. Videlicet horum diverſitate haut parva ſoli atque inibi naſcentium diverſa productio ac natura ſuboritur. Hanc tamen diverſitatem præcipuè qualitatibus primis dimetimur, dando montibus, locis apricis, meridionalibus, caliditatem & ſiccitatem; vallibus, campis, locis ſeptentrionalibus, umbroſis, nemoroſis, frigiditatẽ, &c. Et hinc montibus locisque ſiccis prognata, ſunt validiora plerunque viribus quam reliqua, minora autem quoad ſtaturam.

N. Hippoc. l. 2. de Diæt. *Quæ ad meridiem ſita (regio) ea, quæ ad ſeptentrionem ſpectat calidior & ſiccior quod ad ſolem magis accedat. In his autem regionibus homines & quæ terrâ producuntur, ſicciora, calidiora & validiora eſſe neceſſe eſt, quam quæ in contrariis. Item: per ſe ſi loca ſpectes, ad hunc habent ſe modum. Alta loca & ſqualentia, quæque ad meridiem ſpectant, campeſtribus æqualiter ſitis ſunt ſicciora, quod pauciores humiditates contineant.*

III. *Quale*, i.e. utrum ſolum macilentum, pingueve, ſiccum vel humidum, arenoſum & ſabuloſum, vel uliginoſum ac limoſum ſit, vel & dulce, ſalſum, proprietatibus ſeminalibusve rationibus peculiariter dotatum.

De Aqua.

Aqua non minus ac terra ad productionem rerum nativarum concurrit: præbet enim rebus inibi naſcentibus tum domicilium, tum & alimentum, idque non modo quatenus terræ permixta aridam conſtituit, ſed & quatenus ſeorſim collecta, terræ ſupernatat.

Conſiderari itaque iiſdem poterit differentiis, quibus terra.

I. Quoad *Ubi*, idem eſt judicium quod de terra. Nimirum ſecundum cœli regionumque differentiam non modo res ipſas, ſed & rerum vires differre comperimus, hujusceque regionis aquis, has plantas, hæc animalia, alterius alias plantas, alia animalia eſſe propria.

II. Quoad *Quomodo* non magni fere eſt momenti, niſi profunditatem ſitumque in locis montanis, planis, profundisve ſpectes: vel & magnitudinem ſeu amplitudinem aquarum conſideres.

III. Quoad *Quale* Aqua eſt dulcis, ſalſa, ſeu marina proprietatibusve peculiaribus inſignita. Huc: aqua lacuſtris, paluſtris, limoſa, & ſim.

CAPUT XIV.

De Præparationibus medicamentorum.

PRæparatorum productio, dicitur præparatio, quæ eſt actio officinalis, qua medicamenta parantur.

Hujus ſpecies ſunt,

A.

Acuere ſeu *acuare*, i.e. rem fortiorem reddere, vel ſtimulum eidem addere. Sic acuuntur pilulæ grano 1. ac 2. Diagrydii, Trochiſc. Alhandal. Gum̃. de Gamandra.

Amalgamare i. e. metalla per ☿ij vivi admixtionem calcinare. Calcinantur autem hoc modo ſola metalla, excepto ♂. Vid. l. 3.

C.

Calcinare, i. e. in calcem redigere vel friabile reddere. Fitque

1. Per ignitionem	Incinerando Reverberando	Hûc pertinet exſtinctio rei ignitæ in ▽.
2. Per corroſioně	Amalgamando Præcipitando Fumigando Vaporando Cementando	Hûc calcinatio per illinitionem liquoris corroſivi.

N. *Exempla ſingulorum horum modorum in metallis lib. 3. videre licet.*

Candiſare. Candiſari ſoli competit ſacharo, quod in ▽ ſolutum, purificatum atq; quadantenus inſpiſſatum, in cryſtallos concreſcit, idque candiſari vocant. Imponunt autem ſolutioni nonnunquam res medicamentales ſolidas, ut cryſtallis illis ſacharatis obducantur, easque confectionibus adnumerant. Vid. lib. 2. c. 47.

Cementare idem eſt quod ſtratificare, i. e. corpus metallicum (huic enim ſoli competit) cemento ſtratificatim impoſito, aliquandiu igni exponere. Vid. lib. 3. in ☉. c. 9.

Circulare, i. e. liquorem in digeſtionem collocare, ut volatilior ac ſpirituoſior pars continuò elevari ac recidere poſſit, adeoque quaſi circulum transeat, maturiorque evadat. Hujus rei gratia certa inſtrumenta in uſu ſunt, circulatoria dicta.

N. *Vices circulationis ſupplere poteſt iterata deſtillatio.*

Clarificare potiſſimum de decoctis ac ſuccis dicitur, quæ cum craſſis ſcateant excrementis, clarificatione, i.e. purgatione egent. Clarificationis hujus præcipui modi ſunt 1. *per albumen ovi*, 2 *per digeſtionem*, *tum* 3. *per filtrationem. Vide infra.*

Per *albumen* hoc modo peragitur. Albumen ovi virgula agitatur donec penitus in ſpumam abeat; Spuma hæc infunditur rebus clarificandis, coquunturque ſimul una ac altera ebullitione, ut craſſiora albumini adhæreſcant. Hinc ſeparantur deſpumãdo, colandoque, & ſim.

Per

Per *digeſtionem* quæ fit clarificatio, nihil peculiare habet à digeſtione, qua craſſiora feceſve ad fundum paulatim ſecedunt, unde per decantationem à liquore ſeparari poſſunt.

Coagulare. Coagulari dicitur id quod evaporando inſpiſſatur,

Cohobare, i.e. liquorem deſtillatum materiæ in deſtillatorio reſiduæ, iterum affundere, ac denuo deſtillare.

Colare, i.e. per colum trajicere. Colus autem præcipuè panneus intelligitur, nonnunquam quoque linteus.

Condire einmachen. Condire dicuntur quæ ſacharo ſyrupiſato, mellive (ut horum beneficio diutius conſerventur) calidè immerguntur, uſuique ſic immerſa reponuntur. Vid. lib. 2. c. 46.

Conficere. Officinis eſt ſaccharo obducere ac incruſtare. Vid. lib. 2. c. 47.

Conquaſſare. Conquaſſari dicuntur (viridia maximè) quæ piſtillo groſsè tunduntur & ſine pulveriſatione preſſantur.

Conſervare ſeu *conſerviſare*, i.e. conſervam facere.

Coquere, i.e. elixare.

Coquere in diplomate, i.e. in MB.

Cribrare, i.e. per cribrum transmittere.

Cryſtalliſare, i.e. in cryſtallinas formas reducere.

N.I. *Proprium eſt ſalium, quibus & ♀ ſacharumque addere licet. Videlicet hac in liquore aqueo ſoluta, ſi in frigidum locum repoſita fuerint; concreſcunt in cryſtallos. Ubi nota, ſi nimium liquoris adſit, antequam reponantur, aliquantulum exhalandum eſſe.*

N. II. *ſ.a. Cryſtalliſare eſt Cryſtalliſationes repetere, donec amplius colligi nequeant. Nimirum poſtquam prima vice Cryſtalli exempti fuerint, quia reliquis in liquore ſcil. reſtantibus Cryſtallis liquor diſproportionatus eſt, exhalet nonnihil, hinc reponatur, &c.*

D.

Decantare, i.e. liquorem materiæ alicui ſupereminentem per inclinationem effundere. Germ. abgieſſen.

Decupelare idem eſt quod decantare.

Decrepitare de ſale communi & ſimilibus dicitur, quæ cum ad ignem ſine fuſione calcinantur, ſtrepitum ſeu crepitum edunt, Vid. de ⊖.

Deliquium. Per deliquium ſolvere, i.e. rem ſolvendam in locum humidum collocare ut per ſe in liquorem vertatur.

N.I. *Deliquium peragitur felicius 1. in cella ſeu loco humido, 2. menſe Iunio, Iulio, Auguſto, quo tempore cellæ ſunt frigidiores.*

N.II. *Nonnunquam promovetur deliquium inſtillando humorem convenientem.*

Dephlegmare, i.e. phlegma ſeparare ſeu abſtrahere, quod fit, ſi phlegma ſeorſim affectetur, deſtillando, ſin minus, evaporando: competitq;

ſpiritibus mineralibus fixioribus, ut Spir.🜖,🜕,🜔,& ſim.

Deſpumare i. e. ſpumam demere. Germ. abſchäumen.

Deſtillare, i. e. liquorem vi caloris attenuatum in recipiens appoſitum prolectare. Modi deſtillationis uſitatiſſimi ſunt 1. ratione vaſorum: per Alembicum, per Retortam, ac per Veſicam, 2. ratione graduum caloris; per Balneum roris ſeu vaporis (VB) per balneum Maris (MB) per cinerem, per arenam, per ignem nudum.

Detonare, verpúffen. Detonari dicitur, quod cum flagratione & ſtrepitu calcinatur. Ut Crocus Metallorum.

Digerere i.e. blando calore fovere.

Diſſolvere i.e. accedente aliquo humore ſolvere Germ. aufflöſen. Sic ſolvuntur ſalia.

N. *Differt nonnullis diſſolutio à liquatione, quod hæc non niſi vi caloris fiat & plerunque ſine accedente humore, illa affuſum humorem ſemper requirat.*

Diſpenſare. Diſpenſari dicitur compoſitum, dum ſimplicia, quæ compoſitum ingrediuntur, ſeliguntur, & pro compoſito inde parando adaptantur.

Dulcorare, edulcorare. Dulcorari dicuntur 1. calcinata ſale gravida, dum 🜄 (ut plurimum calidâ) abluuntur, qua ablutione ſal inibi contentum aquæ immiſcetur, 2. Dicuntur dulcorari Potiones, addito ſacharo, vel ſyrupo convenienti.

E.

Electuariſare, i.e. Electuarium facere.

Evaporare, i.e. liquorem calori exponere, ut exhalet humiditas.

Exaltare, i.e. Rei potentiam alterando augere. Vid. fermentare.

Exacinare, i.e. acinos eximere.

Excorticare, i. e. cortices detrahere.

Exhalare, idem quod evaporare.

Exprimere, i.e. premendo vel preſſura elicere, ſive id ſola manu fiat, ut decocta exprimi ſolent, ſive certo inſtrumento quod prælum dicunt.

Extrahere, i.e. beneficio debiti liquoris (quem menſtruum vocant) proportionaliter affuſi, præcipuam rei elicere partem. Vid. l. 2. c. 57.

N. *Extrahere ſ.a. i.e. Extractionem novis affuſis menſtruis reiterare, idque toties quoties menſtruum adhuc impregnari ſentitur.*

F.

Fermentare vergöhren Fermentari res propriè dicitur, quando evidenter in ſe reſolvitur, rareſcit, maturatur.

N. *Ratio Fermentationis hæc eſt, Contraria fermentabilia confuſa, i.e. nondũ ſub unum dominium ac poteſtatẽ, mixtionemque exactam redacta, ſi aliquatenus vi caloris externi reſoluta fuerint, vi potentioris facultatis alterantur, atq; inde in certam aliquam temperiem, naturamque ſpirituoſiorem evehuntur & exaltantur.*

Fil-

Filtrare. Filtratio fit beneficio vel chartæ bibulæ, vel panni lanei. Ex Charta fit pyramis, quæ tritorio inditur ne concidat. Hinc liquor pyramidi infunditur, ut paulatim per chartam in ſuppoſitum vaſculum defluat.

Per pannum filtratio fit vel colando, de quo qaulo ante, vel ſeparando liquorem à pulveribus ſuis ſubſidentibus. Ad hoc duo itidem requiruntur vaſcula, alterum ex quo, alterum in quod liquor filtratur. Prius quod filtrandum continet, inclinatur ad latus, eique imponitur fruſtulum panni ut limbus alter extra vas dependeat: poſterius ſupponitur, ut liquorem per panniculum paulatim defluentem ſuſcipiat. Similem modum infra docemus oleum ab aquis ſeparandi.

Fixare, i.e. quod volatile eſt fixum reddere. Fit vel per ſe ſcil. iteratis deſtillationibus, & ſublimationibus, vel addita alia aliqua re, cujus vi fixatio perficitur.

Fumare, i. e. per fumum Mercurii vel Saturni calcinare, ſolorumque eſt metallorum.

N. *Nimirum Mercurius vaſi calcinatorio orificii anguſti inditus apponitur igni nudo, ut fumus exhalet. Orificio imponitur Metallum calcinandum laminatum, ut fumo Mercurii tranſeunte friabile reddatur.*

Fundere idem in Chymia eſt quod liquare ſeu ad ignem liquefacere: proprieque de ſalibus ac Metallis dicitur.

G.

Granulare, i.e. in grana reducere.

I.

Imbibere, i.e. rem humiditate per vices potare, ſeu liquore rem humectare.

Impaſtare, i e. miſcere ut fiat inſtar paſtæ ſeu maſſæ.

Impragnare, idem ferè eſt quod imbibere.

Inaurare, i.e. foliis auri obducere. Inaurari autem etſi de aliis quoque medicamentorum formis dici poſſit; E.g. de Martio pane, & ſim. Tamen potiſſimum de pilulis dicitur, quæ in Scatula (rotunda) clauſa adjecto folio auri, circumagitantur, donec auro illo obducantur. Germ. vergülden.

Incerare, idem eſt quod imbibere.

Incidere. Inciduntur herbæ forcipe: duriora, ut ligna, radices duriores, cortices; cultro.

Incinerare, i.e. comburere ac in cinerem redigere.

Infundere, i. e. materiam liquori immergere.

Inſolare, i.e. macerare vel ☉lis, vel alio calore tepido.

Interpaſſare. Interpaſſari dicitur de ſacculis ſeu fomentis ſiccis, idemque eſt quod interſuere, ne materia incluſa conglomeretur, cujus rei gratia quoque goſſypio pulveres ſuſcipi ſolent.

L.

Lævigare, i.e. ſuper porphyretico

lapide in tenuiſſimum pulverem (Alcohol) redigere.

Lavare, i.e. liquore (aquâ) abluere, ut res purgetur ab immunditie. Lotione autem opus habent tàm ex mineralibus, quam ex vegetabilibus & animalibus nonnulla. Ut patebit. l. 2.

N. *Inſtituitur nonnunquam lotio, ut res imbuatur qualitate aliqua.*

Limare, i.e. lima in ſcobem redigere, quam limaturam dicunt.

Liquare, i.e. vi caloris fluidum facere, Germ. fließſend machen / ſchmeltzen. Competit Metallis, ſalibus, pinguedinibus, & ſim. interdum tamen idem eſt quod per deliquium diſſolvere.

N. *Quomodo differat à diſſolutione. Vide ſupra.*

M.

Macerare idem eſt quod digerere.

Malaxare, Malaxari dicuntur Emplaſtra dum in maſſam ſubiguntur, ſive id manu fiat, ſive pilâ vel ſimili inſtrumento.

P.

Præcipitare. Præcipitari dicitur, quod in liquore ſolutum, incraſſatumque ad fundum ſecedit.

N. *Nonnullis denotat totum actum calcinationis per liquores corroſivos; ſive calx per ſe ſubſideat, ſive exhalatione humiditatis, ſive inſtillatione alicujus rei repercutientis. Vid. Beguinum.*

Præparare pharmacopæis eſt rem minutiſſimè lævigare ac aqua aliqua cordiali imbuere. Vid. l. 2.

N. *Dicitur iisdem de radicibus nonnullis, &c. quæ in aceto macerata exſiccantur. E.g. Rad. Ari.*

Pulveriſare, pulverare, i.e. in pulverem redigere, ſive terendo, ſive lævigando id fiat.

Purificare, i.e. à ſordibus ſeu inquinamentis (craſſioribus) ſeparare: fitque lavando, clarificando, filtrando, digerendo. Vide clarificare.

Putrefacere idem eſt, quod digerere.

R.

Radere, ſchaben / fit inſtrumento aliquo acuto, E.g. cultello, vitro, lima, & ſim. quo res raſioni ſubjecta in raſuram redigitur.

Rectificare, i.e. denuo blando calore deſtillare, ut pars magis ſpirituoſa ac volatilis eliciatur, relicto phlegmate ſeu parte aquosâ in fundo. Sic rectificantur aquæ ſtillatitiæ, ſpiritus.

Refinare, idem eſt quod depurare, competitq; potiſſimum ſacharo. Vid. l. 4. claſſ. 4.

Reverberare, i.e. rem aliquam vi flammæ cremare, quæ infra ac ſupra illam ambiat.

Rotulare, i.e. Rotulas conficere. Vid. l. 2. c. 69.

S.

Salificare, i.e. Sal conficere.

Secare idem eſt quod incidere.

Separare, i.e. res heterogeneas mixtas & confuſas ſegregare. Uſitatiſſimũ autem eſt ſeparare oleum ab aqua, quod fit 1. per *Tritorium* anguſti orificii

ficii in fundo, quod orificium aqueo liquori utpote graviori primumque defluenti aperitur, poſtmodumque obturatur, oleumque reſtans ſigillatim colligitur. 2. Per *goſſypium* ſeu lanam. Nimirum repletur vitrum anguſti orificii, aqua & oleo confuſis, ad ſummum uſque, ſiniturque, ut oleum ſupernatet. Hinc apponitur vitrum humilius, goſſypiumque ſeu lana utrique imponitur, ut uno termino oleum tangat, altero in vas appoſitum dependeat. Sic delabitur oleum per goſſypium, in appoſitum vaſculum humilius. 3. Per *chartam bibulam*. Nimirum tranſit aqua reſtatque oleum.

Sigillare hermeticè, i.e. vitrum fuſione claudere.

Stratificare, S.S.S. (i.e. Stratum ſuper ſtratum) facere idem eſt ac Metallum laminatum & pulveres ſtratificando, alternatim ſtruere. Nimirum primo ſternendum eſt ſtratum pulveris, hinc imponenda lamina metallica, iterum pulvis & ſic deinceps, donec pulvis ſtratum claudat.

N. I. *Nonnunquam loco lamina pulvis Metallicus ſumitur.*

N. II. *Beguino ſtratificationis vox totum calcinationis actum comprehendit, quo lamina ſtratificata in igne friabilis redditur, quod & cementare dicũt.*

Sublimare, i.e. rem volatilem ſiccam in ſublime elevare, ut ſeorſim haberi poſſit. Res illa elevata vel ſublimati nomine effertur, vel florum nomen adſciſcit.

T.

Tabulare, i.e. Tabulas vel morſulos conficere. Vid. l. 2. c. 69.

Terere, *Comerere*, i.e. pila contundere.

Torrere, i.e. in patella vel ſartagine ferrea igni expoſita medicamenta cõtinuò agitare, ut humiditas abſumatur. Sic fit Rhabarbarum toſtum.

Trochiſcare, i.e. Trochiſcos facere.

V.

Vitrificare, i.e. in vitrum redigere. Vid. Vitrum ♁ ij. l. 3.

Volatiliſare, i.e. Volatile reddere.

Cap. XV.

De Principiis Chymicis.

Circumſtantiæ præparationis itidem, ut in nativis productionibus ſunt *Principia chymica*, *cauſa Efficiens*, *Materia*, *Tempus*, *Locus*.

Principia chymica voco, in quæ res naturalis *arte chymica reſolvitur*, tanquam in ſimpliciſſima. (artificialia.) Suntque *Oleum*, *Spiritus*, *Sal*, *Phlegma* & *Caput mortuum*. &c. quorum deſcriptiones aliunde petere licet.

N. *Nihil tritius eſt apud chymicos quam ſua aſſerere principia*, ⊖, 🜍, ☿, *quibus alii addunt* 🝎 *ac phlegma*; *Illa cherionia appellant*, *i.e. facultatibus efficacio-*

cacioribus ac inſignioribus prædita; hæc relollacea, i.e. qualitatibus inſignibus deſtituta. Verum enimvero ubi in rem exactiùs inquiritur, quid ſtatuendum ſit, nihil ſolidi fere invenitur. Quod enim nonnulli id, quod oleoſum eſt, ſulphuris titulo nominant; quod vaporoſum, mercurii; quod concretione, ſalis, id ſagacioribus minimè ſatisfacit. Nam ſciunt, dari & ſulphureum quod nequaquam oleoſum, ut ∇ vitæ, & ſim. Similiter dari norunt & vaporoſum, quod tamen à ☿rio diſtinctum, ut phlegma inſtillatitiis: quinimò quamplurima dantur, quæ parte oleoſa prorſus deſtituuntur, nũ ergo & 🜍e? Nec minorũ difficultatũ ſunt, q̃ declarandi gratia adducuntur exempla, deſumpta à ligno combuſtili, à vegetabilium anatomiâ. Videlicet in primo exẽplo 🜍 repræſentari volunt butyro; ☿m ſero; Sal. Caſeo. In ſecundo, 🜍 vocant, id quod flagrat, mercurium quod fumat, Sal quod in cinere remanet. In anatomia vegetabilium manifeſtari ajunt, oleum i.e. 🜍, aquam, i.e. ☿m, & cinerem ſale gravidum. Verum, quis neſcit? ſero plus ſalis ineſſe, quam ipſimet caſeo: fuliginem, (quæ fumus congelatus) & oleũ, & ſal, & aquam ſpirituoſam in ſe continere: E vegetabilibus eſſe, quæ ne guttam olei exhibeant. Relinquuntur itaq; intricatæ adhuc difficultates, è quibus ut nos extricemus, hanc noſtram opinionem cordatis ſubmittimus cenſendam. Materia præexiſtens rerum nativarum, ſive ſemen velis ſive nutrimentum, eſt humidum quoddam ſpirituoſum. Humidum intellige non humorem meracum, ſed coagulabilem, adeoq; partium terreſtriũ participem. Confer Gen. I. En habes Spiritum, ignis ac ſulphuris nomine, ob naturam quæ ignem æmulatur, nonnullis dictum, aliis formale principium: habes Aquam, habes Terram. Hæc tria in primordio rei informiter confuſa quidẽ exiſtunt, verum deinceps vi ſpiritus paulatim elaborantur, exaltantur, incraſſantur, adeoq; ex parte viſcoſam induunt conſiſtentiam, ſalinâ naturâ gravidam, ex parte quoque in naturam ſecernuntur liquidam & aridam, qualitatibus materialibus ſolùm præditam. Salina illa natura, una cum portiuncula potiori viſcoſæ illius materiæ exaltatur ſubinde ulterius, ſpiritualiſaturque, i.e. ſpiritualem maturioremq; paulatim induit naturam, viribus naturæ rei correſpondentibus, efficacem, idq; ſubſtantiâ prout natura ordinat diverſâ; ſpirituoſa ſcil. oleoſáve, & ſim. En phlegma, terram mortuam, tartarum, ſal & ex his ſpiritum vel oleum, aut aliquid his analogum. Si itaq; liquidum ſpirituoſitate deſtitutum appellare libuerit mercurium, econtra ſpiritum vel oleum ſulphur; modo de re conſtet, de nominibus nemini bellum indicam. Et hæc mea eſt de principiis Hermeticis opinio, ad cujus aſſertionem etſi adducere queam, quomodo ſal in ſpiritualem naturam evehatur, Spiritus ècontra in ſalinam naturam figatur, (e.g. in ferveſcentia & aceſcentia liquorum ſpirituoſorum) attamen compendii ſtudioſis ſuperſedeo.

CAP.

Cap. XVI.

De cauſa Efficiente ſeu præparante interna.

CAuſa Efficiens præparationum itidem *interna* & *externa* dari poteſt, præcipuè tamen in his externa conſideranda venit.

Interna eſt materiæ vel *aptitudo*, vel & *facultas* ſimul operativa.

Aptitudo eſt diſpoſitio, qua materia habilis eſt ad ſuſtinendam elaborationem ſuſcipiendamve formulam medicamenti, quæ intenditur.

Facultas eſt internum aliquod agens, quo nonnullæ præparationes opus habent, ut perficiantur.

N. *In præparationibus officinalibus aliæ ſunt meræ artificiales, ut pulveriſatio, confectio, &c. aliæ cum naturalibus conjunctæ; ut fermentatio, cryſtalliſatio, & ſim. Illæ non niſi aptitudinem requirunt; hæ inſuper internum agens. Aptitudo illa niſi materiā præparationi ſubjectā comitetur, incaſſum præparationi res ſubjicitur. Modi autem præparationum ut varii ſunt, ita variæ quoq; dictæ aptitudines: Singuli nimirum modi ſingulas præſupponunt aptitudines: cryſtalliſatio ſcil ſal cryſtalliſabile, fermentatio materiā fermentabilē, deſtillatio, materiam humore exhalabili prægnantem, &c.*

Caput XVII.

De Qualitatibus Elementalibus & præcipue de calore.

EFficiens præparationum *externa primaria* eſt *Pharmacopæus* arte præparandi inſtructus, de quo nihil inpræſentiarum niſi quod induſtrium diligentem & patientem eum eſſe oporteat.

Secundaria ſunt tum requiſitæ qualitates, tum inſtrumenta.

Qualitates hic uti in productione nativa conſiderantur, *Elementales, ſalinæ* & *proprietates* peculiares. Verùm cum ultimæ hæ origine eædem ſint, quæ ſupra, de deſcriptione illarum hic excuſamur.

Inter qualitates elementales communiſſimus eſt *calor*, hinc *humiditas*, tandem *ſiccitas* & *frigiditas*.

Calor facit ad calcinationem, confectionem, deſtillationem, digeſtionem, evaporationem, fermentationē, reverberationem, ſublimationem: humiditas ad diſſolutionem, extractionem: frigiditas ad candiſationem, cryſtalliſationem: ſiccitas ad exiccationem, trochiſcationem, &c.

E qualitatibus dictis quia ſolus calor præ reliquis artis directorio ſubjicitur, eum ſolum hic deſcripſiſſe ſufficit.

Diſtin-

Diſtinguitur calor vel ratione *cauſarum*, quibus efficitur, vel ratione *modi adhibendi*, vel ratione *intenſionis remiſſionisvé*.

Ratione *cauſarum* calor eſt
- 1. Solis,
- 2. Fimi putreſcentis,
- 3. Ignis qui
  - Lampadis,
  - Carbonum,
  - Flammeus, &c.

Ratione *modorum* quibus ignis adhibetur, calor vel eſt:

I. *Balnei Roris ſeu vaporis*, i.e. qui fit beneficio vaporum, ab aqua caleſcente elevatorum, ac Vaſculum cum materia ambientium. VB.

II. *Balnei Maris ſeu Mariæ*, i.e. qui fit mediante aqua caleſcente, cui Vaſculum cum medicamento præparando impoſitum eſt. Hic mitis communiter cenſetur ac gradus primi.

III. *Cineris*, qui fit caleſcentia cinerum, fortiorque intelligitur, quam præcedens, eſtque gradus ſecundi.

IV. *Arenæ*; Fit mediante arena, notatque communiter adhuc fortiorem ac gradum tertium.

V. *Ignis nudi*; Fit ſine interveniẽte medio, accenſis prunis vel lignis flagrantibus. Huc pertinent.

VI. *Circularis*. Fit igne carbonum vas ambientium.

VII. *Reverberatorius*, quando flamma materiam undique ambit & lambit.

VIII *Suppreſſionis*, quando infra ac ſupra ignis adhibetur.

Ratione *intenſionis vel remiſſionis* Calor eſt vel

Gradus I. Mitis ac blandus.

II. Acrior ac intenſior.

III. Fortior ac vehementior.

IV. Fortiſſimus.

N.I. *Gradus 1. menſuratur communiter* MB. *2. Calore cinerum. 3. Arena. 4. Igne nudo, non quod neceſſarium ſimpliciter ſit gradus ſingulos, non niſi dictis modis adminiſtrare, quippe uno eodemq́ modo plures gradus peragi poſſunt. E.g.* MB *gradus 1. & 2. Cineribus & arena, gradus 1. 2. & 3. igne nudo, gradus omnes: ſed (ut dictum ſupra) per calorem* MB *intelligendus eſt, calor in gradu 1. i.e. mitis ac blandus; per calorem cinerum gradus 2. i.e. acrior ac intenſior, &c.*

N.II. *Singuli gradus magnam obtinent latitudinem, quam communiter principio, medio ac fine cujuslibet gradus circumſcribunt. Verum enimvero, cui volupe fuerit plurimas caloris differentias in ſingulis gradibus diſtinguere, certo inſtrumento id aſſequi poterit, facto ad imitationem inſtrumenti, quo aëris calor intenſior ac remiſſior notari à nonnullis ſolet; perpetuum mobile vulgò vocant. ſ. uranoſcopium.*

N.III *Moderamen ignis fit afflatu aëris, quem moderatur attractio per oſtiola & præcipuè exſpiratio per ſpiracula. Hinc, quanto copioſior afflatus & exſpira-*

ſpiratio permittitur, tanto fortior evadit ignis ac calor, &c. His itaq; delibatis, adhibendus eſt gradus caloris præparationi conveniens. Intenſiore enim calore, uti medicamentum comburendo corrumpitur, ita remiſſiore minus commodè tractatur. Præſtat tamen in defectu caloris peccare, quam in exceſſu: illud quippe diuturniore igne reſarciri poteſt, hoc neutiquam.

Cap. XVIII.

De facultatibus fortioribus ſive ſalinis.

NOn parum utilitatis præparationibus conferunt facultates fortiores, quas ſalinas vocare libet, videlicet vis *acida*, *amara*, *dulcis*, *ſtiptica*, *corroſiva*, & *ejusmodi ſexcenta* quippe harum ope utimur in facilitandis fermentationibus, in peragendis corroſionibus, præcipitationibus. Quinimo earundem opera perficiuntur extractiones, digeſtiones & hujus generis operationes aliæ.

N. *Dicimus ſalinas 1. quia ſalis naturam referunt. 2. quia peculiari nomine adhuc deſtitutæ ſunt. Etenim quòd à ſaporibus nomina ferè mutuent, mutuatitia illa ſunt non genuina, idque fit partim ſimilitudine operationis, qua dictæ facultates materiæ præparandæ ſeſe inſinuant, eamque afficiunt, non ſecus ac ſapores linguam, ſpiritusq; guſtatiles: partim fit idem, quia ſapores ferè comites habent.*

Facultatum harum ratione celebrantur, *ſalia, tartarum vini, feces vini & cerevìſiæ, ſaccharum, fermentum panis, &c.*

Hûc pertinent & *menſtrua* dicta, liquores ſcil. ob facultatem hanc apti rebus infuſis ſeſe inſinuare, eas penetrare potioremque illarum partem elicere & imbibere; de quibus lib. 2.

Hujus itidem farinæ ſunt aquæ *cauſtica* & *corroſiva*, dictæ *aquæ fortes*, *regia*, & ſim. utpote, quæ pollent vi & facultate metalla corrodendi, inque limpidum liquorem ſolvendi, idque non alia quam ſalina illa facultate.

Ejusdem quoque generis ſunt *pulveres cementarii* uti & *Mercurius vivus*, quorum facultate eadem metalla redduntur friabilia.

Hûc pertinent quoque *aceta*, aliique liquores *minerales acidi*, quorum auxilio magiſteria fiunt. Verum, quia de his lib. 2. ſuis locis pleniùs agitur, ſufficit hæc ſaltem hîc tetigiſſe.

Cap. XIX.

De Inſtrumentis Pharmacopoëticis.

INſtrumenta medicamentorũ præparationi inſervientia varia ſunt, differuntque non modo ratione *officii*, ſed & *materiæ formaque*

inde dependentis diverſitate.

Officii ratione alia medicamentorũ præparationi, alia aſſervationi inſerviunt.

Materiæ reſpectu, fiunt alia ex *lapidibus*, alia ex *terris, vitris, metallis, lignis, corio, linteo, panno*, &c.

Hinc Canon:

Inſtrumenta (maximè quibus immediatè res attingitur) quatenus variant diverſitate materiæ, eatenus faciunt quoque diverſimodè ad medicamenta aptiora ineptioraque conſtituenda. Ergo

I. *Vitrea* reliquis ferè omnibus ſoliditate atq; adeo convenientiâ præferuntur. Corroſioni quippe æquè reſiſtunt ac penetrationi. Veruntamen quia nonnunquam minùs fortia ſunt, quam ut præparationi ſufficere queant, & reliquis uti cogimur.

II. *Terrea* ſuccedunt vitreis magis minùs. Variant enim quàm maximè ſoliditate, raritate, durabilitate, & ſim. unde aptiora vel ineptiora quoq; æſtimantur. Eligenda itaque hæc pro re nata. Noſtratibus probantur inprimis fictilia ex certa quadam terra Haſſiæ, quam Walburgicam vocant, cui tamen, ni ſit præſtantior, minimè cedit terræ genus in vicinia Marpurgi foſſa, ex qua urcei uſus ibidem creberrimi, formari ſolent.

III. *Metallina*, ſolida quidem ſunt, ut penetrationem non admittant, attamen quia medicamentis ſpirituoſis, acidis, acribusve qualitates ſuas impertire apta nata ſunt, in horum præparationibus, niſi peculiariter intentioni inſerviant, evitantur.

IV. *Stannum* tamen in hoc reliquis præſtat, unde quoque veſicas cupreas eo obducere ſolent, quo minus qualitate ſua vitriolata, quæ inibi deſtillantur, ſpirituoſa, inquinent. Sic inidonea quoque ſunt inſtrumenta metallina, præparationibus Mercurii, & ſimilibus.

Forma inſtrumentorum varia exiſtit, prout illorum officium requirit, materiaque permittit. Nos uſitatiora ſynopſi damus. Suntque

Agitaculum, ein Agitacul/ i. e. ein Rührpiſtill.
Ahenum, Keſſel.
Alembicus, Alembic.
Ampulla, Krug.
Arcula, Lädlein.
Capſula, gedrehete Büchſe/ darin man die Gläſer verwahret.
Catillus, Roſt.
Catinus, Capell.
Circulatorium, circulier-Glaß.
Hujus ſpecies ſunt Pelicanus, & ſim.
Cochleare, Löffel.
Colatorium, colus, ein Seihtuch.
Concha, Glasſchale.
Cornuta, Retorta, Matratium, Retort.
Cribrum, Sieb.
Crucibulum, Schmeltztiegel / Goldſchmiedstiegel.
Cucurbita, Kolbe.
Diploma, i. e. MB.

Exci-

Excipulum, Vorlag/Recipient.
Fictile, Hafen.
Filtrum idem quod colum.
Forceps, Zange.
Infundibulum, Eingũß.
Lagena, Flaſche/Krug.
Lebes, Tiegel.
Lima, Feile.
Malleus, Hammer.
Manica Hippocratis, ſpitziger Beutel.
Matratium, idem quod Retorta,
Mortarium, Mörſel.
Olla, ollula, Hafen/Häfelein.
Phiola, Phiol.
Pila, piſtillum, Stöſſer.
Porphyrites, Reibſtein.
Prælum, Preß.
Pyramis, Eingieß/ Gießpuckel.
Pyxis, Bůchſe.
Receptaculum, Recipient/ Vorlag.
Retorta, Retort.
Rudicula, Růhrſteck.
Rutabulum, Růhrhacke.
Sacculus, Sack/Beutel.
Scatula, Schachtel.
Separatorium, Scheidetrechter.
Setaceum, Haarenſieb.
Spatula, Spatel.
Tabula, Brett/Tabulierbrett.
Tegula, Můffel.
Torcular, i.e. prælum, Preß.
Tritorium, Trechter.
Vitrum, Glaß.
Urceus, urceolus, Krug / Krůglein.

Cap. XX.

De Fornacibus.

Ad pharmacopoëtica inſtrumenta pertinent quoque *Fornaces.*

Fornaces ſeu furni ſunt inſtrumenta operationibus quæ △e peraguntur, deſtinata, ut inibi calor coerceri gubernarique commodè poſſit. Suntque furni pro diverſitate officiorum, formarumque, nominibus quoque diverſis inſigniti. Nimirum eſt *probatorius, reverberatorius, deſtillatorius, anemius* ſeu *ventoſus,* &c. Præ reliquis tamen maximè famoſæ ſunt *Fornax acide* ut appellant, ſive piger Henricus (fauler Heintz.) Item Athanor Henrici Conradi, quarum conſtructiones, aliàs ſatis innotuerunt. His non ſine cauſa accenſeri poterunt, fornacum duo genera, quarum *alteram* Londini apud ingenioſiſſimum illum *Cornel. Drebbellium* (jam ἐν ἁγίοις) videre contigit, adeo ingenioſè coagmentatam, ut pro diverſitate ac intenſione caloris, ſponte aperiretur recluderetur que; artificio, me hercle ſagaciſſimo, cujus favore calor unius ejuſdemque tenoris continuò conſervari exactiſſimè poterat. Hujus fornacis conſtructio, hoc fundamento

to nitebatur. Vitrum adhibitum fuit, adimpletum aliquota parte cujuſdam certæ materiæ, quæ apta fuit gradibus caloris intenſioris attenuari ac ampliari, remiſſioris econtra condenſari ac contrahi. Hæc itaque materia dum intenſiore caloris gradu attenuaretur, ampliabatur aliquantulum, elevabatque ſimul in altum bacillum, & hoc mediante in altum tollebat ſimul operculum, quod oſtiolo fornacis interno ſuperadditum fuit, ut calorem à prunis ſubſtratis aſcendentem moderaretur.

Altera fornax quam diximus deſtillatoria eſt, ſpiritibus mineralibus dicata. Nimirum hi ſine Retorta, ſolius illius fornacis beneficio eliciuntur. ℞. minerale, quod ſpiritum halare aptum eſt, injicitur per vices ſuper prunas per oſtiolum fornacis, ſtatim ab injectione occludẽdum. Hinc fumus ſeu vapor vi ignis nudi elevatur, qui in roſtris longis firmiter fornacis ſummitati, (ut roſtrum capitello inſeritur) infixis, diutina mora ac frigiditate itineris condenſatur in liquorem, inque appoſitum receptaculum delabitur. Apta ſanè fornax ſpiritui 🜍is præparando, nec non & ſpiritui 🜕-i. Reliquis autem, cum ſine admixtione alieni mineralis vix perfici queant, non adeo commoda; compoſiti enim potius quam ſimplices ſpiritus inde reſultant.

CAP. XXI.
De Materia Præparatorum.

MAteria præparandis medicamentis ipſæmet *res naturales* quæcunque exiſtunt, ſive nativæ adhuc ſint, ſive artificis manu jam antea elaboratæ; imò ipſamet *medicamenta* ſtrictè ſic dicta, aliorum medicamentorum materia ſuppetunt, adeoq; materierũ ſeries coincidit cum rebus medicamẽtalibus ſupra recenſitis.

N. *Materia medicamentorum æquè latè patet ac ipſa Natura, resq; naturales quæcunq; comprehendit ab univerſali illa materia ad res particulares deſcendendo, adeo ut ipſa natura univerſalis, ſeu ſi mavis, univerſale illud Naturæ ſubjectum inſpiſſatum ſcil. adhuc tamen in ſua univerſalitate conſtitutum, induſtriam medici manum non averſetur. Verum nos particularibus contenti, Univerſalis illius competitores, ad authores remittimus, qui peculiaribus tractatibus modum docuerunt, Univerſale illud ſubjectum acquirendi, elaborandi, atq; in naturam univerſalis medicamẽti beneficio ſeminis ſolaris tranſplantandi, inter quos videtur præcipuus Hermes Triſmegiſtus in ſua Tabula ſmaragdina, & hujus velut interpres Lullius in Teſtamento, quibus ex Neotericis præcipuè Dionyſius Zaccharius Gallus, Sendivogius, Comes Treviſanus & ſimiles ſubjungi poſſunt.*

CAPUT XXII.

De Tempore & Loco.

TEmpus in præparationibus conveniens eligere, non minus ac in nativarum productione, momenti eſt non parvi.

Convenientia hæc temporis ſpectanda itidem, tum in *qualitatibus manifeſtioribus*, tum *in occultioribus influentiis*.

Qualitatum manifeſtiorum ergo id temporis eligendum quo vigent, quæ ad præparationem quoquo modo faciunt. Sic eligendum tempus moderatè calido-humidum; ad reſolutionem, attenuationem, fermentationē, digeſtionem: frigidum; ad condenſationem, coagulationem: humidū; ad liquationem, humectationem, deſtillationem: ſiccum; ad exiccationē.

N. *Hinc monet Crollius liquationi tēpus eligere, quo per antiperiſtaſin locus liquationis ſubterraneus humidior fuerit, idq; determinat Iunium, Iulium, Auguſtum. Sic inſervit tempus pluvioſum præparationi ſpiritus* ♎ *is per camp. tempus ſerenum ſeu frigidum & ſiccum convenit trochiſcationi agarici, quippe trochiſcos reddit candidos, quos tempus contrarium pallidos exhibet. Cereviſia fermentationem tempus moderatè calidum promovet, frigidum impedit, &c.*

Occultiorum influentiarum ratione præparatio peragenda vel ſaltem incipienda eſt 1. & inprimis, cum luminare (☉ aut ☾) familiare videlicet ſeu amicum planetæ rei ſcil. præparandæ ſympathico (vide c.8.) fuerit in fortitudinibus vel dicti planetæ ſympathici vel propriis.

N. *Luna præcipuè hic ſpectanda.*

2. Cum Planeta rei præparandæ familiaris fuerit in fortitudinibus.

E.g. Quicunque in Saturno feliciter laborare ſatagit, eo tempore laborem inchoet, quo ☾ (Saturno amica) fuerit in fortitudinibus Saturni vel quo Saturnus ipſe in propriis fortitudinibus conſtituatur. Et hinc tabulam ſuam tranſmutationum metallicarum compilavit Paracelſus lib. 4. Archidox. magic.

De Loco.

Locus præparationis, quem Laboratorium dicimus, itidem conveniens eligendus eſt, calidus, humidus, ſiccus, perſpirabilis, non perſpirabilis, &c. prout res exegerit.

CAPUT XXIII.

De Collectione nativorum ac primum de tempore ſecundum ætatem & turgeſcentiam rerum.

COllectio rerum nativarum eſt, quā è ſua productione ſumuntur, i.e. quā mineralia è ſuis mineris fodiniſque eruuntur; Vegetabilia eradi-

cantur, decerpuntur, &c. Animalia perimuntur.

N. *Non parum diſcriminis collectio nativis infert, prout ſcil. illa decenter vel indecenter peracta fuerit.*

Res colligendæ ſunt ſolæ nativæ: In præparatis enim à cura hac excuſamur, niſi forte volupe ſit laborioſarum ac diuturnarum operationum finem obſervare, eamque ſimili ratione, quam de nativis habemus, metiri.

Circumſtantiæ collectionis præcipuæ ſunt colligendi *Tempus* ac *Modus.*

Tempus convenientius nativa colligendi colligitur tum à rei colligendæ *aptitudine*, tum à conſtitutione *macrocoſmica* aptitudinem inferente.

N. *Finem duplicem collectio reſpicit, videlicet aſſervationem & uſurpationē. Prioris gratia res colligenda eſt eo temporis fluxu, quo vigent qualitates facientes ad durabilitatem, ut ſunt ſiccitas & caliditas, vel & moderata frigiditas, & ſim. Poſterioris ratione, colligi vult dum qualitates vigent, medicationi* aptiores.

Rei colligendæ *aptitudo* ab optimo ſuo ſtatu dependet, ſive is trutinetur *ætate*, ſive *periodica turgeſcentia.* E.g. animalium nonnullorum. Utraque hęc ſiquidem tempus ſtatum fere obtinuit ſecundum 12. menſes menſurabile, mēſis is collectionis ſtatuitur genuinus, in quem ætas illa, turgeſcentiave vigoroſa inciderit.

Ætas collectioni convenientiſſima cenſetur ætas *conſiſtentiæ* ſeu maturitatis, cui ſuccedit ætas ac *creſcentiæ*, præcipuè ſi conſiſtentiæ appropinquat. Verum enimverò non rarò ſpectanda quoque eſt rei ſubſtantia, & inde dependens aptitudo elaborandi.

Sic è *mineralibus*, optima quidem ſunt metalla, quæ maturuerunt, verùm tractabiliora, i.e. præparationi aptiora habentur, quæ minùs matura.

E Vegetabilibus colligendi ſunt *flores* cum expliciti pulchritudine ſua luxuriant, nec tamen mareſcunt, de quibus peculiariter lib. 4.

N. *Excipe paucas, quæ in gemmis colligi volunt, ut ſunt Roſæ, & ſim.*

2. *Herba ſeu folia*; cum odore, colore, ſapore, cacumineq; ſuperbiunt, & floreſcentiæ appropinquant.

N. *Herbæ ut plurimum cum floribus aſſervantur, colligendæ itaq; hæ erunt, quando floribus triumphant: ut Calamentha, centaurium, chamædrys, chamæpitys, daucus, fumaria, majorana, origanum, polium, pulegium, ſerpillum, thymus, &c.*

3. *Semina*, cum matura bene ſint, ſiccarique ceperint, nec tamen exciderint.

4. *Fructus*, ad medicinam cum bene maturuerunt, ad aſſervationem antequam omnino matureſcant, ut neque omnino acerbi ſint neque ad juſtam maturitatem pervenerint. Baptiſt. Port. in Mag.

5. *Radicum* variat collectio. Quædam

dam quovis anni tempore excepta hyeme effodi poſſunt, ut radix acetoſæ, althææ, angelicę, apii, aſari, buglosſæ, cyclaminis, dracunculi, cichor. &c. quas tamen præſtat vere colligere.

Aliæ colliguntur antequam in ſtolones abierint ſcilicet circiter finem Martii, ut rad. acori. agrimon. alth. anon. ariſtoloch. ari. aſparag. betonic. biſtort. bryon. carlin. caryophyllat. cētaur. chelidon. utr. Cyper. dictamn. alb. ellebor. nigr. enul. eryng. eſul. farfar. filipend. filic. fœnic. gentian. gramin. hyoſcyam. imperator. Ireos, lilii, mandrag. mei, nymph. orchid. pentaphyll. petaſit. petroſel. maced. pimpinell. pæon. polypod. raphan. ſylv. rubi, ruſc. ſaxifrag. ſigill. Salomonis, ſcrophular. ſymphyt. valerian. vincetoxic.

N. *Sunt qui præſtare volunt, radices cunctas autumno colligere, ubi folia deciderint, vireſque in radices receſſerint: alii veris initio, priuſquam in caulem ac folia eruperint: alii ubi planta in vigore ac maturitate fuerit, quippe ut integra planta ita & radicem cum maturitate vigorari cenſent, cui conſentire videtur Dioſcorides ubi radices colligere docet incipiente foliorum defluvio. Verùm præſtat intueri radicum naturam, & ex hac colligendi tempus metiri. Sunt nimirum quæ maturitate lignoſam adſciſcunt ſubſtantiam, has præſtat antequam maturuerint eradicare: ſunt econtra quæ citra mutationem dictam adoleſcunt, eas etiam effodere licet, poſtquam planta bene fuerit matura, foliaque inceperint defluere.*

Animalium vigor ratione ætatis, eſt cum ad virilitatem ſeu conſiſtentiam pervenerint: ſunt tamen rariora quæ puerili ætate in uſum veniunt, de quibus ſingulis lib. 5.

Animalia, quæ *periodicam turgeſcentiam* patiuntur eo ipſo turgeſcentiæ tempore vigere cenſentur. E.g. Cervus vigoris ratione convenientius perimitur circiter Ægidii feſtum, utpote quo turgeſcit. Idem circiter tempus, videlicet, quod includitur duobus feſtis Mariæ ſacris, colligi ſolent ova, per hyemem totam aſſervari apta.

Caput XXIV.

De colligendi tempore ſecundum conſtitutionem cæli univerſaliorem.

M*Acrocoſmica* conſtitutio rerum nativarum colligendarum ſpectatur, partim qualitatibus *univerſalioribus* ſeu manifeſtioribus, partim *influentiis ſtellarum ſpecialioribus ſeu occultioribus.*

N. *Qualitates generaliores ſpectant potiſſimum rei durabilitatem: influentiæ ſpecialiores potiſſimum vires concernūt. Adde & hoc, quod prius illud tempus univerſalius ſeu communius ſit, plurimaq;*

ſub-

ſublunaria, ne dicam cuncta, concernat. Poſterius; particularius ſeu ſpecialius, reſpiciensque ſolas res familiares.

Tempus colligendi nativa, qualitatum univerſalium ratione, cenſetur aptius, moderatè *frigidum & ſiccum, ſerenumq;* hinc tempus *balſamicum, lunæ decreſcentis, matutinum, autumnale,* uti &, quod Planetarum ſitu, frigidum ac ſiccum arguitur.

N. Paracelſ. tr. 1. Philoſ. pag. (mihi) 309. *De diverſitate temporum, mutationibusque virium (inde) creſcentium, vel decreſcentium philoſophari, primum ſcire refert, tempora anni eſſe diverſa & pro diverſitate temporum vires quoq; rerum omnium augeri minuive, &c.* Et paulo poſt: *Hæc itaque cum ſine contradictione vera ſint, ſequitur non ſemper bonum eſſe, argillam ac lutum fodere, lignum cadere, multo minus herbas colligere, fructus decerpere, radices eradicare, balſamos ac gummata deradere, cuncta hæc peragi fas eſt, tempore balſamico, certis menſibus, certo aſpectu lunæ ac aliorum ſignorum, certaq; diei hora. Ut autem conſtet, quænam vera illa* balſamica tempora *ſint, quibus vires integra conſervari poſſint, ut mumia à putrefactione, primo inter tempora anni præſtat* autumnus *& præcipuè* September *&* October; luna decreſcens *& inprimis* trini ultimi dies decreſcentię; *tempus* matutinum, *quando luceſcit. Etenim quemadmodum homo interdiu laborat, laborandoq; laſſatur, debilitaturq; noctu autem poſt labores abſolutos quieti ſomnoq; inhiat: ita quoq; omnia, radices ſcil. & herbæ, &c. Quippe cuncta humi naſcentia operantur cum ſole, quieſcunt cum luna. Porro ſicut homo poſt ſufficientem ſomnum, ſanus, fortis vigoroſusq; exurgit; ita & fructus univerſi poſt noctem mediam (non ante nec interdiu;) Exemplum præbent fructus arborum: Poma ſi tempore decerpantur balſamico, durabiliora ac minus corruptibilia ſunt ſecus ac aliàs: imò; ſinguli fructus rpti poſt mediam noctem, vel ſaltem ante ſolis ortum maximè durabiles exiſtunt. Similiter ſeſe res habet, ſi id (collectio) fiat in ſignis terrenis ♉, ♑, ♍, ac luna decreſcente ut dictum. Nam hiſce temporibus non luxuriat ſuperflua humiditas naſcentium, quæ corruptionis origo, viriumq; proſtratio. Et hæc experiuntur quoq; ruſtici ſine errore.*

Ut autem vera hæc eſſe experiaris, fac periculum: Nimirum decide ligni fruſtulum de arbore terræ adhuc infixa, tempore balſamico uti dictum. Cede itidem de eadem arbore ligni fruſtum, ejusdem cum priori magnitudinis, tempore ſcil. contrario (videlicet in ſigno aliquo aëreo, humido (♋, ♏, aut ♓,) vel Luna creſcente novellave, interdiu, poſt meridiem, aut ſub crepuſculum veſpertinum, utroq; ponderato videbis fruſtum illud balſamico tempore deciſum, mul o levius eſſe minusq; humiditatis obtinere, quam alterum.

Eadem ratio eſt omnis generis lignorum. Etenim lignum quodvis tempore

dicto

dicto in ſignis balſamicis caſum, ſi adhibeatur ædificiis, vel rei alicui materiam præbeat, nec afficitur facilè teredine, nec putreſcit, vermiculaturve facilè, ſed durabile quam diutiſſimè eſt.

Idem ſentiendum de luto, argillâ, terrâque effodienda: quippe lutum, terraq; tempore balſamico foſſa, optima eſt, quæ in igne perduret, imo cuncta inſtrumenta, crucibula fictiliave, ex hac terra confecta longævæ in igne ſunt durationis. Idem de aliis quamplurimis ſentiendum, quamvis mẽtio ſpecialis nulla facta fuerit. Hæc Paracelſus, quæ digna judicavi ut latino idiomate translata huc infererentur; non obſtante quod rythmi vulgares contrariantur.

Lunæ cremento tua carpere poma memento,
Hæc cum decreſcit, quod carpſeris omne putreſcit.

Teſtantur & ruſtici, quod fimus ſi transferatur in agros tempore novilunii, mutetur facile in vermiculos, ſ. cochleas, qui arrodunt radices.

Caput XXV.

De Colligendi tempore ſecundum influentias particulares.

Tempus colligendi nativa *influentiarum ſiderearum* ratione cenſetur aptius, quo Planeta rei colligendæ familiaris in ſuis fuerit *fortitudinibus*, idque tanto convenientius judicatur, quanto plures fortitudines Planeta idem obtinuerit.

N. I. *Plurimi non ſine cauſa præferunt* luminare *planetæ familiari* amicum *& præcipue* Lunam, *utpote quæ nõ modo terris finitima, ſed & receptaculũ ſit omnium cœleſtium influxuum. Ipſa ſcil. ceu uxor omnium ſtellarum fœcundiſſima, ſolis cæterorumque planetarum & ſtellarum radios & influxus dicitur ſuſcipere, eosque quaſi fœtum inferiori mundo edere. Et hinc præ cæteris illam obſervari volunt.*

N. II. *Alii procedunt paulo ſecus, eliguntque tempus, quo ſinum Zodiaci, familiare ſcil. membro humano, cui res colligenda adhiberi debet, fuerit forte, i. e. præſentiâ alterius luminaris fortificatum, (puta ſi virtus rei colligendæ intendi debeat.) Et hi colligunt Pæoniam cũ* ♈. *ſignum capiti ſympathicum Lunæ Soliſvé præſentiâ forte fuerit.*

Habetur Planeta.

	No.	Fortis & fortunatus.		Debilis & infortunatus.	
Eſſentialiter.	1	*In domo ſua*	1	*In domus oppoſitione vel in domo plane-(ta mali.*	5
	2	*In Exaltatione ſua*	4	*In Exaltationis oppoſit.*	4
	3	*In Triplicitate ſua*	3	*In peregrinatione, i.e. cum nullâ digni-(tatè poſſederit.*	3
	4	*In Terminis ſuis*	1	*In terminis malorum.*	2
	5	*In Facie ſua*	1		
	6	*In Hora ſua*	1		
	7	*In Novena ſua* — *habereq; dicitur fortitudines.*	1		
		N. *His addunt nonnulli. In die ſua*	1		
Accidentaliter.	8	*In domicilio cœli* 10. & 1.	5	*In domo* 12.	5
		7. 4. 11.	4	8.	4
		2. 5.	3	6.	3
		9.	2		
		3.	1		
	9	*In gaudio.*	1		
	10	*In curſu ſeu motu veloci*	2	*In curſu tardo vel vacuo.*	2
		directo		*retrogrado.*	4
		aſcendente	3	*deſcendente.*	1
	11	*In ſigno ejuſdem ſexus i.e. cum planeta maſculinus fuerit in ſigno maſculino*	2	*In ſigno diverſi ſexus.*	2
	12	*In gradu ejuſdem ſexus*	3	*In gradu diverſi ſexus.*	3
	13	*In gradu lucido vel augmentante for-(tunam.*		*In gradu tenebroſo vel puteali.*	
	14	*In aſpectu* ☌ *cum bonis.*		*In aſpectu* ☌ *cum malis, vel cum retrog.*	5
		☌ *cũ* ☉, *i.e. in corde* ☉ *lu,*	5	*combuſtionis cum ſole.*	5
		✶ & △.	4	☍	5
		□ *cum bonis*	3	□ *cum malis.*	3
	15	*In obſeſſione bonorum*	2	*In obſeſſione malorum.*	2
	16	*In apogeo*	1	*In hypogeo.*	1
	17	*In ortu ſibi debito, i.e. cum Planeta gaudens eſſe orientalis ſolem ſequitur*	2	*In ortu minus debito.*	2
	18	*In hæmiſphærio correſpondente*	2	*In hæmiſphærio diſconveniente.*	2
	19	*In cap. draconis vel in hujus vicinia*	5	*In cauda draconis.*	3
	20			*In Eclipſi.*	9
	21			*In via combuſta.*	3
	22	☾ *lumine aucta*	3	☾ *lumine imminuta*	3
	23	*In manſione bona (competit ſoli* ☾*æ.*		*in manſione mala.*	3

dicunturque habere debilitates.

N. *Non opus eſt omnia ſemper ponſitare, ſed ſaltem principaliora videlicet,* 1. *Dignit. eſſentiales.* 2. *an in bono cœli loco,* 3. *an curſu ſit directus vel velox,* 4. *an liber à combuſtione.* 5. *an in bono aſpectu* ♃ *vel* ♀*is,* 6. *an in ſuo hays ſ. gaudio,* 7. *an liber à radiis ſolaribus. Et denique quod inprimis obſervandum quamvis alii id negligant; cum quibus ſtellis fixis ſit junctus intra diſtantiam* 5 *grad.*

I.2.Ta-

1. 2. *Tabula Domuum atque Exaltationum Planetarum.*

	Boni					Mali	
Planetarum	☉	☾	♃	♀	☿	♂	♄
1.Domus	♌	♋	♐ ♓	♉ ♎	♊ ♍	♈ ♏	♑ ♒
2.Exaltatio	♈	♉	♋	♓	♍	♑	♎

E. g. Domus ☉ in ♌. Exaltatio ☾ æ eſt ♉. Domus ♂ ſunt ♈ & ♏, Exaltatio ♄ i eſt ♎.

N.1. *Sunt ex antiquis qui ſolum certos gradus faciunt Exaltationis. E g. Exaltationem Solis gr. 19.* ♈. *Lunæ gr. 3.* ♉. *Iovis gr. 15.* ♋. *Veneris gr. 27.* ♓. *Mercurii gr. 15.* ♍. *Martis gr. 28.* ♑. *Saturni gr. 21.* ♎. *Verum recentiores cum Ptolomæo integris ſignis Exaltationes determinant concedendo nihilominus, quod fortior Exaltatio fiat in gradibus ſupradictis.*

N. 2. *Humilitas ſeu caſus Planetarū eſt in ſigno oppoſito exaltationi. Detrimentum in ſigno oppoſito domui.*

N. 3. *Planetæ qui domos habent duas, alteram ſibi nocturnam, alteram diurnam faciunt. Sic domus diurna ♃ eſt* ♐, ♀ ♎, ☿ ♍, ♂ ♏, ♄ ♒, *nocturna domus cuique eſt reliqua,*

3. *Tabula Triplicitatum.*

					nocte,	*die,*	*communiter.*
Ignea	♈	♌	♐	*Huic triplicitati dominatur.*	♃	☉	♄
Aërea	♎	♒	♊		☿	♄	♃
Aquea	♋	♏	♓		♂	♀	☾
Terrea	♑	♉	♍		☾	♀	♂

Sic ☉ peragrans ♈, dicitur eſſe in triplicitate ſua,
Sic ♂ exiſtens in ♓, ſtatuitur in ſua triplic. &c.

4. Tabula Terminorum ſecundum Ptolomaum.

♈	♃ 6	♀ 6	☿ 8	♂ 5	♄ 5
♉	♀ 8	☿ 6	♃ 8	♄ 5	♂ 3
♊	☿ 6	♃ 6	♀ 5	♂ 7	♄ 6
♋	♂ 7	♀ 6	☿ 6	♃ 7	♄ 4
♌	♃ 6	♀ 5	♄ 7	☿ 6	♂ 6
♍	☿ 7	♀ 10	♃ 4	♂ 7	♄ 2
♎	♄ 6	☿ 8	♃ 7	♀ 7	♂ 2
♏	♂ 7	♀ 4	☿ 8	♃ 5	♄ 6
♐	♃ 12	♀ 5	☿ 4	♄ 5	♂ 4
♑	☿ 7	♃ 7	♀ 8	♄ 4	♂ 4
♒	☿ 7	♀ 6	♃ 7	♂ 5	♄ 5
♓	♀ 12	♃ 4	☿ 3	♂ 9	♄ 2

Secundum Alkabitium.

♈	♃ 6	♀ 6	☿ 8	♂ 5	♄ 5
♉	♀ 8	♂ 3	☿ 6	♃ 8	♄ 5
♊	☿ 6	♄ 6	♃ 6	♀ 5	♂ 7
♋	♂ 6	♄ 4	♀ 6	☿ 6	♃ 7
♌	♃ 6	♂ 6	♀ 5	♄ 7	☿ 6
♍	☿ 7	♄ 2	♀ 10	♃ 4	♂ 7
♎	♄ 6	♂ 2	☿ 8	♃ 7	♀ 7
♏	♂ 7	♄ 6	♀ 4	☿ 8	♃ 5
♐	♃ 12	♂ 4	♀ 5	☿ 4	♄ 5
♑	☿ 7	♂ 4	♃ 7	♀ 8	♄ 4
♒	☿ 7	♄ 5	♀ 6	♃ 7	♂ 5
♓	♀ 12	♄ 2	♃ 4	☿ 3	♂ 9

Sic termini Jovis ſunt ſex gradus Arietis priores. Veneris ſequentes ſex ſcil.ad 12. Mercurii 8.ſequentes ſcil.à 13.ad 20.&c.

Caput XXV.

N.1. Sol & Luna terminos quidem non obtinent, ſed ſimiles fortitudines dicũtur habere in duabus Zodiaci medietatibus. ☉ à principio ♌ ad finẽ uſq; ♑, (… ma.) ☽ à principio ♒ …

N.2. Vltimi gradus …

5. Tabula facierum.

♈	♂ 10	☉ 10	♀ 10
♉	☿ 10	☽ 10	♄ 10
♊	♃ 10	♂ 10	☉ 10
♋	♀ 10	☿ 10	☽ 10
♌	♄ 10	♃ 10	♂ 10
♍	☉ 10	♀ 10	☿ 10
♎	☽ 10	♄ 10	♃ 10
♏	♂ 10	☉ 10	♀ 10
♐	☿ 10	☽ 10	♄ 10
♑	♃ 10	♂ 10	☉ 10
♒	♀ 10	☿ 10	☽ 10
♓	♄ 10	♃ 10	♂ 10

Sic ♄ ſibi vendicat Leonis gradus 10. priores. ♃ 10. ſequentes ſcil. uſque ad 20. ♂ ſequentes ad 3. & ſic conſequenter per omnia ſigna.

Hinc ſi ♄ ſit in 10. gradibus prioribus ♌ dicitur in facie ſua eſſe.

6. Tabula Horarum Planetariarum.

Hora diurna		*H. nocturna*		*Diei* ♄	♃*u*	♂*u*	☉*u*	♀*u*	☿*u*	☽*a*
1	8	3	10	♄	♃	♂	☉	♀	☿	☽
2	9	4	11	♃	♂	☉	♀	☿	☽	♄
3	10	5	12	♂	☉	♀	☿	☽	♄	♃
4	11	6		☉	♀	☿	☽	♄	♃	♂
5	12	7		♀	☿	☽	♄	♃	♂	☉
6	1	8		☿	☽	♄	♃	♂	☉	♀
7	2	9		☽	♄	♃	♂	☉	♀	☿

Numerantur horæ planetarum diurnæ ab ortu ſolis ad occaſum 12. totidemque nocturnæ ab occaſu ad ortum adeoque hora diurna 1 & 8. diei Saturni conſecratur Saturno 2 & 9 Iovi. Nimirum in ſuperiori columna numerantur dies, in priori deſcendente horæ diurnæ, in altera deſcendente, horæ nocturnæ, quibus è regione correſpondent planetæ illis horis hujus diei, in ſuprema columna, exhibiti, dominantes e.g. die ☉ hor. 4. diurna dominatur ☽, &c.

 7. De-

7 *De Novenis.*

diviſerunt quodlibet ſignum in partes 9. quas vocaverunt novenas, continet igitur quælibet novena ſeu nona pars gradus $3\frac{1}{3}$.

Tabula Novenarum.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
♈	♂	♀	☿	☾	☉	☿	♀	♂	♃
♉	♀	☿	☾	☉	☿	♀	♂	♃	♄
♊	☿	☾	☉	☿	♀	♂	♃	♄	♄
♋	☾	☉	☿	♀	♂	♃	♄	♄	♃
♌	☉	☿	♀	♂	♃	♄	♄	♃	♂
♍	☿	♀	♂	♃	♄	♄	♃	♂	♀
♎	♀	♂	♃	♄	♄	♃	♂	♀	☿
♏	♂	♃	♄	♄	♃	♂	♀	☿	☾
♐	♃	♄	♄	♃	♂	♀	☿	☾	☉
♑	♄	♄	♃	♂	♀	☿	☾	☉	☿
♒	♄	♃	♂	♀	☿	☾	☉	☿	♀
♓	♃	♂	♀	☿	☾	☉	☿	♀	♂

Sic ♀ exiſtens in ♎æ novena prima (i.e. in gradu 1.2.3.& quarti gradus minut. 30.) dicitur in ſua novena eſſe,

8. *Domus ſeu Domicilia cæleſtia.*

Domum

Domuum harum erectionem aliunde & præcipuè ex Ephemeridibus addiſcere oportet.

9. Gaudere dicuntur Planetæ vel ratione ſuæ domus, vel ratione domiciliorum cœleſtium ſeu horoſcopi. Suæ domus ratione gaudet Planeta quando eſt in domo ſuâ maximè familiari (ratione ſcil. temporis diurni nocturnive.) Sic gaudium ♄i (planetæ ſc. diurni) eſt in ♒, (domo ♄i diurni:) ♃ in ♐, ♂ in ♏: ♀ (planetæ nocturni) in ♉ (domo ejus nocturna:) ☿ in [illegible]. Reliqui (☉ & ☾) quia domum unicam habent, & in ea gaudét. Quoad domos cœleſtes gaudet ♄ in domo 12. ♃ 11. ♂ 6. ☉ 9. ♀ 5. ☿ 1. ☾ 3.

N. *Sunt & alii modi gaudiorum, e.g. 1. ratione triplicitatum. Sic ☉ gaudet in triplic △ea: ſic & ♂ quia complexionis eſt ignea: ☾ in ▽: ♃ & ♀ in △: ♄ in ▽. 2. quando Planeta eſt in dignitate amici vel amicæ, tunc dicitur gaudere, &c.*

10. Curſus Planetarum eſt 1. velox tardusve. 2. directus vel retrogradus. 3. aſcendens vel deſcendens: Planeta motu velox dicitur, cum directo movetur, quippe tunc motus ejus velocior eſt motu medio: Tardus ecōtra cum ſecundum ſucceſſionem ſignorum fertur, in directi ſui Epicycli circumvolutione; Retrogradus cum contra ſignorum ſucceſſionem retrovolutione ſui Epicycli. Aſcendens cū ab Ecliptica verſus ſeptentrionem declinat; unde & eodem modo ſeptentrionalis dicitur: Deſcendens cum ad meridiem; unde Meridionalis dicitur. Cujus doctrina ex Ephemeridibus ſumenda.

N. *Sol quia caret Epicyclo, ab hac cōſideratione alienus eſt. Similiter & in ☾, propter velociſſimum motum, retrogreſſio non animadvertitur.*

11. *Natura Signi.*

Signa ſunt { Maſculin. diurna. ♈, ♊, ♌, ♎, ♐, ♒.
{ Fœminin. nocturna. ♉, ♋, ♍, ♏, ♐, ♓.

Signa { Mobilia ♈, ♋, ♎, ♑.
{ Fixa ♉ ♌, ♏ ♒.
{ Commun. ♊, ♍, ♐, ♓.

12. Na-

12. *Natura graduum.*

I. *Tabula graduum maſculinorum & fœmininorum.*

♈	8. m.	1. f.	6. m.	7. f.	8. m.	
♉	5. f.	6. m.	6. f.	4. m.	3. f.	6. m.
♊	5. f.	11. m.	6. f.	4. m.	4. f.	
♋	2. m.	6. f.	2. f.	11. m.	7. f.	
♌	5. m.	3 f.	7. m.	8. f.	7. m.	
♍	8. f.	4. m.	8. f.	10. m.		
♎	5. m.	10. m.	5. m.	7. f.	3. m.	
♏	4. m.	10. f.	3. m.	8 f.	5. m.	
♐	3. m.	3. f.	7. m.	12. f.	6. m.	
♑	11. m.	8. f.	11. m.			
♒	5. m.	10. f.	6. m.	4 f.	2. m.	3. f.
♓	10. m.	10. f.	3. m.	5. f.	2. m.	

E. g. gradus priores 8. ♈. ſunt maſculini, ſequens 1. (9. ſc) eſt fœmininus, &c.

N. 1. *Gradus maſculini dicuntur quod Planetam maſculinum in eis exiſtentem fortiorem reddant: fœminini vice verſa.*

N. 2. *Alii aliter procedunt primumq; ſignorum gradum maſculinum faciunt, ſecundum, fœmininum, 3. iterum maſculinum & ſic deinceps. Verum ratio prior quæ Alkabitio adſcribitur, communior eſt.*

13. *Tabula graduum tenebroſorum, lucidorum & vacuorum.*

♈	ten. 3.	luc. 5.	ten. 8.	luc. 4.	Vac. 4.	luc. 5.	Vac. 1.
♉	ten. 3.	luc. 4.	Vac. 5.	luc. 3.	Vac. 5.	luc. 8.	ten. 2.
♊	luc. 4.	ten. 3.	luc. 5.	Vac. 4.	luc. 6.	ten. 5.	Vac. 3.
♋	luc. 12.	ten. 2.	Vac. 4.	fum. 2.	luc. 8.	Vac. 2.	
♌	ten. 10.	fum. 10.	Vac. 5.	luc. 5.			
♍	ten. 5.	luc. 3.	Vac. 7.	luc. 6.	fum. 6.	Vac. 5.	ten. 3.
♎	luc. 5.	ten. 5.	luc. 8.	ten. 3.	luc. 6.	Vac. 3.	
♏	ten. 3.	luc. 5.	Vac. 6.	luc. 6.	fum. 7.	Vac. 5.	ten. 3.
♐	luc. 9.	ten. 3.	luc. 7.	fum. 4.	luc. 7.		
♑	ten. 7.	luc. 3.	fum. 5.	luc. 4.	ten. 3.	Vac. 3.	ten 5.
♒	fum. 4.	luc. 5.	ten. 4.	luc. 8.	Vac. 4.	luc. 5.	-
♓	ten. 6.	luc. 6.	ten. 6.	luc. 4.	Vac. 3.	luc. 3.	ten. 2.

E. g. gradus priores 12. ♌. ſunt tenebroſi, 10. ſequentes fumoſi, &c.

N. Lu-

N. Lucidi gradus influunt pulchritudinem ac ſerenitatem temporis, adeoq; fortunati ſunt, tenebroſi, ac fumoſi contra. Vacui dicuntur, quod opera, quæ ſub eis inchoantur, vacua ac irrita communiter eſſe ſolent, vel ſi mavis, mediocres ſunt inter bonitatem & malitiam.

1. Tabula graduum putealium. Azemenon Augmentantium fortunam.

♈	6	11	19	23	29		19								
♉	5	13	18	24	25	26	3	15	27	30	6	7	8	9	10
♊	2	12	17	26	30		11	1							
♋	12	17	23	26	30		1	3	14	15	7	9	uſq. 23	15	
♌	6	13	15	22	23	28	2	5	7	10	19	27		28	
♍	8	13	16	21	25		3	13	20	30					
♎	1	7	20	23	30		3	5	21	24					
♏	9	10	17	22	27		7	12	18	20	19	29			
♐	7	12	15	24	27	30	13	20			1	7	18	19	
♑	2	7	17	24	28		13	14	20	24	26	27	28	29	
♒	12	17	24	29			7	16	17	20	18	26			
♓	4	9	24	27	28		13	20							

Sic puteales gradus arietis ſunt 6 19. 11 29 &c. idem de Azemenis & Augment.

Puteales dicuntur, quod Planeta in eis eſt quaſi in puteo, i.e. debilis influentiæ, quoad calorem & quoad alia opera utilia: atque communiter quando Planetæ ſuperiores in iiſdem exiſtunt, frigus ac humiditas ſeu pluvia generatur.

Azemena, ſunt gradus debilitationis corporum, &c.

14. *Aſpectus Planetarum.*

Conjunctio eſt cum duæ ſtellæ in eundem coincidunt gradum.

Eſſe in corde ſolis, i.e. eſſe unitum cum ſole intra minuta 16.

Eſſe in combuſtione ſolis, i.e. verſari in intervallo quod eſt ultra minuta illa 16. ad gradum uſque 12. (alii ad 6.) Et hoc idem ſub radiis ſolis eſſe dicunt.

15. *Obſeſſio.*

Obſeſſus Planeta dicitur cum utrinque planetis binis clauditur, id eſt, cum inter duos planetas exiſtit; ita tamen ut neuter ſit in orbe ſeu ambitu radiorum alterius.

Ambitus autem radiorum non omnibus æqualis eſt. ☉ ſpargit radios utrinque ad grad.15. i.e. antrorſum 15. & retrorſum 15. ☾ utrimque radios mittit ad grad.12. ♄ ad 9. ♃ ad 9. ♂ ad 8. ♀ ad 6. ☿ ad 5.

16. *Apogeum & hypogeum.*

Apogeum eſt punctum in Epicyclis vel Eccentricis, in quo planeta collocatus, longiſſimè à centro terræ diſtat. Hypogeum econtra, quo proximè ad terram accedit.

17. Ortus planetarum ad Solem trutinatur; dicunturque Planetæ oriri ante ſolem cum ortum ſolis præcedunt, poſt ſolem cum poſt ſolis occaſum apparere incipiunt: Hinc ſunt

Planetæ { Orientales, i.e. orientali ortu fortes ♄, ♃, ♂. Occidentales, i.e. occid. ortu fortes ♀, ☿ & ☾.

N. *♄, ♃ & ♂ ſunt orientales à ☌ ſua cum ☉e uſque ad ☍. Occidentales ab ☍ ad ☌. ♀ & ☿ ſunt orientales cum veſperi apparere incipiunt. ☾ eſt occidentalis à ☌ ad ☍, i.e. aucta lumine, orientalis ab ☍ ad ☌, i.e. diminuta lùmine.*

18. Hemiſphærium duplex eſt, diurnum quod eſt ſupra Horizontem; nocturnum quod eſt infra.

N. *Dicitur Planeta in hæmiſphario correſpondere, cum planeta diurnus eſt de die in hæmiſphario diurno & contra.*

Planetæ { diurni ♄. ♃. ☉. ☿. nocturni ♂. ♀. ☾.

19. Caput & cauda Draconis, ſunt interſectiones Eclipticæ ac orbis ☾æ, quarum loca ex Ephemeridibus citanda ſunt. Caput Drac. bonum eſt cum bonis, malum cum malis, eſtque maſculinum. Cauda mala cum bonis eſt, bonaque cum malis, eſtque fœminina.

20. Via cómbuſta eſt inter ♎ gr. 13. ad ♏ gr. 9.

21. Eclipſin patiuntur ☉ & ☾.

22. Manſiones tribuuntur ſoli ☾æ, eæque numero 28. adeoque manſio quælibet determinatur vigeſima octava parte totius circuli, ſcil. o. 12. m. 51. ſec. 25⁶⁄₇. menſuratione ſc. incepta à 1. gr. ♈, & ſecundùm ſeriem ſignorum continuata. Hinc prima ☾æ manſio eſt ab ♈, gr. o. ad gr. 12. m. 51. ſec. 25⁶⁄₇. manſio ſecunda, ad gr. 24. m. 42. ſec. 52. &c. Ex his gradibus reputantur utplurimum malæ eſſe influentiæ manſ. 16. 18. & 26.

N. *Alii menſurationem inſtituunt (non in ſphara nona, ſed) in ſphara 8. id eſt, aſteriſmis ſignata.*

Cap.

Caput XXVI.

De Modo colligendi.

MOdum colligendi peculiarem in colligendis nativis nonnullis obſervari comperimus, eumque diverſum tum ratione *collectionis ſurſum deorſumve*, tum quoque ratione *ſitus colligentis*.

Ratione *collectionis* deprehenduntur in nonnullis diverſæ vires, pro diverſa collectione *ſurſum deorſumve* facta. Sic helleborus ſi colligitur, inquit Marſ. Ficinus (lib. de ſanit. ſtudioſor.) ſive folium deorſum trahas ſive ſurſum, hoc ſubito tactu fieri creditur, ut vel deorſum vel ſurſum humores ducat. Sic & ſambuci radix ſi ſurſum evellatur, per ſuperiora purgat; ſin econtra deorſum per foſſam ſubtus factam trahatur, movet alvũ; ejusdem ſambuci juli quoque ſi ſurſum, cacumen verſus decerpantur, movent vomitum; econtra, ſi deorſum eoſdem decerpſeris, alvum laxant.

De *ſitu colligentis* ait Agrippa Phil. lib. 1. cap. 48. Collecturos herbam ♄ni vel ♂ jubent ad orientem ſpectare, vel meridiem. Primum quia gaudent (♄ & ♂) eſſe orientales à Sole; alterum quia principalia eorum domicilia ſcil. ♒, ♏, ♐, ſigna ſunt meridionalia. Similiter ♑ & ♓. Collecturi vero rem ♀ ream, ☿ lem vel ☾ rem, ſpectare jubentur verſus occidentem, quia gaudent eſſe occidentales: vel contra ſeptentrionem, quia domicilia eorum principalia, quæ ſunt ♉, ♊, ♋, ♍, ſigna ſunt ſeptentrionalia. Sic in opere ſolari ſpectandum eſt contra orientem vel meridiem; quin potius ſemper ad ipſum ſolare corpus atque lumen.

Caput XXVII.

De Aſſervatione, ac primum de tempore ſeu duratione aſſervationis.

ASſervatio eſt, qua res medicamentales uſui repoſitæ aſſervantur.

N. *Scopus aſſervationis eſt res medicamentales uſui reſervare: Circumſtantiæ igitur eò dirigi debent, ut quantum fieri poteſt, res integræ uſuique idoneæ quovis tempore in promptu ſint.*

Res aſſervandæ ſunt tum nativæ tum præparatæ.

Circumſtantiæ Aſſervationis præcipuæ ſunt *tempus, locus* & *modus adaptandi*.

Tempus Aſſervationis, dico quamdiu

diu res aſſervari poteſt. Unde Canones:

Tempus aſſervationis ne ſit ultra terminum durationis; Etenim quia vires cum tempore evaneſcunt, non niſi cadaver inutile tandem relinquitur. Accidit hæc evaneſcentia, in aliis citius, in aliis tardius, prout res ſolidioris vel minus ſolidæ ſunt ſubſtantiæ. Nimirum ſunt, quarum vis facile diſſipatur, harum aſſervatio brevioris erit temporis: ſunt econtra, quarum natura ſolidior, adeoque corruptioni magis reſiſtit; earum itaque duratio erit quoque diuturnior v.g. lignorum & ſim. Hinc conſtituitur,

I. TEMPUS SEU DURATIO NATIVORUM.

Mineralia pleraque (exceptis ſulphureis atq; aqueis quibusdam) quia ſolidioris ac durabilioris ſunt naturæ, durationis quoque diuturnioris cenſenda ſunt.

E *vegetabilibus*. 1. *Flores* quamdiu odorem, colorem & ſaporem retinent, aſſervari poſſunt: Vix autem, (exceptis paucis) ſemeſtre durant, mutandi igitur annuatim. Schænanthos flores decennium durabiles ajunt.

N. *In genere de floribus notandum, eò commodius in uſum medicum illos captari quo fuerint recentiores; puta, niſi humiditas obſit, quæ ex naſcentia eſt reliqua.*

Herbæ diutius quidem aſſervari poſſunt, præſtat tamen ſingulis annis mutationem inſtituere.

Semina quò calidiora, acriora magisque aromatica ſunt, eò quoque durabiliora, ideoque pro re nata biennium ac triennium integra ſervari poſſunt, minutiora tamen ac frigida minora ſingulis annis mutare fas eſt, ſervandaque ſunt diligenter, ne ranceſcant.

Fructus quotannis mutandi ſunt. Exotici tamen duriore cortice ac cruſta veſtiti, per duos tresve annos durant, v.g. Myrobalani.

Radices parvæ, tenues, raræ, anno quolibet mutantur, ut Aſari, Aſparagi & ſimil. Magnæ craſſa præditæ ſubſtantia biennium vel triennium integra manent, ut Ariſtolochia, bryonia, gentiana, rheum ponticum. Triennio ſervari poteſt uterque helleborus.

Cortices in annum perdurant & ultra.

Gummi & reſinæ durabilioris ſunt naturæ.

Animalia, horumque partes, vires ſuas vegetas obtinere creduntur, quãdiu incorrupta ſervantur; id quod rancido fœtore, ſapore, ſitu atque coloris mutatione dignoſci poteſt. Durabiliores autem ſunt partes quæ ſicciores ac ſolidiores: corruptibiliores, quæ molliores, & hæ ſingulis annis mutari ſolent.

II. TEMPUS SEU DURATIO PRÆPARATORUM.

Aceta infuſa quotannis mutare convenit, vel affuſo novo aceto infu-

infuſisque novis materialibus renovare.

Aquæ ſtillatitiæ phlegmaticæ ſingulis annis vel mutandæ vel renovandæ ſunt. Renovationem dico, quâ aqua recentibus plantis ſuperfunditur, denuoque deſtillatur. Aquæ ſpirituoſæ diutius ſervari queunt.

Balſamica aromatica annos duos tresve durabilia ſunt.

Cerota vix ad annum durant.

Clyſter, quia ut reliqua decocta facile corrumpitur, nullus exſtat paratus, ſed ex tempore præparatur.

Collyria ſicca, cum trochiſcis conveniunt.

Condita fructuum, biennium durant.

Confecta, quia ſacharo circumvallata ſunt, diutiùs durant quam nativa.

Conſervæ unius ſunt anni.

Decocta quia intra dies paucos corruptioni obnoxia ſunt, nulla pro uſu exſtant, ſed recenter parantur. Et hujus rei gratia ſpecies certorum decoctorum officinis in promptu ſunt v.g. decocta pectoralia. Vide lib. 2. c. 49.

Electuaria lenitiva intra annum ferè imbecilliora fiunt: ſolutivorum virtus ad ſesquiennium perdurat.

N. *Renodeus durationem hâc regulâ includit: quo Electuaria quævis gratiora ſunt, eo citiùs hebeſcit illorum energia ac facultas.*

Elixyr, quia ſpirituoſum eſt, ſi benè muniatur, quo minus ex annos ſervari poteſt.

Emplaſtra vix ad ſesqu...... durant, quin nimis ſicca evadant.

Extracta duriora in plures annos perdurant, nec facile præter exſiccationem quid detrimenti contrahunt.

Fecula vegetabilium ſingulis annis renovari queunt, integræ tamen, manent biennium & ultra.

Flores variant pro diverſitate materiæ unde ſublimantur.

Julepi ex præſcriptionibus recenter parantur. Julebus enim roſatus ac violatus in conſiſtentia Syrupi aſſervantur.

Lohoch ſive Eclegmata quæ amygdalas, pineas, & ſemina frigida rancori obnoxia recipiunt, vix ultra annum durant, reliqua ad biennium pertingere queunt.

Magiſteria præcipitatione parata, quia ex rebus fiunt durioribus, ideoque nec facilè corruptibilia ſunt, aſſervari in annos tres pluresve poterunt.

Morſelli etſi itidem aliquandiu integri manere apti ſint, præſtat tamen recentes adhibere, præcipuè ſi fortè ſimplicia rancori obnoxia continuerint.

Olea expreſſa temperata, ut amygdalinum, ſeſaminum, ex pineis & ſimilibus præſertim ſumenda vix ultra menſem ſine rancore ſervantur: frigida, unius ſunt anni: calida per duos vel tres durant. Ex fructibus odora-

rimuntur, (ut è Nu-
ſervari poſſunt.
utius durant. *Inſolata* quotannis fere vel biennii decurſu mutari ſolent.

Pilulæ tum ob duriorem compagem tum ob aloen, quam pleræque recipiunt ad annos duos tresve pertingunt, præſertim quæ opium continent.

Præparata in ſpecie ſic dicta, quia per ſe durioris ac minus volatilis ſunt eſſentiæ, duos tresve annos integra manent.

Pulveres præſtat adhibere recentes.

Rob ſingulis annis mutantur.

Rotulæ ex tempore fere fiunt.

Salia in annos aliquot durabilia ſunt præſertim cryſtalliſata.

Species aromaticæ ſingulis annis, vel ſesquiennali periodo renovandæ ſunt.

Spiritus ſi bene cuſtoditi fuerint, quò minùs exhalarint, diu durare poſſunt.

Succi liquidi mutantur quotannis: Duriuſculi ac inſpiſſati diutius durant, ſcil. in annos duos tres & ultra.

Syrupi ſimplices annuali periodo mutari volunt: Compoſiti ac aromatici biennali.

Tincturæ in pulveribus durabiles ſunt annis aliquot; tincturæ liquidæ durabiles ſunt pro diverſitate menſtruorum.

Trochiſci & Collyria ſicca annum durant unum. Excipe qui opium continent, ſeminaque rancori obnoxia, nimirum illi ad ſexennium usque pertingere poſſunt; hi brevis ſunt durationis, nec annum integri manent.

Unguenta ad annum vel ſesquiennium ut plurimum ſervantur.

CAPUT XXVIII.

De Loco Aſſervationis.

LOcus aſſervationis vel *generatim* conſiderantur vel *ſpeciatim*.

Generatim conſiderantur locus, tū ratione *domicilii*, tum *aſſervatoriorum*, ubi ſcil. nativa ſiccantur & aſſervantur.

Locus in genere eligendus eſt purus aſſervandoq; medicamento conveniens, ſublimis, ſiccus, pervius, ſeptentrionem meridiemque ſpectans. Vitandus econtra locus impurus, pulverulentus, ſubterraneus, uliginoſus, inſolatus, infumatus, &c. Cuſtodiendæque ſunt res ne à radiis ſolis urantur, neque ſqualore tecti vel murorum madefiant. Quinimò, non abs re foret, in peculiari camera ſeu hypocauſto, ſuper ſcamnis ac aſſeribus, herbas rara ſtratificatione, blandi caloris beneficio ſiccare poſtmodumque

que vaſis mundis aſſervari.

Speciatim conſideratum locum exhibent *vaſa aſſervatoria*, ſcil. ampulla, arcula, capſula, fictile, lagena, olla, phiola, pyxis, ſacculi, ſcatulæ, thecæ, vitra, vitra ſaccharina, urcei. Hæc talia adhibere oportet, qualia rerum aſſervatio exigit, ut integræ ſcil. maneant, neque à vaſe ſaporem, aut qualitatem alienam contrahant.

E Mineralibus, *Terra* ſcatulis vel arculis ligneis aſſervari poterunt.

Salina ligneis cuſtodiuntur vel vitreis non metallinis, reponunturque loco ſicco.

Aquea vitris vel urceis vitreatis.

E Vegetabilibus: *Flores* ſiccantur in umbra reponunturque (maximè qui jucundum odorem halant) arculis tiliaceis.

Herbæ ſiccantur in umbra, niſi quæ ſcapo ſunt craſſiore aut foliis humidioribus ac adeo proclives ad putrefactionem; nimirum hæ calore intenſiore ſolis ſcil. vel ſimilis exiccari poſſunt: Ubi probè ſiccatæ fuerint, includuntur ſacculis lineis, vel quod melius eſt arculis ligneis, ut à pulvere tutæ ſint.

Semina aſſervantur loco ſicco, vaſculis ligneis vel vitreatis, chartisque ut eo diutius & ſine impuritate perdurent involvuntur.

Fructus, ſcatulis, pyxidibus vel ſportis continentur.

Radices aſſervandæ ſunt in aëre ſicco, ut exſiccentur; Minores, rariores, & quarum vires ſolis vel ignis calore facilè diſſipari poſſunt, in umbra & vento exſiccandæ ſunt, ut apii, fænicul. &c. Craſſiores igne, ſole vel vento ſiccantur, ut Bryon. Gentian. mandrag. rheipontic.

Cortices arculis ligneis locoque ſicco aſſervantur.

Gummi ac reſinæ ſiccæ, ſicco loco atque ligneis vaſis includuntur: liquidiores, urceis.

Ex *Animalibus*. Animalia horumque partes ſicciores in pyxidibus ligneis reponuntur, ut oſſa.

Adipes & medullas, vaſis, urceis, vel figulinis vel vitreatis recondere convenit, locoque frigido ac ſicco aſſervare.

Præparata.

Aceta ac aquæ ſtillatitiæ vitreis vaſis lagenisvè, locoq; temperato commodè ſervantur.

Balſama illa odorata pyxidibus ſtanneis (melius vitreis) benè occluſa ſervantur: liquidiora, ſtillatitia ſimili modo ſervanda ſunt, quo olea ſtillatitia & ſpiritus.

Cerata aſſervantur ut emplaſtra.

Condita & ſim. figulina potius, quàm ſtannea vaſa expetunt.

Confectiones ſaccharo obductæ, ligneis arculis reconduntur, locoque moderatè calido ac ſicco locantur.

Conſervæ, *Eclegmata*, *Electuaria*, Vaſis figulinis vitreatis potius quàm ſtanneis aſſervantur.

Emplaſtra ac *cerata* veſica aut charta

ta quæ liquatam ceram imbiberit, obvolvuntur, atque ſic arculis vel pyxidibus ſiccis tenentur.

Extracta vaſis figulinis vel vitreis amplioris orificii, ut patula depromi poſſint ſervantur; vel ſi ſicciora fuerint, ut pilulæ reponuntur.

Fecuæ, Flores, &c. Vitris vel pro re nata ſervantur.

Morſelli, ut confectiones cuſtodiuntur.

Olea infuſa atque expreſſa in vaſis vitreis vel figulinis vitreatis reponuntur. *Deſtillata* in vitris anguſti orificii.

Pilulæ involvuntur veſica vel charta cerata, reconduntur que in thecis ſiccis, ligneis, vel ſtanneis loco ſicciore.

Præparata vitris cuſtodiuntur loco que ſicciore.

Rotulæ ut confectiones arculis ligneis ſervantur, loco que ſicco.

Salia vitra poſtulant, locumque ſicciorem.

Species aromaticæ coriaceis ſacculis probè conſutis, vel in vitreis aut ligneis vaſis optimè ſervantur.

Spiritus vitra benè obturata exigunt, adeoque anguſti orificii, locumque temperatum vel frigidiorem.

Succi liquidi in vitris anguſti orificii aſſervantur, ſuperfuſo aliquantulo olei amygdalini, olivarum, ut à ſitu conſerventur; inſpiſſati ſucci cum Extractis conveniunt.

Syrupi non detinentur rectiùs quàm in figulinis vaſis vitreatis, præſertim ii qui per ſe acidi ſunt, quos omnino in vaſis figulinis vitreatis parare ac detinere oportet, quippe noxam mineralem ex metallinis vaſis facile eliciunt.

Trochiſci in pyxidibus ligneis commodè reponuntur.

Unguenta ac Linimenta vaſis figulinis, partim quoque pyxidibus ſtanneis concluſa tenentur.

CAPUT XXIX.

De Modo adaptandi ad aſſervationem.

MOdus adaptandi variat, prout res *integra in partes* diſſecta, *repurgata* vel *ſecus* aſſervari poſtulat, vel prout diverſo *ſitu* eſt collocanda aliudve expetit, cujus auxilio à corruptione conſervetur. V.g. *Succis ſuperfunditur oleum, camphora ſemini lini imponitur, &c.*

Flores aſſervantur ut plurimum à caulibus ac foliis ſuis herbaceis ſegregati.

Herba ſeu *folia* ſi grandiora fuerint, caulibus craſſioribus, ſeorſim à caulibus decerpta reponũtur; ſin caulibus ſint tenuioribus, una cum hiſdem aſſervantur nec raro una cum floribus.

Radi-

Radices. *aliæ* ſervantur integræ, ut ariſtolochia, gentiana, hermodactylus, ſatyrium; &c. *aliæ* in taleolas diſſectæ, ut bryonia, enula, iris, &c. Similiter adimitur nonnullis lignoſa matrix, ut fœniculo, petroſelino, &c.

Fructus. E.g. Poma collocanda ſunt ut pediculi deorſum, flores ſurſum ſpectent. Quinimo frumento v.g. hordei ſemini poma impoſita diutius durant.

Carnoſæ animalium *partes*, lavantur primum pro libito, cum vino vel decocto convenienti, hinc exſiccantur in furno, ſiccatæque foliis congruis, e.g. abſinthii ne putreſcant involuta aſſervantur. Sic *pulmones* parantur extractâ primum aſpera arteria. Sic parantur & *Epata*, *Lienes*, &c.

Res pingues & oleoſæ lavantur in aqua aliquoties donec puræ evaſerint. Hinc lento igne liquantur, colantur, effunduntur ve ſuper frigidam, ut ſordes ad fundum ſecedant, vel in ſpumam colligantur; pòſt reponuntur in locum frigidum quo ſervantur. Sic lavantur *axungiæ*, *ſæva*, *medullæ* &c.

N. Alii *adipes ſolâ lotione purgatas aſſervant, lotionémque malunt ex aqua frigida, ſcil. hac ratione adipem non modo ſolidioris ſubſtantiæ, ſed & coloris candidioris manere autumant*: Alii *aquam ſalſam lotioni adhibent, dein dulcorant & ne ranceſcant aliquid ſalis pro aſſervatione admiſcent*; Alii *Vino pinguedines abluunt, quò magis abſtergantur*.

Membranoſæ partes, ut inteſtina ſecundum longitudinem ſecantur abluuntur (vino vel decocto convenienti) in fruſta diſſecta exſiccantur (in clibano) ac ſervantur, involuta foliis convenientibus.

Sanguis repurgatur à ſero, hinc exſiccatur in furno.

Fella detrahuntur à jecore præligatisque filo viis introitus & exitus, ſiccantur in camino ſuſpenſa.

Coagula exiccata fumo aut ſole aſſervantur.

Caput XXX.

De Uſurpatione.

Uſurpatio eſt medicamenti adminiſtratio.

Circumſtantiæ quas in uſurpatione conſideramus ſunt; *Vires*, *Uſus* ſeu modus utendi. *Formula* ac denique *Doſis* ſeu quantitas.

Virium ratione Medicamentum eſt.

Aſtringens συσταλτικὸν, i.e. Oſcula vaſorum occludens, Talia ſunt frigida, ſubſtantiæ craſſæ, acerba, auſtera, &c. Opponitur aperientibus.

Adurens, *pyroticum* quod adurit. Suntque 1. Veſicantia. 2. Eſcharotica. 3. Cauſtica.

Alexiterium, *Alexipharmacum*, i.e. Venenis reſiſtens, cor ac Spiritus Vitales roborans, ne venenum facile admittant.

Anodynum, i. e. dolorem leniens, ſive narcoticum id ſit ſive paregoricum: Sæpius tamen de paregoricis dicitur.

Aperiens ἀναϛομωτικὸν, i. e. vaſa reſerans, Talia ſunt calida, (ſed non ultra gr. 2.) ſubſtantiæ tenuis. Opp. στυπτικοῖς adſtringentibus.

Apophlegmatizans. quod excremēta è cerebro in palatum & os detrahit, ſive id maſticetur, ſive gargariſetur, ſive palato illinatur. Talia ſunt calida, acria, vel tota ſubſtantia agentia.

Artheticum arthriticum quod nervoſo generi ac articulis familiare eſt.

Attenuans λεπτυντικὸν, i. e. craſſos, viſcidos, frigidos, humores incidens diſſolvens. Talia ſunt cal. gr. 3. ſubſtantiæ tenuis, ut mordicantia, ſalſa, amara, nitroſa: Opp. incraſſantibus.

Attrahens ἑλκτικὸν, i. e. humores ac ſpiritus è corpore in ſuperficiem alliciens. T. S. Calid. 2. 3. (4. *Veſicas vel ruborem inducunt*) tenuis ſubſtantiæ. His accenſe, quæ attrahunt tota ſubſtantiâ. Sic venenum attrahit venenum.

Bechicum quod leniendæ tuſſi cōparatum. Specialiter tamen quod putum promovet.

Calfaciens quod calorem excitare potis eſt.

Cardiacum, quod cordi familiare.

Carminativum, i. e. flatus diſcutiens. T. S. imprimis ſemina calida majora dicta.

Καταγματικὸν quod fractis oſſibus ſolidandis convenit.

Cathæreticum, quod ſuperfluam carnem cui adhibetur abſumit, ut acria mordicantia.

Catharticum, i. e. purgans ſive ἄνω ſive κάτω id fiat, potiſſimum tamen de dejectoriis dicitur.

Cauterium cauſticum, cauterizans Eſcharoticum, quod non ſolum in cutem, ſed in carnem ſubjectam adurendo agit.

Cephalicum, i. e. capiti familiare.

Cholagogum, quod bilem flavam purgat.

Cicatrizans ἐπουλωτικὸν, cicatricem inducens. T. S. quæ non ſolum id quod influit ſed humorem, qui in ipſa carne continetur conſumunt, ut hac ratione in cutem caro mutetur. Sunt vehementer ſiccantia craſſæ S. adſtrictoria.

Κολλητικὸν, i. e. glutinatorium.

Condenſans πυκνωτικὸν, i. e. poros cutis contrahens. T. S. aquea ac frigida debilius contrahentia ſeu ſubadſtringentia, ſubauſtera, ſubacerba (non adſtr.) Opp. Rareſacientibus.

Con-

Confortans, confortativum: quod proprietate quadam partem aliquam reſpicit roborat & confortat.

Conſtringens, idem quod obſtruens.

Corroborans, idem quod confortans.

Corrodens, corroſivum, καθαιρετικὸν, quod excreſcentem carnem tollit. T. S. Calida 4. gr. tenuis ſubſtantiæ, ſepticum, acri mordacia.

Dejectorium, id eſt per alvum purgans.

Denſans idem quod condenſans.

Detergens. Vide extergens.

Diaphoreticum eſt, 1. idem quod ſudorificum [T.S. Eadem cum diureticis] 2. idem quod diſcutiens.

Diſcutiens, reſolvens eſt, quod flatus diſcutit, hinc & humores.

Diureticum quod τὸ ſeroſum & aquoſum ſanguinis ad renes & veſicam deducit, ut inde ejiciatur. T S. cal. 3. tenuium partium, incidentia.

Ἐκβόλια, i.e. fœtum ac ſecundinas ejicientia.

Eccoproticum, i.e. alvum laxans feceſque tantummodo deturbans.

Emeticum, i.e. Vomitorium.

Ἐμμηναγωγὸν, menſes ciens.

Emolliens μαλακτικὸν: quod humores concretos ac congelatos fundit. T.S.Cal.2. nonnihil ſicca & Emplaſtica.

Emplaſticum: i.e. glutinoſum quod parti cuipiam illitum tenaciter adhæreſcit ac poros implet. T.S. Sicca ac terrea citra acrimoniam.

Emphractica, ſunt Emplaſtica quæ poros ſuo lentore obſtruunt & opplent. T.S.humida, tenacia; ut olea. Opp. Ecphractico.

Ἔναιμον eſt κολλητικὸν, quod cruentis vulneribus adhibetur ſanguinem ſiſtendi gratia.

Epaticum, quod Epati familiariter convenit.

Epuloticum vel *Synoloticum*, quod ulceri cicatricem inducit. Vide cicatrizans.

Erodens, idem quod corrodens.

Errhinum: quod pituitam (non è ventriculo cerebri ſed) circa meninges hærentem ad nares prolicit, adeoque citra ſternutationem. Talia S. Calida ac nitroſa.

Expectorans. Vide bechicum.

Extergen ἐκφρακτικὸν, i.e. lentos & glutinoſos humores cuti adhæreſcētes eluendo infarctu liberans. T. S. Siccantia tenuis ſubſtantiæ, nitroſa; amara.

Glutinoſum, i.e. Emplaſticum.

Glutinans, *glutinatorium*, κολλητικὸν: quod agglutinat & conjungit ſolutas partes. T.S. quæ plus ſiccant quam Sarcotica, nihil detergunt, ſed potius adſtringunt.

Humectans; quod humidum reddit.

Hydragogum; quod ſerum ſeu aquas purgat.

Hypnoticum; quod ſomnum conciliat, ſomniferum.

Hyſtericum; quod utero familiare eſt.

Incidens, idem eſt quod attenuans.

Incraſſans παχυντικὸν, i.e. tenuiores & liquidiores ſuccos reddens craſſiores. Talia S. frigida aut temperata citra acrimoniam craſſæ & terreæ ſubſtantiæ. Opp. attenuantibus.

Indurans; σκληρωτικὸν, quod quaſi congelat & diſtendit. T. S. frigida gr. 2. 3.

Lac generans. quod ſanguinem probum generat, attenuat & ad mammillas deducit.

Lac imminuens. quod lactis generationem impedit.

Laxans χαλαστικὸν, i.e. materiam quę in flatus declinat tenſionemque cauſat attenuans & diſcutiens. T. S. modicè calfacientia, largiùs humectantia, ſubſtantiæ tenuioris.

Lithontripticum, quod calculum atterit & ejicit.

Maturans. πεπτικὸν, ἐκπυητικὸν, id eſt, puris generationem juvans. T. S. Temperatè calida, humida & Emplaſtica.

Melanagogum, i.e. atram bilem educens.

Menſes movens ἐμμηναγωγὸν, quod ſtuporem infert, atque dolorem ſtupefaciendo lenit.

Nephriticum. quod renibus familiare eſt.

Nervinum, Νευρωτικὸν artheticum quod nervoſo generi convenit.

Obſtruens, i.e. oſcula vaſorum occludens. T. S. frigida & aſtringentia, ſubſtantiæ craſſæ; auſtera, acerba.

Ophthalmicum, quod oculis convenit.

Oticum, quod auribus familiare eſt.

Odontalgicum, quod dentium dolores ſopit.

Paregoricum eſt anodynum, quod blando ſuo calore corporis calorem fovet, fovendoque meatus reſerat, laxat, emollit, diſcutit. T. S. temperata tenuis ſubſtantiæ.

Philtrum φίλτρον, quod amorem conciliare creditur.

Phlegmagogum, i.e. pituitoſum humorem purgans.

Polychreſtum. quod multis viribus pollet.

Pſilothrum ψίλωθρον, i.e. depilatorium.

Ptarmicum: i.e. Sternutatorium.

Purgans: quod humores à corpore vel per os vel per anum educit.

Pus generans: Vide maturans.

Putrefaciens, Σηπτικὸν; quod acrimoniâ, &c. calori nativo infenſiſſimum, eumque vel fugat vel ejus ſymmetriam deſtruit. Talia ſunt mordicantia, acria, ut ☍.

Pulmonicum: quod pulmonibus familiare eſt.

Rare-

Rarefaciens ἀραιωτικὸν: i.e. cutis meatus reſerans. T.S. calida moderatè, ſicca, ſubſtantiæ tenuis.

Refrigerans: quod frigus inducit.

Repellens, ἀποκρουστικὸν: i. e. quod humores in membra irruentes, vel nondum plane impactos repercutit. T.S. vel frigida humida, quæ meatus cõtrahunt, vel frigida ſicca terreſtria: ut auſtera, adſtringentia.

Reſerans, i. e. infarctu liberans.

Reſolvens, i.e. diſcutiens, ſcil. per inſenſilem tranſpirationem, vel & interdum idem quod attenuans.

Sarcoticum, i. e. carnem generans. T.S. quæ extra morſum ſordes vulnerum detergunt, ne conſolidationem impediant.

Semen generans, quod materiam ſeminariam ſpiritu replet & flatu diſtendit.

Semen imminuens, quod ſeminis generationem & turgeſcentiam impedit.

Septicum: i. e. putrefaciens.

Siccans: quod ſiccitatem inducit.

Somniferum: i.e. hypnoticum.

Splenicum, ſive *ſpleneticum*, quod lieni familiariter convenit.

Sternutatorium. ptarmicum: quod Sternutationem movet, ac excrementa capitis, tum ea quæ in cerebro, tum quoque quæ circa meninges hærent, expellit.

Stomachicum, quod ventriculo familiare eſt.

Stomaticum, quod ori convenit.

Stupefaciens idem quod Narcoticum.

Veſicans, Veſicatorium quod veſicas & puſtulas excitat, extremam cuticulam tantum attollendo, (eſt inter πυρωτικὰ mitiſſimum) T.S. Cantharides, ſinapi, fermentum, flammula, ranunculus, &c.

Vomitorium: quod per os humores educit.

Ureticum; idem quod diureticum.

Vulnerarium τραυματικὸν: quod intus aſſumptum, vulnerum conſolidationem juvat.

CAPUT XXXI.

De Modo utendi.

MOdus medicamenta adhibendi duplex eſt *internus & externus*.

Internus eſt, quo medicamenta per os faucesque intra corpus aſſumuntur, perficiturque *potando, lingendo, maſticando, deglutiendo*,

Externus eſt, quo medicamenta corporis *cavitatibus* exterioribus ſolùm immittuntur, vel *ſuperficiei* extrinſecus applicantur. Cavitates illæ ſunt Os, Oculi, Nares, Aures, Uterus, Penis, Anus. Applicatio ſuperficietenus

nus

nus fit, *inungendo, emplaſſando, cataplaſſando, irrigando, lavando vel impoſitione alicujus rei tepida fovendo, &c.*

N. *Modum in medicamentis adminiſtrandis adhibere oportet, qui convenit ratione* loci affecti, *tum ratione* materiæ *adhibendæ.*

Locus affectus exigit modum internum, vel externum prout collocatus eſt introrſum extrorſumve, adeoque aditum medicamentis exhibet. Hinc ſi locus affectus plane ſit internus, internum adhibendi modum exigit, ſin vero & extrorſum ſeſe extruſerit, externa quoque medicamenta admittit. Similiter locus affectus externus, externis curatur, nonnunquam & internis.

CAPITI, internè applicantur omnis generis medicamenta interna; *potulenta ſcil. Lingibilia, comeſtibilia ac deglutibilia: Externe 1. per os:* apophlegmatiſmi, maſticatoria, ſuffitus: 2. *Per aures:* Aquæ, Succi, Olea, ſuffitus ex aquis ſtillatitiis, decoctis, &c. vel ex pulveribus carboni impoſitis: 3. *Per nares:* Errhina, Ptarmica, &c. 4. *Superficietenus:* Inunctiones, Irrigationes, lotiones, impoſitiones cucupharum, fomentationesque aliæ, ſuffitus.

N. *Quinimo quæ pedibus applicantur caput maxime afficiunt, ut, lotiones, cataplaſmata, inunctiones plantarum pedum.*

OCULIS internè eadem quæ capiti conveniunt, externè immittuntur, Collyria, Aquæ, &c. ſuperficietenus Inunctiones, Emplaſtra, Cataplaſmata.

NARIUM affectibus tàm interna quàm externa medicamenta applicari poſſunt, quæ Errhini nomine communiter veniunt.

DENTIBUS: oris collutiones, pilulæ vel turundæ indita, linimenta, ſuffitus, pulveres, trochiſci (quibus gingivæ fricantur) *Superficietenus*, maxillarum inunctiones, Emplaſtra, Cataplaſmata, fomentationes.

FAUCIBUS; Gargariſmi, Fumus, Linctus, Syrupi, Trochiſci ſublinguales. *Extrinſecus* Inunctiones, Cataplaſmata (v. g. in angina ex nido hirundinum, adde Linimenta ex melle.

THORAX SIVE PULMONES omnia *interna* admittunt, præcipue tamen Linctus, Trochiſcos, Rotulas ac Morſellos ſublinguales, Electuaria, Aquas, Syrupos, Vapores itidem ac fumum cum aëre attrahendum; *Extrinſecus*; Inunctiones, Emplaſtra, Cataplaſmata, Sacculos, Epithemata.

CORDI: omnis generis interna medicamenta adhiberi poſſunt, ſive per pulmones ad Cor transferantur, ſive per ventriculum. Præſentiſſimæ vero operationis ſunt odoramenta, quibus ſpiritus vitales inſigniter recreari comperimus. *Extrinſecus* adhiberi ſolet potiſſimum Epithemata, Inunctiones, &c.

Epati

Epati convenientia itidem ſunt omnia interna. *Superficietenus* applicari poſſunt, Inunctiones, Emplaſtra ac Cerota, Cataplaſmata, Epithemata, Sacculi.

Lieni ſimilia adhiberi poſſunt, tàm interna quàm externa.

Renibus præter jam dicta medicamenta & lotiones inſeſſusque conveniunt, clyſteresque per anum injecti. Idem judicium de Veſica.

Utero dicantur ſimiliter omnia interna. *Extrinſecus* convenit odor tum naribus tum pudendis adhibitus, ut & Injectiones in uterum, peſſi, ſuffitus. *Superficietenus:* Inunctiones, Emplaſtra, Cataplaſmata (quæ cautè adhibenda.) Fomenta ſicca ſeu ſacculi.

Ventriculo adhibentur omnia interna: *Superficietenus*; Inunctiones, Emplaſtra, Cataplaſmata, Fomentationes ex pane toſto (qui vino irrigatur, calideque imponitur) ſacculi.

Inteſtina præter iam dicta interna ac externa medicamenta admittunt quoque, quæ per anum immittuntur, ut ſunt Suppoſitoria, Clyſteres, liquoreſve alii per ſyphonem immittendi, tum & quæ umbilico inunguntur.

Cap. XXXII.

De Formulis medicamentorum practicis.

FOrmulę medicamentorum practicæ quæ intrinſecus adhibentur ſunt tum *liquidiores*; Apozemata, Emulſiones, Infuſiones, Julapia, Potiones, tum *paulo craſſiores*; Syrupi, Eclegmata, Electuaria, Boli, tum *ſolidiores*; Trochiſci, Pulveres, Rotulæ, Morſuli, Pilulæ, &c.

(Extrinſecus) quæ adhibentur ſunt vel *Liquida*; Aquæ, Olea, Epithemata, Clyſteres: vel *Craſſiores*; Linimenta, Unguenta: vel *Duriores*; Cerota, Emplaſtra, Cataplaſmata, Sacculi.

N. *Quibus formulis medicamenta adhibenda ſint, edocent.* (1.) *Modus utendi* (2.) *materia adaptabilitas, quibus* (3.) *addi poteſt Patientis natura, quæ formulis aliis inhiat, alias averſatur.*

Modis utendi ſingulis ſuæ correſpondent formulæ. Internè, inſerviunt uſui (1.) *Potabili:* Apozemata, Aquæ, Emulſiones, Infuſiones aliæque potiones. (2.) *Lingibili:* Eclegmata ſive Linctus, Syrupi, Trochiſci ſublinguales. (3.) *Comeſtibili ſeu Maſticabili:* Boli, Condita, Conſervæ, Confectiones, Martius panis, Marmoladæ, Mixturæ, id eſt Electuaria, Rotulæ, Trageæ, &c. (4.) *Deglutibili:* Pilulæ, Pulveres.

Externè inſerviunt quæ *immittuntur cavitatibus.*

1. *Ori:*

I. *Ori:* Dentifricia, Gargariſmi, Linimenta, Maſticatoria, Suffitus.

II. *Oculus:* Aquæ, Cóllyria. Unguenta, fomenta, cataplaſmata.

III. *Naribus:* Errhina, Odoramẽta, Suffitus, Naſalia.

IV. *Auribus:* Aquæ, Succi, Decocta, Olea, Unguenta, Suffitus.

V. *Utero:* Clyſteres, Peſſi, &c.

VI. *Ano:* Clyſteres, aliique liquores per ſyringam, Suppoſitoria, &c.

VII. *Peni:* Clyſteres, ceraceæ candelæ, &c.

II. Corporis ſuperficiei applicantur,

1. *Inungendo:* Olea, Linimenta, Unguenta.
2. *Emplaſſando:* Emplaſtra, Cerota, Dropaces.
3. *Cataplaſſando:* Cataplaſmata, Sinapiſmi, Phænigmi.
4. *Irrigando:* ſeu humectando: Epithemata, Embrochæ
5. *Lavando:* Aquæ, Lixivia, Balnea, &c.
6. *Simpliciter tepide imponendo & fovendo:* Sacculi (Cucuphæ) animalium partes carnoſæ calentes impoſitæ.
7. *Suffiendo:* Suffumigia.

CAPUT XXXIII.

De Doſi medicamentorum.

DOſin Medicamentorum internorum metiuntur generaliter Vires ac Formulæ adhibendæ.

Virium ratione exhibentur.

Alterantia.

Temperatè, à ℈ij. ad ʒij.

Gradu. 1. à ℈j. ad ʒj.

2. à ℈ß. ad ʒß.

3. à gr. v. ad ʒij.

4. à gr. iiß. ad ʒi.

Purgantia.

1. Gradu Manſione:
- 1. ab ℥ij. vel iij. ad vi. vel viii. ut Syr. roſar. ſolut. Violar. ſolut.
- 2. ab ℥iiß. ad v. ut mel. roſat. ſolut. mel. viol. ſol.
- 3. ab ℥ij. ad iij. vel iv. ut ſucc. roſar. & violar. (ireos noſtr. manna) Syr. è flor. perſicorum.

2. Grad. Manſ.:
- 1. ab ℥ß. vel ʒv. ad ℥iß, vel ℥ij. ut Tamarind. caſſia. (in pulpis)
- 2. ab ℥ß. ad ℥iß. ut ſemen carthami (in infuſ.)
- 3. à ʒiij. ad ʒvij. ut Epith.

3. Grad. Manſ.:
- 1. à ʒj ad ℥ß. ut mirobalani (ad ʒ. v.) polypodium,
- 2. a. ℈ij. ad ʒij. ut Rhabarb. agaric. Mechoacanna, Sena.
- 3. a. ℈ß ad ʒ. j. ut Aloe, Her-

Hermodactylus, Turbith. Gratiola, Jalappa.

4. Grad. Manſ.
- 1. a. gr. X. ad ʒß. vel ℈ij. ut Mezerium, granum gnidium, Aſarum, Colocynthis.
- 2. a. gr. v. ad x v. ut Elaterium, cortex hellebor. nigri.
- 3. a. gr. iij. ad x. ut Euphorb. Eſula. ☿. Scammomonium.

N. *Specialiorem ſingulorum purgantium doſin quærere propriis locis.*

Formularum ratione adhibentur medicamenta doſi, quæ reſpondet opportunitati adhibitionis, obſervatis tamen, ſi opus ſit, facultatibus ac doſi inde dependente. V.g. quæ grata ſunt & facilis aſſumptionis, majori doſi exhiberi queunt; perque vices reiteratas aſſumi. Ingrata, doſi minori, & vix ultra vicem unam perſuadentur.

Utriusque ratione eſt communis doſis, qua pro vice una adultis præſcribuntur.

Apozemata, Aquæ ſtillatiæ } ℥iiß. ad v.

Boli. ℥j.

Clyſteres adultis lib. 1. præter propter, adhibentur: infantibus ℥ij. iij. &c.

Condita pro libito ſumuntur quãtitate Juglandis.

Conſervæ eadem quantitate uſui veniunt.

Electuaria alterantia & aonfortantia à ℈j. ad ℈iiij. vel ʒiß.

Lenientia a. ʒj. ad ℥iiij. Purgantia ad ℥i. præter propter.

Elixyria guttulis propinantur, vel à ℈ß. ad ℈j. vel ℈iß.

Emulſiones pro potu crebro ſæpius ordinantur.

Extracta duriuſcula *alterantia* à ℈j. ad ʒiß. *Purgantia* à ℈j. ad ʒj.

Liquores ſalium & ſimil. reſolutorum à gut. v. ad ℈j.

Magiſteria *corroborantia* à ℈ß. ad ℈iß *purgantia* vide ſigillatim.

Morſelli ad ℥i. vel ℥ij. &c.

Olea ſtillatitia à gr. ij. ad gr. XV.

Pilulæ *Laxativa*. à ʒſ. ad ʒij. *Purgantes* à ℈ii ad ℈iiij

Præparata. à ℈j. ad ʒj.

Pulveres & ſpecies *aromat. purgantesve* à ℈iß. ad ℈iiij.

Salia vegetabilium à ℈j. ad ʒj.

Sapæ & Syrupi ab ℥j. ad ℥iij.

Spiritus minerales à gr. iij. ad ℈ß. vel ſi debiliores fuerint ad ℈ij. &c. Vegetabiles ad cochleare pro re nata.

Trochiſci ad ℈iiij.

N. *Doſes has præter propter dedi, adulto competentes: notari tamen velim pro diverſitate ingredientium conſtitutioneque aſſumentis, cunctas eſſe moderandas. Et ſi ſpecialius haberi poſſint, his potius fidendum.*

CAPUT XXXIV.

De Signatione in genere, ac primum de qualitatibus ſenſibilibus & figura.

Signatio eſt, quæ docet modum medicamenta cognoſcendi & dignoſcendi.

Signa cognitionis plurima exiſtunt: Nos præcipua damus, tribusque illa claſſibus includimus; Inhærentium, antecedentium, conſequentium: & hæc ſingula in conſideratione ſimplici, vel comparata ſimilitudine.

In claſſe inhærentium excellunt. 1. Qualitates ſenſiles. 2. Figura. 3. Ætas & Sexus, &c.

Qualitates ſenſiles ſunt. 1. Sapor. 2. Odor. 3. Color. 4. Qualitates tactiles. 5. Sonus.

1. Sapor.

Acer, cui ſubjicitur aromaticus, mordax, ſeu ſepticus ſive arſenicalis.

Acerbus --- adſtrictorius, ponticus, fructuum immaturorum, aluminóſus.

Acidus --- acidulus, ammoniacalis.

Amarus --- abſynthiacus, aloeticus, felleus, gemmeus, Salinus.

Auſterus --- ſtypticus, adſtringens, vitriolatus.

Dulcis --- pinguis, ſaccharinus, melleus.

Salſus --- ſeroſus, nitroſus.

Unctuoſus.

N. *Sunt qui inſipidum addunt ſaporem. in quo humiditas inſipida ſentiatur; alii Vineum quoque & lacteum ſubjungunt. Verum uti prior proprie dictus ſapor non eſt; ita poſteriores non ſimplices, ſed compoſitos ſapiunt ſapores. Vineus; auſterum, dulcem & ſuavem: lacteus; dulcem pinguem & ſuavem.*

2. Odor.

Odorum diſtinctio minus perſpicua eſt, à ſaporibus tamen, cum quibus magna ipſis affinitas eſt, nomina fere mutuantur.

Gratus, εὐώδης, fragrans, bene olens.

Moleſtus, δυσώδης fœtens, male olens.

Gravis.

Amarus.

Acerbus.

Acidus, &c.

3. Color.

Albus, cui ſubjicitur candidus.

Flavus --- luteus, cereus, croceus, aureus, melleus, citrinus, fulvus, vitellinus.

Rubeus --- puniceus, flammeus, ſanguineus.

Purpureus --- Violaceus, gilvus, brunus.

Viri-

Viridis --- praſſinus, herbaceus, æruginoſus, porraceus.

Cæruleus --- glaucus, cæſius, gryſeus, lividus, cineraceus, pallidus, pullus.

Niger --- ater.

N. *Color intuendus, non modo qui in ſuperficie extrinſecus conſpicitur, ſed & qui intrinſecus delitescit, ſive compreſſione, attritione ſive modo alio conſpicuus reddatur. E. g. Hyperici flores ſi digitis confricentur, rubrum exhibent, licet lutei intuitu creſcant.*

4. Qualitates tactiles.

Craſſities, & tenuitas ſeu ſubtilitas. *Craſſum* eſt quod ægrè lævigatur, ſeu quod vix in tenues partes comminuitur. *Tenue* quod contra.

Denſitas, ſeu ſoliditas & raritas ſeu poroſitas. *Denſum*, quod poris vel exiguis vel nullis pervium eſt. *Rarum*, quod multis. Huc cavum.

Durities & mollities: Durum quod tactui reſiſtit; *molle*, quod cedit.

Gravitas & levitas: Grave, quod in ſe coactum pondere, quam mole magis eſt conſpicuum. *Leve*, quod laxius mole quam pondere.

Lentitas ſeu lubricitas & ariditas. Lubricum idem quod lentum & viſcidum. *Aridum* contra.

Levitas & aſperitas. Leve cujus ſuperficies eſt æqualis ſeu, in quibus omnia ſunt æqualia (plana, æqualiter compoſita.) Huc *rotundum*. *Aſperum* ſeu *ſcabrum* in quo partes inæqualem ſitum habent, atque aliæ eminent, aliæ depreſſæ ſunt. Huc ſuperficies *hirſuta, piloſa, anguloſa, laciniata quaque, &c.*

Huc pertinent & diſpoſitiones quibus res quæque mutabiles exiſtunt, adeoque

Combuſtibilis; incombuſtibilis.

Concretilis (ut Sal) inconcretilis.

Denſatilis; indenſatilis.

Ductilis (ut metallum,) inductilis.

Exhalabilis (ut aqua, &c.) inexhalabilis.

Fiſſilis (ut venæ arteriæ, &c.) infiſſilis.

Flammabilis (ut pinguedo) non flammabilis.

Flexilis (ut Salix, &c.) inflexilis.

Fractilis (ut baculus, &c.) infractilis.

Friabilis (ut pumex, &c.) infriabilis.

Fuſibilis (ut metalla, ſalia, &c.) infuſibilis.

Humectabilis (ut ſpongia, &c.) inhumectabilis.

Liquabilis (ut Salia;) illiquabilis.

Mollificabilis (ut pix, &c.) immollificabilis.

Preſſatilis (ut medulla ſambuci, &c.) impreſſatilis.

Tractilis (ut nervus, corium, &c.)

Sonus.

Tinnitus.

Sibilus.

Sonus gravis.

Sonus obtuſus.

Figura.

Figura eſt quæ reſultat ex conformatione & configuratione, quâ res ſcil.

1. Bene habita, pinguis, carnoſa, ſucculenta, *vel econtra*, malè habita, macilenta, ſtrigoſa, gracilis, exucca.

2. Ampla, magna, extenſa, vel econtra, &c.

CAP. XXXV.

De Ætate ſeu duratione & ſexu.

RES naturalis quælibet, & hinc ipſa medicamenta naturæ lege univerſali mutabilia ſunt. Mutationis hujus cauſæ etſi evidentiores ſunt, quæ extrinſecus accedunt, attamen præſupponitur quoque intrinſecus mutabilis cujusque natura, qua vel in melius vel in pejus mutari res deſtinata eſt, idque non modo quoad rei ſubſtantiam, ſed & quoad vires. Hanc mutationem ex interna mutabilitate pullulantem determinat *ætas*, quam in aſſervationis doctrina durationem diximus.

Ætas creſcentium non incongruè quadruplex ſtatui poteſt. 1. *Initians* ſeu infantilis. 2. *Creſcens*, Juvenilis, adoleſcens. 3. *Conſiſtens*, virilis. 4. *decreſcens*; ſenilis.

N. *Ab ætate initianti augeſcunt Creſcentia ad conſiſtentem usque ætatem, hinc imminuuntur paulatim, deſcenduntque ad interitum.*

Eſt verò ætas creſcentium diverſimodè menſurabilis.

Plantarum annuarum ætas initians eſt tempus *germinationis*, i.e. cum germinare incipiunt: Creſcens eſt tempus *turgeſcentiæ*, i.e. cum gemmas protrudere conantur: Conſiſtens eſt tempus *floreſcentiæ*, i.e. cum flores & fructus emittunt: Decreſcens eſt tempus *marceſcentiæ*; i.e. quo folia marceſcere incipiunt ac decidunt.

Plantarum non annuarum, animaliumve ætates ſimili ratione pro cujusque ſpeciei longævitate menſurabiles ſunt.

Duratio ſignum eſt non poſtremum, quo rei (aſſervatæ) integritas vel corruptio dijudicatur. V.g. Si qua ultra durationis ſuæ terminum aſſervata nonnulla fuerint, viribus langueſcentibus vel corruptis, æſtimantur.

Sexus diſtinctio non in animalibus ſolùm, ſed & in ſtirpibus conſpicua eſt: nec nominis tantum, ſed & rei: *Mares* in ſtirpium genere magna ex parte ſunt infructiferi; *fœminæ* fructû edunt, ut Pœonia mas, pœonia fœmina; Mercurialis mas, mercurialis fœmina, &c. Hinc oritur & virium diſtinctio, &c.

CAPUT XXXVI.

De Antecedentibus.

IN claſſe antecedentium celebrantur; 1. *Agens*, 2. *Objectum agibile*. 3. *Actio ipſa*, 4. *Locus*, 5. *Tempus* ſeu aër ambiens.

1. *Agens* (præcipuè naturale) rem motam & converſam ſibi quadantenus aſſimilatam arguit.

N. Agripp. Philoſ. occ. lib. 1. c. 15. *Unaquaque res movet & convertit ad ſuum ſimile & inclinat ad ſeipſam, ſecundum totum poſſe ſuum, tam in proprietate, i. e. virtute occulta, quam in qualitate, i. e. virtute elementali. Quandoque etiam in ipſa ſubſtantia, ſicut in ſale videmus; nam quicquid diu ſteterit cum ſale fit ſal; omne enim agens cum agere cœperit, non ad inferius ſeipſo movet: Sed quodammodo, quoad fieri poteſt ad ſui par & conſentaneum: quod etiam manifeſto videmus in animantibus ſenſibilibus, in quibus cibum non in herbam vel plantam nutritiva virtus permutat, ſed in carnem transmutat ſenſibilem. Quibus in rebus ineſt alicujus qualitatis vel proprietatis exceſſus, ſive inſit ipſis per naturam ſive quandoque etiam per artem vel caſum, ut audacia in meretrice: hæ res ad talem qualitatem, paſſionem, virtutem maxime movent & provocant. Sic ignis movet ad ignem, aqua ad aquam.*

2. *Objectum* (materia quæ agentis elaborationi ſubjicitur) etſi naturam ſuam ſenſim mutat, difficilimè tamen ac vix plane exuit.

N. *Sic ſtercus equi avenâ paſti, natura avenæ plane non exuitur. Lac fœmina poſt aſſumptum purgans purgatricis facultatis deprehenditur; Capra lithontripticis paſta, præfertur reliquis in medicamentis lithontripticis.*

3. *Actio* (motus quo res conſtituitur) prout diverſa eſt: ita diverſam rei factæ naturam arguit. Modum ſive in productione rerum ſpectes, ſive in collectione, ſive in aſſervatione.

N. *E. g. Excrementa alvi quia elaborationi minus fuêre ſubjecta, quam fel, magis de natura nutrimenti participant, minus de natura ex elaboratione acquiſita. Sambucus quomodo pro diverſo collectionis modo diverſis polleat facultatibus, ſupra diximus.*

4. *Locus* uti diverſas ſortitur temperaturas; ita diverſitatem in plantis operari poteſt: & tantam aliquando in plantarum virtutibus mutationem cauſatur, ut non ſolum hujus diſciplinæ rudimentis initiati ſæpenumero fallantur, ſed in earum virtutibus inquirendis & medici & qui non parum philoſophiæ ſtudiis navant operam. Joh. Bapt. Port. Mag. lib. 1. c. 16. Vide & ſupra c. 13.

5. *Tempus* cœleſte variat rerum nativa-

tivarum proprietates non modo quoad gradus, i.e. quod magis & minus, ſed ſæpenumero quoad ſpecies ſeu proprietates ipſas. E. g. Hypericum tempore debito collectum, fugat lumbricos, quod non facit, ſi ſecus decerptum ſit. Hinc Canon. Qualis eſt conſtitutio ſtellarum, talis cenſetur & natura ſublunarium ſubjectorum. Eſt autem conſtitutio ſtellarum vigoroſa & fortunata in fortitudinibus, debilis & infortunata in debilitatibus ac infortuniis. Vide ſupra c.23. ut & c.12. &c.

N. Avicen. l.2. tr.7. c.5. *Planta quæ ſereno ac claro aëre colliguntur, ſunt meliores iis, quæ colliguntur ſi diſpoſitio aëris humida ac pluvioſa fuerit.*

CAPUT XXXVII.

De Conſequentibus.

IN conſequentibus ſigna celebria ſunt *Nomina, Teſtimonia, Effecta ſeu actiones* & *Experientia.*

Nomina rerum indagaſſe non parum ad rei cognitionem juvat. Etenim, præterquam quod nomina, rerum notæ ac imagines ſunt, earumque conceptus ac figuras phantaſiæ imprimunt, utplurimum certis de cauſis impoſita eſſe conſtat. Sic dictus rubinus à colore rubro, chryſolithus ab aureo. Sic lapis oſtiocollus quod oſſium fracturas conglutinet, nephriticus quod renum calculo ſuccurrat. Sic dicitur fel terræ à ſapore amaro, Glycyrrhiza à dulcedine; Glycypicron, i.e. amara dulcis à ſapore utroque quem refert. Sic nominatur Saxifragia quod calculum frangat: pulmonaria quod pulmonibus conveniat: tuſſilago quod tuſſi. Sic dicunt Germani Fieberkraut/ febrifuga, (i.e. centaurium minus) quum febrim fuget, &c. Sic ſunt lingua cervina, lingua avis, burſa paſtoris, palma chriſti, &c. à ſimilitudine quam cum rebus obtinent.

N. *Præ reliquis linguis prævalet lingua hebraica, nimirum primus parens quia integram rerum cognitionem poſſedit, impoſuit nomina, rebus convenientiora, naturamq; rei experimentia, &c.*

Teſtimonia ſunt authoritates, quæ rem ore vel ſcriptis atteſtantur. Merentur hæc fidem prout à perſona fide digna proveniunt.

Effecta ſeu *actiones*. Nimirum actiones rem talis naturæ eſſe arguunt, qualis illæ deprehenduntur, atque adeò ſecundum eandem illam naturam res conjecturantur activæ. Vide cap.40. n.4.

N. *Actiones vocantur naſcendi, florendi, generandi. creſcendi. prolificandi, fructificandi, concoquendi, pariendique modus & quo amore ſe proſequantur, horreant, & ſe invicem allicitant.*

Experientia fontium reliquorum

ceu

ceu complementum exiſtit. Illi enim opinionem fere ingerunt, hæc certitudinem, atque adeo non inſcitè rerum magiſtra majoribus dicta eſt. Experientiam puta ſufficienter ac rite demonſtratam. Namque uti hæc rerum magiſtra eſt: Ita quoque ſi minus ſufficienter illa acquiſita ſit, fallax ſeductrix eſſe poterit. Hinc certæ in Experientiæ judicio notandæ conditiones.

1. Experientia ſit aliquoties comprobata.

2. Res in quibus fit experientia ſimiliter ſeſe habeant. * Res dico non tantum ſubjectum in quo fit experiẽtia, v.g. in homine ſed & materiale objectum, de quo fit experientia. v.g. de herba &c.

N. *Hinc præſtat experientiam fieri in & de rebus ſimplicioribus. V.g. In viriũ indagatione. 1. Non temerè fidatur experientia unica. 2. Res de quibus fit experientia, ſi ſecunda vel tertia vice ea fiat, ſemper ſint unius modi diſpoſita, non qualitatibus alienis corrupta, nec ætate viléſcentes, &c. 3. Subjectum in quo fit experientia, ſit Corpus humanum, non caninum, vel ſimile. Nam in alio corpore acquiſita experientia fallere in homine poteſt. Serpens integer ciconiæ cibus eſt, homini mors, &c. Nec & hoc prætereundum, neceſſum eſſe, corpora illa humana repetitis vicibus ſimiliter ſeſe habeant, eodem ſcil. morbo laborent, ætate ac temperamentis conveniant, vel non adeo diſcrepent.*

Cap. XXXVIII.

De Similitudine.

Dicta ſigna conſiderantur non modo in ſua natura ſimplici, ſed & quatenus deprehenduntur in rebus ſeu objectis diverſis convenire. Nimirum convenientia ſignorum conjecturare facit convenientiam ſignati. De ſimili enim idem judicium.

Eſt autem convenientia ſimilitudo, qua res rem repræſentat, id eſt mentiri videtur ſeu æmulari: ſive ſcil. figura id fiat, quæ potiſſimæ hic conſiderationis, ſive qualitatibus ſenſibilibus ſolis ſive actionibus & moribns, &c. Quinimo & antecedentium ſimilitudinem ſpectaſſe nonnunquam juvat.

Sic repræſentant

Partes humanas videlicet:

Caput; Papaver, Juglans, nux Indica, pœoniæ folliculus, ſcyllæ radix, agaricum (repræſentat cerebrum.) fl. lil. convall. Umbella Dauci (nondum explicita.) Omnis generis nuces. Rutæ ſummitates (ſinus cerebri referunt.) Roſa. Flores coronas mentientes uti primula veris, lychnis coronar. Garyophylli.

N. *Me-*

N. *Medulla ſambuci, medullam ſpinalem refert. Grana ejus; caput.*

Oculos; Grana herbæ paris, fl. Euphraſiæ, anthem. calthæ, hieracii, argemon. anemon. ſcabioſ. &c.

Dentes; Hyoſcyamus ſine ſiliquis, acini mali punici, pinei nuclei, dentaria, folia vermicularis, radix chelidon. min.

Aures; aſari folia, cochleæ.

Naſum; fol. mentaſtri aquatici.

Oeſophagum: canales allii: cœpæ, leviſtici.

Guttur ſeu *tracheam aſperam*; pyrola, uvularia, cervicaria, caſſia fiſtularis. flores periclymeni.

Diaphragma: Alchimilla.

Pulmones; pulmonaria ſaxoſa, pulmonaria maculoſa, pulmonaria quercina.

Cor; Citri fructus, anthoræ radix, alleluja, fructus anacardi.

Iecur; Lichen, fungus betulæ, quercus, Jecoraria.

Venas Jecoris aut lienis excarnatas; Summitates anethi, fœnicul. aſparag. centaur. min. cærefol.

Lienem; Scolopendrium, lingua cervi, lingua avis dicta, lupinus.

Venarum vel arteriarum truncum excarnatum; abſynth. arthemiſia.

Ventriculum; folia cyclaminis, Zingib. galanga.

Inteſtina; convolvulus, calam. arom. Caſſia fiſtularis, lumbrici.

Veſicam; Alkekengi, nux veſicaria, colutæa, ſolanum.

Pudenda; Arum, fabæ.

Ligamentum umbilicare utero infixum; nymphææ ligamenta ſeu caulis.

Teſticulos ac *genitalia*; ſpecies omnes orchidum, ſatyrium, dracunculus, porrum, boletus cervinus.

Uterum; piſtolochia, ariſtolochiæ radix (radix cava) Grana actes, Sambuci, cyclamen, placentam refert.

Renes; portulaca.

Articulos; hermodactylus, (ſcilicet quæ geniculata) *barundo*, ſarſa pariglia.

Manum; palma chriſti.

Capillos; muſcus arborum, capillus veneris, abrotanum.

Repraeſentant humores:

Bilem flavam; Plantæ floribus vel ſuccis flavis croceisve, vel animalia ſimilia. Eaque vel in alimentorum numero ſunt; ut Cuminum (lividi coloris) crocus, beta, ficus, mel, &c. Vel in medicamentorum, ut; aloë, ſena (floribus ex pallido luteis) abſynthium (aureo comarum flore) tithymali (floribus croceis.) Colocynthis (flore & fructu luteo,) ricinus (flore flaveſcente,) rhabarbarum, &c.

Bilem praſſinam; Quæ viridi & herbaceo colore prædita, ut, blitum, atriplex (herbaceis floribus.)

Bile pallidam; bryonia (florib. pall.)

Bilem atram; Quæ floribus, foliis vel ſucco nigreſcunt, purpuraſcunt, cœruleive ſunt coloris, ut: fabæ (floribus maculoſis) multaque legumi-

num

rum genera floribus purpureis obſcuris, v.g. lens, ſmilax hortenſis, vicia, blitum (folio nigro) tubera, carnes ferinæ. Cicer (flore cæruleo) veronica (fl. cœrul. vel purpur.) borrago: bugloſſa, &c.

Pituitam; plantæ albifloræ, animaliave albicolora, v.g. cucurbita (fl. candidis,) fungi albi, lactuca, caro ſuilla, agnina, &c. agaricum, &c.

Sanguinem; quæ rubri coloris ſunt, vel rubro colore tingunt, ut; Santalum rubrum, rad. chinæ, filicis, acetoſæ, &c.

Miſtos humores, quæ miſti coloris ſunt ut, Iris.

Lac & ſperma, quæ lactis inſtar fundunt, ut Lactuca, ſonchus, carduus lacteus, &c.

Repræſentant animalia bruta eorumque partes, ſc.

Scorpionem. Radix yerva, Cyperi.

Serpentes & *Viperas*. Biſtorta, Coronopus ſylveſtris ſeu ſerpentina (radicibus conſtat tenuioribus contortis in anguis formam.) Scorzonera.

Herinaceum; echinati caſtaneæ cortices; dipſaci capita, carduorum fructus.

Animalium cornua: cuminum contortis ſummitatibus, &c.

Repræſentant morbos:

Calculum: omnis generis calculi (criſtallus, ſilex, &c.) milium ſolis, radix ſaxifragiæ alb. cortices lapidei nucleorum ut & nuclei ipſi, cruſtacea omnia.

Exanthemata: Lentes.

Excreſcentias: Agaricum, gallæ, & reliquæ arborum excreſcentiæ. Lichen petræus veſiculis inſignitus, quæ referunt veſicas Jecori nonnunquam adnatas.

Ficus ani: Scrophularia radice nodoſa.

Herniam: Perfoliata.

Hydropem: Bryoniæ radix (habet ſignaturam pedum hydropici.

Icteritiam: Chelidonia (ſucco flavo) Crocus, Centaurea.

Lentigines, *Lichenes*, *impetigines*: Betulæ cortex albis interlitus maculis, Lichen arboribus innaſcens.

Maculas: Allium, arum, ariſarum, perſicaria, pulmonaria (foliis ſc. maculoſis.)

Polypum: Chelidoniæ minoris radix; Polypodii radix.

Scabiem: Polypodium in dorſo ſcabritiem refert. Sabina (ſuperficie ſcabra) Aſelli.

Spaſmum: Limaces (levi occaſione ſeſe contrahunt) erinacei, lumbrici, aſelli, &c.

Vomicas & abſceſſus: Tubercula arborum cum lacrymis inibi contentis: V.g. lacryma ſeu reſina novellarum abietum è tuberculis.

Vulnera: Perforata, millefolium (quia pertuſa ſunt & ſanguinem expreſſu exhibent.)

Tumores: Bardanæ tubercula; die Kletten.

Caput XXXIX.

De cognitione qualitatum manifeſtiorum.

A Fontibus ſignationis ad ſpecies deſcendimus, quæ etſi dari variæ poſſint, quippe nunc cognoſcendæ ſunt ipſæmet rerum ſpecies, nunc facultatum vigor, &c. Attamen, quia Medici de indagandis viribus præcipuè ſolliciti ſunt, harum inveſtigationem potiſſimum aggredimur; ſpecierum cognoſcendarum cupidum ad authores remittentes, qui magna inde compilârunt volumina. Si qua tamen ex ipſis neceſſaria fuerint, ſive ad diſtinguendam ſpeciem à ſpecie, ſive ad dijudicandam rem genuinam à falſa & adulterata, ſuis locis breviter indicare ſtudebimus.

N. *Præmittere hic placet: rei cujusq; qualitates ſenſiles, (quippe quæ ob oculos ſunt,) diſpoſitionem bonam malamve ſine difficultate arguere, adeoq; res bonas cenſeri, quarum ſapor, odor, color, craſſities tenuitasve, ſoliditas aut raritas, durities vel mollities, gravitas ſeu ponderoſitas aut levitas &c. ſecundum naturam ſeſe habent; malas, econtra. His ſi ſigna reliqua addideris, circumſtantiasq; productionis, collectionis & aſſervationis conſideraveris, adeoq; penſitaveris, quibus cauſis, qua materia, quo tempore, quo loco, quo modo res (E.g. nativa,) tum productæ, i.e. ſata, enata, educatæ, tum collectæ, tum quoque; quamdiu, quibus vaſis & locis; ut & quo modo fuerint aſſervatæ, his, inquam, certius de concepta bonitate decernere poteris.*

Facultates medicæ vel *manifeſtiores* ſunt vel *occultiores*.

Manifeſtiores, quas & generaliores dicere licet, ſiquidem generaliter ſine reſpectu alicujus membri aut morbi conſiderantur, ſunt, *prima* dictæ & ex his dependentes *ſecundæ*. Occultiores quas & ſpecialiores dixeris, ſunt, quæ partem aliquam certam morbumve certum reſpiciunt.

N. *Majores in inveſtigandis ſolis manifeſtioribus ferè occupati fuerunt; recentiores ad occultiores quoque penetrare ſtuduerunt. Fontes majorum præcipui fuerunt.*

1. Experientia. 2. Ratio, eaque quintuplex ſcil. 1. ſumpta à velocitate tarditateve alterationis, (v.g. calfactionis, congelationis, &c.) 2. ab odoribus. 3. à ſaporibus. 4. à coloribus. 5. ab operationibus & virtutibus cognitis. Vid. Avicen. l. 2. canon. Modernorum fontes in inquirendis occultioribus ſumuntur præcipuè, ſi ſignaturæ ſimilitudine. Vide Bapt. Portam in phytognom. quem ſecuti ſunt Quercetanus, Crollius, Nollius.

Qualitates primæ cognoſcuntur.

1. *Ex Sapore: Acer* vehementis caliditatis eſt indicium: *acutus* fit, cum calor ad ſummum ſuperauctus eſt: *acerbus*

acerbus eſt frigidus, ſiccus, & terreſtris: *acidus* eſt humectior quam frigidior, ſitque ubi cum auſtero plus humidi miſcetur: *amarus* fit, cum calor plus, quam par ſit, increbuit, ariditate & caliditate præſtans, ſiccitate ſcil. terreſtri: *auſterus* fit, ſi acerbus paulum remittatur, eſtque plus frigidus quam humidus; *dulcis* exoritur ex temperata humiditate & caliditate; *Salſus*, ſi calor invaleſcit, ob id calefacit, abrodit, abſtergitque; *Unctuoſus* ſeu pinguis, minus quam dulcis caliditate præſtat, atque aërem participare videtur; *inſipidus* ſeu *aqueus*, frigidæ ac humidæ ſtatuitur temperaturæ, *Bapt. Port, in Phytogn.*

N. *Duo quæ hic moneam habeo. 1. eſt, quod utplurimum mixti occurrant ſapores, in quibus lingua facile decipi adeoque judicium errare poteſt. 2. eſt, quod ſapores potius qualitatum ſalinarum, quam elementalium primarum ſint indices. V. g. Sapor* amarus *eſt naturæ ſalis gemmæ vel nitri, adeoque pollet facultate tergente, purgante, lumbricos fugante.* Acerbus *natura eſt aluminis & ſtypatur virtute adſtringente.* Acidus *eſſentiæ eſt ſalis ammoniaci, adeoque celebratur facultate incidente, æſtum extinguente, diſſolvente, coagulante. (nimirum teſte Quercetano diſſolvit corpora, coagulat ſpiritus.)* Auſterus *naturam ſapit vitrioli, ea propter qualitatis eſt adſtrictoria, ſtiptica, fermentativa.* Salſus *naturæ eſt ſalis, unde virtutis incidentis, abſtergentis.*

2. *Ex odore:* Odor ſaporis rationem ſequitur, magnáque eſt odoris & ſaporis cognatio. Hinc *odor gratus* bene olens utplurimum caliditatis eſt indicium; *fœtens*, frigiditatis ac humiditatis excrementitiæ. *Mordax, amarus*, caliditatis: *acerbus, acidus*, &c. frigiditatis. *Inolida* ſunt fere quæ humida.

N. Avicenn. lib. 2. Canon, cap. 3. *Odor, inquit, qui ſentitur, ſi mordacitas aut declinans ad latus dulcedinis, omnes illi calidi; ſi aciditas mucida, lenta, & omnes illi frigiditatem (perhibent) & bene olentia plurimum calida, &c.*

3. *Ex colore: Color albus & pallidus,* humidi temperamenti indicium, omnibusque in rebus color albus imbecillitatem notare ſolet. *Flavus.* ex calore oritur. Flores, qui luculento colore nitent, ex cibo pingui & humido proveniunt, *Bapt. Port. in phytogn. Rubeus, croceus*, &c. immodicæ ſiccitatis & caliditatis argumentum, *Viridis* ſeu *porracei* coloris folia ex humiditate multa proveniunt.

N. Baptiſt. Port, in Phytogn. lib. 2. cap. 36. *Flores recenter nati ob nativũ humorem coloratiores ſunt, ætate provecti vero pallidiores, decolorati & deformes: nam ſicciores ætate fiunt. Sic* Avicenn. lib. 2. can. cap. 3. *Color albus in corporibus congelatis, quæ in ſe (habent) humiditatem, non eſt niſi ad ſubſtantiam frigidam, & in corporibus, quæ in ſe (habent) ſiccitatem & divulſio non eſt niſi ad ſubſtantiam calidam & niger in utriſque*

triſque per contrarietatem. Etenim frigus albificat humidum & denigrat ſiccum & calor denigrat humidum & album reddit ſiccum. Item; ſunt quidam colores (tendentes) ad albedinem, & quidam eorum ad tincturam rubram & nigram. Etenim tendens ad albedinem, ſi eſt in natura in ſpecie frigidorum, eſt frigidior & tendens ad alias (rubedinem & nigredinem) minus frigidus, Et ſi eſt natura ad calidum (vergens) & res è converſo (ſe habet.)

Ex tribus hiſce præcedentibus primas tenet ſapor, hinc odor, poſtea color. Avicenn.

4. Ex *qualitatibus tactilibus. Craſſities* ſignum eſt. 1. abundantium partium terreſtrium. 2. humidarum videlicet frigore congelatarum. *Tenuitas* partium ignearum vel aërearum. *Denſum* vel eſt exiccatum, vel frigore congelatum concretumve. *Rarum* ſiccitatis comes. *Durities* ex ſicco eſt & terreſtri (niſi humorum repletio & inde tenſio adſit.) *Mollities* humiditatem participat. *Gravitas* comes eſt denſitatis, *Levitas* raritatis. *Lenitas* ex humiditate eſt; *ariditas* ex ſiccitate. *Lævitas* ex humiditate aërea vel aquea eſt; *Aſperitas* ex ſiccitate.

5. Ex *diſpoſitione* ſeu *mutabilitate*, ejusque recipiendi modo facili vel difficili: E g. Quæ res recipit velocius calefactionem, calida cenſetur, quæ frigefactionem; frigida. Similiter quæ velocioris eſt congelationis, illa frigidior eſt, & quæ velocioris inflammationis, ea eſt calidior, &c.

6. *Ab Ætate: Juniora* humidiora fere ſunt, *vetuſta*, ſicciora. Item creſcentia dum immatura adhuc, auſteritatem acerbitatemque ferè ſapiunt, & inde frigiditatem.

7. *A loco natali, Lacuſtres* plantæ temperamenti ferè ſunt humidi & frigidi; quod & animalia dulci aqua degentia imitantur. *Paluſtres* ſunt fere frigidæ ac ſicciuſculæ (ob aquam & terreſtrem eſſentiam.) *Fluviatilis* ſunt ſiccæ & inſigniter calidæ, ut quoque linguam nonnullæ exulcerent. *Marinæ* ſunt frigidæ & ſiccæ (frigidæ ob aquam, ſiccæ propter ſal.) *Pinguis humi* accolæ ſunt calidæ & humidæ, vel humiditate & ſiccitate temperatæ. *Jejuni ſoli* planta calida & ſicca exiſtit. *Mediocris terræ* convictrix, tepida eſt & naturæ noſtræ familiaris. *Arenoſi ſoli* planta eſt calida & ſicca, tenuium partium. *Ancipitis vitæ* plantæ temperamenti ſunt miſti: Similiter & animalia ancipitis vitæ, mixti temperamenti ſunt, & utplurimum humidiora & excrementitia. *Plantæ amphibiæ* in locis aſperginoſis enatæ, ſunt frigidæ & ſiccæ. *Littorales* marinæ plantæ; ſalis naturam ſapiunt, ſunt ergo calidæ & ſiccæ *Monticolæ* plantæ, ex agri exilitate ſicci naſcuntur temperamenti & ex ſolis apricitate, calidi; ſunt inſuper partium tenuium. *Cam-*

peſtres

peſtres mediocriter calidæ ſunt & ſiccæ. Plantæ in *cavis locis* naſcentes frigidæ ſunt & humidæ,(ob ſolis abſentiam & ſoli uliginem.) In *collibus* naſcentes temperatæ ſunt. *Sylveſtres* domeſticis ſunt ſicciores & frigidiores (ſi ſint ejusdem ſpeciei.) *Domeſtica* ſunt mitiores & debiliores.

N. Dioſcorid. in præfat. l. 1. ad Areum: *Magni refert, ſi ea loca, in quibus herbæ prodeunt, clivoſa & ventis expoſita ſint & perflata, frigidaque & aquis carentia, cùm his in locis vires earum longe validiores intelligantur, cum ea contra, quæ in campeſtribus, riguis & opacis, cæterisque locis à vento ſilentibus enaſcuntur, plerunque degenerent & minus viribus valeant. Sic &* Avicenna l.2.tr.1.c.5. *Illa (plantæ) quarum collectionis loca ſunt ventoſa, vel quæ ſunt aëri & vento expoſita & ſunt verſus orientem ſoli expoſita, ſunt fortiores aliis.*

Ad eundem ſenſum ait & Quercetan.l.1. defenſ. Herm.c.8. Videre eſt ſimplicia vehementes Evacuationis, in montib.poſius & ſaxoſis locis, aut inter rupes ubi nativa ſedes eſt metallicorum ſpirituum,quam in pingui,& fertili loco luxuriare. Quæ ut mitiora & correctiora reddantur ac ſylveſtrẽ illam ſuam naturam exuant, in domeſticos hortos traducendæ ſunt & tranſplantandæ.

8. *Ab operationibus.* Sic *calidum* cenſetur, quod ſubtile reddit, reſolvit,abſtergit,aperit, mollit, maturat, concoquit, diſcutit, incidit, attrahit, mordicat,rubefacit,adurit: &c. *Frigidum* quod repellit, incraſſat, crudum facit: &c. *Siccum*, quod conſtringit,exprimit: *Humidum*, quod inflat, abluit, lubricat, lævigat: &c. Avicenn.l.2.can.

N. *Facultates hæ pleraque rectius ſalibus accepta feruntur.*

9. Hiſce *Experientiam* ſuperaddere neceſſum eſt,quæ ſola, reliqua fere omnia,certitudine vincit. Obſervatis tamen conditionibus, ad experientiæ certitudinem requiſitis. De quibus ſupra c.37.

Qualitates ſecundæ cognoſcuntur.

E datis qualitatibus primis: Nimirum his cognitis non poſſunt non innoteſcere & qualitates ſecundæ, utpote quæ primarum proximæ pediſſequæ ſunt. E. g. calidum reddit ſubtile,abſtergit,aperit,maturat, concoquit,diſcutit,incidit,&c. Non parvi autem hic momenti eſt,ſapores examinare,atque ſecundum eos, uti ſupra diximus, qualitates ſecundas, demetiri.

CAPUT XL.

De Inveſtigatione qualitatum occultarum.

FAcultates occultiores ex *ſimilitudine* inprimis conjecturantur, hinc *experientiá* confirmantur.

N. *De facultatum occultiorum inveſtigatione qui prolixius erudiri ſatagit, conſulat Phytognomon cam Ioh. Baptiſta Porta. Signaturas Crollii baſilica ſua annexas: Quercetani ſignaturas in libro de priſca medicina collectas, Nollium in phyſicis. Nos compendii ſtudio, quàm breviſſimis eā regulis includimus. Et ſunt.*

1. Plantæ, quæ repræſentant *partem* aliquam hominis, habentur eidem ſalubres (puta niſi ſubſit venenata qualitas.) *Sic capiti conveniunt capitata: Iuglans, nux indica &c* Idem ſentiendum de animalibus eorumque partibus. *Sic confert Lien, lieni; Epar epari.* &c.

2. Plantæ quæ colore ſuo, &c. repræſentant *humorem* (in homine) eidem convenire conjecturantur, adaugendo ſi in alimentum venerint, expurgando vel corrigendo, ſin in medicamenta. *V.g. Bilem flavam generant, quæ in alimenta veniunt crocei flavique coloris: crocus, beta, ficus, mel, &c. Vide ſupra c.38.*

3. Quæ repræſentare videntur *morbum*, morboſumve habitum, ad curationem ejusdem facere ſtatuuntur; Sic proſunt in calculo, ea quæ repræſentant lapides. E.g. milium ſolis, teſtæ ovorum, &c. Sic abolent maculas herbæ & animalia maculoſa: ſquamas, ſquamoſa. Sic ſanant, perforationes corporis, i.e. vulnera herbæ ſcil. perforatæ: Sic plantæ quæ gummi & roſinas reſudant, ad gummi & pus valent. Plantæ & animalia tumentia, tumentibus partibus proſunt. Plantæ & animalia quæ caudicis fiſſionem & vulnera patiuntur, ad glutinanda vulnera faciunt: Quæ corticem cutemve facile ab iciunt ad mundandam cutem. Vide Joh. Bapt. Port. Phytogn. l. 5. & ſupra c. 38.

4. Plantæ & animalia qualiter in *actionibus & moribus* deprehenduntur taliter & in homine ſtatuuntur operari.

N. *Nimirum uti diximus c. 36 Unaquæque res movet & convertit ad ſuum ſimile. Si igitur volumus operari ad aliquam proprietatem vel virtutem; quæramus animalia, vel res alias, quibus talis proprietas vel actio excellentius ineſt. Quid autem per actiones intelligatur, diximus cap. 37.*

Sic res ſterilis creditur reddere homines ſteriles. V.g. Lactuca, filix, ſalix, ſabi-

ſabina,&c. Ut & animalia ſterilia, mulus,&c. Sic res Salaces & fœcundæ fœcunditatem inferre cenſentur & ad venerem facere E.g. Paſſer; ſtincus, &c Plantæ multiferæ, animaliaque multipara facere ad conceptum ſtatuuntur,&c. Plantæ longævæ perpetuoque virentes, vigorem homini conciliare dicuntur. Herbæ & animalia voracia, concoquendi facultatem hominibus præſtare. V.g. lucii,lupi. Animalia quæ ingenio & docilitate valent ad hominum intelligentiam & memoriam valere. Econtra quæ indocilia, ruditatem conciliare. Animalia triſtia, triſtes efficere; ſomniculoſa, ſomniculoſos; Vigilantia vigiles; ferocia, feroces; iracunda, iracundos, &c. Bapt. Phytogn. l. 6. & 7.

5. Plantæ quæ inter ſe vel cum parte aliqua animalis quoad *ſignaturam* conveniunt, & viribus convenire ſtatuuntur.

N. *Configuratio, i. e. ſimilitudo ſignaturæ quæ in uno & altero deprehenditur, ceu effectus ſimilis præſupponit ſimilitudinem utriusq; interni agentis, idq; tanto evidentius, quanto ſignatura illa fuerit arctior. Sic conjecturantur alexipharmaca quæ C. Cervi mentiuntur, ſerpentesve repræſentant, &c. idq; ex hoc fundamento, quod id quod C. Cervini figuram gerit, à ſimili principio interno ſit productum, à quo idem illud Cornu. Similitudo igitur principii conjecturare facit ſimilitudinem virium.*

Et tantum de Iſagoge, &c.

PHAR-

PHARMACOPOEIÆ MEDICO-CHYMICÆ, LIBER II.

DE OFFICINA.

CAPUT I.

De definitione & diſtributione Officinæ.

OFFICINA eſt pars pharmacologiæ, quæ ſeriem rerum medicamentalium ſecundum claſſes officinales deſcribit.

N. *Subjungimus claſſibus præparatorum compoſita quæque famoſiora ac celebriora, utpote quæ non modo non patiuntur ad ſpecialiores libros referri, ſed & viſa ſunt regularum illuſtrationi inſervire.*

Claſſes officinales voco quæ officinis ſunt uſuales, ſive extemporaneo uſui eæ deſtinentur, ſive aſſervationi uſuique futuro. Suntque claſſes hæ tum Nativorum, tum Præparatorum.

Nativa ſunt triplicis ſortis: vel enim ſunt naturæ macrocoſmicæ, vel vegetabilis, vel animalis.

E regno *macrocoſmico* ſunt mineralia vulgo dicta: Terræ, Aquæ, Lapides, Metallica ſeu mercurialia, ſalia, & ſulphura.

Ex familia *Vegetabilium* ſunt: 1. Aromata, Cortices, Flores, Folia ſeu herbæ, Fructus, Fungi, Ligna & Viſca, Radices, Semina. 2. Succi, Olea, Reſinæ, Gummi-reſinæ, Gummi.

Ex *animalium* proſapia ſunt: 1. Animalia integra; Partes carnoſæ, membranoſæ, Cornua, Oſſa, cruſtacea ſeu teſtacea, Lapilli, Lac, Fella, Medullæ, Pinguedines ſeu axungiæ, Sanguis, Seva, Stercora, Urina, Ungues & Ungulæ, Coagula.

Et hæc ſingula generatim hoc libro deſcri-

bro deſcribuntur, ſubjunctâ ſerie ſuorum præparatorum.

Præparata ſunt: Aceta, Aquæ, Balſami, Boli, Calces, Cataplaſmata, Clyſteres, Condita, Confectiones, Conſervæ, Decocta, Electuaria, Elixyria, Emplaſtra (Cerota) Emulſiones, Errhina, Epithemata, Extracta, Farinæ, Feculæ, Flores, Gargariſmi (collutiones) Galatinæ, Infuſiones, Julepi, Lapides, Liquores (per deliq.) Magiſteria, Maſticatoria, Morſelli, (Rotulæ) Moreti, Olea, Potiones, Pilulæ, Poma ambræ, Præparata, Pulveres (Trageæ) Species, Salia, Spiritus, Succi, Syrupi, Tincturæ, Trochiſci, Unguenta (Balſami Unguentarii, Linimenta.)

Caput II.

De Terris.

TErræ Officinales ſunt ſolum quas experientia medicamentalibus viribus impraegnatas edocuit. Tales ſunt terræ minerales dictæ.

Terra Armena, bolus armena, vera ſeu orientalis.

Bolus vulgaris. Bohemica, Brunduſiaca, &c.

Terra Lemnia. T. ſigillata Turcica.

T. Sileſiaca. T. ſigillata Sileſiaca Lignicenſis, Strigenſis.

Creta, Kreid.

Gypſum, Gyps.

Marga, Mergell.

Lithomarga, medulla ſaxorum, Steinmarck.

Ochra, Ochergeel.

Rubrica fabrilis, Röthe/Rötelſtein.

Tripolis. Terra tripolitana.

Vires: *De Viribus terrarum, quia generali penicillo depingi nequeunt, l. 3. ſigillatim agemus.*

Præparata communiora ſunt. 1. Præparata in ſpecie ſic dicta. 2. Deſtillatæ aquæ, ſpiritus, &c. Vide partim infra in claſſibus præparatorum, partim lib. 3.

Caput III.

De Aquis.

AQuas officinales tum nativas eſſe, tum artificiales ſeu præparatas, libro ſuperiore diximus.

In claſſe nativarum ſunt:

Aqua fontana, Springwaſſer.

putealis, Brunnenwaſſer.

fluvialis, flieſſend Waſſer.

Glaciei Martiæ, Mertzeneißwaſſer.

Lacuſtris, ſtehend Waſſer.

Pluvia, nivea, Regen vnd Schneewaſſer.

Tonitrualis, Donnerregenwaſſer.

Ros majalis, Meyenthaw.

His adjungi poſſent aquæ minerales, quales ſunt acidulæ ac thermæ, verum quia officinis peregrinæ ſunt, eas hic loci prætermitto.

N. *Unicum quod hic moneam eſt, quoties aqua ſimpliciter mentio fit, fontanam intelligi, eamque puram, limpidã, levem. Levitas enim uti ſpirituum copioſiorum nota eſt. E.g. in Vino, cereviſia, &c. ita & in aqua bonitatis indicium non ultimum exiſtit.*

Preparata uſitatioria ex aquis præter pluviam deſtillatam rariſſima ſunt, niſi ſcil. decocta, &c. quæ aquæ ope fiunt, huc referre velis.

Caput IV.

De Lapidibus.

Lapidis vox tùm inter nativa locum obtinuit, tùm inter præparata. In nativorum numero ſunt. 1. Minerales lapides, de quibus hic. 2. cruſtacei lapides, quales in capitibus quorundam piſcium; de quibus in animalibus. 3. cortices lapidei nucum. 4. acini duriuſculi, &c.

Lapides minerales officinales ſunt:

1. *Lapides precioſi* ſeu Gemmæ.

Amethyſtus, Amethiſt.
Carneolus, Sarda, Sardonier.
Chryſolithus, Chryſolith.
Granatus, Granat.
Hyacinthus, Hyacinth.
Rubinus orientalis, Rubin.
Saphyrus, Saphir.
Smaragdus, Schmaragd.
Huc Margaritæ, Perlen.
Corallia, Corallen.
Lapis Bezoar Orientalis & Occidentalis, Orientaliſch und Occidentaliſch Bezoarſtein.

Ex his quinque κατ' ἐξοχὴν precioſi dicuntur.

Granatus, Hyacinthus, Sapphirus, Sarda, Smaragdus.

2. *Lapides minus precioſi.*

Lapis Ætites, Aquilæ, Adlerſtein.
Alabaſtrum, alabaſtrites, Alabaſter.
Amiantus, alumen plumoſum, Feder weiß.
L. Armenus, Armenerſtein.
L. Calaminaris, Galmeyſtein.
Cryſtallus, Chryſtall.
Hæmatites, Blutſtein.
L. Judaicus, Judenſtein.
L. Lazuli, Cyanus, Laſurſtein.
L. Lyncis, Lyncurius, Luchsſtein/ Donnerkeil.
Magnes, Magnetſtein.
Marmor, Marmelſtein.
L. Nephriticus, Griesſtein.
Oſteocollus, Wellſtein/ Steinbeinwelle/ Beinbruch.
Pumex, Bimsſtein.
L. Sciſſilis, Schieferſtein.

L. Ser-

L. Serpentinus, Ophites, Serpentinſtein.

Silex, Kiſelſtein.

Smiris, Smirgel.

L. Specularis, Selenites, Aphroſelinus, Frawenciß

Spongites, Spõgiæ lapis, Schwammenſtein.

Talcum, Talck.

Huc calculus humanus.

Vires. *Lapidoſa omnia teſte Galeno l. 9. ſimpl. deſiccatoria vi pollent, tum exiccatoria ſunt.*

Præparationes pro diverſa natura lapidum diverſæ quoque ſunt. Unde & diverſa præparata: Videlicet 1. Præparata in ſpecie ſic dicta. 2. Sal (impropriè ſic dictum.) 3. Magiſterium. 4. Liquor ſeu oleum. 5. Elyxir. 6. Eſſentiæ. 7. Flores. 8. Syrupi. 9. Ingrediuntur quoque alias medicamentorum compoſitorum formulas. De quibus plenius lib. 3. ut & infra in præparatis.

Caput V.

De Metallis, & quæ eis affinia ſunt.

Metalla ſunt.

Aurum foliatum finum, geſchlagen fein Gold/ Blattgold.

Duplicatum, halbgeſchlagen Gold.

Vilius, miſtum, bicolor, Zwiſchgold.

N. *Eſt aurum alcoholiſatum ad ſcribendum*, Muſchelgold.

Argentum foliatum finum, Blattſilber/geſchlagen Silber.

duplicatum, halbgeſchlagen Silber.

Æs, Cuprum, Kupffer.

æris ſquamę craſſiores, Kupffer-Hammerſchlag.

æris flos. Viride æris, Spangrün.

Ferrum, Eiſen.

Ferri baturæ, ſquamę, Hammerſchlag.

Limaturæ, Feilach.

Scoriæ, Schlacken.

Plumbum, Bley.

uſtum, calcinatum, gebrand Bley.

Stannum, Zinn.

Metallorum præparationes. Vide ſis, lib. 3.

Metallis affinia ſunt.

Mercurius, Queckſilber.

Cinnabaris, Zinnober.

Antimonium, Spießglas.

Huc. *Excrementa à Metallis ſegregata.*

Biſmuthum, Wißmuth.

Cadmia nativa metallica, Cobaltum, Muckenpulver.

C. Factitia.

Lithargyros Auri, Goldglett.

Argenti, Silberglett.

Pompholyx, Nihili album, Tutia, Augennicht.

Præparata ſingulorum dabuntur, lib. 3.

Caput VI.

De Salibus.

SAlia in Officinis nativa ſunt & præparata ſeu artificialia.

Nativa ſunt.

Alumen rupeum, Roche, Alaun.
Saccharinum. N. *Præparatum eſt.*
Sciſſile, Spaltalaun.
Sal. ammoniacum, Salmiax.
commune, gemein Saltz/ Speiß-Saltz.
Gemmeum, Steinſaltz.
Nitri, Sal petræ. Salpeter.
Vitriolum album, Galitzenſtein/ Auaſtein/ Weißvitriol.
Cœruleum, cypreum, Cypriſch Vitriol.
Viride. Gemein Vitriol.

Cap. VII.

De Sulphureis.

SUlphur Caballinum, Roßſchwebel.
Citrinum, gelber Schwefel.
Vivum, lebendiger Schwefel.
Ambra, Ambra Griſea, Amber/ rechter Ambar.

Bitumina.

Aſphaltos, Bitumen Judaicum, Judenpech/ Brillenpech.
Carbo petræ, Steinkolen.
Gagates.
Naphtha.
Petroleum, Steinöhl.
Sperma ceti, Wollraht.
Succinum, Carabe. 1. Candidum. Agtſtein/ Bornſtein/ Weiß.
2. Citrinum, gelber Bornſtein.
De ſingulis his agetur plenius lib. 3.
N. *Cruſtacea. E. g. conchæ, &c. in animalibus deſcribentur.*

Cap. VIII.

De Aromatibus.

INter vegetabilia primum locum meritò ſibi vendicant aromata, quippe quæ, uti reliquis communiora ſunt, ita & in præſcriptionibus (receptis ut vocant) ſimpliciter præſcribuntur, non facta mentione aliquâ ſive ex radicum numero illa ſint, ſive ex fructuum, florum, corticumve. Talia ſunt:

Antophylli, Mutternäglein.
Calamus aromaticus, Calmuß/ Wurtzrohr.
Cardamomum majus. Großcardomömlein
Minus, klein Cardomömlein.
Caryophylli, Nägelein.

Caſſia

Caſſia lignea, Mutterzimmet.

Cinnamomum. Canella, Zimmet/ Canell.

Coſtus Arabicus Verus, Cinamomum album, weiß Zimmet.

Crocus Orientalis, Orientaliſch Saffran.

2. Auſtriacus, ſ. Ungaricus, Oeſterreichiſcher oder Ungariſch Saffran.

Cubebæ, Cubeben.

Folium Indum. Malabathrum. Indiſchblat.

Galanga major, groſſer Galgan.

Minor Galgan.

Grana paradiſi. Cardamomum Arabum, Paradißkörner.

Macis, Mußcatbluet.

Nuces moſchatæ, myriſticæ. Nuciſtæ, Muſcatnüſſe.

Piper album, Weißpfeffer.

longum, langer Pfeffer.

nigrum, ſchwartzer Pfeffer.

Schænanthum, Camelsheuw.

Spica, Celtica, Romana, ſaliunca, Celtiſch Spick.

Zedoaria, Zittwan.

Zingiber finum album belletinum, Belladin Ingwer / guter weiſſer Thron Ingwer.

---- de buli vel rubei, geel oder rother Ingwer.

Vires: *Aromata in genere ſunt calida & evidenter ſicca, partium tenuiũ, hinc incidunt, attenuant, aperiunt, &c. Vide in ſingulis plenius.*

Præparata ex aromatibus fieri poſſunt formularum variarum. Apta ſc. nata ſunt ſubire infuſionem, decoctionem, confectionem, pulveriſationem, adeoque immiſceri poſſunt Electuariis, Trochiſcis, &c. Potiora tamen & minus vulgaria quæ inde conficiuntur ſunt: Extracta, Aquæ, Olea, Salia, Magiſteria.

N. *Vis aromatum quia in parte volatili potiſſimum conſiſtit, præſtat inde conficere præparata volatilioris naturæ, ut ſunt deſtillata, &c.*

CAPUT IX.

De Corticibus.

1. Cortices officinis uſitatiores ſunt.

E Fructibus: cort. Aurantiorum, Pomerantzſchalen oder Rinde.

Caſtanearum, Caſtanienſchelffen.

Citri, Citronenſchalen.

Glandium. Cupulæ glandium, Eichen Hülſen.

Granatorum. Malicorium, Granat Apffel Rinde.

Juglandis viridis, grüne Nußſchalen.

Limonum, Limonienrinde.

2. Ex arboribus & radicibus.

Cort. Acaciæ, pruni ſylveſtris, Schledornrinde.

Radic. Cappar. Capparrinde.

Frangulæ, alni nigræ, Faulbaumrinden.

Fraxini (interiores,) Eſchernrinde.

Guajaci, die Rinde vom Frantzoſen baum.

Rad. Mandragoræ.

Quercus, Eichene Rinde.

Sambuci, ex frutice ac radice (medii,) mittlere Holderrinde.

Tamariſci, Tamar-Rinde.

Thuris.

Tiliæ (interiores,) die Rinde vom Lindenbaum.

Præparata: Ut cortices ſubſtantia differunt, alii nimirum conveniunt cum fructibus, alii cum herbis, quidam cum lignis: ita & diverſis inſerviunt præparatis. *Communiora tamen ſunt*, conditi cortices (fructuum quorundam) item Extracta, &c.

CAPUT X.

De Floribus.

Flores Officinales ſunt.

FLores Acaciæ, pruni ſylveſtris, Schlehendornenblüt.

Amaranti purpurei, Floramor.

Anethi, i. e. coma ſeu Umbellæ, Dillenblüt.

Anthos, ſeu Rorismarini, Roſmarienblüt.

Aquilegiæ, Aglenblüt.

Baſilici, Baſilienblumen.

Betonicæ, Betonicke.

Borraginis, Borragenbl.

Bugloſſæ, Ochſenzungbl.

Calcatrippæ, ſeu conſolidæ regalis, Ritterſporenbl.

Calendulæ, Calthæ, Ringelbl.

Caprifolii, Periclymeni, Speckgillen.

Cartami, Cnici, Flor / Waldſaffran.

Centaurii minoris, Tauſendguldenbl.

Ceraſorum, Kirſchenbl.

Chamæmeli ſeu Camomillæ vulgaris, Camillenbl.

Romanæ, Römiſch Camillenbl.

Cheiri, gelbe Violen.

Cichorei, Wegweißbl.

Cyani ſ. Bapti ſeculæ, blaw Kornblumen.

Fabarum, Bonenblüt.

Geniſtæ, Ginſtern / Pfrimmenblüt.

Flor. Granatorum, Balauſtia, Granatenbl.

Hepaticæ albæ, nobilis, Leberkrautblüt.

Hyperici, Johannisblüt.

Juglandis, Nußbl Juli Juglandis.

Lavendulæ, Lavendelbl.

Liguſtri, Hartriegel.

Liliorum alborum, weiß Lilienbl.

Antheræ liliorum alborum.

Liliorum convallium, Meyenbl.

Malvæ hortenſis, Winter Roſen.

Meliloti, Steinkleebl.

Nympheæ albæ, weiſſe Seebl.

Luteæ, gelbe Seebl.

Pœoniæ, Penoienbl.

Papa-

Papaveris erratici, Rhœadis, Klapperroſen.
hortenſis, Magſamenbl.
Perſici, Pferſigbl.
Populi, i.e. gemmæ ſeu oculi, Pappelknoipen.
Primulæ veris, paralyſis.
Roſarum albarum ſeu potius pallidarum, weiß Roſen.
Damaſcenarum.
Rubearum.
Salviæ, Salvenblüt.
Sambuci, Holderbl.
Saxifragi albæ, Steinbrechbl.
Scabioſæ, Apoſtembl.
Schœnanthi, Camelhew/ꝛc.
Siliginis, Kornbl.
Spicænardi, Spicanardi.
Stœchados arabicæ, Stechasbl.
Stœchad. citrin. Reinblumen.
Tanaceti, Reinfarnbl.
Tiliæ, Lindenblüt.
Tunicæ, Graßnäglein.
Tuſſilaginis, Hufflattichblüt.
Verbaſci, Wulkrautbl.
Violarum martiarum, Violen.

Ex his famoſiores ſunt. 4. qui peculiari nomine cordiales dicuntur: Borraginis, bugloſſæ, roſarum, violarum.

Preparata ferè omnis generis ex floribus compilari queunt, Decocta, Deſtillata, Electuaria, Infuſiones, Unguenta, Emplaſtra, &c. minus vulgaria tamen ſunt: Succi inſpiſſati, Extracta, Tincturæ, Eſſentiæ ſeu ſpiritus ac olea, &c.

N. *Flores qui conſtant ex parte volatili, vix quicquam, vel parum ſalis exhibebunt, aptioresque ſunt ad medicamenta, quæ ſine diutina exhalatione parata proſtant.*

Vires: *Vires florum etſi in genere deſcribi nequeant, cum pro diverſitate herbarum varient: attamen hoc loco notare expedit, recentes eſſe humidiores, adeoque fere vi lenitiva ſeu laxativa pollere, quæ marceſcentibus cum tempore adimitur.*

CAPUT XI.

De Foliis ſeu Herbis.

FOliorum & herbarum nomina in praxi ſeu receptis ſæpiſſimè confunduntur, notantque folia à caulibus ſeparata. Hæc ſi minutiora fuerint, ſummitates dici ſolent.

Hæ be uſitatiores in officinis ſunt:

Abrotanum mas, Stabwurtz.
N. *Fœmina cypariſſus eſt,*
Abſynthium ponticum, Römiſch Wermuth.
Vulgare ſ. ruſticum, gemein Wermuth.
Acetoſa, Sawrampff.
Acetoſella, Alleluja, Buchampffer/ Haſenklee.
Agrimonia, Odermenig.

Alchi-

Alchimilla, Sinnaw.
Alkekengi, Haliacacabus, Judenkirſchenbletter.
Alſine, Morſus gallinæ, Hünerdarm
Althea, Biſmalva, Ibiſcus, Eibiſchkraut.
Anagallis, Gauchheil.
Anethum, Dill.
Antirrhinum, Hundskopff/Dorant.
Ariſtolochia lõga, lange Oſterlucey.
Arnica, Mutterwurtz.
Artemiſia, Beyfuß.
Aſarum, Haſelwurtzkraut.
Auricula muris. Piloſella, Maußöhrlein.
Balſamita ſiſimbrium aquaticum, Bachmüntze.
Baſilicum, Baſillen.
Becabunga, Bachbungen.
Betonica, Betonien.
Borrago, Borretſch.
Branca urſina, Beerenklaw.
Bugloſſum, Ochſenzunge.
Burſa paſtoris, Teſchelkraut.
Calamintha, Kornmüntze.
montana, Bergmüntze.
Capillus Veneris, adianthum nigrum, Frawenhaar.
Caprifolium, periclymenum, Weltwinde/ Specklilien.
Cardiaca, Hertzgeſpann.
Carduus benedictus, Cardobenedictkraut.
C. Mariæ, Mariendiſtel.
Cerefolium, Körbelkraut.
Ceterach, Aſplenum, Miltzkraut.
Chamædrys, Iva moſchata, Gamanderkraut.
Chamæpitys, Iva arthetica, Nidriapin.
Chamæmelum Romanum, Camomilla, Römiſch Camillen.
C. Vulgare, gemeine Camillen.
Chelidonium majus, Schöllkraut.
Ch. minus, Schorbockskraut.
Cichorium, Wegwart.
Cicuta, Wüterich.
Cochlearia, Löffelkraut.
Conſolida regalis, Ritterſporn.
Cuſcuta, Caſſutha, Flachsſeyde.
Cynogloſſum, Hundszung.
Cypariſſus hortulana, Gartencypreß.
Dictamnus creticus, Cretiſcher Dictam.
Dictamnus alb. Fraxinella, weiſſer Diptam.
Ebulus, Attich.
Endivia ſativa, Endivien.
Sylveſtris, Sonchus, Sawdiſtel.
Epithymus, Thymſeide.
Equiſetum, cauda equina, Roßſchwantz/ Schaffteuhew.
Eupatorium Arabum, Ageratum, Leberkraut.
Euphraſia, Augentroſt.
Farfara, Tuſſilago, Hufflattich.
Fœniculum, Fenchelkraut.
Filipendula, Saxifraga rubra, rohe Steinbrech.
Fragaria, Erdbeerkraut.
Fraxini folia, Eſchenlaub.
Fumaria, Erdrauch.

Galega,

Galega, ruta capraria, Geißraute.
Geraniũ, Herba Ruperti, Storchſchnabel.
Gratiola, Erdgalle.
Hedera arborea, Ephew/Eppich.
H. Terreſtris, Gundermann.
Hepatica alba, Gramen Parnaſſi, weiß Leberkraut.
H. Aurea nobilis, gulden Leberkraut.
H. Fontana, Lichen, Brunnenleberkraut.
H, Stellaris, matris ſylva, Sternleberkraut/Waldmeiſter.
Herniaria, millegrana, Harnkraut/Bruchkraut.
Horminum, vulgare Scarlea, Scharley.
Hyoſcyamus albus, weiß Bilſenkr.
Hypericum, S. Johannskr.
Hyſſopus, Yſop.
Illecebra. Fabaria, Donnerkraut.
Lactuca, Lattich.
Lauri folia, Lorbeerbletter.
Lentes paluſtres, Waſſerlinſen.
Leviſticum, Liebſtöckel.
Liguſtrum, Hartriegel.
Linaria, wilder Flachs/Harnkr.
Lotus urbana, trifolium odoratum, Siebengezeit.
Lupuli Juli, Hopffenſprößlein.
Majorana, Meyran.
Malva vulgaris, Haſenpappeln.
Marrubium album. Praſſium weiſſer Andorn.
-- Marum.
Matricaria, Meterkraut.
Melilotus, Steinklee/gelb Steinklee.
Meliſſa, Meliſſenkr.
Menta, Spitzbalſam.
M. Criſpa, Kraußbalſam.
M. Saracenica, Frawenmüntz.
Menthaſtrum, menta equina, Roßmüntze/Waldmüntze.
Mercurialis, Bingelkr.
Mezereum, Seidelbeſt/Kellershalskraut.
Millefolium, Schafgärbe.
Mororum folia, Maulbeerbletter.
Morſus Diaboli, Succiſa, Abbiß.
Myrti folia, Myrtenbletter.
Naſturtium aquaticum, Brunnenkreß.
N. hortenſe, Gartenkreß.
Nepeta, Cattaria, Katzenkraut/Katzenmüntze.
Nicotiana noſtras, Toback / Nicotian.
N. Peruviana ſeu Indica, Indianiſch Toback.
Nummularia, Pfenningkraut/Egelkraut.
Nymphæa alba, weiß Seeblumenkraut.
N. Lutea, gelb Seeblumenkraut.
Origanum vulgare, Doſten.
O. Creticum, Cretiſch Doſten.
Papaveris folia, Monbletter/Magſamen.
Parietaria, Helxine, Tag unnd Nacht.
Paris, Einbeerkraut.
Paſtinaca ſylveſtris, Vogelsneſt.
Pentaphyllum, quinquefolium, Fünffingerkraut.

Perfoliata, Durchwachs.
Perſicaria, Pulicaria, Flöhkr.
Perſici folia, Pferſingbletter.
Petroſelinum vulgare, apium hortenſe, Peterſilien.
Pimpinella Germanica, Teutſch Bibenell/Bocksbeterlein.
P. Italica, Sanguiſorba, welſch Pimpinell.
Plantago major, breit Wegerich.
P. minor, ſpitz Wegerich.
Polygonum, Centumnodia, Wegbritt/Wegraß.
Polium Creticũ, Cretiſcher Poley.
Portulaca, Burtzelkraut
Pontentilla, Anſerina, Genſerich
Primula veris, Schluſſelblumenkraut.
Prunella, Braunnellen.
Pulegium, Poley.
Pulmonaria arborea, muſcoſa, Eichlungen-moeß.
P. vera, maculoſa, Lungenkraut.
Pyrola, Wintergrün.
Quercus folia, Eichenlaub bletter.
Roſmarinus, Roßmarin.
Rubi Cymæ, ſummitates, Brumbeergipffel.
Ruta, Weinrauten.
Ruta muraria, adianthum album, Maurrauten.
Sabina, Savina, Sevenbaum.
Salicis folia, Weydenbletter.
Salvia hortenſis major, groſſe Salbey.
S. minor, cruciata, nobilis, Creutzſalbey.
S. ſylveſtris, wilde Salbey.
Sambuci cymę, ſeu ſummitates, Holderkeimen.
Sanicula, Sanickel.
Saponaria, Seiffenkr.
Satureja, Thymbra ſativa, Pfefferkr Sadaney Hünerfüll.
Saxifragia alba, weiß Steinbrech.
Scabioſa, Apoſtemenkr.
Scolopendria, lingua cervina, Hirſchzunge.
Scordium, Lachenknoblauch
Sedum majus, ſemper-vivum, Haußwurtz.
S. minus. Vermicularis, Maurpfeffer.
Senæ folia. Senatbletter.
Senecio; Creutzweißkr.
Serpillum. Quendel.
Solanum, ſolatrum, Nachtſchatten.
Tamariſcus, Tamariſckenbletter.
Tanacetum, Reinfahrn.
Taraxacum, Pfaffenröhrlein.
Thymus, Thym/Thymian.
Tormentilla, Tormentill/Nabelkr.
Valeriana, Phu majus, groß Baldrian.
V. minor, phu minus, Baldrian.
Verbaſcum, thapſus barbatus, Wullkr. Königskertz.
Verbena, Eiſenkraut.
Veronica, Ehrenpreiß.
Vinca pervinca, Singrün / Ingrün.
Violaria, blaw Violkr.
Virga aurea, conſolida Saracenica. Heydniſch Wundkraut.

Vica

Vitis folia, Weinrebenlaub.
Urtica mortua, taube Neſſel.
U.urens, Brenneſſel.
Huc muſcus arborum.
N. *Ex his peculiariter numerantur.*
5. *Herbæ emollientes:* malva, althæa, violaria, mercurialis, branca urſina: quibus alii quoque betam, parietariam & atriplicem adjiciunt.

5. *Herbæ capillares:* capillus veneris, ruta muraria, polytrichon aureum, trichomanes, ceterach, ſcolopendria.

Præparata non omnes eadem exhibent, ſed pro diverſitate ſubſtantiæ diverſa; adeoque fere præparatis omnis generis inſervire poſſunt.

CAPUT XIII.

De Fructibus.

FRuctus in genere denotat omne quod plantæ ultimo proferunt, adeoque & ſemina, grana, &c. In ſpecie tamen id nominis ſibi reſervant, fructus majores, quales pyra, poma, pruna, ceraſa & his ſimilia.

Fructus uſuatiores ſunt,

Fructus: Acaciarum, prunorum ſylveſtrium, i.e. Pruna, Schlehen.
Alchermes, Grana tinctorum, grana kermes, Ferberkörner/Scharlachbeeren.
Alkekengi, Baccæ Halicacabi, Judenkirſchen/Boborellen.
Amygdalæ amaræ, bitter Mandel.
A. dulces, ſüß Mandel.
Anacardia, Elephanten Lauß.
Avellanæ, Haſelnüſſe.
Aurantia acida, ſawre Pomerantzen.
A. Dulcia, ſüſſe Pomerantzen.
Been, grana, Beenkörner.
Cappares, Kappern.
Caſſia fiſtula, Caſſien in Röhrlein.
Ceraſa acida paſſa, ſeu exiccata, gedörrte Kirſchen.
Citri poma, Citronen Aepffel.
Cocculæ, Kockelkörner.
Colocynthidis poma, Coloquintdpffel.
Cidonia poma exiccata, Quittenſchnitten.
Cynosbati exacinati, Hagebotten.
Dactyli, Dattelkorn.
Ebuli baccæ, Attich Beerlein.
Ficus communes, Caricæ hiſpanicæ, Laubfeigen/groſſe Korbfeigen.
F. Marſilianæ, Caricæ marſil. Körbleinfeigen/kleine Marſilienfeigen.
Fraga exiccata, gedörrte Erdbeeren.
Gallæ communes, gemeine Gallöpffel.
G. Turcicæ, Türckiſche Gallöpffel.
Granata mala, Granatapffel.
Hederæ baccæ, Epheubeeren.
Jujubæ, rothe Bruſtbeerlein.
Juniperi baccæ, Lorberbeeren.
Limones, Limonia mala, Limonien.
Meſpila ſiccata, gedörrte Meſpel.
Myrobalani, belliricæ.

Chebulæ.

Citrinæ.

Emblicæ.

Indæ, ſeu nigræ.

Nux aquatica, Tribuli aquatici, Waſſernüſſe.

N. Cupreſſi, Cupreßnüſſe.

N. Indica, Indianiſche Nüſſe.

N. Moſchata, Nuciſta, Muſchatnüß.

N. Vomica, Krähenäuglein.

N. Juglans, Welſche Nuß.

Olivæ, Oliven.

Papaveris capita ſine ſeminibus, Maaſamen Köpff.

Paſſulæ maximæ. Zibebæ, Zibeben.

P. majores, groſſe Roſinen.

P. minores, Corinthiacæ, kleine Roſinen/Corinthen.

P. Maſſiliaticæ, blaw Roſinen.

Pineæ nuces, Pinien.

Piſtacia, Fiſtici, Piſtacien.

Prunella, Wein Pfläumlein/Brunellen.

Pruna acida, ſaure Pflaumen/Zweiſchen.

P. Citrina, gelbe Spilling.

P. Hiſpanica, Spaniſche Pflaumen.

P. Ungarica, Ungriſche Pflaumen.

Rubi idæi baccæ exiccatæ, Himbeeren.

Sambuci baccæ, Hollünder beeren.

Sebeſten, ſchwartze Bruſtbeeren.

Siliquæ ceratiorum, Xyloceratiorum, Johannsbrodt.

Sorba exiccata, gedörrte Speyerling.

Sumach, Rhus, Gruberkörner.

Tamarindi, ſawre Datteln.

Uvæ ſeu baccæ paridis, uvæ lupinæ, Einbeer/Wolffsbeer.

Præparata. Fructus aridiores, ſolidiores, & minus ſucculenti nihil peculiare habent ab herbis. Eapropter & eaſdem ſuppeditant præparatorum formulas. Fructuum ſucculentorum vero partus præcipui ſunt: Succi inſpiſſati ſeu Extracta, Succi fermentati ſeu vina, Spiritus ſ. Quintæ Eſſentiæ, Olea & Tartara.

CAPUT XIII.

De Fungis.

Fungi Officinales ſunt.

Fungus, Agarici, Lerchenſchwamm.

Cynoſbati, Spongiolæ è Roſis ſiccis, Schlaffkauß Roſenſchwamm.

Juniperi, Wacholderſchwamm.

Sambuci, Holderſchwamm.

Huc Boletus cervi, Hirſchbrunſt.

Præparata. Communem ut naturam habent cum herbis: ita & communem aptitudinem, qua præparationem ſubire poſſint.

N *Adnaſcuntur quoq; fungi Ulmo, fago, quercui, betula populo alba, Iuglandi.*

Caput XIV.

De Lignis & Viſcis.

Sunt Officinis uſitatiora.

LIgnum Aloes, Xylo-aloes, Agallochum, Paradißholtz.
Aſpalatus, Rhodiſer Dorn.
Braſilium, Braſilienholtz.
Buxi, Buchsbaumholtz.
Colubrinum, ſerpentinum, Gifftholtz.
Coryli, Haſelholtz.
Cupreſſi, Cypreſſenholtz.
Ebenum, Ebenholtz.
Guajacum, ſanctum, Frantzoſenholtz.
Juniperi, Wacholderholtz.
Nephriticum, Grießholtz.
Rhodium, Roſenholtz.
Santalum album, weiß Sandelholtz.
 citrinum, gelb Sandelholtz.
 rubrum, roht Sandelholtz.
Saſſafras, Fenchelholtz/Saſſafras.
Suber, Pantoffelholtz.
Tamariſcus, Tamariskenholtz.
Viſcum Corylinum, Haſelmiſtell.
 Quercinum, Eichenmiſtell.
 Tiliaceum, Lindenmiſtell.

Præparata Ligna & viſca præter vulgariores medicamentorum formulas. V.g. decoctionem, infuſionem & inde reſultantes alias, quibus potiſſimum adaptari apta nata ſunt; exhibent minus vulgariter Extracta, Aquas, Spiritus, Olea, Salia.

N. *His fuliginem adjungere licet cum ſuis præparatis, de quibus peculiariter, l. 4.*

Caput XV.

De Radicibus.

RAdix eſt pars ima vegetabilium, quaſi primæ concoctionis officina. Eapropter cum concoctio ſit nutrimenti fixioris volatiliſatio & ſpirituiſatio (πνευμάτωσις) radixque nutriatur nutrimento minus elaborato, quam partes reliquæ, ſequitur ſubſtantiam radicum eſſe naturæ præ reliquis fixioris.

Uſitatiores radices Officinales ſunt.

Radix Acetoſæ (excorticata) Sawrampffwurtz.
 Acori vulgaris, Pſeudo-acori, Schwertelw.
 A. veri, calami aromatici, Calmus.
 Allii, Knoblauch
 Althææ, ibiſci, Eibiſchwurtzel.
 Angelicæ, Angelickw.
 Anthoræ veræ, Heilgifft/Gifftheilwurtz.
 Apii (vulgaris,) Eppichw.

Ari, Aaronwurtzel/ Teutſch Ingwer.
Ariſari, klein Aaronw.
Ariſtochiæ longæ, lang welſch Oſterlucey.
A. veræ rotundæ, welſch rund Oſterlucey.
A. vulgaris, gemein lang Oſterlucey.
A. fabacæ, runde gemeine Oſterlucey.
Armoraciæ, raphani ſylveſtris, wild Merrettig.
Aſari, Haſelwurtz.
Aſparagi, Spargenw.
Bardanæ, groſſe Klettenw.
Biſtortæ, Serpentariæ, Natterw.
Borraginis, Borretſwurtz.
Bryoniæ, Stickw. Zaunruben.
Bugloſſæ, Ochſenzungenw.
Cardopatii, Carlinæ nigræ, Eberw.
Caryophyllatæ, Benedictw.
Centaurei majoris, Rhapontici Offic.
Chelidonii majoris, Schöllw.
Ch. minoris. Schorbocksw.
Chinæ, Chinew.
Cichorei, Wegwartw.
Conſolidæ, majoris, Symphyti, Beinwelle/ Wallwurtz.
Cucumeris aſinini, Eſelkürbisw.
Curcumæ, Geelſuchtw.
Cyclaminis, Arthanitæ, Schweinbrotw.
Cynogloſſæ, Hundszungenw.
Cyperi longi, langer wilder Galgan.
C. rotundi, rund wild Galgan/ Cypernw.

Dictamni albi, Fraxinellæ, weiſſer Diptamw.
Doronici, Gemſenw.
Ebuli, Attichw.
Ellebori albi, weiß Nießw.
E. nigri veri Stiriaci, ſchwartz Nießwurtz/ præp.
E. nigri vulgaris, gemein Chriſtwurtz.
Endiviæ, Endivienw.
Enulæ Campanæ, Helenii, Alantwurtz.
Eryngii, Mannstrew.
Eſulæ minoris, klein Wolffsmilchw.
Filicis, Farnw.
Filipendulæ, Saxifragiæ rubeæ, roht Steinbrechw.
Fœniculi, Fenchelw.
Gentianæ, Entzianw.
Glycyrrhizæ, Liquiritiæ, Süßholtz.
Graminis, Queckengraßw.
Hermodactyli, weiſſe Zeitloſen.
Hirundinariæ, Vincetoxici, Schwalbenw.
Hyoſcyami (excorticati,) Bilſamw.
Imperatoriæ, Oſtrutii, Meiſterwurtz.
Iridis Florentinæ, wolriechend Violwurtz.
I. Noſtratis, Schwertelw.
Juniperi, Wacholderw.
Lapathi acuti, Oxylap. Mengelwurtz
Leviſtici, Liebſtöckelw.

Lilio-

Liliorum alborum, weiß Lilien-zwibel.
Malvæ, Pappelw.
Mandragoræ, Albraunw.
Mechoacannæ, Mechoacæ albæ, weiſſe Rhabarbara.
M.nigræ, Gelapæ, Chelapæ, Chiolappa, ſchwartz Rhabarb.
Meu. Behrw.
Mezerei, Laureolæ, Seidelbaſt/ Kellershals
Morſus Diaboli, Succiſæ, Abbiswurtz.
Nymphеæ albæ, Nenupharis, weiß Seeblumenw.
N.luteæ, gelbe Seeblumenw.
Ononidis ſeu Anonidis, Hewhechelw.
Paſtinacæ ſylv. Paſtinackw. Vogelneſtw.
Pentaphylli, quinquefolii, Fünfffingerkrautw
Petaſitis, Peſtilentzwurtz / Neunkrafftw.
Petroſelini, Peterſilienw.
Peucedani, Haarſtrangw.
Pœoniæ, Peonienwurtz/ fœminæ. Maſculæ.
Pimpinellæ, Germanicæ, Bibenelwurtz.
P. Italicæ, ſanguiſorbæ, Blutkrautw. welſch Bibenell.
Plantaginis, Wegbreitw. Wegerichwurtz.
Polypodii quercini, Engelſüß.
Pyrethri, Bertramw.
Rapa, Ruben.
Raphani domeſtici, ſ. vulgar. Rettich.
R. Marini, Meerrettich.
Rhabarbari veri, Rhabarbar.
R. Monachorum, Münch Rhabarbar.
Rhapontici veri, Rhapontick.
Rhodia, Roſenwurtz.
Rubiæ tinctorum, Ferberröthe.
Ruſci, Bruſci, Mäußdornw
Sarſæ parigliæ, Saſſaparilla, Sarſaparill.
Satyrii, Steendelw Knabenkrautw.
Saxifragæ, ſemen ſaxifragiæ, Steinbrechw.
Scabioſæ, Apoſtemwurtz.
Scyllæ crudæ & præparat. Meerzwibel.
Scorzoneræ, Gifftwurtz.
Scrofulariç, Scrophulariç, Braunwurtz.
Sigilli Salomonis, Polygonati, Weißwurtz.
Siſeris, Secacul, Zuckermohren/ Zuckerwurtz
Taraxaci, Pfaffenröhrleinw.
Tormentillæ, Tormentillw.
Turpethi albi, Turbith.
Tuſſilaginis, Farfarç, Brandlattich/ Hufflattichw
Valerianæ majoris, groß Baldrianwurtz.
V. Minoris, klein Baldrianw.
Verbaſci, Wollkrautwurtz.
Urticæ, Neſſelwurtz.
Xerva, Gifftwurtz.

N. Ex

N. *Ex his uſu crebriori famoſiores ſunt.*

5. Radices aperientes majores: apii, fœniculi, aſparagi, petroſelini, ruſci.

5.----minores: graminis, rubiæ, eryngii, capparis, Ononidis.

Præparata: Quod de herbis diximus & ſimilibus nativis, idem de radicibus dicendum; promptuarium nimirum radices eſſe unde ad omnis generis medicamenta, tam interna quàm externa depromi poſſunt. Hoc tamen de radicibus notare expedit: partes fixiores præ reliquis in radicibus contineri, aptiores itaque eas eſſe ad exhibenda medicamenta parte fixiori celebria, veluti ſunt: Extracta, Salia, Decocta, &c.

Caput XVI.

De Seminibus,

SEmen Acetoſæ, Sawrampfferſamen.

Agni caſti, viticis, Schaffmüllenkörner.

Altheæ, Eibiſchſamen.

Ammeos veri cretici, Ammeyſ.

vulgaris, gemein Ammeyſ.

Amomi.

Anethi, Dillſamen.

Aniſi, Anisſamen.

Apii, Eppichſamen.

Aquilegiæ, Agleyſamen.

Aſparagi, Spargenſamen.

Atriplicis, Möltenſamen.

Aurantiorum, Pomerantzenkern.

Bardanæ, Großklettenſamen.

Baſilici, ozymi, Baſilienſamen.

Bombacis, Goſſypii, Cotti, Xyli, Baumwollenſamen.

excorticatum.

Burſæ paſtoris, Teſchelkrautſ.

Calendularum, Ringelblumſ.

Cannabis, Hanffſamen.

Cardui benedicti, Cardobenedictenſ.

C. Mariæ, Marienđiſtelſ.

Carthami vel cnici, Feldſaffranſ. Florſamen.

excorticat. pulpa carthami.

conquaſſatum.

Carvi, Carveos, Wieſenkümmel/ Feldkümmel.

Cataputiæ majoris, Ricinum, groß Treibkörner.

C. minoris, Eſulæ vulpinæ, Treibſpringkörner.

Cerefolii, Körbelſamen.

Cicera alba, weiß Kichern / weiſſe Zieſererbſen.

C. rubra, rothe Kichern.

Cichorii, Wegwartſ. Wegweißſ.

Cinæ, Santonici, ſanctum, Wurmſamen.

Citri, citrei mali, Citronenkern.

excorticatum.

Coccognidii, klein Kellerhalsſ.

Colocynthidis, Coloquintſ.

Coriandri, Coriander.

præparatum.

Cucu-

Cucumeris, Cucumern.
excorticatum.
Cucurbitæ, Kürbesſamen.
excortic.
Cydoniorum, Quittenkern.
Cymini, Cumini, Römiſch Kümmel.
Dactylorum, Oſſa dactylor. Dattelkern.
Dauci communis, Wildmöhrenſ. Vogelneſtſ.
Cretici.
Ebuli, acini ebuli, Attichſamen.
Endiviæ, Scariolæ, Endivienſ.
Erucæ, weiſſer Senff/gelber Senff. vulgò.
Fabarum, Fabæ, Bonen.
Fœniculi, Fenchelſamen.
Fœnigræci, Bockshornſ.
Fraxini, linguæ avis, Eſchbaumſ.
Fumariæ, Erdrauchſamen.
Geniſtæ, Pfrimmenſ.
Granatorum, Granatkörn.
Halicacabi, Alkekengi, Judenkirſchſ.
Hordei electi, Gerſten.
excortic.
Hyoſcyami albi, Bilſenſ.
Hyperici, Johannskrautſ.
Hyſſopi, Eiſopſ.
Lactucæ, Lattichſ.
Lapathii acuti, Mengelwurtzſ.
Lentium, Lentes, Linſen.
Leviſtici, Liebſtockſ.
Limonium, Limonenkern.
excorticat.
Lini, Leinſamen.
Loti ſativæ, Siebengezeitſ.
Lupinorum, Lupini, Feygbonen.
Majoranæ, Majoranſ.
Malvæ, Papelſ.
Meliſſæ, Meliſſenſ.
Melonum, Melonenkern.
excortic.
Milii, Hirſche.
M. Solis, lithoſpermon, Meerhirſch.
Myrti, Myrtenſ.
Napi, Buniadis, Steckrubenſ.
Naſturtii (hortenſis,) Gartenkresſ.
Nigellæ, Melanthii, Nigellæ Romanæ, ſchwartz Kümmel / ſchwartz Coriander.
Præparat.
Nuclei ceraſorum excortic. Kirſchenkern.
N. Meſpilorum, Neſpelk.
N. Morellorum ſeu perſicorum armeniacor. Morellenkörn.
N. Perſicorum, Pferſingkörn.
Orobi; Erva, Ervenſ.
Oryzæ, Reiß.
Pœoniæ, Peonienkern / fœminæ ac maſculæ.
excortic.
Papaveris albi, weiſſer Magſ.
P. nigri, ſchwartzer Magſ.
Paſtinacæ ſativæ, Paſtinacſ.
P. ſylveſtris, Vogelneſtſ.
Perfoliatæ, Durchwachsſ.
Petroſelini Macedonici, Maſſilienſis, Macedoniſch Peterlein.
P. vulgaris, apii veri, Peterſilienſ.
Pimpinellæ, Bibenellſ.

P.Italicæ,Sanguiſorbæ,welſch Pimpinellſ.
Piſorum,Piſa,Erbſen.
Plantaginis,Wegerichſ.
Porri, Lauchſ Schittlauchſ.
Portulacæ, Burtzelkrautſ.
Pſeudo-melanthii,Kornrathelſ.
Pſyllii, Flöhſ.
Raparum, Rubenſ.
Raphani, Rettichſ.
Roriſmarini,Roßmarienſ.
Ruſci,Rüſtenkörner/Maußdornſ.
Rutæ, Weinrautenſ.
Sambuci,i.e. acini
Satureiæ, Sadaneiſ.
Saxifragiæ albæ,weiß Steinbrechſ.
Seſami vulgaris, Flachsdotter.
Seſelios Cretici, Maſſilienſis, Cretiſcher Seſelſ.
S.vulgaris, Sileris montani, Siller-montanſ.
Sinapis,Senffſamen/rother Senffſ.
Spicæ noſtratis,Spicanardſ.
Staphidis agriæ, Läußkörner.
Sumach. Vide fructus.
Thlaſpi,Bawrenſenffſ.Wegkreſſ.
Thymi,welſch Quendelſ.
Trifolii odorati,Edelkleeſ.
Violarum martiarum,blaw Violſ.
Urticæ majoris, Neſſelſ.
U.Romanæ,Römiſchneſſelſ.

N. *Ex his ſunt nonnulla in praxi famoſiora, adeoq; peculiariter calida vel frigida dicta, Sic ſunt.*

Semina 4. calida majora,aniſi,fœniculi,carvi,cumini.
minora; ammeos,amomi, apii, dauci.

Semina 4. frigida majora; Cucumeris,cucurbitæ,citrulli,melonum.
minora; Endiviæ, ſcariolæ, lactucæ,portulacæ.

Præparata ex ſeminibus, pro re nata fiunt infuſiones, decoctiones, emulſiones,&c.

Caput XVII.

De Succis.

Sanguini animalium reſpondet ſuccus nutritivus in vegetabilibus. Eapropter ut è ſanguinis elaboratione & incorporatione,perittomata diverſa reſultant,ſtercus,ſcil.urina,fel, humor vitriolatus ſeu melancholicus, ſudor, axungia, mucilago, lapilli; quinimo & ſanguis ipſemet quandoque erumpit: Ita in vegetabilibus analogicè correſpondent ſucci diverſorum ſaporum,olea,reſinæ,gummata viſcoſa & reſinoſa,tartari,ſalia,&c. Hac tamen diverſitate, quod animalia excretoriis ſunt dotata,quibus fere perittomata excernuntur,vegetabilia vero raro,niſi velis.1.Quod gaudeant poris inſervientibus exhalationi ſubtiliori. 2. Quod cum floribus tum moſchina ſeu zibettina,i.e.beneolens prorumpat melligo,tum quoque nonnun-

nunquam graveolens quidam ſuccus. Hinc fit ut craſſiora intra ipſum vegetabile fere maneant, atteque opus habeant, qua ſequeſtrantur. Accidit nihilominus in quibusdam, quod ex nimia redundantia ipſamet ſibi exitum quærant, eodemque dato, (V.g. inciſione, &c.) promptius effluant. Sũt hujusce generis perittomata. 1. Aquea; ſucci. 2. Terreſtria, Gummi. 3. Sulphurea; Olea, Balſama, Reſinæ, Gummireſinæ. 4. Salina, Saccharum, Tartarus.

N. *Succi qui ſponte vel trunci inciſione profluunt; etſi plures dari poſſint, V. g. ſuccus betulæ, qui in Finlandia & Suecia verno tempore ex vulnerata betula copioſè extrahitur, poſtmodumque potus vice à mulierculis etiam nobilioribus habetur, item ſuccus ſeu lacryma vitis, &c. attamen, nos non niſi officinales hic damus, è quibus inter nativa recenſentur;*

Succi alterantes.

Vinum.
Acetum.
Succus, acaciæ.
Glycyrrhizæ.
Hypociſthid.
Opium.

Præparationes horum. Vide infra de ſuccis, & ſpeciatim lib. 4.

Purgantes.

Manna.
Aloe.
Elaterium.

De his vide itidem lib. 4.

CAP. XVIII.

De Oleis & Balſamis.

OLea, & balſama in Officinis pro nativis habita, ſunt:

Oleum olivarum.
Omphacinum.
Petroleum.
Oleum terræ.
Balſamus de Tolu.
de Mecha, ſ. balſamus verus.
Peruvianus.
Liquidambar.
Styrax liquida.

Vires: *Vide ſingulatim, lib. 4.*

CAP. XIX.

De Reſinis.

REſina ῥητίνη lacryma ſeu liquor eſt pinguis ac oleaginoſus tum ſponte ex arboribus profluens, tum interdum accedente vulneratione. Eſtque duplicis conſiſtentiæ; liquidiuſcula aut duriuſcula.

Reſinæ liquidiuſculæ ſunt.

Terebinthina Cypria.

Veneta.
Vulgaris.
Pix liquida:
Reſinæ duriuſculæ ſunt.
Reſina animе. Offic. Gum. Animе.
Caranna.
Coopal.
Elemi. Offic. Gum. Elemi.
Lacca.
Pix græca. Colophonia.
Tacamahaca.
Thus.

Vires: *Reſina omnis calefacit, ſiccat, digerit, mollit, tenuium eſt partium magis minus, diſcutit, tuſſi, ac tabi convenit, anodyna eſt vulneraria & lithontriptica. Uſus reſinarum tum internus eſt tum præcipuè externus in unguentis, Emplaſtris, &c.*

Præparata. 1. Vexamen chymicum reſinarum in deſtillatione præcipuè conſiſtit, quam non incongruè rectificationem dixeris, quippe qua non ſecus ac in rectificatione oleorum, primum △ leniori, pars oleoſa purior ſubtilior & clarior elicitur: igne dein fortiori, pars craſſior & coloratior, coloris ſcil. flavi: igne tandem magis validiori, oleum coloris rubei propellitur. Hæc ſi ſeorſim excipere libet, triplicis generis nanciſceris olea, quorũ primum quod clarum, ſpiritus dici ſolet; ſubſequens flavum, olei nomẽ retinet; ultimum, rubrum balſamum appellatur. Denique quia reſinæ craſſioris ſunt ſubſtantiæ, relinquunt & craſſiorem remanentiam, cui colophoniæ nomen impoſuere; à Colophone regione, unde olim advehi ſuevit. Modum deſtillandi vide ſis in oleis.

2. Præter deſtillationem ſubjiciuntur nonnunquam & Extractioni, quæ tamen potius depuratio quam Extractio dicenda erit.

3. Fit & lotio reſinarum, dum in ▽m puram demerguntur & agitantur, cujus rei gratia non abs re erit, reſinas ad ignem fundere & hinc in ▽m conjicere.

CAPUT XX.

De Gummi Reſinis.

GUmmi-reſinas voco, concretas arborum lacrymas in oleo quidem promptius attamen & in aqua licet difficulter ſolubiles. Tales ſunt.
Caphura.
Maſtiche.
Styrax calamita.
Huc. Myrrha &
Bdellium.

Vires & præparata quia fere diſcrepant, Vide lib. 4.

CAP.

CAPUT XXI.

De Gummatis.

GUmmi ſeu gummata ſunt concreti liquores, aqueis faciles ſolutu, profuſi tum è ſtirpibus ferulaceis, tum ex fruticibus, tum ex arboribus excelſis. Ex his ſunt quæ ferulacea vulgò dicuntur, à ferulaceis arboribus, è quibus ſtillant. Suntque

Gummi Ammoniacum.
Galbanum.
Euphorbium.
Opopanax.
Sagapenum.
Sarcocolla.

Vires, *calida ſunt, emolliunt, diſcutiunt, tartaream mucilaginem reſolvunt. Uſum internum vide ſpecialim. lib. 4.*

Præparata. 1. Gummi depuratum. Nimirum quia gummi pleraque heterogeneis (arena, ſabulo, &c.) conſpurcata afferuntur, expedit illa depurare. Hoc fit ſolvendo in liquore aqueo (calido) ſolutum colando, exprimendo, & denique lento calore inſpiſſando.

2. Extractum Viſcoſum ſeu viſcus. Vide infra in Extractis.

Vires *conveniunt cum gummatis mucilaginoſis, quia non eſt niſi pars mucilaginoſa à parte reſinoſa ſequeſtrata.*

3. Extractum reſinoſum. Vide item infra in Extractis.

Vires. *Virtutes quæ integro gummi adſcribuntur, latitant præcipuè in reſina, unde & reſina in medicamentis tam internis quam externis, ſucceſſu feliciori adhibentur. Ex iiſdem deſtillatur quoque felicius oleum, quàm ex integro gummi.*

4. Oleum ſtillatitium. Vide infra in Oleis.

Gummata mucilaginoſa ſunt.
Gummi Arabicum.
Ceraſorum.
Sandaracha.
Tragacanthum.

Vires. *Sunt Emplaſtica, incraſſant, acrimoniam hebetant, aſperitates leniunt, &c.*

CAPUT XXII.

De Animalibus Officinalibus integris.

APes ſiccæ, gedörrte Bienen.
Bufo exiccatus, gedörrte Kröten.
Cantharides ſiccæ, Spaniſche Mücken
Cicadæ ſiccæ, Hewſchrecken.
Lumbrici ſiccati, gedörrte Regenwürm.
Millepedæ ſiccæ; aſelli, Eſelchen.
Scinci.
Scarabæi pilares, Käfer/Schröter.
Serpens exiccatus, Schlangen.
Huc Mumia, Mumie.

Caput XXIII.

De partibus Carnoſis Uſitatioribus.

Cor Galeritæ.
Lupi.
Epar Lupi.
Porci.
Ranarum.
Tauri.
Lien Bovis.
Pulmo Agni.
Suis.
Urſi.
Vulpis.

Vires: *Partes carnoſæ ut & ipſamet animalia carnoſa integra ſive viva, ſive diſcerpta & adhuc calentia ea ſint, ſi extrinſecus membro alicui imponuntur, vim habent fomentativam, paregoricam, diſcutientem. Hinc uſus maximi in phrenitide, cephalalgia, vigiliis. Applicari nimirum poſſunt capiti, cervici, plantis pedum. Impoſita tumoribus peſtilentialibus uti & ictibus animalium venenatorum, præmiſſa tamen ventoſarum applicatione, eliciunt virus: Attritus à calceamentis attractos, ab inflammationibus tuentur. In ſpecie pars quælibet ſuum ſimile reſpicit, Epar epata: Lien, Lienes, &c. Specialiora dabuntur lib. 5.*

Præparata uſitatiora ex partibus carnoſis ſunt, Decocta, Extracta, Deſtillata, &c. Vide ſuis locis.

Caput XXIV.

De Partibus Membranoſis.

Inteſtina Lupi.
Vulpis.
Teſticuli Apri.
Caſtoris ſeu Caſtorium,
Bibergeil.
Priapus cervi.
Tauri.
Secundina cervina.
Umbilicus Infantis.
Rete ex animalibus.
De ſingulis. Vide lib. 5.

Caput XXV.

De Cornibus.

Cornu Alcis.
Bovis.
Bubali.
Cervi.
Hirci.
Rhinocerotis.
Tauri.
Huc Unicornu.

Vires. *Frigida & ſicca habentur, diſcutiunt, incidunt, ut plurimum ſudorem mo-*

movent, atque alexipharmaca ſunt, pro diverſa tamen natura animalium, de qua ſigillatim. lib. 5.

Præparata. 1. Cornu præparatum (in ſpecie ſic dictum.) 2. Cornu uſtum, Vide calcinat. c. 43. 3. C. philoſophicè calcinat. Vide ibid. 4. Magiſterium. 5. Galreda, Gelatina. 6. Liquor ſeu ſpiritus. 7. Oleum. 8. Sal volatile. 9. Extractum. 10. Quinimò nec decoctionibus infuſionibusve vires ſuas denegant.

Caput XXVI.

De Oſſibus.

CRanium, humanum (non inhumatum.)
Dens Apri.
Elephantis. Ebur.
Lupi.
Os de Corde cervi.
Oſſa Hominis.
Lupi.
Tauri.
Talus Leporis.
Porci.

Vires. *Oſſa in genere vim habent exiccandi diſcutiendi, adſtringendi ſeu fluxiones ſiſtendi, oſſa, ligamentaque corroborandi. Calcanei combuſti ut ſcribit Rhaſes ſummè pollent adverſus colicos cruciatus. Specialiora vide l 5.*

Præpar. Oſſa ut Cornibus fere cognata ſunt ſubſtantia: ita & præparationibus. Hinc fiunt. 1. Os præparatum (in ſpecie ſic dictum.) 2. Galreda ſeu Gelatina. 3. Magiſterium. 4. Liquor ſeu ſpiritus acidulus. 5. Oleū. 6. Sal volatile. 7. Spiritus eſſentificatus. Vide infra ſuis locis.

Caput XXVII.

De Cruſtaceis ſeu Teſtaceis.

LApides cancrorum ſeu Oculi cancrorum, Krebsaugen.
Carpionis, Karpffenſtein.
Percarum, Perſichſtein.
Trutarum.
Mandibula Lucii, Hechtekiefer.
Conchæ, concharum teſtæ oblongæ.
Entalium.
Dentalium.
Mater perlarum.
Teſtæ ovorum.
ſtruthionis.

Vires. *Cruſtacea omnia, quia natura ſunt ſalina & tartarea, medicamenta ſuppeditant excellentiſſima ad reſolvendum tartarum ſeu calculum, ad ſtranguriam, dyſſuriam, Iſchuriam, difficultates & ſuppreſſiones urinæ, ad colicas paſſiones, ad tartareos morbos pulmonū, &c.*

Ex-

Extrinſecus uſui ſunt creberrimi in dentifriciis, præcipuè ſi cremata fuerint, hinc & in rimis cutis ſolidandis, exiccandis, &c.

N. *Omnia genera lapidum, qui in capitibus piſcium reperiuntur, trita & cum vino exhibita, colicum dolorem compeſcunt & calculum qui in renibus defixus jacet, atterunt & comminuunt.* Wecker ex Galeno & Avicenna, &c.

Præparata nihil ferè peculiare habent à præparationibus lapidum mineralium, de quibus lib. 3. Hinc fieri poſſunt. 1. Calcinata. Vide c. 43. 2. præparata (ſtricte dicta) 3. Sal (impropriè ità dictum.) 4. Magiſterium, 5. Liquor ſeu oleum per del.

CAPUT XXVIII.

De Lapillis.

Lapilli quamvis in animalibus plurimis, plurimisque animalium cavitatibus reperiantur; attamen ſunt rari ac præter lapidem Bezoar (de quo lib. 5.) fere nulli, qui in officinis proſtent. E re foret nihilominus, ob inſignem vim, quam in calculo reſolvendo obtinent, in promptu nonnullos habere. Quales ſunt:

Lapilli in Ventriculo & Veſica fellis tauri.

Calculus humanus, Ludus Paracelſo dictus, &c.

Lapilli hirundinum.

Præparata eadem exhibere poſſunt, quæ alii lapides.

CAPUT XXIX.

De Lacte & ſero Lactis.

Lac eſt ſanguis vi mammarum pro fœtus nutrimento elaboratior redditus. Ex variis lactis generibus præ reliquis inſerviunt medicinæ:

Lac Aſininum, (quod tamen noſtratibus minus uſitatum.)

Caprinum.

Humanum.

Ovillum.

Vaccinum.

Optimum eſt ex animali ſano non nimis pingui; ætatis mediæ, recens mulctum, colore candidum, quod ungui inſtillatum cogitur.

Vires. *Refrigerat, humectat, mollit, paregoricum eſt, acrimoniam mitigat. Hinc uſus inſignis in dyſenteria (clyſmatiſatum) in phthiſi, &c. Extrinſecus in oculorum deſtillationibus, capitis dolore (excellit cremor.)*

N. *Lac etſi optimè nutriat, tamen non omnibus æque commodum eſt: Nocet enim in viſceris intemperie & febri; quia facilè corrumpitur, malumq; adaugere*

augere aptum eſt. Capiti itidem & nervoſo generi minus convenit.

Præparata ex lacte, Butyrum, ſcil. Lac coagulatum, Serum & Caſeus, inter nativa merito recenſentur.

Vires. *Butyrum convenit, ut, conſiſtentia, ita & viribus generalibus, cum axungiis.*

Lac coagulatum vim habet refrigerantem ac anodynam.

Caſeus in medicina rariſſimi eſt uſus. Recentem imponunt nonnulli Epati ad æſtum febrilem comprimendum, vetuſtum ſunt qui commendant ad reſolvendos tophos podagricos.

Serum lactis, ſeu Aqua lactis, fit duplici modo, per ſe & per admiſtionem rei ſeparationem Juvantis. Per ſe ſecernitur caſeoſa ſubſtantia à ſeroſa, ſi lac (non nimis recens) calori exponatur. Admiſcentur, quæ ſeparationem Juvent. coagulum v. g. vituli, agni, &c. liquor acidulus, herba acidula, v. g. acetum. Spir. Vitr. acetoſa.

N. *Sunt qui ſerum cum petroſelino factum poſcam Italicam appellant.*

Vires. *Calfac. & ſiccat, abſtergit, alvum ſubducit, urinam ciet. Hinc uſus crebri in Infuſionibus purgantibus; abſtergentibus, &c. Extrinſecus exterget ſcabiem. datur per ſe ab ℥ij. ad ℔j.*

N. *Integrum tractatum, de facili medicina per ſeri & lactis uſum conſcripſit Ioannes Coſtæus.*

Caput XXX.

De Felle.

Fel eſt portio chymi excrementitia, flava, amariſſima, acerrima, in epate ab utiliore parte ſeparata, inque veſiculam propriam collecta, unde per alvum ſubducitur, & tranſeundo alvum ſollicitat:

Uſitatiora ſunt.

Vel Bovis ſeu Tauri.
Capræ.
Ovis.
Suis.
Urſi.

Fel omne deſumendum eſt ex animalibus mediæ ætatis, quæ neque famem neque ſitim paſſa ſunt, neque exercitio nimium defatigata neque ira percita; intellige niſi exaltatum fel deſideraveris.

Vires. *Fel omne calefacit, ſiccat, incidit, terget, diſcutit, expultricem ſtimulat, lumbricos amaritudine fugat. Hinc medetur (extrinſecus,) hebetudini ac albedini oculorum, purulentiæ aurium, &c.*

N. *Differunt autem inter ſe non modo ſecundum magis & minus, ſed & viribus peculiaribus, tum à natura alimenti, quò animal paſcitur; tum à natura ipſiusmet animalis dependentibus. Inter quadrupedum fella efficaciſſimum eſt*

eſt taurinum: Inter avium, præſtantiſſimum habetur fel perdicis & gallinæ. In genere tamen avium fella fortiorum virium cenſentur, quam terreſtrium.

Præparata. Fieri quidem poſſunt, Extracta cum V. ex fellibus ſiccatis. Verum præter Tincturam illam Coſmeticam ex felle taurino confectam nullum in praxi vidiſſe memini.

CAPUT XXXI.

De Medullis.

Μυελός. Medulla eſt pinguedo oſſium cavitatibus, velut nutrimentum inſita.

Suntque Officinales.

Medulla Bubula ſeu bovilla.
- Canina.
- Cervina.
- Equina.
- Hircina.
- Hœdina.
- Ovilla.
- Vitulina.

Vires. *Calfacit, emollit, rarefacit, ulcera explet, Hinc proficuus medullarum uſus in tumoribus induratis & ſcirrhoſis, &c.*

N. *Optima habetur cervina, dein vitulina: Medulla Hircina & bubula tum acrior eſt, tum ſiccior, ideoq; ad molliendum minus idonea.*

Eſt & medulla ſpinæ dorſalis cerebrique, id eſt, ſubſtantia molliuſcula in cavitatibus eorum collocata. Verum excepto cerebro leporino, reliquæ uſus ſunt rariſſimi.

Præparata exinde fieri poſſunt præcipua, Aqua ſtill. & Oleum.

CAPUT XXXII.

De Pinguedinibus ſeu Axungiis vel adipibus.

Axungia. Adeps. Pinguedo. Agnina, Lämmerſchmalz/ oder Fett.
- Anatina.
- Anſerina.
- Aprugna.
- Ardeæ.
- Aſchii ſ. Thymalli piſcis.
- Canina.
- Caponis.
- Caſtoris.
- Cati ſylveſtr.
- Ciconiæ.
- Cuniculi.
- Erinacei.
- Gallinæ.
- Humana.
- Leporis.
- Lucii piſcis.
- Lupi.
- Muris montani.

Ovis

Ovis ex lana. OEſypus.
Porcina ſeu ſuilla.
Serpentum.
Taxi ſeu Melis.
Urſi, fœminæ & maſculi.
Vulpis.
Vulturis.

Huc. Butyrum & præcipuè majale.

Vires. *Calfaciunt, humectant, emolliunt, abſtergunt, digerunt, pus movent, anodynæ ſunt plus minus. Nimirum quia pinguedo vires quadantenus ſecundum naturam animalis ſui ſortitur, prout hujus natura fuerit, ita & illius. Imbecillior eſt ſuilla (quia ſus frigidior & humidior) hac paulo fortior vitulina; hinc gallinacea; efficaciſſima omnium eſt anſerina.*

N. *Quoties adipis abſoulte fit mentio, recipe ſuillam, recentem, ſine ſale, candidam.*

Præparat. Oleum ſtillatitium.

N. *Quomodo axungia lavetur & aſſervetur, Vide lib. 1. cap. 29.*

CAPUT XXXIII.

De Sanguine.

HEbr. Dam. Arab. Dem. Eſt proximum animalium nutrimentum ex chylo in Venis & Epate elaboratum, adeoque de naturâ animalis magis participans quam ipſe chylus. In Officinis quidem nulli proſtant, adhiberi tamen nonnunquàm ſolent maximè recentes.

Sanguis, Anatis.
Anſeris.
Aſini.
Canis.
Columbæ.
Equi.
Hirci.
Hœdi.
Hominis.
Muliebris menſtruus.
Leporis.
Perdicis.
Tauri.
Turturis.

Vires. *Calefacit, adſtringit, ſanguinis fluxus cohibet, magis minus pro natura diverſa animalium, nutrimentique; qua ratione & viribus peculiaribus inter ſe differunt. Avium ſanguis, quia nitroſa plerunque ſcatet facultate, incidit, abſtergit, calculum atterit, oculorum ſuffuſioni confert; ut columbæ, milvi, vulturis.*

Præparata. Anatomia ſanguinis exhibet. 1. ▽m ſeu ſpiritum. 2. Oleum. 3. Sal volatile. 4. Sal fixum. His adjunge balſamum antipodagricum & magiſterium, cujus formulas vide lib. 5. de homine.

CAPUT XXXIV.

De Sevis.

SEvum. Cervinum.
Damæ.
Equinum.
Hircinum.
Hœdinum.
Ovillum.
Taurinum.
Vitulinum.
Huc. Cera.

Vires. *Sunt calida & humida moderatè vel gr. 1. molliunt, diſcutiunt, aliquantulumque adſtringunt.*

Præparata rara per ſe exhibent, utplurimum emplaſtris aliisque inungendorum formulis inſerviunt. Si quis tamen ea deſtillationi ſubmittere velit, poterit id probè ad modum, quo Gummi-reſinæ deſtillantur.

CAPUT XXXV.

De Stercore & Urina.

STercus nihil eſt aliud, quam nutrimenti aſſumpti pars inutilior, craſſior, feculentior, à parte utiliori in ventriculo & inteſtinis virtute chylifica aliquantulum immutata & hinc per anum excreta.

N. *Conſtat 1. ſpiritu volatili fœtente flagrabili (♀ fœtidum vocant,) 2. Sale fixiori (quo agri fœcundantur) tum quoque 3. terreis ac 4. aqueis portionibus, quæ prioribus illis ſubjectum præbent.*

Stercora in Medicina uſitatiora ſunt.

Stercus. Anſerinum.
Aſininum.
Aprignum.
Bovillum ſ. vaccinum.
Caninum ſeu Album-græcum Officinarum.
Caprillum.
Ciconiæ.
Columbinum
Equinum.
Gallinaceum.
Humanum.
Lupinum.
Muris. Muſcerda.
Ovillum.
Paſſerculi.
Pavonum.
Suillum.

Vires. *Virtutes ſtercorum eruendæ ſunt, tum ex natura rei alimentariæ, tū ex natura animalis, cujus vi chylifica aliquantulum eas immutari diximus. Avium excrementa (quia harum natura utplurimum calidiſſima eſt) tota ſunt nitroſa, unde & mirificam vim habent, diſcu-*

diſcutiendi, incidendi, attenuandi, diſſolvendi, aperiendi, abſtergendi, (ſcil. maculas cutis) diverſimode tamen, prout ſc. diverſæ aves ſunt, diverſisque vivunt alimentis. Iumentorum ſtercora vim obtinent anodynam, refrigerantem, diſcutientem, exhibenturque intus & extra.

Præparata præcipua quæ inde exhiberi poſſunt ſunt.

1. Aquæ ſtillatitiæ. 2. Olea ſtillat. 3. Salia.

N. *Præter* ▽*m ex ſtercore vaccino (omnium florum dictam) non memini alias eſſe uſitatas.*

De Urinis.

Urina eſt veluti colamen chymi & ſanguinis, conſtans ex Sale viſcoſaque terra humiditati phlegmaticæ immixta.

Raræ etſi ſint quæ in uſum medicum veniunt, tamen viribus non carent inſignibus, præcipuè:

Urina humana.
 Caprina.
 Ovilla.

Vires. *Calfaciunt, ſiccant, abſtergunt, putredini reſiſtunt. Urinam pellunt, &c.*

Præparata. Spiritus Salque volatile, Sal fixum. Vide lib. 5. de homine.

Caput XXXVI.

De Unguibus & Ungulis Officinalibus & de Coagulis.

Ungulæ uſitatiores ſunt.

Ungula Alcis.
 Aſini.
 Bovis.
 Canis.
 Equi.
 Lyncis.

His addere licet Unguem odoratum ſeu blattam byzantiam.

Vires. *V. de ſeorſim lib. 5.*

Præparata. Præparata in ſpecie ſic dicta. Magiſterium, quibus addi quoque poteſt oleum ſtillatitium.

Coagulum nihil aliud eſt, quam lactis in Ventriculo quadrupedum, quæ adhuc ſugunt, concretio & condenſatio. Sic ſunt

Coagulum Agni.
 Equi. Hippace.
 Hœdi.
 Leporis.
 Vituli.

Excipiendum coagulum antequam ipſa animalia aliud quippiam præter lac maternum degustaverint.

Vires. *Coagulum omne,* teſte Galeno, *acris & digerentis eſt facultatis, adeoque exiccatoria.*

CAPUT XXXVII.

De Acetis.

ACeta quæ in Officinis proſtant, vel mera ſunt, vel qualitatibus medicamentalibus aliunde impræ-gnata.

De meris horumque præparationibus agetur peculiariter lib.4.cl.2.

Aceta qualitatibus aliunde impræ-gnata (præter pauca alia, de quibus d.l.) fiunt ex Aceto vini optimo, ac vegetabilibus, ſuntque vel inſolata ſive infuſa ſaltem, vel quoque, quæ pauciſſima tamen ſunt, deſtillata.

Modus fiendi: ℞. Materiam inſolandam puram atque exiccatam, præpara ad infuſionem, (*ut fit in decoctionibus incidendo ſc. quæ incidenda ſunt, contundendo quæ contundenda, &c.*) Hinc imple lagenam vel vitrum ac affunde acetum vini acerr. donec ad lagenæ cervicem pertingat: Orificio bene clauſo colloca in locum tepidum, vel temperatum & acetum viribus rerum infuſarum impræ̈gnabitur.

N. *Vegetabilia aliquantulum areſacta recipere oportet; ne ſqualore ſuo acetum corrumpant.*

Modus *deſtillandi* non diſcrepat à deſtillatione aceti ſimplicis de qua lib.4.claſſ.2.

— Aceta Officinalia ſimpliciora fiunt per ſolam inſolationem: ſuntque uſitatiora.

Acetum Anthoſatum ex inf. florum anthos.
Calendulatum ex floribus.
Caryophyllatum ex flor.
Cort.citr.
Fragor.è fructib.
Lavendul.è flor.
Menthæ: ex foliis.
Papav.rhæad.è fl.
Roſat.ex flor.
Rub. Idæi. è fructibus.
Rutac. è fol.
Sambuci: ex florib.
Scordii: è fol.
Scylliticum, è rad.
Violar.purpur.è floribus.

Aceta compoſita ſunt.

Acetum Alexicacum ſ. Deſtillatum alexic.F.F. *v.infra.* N°.1.
Bezoardicum. 2.
Prophylacticum FF.3.
Rutaceum.F.F. 4.
Theriacale Auguſt.

1. *Acetum agreſtinum ſolutivum Cl. D.D. S. Cloſſei Archiatr. apud Metenſes celeberrimi.*

℞. Succi agreſtæ ſive omphacij depurati ℔ ij.
fol.Sen.Oriental. ℥ij.
ſem.anis.contuſ. ℈j
rad.mechoac.in tenues lamellas diſſectæ, (non autem pulueris.

alias

alias infuſum evaderet viſcidum) ℥ß.
garyoph. integr. n. ij.
Macerentur in Lagenâ loco frigido & de iſto iſto aceto agreſtino permiſce cochl. ij. aut iij. in juſculis condimenti loco, in quibus prius diſſoluta ſit ℥ß. cremor. ♀. Adultis detur doſis ſuperior integra.

Hujus remedii aſſiduo uſu hemitritaũ & morbos Chronicos, quamvis longâ patientiâ edomari, probatum eſt.

2. *Acetum Alexitacum ſeu Deſtillatum alexic. F. F. i. e. Francofurtenſe.*

℞. Rad. Tormentill.
Zedoar.
Biſtort. ã. ℥ij.
Angelic.
Imperator.
Hirundinar. ã. ℥iß.
Pimpinell.
Dictamn. alb.
Ariſtoloch. rot. veræ. ã. ℥ij.
Herb. Card. bened.
Galeg.
Scord. ã. Miß.
Sed. maj.
Endiv. ã. Mij.
Fl. Calendul. Miiß.
Roſar. rub.
Nymph.
Borrag.
Tunic.
Sambuc. ã. M.ß.
Poma citria recentia minimeque putrida N. viij.
Inciſis incidendis, ac contuſis contundendis affunde ✝ acerr. ℔. X. ſtent in infuſione ♂ (3) poſtea deſtillentur per ✕✕ vitreum.

3. *Acetum Bezoardicum, F. F. Cl. Dn. D. de Spina.*

℞. Rad. Enul. camp. ℥ij.
Angelic.
Oſtrut.
Valerian.
Vincetoxic.
Chelidon.
Pimpinell. ã. ℥vj.
Gentian.
Diptamn. alb.
Ariſtoloch. rot.
Tormentill.
Scabioſ.
Succiſ.
Petaſit.
Zedoar. ã. ℥ß.
Bacc. Junip. M. iiij.
Myrrh. elect. ℥ß.
Fol. Rut.
Chelidon. maj.
Scord.
Chamædr.
Card. bened. ã. Mij.
Incidantur & contundantur ut eſt moris, dein affunde.
Aceti vini acerr. ℔. viij.
Spir. Vini ℔. iij.
Theriac. Androm. ℥ij.

Spir.

Spir. ♀i. ℥ß.
Camphor. ʒij.

Digerantur per dies aliquot (14.) dein exprimantur, filtrenturque per chartam.

4. Acetum confortans S. Cloſs.
Pulſeſſig.

℞. fol. rut. Miij.
fumar. Mj.
Baccar. Juniper. ℥ij.
Garyophill.
Macis.
Nucis moſch.
Teſticul. caſtor. ā. ℥ß.

Contuſis affunde acet. ros. ℔iiij.

Inſola per aliquot dies vel macera retrò fornacem.

Vires. *Gravidis, puerperis, & ab utero ſyncopizantibus prodeſt, odorando, tẽpora fricando, & pulſui utriq; ex linteis eo madentibus, alligando. In febribus malignis commodè additur campb. ʒj.*

5. Acetum Prophylacticum F. F. Cl. Dn. D. Arnoldi VVeickard.

℞. Rad. Angelic.
Zedoar.
Leviſtic.
Pimpinell. germanæ.
Rut. ā. Mj
Turbith. el. ʒij.
Cort. citr. recent. ʒiij.
Baccar. Juniper. bene matur. ℥iß.
Laur. ℥j.

Inciſa & contuſa, ut moris, macerentur cum acet. acerr. Menſ. ij. poſtea deſtilletur per ⩙ vitreum. Servetur pro uſu.

Vires. *Inſignes vires bezoardicas aceta hæc recenſita obtinent, quibus non modo contagioſos morbos præcavere, ſed & per ſudorem, urinamve expellere pollent.*

4. Acetum rutaceum. F. F.

℞. Fol. Rut.
Scord.
Card. benndict.
Tanacet. ā. Mj.
Bacc. Juniper.
Rad. Angelic. ā. ℥ij.
Zedoar.
Cort. citr. ā. ℥ß.

Incidantur minutim, ac infundantur in ✚ optimi ℔. vj.

Viribus *convenit cum prioribus.*

CAPUT XXXVIII.

De Aquis deſtillatis.

AQuæ, in Officinis, diverſimodè paratæ proſtant, ſimulac diverſæ naturæ: aqueæ ſcil. i. e. ad naturam aqueam accedentes, vel ſpirituoſæ, i. e. ſpirituum naturam referentes.

Modus parandi vel deſtillatio eſt vel infuſio, decoctiove, vel commixtio.

N. *Mo-*

N. *Modos deſtillandi. Vide lib. 1.*

Deſtillatio aquarum pro diverſitate materiarum diverſimodè peragitur, idque non modo ratione caloris diverſi, verum etiam ratione inſtrumentorum variantium.

In regno MACROCOSMICO aquæ ferè ſingulæ peculiares deſtillandi modos obtinent, ideoque ſpecialiter deſcribendæ erunt lib. 3.

In R. VEGETABILI deſtillantur aquæ ex *herbis, floribus, fructibus, radicibus, lignis & aromatibus.*

I. *Ex herbis & floribus viridibus.*

1. ℞. *Herb.* vel *Flores* q. v. incide minutim conquaſſave, ac affunde ▽m (ne empyreuma contrahat) deſtillaque per MB.

N. 1. *Ex herbis floribusve virentibus tenerioribus (quorum vis facile evaneſcit) ut & frigidioribus, deſtillantur aquæ per MB: Ex aromaticis autem ut & calidioribus, quorum vis non ita volatilis, profundiusq; inhæret, commodius per veſicam eliciuntur.*

N. 2. *Herba odor quò facilius expirat, eò tepidiore MB. utendum.*

N. 3. *Si nobiliores expetis aquas, affunde deſtillatam ſuper materiam novã, ac deſtilla denuo.*

N. 4. *Non abs re fuerit præmittere macerationem dies unius ac alterius, vel & fermentationem, addito, ſi libet, tantillo ⊖is vel fecum cerevisiæ, præcipue ſi olea expetuntur.*

N. 5. *Si colorem nativum ſpiritibus & aquis deſtillatis cõciliare volueris, impone eos in* ♓ *ut tranſeat ▽ extillans: Verum enimvero, minus durabilis ▽ illa futura eſt.*

2. ℞. Succum ex herbis expreſſis ac deſtilla.

II. *Ex herbis ſiccis.* ℞. Herbam quamcunque vis, incide & affuſa aquã calida macera aliquandiu; hinc deſtilla.

N. *Ex* herbis *calidis & odoratis melioris notæ ▽a & olea deſtillantur, ſi ſicca deſtillationi ſubjiciantur.*

III. *Ex Fructibus.* ℞. Fructus maturos. E.g. poma, ſcinde minutim vel conquaſſa ac deſtilla per MB.

N. *Ex mollioribus exprimi poteſt ſuccus ac deſtillari.*

IV. E *Seminibus.* ℞. Semina groſsè contuſa, macera cum ▽ hinc deſtilla per veſicam.

V. Ex *Radicibus.* ℞. Radic. conquaſſa, macera cum ▽ ac deſtilla per Veſic.

N. *Raræ ſunt ▽æ ex ſolis radicibus deſtillatæ.*

VI. Ex *Lignis.* Ex lignis quæ eliciuntur, ſpirituoſæ imprimis ſunt, ideoque ad ſpiritus referendæ. Videri quoque poſſunt earum deſtillationes in oleis deſtillatis.

VII. Ex *Aromatibus.* ℞. Aromata groſsè contuſa, macera cum mẽſtruo idoneo per aliquot dies (4. 5. 6.) dein deſtillentur per veſicam. Sic ſtillat ▽ & oleum. Hæc ſepara & ſi opus rectifica. *Vide de oleis ſtillat. quia uno & eodem*

eodem actu ▽ *& olea ex aromatibus proliciuntur.*

N. 1. *Menſtruum in ſingulis debuit.*

N. 2. *Aquæ hæ ſpirituoſa ſunt.*

In Regno ANIMALI eliciuntur aquæ 1. ex *animalibus integris* molliusculis, mucilaginoſiſque 2. ex *partibus molliuſculis*, V. g. Cerebro ſpinalive medulla. 3. E *ſanguine*. 4. E *novellis cornibus*. 5. E *ſtercore*.

1. Ex *animalibus integris* mucilaginoſis: ℞. Animalia (lota ſi placuerit) ſcinde minutiſſimè, conquaſſave; hinc deſtilla ex MB vel VB, affuſa, ſi placuerit, ▽ convenienti: Sic paratur ▽ lumbricorum, cochlearum, ut & ſpermatis ranarum.

2. Ex *Medulla Cerebri*, paratur eodem modo, addita ▽ cephalica v. g. tiliæ, pœoniæ, &c.

3. *Sanguinis* deſtillatio etſi itidem è MB perfici queat: præfertur tamen quæ fit igne nudo ex cucurbita fictili. *Vide de oleis c. 70. & ſpiritib. c. 81*

4. E *Cornibus* quomodo liquor ſtillet. Vide de oleis. E *novellis cornibus*, e. g. cervorum fit ▽ per Retortam vel Cucurbitam humilem è MB aut VB affuſo pauco Vino vel & ſine additione. Vide lib. 5. de Cervo.

5. E *Stercore* fit itidem per MB. vel cineres, proditque primum ▽. hinc oleum.

Sunt itaque:

Aquæ Officinarum Simplices ac Phlegmaticæ.

Aqua Abrotani.
Abſynthii.
Acaciæ flor.
Acetoſæ.
Acetoſellæ.
Adianti.
Agrimoniæ.
Albuminis ovorum.
Alchimillæ.
Alkekengi ex baccis.
Altheæ.
Alſines.
Anethi.
Angelicæ.
Anguriæ.
Aniſi.
Apii.
Aquilegiæ.
Artemiſiæ.
Aſparagorum.
Aurantiorum ex florib. dicitur ▽ Naphæ, &c.
Aurant. ex corticib.
Auriculæ muris.
Bardanæ ſimpl.
Baſilici.
Betonicæ.
Betulæ ſucci.
Biſtortæ.
Borraginis ex flor.
ex toto.
Bugloſſæ ex flor.
ex tot.
Burſæ paſtoris.
Calamentæ.
Calamæ officinarum.
Calcatrippæ.

Calen-

Calendulæ.
Capillorum Veneris.
Caprifolii flor.
Cardui benedicti.
Mariæ.
Carvi.
Cariophyllatæ.
Centaurii minoris.
Centumnodiæ.
Ceraſorum nigr.
Cærefolii.
Chamæmeli.
Chamæpityos.
Cheyri fl.
Chelidonii major.
Ch.minoris.
Cichor.
Cinamom. communis.
Citri excortic.
Conſolidæ med.
Coriandri.
Craſſulæ.
Cuſcutæ.
Cyani fl.
Cydoniorum.
Cymini.
Ebuli è flor.
Endiviæ.
Enulæ.
Eupatorii Avicę.
Euphragiæ.
Fabarum fl,
Fœniculi.
Florum omniũ, lætaminis.
Fragariæ.
Fragorum.
Fumariæ.

Geniſtæ.
Graminis ex rad.
Geranii,
Hederæ terr,
Hepaticæ nob.
H.Stellatæ.
Herniariæ.
Hyoſcyami.
Hyperici.
Hyſſop.
Imperatoriæ.
Lactucæ.
Lapatii acuti.
Lavandulæ.
Leviſtici.
Liguſtri fl.
Lilior.alborum,
Convall.
Linariæ.
Lumbricorum,
Lupulorum,
Majoranæ.
Malvæ.
Matricariæ.
Meliloti.
Meliſſæ,
Mellis.
Mentæ criſpæ.
Mentaſtri.
Mercurialis.
Millefolii.
Morſus Diabol.
Naſturtii aquatici.
Nicotianæ.
Nucum Jugland.immatur.
Nymphæę alb.
Nummulariæ.

Origani.
Ononidis.
Pœoniæ.
Papaveris albi.
Parietariæ.
Pentaphylli.
Perſicariæ maculoſæ.
Perſicorum florum.
Petaſitidis ex toto.
Pimpinellæ.
Plantaginis.
Pluvialis.
Portulacæ.
Praſſii.
Primulæ veris.
Pulegii.
Pyrolæ.
Querc.fol.
Raphani Ruſtic,
    Vulgaris.
Rorellæ.
Roris majalis.
Roſarum pallid.
    rubear.
Rorismarini.
Rubi idæi ex bacc.
Rutæ.
Salviæ.
Sambuc flor.
Saniculæ.
Savinę.
Satyrii.
Saxifragiæ alb.
Scabioſæ.
Scolopendrii.
Scordii.
Scorzoneræ.
Scrophulariæ.
Sempervivi.
Senecionis.
Serpilli.
Sigilli Salom.
Siliginis fl.
Solatri.
Spermatis ranarũ
Tanaceti.
Taraxaci.
Thymi.
Tiliæ flor.
Tormentillæ.
Trifolii.
Trinitatis.
Tunicæ fl.
Tuſſilaginis.
Valerianæ.
Verbaſci.
Verbenæ.
Veronicæ.
Violarum ex fl.
    ex toto.
Vitium lacrymæ.
Urticæ.
Zedoariæ.

Aquæ fortiores cum Vino atque ▽æ compoſitæ.

Aqua Anhaltina. *infra*, No. 1.
Aniſi cum Vino adulto.
    cum Malvatico.
Antidotalis, (Alexipharmaca Matthioli Aug.)
Aperitiva. 2.
Apoplectica *Crollii*. 3.
Apoplect. Sennerti. 4.
Arthri-

Arthritica. *Aug.*
Aſthmatica. 5.
Bardanæ compoſita. *A.*
Bezoardica. 6.
Caponis compoſita. *A.*
Carbunculi. 7,
Ad deſiccandos catarrhos. 8.
Carminativa. 9.
Cephalica aromatica. 10.
Cephalica F.F. 11.
Cinamom. c. Malvat.
c. ▽ roſarum.
Communitatis ophthalmica. 12.
Cordialis Herc. Sax cal. 13.
frigida. 14.
Cordialis reſtaurans. 15.
Cosmetica. 16.
Cosmetica pretioſa. 17.
Coſmetica S. Gloſſ. myrrhata. 18.
Damaſcena odorifera. 19.
Diurtica ex nucleis F.F. 20.
Antidyſenterica. 21.
Diuretica Cloſſ. 22.
Embryonum S. Balſamus puerorum. *A.*
Epileptica Langii. *A.*
Febrifuga. 23.
Fortis. *A.* vide & l. 3. c. 23.
Ad gutturis affectus. 24.
Antihectica. 25. 26.
Hirundinum. *A.*
Hyſterica Croll. 27.
Juniperi c. Spir. vini.
Hyſterica Matth. Martin. 28.
Imperialis correcta. 29.
Lavendulæ compoſ. 30.
Magnanimitatis. 31.
Mirabilis. *A.*
Nephritica. 32.
Ophthalmica. *vide collyr.*
Philoſophorum 33.
Pectoralis. 34. 35.
Picarum. 36.
Regia. *vide in ⦶ l 3 c. 23.*
Salviæ compoſit. 37.
Antiſcorbutica. 38.
Antiſpaſmica Cloſſ. 39.
Splenetic. 40.
contra Terrorem. 41.
Theriacalis Bezoardica. *A.*
Theriacalis contra peſtem. 42.
Theriacalis Croll. ſeu Spir. theriac. camphorat. 43.
de Trib. Mixtura ſimplex. 44.
Triſtantis. 45.
Vitæ aurea Langii. *A.*
Vitæ Matthioli. *A.*
Vitæ comm. *A.*
Vitæ mulierum. 46.
Vitæ mul. camphorata. 47.
Virtutum. 48.
Vomitiva Plateri. 49.
Vomitoria Æſculap. Saturn. 50.

N. *Non poſſum, quin in limine aquarum compoſitarum Pharmacopœia tyronem erroris commonefaciam, quem in nonnullarum deſtillatione comperio. Videlicet admiſceri deſtillandis ejusce fa-*

rina materias, quarum vis contumacior eſt, quam ut deſtillationis opere elevari cum cæteris queat. Tales ſunt Gemmæ, Margaritæ, Corallia, oſſa, cornua, aurũ, &c. Eapropter ſi qua talia occurrerint, ne fruſtra ſumptus impendant, præſtat eadem deſtillato admiſcere, ſive ſub formula præparatorum id fiat, ſive, quod melius ſub forma Magiſterii, ſive quod adhuc aptius ſub forma liquoris.

1. *Aqua Anhaltina.*

℞. Terebinth. el. ℔. ß.
Thur.maſc.℥j.
Lign.Aloes pulv.ʒiij.
Gran. Maſtich.
Garyophyll. (aliis fl.anthos.
Nuciſt.
Cubeb.(aliis Galang.
Cinamom.a.ʒ.vj.
Croc.or intepr.ʒiiß.
Sem.Fœnic.
Bacc.Laur. a.℥ß.

Pulveriſata infundantur in 🜄 ℔. v.digerantur per ♂ (6). additis Moſchi in petia ligati g. xv. Hinc deſtillentur lentiſſimo MB. Quod clarum eſt ſeparetur à turbido.

N. *Præſtat Moſchum roſtro alembici imponere.*

Vires: *Calf.ſicc.diſcutit; ſtomachum, cor, & reliqua viſcera corroborat. Hinc efficax eſt in animi deliquiis. Extrinſecus crebrior ejus uſus eſt; confert in catarrhis atque doloribus à cauſa frigida ſubortis, in Arthritide quam Vagam vocant, in Paralyſi, Epilepſia, Apoplexia, Vertigine, Tremore, Lethargo, &c. ſc. membrum affectum ea benè fricetur.*

2. *Aqua Aperitiva.*

℞. Rad. Eryng.
Scorzoner.
Filic.
Centaur.maj.
Bruſ.a.℥ß.
Fœnic.
Cort. Cappar.
Tamariſc.
Fraxin. ã. ʒiij.
Citri odorat. ʒiiß.
Sem. Vitic.
Card. bened.
Cichor.an.℥ß.
Endiv.
Scariol.
Naſturt.
Citr. an. ʒij.
Herb.Polytrich.
Adianth.
Ceterach.
Cuſcut.
Scolopendr.
Betonic.
Endiv.an.Miß.
Sum. Thym.
Epithym.
Lupul.
Flor.Hyperic.
Geniſt.
Borrag.
Meliſſ.an.Mj.
Paſſular.min.℥j.
Infundantur in 🜄.Lupul.

Seq.

Scolopendr.
Card.bened.
Veronic. an. ℔j.
Viu. Rhenan. ℔iiß.
Additis. Cinam. ʒiß.
Spec.Dialacc. ʒß.

Stent in loco calido per ♂ ♀ (2) probe clauſa, poſtea 🜄 lentur in MB. △.lento.

Vires. *Maximarum eſt virium in reſerandis obſtructionibus totius corporis, maxime vero Lienis, Epatis & Meſenterii, adeoque commendabilis in affectu hypochondriaco.aliisq; affectibus affinibus. Doſis cochl.1.*

3. *Aqua apoplectica Crollii.*

℞. Fl.Lil.Convall.
Tiliæ.
Pœoniæ.
Primul.veris.
Majoran.
Lavendul.
Salviæ.
Betonic.
Roriſmar.

Ceraſor.nigror.& dulcium. ☽ creſcente decerptorum,q.p.

Tritis omnibus &mixtis (vel ſeorſim flores,ſeorſim ceraſa deſtillentur) adde farinæ ſinapi ℔ i vel ij affuſaque ▽ comm.q.ſ.fermententur ac deſtillentur in MB.Spiritui elicito adde Elixyr. Epilept. Croll. an. circula aliquandiu.

N. *Ad fermentationem promovendam in ▽ illa communi tantillum lupuli ac fermenti coqui poteſt, vel & fermentum addere licet ſine coctione.*

Doſ. cochl. ſ.

4. ▽. *Apoplectica Sennerti.*

℞. Fl. lil. convall. q. v. infunde in Vini optimi Menſij ♂. (14.) poſtea deſtilletur ac ſerva. In deſtillato infunde poſtmodum.

Fl.Lavand.recent.q.placet.
Cubebar.
Cinamom.
Nuc.Moſch.
Macis.
Galang.a.℥ß.
Viſc.quern.
Rad.Pœon.a.ʒvj.

Stent in maceratione vaſe clauſo ♂ (14.) Hinc deſtilla.

N. *Poſſunt & flores tiliæ addi.*

5. ▽. *Aſthmatica F. E.*
Lufftwaſſer.

℞.Rad.Enul.Camp.
Ungul.Caball.a ℥ß.
Gentian.ʒiij.
Garyophyllat.
Zinzib.alb.a ʒij.℈j.
Baccar.Laur.
Juniper. a. ʒij. ℈j.
Cinamom. acerr.
Cardomomi a.ʒij.
Fol.Salv.
Majoran.
Hyſſop.
Marrub.a.Mſ.
Irid.fl.

Poly-

Polypod. q.
Liquirit.
Jujub.
Sebeſt.
Uvar. paſſul. min.
Dactyl.
Pinear.
Amygd.d.à ℥iij.
Squill.præp.
Sem.urtic.rom.
Fœnic.
Ocym.à ℥iij. ℈j.
Fic.ping.℥j.
Mellis deſpulat ℥iß.
Vini Malvat.℔iiij.
Spir.Vini ℔iij.

Stent ſimul in infuſione dies aliquot (8.) dein deſtillentur per ✱ addantur Sacchari ℥xviij.

N. 1. *Alii addunt & pulmonem Vulpis.*

N. 2. *Sunt qui Spiritum Vini omittunt, atque ſolum Vinum Malvaticum, pondere ſc.*℔viiij. *recipiunt.*

N. 3. *Deſtillato addunt Moſchi, gr. vij.*

Vires. *Aqua hæc, licet vi tituli pulmonibus ſolis dicata videatur, utpote quibus ſpecificè opitulatur, craſſam ac tartaream mucilaginem attenuando, aſperitatem leniendo, reſpirationem facilitando, &c. nihilominus tamen nec inſignibus caret viribus, quibus inſuper debili ventriculo ſubvenire potis eſt, cruditates ejus emendando, frigiditatem corrigendo, &c.*

Doſis prout ſpirituoſa fuerit à cochl. ½. ad 1.

6. *Aqua Bezoardica.*

℞. Rad.carlin.exiccat.℔j.
Vincetox.℔ß.
Summit.hyperic.exiccat.
abſynth.an.℥vj.M.F.pulvis
cujus ♃.℥xij.
aq.font.℔ iiij.
🜅 rectific.℔ß.

M. & deſtilla per veſicam ad medias diſſ.in ſing. ℔. ſalis ♀ ⊕-lati ℈ij donec aceſcat.

Dos. pro præſervat. cochl j. pro curatione iiij. aut v. reiterando ſemel, poſt horas V. ſudando deſuper usq; dum meliorationem perſentiat.

7. ▽. *Carbunculi.*

℞. Flor.Roriſmar. ſ. Anthoſ.
Lilior.convall.
Violar.
Borrag. à ℥vj.
Herb. Majoran.
Salv.min.
Lavandul.
Endiv.
Spic. à ℥j.
Nucis moſchat.
Zinzib.
Macis.
Garyophyll.
Cinamom.
Cardomom.
Gran.Paradiſ.

Cu-

Cubebar.
Galang.
Viſc. querc.
Avellanar.
Sem. Pœon.
Raſ.c.c.ā ℥j.
Incidantur & infundantur in Vini Malvat.
▽. Lavand.
Spic.
Roſar.
Fragor. ā ℔iij.
Vini alb. generoſ. ℔ij.
Poſtea adde.
Auri foliat.
Margarit.
Oſſ. de c. c.
Lap. percar. ā ʒß.
Moſchi q.v.
F. f. a. deſtillatio in MB.

N. ☉lem *margaritas, &c, minus recte ſubjici deſtillationi, rectius deſtillato admiſceri.*

Vires. *Uſus hujus aquæ ſpirituoſæ internus frequens eſt, in aquis cordialibus ac cephalicis: miram enim vim habet ſpiritus vitales, animales ac naturales ſuſcitandi, calfaciendi, viſcera omnia ac præcipue nervoſum genus corroborandi, extrinſecus ibidem uſus ejus creber eſt in Epithematibus cordialib. ac pulſuum, in Catarrhis frigidioribus, Paralyticis membris, cephalalgia, &c.*

8. *Aqua ad deſiccandos Catarrhos* Flußwaſſer *S. Cloſſ.*

℞. Serpilli q.v. inde cucurb. & affunde vini maluat. quantum ad cooperiendam herbam ſuff. relinque in cellâ per 3 . ſeptim. deinde deſtilla leniter, & in hac aquâ macera ligni Saſſafr. torno attriti ℥j. *Dos. cochl.* jß.

9. ▽. *Carminativa ſeu de Chamomilla compoſita* Grimmen-waſſer.

℞. Flor. Chamomill. Rom. M. xxx.

Incidantur & contundantur, infundanturque per horas 24. in
Aq. Chamomill. ℔.x. (alii ..)
Vini generoſi ℔.vj.

Hinc exprime fortiſſime, in colatura iterum infundantur hor. 24. alii flores Chamomill. com. (M. xxiv) exprimantur, colentur. In colatura macera.
Fl. Chamomill. M.xij.
Flaved. cort. arant. ʒiß.
Herb. Abſynth. pont. M.ij.
Centaur. min.
Puleg.
Origan. ā Miiſ.
Sem. Aneth. ʒiij.
Aniſ.
Fœnic. ā ʒiß.
Carv.
Cumin.
Card. bened.
Mariæ ā ʒjß.
Bacc. Juniperi.
Lauri ā ʒß.
Stent hor. 24. tunc MB lento deſtilla.

Vires *Magnarum eſt virium in morbis, à flatibus ſubortis, e g. paſſione co-*

 lica,

lica, inflatione ventriculi & ſim. Præterquã enim quod flatus diſcutit, vim quoq; obtinet paregoricam.

10. Aqua Cephalica aromatica.

℞. Nuc. moſchat. ℥j.
Galang.
Calam. aromat. ana. ℥ß.
Macis.
Garyophyllor.
Cinamom. ana. ℥j.
Flor. Lavand. M. iß.

Vini Rhenani menſur ij. ſtent in infuſione, poſtea deſtillentur.

Vires. *Non capitis ſolum, ſed & ventriculo maximopere convenit, imbecillitati eorum ſuccurrendo, cruditates inde ortas corrigendo, & diſcutiendo,* Sennert. in inſtitut.

11. ▽. Cephalica F. F. vel Epileptica Schwindelwaſſer.

℞. Flor. Lilior. convall. ℔. jſ.
Pœon.
Lavendul.
Betonic. a. ℔. j.
Til.
Primul. Veris ana. ℥iij.
Herb. Botryos. cum flor. Mj.
Rad. Pœon. ℥ijſ.
Ariſtoloch. ℥iß.
Diptamn. alb. ℥j.
Sem. Pœon. ℥ijſ.
Cubebar. ℥j.
Piper nigr. ℥ß.
Viſc. quern. ℥j. ʒij.
Coryl. ʒiij.

Macerentur in Vini malvat. Menſur. 2. per ſeptimanas 3. Dein deſtillentur in MB.

N. 1. *Duplici modo ▽ hæc in officinis noſtris parata proſtat. 1. uti jam deſcripta eſt. 2. cum caſtorei ℥ß. quod vel ſimplici infuſione vel repetita deſtillatione ▽m cephalicam cum caſtoreo dictam conſtituit.*

N. 2. *Quoniam ▽æ hujus ingredientia, eodem tempore recentia haberi nequeunt, ne exiccando quid virium pereat, ſingula, prout collecta fuerunt infunduntur, ſeorſim deſtillantur, deſtillatumque loco menſtrui reliquis affunditur.*

Vires. *Non immeritò Apoplecticam nominaveris, utpote cui morbo præcipuè conſecrata eſt. Succurrere tamen apta eſt, & reliquis capitis affectibus, catarrhorum flatuumq; nequitia introductis. Quales ſunt vertigo, Gravedo capitis, Epilepſia.*

12. Aqua communitatis ophthalmica.

℞. Herb. Euphrag. Miii.
Chelidon.
Fœnic.
Verben.
Siler. mont. ana. Mij.
Rut.
Meliſſ. ana. Mj.
Caryophyllor.
Macis.
Piper. long. ana. ℥ß.

Macerentur per noctem in ▽ roſar. alb. Vini alb. ana.

Deſtilla l. △. in MB.

Vires.

Vires. *Acuit viſum, ſordes oculorum detergit, maculas aufert, ulcera ſanat, &c. ſcil. inſtillata.*

▽ *communitatis paulo aliter.*

℞. Sum.Euphrag.Mij.
Chelidon.
Verben.
Betonic.
Chamæpit.
Aneth.
Hormin.
Anagall.flor.rub.ã.Mj.
Sem.Ameos.ʒſ.
Rad.Caryophyllat.ʒj.
Fl.Anthos.Mß.
Piper long.ʒij.

Macerentur in Vini albi q.ſ. per ♂ integrum & deſtillentur.

Vires *eaſdem obtinet cum priori.*

13. *Aqua cordialis Herculis Saxoniæ calida.*

℞.Cort.citri.
Fol.Meliſs.
Ocym.
Vincetoxic.
Fl.Caryophyll.
Roſmar.
Saturejæ.
Sum. Diptamn.
Scord.
Petroſel.
Fœnic. ana. Mj.

Infundantur in ſ. q. Vini odorati, aut malvatici, per ♂ (3.) poſtea deſtillentur: in deſtillato iterum infundantur.

Caryophyllor.
Macis.
Nuciſt.
Lign.Aloës.ana.ʒij.

Deſtillentur denuo.

N. *Addi poſſunt grana aliquot Moſchi & Ambræ.*

Doſis à ʒij. ad ℥ß. &c.

14. *Aqua Cordialis ejuſdem frigida.*

℞. Succ.Borrag.
Bugloſſ.
Meliſs.
Acetoſ.
Oxylapath.
Trinitat.
Biſtort.
Cyan. cærul.
Calendul.
Limon.
Citr.ana. lib.1.
Acet.lib.1.(alii lib.ß. alii lib. 1ß.
Sem.citr.
Portulac.
Flor.Nymph.alb.
Violar.
Roſar.à ℥i.
Terr.ſigillat. ſtrig.
Bol.armen.or.
Terr.Lemn. ana.ʒiij.
Spec. Diatr.Santal. ʒij. (alii omittunt.
Camphor. ʒj.

Infundantur ſpecies in ſuccis, macerenturque ♂ (3.) Hinc deſtillentur per X.vitreum in MB.

Doſis ℥j. ad ℥iij. &c.

15. *Aqua cordialis reſtaurans P. de Spina.*

℞. Corn.Cerv.mollis & tenelli in taleolas ſect: ℔ij.
Succ.carnis vitulin & caponis in duplici vaſe ſ.a.extract. ℔ij.
Succ.pomor.redolent ℔i.
Bugloſſ.
Acetoſell.
Trifol.acetoſ.an.℔ß.
Vini optim.℔ij.
Lign.Santal.citrin.
Rhod.an.ʒvi.
Cinamom.℥j.
Lign.aloes.℈ij.
Digerantur omnia per ♂ ℘. 2. dein deſtillentur in MB.
℞. Hujus aq.℔iiij.
Succ.citr.recent q.ſ. ad gratam aciditatem.Deinde adde
Flor.caryophyll.rub. piiij.
Borrag.
Bugloſſ.
Violar.an.p ii.
Roſ.rub.p iij.
Extrahatur Tinctura,cui adde
Conf.Alkerm.ʒiii.
De hyacinth.ʒiß.
Magiſt.margarit.
Corall.rub.a.ʒi.
Digerantur,& ſerventur pro uſu.

Vires. *Spiritus vitales langui los mirificè reficit, adeoq, convenit in ſyncope palpitatione aliisq, affectibus cordis, Doſ. cochl.ſ vel integrum.*

16. *Aqua Coſmetica.*

℞. Ceruſſ.alb.℔i.
Succ.limon.℥i.
Limac.℥iij.
Album ov. N. XV.
Camphor.
Borrac.a.ʒiß.
Myrrh.℥ii.
Thur.
Maſtich.a.℥ß.
Infundantur hor.24.in
Aq.Til.℔iij.
Sambuc.℔iß.
Poſtea deſtillentur.

Vires. *Cutem dealbat, levemque reddit.*

17. *Aqua Coſmetica precioſa.*

℞. Lil.alb.ʒvi.
Ireos Fl.
Fabar.
Cicer.
Lupinor.a℥ß.
Fl.fabar recent Mß.
Tragacanth.
Ceruſſ.alb.
Sacchar.alb.a.℥ß.
Medull. panis alb. in lacte made factæ ℥i.
Oliban.
Gum.arab.a ʒiij.
Borrac.
Alum.plumoſ.a ʒii.
Album ovi ℥i.
Camphor.ʒiß.
In ſ. q. aquæ Roſar. & flor. Fabar. an.infundantur ♂ ℘3.Deinde deſtillentur.

18. A-

18. *Aqua Coſmetica ſive myrrhata S. Cloſſai.*

℞ lactis caprill. rec. mulcti ℔ iv.
album ovorum n. xii.
aq. nenuph. &
roſ. albar. an. ℔ j.
Succi ſemper viv. major. ℔ iß.
vini Hiſpan. ℔ ʒ.
F. deſtillatio in MB de quâ cape ℔ ij.
myrrh. opt. ſubtil. pulver. ℥ ij.
Digere per 24. horas & F. iterũ deſtillatio per MB nõ omnino ad ſiccitatẽ pro ordinariâ ablutione. quod ſi facies eruganda ſit: at epidermidis aſperitas tollenda tunc

℞ aq. myrrh. præſcript. ℔ ß.
Sacch. cand. ʒ ij.
Borac. ʒ j.
Alum. uſti ℈ j. M. abluatur facies.

19. ▽ *Damaſcena odorifera.*

℞. Ireos. Fl.
Caryophyll.
Cubebar.
Cinamom. acerr.
Gran. Paradiſ.
Calam. arom. â ℥ j.
Majoran.
Thym.
Fol. laur.
Fl. Anthos.
Roſar. rubr. ana. Mj.
Lavandul. ʒ iii.
Vini optimi Menſ. ʒ. Macerentur ac deſtillentur: Deſtillato liquori addantur
Moſchi ℈ ß.
Zibeth. gr. vi. M.

Vires. *Calfacit, ſiccat, incidit, diſcutit, cor ac caput inprimis roborat.*

20. ▽. *Diuretica ex nucleis F. F. ſeu Liquor diureticus,* Kernwaſſer.

℞. Flor. Sambuc. ſiccat. ℥ vi.
Amygd. amar. ℥ v.
Nucl. perſic. ℥ xii.
Ceraſor.
Inciſa ac groſsè contuſa macera in Vini malvaſ. menſ. iiß. hinc deſtilla in MB.

Vires. *Inſignium virium in atterendo calculo, abſtergendis ureteribus, urinaque cienda.*

Doſis coch. j.

21. *Aqua anti-dyſenterica.*

℞. Nuciſtæ.
Sem. Plantag.
Sanguinar.
Burſ. paſtor.
Sanguiſorb. a. ℥ ß.
Gallar. ʒ. vi.
Cydonior. exiccat. ℥ i.
Meſpilor. exicc.
Sorbor. exicc. a ℥ ß.
Boli
Terr. ſigillat a ℥ i.
Flor. Balauſt. Mj.
Rad. Acor. ℥ ß
Fruct. Acac. exicc. ℥ i.
Panis toſti cum cruſta M iii.
Infunde in Aq. plantag.

Tormentill.
Burſ.paſtor a.q.ſ.
Stent in infuſione per ♂ ℘(8) poſtea deſtilla ex MB.
Vires. *Convenientiſſima eſt in alvi uterīq; fluore, adeoq; in dyſſenteria, diarrhœa &c.*
Doſis. cochl.1.vel 2.

22. Aqua Diuretica S. Cloſſ.

℞ Vini alb.in quo rad.v.diureticæ & eryng.prius lotæ & contuſæ, fuerint maceratæ ℔ii.
therebinth.&
mellis opt. an. ℥iii.
ſucci raphan.&
malu an.quart.1.M. & infundantur omnia ſimul per ♂ 4. adde lumbricorum terræ nodulo incluſorum & filo ſuſpenſorum ℥v. deinde deſtillentur in MB.
℞ aquæ hujus deſtillat.℥ij.
Spiritus ⊖ ſuccinat.id eſt per octiduum cũ ſale volatili ſuccin. proportione ſubtriplâ digeſti ℈ß.
M.F. doſis. Urinam & calculum potenter promovet. Ex communicatione S.Cloſſæi.

23. ▽. Febrifuga.

℞. Rad.Scorzoner.
Pentaphyll.
Tormentill.
Dictamn.ana.ʒvi.
Sem.Citr.excort.
Card.bened.
mariæ.
Acetoſ.ana.ʒß.
Santalor.omn.ana.ʒj.
Galeg.Mj.
Fl.cordial.ana. Mß.
Raſ.c.c.ʒß.
Contuſis affundantur.
▽.Tormentill.
Cichor.
Card.bened.
mariæ.
Pap.errat.a.q.ſ.
Macerentur in vitro clauſo ♂(3.) poſtea adde
Pomor.citri contuſ.N.vi.
Succ.Endiv.
Acetoſ.
Card.bened.
Plantag.an.lib.1.
Borrag.
Scord.an.lib.ſ.
Deſtillentur in MB.
Vires. *Convenit in febribus præcipuè malignis: malignitatem quippe diſcutit, putredini reſiſtit.*
Doſis ℥j.vel ℥ij. iij.

24. Aqua ad gutturis affectus (Halß▽.)

℞ Fol.pyri ſylveſtr.
apii.
ſanic.
periclym.
ſcord.
quinquefol.
ariſtol.rot.an.Mij.
herb.perfoliat.totius M iiij.
cereviſ. aceſcentis (Sawerbier) menſ.iiij.
fermententur ſimul per 3.hebdomatum

tum adde
albi græci ℥iij. deſtilla per veſicam.

Dentur cochl.iij. bibenda in ardoribus gutturis Uvulæq; inflammatione, deinde os frequenter eadem colluat, & lintea hac aq.perfuſa collo obvolvat.

25. Aqua Antihectica.

℞. Herb. Hyſſop.
Hed.terr.
Rorell.
Centaur. min.
Adianth.
Scabioſ.
Cichor.
Pimpinell.
Quinquefol.
Acetoſ.
Epatic.
Pulmonar.
Fl. Borrag.
Bugloſſ.
Papav.rhæad.
Roſar.an. p.ii.
Sem. 4.frig.maj.an.ʒii.
Rad. Cichor.
Enul.a.℥.ß.
Pimpinell.℥i.
Cancr.fluviatil.contuſ.N_o.xxv.
M. & cum lacte caprino infunde ac deſtilla ex MB.

Vires: *Hectica laborantibus mire prodeſt, acrimoniam ſanguinis obtundẽdo adeoq; nutritionem emendando.*

Doſis, Cochl.3 aut 4. aſſumpta mane ac poſt meridiem totidem.

26. Alia aqua antihectica.

℞. Herb. Pimpinell.
Epatic.ſtell.
Millefol.
Agrimon.
Veronic.
Naſturt.aq.a.M.i.
Sem.4.frig.maj.an.ʒß.
Flor. Borrag.
Bugloſſ.
Cichor.
Roſar.an.p.i.
Rad. Cichor.
Enul.
Pimpinell. a.ʒvi.
Cancr.fluviatil.N_o.xiii.
Limac N_o.xvi.
Sanguin.de vitulo nigr.℔i.
Pulmonis vitulin.℔ß.
Aq Epatic.℔i.
Lact.caprin.q.ſ.
F. Infuſio & deſtillatio ex MB.

Vires *ac uſus conveniunt cum priori.*

27. ▽. Hyſterica Crollii.

℞. Rad. Diptamn.
Sem.Dauci.ana ℥j.
Cinamom.ac.
Caſſ.lign.
Meliſſ.ana.℈ij.
Croc.or ℈j.
Caſtor.rec.℈iß.

Ex omnibus mixtis F. pulvis, cui affundantur ▽. Rutæ lib.ii.ß. ſtent dies (4.) in infuſione. Hinc deſtilla in MB.

Convenit utero pravis humoribus moleſtato. Diſcutit, ſuffocationi ſuccurrit.

28. Aqua hyſterica Matthæi Martini.

℞. Fol. Meliſſ. odor. M. vi.
Betonic.
Puleg. an. M iß.
Calaminth.
Arthemiſ.
Baſilic.
Chamædr.
Hyſſop. a. M ſ.
Matricar. P. i.
Rad. Pœon.
Eryng.
Meu.
Angelic. dom.
Sylveſtr. an ℥ ß.
Sem. Carv.
Siler. mont.
Coriandr. pp. an. ʒij.
Galang.
Zedoar an. ℈iiij.
Rhapontic. ʒiiß.

Commmutis affunde Vini generoſi & actu calidi lib. 3. ſtēt in infuſiōe hor. IX. ad cineres calidos. Poſtea ubi parum ebullierint in Vaſe cooperto, deſtillentur in Vaſe vitreo & quæ primo exibit aqua ſervetur.

Vires. *In affectibus melancholiam redolentibus mirè efficax eſt. Doſis, cochl. ſ. vel 1.*

Matthæus Mart. de morb. Meſent.

29. Aqua Imperialis correcta.

℞. Cort. citr. ſicc. & arant.
Nuc. moſch.
Zinzib.
Garyoph.
Cinnam. tenuis a. ℥ij.
Roſ. rubr. ante biduum collectar. ℔ ß.
Rad. cyper.
Ireos florent.
Anagal.
Acor. veri &
Zedoar. an. ℥ j.
bacc. Juniper. ℥ij.
Fol. laur.
Hyſſop.
Meliſſ.
Salu.
Thym.
Sem. ocym &
Majoran. an. ℥ iß.
Flor. lavend.
Anth.
Calend.
Tunic. &
Sambuc. a. ℔ ß.

Inciſa & contuſa obvolvantur ſtrato roſarū infundanturq; per octiduū in æquis partibus aq. roſ. & vini generoſi ad ſupereminentiam trium digitorū in cucurb. vitreâ ſuper cineres calid. deinde deſtillentur △ lentiſſimo per ☌ X. integros continuato, apponendo roſtro ✕

Moſch. opt. in nodulo ligat. ℈i. vel q. v.

Vires. Medetur Cephalalgiæ, melancholiæ, paralyſi, imbecillitati ventriculi, corrigit animam fœtentem, fœminas fœcundas reddit, partum accelerat, morbis Epidemicis adverſatur, quod etiam

iam facit (ſed potentius) acetum magmatis reſiduo ſuperfuſum ejusq; tinctura impragnatum,

30. Aqua Lavandula compoſita,

℞. Nucíſt.
Cubebar.
Zingib.
Cinamom.opt.
Galang.
Calam.ar.
Macis,
Caryophyll.
Viſc.quern.an.ʒiſ.
Rad.Pœon.
Eruc.ā ʒjß,
Flor.Til.
Pœon.
Anthos,
Salv.ana.Mß,
Lavandul.
Lil.convall.ana.M.xxiv.

Vini optimi q.ſ. F. infuſio & deſtillatio in MB.

Vires. *Calfacit, exiccat, cephalica eſt & arthritica, intrinſecus & extrinſecus adhiberi apta,*

31. Aqua Magnanimitatis,

℞. Formic.(præſtant majores, acidulum odorem exhibentes) Mij.
Spirit.Vini Menſur.1. vel q.ſ.

Digere vaſe clauſo donec putrefactione in liquorem abierint. Hinc deſtilla per MB. aromatizaque tantillo cinamomi.

Vires. *Calfacit intensè, incidit. Uſus ejus præcipuus eſt in atrophia ſive intrinſecus, ſive extrinſecus adhibere velis,*

N.1. *Si ſpecies anacard. infuderis, inſigne conficies extractum, ad memoriam roborandam.*

N.2. *Sunt qui animoſitatem ejus potu excitari volunt. unde & nomen accepit; fides ſit penes expertum. De collectione ſunt qui monent, præferendas eſſe formicas, quæ plenilunio cum ovis ſimul colliguntur, hasque ad pleniluniumi usq; ſubſequens digerere jubent.*

N.3. *Nonnulli ℞. lib. ij. aqua magnanimitatis deſcripta, addunt,*

Confect.Anacard.ʒij.
Caſtor.recent. ʒj.
Fl.Bugloſſ.
Anthos.ana.M.j.
Cinamom.opt.ʒ.

Diguntque per aliquot dies, hinc deſtillant.

Alia aqua magnanimitat. deſcriptio.

℞.Formicar.major. (Majo vel Junio collect.) q.v.
Spir. Vini rectificat.ad eminent. digit.3.

Digeſtis adde
Fl.Anthos.
Roſ. rubr.
Bugloſſ.
Meliſs.
Majoran.ana.Mi.
Caſtorei el,ʒii.
Spec.Diamoſch.dulc.ʒß.
Confect.Anacard:ʒi.
Aqu.Bugloſſ.

Betonic.
Tiliæ ana.lib.I.

Tritis terendis miſce ac menſem digerantur, deinde deſtillentur in MB. & cum proprio ſale rectificentur.

Vires. *Cordialis eſt & cephalica præ priori magnarumque virium ad memoriam roborandam.*

32. ▽ *Nephritica.*

℞. Rad. Enul. Camp.
Ononid.
Pimpinell.
Raphan. ana.℥i.
Petroſel.
Leviſtic.ana ʒvII.
Fol. Leviſtic.
Petroſelin.an.Mi.
Saxifr.c. toto ℥ij.
Nucl.perſic.N°.xxx.
Fl.Geniſt.
Meliſs.
Anthos ana M ß.
Sambuc.Mi.
Bacc.Junip.
Myrtill.
Halicacab.
Sem.aniſ.℥ii.

Incidantur & infundantur in Vini alb.opt.lib.xII.per ♂ (8) dein deſtillentur.

Vires. *Diuretica ac lithontriptica eſt. Doſis cochl.I.*

33. ▽ *Philoſophorum.*

℞. Flor.Sambuc.rec. lib. ij.
Nymph.lib.iß.
Herb.Lactuc.
Portulac.
Solan.c.toto ana lib.I.
Hyoſcyami alb.lib.ſ.
Fl.Papav.errat.
domeſtic.ana lib.ß.
Roſar.
Violar.ana ℥ IV.
Succ.Semperviv.lib.iii.
Plantag.
Acetoſ.ana ℔ ii.
Endiv.lib.I.

Omnia recentia contuſa & inciſa ſtent in infuſione in cella frigida ♂ (10.) poſtea deſtilla in MB. vel cinere ad ſiccitatem ſexies reiterando ſemperque deſtillatum affundendo ſuper novas herbas, omiſſis ſuccis, tandemque rectifica, rectificato adde ſal ex fecibus extractum, depuratumque ſepeli in terram frigidiſſimam per menſem.

Vires. *Omnibus morbis calidis convenit, &c.*

34. ▽ *Pectoralis Clariſſ. D.D.Lud.* von Hornigk.

℞. Hepat.Vitul.N.I.
Pulmon.Vulp.N.I.
Herb. Pulmonar.
Hepat.ſtellat.
Salviæ.
Rutæ.
Hyſſop.ana Mi.
Rad.Enul.c.
Gladiol.à ℥ß.
Sem.Aniſ.

Carv.

Carv.
Fœnic.à ℥ß.
Fl.Borrag.
Bugloſſ. ana ʒij.
Infundantur per hor.24. in
Vini veteris gener. M.ij.
Aqu.Scabioſ.
Card.bened.à ℥iv
Hyſſop.℥ij.
Dein deſtilla in MB.
Vires. *Confortat Pulmones ac Epar, craſſam mucilaginem attenuat, expectorat, flatus diſcutit, obſtructiones reſerat, &c.*

35. ▽. *Pectoralis, F.F.*
℞. Fol. Scabioſ.
Veronic.ana M.ij
Capill. ♀.
Salv.
Hyſſop.
Marrub.
Epatic.ana Mj.
Fl.Borrag.
Bugloſſ.
Violar à M ß
Rad.Enul.
Ireos fl.
Petroſel.
Liquirit a.℥ß.
Sem.Aniſ.
Fœnic.
Urtic.
Cinamom. el.
Croc.or.an.ʒſ.
Inciſ. & contuſa digerantur in
Aq.Scabioſ.
Veronic.ana lib.i.
Hyſſop.lib.ß.
Vini alb.lib.iii.
Digerantur per ♂ (2) deſtill. per MB.adde Sacchari cand,q.ſ,
Vires. *Eaſdem cum priori obtinet.*

36. ▽. *Picarum compoſita.*
℞. Sem.Pœon.
Rad.Pœon.
Pyrethri.ana ʒi.
Ariſtoloch. l. ʒiij.
Viſc.quern. ℥ß.
Caſtorei.ʒi.
Fl.Stœchad.ar.ʒj.
Lil.convall.℈iß.
Paralyſ.
Pœon.ana. ʒvi.
Lavendul.
Roriſmar.ana ʒv.
Salv.
Majoran.
Betonic.
Hyſſop, ana ℥ß.
Cinamom.
Caryophyllor.
Cardamom.
Nuciſt.
Cubebar.ana ʒiß.
Singulis groſſo modo contuſis & inciſis infundantur
in Aq.Lil.convall.lib.iii.
Flor.Tiliæ lib.iß.
Primul.Veris.lib.i.
Deinde adde pullos picarum. N. xii. qui pennis majuſculis abjectis conquaſſentur & addantur infuſioni

prædictæ, poſt macerationem F. De-ſtillatio in MB.

N. *Sunt qui picas in ▽. liliorum lib. iß. ad conſumptionem medietatis antea coquunt, infuſionique poſtmodum addũt. Verum quia coctione illa volatilis pars prorſus evaneſcit, quid poſtmodum elevetur non video.*

Vires. *Cephalica & antepileptica inſignis eſt. Doſis cochl. 1. vel 2.*

37. ▽. Salviæ compoſita, F.F.

℞. Salv.
Majoran
Thym.
Lavendul.
Epithym.
Beton. ana M j.
Nuciſt.
Cinam. ana ℥ß.
Rad. irid.
Cyper. rot.
Calam. ar. ana ℥j.
Storac. cal.
Benz. ana ʒiß.
Infunde in lib. iv. Spir. Vini rec. ♂ (4) dein deſtill. per MB.

Vires. *Calefacit & ſiccat. Cephalica & arthritica eſt penetrantiſſima uſui conveniens, tàm internè, quàm externè.*

38. Aqua antiſcorbutica P. de Spina.

℞. Rad. raphan. ſylv. ℔ß.
Scorzoner.
Cichor. ana ℥iij.
Polypod. q. ℥ij.
Enul. ʒ. vi.
Cort. tamariſc.
Cappar. ana ʒiß.
Citri ℥ß.
Raſ. lign. rhod.
Saſſafr. ana ʒvi.
Herb. menth.
Meliſſ.
Chamædr.
Veronic. ana M i.
Sem. Fœnicul.
Aniſ.
Naſturt. ana ℥ß.
Flor. Cordial. ana ʒii.
Troch. de Cappar. ʒvi.
Croc. ℈i.
Digerantur per ♂. 3. in
Vini alb. generoſ. ℔ iii.
Seri lactis caprin. depurat. ℔ii.
Aq. Cuſcut.
Acetoſell.
Cardui bened. ana ℥v.
Poſtea adde
Succi cochlear.
Becabung.
Acetoſell.
Fumar. ana ℥ix.
Deſtillentur ex MB.

39. Aqua Antiſpaſmica S. Cloſſæi.

♃ ⊖ Ungar. ℥ iv.
Succin. flav. per triduum in ※ infuſi ℥i.
Vini malvat ℔iß.
F. digeſtio vaſe clauſo per octiduũ in B. M. mox deſtillatio in ciner. ferè ad

ad ſiccitatem vitando Empyreuma.
℞ hujus liquoris deſtill.℥ix.
Aq.ſtill.poſt fermentationem ceraſ.nigror.
Lilii convall.
Flor.tiliæ arbor.&
Pœon.ana ℥iii.
Rad.utriusque valerian.℥ß.
Sem.pœon.
Bacc. Juniper.rec.matur.ana ℥iii.
Pullorum hirund.exenterat.n.3.
Corvi &
Picarum detractis plumis exenter.ana n.1.
Caſtor.opt.ʒß.
Caphur.gr.xv. F. omnium deſtillatio in MB.bulliente
℞ de liquore ſtillato quart.1.
Aq. Claretæ cum ambrâ & moſcho ℥iß M.
Sumat cochl.1.aut 2.incipiente parox. absq; morâ.

40. *Aqua Splenetica, F.F.*

℞. Rad.Filic.℥ii.
Polypod.
Apii ana.℥iß.
Ariſtol.rot.
Leviſtic.
Acor.aq.(pſeudoac.
Cal.arom.ana.℥j.
Cort.Cappar.
Tamariſc.
Lign.fraxini.
Rhabarb.elect.ana ℥ß.
Sem. Leviſtic.
Carv.
Aniſ.
Cymin.ana ʒii.
Sum.Abſynth.
Fumar.
Cuſcut.
Fl.Agrimon.
Fol.Ceterach.
Scolopendr.à Miſ.
Vini generoſ.lib.VIII.ſtent in digeſtione (♂ 2) Hinc deſtillentur per MB.

Vires. *Lienem roborat, aperit, urinam promovet, &c.*

41. ▽. *Contra Terrorem.*
Schreckwaſſer.

℞. Flor. Lil. convall. Mijſ. (vel plur.
Superfunde Vini albi generoſ. Menſur.3. ſtent ſimul in loco frigido, ♂ (14) poſtea deſtilla per MB.
Deſtillato iterum adde
Cinamom.℥iſ.
Cubebar.℥ß
Caryophyll.ʒiij.
Macis.
Galang.
Zinz.
Zedoar.
Croc.or.ana ʒii.
M. Stent bene obturata aliquandiu.Hinc adde
Flor.Lavendul.recent.Mj.
Spic.noſtrat.Mſ.
Stent iterum aliquot dies.
Hinc deſtilla in MB. Ex fecibus extrahe ⊖ deſtillatoque adde.

N. *Sunt qui deſtillatum ante Salis admixtionem ſuper ocul. 69 preparat. ℥j. deſtillant. Verùm ut ſupra monui, rectius deſtillato admiſcentur.*

Vires. *Convenit gravidis terrorem paſſis, præcavet abortum, fœtumq; confortat.*

42. ▽. *Theriacalis ſ. contra Peſtem.*

℞. Succi Galeg.
Acetoſ.
Scord.
Citri. ana lib. 1.
Theriac. opt. ℥ii.

Miſta digerantur aliquandiu, poſtea deſtillentur. *Doſis cochl. 1. ad ij. &c.*

43. ▽. *Theriacalis Croll. ſ. Spiritus Theriacalis camphoratus.*

℞. Theriac. Andromach. ℥v.
Myrrh. rubr. ℥iiſ.
Croc. orient. ℥ß.
Camphor. ʒii.

Mixtis ſuperfunde 🜅 rectificatiſs. ℥x. ſtent in loco tepido, cucurbita, impoſito alembico, bene clauſâ, ☌ (24) Hinc deſtilla in MB. à lentiſſimo calore gradatim aſcendendo. Sic Spiritus prodit elegans, quem reaffunde materiæ in cucurbita, digere, atque denuo deſtilla idque vice tertiâ.

N. *Sunt qui Camphoram in XX ponunt, alii contra Camphoram omittunt, Spiritumque Theriacalem ſimplicem vocant.*

Vires. *Egregius ejus uſus eſt in Peſte, ciet ſudorem, reſiſtitque veneno. Sennert. in Inſtitut. Hartmannus in Croll. Finck. in Enchirid. &c. Doſis ʒ 1.*

44. ▽. *De Tribus. Mixtura de tribus. Mixtura ſimplex. Diaphoreticum in peracutis.*

℞. Spirit. ♀i rectiſ. ℥iii.
⊕i. ℥i.
Aq. Therical. Camphorat. ℥v. M.

Vires. *Ciet ſudorem, reſiſtit putredini, magnarumque virium cenſetur in febribus malignis.*

Doſis ʒj. plus minus.

45. ▽. *Triſtantis.*

℞. Nuc. Moſch. lib. 1.
Macer.
Zinzib.
Granor. paradiſ.
Caryophyll. ana ℥iß.
Rhabarb. opt. ℥j.
Caſtor.
Spicæ nard. ā ℥ß.
Ol. laurini. ℥ii.

M. & fac ut aromata maneant integra, infunde Vini optimi lib. xiv. maceraque in vitro clauſo ſeptiman. 4. Dein cola, ſpeciesque omnes contunde ad pulmenti formam, addanturque poſtea liquori colato, iterum ſtent per ☌. 3. ſæpius agitando, Denique deſtilla in MB.

Vires. *Cephalica & uterina eſt, craſſos flatus diſcutit.*

46. ▽. *Vita Mulierum,* Weiber *Aqua Vit.*

℞. Cinamom. acerr.

Nuciſt.

Nuciſt.
Macis
Zinzib.
Garyophyllor.
Gran. paradiſ.
Cubebar.
Cardomom. à ℥ii. (alii ℥iß.
Piper long. ℥j. (alii rectius ℥ß.
Galang. ℥ſ. (alii rectius ℥j.
Zedoar. ℥j. (alii omittunt.

Pulveriſentur ſingula ſeorſim permiſceanturque. Hinc adde

Fol. Salv. min.
Menth. criſp.
Fœnic. ana Mj. (alii Meliſſæ & melius.

Affunde Vini generoſi Menſ. iij. maceraque vaſe clauſo ♂ (14) poſtea deſtilla in MB, vel veſica ſtanno oblita.

Vires. *Uterum corroborat, ſuffocationes ejus compeſcit, flatus diſcutit, idque adeo feliciter, ut generoſis ac nobilibus mulieribus Palatinatus, inſtar Panacea in morbis uterinis habeatur. Corroborat inſuper ac calfacit ventriculũ, caput, ac reliqua viſcera. Exiccat catarrhos.*

Doſis à cochl. ß. ad 1. &c.

Medull. deſtillatoria. D. D. VVeckard. in Theſ. Pharmac.

47. *Aqua vitæ mulierum camphorata S Spiritus matricalis camphoratus.*

℞ 1. Dictas ſpecies priores affunde 🜄 digerantur & deſtillentur.

2. ℞. Camphor.
Ol. amygdal. d. ana ℔ 1.

M. optimè, digeranturque in MB. vel Cinerib. ♂ ℘ (14) ut camphora Totaliter cum oleo conjungatur.

Hinc ſuperfunde præfatum ſpiritũ rurſumque per ♂ ℘ aliquot digere. Sic Spiritus extrahit Eſſentiam camphoræ.

3. Tandem leni calore MB deſtilla usque ad ſublimationem Camphoræ.

N. *In roſtro poni poſſunt grana Kermes, quæ ruborem deſtillato conciliant.*

Doſis gut. XX. ad XXX.

48. *🜄. Virtnium.*

℞. Cinamom. el.
Gran. Paradiſi ana ℥j.
Nuciſt.
Caryophyll.
Zinzib. ana ℥ß.
Macis.
Galang. à ʒij.
Salv. ℥vi.
Vini Rhenani lib. vi.

Inciſa & contuſa infundantur per ♂ 24. F. deſtillatio.

Vires *eaſdem obtinet cum præcedenti.*

49. *Aqua vomitiva Plateri.*

℞. Nuc. jugland. virid.
Rad. raphan. ana part. ij.
Acet. Vini part. iij.

Conquaſſatis nucibus & raphano, F. digeſtio leni calore, dies (5. vel 6.) poſtea deſtilla ex MB.

Doſis ab ℥ſ. ad ℥iij.

N. *Non-*

N. *Nonnulli fortiorem reddunt addendo nonnihil aquæ benedictæ.*

50. Aquæ Saturnina ſive Æſculapii vomitoria.

Deſtilla ✠ fortiſſimum per ※ plumbeum magnum abjiciēdo quartam partem aceti primò extillantis tanquam nimis debile, reliquum excipe ad ſiccitatem ferè totalem; cavendo tamen ne ab aceti mellagine tetrum acquirat odorem.

Dulce eſt guſtui, datur ad ℥j, ij & ultra in febribus intermitt. pro Vomitorio & contra Epilepſiam phlegmaticam à Ventriculo ſuſcitatam.

CAPUT XXXIX.

De Aquis reliquis.

PRæter aquas deſtillatas ſunt & aliæ officinales, ex deſtillatitiis ſc. ſimplicive fontana, &c. accedente rerum aliarum incoctione, infuſione, admixtione, reſultantes.

Modus parandi nihil diſcrepat à modo decoctionis, infuſionisve, alias tradito.

Uſitatiores hujus formulæ ſunt,

▽. *Ophthalmica, F.F.* 1.
Ophthalm. Bruni. 2.
Ophth. Quercet. 3.
Aqua ad ſuffuſionem expertiſſima. 4.
Saphirea. 5.
Viridis. Collyr. Virid. 6.
Perlarum. 7.
Lac virginis. 8.
Cauſtica. 9.
Antipodagrica Quercetani. 10.
Antipodagrica I. Raici. 11.

1. ▽. Ophthalmica, F.F.

℞. ⊖-i alb. ʒij.
Baccar. Laur. excort. ʒiij.
Aq. roſar. alb.
fœnic. ana ℔i.

Bulliant l. △ in cucurbita vitrea ad conſumptionem medietatis, hinc adde Camphoræ ʒiij. M. Filtra per chartam.

2. ▽. Ophthalm. Bruni, Collyrium Bruni.

℞. Vini albi,
Aq. Roſar. alb. ana ℥iß.
Aloës Hepatic. ſubtiliter pulv. ʒj. F. Collyrium.

Vires. *Commendatur ad palpebrarum ſcabiem pruriginoſam.*

3. ▽. Ophthalmica Quercetani.

℞. Croc. metall. ʒj vel ʒij.
Infunde in ▽ Euphrag. fœnic. aut ſimil. ℥v. vel vi.

Vires. *Virtutis mira eſt contra amblyopiam, amauroſim & ſuffuſionem.*

4. Aqua ad ſuffuſionem expertiſſima.

℞. Aquar. euphraſ.
Fœnic.

Ver-

Verben. ana ℥iij.
Succorum chelid. major.
Rut. ana ℥ij.
Piper. long.
Nuc. moſch.
Garyoph. ana ʒii.
Groci ℈i.
Florum roriſm. aliquantulum contrit. Mß.
Sarcocoll.
Aloës hepat. ana ʒiii.
Fellis perdicum ℥j.
Inciſis tritisq; ſingulis adde
Sacch. albiſſ. ℥ii.
Mell. roſat. ʒvi.

Ponantur in XK vitreo, deſtillentur in MB △ lento

℞ hujus aquę ℥j.
Spiritus ♀ rectificat. ʒj.

De hac aquâ inſtilletur in oculum laborantem bis aut ter in die

5. ▽. *Saphirea ad oculos.*

℞. Lixivii ♆ cum ▽ fontana facti, & filtrati. q. v.
In hoc ſolve ✱ parum.

Id ubi exacte ſolutum fuerit, aquam hanc in æneam pelvim conjice per noctem & Saphiri acquiret colorem, &c. eſtque diaphana in vitro ſepoſita.

Vires. *Ad omnia ferè oculorum vitia imò ad ulcera quævis mundanda utiliſſima; cancrum, ambuſtionem, aliaque multa vitia, ſanare perhibetur. Oculis aliquot guttæ tantùm imponuntur, prout ſcil. multum parumve ſalis ærisve continuerit. Efficax item eſt ad pelles oculorum auferendas. Poteſt dilui ▽ ſtill. fœniculi Euphrag. &c.*

N. *Eſt uſitatiſſima Agyrtis.*

6. ▽. *Viridis. Collyrium viride.*

℞. Ærug. æris ʒii.
Auripigment. citrini. ʒj.
Aq. roſ. alb.
Plantag.
Vini alb. ana ℥iii.

M. Bulliant ſimul, maneatque liquor ſuper materiam.

Vires. *Utile eſt in Pterygio, ſi oculo inſtillatur.*

Huc pertinent Aquæ Cordiales. Krafftwaſſer / *quæ ſi lac colore æmulentur, lac, emulſiove dicuntur, fiuntque ex ▽ ſtillatitiis, pulveribus, aliisq; cordialibus.*

7. *Aqua perlarum, in Officina uſualis.*

℞. Aqu. Roſar.
Borrag.
Bugloſſ. ana ℥iv.
Manus Chriſti perlat. ℥i.
Sacchar. cand. ℥ß. M.

Alia.

℞. Aqu. acetoſ.
Borrag.
Bugloſſ.
Roſar. ana ℥iv.
Manus Chriſti perlat. ℥iij
Margarit. præparat. ʒß.
Syrup. Granat. ℥j. M.

Vires. *Vulgo notiſſima ſunt, utpote ad quas in extremis, tanquam ad ultimum levamen confugitur, cochl. ſubinde propinando.*

Hujus quoque loci ſunt & alii liquores Aquei ut

8. Lac Virginis.

℞. Aqu. ſolan.
nymph.
lactuc.
Acet. ℥ij.
Diſſolvantur in his
Lithargyr argent. ℥j.
Ceruſ. candid. ʒiij.
Camphor. ℈j.

Stent aliquot horis dum reſederint, quæ craſſa ſunt, tum tranſcolentur per filtrum aut cribrum ſetaceum.

Uſus magnus lactis hujus eſt, non ſolum in decorandis Virginibus, acquirendoque nitore faciei, ſed & in ſcabie emendanda ſanguineq; ſiſtendo: tum ad paſſam frontem, i. e. paſſarum more rugatam explanandam, exporrigendamq;.

N. *Aliud vide apud Auguſt.*

9. Aqua cauſtica, F. F.

℞. Spirit. Vini rectific. ℥iij.
Pulv. Caryophyll. ʒj.
Zinzib.
Cinamom.
Pulv. Ceruſs. ʒiß.
Alum. uſt. ʒß.
☿ti ʒiß.

Miſceantur optime & ſerventur in vaſe optime clauſo.

Vires. *Mundificat vulnera inveterata, excreſcentias exedit.*

Alia.

℞. ☿. ceruſ. ana ʒß.
Alum. uſt. ⊖i alb. a. ʒij.
Aq. roſar.
Fontanę ℥iv. M.

10. Aqua antipodagrica Quercetani.

℞. Aq. fontan. (potius pluvial.) in qua aliquoties extincta ♀ & ♂.
Adde vitrum ♄ ii ac ☿. dulc.

Vires. *Reſolvit tartarum, dolores ſopit. Vid. Querc. Rediv. tom. 3. p. 263.*

11. Aqua antipodagrica Ioh Raici.

℞. Aq. terimachtim utriusque (i. e. aq. leviſtic. à bolo & 🜄 ſigill. deſtillatæ) ℔. i.
Laudan. ☿ial. (i. e. ☿ ♎ti potius ♄ dulcis acet. fortiſſimi an. macerati) ℥iij.
Alhadid. (i. e. ▽. ferri) ℔ii.
Calcinationis lapidis de Alcohol (i. e. Croci metallorum) ʒj.
M. *Löffel. in Podagra.*

N. 1. *Aqua adhadid fit limaturam in aqua macerando, poſtmodumq; ut nonnulli volunt per veſicam abſtrahendo. Verum enimvero melius foret, ut ex ipſiusmet Raici ore in memoriam mihi revoco, Limaturam aëri humido exponere atq; inſtante plenilunio ex cucurbita humili ſeu Urinali aquam deſtillare, iterumq; aëri reponere, ac deſtillare. Quæ aqua redolet naturam ſalis ✱ atq; in quantitate minori adhiberi poteſt.*

N. 2. *Aqua podagr. Rulandi forſan ab his non multum eſt diverſa.*

CAPUT XL.

De Balſamis Odoriferis.

BAlſami ſignificationes varias dedimus libr. 1. Earum tres ſunt, quæ peculiarem ſibi in Officina vendicant locum. Balſami ſcil. odoriferi, Balſami deſtillati, & Balſami unguentarii: de prioribus hic loci agere convenit, de poſterioribus infra.

Balſami odoriferi ſunt medicamenta, cum unguentis craſſitie certantia, imo plerunque duriora: parata ut olea odorifera corpore craſſiori retineantur, quo minus exhalent.

Corpora, quib. olea illa incorporantur, ſunt 1. Cera alba depurata, 2. Oleum nucis muſchatæ expreſſum, tùm per ſe, id eſt, non depuratum, tùm depuratum. 3. Medulla vituli lota. 4. Manna depurata.

N. *Quercetani Celeſtem Mannam, quam in Pharmacop. Reſt. cap. 26. maximopere depradicat, alii Saccharum depuratum interpretantur, alii aliter. Verum enimvero nihil aliud à Quercetano intelligi, quam ceram depuratam, ex ſcriptis ejus parallelis liquet. Nimirũ in tetrade, acetum Philoſophicum ex acido liquore Manna Celeſtis parare docet, id quod de melle intelligi, cera ſcil. germao fratre, demonſtratur in enodatione menſtruorum, cap. 57. infra.*

Depuratio ceræ & olei Nuciſtæ fit per 🜄, inprimis ♀riſatum, ejus beneficio color & odor ſ. a. extrahitur, relicto corpore albo, hujus loci idoneo.

N. *Alii ℞. Ceræ alb p. vj. Ol. amygdal. d. recent. p. 1. 🜄, ad eminentiam digiti unius, digerunt dies (3.) hinc abſtracta humiditate in MB. Corpus reliquum balſamis conficiendis adhibent.*

Modus vulgaris. ℞. Corpus requiſitum, admiſce olei q. ſ. ut f. inſtar linimenti, quod tingunt colore debito.

Modus præſtantior. ℞. Corpus (Ol. Nuciſt. depurat.) adde extractum rei, cujus Balſamus expetitur, hinc admiſce quoque oleum.

N. *Proportio inter extractum & oleum eſt fere tripla, Olei ſcil. $\frac{3}{1}$ Extracti. ʒ.*

Balſama uſitatiora ſunt.

Balſam. Angelicæ.
Aniſi.
Apoplecticum.
vide infra 1, 2.
Arantiorum
Bezoarticus peſtilent. *vid. 3.*
Caryophyllorum
Cinnamomi
Citri
Cubebarum
Lavendulæ
Maceris

Majoranæ
Menthæ
Nucis moſchatæ
Roriſmarini
Roſarum
Rutæ
Succini
Zedoariæ.

De his vide ſuis locis, libr. 4.

1. Balſamum apoplecticum Crollii ſecundum F. F.

℞. Ol. Nuciſt. expr. ℥ij.
Ambr. nigr. ʒiiß.
griſ. ʒij.
Moſch. opt. ʒiſ.
Zibeth. ʒiiſ.
Ol. Cinnam. ℈ſ.
Majoran.
Lavend. ana ʒſ.
Caryophyll. gr. vi.
Succin. ℈ß.
Cum Balſamo Indico, q ſ. F. Balſamum.

2. Aliter.

℞. Confect. anacard. ʒij.
Ol. ſuccin.
Lavendul. ana gran. iij. vel plures
Zibeth. ℈ij.
M. F. Balſam.

Vires. *Confortat caput, frigidosque humores diſcutit, adeoque in Apoplexia, Syncope, Paralyſi, & ſimilibus affectibus convenit, naribus inditus, vel quoquo modo applicatus.*

N. *Mulieribus ob ſuavitatem minus commode adhibetur.*

3. Balſamus Bezoarticus peſtilentialis.

℞. Ol. Rut. ſt.
Citr.
Angelic. ana ℈ß.
Succin. rectif. g. v.
Camphor. ℥ii.
Ol. nuc. moſchat. expr. ℥ß. M.

N. *Oleum nuc. moſchata lavetur aqq. Ruta, Angelic, Citri, donec fiat album.*

CAPUT XLI.

De Balſamis deſtillatis.

BAlſami deſtillati nihil ſunt aliud quàm deſtillati Spiritus, cum Olei portione ex reſinis, gummatis, aromatibus & ſimilibus interveniente Vini Spiritu prolecti.

N. Habes plurima balſama deſtillata in Antidot. Renodæi p. 296. Item alia præſtantiſſima Olea Balſamica in Pharmac. Spagyr. Poterii p. 141. & ſequentib.

Balſamus ſimpliciſſimus eſt ſpiritus albus thereb. in corpus viſcidum rediens dum veteraſcit, ex plumaceolis admotus, vel ol. garyophill. inſpiſſatium (℈ß) cum gr. iv. ſalis ♄ ni itidem vulneri inſtillatum. Magis compoſitus ſic fiat

♃ ♀ flavi ℔i. reſolvatur in tantundem ol. oliv. tamdiu bulliendo ſpatulaque ligneâ agitando, donec ſanguinis colore tingatur, tum remove ab △

& adde cer.alb.℥ij. & cum refrigerari incipit adjice pededentim, tincturæ rad.ariſtol.rot.℔ß.

tincturæ ♂ (ut eſt cap.de ♂) ℥j.

Olei myrrh.ʒß.

Agitentur extra △ ad conſiſt. Unguenti rubentiſſimi quod per litum vulnera tam ſimplicia quàm compoſ. perſanat.

Tinctura ariſtol.rot. ℞ rad.ariſtol. rot in pulv.redact.℥ij.

Terræ foliat.⏀ (ut eſt in cap.de ⏀) ℥j.

🜋 ℔i.Digere ſuper 🝗 calidos, filtra & ſerva.

Uſitatiores ſunt.

Balſamus vitæ, *vide infra*, 1. & 2.

nervinus, 3.

anti-arthriticus, 4.

antiparalyticus S.Cloſs.5.

mneme-cephalicus. 6.

Petri de Ebano, v. in diſpenſat Auguſt Oleum Balſami.

Huc pertinet & Liquor ſeu Balſamus Saponis, *v.infr.* 7. 8.

1. *Balſamus vitæ,*

℞.Myrrh.el.
Aloës epat.
Oliban.
Balſam.indic.
Bdell.
Ammoniac.
Sarcocoll.
Maſtich.
Gum. arabic.
Storac.
Ladan.
Baccar.laur.
Axung.Caſtor.à ʒvi.
Croc. ʒiſ.
Nuciſt.
Cinamom.
Caryophyll.
Gum.animæ.
Zedoar.
Galang.
Spic. roman.
Cardomom.
Cubebar.a.ʒij.

Pulveriſata & mixta infundantur in 🜋 rectific. ad eminent. digiti 1. digeranturque aliquandiu. Hinc deſtillentur per Retortam (vitream) in cineribus: △que lentiſſimo lampadis rectificentur.

Dein adde

℞.Ol.Anthos.
Majoran.
Chamomill.
Puleg.
Hyſſop.
Salv.
Rut.
Spic.
Lavendul.àʒj.
Thymi
Saturejæ.
Cubebar.
Zedoar.
Nuciſt.expr.à ʒß.
Cinamom.
Caryophyllor.
Roſar.

Citri
Arantior.
Fœnic.
Aniſ.
Carvi ana. ʒiſ.
M.F. Balſamus digerendo aliquandiu.

Vires. *Cordiale eſt inſigne, balſamumque noſtrum mirabiliter recreat, putredinem arcet, ſopitos ſpiritus vitales & animales excitat, cerebrum humidū ac debile confortat, flatus diſcutit, adeoque commendatur in Apoplexia, uterinis affectibus, lypothymia, &c. Quinimo adeo celebre hiſce in oris audit ut inſtar Panaceæ in omnibus fere morbis magnatibus expetatur; uſus ejus tâm externus quâm internus eſt.*

Doſis gut iij, iiij, & plur.

2. Aliter.

℞. Serpilli M iij.
Santali alb.
Citrin. ana ℥ß.
Fl. ♀ ℥j.
Benzoi ʒij.
Cort. aurant.
Citr. ana ℥ß.
Ambr. ʒii.
Moſch. ʒiß.
CC. ℥vi.

Pulveriſata ind. retort. affuſ. ſpir. vin. rectificat. ℔viii. Diger. per 14. dies, poſtea adde
Opobalſ.
Myrrh.
Aloes epat.
Olibani
Bdellii
Ammoniaci.
Sarcocoll.
Styr. ligd.
Maſtich. opt.
Gummi Arabici.
Ladani.
Tacamah.
Galbani ana ℥ß.
Bacc. lauri.
Axung. caſtorei ana ℥j.
Croci ʒiii.
Nuc. M.
Cinam.
Caryoph.
Gummi Animæ.
Zedoar.
Galang.
Spic. or.
Card.
Cubeb.

Spir. Terebint. in quo per menſem macerat. ſint ʒiii. troch. de vipera. Hæc mixta cum ſuperioribus digerantur per 8. dies, deſtillentur, Spiritus ſeparetur, oleo vero adde.
Ol. ſtillat. Junip.
Succini.
Ceræ ana ℥j.
Aniſi.
Fœnic.
Cumini.
Roſmar.
Majoran.
Thymi
Satureiæ.
Spic.

Cam.

Cam.rom.
Cubeb.
Zedoar ana ℥ß.
Cin.
Caryoph.
Cort.aur.
Roſar.
Angel.
Puleg.
Salv.
Rut.
Lavend.
Serpill. ana ʒiß.
Camph.ʒi.
Jaſmini ℥ß.

Adde ℔vii.Spir.vini rectific. Spir. ſeparetur, oleum conſtituit *Balſam.* vitę.

3. Balſamus nervinus.

℞. Ol.Terebinth. ℔.i.
Lauri ℥ij. Miſce.
Hinc adde Gum.Galban.
Elem.ana ℥vi.
Heder.
Oliban. ana ℥ii.
Maſtich.℥j.
Myrrh.
Aloës epat.
Laudan.
Caſtor. ana ℥ij.

Pulveriſata admiſce oleis, ſtentque ♂ aliquot (3.) Dein

℞. Galang.
Caryophyllor.
Cinamom. ana ℥ß.
Nuciſt.
Zedoar.
Cubebar.ana.℥ß.
Diptamn.alb.
Conſol. maj. ana ℥iij.

Pulveriſata infunde in ℔iſ. vel q. ſ. ▽. Hinc miſce cum prioribus, ac deſtilla per ⋇ vel 6 vitream in ∴ primo prodibit Spiritus, dein oleum flavum ultimo nigricans, collige ſimul oleum flavum ac ſpiritum pro balſamo.

Vires. *Calfacit, confortat nervos, Paralyſin & Contracturam ſanat, extrinſecus illitus.*

4. Balſamus anti-arthriticus.

℞. Mumiæ.
Maſtich.
Thur.
Myrrh.à ℥ij.
G.ammoniac.
bdellii
opopanae.
Tartari,ana. ℥iß.
Mellis
⊖-i roman. ana ℔. ß.
Spir. Vini ℔ vi.

Deſtillentur per alembicum in receptaculum amplum, cum quintuplici cohobatione.

Corroborat articulos, eorumque defluxiones exiccat, dolores arthriticos lenit.

N. *Paulo aliter habet VVeickhard. Theſ.Pharmac.libr.6.*

5. Balſamus Antiparalyticus S.Cloſſæi.

℞. blepharum ſive Taxonem tempore vindemiarum præpinguem, eviſce-

viſceretur & impleatur ſequentibus

℞ Galban.
Ammon.
Sagap.
Opopanac. an. ℥i.
Laudan.
Benzoin.
Styrac.
Olib.
Myrrh.
Bdell. an. ℥ß.
Gumm. Carann.
Tacamah.
Elem. an. ℥ii.
Granor. Junip.
Laur.
Heder. arbor.
Cardamom. major. an. ℥i.
Herb. Chamædr.
Chamæpyth.
Beton.
Salv.
Abſynth.
Majoran.
Origan.
Ormin.
Thym.
Spicænard.
Juæ arthrit.
Puleg. regal.
Menth.
Hyſſop. an. Mß.
Florum Beton.
Chamæm.
Aneth.
Lavend.
Hyperic. an. Mß.
Sem. Anis.
Fœnic.
Dauc.
Carui.
Ameos.
Apii.
Bardan. maj. a. p i.
Axung. Urſi
Vulp.
Anat. ana ℥ii.
Medull. Crur. vitul. &
Bubuli ana ℥ii.
⊖ communis Mi.

Concidantur, tundantur & 🜄 irrorentur, adde
Thereb. Ven.
Cer. nov. ana quart. i.

Conſuantur fortiter & lento △ in veru aſſentur & liquor inde ſtillans ſupra carnem rejiciatur idque tamdiu, donec caro tota torrida ſit, ſubſtillatus liquor vel adeps recondatur, cujus partibus duabus admiſceatur Balſami ♀ Rulandi pars una.

Vires. *Mira præſtat in morbis frigidis & Iſchiadicis.*

6. Balſamus mneme-cephalicus.

℞. Succ. fol. Meliſs.
Baſilic.
Flor. myric.
Lilior.
Primul. ver.
Roriſmarin.
Lavendul.
Borrag.
Geniſt. ana ℥ii.

Aq. vit.

Aq.Vit,
Nymph.
Roſar,
Violar.an.℥i.
Cubebar,
Cardamom,
Gran.paradiſ.
Santal.citrin,
Carpobalſam,
Ireos,
Croc.or,
Satureiæ,
Pœoniæ,
Thym.an.℥ß,
Styrac.lig.
Calamit,
Opopanac,
Bdellii
Galbani,
Gum.heder,
Ladan.an.ʒvi,
Rad.ariſtoloch.long,
Pœon.
Ol.Terebinth,
Nardin,
Coſtin,
Juniper,
Laurin,
Maſtichin,
De been,
De ſpica an. ʒv.

Pulveriſanda pulveriſentur & miſceantur omnia. Deſtillentur XX per ſ. gradus △, ▽ & oleum ſeparetur,

Vires; *Tanta efficacia eſſe ſcribunt, ut perpetuam rerum memoriam pariat,*

Uſum ejus hunc eſſe ferunt, ut primis 2. menſibus nares, & aurium meatus quotidie, magnitudine piſi illinantur; ſequentibus 2. menſibus tertio quoque die, aliis 2. menſibus bis in ſeptimana, deinceps ſingulis ſeptimanis ſemel, Hinc 14. diebus ſemel, ut ita annus compleatur; tandem annis ſequentibus, ſingulis ſemeſtribus ſemel,

Aqua in capitis affectibus, frigidis ac catarrhoſis utiliſſima eſt, uti & balſamus.

N. *Ferunt Carolum Ducem Burgundiæ à Doctore quodam Anglo decem millibus floren. emiſſe. Vid. Sennert. practic. lib. 1 part. 2. c. 5.*

7. *Liquor ſeu Balſamus Saponis.*

℞, Saponem Venetum inciſum, affunde Spiritum Vini, atque ſemel ac iterum deſtilla; affunde denuo eundem, & relinque in loco calido, poſtea per chartam filtra; eſt inſtar olei brunnei, ſeu ſpadicei coloris.

Vires. *Sublevat podagricos dolores, ſi locus affectus eo illinatur,*

8. *Oleum ſaponis alio modo.*

℞ Saponis Veneti aut Hiſpan. ſcabendo probè imminuti & argillæ cōmunis ana partes æquales, formentur globuli inſtar nuc. moſch. & conjiciantur in 6 magno Recip. inſtructam, pelle in Reverb. clauſo primo lento △ poſtea validiori ad totalem usque ♎uum expulſionem, tandem Oleum fuſcum praſinum ab acutiſſimo ſpiritu ſepara, quod per rectificationem in citrinum mutabitur.

Vires. *Deterget & reſolvit potentiſſimè, ratione ingredientis lixivii, dolores juncturarum à cauſâ frigidâ compeſcit, coacta digerit, cõtuſa diſſipat, urinam præpeditam movet, colicam flatuoſam ſolo Umbilici litu reſolvit. Ex communicatione S. Cloſſ.*

CAPUT XLII.

De Bolis.

BOli in officinis pro uſu nulli extant, ſed ex præſcriptione uſui extemperaneo parantur, idque vel miſcendo ſolum, vel inſpiſſando, &c.

Fiunt ex Electuariis, pulpis, conſervis, pulveribus in conſiſtentiam minus fluidam deglutibilemque redactis.

N. *Cavendum ne ſapore ingrato abominabilis evadat.*

Exempla.

I.

℞. Rhabarb. pulveriſ. ʒj.
Conſerv. Roſar. rec. ℥ß.
Cum Syr. roſar. ſolv. F. Bolus.

II.

℞. Elect. lenitiv. de manna. ʒß.
diaphænic.
diacatholic. á ʒij.
Cum ſaccharo alb. F. Bolus pro vice una.

N. *Addi poteſt & pulvis conveniens.*

Vires. *Purgat humorem ſeroſum ac bilioſum.*

III.

℞. Conſerv. roſar. antiqu. ʒij.
Laudan. opiat. gran. iiß.
F. Bolus.

Confert in fluxu alvi & ſim. dolorem ſedat, ſomnum inducit.

IV.

℞. Caſſiæ rec. extract. ℥j.
Sem. aniſ. ℈j.
Cum Oleo amygdal. dulc. rec.
F. Bolus in nephritide.

V.

℞. Prunor. damaſc. num. x.
Sebeſten. num. VII.
Paſſul. enucl. ℥ß.
Coquantur cum aqua colenturque fortiter. Hinc adde
Pulp. caſſ. ℥ij. coquantur denuo ad ſpiſſitudinem mellis. Tum adde
Pulv. ſen. ʒiij.
Cum Sacchar. F. Bolus pro 2. vel 3. vicibus, &c.

CAP.

Caput XLIII.

De Calcibus ſeu Calcinatis.

CAlcinationem ſex fieri modis diximus lib.1. Ex his duo, non niſi ignem requirunt, reliqui aliud aliquid (△ potentialem vocant) inſuper expetunt, cujus beneficio calcinatio peragatur.

Mineralium calcinationes dabimus ſigillatim, lib.3.

Vegetabilia, v.gr. *herba, radices, ligna, cortices, aliaque φλόγιτα* igne comburuntur luculento, donec in cinerem fuerint redacta.

N. *Simili modo incinerari poſſunt, & capita mortua ex deſtillationibus reſidua, ſi ſuper lamina ferrea vel in fictili comburuntur.*

Animalia, horumque *partes molliores* comburuntur ut plurimum in fictilibus (clauſis & lutatis) ad nigredinem uſque. Sic aves comburuntur cum pennis, lepus cum pelle, &c.

Cornua, triplici exponuntur calcinationi: Uſtioni, vaporationi & corroſioni; quam præcipitationem quidam vocant.

Uſtione comburuntur cornua, donec per nigredinem albida facta ſint. Idque plerunque in fornace figulina fieri ſolet. Hinc cornua uſta dicta.

Vaporoſæ calcinationis modus hic eſt: Cornua ſuſpenduntur ponunturvè in capitello, partevè ſuperiore Veſicæ, quæ aliquota liquoris portione adimpleta ſit: hinc ſubtus accenditur ignis, ut vapor vi caloris elevatus, cornua penetrando friabilia paulatim candidaque reddat.

N. *Opus hoc eſt fere ♂ 3. diciturque philoſophice calcinari.*

Liquor adhiberi poterit vel ▽ ſimplex, deſtillatave appropriata, vel ſuccus decoctumvè medicæ intentioni reſpondens. Liquor autem ne qua penitus exhalet, recentem ſubinde affundere oportet.

Corroſiva calcinatio fit affuſis liquoribus acidis, v.gr. aceto, ſpiritu ⌽i, ⊖i, & ſim. quibus ſcil. oſſa vel cornua groſſè contuſa, raſave ſolvuntur, corroduntur, poſtmodumque in calcem (quam magiſterium vocant) præcipitantur. Vide c.67.

N. *Simili modo calcinantur & cruſtacea.*

Modus porro calcinationis ut diverſus eſt; ita calcinata diverſorum ſunt nominum. Hinc calces, cineres, croci, ſalia, uſta.

Sic ſunt:

— Calx ☉is; *vide libr. 3.*

☽æ, *vide libr. 3.*

Cineres plurimi è quibus tamen officinis 4. uſitatiores, adeoque κατ' ἐξοχὴν 4. Cineres dicti

Abſynthii
Fabarum è ſtramine
Geniſtæ
Sarmentorum Juniperi
Crocus Metallorum ⎤ *vide*
Martis aperitivus ⎬ *libr.*
adſtrictivus ⎦ 3.
Veneris
Uſti ſ. combuſti Cancri

Cervorum pulli
Cuculus.
Erinaceus
Hirundo
Lepus
Paſſer troglotides
Serpens
Cornu cervi uſtum.
alcis.
Ungula equi.

CAPUT XLIV.

De Cataplaſmatis.

Cataplaſmata fiunt ex rebus medicamentalibus, quæ vel pulveriſata, vel quoquo modo in pultis conſiſtentiam, ſive per ſe, ſive adhibita humiditate redigi poſſunt: præcipue tamen parantur ex herbis (viridibus ſiccisvè) radicibus, floribus, ſeminibus, oleis, fructibus, axungiis, farinis, micis panis, & ſimilibus.

Modus fiendi adhibetur pro re nata; cum vel ſigne igne. Sine igne fit ex herbis viridibus, contuſis aut earum ſuccis expreſſis aliisve liquoribus convenientibus, quibus reliqua admiſcentur ut fiat pulriculæ inſtar. Ignis beneficio coquuntur res cum liquore conveniente in cataplaſma: vel fructus ſucculenti ut molleſcant elixantur, hinc exprimitur pulpa per ſetaceum, eique reliqua admiſcentur.

N. 1. *Liquor pro rei neceſſitate varius eſt, aqua, lac, vinum, & ſimil.*

N. 2. *Sicca præſtat optimè pulveriſare, viridia conquaſſare, & ad putrilaginem coquere.*

N. 3. *Cataplaſmata tepide fere imponuntur, exceptis anacollematis & ſinapiſmis, &c.*

Officinalia nulla extant.

Exemplo ergo ſint:

Cataplaſma reſolutivum Foreſti. 1.
contra cruorem, Terband 2.
de nido hirundinis. 3.
Antifebrile. 4.
Anacollema. 5.
Sinapiſmus. 6.
Veſicatorium. 7.

1. Cataplaſma reſolutivum Foreſti.

℞. Flor. Chamomill.
Stœchad.
Sum. Abſynth.
Rut.
Caulium & ſtipitum eorum.
Salv.
Sabin. à Mj.

Coque

Coque omnia ſimul in lixivio ex cinere quercus vel ſambuci, vel vitis albæ; deinde piſtentur addendo pulverem qui.

℞. Alumin.
Sulphur.
Gallar.
Cypreſs.
Sal.comun.à ℥ß.
Aloes
Baccar. Laur.
Pyrethr.
Sem.caul.à ʒij.

In fine addatur ſtercus recens columbarum vel caprarum.

Vires. *Reſolvit craſſos humores ac tumores inde ortos, ut varices, elephantiam Arabum. Foreſt. lib. XXIX. obſervat. 25.*

2. Cataplaſma contra Cruorem, vulgo Lerband.

℞. Bol.armen. ℥iij.
Cretæ ℥j.
Prunor.Sylveſtr.ſicc. ℥j.

Pulveriſa quam minutiſſimè & coque cum aceto acerrimo, hinc admiſce.

Radic. ſymphyt. pulveriſat. parum.

In fine adde Farinæ avenac. q. ſ. ad conſiſtentiam cataplaſmatis, ſubinde inſtillando nonnihil olei myrtillorum.

Vires. *Cruorem ex caſu vel contuſione collectum reſolvit & ſiccat. Felix VVirz in Chirurgia.*

N. *Ejuſce farina cataplaſmata inter Chirurgos uſitatiſſima ſunt, fiuntque ex terra ſigillata, bolo armeno, ſanguine draconis, ceruſa, pice, reſina, ſuccino, lapid. calamin. ſucco acacia & ſimilibus adſtringentibus & exiccantibus.*

3 Cataplaſma Laxativum.

℞ Raſura rad.bryon. rec.
Mell.comm.liquid.ana ℔ i.
Fellis taurin. ℔ß. M.F.Catapl.

quo venter inferior veſperi in introitu lecti per noctem emplaſtretur. Puerulis ad alvum bis terve movendam lumbricosque tum necandos tum excludendos ſufficit. In adultis v.

℞ Succorum cucum.agreſt.
Panis porcin.ana ℥j.
Lactis ticin.&
Tithym.ana ℥ß.
Pulv.hyer.picr. ʒiij.
Pulp. colocinth.
Helleb.utriusque ana ℈ij.
Caſſ.rec.extract. ʒij.aut iij.

Nutriantur omnia ſimul F.Catapl. quod ventri admoveatur ab umbilico ad pubem, vel cum butyr. vetuſti putrefacti q. ſ. incorporentur in Unguentum.

4. Cataplaſma de nido hirundinis Mynſicht.

℞. Nidi hirundinis num. 1.
Alb græci ℥iß.
Rad. Alth.
Lil.alb.à ℥j.
Caricar, ping.
Dactylor, an.num. iij.

Coque in ▽ad remanentiam pultis, poſtea adde

Ol. Violar.
Farin. Chamæmel.
Fænigr.
Sem. Lin.
Tritic. ana ℥vi.
Cerebr. cati. ℥ß.
Pulv. noct. combuſt.
hirund. combuſt. ana ℥ij.
Vitell. ovor. num. ij.
Croc. orient. ℈j. M. F. Catapl.

Commendatur in angina deſperata collo ſæpius tepidè applicatum.

5. Cataplaſma antifebrile.

℞. Fol. urtic. maj.
Solan.
Sempervív. ana M j.
Tel. arani ℥ii.
Sal. q. ſ.

F. Catapl. applicandum pulſib. in febb. Petr. Hiſp.

Huc pertinent & *Anacollemata*, quæ nihil aliud ſunt quam Cataplaſmata frontalia, intercipiendæ defluxioni conſecrata, adeoque fiunt ex adſtringentibus quæ ut plurimum albumine ovi ſubiguntur, E.gr.

6. Anacollema frontale.

℞. Maſtich.
Thur.
Myrrh. ana ℥ß.
Bol. arm.
Pulv. later. à ℥ß.
Croci ℈i.

Cum Albumin. ovi, Ol. roſac. & pauxillo acet. F. Frontale.

Vires. *Prodeſt in lippitudine aliisq; affectibus oculorum fronti impoſitum.*

Aliud.

℞. Argillæ uſtæ.
Farinæ volatil. Staubmeel.
Boli armen. à ℥ß.
Suc. Acac.
Hypociſt. à ℥ij.
Cum Album. ovi & modico aceto F. Frontale.

Vires. *Convenit in Hæmorrhagia narium.*

Huc referendi ſunt & Sinapiſmi veſicatoriaque in forma Cataplaſmatis.

Hæc fiunt ex ſem. Sinapi, naſturtii, urticæ; radic. thapſiæ, cyclamin. bryon, ſcyllæ, allii, Euphorb. cantharid. & ſimilibus, ſuſceptis pulpa ficuum, fermento, melle, oxymelite, ſapone & ſimilibus.

7. E.gr. Sinapiſmus.

℞. Pulpæ caricar. (in ✠ coctar.) ℥ij.
Sem. ſinap. ℥j. M.

Ruborem cutis inducit.

8. Veſicatorium.

℞. Cantharid. præparat. (i.e. alis & capitibus abſciſſis, num. xxx.
Fermenti acris. ℥j.

Cantharides pulveriſatę ſuſcipiantur fermento, humectando ſi opus ſit aceto acri.

CAPUT XLV.

De Clyſteribus.

CLyſmus, Clyſma, Enema, eſt liquor imprægnatus facultate medicamentali, per ſyphonem in inteſtina intromittendus.

Duo ergò continet. 1. Liquorem. 2. Facultates, quibus liquor imprægnatur.

Liquor is, eſt decoctum (plantarum, piſorum, carnis, &c.) vel ſimilis humor Medici intentioni commodus. E.gr. Urina, lac, ſerum lactis, oleum, & ſimil.

Facultates Clyſterum variæ eſſe poſſunt, purgantes, alterantes, anodynæ, lithontripticæ, carminativæ, abſtergentes, adſtringentes, & cæt. Inter cæteros tamen uſitatiores ſunt clyſteres purgantes, qui ut plurimum compoſiti ſunt, fiuntque ex partibus (4.5.) decocti alicujus emollientis, partib. (1.2.) olei, additis inſuper purgantibus ac ſtimulantibus, v.g. Electuariis, ſpeciebus & ſimilib.

N. *Purgantium doſis duplo major eſſe poteſt in clyſteribus, quam in aſſumendis; oleum additur ubi emolliendum erit, omittitur ubi fortiter purgandum & revellendum.*

Doſis eſt ab ℥iij. in infantibus, ad xii. vel xv. in adultis.

Modus parandi liqueſcet uno ac altero exemplo:

1. ℞. Urinæ ℔.1. F. Clyſma *in Hydrope.*

2. ℞. Oleum Olivar. ℥v. vi. viii. F. Clyſma ad leniendam alvum.

3. ℞. Herb. emoll. ana M. j.
Rad. Alth. ℥j.
Fl. Chamomill. M. ß.
Fic. ping. N. v.
Vitell. ovi, num. 1.

Coque in ſ. q. aquæ ad ℔. 1.

In colatura diſſolv. caſſ. pro Clyſteribus ʒvi. Bened. laxat. ℥ß. Ol. Chamæmel. ℥iij. Sal gemmæ. ℈j. vel Sacchar. rubr. ℥ß. ad ℥j. F. Clyſma.

N. *Sunt qui ſal commun. vel gemma ad ℥j. uſque injiciunt. Verum quia podex locus maximè ſenſibilis eſt, præſtat doſin hanc imminuere.*

Huc referendi quoque ſunt Clyſteres uterini (μητρέγχυτα) qui itidem ſunt liquores medicamentales per ſyphonem (μητρεγχύτων) in uterum fundendi. Liquor itidem hic varius adhiberi poteſt, aqua ſtillatitia, decoctum, ſuccus vel ſimile quid, cui pro rei exigentia admiſcentur pulveres, Electuaria, olea & ſimil.

Doſis pro vice una ſufficiens eſt ℥iij. vel v. vi. præter propter.

Exem-

Exemplo ſint.

1. ℞. Decocti Equiſeti & Tormentill. ℥iij. Olei Myrtin. ℥iß. Trochiſc. de ſpod. ʒj. M. F. Clyſter, in menſium fluxu.

2. ℞. Hydromel. ℥iij. v. mell. ℥iß. F. Clyſter ad eluendum uterum.

3. ℞. Succ. mercurialis depurati, vel decoct. rubiæ tinct. Eryng. aut cyclaminis, vel radic. aper. vel ſalviæ, matricariæ, nepetæ ℥ij. Pulv. myrrhæ ʒij. Clyſter ad promovenda menſtrua.

Ad hunc locum pertinent & Injectiones penis, quæ itidem ex liquore conveniente fiunt, ſive decoctum is ſit, ſive aqua ſtillatitia, vel ſimilis.

CAPUT XLVI.

De Conditis.

Conditorum conſtitutionem abſolvunt res condiendæ ac liquor condiens, quibus pro libitu aromatizans accedit.

Res condiri aptæ ſunt, *radices, cortices, caules, fructus, nuces, & flores aliquot.*

Duo in rebus condiendis præcipuè conſideranda occurrunt.

1. Quia res condienda vi liquoris intus ac extus perfundi poſtulat, mollem illam eſſe nec nimis craſſam oportet.

2. Quia eſui condita præcipuè deſtinantur, haud ingrata ac guſtu abominabilia ea ſint, fas eſt. Hinc ſi durior & amarior res condienda fuerit, maceretur antea in ▽ frigida dies (5, 6, 7, 8, pro re nata) ſingulis diebus aquam deplendo, recentemque dando, vel coquatur inſuper donec molleſcat, amarorque quodammodo extrahatur. Cave autem ne nimia extractione ſolum cadaver condiendum relinquatur. His adde, ſin craſſior, major, ſolidior res condienda foret, ſecandam eam eſſe, pro exigentia, ſecundum longitudinem, latitudinem, teſſulatim, &c.

N. 1. *Loco aquæ nonnunquam lixivio macerare expedit, hinc aqua ſimplici dulcorare.*

N. 2. *Quod ſi libuerit condita aromatizare, aromata condiendis infigi poterunt.*

Liquor, quo res condiuntur eſt Saccharum clarificatum & ſyrupiſatum, id eſt, in aqueo liquore diſſolutum, & ad ſyrupi conſiſtentiam inſpiſſatum; nonnunquam mel depuratum, aliquando muria.

Sic condiuntur,

I. Radices,

℞. Radices benè purgatas (integras ſi teneræ fuerint, vel ſectas, ſin craſſiores) exemptis ſi opus ſit lignoſis partibus, redige ad mollitiem & ſi opus ſit, ad ſaporem gratiorem, ut docui

docui, hinc ſicca & cum Sacchari ana. (circiter,) tantilloque decocti proprii, vel aquæ, coque ad conſumptionem humiditatis, conſiſtentiamque Syrupi.

II. Cortices.

Cortices nihil à radicibus peculiare habent.

III. Caules.

℞. Caules (à pellicula exteriori purgatos) reduc ad mollitiem, hinc coque cum ana Sacchari in decocto ſolum, ad conſiſtentiam.

IV. Fructus.

℞. Fructus molliores (e.g. ceraſa, baccas, ribes, berberes, mala perſica, & ſimil.) affunde Sacchari Syrupiſati vel mellis part. dimidiam, coque ad conſumptionem humiditatis. (alias ſitum contrahit.

Duriores, ut poma citria, cytonia, & ſimil. prius ad mollitiem redigendi ſunt, amariores ad ſaporem gratiorem. Limonia & olivæ muriæ imponuntur.

V. Nuces.

℞. Nuces virides, perfora ſtylo, macera dies (9.10.) in ▽ frigida l. a. hinc coque ut molleſcant; ſiccatas aromatiſa, configendo cinamomo aut caryophyllis, cumque ſacchari ana. ac aquæ q. ſ. coque.

VI. Flores.

Flores condiuntur affuſione Sacchari ſyrupiſati. Sunt autem pauci qui hac ratione integri condiuntur, ſcilicet flores citri, arantiorum, & interdum roſarum. Ex reliquis fiunt potius conſervæ. Capparum flores ſale; geniſtæ, ſale & aceto condiuntur.

N. *Sunt qui flores albumine ovi conquaſſato illitos ſaccharo pulveriſato aſpergunt, ſolis calori exponunt, floresque hac ratione integros coloratosque conſervant.*

Condita officinalia uſitatiora ſunt.

Condita Aurantia poma integra ac in partes diſſecta.
Aurantiorum flores
 cortic.
Berberes
Borragin. rad.
Calami aromat. radic.
Caſſia
Ceraſa amarena
Cichor. rad.
Citria poma integra.
 in taleolis.
Citria maxima] cum Carne Citrinat.
Citria ſicca, truckener Citrinat.
Citri cortices, eingemachte Citron Schalen.
 flores.
Conſolid. maj. rad.
Corna.
Cydonia, eingemachte Quitten.
Cynosbati baccæ, eingemachte Hanbutten.
Enulæ rad.
Eryngii rad.

Lactucæ Hiſp. caules ſicci, truckene Lattue.

Mala armeniaca præcocia, eingemachte Möllelen / oder Mammeleucken.

Meſpila integra.

Myrobalani Belliric. Chebulæ Citrinæ Emblicæ } *afferuntur condita ex India.*

Nuces Indicæ, ſcilicet moſchatæ, cum involucris, gantze Muſcatnüß mit den Schelffen.

Nuces moſchatæ, ſcilicet ſine involucris, eingemachte Muſcatnüß ohne Schelffen.

Nuces Juglandes.

Perſica

Pimpinellæ rad.

Piper nigr. in racemis ex India affertur.

Pruna ſylveſtria, eingemachte Schlehen.

Pruna citrina, eingemachte Spelling.

Pyra muſcatella, eingemachte Zuckerbierlein / oder Muſcateller Bieren.

Rhabarbarum

Ribes.

Satyrii rad.

Scorzoneræ rad.

Sorba, eingemachte Speyerling.

Zedoariæ rad.

Zingiber. Chinenſe.
commune.

Sunt & quæ condiuntur aceto; ſale, & ſimil. ut

Modus condiendi eſt.

1. Conſperge cum ſale ac comprime, ut ſal in exudante humiditate liqueſcat.

N. *Si res condienda minus ſucculenta fuerit, affundi poterit modicum* ▽ *a.*

2. Affunde ✠ ſtentque ut penetret, vel ſi nimium liquoris ſit, exhalet aliquantulum.

Sic proſtant.

Condit. Cappares.
Cucumeres.
Oculi geniſtæ.
Limonia poma.
Olivæ.
Portulacæ ſummitates.

CAPUT XLVII.

De Confectionibus Saccharatis.

Confectiones Saccharatæ; id eſt:

RES Saccharo obductæ, ſunt.

1. Sacharatæ ſive Saccharaceæ, ſimpliciter ita dictæ. 2. Confectiones Saccharo cando ſeu candiſato incruſtatæ. His 3. ſubjungere licet Sacchara ſuccis florum certorum ſub colore horundem impregnata. Sacchara inſuccata non immerito vocaveris.

Modus conficiendi confectiones Saccharatas.

℞. Rem conficiendam, inde pelvi cupreæ

cupreæ (Confect Keſſel) ſaccharumque ſyrupiſatum paulatim inſtillando, continuo ſuprà calore verſa, ut humiditate abſumpta Saccharum rei conficiendæ adhæreat, ac tandem inſtar cruſtæ eandem obducat.

Res quæ hoc modo conficiuntur *ſunt ſemina, nuclei excorticati, aromata, radices, cortices, ut & flores ac ſummitates, ſed rarò.*

N. 1. *Semina ſi opus ſit præparantur prius macerando in* ✣, *ut ſemen Coriandri.*

N. 2. *Si amariora conficienda fuerint, corrigi volunt antea, ad modum, quē in conditis docuimus.*

Res qua confectiones conſiunt eſt Saccharum Canarienſe, interdum Saccharum candiſatum.

Plerunq; primum amylo res conficiendæ obducuntur, hinc Saccharum ſuperducitur. Unde duplicis generis confectiones proſtare ſolent; finæ ſcil. ex mero ſaccharo, & minus finæ ex amylo & ſaccharo, uti dictum, præparatæ.

Modus conficiendi confectiones ſaccharo candiſato incruſtatas non differt ferè à modo condiendi, niſi ſola brodii condientis ſaccharati conſiſtentia, nimirum hoc ſi craſſius fuerit, ſaccharum in cryſtallos concreſcit, resque injectas q. cruſta obducit.

Confectiones uſitatiores Saccharatæ ſunt.

Confectio Amygdalarum dulcium vberzogene ſüſſe Mandeln.
Amygd. amarar.
Aniſi, vberzogen Anis Samen.
Lavativi, Purgier Anis Zucker.
Calami aromatici, vberzogen Kalmus.
Cardamomi minoris, Cardomomen Confect.
Carvi, id eſt, ſeminis, vberzogen Kümmel.
Caryophyllorum, vberzogen Negel.
Cichorei rad. vberzogen Eicherenw.
Cinæ. Santonici. ſem. lumbricorum vberzogen Wurmſamen.
Cinamomi, Zimmet Confect/ vberzogen Zimmet.
Coriandri, vberzogen Coriander.
magni, mit groſſer Criſpatur.
Corporis ſine anima, confectio Moſchardina, moſchata, Biſem Z.
Cubebarum, vberzogen Cubeben.
Dauci communis, vberzogen wild Möhrenſamen.
Fœniculi.
Lavendulæ florum.
Macis
Majoranæ ſem.
Pimpinellæ rad.
Pinearum
Zedoariæ
Zingiberis.

Confectiones Candiſata ſcilicet Saccharo cando incruſtata.

Confectio Acori, Candiſirten Calmus.

Aurantior. cort.
Caryophyllorum
Cinnamomi
Citronata i. e cort. citri major.
Citri cort, i. e. minor.
Macis.
Nucis moſchat.
Zingiberis.

Huc

Sacchara inſuccata

Saccharum roſaceum
violaceum, &c.

Caput XLVIII.

De Conſervis.

RES conſerviſandæ (conſervandæ) ut plurimum flores ſunt, raro herbæ, rarius radices, rariſſimè caro fructuum.

Modus.

℞. Quod conſerviſare volueris, conquaſſa (mortario præcipuè lapideo piſtilloque ligno) atque inter quaſſandum admiſce Saccharum.

Proportio Sacchari variat: In rebus humidioribus ac mucilaginoſis, conſerviſandis, recipitur duplum: in ſiccioribus; ad triplum uſque aſcenditur, additurque nonnihil ▽æ ſtillatitiæ.

Flores & herbas recentes conſerviſare oportet, attamen ſi nimia humiditate ſcateant, in umbra exiccari aliquantulum expetunt.

N. 1. *Sunt qui ex floribus ac ſaccharo S.S.S. faciunt, ſolique idipſum exponunt. Alii Iulepum conficiunt, eumque admiſcendo conſerviſationem abſolvunt.*

N. 2. *Poteris itidem, ſi volueris, flores vel herbas conſerviſandas in minutiſſimas antea incidere partes, hinc addito Saccharo conſerviſare uti dictum.*

Radices prius coquendæ ſunt, dein conquaſſandæ, vel & per ſetaceum trajiciendæ, hinc conſerviſandæ.

Caro *fructuum* omnino ſetaceum trajici expetit.

Conſervæ uſitatiores ſunt.

Conſerv. Abſynthii romani è ſummitatibus.
Acaciæ flor.
Acetoſæ fol.
Acetoſellæ fol.
Anthos, id eſt, flor. roriſmar.
Betonic. fl.
Borragin. fl.
Bugloſſæ. fl.
Calendular. fl.
Cardui bened. ſumm.
Cichorii ex fl.
Citri pulpæ ſ. medullæ.
Cochleariæ fol.
Conſolidæ major. flor.
Euphragiæ ſummit.
Fumariæ ſummit.
Galegæ, ſumm.

Geni-

Geniſtæ flor.
Heder. terr. comp. Aug.
Lavendulæ fl.
Liliorum alb. fl.
Liljorum convall.
Majoranæ ſummit.
Malv. fl.
Meliſs. fl.
Menthæ fol.
Nympheæ alb. fl.
Papav. errat. fl.
Portulacæ fol.
Pœoniæ fl.
Perſicorum fl.
Primulæ veris fl.
Prunellæ fl.
Pulegii ſummit.
Roſarum albar.
rubrarum recens & antiq.
⊖-lata.
Salviæ fl.
Sambuci fl.
Scabioſæ
Scordii
Tiliæ fl.
Tunicæ fl. i. e. caryophyll. hort.
Tuſſilaginis fl.
Veronicæ ſummit.
Violarum martiarum.

CAPUT II.

De Decoctis.

DEcocta fieri poſſunt ex rebus omnibus, quæ pronæ ſunt, vires elixatione brodio ſuo communicare, adeoque ex *mineralibus, vegetabilibus, & animalibus.*

E *Mineralibus* non reſpuunt decoctionem Terræ crudæ calcinatæve, Lapides calcinati, Metalla calcinata, Antimonium crudum & calcinatum, ☿us crudus, cinnabaris, Lithargyriũ, &c. Nimirum aquæ etiam ſimplici incoctæ vires quaſdam impertiunt, maximè tamen, ſi adhibitus fuerit liquor facultate penetrante gravidus, qualis Vinum, Acetum, Aquæve ſtillatitiæ. Quin & Metalla ignobiliora, potiſſimum ſi calcinata ea fuerint, verbi gratia, minium, ceruſa, limatura ferri calcinata, & ſim. decoctioni apta ſunt. Decoquũtur autem hæc omnia in pulveres redacta.

Ex *Animalibus* decoctioni parent partes carnoſæ, membranoſæ, cornua tùm cruda raſpata, tùm calcinata, & ſimil.

Verum enimvero, hic loci de Decoctis potiſſimum agemus potulentis, in praxi uſitatioribus, quæ Apozemata communiter dicunt. Hæc parantur inprimis è *vegetabilibus*: videlicet è *radicibus, corticibus, herbis, floribus, baccis, fructibus, lignis.* Superadditis tamen nonnunquam (ſed raro) nonnullis à mineralibus aut animalibus.

Liquor in quo res eæ communiter elixantur, eſt aqua fontana, (hæc adhibenda, quoties alius alicujus mentio

tio nulla fuerit facta,) aqua pluvia, aqua deſtillata , (ſed non adeò commodè ob ſpirituoſæ portionis exhalationem , niſi coctio in diplomate inſtituatur,) ſerum lactis , hydromel, Vinum.

N. *Hoc præſtat in fine coctionis ſuperinfundere.*

Quantitas liquoris ad res coquendas varia ſumi ſolet,prout ſc.res longiorem vel breviorem coctionem experierint. Duriores ſiquidem ac ſolidiores ut diutius ſunt coquendæ , ita majorem liquoris quantitatem requirunt,quippe coctione liquor paulatim exhalat. Sumitur autem e. gr. proportio quadrupla ; ſextupla,decupla,duodecupla,&c. Reſpondent enim Man. 1. ℥ß. ʒv. vel ʒvi. pugillo ʒij.vel ʒiij.

Modus parandi abſolvitur,

1, Præparatione ad decoctionem,
2. Decoctione.
3. Clarificatione,

1. Præparatio fit incidendo, contundendo,radendo,limando,&c.

2. Decoctio fit vulgariter. 1 △e nudo. 2.Vaſe aperto æneo ſtanno obducto. 3. Ordine obſervato, ſ.a. Eſt autem coquere ſ. a. materias coquendas non ſimul & ſemel injicere , ſed diverſis vicibus,prius poſterius,prout naturæ volatilioris, fixioris , mollioris,durioris,ſolidioris,res fuerint.Nimirum ſi cornua,ligna,cortices, radices , folia, ſemina, aromata ac flores decoctioni deſtinantur, primum cornua,ligna, cortices & radices aliquãdiu coquenda ſunt,hinc folia ac ſemina ſuperinjicienda , tandem quoque ſub finem decoctinis, aromata & flores ; utpote quorum vis facile in auram evaneſcit.

N. *Res duriores macerantur prius aliquandiu.*

3. Depuratio fit vulgariter albumine ovi,cum quo decoctum expreſſum,vel ſaltem colatum ebullit,quod dein per colum trajicitur. Vide lib.1. c.14. Clarificare.

Uſurpatio : Quia ſaporis minus grati ferè ſunt decocta, gratia conciliatur Saccharo Syrupove addito ad ſingulas doſes ℥j.plus minus, pro palato ægroti. Quin imò & aromaticus ſapor ſuperaddi ferè ſolet,nonnihil ex aromatibus commiſcendo.

Sunt decocta celebriora,

Decoctum,
- Alterans,*vide infra* N.1.
- Antimoniale. 2.
- Aperitivum majus. A.
- ———— cum Rhabarb. A.
- ———— minus ſ. lenitivum minus A.
- Capillorum veneris,A.
- Carminativum Clyſmaticũ,*Cord.*
- Clyſterum remollientium, *Cord.*
- Commune ad diſſolvenda ſolutiva *Cord Renod.*
- Commune Medicinale cum & ſine ſena.A.
- Epaticum 3.
- Epatis vituli,4.

Epi-

Epithymi, A.
Florum & fructuum, A.
Fumariæ.
Hyſtericum, 5.
Majale, 6
Pectorale ſimplex & compoſitum A.
Purpans Quercetan. 7.
Splenis bovis; 8.
Senæ, v. A.

1. Decoctum alterans.

℞. Santal. rubr. ℥ß. (alii ʒvi.
Succ. citri recent. ℥iß. (alii ℥j.
Sacchar. clarificat. ℥j.
Aqu. fontan. puriſs. ℔. iij.

Stent in maceratione per noctem, mane coquantur ad ℔iß. colentur, ac ſerventur pro uſu.

N. *Alii addunt & Spir.* 🜔 *ʒj.*

Aliter.

℞. Santal. rubr. ℥ß.
Sem. citr. ʒß.
Fl. Roſar. rubr. p. iß.
Sacchar. candi. ℥j.
Spir. 🜔 i ʒß.
Aqu. fontan. ℔. iij.

Digerantur per noctem; hinc decoquantur ad ℔. ijſ.

Colaturæ adde
Rob. ribium
Succ. citri.
Sacchar. depurat. à ℥j.

Vires. *Refrigerat, cor viresque confortat.*

2. Decoctum ♉ *iale Cl. D. D. Lud. ab Hornig.*

℞. Rad. ſaſſafr. ℥j.
Lign. viſc. Querc.
Lentiſc. à ʒvi.
Fol. Beton. M j.

Parata pro decoctione coq. in aq. pluvialis limpidæ Menſur. iv. bulliat per ¼ horæ; poſtea inde ♉ crudi ℥j. in petia ligati & porro bulliant, donec menſura una & dimidia ſit conſumpta.

Vires. *Catarrhis medetur, ſcabiemque curat, impuritates tum per inſenſilem tranſpirationem, tum per alvum educens.*

Uſus: mane hauſtus calide aſſumitur.

3. Decoctum Epaticum.

℞. Rad. Ariſtoloch. rot. ℥j.
Rhabarb. opt. ℥ß.
Chamæleon. nigr. ʒij.
Rad. Petroſel.
Cichor. à ʒvi.
Cardopat. ʒij.
Herb. Endiv.
Scabioſ.
Betonic.
Acetoſ. à Mſ.
Sem. Fœnic. ℥j.

F. Decoctio in 🜄 font. ℔. iv. ad conſumpt. tertiæ partis.

4. Decoctum Epatis Vituli.

℞. Epar vitul. in fruſtra inſiſum.
Santal. rubr.
Cinamom. ana ℥ß.
Spic. nardi.
Roſar. rubr. ana p. i.
Conſerv. flor cichor. ℥j.

Tro-

Trochiſc. Rhabarb.

Eupator ana ʒvi.

Coque in phiala capaci benè occluſa calori balnei ferventis horas 7. vel 8. donec hepar totum ferè in liquorem redactum ſit, quem ad perfectionem decoque addendo ſi velis ſaccharum.

. Vires. *Conducit in omnibus Epatis affectibus, & imbecillitatibus; influxu præſertim hepatico & hydropiſi.*

Doſis ℥iij.iiij.mane ac veſperi.

Quercetan.in Pharmacop. Reſt.cap.26.

N. *Eodem modo fieri quoque poſſunt decocta Pulmonum non ſolum Vulpis, ſed & Vituli & agni, addendo pectoralia affectibus pulmonum congrua. Quercetan.*

5. Decoctum Hyſtericum.

℞.Herb.puleg.
Artemiſ.
Abrotan.
Matricar.
Meliſs.
Verben.
Serpill.ana M j.
Rad.Pimpinell.
Baccar.Lauri,ana ʒij.
Caſtor,ʒj.
Sabin.ʒij.
M.& lege artis F.decoctum.

Vires. *Ciet menſes, uterumque roborat.*

6. Decoctum Majale.

℞. Herb. Fumar. Mj.
Summ Lupul.
Cichor.
Agrimon.
Aſplen.
Abſynth.pont.à Mſ.
Rad.Polypod.℥ß.
Glycyrrhiz.ʒß.
Fol.Sen. ℥ij.
Sem.Aniſ.ʒij.

Omnia quæ haberi poſſunt recentia,miſce cum reliquis ac coque in ſeri lactis ℔.iv.ad tertias.

Colaturæ adhuc calidæ infunde per noctem.

Rhabarb.el.ʒij.
Spic.indic.gran.viii.
Schænanth. ℈ſ.

Ebulliant ſemel ac iterum, hinc colentur.

Vires. *Sanguinem purificat.*

Doſis ℥iv.

7. Decoctum purgans pro delicatis. Quercetan.

℞. Follicul.ſen.ſ.ſt.ʒvi.

Aqu. pomorum redolentium aut fragorum q.ſ.pro una vice.

Macera vaſe clauſo per horas 24. addendo parum ſucci Limonum,hinc bulliant, fortiterque exprimantur. adde

Succi pomorum redolentium recentis,ʒiſ.

Sacchari candi ſi libet.

Clarifica cum albumine ovi, ac aromatiza cum ▽ cinamomi.

Vires. *Leniter purgat ſine faſtidio.*

8. Decoctum ſplenis bovis.

℞. Splenem bovis integr, in fruſtra inciſum,

Cina-

Cinamom. groſsè contuſ. ℥j.
Caryophyllor. ℥ß.
Croc. ʒij.
Vini alb. ſeu malvatic. q. ſ.

Inde in vitrum capax, quod benè clauſum in MB. ferventiſſimo, hor. 24. ebulliat, donec ſplen in particulas minutiſſimas coctus & conſumptus fuerit, magnaque Juris exquiſitiſſimè cocti. & fragrantiſſimi copia reſtet.

Vires. *Specificum eſt ad duritiem & obſtructionem lienis & menſium ſuppreſſionem.*

Doſis ℥iiij. continuando per quatuor aut quinque dies, cum menſes fluere ſoliti ſunt. Quercetan. in Pharmac. Reſtit.

N. *Poteſt itidem redigi in formam Extracti, vide infra.*

Plures decoctorum formulas qui expetit, adeat Quercetanum in Pharmacop. reſt. Weckerum, Poterium, & ſimil.

Caput L.

De Eclegmatis, Lohoch, Linctibus.

Materiam præbent pectoralia: videlicet pulveres, conſervæ, mucilagines, ſyrupi, decocta, mella, pulpæ, ſapæ, & ſimil.

Modus parandi.

℞. Pulveres convenientes, fructus, gummi arabicum, Tragacanthum, ſuccum glycyrrhizæ, amylum, &c. incorpora (in mortario, piloque ligneo) cum mellis, ſyrupi, mucilaginis, decocti, & ſimil. liquoris glutinoſi, q. ſ. donec exactè mixta & mellis conſiſtentiam nacta fuerint.

Ex tempore quæ præſcribuntur, fiunt ex Eclegmatis uſualibus, pulveribus; conſervis; cum ſyrup. q. ſ. incorporatis, vel ex ſolis ſyrupis cum ſacchar. candi vel penidiati, q. ſ. mixtis.

N. 1. *Decocta itidem ac ſucci in formam Eclegmatis cum Sacchare coqui poſſunt.*

N. 2. *Proportio pulveris eſt ferè unc. ß. ad ſyrup. unc. ij.*

Eclegmata uſualia ſunt.

Lohoch, ad aſthma, ſ. ſcyllæ compoſ.
de Caſſia *vid. infra.* N. 1.
de Caulib.
de Farfara
de Papavere
Paſſulatum, N. *aliud, vide infra* 2.
de Pinp
de Portulaca
de Pulmone vulpis
Sanum & expertum è ſucco ſcyllæ
} vide Auguſt. &c.

1. *Lohoch de Caſſia pro Clyſteribus.*

℞. Herb. Malvæ

Mercurial.
Parietar.
Violar.
Betæ
Abſynth ana M I.
Coqu. in ſ.q. aqu. ad ℔ IV.
Adde pari pondere Medull. caſs. & mellis deſpumati ana F. Lohoch.
2. *Lohoch paſſulatum ſ. Electuarium paſſulatum.*

℞. Paſſular. minor. unc. IV.
Sacchar. cand, unc. ij.
Aqu. Scabioſæ.
Fœnic.
Farfar. à unc. ij.
F. l. a. Eclegma.
Vires: *Confert in Tuſſi; acrimoniam Catarrhorum mitigat.*

CAPUT LI.

De Electuariis & Mixturis.

Electuaria ſunt, vel molliora, (conſiſtentiâ cõfectionum opiatarum) vel ſolidiora in tabulis. Priora ſunt hujus loci.

Modus parandi varius eſt, adeoque potius exemplis quàm regulis demõſtrabilis.

Electuaria vulgaria (confectiones opiatæ communiter appellatæ,) fiunt è pulveribus minutiſſimis, melle deſpumato calente, (rarò ſaccharo ſyrupiſato) ſuſceptis, quibus ſolubilia ſi admiſcenda ea ſint, ſeorſim diſſoluta ſubinde affunduntur, poſtmodumq; ad fermentationem loco tepido reponuntur.

Reliqua fiunt ſola ferè mixtura, ſcil. pulverum, electuariorum uſualium, conditorum (in fruſtula diſſectorum) conſervarum, extractorum ſeu eſſentiarum, & ſimil. quæ ſuſcipiuntur liquore, maximeque ſyrupis q. ſ. ad conſiſtentiam. Et hæc dicuntur vulgò *mixturæ.*

N. *Adduntur & interdum pauca guttulæ oleorum ſtillatitiorum, vel ſpirituum ⊕-i ⊖ive.*

Sunt Electuaria, tùm alterantia, tùm purgantia.

Electuaria alterantia uſitatiora ſunt.

Electuarium.
Diacorum Aug.
Pſeudoacori, *vide infra.* N. I.
Alexipharmacum 2.
de Ciconia 3.
Alkermes, ſ. Confectio Alkermes.
De Allio, 4.
Anacardinum; ſ. confectio Anacardina, ſ. confectio ſapientum. A.
Antidotus Matthioli, A.
Archigenis, A.
Athanaſia magna, A.

Aure-

Aureum Alexandrinum, A.
Camphoratum, 5.
Chalybeatum A.
Chalybeatum, Horatii Augeni, 6.
 Arcularii, 7.
Corroborans ſpecificum croll. 8.
Cordial. 9.
de Croco, 10.
Diaphoreticum Plateri, 11.
Diacodium, A.
Diureticum Montag. A.
de Ferri ſcoriis, A.
Hyſtericum, 12.
de baccis lauri Rhaſis, A.
Micleta Nicolai, A.
Mithridatium, A. C.
Orvietanum, 13.
Nucum, 14.
Diaolibanum, C.
de Ovo,
Papæ ſ. Guidonis contra peſtem, A.
Philonium Meſuæ, A.
 perſicum Meſ. A.
 majus ſ. Romanum Nicol. A.
 Tharſenſe Galeni, A.
 contra phthiſin, 15.
Podagricum S. Cloſſ. 16.
Regum, 17.
Requies Nicolai cum ſaccharo, A.
Reſumptivum Fernelii C.
Dia-ſatyrium, A.
Scorbuticum, 18.
Dia-ſcordium Fracaſtor, A.
Theriaca Andromachi, A.
 Diateſſaron, A.
 Communis, A.
Triphera magna, A.
 minor, A.
 Saracenica, A.
El. Vitæ Arnold. de V. N.

N. *Quia ſpecies aromaticæ ad electuaria, cum melle vel ſaccharo conficienda, ordinatæ olim fuerunt, & harum pleraque Electuarii nomine communiter adhuc veniunt, quas vide infra; Præſtaret tamen ſpecies ab Electuariis diſtinguere.*

Electuaria lenientia uſitatiora ſunt.

Electuar.
 Diacaſſia cum manna, A.
 Diacatholicum, Antidotus Catholica Nicolai, A.
 Diaprunis ſimpl. A.
  ſolutivum, Diadamaſcenum, A.
 Hiera piera Galeni, ſ. ſimplex, *A.*
 Lenitivum Florenzolæ, *A.*
  de Manna, *A.*
 Triphera Perſica Damaſceni, *A.*

Elect. Purgantia uſitatiora.

Electuar.
 Diaſarum Fernelii, *vide infra 1.*
 Antimoniale, 2.
 Benedicta laxativa, Nicol. *A.*
 Diabalzemer. ſ. Elect. Sennatum *A. Renod.*
 Diacarthami ſ. Diacnicu, *A.*
 Caryocoſtinum, *C.*
 Catharcticum Imperiale, Nicol. *C.*
 de Citro ſolutivum, *A. C.*
 Diacydonites ſ. Diacydonium laxativum, *A.*
 N. *Ad Gelatinas referri poteſt.*

Epiſcopi ſ. Eleſcoph. *A.*
Hamech. ſ. confectio Hamech major, *A.*
Hiera compoſita, *A.*
Logadii, *A.*
Pacchii, *A*rchigenis, Ruffi, ſ.
Diacolocynthidos, *A.*
Indum majus, *A.*
Diaphænicum Meſuæ, *A.*
Fernelii, *A.*
de Pſyllio, Montagnanæ, *A.*
Roſarum Meſuæ, *A.*
de Succo roſarum Nicol. *A.*
N. *Uſitatius eſt in Tabulis.*
Diaſebeſten, Montagnanæ, *A.*
Diaſenna Nicolai, *A.*
de Tamarindis. ʒ.
Huc Paſſulæ laxativæ, *A. C.*

ELECT: ALTERANTIA.

1. *Elect. Pſeudoacori ſtomachicum.*

℞. Rad. Pſeudoacor. à cortice exteriore mundat. ℔. 1. minutiſſime inciſæ & conquaſſatæ infundantur in Vini rubr. ♂ ♇ (3. 4.) Hinc coque ad conſumptionem vini, molliciemque radicum.

Poſtmodum adde mellis depurat. ℔ij. vel ijß. iterum parum coctis addantur Zinzib. optimi minutim inciſ. ℥ iij. vel iv. miſceantur optime l. △ ad conſiſtentiam; hinc remove ab △ & immiſce.

Pulv. Cinnam. acer. unc. ß.
Piper long. ʒij.
Galang.
Nuciſt.
Macis
Cubeb.
Cardamom. ana ʒiß.
Gran. paradiſ.
Piper nigr. ana ʒ. 1. plus minus F. Elect.

N. *Alii admiſcent amygdal. dulc. & pineas excort.*

Vires. *Confortat ſtomachum & caput frigidum. excrementa incidendo exiccando, &c.*

Doſis ad magnitud. avellanæ vel juglandis; mane ac veſperi.

2. *Electuarium Alexipharmacum, Cl. Dn. D. Petri de Sp. F. F.*

℞. Rad. Diptamn.
Garyophyllat.
Cyper. rot. à ʒiſ.
*A*ſari ʒvi.
Ireos flor. ʒiij.
Fol. Rut.
Fl. Roſar. rubr. à ℥iſ.
Diptamn. cret. ʒiij.
Spic. indic. ℥iß.
Cinamom.
Croc. or. à ℥ſ.
Baccar. Junip.
Laur. à ʒ. vi.
Maſtich. ℥iſ.
*A*gar. tr.
Myrrh. el. à ʒij.
Bol. arm. præp.
Spec. liberant. à ʒvi.

Con-

Confundantur ſubtiliſſimè & cribrétur. Poſtea

℞. Nuc.jugland.℥iij.
Fic.pingu. ℥ix.

Conquaſſentur ſimul additoq; modico vini trajiciantur per cribrum ad pultis conſiſtentiam. Deinde

℞. Sacchar.opt.℔iiſ.℥iij.

Diſſolve cum aquæ q. ſ. △ lento.

Poſtea adde

Mellis deſpumat.℔iij.

Coque ad aquæ conſumptionem.

Deinde adde

Pulticulam illam ficuum & nucum
Theriac. *An*dr. ℥ix.
Conſerv. roſ. rubr. ℔iſ.
Succ. *A*bſynth.inſpiſs.℥iſ.

Miſce optime cum ſpatula lignea, dein removeantur ab igne, & agitentur continuò, donec refrixerint, poſtea adde pulveres, miſceanturque perfectiſſimè, in fine adde

Ambræ griſ. drach. 1.
Moſch. ℈j.

F. Electuar.

Vires. *Uſus ejus creberrimus fuit in ſæviſſima illa nuper a peſte, in qua tàm præſervando, quàm curando profuiſſe compertum eſt.*

3. *Electuar. Alexipharmacum de Ciconia; Arcanum Alexipharmacum.*

℞. 1. Recentem ciconiæ ſanguinem, deſtilla per MB. remanentem in cucurbita ſanguinem exicca & pulveriſa. Hinc

2. Extrahe Sal ex ventriculo ciconiæ incinerato, beneficio aquæ illius ex ſanguine deſtillatæ, idque pulveriſatæ illi ſanguinis remanentiæ admiſce.

Hiſce 3. addantur in vitro ſatis capaci:

Succin.alb.cl.℥.1.
Corall.rubr.
Baccar.matur. uvæ inverſæ.
Eſſent.Mumiæ.
Rad.Anthor.à ℥.ß.
Lap.Bez.or.*drach.*iij.
Theriac.opt.*unc.* iſ.

Hoc cum oleo pini (ex nucl. expreſs.) incorpora, deinceps tantum olei ſuperaddendo, ut digitos 3. vel 4. latos emineat. Tandem inſolentur aliquandiu orificio vaſis diligenter obſtructo, quo enim vetuſtius eò melius.

Vires. *Efficaciſſimum eſt contra omnia metallica, animalia & vegetabilia venena, qua tùm vomitu, tùm ſeceſſu, tùm ſudore expellit.*

Doſis unc. ß. *cum hauſtu* ▽*a, vini, vel lactis tepidi. Croll.*

N. *Loco* ⊖ *ex ventriculi cinere extracti mallem ipſas tunicas pulveriſatas admiſcere.*

4. *Electuarium ſ. mixtura de Allio.*

℞. Digitor. allii, num.iv.

Frixis & contuſis cum melle & mithridatii, *drach.* iiſ. adde

Sperm.ceti.
Granor.Juniper.ana ℈j.
Caſtorei ℈ij.

Pulv.parietar. ℈j.
Oxymell.ſquillit.q.ſ. F. Eleđ.
Vires: *Inſignium virium eſt contra colicam.*

5. Electuarium Camphoratum Kegleri.

℞. Rad.Diptamn.alb.
Tormentill.à *drach.* ij.
Zinz.alb.*unc.* ij. (rectius ℥ß.
Sacchar.cand.*unc.* ij.
Margarit.præparat. *unc.* ß.
Nuc.vomic.
Os de c. c. à *drach.* ij.
Camphor.*unc.* I.
Theriac.Andr. *unc.* IV.
Sacchari alb.in aq.acetoſ.ſolut. q.ſ. F.Electuarium.

Vires. *Alexipharmacum ac ſudoriferum eſt, maximique uſus in morbis malignis.*

Doſis drach.j.ad ij.&c.

Paulo aliter.

℞. Rad.Diptamn.
Tormentill.
Zedoar.ana *unc.* ß.
Zinzib. *drach.* ij.
Herb.card.bened.*unc.*ß.
Turb.alb.& gumm.
Nuc.vomic.à *unc.*ß.
Rhabarb.
Oſ. de c. c.
Oc. ♋ à *drach.* I.
Camphor. *unc.* I.
Sacchar.cand. *unc.* I.
Theriac.Androm.*unc.* VI
M.F. Electuarium.

6. Electuarium Chalybeatum Horatii Augenii.

℞. Piper.
Zinzib.ana *unc.* ß.
Cardamom.
Caryophyllor.
Doronic. *aut* Angelic.
Croci *ana drach.* ij.
Tamariſci *unc.* ß.
Sem.Baſilic.
Aniſ.*ana drach.* ß.
Limatur. chalyb. præp. ℔. ſ.
Mellis deſpumati,℔iij.
F.Electuarium.

Vires, *Confert in intemperie frigida mulierum.*

7. Aliud Elect. Chalybis Arcularii.

℞. Scob.Chalyb.℥iij.
Succ.recent.pomorum Borsdorff. purific.℥vi.

Macera 24.hor.effunde per inclinationem, Succus novus affundatur, tribus vicibus id repetatur. Succi tandem inſpiſſentur ad formam Electuarii.

Doſis à ʒ ij. ad ℥ß.

8. Electuarium corroborans ſpecificum ſ. Medicamentum ſpecificum omnium ſeptem membrorum principalium, Crollii.

℞. Ol. ſuccini ter vel quater (per ▽ Majoranæ vel ſimil.) rectificati *drach.* ij.
Spirit. ⊖-li veri,

Salis

Salis cranii human. (vel magiſte-
rii, *ana unc.* ß.
Tincturæ croc. or.
Granor. alkerm, *ana* ʒij.
Sal. margarit.
Corallor. *ana* ℥j.
Ol. Cinamom.
Macer. *ana* ʒß.
Lact. ♀is ℥j.
Extr. Spodii ℥iß.
Antimon. diaphoret. ℥ß.
Magiſt. ♀ ℥j. i. e. ♀i
⊕-lati
Tinctur. croc. ♂
Extr. chelidon.
Rhabarb. *ana* ℥.ß.
Liquor. cryſtall.
calcul. microcoſmic. *ana* ℥ j.

Cum extracta & inſpiſſata Theriacæ eſſentia melle juniperino, conſerva roſarum, addendo pro libitu ſaccharum roſaceum F. electuarium, addita Moſchi & Ambræ, ana drachma I.

N. *Propter ventriculi ſympathiam cum reliquis membris addantur ſpirit. ⊕-i veneris drach. ij. atque Ol. Nuciſt. ſtillat. drach.* ß.

Doſis à gr. 5, 6. 7. uſq; ad 20. &c.

9. Electuarium ſeu mixtura cordialis.

℞. Conſerv. roſar. *unc.* viij.
Borrag.
Bugloſſ. à *unc* iij.
Violar. *unc.* ij.
Nymph. *unc.* iß.
Confect. Alkerm. *unc.* ß.
Pulp. citr. condit. *unc.* iiij.
Fl. citr. condit. *unc.* ij.
Spec. Diarrhod. Abb. ℥. ij
Margarit. præparat. ʒ. ij.
Corallor. utrorumque
præpar. *ana* ʒiij.
Lign. Aloës pulv. ℈iv.
Ambr. gryſ. gran. vi.
Fol. ☉num x.

Cum ſyrupo acetoſ. citri q. ſ. F. mixtura.

Vires. *Spiritus vitales Balſamumque naturæ corroborat.*

Doſis ad magnitudinem avellanæ.

10. Electuar. de Croco.

℞. Croc. or. ʒ. i.
Rad. Zedoar.
Tormentill.
Nuc. vomic. à *drach.* ij.
Camphor. ℈j.
Sem. Eruc.
Rad. Diptamn. alb.
Angelic. à *drach.* ij.
Petaſit. *drach* iij.
Theriac. venet. vet. ℥vi.
Mithridatii. *unc.* vi.
F. Electuarium.

Vires. *Alexipharmacum eſt Kegleriano nihil vel parum cedens.*

11. Electuarium diaphoreticum Plateri.

℞. Syrup. de papav. ad ʒ vi.
Rob. ſambuc.
Ebul. ana ℥j.
Spir. Juniper. ʒ. vi.
M. in Electuarium.

Vires.

Vires. *Somnum conciliat, dolores ſopit atq; ſudorem ciet, adeoq; convenit in hydrope.* vide Hechſtett. lib. 1. obſerv. dec. 3. caſ. 1.

12. Electuarium hyſtericum ſeu laudanum facile

℞ fragment. lapid. pretioſorum
Saphyr.
Hiacinth.
Topas.
Smaragd. ana ℨj.
Corall. alb. & rubr.
Margar. præpar. a. ℈iv
Rad. Galang.
Rhabarb. ana ℨiij.
Gummi arab.
Opopan
Galban.
Thur.
Maſtich. an ℨij.
Bdell.
Sarcocoll. an. ℈ij.
Euphorb. ℥ß.
Camphor. ℨiß.
Sem. coriandr.
Fœnic.
Cardamom.
Salis communis.
Opii Thebaic. a. ℥ß.
Cinnam. ℥ij.
Spiritus thereb. ℥j.
Mell. deſpumat. ℔ß.
🜄 &
Aq. Imperial. an. q. ſ.
F. Laudanum ſ. a. inſtar Opiatæ

Dos. iiij. gran. ſuper bibendo parum vini, & os frequenter Oxycr. colluendo ad præcavendum faucium & gutturis ardorem propter euphorb.

Suffocatis ab utero, hemicranicis cōvulſis à cauſâ frigidâ magno ſolatio eſt.

13. Electuarium Orvietanum.

℞ Rad. carlin. ſeu chamæleont. alb.
Tormentill.
Piſtoloch.
Ariſtol. rot.
Scorzon. hiſpan.
Calam. arom.
Angelic.
Imperator
Anthor.
Sem. ſanton. &
Fol. ejuſd.
Dictamn. alb.
Bol. arm.
Terr. ſigillat. an. ℥j.
Theriac. veter. ℥iij.
Mell. hiſpan. cocti pondus triplum F. Electuar.

Vires & doſis eadem quæ Theriacæ Androm.

14. Electuar. Nucum.

℞. Nuc. Jugland. num. xx.
Ficuum. ping. num. xv.
Rut. unc. 1.
Sal. commun. ℈ß.
Mellis, unc. ij.
M. F. Electuarium.

Vires: *Alexipharmacum eſt.*

15. Ele-

15. *Electuarium contra phthiſin.*

℞. Conſerv. Roſar. vet. ℥ij.
Loch. de pulm. vulp.
Papav.
Pino. ana ℥ß.
Sem. 4. frig. maj. excort.
Lactuc.
Cydonior. an. ℈j.
Amygd. dulc.
Pinear.
Piſtac. ana ℥ß.
Maſtich.
Terr. ſigillat.
Bol. armen. ana ʒß.
Gum. arab.
Amyl. ana ℈j.
Spec. Diatragac. fr. ʒiß.
Diapænid. ʒß.
Sem. Papav. alb.
Portulac. ana ℈j.
Pulmon. vulpis exicc. ʒß.
Cancr. fluviatil. uſt.
Trochiſc. de Carab.
Tragacanth. ana ℈j.
Cum Syrupo de papav. & glycyrrh.
F. Mixtura
Vires: *Acrimoniam mitigat, tenuitatem incraſſat.*

16. *Electuarium podagricum S. Cloſſai.*

℞ Reſin. ſcammon.
Jalap. an. ℥j.
Hermodact. ʒvi.
Sagapen. ℥iß.
Sem. Anis.
Fœnic.
Carui
Milii ſolis.
Galyophyll.
Mari.
Coſti arab.
Zinzib.
Maſtich. a ℈ß
Liquetur ſagap. in aceto ſcyllit. coletur per ſetaceum commiſcendo pulv. præſcriptos, & in mortario marmoreo adjiciendo per pugillos ſacch. pulveriſatum & irrorando aq. ivæ Arthrit. F. Electuar. ut Opiata, addendo eſſentiæ aniſ. gutt. x.

Dos. à ʒij. ad ℥ß. ad præcautionem doloris arthritici ſingulis menſibus in occaſu ☽*æ.*

17. *Electuar. Regum.*

℞. Pinear. *unc.* iß.
Roſar. rubr. *drach* ij.
Amygd. dulc. *unc.* ß.
Santal. citrini. ℈ij.
Ambr. griſ. ℈ß.
Moſchi, *gran.* iij.
Sacchari albiſſ. in 🜄 roſar. fragrantiſſ. ſolut. ℔. 1.
Vires. *Refrigerat, exiccat, nutrit, corroborat, &c.*

18. *Electuar. Scorbuticum.*

℞. Conſ. cochlear. ℥iiß.
Chamædr.
Meliſſ.
Roſar. incarnat.
Acetoſ. citri à ʒvi
Condit. calam. arom.

ZZ.
Rad. Pimpinell.
Cort. citri à ʒiij.
Extr. Auſynth.
Juniper.
Sem. Sinap.
Eruc. à ʒij.
Cardamom.
Cinamom. à ℥j.
♀ ⊕-ti. ʒiß.
Ol. Aniſ. ℈j.
Cinam. ℈ß.
Cum Spir. de Cinam. & de cochlear. q. ſ.
F. Mixtura.

Vires. *Reſerat obſtructiones meſenterii, lieniſq; tenorem corroborat, ideoq; in ſcorbutico affectu virium eſt inſignium.*

Doſis magnitudine juglandis parva mane jejuno ſtomacho aſſumpta.

ELECTUARIA PURGANTIA.

1. Diaſarum Fernelii.

℞. Syrup. menth.
violar. *ana unc.* VIII.

Coquantur in mellis craſſitiem ſub finem ſubducto igne inſperge: Radicis peponis arefactæ.

Seminum raphani & urticæ maceratorum in ▽ roſarum, arefactorum, & tritorum *ana unc. I.*

Rad. aſar. contritæ & cretæ ℥ij.
Cinamom.
Sem. fœnic. à *drach* iij.

Confice in electuarium liquidum.

Vires *Omnis generis humores circa ventriculum & præcordia exuberantes, vomitione ducit, non continuato, ſed ex intervallis facto impetu, ſeni atque prægnanti tutum ac facile.*

Doſis drach. iij. vel unc. ß. ex aqua hordei vel ex mulſa.

2. Electuarium ♉ *ale Crollii.*

℞. Vitri ♀ correct. per ⋇ *vide libr. 3.*
Theriac. Androm. à *unc.* ij.
Nuc. moſchat.
Maſtich.
Cort. arant.
Corall. rubr. præp. à *drach* ij.
Caryophyllor.
Sem. Fœnic.
Coriandr. præp. à *unc.* ij.

Pulveriſentur optimè & commiſceantur, F. Maſſa pilularum, cum miva cydoniorum, q. ſ.

Vires. *Purgat minori violentia, quã vitrum, ac inprimis per ſeceſſum.*

Doſis debiliori, pilula una magnitudine piſi, fortiori duæ.

3. Electuarium de Tamarindis D. D. Greg. Horſt.

℞. Fol. Sen. ſ. ſ. ℥v.
Cinamom. opt. ʒvi.
Sem. fœnicul. ʒ i.
Vini malvat. opt. ℔iij.

Semel ebulliant, poſtea in loco calido per ♂ ℘ digerantur vaſe clauſo F. deinde colatura cum expreſſione, qua extrahatur pulpæ paſſul. min. & major. ana ℥ IV ß. Extractæ maſſæ per ſetaceum adde pulpæ Tamarind. Elect. diaprun. ſ. lenitivi an. ℥iii. crem. ♀i ʒii. ol. Nucis moſch. ſtill. ℈i. aniſ. ℈ß M. F.

M. F. Electuarium:

Vires. *Purgat leniter ſeroſos, bilioſosque humores.*

Doſis ℥ *j. circiter.*

CAPUT LII.

De Elixiriis.

ELixyr in officinis eſt liquor ſpirituoſus, facultatibus præcellentibus, mediante infuſione imprægnatus. Hinc convenit ut plurimum cum Tincturis liquidis.

Modum parandi ſingula ferè ſuum obtinent.

Uſitatiora ſunt:

Elixyr Alliatum. N. 1.
Citri. 2.
Camphoræ. 3.
Hyſtericum & Antepilepticum S. Cloſſ. 4.
Epilepticum Ant. Freyſin. *5.*
Crollii. 6.
Cratonis. 7.
Iuniperinum, vide lib. 4.
Peſtilentiale. 8.
Nephriticum. 9.
Elixyr Proprietatis. 10.
Syncopticum. 11.
Uterinum Croll. 12.
Vita Matthiol. Auguſt.
majus Quercet. 13.
minus Quercet. 14.

1. Elixyr alliatum.

℞. Allior. expurgat. N. xx.

Contundantur, ⚹ imponantur: affunde Sp. Vini rectific. ad 4. digit. eminent. deſtilla ex MB. per cohobia, ſemper nova alia addendo, in ultima deſtillatione adde Camphoræ in petia ligatæ collo ⚹bici appenſæ ʒ. 1. deſtilla ut prius, habebis præſtantiſſimũ Elixyr alliatum.

Vires. *Magni præſervativi locum habet in peſte, quovis mane cochlear. unum, vel per ſe vel cum aq. ſtill. Card. bened. aut Veronic. aſſumptum.*

Vid. Deodatus in Panth.

2. Elixyr Citri.

℞. Cortic. citr. recent. ab albicante medulla ſeparator. ℔. iij.

🜄 i non rectif. ℔. xij.

Macerentur aliquandiu, poſtea deſtillentur per veſicam cum refrigeratorio, donec phlegma ſtillare incipiat.

Huic ſpiritui, cum pauxillo croci tincto, adde

Succ. citri purific. ℔ iſ.

Habebis Elixyr citri.

N. *Sennertus addit quoque* 🜄*m roſarum* ℔ iſ. *in qua ſoluta Sacchar. cand. unc. x.*

Vires. *Elegans eſt cordiale & antidotus contra peſtem & aëris contagia.*

Doſis cochl. 1. ſingulis auroris, jejuno ventriculo, niſi Epatis calidior temperies, vel capitis imbecillitas prohibeant,

eo enim caſu, ſatiato ventriculo melius confert, Tenzel. in exegeſi.

3. Elixyr Camphoræ, ſ. 🜄i Camphoratus, 🜄 peſtilentialis Hartmanni.

℞. 🜄i opt. ℔i.

Camphor. ſelect. (tempore Æſtivo) ʒvii. ℈i, (Hyemali) ʒx. ℈ij. M. inciſa prius camphora; & ſtatim ſolvetur ſine △, appende in nodulo croc. or. ℈ſ. & fiet 🜄 aurei coloris. Serva in vitro benè clauſo.

Vires. *Utiliſſimus eſt in peſte, tàm præſervando, quàm curando.*

N. *Poterit itidem adhuc ſemel deſtillari. Hartman. in pract. loc. de peſte.*

4. Elixir hyſtericum & antepilepticum.

♃. Rad. pœon.
acor. ver.
viſc. querc. ana ℥i.
ſem. pœon. ℥ß.
ſantal, rubr. ʒii.
flor, nymph. alb.
lavend.
Roſ. rubr.
papav. errat. a Mß
camph. ℈ii.
extracti opii puriſs. ʒii.
caſtor. per 🜄 ʒi.
ſpiritus ſang human, vel cervini ℥ xii.
🜔 volatilis ℥i.

Igne menſtruo digerantur in diplomate, coletur liquor per chartam veturque

Dos junioribus à gutt. vj. ad ℈ß, adultis ad ℈j. in vino, juſculis, aq. ſtillat. tàm in paroxyſmo, quàm diebus aliquot ante Novilunium. Idem Elixir valet adverſus hemicraniam, Cephaleam, vertiginem per aliquot dies continuos ſumptum, purgato tamen antea corpore.

5. Elixyr Epilepticum, D.D. Freyen.

℞. Spirit, Corall.
♀i à ℥iſ. ʒii.
⊖is cran. human. volat.
ſangu. human. volat.
Succin volatil. à ℈i.

M. ſtent in digeſtione, ♂ (14.) ſervetur in vitro benè clauſo.

Doſis guttulæ aliquot.

6. Elixyr Epilepticum Crollii.

🜔 lum ad flavedinem calcinatum; imbibe 🜄i ut f. maſſa.

℞. Huius maſſæ ℔iſ.
Raſur. cranii human.
Viſc. Quercin.
Ungul. alcis
Granor. Pœon, à *unc. 1*

Omnia ſcindantur & tundantur, poſtea mixta deſtillentur per Retortam gradatim,

Huius egreſſi liquoris ℔. 1. rectificetur in MB. ſupra
Caſtorei
Spec. Diamoſch. dulc. ana ℥ß.
Anacardin. (fruct.) ʒvi.

Poſtea adde 🜄i ℔iv.
Sal. Pœon. drach. 1.
Liquor. ſalis perlar.
Liquor. ſalis corall. à ʒi.
Ol. aniſ.

Suc-

ſuccin.ana ℈ii.

M. & digere in MB per menſem.

Doſis cochl.ſ. vel integrum in ▽ pæon.& ſimili, continuando dies (9)

7. Elixyr antepilepticum Cratonis.

℞. Ciner. cornic. ex nido extract.
Turtur.
Cran.human.calc.ana ℥.i.
Gran.Tiliæ autumno collect.℥ii.
Stercor leonin.℥.ß.

Affunde 🜅 ad eminent. digit. 3. extrahe ſ.a. ex fecibus calcinatis elixivia ſal, addeque extractionibus. Poſtea adde vini malvatici tantundẽ (cum 🜅) & ſacchar.candi unc.iv.

Doſis cochl. ſ. ad 1.

8. Elixyr peſtilentiale.

℞. 1. Flor.🜍r ℥.iii.
Ol.Juniper. (è bacc.) rectificat. ℥.viii.
Succin.rectific. ℥.ij.

Digerantur ut fiat ſolutio florum

2 ℞. Theriacæ Androm.℔.1.
F. Extractio cum 🜅 optimo, abſtrahe 🜅i.

3. ℞. Rad.Enul.c.
Angelic.
Baccar.Junip.à unc.iij.

Extrahatur Tinctura cum eodem ſpiritu, abſtrahaturque iterum 🜅i. Miſce jam extractũm hoc cum extracto Theriacæ, ac affunde olea illa eſſentificata, prius tamen filtrata. Circula omnia ſimul lentiſſimo calore.

Vires. *Secretum eſt, quod in peſte & morbis epidemiis ad miraculum operari ſolet, tàm præſervando, quàm per ſudorem contagium expellendo.*

Doſis, in præſervatione guttulæ aliquot, in curatione à ℈j. ad ℈ij. in vino, aceto roſaceo, aqua ſcordii, vel alio aliquo liquore appropriato. Croll.

9. Elixyr Nephriticum.

℞. Baccar.myrtillor.
Heder.
Alkekeng.
Juniper.ana ℈ij.
Herb.Adianthi.
Veronic.
Ruſc.ana p.1.
Rad.Cyper.
Pimpinell.
Ononid.ana ʒß.
Succ.Limon.ʒij.
Fl. Geniſt.
Bugloſs.
Sem.Melon.
Cucurbit.ana ʒj.
Nucl.avellanat. c.pellib. N.17.
🜅i rectific.q.ſ.

F.infuſio in cella ſubterranea.

Vires. *Prodeſt nephriticis ac calculoſis, calculum atterendo & expellendo.*

Doſ.coch.ſ.vel 1.

10. Elixyr proprietatis.

Elixyr hoc deſumptum eſt ex Paracelſo. Archidox.libr.8.num.6. ubi omiſſo menſtruo. (origine ut loquitur) ℞. Myrrh.Aloepat.Croc.ana, circulat in arena leniſſimo calore per mẽſes duos, dein elicit oleum per ♓,

 idque

idque cum anatico pondere circulati (vide de extractis) per menſem circulat. Menſtruum illud omiſſum varias opiniones peperít, unde & diverſi proceſſus, inter quos tamen uſitatiſſimus eſt hic Crollianus.

℞. Myrrh. Alexandr.
Aloës Epatic.
Croc. Orient. vel Ungar. à ℥ iv.

Pulveriſata humecta 🜄 alcoholiſato, hinc affunde Ol. 🜍r. p. c. ad emin. digit. 2.3. extraheque tincturam ac decanta. Relictæ materiæ affunde 🜄, & ulterius extrahe, decantaque. Tandem quę reſtant feces, deſtillationi ſubmitte, deſtillatumque prioribus adde.

N. *Elixyr hoc ſi aliquandiu digeſtioni commiſeris, gratius fit ſapore, atque efficacius operatione.*

Vires. *Partium eſt tenuium, calfacit & exiccat, à putredine conſervat, ſudorem ciet, proficuus ejus uſus eſt in morbis malignis, hypochondriacis, uterinis, ſtomachi cruditate atque inde appetitu imminuto. Extrinſecus mundificat valde vulnera ſordida.*

Doſis à gutt. vij. ad xij. & plures. Croll.

11. Elixir Syncopticum S. C.

℞. Aq. florum trium cordial.
Calend.
Lilii convall.
Roris Solis an. ℥ iv.
Succi limon. depurat ℔. i.
Aq. roſ. quart. tres
Meliſs. ℔ ß.
Florum tunic. ℥ iij.

M. in matracio magno & inde in nodulis Antidoti Orvietanæ (cap. 51. deſcript.) ℥ ß.

Confect. de hyacinth.
Alkerm.
Diambr. an ℥ ii.
Croci Oriental. ʒ vi.
Camph. ʒ ß.
Cort. citr. cond. raſpat.
℔ ß
Sacch. cand. in aceto
roſ. ſolut. ℥ iv.

Omnia in matracio ſigillentur luto tenaci, ſtent in ventre equino per 15. ♂, deinde in MB. deſtillentur admiſcendo ſub finem ℈ iv. pulv. diambr.

Hoc remedium mira præſtat adverſus febres ſyncopales, Apoplexiam morbosque ſubitaneos Doſ. cochl. ij. paulo ante paſtum, ſed præmiſſis generalioribus ad plethoram vacuandam.

12. Elixyr Uterinum.

℞. Caſtor. ℔ ſ.
Croc. unc. ij.

Extrahe tincturas ſ. cujusque ſeorſim cum 🜄, abſtrahe, ad remanentiam extractorum, quibus mixtis adde:

Extr. artemiſ. ℥ iv.
Sal. matr. perlar. ℥ i.
Ol. ſtillat. angelic.
aniſ.
ſuccin. à ʒ ii.

Digerantur mixta omnia per ♂ 8.

Doſis

Doſis hujus Elixyris ℈j. vel ℈ij. ingruente paroxyſmo qualicunque hyſterico, tunc ilico ſanantur, provocato ſudore. Quod ſi ſingulis menſibus appetentibus menſtruis æquali doſi utantur, non revertetur morbus. Croll.

13. Elixyr vitæ majus Quercetan.

℞. Rad. Zedoar.
Angelic.
Gentian.
Valerian.
Tormentill.
Scorzoner.
Galang.
Lign. Aloës
Santal. citr. a ℥iij.
Fol. Meliſs.
Ment. rubr.
Majoran.
Baſilic.
Hyſſop.
Thym.
Fol. Chamæpit.
Chamædr. a. Mß.
Gran. Laur.
Juniper.
Cort. Limon.
Arantior. ſicc.
Sem. Pœon.
Seſel.
Aneth.
Fœnic.
Anis.
Citri
Card. bened. à ℥ij.
Caryophyllor.
Cinamom.
Macis
Zingib.
Cubebar.
Cardamom.
Piper long.
rot.
Spic. nard. a ℥iß.
Benzoini
Myrrh.
Oliban.
Succin.
Maſtich. à ʒvj.
Fl. Roriſmar.
Salv.
Pœon.
Stœchad.
Calendul.
Lavendul.
Hyperic.
Centaur. min.
Betonic.
Lil. convall.
Tiliæ ana p. ij.
Cichor.
Roſar. rubr.
Bugloſs. à p. 1.
Mellis optimi
Sacchar. alb. ana ℔ 1.
Aquæ Vitæ optimè rectificatæ ℔. x.

Digerantur ſ.a. ♂ (8, 10) vaſe Hermet. clauſo. Hinc f. expreſſio quæ deſtilletur, (ponendo in roſtrum moſch. ʒß. ambr. griſ. croc. ana ℈j.)

ʒj.) igne, initio gradus 1. & extillabit ▽ clara, quam collige ſeorſim: dein auge △ ad grad. 2. & prodibunt ſpiritus nebuloſi. Tandem △ adhibe fortiorem ut extillet oleum, & maneat in fundo materia ſicca, nec tamen perfecte arida, ne empyreuma extillatum ſapiat. Ex hac reſidua materia extrahe tincturam ſ.a. cum ▽ illa priori clariſſima & effunde. Demum miſce tres illos liquores, ac deſtilla denuò per gradus ut prius, ſingulis ſeorſim ſuſceptis. Ex materia in in utraque deſtillatione reſidua, poſtquàm incinerata fuerit, elice ⊖ beneficio ▽ illius clariſſ. primo extillatæ, eamque ▽m ſale imbutam miſce cum ſpiritu & oleo ac circula.

Vires. *Hujus Elixyris ineffabiles ſunt virtutes ad curandas & præcavendas Vertigines, Epilepſias, Apoplexias, Paralyſes, Manias, Melancholias, Aſthmata, Syncopes, Lypothymias, ſtomachi, & aliarum partium debilitates, cachexias, hyſtericas paſſiones, & alia id genus ſumma & deploranda ſymptomata.*

Doſis, guttulæ aliquot in ▽ vel decocto convenienti.

N. *Hic Quercetani proceſſus non ſine cauſa à Chymiatro celeberrimo, Friderico* Greiffen *correctus eſt, quam correctionem, Quercetano Redivivo inſevi.*

14. Elixyr vitæ minus ejusdem Quercet.

℞. Rad. Gentian.
Centaur. min. à ℥iii.
Galang.
Cinamom.
Macis
Garyophyllor. à ʒj.
Flor. Salv.
Roriſmar. à p. ij.
Vini albi generoſ. ℔. vi.

Macerentur in MB ♂ ℘ (8) dein exprimantur fortiter. Expreſſio deſtilletur per ⚹ in cinere ad ſiccitatem. Reſiduæ materiæ extrahe tincturam cum ▽ illa deſtillata, ſ. a. Poſtmodum incinera materias relictas & elice ſal cum ▽ card. benedict. vel ſimili (vel & fontana) ſal inſpiſſatum & purificatum adde tincturæ ſuperiori & circula.

Vires. *Specificum eſt remedium ad omnes cachexias, ſtomachi capitisq; imbecillitates.*

Doſis cochlear. $\frac{1}{4}$.

CAP.

Caput LIII.

De Emplaſtris Ceratis & Dropacibus.

CErata (cerota) nihil ferè ab Emplaſtris differunt, niſi quod paulo ſint molliora & tractabiliora, adeoq; non rarò inter ſe confunduntur.

Fiunt ex rebus pinguibus, oleis videlicet, reſinis, (quæ faciunt ut cuti tenacius adhæreant) axungiis, medullis, gummatis, iisque cera q. ſ. ſuſceptis, additisque nonnunquam & pulveribus.

Modus fiendi.

℞. Liquabilia, fundeque ad ignem, hinc immiſce ſenſim pulveres, agitaque continuo donec refrigeſcant.

N. 1. *Proportio ceræ ad olea eſt* $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{5}$ *ad reſinas* $\frac{1}{6}$. $\frac{1}{8}$. $\frac{1}{12}$.

N. 2. *Proportio pulverum ad olea eſt* $\frac{1}{8}$.

N. 3. *Gummata addenda ſi qua purganda priùs fuerint ac ſolvenda in aceto, ſimilive liquore aqueo, vel ſi alias humor aqueus (acetum, decoctum, ſuccus, mucilago) addendus fuerit, cum oleis initio tantiſper ſolutio illa vel liquor coquendus erit, donec plane exhalarit.*

Emplaſtra modo fiunt eodem.

1. Funditur cera cum oleo, hinc admiſcentur reſinæ, adipes, gummata, ut ſimiliter liqueſcant, tandem ſubducto igne admiſcentur pulveres, continuoque agitantur, donec refrigeſcant.

N. 1. *Antequam planè refrixerint malaxari ſolent aqua frigida, inque cylindros ſ. magdaleones redigi.*

N. 2. *Si lithargyrium addendum ſit, primum id in oleo erit coquendum.*

N. 3. *Proportio exacte definiri nequit, recipiuntur tamen ferè ad aridorum ℥j, olei, pinguedinis vel mellis ℥iij. ceræ ℔. i. reſinarum ℥viij.*

N. 4. *Loco ceræ alia nonnunquam recipiuntur, e. gr. ladanum & ſimil.*

Ceroſa uſitatiora ſunt

Cerotum ex Betonica
- Capitale
- Cerine Cteſiphontis
- Diachalciteos
- Diapalma
- de Galbano, ſ. matricale
- Infrigidans Galeni
- Oeſypi
- Diapiper.
- expelle arietina
- pro Herniosis
- Iſis
- Sacrum ſ. Diadictamnũ, ſ. Emplaſtrum diadictam.
- Santalinum
- Sparadrappum Vigonis
- Stomachale.

Emplaſtra uſitatiora ſunt:

Emplaſtrum
- Album coctum, *Aug.*
- Apoſtolicum, A.
- Arthriticum, N. 1.
- Aſclepiadis, *VVeck.*

Barbarum majus, *VVeck.*
minus, *Diſſaldeus in Cordum.*
Baſilicum majus, Aug. Weck.
minus; *A.*
è lapide calaminari, Zeltenpflaſter/ *A.*
Cephalicum, 2.
Ceroneum, *A.*
de Ceruſa, *Renod.*
Diachylon, ſimpl. ſ. album, *A.*
compoſit. ſ. empl. de mucaginibus, A.
magnum, *A.*
parvum, *A.*
cum gummis, *A.*
Citrinum, *A.*
de cr ſta panis, *A.*
Diaphoreticum, 3.
Divinum, Renod. VVeck.
Febrifugum, 4.
ad Fonticulos, F.F. 5.
ad fracturas oſſium, Ren.
de tribus farinis, VVeck.
Gryſeum è lapide calaminari, *A.*
Gummatum Paracelſ. 6.
ad Herniam. 7.
ad Hydropem, *A.*
de Janua, Ren.
Iſis flavum, *Diſſaldeus in Cordum.*
de baccis Lauri, *A.*
Maſtichinum, Renod.
Magneticum, 8.
de Meliloto, *A.*
de Minio, *A.*
Mundificativum, 9.
Nervinum, *A.*
Nigrum ſticticum, *A.*
Oppodeldoch, 10.11.
Oxycroceum commun. *A.*
Vigonis, *A.*
Diaphænicum calidum, *A.*
frigidum, *A.*
è ranis, Vigonis, Renod.
de Rhabarbaro, *A.*
Saturninum. 12.
ad Scyrrhos. 13.
Sparadrap. Renod.
de ſtercore canis, Vigonis, VVeck.
Spleneticum, 14. 15.
Sticticum, 16.
Stomachicum. VVeck. aliter habet Renod.
Diaſulphur, 17.
Tetrapharmacum, *A.*
Triapharmacum, *A.*
ad tophos, *A.*
de Tacamahac, 18.
ad Tophos. 19.
Viride, Cord. VVeck.
Veſicatorium, 20.
Filii Zachariæ, *A.*
Dropaces, 21.

1. Emplaſtrum Arthriticum F. F.

℞. Emplaſtr. Diachyl. magn. ℥vi.
Oxycroc.
Diapalm. à ℥ij.
Medull. cervin.
Axung. Urſin. à ℥iß.
Tacamahac. in vino diſſolut. ℥ii.
M. F. ſ. a. Emplaſtrum, quod oleo vulpino malaxetur.

Vires.

Vires. *Doloribus arthriticis, maximè proficuum eſt, lenit, diſcutit, reſolvit.*

2. Emplaſtrum Cephalicum,
F. F.

℞. Reſin. pin. ℥ij.
Ladan
Myrrh.
Maſtich. ʒvi.
Gum. Tacamahac.
Galban
Opopan. á ʒß.
Viſc. Tiliæ. ʒv. ℈ij.
Sem. Pœon. mar. ʒij. ℈ij.
Cubebar. ℈iv.
Ol. Succin.
Nuciſt. á ʒß.
Gummatis in ✢ diſſolutis f. ſ. a.
Emplaſtrum, addendo Terebinthinæ ℥ijß. M.

Vires. *Capitis catarrhos exiccat, idemque corroborat, proin confert in Apoplexia, Epilepſia, Vertigine, & ſimilib.*

3 Emplaſtrum Diaphoreticum.

℞. Ceræ citrin. ℥xvj.
Bdell. pulver. ℥v.
Colophon.
Pic. naval. ana ℥iv.
Succin. citrin. ℥iij.
G. Ammoniac. ℥ij.
F. Emplaſtrum l. a. malaxando cum Ol. ovorum.

Vires. *Diſcutit, ſeroſam humiditatem elicit & abſumit.*

Uſus eſt præcipue in Iſchiatica, intumeſcentia pedum, & ſimil.

4. Emplaſtrum Febrifugum Strobelbergeri.

℞. Terebinth. cypr. opt. ℥iß. liqueſcat in vaſe cupreo ſuper △ moderato; huic injice.

Aranear. Vivar. in hypocauſtis vel locis mundis captar. N. xv.

Miſceantur & agitentur cum piſtillo ligneo, uſque dum color Terebinthinæ fiat cinereus & vix aliquid de araneis deprehendatur: Tum iterum tepefactæ mixturæ adde:

Telar. aranearum mundarum quantum prædictæ araneæ texere, vel harum loco adhuc 19. araneas mediocres: iterum fortiter agitentur; Interea etiam immiſcendo

Aſphalti opt. pulveriſ. &
✳. albiſs. ana ℥iß.

Terantur usque dum refrigeſcat materia & acquirat cōſiſtentiam Emplaſtri nigerrimi Reponantur per 14. ♂. tandem rurſus ad △ molleſcat & manib. oleo febrifugo inunctis malaxetur modicè.

Uſus. Formentur inde Emplaſtra inſtar $\frac{1}{4}$ Thaleri, quæ auro vel argento obducta, corioque tecta, imponantur pulſib. utriusque carpi hora una ante paroxyſmum, relinquendo per 9. ♂. Tunc eadem hora in profluentem aquam projiciantur.

N. *Oleum febrifugum vide c. 72.*

Emplaſtrum hoc eſt de quo Strobelbergerus introductionē typis expreſſam, omiſsâ deſcriptione Anno 1626. divulgavit,

vit, deſcriptionem itaque transmiſit mihi Clariſſ. D. D. Ioh. Chriſtoff Eiſenmenger / *Phyſicus Ord. Imperialis Heilbrunnenſis, amicus meus integerrimus, cujus verba ne de genuina deſcriptione dubites, hic ſubjungo. Et ſunt: Hanc deſcriptionẽ mihi communicavit illuſtriſſ. Comitis Caroli à* Wolckenſtein *(qui non ſolum à 4tana hujus beneficio liberatus, ſed & 100. Thaleris à D. Strobelbergero emit:) Frater Adamus Comes à* Wolckenſt. *p. t. Ord. Teuton. Commendator in Heilbrunn.*

5. Emplaſtrum ad Fontinellas.
F. F.

℞. Ceruſ.
Lithargyr. ā ℥vi.
Ol. Roſar. ℔. j.
Aqu. Roſar. ℥viii.
Coque l. △. in fine adde ceræ alb. ℥iij.
F. l. a. Emplaſtrum.

Vires. *Arcet inflammationem.*

6. Emplaſtrum Gummatum, Paracelſi.

℞. Gumm. Serapin.
Bdell.
Opopanac.
Galban. ā ℥ j.
Solve in ✢ cola, colaturæ adde Maſtich.
Thur. maſc. ā ʒiij.
Ceræ alb. ad pondus omnium
F. Emplaſtrum.

Vires. *Mundificat vulnera & conſolidat, diſcutit tumores.*

7. Emplaſtrum ad quamvis herniam exceptâ hydrocele.

♃ exuvias anguillarum non ſalitas & in aq. calcis lotas, coque in lixivio donec craſſeſcant & F. inſtar glutinis, quod effunde ſuper marmor

♃ hujus glutinis trajecti ℥iv. adde
Lapid. hæmatit.
Sacchari ♄ni
♃ uſti an. ʒiij.
Gumm. ammon. in ✢ acerr. ſolut. & cum ol. Myrrh. confuſi ℥iij.

M. omnia in fictili ſuper 🜂 lentos, ut coëant in maſſam Empl. tenuis, extendatur ſuper alutam. Hoc gluten adeò tenax eſt ad hernias glutinandas, imò ad ſolutum peritonæũ, ut omne aliud impar ſit, ſuperponendo leviſſimum ſubligaculum & diætã congruam obſervando.

8. Emplaſtrum magneticum.

℞. Gumm. Serapin.
Ammoniac.
Galban. ā ʒiij.
Solve in ✢ cola & inſpiſſa:
Hinc
℞. Terebinth. laric.
Ceræ ana ℥ ß.
Lique fac ad ignem, atque ſubducto igne admiſce exactè gummi, & tandem
Ol. Succini, ʒij.
atque tandem
Lapid. ſeu magnetis arſenicalis drach. ij.

Ter-

Terræ ⊕-li ʒj.

F. Emplaſtrum ac malaxa cum Ol Scorpionum.

Vires. *Ulceribus aut carbunculis peſtilentialibus applicatum ſubito rumpit, venenum ex imo inſtar magnetis potenter attrahit, nec apertum ulcus coire patitur, ante perfectam extractionem omnis venenoſitatis. Hartman. in Pract.*

N. *Lapidem ſ. magnet. Arſenic. Vide in Lapidibus.*

9. Emplaſtrum mundificativum.

℞. Ceræ ℔.i.
Reſin.alb.℥iv.
Terebinth.laric.℥j.
Ol.bufonum.
Scorpion.ana ℥ij.
Styrac.liquid.ʒvi.
Suc.chelidon. expr. ℥iv.
Ariſtoloch.rot.ʒß.
Gumm.ammoniac.in 🜊 ſolut.& inſpiſſat.℥iſ.
Myrrh.
Sarcocoll.à ʒj.

F. l. a. Emplaſtrum.

Vires. *Mundificat vulnera venenata ac fiſtuloſa. Hartm. in pract.*

10. Emplaſtrum Oppodeldoch, ſecundum Fel. VVürtz.

℞. Ceræ Virgin. ℔.ij.
Terebinth.℔.i.
Ol commun.℥iv.
His liquefactis adde
Succi Chelidon.
Fol.querc.
Alchimill.
Veronic.à ℥iſ.

Coque ad conſumptionem humiditatis, dein admiſce
Gumm. cum 🜊 depurat. & inſpiſſat.
Ammoniac.
Galban.
Opopan.à ʒvi.
Colophon. ℥iß.
Succin. ʒß.
Maſtich.
Myrrh.
Oliban.
Sarcocoll.à ʒ iij.

Omnibus benè mixtis & paululum refrigeratis adde agitando
L.Hæmatit,præparat.℥iß.
Croc.♂ ℥ij.
♀.℥j.
Tut.præparat.℥iij.
Lapid.calaminar.ʒx.
Tandem in fine admiſce
Terræ ⊕-li edulcoratæ q.ſ.
ad colorem brunnum i.e.purpureum conciliandum,

F. Emplaſtrum.

Eaſdem vires ac applicationem cum ſtictico Crollii obtinet.

N. *Terebinthinam addere præſtat ante pulveres.*

11. Emplaſtrum Oppodeldoch Paracelſi.

℞. Gumm.Galban.
Oppopan.à ℥iij.

Ammoniac.
Bdell. ā ℥j.

Macerentur per ☌ (8. vel plures) in ⚹ cola & inſpiſſa ad conſiſtent. mellis: Dein

℞. Lithargyr. pulv. ℔ ſ. (alii ℔. iß.
Ol. commun. ℔iſ.

Coque lento △ continuo agitando, donec brunnum ſive ſpadiceũ colorem acquirat: hinc adde

Ceræ ℔. 1.

Qua liquefacta, immiſce etiam ſuperiora gummata, & paulo poſt

Ol. Laurin. ℥iij.

Move diligentiſſimè, donec nimirum omnia exactiſſimè fuerint mixta, remove ab igne, ac adde

Croc. ♂
Mum. transmar.
Magnet. præparat.
Magiſt. corall. alb.
rubror. ā ℥ß.
Lapid. calamin. præp.
Myrrh. rubr.
Thur. maſc.
Maſtich.
Rad. ariſtoloch. rot.
ā ℥ij.

Hos pulveres infunde pedetentim in liquefactum Emplaſtrum, omnia exactè miſcendo:

Poſtremo

℞. Balſam. ſuccin. ʒj. (ol. craſſioris
Ol. laurin. ℥j.
Terebinth. ʒß.

M. & liquefac ſeorſim, ſolve in eodem

Camphoræ ʒij.
& tandem Croc. or. ʒß.

Solutionem hanc ſeorſim factam, cum Emplaſtro calido miſce exactiſſimè, ut fiat Emplaſtrum, quod malaxa oleo hypericonis.

Vires. *Curat omnia vulnera, punctim & cæſim inflicta ſine omni pure. Excreſcentiam carnis impedit, ejus tantum, quantum opus eſt producendo. Ulcera antiqua prius mundificata ſimiliter curat.*

N. *Si fortius deſideras & ad ſananda quævis eſthiomena & corrodentia ulcera proficuum.*

℞. Croci metallor.
Colchotar.
☿ ij per ſe præcipitana q. v.

M. pulveriſando, atque pulveris hujus ʒß. miſce ad liquefacti Emplaſtri ℥ß. ſuperaddendo aliquid Terebinthinæ. *Hartmann. in Croll. & in Prattica.*

12. Emplaſtrum Saturninum expertum à S. Cloſs.

℞ albi plumbi ℥iv.
Cretæ albiſs. ʒß.
Myrrh. rubr. ʒij.
Amalgamatis ex part. ij. ☿ & parte unâ ♄ ni, ʒvi.
Axung. verris q. ſ. ad formandum Emplaſtrum in mortario calido.

Vires: *Ulcera calloſa & maligna, imò peſſima unâ ſola admotione curat, abluendo ea primo (ſi ſordida ſint) aquâ diſſolutionis lapidis Salutis Crollii, mox Empl.*

Empl. in alutâ ſat. ſpiſsè extenſum admoveatur Ulceri, & ſi opus ſit Emplaſtro Diachalciteos contineatur, ſuperinducta faſcia lanea (Gallicè felin) ſatis ſtricta, neq; removeatur ante 15 ♂.

13. Emplaſtrum ad Scyrrhos S. Cloſſei.

℞ Gumm. carann.
Tacamahac.an.℥j.
Ammon.
Galban.an.℥ii.

Liquentur in aceto & per linteum colentur, deinde admiſce
Ol.liliorum alb. ℔ß.
Axung.taxi ℥ij.M.& adde
☿ mineral.vel aquilæ alb. dulcificat. ʒij.

Redige ad formam Emplaſtri & adjunge
Lytharg.ſubtiliter pulveris.℥j.
Rad.elleb.nigr.
Bryon.an.ʒij.M.

Hoc Empl.omnes tumores contumaciſſimos & crudos vel ſuppurat in partibus ſuppurabilibus, vel ex toto reſolvit, ſi flatus prædominentur.

14. Emplaſtrum Spleneticum de Cicuta, F.F.

℞. Cicut.cum toto inciſæ & pulveriſ. ℥ix.
Succ.expreſs.ejusdem ℥iv.
Ol.cappar. ℥xviii.
lini ℥vi.

Miſce, digereque in MB per ♂ 4. dein coque. Hinc colentur cum forti expreſſione.

In hac diſſolve:

Ceræ novæ ℥ iv ß.
Gumm.ammoniac.in ſucc.
cicut.ſol.℥iß.
M.F.Emplaſtrum.

Vires. *Lienem obſtructum aperit, roborat, duritiem emollit, &c. ſed & ruborem inducit.*

15. Aliud Empl. Spleneticum Foreſti, Ceratum de Ammoniaco dictum.

℞. Ammoniac.in ✠.diſſol. ℥j.
Ung.Dialth.
Empl.de melilot.an.℥ß.
Furfur.frument.cribrat.ʒj.
Pulv.rad.Bryon.
Ireos ana ℥ß.
Pingued.anat.
Anſer.
Gallin.â ʒiij.
Bdellii.
Galban.â ʒiß.
Ol.irin.ʒiß.

Bulliant leniter in mucilaginibus ſem. lini & fœnugr. â q.ſ. & ut in formam debitam cerati coeant, adde
Ceræ ℥ß.
Terebinth. &
Reſin.pini ana ℥iß.
F. Emplaſtr.

Vires. *Plurimum emollit & reſolvit duritiem ſcirrhoſam, eoq; nomine arcanum Foreſto fuit. Obſ.l.20.12.*

16. Emplaſtrum Stiticum Gollii.

℞. Minii
Lap.calaminar.ana ℔ß.
Lithargyr.auri & arg.ana ℥iij.

Ol.

Myrrhæ ad pondus omnium.

Omnibus præter myrrham liquefactis & bene commixtis inſpergatur myrrha ſubtiliſſimè trita, lentoque △ coquantur, ($\frac{1}{4}$ horæ) ſemper agitando. Hinc ab igne remove, agitaque donec refrigeſcant.

Vires. *Curat omnis generis ulcera, Sennert. in Inſtitut.*

18. Emplaſtrum Stomachicum de Tacamahaca.

℞ Tacamahac. ℥iii.
Storac. ℥i.
Ambari momentum.

F. Emplaſtr. cum oleo aliquo appropriato v. g. maſtich. &c.

Vires. *Emplaſtrum eſt ſtomacho longe utiliſſimum, ſiquidem roborat, appetitum ciet, concoctionem juvat, & flatus diſcutit. Monard.*

19. Emplaſtrum ad Tophos & gummata ♀ ea. S. Claſſ.

℞ empl. Opodeldoch Penoti aut Croll. rec. ♄ vulgar. aut ♉ an. part. æqual. Malaxentur ſimul cum pauxillo gumm. guaiac. & ex alutâ nodis admoveantur.

20. Emplaſtrum Veſicatorium, Clariſſ. D. D. Petri de Spina, pro uſu F. F.

℞. Cantharid. ſine alis & cap. ℥ß.
Myrrh.
Maſtich.
Camphor.
Aſæ fœtid. à ʒß.
Butyr. recent.
Terebinth. lot. à ʒij.
Ol. roſat. ʒiß.
Ceræ ʒj.

F. ſ. a. Emplaſtrum.

Vires. *Supra corium craſſiuſculè extenſum hor. 8. vel 10. Veſicam excitat.*

N. *Vide idem apud Gregor. Horſtiũ l. 4. obſerv. part. 1. ubi omittere ſuadet Aſam fœtidam.*

21. De Dropace.

Ad Emplaſtra pertinent & Dropaces, qui ſunt Emplaſtra, à pice, ut nomen, ita & ſubſtantiam ſortita, licet interdum quoque malagmatis inſtar fiant.

Modus fiendi.

Liqua picem, addito tantillo olei, & ſimil. hinc immiſce immiſcenda materialia.

N. *Materialia ſunt piper, pirethrum, roſmarinus, euphorbium, caſtoreum, bitumen, ♀r, ſal petræ, ſal commune, cinis ſarmentorum.*

℞. Picis aridæ ℥j. Olei ʒii. F. Dropax ſimplex.

℞. Picis ℥ii. ol. citon. vel maſtich. ℥ß. M. Confert in vomitione ventriculo impoſitus.

℞. Picis ſiccæ, ceræ nov. ana ℔ſ. axung. ſuillæ ℥vi. ♀ viv. ℥j. Liquentur in craſſitiem Emplaſtri.

℞. Picis, ceræ, colophon. ana ℥iij. ⊕ ℥iß. bitum. ℥j. ♀ viv. ʒiij. piper. euphorb. ana ʒij. cantharid. ʒß. caſtor. ℥j. F. Dropax.

Vires. *Inſerviunt Dropaces præcipuè membris calfaciendis, ſanguini alli-*

tiendo, & conſequenter atrophia emendanda.

Adhibetur calfactus (deraſis antea capillis) avelliturque antequam omnino refrigeſcat, iterumq; calfit & applicatur, idque toties, donec pars rubeſcat.

CAPUT LIV.

De Emulſionibus.

EMulſio, ab emulgendo ſic dicta, eſt medicamentum liquidum lac colore æmulans, ex medulla fructuum, ſeminumve lacteſcentium interveniente liquore appropriato, prolectum.

Exhibent lacteum humorem, amygdalæ, ſem. 4. frig. major. ſem. papaver. (alb.) portulac. lactuc. card. mariæ, card. benedicti, cannabis, violar. bombacis, Napi, Aquileg. Citri, &c. nuclei pœon. pineæ, piſtacia, perſicarum nuclei.

Lacteæ ſubſtantiæ eliciendæ ſatisfacere poterit liquor aqueus quicunque, veruntamen quia intrinſecus emulſiones ferè ſumuntur, gratos adhibere liquores fas erit. Tales ſunt aquæ ſtillatitiæ, aqua fontana, (cum panis fruſtulo decocta) decoctum hordei, glycyrrhizæ, cicerum, C.C. paſſularum, jujubarum & ſimil.

Quantitas liquoris varia eſt, modo major, modo minor, prout craſſior, vel dilutior emulſio expetitur. Communiter autem ſumitur, triplum, quadruplum ad decuplum, & ultra.

Modus fiendi.

℞. Lacteſcentia, quæ adhibere animus eſt, (excorticata ſi excorticari poſſint, ut amygd. ſem. frig. maj.) piſta in mortario (præſtat lapideo) ſubinde nonnihil liquoris (ne attritu pingueſcant) inſtillando, hinc affunde liquoris medietatem circiter, exprime per linteum. Reſiduum, (quia ſubſtantia lacteſcens vix tota vice una emulgetur,) contunde denuò, ac emulge cum reliquo liquore.

Uſus. Per ſe propinari poterit, vel & aliis exhibendis inſervire, ut ſunt potiſſimum pulveres cordiales minerales, vel his ſimilia magiſteria, &c.

N. 1. *Quod ſi ingrata foret, dulcorari poterit Sacchara, vel rotulis; exempli gratia, manus Chriſti, julepo violar. roſar. vel ſimil.*

N. 2. *Cave, acida commiſceas, quippe his ſubſtantia lacteſcens ad ſubſidendum prompta eſt.*

Quia emulſiones ex medicaminibus ſunt, quæ facilè corrumpuntur, ex tempore ad præſcriptum parari ſolent.

Sic fit

Lac, id eſt, Emulſio amygdalarum dulcium.

℞. Amygd. dulc. excorticar. ℔ß. decoct. hordei menſur. 1. F. emulſio.

Emul-

Emulſio nephrocatharctica.

℞. Sem. violar. purpur. ʒß. vel ʒvi cum ▽ veronic. F. emulſio.

Emulſio ad acrimoniam.

℞. Amygd. infuſ. in ▽ roſar. ℥ij. Sem. melon. papav. alb. à ʒj. hordei mundi diutiſſimè cocti ℥iii. F. emulſio in ▽ hord. ℔ß. adde Julep roſ. ℥ij.

Emulſio expulſiva.

℞. Sem. Aquileg.
Napi an. ʒii.
Aq. Fumar.
Galeg.
Aquileg. a. ℥iß.
F. Emulſio.

Vires. *Valet ad morbillos & exanthemata expellenda.*

N. *Addi poſſunt pro libitu Iuleb violar. ℥ß. ut & pulveres appropriati. V. g. C. C. ocul. cancri &c.*

Emulſio refrigerans.

℞. Decoct. C. C. uſti, vel ſi alvus adſtricta ſit. C. C. raſpat. ℔ 1.
Sem. 4. frig. maj. an. ʒiii.
Papav. alb. ʒi.
F Emulſio.

Vires: *Commoda eſt in febribus præcipuè epidemiis.*

N. *In pleuriticis affectibus ſoleo admiſcere Aquam papav. errat. ſemenq; Cannabis ſeminibus illis frigidis intermiſcere &c.*

CAPUT LV.

De Errhinis.

Errhina variis parantur formulis; videl. liquoris extracti, linimenti, pulveris, &c.

Liquores tùm ſimplices adhiberi poſſunt, verbi gratia, ſuccus betæ, majoranæ, rutæ, &c. Tum compoſiti.

Errhini liquidi formula ſit

1. Errh. Cratonis.

℞. Sem. nigell. 4. diebus in acet. roſ. infuſ. atque pulv. ʒj.
Aqu. majoran. cum ſucc, herbar. expr. ℥iij. M.

Purgat caput. Crato.

2. Errh. Montani.

℞. Succ. bet. recent. ℥iiii.
Aqu. majoran. ℥ii.
Ol. amygd. ℥i.
Miſc. cum brodio pulli.

Vires. *Commendatur admodum ad eliciendos catarrhos per nares. Uſuq; eximius dicitur in tinnitu aurium.*

Errhinon in formâ pulveris S. Cloſſæ.

℞ Florum ptarmicæ ʒii.
Bethon. ʒi.
Nicotian.
Rad. angelic. an. ʒiiß.
Transmittantur per ſetaceum addendo
Scobis ligni S. ʒii.
Cubebar. ʒi.
F. Pulvis.

Vires & Doſis: *Hujus ʒj, attrahatur.*

tur per nares ex tubulo incurvato. Evacuat per nares & os magnam muci liquidi ſalivaq; copiam.

Extractum Naſale.

P. de Spina.

℞.Succ.recent.anagall.℥iij.
betæ.
nicotian.fœm.ā ℥ii.
betonic.℥iß.
Turpeth.gumm.ʒv.
Agaric.albiſs.℥ij.

Infundantur in ſ. q. aqu. ſcabioſæ; digerantur que in vaſe clauſo ♂ (8) Hinc decantetur, abſtrahaturque ad conſiſtentiam extracti mollioris.

Vires. *Potentiſſimè educit pituitam, & humores ſalſos à capite per nares; catarrbosque ad fauces & pulmones deſtillantes ad nares divertit, parum naribus inditum.*

Linimenta, vide infra de Unguentis.

CAPUT LVI.

De Epithematis.

EPithema etſi etymologicè omne id ſonat, quod parti alicui imponitur, ſive liquidum id ſit, ſive durum: attamen in praxi denotat recentioribus (veteribus enim malagmata, unguentaque notabat, mediæ corporis regioni accommodata) medicamentum liquidum, quod ſpongiâ, panno, linteo, ſtupa ſuſceptum parti alicui imponitur.

Fiunt Epithemata ex ▽ ſtillatiis, ſuccis, decoctis, emulſionibus, aliiſque liquoribus convenientibus, ſive ſolis, ſive cum pulveribus, ſpeciebus, electuariis, & ſimilib. commixtis.

N. *Penetrationis ergo additur nonnunquam aliquid vini odoriferi, aceti, ſpirituum ſeu aquarum ſpirituoſarum.*

Proportio { Liquor. ℔ß. / Pulver. ʒj. ad ℥ß. & ultra) / Vini vel ſpiritus ℥j. plus minus. }

Adhibentur ferè tepidè, præcipuè capiti & cordi; artub. v. etiam frigidè applicari poſſunt.

Epithemata in officinis parata nulla extant, ſed ex tempore miſcentur, cujus rei gratia ſpecies certæ in promptu haberi ſolent.

Ut

Species pro Epithemate Cordis.
Epatis.

quibus & alias ſubſtituere licet.

Exempla erunt:

I. Epithema Cordiale.

℞. Aqu.Roſar.℥iv.
Nymphææ

Vio-

Violar. à ℥ij.
Bugloſs
Meliſs. à ℥ß.
Vini alb. odorif. ℥j.
Pulv. ſem. acetoſ.
Corall. rubr. præparat.
Santal. citrini.
albi à ʒß.
Cort. citri. ℈j.
Croc. ℈ß.
M. fiat Epithema.

Vires. *Cordi refrigerium adfert, ſyncope correptos excitat, panno ſcarlato ſuſceptum, cordisque regioni tepidè impoſitum.*

II. Epithema Epaticum.

℞. Aqu. portulac.
Roſar.
Plantag.
Acetoſ.
Intyb. à ℥iv.
Sem. portulac
acetoſ.
Endiv. à ʒj.
Troch. de camphor.
Santal. citr. à ℈ij.
Aceti parum.
M. F. Epithema.

Vires. *Epatis & ſanguinis aſtum demulcet, & hinc ſiſtit hæmorrhagiam narium Epati tepidè impoſitum.*

III. Epithema in febribus malignis.

℞. Aqu. Roſar.
Sambuc.
Lactuc. à ℥iß.
Acet. roſac.
rutac. ana ℥iß.
Spec. Diatr. Santal. ʒi.
☽ præparat. ʒi.
Theriac. Andr. ʒiß.
Croci ℈ß.

M. F. Epithema, cui & tantillum camphoræ admiſceri poterit.

Vires. *Carpis & fronti applicatum aſtum febrilem mirum in modum, in febribus malignis præcipue mitigat, Cephalalgiam lenit, ſomnum conciliat.*

CAPUT LVII.

De Extractis, ac 1. de Menſtruis.

EXtractorum campus latiſſimus eſt, fieri nimirum poſſunt ex *mineralibus, vegetabilibus ac animalibus.*

Liquor, cujus beneficio extracta fiunt, [Menſtruum vulgò dici ſolet] varius occurrit. Spiritus vini, ſpiritus juniperi, ſpiritus mellis, ſpiritus Terebinthinæ, Vinum, Hydromel, ſerum lactis, ros majalis, uti & hujus ſpiritus, acetum deſtillatum, 7 ſtillatitia, (ſive ex aqua fontana pluvialive, ſive ex vegetabili uno, aut pluribus, & ſimil. elicita illa ſit.) Nec enim quivis humor, cuivis extractioni convenit, ſed certus certæ; ſulphureus

reus ſulphureæ ; ſalinus ſalinæ, &c.

Inter alia autem menſtrua famoſiſſima ſunt. 1. 🜈i. 2. ▽ vitæ ♀ſata Quercetani. 3. ▽ temperata Baſilii. 4. Acetum Philoſophicum Quercetani. 5. Menſtruum univerſale, aqua cælica Lullii dicta, de quibus paucis diſſerere placet.

1. Spiritus Vini.

Spiritus Vini menſtruum adeo famoſum eſt, ut quoque catholicum nonnullis dicatur. Adhiberi ſolet, ubi ſimpliciter menſtrui mentio facta fuerit. Verum enimvero, num in extractione purgantium commodè adhibeatur, non immeritò dubitatur: anſam dubitandi præbet natura illius ſulphurea, quæ parti ſalinæ extrahendæ, quaſi purgatrix facultas inhæret, minus commoda eſt: Rationi huic adſtipulatur experientia, qua conſtat, vim purgatricem, quam 🜈 intactam reliquit, poſtmodum alii paruiſſe mẽſtruo. Ea propter cum farrago ſat copioſa menſtruorum ſuppetat, quæ non modò minus ſunt laborioſa ac minus precioſa, ſed & purgantibus qualitatibus extrahendis commodiora, ſatius erit loco 🜈 laborioſi ac precioſi aliud quoddam menſtruum eligere, e. gr. aquam deſtillatam convenientem.

Adhibetur 🜈 tùm ſimplex, tùm acuatus, *vide lib. 4.*

N. *Sunt qui* 🜈 *crebris deſtillationibus per ſerpentinas, id eſt, ſerpentales canales deſtillatum & in ſubſtantiam pinguem redactum, circulatum majus Paracelſi eſſe volunt, ſed malè.*

2. ▽ vitæ ♀ſata Quercetani.

Quercetanus inter Medicos Hermeticos haut poſtremus, peculiaria prædicat menſtrua, quæ tamen ſibimet reſervavit. Inter hæc ſunt ▽ vitæ tartariſata ac acetum philoſophicum. De ▽ vitæ ♀ſata in *Pharmac. reſtit. cap. 26.* *Hactenus*, inquit, *haud dubiè animadvertiſti in variis ejusmodi purgantibus Extractis, varia quoque menſtrua & diſſolventia, apta tamen & congrua à nobis uſurpari & quorum magni & egregii effectus abundè ſatis patebunt. Sed verus & peritus Chymicus qui ingenioſa quadam arte & induſtria ſciveris præparare ▽m vitæ tartariſatam, hujusque perfectam cognitionem adeptus fueris, is poteris inde eruere diſſolvens quoddam ſive menſtruum generale, quo extrahet Eſſentias omnium rerum purgantium, radicum, foliorum, herbarum, ſeminum, fructuũ & gorum; is inquam verè gloriari poteris, de ſummo & elegantiſſimo naturæ myſterio, de quo non licet plura addere, ne juſtam doctorum iram & reprehenſionem incurram, &c.* Hæc Quercetanus de ſua ▽ vitæ tartariſata, cujus præparationem nullibi expreſſe tradidit, niſi intellectam velis ▽ vitæ ex hydromelite ♀ſato prolectam, de qua in Pharmacop. cap. de Hydromel. hæc habet: *Ex commemorato malvatico vino*

Vino noſtro artificiali (i.e. ex hydromelite.) *extrahitur præſtantiſſima ▽ vitæ, vino longè accommodatior ad eliciendas rerum eſſentias.* Sit ut ſit, parum cedere videtur, niſi prorſus eadem ſit (ut multi opinantur,) ea, ſcil. quam dabimus *l.4.Cl.2 de Vino.*

3. Aqua temperata Baſilii.

Occurrit itidem de menſtruo hoc Baſiliano varietas non parva. In hoc tamen conveniunt omnes, quod ex 🜄i originem trahat, quem alii acuūt ſale communi, alii ſale ſarmentorum, alii ſpiritu ſalis, de quibus plenius lib. 4. de Vino.

4. Acetum Philoſophicum Quercetani.

Aceti ſui Philoſophici crebrò meminit Quercetanus, eique primas inter aceta tribuit. Verum adeo ænigmaticas illius reliquit deſcriptiones, ut mentem genuinam vix aſſequi liceat. *Acetum Philoſophicum*, inquit, (in terrad. de antidot. ζωφύλαξ) *ex acido liquore roris ſeu mannæ cæleſtis, cum eademmet minera per digeſtiones, & fermentationes Philoſophicas fit & preparatur*, & paulo poſt, *componimus & conficimus*, inquit, (*acetum Philoſoph.*) *ex mixtione & convenienti proportione, fermentatione ac unione aërea aciditatis animalis & mercurialis acoris aquei, cum vegetabili terreſtri.* Hæ ſunt deſcriptiones à Quercetano relictæ, quarum obſcuritas diverſas peperit interpretationes, adeoque diverſas aceti illius præparationes. Libavio fit ex rore martio & manna: aliis fit, ex mellis & ſalis liquefacti an. ℔. 1. ✳. ℔. ij. quæ digeſta ſimul deſtillantur cum rectificatione aliquoties reiterata. Modum utrumque etſi non penitus rejiciam; attamen neuter mentem Authoris ſatis explicaſſe videtur. Nimirum ſecundum hunc acetum philoſophicum fieri colligitur, ex aceto hydromelitis vinoſi, & ſale ♀i, vel proprio ſale. Etenim mel quid aliud eſt, quam ros ſeu manna cœleſtis, induſtria apum (unde & animale audit) congeſtum? Hinc ipſemet Quercetanus rejectis aliis acetis, verbi gratia, è vino & ſimil. utpote quæ ad ſolutionem & extractionem rerum metallicarum inidonea ſint, præfert aceta hydromelitum vinoſorum, ſcil. quæ cum manna cœleſti, naturam animalem percurrerunt, & præter vegetalem induerunt. *Vide Tetrad. pag. mihi 406.* Idem Quercet. *in Pharmacop. reſtit.* ubi in deſcriptione theriacæ de melle agit, Mel produci & elaborari ait ab apibus, quæ ſolummodo paſcuntur manna cœleſti, & ex floribus odoriferis ſuaviſſimis & delicatiſſimis ſuccis alimentum exſugunt.

Per terreſtre vegetabile Vini tartarum intelligi ex eo liquet, quod vinum omnium vegetabilium nobiliſſimum facit, adeoque κατ' ἐξοχὴν vegetabile vocari ait.

5. Menſtruum Univerſale.

De

De Menſtruo univerſali ſatius eſſe duco tacuiſſe, quam aliquid incerti tradidiſſe: Veruntamen non poſſum quin moneam, poſthabitis rebus particularibus, ad ſubjectum univerſale eſſe aſpirandum, idque quærendum, non quale pedibus calcatur, ſed quatenus Veſta ea eſt nitidiſſima, id eſt, tartarea veſte involuta.

Modus parandi Extracta.

℞. Materiæ, ex qua Extractum parare libet, q. v. para ad infuſionem groſsè pulveriſando, ſcil. incidendo, radendo, & ſimil. hinc affunde menſtruum, (e. gr. 🜄) ut ſupereemineat digit. (2. 3. 4.) repone in teporem, (MB, cineris, fimi, &c.) extraheque ſ. a. Tandem depletiones omnes confunde & abſtrahe l. △. (e.gt. MB.) ad conſiſtentiam debitam.

N. 1. *Extracta cum menſtruis nondum abſtractis, confuſa, Tinctura dicuntur.*

N. 2. *Crebriora fiunt hujusce Extracta ex purgantibus, rariora ex alterantibus, quippe horum ſucci loco ac titulo Extractorum, Eſſentiarumvé ferè aſſervari ſolent.*

Sic parantur Extracta:

Ex MINERALIBUS, modo jam deſcripto, uti patet, *libr. 3.*

N. *Extracta mineralium pleraq; Tinctura nomen retinent, de quibus infra.*

Ex VEGETABILIBUS, ſcil. 1. *ex herbis, 2 floribus, 3. ſeminibus, 4. fructibus, 5, radicibus, 6, lignis & corticibus. 7. aromatibus, hinc 8 ex reſinis, 9, ex gummatis,*

I. Herbarum Extracta ſunt rara, quippe [uti dictum,] ſucci eorum loco proſtant. Fieri tamen poſſunt.

1. Modo generaliter dato, ex herbis ſcil. ſiccis.

2. Ex ſuccis inſpiſſatis (ſi ſubtiliora Extracta expetis,) cum ▽ ſua propria dephlegmata (ſpiritu) quod Extr. dein filtrandum & ad conſiſtentiam redigendum.

3. Quercetanus. ℞. Herbas virides, conquaſſat, elicitque ▽m leniter deſtillando VB. Fecibus omnino ſiccis, (nihil tamen aduſtionis redolentibus,) & in pulverem groſſum redactis, affundit ▽ illam deſtillatam, extrahitque ſ.a.

II. Florum Extracta in ſpecie ſic dicta, rara itidem ſunt. Succi econtra expreſſi inſpiſſatique (qui communiter Extractorum ac Eſſentiarum nomine veniunt) crebriores; de quibus in ſuccis agitur.

Extracta prioris generis fiunt.

℞. Flores vel gemmas (e.gr. hypericonis) incide ac affunde 🜄 rectific. ut undique madefiant, macera (♂ 8.) dein exprime. Expreſſionem purifica per digeſtionem ac ſubſidentiam (nō cum albumine ovi, quod in omnibus tincturis, in quibus aliquid reſinæ latitat, benè notandum.) Partem puriorem à fecibus decanta; 🜄m deſtillando abſtrahe; remanentemque

tinctu-

tincturam coagula ac ſerva. Sic paratum uſuale eſt Extractum, ſeu Eſſentia Croci, quæ nonnunquam Tincturæ titulo venit.

N. *Fieri itidem poſſunt cum aquis propriis, vel alienis, convenientibus tamen, præcipuè ſi acidula ea fuerint reddita guttulis aliquot ſpiritus ♁is, vel Vitrioli.*

III. Seminum Extracta eodem cum reliquis parantur modo, beneficio 🜄.

IV. Fructuum Extracta (propriè ſic dicta,) rariora itidem ſunt, crebriores ſucci inſpiſſati, quæ veneunt nomine ſaparum, rob. mellium & ſuccorum. Fieri nihilominus quoq; poſſunt ex fructibus ſiccatis per 🜄, vel quod melius, cum ſua propria Aqua vitæ, (ſpiritu) quæ poſtmodum abſtrahitur relicto Extracto in conſiſtẽtia mellis. *Quercetanus in Pharmac. reſt.* Sic fiunt Extractum baccar. juniperi, baccar. lauri. Vide & Tincturas.

V. Radicum Extracta uſualia pleraque ſunt ſucci. Sufficit enim ſi ſuccolentæ eæ ſunt, faciliorisque expreſſionis, (non mucilaginoſæ) ſolummodo coquere, exprimere ac inſpiſſare. Nihilominus tamen parari quoque poſſunt extracta ſubtiliora, nimirum

1. Ex radicibus minus ſucculentis, modo generaliter dato cum 🜄 parantur.

N. *Quercetanus in Extractis bezoardicis parandis adhibet ſpiritum juniperi, abſtractamque ▽m (in inſpiſſatione) reſervat pro uſu ibidem bezoardico.*

Sic fiunt, Extracta Angelic. Ariſtoloch. Enulæ, Gentian. (cujus ſuccus magis uſualis eſt) Imperatoriæ, Pœoniæ, Tormentillæ, Zedoariæ.

2. Ex radicibus ſucculentis ac mucilaginoſis, fit 1. Succus inſpiſſatus, hinc ex ſucco ſeu mucilagine inſpiſſata, l. a. cum 🜄 extractum confit. Sic paratur Extractum Symphyti.

3. Huc referre licet & ſuccos qui digeſtione rubicundiores evaſerunt, ideoque ſanguinis titulum nacti ſunt, vel Mumiæ.

℞. Radicem ſucculentam quamcunque vis, purifica optimè, contunde ac exprime ſuccum; hunc in phiola digere calore MB, donec in rubeum convertatur colorem. Materiâ in rubedinem converſa, omnique hypoſtaſi ſive craſſamento ab ea ſeparato, ſeparetur liquor, qui colore albo inde deſtillabitur, extracto in fundo remanente ſub forma ſapæ rubicundæ, *Quercetanus in Pharmac. reſtitut. c. 26.* Sic fit Extractum ex radice Hyoſcyami, cujus uſus eſt in anodyni cujusdã & laudani compoſitione. Sic paratur & Extractum Eſulæ.

N. *Ex radice Symphyti & Satyrii ſimili ferè modo, Extracta ſanguinea, ſeu ſanguines eliciuntur. Nimirum pulpæ illarum cum pane ac vino vel Sp. vini digerantur*

geruntur, defecentur ac inſpiſſentur. Verum enimvero non Extracta ſed ſucci ſi. propriè dicendi ſunt. Vide ſuis locis libr. 4.

VI. Lignorum & Corticum lignoſorum Extracta, duplicis generis ferè acquiri poſſunt, Viſcoſum ſcil. ac Reſinoſum.

Viſcoſum, quia naturæ eſt aqueæ, nihil aliud eſt quam ſuccus inſpiſſatus, ea propter & menſtruo paret aqueo, coctioneque interveniente facilimè elicitur.

Reſinoſum (reſina, gummi alias) ſulphureo felicius obedit menſtruo in quo excellit 🜄, quem aquæ admiſcere fas eſt.

Modus eliciendi extracta reſinoſa ſeu Gummata.

℞. Raſur. ligni (v. gr. Guajaci) q. v. (℔. 7. 8.) affunde 🜄 optimum, (ex vino, fecibus vini, vel hydromelite vinoſo,) digere vitro clauſo 🝆 dies (12. 15.) & rubeſcet; deinde exprime fortiſſime, ut egrediatur quoque liquor ſpiſſus rubicundus & oleaginoſus. Hinc fiat abſtractio, donec materia in fundo maneat, in conſiſtentia mellis, bulliendoque bullas emittat, non ſecus ac mel ipſum. Tunc calentem materiam effunde in 🜄 frigidam, & coagulabitur inſtar aloës, aut gummi rubei. *Querceian. Pharmacop. reſtit. cap. 26.*

N. 1. *In conficiendis hujusce generis extractis, non incongruè loco 🜄 adhibere quoq; licet hydromel quoddam vinoſum, aut 🜄 us ſtillat. convenientes, v. gr. 🜄. ulmariæ, cardui benedicti, fumariæ, & ſimilium, quas tamen acidulas reddere oportet cum ſucco Limonum aut ſimili. Quinimo & ſola fontana, interveniente ſufficienti coctione reſinoſum extractum elicere potis eſt.*

N. 2. *Idem Extractum cum 🜄 i rectificatiſſ. allectum, præcipitatur nonnunquam affuſione 🜄 a, diciturq; Magiſterium; ut Magiſterium Cinamomi, Ialappa, &c.*

Extracta Viſcoſa.

℞. Raſuram ligni q. v. coque cum aqua quam ſufficienter, hinc exprime, clarifica & inſpiſſa q. ſ.

VII. Aromatum Extracta ut eo promptius obediant, 🜄 nonnihil addere convenit, v. gr. ℞. Caryophyllor. groſsè contuſ. ℥ij. 🜄 ſtill. ℥xii. 🜄 ℥iv. macera vaſe clauſo. Dein exprime, clarifica per digeſtionem, abſtrahe aliquantulum in MB (ob ſpiritum qui primum extillat,) reliquum evaporare ſine ad cōſiſtentiam debitam. Eodem modo fieri poſſunt & Extracta ex aliis aromatibus, v. gr. ex calamo aromatico, cardamomo, cubebis, cinamomo, &c.

VIII. Reſinarum extractio non niſi depuratio eſt, qua Reſinæ in 🜄 rectificatiſſimo ſolvuntur, colantur, ac demum abſtracto 🜄 inſpiſſantur, vel affuſa aqua, quâ ſulphurea 🜄 natura diluitur ac debilitatur, præcipitantur. Et hæc nonnunquam titulo Magiſterii veniunt, aut Reſinæ, e. gr. Reſina vel

vel Magiſterium ſcammonii, & ſimil.

IX. Gummatum Extracta ſunt portiones gummatum, tùm viſcoſæ, tùm reſinoſæ ab invicem ſcil. ſeparatæ. Convenit igitur hæc ſeparatio, iis ſolum, quæ parte viſcoſa ac mucilaginoſa ſimul conſtant, ut ferulacea; fitque. ℞. Gummi aliquod ferulaceum, ſolve lento calore (præſtat in cucurbita cæco alembico occluſa, vel vaſe ſimili,) ſolutum ac depuratum, repone aliquot diebus, & ſubſidebit pars reſinoſa. Hinc decantetur liquor turbidus (à reſinoſa parte ſubſidente) clarificeturque (ſi opus) depurando cum albumine ovi, vel per linteum colando, ut clarus evadat; dehinc inſpiſſetur leniſſimo calore ♑. Sic habes viſcum, i. e. Extractum viſcoſum.

Reſinoſa illa ſubſidẽtia lento quoque calore exiccata, exhibet reſinam, i.e. reſinoſum Extractum.

N. *Extrahit quoque Reſinam* 🜄 *rectificatiſſimus.*

In ANIMALIUM familia Extracta ſuppeditare poſſunt partes carnoſæ, quæque his aſſimilatę membranoſæ, v. gr. Matrix. Hinc ſtercora, fella, oſſa, cornua.

Ex carnibus, carnoſiſque partibus fieri poſſunt Extracta, ſi lotæ exiccentur atque cum 🜄, vel ſimili appropriato ſpiritu extrahantur, poſtmodumque ad conſiſtentiam debitam inſpiſſentur.

N. 1. *Præſtat, ſi primùm antequàm exiccantur, in* 🜄 *myrrhâ eſſentificato, aliquot* ♂ *macerentur. Vide Extractum ſplenis bovis, libr. 5. Item Extractum mumia humana, libr. 5.*

N. 2. *Quercetan. Pharmac. reſt. cap. 26. inſpiſſat decocta, additq; appropriata, (vide ſupra in decoctis,) atq; ita Extracta carnoſa parat.*

Ex ſtercoribus animalium ſi qua Extracta parare animus ſit, per 🜄 id optimè perficies, quippe hic fœtorem corrigit.

Ex fellibus. ℞. Fella exiccata, extrahe cum 🜄. *vide in Bove lib. 5.*

Ex oſſibus. ℞. Oſſa (v. gr. 2. vel 3. crania recentia) tere craſſo modo affundeque aquam vitæ, [juniperi ſeu ſalviæ,] ut (dig. 4, 5,) ſupernatet, digere vaſe acurratiſſimè clauſo, (♂ 12.) poſt coletur & exprimatur fortiſſimè. Sic liquor exibit rubicundus inſtar ſanguinis, qui oleoſus & reſinoſus erit. Iterum affundatur fecibus novum menſtruum, digerendo, (♂ 4. vel 5.) cola & exprime. Expreſſos liquores deſtilla in alembico, donec remaneat Extractum in forma Sapæ. *Quercet.*

N. *Digeri & depurari poterit.*

E cornibus. Extracta cornuum fiunt è teneris (cervorum) cornibus, vel è cornibus etiam induratis, ſed adhuc recentibus, mediante itidem 🜄 vitæ appropriata, quæ acidula prius reddita ſit cum liquore ♀is acidulo. *Querc. Pharmac. reſt. cap. 26.*

N. Extracta in Syrupos rediguntur, addendo poſt clarificationem Syrup. pomor. redolent. vel roſar. pallidar. vel Cinamom. In pulverem verò per frequentem cobobationem cum aqua propria, & lentam exiccationem.

EXTRACTA uſitatiora ALTERANTIA.

1. Alterantia ſimplicia.

Abſynthii
Acori
Agallochi, ſ. Ligni Aloës.
Angelicæ rad.
Ariſtoloch. rot. rad.
Card. benedict.
Caryophyllor.
Caſtorei
Centaur. min.
Chelidonii major.
Croci
Cubebar.
Dictamn. ſ. fraxinellæ
Enulæ c.
Galangæ
Gentianæ
Guajac.
Imperator. rad.
Meliſſæ
Menthæ
Majoranæ
Myrrh.
Petaſitid.
Pœon.
Rutæ
Sabinæ
Satyrii rad.
Scabioſæ
Scordii
Symphyt.
Tormentill.
Valerian.
Zedoar.
Zinziber.

2. Alterantia Compoſita.

Extr. Laudanum opiatum, cum & ſine Moſcho & Ambra, *vid. lib. 4.*
Bezoardicum Quer. N. 1.
Chalybeatum. 2.
Hyſtericum. 3.
Matricale S. Cloſs. 4.
Peſtilentiale 5. 6.
Pulmonum, 7.
Satyrii compoſ. 8.
Theriacæ. 9.
Theriaca benedicta. 10.
Theriaca cæleſtis. 11.
Uterinum Mynſichti. 12.

1. Extractum Bezoardicum Quercetani, pro Laudano ſuo.

℞. Rad. Angelic.
Zedoar.
Galang.
Tormentill.
Cort. citri.
Lign. Aloës
Santal. rubr.
citrin. ā ℥j.
Gran. Alkerm.
Dictamn.
Spic. nard.
Caryophyll.
Nuc. moſchat.
Macis
Cinamom.

Been

Been alb.
rubr. ā ℥iß.
Camphor. ʒj.
F. Extractio cum ▽ vitæ Juniperina.
Vires. *Eximiarum eſt Virium in arcendo Veneno, morbisq́ contagioſis, qualis peſtis, febres malignæ.*

2. Extractum Chalybeatum magnum.

℞. Limat. Chalyb. præp. ℥iiij
Rad. Ireos fl. ʒj.
Bugloſs. ſylv.
Cyclamin.
Eryng.
Bryon.
Zingib. an. ʒß.
Fol. Ceterach.
Ling. cervin.
Betonic.
Rut.
Chamædr.
Chamæpit.
Agrimon.
Calamēth. a. g. xv
Spic. indic.
Croc. or. an. g. v.
Cort. fraxin.
Rad. Capp.
Fag.
Salic.
Coſt. dulc. an. ℈j.
Viſc. quern. ʒi.
Cinamom. ʒß.
Sem. Ameos.
Cardamom.
Cumin. acet macerat.
Coriandr. præp.
Agni caſt.
Melanth.
Petroſelin.
Portulac. an. ʒß.
Siler. mont. ʒj.
Galang.
Caryophyll.
Macis
Xylaloes
Zedoar.
Doronic.
Gentian. an g. xv.
Inciſa & contuſa groſſo modo infundantur in ſ. q. 🜄. & f. l. a. Extractum.
Vires: *Magnas vires obtinet in aperiendis obſtructionibus præſertim lienis, Epatis, uteri ac Meſenterii. adeoq́ morbis inde natis ſubvenit.*

3. Extractum hyſtericum.

℞. Succi. Savin.
Centaur. min.
Matricar.
Arthemiſ.
Fol Meliſs.
Flor. Calendul. a. Mß.
Rad. Angelic.
Filicis.
Ariſtoloch. rot. a. ℥ß.
F. Extractio cum aqua Meliſs. ac Sabinæ addendo Sal. ♀. tantillum, Tinctura inſpiſſetur.
℞. Hujus Extracti ℥ii.
Extract. Myrrh. ʒi.

Croc. ʒß.
Caſtor. ℈ß.
Borrac. ʒii.
Fecul. Bryon. ʒiiſ.
F. Maſſa.

Vires: *Menſes obſtructos reſerat, uterinasq; paſſiones diſcutit.*

Doſis ℈ß. *ad* ℈ ß.

N. *Aqu illa abſtracta itidem magnas ſuppetias ferre potus eſt an iisdem affectibus.*

4. Extractum Matricale S. Cloſſei.

℞ extracti lienis bovis
Puleg. regal: &
Croci cum 🜄 parati ℥ij.
Myrrh. in aq. rut. murar. cum ſpiritu 🜔 acida, diſſolut. ʒij.
Extract. cort. arant. & citri ʒiij.
Fœcul. bryon. ℥ß.
Camphor. ♎atæ cum 🜄 præmiſsâ digeſtione ejuſdemque abſtractione in ℈jM.

Vires. *Hujus portio ad piſi magnitudinem diſſolvatur in Aquâ aliqua hyſtericâ & exhibeatur.*

5. Extractum peſtilentiale.

℞. Rad. Angelic.
Olſnit.
Imperator.
Zedoar.
Vincetoxic. ā ℥ß.
Tormentill.
Gentian.
Petaſit.
Succiſ.
Pimpinell. ā ℥j.
Sem. Leviſtic. ʒiij.
Angelic.
Meliſs. ā ʒii.
Sem. Citr. ʒi.
Gran. Juniper. M. ij.
Fol. Veronic.
Meliſs.
Arthemiſ.
Scord.
Galeg.
Scabioſ.
Card. bened. ā Miß.
Fl. Hyperic. M. 1.
F. Extr. cum 🜄. & inſpiſſetur.

Vires. *Maximarum eſt virtutum in arcendo aere peſtilentiali, eodemque morbo & ſimilib. malignis affectibus curandis & præcavendis, Sudorem movet.*

Doſis à ℈ j. ad ℈ij. &c.

6. Extractum peſtilentiale Tychonis de Brahe.

1. ℞. Theriac. Androm. veter. ℔. 1. Extrahe Tincturam cum 🜄 rectificatis ad ſuperemin. palmę affuſo, Vaſe bene clauſo. Effuſiones filtra & abſtrahe l. △ ad conſiſtentiam mellis.

2. Fiant flores ♀is ſimplices ter per ſe & quarto ex Aloë, Myrrhâ & Croco ſemel leniter elevati.

℞. Horum ʒiv.
Ol Juniper. è bacc. rectific. ad eminent. digit. 4.

N. *Po-*

N. *Poteſt etiam addi olei ſuccin. rectificati pars quarta, ſic melius.*

Stent in digeſtione tepidâ & imprægnabitur oleum tinctura ♀is rubicundâ, effunde, ac ſi libet filtra. Itaque

℞. Extract. Theriac. part. XII.
Balſ. illius ♀is. part. I.

Addendo ſi libet nonnihil Extract. rad. Angelic. Mag. Succin alb. & Sal. Abſynth. ut & aliquantulum de Spiritu illo theriacali abſtracto, digerantur (d. 8.) Hinc fiat ſeparatio ad conſiſtentiam mellis.

Summum eſt curativum peſtis. Doſis g. viij. x. xij. &c. In aqua appropriata ſtatim ab initio morbi aſſumpt. ut ſudorem cieat. Præſervationis vice aſſumi poterunt quotidie mane g. ij. vel iij.

N. *Poteſt ulterius exaltari per additionem Tincturæ Corallorum, Sapphyr. Hyacynth. & Margarit.*

Quin imo ut univerſalius inde medicamen exurgat, acui poteſt tantillo florum reguli ♂ talis per diuturnam reverberationem rubificatorum. Vide lilium Theophr.

Deſcriptionem hanc Rudolpho Imperatori ſubmiſsè communicavit Tycho Brahe.

Ex communicatione D. Johan. VValtheri Held.

7. *Extractum Pulmonum.*

℞. Pulmon. Vulpis, incide in fruſta minutiſſima, ac adde

Herb. Veronic.
Hyſſop.
Scabioſ. ana. M ß.
Sem. Aniſ.
Fœnic. ana ʒj.

Coque in phiala capaci benè occluſa in MB ferventi horas 7. vel 8. donec pulmones in liquorem redacti fuerint. Hinc cola, colaturamque inſpiſſa l. a. addendo Sacchari q. libet, ad conſiſtentiam extracti.

Vires. *Imbecillitati ac affectibus pulmonum confert.*

N. 1. *Eodem modo fieri quoque poſſunt Extracta Epatis, Splenis, & ſimilium, ex Decoctis ſupra è Quercetano allatis.*

N. 2. *Præſtat modus quem ſupra generaliter dedimus.*

8. *Extractum Satyrii compoſitum.*

℞. Extract. Satyr. ſimpl. ℔ ß.
Sal. margarit. ʒ ß.
Ol. nuciſt. ſtill.
Aniſ.
Cinamom. an. ʒ ß.

Vires. *Impotentibus ſuccurrit. Doſis gutt. aliquot. ad 20.*

N. *Extract. ſimpl. v. l. 4.*

9. *Extractum Theriacæ ſeu Eſſentia*

Theriacæ ſimplex & alcoliſata.

℞. Theriac. Androm. opt. extrahe ſ. a. tincturam cum ▽ vitæ junipetina, vel ▽ ex tophis cervinis, vel ſimili ▽ bezoardica ſive theriacali. Decantatas tinctu-

tincturas deſtilla ad remanentiam Eſſentiæ Theriacæ in cõſiſtentia mellis, quam ſerva pro uſu, titulo Extracti theriacæ ſimplicis, vel adde ſal ex incinerata remanentia elixiviatum, ſub nomine Extracti ſ, Eſſentiæ Theriacę alcoliſatæ.

N. *De hoc Theriaca & ſimilibus Extractis, duo quæ moneam, habeo.*

Primum ſuggerit ingredientium diverſitas, quâ vix credibile eſt, ſingulorũ Eſſentias æque uni ſoli menſtruo parere. Nec eſt quod oggerant, fermentando cuncta in unam naturam coaluiſſe: Dubium enim haud leve, utrum fermentãdo natura rerum adeo immutari poſſit, ut quæ antea menſtruum ♀reum prorſus reſpuebant, facta fermentatione idipſum amicè amplectantur.

Secundum, quod monere duxi, ipſamet præbet fermentatio, quippe quæ potiſſimã rerum fermentabilium partem in Q. E. exaltat, id eſt, volatiliſat, ſpiritualem ac volatilem reddit. Exemplo ſint Vinum, Cerevisia, ſucci fructuum fermentati, & ſimilia. Eâpropter cum Tinctura deſtillationi ſubmittatur, quæ volatilior pars abſtrahitur, quis infringet Extractum in fundo deſtillatorii remanens, potiſſima ſua parte eſſe exutum.

Ut has difficultates evitent, ſunt qui ſpecies ſeorſim menſtruis idoneis extrahunt, atque Extracta poſtmodum conjungunt. Verum enimvero, nec hi ad metam ad quam collimant, pertingere videntur. Etenim compoſitionem Theriacæ ſubeunt non pauca natura aromatica, ſubtilioris, tenuioris, volatilioris, &c. Quæ facultates ad Theriacæ conſtitutionem non minus neceſſaria ſunt, quam reliquæ in ſubſtantia minus volatili reſidentes. Idcirco, cum volatiles illi ſpiritus à fixioribus in inſpiſſatione ſeparentur, operationem Theriacæ integram in Extracto hoc quis ſibi ſpondebit? Adde quod hac ratione nonnullorum ingredientium ferocia, quæ alias fermentando in Theriaca cicuratur, indomita maneat, imo vires ſuas exerere aptior evadat. Præſtat itaque Theriacam in ſua propria ſubſtantia adhibere, quam laborioſa hac extractione operam perdere. Id quod de aliis quoque, exempli gratia, pilularum quarundam Extractis cenſendum.

Verum enimvero, non ſimpliciter Theriaca Extracta improbata velim, præcipuè ſi ſpirituoſiores ſeu oleoſiores partes interveniente præcipitatione ſint reſervata. Qua in re non poſſum, quin induſtriam commendem Chymici ſolertiſſimi Friderici Greiffen *Pharmacopæi apud Tubingenſes celeberrimi, Amici mei honorandi, qui imperfectionem præparationum harundem perpendens, perfectiorẽ, non ita pridem in decade ſua nobiliſſimorum medicamentorum, Iuris publici fecit, unde*

10. Theriaca Benedicta Quercetani aucta & correcta.

1. Solvenda.

℞. Troch. ſcyllit. Quercetan. ℥vi,
de Viper. Venetian.

Eſſ. (extr.) opii cum ✻ fact. ana ℥iij.
Succ. Glycyrrh. in ▽ ſtill. ſol. & inſpiſſ. ℥iß.
Eſſ.croci (cum 🜅.) ℥j.
Myrrh.in ✻ ſol.& inſpiſs.
Oliban. in gran. à ʒvi.
Gran. ſtyrac. cal. in 🜅 ſol & expreſs.
Gum.Arab.albiſſ.
Sandarac.in gran.
Sagapen.in gran.
Succ.Acac.in ✻ ſol.& inſp.
Hypociſt.in ✻ ſ. & inſp. ana ℥ß.
Aſphalt.el.
Galban.
Maſtich.
Opopanac.(ſingul.in gran.) à ℥ij.
Eſſent.Caſtor.ʒ.1.

2. Extrahenda aromata.

Piper.long. ℥iij.
Cinam.ac.℥iß.
Acori ſ. calam.
Caſſ.lign.Veræ.
Coſt. Ver.
Pip.albi.
nigri.
Schænanth.
Spic.indic.
Stæchad. arab.
Zedoar.
Zingib.alb.à ʒvi.
Cardam. min.
Carpobalſ. veri.
Cubebar.
Folii
Galang.
Garyophyllor.
Macer.
Spic.celtic.à ℥ß.
Lign.Aloës ʒ.ij.

Extrahend. reliqua.

Mirobalan.Chebul.ʒvi.
Baccar.juniper.℥ß.
Laur.ʒij.
Fl.Roſar.rub.℥iß.
Hyperic. ℥ß.
Centaur.min.ʒij.
Herb card. bened.
Scord.cret.à ℥iß.
Calamenth.mont.
Dictamn.cret.
Marrub.à ʒ.vi.
Abrotani.
Chamædr.
Chamæpit.
Orig.cret.
Polii cret.
Roriſmar.
Salv.min.
Scabioſ.à ℥ß.
Majoran.
Mari.
Lign.Aſphalt.
Santal.citr.à ℥ij.
Agaric.
Rad.jrid.Flor.à ℥iß.
Angelic.
Pentaphyll.
Rhabarb.el.
Tormentill.à ʒvi.
Ariſtoloch.rot.
Aſar.

Cyper rotund.
Diptamn alb.
Enulæ camp.
Gentian.
Imperator.
Meu
Pimpinell.
Phu Pontic.
Serpentar.
Succiſ.
Valerian.
Vincetoxic.an.℥ß.
Ariſtoloch.long.
Cruciat.a ʒij.
Sem. Buniad. ſeu Napi agreſt.ʒiß.
Petroſel.maced.ʒ.vi.
Ammeos.
Amomi racemoſ.
Aniſ.torrefact.
Citri.
Fœnic.cret.
Hyperic.
Seſel. ſeu Siler. mont.
Thlaſpi ſeu Naſturt.alb.a ℥ß.
Dauci cretic.ʒij.

3 Pulveriſanda.

Confect.ſerpentum juniperinę Quercet.℥iij.
Terr.ſigillat.ʒ.vi.
Lemn.
C.C.uſti a ℥ß.

4. Liquida.

Balſam.Indici
Ol. Nucis moſchat. expr. a ℥iß.
Garyophyllor.
Succin.camphorat.ʒiß.
Spir.⊕i ℥ß.

1. F. Extractio ſeorſim medietatis aromatum & reliquorum extrahendorum, ſingulorum ſc. 1. cum 🜄 rectific. 2. cum ▽ 🜄.pluviali, Eſſentiam cum 🜄 extractam præcipita cũ Extractione in ▽ 🜄. Hinc abſtrahe in MB ac collige ſeorſim ſpiritum theriacalem primo egredientem, ſeorſim etiam ▽ theriacalem ſubſequentem ad conſiſtent.mellis. Reſiduam medietatem in pulverem redige.

2. Ex remanentia incinerata elixivia ⊖ cum ▽ pluviali.

3. In ſpir.theriacali ſolve ſandarac. Olib. Maſtich. ſtorac. omnesque Eſſentias non ſatis liquidas eo dilue.

4. Cum ▽ theriac. in pultem redige Trochiſc.de ſcyllis & Vip. ſolve in eodem ſuccum Glycyrrhizæ, G.Arabic.& ⊖ proprium.

5. In ſpir. Terebinth. ʒvi. ſolve Alphaltum.

6 Reliqua omnia,ut Eſſ. Opii. & Hypociſt. Acac. Myrrh. ſagapen. Galban.& Opopanac.ſolve in ✳.

7. Omnes extractiones, ſolutiones, pulveres, Balſama, olea expr. deſtill. ſpiritus & ⊖ia ſ.a.commiſce quã optimè & redige in maſſam pilularẽ. Hinc

11. Theriaca Cæleſtis.

℞. Theriac. benedict. prior. ℔iß.

Extrahe cum ſp. Theriacali, effunde & abſtrahe ad conſiſtent. mellis.

Abſtractum ſpir. (eſſentia ſeorſim aſſervata) reaffunde remanentiæ priori, extrahe denuo & decanta. Remanentiæ affunde 🜄 rectific. ac extrahe reſiduam eſſentiam ejus, decanta iterum, & confunde cum priori. Reſiduam remanentiam in 🜄 theriacali & tandem in ⛌ ſpiritu Salis balſamici (⊖) fortificato extrahe. Et his ultimis Extractionib. priores præcipita & ad conſiſt. mellis coagula, tandem permiſce.

Magiſt. corallor.
 Perlar. à ℥j.
 Hyacynthi.
 Rubin.
 Smaragd. à ʒ vi.
Bezoard. Animal.
  Mineral.
Sal. corallor.
 Perlar. à ℥ß.
Bezoard. oriental.
Terr. ſigillat.
Unicorn. veri.
Oſs. de C.C. à ʒiij.
Ambr. griſ. ʒij.

Inſpiſſa in vaſe duplici ad formam Extract. vel maſſæ pilularis.

Vires. *Vires Quercetanus huic attribuit admirabiles in Venenis & contagiis arcendis; in exagitatione ſpirituum humorumque ſedanda, in catarrhis, dolorib. & vigiliis mitigandis. In Balſamo nativo corroborando, putredine præſervanda, &c.*

N. *Rationem utriusque hujus compoſitionis vide ſis decade ſuperius allegata.*

12. Extractum uterinum Mynſichti.

℞. Bacc. Sambuci
 Ebuli ana ℥iv.
Rad. Pœon. debitè collect.
 Arthemiſ. rub.
 Dictamn. alb.
 Bryon. ana ℥ij.
Viſc. quern.
Sum. ameos
Herb. puleg.
 Meliſs.
Caſſ. lign.
Croc. or.
Caſtor. veri. ana ℥ß

Extrahe cum 🜄. eumque ſepara ad remanentiam extracti. Poſtea adde

 Sang. porcæ in clibano exiccat. & cum 🜄 hysteric. præpar. ℥ß.
Bezoart. Jovial.
Mag. Jovis Anglic.
 Matr. perlar.
 Corallor.
Ol. antophyllor.
 Angelic.
 Succin. alb.
 Arantior. ana ʒi.

Denuo miſce & f. Extractum pro uſu.

Vires: *Medicina eſt ſaluberrima in affectibus uterinis, etiam deploratiſſimis: Doſis ℈j. ad ʒß. tribus aut 4. diluculis continuis in aq. aliqua convenienti.*

EXTRACTA PURGANTIA.

Extracta purgantia ſimplicia, ut & quæ ſub nomine alicujus ſimplicis veneunt, *vide lib.4.*

Purgantia Compoſita.

Extractum
Benedictum, *vide infra*, N.1.
Diacarthamum ſ. Cnicopharmacum *Aug.*
Catholicum, *A.*
F. F. *vide infra* 2.
Sennerti, 3.
Arnoldi VVeickhardi, 4.
Cholagogum Querc. *A.*
Holagogum Andernaci, *A.*
Melampodii, ſ. Ellebori nigri Mindereri, *A.*
Melanagogum Querc. *A.*
Panchymagogum Crollii, 5. 6.
Hartmanni, 7.
Auguſtanorum.
Phlegmagogum Querc. *A.*
Pilularum Aggregativ. *A.*
Aurear, *A.*
Cochiar, *A.*
Lucis major. *A.*

1. Extractum benedictum.

℞. Fol. Sen. el.
Rhabarb. à ℥ij.
Agaric. ℥j.
F. Extractum.

Vires. *Purgat bilioſos ac mucilaginoſos humores.*

Doſis à ℈ß. *ad* ʒj.

2. Extractum Catholicum Francofurtenſe.

℞. Aloes ſuccotrin. ℥j.
Turbeth. el. ℥ß.
Colocynth. ʒvi.
Agaric. albi ß.
Diagryd.
Rad. Ellebor. à ℥ß.
Spec. Diarrhod. abbat. ℥j.
Macis.
Stæchad. ar.
Galang.
Cardamom.
Zedoar.
Caryophyll.
Cinamom.
Fl. Anth.
Lign. Aloës
Viſc. querc. à ʒß.
Ambr. griſ. ℈j.

Infunde omnia in 🜄 ♂ (8) exceptis ſpeciebus, Diarrhod. & Ambra, fiatque Extractum, cui adde Extractum ſpecierum Diarrh. itidem per 🜄 factum ac Ambram.

Vires. *Omnes humores blande purgat.*

Doſis à ℈ *j. ad* ℈ *ij.*

3. Extractum Catholicum Sennerti.

1. ℞. Diagryd.
Trochiſc. Alh.
Gumm. de Peru, ana ℥ß.
Aloës ℥j.
F. Extractum cum 🜄 ſeorſim.

Itidem f. Extractum.

2. ℞. Turbith. el.
Rad Elleb. nigr. à ℥ß.
Rhabarb ℥j.
Spec. Diarrhod. abb. ℥ß.

Aro-

Aromat. roſat. ʒij.

Utrumque Extractum conjungatur ad maſſam pilularem conſtituendam.

Doſis à ℈j. ad ℈ij.

N. *Felicius forſan procederetur, ſi Reſina Diagrydii, Magiſter. Gummi de Peru, Extract. Aloës per ſe fierent, ut libr. 4. docebimus, atque Trochiſci Albandal cum reliquis infunderentur.*

4. Extractum Catholicum, D. D. Arnoldi VVeickhardi.

℞. Aloës ſuccotr. ℔ß.
Rhabarb. opt. ℥v.
Fol. Senn. ſ. ſt. ℥iv.
Rad. Mechoac. ℥ii.
Colocynth. ℥j.
Turpethi el. ℥iiß.
Eſul. præparat. ℥ß
Gener. 5. mirobalan. à ℥ii.
Cinamom.
Zinzib.
Macis
Galang.
Zedoar.
Garyophyllor.
Cardamom.
Cort. citr.
Schœnáth. à ʒj.
Spec. Diambr. ʒii.
Diarrh. abb. ʒiij.

F. Extractio l. a. cum 🜄 & ▽ fœnic. exprimatur & inſpiſſetur.

Doſis ad ʒß. vel ℈ij.

4. Extractum Panchymagogum Crollii, 1.

℞. Spec. Diarrhod. Abbat.
Diambr. ana ℥j.

Extrahatur Tinctura cum 🜄 ſ. a. vitrum crebro movendo.

Deinde

℞. Pulp. colocynth. ʒvii.
Turpeth. gummoſ. ʒv.
Agaric. opt. ℥j.
Rad. Elleb. nigr. veri ℥j.
Scammon. Elect. ʒvi.
Fol. Sen. ℥iv.
Rhabarb. el. ʒiij.
Elater. ʒij.
Sem. Ebul. trit. ℥iij.
Hermodact. ʒiij.

Incidenda incidantur, terenda terantur; affunde Tincturam illam ſpecierum, extrahaturque Tinctura ſ. a. decantatas extractiones inſpiſſa leni calore MB. ad conſiſtentiam mellis, poſtmodum adde

Ol. Cinam.
Caryophyllor.
Nuciſt. ana gutt. x.
Sal. perlar.
Corall. ana ʒij.

Salem è fecibus ſuperioribus calcinatis extractum.

Raſur. cranii human. [vel oſſ. calcinat.] ℥ß.

F. Maſſa.

Vires. *Non datur melius catharticum, quod minori moleſtia omnes humores noxios expurget.*

Doſis à ℈j. ad ℈ij. ex vino malvatico, vel alio generoſo, e juſculo, vel aliis

 tam.

catapotiis aggregativis admixtis, datur & in forma pilulari.

8. *Extractum Panchymagogum Crollii 2.*

℞. Pulpæ colocynth. ʒvi.
Agarici
Scammon.el.ana ℥ß.
Hellebori nigri
Spec.Diarrhod.Abbat.
Aloes ſuccotrin.ana ℥j.

Extrahe ſ.a. cum 🜅 eumque iterum abſtrahe. Et quia in extractione ſæpè virtus purgatrix ſolet debilitari, ideo quidam ſolent ad unam partem Extractorum addere crudorum purgantium partem alteram: adde ergo ſuperioribus, antequam Extractum in fumo remanens plane inſpiſſetur.

Trochiſc.Alhand. ʒvi.
Diagryd.præparat.
Agaric.troch.ā ℥ß.
Aloës Epatic.℥j.

Pulveriſata redigantur in maſſam juſtæ conſiſtentiæ.

Doſis à gran. 20. ad 25. & 30. & ultra.

N. *Aliud vide in Pharmacop. Auguſtana.*

7. *Extractum Panchymagogum Hartmanni.*

℞. Fol. ſen. ſ. ſt. ℥ij.
Rhabarb.el. ℥iß.
Rad.Hellebor. nigr.℥j.
Turbeth.alb.gummoſ.
Polypod. quern.
Trochiſc.Alhand.
Agaric.Trochiſc.ana ℥ß.
Medull.ſem.cartham.
Myrrh.rubr.el.ana ʒiij.
Spec.aromat.Garyoph.
Diambr.ana ʒj.
Cortic.citr.ʒi.

Conciſa & contuſa extrahantur ſimul omnia cum 🜅 & ▽ cinam.ana ℔iß.F.Expreſſio. Feces denuo extrahantur cum ſola ▽ cinam. tenuiori, percoletur poſtea. Extracto adde Extracti Aloës cum ▽ Betonic. vel Veronic. facti ℥iij. F. miſtio, & inſpiſſatio ad juſtam conſiſtentiam, addendo Ol. Garyophyllor. gran.10.

Doſis à ℈ß. ad ℈iß. *Hartman. in Croll.*

Alias inſuper deſcriptiones videre poteris dicto libro.

CAPUT LVIII.

De Farinis.

Farinarum conficiendarum modus vulgaris eſt.

Sunt uſitatiores in Officinis;

Farina Amyli; ſ. amydi, Krafft Mehl.
Avenæ

Faba-

Fabarum
Fœni græci
Glandium
Hordei
Lentium
Lini
Lupinorum
Orizæ
Piſorum
Siliginis
Tritici
Volatilis, Stanbmeel.

Caput LIX.

De Feculis.

FEculæ ex radicibus nonnullis, iiſque viridibus eliciuntur, rariſſimè ex foliis.

Modus fiendi.

℞. Rad. (v.gr.ari,) q. v. lotam vel raſam, conquaſſa optimè in mortario, affundendo aquam ſubinde, ut fiat pulpa liquidiuſcula, hanc fortiter exprime, expreſſionem liquidam repone, ut ſubſideat fecula. Feculam ſubſidentem exicca. Sic fiunt.

Fecula Ari
Bryoniæ
Iridis noſtrat.
Liliorum albor.
Pœoniæ.
Raphani marini.
Scyllæ.
Serpentariæ

N. *Scylla operationem habet peculiarem. Vide libr.4.*

Ononidis radix cocta in ſ. q. aqua (hor.3.4) ſi decoctum illud clarificatum prius & aliquantulum inſpiſſatum reponatur, ♀ itidem ad fundum mittit.

Caput LX.

De Floribus.

FLores in Chymia ſunt ſubtiliores corporis partes, per ſublimationē, à craſſioribus particulis, ſub forma ſicca ſeparatæ.

Modus, ut ſingulis ferè diverſus eſt; ita & in ſingulis deſcribi poſtulat.

Uſitatiores ſunt

Flores Antimonii.
Cinnabaris Antimonii.
Flores Arſenici. ⚯ ſublimatum.
Benzoin.
Mercurii varii, huc ☿ dulcis.
Salis ✱.
Sulphuris varii.

CAPUT LXI.

De Gargariſmis, Diaclyſmatis & Dentifriciis liquidis.

DIaclyſmata, (Collutiones oris,) ſunt liquores, qui in ore detinentur, iterumque expuuntur. Hi ſi gargariſando adhibeantur, dicuntur Gargariſmi ſeu Gargariſmata, quod tamen vocabulum etiam generaliter pro diaclyſmate non rarò uſurpatur. Eadem ſi phlegmati è cerebro eliciēdo deſtinantur, Apophlegmatiſmi nomen aſſumunt.

Liquores hi in Officinis pro uſu nulli extant, ſed ex tempore, ad præſcriptiones datas, diſpenſantur. Fiunt ut plurimum ex aquis (ſimplici vel deſtillata,) ſuccis, decoctisvè convenientibus, in quibus pro libitu diluuntur ſyrupi, mella, ſapæ (℥ij, iij, iiij, ad ℔. I. ▽æ) tantillum aceti, O uſti, ⓓi crudi, præparati, ſpiritus ⓓi, ⊕-i, & ſimil. In ſumma, omnis generis liquores, & quicquid in his diſſolubile eſt, diaclyſmata ingredi non nequeunt.

Exemplo ſint:

1. Diaclyſma Odontalgicum & apophlegmatizans.

℞. Piper alb.
long.
Cubeb.
Staphiſagr.
Cort. mori
mandrag. ā ʒj.
Rad. pyrethr. ʒij.
Contundantur & ex vino albo f. decoctum, ad ℔. I. In colatura diſſolvatur tantillum aceti.
F. Diaclyſma.

2. Diaclyſma refrigerans.

℞. Cancros viv. N. v, vj. vel viij.
Sedi major. M. iij. vel iv.
Contunde & exprime ſuccum.
Vires. *Maximè prodeſt in inflammatione oris & faucium.*

3 Diaclyſma ad gingivas.

℞. Aqu. Chelidon. min. bis deſtillat. ℥iv.
O uſti ʒj.
M. & ſi libet f. filtratura.
Vires. *Inſignium virium eſt in gingivarum putredine.*

4. Aliud.

℞. Aq. Chelidon. min.
Plantag. an. ℥iß.
Cochlear. ℥i.
Extr. Chelid. min. ʒj.
Mell. roſat. ℥ß.
Spir. ⊕-i g. vi. M.
Vires: *Vires eaſdem cum praecedenti obtinet, ſed feliciores, praſertim in gingivarum putredine ſcorbutica.*

5. Diar.

5. Diaclyſma ſeu Gargariſmus anti-ſcorbuticus. S. Cloſs.

℞ Herb. cochlear,
Pyrol.
Beccabung.
Naſturt. aquat. a. Mj,
Rad. ariſtol. rot.
Enul. camp. an. ℥j.
Rhabarb. opt. ℥ß.
Baccar. laur. ʒvi.
Croci ℈j.
Zinzib. alb. ʒ ii.

F. pulvis groſſus: Macerotur per biduum in ℔ ij. cereviſ. veter. idque in diplomate, decoctum coletur.

Vires; *Valet ad gingivas ſcorbuticas & ſanguifluas. Patiens eo os colluat, ac mane & veſperi ℥ij, de eodem hauriat.*

6. D. Ad faucium inflammationem.

℞. Aqu. Plantag. ℥ij,
Roſar.
Acetoſ. à ℥j.
Prunell. ℥ii.
Rob. Diamor. ℥ß,
⊕ præparat. ʒß.
M. F. Gargariſmus.

7. Diacl. apophlegmatizans.

℞. Cort. rad. ſambuc. ℥j.
Rad. Galang. ʒß.
Pyrethri. ℈ij.
Fol. Betonic,
Origan,
Majoran.
Meliſs. à M. j.
Cubebar. ʒiß.
Sem. Sinap. ʒj.
Uvar. paſſar. M. I.
Coquantur in vino vel aqua.

℞. Colatur. ℔. ß. præter propter
Oxymel ſcyllit. ℥iii.
M. F. Gargariſmus.

Vires, *Phlegma è cerebro elicit.*

8. Huc referendi ſunt LIQUORES, fricandis dentibus, gingivisq; deſtinati.

℞. Aqu. Prunell.
Plantag. ana ℥iii.
Rob. Diamor.
Syr. roſar. ſic. a. ℥ß. vel ℥j.
Spir. ⊖-i ʒß. M.

Inſervit ad dentes dealbandos, extergendos, ſtabiliendos.

N. *Spiritus acidi proſunt maximè ad dentes dealbandos, ſed & ſtuporem eorum inducunt.*

CAPUT LXII.

De Gelatinis.

GElatina eſt ſuccus inſpiſſatus, purior, clariuſculus, cum ſaccharo in ſcatulas effuſus & congelatus. Et hinc Gelatina dicitur.

Parantur è fructibus nonnullis ſucculentis, tùm è cornibus ac oſſibus tenerioribus.

E Fructibus.

℞. Fructus, exprime ſuccum, expreſſum coque & clarifica, (cum albumine ovi,) hinc addito ſaccharo inſpiſſa ſenſim & effunde in ſcatulas.

Aliter.

℞. Fructus, coque in ▽, decoctionem citra expreſſionem decanta, vel filtra, ſaccharumque addendo inſpiſſa.

E Cornibus & Oſſibus tenerioribus fit ſine Saccharo.

℞. Raſur. cornuum oſſiumvè (vel eadem in fragmenta minutiora redacta,) coque vel digere aliquandiu in ▽ (commun. ſtillatitia ve appropriata,) hinc coque & filtra calidè, coagulaque.

N. *Quod ſi oſſa & cornua nimis dura ſunt, acuari ▽a poterit liquore aliquo acido, verbi gratia, ſpirit. ⊕-i, ⚹, & ſimil.*

Exemplo ſit

Gelatina oſſium de corde cervi.

♃ Raſur. oſſium cordis cervi ℥iij. Coq. in aq. & vini alb. ana ℔iß. per horas 6. aut 8. ad medias, deinde colentur, in colaturâ diſſ. ſacch. opt. ℥vi. agitentur ſimul cum

Succi limon. ℥ii.

Aq. roſ. ℥j.

Dein recoquantur ad medias, addendo ſub finem

ambr. griſeæ ſeorſim in aq. roſ. infuſ. ʒß.

Tincturæ cinnam. in vino fact. ʒj. Colentur & refrigerentur.

Sic ſunt

Gelatina Cytoniorum.
Pomorum.
Pyrorum.
Ribium.
Cornu cervi.
Cranii humani.

N. 1. *His immiſcentur nonnunquam pulveres, vel Extracta, & ſimil. unde Gelatina compoſita, tùm alterantes, tum purgantes, v. gr. Gelatina Cytoniorum purgans, vide libr. 4.*

N. 2. *Sunt qui Gelatinas Cytoniorum* Marmelatas *vocant, easque tùm ſimplices, tùm aromatiſatas pro uſu domeſtico parant, varii coloris.*

CAPUT LXIII.

De Infuſionibus.

INfuſionis (infuſi) nomen potionibus potiſſimum imponi, iiſque purgantibus, lib. 1. diximus, harum rationem hic loci exhibemus.

Liquorem exhibent aquę ſtillatitiæ, (tum & fontana,) ſerum, mulſum, hydromel, vinoſum, vinum, & ſimil.

Materia infuſioni apta; etſi & ex mineralibus & animalibus ſumi queat, tamen hujus loci inprimis ſunt vegetabilia, & maximè purgantia cum corrigentibus,

Modus

Modus parandi.

Recipiuntur res medicamentales, præparatæ ad infuſionem, incidendo, contundendo, limando, &c. prout in decoctorum doctrina traditum; immerguntur liquori, quantitate & qualitate intentioni medicæ reſpondenti, reponunturque, ſi extractio maturanda, loco calido, (in cineres vel juxta fornacem.) Hinc decantetur liquor, exprimaturve pro uſu.

Proportio liquoris præſcribitur ferè q. ſ. id eſt, ut materia coöperiatur, liquorque ſupereminest digitos verſos, 1.2.3.&c,

Exemplo ſint

1. Infuſio Cholephlegmagoga,

℞. Agaric.elect.ʒiß.
Rhabarb.opt.℈ij.
Zinzib.℈ß,
Spic.Nard gran.v.
Sal.gemm.gran.iij.
Pulveriſentur groſsè & infundantur per noctem in
Aqu.Eupator.
Cichor.à ℥iß.

Hinc calefiant & colentur cum expreſſione. F. Potus.

Vires. *Purgat bilem & phlegma.*

N. *Sal gemmæ additur ad facilitandam extractionem: cujus rei gratia & ſal ♀ addi poterit.*

Hujus generis ſunt Vina medicata, (ut & Cereviſiæ medicatæ.): tum alterantia, tum purgantia. v.g.

2. Vinum Arthriticum.

℞. Fol.chamædr,
Chamæpit.
Sum.Salv.ana ℔iß.
Flor.Primul.ver.
Anth.
Lil.convall.ana ℔ß.
Raſ.Lign.Guajac. ℥VIII.
Viſci quern.℔ß.
Rap.Chin.℥iii.
Charyophyllat.℥IV.
Vini muſti menſur.LXXX.
Ponantur ad ferveſcentiam, ut deferveant,

3. Vinum Medicatum Cephalico-Spleneticum.

℞. Rad.Garyophyllat.℥ijß.
Cichor.℥iß.
Enul.℥j.
Herb.Ceterach.
Veronic.c.fl.
Card.bened. c.florib.
Epatic.ſtellat.c.flor.
Summit.Centaur. min.ana Miß.
Cort.Arant.ſicc.℥ß.ʒij.

Incidantur herbæ, contundanturque groſsè radices & cortices, infundanturque in vini menſur.viij.

Vires. *Catarrhis inſigniter opitulatur, caput, epar & lienem corroborat.*

4. Vinum Matricale.

℞. Herb.Meliſs.
Puleg.
Capill.♀,
Salv.
Calamenth.
Artemiſ.ana M. ß.
Fl.Squinanth.ʒß,

Calendul.
Cheir.ana p. ij.
Nuciſt.
Macer.
Cubebar.
Cardamom.
Granor. Paradyſ.
Zedoar, ana ℥j.

Vini generoſi menſur. iv. addēdo ſaccharum pro libitu.

5 Vinum purgans.

℞. Fol. Sen. Al. ſ. ſt. (ſine ſtipitib.) ℥. x.
Follicul. ſen. ℥iß.
Epithym. ℥vi.
Sem. cartham. conqu. ℥ß.
Gialapp. ℥iij.
Cort. Helleb. nigr. ℥ß.
Cinamom. ℥j.
Galang. ℥ß.
Zingib. ℈ß.
Cort. citr. ℥ij.

Vini menſur. v.

Vires. *Purgat humorem Melancholicum & ſeroſum. Doſis ℥iij. iiij.*

N. *Plura Exempla aliunde petere licet, vel ex decoctis, vel ▽is deſtillatis compoſitis huc arceſſere. Nimirum ſpecies dictorum Medicamentorum non minus & hic adhiberi poterunt.*

6. Vinum Sanctum.

℞. Vini alb. opt. ℔. xv.
Lign. Guajac.
Sarſ. Parill. an ℥iiß.
Fol. Sen. ſ. ſt. ℥iij.
Polypod. q. ℥ij.

Conquaſſata infundantur, digeranturque hor. 24.

Vires. *Valet ad morbos frigidos, paralyticos, cacochymicos & maximè ad luem ♀ inveteratam. Singulis diebus mane ℥viij. & ſero ante ingreſſum lecti tantundem, patiens capiat. Exerceatur valide, nec opus ut ſemper domi in clauſtro maneat. Philip. Mull. in mirac.*

Huc pertinent Vina Hippocratica ſeu Clareta.

v. g.

7. Claretum laxativum.

℞. Cinamom.
Galang.
Garyophyllor.
Macis
Zinzib. ā ℥j.
Turbith. alb. ℥vi.
Fol. ſen. el. ℥j.
Mechoacann. ℥iij.
Sacchar. ℥iij.

Vini generoſi ℥xvi.
Aqu. fontan. ℥viii.
Cremor. ♀ ℥ij.

Stent in infuſione per noctem, dein colentur per Manicam Hippocraticam.

Vires. *Purgat humores melancholicos & pituitoſos.*

Doſis ℥iij vel iiij.

8. Claretum purgatorium, ſ. Vinum Hippocraticum ♁iale.

℞. Vitri ♁ ſubtiliſs. pulveriſ. ℥j. ℈ij.
Vini alb. opt. ℥viiß.

Digerantur vaſe vitreo benè clauſo, in MB. ♂ ♀ (6.) dein cola, colaturæque adde

Sacchar.

Sacchar. albiſs. pulveriſat. ʒiij. vel ℥ß,

Aromatiſetur cum opt. ▽ cinam. & ſervetur. Doſis ʒij.

Vires. *Satis leniter ſuaviterque operationem ſuam infra & ſupra exercet. Sala.*

Caput LXIV.

De Julebis & Moretis.

Julebi (Julepi) in Praxi uſitatiſſimum potionis genus conſtituunt, quod ob ſaporem gratum, pro potu ordinario ægris præſcribi ut plurimũ ſolet.

Parati autem in Officina nulli extant, ſed ex tempore parantur.

N. *Iulepi violaceus & roſaceus Officinarum, Syrupi conſiſtentiam obtinent.*

Parantur ex liquore potulento, in quo Syrupi, ſaccharumve diſſolvuntur, additis, prout viſum fuerit, & aliis in liquore illo diſſolvi aptis, qualia ſucci, ſpiritus, & ſimil.

N. *Syrupi vices & conſerva ſupplere poteſt, accedente colatura.*

Liquor ille potulentus adhibetur varius: Aqua ſtillatitia, fontana, (correcta pane toſto) decoctum, verbi gratia, C.C. Glycyrrhizæ, Hordei, & ſimil.

Proportio Liquoris, ℔.i.

Syrupi. ℥j. ℥ij. vel prout palato placuerit.

Acidiuſculi, adeoque gratiores, non rarò reddi ſolent, ſpiritu ⊕-i ad ſaporem gratum usque inſtillato.

Exemplo ſint,

1. ℞. Decoct. C.C. uſti, id eſt, in quo c.c. (v.gr. ℥j. vel ij.) ſit coctum ℔.i.
   Syrup. papav. err. ℥j.
   corallor.
   Succ. Berberor. ana ℥ß.
   M F. Juleb.

Confert in febribus aliisque ſanguinis ebullitionibus, quas vigiliæ aliique fluxus comitantur.

2. ℞. Aqu. fontan. pane correct. ℥x.
   Julep. Roſat. ℥iß.
   Syr. cinam. ℥ß.
   Aqu. Roſat. ℥iv.
   Spir. ⊕-i q. ſ. ad gratum ſaporem, videlicet ℈ß. vel ʒß.
   F. Juleb.

Vires. *Refrigerat, roborat, potusque gratus eſt ægrotis.*

3. ℞. Aqu. hordei, id eſt, decoct. ℔iß.
   Conſerv. roſar. ℥iij.

Conquaſſetur conſerva, tantillum ſubinde decocti affundendo, hinc coletur, & ſi placuerit, filtretur.

N. 1. *Acida ſi decocto C. C. (inprimis è crudo C.C.) inſtillarus, turbidum id redditur.*

N. 2. *Poterit itidem Santalo rubro aromati zati, ſantali ſcil.* ℥ß. *ſimul conquaſſando.*

Hujus quoque loci eſt Moretus, noſtratibus dictus, potionis genus, ex aromaticis aliisve confortantibus cõmixtum, addito ad gratum ſaporem ſaccharo vel ſyrupo.

N. *Moretus dicitur à moris ſeu diamoro ingrediente. Eſtque mulierculis noſtratibus potionis genus uſitatiſſimum, quo veram impregnationem confortari, falſam exturbari, perſuaſum ſibi habent.*

1. Moretus uſualis pro ditioribus.

℞. Diamor.c.ſacchar. ℥ij.
Juleb.roſat.
Aqu.cinamom.à ℥j.
Spec.Diambr.ʒß.
Trag.Stomach. ℥iß.
Vini optimi, ℔ 1.M.

Bibatur mane bonus hauſtus, idque diebus continuis 3.

2. Moretus pro pauperibus.

℞.Diamor.c.ſacchar. ℥ij.
Juleb.roſat.℥j.
Trag.commun. ℥iß.
Vini, ℔.1.M.

3. Moretus abſq; ſpeciebus.

℞.Diamor.c.ſacchar.℥ii.
Juleb.roſat.℥iß.
Aqu. cinamom.℥j.
Vini generoſi, ℔. 1. M.

N. *Species quæ adduntur, poſt infuſionem colando iterum ſeparantur.*

Nodulus pro puerperis.

℞.Croc.integr. g.vi.
Galang.
Macis ana ℈j.
Antophyllor.N.iv.
Cardamom.℈j.
Baccar.laur.decort.N.vj
Dentur mixta.

Cap. LXV.

De Lapidibus.

LApidis nomen hic ſume non pro lapidibus nativis, ſed pro medicamentis præparatis, quæ veniunt nomine lapidis, ut ſunt 1. Lapis vegetabilis dictus. 2. Medicamenta in duritiem terream ac lapideam excocta.

Lapis vegetabilis nihil aliud eſt, quam eſſentiales vegetabilis alicujus partes conjunctæ, ac in lapidem q.coagulatæ. Fitque

℞. Plantam ſiccam, digere cum menſtruo proprio (▽ propria ſtillatit.) deſtilla, ut habeas phlegma, ſpiritum ac oleum. Ex remanente ac ſuperſtite materia incinerata extrahe ſal beneficio phlegmatis. Ex eadem (ſeu ejusdem ſpeciei planta) extrahe tincturam cum ſpiritu illo. Hinc impregna ⊖ tinctura ſua ſ.a. ad ſufficientiã. Poſtea adde olei quantum impregnatum illud ſal imbibere poteſt, & in lapidem quaſi coagulentur.

N. *Hu-*

N. *Hujuſce medicamenti genus etſi in Officinis paratum non extat, opera precium tamen eſſet introducere, in quo tamen notandum, quod lentiſſimo igne in lapidem paulatim convertere id oporteat.*

Alias lapidis nomine veniunt. Lapis ſepticus ſ. cauterium potentiale, tum quoque lapis philoſophorum, (*de quibus Auguſtani*,) & præter hos.

1 Lapis corroſivus.

℞. Lixivium, è quo ſapo niger coquitur. Id ſartagine exceptum coquatur in lapidem, qui teſſerarum in formam ſcinditur, cum refrixerit, ac vitro rectè obturato ſervatur.

Vires. *Cauterium inſigne eſt, dimidia horæ ſpacio fonticulum inducere ſufficiens. Heurn. in Meth. pract.*

2. Lapis ſ. magnes arſenicalis.

℞. ♁ crudi.
🜍r. flavi
🜺 albi

Pulv. ſubtiliſſimè lentoque igne liquefac. Vaſe refrigerato eximitur materia, quæ frigore indureſcit.

Vires. *Uſus ejus eſt in peſte, ubi in forma periapti de collo ſuſpenditur: ingreditur inſuper Emplaſtrum magneticum. Hartm.*

3. Lapis medicamentoſus Crollii, *ſ. Lapis ſalutis.*

℞. 🜖i virid. ℔.1.
alb. ℔.ß.
Alumin. ℔iß.
Anatron. id eſt, fel vitri
Sal. commun. ana ℥iij.
♀i.
Abſynth.
Arthemiſ.
Cichor.
Perſicar.
Plantag. ā ℥ß.

Ponantur in olla vitreata, affunde parum aceti roſacei, ac coque igne l. ſæpius agitando: ubi incipit ſpiſſeſcere, adde
Ceruſ. ℔.ß.
Boli armen. ℥iv.

Diligenter miſceantur omnia, donec vi ignis mediocris in lapidis duritiem maſſa concreverit, quæ poſtea fractâ olla eximenda, & ad uſus reſervanda.

N. *Si gummata, myrrham videlicet & thus, addere voles, inſtituatur coctio lenta, ne comburantur, nec vis illorum in igne evaneſcat.*

Vires. *Virtutes ejus variæ ſunt. Tollit ulcera & defluxiones; deſiccat vulnera inveterata, curat eryſipelas, ſcabiem, tineam, ſerpigines.*

Modus utendi.

Liqueſcat ejus ℥j. in ▽ *pluvial. mẽſura 1. filtretur, filtratura hac utere, tùm lavando, tùm linteolum imbuendo ac imponendo.*

4. Alia deſcriptio, Iohannis Greiff.

℞. Alumin. ℥iv.
🜖li ungar. vir. ℥ij.
alb.
Tartari

Borrac.
Maſtich.
Thur.
Sal ✱ à ℥j.
Ceruſ. ℥vi.
Boli arm. ℥iij.

Craſſo modo contuſa, coquantur in olla vitreata capaci, cum ✠ fortiſſimo, ut ſupra. *Harim. in pract.*

5. Alia.

℞. ⊖-i ℔. 1.
◐i ℔ß.
Ceruſ.
Alumin.
Bol. armen. à ℥iv.
Sal. ammoniac. ℥ij.

Omnia bene trita coque l. △ cum ✠ ad eminentiam digit. 2. affuſo in olla ſatis capaci, donec omnia redigantur in lapidem durum.

6. Alius Lapis ſalutis.

℞. Alumin
Myrrh. à ℥iij.
⊖-i alb.
Anatron.
Ceruſ. à ℥ij.
Thur. ℥j.
Bol. armen.
Ærugin. à ℥iv.

Tere ſimul & cum ✠ q. ſ. coque ac coagula in lapidem.

7. Lapis mirabilis.

℞. ⊖-i alb.
virid.
Sacchar. fin.
◐i ana ℔. 1. ß.
Sal ✱ ℥iß.
Alumin. crud. ℥iv.
Camphor. ℥j.

Minutiſſimè pulveriſata, miſceantur cum muria ſive brodio olivarum conditarum, ut fiat inſtar mellis. Coque dein lente & coagula in lapidem.

Vires. *Eaſdem vires obtinet cum prioribus lapidibus ſalutis.*

8. Aliter: Lapis rubeus dictus.

℞. Vitriol. roman.
alb. ana ℔. 1. ß.
Alumin.
Lithargyr.
Lap. calamin. ana ℥iv.
♀. albi puri.
Sal. ammoniac.
commun. ana ℥ß.

Affuſo aceto coque l. △ ſemper agitando, & cum incipit ſpiſſeſcere adde
Ceruſ. venet. ℔ß.
Boli arm. ℥iv.

M. diligenter, & coque in duritiem lapidis.

CAP. LXVI.

De Liquoribus.

LIquores hic voco humores per deliquium, aut ſimiliter paratos.

N. *In his excellunt ſalia reſoluta, quæ Balſami, vel interdum olei nomen, licet minus accurate, ſibi vendicarunt.*

Reſolvuntur ſalia per deliquium, ſi aeri humido exponantur, vel & humore aqueo imbibantur: reliqua quia peculiarem modum obtinent, quo in liquorem redigantur, ſpecialiter ſuis locis innoteſcent.

Liquores uſitatiores ſunt,

Liquor. Salis ammoniaci.
Arſenici.
Corallorum
Cryſtallorum
Sâlis gemmæ.
Lapidis Judaici.
Ludi ſ. calculi humani.
Oculorum cancri.
Perlarum.
Saturni.
Talci.
Tartari, i. e. oleum ♀i.

Huc Liquor. Lumbricorum.
Myrrhæ.

Commendatur itidem maximopere Liquor Lithrontripticus compoſitus.

℞. Ocul. cancr.
Lapid. Judaic.
Lyncur.
Spongit.
Ærit. ana q. v.

Pulveratis affunde Spiritum Salis ad digit. 3. ſtent in ſolutione ♂ aliquot, hinc depleatur ſolutio, reſtitansque materia, novo ſpiritu ſalis affuſo denuo ſolutioni ſubmittatur, donec tota ferè ſoluta ſit. Solutiones cõfuſas coagula evaporando vel abſtrahendo. Coagulatum tritum ſolve per deliquium, liquorem hunc coagula iterum, ac ſolve, idque repete donec coagulationem ulteriorem admittere nolit.

Vires. *Maximarum cenſetur virium in calculo reſolvendo.*

Doſis gutta 4. 5. &c. indies propinata. Vide Medull. deſt. part. 1. tr. 19.

Liquor ad ulcera.

℞. Calc. viv.
Sal. ammoniac. ana.

Læviga ſimul & funde ad follem fuſione maturata, & confluit ut ▽ quam effunde. Maſſæ huic tritæ adde ſal ♀ tantundem ac fuit alterutrius, reponeq; in cellam ad liqueſcendum.

Vires. *Sanat impetigines, ulcera fiſtuloſa, aliaque maligna & inveterata mundificat, & ad ſanationem diſponit. proin confert in cancro, ſerpigine, lue venerea, & ſimil.*

CAPUT LXVII.

De Magiſteriis.

MAgiſterii nomen etſi æquivocum ſit,uti libr. 1. dictum : attamen communiter uſurpatur pro pulvere, utplurimum,candido, per præcipitationem ex certis quibusdam rebus præparato. Res illæ tum è mineralibus ſunt,ut terræ & lapides , tum è vegetabilibus,ut Herbæ, &c. tum ex animalibus ; ut oſſa, cornua , cruſtacea.

Modus fiendi.

℞. Materiam ex qua Magiſterium parare conſtitutum eſt,tere aut comminue groſsè,hinc affunde liquorem convenientem (acidum vel ſimilem ut ſolvatur vel extrahatur ; ſolutio præcipitatur (affuſo liquore vel materia cujus vi ſolventis vis obtundatur,) præcipitatus pulvis abluatur ſi opus ſit ▽ communi, hinc exiccetur lente.

Sic fiunt.

Magiſteria.

1. *E Mineralibus.*

Tritis affunditur ſolvens, ſolviturque ſ.a. ſolutio præcipitatur, eluitur & ſiccatur.

N. 1. *Liquor ſolvens vulgariter adhibetur ※, tum per ſe , tum acuatum per Sp ⦶ vel ſimiles ſpiritus minerales, ſc. ⊕-i, ⊖ & c. vel peculiaris deſtillatur ſolutioni aptus liquor, de quo ſuis locis.*

N. 2. *Præcipitatio fit communiter oleo ♀ i p.d. nonnunquam ſpiritu ⊕-i. illo modo griſea aliquatenus evadunt præcipitata; hoc; albeſcunt magis.*

N. 3. *Quæ conſiſtentiæ ſunt durioris, ut lapides, antea calcinari volunt. Vide ſpecialius libr. 3.*

2. *E Vegetabilibus.*

1. Tritis groſsè vel inciſis affunde lixivium forte ex ⊖ ♀ i & △ pluviali paratum,extrahatur, decantetur ac præcipitetur affundendo aquam aluminis (in qua ○ ſolutum) exiccalente.

N. 1. *Præſtat adhibere herbas mediocriter ſiccas.*

N. 2. *Sic nobis in uſu ſunt tam ex alterantibus, quam purgantibus , v. gr. Magiſterium Rhabarbari , cujus doſis* ℈ß.

2. Sulphureis i.e. quæ oleoſa parte ſcatent,extrahitur Tinctura beneficio ▽. rectificatiſs. præcipitaturque affuſa aq. com. vel ▽ aluminis.

N. 1. *Sic fit Magiſt. Reſinarum, Succini, Corticum reſinoſorum e.gr. cinam. Turpeth. Chalapp, &c.*

N. 2. *Extractis Cat. non immerito annumerari poterunt.*

3. *Ex Animalibus.*

Oſſa, Cornua , Cruſtacea ſeu Teſtacea exhibent ſua magiſteria modo qui de lapidibus traditur. Videlicet bene-

beneficio 🜊 vel ſpiritus alicujus mineralis acidi &acris.

Uſitatiora ſunt

Magiſter.
Concharum
Corallorum rub.
alb.
Cornu Cervi,
Cranii humani.
Cryſtallorum
Dentis apri.
Granatorum
Hyacynthor.
Lap. Judaici
Magnetis
Mandibularum lucii
Matris perlarum
Oculorum cancri
Ovorum ſtruthii
Percarum lapillorum
Perlarum
Rubinor.
Saphiror.
Smaragdorum
Terræ ſigillatæ
Tutiæ
Vitri Venetiani.
Ungulæ alcis.
Sic & Mag. Jalappæ.
Scammonii
Succini
Turpethi.

CAP. LXVIII.

De Maſticatoriis.

MAſticatoria, διαμαςήματα ſunt apophlegmatizantia ita diſpenſata, ut dentibus maſticentur.

Fiunt modis tribus:

1. Simplicia, vel integra, vel in pulveres redacta, conciſave maſticātur; ut Maſtiche, uvæ paſſæ, pyrethrum, cubebæ, folia ſalviæ, agaricus, & ſimil.

2. Eadem contuſa nodulo includuntur, qui ori inditus dentibus ſubinde comprimitur.

3. Eadem cum cera, maſtiche, carne paſſularum ficuumvè, terebinthina, melle, & ſimili in maſſam ſubiguntur, dentibus ſubmittenda. v. gr.

℞. Rad. pyrethr. ʒj. Nuciſt. Zinzib. ana ℈ij. Maſtich. ℥j. Diſſolvatur Maſtiche in piſta calida cum piſtillo, hinc cætera admiſceantur ſubigendo in maſſam, vel paſtillos maſticabiles pondere ʒß.

Item.

℞. Rad. Pirethr. Maſtich. ana ℥ß. ſubigantur cum cera in morſulos magnitudine avellanæ:

CAPUT LXIX.

De Morſellis & Rotulis.

MOrſelli, (Morſuli Tabulæ,) ex omnibus Medicamentorum generibus fieri poſſunt, quæ non reſpuunt cum ſaccharo ſoluto commiſceri, inque placentas indurari. Talia ſunt pulveres, Semina, (minutiora) condita, Conſervæ, Olea, Extracta: Inprimis tamen ad morſellorum compoſitionem cooptantur pulveres, de quibus tamen notandum, quod non opus ſit æque ſubtiles eos recipi, ac in rotulis.

Modus fiendi.

℞. Sacchari q. ſ. ſolve in liquore debito ſuper ignem: hinc coque ad conſiſtentiam, ut Frigefactum induretur, (probare id poteris tantillo in orbiculum ſtanneum vel lapideum effuſo:) Hinc immiſce ſenſim pulveres, optime agita, effundeque dum adhuc calore liquidum eſt, ſupra tabulam cupream lapideamvè, ut refrigeſcat & induretur, demum ſcinde in tabulas.

N. 1. *In purgantibus loco ſacchari recipi poteſt Manna, cujus proportio uti & ſacchari pro Medici voluntate adhibetur: ut plurimum recipitur ſacchari ſextuplum, octuplum, &c. prout res immiſcendæ fortiores vel ingratiores fuerint, e. gr. ad Extracta & Olea deſtillata major ſacchari quantitas expetitur.*

N. 2. *Nuclei ac ſemina emulſioni apta, ſi ad morſellorum conſtitutionem concurrant, pro libitu in emulſionem redigi poterunt, qua ſaccharū diſſolvatur.*

N. 3. *Condita, duplici modo morſellos ſubeunt. 1. Conquaſſata. 2. Infruſtula inciſa.*

N. 4. *Olea deſtillata ſi occurrerint in fine ea inſtillare oportet, vel paratis morſellis illinere. Idem Iudicium ſit de Moſcho ac Ambra, quæ in aqua roſar. diſſolvuntur, atque paratis tabulis illinuntur.*

Uſitatiores ſunt alterantes.

Morſuli
- Bezoardici è pulv. bezoardic.
- Cephalici è ſpeciebus cephal.
- è ſucco & corticibus citri, ſ. de citro, *vide infra* N. 1.
- Imperatoris, è ſpec. Imper.
- Pectorales, 2.
- Poſt paſtum, A.
- Saccharum roſatum tabulatum
  - Saponea, A.
  - ad Vermes, A.
  - Zingiberis cocti, A.

Purgantes uſitatiores.

Morſuli
- Diacarthami, A.
- Diaphœnic. A.
- Diaturbith. cum rhabarb. è ſpeciebus.
- de Diagrydio, ſ. laxativi, *v. infr.* 3.
- de Manna ♀ſat. *vide libr.* 4.

de Me-

de Mechoaca, 4.
è ſucco roſarum, A.

1. Morſelli de Citro.

℞. Carn. citr.
Cort. citr. condit. conciſ. à ℥j.
Ol. citr. gran. xij.
Succ. citri puriſs. q. ſ.
Sacchar. in 🜄 citri ſol. ℥xvi.
F. l. a. Morſuli.

Sunt Cordiales, ut citrum.

N. *Fiunt & ſimplices è ſucco, corticibus & ſaccharo.*

2. Morſuli pectorales, F. F.

℞. Pincar. rec. in 🜄 roſar. parat. ℥ß.
Amygd. d. excort. ʒv.
Sem. Melon. rec.
Cucum.
Cucurb. à ʒij.
Spec. Diarrhod. abb. ℈iv
Mag. perlar. ℈j.
Sacchar. alb. in 🜄 roſar. & ſcabioſ. ſol. ℥xvi.
F. l. à. Morſuli.

Sunt nutritivi, refrigerantes, acrimoniam mitigantes, adeoq; conveniunt in hectica.

3. Morſuli de Diagryd. ſ. laxat.

℞. Crem. ♀ ʒiij.
Reſin. ſcammon. ℥ß.
Sacchar. in 🜄 roſar. ſol. ℔. i.
F. Morſelli.

Purgant bilem.

Doſis adulto ℥ß.

4. Morſuli de Mechoaca, F. F.

℞. Conſerv. violar. ℥j.
Spec. Diatragac. fr. ʒiß.
Turbith. gum.
Mechoac. alb. ana ℥ß.
Diagryd. præpar. ʒij.
Ol. cinam. ſtill. gran. vi.
aniſ. gran. iv.
Sacchar. in 🜄 fænic. ſol. ℥xiv.
F. l. a. confectio in morſul.

Purgat bilem ac phlegma.

Doſis à ℥ß. ad ℥j.

Vide part. 1, l. 4. obſervat. Cl. Gregor. Horſtii.

De Rotulis.

Rotularum parandarum modus idem eſt, niſi quod Rotulæ, quia formulas Morſulis minores expetunt, medicamenta requirant, quæ rotularum formationem non impediant. Pulveres itaque ſubtiles eſſe oportet, doſique minori.

Proportio ſacchari vulgatiſſima eſt octupla, (1/8) plus minus. In purgantibus vero quadrupla, (1/4 ſacch. / pulver.) In oleis ſtillatitiis major, ſcil. ſacchar. ʒj. ol. gran. iv. &c.

N. *Fiunt & rotulæ è ſucco & ſaccharo, ſi ſcil. hoc in illo ſolutum ad conſiſtentiam juſtam coquatur & rotuletur. Veruntamen notatu hic dignum, Rotulas, quæ ex ſuccis acidulis fiunt, v. gr. è ſucco citri non admittere coctionem, ſed ſola parari mixtione. Videlicet, ℞. Sacchari pulveriſat. ℔. 1. caleſcat ad ignem lentum, hinc uffunde ſucci, v. gr. Berber. ℥iij. miſce & effunde in rotulas.*

Rotulæ uſitatiores ſunt.

Rotulæ de Berber.

Manus Chriſti ſimpl.
perlat.
Diatragacanth.
♁ris pectorales.
Laxativæ infantiles.
1. Rotulæ pectorales.
℞ Sacch. albiſſ. ℥j.
Florum ♁ benzoinat. (ut cap. de ♁ dicitur) ʒii.
Ambr. griſ. gr. vi.
Moſch. Orient. gr. ij.
Ol. fœnic. gutt. iij.
Gumm. tragac. in aq. ſcabioſ. infuſ. q. ſ. F. maſſa
2. Rotulæ infantiles laxativæ.
℞ Cranii human. præpar. ʒij.
☿ ii per ſextam ♎onem dulcificat.
Rad. Jalap. an ʒj.
Margar. præpar. ℈ij.
Confect. alkerm. ʒß.
Ol. cinnam. gutt. vi.
Sacch. in aq. ſcord. ſolut. ℥iiij. F. Rotulæ.

Vermes necant, & inde genitam Epilepſiam arcent.

Quinimo ex ſingulis pulveribus & ſpeciebus, tàm alterantibus, quàm purgantibus, addito ſaccharo in convenienete ▽ ſoluto Rotulæ pro rei exigentia fieri poſſunt.

Caput LXX.

De Oleis Stillatitiis.

Olea proprie ſic dicta, triplicis generis in Officinis veniunt. 1. Deſtillata. 2. Expreſſa. 3. Infuſa ac cocta.

Olea deſtillata.

Olea ſtillatitia ex ſingulis ſimplicium familiis parari poſſunt, mineralium, vegetabilium, ac animalium.

MINERALIA, quæ Oleum fundunt, maximè ſunt ex genere ſulphureorum; ut ſuccinum, carbo Petræ, & ſimil.

Deſtillatio illorum eadem eſt, quæ reſinarum vel gummatum.

VEGETABILIA primaria, ex quibus olea deſtillantur, ſunt *herbæ, flores, fructus, ſemina, radices, ligna, cortices, aromata.*

Secundaria ſunt *olea, reſinæ, gummi,*

Modus deſtillandi olea ex primariis, eadem opera perficitur, qua △s ac ſpiritus deſtillari diximus, & ut plurimum per veſicam.

N. 1. *Felicius oleum aſcendit. 1. Si nonnihil ⊖is vel ♀i immiſcetur.*

2. Si digeſtio fermentatiové præmittitur, cujus promovendæ gratia nonnihil fecum cerevisiæ, vel & ⊖is com. ♀ive addi poterit.

3. Si Oleum præcipuè expetitur, ſtatim auctiore igne deſtillatio incipi poteſt.

I. Ex herbis. ℞. Herbas virides, vel ſiccas, q. v. contunde ac affunde ▽m, (additoque ⊖is manipul. uno ac altero, colloca ad putreſcendum) hinc deſtilla per veſicam.

N. *Her-*

N. *Herba ſicca plus olei ſuppeditant quam virides.*

II. Ex floribus, (ſiccis præcipuè) olea ad eundem modum deſtillantur, præcipuè ſi contuſi dies aliquot (14.) adjecta parte ⊖is ½ (vel hujus loco ſacchari,) cum ▽ fuerint macerati. Sic fiunt oleum chamomillæ, lavendulæ, roſarum, &c.

III. Ex ſeminibus. ℞. Semen, e. gr. fœniculi groſſe contuſi, ℔. 1. affunde ▽ font. ferventem, q. ſ. addendo ⊖is M. 1 (vel inſuper ſi libet ♀i ℥j. aut ij.) digere dies (8, 9, 10,) hinc deſtilla △ mediocri per Veſic.

IV. Ex fructibus, e.gr. baccis juniperi, lauri, & ſimilibus, ſimili ratione, uti dictum, oleum educitur.

N. *Fermentatio promoveri poteſt addito tantillo fecum cereviſ.*

V. Ex radicibus, ℞. Radices conquaſſa ac digere cum ▽ aliquandiu, hinc deſtilla per veſicam.

N. 1. *Præſtant ſicca, uti & quæ collectæ fuerunt, antequam in ſtolones abierint.*

2. Majorem olei copiam ſi expetis deſtillationis reſiduum cum ▽ illa deſtillata, macera ac deſtilla iterum.

VI. Ex corticibus non lignoſis oleum ad eundem cum radicibus paratur modum, v.grat. ex cort. arantior. citri. &c.

N. *Præſtant cortices nondum exiccati.*

VII. E lignis & viſcis. ℞. Segmenta lignorum arida, q. v. imple retortam terream, (lutatam,) ac deſtilla in excipulum ſat amplum, igne nudo gradatim adhibito, ſic extillat primum liquor clarus, continuato hoc igne poſt horas (4, 5,) ſequentur ſpiritus nebuloſi, tandem auge ignem, ut fundus retortæ candeſcat, ſic aſcendit oleum nigricans & fœtidum, quod à liquore ſeqara ac rectifica. Sic fiunt olea è ligno guajaci, agallochi, buxi, coryli, ebeni, juniperi. ſantali, ſerpentarii ſic & viſcorum coryli, querni, & ſimil.

N. 1. *Fieri quoq; poſſunt per deſcenſum, ſed noſtratibus inuſitatum eſt, oleumq; craſſius exhibet.*

2. Caute procedas, nec nimium properes, ſpiritus enim impetuoſi receptaculum dujicere proclives ſunt.

3. Elici quoq; poſſunt olea hujus ſortis ex reſinoſis lignorum Extractis, ad modum reſinarum aliarum deſtillatis. Kesl. 1. cent. 86.

4. Sunt & ligna, ſed pauca, quæ oleum ſuum, (quod ſubtilius ac volatilius eſt,) per veſicam cum ▽ fontana deſtillata tarde licet, profundunt, ut ſaſſafras, lignum rhodinum, cypreſſinum. Videlicet lignum ſerratum vel minutim inciſum, maceretur in ▽ aliquandiu, dein deſtilletur per veſicam; deſtillatione dies aliquot continuata prodit tandem oleum.

Rectificantur olea, tùm ex cucurbita, tùm ex veſica, cum ▽æ copioſa quantitate deſtillando, nonnunquam tamen,

tamen, ſi ponderoſiora ſint, arenę immixta per retortam rectificari opus habent.

VIII. Ex aromatibus. ℞. Aromata groſsè contuſa, (pulveres minus olei fundunt,) macerentur cum menſtruo idoneo, per aliquot dies, (4, 5, 6,) hinc deſtilla per veſicam, ſic prodit oleum & ▽.

N. 1. *Poterit itidem & aliquid ⊖ vel ⦶, vel ♀ admiſceri.*

N. 2. *Alii in ejuſmodi oleis eliciendis amygdalas rebus addunt, ut majorem copiam nanciſcantur, ſed fraudulenter; etenim partem majorem ejusce olei amygdalæ ſibi meritò vendicant.*

3. *Alii digerunt primo aromata in ſpiritu Terebinthinæ cohobato aliquot vicibus ſupra ⊖ calcinato. Verum nec hi purum oleum aromaticum nanciſcuntur.*

N. 4. *Separatio olei ab ▽ fieri poteſt 1. Subſidendo. Nimirum ſi aliquandiu (♂ 14.) deſtillatum immotum in cella ſteterit, ſubſidet oleum. 2. Filtrando per chartam 3. Per goſſypium. Vid. l. 1. c. 14.*

IX. Ex reſinis. ℞. Reſinarum ℔. 2. vel 3. affundatur ▽æ quantitas copioſa, deſtilleturque per veſicam.

Sic prodibit Oleum, quod primo clariſſimum ſtillat ▽æ ſupernatans (dicitur vulgò Spiritus.)

Hinc incipit paulatim flaveſcere, muta itaque receptaculum, & ſuſcipe flavum hoc Oleum, (ſi placet ſeorſim,) continuãdo deſtillationem, donec nihil olei amplius extillet, (dicitur Oleum.)

Tandem exime materiam in veſica reſtitantem, (quæ colophonia dicitur,) eamque deſtilla ex retorta in arena, & extillabit oleum craſſum rubrum, (Balſamus vulgò.)

N. *Poſſunt quidem Olea hæc & Balſamus una eademq; deſtillatione per retortam elici, igne ſcil. gradatim adhibito, verum enimvero præſtat per veſicam priora illa elicere, tum ut præcaveatur ἐμπύρευμα, tum quoque ne eorum æſtu labor irritus reddatur, quod alias facile accidit. Si nihilominus volupe ſit per retortam ea ſimul deſtillare, exæſtuatio præcaveri poteſt, ſi arenam reſinæ liquefactæ immiſcueris.*

Sunt autem reſinæ uſitatæ Lentiſci, (Terebinthina cypria,) Laricis, (id eſt, Terebinthina vulgaris,) pini.

X. Ex gummi-reſinis. ℞. Gummi-reſin. ℔. 1. inde retortæ vitreæ, (ventre capaci) ut ſaltem tertia pars impleatur, deſtilla per arenam in receptaculum, aliquota parte ▽æ adimpletum, primo ▽ lento, & prodibit oleum: dein auctiori, & extillabit Balſamus.

N. 1. *Ut ferveſcentiam præcaveas, arenæ aliquid admiſcere poteris: Alii loco arenæ addunt triplum ſilicum groſſè contuſorum, vel ſalis aliquid, quo aſcenſionem olei promoveant.*

N. 2. *Rectificari poteſt hoc oleum per cineres cum ▽ deſtillando, vel & laterum fragmenta ignita eo imbibendo, atque*

que ita deſtillationem peragendo, non ſecus, ac deſtillatur oleum de lateribus.

Sic fit Oleum è Gumm. Anime. Elemi, Tacamahaca.

XI. Ex gummatis, (præcipuè ferulaceis) Olea elici poſſunt ad eundem modum quo ex reſinis. Nimirum oleum ſubtilius per veſicam cum ▽ deſtillando elicitur, craſſius ac ponderoſius per retortam. Vel ſi mavis deſtillatione una eademque utrumq; per retortam elicere, deſtilla initio calore leniori, ac ſuſcipe oleum ſubtilius ſeorſim; dein collige craſſius igne auctiori. Præſtat tamen per veſicam, ut de reſinis dictum.

N. *Felicius eliciuntur hæc olea ex Extractis reſinoſis, ad modum quem in reſinis dedi.*

Reliquorum oleorum præparationes, ſi qua ab hiſce diſcrepant, ſpecialius in ſingulis edocebimus.

Ex ANIMALIUM familiâ exhibent Oleum, *cornua, medulla cerebri, oſſa, ungulæ, pinguedines, ſanguis, ſtercora, (vide de ▽is.)*

Cornua, oſſa, ungulæ, igne nudo per retortam (terra lutatam) pelluntur, funduntque uno ac eodem labore liquorem ſeu ſpiritum acidum, (phlegmate commixtum,) oleum ac ſal volatile. Oleum id rectifica.

Medulla, cerebri ac ſpinæ fundit oleum, ſi admiſto ⊖e per retortam vitream ex arena deſtilletur.

Pinguedines, (axungia, ſevum, butyrum, cera,) deſtillantur aliis rebus cōmixtæ, ex cucurbita vel retorta vitrea idque per cinerem aut arenam; commiſcentur autem, vel cum lateribus pulveriſatis, vel cum ſilicibus calcinatis, vel cum cinere arenavè, ut eo faciliùs oleum aſcendat.

N. *Quantitatem rei adjiciendæ edocebit pinguedinis deſtillandæ conſiſtentia, quæ in aliis mollior, in aliis durior, plerunque autem ſumitur pars tertia vel quarta, interdum pondus æquale.*

Sanguis deſtillatur igne nudo ex cucurbita figulina alta ac ſpacioſa, ad remanentiam terræ nigræ, levis ac ſpongioſæ. Deſtillatum liquorem filtra per chartam, & tranſibit liquor, remanente in charta oleo fœtente, (in parva quantitate,) Liquor hic exhibet ſpiritum, Salque volatile hinc inde vaſis deſtillatoriis adhæreſcit.

N. *Præſtat ſanguinem calentem recipere, (metretas ſcil. 2. vel 3.) eumque in MB, clauſo vitro digerere (♂ 9. vel plures) hinc per gradus deſtillare.*

Olea deſtillata uſitatiora.

Oleum Abſynthii
Anethi
Angelicæ
Aniſi
Aurantiorum
Butyri majalis
Benzoin
Calami aromatici
Camphoræ
Cardamomi
Carvi

Oleum
Caryophyllorum
Ceræ rectificat.
Chamæmeli
Chære folii
Cinnamomi
Citri cort.
Cymini
Cubebarum
Euphorbii
Fœniculi
Galbani
Guajaci
Hyſſopi
Juniperi è baccis.
ex ligno, Auguſt.
Laterinum Philoſophorũ, A.
Macis
Majoranæ
Maſtichis
Meliſſæ
Menthæ
Myrrhæ rectific.
Nucis moſchatæ
Origani
Piperis
Pulegii
Roriſmarini
Roſarum
Salviæ
Saponis
Savinæ
Serpilli
Smegmatis
Spicæ
Succini albi
flavi
Tartari
Terebinthinæ
Zedoariæ
Zopiſſæ.

CAPUT LXXI.

De Oleis expreſſis.

EXprimuntur Olea ex ſeminibus ac nucleis nonnullis oleoſis.

Modus.

℞. Nucleos ſiccos (e.gr. amygdal.) non rancidos, excortica ac contunde in mortario lapideo minutiſſimè, hinc inde ſacculo, ac exprime fortiter ſub prælo.

N. 1. *Præſtat ut plurimum maſſam illam tritam in ſartagine torrrre, vel vapore ▽ calidæ tepefacere. Exemplo ſit vulgaris ille modus exprimendi olea ex ſemine Lini, papaveris, & ſimil.*

N. 2. *Eliciuntur quoque Olea, ſed pauca, per decoctionem rei in ▽ qua decoctione pars oleoſa ſupernatat: ſic fit Balſamus peruvianus, oleum lauri, & ſimilia.*

N. 3. *Olea ſine △ expreſſa ſunt saporis gratioris.*

Uſitatiora ſunt.

Oleum Amygdalarum amarum,
dulce.
Avellanarum, A.

Bala-

Balaninum è balano myre-
pſica.
Cannabis.
Oleum Carthami, A.
Ceraſorum ex nucl. A.
Citri è granis, A.
Erucæ ſem.
Hyoſcyami, ex ſemin.
Juglandium, ex nucleis.
Lauri, A.
Lini ſem. A.
Macis.
Nigellæ, ex ſem.
Nucis moſchatæ, A.
Olivarum ex olivis maturis.

N. *Hoc Oleum intelligitur, quoties Olei ſimpliciter mentio fit.*

Omphacinum ex olivis immaturis.
Ovorum, ex vitellis.
de Palma, ſ. de palla.
Papaveris.
Perſicorum nucleor.
Pinearum.
Piſtaciorum, A.
Raporum ſem.
Ricinum, ſ. de Cherva.
Seſaminum, A.

Caput LXXII.

De Oleis per infuſionem & coctionem, &c.

Olea hæc tum ſimplicia, tum compoſita officinis uſitatiſſima ſunt.

Modus parandi.

1. *Simplicia* recentia inciſa coquūtur in oleo mixto aquæ, vino, aliivè liquori convenienti, idque tantiſper, donec humiditas aquea exhalarit.

2. *Sicca ſimplicia* in oleo mero macerantur.

Commodior modus hicce eſt. Herbis exiccatis ac pulveriſatis affunde oleum, digereque in MB horas (12) dein exprime fortiter, expreſſionem expone calori leni, ut feces ſubſideant, quas ſepara.

N. *Oleum communiter adhibetur olivarum, interdum omphacinum, vel aliud, de quo peculiaris ſemper occurrit admonitio.*

Uſitatiora Olea inſolata ſimplicia.

Oleum Abſynthii, cum Oleo Omphacino.
Abrotani.
Anethi.
Chamæmelinum
Cheyrinum
Cydoniorum, c. Omphac.
Enulæ, c. Ol. Seſamin.
Euphorbii, c. Ol. Cheyrino.
Febrifugum. 1.
Formicarum
Hederæ terreſtris.
Hyperici comp. Goleri. 2.

Ellenberg.5.
Jaſminuum
Irinum
Liguſtrinum, Cyprinum
de Alcanna.
Lilinum.
Liliorum convall.
Lumbricorum, c.Ol.Omph.
Maſtichinum, c.Ol.Omph.
Menthæ, cum Omph.
Melilot.ex fl.
Momordicæ, ex fruct.
Myrtillorum, c. Ol.Omph.
Myrtinum, c.Ol.Omph.
Nardinum ſimpl.
Nicotianæ
Nymphea alb.c.Ol.Omph.
Peſtilentiale.Bartol.4.
Populeum
Purgans comp.5.
Ranarum
Roſatum vulgare
Omphacinum
Rutæ
Sambucinum
Scorpionum ſimp.
è Styrace
Verbaſci
Verniſium. Vernix, e.Ol. Lini
vide libr.4. Iuniper.
Violarum ex fl.

N. *Huc pertinet & Balſamus ♄is, Litharg yrii, & ſimil. quæ nihil aliud ſunt quam oleum ſ.ſpiritus Terebinthinæ mineralibus illis impregnatus.*

Olea cocta compoſita.

Oleum de Capparibus.
Caſtorei
Coſtinum
Croci
Hyperici
Liliorum
Majoranæ, ſ.Sampſuchinum
Mandragoræ
Moſchellinum
Nardinum comp.
Papaverinum
de Piperibus
Reſolutivum
Roſarum Meſuæ.
Scorpionum compoſitum magnum
Stomachale Cratonis
Vulpinum
Zanetinum Melichii.
Cord. in append.

1. Oleum febrifugum Strobelbergeri.

℞. Ol. Nympheæ unius ſaltem anni.
Lumbricor.
Roſar.
Hyperic.
Amygdal.am.à ℥j.

Mixtis impone ſcorpiones vivos N.ix. Exponantur ſoli (paretur ſi poſſibile in ingreſſu ☉ in ſignum ♏. vel ♋.) donec moriantur ſcorpiones, tunc etiam adde

Theriac.Andr.opt.℥ß.

Relinquantur inſolari per ♂.14.

Vires. *Eaſdem vires cum aliis ſcorpionum oleis libr.5.deſcriptis obtinet, Inprimis tamen inſervit Emplaſtro febrifugo conficiendo.*

2. Oleum

2. *Oleum Hyperici compoſitum ſ. Balſamus Hyperici. Nobiliſſ. Georg. Gôleri à Rabenſtein.*

℞. Oleum Hyperic. opt. ℔. I.
Vini generoſ. ſextar. tres.
Ol. Terebinth.
Lat .
Lumbricor. à ℥ij.
Ceræ ℥j.
Pinguedin. human. deſtillat.
Ol. de medulla (hum. vel cerv.) deſtill. à ℥iij.
Theriac. Andr.
Mithridat. à ʒj.
Viſc. querc.
Til.
Coryl. à Mj.
Fol. Perſicar.
Rut. murar.
Pyrol. à M. iij.
Flor. Antirrhin. M. VIII.
Hyperic. M VI.
Verbaſc. M. ij.
Betonic.
Centaur. min.
Prunell.
Conſolid. aureæ.
Ptarmic. Auſtriacæ.
Chelidon. à M. I.
Sem. Antirrhin. ʒß.
Hyperic. ʒiß.
Rad. Dracuncul. maculat.
Ariſtoloch. rot.
Symphyt. à Mß.
Scrophular.
Fabariæ ſ. Craſſul. maj. à Mj.

Bulliant ſive coq. in diplomate vaſe optimè clauſo ad conſumptionem Vini. Exprimantur fortiter; poſtea imponantur:

Croc. ♂.
Mumiæ.
Maſtich.
Thur.
Myrrh. à ʒij.

Denuo coq. leviter dein pro circulatione ponantur ad ſolem, hyeme ad fornacem.

N. *Non opus eſt prædictum oleum vel Balſamum de novo ſæpius conficere, ſiquidem Balſamus iſte ad ſolem collocatus facile ex novis floribus, ſuperius annotatis & foliis Perſicariæ & Pyrolæ, nec non de ſemine Hyperici augeri poteſt, & de novo reſtaurari, & tantum injiciendo & ad tempus aliquod in ſole digerendo, poſtmodum hyeme colando & ad fornacem collocando. Quo enim vetuſtius hoc oleum fuerit, eò efficacius & nobilius evadet.*

Uſus & *Applicatio*: 1. *Hoc oleum ſive Balſamus excellentiſſimus exiſtit cõtra hauſta venena, introſumptus: Hac tamen conditione, ut prius concitetur Vomitus per lixivium vel oleum olivarum calide bibitum, vel quod melius per ▽ Nicotianæ ſ. Tabaci.*

2. Calculum & arenas pellit, ſæpius in ovo cocto aſſumptum.

3. In magna quantitate exhibitum vermes ventris necat & expellit, præſertim ſi in ▽ Perſicariæ exhibeatur.

4. Prædicto modo uſurpatum, corpus ab omni corruptione & multis ulcerib.

præſervat, ut planè nulla in corpore humano ſive interius ſive exterius naſci queant.

5. 6. Auriginem quoque & Hydropiſin diſcutit.

7. Interna itidem vulnera & quæ contuſa ſunt mirabili effectu curat.

8. Vomitum ſanguinis & Dyſenteriam vi compeſcit atque conſtringit.

9. Vulnera omnia externa, qualiacunque ſint, etiam ea quæ Venenatis armis inflicta fuerunt, mira celeritate Balſamica vi contrahit atque conglutinat, omnia alia vulnerum ſymptomata prohibens ac tollens, ſi linteola raſa in eo madefiant & vulnerib. imponantur, illa ſæpius lavando & extergendo. Poſſunt inſuper hoc oleo omnia Emplaſtra Stictica, quemadmodum & reliqua in ſua virtute & efficacia ſola malaxatione confortari, ut majoris inde virtutis & energiæ ſint.

10. In capitis v. vulnerib. ubi cranium quoque ad duram vel piam matrem læſum fuerit, optimè & ſtudioſè cavendum, ne prædicta linteola nimis humida vulnerib. ſupponantur, ſed antea perquā bene expreſſa ſint: Si vel una gutta ſola ſuper duas illas membranas caderet, jam de vulnerato actum eſſet & inſaniam incurreret.

11. Præterea omnes impreſſiones magicas, ab imaginatione, jaculatione, imprecationibus & lamiarum præſtigiis inflictas, ſtupendo planè modo irritas facit, & perſanat, tam interius aſſumptum, quam exterius illitum, applicatumvè.

12. Quod ſi alicui cultri, ligna, vitra, ſeta, panni lacerati, fila, acus, crines, teſtæ & quæcunque alia intra corpus & ſtomachum vel & gulam, unde ſuffocationis periculum incurrat, per i[illegible]tamenta & præſtigias impacta fuerin[illegible] q; nullis aliis medicamentis cedere velint; hoc oleo inungantur, ac ipſis quoque ad bibendum exhibeatur, quantitate trium cochlearium. Admirabilem vim experieris: Vel enim prædicta ómnia, per aliquod magnum ulcus excitatum, tāquam aliquod emunctorium protrudet, vel per vomitum rejiciet, aut tandem per inferiora coget, ac tandem æger penitus incolumis citra omnem perditionem evadet: Balſamum hūc mecum communicavit Clariſſ. Dn. D. Iohan. Chriſtophorus Eiſenmenger. *Phyſicus Imperialis, Reip. Heilbronnenſis, Amicus ac Fautor meus honoratiſſimus.*

3. Oleum Hyperici compoſitum D. D. Erhardi Ellenbergii.

℞. Fol. Hyperic. recent. M. iij.

Contunde modicè, deinde ſuperfunde

Ol. de ſcorpion. ſimpl. ℔. iij.

Ponantur in ☉. per ☌ 4. Poſtea in MB. per ☿. 24. coque & fortiter exprime. Cola oleum per Colatorium vino albo lotum. Deinde adde.

Flor. Hyperic. recent. contuſ. M. iij.

Re-

Relinquito denuo ad ſolem ☿ ♂ 4. & mox coquito in MB. cola ut ante. Idem repetendum cum florib. ſem. per recent. bis tervè, donec oleum ſanguineum acquiſiverit colorem. Hinc

℞. Cymar. (ſemin.) Hyperic. immaturarum, modico vino albo generoſo madefactarum ℔.iij.

Coque in MB. per ♂. 3. poſtea exprime ut ante, & hoc reiterandum quater, ſemper cum cymis recentib. Poſt hæc

℞. Card. ſancti. (benedict.)
Meliſſ.
Verben.
Scabioſ.
Betonic.
Chamædr. à Mß.

Contunde modicè & coq. in MB per triduum: deinde cola. Colaturæ injiciantur

Sum. Galeg.
Scord. rec. an. M.i.
Centaur. min.
Diptamn. cret.
Roriſmarin. à Mß.

Coq. in oleo priu⁻ herbis contuſis per ♂ 3. in MB. F colatura. Deinde

℞. Rad. Zedoar.
Diptamn. alb.
Angelic. gummoſ.
Ariſtoloch. utriusque
Carlin.
Valerian.
Gentian.
Tormentill.
Vincetoxic.
Cort. citr. ana ℥iß.

Contuſa infundantur & coq. per ♂ 4. in MB. & exprim. fortiter ac interim injiciantur.

Caryophyllor.
Macis
Scœnanth. à ʒiß.
Santal. rubr. ℥ß.
Bacc. junip.
Laur. à ℥ij.
Cinam. ac. ℥j.
Benzoin.
Storac. cal. à ʒvi.

Contuſa & hæc ponantur in MB. per ♂. 3. dein colentur. Poſtea

℞. Bufon. N. ij.

Natricem N. i. { Serpentem nobis Unck dictam ſeu Boam.

Aranear. viv. N. CC.

Injiciantur in oleum prædictum & coque per ♂ 2. Poſtea abjiciantur & imponantur.

Rhabarb. el.
Myrrh fin.
Aloës Epat. à ʒiij.
Croc. ʒj.
Spic. nard. ʒiß.
Theriac. Andr.
Mithridat. an. ʒvi

Coque in diplomate per ♂ 4. nec amplius coletur, ſed conſervetur pro uſu.

Uſus. *Valet præcipue contra omnia Vene-*

Venena. Illinitur arteriis manuum, pedum & cordi, repetitur illitio tribus alternis horis. Peſtem tam curat, quam præſervat. Febriles inſultus arcet (inunctum dorſo, & meta carpiis manuum, pedumq; plantis.) Dolores colicos demulcet. Urinam provocat. Vermes per ſeceſſum expellit (illitum umbilico:) Valet ad vulnera venenata, quæ vel ab animali venenato, vel ferro infecto ſunt inflicta. In paronychia nihil præſtantius, ſi ſtatim ab initio, antequam inflammatio venenoſa ſupervenerit, facta fuerit inunctio.

Hoc oleo fruere ex communicatione Iacobi Holtzapffel *Pharmacopæi noſtratis diligentiſſimi, Affinis mihi dilectiſſimi.*

4. Oleum antipeſtilentiale Bartol. Bonacurſii Itali.

℞. Flor. hyperic. ℔. I.
Rad. tormentill.
Carlinæ
Ariſtol. rot.
Centaur. maj. an. ʒvi
Sant. omnium
Spic. nard.
Celt.
Dictamn.
Bacc. juniperi
Zedoar.
Gentian.
Imperat.
Card. ben. an. ℥ß.
Carpobalſ.
Doronic.
Cort. citri
Fol. perſic.
Artemiſ.
Rutæ
Beton.
Scord.
Camædr. an. ʒiij.
Radic. Pimpin.
Valerian. major.
Vincetox.
Been utr. an. ʒiiß.
Anthor.
Scorzon.
Biſtort. an. ʒvi.
Moſchi
Maceris an. ʒij.
Caryophyll. ʒiß.

Macerentur per 3. dies in vini malv. ℔ v. coq. exprim. expreſſo adde recentes ſpecies ſupra dictas, adde
Bufonem magn. vivum.
Viperam vivam
Ranam
Lacertas
Cochleas v.
Scorpion. L.
Ligni aloes ʒß.
Theriac.
Mitrid. an. ℥ij.
Benzoi.
Galbani an. ℥iß.
Laudani
Succini
Myrrh. an. ℥j.
Ol. hyperic. ℔ ij.
Oliv. vet. ℔ v.

Cineribus ſtillentur omnia, fiatq; ter cohobatio, tandem oleum decantetur,

tetur, quo inungitur cordis regio ſub axillis, & inguina ad arcendā peſtem.

5. Oleum purgans compoſitum S. Cloſſæi.

℞ Ricini American. & vulgar. an. ℥iij
Sem. cataput. minor.
Ebuli mundat. a. ℥ij.
Rhaharb. pulveris. ℥j.
Santal. citrin. ℥ß.

Contund. fortiter, donec abeant in paſtam, ex quâ per expreſſionem fortem eliciatur Oleum.

Doſ. gutt. vj. in juſculo prapingui, alias ardorem in gutture excitat, quamobrem à nonnullis pilula unica ex micâ panis duabus guttulis hujus ol. inebriatâ fingitur, vel inter duas oblatas concluditur. Purgat ἄνω καὶ κάτω hydrope affectos.

Caput LXXIII.

De Pilulis.

Pilulæ fieri poſſunt ɪ. ex rebus quibuscunque ſiccis, beneficio viſcidi ac glutinoſi alicujus liquoris (Syrupi, Mucilaginis, Succi aliquantulum inſpiſſati, Extracti, & ſimil.) incorporatis.

2. Ex ſolis ſuccis extractisvè inſpiſſatis.

N. 1. *Salia liquationi fermentationique apta ſunt, idcirco ſi qua admiſcenda, in minima doſi admiſceri volunt.*

N. 2. *Extracta vel ſucci inſpiſſati rediguntur* commodius *in pilulas, ſi addatur nonnihil pulveris appropriati, quam ſi ſola inſpiſſatione incraſſentur.*

N. 3. *Poteſt & olei guttula una ac altera inſtillari.*

Modus fiendi.

ɪ. Medicamenta convenientia (pulveres,) atque cum liquore viſcido conveniente, contunde quam optimè in mortario, ut exactè cuncta miſceantur ac cohæreant.

N. *Pilula etſi ex omnis generis medicamentis parari poſſint, rariores tamē ſunt alterantes, crebriores purgantes.*

Sunt
Pilulæ alterantes uſitatiores.

Pilulæ de Bdellio, *Auguſt.*
Bechicæ, *Cord.*
Pilulæ Bechicæ albæ } nigræ } *conveniunt cum Trochiſcis, à quibus ſola forma differunt.*
de Caſtoreo, A.
de Cynogloſſa, A. C. *Renod.*
Diaphoreticæ, *vide infra.* N. 1.
Diureticæ, 2.
Antepilepticæ, 3.
Febriles, 4.
Narcoticæ Plateri, 5.
de Styrace S. Cloſs. 6.
contra Tuſſim, 7.

Pilulæ purgantes.

Pilulæ de Agarico Meſuæ, A, C. R.

Aggregativæ majores Meſuæ ſ. Polychreſtæ, A.C.R.
Aggregativæ minores Meſuæ A.
Alephanginæ, ſ. aromaticæ, Pilulæ Solis Meſ. A.C.
Alephanginæ Valerii Cordi
de Aloë lota, A. & C.
roſata, A.
& Maſtiche, A.C.
de Ammoniaco, Querc. *inf.* 1.
Arabicæ Nicolai, A.C.
Arthriticæ, ſ. artheticæ, A.C.
Arthriticæ Schæffer. 2.
Aſſaieret Avicennæ, A.C.R.
Aureæ Nicolai, A.C.R.

N. *Alias Pilulas hujus nominis conſcripſit Marſilius Ficinus, quas & Magicas vocat, vide VVecker.*

Pilulæ Benedictæ, A.C. 3.
Cholagogæ, Querc. *v.* 4.
Ante cibum.

N. *Pilularum, quas ante cibum appellant, variæ occurrunt deſcriptiones. Sunt enim qui omnibus pilulis ſtomachicis id nominis imponunt. Renodeus ſtomachicas Galeni ita communiter appellari ait. VVeckerus diverſas exhibet deſcriptiones pilularum ante cibum, tùm & pilularum ante & poſt cibum, dictarum.*

Pilulæ de Colocynthide Damaſceni, A.C.

Dicuntur & hoc nomine Pilulæ de Nitro Tralliani.

de Eſula, Fernelii, *v.* 5.
de Eupatorio majores, Meſuæ A.C.R.

N. *Potius Pilulæ de Rhabarbaro dicendæ ſunt.*

de Euphorbio Meſuæ, A.C.
de Euphorb. Quercetani, 6.
Febriles, 7. 8.
Febrifugæ Schæffer, 9.
Fœtidæ Meſuæ, A.C.R.
de Fumaria Avicennæ, A.C.R.
Gummoſæ, 10.
de Hermodactylis, A.C.R.
de Hiera picra, A.C.
Hieræ ſimpl. A.C.
de Hiera cum Agarico; A.C.
compoſita, A.C.
Hydroticæ, A.
Hydropicæ, Bontii, 11.
Iliacæ Rhaſis, 12.
Imperiales, A.C.

N. *Renodæus alias exhibet, quas & Catholicas indigitat.*

Indæ Haly, A.C.
de Lapide armeno, C.
Lazuli, Meſuæ, A.C.R.
de Ladano, 13.
Lucis majores Meſ. A.C.
minores, Cord.
Marocoſtinæ, Mindereri, 14.
Maſtichinæ, conciliatoris, A.C.R.
Matricales Schæffer. 15.
de Mechoacanna, Renod.
de Mezereo Damaſceni, A.C.
de quinque generibus Myrobalanorum, Tralliani, A.C.
de Nitro, ſ. Diacolocynthidos A.R

Octo-

Octomeræ,ſ.de octo rebus,Nicolai, A.C.
de Opopanace,Meſuæ, A.C.
Panchymagogæ,Quercet.16.
Peſtilentiales Avicennæ, ſ. communes,A.R.
N. *Cordo dicuntur peſtilentiales, Ruffi,ſeu de tribus.*
Peſtilentiales Florentinorum, A. Ruffi,A.C.
Peſtilentiales compoſitæ, 17.
Antipodagricæ,18.
Polychreſtæ S.Cloſſ.19.
de Rhabarbaro Meſuæ,A.C.
de Sagapeno,ſ.Serapino, Meſuæ *A*.C.
de Sagap.Quercetani, 20.
de Sarcocolla Meſuæ,*A*.C.
Sine quibus Nicolai.C.R.
Stomachicæ *A*lkindi,*A*.C.
Stomachic.Meſuæ C.
de Succino,21.
Tartareæ melanagogæ, Querc.22.
Tartareæ Bontii,23.
Tartareæ meæ deſcriptionis,24.

ALTERANTES.

1. Pilulæ Diaphoreticæ S.Cloſſæi.

℞ cinnabar. ☿ ii rectificat.℈j.
Præſervativi ex croco myrrh. & aloë ʒß.
Cryſtall.♀ ℈j.
Ol.guaiac.q.ſ.ad incorporationẽ
F. pill. duæ, exhibeantur ſuper bibendo cochl.1.acidi Guajac. mixti cũ tribus partibus vini alb.

2. Pilulæ Diureticæ S.Cloſſ.

℞ Tereb. Venet.
⊖-albi ana part.æq.M. in mortario marmor.terendo diutiſſimè,usque dũ ſimul incorporentur,quod difficultate non caret. *Doſ.eſt à ʒj.ad ʒij. Tereb. ⊖-lo addita vim ejus vomitivam refrænat.& diureticam conciliat.*

3. Pilulæ Ant-Epilepticæ S.Cloſſæi.

℞.Præcipitati ſolaris per ſe in matracio △ febrili continuo, parati ʒj.
♁ mineralis ℈iv.
Ol. ♁ febrifugi (ut dicetur cap.de ♁) gutt.xx.
Extracti caſtor.per 🜄 evaporando facti
Succin.ana ʒj.
de pæon.mari cum 🜄 facti
Pœon.fœmin.
Bryon.ana ʒiß.
Fol. helleb. nigr. ſubtiliſſ. triturat.℈ii.
F.pulvis & cum ſucco porri maſſa pilularum,cui admiſce Ol. angelic. ſativ.
Spiritus ⊖-li ana gutt. x.
Uſus: Cap. ante paroxyſmos aut poſt quadram ☾æ pill,duas ℈j. ponderantes, ſumendo poſtea juſculum carnium acido ⊖-li conditum.

4. Pilulæ febriles.

℞.Extr.card.bened.ʒß.
centaur.min.℈j.
c.c. uſt.præparat.
ſal.abſynth.à ℈ß.
Cum Syrupo de card.benedict.
F.num.xx.

Uſus. Exhibeantur ante paroxyſmum expecteturq; ſudor.

5 Pilulæ Narcoticæ Plateri.

℞. Opii puriſs. ʒ I.
Infunde ▽ vitæ ℥ß. diſſolv. lento calore, eodemque exſicca.

Deinde alia affuſa ▽ vitæ mollescat, additis ol. cinam. gran 2.

Poſtea.

℞. Cinam. ʒij.
Sacchar. cand. ℥I.
Piper. ʒI.
Sem. coriandr. ℈ij.
Croci ʒß.

Subtiliſſimè pulveriſatis adde opium diſſolutum, ſenſim opio pulveres miſcendo.

Poſtea cum ſyr. de papaver. redigantur in maſſam pilularem, addendo moſchi ℈ß.

Maſſa hæc diu in mortario agitetur, & nè exſiccetur, Ol. de Been parum ſubigatur. Servetur in loco humido.

Vires. *Dolores ſopiunt, ſomnum conciliant.*

Doſis gran. 5. 6. Sennert. in Inſtitut.

6. Pilulæ de Styrace ſive laudanum Pectorale.

℞ Styrac. calamit. ʒij.
Laudan.
Olib.
Myrrh. an. ʒj.
Succi glycyrrh. ʒiß.
Ambar. griſ. ℈j.
Extract. Opii per 🜍 parati ʒj.
Croci cum 🜄 facti ℈iiij.
M. cum
Syr. de cort. citri ʒij.
F. Maſſa pilul.

Doſis gran 2. Sſtit pertinaciſſimam tuſſim & catarrhum ferinum. Prægnantibus non ſine aborſus diſcrimine tuſſientibus multoties cum ſucceſſu dedit S. Cloſſæus Archiater apud Metenſes.

7. Pilulæ ad Tuſſim.

℞. Succ. Glycyrrhiz.
Thur. ana ʒI.
Myrrh.
Croc.
Opii ana ℈j.
Cùm Syr. pap. errat. q. ſ.
F. Maſſa.

Vires. *Catarrhos ſubtiles & ſalſos à capite ad pectus incraſſant, ebullitiones humorum ſiſtunt, tuſſimq; ſedant.*

Doſis à gran. vij ad ℈ß.

Purgantes:

1. Pilulæ de Ammoniaco Quercetani.

℞. Aloës cum ▽ Endiviæ ſolutæ & purificatæ, ℥iv.
Gumm. ammoniac. in 🜊 ſcyllit. ſoluti & colati.
Myrrhæ in Vino igne MB diſſoluti & dum calet adhuc, transcolati à ℥ß.
Maſtichis
Spec. Diatr. Santal. à ʒiß.
Croc. ℈ij.
Sal. Fraxini vel Abſynth.
℈iv.

Cum

Cum Syrupo de ſtœchade, vel de ſucc.roſatum

F. Maſſa Pilularum.

Vires. *Purgant inſigniter tartarum, omnemque feculentam corporis materiam, magnoperè conferunt adverſus omnes defluxiones, cachexias, oppilationes lienis ejuſdemq; duritiem & ſcirrhum, febres quartanas inveteratas: præſtantiſſima ſunt ad homines corpulentos evacuandos.*

Doſis à ℈ß. ad ℈j. ad laxationem alvi, alias aſcendi poterit ulterius.

2. Pilulæ Arthriticæ Guilielmi Erneſti Schefferi Medici Francofurtenſis.

℞. Reſin.Jalapp. ʒß.
Eſſent Rhabarb ℈ij.
Ariſtoloch.rot.℈iv.
Gentian.
Tartar.vitriolat. an.℈j.
Diagrid.roſat.℈iv.
Mag.Chalyb. ℈j.

M. F. cum Eſſent. Fol. ſenn. Pilulæ numero xxx. pro ʒj. & deaurentur.

Hæ pilulæ apprimè conveniunt in catharroſis defluxionibus, inprimis iis, quæ ad artus decumbunt. pituitam & ſeroſos humores blandè educunt, & viſcera obſtructionibus liberant.

Doſis v. vj. vij. vel ix.

Acuuntur interdum Troch. Alhandal. Mag. Gutt. gemm. &c.

3 Pilulæ benedictæ, F.F.

℞. Aloës roſat. ℔ß.
Gumm. Ammoniac. in guttis, ſ. puriſſimi, ℥ij.
Succ.card.benedict.inſpiſſat.℥j.

M. cum vino albo, vel ▽ card. bened. rectificata.

F. Maſſa.

N. *Aloë ſuccotrina puriſſima ſubtiliſſimè teritur, ſuccus roſarum incarnatarum ad pultis conſiſtentiam permiſcetur, ſiccatur, teritur.*

Uſus ante & poſt paſtum, imo ejus initio ac fine.

Doſis gran. xv ℈j. &c.

4. Pilulæ Chologogæ de Centaurio Quercetani.

℞. Succor. optimè depuratorum
Centaurii minor.
Roſar.pallidar.
Eupator. Meſuæ.
Rad.oxylapathi à ℥iv.

Quibus adde aloës præparat. (ad modum Quercet. vide libr. 4.) vi.

Digerantur MB. hor. duodecim, ut fiat perfecta diſſolutio & mixtio, dein omnia coagulentur ad mellis conſiſtentiam.

Cui adde

Pulv. Rhabarb. ℥ i.
Xylo aloës
Myrrhæ à ʒij.
Croci
Cinamomi à ʒß.
Spec. Diatr. ſantal.
Trochiſc. Diarrhod. à ʒi.

M.F.Maſſa.

Vires. *Proſunt in omnibus febribus biliosis, arquato morbo. & cachexia. Iecoris iiſdem cæterarumq; partium. nutri-*

tritioni dicatarum, obſtructionibus mirificè auxiliantur.

Doſis à ℨß ad ℨj.

5. Pilulæ de Eſula Fernelii.

℞. Cortic.rad.Eſulæ minor.maceratæ hor.20.in ✣ & ſucco portulacæ ℨij.

Grana Ricini expurgata & torrefacta, numero XL.

Mirobalanor.citrinor.ℨiß.

Chamædryos

Chamæpityos

Spicæ nardi

Cinnamomi ana ℈ij.

Omnia tenuiſſimè trita, excipiantur Tragacanth. ▽ roſar. ſolut.℥i.

F. Maſſa.

N. *Eſula non ſit recens, ſed ſaltem ante menſes octo collecta.*

Vires. *Valde turbant, ſed ſunt efficaces in corporibus robuſtis.*

N. *Minus exiccabuntur, ſed & minus efficaces erunt, ſi excipiantur ſyrupo roſarum ſolutivo, non mucagine Tragacanthi.*

Doſis à ℈j. ad ℈iß. &c.

6. Pilulæ de Euphorbio, Quercetan.

℞. Euphorb.præparat. (ad modum Quercet. vid.lib.4.) ℥i.

Spic. nardi.

Maſtiches à ℨvi.

Opopanac.

Sagapeni præparat.

Bdell.ana ℥ß.

Agaric.troch.

Troch. Alhandal.à ℨiij.

Syrupi violati aciduli, q.ſ.

F.Maſſa.

Vires. *Mirabiles ſunt contra omnis generis febres chronicas, intermittentes atque quartanas, nec non contra omnes cachexias, hydropiſin & colicos dolores.*

Doſis à ℈j. ad ℈ij.

N. *Habet Quercetanus & pilulas peſtilentiales de Euphorbio.*

7. Pilulæ Febriles ſ. ☿iales ad febres Hartmanni.

℞. Vitri ☿ii (juſto tempore ſi fieri poteſt, & diligentiſſimè) præparati, prætereaque cum ſpiritu ⊖i albificati & tenuiſſimè pulveriſat.℥ß.

Sacchar. candi ℥iij.

Farin.tritic.℥iv.

Croc.elect.℈j.

Coque cum ▽ commun. l.△ ad conſiſtentiam pultis, cavendum tamẽ ſtudioſè, ne in fine maſſa aduratur, ſed ferè panis formam habeat. Aſſervantur in integritate ſua quadriennium: Poſtea tandem ſcabritiem contrahunt, minus deinde utiles.

Vires. *Mirificè febriles mineras, aliaque ſymptomata exhauriunt. Exhibentur ante paroxyſmi inſultum, cum veſtigia horroris gliſcunt.*

Doſis à ℈ß. in pueris; ad ℨj. in adultis fortioribus.

8. Pilulæ febriles ad quartanam Sennerti.

℞. Ol. ☿ii ſaccharati. ℥ i.

Aloës ſuccotr.℥ß.

Ambr.gryſ. ℨij.

Croc.

Croc.ʒiiß.(uel eſſent. croc. ʒı.
F. Maſſa pilularum.

Vires. *Purgat per inferiora, nonnunquam per ſudorem.*

Doſis ℈ß *ante paroxyſmum, cum conſerva v.g roſarum, &c.*

N. *Dicitur Laudanum mercuriale.*

9. Pilulæ febrifugæ D.D. Schefferi.

℞ Sp.hier.picr.
Reſin.Jalapp.an.ʒij.
Fecul. Aron.
Eſſent.Rhabarb.
Lign.Colubr.
Gentian.
Centaur.min.
Roſar.rub.
Diagryd.roſat.
Tartar.vitriolat.an.℈j.
Ol.citri g.vi.
M.F.cũ Eſſent.Fol.Sen.
pilulæ n.xxx.pro.ʒj.

In omnibus febribus intermittentibus admodum utiles ſunt & in ventriculi compreſſionibus, ejusq; cruditatibus à bile & pituita ortis, vermes quoque expellunt.

Doſis iij. iv. v. vj. vij.

10. Pilulæ gummoſæ S. Cloß.

℞. gumm.ammon.
Galban.in aceto ſcyllit.liquat.
& per linteum traject.a.
ʒ iij.
aloës in veſicâ.
myrrh.ana ʒij.
maſtich.
croci Orient.an.℈ij.
turbith.
agar.trochiſc.an.℈iv.
trochiſc.alhand.ʒj.
ſcammon.præpar.in 🜄
ʒiß.
balſam. Peruv.tepidi ʒ iij. M. omnia ſimul,& adde ☿ cum ☉ præcipit.ʒij.

F. Maſſa pilul.in alutâ ol.amygdal. dulc.involvenda; coquenda ſunt lento △ donec 🜅 paulatim evaporato (ſpatulâ ſemper agitando) materia in maſſam reducatur.

Doſis Cap.ij. aut iij. inſtar baccarum juniperi horâ primâ ante prand. & in ingreſſu lecti.

Vires. *Dupliciter agunt in morbis quartanariis, hydrope, cachexiâ, chloroſi, mẽſtruis provocãdis, ictero utroq; primo per vim ſuam attenuantem & emoll. materiam præparant Catharcticis expellendam; ſecundo humores liquatos fluxilesq; redditos blandè expurgant.*

11. Pilulæ Hydropicæ Bontii, Medici apud Hollandos quondam celeberrimi.

℞. Aloës opt.ʒiiß.
Gumm. gutt. gam. ſubtiliter pulver.& cum malvatico diſſoluti & lævigati, ʒiß.
Diagryd.eodem modo parat.ʒı.
Gumm.ammoniac. ʒiß,
♀ ⊖-lat.ʒß.
Cum ſyrup. roſ. ſol.
F. Maſſa.

N. *Hæ*

N. *Hæ ſunt illæ pilulæ, ex quibus una cum ♀reis, infra deſcriptis, Bontius, Principis Auriaci Medicus maximam ſibi famam acquiſivit.*

Vires. *Educunt aquas potenter.*

Doſis à ℈ß. ad ℈j.

12. *Pilulæ Iliacæ Rhaſis.*

℞. Colocynthid.
Sagapen. ana ʒvi.
Diagryd. ʒij.
Cum ſucco porri,
F. Maſſa.

N. *Alii omiſſo ſucco porri, ſolvunt ſagapenum in vino, eoq; reliqua ſuſcipiunt.*

Vires. *Solvunt paſſionem iliacam ac colicam, cephalalgicis, hemicranicis ſalubres ſunt. Verum cum judicio uſurpandæ.*

Dantur à ℈ß. ad ʒß.

14. *Pilulæ de Ladano.*

℞. Ladan. ℥ß.
Maſtich. ʒj.
Calfiant in mortario & diſſolutis adde
Troch. Alhand. ʒiij.
El. de ſucc. roſar. ℥ß.
Cum Syr. roſ. ſol. q. ſ.
F. Maſſa.

Vires: *Subducunt alvum, mucilaginemq; ♀ream emolliunt & expurgant, uſuq; ſunt inſignis in dolore colico.*

Doſis à ℈j. ad ʒj.

Greg. Horſt. obſ. part. 1. l. 4. obſ. 11.

14. *Pilulæ Marocoſtinæ Mindereri.*

℞. Mari veri.
Croc. orient. ana ʒi.
Agar. trochiſc.
Coſt. veri indici.
Myrrh. elect. à ʒiß.
Ammoniac. thym. ʒiij.
Rhabarb. el. ʒvi.
Lign. Aloës ʒß.
Aloës ſuccotrin. &c.

1. Solvatur ammoniac. in ✠ ſcyllit.

2. Diluatur myrrha lævigata in ✠ rutac.

3. Diluatur aloë lævigata in mucharo roſar. ℥vi. defecetur, coleturque.

Hinc miſtis his tribus, affunde ſucc. limon. aut citri. ℥iv. addeque agaricum cum ſuccis apii, fænic. & abſynth. in pulticulam ſubactum, accedente modica irroratione ▽ cinamomi, ut & Rhabarbarum ſimili modo cum ſuccis cichor. pimpinellæ ac fumariæ ſubactum.

His ita mixtis, terantur crocus, coſtus & lignum aloës, diluanturque cum aqu. roſar. fragr. & ſucc. citri ana.

Tandem confunde utrumque & affunde.

Aqu. Lupul.
Borrag.
betonic. à ℥iv.
Card. bened.
Agrimon.
Iv. arthetic.
Centaur. min.

Roriſ.

Roriſmarin.
Ceraſ.nigr.ā ℥iv.
Digerantur in MB ♂ ℘ 3. dein decantetur, filtretur & abſtrahatur in MB. poſtmodum inſpiſſetur ad conſiſtentiam pilularum.

Ex fecibus reſiduis fiat de novo Extractio cum extillata illa & abſtracta ▽ ſa. exprimatur leviter, coletur & inſpiſſetur pro pilulis.

Vires. *Mucilaginem tartaream in ventriculo, meſenterio, liene, epate collectam incidunt, paulatim educunt, viſcera eadem, ut & caput ſimul roberant, adeoque morbis quam plurimis inde ortum trahentibus ſuccurrunt. Vide & pilulas Tartareas Querc.*

Doſis à ℈ß. ad ℈j. Extracti prioris; poſterius enim doſi exhiberi poteſt majori.

15. Pilulæ matricales D. D. Schafferi.

℞. Sp. hier. picr. ℥ß.
Extr. Aſar.
Gentian.
Ariſtoloch.
Helen.
Myrrh.
Dictamn. alb.
Rub. Tinct.
Croc. an. ʒß.
M. F. pil. cum Syr. Artemiſ. inſtar piſorum.

Menſes cient & puerperia promovent, uterum ab impuritatibus liberant.

16. Pilulæ Panchymagogæ Quercetani.

℞. Aloës optime præparat. (modo Quercetan. vide libr. 4.) ℔ß. affunde ſuccum violarum optimè per digeſtionem depuratum, atque ad mellis conſiſtentiam inſpiſſatum, expone calori ſolis vel ſimili, ſingulis diebus rudicula lignea agitando, ſic exactè paucis diebus commiſcebuntur. Mixtioni ſuo tempore (prout habere recenter poteris,) adde de

Succorum (optimè per digeſtionem depuratorum, & ad mellis conſiſtentiam inſpiſſatorum.) ſc.
Florum primulæ veris
Perſicæ arboris
Roſar. pallidar.
Cichorii
Bugloſs.
Hyperic. ana ℥iv.
His cum Aloë perfectè mixtis, (erit Maſſa ℔. ij.) adde
Extract. Sennæ
Agaric.
Rhabarb. ā ℥ij.
Cinnamomi
Pulv. fœnic.
Aniſ. ana ʒi.
Spec. Diatriaſantali, ℈iv.
F. Maſſa.

17. Peſtilentiales compoſitæ.

℞. Aloës epatic. puriſs. ℥j.
Croc.
Myrrh. an. ʒj.
Zedoar.
Gentian an. ℈j.
Rhabarb. el. ʒij.
Agaric. alb. ʒj.

Theriac.Andr. nucis Jugland. quantit.

Species pulveriſentur ſeorſim, dein miſc.in mortario. Ex maſſa f. Pilulæ inſtar piſorum.

Vires. *Memoriam roborant, viſum acuunt, omnia membra confortant, tormina ventris ſedant, alvum laxant, crudítates tollunt, putredinem, peſtilentialesq; morbos arcent. Quin & ſudorem cient, adeoq; Panacaæ inſtar nonnullis habentur.*

Prophylaxeos cauſa ſumitur Pil N.i ſingulis diebus. Curationis vero viij. vel x. cum aq. conven. agerq; benè tectus ſudet.

N. *Sunt qui Pilulas Ioſu vocant, ſecretaque ſic habent.*

18. *Pilulæ antipodagricæ Doringi.*

℞. Pulv. Chamæpith.
Chamædr. ver. an. ʒii.
Centaur. min.
Rad. ariſtoloch. rot.
Rhapont. ver.
Gentian.
Sem. hyperic.
Cran. human. præpar. an. ʒiß.
Rad. Cichor.
Santal. rub. an. ʒi.

Incorporentur cum ſ.q. ſucci Chamæpith. addendo nonnihil terebinth. cypr. pro meliore unione. f. pil. pro lubitu.

Uſus: aſſumantur per 30. dies ſingulo trimeſtri pondere ʒß. Horſt. obſerv. l.3. obſer.3. pag. 258.

19. *Pilulæ Polychreſtæ S. Cloß.*

℞. Extract. aloës cum ſucco cichor. præpar. ℈iv.
Colocynth. per aq. fumar. parat.
Reſin. ſcammon. ſubtil. pulveriſat. an. ℈ij.
Croci Angl. pulver.
Salis ♀
Myrrh. troglod.
Flor. ♁ benzoinat. a. ℈j.
F. Maſſa. ſ. a.

Doſis ℈j. jejuno ſtomacho mane ſumenda aut tribus poſt cœnam horis. Omnis generis humores purgant.

20. *Pilulæ de Sagapeno Quercetan.*

℞. Sagapen. gummoſ. depurat. ʒvi.
Ammoniac. depurat. ʒiij.
Extract. trochiſc. Alhand. ℥i.
Diagryd. ʒß.
Salis gemm. ʒiß.

Cum ſyrupo violato acidulo & tincto, f. Maſſa, ex qua conficiantur pilulæ in piſi vel ciceris formam.

Vires. *Admirandi ſunt effectus in febribus quartanis, diſſolvunt nimirum feces gummoſas, & tenaciter corpori noſtro adhærentes.*

Doſis, unica pilula initio paroxyſmi, continuando aliquot dies. Sed uſum earum præcedat præparatio, v.gr. cum decoctis præparantibus melanagogis, & ſimilibus.

21. Pi-

21. Pilulæ de Succino Cratonis.

℞. Pulv. Succin.
Maſtich. à ℥ß.
Aloës ʒx.
Agaric. ʒiij.
Ariſtoloch. rot. veræ, ʒı.
Cum Syrup. de Betonic. q. ſ.
F. Maſſa.

Vires. *Alvum leniter ſolvunt, caput roborant, adeoque à catarrhis præſervant. Præſcribit Author bis in menſe, ſumereq; jubet poſt primum ſomnum.*

Doſis ʒj. *Crato.*

22. Pilulæ Tartareæ ſeu Melanagogæ, Quercetani.

℞. Cryſtall. vel cremor. ♀i, ℥iij.
Polypod. quern. ℥ij.
Paſſul. corinthiac. ℥iß.
Myrobalan. omnium ana ℥ß.
Flor. Bugloſſ.
Borragin.
Nymph. ana p. ı.

Coquantur in ſ. q. aquarum fumariæ & ſcolopendriæ ad medietatis conſumptionem. Hinc

℞. Decocti hujus depurati ac clarificati. ℔. ij.
Succi pomorum redolentium depurat. ℔. ı.
Adde
Foliculorum ſenæ mundat. ʒiij.
Turbith.
Rad. hellebor. nigr. veri à ℥iß.
Macis
Myrrh. el. ℥j.
Caryophyll.
Cinamom.
Epithym. à ℥ß.

Macerentur & digerantur ad ignem MB, (♂ 4) vaſe vitreo clauſo; dein dum materia adhuc fervet, fiat expreſſio, vel per ſetaceum trajectio, cui adde aloes depurat. ℥iij. omnia ſufficienter coagulentur ad ignem lętum: addendo ſub finem dum ferè refrigerata erit materia.

℞. Spec. Diarrhod. abb.
Lætific. Gal.
Troch. Dialac. à ʒı.
Sal. Abſynth.
Fraxin. à ʒij.
Eſſent. (tinctur.) croci, ℈ij.
Ol. aniſ. aliquot. guttul.

Reducantur in bonam pilularum conſiſtentiam.

N. *His pilulis adjicit interdum Eſſentias Aloës & Scammon. Eſſent, (Extract.) Rhabarb. à* ℥ß. *Eſſent. (Extr.) Sen.* ℥j. *& Eſſent. (Extract.) Trochiſc. Alband.* ℥ß *plus minus, vocatque polychreſtas.*

Vires. *Admiranda illarum virtus* (inquit Querc.) *nunquam ſatis laudari poteſt, purgant utramque bilem, omnes humores craſſos, tartareos, ſalſos & mucilaginoſos radicitus eliciunt, vel è partibus etiam profundiſſimis; ſuccurrunt diverſis maniacis & melancholicis affectibus, febribus quartanis opitulantur, & conducunt adverſus pſoram, cancrũ, lepram, & luem veneream, eo quod purificent totam maſſam ſanguinis à variis corruptionibus, diverſorum effectuum effectricibus cauſis. Sumi poſſunt ma-*

ne ac veſperi poſt cœnam parciorem & ante ſomnum.

Doſis ℈j. vel ℈iß. ad ſummum.

23. *Pilulæ ♀reæ Bontii.*

℞. Aloës ſuccotr.el.ʒiij.
Gum̃.ammoniac. (cum ✢ ſquill.) depur.ʒiß.
♀|⊕-lat. ℈iß.
F. l. à Maſſa.

Vires. *Prioribus ſubſtitui poſſunt, maximi enim ſunt levaminis in morbis ♀reis, quales ſunt affectus hypochondriacus, obſtructio lienis, meſenterii, &c. Incidunt enim tartaream mucilaginem, inprimis quæ in prima ventris regione collecta eſt, eamque per dejectionem expurgant.*

Doſis à ℈j. ad ʒj. mane vel ante cœnam. ℈ß.

N. 1. *Tanta ſunt apud Hollandos æſtimationis, ut piaculum habeant, communes eas reddere.*

Duplicis autem circumferuntur ibidem ſortis.

1. *Parantur uti jam dedimus.*

2. *Recipiunt Extractum Rhabarbari paratum ex Rhabarbari el. ℥ß. & corrigentibus ſpec. diamargarit. frig. & diarrhod. Abbat. à ʒj. in ſucco citri per noctem maceratis, in quorum colatura diſſolvuntur ſpecies ſuperiores, fitque l. a. Maſſa. Et ſic reſpiciunt magis Epar, regionemque ſecundam bile levant.*

N. 2. *Eedem illæ priores pilulæ, addito ſtyracis ℈j. noſtratibus in uſu ſunt, ex ordinatione D. D. Petri de Spina. Medici ut celeberrimi, ita dexterrimi.*

24. *Pilulæ ♀reæ meæ deſcriptionis.*

℞. Aloës lucid. fragat. id eſt, cum ſucco fragorum inſuccatæ. ℥I.
Reſin.ammoniac. ʒiiiß.
Sal ♂ ſubdulc.
Eſſent.croci orient. à ʒI.
Magiſter. ♀i purgant. in ▽ bugloſſæ aliquoties ſoluti & coagulati. ʒij.
Extr. Gentian. ʒiß.
Cum tinctura ♀i.
F. Maſſa.

Vires. *Saburram tartaream & mucilaginoſam ex infimo ventre inprimis educit, Lienem, Uterum & Epar infarctu liberat, morbosque inde prognatos feliciſſimè curat.*

Doſis ℈ß. veſperi ante cœnam aſſumpta. Quippe die ſubſequenti leniter dejectiones aliquot cauſatur.

N. *Conſtitueram pilulas has, utpote quarum operationes optatas multoties expertus ſum, mihi ſoli reſervare, at vincit candor & amor in proximum, cujus ſaluti non prodeſſe, vetat conſcientia.*

N. *Deſideras forſan, amice Lector, in numero Pilularum, Angelicas, vulgò dictas, quas Clariß. D. D. Harsmann. Beyero, p. m. Officinæ noſtræ acceptas referunt. Has libentiſſimè inſeruiſſem niſi cautum eſſet illas propalare. Eapropter excuſatum me habeas, certioque tibi perſuadeas deſcriptiones multorum* ingre-

ingredientium, quas pro Angelicis venditari videris, non eſſe genuinas, ipſa enim duobus ſolis nituntur vegetabilibus. Suntque Extractum propriè dictum, Extracto impropriè dicto, commixtum, &c.

CAPUT LXXIV.

De Potionibus.

POtulentorum genera in Praxi uſitatiora diximus eſſe Apozemata ſeu Decocta, Aquas, Emulſiones, Infuſiones, Potionesque alias. De prioribus alias dictum, de poſteriori hic loci agendum.

Eſt Potio de qua hic agimus liquor, in quo alia Medicamenta craſſiora diluta ſunt, & præcipuè purgantia: Quin & ſolæ infuſiones nonnunquam ſufficiunt.

Modus ergò parandi ſola ferè mixtio eſt, quam, ſi res diluenda ſeu diſſolvenda, viſcoſa & tenax fuerit, in mortario abſolvere convenit.

Liquor adhiberi poteſt varius, uſitatius tamen recipiuntur Decoctiones, Infuſiones & maximè Aquæ deſtillatæ.

Res diſſolvendæ ſunt Syrupi, Electuaria, Extracta, Manna, pulveres, & ſimilia.

Exemplo ſint.

1. *Potio purgans.*

℞. Extr. Fol. ſen. ʒß.
Rhabarb. ℈ß.
Cnicopharm. ʒß.
Syr. Diaſer. ℥ß.
Roſar. ſolut. ʒv.
Aq. Cinam. ʒj. (ad ſaporem, &c.
Fl. Acac. ℥j.
M.F. Potio pro una vice.

Vires. *Educit humores bilioſos & pituitoſos.*

2. *Alia.*

℞. Fol. ſen. ʒijß.
Epithym. ʒij.
Rhabarb. el. ʒiß.
Spic. celt. ℈j.
Infundantur in decoctione pectorali, q. ſ. per noctem.
In colatura diſſolve.
Syrup. roſat. ſol. ℥iß.
Cófect. Hamech. ʒiſ.
F. Potio.

Purgat humorem melancholicum.

3. *Potio ſudorifera.*

℞. Diaſcord. Fracaſtor. ℈iiß.
Aqu. ⏀♀r. ʒij.
Mell. Gran. Juniper. ℈j.
Extr. card. bened. ℈ß.
Aqu. card. bened. ℥ij.
M. F. Potus.

Vires. *Sudorem movet, viriumque inſignium eſt in febribus malignis.*

4. *Alia ſudorifera.*

℞. Liquor. Lumbric. ʒiij.
Theriac. Andromach. ʒj.
Spir. ♀i. ℈j.
Aq. cinam. ʒj.
Mixtur. ſimpl. ℈j.

Aq.Veronic. ℥iß.
M.F.Potus.

Vires. *Admirandarum virium eſt in arthritide vaga, ſi ſemel ac iterum repetatur.*

5. Potio Vulneraria.

℞. Herb.Sanicul.
Veronic.
Pyrol.an Mii.
Conſol. Sarac.
Trichoman.ana M I.
Flor.Borrag.
Bugloſſ.ana p. I.
Sem.Aniſ.
Fœnic.ana ʒij.
Cinam. ʒiij.
Jujub. N. vI.
Dactyl. N. iij.
Bulliant in ſ.q. aq. hord. ſ. a.

Vires. *Convenit in vulneribus præcipue pectoris, ubi & expectoratio neceſſaria eſt. Sumantur de die ℥iij. cum ℈ij. ocul. cancri. Glandorp.*

N. *Plures vide apud Quercet. & alios.*

6 Alia potio Vulneraria.

℞. Herb. Vinc. pervinc.
Millefol.
Betonic.
Alchimill.ana M I.
Rad. Zedoar. ʒij.
Vincetoxic. ℥j.
Nuc.vomic.ʒij.
Macis ʒß.
Nuciſt. ʒ I.
Galang. ʒij.

Coq.in aq. & vini ana menſ. ſ. ad caſum digitor. 2. transverſorum. Colaturæ exhibeantur ℥Iv. mane ac totidem poſt meridiem.

N. *Formulas plures habes in Quercetan. Rediv. tom. 2. pag. 859. & alibi.*

CAPUT LXXV.

De Pomis Ambræ.

POma ambræ fiunt ex odoratis pulveribus, (addi & olea poſſunt,) qui cera, ſtyrace liquida, balſamo indico, mucilagine Tragacanthi, cum tantillo Terebinthinæ ad tenacitatem ſi opus ſit, ſuſcepti, additaque ▽ roſarũ, vel ſimili optimè incorporati, in globulos prout viſum fuerit, rediguntur.

N. *Nomen mutuantur ab Ambra, non quod ea neceſſariò & ſemper ingrediatur, ſed quia odorem ſuavem ſpirant, adeoq; ambram æmulantur.*

Exemplo ſint.

1. *Odoriferum Crollianum.*

℞. Macis
Caryophyll.
Cinamom. vel caſſ. lign. odorat. ana. ʒij.
Moſchi ʒß.
Zibett. ʒij.
Gumm.arab. ʒI.
Tragacanthi prius ſuprà fornacem ſiccati. ʒij.

Hæc

Hæc duo gummata cum moſcho terantur.

Omnibus diligenter tritis, miſce Zibettam, & affunde aquam Namphę, (id eſt, ex floribus aurantiorum,) ſeu Damaſcenæ odoriferæ pro libitu, (ex odoratis ſpecificis & ▽ roſarum præparatæ, in qua prius per 8. dies in digeſtione modicum de Paracelſi carbon. vel Zibetta occidentali admixtũ ſit,) atque incorpora.

N. 1. *Carbon ſeu Zibetta occidentalis, quantum ex Paracelſi archidox. conjecturari poteſt, nihil eſt aliud quam ſtercus ſeu ♀r humanum, in digeſtione aliquandiu poſitum, & ex fœtidiſſimo illo odore, ſponte ſua longa digeſtione ſummã ſuaveolentiam nactum. Vide Hartman. in Croll. ut & lib. 5. claſ. 1. ut & Agricol. in comm. Popp.*

N. 2. *Poterit & parari, ſi pulveriſata illa mucilagine Tragacanthi (in ▽a odorifera ſoluti) ſuſcipiantur.*

Vires ac Uſus. *Adhibitum naribus odore ſuo ſanguinem movet, & cor ſupra modum refocillat, in Apoplexia, Epileptia, Colica, Suffocatione matricis, peſtilentiali aura.*

N. *Miſceri poteſt tantillum cum oleo nuciſta expreſſo, ut fiat q. linimẽtum, & in ſupra dictis morbis debito modo adhiberi. Croll.*

2. *Aliud Pomum ambra.*

℞. Storac. calamit. ℥iß.
Benzoin.
Laudan. ana ℥ß.
Caryophyllor ʒij.
Nuciſt.
Macis ana ʒ1.
Rad. ireos ß.
Cyper. rot. à ʒiß.
Fl. Roſar. ʒ1.
Lavendul.
Majoran. ana ℈ß.
Storac. liquid. ʒ1.
Zibett. ʒß.
Moſch. ℈j.
Cum Balſamo indico & ▽ roſar. ana q. ſ.
F. Maſſa.

3. *Aliud.*

℞. Ladani pur. ℥1.
Styrac. calam. ʒij.
Benzoin. ʒ1.
Nucis moſchat.
Cinamom.
Macis ana ʒß.
Coriandr.
Garyophyllor. ana ℈j.
Maſtich.
Oliban. ana ʒj.
Lign. Aloës. ʒß.
Ambr. gran. v.
Moſch. gran. x.
F. Maſſa.

4. *Aliud.*

℞. Styrac. cal. ʒij.
Maſtich.
Thur. maſc.
Sandarach. à ʒiß.
Coſti,
Spic. à ʒ1.
Lign. aloës ping. ʒiij.
Moſch.

Ambr. an. gran. aliquot.
Terebinth. parum.
F. Pomum.

Fluxus inhibet.

N. *Videſis & apud Auguſt. Pom. Ambra, 1. 2.*

CAP. LXXVI.

De Præparatis.

PRæparata Officinarum communiter & in ſpecie ſic dicta, nihil aliud ſunt, quam ſimplicia nonnulla duriuſcula in tenuiſſimum pulverem, accedente aqua aliqua cordiali, redacta.

Talia ſunt: Terræ, Lapides, Perlæ, Corallia, Ungulæ, Cruſtacea, (teſtacea.)

Modus.

℞. Rem præparandam, lævigaſuper porphyrite, lapide verſatili quã minutiſſimè, inter lævigandum aſperge aquam aliquam cordialẽ, (ut plurimum ▽ roſarum adhibetur,) ut fiat inſtar pultis. hanc expone loco tepido vel aëri, ut in umbra exiccetur.

N. *Quæ ſolidiora & duriora, adeoque minus lævigabilia ſunt, uſtione antegreſſa calcinari friabiliaque reddi ſolent, ut cornua, oſſa, cruſtacea, & ſimil.*

Uſitatiora ſunt

Præparat. Cinnabaris.
Conchæ marinæ
Corallia alba
rubra
Cornu cervi uſtum
Cranium human.
Cryſtalli
Granati
Hæmatites
Hyacynthus
Lapis armenus
Judaicus.
Lazuli,
Magnes
Mandibula Lucii piſcis
Margaritæ
Mater perlarum
Ocul. ♋.
Ova Struthii.
Percarum lapides.
Rubinus
Sapphirus
Smaragdus
Succinum
Tutia
Ungula alcis.

CAPUT LXXVII.

De Pulveribus & Speciebus.

PUlveres ac ſpecies fiunt tritura lævigationevè, quarum apparatus nõnunquam, exiccatio, calcinatioque antegreſſæ.

N. 1. *Res ſi ſubtilioris volatilioris q; fuerint ſubſtantia, trituram minus fortem expetunt.*

N. 2. *Res pulveriſanda, etiamſi commiſceri debeant, ſi ſint diverſa duritiei, ſeorſim terantur.*

N. 3. *Quia virtutes pulverum facilè evaneſcunt, præſtat, quorum pulveriſatio ſine mora perfici poteſt, niſi crebrioris ſint uſus, integra aſſervare.*

Pulveres ſunt tùm ſimplices, tùm compoſiti.

Simplices magis uſuales ſunt.

Pulvis Agarici
Aſari
Aurantiorum cort.
Caryophyllorum
Cinnamomi
Croci
Cubebarum
Concharum febrilis, *v. libr. 5.*
Glycyrrhizæ
Hellebori albi
Jalappæ
Lumbricorum
Mechoacannæ
Rhabarbari
Santalorum cunctorum
Senæ

Pulvis Serpentum, *vide libr. 4.*
Tormentillæ
Ventriculi gallinarum
Zingiberis.

Pulveres compoſiti proſtant ſub titulo pulverum vel ſpecierum.

Sunt uſuales pulveres alterantes.

Pulvis contrà Abortum, *Auguſt.*
Adſtringens Galen, A.
Alexiterius Sal. *infra* N. 1.
Anonymi contra Phthiſin, A.
Bezoardicus Nicol. A.
NB. Alium habet Renodæus
Bezoart. ſine precioſis, 2.
cum precioſis, 3.
Electuarii de bolo, A.
Cachecticus Quercetani, 4.
Cæſaris gryſeus, A.
rubeus, A.
contra calculum, A.
ad caſum, A.
Cathæreticus pro oſſib.
S. Cloſſ. 5.
de cineribus Avicen. A.
de cypero. 6.
Cypheos, A.
ad dentifricia, A.
Dentifricius, 7.
Alius S. Cloſſ.
contra defluxiones, 8
Dyſentericus, 9.
Epilepticus Marchionis cum & ſ. Unicornu, A.

Antepilepticus de ſecundina, 10.
Antiepil.diaphoreticus,11.
Epilepticus, 12.
pro Epithemate cordis, A.
epatis, A.
Febrilis,13.
Fortis. Tragea fortis,14.
Groſſus. Tragea groſſa, ſ. ſpecies inciſæ,15.
Haly, A.
Hepaticus. Tragea hepatica Quercet.16.
Hyſtericus. Tragea hyſterica Quercet.17.
Hyſteric. A.
Antinephryticus. Tragea Antineph.Querc.18.
Partum provocans, A.
Helidei de Paduanis, A.
Rubeus pannonicus, A.
Saxonicus, A.
Sperniolæ compoſ.19.
Stomachicus,Quercet.20.
ad ſtrumam, A.
Trithemii, 21.
Violarum odoratus, A.C.
Pro ulceribus gutturis, A.
Species Diambr. cum ambra & moſcho, A.
Diambr. ſine ambra & moſcho, A.
Dianiſu, A.
Dianthon, A.
contra Apoplexiam, A.
Aromaticæ caryophyllatæ, cum & ſine ambra & moſcho, A.
*A*romaticæ roſat.cum & ſine ambra & moſcho, *A*.
Diacalamenthes, *A*.
Cephalicæ,22.
Diacinnamomi, *A*.
Diacorallii, A.
Confectionis cordialis, *A*.
contra peſtem Ferd.Imp. *A*.
Cordiales cum & ſine ambra & moſcho, *A*.
Diacubebarum,29.
Diacurcuma, ſ.Diacrocu, *A*.
Diagalanga, *A*.
de Gemmis calidæ, cum & ſine ambra & moſcho, *A*.
de Gemmis frigidæ, *A*.
Ducis, ſ.Electuarii ducis, *A*.
de Hyacyntho, *A*.
Diahyſſopu, *A*.
Imperatoris, A.
Diaireos Salom. *A*.
ſimpl. *A*.
uſitatæ, Ibid.
Juſtini, ſ.Electuarii Juſtini, *A*.
Dialacca, *A*.
Lætificantes Galen. cum & ſine ambra & moſcho, A.
Lætificantes Rhaſis, *A*.
Liberantes, confectionis liberant. A.
Species Lithontribon, *A*.
Diamargariton calidæ Avic. *A*.
Diamargariton frigidæ, Nic. *A*.
Diamoſchu amaræ, *A*.
dulcis, cum & ſine ambra & m. *A*.
Diapenidion, *A*.

Dia-

Diatrion pipereon,1.& 2. *A.*
Diapleres archonticon.cum & ſine moſcho, *A.*
Diapæonias,cum & ſine ambra & moſcho, Cord.
Diapraſſiu Nicolai, *A.*
Electuarii reſumptivi, *A.*
Diarrhodon abbatis,cum & ſine moſcho, *A.*
Roſatæ novellæ, *A.*
Diaſpoliticon, *A.*
Diatrion Santalon, *A.*
Diathamaron,cum & ſine moſcho, *A.*
Diatragacanthi calidæ, *A.*
frigidæ, *A.*
ad Vermes,confectio ad vermes, *A.*
Dia-Xylo aloës,cum & ſine ambra & moſcho, *A.*
DiaZingiberis, *A.*
Huc Sal Philoſophorum,24.
Sacerdotale,25.

Purgantes Pulveres.

Pulvis Artheticus Paracelſi. *vide infra 1.*
Chalagogus Quercetani,2.
Pulvis Cornachini, 3.
Laxativus,Tragea laxativa, C.
Melanagogus Quercetani,4.
Naſalis,ad naſalia, 4.
Panchymagogus Quercet. 5.
Paſſavanticus,6.
Phlegmagogus Querc.7.
Salæ, 8.
Senæ præparat.Montagn, *A.*
Solutivus,de tribus, *A.*
Magiſtralis Stockſtaldi, *A.*
Sternutatorius, *A.*
Sternut.Rulandi. 9.
Baumanni 10.
ad ſuppoſitoria communia; *A.*
acutiora, *A*
ſicca,
Tartari præparat. *A,*
ad vermes, *A.*
Species benedictæ laxativæ; id eſt, Electuarii benedict. laxativ.
Diacarthamu, id eſt, Electuarii Diacarth. *A.*
Caryocoſtini,i.e.Electuar. *A.*
Epiſcopi, ſ. Eleſcoph. *A.*
de ſucco roſarum, id eſt, electuarii.
Diaturbith cum Rhabarbaro.

PULVERES ALTERANTES.

1. Pulvis Alexiterius ſpecificus Ang. Salæ.

℞ pulv.viperini ʒij.
Extr. Bezoardici pretioſi
magiſterii margarit, an.ʒß.
Ol. lem. Angel.deſtill.℈ß.
Cinnam.gutt.vi.
M. in mortario vitreo.

Doſis à ℈j ad ʒß. cum vehic.appropriatis ſingulis quadris ((a. Iis qui jam veneno infectis ſunt danda eſt ʒj.

Extractum Bezoardicum ſic fit.

℞ Ligni aloës reſinos,
Granor.Kerm.

Santal.alb.odorif.
Caſſ.ligneæ.
Zedoar.
Croci opt.
Schœnanth.
Rad.carlin.
Vincetox.
Doron.
Angel.
Fol.dictamn.Cret.
Scord.Cret.an.℥ij.
🜄 q.ſ. F. extractum ſ. a.
cui adde ʒij.
Magiſterii lapid. pretioſorum
cum ☽ calcinat.

2. Pulvis Bezoardicus ſine preciosis, F. F.

℞. Bol.armen. ver. cum aqu. ſcabioſ. præparat.
Terr.ſigillat.Sileſiac.
Rad.diptamn. alb.
Tormentill. ana ʒvi.
Angelic.
Gentian.
Rad.Petaſit.
Zedoar.
C.C.uſt.præparat.
Succin.alb.præparat.
Oſs. de c. c.
Raſur. Ebor.
Cort.citr.
Corall. rubr. præp. à ʒß.
M.F. Pulvis ſubtiliſſimus
Dosis ad ʒj.

3. Pulvis Bezoardicus cum pretioſis.

℞. Pulv. modo præſcripti, ℥i.
Margar.præparat.gran.xvi.
Hyacynth.præparat.
Rubin.præparat.
Granat.præparat.
L.Bezoar.or.a.gr.VIII
Fol.argent.
Aur.ana num.I.
F.Pulvis ſubtiliſſimus.

Vires. *Cordialis ac diaphoreticus inſignis eſt, uſuque præcipui in morbis malignis.*

Dosis à ℈j. ad ℈ij.

4. Pulvis Cacheticus Quercetani.

℞. Limatur. chalyb. in tenuiſſimum alcohol. per 🜄 ſimplicem redactæ, vel cum 🜍re calcinatæ. ℥i.
Fec.rad. Ari ʒiß.
Ambr.griſ.ʒß.
Eſſent.corall. (Magiſt.
Margarit.
Succin.præparat.
Cinamom.ana ℈iv.
Sacchari, q.ſ. ut fiat pulvis guſtui gratus.

Vires. *Eſt ſummum Remedium ad cachexias, tàm virginum, mulierum, quàm virorum, juvenum ac ſenum.*

Doſis cochlear. ſ. mane continuando ad dies aliquot.

5. Pulvis Cathereticus pro oſſibus S. Cloß.

℞ rad. irid.
ariſtol.rot.
euphorb.an.℥ß.
Sabin.ſicc.
O uſt.
☿ præcipitati ana ʒj.

Ceruſ.

Ceruſ.
Myrrh.an ʒij.
Ol.garyoph.℈j.M.
F. pulvis quo aſpergatur os carioſum carne denudat. & aq.O. prius ablutum.

6 Pulvis de Cypero odoriferus.

℞.Rad.Ireos flor.℥iß.
Cyperi rot.
Acor.à ʒij.
Lign.Santal.citr.ʒß.
Rhodii,ʒj.℈ij.
Spec.Diambr.ʒiij.
Troch.Gall.moſchat.℈j.
Moſch.℈ß.
Ambr.gran.xii.
F. Pulvis.

Vires. *Pulvis eſt odoriferus, confortans ſpiritus vitales & animales.*

7. Pulvis Dentifricius.

℞. Silic.fluviatil.calcin.℥iij.
Lap.punic.præparat.℥ß.
Rad.Ireos fl.ʒij.
Ol.ſtillat.roſ.℈ß.(vel ex lign.rhod.
F. Pulvis ſubtiliſſimus.

Vires. *Exterget dentes, fœtorem oris emendat.*

N.1. *Alium vide apud Auguſt.*

N.2. *Dentifricii pulveres fiunt potiſſimum ex pulveriſatis corallis, calcinatis oſſibus, cornibus, lapidibus, cruſtaceis, radicibus ireos, cruſtâ panis toſta, ſalibus uſtis, cineribus, & ſimil.*

Alius S. Cloſs

♃ farin.laterum rubrorum ℥ß.
Imbibatur per vices ſpiritus ♀ pari quantitate & fiet puls, cui addes ♀ vini alb. ℥ij.
Panis ad nigredinem uſti ʒij.M.
F. pulvis, quo dentes nigrore aut virore infecti confricentur, & vino calente abluantur.

8. Pulvis contra defluxiones, Flußpulver/Rothlauffpulver/*F.F.*

℞.Maſtich. alb.
Succin.in fragm.
Summ. Sabin.
Rut.
Oliban.
Sem.cannab. ana ℥iv.
Stæchad.citr. M.ij.
M.F.Pulvis groſſus.

9. Pulvis Dyſentericus Crollii.

℞.Succin.
Sang.dracon.
Lap.Hæmatit.
Corall.rubr.
Sem.Portulac.
Plantag.
Anthor.
Rad.Tormentill.
Terr.ſigillat.à ℥ij.
Balauſtior.℥i.
Nuciſt.num.iv.
Cinamom.℥ß.
Croc.♂ adſtring.
Talc.calcinat.
Matr.perlar.calc.
Oſs.microcoſm.calc.à ℥i.
Lapides lævigentur, reliquisq; minutiſſimè tritis addantur.

Vires. *Valet in omnibus profluviis alvi, menſtruorum, narium, &c.*

Doſis ʒ j. ad ʒiß. vel ʒij.

10. Pulvis antiepilepticus de ſecundina.

℞. Secundin. puelli primogeniti exſiccat. ℥ß.
Cranii maris calcinat. ℥i.
Pulv. pullorum corvi, ʒij
Coagul. lepor. ʒi.
Raſur. c. c. ʒij.
Caſtor. ʒß.
Succin. albiſs. ʒij.
Viſc. quern. ☾. decreſc. collecti. ʒß.
Granor. & rad. Pœon. ante novilunium collect. à ʒß.
Ambr. griſ.
Moſchi ana ℈ß.
Spec. Dianth.
Diapliris archont.
Lætific. Galen.
Corall. præparat.
Margarit. præparat. à ℈j.
F. Pulvis ſubtiliſſimus

11. Alius Antiepilepticus Diaphoreticus.

℞. Cinnaber. ♁ ii purificat.
Magiſt. corallor.
perlar.
cran. human. ana.
F. Pulvis ſubtiliſſimus.

Doſis à gran. 10. ad 16. bis in ſeptimana exhiberi poteſt. Hartmann. in Pract. Sennert. Inſtit.

12. Pulvis Epilepticus D. Arn. VVeickardi.

℞. Rad. pœon. decreſcent ☾ collect. ʒj.
Sem. Pœon. maſc. excort. ʒß.
Ung. alcis ʒiij.
Succin alb.
C. C. uſt. ana præp. ʒij.
Margar. præp.
Corall. rub. præp. ana ʒj.
Stercor. pavon. ℈iv.
Lap. Bezoar or. ʒj.
Unicorn. veri ℈ij.
Limatur. ☉ ungar. ʒj.
Croc. ℈j.
Manus Chr. perlat. ℥ß.
F. Pulvis ſubtiliſſimus addendo
Ol. ſtill. macis ℈ß.

Doſis a. ℈ß. ad ʒß.

13. Pulvis febrilis.

℞. Rad. Diptamn.
Petaſit.
Zedoar.
Fol. ſcord. ana ℥ß.
Sem. card. bened.
C. C. uſt præpar. à ℥i.
♁ diaphoret. ʒiij.
F. Pulvis ſubtiliſſimus.

Vires. *Eſt contra omnis generis febres, quas per diaphoreſin expellit.*

Doſis ʒ j. Grunlingius.

14. Tragea fortis. Species fortes.

℞. Piper nigr. ℥ij.
Zingib. ℥i.
Croc. or. ʒi.
Caryophyll.
Galang. à ʒij.
F. Pulvis.

Vires. *Uſus eſſe poteſt in aromatiſandis cibis.*

15. Tra-

15. *Tragea groſſa. Species groſſa.*

℞. Glycyrrhiz. ℥ß.
Cinamom.ac.ʒv.
Zingib.alb.
Calam. arom. à ʒiij.
Galang.
Zedoar.à ʒij.
Nuciſt.
Garyophyll.
Macis
Cubebar.à ℈j.
Confect.aniſ.
fænic.
carv.
coriandr.à ʒvi.

Aromata incidantur groſſo modo, confectionibusque admiſceantur.

Vires. *Confortat ventriculum, adeoq; digeſtionem juvat.*

16. *Tragea Hepatica Quercetani.*

℞. Corall.rubr.præparat.
Spod.
Spec.Diatragac. à ʒij.
Fl.Hepatic.
Sem.acetoſ.
Portulac.à ʒi.
Croc.♂ optimè præparati, ʒiiß. (cum ▽ ſimpl. vel cum ♀.)
Croc. ♂ ex Ol. ♀ parat. ℈ij. (vide l.3.
Sacchar,roſat.pro libitu.
F.Pulvis.

Vires. *Pulvis eſt admirabilis, contra omnes obſtructiones, imbecillitates, ac intemperies hepatis, cui priſtinum robur reparat: ſingularis porro adverſus omnes fluxus hepaticos, cachexias, hydropiſes, icterum, &c.*

17. *Tragea Hyſterica Quercet.*

℞. Caſs. ligneæ.
Calam.aromat.
Sem.agni caſti.
Paſtinac.
Rutæ.
Pœon.
Aniſ.
Fœnic.
Cardamom.
Macis
Cinnamom.
Caryophyllor. à ʒi.
Fec.Bryon. ʒiß.
Sacchari anthoſati ad pondus omnium.
M.F.Pulvis.

Vires. *Prodeſt albo mulierum fluori & uteri ſuffocationi.*

Doſis ʒiß.

18. *Tragea Antinephritica Quercetani.*

℞. Tunicæ interior. ventriculi Gallinæ.
Stercoris albi Gallin.à ℥ß.
Pulveris pelliculæ interioris, quæ in putaminibus ovorum reperitur. ʒiiß.
Herniariæ
Cinnamomi à ℈iv.
Nucleor.meſpilor. ʒij.
Sem.Fœnicul.

Aniſ.

Aniſ. à ʒj.

F Pulvis ſubtiliſſimus

Vires. *Effectus pulveris hujus efficaciſſimi ſunt in alterando, & expellendo calculo. Valet iisdem ad colicam paſſionem.*

Doſis ʒß. *ad* ʒj.

19. Pulvis Spermiolæ compoſitus Crollii.

℞. Myrrh. el.

Thur. maſc. à ℥ij.

Croci trit. ʒß.

Camphor. ʒiij.

Tere omnia & miſce.

Pulverem hunc imbibe ▽ ſtillat. ſperniolæ, id eſt, ſpermatis ranarum, vigeſies vel trigeſies, ita tamen, ut ſemper prius ſponte exiccetur.

Hinc ſerva ad uſus

N. *Spermiola colligenda eſt menſe Martio, triduum circiter ante novilunium, (ſic non fœtet) deſtillandaq; MB.*

Vires. *Summum eſt remedium in Hæmorrhagia è naribus, gutture, utero, quia frigiditate ſua coagulat ſanguinem. Confert quoque, ſi ſolvatur cum aceto, & Eryſipelati, doloribusvè podagricis calidis applicetur. Hæmorrhagiam quoque vulnerum impoſitione ſiſtit, Paronychiam necat, &c.*

Doſis gran. 4, 5, 6, 7, 8.

N. *Si hæmorrhagia è ſanguinis corruptione originem traxerit, non malum ſane remedium, quippe putredinem arcet. In uterinis vero affectibus, ob myrrham ac crocum, aliud adhibere medelam.*

20. Pulvis Stomachicus, Quercetani ſ. Beckmanni.

℞. Rad. Ari præparat. ʒij.

Acori vulg.

Pimpinell. à ʒ 1.

Ocul. cancr. ʒß.

Cinamom. ʒiij.

Sal. Abſynth.

Juniper. à ʒj.

Sacchari roſati, q. ſ.

F. Pulvis.

Vires. Exhibetur non tantum ad ventriculum corroborandum, cui proprie convenit, ſed etiam ad capitis affectus, hemicraniam, vertiginem, melancholiam hypochondriacam, cachexiam: ad calculum ac febrem quartanam: habet enim facultatem deoppilandi, tartarum reſolvendi, &c.

Doſis ʒß *ad* ℈ij.

Præparatio radicis Aronis fit macerando, cum vino albo, horis 12. hinc decantatur vinum novumque affunditur, denuoque antea maceratur, qua maceratione acrimonia extrahitur. Hinc radix lente ſiccanda.

21. Pulvis Trithemii.

℞. Calam. arom.

Gentian.

Cymin.

Siler. montan.

Aniſi.

Carvi.

Leviſt.

Leviſt.
Petroſelin.
Spic.nard.a.ʒß
Zinzib.albi.
Chamæpyt.
Fol.ſen.el.
Cryſt.♀i a.ʒvi
Macis
Cubeb.an.ʒij.
Garyoph.ʒvii

M.F.Pulvis ſubtiliſſimus.

Vires. *Sunt qui hujus laudes ſumme commendant, ad memoriam confortandam. Videlicet, poſt purgationem convenientem. ℞. Hujus pulveris ʒj. ▽ magnanimitatis gutt. xij. & vini nonnihil, ſumuntq; mane & veſperi per totum menſem; altero menſe, mane ſolum; tertio bis vel ter ſingulis ſeptimanis, idque mane; quarto menſe bis qualibet sept. & poſtea ad dies vitæ ſingulis menſibus ſemel, creſcente Luna. Sed crapulam vitare monent, ebrietatemq;.*

22. Species Cephalicæ, F.F.

℞.Cinamom.ʒij.
Rad.pœon.
Sem.pœon.exc.
citr.exc.ana. ʒx.℈ß.
Zinzib.
Cubebar.
Caryophyllor.
Macis ana ʒv.℈j.
Spec.cordial.
arom.garyoph.a.℈viij
diamoſch.dulc.
Spec.diambr.ana ʒiß.gran.vi.
Nuciſt.num.ij.

F.Pulvis.

Vires. *Calfacit caput, exiccat catarrhos, ſpiritus animales & vitales purificat, corroborat, adeoq; balſamo nativo inſigniter confert.*

Doſis à ʒß. ad ℈ij. vel ʒj.

20. Species Diacubebarum.

℞.Santal.trium ana ʒß.
Spod.præparat.
Raſ.Ebor.ana ʒiij.
Sem.Amomi.
Cubebar.ana ʒi.

F.Pulvis.

Vires. *Aperit & confortat Epar.*

24. Sal Philoſophorum.

℞. ⊖ tuſi.
Sal gemm. ana ʒi,
Galang.
Macis
Cubebar.ana ℈j.

F.Pulvis.

Vires. *Iuvat concoctionem ventriculi, cruditatesque conſumit.*

Doſis gran. 4. mane, jejuno ſtomacho.

25. Sal Sacerdotale.

℞.Sal.commun. torref.ʒij.
Piper ʒi.
Cinamom.ʒß.
Zedoar.
Zinzib.ana ʒß.
Sem.cumin.
carv.ana ʒi.

F. Pulv.ſubtiliſs.

Vires. *Dolori capitis medetur, ventri-*

triculum calfacit, cruditatesque & flatus conſumit, concoctionem juvat, colicum dolorem profligat.

Doſis gran. viij. ad xv. &c.

Idem aliter.

℞. Sal. commun. ℥ij.
Cinamom.
Cumin. ana ʒiij.
Zinzib.
Amom.
Siler. mont.
Piper.
Saturciæ
Hyſſop.
Origan.
Puleg. ana ʒi.
F. Pulv. ſubtiliſs.

Vires. *Eaſdem cum priori obtinet.*

N. *Dicitur Sal Sacerdotale, quia Sacerdotibus olim (tempore Eliæ) ad dolorem capitis & oculorum caliginem in uſu fuiſſe ſtatuitur.*

PULVERES PURGANTES.

1. Pulvis Arthriticus Paracelſi.

℞. Hermodactyl.
Turbeth. opt.
Diagryd.
Fol. Senn. el.
Raſur. cran. vel oſſium human.
Sacchari. ana.

Vires. *Purgat ſecurè & blandè omnes defluxiones podagricas.*

Doſis ʒß. ℈ij. *ex aqua Iva arthetica, fragaria, &c.*

2. Pulvis Chalagogus Querc.

℞. Rhabarb. elect. ℥iij.
Fl. Violar. ʒij.
Roſar. pallid.
Hyperic. à ʒi.
Spec. Diatrionſantal.
Maſtiches
Cinamomi à ℈ß.
Diagryd. ℈j.
Sacchar. violat. ℥ß.
M. F. Pulvis.

Doſis ʒj.

3. Pulvis Cornachini.

Fit ex mixtione diagrydii ♁ati, & ♂ diaphoretici cum cremore ♀i commiſtorum, proportione in vicem pro re nata variante, verbi gratia, Diagryd. ♁t. gran. vii. viii. vel ℈ß. ♂ diaph. gran. v. vi. vii. &c. Crem. ♀i. ℈j.

Vires. *Tantum pulveri huic attribuit Author, ut peculiarem de eo conſcripſerit librum, commendatque ad omnes ferè morbos, qui purgatione opus habent.*

4. Pulvis Melanagogus Querc.

℞. Fol. Sen. ℥i.
Sem. aniſ.
Fœnic. à ʒi.
Cinamom. ℈ij.
Cryſtall. ♀i. ʒvi.
Sacchari. ℥iß. M.

Doſis à ʒj. *ad* ʒij.

5. Pulvis Panchymagogus Querc.

℞. Cryſtall. ♀i. ℥j.
Senæ el. ʒx.
Hermodactyl.
Turbith. à ℥ß.
Rhabarbari

Apa-

Agaric.troch.ana ℨiij.
Scammon.præparat. ℨij.
Macis
Cinnamomi
Galang. an.℥iß
Sacchari violati, ad
pondus omnium.
Doſis ℨj.

6. Pulvis Paſſavanticus.

℞.Flor.Borrag.
Violar.ana ℈ij.
Zinziber.
Spic. nard. ana ℨI.
Glycyrrhiz.
Sem.aniſ à ℨij.
Diagryd. ℨiij.
Rhabarb.el.ℨvI.
Turbith.gumm. ℥I.
Senæ ℥ij.
M. F. Pulvis.
Vires. *Purgat omnes humores noxios, maximè bilem.*

7. Pulvis Phlegmagogus Quercetani.

℞. Spec.Diacartham.ℨij.
Agaric.Trochiſc.ℨß.
Turbith
Hermodactyl. ana ℨj.M.
Doſis ℈ij.

8. Pulvis Phlegmagogus, Sala.

℞. Cryſt. ♀i.
Hermodactyl.mund.à ℥I.
Turbeth.albi.ℨvI.
Reſin.Scammon.ℨij.
☍Caryophyll.cum ſaccharo miſt.℈ß.M.
Vires. *Purgat ſeroſos ac phlegmaticos humores, ſine moleſtia.*
Doſis ℨß.ad ℨj.

9. Pulvis Sternutatorius Martini Rulandi.

℞. Sem.Nigell.
Hellebor.alb.ana ℈j
Majoran.
Roriſmar.
Salviæ ana ℨß.
Moſch.gran.ij.M.
Caput roborat, pituitam elicit.

℞. Fl. Anthos.
Lavendul.
Salv.
Betonic.
Fol.Majoran.a ℈j
Macis
Cinamom.
Glycyrrhiz.
Ellebor.alb.præp. an.℈j.
Tabac.opt.℥I.
Omnibus pulveriſatis & probè mixtis: adde
☍ Still.aniſ.
Garyophyll.
Macis
Majoran.ana g.Iv.M.

11. Alius, Johann. Nicolai Baumanni M. D.

℞. Fol.Tabac.indic.ℨI.℈j.
Rad.Ireos flor.ℨiß.
Lap.pumic.℈ij.
Moſchi gran.ij.
F. Pulvis.
N. *Moſcus omittendus erit, ſi mulieri adhiberi debeat.*

CAPUT LXXVIII.

De Sacculis.

SAcculus fomantatorius fieri poteſt ex vegetabilibus quibuſcunque inciſis, ſc. craſſiuſculeve contuſis, ſacculoque inſutis.

Applicatur tepidè ſive ſiccum ſacculum velis, ſive humidum, id eſt, in liquore aliquo coctum & expreſſum.

Exempla ſint,

1. Sacculus ſtomachalis,

℞. Herb. Menth. criſp.
Calament.
Origan.
Betonic.
Abſynth. an. M. I.
Ma oran.
Fl. Roſar. rubr. à M ß.
Camomill odorat. p. I
Rad. calam. arom. ʒiij.
Nucis moſchat. num. I.
Baccar. Laur. ʒ iß.
Sem. aniſ.
carv.
cymin. à ʒI.

Ex conquaſſatis & inciſis F. Sacculus ſtomachalis cancellatim interſutus.

Vires. *Confortat Ventriculum, Crato.*

2. Sacculus cordialis,

℞. Fol. Meliſſ. M. I.
Baſilic.
Card. bened. à Mß.
Santal. citrin. ʒij.
Cort. citri.
arantior. à ʒiß.
Fol. Laur. ʒI.
Cinamom.
Galang.
Nucis condit. [Nuciſt.
Macis ana ℈j.
Lign. Aloës. ℈ß.
Sem. citri.
Meliſſ. ana ʒß.
Fl. Borrag.
Bugloſſ.
Anthos
Meliſſ. à p. I.
Roſar. p. ß.

Ex his craſſiuſculè contuſis, F. Sacc. interceptus ſerico.

Vires *Confert in palpitatione. Crato.*

3. Sacculus Nephriticus, ſeu Paregoricus,

℞. Herb. Malv.
Heder. ter.
Biſmalv.
Cerefol.
Parietar. ana M, ß
Rad. Alth.
Lil. alb. à ℥I.
Sem. Fœnugr. ʒVI.
Fl. Camomill.
Melilot.
Saxifrag. à p. I.

Contuſis & inciſis, F. Sacc.

Inco-

Incoctus pluviæ, lactivè applicetur renibus in dolore nephritico.

Huc pertinent & Cucupha, cujus Exemplum ſint.

4 *Species pro Cucupha, F. F.*

℞. Rad. Ireos fl. ℥ß.
Cyper rot. ʒiij.
Fl. Lavendul.
Anthos ana ℥iij.
Fol. Menth.
Ma oran.
Ocym. ana ʒij.
Storac. cal.
Benzoin. ana ʒiiß.
Sem. Nigell.
Coriandr. præp.
Summ. Thymi
Stœch. ar. ana ʒI.
Moſch. gran. iij.
Ambr. gryſ. gran. ij.

F. Pulvis groſſus, qui goſſypio ſuſceptus intuatur pileolo ſerico, interpaſſando.

CAP. LXXIX.

De Salibus præparatis.

SAlia tùm nativa in Officinis extāt, tùm artificialia: de nativis alibi, de artificialibus hic loci agere fas eſt.

Artificialia ſalia, vel ſunt ſimplicia, vel compoſita, ſeu mixta.

Simplicia, (propriè ſic dicta) totuplicia ſunt, quotuplices res naturales, quippe res nulla eſt, quæ ſalis prorſus expers ſit, imò conſtitutio rerum naturalium primitus ex ſale dependet.

Medium quo ſalia eliciuntur liquor quilibet aqueus eſt, in quo ſalia ut ſolvuntur, ita & eidem ſeſe immiſcent. Quia tamen res naturales pleræque validè compactæ ſunt, præmiſſumque requirunt apparatum, quo compedes, quibus ſal impeditum eſt, aperiantur, pro diverſitate compactionis, diverſi quoque apparatus inventi ſunt.

Creberrima tamen præ reliquis eſt incineratio, qua partes mixtæ disgregantur, ſalque fixum in cinere remanente aptum redditur, in ▽ liquéſcere, muriamque conſtituere; maximè ſi maceratio, transcolatioque repetita intervenerint.

E gr.

℞. Cinerem (abſynthii à carbonibus purificatum,) coque cum ▽ in lixivium, vel transcola ▽m fervidam aliquoties; ſic imprægnabitur ⊖e, nomenque ſortietur lixivii. Hoc purifica filtrando, inſpiſſaque lenta evaporatione, aut cryſtalliſatione.

N. I. *Salia, hac ratione calcinata, quia lixivium ſapiunt, nec ſatis albicant calcinantur, id eſt, comburuntur, funduntur vè communiter ad ignem, ut albedinem acquirant. Verum potior videtur ratio albificandi per iteratas ſolutiones, filtrationes ac inſpiſſationes, hac tamen*

mentis admonitione, an majori doſi hæc ſalia eſſe exhibenda. Saporem lixivioſum quod attinet, optimè is aboletur, ſi cineres cum ♀ ana circiter mixti, accenſo ♀ calcinentur, atq; hinc elixiviationi ſubmittantur.

N. 2. *Salia hæc fundunt ſpiritum penetrantiſſimum, ſi ad modum, quo Sal commune deſtillentur.*

Salia volatilia, (eſſentialia nonnullis dicta,) nihil aliud eſſe videntur, quam portio ſalis aliquantulum elaborata humori nutritivo immixta, necdum ſubſtantiæ craſſæ inſinuata.

Modus fiendi ex plantis.

℞. Plantam convenientem coque cum magna quantitate aquæ, hinc exprime ſuccum, eumque optimè purificatum inſpiſſa aliquantulum, reponeque ad cryſtalliſandum, ſ.a.

N. *Si ſuccum purificatum recenti herba affuderis, interveniente digeſtione, coctione ac expreſſione, ut prius, majorem ſalis copiam nanciſceris.*

Exhibent itidem ligna, oſſa, cornua, ſanguis, &c. ſalia volatilia, ſed non niſi interveniente deſtillatione, qua parietibus vaſorum deſtillatoriorum ea adhæreſcunt. Vide in oleis deſtillatis.

Salia impropriè ſic dicta, parantur ex lapidibus, metallis, cornibus, oſſibus, cruſtaceis, quę beneficio acidi cujusdam ſpiritus ſolvuntur, (communiter recipitur ⚹, vide Magiſterium,) filtrantur, & evaporatione in pulverem rediguntur, quem ſal vocant.

Hunc ſalem abluunt aliquoties, ne acidum ſapiat, & ſervant pro uſu, vel edulcoratum in liquorem per deliquium in cella reſolvunt. Vide Liquor.

Salia ſimplicia uſitatiora.

Sal Abſynthii fixum
Eſſentiale.
Acetoſellæ
Sal Aluminis, Saccharũ ♄
Angelicæ
Artemiſiæ
Borraginis
Cancrorum
Cardui benedicti fixum.
Eſſentiale.
Centaurii minoris.
Cerefolii
Chamæmeli
Cichorei
Cinamomi
C.c. volatile
Cranii volatile
Euphragię
Fabarum è ſtramine & corticibus
Fœniculi
Fragariæ
Fraxini è ligno.
Fumariæ
Geniſtæ
Guajaci volatile
Hederæ terreſtris.
Hyperici
Hyſſopi
Juniperi è baccis.
ex ligno.
Lavendulæ

Majo-

Majoranæ
Matricariæ
Meliſſæ
Menthæ
Nitri cryſtallini.
fixi. Lapis prunellæ.
Ononidis
Perſicariæ
Pimpinellæ
Plantaginis
Rutæ
Salviæ
Sanguinis humani.
Scordii
Succini volatile
Tamariſci
Tartari
Vitrioli vomitivum
Urinæ
Urticæ
Zedoariæ.

Salia impropriè ſic dicta, (rectius calces diceres,) uſitatiora ſunt.

Sal Jovis
Saturni
Coralloɹum
Perlarum, &c.

Salia compoſita.

1. Sal Alcali.

℞. ♆. ℔. 1.
Ciner. Iſatidis, ℔. ß.
♀i. ☾iana ℥1.

Coque in ▽. ut fiat lixivium, filtra ac inſpiſſa ad ſiccitatem.

N. 1. *Theophraſtus.* ℞. *Cinerum clavell ♆, & cinerum fabarum, extrahis lixivium, coagulatq;*

N. 2. *Venetiani.* ℞. ♆. ℔. *1. cineris fagi, vel quercus.* ℔ij. *Fellis vitri.* ⊖*i calcinati.* ♀*i à* ℥ij. *Fac lixivium, atque exinde Sal.*

N. 3. *Alkali æquivocationem vide lib. 1.*

Uſus hujus Salis ſolus Chymicus eſt, inſervitq; ſeparationi ☉*is à* ♀*e, ſi in fluxu injicitur. 2. Facit ad fluxionem* ☾*æ facilitandam.*

2 Sal Alembrot.

℞. [illegible] præparat. ☿. Salis alcali, à ℥1. F. lixivium cum ſucci menthæ ac caryophyllat. ana ℥ij. aquæ fontan. ℔. ij. Filtra & coagula.

N. 1. *Dicitur & Sal Ellebrot. Sal Taberi Sal Alkitran.*

N. 2. *Eſt & Sal Alembrot. nativum, quod in Cypro, ex certa terra, in monte Olympo extrahitur; formamque & colorem ſanguinis concreti habet, ſed noſtratibus incognitum.*

3. Sal Anatron.

℞. Calcis viv. ℔. iv.
Alumin. ℔. ij.
Vitrioli ℔. ij.
Salis commun. ℔. iij.

F. Lixivium cum vino albo, digere per dies aliquot ſq.

Poſtea

℞. Stiriar. ſalis petræ, ℔. x. affunde lixivii tantum, ut operiatur ſal in aheno. Miſce benè ac ſolve, coque ad medias, cola ac repone ad concreſcendum.

Vires. *Metallici hoc ſale utuntur ad purgationem fuſionemq; Metallorum.*

Su-

Flor.♀. ℈ß.	Lithargyr.an.ʒß.
☿. g. v.	Rad.lapath.acut.℈ß
Aloe dulc.	Ol.Garyophyl.g.iij.
Storac.liquid. an.ʒj.	Saponis veneti q.ſ.
Calamit.	F.Globuli.

CAPUT LXXXI.

De Spiritibus.

SPiritus ut diverſi ſunt volatilitate ac fixitate,ita &diverſo caloris gradu, diverſisque deſtillatoriis deſtillātur. Fixiores ſcilicet Retortâ, igneque fortiori,arenæ ſcilicet, vel nudo. Volatiliores X atque igne blandiori, ſcil.V.B. M.B. vel cinerum.

Fieri poſſunt ſpiritus ex *mineralibus,vegetabilibus ac animalibus.*

Spiritus MINERALES ſinguli ferè peculiares ſibi vendicant modos, quos vide ſuis locis.

N. *Qua ratione ſine vaſis deſtillatoriis ſpiritus minerales deſtillari queant libr. 1. c. 20. delineavimus. Conſcripſit & de eodem peculiarem quendam Tractatulum Iohann.Glauberus,titulo Furni Philoſophici.*

Spiritus VEGETABILES eliciuntur naturæ *volatilioris*; è foliis, floribus, fructibus, ſeminibus, aromatibus: *fixioris*; è lignis, corticibus, viſcis.

Modus eliciendi ſpiritus volatiliores non diſcrepat à deſtillatione ∇rū ſtillatitiarum,quippe inter has & ſpiritus hoc ſolum diſcriminis intercedit, quod aquæ dictæ maximam partem phlegmatis contineant, ſpiritus minorem; unde & rectificando ſpiritus ab aquis ſequeſtrantur.

N.1. *Res fermentata ſiquidē promptius ac copioſius ſpiritum halant, ſi res deſtillanda fermentari apta fuerit, fermentationem præmittere ſuadeo, quippe quâ præter dictam faciliorem exhalationem, ſpiritus in quintam Eſſentiam exaltantur; perſuaſum autem tibi habeto, fermentationem felicius in vaſis ligneis, v.gr. quernis,procedere, quam in vaſis aliis.*

N.2. *Fiunt quoq; ſpiritus quorundam vegetabilium cum vino, ut ſpiritus liliorum convallium, &c. Verum cum pars maxima* 🜄 *debeatur, præſtat hujuscè generis cognominare* 🜄 *cum adjectione dati vegetabilis, e.gr.* 🜄*m liliatum, vel* ∇*m vita liliatam.*

1. Sic fiunt ex herbis & floribus.

℞. Herbas aut flores recenter(tempore ſicco collectos)contunde atque in vas terreum vitreatum, vel dolium quernum (præſtant enim ad fermentationem vaſa lignea,) intermiſto ſale comprime, clauſoque vaſe in cellam repone (per menſem unum vel plu-

res) donec fermentando acidiuſculũ ac vinoſum acquirant odorem. Hinc deſtilla per veſicam,(aut MB,) uſque ad ſiccitatem, deſtillatum affunde,ſi libet,parti deſtillandæ reſiduæ ac deſtilla denuo.Tandem rectifica.

Aliter.

Exprime ſuccum, eumque cum contuſis herbis recentibus mixtum ad ermentandum colloca.

N. 1. *Si minus ſuccolentæ res fuerint, aqu- fervente irrorari ac perfundi volunt.*

2. *Fermentatio promovetur adjecta aliqua portione ⊖is,(quæ & putrefactionem præcavet)♀.fecum cerevſiæ, vini,fermenti diſſoluti(in ▽) vel ſacchari.*

3. *Poterit & ex fermentatis ſuccus exprimi, atque cum novis herbis denuo fermentari; ſic copioſior extillat ſpiritus.*

II. Ex fructibus & baccis ſucculentis.

℞. Succum expreſſum, eumque clauſo vaſe debitè deferveſcere ſine, ac deſtilla: ſic fiunt ſpiritus pomorum, pyrorum, meſpilorum, citoniorum, &c.

III. Ex fructibus & baccis minus ſucculentis.

℞. Fructus vel baccas, conquaſſa ac affunde ▽m ferventem,vel ebullire parum permitte,hinc colloca,vaſe clauſo in fermentationem, addēdo ſi placet nonnihil fecum vini vel cerevſiæ,& ſimil, ſic fiunt ſpiritus baccar. juniperi.

IV. Ex fructibus carnoſis, (i.e.qui pulpam exprimendo præbent.)

℞. Expreſſam carnoſam ſubſtantiam,v.gr. ceraſorum nigrorum,(exemptis nucleis,) repone ♂ (14) ad fermentandum cum ⊖, &c. deſtilla, ſic fiunt ſpiritus,ſeu quintæ Eſſentiæ, baccarum ſambuci, fragorum.

N. *Licet initio, ſi ita viſum fuerit, aliquid ▽æ ferventis addere.*

V. E ſeminibus calidioribus ▽ cum oleo aſcendit, quæ rectificando exhibet ſpiritum, præcipuè ſi fermentatio fuerit præmiſſa. Vide ſupra de Oleis.

N. 1. *Spiritus hi aquarum nomine ut plurimum veniunt.*

N. 2. *Si loco ▽æ vinum in maceratione adhibueris,ſpiritum itidem nanciſceris,ſed compoſitum ex 🜅i ſeminiſque dati ſpiritu,præſtat itaque hunc ad differentiam ſpiritus ſimplicis ſcil. cum ▽a deſtillati,appellare ſpiritum compoſitum, ſeu 🜅i cum adjectione dati ſeminis (e. gr.aniſatum, vel ▽m vitæ aniſatam, vide ſupra.*

VI. E frumentis parari poſſunt Quintæ Eſſentiæ, ſi in Cereviſiam reducta ea fuerint; qua ratione magnam ſpirituum copiam exhibent.

VII Ex aromatibus ſpiritus quomodo eliciantur,vide cap.38.

VIII. E lignis prodit una cum oleo per deſtillationem liquor acidulus,

lus, (vide ſupra cap.70.) qui rectificatus, ſpiritum refert.

N. *Rectificatio fieri poteſt ſuper colchotare aut ſale marino, vel cineribus propriis; ſic exit primo phlegma inſipidum; hinc ſpiritus acidus ſeorſim colligendus.*

Ex ANIMALIUM familia exhibent ſpiritus; cornua, oſſa, ſanguis, urinæ.

Cornua, oſſa, ungula, fundunt ſpiritum acidulum mediante deſtillatione, (vide de oleis) hunc rectifica in MB.

Sanguinis itidem ſpiritus beneficio deſtillationis elicitur, (vide in oleis & ▽is,) eſtque liquor ab oleo ſeparatus & denuo rectificatus.

N. *Coronidis loco addo: ſi oleum aliquod ſtillatitium cum ▽i rectificatiſſimo digeratur, oleum illud à ſpiritu abſorberi, ut ſub forma ſpiritus delitcat.*

Spiritus minerales uſitatiores.

Spiritus Aluminis
Coralliorum
Mercurii
Salis ammoniaci
communis
gemmæ
nitri
Saturni
Succini
Sulphuris
Tartari
Vitrioli.

Huc ▽æ ſpirituoſæ compoſitæ: ▽. ▽. ⊕rea. v.l.3.

Spiritus vegetabiles.

Spiritus Abſynthii
Aceti vini
Angelicæ
Aniſi, id eſt, ▽ cum vino deſtillati.
Spiritus Cardui benedicti
Centaurii minoris.
Ceraſorum nigrorum
Cochleariæ
Cydoniorum
Ebulæ ex granis
Fœniculi
Fragorum
Guajaci
Juniperi
Liliorũ convalliũ
Meliſſę
Roriſmarini
Roſarum
Salviæ
Sambuci
Thymi
Tiliæ flor.
Veronicæ
Vini.

N. *Compoſiti ſpiritus fermè ſub titulo aquarum recenſentur, ut ſpiritus theriacalis, id eſt, ▽ theriacalis, &c.*

N. 2. *Spiritus oleaceos quære ſub Oleis, ut ſpiritum Terebinthinæ, & ſimilia.*

Huc
1. *Spiritus Antapoplecticus S.Cloſſ.*
♃ ♎ ſang.cervini ℔ß.

Infuſionis florum lavend. in aq. pœon. fact. ℥iv.

M. & deſtilla ad medias per MB, ſpiritui extillato adde infuſionis novæ florum lavend. eandem quantit. deſtilla denuò idque tertium repete tandem adde huic ♎ 🜄 rectificat. ℥ij.

Doſis à gutt. vj. ad xij. & xx. in juſculo aut aq. appropr. Iuvat Paralyticos, Apoplecticos Pleuriticos, Aſthmaticos, omnes eos quorum pectus ſanie aut pure occupatur, anacatharſin enim promovet egregiè.

2. Spiritus Nephriticus.

℞ Ovum ſtruthionis, pulver. affunde ♎. ⊖, & in digeſtione relinque, donec probè ſoluta appareat corticum ovorum ſubſtantia, atque tum per chartam filtretur, ſerveturque.

Vires: *Eſt αὐτόχειρον nulli ferè ſecundum a Cæſareis medicis S. Cloſſeo communicatum.*

Doſis gutt. vj. viij. ex vino opt. vel aq. florum fabar. florum acac. malv. veron. addito ſyr. dialth. Fernel. Inſigniter aperit, incidit & commovet arenulas, calculum, urinam, nonnunquam etiam mẽſes & ſedes atq; etiã ſerum in hydropicis.

N. *Fit & inſignis ſpiritus nephriticus* ⊡ *a ſpiritum a* ⊕*o deſtillando V. d. I. Agricol. in Popp. ſ. 1. pag 585. Löſſelium in Scrutinio Renum. Confer cum Querc. in Querc. Rediv. t. 3. p. 704.*

CAPUT LXXXII.

De Succis.

SUcci ex vegetabilibus potiſſimum depromuntur, rarò ex animalibus. E vegetabilibus puta non omnibus.

Inidonea enim ſunt; 1. nuclei, ſemina, & reliqua oleoſa, qualia ſunt amygdalæ, piſtacia, ſemina lini, (de quibus egimus in oleis expreſſis.

2. Minus apta ſunt aridiora, ut fruges, niſi decocta harum, ſuccos appellare libuerit.

Modus fiendi.

℞. Vegetabilia ſucculenta, (minus ſucculenta, macerari, inſolari, elixarivè antea volunt 🜄) conquaſſa & exprime, hinc clarifica, (cum albumine ovi, filtrationeque vel digeſtione quòd melius;) ſi opus eſt △ l. inſpiſſa, atque ne empyreuma contrahat, continuò agita; ſic fiunt ſucci.

I. Ex floribus. ℞. Flores virides imple ✕, premendo, collocenturque ad digerendum, ſ. putreſcendum in MB. ſatis profunde, donec in mucilaginem abiiſſe videantur: Hinc exprime ſuccum, clarifica c. alb. ovi, & inſpiſſa lentè ad conſiſtentiam mellis; ſic fiunt ſucci, (Eſſentiæ dictæ,) borag. bugloſſ. pœon. verbaſc. violar. & ſimil.

N. 1. *Si flores minus ſucceſi fuerint, affundatur parum* 🜄*æ: ſic fit extractum ſ. ſuccus inſpiſſat. ſlor. tunicæ, calendulæ,*

Keyri

Keyri, Cyani, roriſmar. rhaad. ſalv. & ſimil.

N.2. *Praſtant flores primum erumpentes.*

N.3. *Expreſſum ſuccum ſi recentibus floribus affuderis, majorem ſucci copiam colliges.*

II. Ex fructibus. ℞. Succulentos exprime, vel coque antea; hinc exprime trajiceque per ſetaceum, liquidioresque ad mellis conſiſtentiam inſpiſſa.

N. *Succi è fructibus alio ferè nomine gaudent, mellis ſcil. ſi dulce ſapiant, ut mel juniperinum, paſſularum, & ſimil. alias Roob, Sapa; ut rob de berberis, de ribib.*

III. Ex radicibus & lignis, interveniente coctione, (in ▽,) & expreſſione ſucci eliciuntur, adſciſcuntque nomen Extractorum, vide ſupra cap. 57.

Succi officinales, tùm liquidi proſtant, tùm inſpiſſati.

Liquidi qui per ſe conſerventur pauci ſunt, quippe præter ſuccos, acidulos & fermentatos illos potulentos, (qualis vinum, vinum pomorum, pyrorum, & ſimil.) nulli ad tempus durabiles ſunt: hinc fit ut addito ſaccharo, melleve, in ſyrupum coquantur, vide de Syrupis, c. 84.

Quin imo vel ipſis ſuccis acidulis nonnihil ſacchari ferè additur, cujus vi tùm parum fermentantur, tùm ab injuria corruptionis conſervantur.

N. *Dantur & ſucci è vegetabilibus, tùm per ſe ruptis, tùm inciſis ſponte ſtillantes, (lacrymas vocare expedit.) Verum hi partim nativis accenſentur, partim non-uſuales ſunt.*

Talis eſt ſuccus betulæ, qui in Suecia & Finlandia, menſibus Martio & Aprili collectus & fermentatus, mulierculis nobilibus potui ſuppetit; ſuccus juglandis arboris, liquor ſc. qui in quercuum ſtipitibus coacervatur; lacryma vitis amputatæ. Huc opium & ſimil.

Succi Officinales Liquidi, qui & Vina dicuntur, ſunt

Succus Berberum
Citri
Cytoniorum
Granatorum acidorum
Limonum.

N. *Succi recentes tot ex tempore parari queunt, quot vegetabilia viridia ſucculenta exhibentur, verum quia gramineum ſapiunt ſaporem, minus in uſum veniunt, licet ſapor ille ſaccharo corrigi queat.*

Succi inſpiſſati.

Succus Abſynthii communis.
Acaciæ noſtratis.

N. *Verus Officinis habetur inter nativa.*

Agrimoniæ.
Aloë
Cardui benedicti
Chermes granorum
Centaurii minoris
Cydoniorum
Enulæ

Fumariæ
Glycyrrhizæ
Gratiolæ
Hyperici
Hopſcyami
Ireos noſtratis cærulex.
Liquiritiæ
Mercurialis
Myrtillorum Germanicorum, Heidelbeerſafft.
Nicotianæ
Papaveris domeſtici
erratici
Plantaginis
Roſarum incarnatarum
rubrarum
Scrophulariæ
Solatri

Huc pertinent.

Rob de Berberis ſimplex.
de Ribib.
Mel Ebulinum } conſiſtentiam Electuarii ferè obtinent.
Sambucinum
Juniperinum
Paſſularum.

CAPUT LXXXIII.

De Suppoſitoriis & Peſſis.

Suppoſitoriorum formandorum ratio in hoc ſita eſt, ut fiat ex materia duriuſcula, glabra, adeoque in anum intrudi apta, ſive illa aptitudo per ſe rebus inſit, ſive mixtione, coctionevè concilietur.

Prout igitur indicatio fuerit, ita ſuppoſitoriis materia eligenda, anodyna ſc. detergens, conſolidans, exiccans, alvum irritans, &c.

Uſitatiſſima tamen ſunt ſuppoſitoria dejectoria, eaque pro ratione operationis triplicia.

1. Lenia, quæ ſolo ferè tactu materiali movent. Talia fiunt ex lardo, ficu inverſa, ſevo hircino, bubulo, (candela ſevina,) cera, farina aquæ incocta, (ex qua fiunt ſuppoſitoria in ſole exiccanda,) caulibus, & radicibus, v. gr. betæ, braſſicæ, bliti, mercurialis, petroſelini, & ſimil.

2. Mediocria, quæ aliquali acrimonia ſtimulant. Talia parantur ex melle ad craſſitiem cocto, ſapone, terebinthina cocta. Quibus adduntur interdum & alia, v. gr. muſcerda, ſal, ſaccharum.

3. Fortiora, quæ vi purgante laceſſunt. Talia fiunt ex purgantibus, lenioribus, ac fortioribus, agarico, aloë, hiera picra, pulvere ad ſuppoſitoria, elleboro, ſcammonio, & ſimil.

Modus parandi.

Mel coquitur lentè ad ſpiſſitudinem, ut digitis tractari poſſit, ſine inquinatione, (experiri id licet guttula in laminam frigidam, vel ſtanneam effu-

effuſa,) hinc effunditur in dictam laminam , oleo illitam, dumque frigeſcit, formantur ſuppoſitoria, oleoque illinuntur.

Si qua addenda fuerint , ante effuſionem ea pulveriſata admiſcere oportet, vel & formatos cylindros iiſdem involvere, ut obducantur.

Proportio mellis ℥1. pulver. (ad purgantia mitiora) ʒ1. præter propter, (ad fortiora) ℈ß. ʒß. vel ʒ1. ⊖ aut ♉.

Ut ℞. Mellis, q.ſ. (℥1) ſalis gemm. ℈ß. aut ⊖ ℈j. muſcerd. ℈ß. F. ſuppoſitorium.

℞. Agaric. ℈j. ſal. gemm. ℈ß. mellis, q.ſ. F ſuppoſitorium.

℞. Pulv. ad ſuppoſitor. commun. ʒ1. mellis, q. ſ. F. ſuppoſitorium.

De Peſſariis.

Peſſaria, peſſi, naſcalia , ad digiti formam ferè formari conſueverunt, fiuntque ex rebus medicamentalibus uterinis, quæ vel ſuſcipiuntur, ſacculo lineo oblongo, lana concerpta, goſſypiovè, vel incorporantur cum melle, ladano, galbano, cera, ſucco, ſimilive re, formanturque ad dictam formam digiti.

M. *Figurâ ſuppoſitoriis ſimilia ſunt, niſi quod longiora & craſſiora.*

Exemplo ſint.

℞. Myrrhæ ʒiß.
Spec. hier. pic. compoſ.
benedict. laxat. ana ʒ1.

Cum melle cocto F. peſſarium, quod panno raro obductum, immittatur utero ad menſes ciendos.

VVeickhard.

℞. Stercoris aſini , q. ſ. deſicca & pulveriſa , involvaturque pulvis panno de ſerico, pro peſſario hæmorrhagiam uteri ſiſtente.

℞. Burſ. paſtor. M. ß. contunde & inde panno pro ſuppoſitorio menſes ſiſtente, &c.

N. *Poſſunt itidem radices certæ, v. gr. rubiæ tinctorum , cyperi, iridis, & ſimil. loco peſſarii adhiberi.*

CAPUT LXXXIV.

De Syrupis , Mellibus & Robis Syrupiſatis.

SYruporum materia principalis eſt liquor quidam medicamentoſus ; decoctum, infuſum, ſuccus , aqua ſtillatitia, acetumvè. Servilis, eſt ſaccharum clarificatum, melve depuratum, cum quibus liquor ad conſiſtentiam mellis liquidiuſculi coquitur.

N. *Saccharum & mel adduntur præcipuè ut liquorum corruptibilitatem arceant , tum quoque ut qualitatem ingratam mitigent , ſaporemque medicamento gratiorem conciliens. Hinc non abs re foret, loco ſacchari aut mellis aliquando gratiores alias adhibere melligines , cum liquore ſyrupiſando qualitatibus conſpirantes ; quales ſunt, verbi gra-*

tia,

tia, mel paſſularum, rob pomorum redolentium, ſuccus glycyrrhizæ depuratus, &c.

Syrupi ſunt ſimplices vel compoſiti.

Simplices, qui utplurimum ex ſimplici unaque re medicamentali cum ſaccharo aut melle parantur.

Compoſitus, qui ex pluribus.

Modus fiendi.

℞. Liquorem clarificatum, (decoctum, infuſum, ſuccum expreſſum, acetum,) adde ſaccharum, vel mel, & ſimil. coque, clarifica, (ſi opus,) inſpiſſa, ad mellis conſiſtentiam, ac repone pro uſu.

N. *Guttulâ in tabulam frigidam effuſâ conſiſtentiam experiri licet.*

Proportio liquoris ad ſaccharum aut mel eſt ferè dupla vel tripla.

Verbi gratia.

℞. Decocti. ℔. iij. ſacchari. ℔iß. vel 1. prout craſſior, vel dilutior ſyrupus expetitur, vel prout durationi longiori, brevioriv è deſtinatur.

Virium ratione ſunt ſyrupi alterantes & purgantes.

Syrupi alterantes uſitatiores.

Syrupus de abſynthio major, A.C.
Acetoſitatis citri, ſ. è ſucco citri. A.C.
de ſucco acetoſæ.
acetoſellæ.
Acetoſus ſimplex, id eſt, ex ✠ & ▽ ·A·
Acetoſus compoſitus, (è radicibus ✠ & ▽ ·A.
Acetoſus Diarrhodon, A.
Adiantinus Fernelii, A.
de Agreſta, A.C.
de Althæa Fernelii, A. Renod.
Aniſi ſimplex Querc. inf. 1.
Antepilepticus Querc. 2.
Aquilegiæ flor.
Arantiorum è ſucco
è corticibus
è floribus
de Artemiſia Fernelii, compoſ. 3.
è ſucco Betonicæ
de Betonica compoſitus.
de ſucc. Berberum.
Bizantinus ſimplex, ſ. Dynari, è ſucc. Endiv. Ap. Lupul. Bugloſs.
Bizantinus compoſit9 A.C.
de Borragine, ſ. Infuſionis
de Bugloſſa è floribus
de Calamentha Meſuæ, A. C.
Calendulæ Quercetani, fit è ſucc. vel Infuſ. flor.
è ſucc. Chamæmeli
Capillorum Veneris ſimplex, ex decoctione.
Capillorum Veneris comp.
Cardiacus, 4.
de ſucco Cardui benedicti.
Ceraſorum acidorum: è ſucco,
Cichorii ſimplex: è ſucco.
de Cinamomo, A.

N. Querc-

N. *Quercetanus parat cum Vino malvatico. Auguſtani cum ▽ cinamomi.*
de Cortice citri.
N. *è ſucco citri dicitur ſyrupus aceroſitatis citri.*
Coralliorum, *v.l.3.c.6.*
Cytoniorum è ſucco
Cytoniorum Vinoſus ſimplex, ſ. Miva cytoniorum, quæ ſimplex & aromatica.
de Endivia ſimplex.
compoſitus.
de Eryſimo Lobelii, 5.
de Eupatorio Meſuæ, A.C.
de Farfara; è ſucco
N. *Renodæus compoſitum exhibet.*
de fragis è ſucco
de Fumaria ſimplex; è ſucc.
de Glycyrrhiza Meſuę, A.C
Granatorum dulcium : è ſucco
Granat. acidorum : è ſucco cum aceto
Oxyſaccharum compoſit.
Antihecticus, 6.
de ſucco Hederæ terreſtris
de ſucc. Hyperici
de Hyſſopo Meſuæ, A.C.
de Jujubis Meſuæ, A.C.
de Limonibus : è ſucco
de Lupulo : è ſucco.
de ſucc. Meliſſophyll.
de Mentha minor : è ſucco
Menth. granat. dulc. vel acid.

Syrupus de Mentha major, Meſuæ A.C.
de ſucc. Mercurialis
Myrtinus compoſitus Meſuæ
Nephrocatharticus Jouberti. A.
Nicotianæ ſeu de Peto ſimplex, Quercet. 7.
Nicot. compoſitus, 8.
de Nymphæa : è florum infuſione, A.
de Nymphæa compoſitus.
Pedemontani, 8.
de Papavere albo ſimplex, A.
de Papav. alb. compoſit9 A.
de Papav. erratico, è florum infuſ. A.
de Floribus Paralyſis.
de Pede cati, ſ. Hiſpidula ſive
de Æluropo ſimplex : fit ex infuſione ſummitatum
de Æluropo compoſitus 9.
Flor. Pœoniæ
de Piloſella : ex infuſione ſummitatum floridarũ.
de ſucco Plantaginis
de Pomis : è ſucco
de Portulaca Meſuæ
de Praſſio Meſuæ
de duabus radicibus
de quinque rad.
Refectivus Cord.
Ribium è ſucco

Syrupus Roſatus regius, ſeu Julepus roſatus.
de Roſis ſiccis
do Rubo Idæo
de Scabioſa
de Scordio è ſucco
compoſitus Mercurialis, A.
de Scolopendrio Fernelii, A. C.
de Sempervivo è ſucco
compoſitus
Siliquarum
de Stœchade ſimplex, A.
compoſitus, A.
Fernelii, A.
de Symphyto, Fernelii, A.
de Teſtudinibus, 10.
Flor. Tunicæ
de ſucco veronicæ
Violatus ſimplex
compoſitus Meſuæ
regius, ſ. Julepus violatus.
ex ſucco.

Hujus loci ſunt & Syrupi melliti, mella vulgò dicti.

Ut

Mel Anthoſatum
Emblicorum, id eſt, mel in quo Emblici myrob. conditi, vel decoctum Emblicorũ inſpiſſatum.
Mel Menthæ, è ſucco & mell. ana
Mercuriale è ſucco & mell. $\frac{1}{2}$.
Roſatum ſimplex, ex infuſione triplici & mell. $\frac{4}{5}$.
Roſatum citratum
Meſuæ, ex gemmis & mell.
Violatum ſimplex ex infuſione triplici & mell. $\frac{4}{5}$.
Sic Oxymel ſimplex
compoſitum
diureticum
ſcylliticũ ſimpl.
compoſ.

} Vide Diſp.

Huc pertinent & Rob compoſita

Rob de Agreſta, de Berberis, de Cornis, de Ribib. } ex ſucc. & ſacchar. $\frac{1}{2}$.

Diamoron ſimplex, ex ſucc. $\frac{1}{2}$. & mell.
compoſitum
uſitatum Gal.
Nucum ex ſucco cort. virid. jugl. & mell. $\frac{1}{2}$.

Syrupi purgantes uſitatiores.

Syrupus Flor. Acaciæ Aug.
de Carthamo, A.
de Cichoreo cum Rhabarbaro, A. C.
Diaſereos, Andern. A.
de Epithymo
de Fumaria comp. ſ. major.
Helle-

Syrupus Hellebor. minor. Querc. 1.
Helleborat. major.
Holagogus, 2.
Flor. perſicorum
de polypodio, A.C.
de pomis regis Sabor, A.
cum ſena Querc.
de Rhabarbaro ſolutivus, Aug.
Roſatus ſolutivus ſimplex ſ. Mucharum, è Damaſcenarum 3. infuſ.
Roſatus laxativus compoſitus, ſ. Helleboratus.
Roſatus compoſitus, ſine Helleboro.
de Senna
Violatus ſolutivus, ſ. infuſionis.
Vomitivus, 3.
Mel Roſatum laxativum, } ex infuſ. & mell. ½.
Violatum laxativum, }
Oxymel Helleboratum Geſner. A.C.
Oxyſaccharum vomitivum, 4.

1. Syrupus Aniſi, cum Vino: Quercetani.

℞. Aniſi conquaſſati, ℥ iv. maceretur in vini generoſi, ℔. ij. per tres dies, coletur: Colaturæ adde Sacchari, ℔. ij. & coque ad ſyrupum.

N. *Eodem modo concinnari poſſunt Syrupi, & ex aliis ſeminibus, veluti ex ſemin. fœniculi, pœoniæ, ex baccis lauri, juniperi, & ſimil.*

2. Syrupus antiepilepticus: Quercetani.

℞. Rad. pœoniæ
Viſci querni, ana ℥ ß.
Cinamomi opt. ʒ ij.
Flor. calendulæ.
Lilii convall.
Tiliæ
Lavendul. â p. 1.
Roſar. rubr. p. ij.

F. Extractio cum ſpiritu Juniperi, vel ♁i, ad eminentiam digit. 4. Decantetur.

℞. Tincturæ ℥ x.
Sacchari candi pulveriſat. ℥ iij. aut iv.

M. & accendantur, flagrentque continuò agitando, donec ſyrupus ſatis coctus, aut plus minusvè fortis videatur. Tum enim extinguendum erit incendium.

Vires. *Præſtantiſſimus eſt Syrupus, tàm præcautioni, quàm curationi inſerviens.*

Doſis cochlear ſ.

3. Syrupus de Artemiſia Fernelii.

℞. Summit. Artemiſ. M. ij.
Rad. Iridis
Helenii
Rubiæ
Pœoniæ
Leviſtici
Fœniculi â ℥ ß.
Herb. Pulegii
Origani
Calaminth.
Nepet.
Meliſſophyll.
Sabinæ

Sampſuchi
Hyſſopi
Praſſii
Chamædryes
Chamæpityos
Parthenii
Betonicæ à M.j.
Sem. Aniſ.
Petroſel.
Fœnicul.
Ocymi
Dauci
Rutæ
Nigellæ ana ʒiij.

Contuſa macerentur horis 24. in hydromelit. ℔. viij. Coquantur ad ℔.v.& cum ſacchari. ℔.v. F. Syrup. qui condiatur Cinam.℥ſ. Spic.ʒiij.

Vires. *Inſignium eſt virium in uteri affectibus, à viſcida mucilagine ſubortis, promovet menſtrua, uterumq; repurgat.*

4 Syrupus Cardiacus, F.F.

℞. Vini albi generoſ ℔.ij.
Aqu.Roſar.℥iiß.
Cinamom.ʒß.
Zinziber.
Caryophyll.ana ℈ij.

Ligentur omnia in petia, addaturque Sacchar.℥ivß.

Coque ad conſiſtentiam ſyrupi poſtea adde
Ambr.gryſ.gran.iij.
Moſch.g.1.in ſyndone.

Vires. *Convenit in lipothymia, aliiſque cordis affectibus.*

N. *Praſtat ſola infuſione, vel in MB parare.*

5. Syrupus de Eryſimo Lobelii.

℞. Eryſim.totius recent. M.vi.
Rad.Enul.
Tuſſilag. ſucco adhuc prægnantium.
Glzcyrrhiz.ana ℥ij.
Herb.Borrag.
Cichor.
Capill. ♀ ana Miß.
Flor. Cordial.
Anthos
Stœchad. vel Betonic. ana M. ß.
Sem.Aniſ.ʒvi.
Paſſular.mundatar.℥ij.

Inciſis & contuſis ſ. omnium decoctio ſ.a. in ſ. q. aquæ hordei, hydromelitis & ℥vi. ſucci Eryſimi, ad ℔.ij. vel iij. exprime, inque Colatura diſſolve ſacchar.q.ſ. f.ſyrupus.

Vires. *Efficaciſſimus eſt ad mucilaginem pulmonum incidendam, & educendam, adeo ut beneficio ejus juvenculas decennio raucedine laborantes, ſe percuraviſſe, teſtetur Author libr.obſervat.*

6. Syrupus Antihecticus Rivierii Med. Regij.

℞. Teſtud. lacuſtr. aut fluviat. in fruſta diſſect.℔ i, cancror, fluviat. vivorum confract. ℔iß. ſem. quat. frig. major. ℥iv.
Limacum per medium ſectorum M ij.
Succi veron. mar.
Melon.ana ℔ j.
Vini alb. ℔ vi.

Succi

Succi nicot. ℔ ii.
Uvarum Corinth.
Paſſul. ana q.ſ.

Ponantur omnia in magno matracio benè obturato & ſinantur digeri per ♂ 2 poſtea deſtillentur exci- neribus, & ex liquore deſtillato & ſacch. cand. ℔ iv. F. ſyrupus. Cap. ℥j. pro doſi paulò ante paſtum bis aut ter in die, adde uſus tempore

Lactis ſulph.
Perlarum an. gutt. vij. M. & exhibe

Lac perlarum fit terendo eas ſuper marmor in Alcool, irrorando aq. roſ. paulatim, deinde iterum terendo in mortar. marm. cum ſucco limonum ſtatim perlæ diſſolventur, filtra, colatura ſervetur.

7. Syrupus Nicotianæ, ſ. de Peto ſimplex Querc.

℞. Succ. Peti ℔. iv.
Hydromelit. ſimpl. ℔. ii.
Oxymelit. ſimpl. ʒ iv.

Omnibus ſimul mixtis, fiat digeſtio in MB. ♂ 2. vel 3. ut defecetur; hinc decanta, ac digere iterum ut ſupra, donec materia ab omni fœculentia depurata fuerit, adde poſtea ſacchari ℔. ij. & coque in ſyrupum.

N. *Succus Peti opus habet perexquiſita & ingenioſa digeſtione, qua vis vomitiva ac dejectiva corrigitur, atque in ſyrupum abit præſtantiſſimum, adverſus omnes affectus aſthmaticos, in quibus pulmonum bronchia pituita craſſa ac viſcoſa adeò infarciuntur, ut intercepta reſpiratione ſuffocationis periculum immineat, in quo caſu ſyrupus hic ritè præparatus & adminiſtratus mira præſtat. Cerebrum inſuper à catarrhis, ſive fluxionibus ſeroſis & frigidis liberat, ſimulque per inferiora educit.*

Doſis cochlear. ſ. ubi tamen à principio ſumma opus eſt circumſpectione, poſtea vero doſis augenda erit.

8. Syrupus de Nicotiana compoſitus Quercetani.

℞. Succi Peti (Nicotianæ) depurati (ut ſupra) ℔ iiß.
Hydromelitis ſimpl. ℔. 1.
In quibus macera per ♂ 2. vel 3. MB.
Fol. Hyſſop.
Polytrich.
Adiant.
Flor. Tuſſilagin.
Stæchad.
Violar.
Buglоſſ. ana p. ij.
Sem. Bombac.
Urtic.
Card bened. à ℥ 1.
Follicul. ſenæ ʒ iij.
Agaric. rec. trochiſc. ℥ 1.
Cinamomi.
Macis
Caryophyllor. à ʒ 1.

Dein fortiter exprimantur, digerantur denuo ad perfectam fecum depurationem. Colaturæ ℔ iß. adde tantundem ſacchari, coquantur in ſyrupum.

Vires. *Anhelоſos & aſthmaticos*

aliosque affectus omnes pulmonum à frigidis & craſſis humoribus ſubortos, qui pulmonum bronchiis inhærentes, vel tuſſim antiquam, vel ipſam dyſpnœam pariunt, excellentiſſimum eſt remedium, alvum leniter ſolvendo.

Doſis ℥ i ß. vel ℥ ij. ad ſummum.

9. Syrupus de pede cati compoſitus.

℞. Dactylor. mundat.
Jujubar.
Sebeſten.
Ficuum recent.
Paſſul. major. enucl. à ℥ iv.
Ungul. caballin. c. toto.
Pulmonar. maculoſ. c. flor. à M ij.
Pedis cati.
Ceterach. ana M. i.
Glycyrrhiz. raſ. ℥ i.

F. Decoctio & exinde cum ſacchari ℔. ij. ſyrupus perfectè coctus.

Vires. *Pectoralis eſt ac nutritivus, unde his qui phthiſi laborant, ſolamini magno eſſe poterit.*

10. Syrupus de Teſtudinibus ἀρχιλονῶν *Reſumptivus Renodæi.*

℞. Carnis teſtudinum, ℥ iv. (abjectis cauda, collo & pedibus.
Hordei mundat. ℥ ij.
Carnis dactylorum, ℥ i.
Paſſularum damaſcenarum.
Glycyrrhiz. raſæ ʒ vi.
Sebeſten.
Jujub. ana num. xii.
Sem. Bombac.
Melonum.
Cucum.
Citrull. ana ℥ ß.
Sem. Lactuc.
Papav. alb. ana ʒ ij.
Herb. Ungul. caballin.
Pulmonariæ ana M. i.
Flor. Violar.
Nenuphar. à ℥ ß.

F. Decoctio. In colatura clarific. ad ℔. iv. adde Sacchar. alb. ℔. ij. ſacchar. roſati & diatragacanth. frig. ana ℥ v. F. ſyrupus.

Vires. *Confert his qui à morbo chronico reſurgunt, macie confectis, tabidis, phthiſicis, & ſimil.*

Syrupi purgantes.

1. Syrupus Helleboratus minor Quercetani.

℞. Fibrarum hellebori nigri. ʒ ij.
Agaric. rec. trochiſc. ℥ ij.
Fol. ſen. mundat. ℥ iij.
Turbith.
Hermodactylor. ana ℥ i.
Sem. Aniſi
Fœnicul.
Cort Citri à ℥ ß.
Caryophyll.
Macis
Cinamom. à ʒ ij.

Macerentur in Oxymelitis ſimplicis, Vini malvatici, & aquarum Meliſſæ ac Fumariæ ana q. ſ. vaſe vitreo clauſo, hinc leviter bulliant ac exprimantur. Depuratæ per digeſtionem colaturæ addantur.

Syrupi de pomis redolentibus ſolutivi

de ſuc-

de ſuccis roſarum pallidarum.

Sacchari roſati & violati ana ℥iv. F. Syrupus.

Vires. *Omnibus morbis a materia tartarea, craſſa ac tenace, a phlegmate aduſto, bile aut melancholia dependentibus, in capite, thorace, ventriculo, hepate, utero, ipſiſque articulis mirum in modum confert.*

N. *Habet & idem Quercetanus Syrupum helleboratum majorem, ſed ſufficit hunc in Officinis paratum aſſervare.*

2. Syrupus Holagogus, F.F.

℞. Rad. Polypod. querc. rec.
Cappar. ana ℥i.
Fol. Scolopendr.
Ceterach.
Meliſs.
Betonic.
Rutæ murar. ā M. ½.
Flor. Trium cordial.
Cuſcut ana M. ß.
Sem. Limon.
Fœnic.
Aniſ. ā ʒij.
Carthami contuſ. ℥i.

F. Decoctio in ſ. q. aquæ, ad remanentiam quantitatis, cui ſpecies infra ſcriptæ infundi queant. Decoctio hæc ita ſtet horis 24. tùm fiat colatura, & in hac infundantur.

Fol. Senn. mundat. ℥iv.
Agaric. albiſs. ʒij.
Hermodactyl. alb. ʒvi.
Rad. Hellebor. nigr. in aceto præparat. ʒi.
Epithymi
Zinzib. alb. ana ʒij.
Caryophyllor. ℈ij.
Macis ℈j.

Bulliant parum & ſtent in infuſione horis 24. hinc exprimantur.

℞. Expreſſionem integram (ad ℔. ij. & ℥iij.
Succi roſar. incarnatar. ℥ix.
Sacchari albiſs. ℔. iij.

Coque ad ℔. iv. circiter.

Vires. *Convenit omnibus humoribus expurgandis, præcipue atra bili, ac exinde morbis oriundis.*

3 Syrupus Vomitivus.

℞. Aqu. Vomitoriæ ſ. benedictæ, (ſive illa ex croco ſit, ſive ex vitro ♁ ij,) ℥vi.
Aqu. Roſar. fragrant. ℥iß.
Pulv. cinamom. ʒij.

Digerantur vaſe clauſo horis 24. poſtea cola: In colatura diſſolve Sacchari ℥viij. coque ad conſiſtentiam ſyrupi.

Doſis à ʒj. ad ʒij.

4. Oxyſaccharum vomitivum.

℞. Vitr. ♁ ij pulver. ʒß.
Acet. vini albiſs. ℥viii.

Infundantur in MB. I. △. per horas xv. colaturæ adde ſacchari albiſs. ℥iv. reduc in patina vitrea ad conſiſtentiam.

Vires. *Uti eo poſſumus pro vomitorio adverſus febres continuas, peſtilentes & intermittentes. paulo ante paroxyſmum, item, contra venena. Ex*

anthemata, antequam ſcil. prædic- rint.

Doſis à ℥ij. ad vj. Sala.

N. *Loco Vitri ♁ in his compoſitionibus ſumere quoque licet crocum metallorum, vel etiam flores ♁ij.*

CAP. LXXXV.

De Tincturis.

TInCturæ, tùm liquidioris, tùm ſolidioris conſiſtentiæ in uſu ſunt.

Liquidioris conſiſtentiæ Tincturæ nihil aliud ſunt, quàm extractiones ſine abſtracto menſtruo.

Solidioris conſiſtentiæ Tincturæ ſunt pulveres, ſine combuſtione, ex liquidioribus tincturis abſtracto mēſtruo reſidui. Et hoc juris ſola mineralia ſibi vendicare videntur.

Modus fiendi fit ad modum, quem de Extractis dedimus. Conveniunt nimirum Tincturæ cum Extractis in plurimis, adeoque non rarò confunduntur, quam confuſionem uti in aliis, ita & hoccè in loco removere, non abſque commodo foret. Hinc fiunt Tincturæ.

I. *Ex fructibus.*

℞. Rob, affunde 🜄, ac extrahe.

Vel ℞. Baccas ſeu fructus exiccatos, affunde 🜄 convenientem ſtillatitiam, ac extrahe, &c.

N. *Si Tinctura leniè inſpiſſetur, Extractum dicitur. Quercet. P.R. cap. 26. Sic fiunt Tincturæ ceraſorum, baccarum ſambuci, ebuli, & ſimil.*

II. *Ex floribus.*

℞. Flores ſiccos, infunde in 🜄 appropriata, (propria,) vel fontana tepida, additis guttulis aliquot ſpirit. ⊕-i, vel ♀is.

Famoſiores Tincturæ ſunt.

Ex Mineralibus.

Tincturæ ⊙, ☾, ☿, ♂, ♄, ♁, ⊕-i, ♀is — *vide libro tertio.*

Smaragdi.

Ex vegetabilibus, & maxime ex floribus.

Tinctura Alkekengi è baccis
Eſſentia croci, vid. l. 4.
Ceraſorum nigrorum
Fragorum
Hypericonis, vide c. 57.
Flor. Pæoniæ
Rhæados.
Roſarum,
Violarum
Granorum Sambuci
Ebuli.

Ex animalibus.

Tinctura fellis tauri; vide libr. 5.

I. Tinctu-

1. Tinctura Parac. diaphoretica correcta à S. Cloß.

℞. Zedoar.
Angel.
Calam. arom.
Galang.
Macis
Zinzib.
Cinnam.
Gran. parad.
Piper. nigr.
Garyoph.
Saſſafr.
Sarſæpar.
Ulmar. an. ℥j.
Aloës
Maſtich.
Myrrh.
Thur.
Camph. an. ʒß.
Moſch. ℈j. Infund. in
🜄 &
Aq. roſ. moſchat. an. q. ſ. ut ſuperemineant digitos 4. Adde ad maturādam putrefactionem
🜖 ♀ per camp. ʒß.
Salis juniperini ʒij.

Stent in loco calido per 14. ☌.

Doſ. ℈j. in forma qualibet. Eliquat glaciata, reſinoſa diffundit, fuliginoſa efflat. balſamicâ ſuâ vi, putredinem arcet, & ſoporiferis morbis auxiliatur.

2. Tinctura Catharetica S. Cloß. Arch. Mediomatricūm.

℞ Scammon. ℥j.
Turbith.
Agar.
Hermodact.
Rhabarb. an. ʒiij.

Pulveriſata indantur lagenæ vitreæ addendo

🜄 per 40. ☌ circulati, ut acrimoniā deponat (vel ejus loco aq. cinnam. alb. 1. exſtillat.) ℔ß.

Infundātur per 8. ☌ in ciner. & agitentur bis aut ter ſingulis diebus, tinctus 🜖 aureo colore depleatur ſerveturque. Ejus cochl. j. M. cum ℥ß. ſyr. roſ. pallid. viol. aut limon. aceſacti cum 🜖 ⊕-li.

Benigne admodum corpus à ſaburrâ phlegmaticâ aut ſeroſâ vindicat & repurgat.

CAPUT LXXXVI.

De Trochiſcis.

MAteria Trochiſcorum ſunt omnis generis Medicamenta, quæ pulveriſata, liquore conveniente, (viſcoſo,) ſuſcipi, compilari ac impaſtari queunt.

Parantur autem in Officinis Trochiſci, partim ut pulveres viſcoſo aliquo liquore compacti ab injuria aëris eò melius aſſerventur, exigenteque neceſſitate adhiberi queant, partim quoque, ut per ſe applicentur, e.gr. Trochiſci bechici, ſublinguales, pro-

prophylactici, trochiſci pro fumo, & ſimil.

Modus fiendi

℞. Medicamenta ſubtiliter pulveriſata, redige in maſſam cum liquore conveniente mucilaginoſo, e.gr. cum mucilagine aliqua (Tragac.) cum ſucco, ſyrupo, & ſimil.

Ex maſſa impaſtata formantur trochiſci, ſeu parvi paſtilli, (quibus character pro libitu imprimitur,) vel fiunt inde bacilli oblongi.

Trochiſci uſitatiores alterantes.

Trochiſci.

de Abſynthio, Meſuæ, *Auguſt.*
de Agno caſto, Rhaſis, *Aug.*
Alexiterii ſ. contra peſtem, 1.
Aliptæ moſchatæ, cum ambra ac moſcho, A.
Aliptæ moſchatæ, ſine ambra & moſcho.
de Alkekengi, cum opio, A.
ſine opio.
de Aniſo, Meſuæ, A.
Bechici albi, cum moſcho, A.
ſine moſcho.
nigri
rubri, ſive è bolo.
de Benzoin
de Berberis
de Camphora, Meſuæ.

N. *Renodæus alios è Myrepſo ſubſtituit.*

de Capparibus, Meſuæ.
de Charabe, ſ. ſuccino, Meſuæ
de Corallio, Nicol.
Diacorallii, Gal.
Cypheos Damocratis
de Eupatorio, Meſuæ
pro fumo vulgares, 2.
optimi, ſ. cum moſcho, 3.
de Gallia moſchata
Gordonii
Hedychroi
de Violis, Nicol.
de Lacca, Meſuæ
Moſchardini, 4.
de Myrrha Rhaſ.
Pectorales. Baculi pectorales, 5.
Prophylactici cum mithridatio, 6.
Ramich. Meſuæ
Diarrhodon. Nicol.
de Santalis, Meſuæ
Diaſpermaton. Gal.
de Spodio
de Terra ſigillata, Meſ.
de Vipera, Gal.
de Xyloaloë, Meſuæ.

Huc referendi ſunt. 1. Trochiſci ophthalmici, quibus imponitur nomen Sief. 2. Candelæ pro fumo. 3. Sapo odoratus, ac 4. Poma Ambræ, de quibus partim ſuis locis, partim hoc loco.

Collyria ſunt uſitatiora.

Sief. album cum & ſine Opio
album Galeni.
citrinum Meſuæ
de plumbo Meſuæ
de roſis ſiccis
de thure Rhaſis.
} Vide Diſpenſator.

Tro-

Trochiſci purgantes.

Trochiſci de Agarico, Meſuæ.
Agaricus Trochiſcatus,
Alhandal. ſ. de Colocynthide.
de Rhabarbaro.
de Violis ſolutivi.

1. Trochiſci Alexiterii, Renodæi.

℞. Rad. Zedoariæ
Gentianæ
Tormentillæ
Rad. Ireos flor. à ʒj.
Angelicæ ʒij.
Cinnamomi.
Caryophyllor.
Macis, ana ʒß.
Zinziber. ʒj.
Coriandri præp.
Roſar. ana ʒj.
Cort. citri ſicc. ʒij.

F. Pulvis ſubtiliſſimus, & cum ſucci Glycyrrhizæ ℥vi. f. paſta mollis, de qua formentur trochiſci, vel potius bacilli oblongi.

Vires. *Peſti præcavendæ multum conferunt ſi in ore detineantur, vel & in ventriculum demittantur.*

2. Trochiſci pro fumo vulgares.
F. F.

℞. Santal. citrin.
Roſar. rubr.
Caryophyll.
Cinnam. à ʒvi.
Benzoin. ℥iß.
Styrac. calamit. ℥i.
Sacchar. pulv. ℥xii.

Cum mucilag. Tragac. in ▽ roſ. fact. f. trochiſci.

3. Trochiſci pro fumo cum moſcho,
F. F.

℞. Benzoin. ℔. i.
Styrac. calamit. ℥vij.
Roſar. rubr. ℥i.
Ligni aloes. ℥ß.
Caryophyll.
Santal. citr. à ʒij.
Sacchar. alb. ʒviij.
Moſch.
Zibett. ana ʒß.

M. & cum infuſione tragacanth. in ▽ roſar. formentur trochiſci.

4. Trochiſci moſchardini, alias confectio moſchardina: corpus ſine anima.

℞. Moſchi ex ▽ roſar. diſſolut. ℈j.
Sacchari albiſs. ʒvi.
Amyli ʒv.

Atterantur piſtillo, & cum mucilagine tragacanth. (ex ℥i.) in ▽ roſar. facta, f. grana inſtar hordeaceorum, quæ exiccentur in umbra, pro uſu.

N. *Sunt qui ſanguinem Draconis* ʒij. *addunt.*

Vires. *Graveolentiam oris emendant, ſi paſtillus unus ac alter in ore detineatur.*

5. Bacculi pectorales,
F. F.

℞. Spec. Diatragac. frigid.
Diaireos ſimpl. ana ʒi.
Rad. Liquirit. ʒß.

Sacchar. albiſs. ℨvi.

Cum mucilagin. tragacanth. F.Bacul.

Vires. *Tuſſim leniunt, aſperitatem demulcent.*

6. Trochiſci Prophylactici cum Mithridatio. F.F.

℞. Boli armen. in ſucco citri infuſi & exiccati. ℥i.
Corall.rubr. præpar. ℥ij.
Raſur.c.c. ℨi.
Succin.alb. ℈ij.
Rad.Tormentill.
Pimpinell.
Imperator.
Angelic.
Zedoar.ā ℨij.
Cinamom. ℨij.
Croc. ℈j.
F. Pulvis ſubtiliſſimus

℞. Hujus pulveris. ℨij.
Mithridatii opt. ℨi.
°o° Cinamom.
Angelic.ana gutt. i.
Sacchar.albiſs. ℥iij.

Cum infuſione G.Tragac.in ▽ angelicæ facta, F.Trochiſci.

Vires. *Frequentes hic in uſu ſunt ad peſtem præcavendam.*

Hujus quoque loci ſunt, candelæ & baculi fumales, quæ fiunt ex pulveribus odoriferis, impaſtatis mucilagini Tragacanth.Styrac & ſimil. uti trochiſci pro fumo, à quo non differunt, quo ad modum fiendi

Sic ſunt

7. Candelæ fumales, F.F.

℞. Benzoin. ℥xvi.
Lign aloës.
Rhod.
Santal.citrin.
Ladan.ana ℨiv.
Oliban.
Maſtich.
Garyophyll.ā ℥iij.
Sacchar.alb.℔.ij.
Carbon.tiliæ ℔.iv.ß.

F. Omnium pulvis ſubtiliſſimus & cum mucilagine tragacant. in ▽ roſar.majoran.& cort.citri facta, formentur candelæ, addendo parum ſtyracis liquid.& terebinth.

8. Maſſa ſeu baculi pro fornace.

℞. Benzoin.
Storac.cal.ā ℥i.
Ladan.opt. ℨvi.
Balſam.indic. ℨiij.
Lign.aloës ℨiij.(præſtat Extract.
Moſch.Alexandr.
Zibett.ana ℈j.M. ſ. a. f. Maſſa.

Formenturque inſtar ceræ Hiſpanicæ bacilli fornaci affricandi.

CAP.

Caput LXXXVII.

De Balſamis Inunctoriis, Linimentis, Unguentis.

BAlſami Inunctorii, Linimenta & Unguenta, vix præparatione, & ferè, non niſi conſiſtentia, inter ſe differunt, quam illi liquidiorem habent inſtar mellis; iſta paulo duriorem, ac vix fluidam; hæc craſſiorem adhuc, minusque fluidam: ubi tamen notari velim, in praxi plerunque Linimenti ac Unguenti nomina confundi.

Materiæ ex quibus parantur, ſunt olea, butyrum, adipes, ſeva, medullæ, reſinæ, mucilagines, ſucci; ut & res aliæ, quæ aptæ ſunt dictis materiis, vel ſub forma pulverum immiſceri, vel in iisdem colliquari, &c.

N. 1. *Sumitur ad Olei* ℥ *j. pinguedinis ferè*
- ʒ *j. vel iij. in linimentis*
- ʒ *j vel iß. in balſamis*
- ʒ *ijß vel* ℥ *ß in unguẽtis*

addita inſuper pulveris, ʒ *j. &c.*

N. 2 *Balſami ob molliuſculam conſiſtentiam Cera carent. Linimenta vel nihil, vel parum admittunt, (ſcil. ad Olei* ℥ *j. Ceræ* ʒ *j.) Unguenta vero uti conſiſtentiam requirunt craſſiorem, ita & materiam volunt duriorem, adeoq; Ceram copioſiorẽ & nonnunquam gummata.*

Modus parandi.

Recipiuntur Olea, hinc adduntur quæ craſſiorem inducunt conſiſtentiam, idque vel ſola mixtura, vel ſi opus ſit liquefactione interveniente.

N. 1. *Fieri poteſt quoque linimentum unguentumvè ex pulveribus, melle, oxymelite, ſyrupo & ſimili ſuſceptis, in forma ſcil.* Electuarii.

N. 2. *Succi aquei ſi addendi ſint, coquendi illi ſunt cum oleis ad humiditatis illius aqueæ conſumptionem, cujus indicium eſt, ſi inſtilletur guttula ſuper prunas ſine ſtrepitu.*

Balſami uſitatiores ſunt.

Balſamus Balſaminæ. 1.
Hiſpaniæ, 2.
Hyperici magiſtralis 3.
Mirabilis ſ. compoſ. 4.
Uterinus, 5.
Vulnerarius, 6. 7. 8. 9. 10.

Linimenta uſitatiora ſunt.

Linimentum ♄ i, id eſt, Balſamus ♄ i, dictus, 11.
Linimentum de Amianto,
dentifricium, 13.
Errhinum, 14.

Unguenta uſitatiora.

Unguentum
Agrippæ Meſuæ, *Aug.*
Ægyptiacum, A.
Alabaſtrinum, *A.*
Album. Avicenn.
Album Camphoratum, *A.*

Unguentum
Altheæ ſimplex, Dialthæa, 1.
compoſitum, A.
Anodinum, Cord.
Anodinum, 15.
Anodin. Podagricum, Croll, 16.
Apoſtolicum Avicenn. A.
Aregon. A.
Arthanitæ majus
minus
Aureum, Meſuæ
Baſilicum
de Bdellio
Butyraceum nervale, 17.
de Calce
ad Carunculas penis.
de Ceruſſa Avicen.
Citrinum
Clyſmaticum
Comitiſſæ
Cardiacum 18.
Cordiale, 19. 20.
de Cyclamine
de Cynogloſſa
Fuſcum
de Glycyrrhiza.
ad Hæmorrhoides
Noribergenſe.
Infrigidans Galeni
Jovis ſ. de Verbena
de Lithargyrio
Martiatum magnum
parvum
Mercuriale
de Minio camphoratum
Narcoticum, 21.
Nervinum

Unguentum
de Nicotiana
Nihili ad Oculos.
Ophthalmicum, 22.
Pectorale
Pediculorum
ad Perniones. 23.
Pomatum
Diapompholygos Nihili,
Nicolai, A.
Populeum
potabile
Reſumptivum
Roſatum
Rubeum camphoratum
ad Scabiem, 24.
Spleneticum,
de Succ. Arantii.
Sympatheticum, 26.
Terebinthinæ, 27.
ad Tineam
de Tutia
ad Vermes
Violatum
Viride Reginæ.
Viride potabile. Butyrum Viride, 28.

1. Balſamus balſamina ſic fit.

℞ Fol. florum & fructuum balſamin. ana ℥iv.
Rad. conſolid. major.
Ophiogloſs. an. ℥ij.
Ariſtol. rot.
Zedoar. an. ℥ß.
Viſci in folliculis Ulmi reperti ℥iß.

Succi

Succi aſtacor.
Fol.pervinc.&
Sanic.an. ℥j.
Infund.in Ol.oliv.q.ſ.& inſolentur. Colato oleo ad libr. ſing. adde Ol.vernic.liquid.℥j.

Hic balſamus inſeruit nervoſis partibus vulneratis aut ambuſtis, dolorem hemorrhoidum ſedat & mamillarum inflammatarum, addito campho. ſātillo, cicatricibus delendis prodeſt cum ol. ovorum mixtus.

2. Balſamus Hiſpaniæ.

℞.Olei vetuſtiſs.℥iv.
Hyperic.℥ij.
Terebinth.puræ,℥viij.
Frumenti integr.℥iß.
Rad.card.bened.
Valerian.ā ℥i.
Thur.pulveriſat.℥ij.

Radices & Herbæ craſſo modo contuſæ, ponantur in olla, infundanturque in Vini albi generoſi, q.ſ. ut omnia in Vino mergant, per ♂ (2.) hinc adjiciantur oleum & frumentū, coquanturque omnia ad Vini conſumptionem. Mox facta forti expresſione, addatur Terebinth. & Thus, & iterum parum ebulliant, ſerventurque in vaſe vitreo.

Vires. *Sanat vulnera partium etiam nervoſarum ſpacio, ut ajunt, viginti quatuor horarum.*

Modus utendi talis eſt.

Abluto prius vulnere Vino albo frigido, ſtatim inungitur totum vulnus oleo prædicto calente: quod ſi hoc commodè fieri nequeat, per ſyphonem intra vulnus, tanquam per clyſterem immittitur & confertim labra vulneris ad mutuum contactum adducuntur ligatura, aut ſutura, aut glutine: deinde partes circumſtantes prædicto oleo ſimiliter inunguntur. Supra vero vulneris labia jam reducta, linteum imponitur, prædicto oleo madens, & ſupra hoc aliud Vino nigro expreſſum, mox alia lintea ſicca: deinde faſcia ſuperligatur. *Vide Hieronymum Fabricium ab Aquapend. ſecundo Opere Chirurg. part. 2 c. 7.*

3. Balſamus hyperic. Magiſtralis. ſ. oleum hyperici magiſtrale.

℞ Ol.oliv.℔.i.
Vini rubr.odor.℔ß.
Lumbricorum ſale comuni aſperſorum ℥iv.
Therebinth. Venet.℥ij.
Granorum matur. Matriſylv. ſeptembri collect. M ij.
Florum hyperic. p. iv.

Inſolentur per æquinoctium æſtivum aut paulò poſt, colato liquori adde ſpiritus thereb. in quo ſalis ♄ni quantum capere poterit ſolutum ſit ℥ij.
Ol.myrrh.℥j.M.

Per ſe vulnera curat.

4. Balſamus mirabilis ſive Compoſitus.

℞ Balſam. Momord. ſeu Balſamin. ſequent. ℥iv.

♀ per ∾um thereb. extract. ʒiß.
Ol. hyperic. magiſtral. ſeq. ℥ij.
Tinctur. ♂tis
Magnetis alb. pulveriſ. ana ℥ß.

Digerantur per menſem. Inſtillentur guttulæ aliquot in vulnus calidè, appoſito deſuper Empl. dia♀ Rulandi. *Ex communicatione S. Cloſs.*

5. Balſamus Uterinus.

℞. Galban. puriſs.
Serapin. elect. ana ʒvi.
Aſ. fœtid. ʒß.
Ammoniac. ʒi.

Diſſolve in oleo deſtillato Juniper. & Terebinth. addendo olei Lauri ſtillat. ℈ß. ſuccin. ʒß. M.

Vires. *Uteri ſuffocationes inſigniter ſiſtit, menſtrua ciet, ſi umbilico inungatur, vel abdomen deorſum eo confricetur.*

6. Balſamum vulnerarium, Crollii.

℞. Flor. Hyperic. ℔. i.

N. *Colligantur cum Solis ortu, balſamico tempore, in exaltatione, videlicet circa Feſtum Iohannis ante novilunium.*

Flor. Cheiri.
Centaur. min.
Chelidoniæ
Prunell.
Chamomill.
Rad. Ariſtoloch.
Conſolidæ mediæ vel majoris, à ℥iß.
Roſar. rubr. ℥iiß.
Mumiæ tranſmar.
Myrrh.
Thuris à ℥iß.
Maſtich. ℥i.
Storac. liquid. ℥ij.

Inciſis incidendis & tritis terendis F. infuſio in 🜄 boni, ℔. viij. ☌ aliquot, hinc decantetur cum forti expreſſione. Spiritui huic tincto, (niſi velis majoris efficaciæ ergo reiterare infuſionem florum,) addatur olei olivarum recentis, quod ſupra ramenta pinguia abietina per octo dies, in digeſtione ſtetit, ℔. v. Terebinth. claræ commun. & reſinæ laricea lotæ in 🜄 hyperic. ℔iß.

Iterũ per ☌ 14. omnia digerantur: ultimo abſtrahatur 🜄 in MB. tunc balſamum manebit in fundo rubeũ, inſtar ſanguinis.

Vires. *Balſamum eſt ad vulnera & punctiones ſanandas efficaciſſimum. Confert & in omnibus tumoribus, inflammationibus, contractis & contuſis membris, rupturis oſſium.*

Uſus idem qui præcedentis eſſe poteſt.

7 Balſamus vulnerarius.

℞. Galbani
Ammoniac.
Bdell. à ʒß.

Macerentur in 🜊 per ☌ 3. hinc colentur & inſpiſſentur ad conſiſtentiam mellis.

Poſtea.

℞. Myrrh. rubr.

Maſtich.

Maſtich. el. ā ʒß.
Oliban. ℥i.

Pulveriſata ſolve, coquendo igne lento in Ol. Olivar. ℔. i. oleum ſc. per vices affundendo, ſemperque agitando, donec poſteriora hæc bene fuerint eliquata.

Tandem gummata illa priora inſpiſſata (uti dictum,) admiſce ſimili modo agitando, & dein recens oleum olivarum per vices affundendo, donec & altera quoque ℔. olei adjecta fuerit, & Balſamus aliquid flavedinis contraxerit.

Vulnera recens punctim & cæſim facta, citiſſimè curat.

Uſus idem eſt qui præcedentium.

N. *Fortior erit in mundificatione vulneris, ſi æruginis* ℥ j. *addideris, & per menſem inſolaveris, quâ ratione fæces ſubſidentes repei queunt. Hartm. in praxi.*

8. *Alius Balſamus Vulnerarius.*

℞. Ol. olivar. ℥ iv.
Therebinthin. ℥ vi.
Maſtic. ʒ v.
Thur. ℥ i.
Myrrh. ʒ vi.
Galban. ℥ j.
Æ. rugin. ℥ iij.
Camphor. ʒ j.
Acet. opt. ℥ iiß.
Sp. vini ℥ ß.

Coq. ad conſumptionem aceti, Colatura ſervetur pro uſu.

9. *Balſamus Vulnerarius Metenſium.*

℞ Ol. oliv.
Sem. lini purif. an. ℔ß.
Laurini ℥ j.
°° Baccar. junip. ſtill. ʒß.
Garyophill. ʒ j.
Aloës ſuccotr. ʒ ij.
Thereb. Venet. ℥ ij.
Virid. æris ʒ iij.
⊕ alb. ʒ iß.

Pulveriſanda pulverentur & coquantur ſimul △ lento dum virorem acquirat oleum. F. Balſ.

Lavetur vulnus recens ſive caſim, ſive globulo ſclopetico inflictum vino tepente, deinde Balſamus ex tomento lineo, quantùm fieri poteſt calidè inſtilletur & Empl. ſtictico Croll. obtegatur pars vulnerata. Brevi admodum tempore curat, ſymptomata vulnerum, inprimis verò Synoviam arcet, morſuum venenatorum malitiam corrigit. Ex communicatione S. Cloß.

10. *Balſamus vulnerarius Samaritanus*

℞. Ol. olivarum, vel hyperic.
Vini alb. generoſ. an.

Coquantur ad ignem ad conſumptionem vini.

Vires. *Inſignis eſt ad vulnera recentia mundificanda, & conſolidanda.*

11. *Linimentum de* ♄. *Balſamus* ♄

Solve Sal ♄ i in ✳, ut optimè eo imprægnetur, hinc abſtrahe aliquan-

tulum ☧,miſceque hujus ℥viij. cum olei roſat.ʒiv.vi.&c.agitaque ut f.Linimentum.

Vires. *Confert inflammationibus, & ambuſtis illitum.*

12. Linimentum ♄i compoſitum, ſeu Linimentum de amianto.

℞. Amiant.℥iv.
Plumb.uſt.℥xij.
Tut.præparat.℥ij.

Calcinentur, deinde pulveriſata macerentur cum ☧, ac quotidie per menſem materia agitetur ſemel: poſt menſem ebullienda eſt unius horæ quadrante,ac quieſcere ſinitur,donec clareſcat.

Deinde

℞. Aceti hujus clari.
Ol.Roſac.ana.

Miſc. optimè, donec F.Linimentum.

Vires. *Miraculoſum eſt, ad tineam puerorum, & ad ulcera tibiarum ſananda. Inungitur ſcil. pueri caput totum ad ſcabiem. Ulcera veſperi inunguntur. Boëthius de Boodt.*

13. Linimentum dentifricium.

℞. Rad.Ireos ʒi.
Pumic. ʒiß.
Alum.uſt.ʒß.
Oc.♋.
Corallor.rubr.ana ʒi.

Pulveriſata excipiantur melle roſato. F. Linimentum.

14 Linimentum Errhinum.

℞. Succ.Ireos ℥
Cyclamin.
Majoran.
Betæ ana ℥ij.
Ol.Irin.ʒvi.
Elaterii gran.vij.cum Cera.
F. Linimentum.*Crato.*

15. Unguentum C. C. Anodynum Guilhelmi Simonidis.

℞. C.C. dimidium minutim inciſum ponatur in cacabo vino pleno, addito ſemper vino q.ſ.bulliant ad vini conſumptionem. Deinde abjecta craſſiore C.C. parte, medulla remanens fricetur manibus,adde poſtea

Ol. Abrotan.
Hyperic.
Aneth.
Scorpion.
Lumbric. terr.
Nucum
Laurin.
Rut.
Spic.
Sabin.an.℥ß.
Axung.human.℥iß.
Caſtor.ʒii.
Nitri ʒ i ß.
Euphorb. ʒ.
M.F.l.a.Unguent.

Vires. *Summe prodeſt in doloribus ſcorbutico-colicis atrociſſimis, tum & in pareticis & podagricis,aliisque torminibus.*

16. Unguentum Anodynum in Podagra.

℞. Flor.Roſar.ſylveſtr. M.x,

Herb.

Herb. & Cortic. exterior. hyoſcyam.recent.M.vi.

Conciſa coquantur in Vini menſur. ſ. hinc exprimantur & colentur. Colaturæ l. △ ad mellis conſiſtentiam inſpiſſatæ, adde pingued. ſuill. caſtrat.℔.ij.miſce optime ad △, tandem ubi parum refrigerata fuerint; admiſce

Opii in vino ſolut. ℥i.
Croci pulv.ad magnitudinem avellanar.duarum.
Extract.flor.verbaſci.ʒß.
F. Unguentum.

Vires. *Singulare eſt in ſiſtendo dolore Podagrico & Nephritico, ſi calide affectus illo inungatur.*

N. *Ubi dolori nephritico velis applicare, opera precium feceris, ſi manipul. duos vel tres baccarum Iuniperi ab initio compoſitionis cum hyoſcyamo teras & exprimas. Croll.*

17. Unguentum butyraceum nervale S. Cloß.

℞.Herb.abſynth.virid.
Majoran.
Siſymbr.
Hyſſop.
Meliſs.
Calamenth.
Orig.
Baſilic.
Hyperic.
Rut.
Calend.
Sabin.
Tanac.
Arthemiſ.
Abrotan.
Flor.Chamæm.
Melil.
Hyperic.
Bethon.
Agrimon.
Centaur.min.a.M i

Concidantur minutim & in magno fictili bull. in butyr. Majal. ℔ vii.

🜅 ℔ vi.

Per coctis herbis & conſumpto 🜅 exprimantur per torcular & coquantur ſimul cum butyro, admiſcendo ſucci nicot.depurat.℔.ii.

Thereb.lot.℔ i.
Ceræ ℥vi.F.Unguentum.

Vires: *Valet ad omnes affectus frigidos nervorum, ſpaſmum Cynicum, præſertim ſi ſpondyli cervicis & partes illæ quæ movent muſculos faciei eo inunguntur, ſi verò totum pectus & cartilago Xyphoides, tunc ſedat ſingultum, tuncque ſic præſcribitur.*

℞ Balſ.Peruvian. ʒ i.
Butyroſi noſtri ʒ ii.
🜅 ʒ i. M. omnia ad exhalationem uſque 🜅.

18. Unguentum C. r . acum, Hertzgeſpan Salb/ *F.F.*

℞. Herb. Cardiac.
Chamædr.
Malv.
Senecii
Jaceæ

Amar. dulc.
Scabioſ.
Semperviv.
Morſus gallin. ana M. ij.

Incidantur & coquantur in ℔. viij. butyri recentis, ad conſumptionẽ aquoſitatis, dein exprimantur, & F. Unguentum.

Vires. *Frequentis uſus eſt in affectu infantum, quem Cardiacam appellant. Fricant eo hypochondria & locum cardia, &c.*

19. Vnguentum Cordiale, D D. Arnold. VVeickhardi pro Officinis F. F.

℞. Ung. roſat. Meſ. ℥iij.
Ol. Scorpion. ſimpl. ℥iß.
Nuciſt. expreſs.
Stillat. cort. citri.
camphor. ana ʒ1.
Antidot. Matthiol.
Theriac. Andr. ana ʒiß.
Aloës roſat. ʒij.
M. F. Linimentum.

Vires. *Corroborat Balſamum vitæ, languidisque viribus ſubvenit, Cordi inunctum.*

20. Vnguentum Cordiale Cl. Ludov. ab Hornig.

℞. Ung. roſ. opt. loti ℥iij.
Balſam. Apoplect. ℈j.
Ol. Nuciſt. expreſs. ʒj.
Still. cort. citri. ℈ß.
Cinam. g. v.
Roſar. g. vi.
M. optimè.

Uſus idem qui prioris.

21. Vnguentum Narcoticum.

♃ Sacchar. ♄ni ʒij.
Opii ʒj.
Camphor. ℈j.
°°° expreſs. nuc. moſch. ℥j
nucleorum perſic. ʒij.
ambr.
Moſch. an. ℈j. F. l. a. Unguentum.

Vires. *Non tantùm tolluntur ardores & dolores Capitis, ſed etiam ſuaviter conciliatur ſomnus, ſi utraq; tempora eo illinantur.*

22. Vnguentum Ophthalmicum, F. F. D. D. de Spina.

℞. Tut. præparat. ℥ß.
Camphor. ℈j.
Aqu. roſat. alb. ʒ1.
Butyr. rec. ℥1.
Virid. æris parum.
M. F. Unguent.

Uſus. *Applicatur ciliis, in inflammatione ac rubedine oculorum.*

23. Vnguentum ad perniones muniandum.

♃ Cer. flav.
Picis reſin.
alb.
Ol. oliv. &
Sem. lin. ana ℔ß.
Sævi bovini
Vervec. liquat. ana quart. iij.
Thur. albiſs. ℥ij.
Minii ♄i officinarum ℥iv. F. Unguentum.

De quo

De quo illinatur calidè cum plumâ pernio ulceratus ſuppoſito linteolo mundo. Non ulceratus v fortiter petroleo ante △ confricetur. Tanta utilitatis eſt, ut quotannis plures iſtius Ung libras in pauperes eroget. S. Cloſs. Fiſſuras inſuper mamillarum & Eryſipelata leviora ſanat præcedente fotu cum 🜄.

24. Unguentum contra ſcabiem.

℞. Lithargyr.
Ceruſ.alb.an.℥iß.
Acet.roſac.℥iß.
Ol.roſar.℥vi.
☿is viv.℥vi.
Sal.comm.℥iij.
Butyr.recent.℥iij.
Terebinth.℥iß.
M. ſ.a.

25. Unguentum ſomniferum, F.F.

℞. Opii thebaic.℈ij.
Croc.ʒß.
Ung. roſar.
alabaſtr.ana ℥ij.
Ol.nuciſt.ʒv. ℈j.
Acet.ſambuc.parum.
F. l. a. Unguent.

Vires. *Inungitur temporibus, fronti, & cervici pone aures, ad conciliandum ſomnum.*

26. Unguentum ſpleneticum.

℞. Ol.Amygdal.amar. ℥i.
Cappar.℥ij.
Nucl.perſic.expreſs.℥ß.
Succ.Rad.Bryon.
Cyclamin.
Cicut.ana ℥ij.
Gumm.Ammoniac.in ✢ diſſolut.
Bdell.ana ℥iß.
Pulv.Cort.cappar.
Tamariſc.â ℥ß.
Fraxin.ʒvi.
Ceterach.
Summ.centaur.min.â ℥ß.
Sem.Cymin.aceto macerati, & iterum exiccati. ʒij.
Ceræ novæ,q. ſ. F. Unguent.

Vires. *Vim habet calfacientem, emollientem, reſolventem, aperientem, roborantem.*

N. *Penetrandi gratia poteſt addi ʒj. vel ij. Ol. ſpic. vel Ol. ſtillatit. abſynth. ℈ iß.*

27. Unguentum Sympatheticum, Crollii.

℞. Adip.Verris aprugn.
Urſin.ana ℥iv.

Bulliant per horam dimidiam, in Vino rubro, fundanturque ſuper aquam frigidam, colligaturque pinguedo ſupernatans.

Dein

℞. Lumbricorum lotorum pulveriſ.
Cerebri aprugni
Santal.rubr.
Mumiæ
Hæmatit.ana ℥i.
Uſneæ è cranio hominis interempti, ʒi.

F. l. a. Unguentum cum pinguedinibus illis.

N. 1. *Animalia illa quò ſeniora, eò adeps melior.*

N. 2. *Vſnea colligenda ☾ creſcente, & in bona domo exiſtente, ♀ ſcil. ſi fieri poſſit non ♂, aut ♄. Parandumque Vnguentum ☉ in libra exiſtente.*

N. 3. *Sunt qui omittunt Vſneam & Mumiam.*

Vſus.

Hoc Unguento ſanantur omnia Vulnera, (modo nervi, arteriæ, &c. non ſint læſæ.) Ungatur telum, quo vulnus inflictum, quotidie ſemel, ſi neceſſitas urgeat, & vulnus ſit ingens, alioquin ſecundo vel tertio die inunxiſſe ſufficit.

N. 1. *Telum ſervetur in linteolo mundo, & loco non nimis calido, ne damnum inferatur Patienti. Cavendum etiam ne pulvis ſuper telum cadat, nec ventus afflet in loco frigido, alioquin Patiens mirè affligeretur.*

N. 2. *Si Vulnus punctim inflictum, ungatur telum verſus mucronem deſcendendo.*

N. 3. *Si telum deſit, ſanguis ex vulnere lignello ſuſcipiendus, quod dein ut de telo dictum, tractandum. Hac ratione dolor dentium mitigari quoque poteſt, ſi nimirum lignellum ſanguine Gingivarum imbutum, eodem unguento inungatur.*

Operatio hu us Unguenti perficitur identitate Balſami, ſive ſpiritus illius Balſamici, qui in homine & cruore idem eſt. Inter hos enim ſpiritus nō alia eſt differentia, quam quod in homine Spiritus ille adhuc vitali actu vigeat, in cruore autem coagulatus ſit. Quare cum experiamur, affinitatem ſanguinis tantum poſſe, ut uno fratre, vel conſanguineo proximo, peſte correpto, & alter etſi longo viæ intervallo abſit eâdem afficiatur; quid non fieri poſſe, autumabimus, ſanguinis identitate?

28. Vnguentum Terebinthina, vulgò Eyterſälbichen.

℞. Terebinth. ℔. ij.
Vitell. ovor. num. vi.
Maſtich.
Myrrh.
Oliban. ana ℥ i.
F. Unguent.

Vires. *In vulneribus generationem puris promovet.*

29. Vnguentum Viride potabile, Butyrum viride,

F. F.

℞. Herb. Salv.
Hyſſop.
Praſſii
Menth.
Betonic.
Scolopendr.
Scabioſ.
Cichor.
Fœnicul.
Meliſs.
Veronic.
Marrubii...

Aqui-

Aquileg.
Rut.
Petroſel.
Millefol.
Centaur.min.
Agrimon.
Ariſtoloch. rot.
Plantag.c.toto ana M. ij.
Butyri Majalis, ℔.viij.

Infunde herbas omnes recentes ſuo quamlibet collectionis tempore in butyro, ſtentque donec omnes collegeris & infuderis, poſtea exprime; expreſſum coque ad conſumptionem aquoſitatis, F.l.a. Unguentum.

Vires. *Expetitur à vulgo, aſſumiturque ad ſanguinem coagulatum reſolvendum, dolores leniendos, pulmonum mucilaginem demulcendam & expellendam. Quin & extrinſecus ad dictos affectus adhibetur.*

NB. Cùm maturante prælo ſequentia medicamenta ſuis locis non fuerint inſerta, ea hìc ſubjungere placuit, quod ne ægrè feras, Lector optime, te amicè rogo. Referatur igitur ad Caput XXXIX. de Aquis reliquis, p. 152.

1. *Aqua ophthalmica.*

℞ Aq.roſar.alb.
Lil.alb.
Fœnicul.an.℥x.
Bacc.Laur.contr.ʒij.
⊖-i alb.ʒii.
Camphor.℈ij.

Bulliant in diplomate & ſtent per noctem bene clauſa, manè colentur & conſerventur pro uſu.

Ad Cap. IL. de Decoctis, p. 176.

2. *Decoctum laxativum P. de Spina.*

℞.Rad.Sarſ.parill.℥i.
Alth.
Borrag.an ℥ß.
Glycyrrhiz. ʒiß.

Digerantur hor.24 in ℔.iv. ▽æ ferventis. Dein coquantur ad ℔.iij. Poſtea adde

Rad.Polypod.℥ß.
Epithym.ʒiij.
Fol.Sen.el.℥ß.
Agaric.troch. ʒiß.
Mechoacan.opt.ʒii
Flor.Borrag.
Bugloſſ.
Violar.an.p.I.
Tamarind. ʒvi.
Paſſular.min.℥ß.
Dactyl.recent.N.iv.
Sem. Cartham. contuſ. ʒij.
Aniſ.
Fœnicul.an. ʒß.

Carvo-

Caryophyll.
Zinzib.an.℈i.

Coque adhuc parum ſ.a. dein exprimantur & colentur pro potu.

Vires: *Blande movet alvum, acresq; humores obtundit, adeoq; convenit quam maxime in doloribus colicis.*

Doſis. ℥iv. *mane, & ſi libet poſt meridiem.*

Ad Cap. LXXIII. de Pilulis, p.255.

3. Pilulæ hyſtericæ, Greg. Horſtii.

℞. Aloës ſuccotr. ʒiii.
Myrrh.opt.℈i.
Extr.cal.ar.
Card.bened.an.℈ß.
Croc.g.iii.
Rad.Gentian.
Ariſtol.long.
Dictamn.an.g.v.
Cum Rob.ſambuc.f.Maſſa.

Vires: *In impuritate uteri, & menſium obſtructione à craſſis & pituitoſis humoribus provemente, cum ſucceſſu exhibentur.*

Doſis: ʒß. *per dies aliquot continuando.*

Et ſic Finis eſto Libri Secundi.

PHARMACOPOEIÆ MEDICO-CHYMICÆ, LIBER III. DE MACROCOSMOLOGIA, SEU MINERALOGIA,

CAPUT I.

De Mineralogia in genere.

LIBRIS ſuperioribus medicamentorum tractationes generaliores fuerunt cũ ſubjunctis compoſitis, quæ non paſſa ſunt ſpeciali alicui certove nativo accenſeri, qua ratione Pharmacopœia generalis dici poſſet: ſpecialior ſequitur, qua nativa ſingula cum annexis præparatis perſtringuntur.

Pharmacologiæ ſpecialis partes ſunt, *Macrocoſmologia, Phytologia & Zoologia*. Tot enim numerantur Mundi univerſi regna: macrocoſmicum ſcil. vegetabile & animale, eaque inter ſe ſumma cognatione conjuncta.

N. *Regna hæc vocat Hippocrates,* (lib. 1. de Diæta,) *tres concentuum harmoniæ, ſimilitudine ex muſicis deſumptâ. Nimirum ſunt inſtar trium ſonorum, perfectam & abſolutam univerſitatis harmoniam conſtituentium. Baſin Macrocoſmus perhibet, qui reliquis duobus ſubſternitur ceu fundamentum, ſine quo ea nec concordare invicem, nec ſubſiſtere queunt. Regnum vegetabile refert tertiam in muſicis dictam, videlicet, ut latitudo hujus ſemitono inter tertiam majorem & minorem circumſcribitur: ita & in regno vegetabili latitudo deprehenditur, qua alia ad naturam macrocoſmicam propius accedunt, alia longius ab eodem recedunt. Latitudo hæc vegetabilium juxta Moſen triplici termina-*

tur claſſe. Prima continet germen pumilum, ſponte naſcens (דֶּשֶׁא) *Secunda herbam ſeminificam* (עֵשֶׂב) *Tertia, plantam lignoſam* (עֵץ). *Regnum porro animale, quintam & ſextam exhibet. Hæ enim uti longius à baſi recedunt, ambitumque integri toni continent: ita & regnum animale non modo longè à natura macrocoſmi diſtat, ſed & latitudine majori circumſcribitur. Sunt nimirum in hoc regno animalia aquea,* (נֶפֶשׁ חַיָּה הַמַּיִם *i. e. anima, ſeu ſpiraculum vivens aquarum.*) *Sunt & terrena* (נֶפֶשׁ חַיָּה הָאָרֶץ *i. e. anima ſeu ſpiraculum vivens terræ.*) *Eſt & Homo* אָדָם *ex Adama, i. e. terra & aqua exaltatis creatus, qui præterquam quod eſt cum reliquis animalibus* נֶפֶשׁ חַיָּה *i. e. anima vivens, inſpiratum habet inſuper* נִשְׁמַת חַיִּים *ſpiraculum vitarum, adeoque reliqua omnia antecellit.*

Macrocoſmologia eſt rerum macrocoſmicarum enodatio.

Res macrocoſmicas voco; quæcunque extra familiam vegetabilium & animalium collocantur, ſive primariæ eæ ſint, i. e. macrocoſmi membra, ſive ſecundariæ, i. e. ex perittomate macrocoſmico productæ.

N. *Conſtitutionem rerum macrocoſmicarum generalem libro primo paſſim deſcripſimus; quo Lectorem remittimus.*

In uſurpatione generaliter hic penſitandæ veniunt vires, ut & modus utendi.

Vires, *mineralibus fortiores, ac magis radicales ineſſe quam reliquis, ex eo convincitur, quod primæ origini ſint propiora, idcirco & unitiora, & conſequenter fortiora. Virtus enim unita fortior.*

N. 1. *Fortitudo hæc ſecundum latitudinem demetienda eſt, qua à primo illo principio diſtant. Sunt enim è mineralibus, quæ vel ad naturam vegetabilium progreſſa ſunt. Horum virtus ut magis eſt explicata & extenſa, ita minus fortis. Sic ſunt bitumina.*

Sunt econtra, quæ à natura Univerſali haut ita longè receſſerunt. Horum igitur virtus ut unitior, ita & fortior. Sic ſunt Salia, Metalla, & ſim.

N. 2. *Habent & vires mineralia ſuperficiarias, quæ facile in actum deducuntur, e. g. ſal vires habet, quas exercet in ſubſtantia, interna enim* ⊖*is vires non apparent, niſi ſal ſit inverſum, e. g. in ſpiritum redactum.*

Modus *utendi* mineralibus, tàm internus; quàm externus eſſe poteſt.

N. *Sunt qui uſum internum mineralium præcipue mercurialium, metallicorum & ſalinorum ex medicina deturbant, 1. Quia ſint venenata. 2. Quia ſint acria & corroſiva. 3. Quia* ὑπόστασιν *perniciosam poſt ſe relinquant.*

℞. Ad 1. *Non adhibentur quatenus venenata, ſed quatenus ſaluti conferentia, ſive hoc ſit acquiſitum veneni ablatione,*

tione, ſive correctione, &c. Conſtat nimirum rem, quo nobilior primitus fuit creata, eo deteriorem poſtmodum vi corruptionis evaſiſſe: Corruptio autem quia accidentarium eſt, eſſentiam & radicem prorſus non abſtulit, ſed occultat ac detinet ſub ſuo dominio. Exemplo ſit ſerpens venenatus, qui ſub veneno ſalutarem circumfert antidotum: adde quod nec omnia quæ veneni accuſantur, venena revera ſint.

Ad 2. *Non adhibentur quatenus acrimonia illa noxia eſt, ſed quatenus reliquis miſta intentioni Medici convenit, vel & quatenus mitigata eſt eadem & emendata: Sic ingreditur Theriacam chalcitis, ſic ornat allium culinam, &c.*

Ad 3. *Particulariter concluditur, & non niſi adverſus ea, de quibus conſtat, quod pernicioſam diſpoſitionem introducant. In his autem conſtituendis uti iniquum eſſe duco limites tranſcendere: ita temerarium reputo, mineralibus vel ſolis, vel citra neceſſitatem velle inhærere.*

Res macrocoſmicæ ſeu minerales ſunt tum primariæ, i.e. ad naturam Elemētorum ceu macrocoſmi membrorum propius accedentes, ut Terræ & Aquæ: tum ſecundariæ, i.e. è perittomate macrocoſmi prognatæ, ut: Lapides, Metalla, Metallis finitima ſeu ſemimetalla, metallica excrementa, Salia, Sulphura.

Caput II.

De Terris.

De Terra incipimus, non quatenus Elementum audit ſimplex, ſoloque conceptu comprehenſibile, ſed quatenus macrocoſmico ſemine imprægnata eſt. Mortua enim rectè à Paracelſo perhibetur, vivere autem Elemento inviſibili, i.e. vapore ſeu ſpiritu univerſali infuſo: quippe hujus virtute, terra aliâs mortua vivificatur, ſterilis fœcundatur, vegetatur, inque naturam variam, tùm mineralium, tùm vegetabilium, tùm animalium faceſſit. Ex mineralibus ſunt, quæ terræ faciem adhuc quidem retinentes, à communi tamen terra quodammodo recedunt, atque medicarum terrarum claſſes ſubeunt. Hæ pro diverſitate matricum, colorum, proprietatum, regionum vel aliarum etiam circumſtantiarum, diverſa nomina ſortiuntur. Sic dicitur 1. Ratione ſoli natalis; Terra Lemnia, Turcica, Armenia, Chia, Melitea, Strigenſis, Brunduſiaca, ſeu Bohemica, Labacenſis, ſive Wetteravica. 2. Ratione proprietatum & colorum: Terra, ☉ris, ☽ris, ♀rea, ♂ialis, ♄nina, & 3. ratione ſigni impreſſi; Terra ſigillata, &c. Nos reliquis Terrarum ſpeciebus omiſſis, Officina-

rum noſtratium terras ſolummodo enodabimus.

N. *Dicitur Arabicè Teri, Græcè γῆα vel γῆ*; German. Erd.

Vires. *Terram in genere frigidam communis ſtatuit opinio, mixa Elementorum quadruplici combinatione, quippe quâ terra per frigiditatem ad aquam accedit, aqua per humiditatem ad aërem, aër per calorem ad ignem, ignis per ſiccitatem ad terram. Verum, licet hæc de Terra dici queant, quatenus ut Elementum ſimplex illa conſideratur, id eſt, quatenus cum reliquis Elementis, Elementatorum generationem ingreditur; Attamen quatenus nobis terra offertur, minimè talis cenſeri poterit, quippe (teſte Hippocrate libro περὶ σαρκῶν, potius περὶ ἀρχῶν,) multum calidi (ſpiritus illius, de quo ſuprà) terræ ineſt, cujus vigore fœcunda ipſa redditur. Fœcunditas enim non niſi à principio ſpirituoſo procedit, eoque calido, licet in caliditate ea, maxima ſcilicet latitudo ac diverſitas deprehendatur. Quoad qualitates reliquas aſtringentis cenſetur naturæ ac putredini reſiſtentis.*

PRÆPARATA.

Præparationes quibus Terræ ſubjici poſſunt, & inde Medicamenta producta ſunt.

1. Purificatio ſeu Lotio: unde Terra lota.

2. Præparatio officinarum: unde præparata.

3. Præcipitatio: unde Magiſterium.

4. Deſtillatio: unde Spiritus, &c.

1. *De Lotione.*

Quia Terræ, ut plurimum ſabulo ac calculis ſcatent; lavari communiter ſolent, id eſt, in aqua diſſolvi, quâ ſolutione ſabuloſa ac lapidoſa ſubſtantia, utpote quæ terrâ utili ponderoſior eſt, ſubſidet. Hinc aquam terrâ turbidam decantant, exhalandoque exiccant: verùm lotio hæc, meo quidem judicio citra aliqualem, imò magnam virium jacturam fieri vix poterit; Nimirum pars quædam ſubtilis, (qua magna ex parte terræ perfuſæ ſunt) lotione illa recedit: Volatilis itidem terræ pars (quâ imprægnatæ terræ ſunt) exhalando evaneſcit. In præparationibus itaque præſtat terram crudam non lotam recipere.

N. *Non improbamus imbibitionem ſeu imprægnationem, qua terra ſucco aliquo medicamentoſo iteratis vicibus humectantur, rurſum exiccantur, atque ita viribus confortantur novis.*

2. *Præparatio.*

Præparandi modus non eſt diverſus à modo præparandi generali, c. 76. Lævigantur nimirum terræ, ſubindeque irrorantur aquâ appropriatâ (v. g. Tormentillæ,) rediguntūrque in pulpam per ſe exiccandam.

3. *Præcipitatio:* unde *Magiſterium.*

Solvi-

Solvitur Terra in Spiritu aliquo acido, e.g. Spiritu ⊖, vel ſimili, ſolutio decantatur, præcipitaturque cum oleo ♀ per del. vel cum ▽, communi largiter affuſa, præcipitatum edulcoratur aquâ fontana.

4. *Deſtillatio ac Sublimatio,* unde

1. *Spiritus ſimplex.*

℞. 🜃æ orbiculos formatos ac deſtilla igne nudo ex Retorta. *Vide infra de Terra ſigillata.*

2. *Spiritus cum Vino.*

℞. Terræ, e.g. Strigenſis, (de minera antequam lavetur,) q.v. affunde aquam deſtillatam: inde Retortæ, ac deſtilla lente, ut aliquantulum aperiatur corpus. Hinc ſuperfunde 🜈, digere & deſtilla.

3. *Spiritus Alcaliſatus ſeu Balſamus.*

℞. Terræ Strigenſis, (crudæ non lotæ,) q.v. affunde aquam tonitrualem, macera aliquot ſeptimanas ad putreſcendum. Hinc deſtilla per ✕. Ex materia ſuperſtite extrahe ⊖ idque deſtillato liquori junge, circula per menſem. Poſtea deſtilla iterum. Sic liquor ſecum rapiet Sal, nanciſcerisque ſubtilem Balſamum.

Aliter.

℞. Terræ crudæ vel lotæ, e.g. lib. xx. &c. deſtilla per cucurbitam vitream loricatam ad latus inclinantem (vel per Retortam) calore ſat forti gradatim adhibito. Primum extillat Aqua, hinc Spiritus; Spiritibus animadverſis augeatur ignis, & ſublimabitur Sal: Conjunge ſalem hunc aquæ deſtillatæ, ac deſtilla denuo ſemel ac iterum, ut poſt deſtillatum liquorem Sal ſublimetur: vel digere ſimul; ſic Balſamum habes precioſum, Cunrad. Kunraht / in *Medulla deſtillat.*

N. *In copia 🜃m deſtillare oportet, aliàs parum ⊖u nanciſceris.*

I. TERRÆ ARGILLACEÆ, ſeu SIGILLATÆ.

Omnibus Terrarum generibus laudem merito præripit argilla, quæ à ſigillo quo ferè notata venditur, ſigillata dici ſolet, Arabicè Terimachtim. Germ. Siegel Erd. Hanc varii generis Officinæ exhibent.

Sunt enim Terræ ſigillatæ, 1. Turcicæ (Turcicis Characteribus inſignitæ) quas pro Lemniis terris communiter venditant, cum veræ terræ Lemniæ Galeni minimè reſpondeant: Verum enimverò ſi ſint qui Terram ſigillatam in placentulis cinericei coloris conſtantinopoli advectam, pro vera Terra Lemnia uſurpare velint, utpote quæ inter modernas præſtantiſſima ſit, ipſis bellum propterea non indicam.

2. Eſt Terra Melitea, ſic dicta, à Melita ſeu Maltha Inſula, in qua eruitur, alias Terra ſigillata Sancti Pauli.

3. Eſt & officinalis, terra ſigillata Germanica, eaque duplex, una dicitur Strigenſis lutei coloris, quæ in Sca-

Scapteńſula auri Swenicenſi reperitur, dicitur Officinis Terra ſigillata Strigenſis, à Striga Sileſiæ Oppido, ubi præparari ac ſigillari cœpit: dicitur & Medulla vel axungia ☉is, eò quod ♀re Solis impraegnata credatur: Altera Lignicenſis vocatur, eſtque triplex, coloris ſcil. rubei, albi & cinerei. Hanc vocant axungiam Lunæ, quippe quæ ♀e ☾æ ſit perfuſa; Item Unicornu minerale, quod viribus vero Unicornu reſpondeat.

N. *Similiter & in reliquorum metallorum cuniculis inveniuntur terræ. Sic & in VVetteravia, haud longe à Labaco oppido, ſpecies quædam terræ datur, quæ ad axungiam ☉is accedere videtur:*

Delectus; Præſtantiſſima omnium, quæ modernis in uſu ſunt, cenſetur Lemnia, rubri, hinc cineritii coloris, quæ Conſtantinopoli ad nos pervenit. Huic ſuccedere poteſt axungia Solis, in affectibus cordis, vel axungia Lunæ, in capitis & Epatis morbis: Ex Lunari autem antecellit ea, quæ cineritii coloris eſt.

Nota *Bonitatis in terris eſt, 1. ſi linguæ adhæreant. 2. ſi ſaliva aut humore humectata, in bullam ſeſe elevent, vel in* ▽*m conjecta bullas excitent.*

Vires. *Exiccat, aſtringit, reſiſtit putredini venenoque, reſolvit ſanguinem grumoſum, confortat cor caputque, ſanguinem dilatat, adeoque ciet ſudorem. Uſus præcipuus in peſte, febribus malignis, Diarrhœa, Dyſenteria, in morſibus animalium venenatorum. Extrinſecus in vulneribus malignis mundificandis, in ictu venenato.*

N. 1. *Terra Labacenſis, Terræ ſigillatæ vires æmulari videtur: ſudores largiter movet nec vi adſtringendi reliquis cedit.*

N. 2. *De axungia Solis experientia comprobavit; 1. Quod cruda, (qualis ſc. ex minera eruitur) ſæpiſſimè Epilepſiam curaverit. 2. Quòd in Philtris maxime profuerit.*

Doſis à ʒß. ad ʒij.

PRÆPARATIONES ET PRÆPARATA TERRARUM ARGILLACEARUM AC INPRIMIS SIGILLATÆ.

1. *Terra ſigillata præparata.*

N. *Ut plurimum terra ſigillata ſine præparatione vulgari in uſum venit.*

2. *Magiſterium.*

℞. Solve in Spirit. ⊕, præcipita ol. ♀. p. d. vel ▽. comm. ita Magiſterium ſub colore terræ nativo nanciſceris.

Doſis à ℈ß. ad ʒß. & ultra.

3. *Spiritus* ▽*æ ſigillatæ ſimplex.*

Deſtillatur terra, per ſe ex Retorta: Nimirum

℞. Terræ Sileſiacæ flavæ (optima eſt, quæ duobus monticulis inſignitur) lib. 1. frange in particulas duas, ac deſtilla per Retortam, igne nudo, hor. 6. vel plures, (ad ♂ integrum,) in Receptaculum capax. Primum extillat Phlegma, dein Spiritus albi-

albicantes in parva quidem copia, ſed grati acoris ac ſaporis.

N. *Terra reſtans, ejusdem etiamnū figura extrahitur, ſed qua non amplius lingua adhæret, nec ſaliva humectata in bullas exurgit.*

Uſus: *Non opus habet rectificatione, ſed in uſum venit una cum Phlegmate,*

Doſis ℈ß. *Vide Horſtium in Problematibus.*

4. *Spiritus* 🜃*æ ſigillatæ cum* 🜅*no.*

Fit macerando 🜃am cum 🜄 & deſtillando. Hinc digerendo eandem cum 🜅 atque deſtillando. Vide ſupra.

5. *Spiritus* 🜃*æ alcaliſatus, ſeu balſamus* 🜃*æ.*

1. Fit ſi cum 🜄. maceretur ac deſtilletur, & poſtea cum ſale ſuo alcaliſetur. Vide ſupra.

2. Deſtilletur ſine 🜄, floresque forti calore propulſi, cum liquore deſtillato conjungantur.

Vires. *Vires ex terra viribus judicari poterunt, præter quas vim quoque habet arthriticos dolores ſumme mitigandi, malignitatem ſcabies corrigendi, &c.*

N. *Solvit quoque* ☉.

6. *Oleum Terræ Strigonienſis.*

℞. Terræ Strigonienſ. ℔ i. Affunde aq. pluvialem deſtill. colloca in locum temperatè calidum per menſem vel amplius, & oleoſitas à corpore ſuâ ſponte ſeparabitur, & aquæ innatabit. Aquam ſepara per infundib. & oleoſitatem cum part. vi. 🜅 deſtilla & egredietur Oleum aurei coloris 🝕 ui innatans. Materiam autem inſtar perlæ albam in fundo relictam exime, cum aq. pluviâ 🜔em ut moris eſt, extrahe, hunc oleo redde, majorumque virium ergò circula, & ex 6 vitreâ in ∴ deſtilla.

Doſis gutt. vj. in vehic. convenient. in febribus malignis, variolis, calculo.

Q. F. terra ſigillata vide in Hodegetico Popp p. 120.

II. BOLUS.

Bolus terræ genus eſt, ex pallido rubrum, vaporibus ♂alibus inprimis impregnatum.

Dicitur Medicis Bolus armena, vel orientalis, eò quod ex Armenia finitimisque locis, præcipue advehatur. Præcipue dico, ne excludam & alia loca in quibus ea foditur, & ad nos transportatur, quibus nec Germania noſtra caret, unde nobis VVirtebergica uſualis eſt.

Delectus. Præſtat pura (non arenoſa) quæ in lævorem calcis inſtar affuſo humore, promptiſſimè ſolvitur ac commanducata butyri modo liqueſcere videtur. Reliquis tamen præſtantior cenſetur, quæ ex Armenia vel locis finitimis apportatur.

Vires. *Valde ſiccat, aſtringit, roborat. Hinc uſus ejus ſaluberrimus eſt in fluxu ſiſtendo, in humore inſpiſſando, in pu-*

in putredine arcenda, veneno obtundendo, &c. quâ ratione convenit in Diarrhæa, Dyſenteria, fluxu menſtruo; Catarrho, ſputitione ſanguinis. Hæmorrhagia narium & vulnerum, &c. Externus ejus uſus creber eſt in Cataplaſmatis, pulveribus aſtringentibus, &c.

PRÆPARATA.

1. Bolus armena præparata, fit modo generali.

N. *Ut de Terra ſigillata monuimus, cruda potiùs quam præparata terra armenia in uſu eſt.*

2. Magiſterium: fit ut Magiſterium terræ ſigillatæ.

III. CRETA.

Creta, Kreyd/ à Creta Inſula ſic dicta, ubi in copia invenitur, (licet & aliæ regiones quam plurimæ eâ ſcateant) terræ ſpecies nobiliſſima eſt, durior & candida.

N. *Renodæus triplicem hujus facit ſpeciem, candidam, vireſcentem & nigricantem; Verùm, nobis non niſi candida in uſu medico eſt, eoque rariſſimo.*

Vires. *Siccat, abſtergit, emplaſtica eſt.*

Uſus *ejus internus nonnunquam in ardore Stomachi eſt, externus in vulneribus; ulceribus, &c. ſiccandis.*

IV. TERRA JAPPONICA.

Eſt & terræ genus, &c. huc referatur ex fine hujus libri pag. 172.

V. MARGA.

Marga, eſt portio quædam pinguis & quaſi medulla, in ſaxis nonnullis, dum franguntur reperta, unde & Medulla Saxorum dici ſolet. Germ. Steinmarck.

Vires. *Siccat, adſtringit, conſolidat, ſarcotica eſt, tartarum ſanguinemque coagulatum reſolvit, (intus exhibita.)*

VI. OCHRA.

Ochra terræ ſpecies eſt durior, coloris flavi ſeu lutei. Germ. Ochergeel.

Vires. *Siccat, aſtringit, diſcutit, excreſcentias reprimit.*

Uſus *ejus rariſſimus eſt, & non niſi externus ac præcipue in vibicibus & colliſis, tum quoque in tumoribus duris diſcutiendis* (Emplaſtr.

VII. RUBRICA.

Rubrica terræ ſpecies eſt lapidoſa rubea, &c. dicitur & rubrica fabrilis, quòd fabris lignariis crebrò inſerviat, in ducendis lineis, German. rothe Kreide/Rötelſtein.

Vires. *Siccat, aſtringit.*

Uſus ejus Medicus eſt in Emplaſtris vulnerariis & ſiccantibus.

VIII. TRIPOLIS.

Tripolis terra eſt coloris Citrini intenſe, ſpeciesque videtur Ochræ.

Vires. *Uſus ejus in Pharmacopæia vel nullus, vel rarus eſt, niſi quod pro deſtillandis Spiritibus ſalinis, ſalibus admiſceatur, quò minus ea fluant.*

CAP.

CAPUT III.

De Aquis.

AQuæ nativæ , quæ uſui Pharmaceutico inſerviunt, tùm ſimpliciores ſunt, tùm minerales.

Præparationes utrarumque ſunt: 1. Purificatio. 2. Deſtillatio. 3. Inſpiſſatio. Hinc aquæ depuratæ, deſtillatæ & ſalia.

1. *Purificatio.*

Scatent nonnunquam aquæ craſſis & heterogeneis fecibus, unde depuratione opus habent. Depurationis hujus modi ſunt. 1. Filtratio per chartham bibulam. 2. Digeſtio, qua partes craſſiores ad fundum ſecedunt.

2. *Deſtillatio.*

Deſtillatio aquarum in genere, pro variante volatilitate, fixitateve eliciendi liquoris, erit inſtituenda in VB, MB, cinere, tum quoque in arena, convenientiora autem hîc ſunt deſtillatoria vitrea.

3. *Inſpiſſatio.*

Inſpiſſatio partem fixiorem reddit conſpicuam, quæ ſi ſalinæ naturæ fuerit, elixiviari poteſt, l.a.

Vires. *Aqua quatenus aqua ſeu liquor eſt, ſumme humida cenſetur, frigida remiſſè. Verùm quatenus aliis rebus immixtis vehiculum præbet: eatenus pro harum diverſitate qualitatibus prædita judicatur.*

AQUÆ SIMPLICIORES.

Aquæ ſimpliciores ſunt aqua 1. fontana, 2. putealis, 3. fluvialis, 4. paluſtris, 5. pluvialis, 6. nivea. Ex his uſitatior fontana & pluvia, quibus quoque 7. ros majalis addi poterit.

1. *Aqua fontana* eſt omnium puriſſima & uſitatiſſima. Puriſſima eſt, quia per terram ceu colatorium colatur. Uſitatiſſima eſt, quia ad omnia recipitur, ad quæ aqua ſine peculiari mentione alterius, e.g. pluviæ, &c. recipi jubetur.

N. *Præfertur inter fontanas quæ fluit ab Oriente ad Occidentem, quæ decurrit à montanis locis altioribus, itē quæ Viſu, Guſtu & Olfactu pura, clara, tenuis, levis, ac ſyncera deprehenditur, ut &, quæ citò incaleſcit, & citò refrigeratur, quæ Hyeme calidior; Æſtate frigidior. Aquam hanc injecto pane toſto corrigere, ægrotisque, loco potûs ſat grati concedere noſtrates conſueverunt.*

2. *Putealis* fontanâ vilior & crudior ut plurimùm habetur, eò quòd ponderoſior plerunq; ſit ac linguam magis feriens (ein hart Waſſer.) Verùm ſi ex vivis ſcaturiat ſcaturiginibus, reliquisque bonitatis ſignis abundet; illius vices ſubire haud inepta eſt.

3. *Fluvialis*; quòd radiis Solaribus expoſita fuit, magis habetur digeſta quidem quàm putealis: Verùm tamen in uſurpatione ejus, non erit inutile, ſpectare, unde originem trahat, quoque perlabatur.

4. *Paluſtris* peſſima omnium cenſetur,

ſetur, adeoque è Medicina eliminanda.

5. *Pluvialis*, eſt aqua levis, linguamque minus feriens, (iſt ein weich Waſſer) fontanæ vicaria, utimur ea ut plurimum deſtillata. Sunt qui præferunt imbres à Meridie advolantes, vel ab Oriente, utpote quas radiis Solaribus magis imprægnatas & digeſtas arbitrantur.

6. *Nivea*, pluviali affinis eſt, magisque penetrans, adeoque & ad ſudorem movendum non inefficax, quas vires naturæ ſalinæ acceptas refert, quâ præ reliquis abundat, vi frigoris condenſata.

N. 1. *Præfertur collecta circa ſolſtitium Hybernum & Æquinoctium Martii.*

N. 2. *Odontalgiam pertinaciſſimam aquea nivea fuiſſe domitam, vide Zacut. l. 1. Hiſt. med. obſerv. 46. De uſu vid. d. l. dub. 42.*

7. *Ros*, reliquas omnes ſubtilitate, adeoque & penetratione antecellit: Conſtans liquore volatiliori, ſaleque acriori, præfertur majalis.

PRÆPARATA.

Aquæ fontanæ plerunque crudæ in uſum acceſſuntur; Meteoricæ autem plerumque deſtillatæ. Præter has ſunt qui & Eſſentiam ſeu Spiritum alcaliſatum inde parant, idque mediante deſtillatione & ſaliſicatione.

Deſtillatio.

℞. Aquæ pluvial. vel niveæ bonam quantitatem, deſtilla ex cucurbita vitrea leni MB calore, ut ſolummodo pars ſpirituoſa colligatur, hinc ſubſiſte. Alii, ut eò felicius pars ſpirituoſior à reliqua ſequeſtretur, præmittere ſolent digeſtionem ſeu putrefactionem, (per menſem 1. aut 2.) in vaſe Herm. clauſo, qua fit ut non modo feces ſubſideant, ſed & liquor quodammodo ad ſequeſtrationem diſponatur.

Hinc paratur

Spiritus alcaliſatus, ſeu Eſſentia

℞. Spiritum jam elaboratum; adde ⊖, circula ſimul vaſe Herm. clauſo, per menſem.

Saliſicatio.

℞. Aquæ quantitatem maximam (menſur. 20. 30.) exhalet aliquantulum, (ſi opus ſit interpoſita filtratione,) hinc reponatur, evaporetque ad ſiccitatem: ſic nanciſceris feces ſalſedine imprægnatas. Elixivia crebris ſolutionibus, habebis ſal purum.

N. 1. *Sunt qui feces calcinant, ſed metuo ne quid pereat. Continet enim & ⊖ volatile.*

N. 2. *Sunt & qui ⊖ volatile ex ſpiritu ſibi ſpondent, ſed ſucceſſu mihi irrito.*

N. 3. *🜄 illa reſidua ex evaporatione, ſuper 🜍 pellatur, oleum quoque ſupernatans exhibet, ſed parum.*

Tartarum Philoſophicum S. Cloſſ.

Ros vel aq. pluvia levi artificio reduci-

reducitur in ▽ ſubalbam, ſi ſcil. matracium rore ſemiplenum H. S. immergatur in Aq. Thermalem calentem vel rerrò clibanum aut in hypocauſti ergaſtulo digeratur longo temporis intervallo, ſic n. de die in diem vi △ lenti atque continui generantur Atomi ſplendentes, quæ ad fundum vaſis agglomerantur, & à cæruleâ aq. ſupernatante ſeparari debent.

Spiritus aq. pluvialis acidus & ardens Ioh. Fabri.

Imbibe hanc ▽am decima parte alterius aquæ pluvialis, digere dum ſpiſſeſcat, idque ſepties reitera, habebis materiam pinguem & ad ſyrupi conſiſt. accedentem, è quâ △ ⊣E primo ∽um acidum, deinde △ ∴ ∽um igneum propelles. Utrumque rectifica & ſuper ☉ ſive gummi reſtans pluries cohoba, intercedente ſemper digeſtione, quod ſupererit calcina △ reverberii ad albedinem, & ex calce hac Sal naturæ extrahe. Jam liquores illos ſali fixo reaffunde, digere, congela in MB, tandem ſublima in ſalem cryſtallinum, quem in matracio H. S. furnoque ſecreto interram fixam rubentemq; figere non dubitabis.

Hanc pro Panaceâ Univerſali habent plures Philoſophi.

Aquæ minerales.

Sub aquis mineralibus comprehendimus acidulas & thermas, quæ nihil aliud ſunt, quam aquæ mineralibus eſſentiis in terræ abyſſo imprægnatæ.

Duo ergo & his inſunt; Mineralis ſc. ſubſtãtia, ceu pars potior, & Phlegmaticus liquor, ſeu aqua, ſubſtantiæ illi Minerali vehiculum præbens.

Mineralis illa eſſentia nihil eſſe videtur aliud, quam Spiritus mundi in terræ gremio conceptus, inibi pro varietate matricis vel locorum in hanc vel illam naturam mineralem, prout illa à natura naturante naturata fuerit, tranſplantatus, aqueoque liquori ceu vehiculo commixtus.

Eſtquè ſubſtantia hæc mineralis varii generis, metallina, ſalina, bituminoſa, terreſtris, &c. tùm ratione volatilitatis; fixior, volatilior, &c.

Vires. *Vires aquarum mineralium, pro diverſitate commixtorum mineralium decernenda, in quibus tamen, cum impoſſibile ſit, in accuratam earum devenire mixtionem, experientiæ potiores partes dandæ ſunt.*

Cap. IV.

De Lapidibus in genere.

Lapides ſunt corpora terrea, dura, inductilia, vi lapidifica ex materia lapideſcente, id eſt, viſcoſa terreſtri ſeu tartarea, coagulata.

N. *Generantur lapides ex perittomate ſalino-terreſtri, quod in nutritione*

rerum redundat, viqueſua lapidifica in duritiem lapideam coagulatur.

Suntque vel precioſiores, vel minus precioſi: Illi gemmæ nomen adſciſcunt, præcipue ſi diaphanæ fuerint; hi nomen lapidis retinent.

Præparata.

Præparationes ſeu operationes, quibus lapides in uſum Medicum veniunt, præcipuæ ſunt. 1. Pulveriſatio & præparatio in ſpecie ſic dicta. 2. Calcinatio, cui ſubjunguntur. 3. Solutio, Coagulatio, & Purificatio ſeu Edulcoratio. 4. Liquatio ſeu Deliquium. 5. Deſtillatio ſeu Volatiliſatio. His accedit interdum 6. Syrupiſatio.

N. *Integrum & inſignem tractatum de lapidibus conſcripſit Nobiliſs. Anſelmus Boetius de* Boodt/ *Medicus Rudolphi Secundi, quem in deſcribendis lapidibus potiſſimum ſum ſecutus. Præter hunc inſeruit Cunradus* Khunrath/ *medulla ſua deſtillatoriæ, integrum ferè Tractatum de Lapidibus precioſis ac minus precioſis, utrorumque præparationibus ac facultatibus, part. 1. tr. 10.*

I. Pulveriſatio & Præparatio.

Pulveriſatio lapidum commodiſſima fit primù tritura, quam dein ſuſcipit lævigatio. Præparatio fit ſi inter lævigandum ▽ conveniens ſtillatitia aſpergitur, inque pulpam maſſa redigitur, in umbra exiccandam.

II. Calcinatio.

Calcinatio cui lapides ſubjiciuntur, vel miniſtra eſt, vel principalis. Miniſtra eſt, qua lapides ad principalem illam ſuſcipiendam, diſponuntur; diciturque ſtricte loquendo calcinatio. Principalis eſt, qua lapides propius in uſum Medicum veniunt, dicitur ſolutio potius quã calcinatio, adjunctamque habet coagulationem, cum annexa edulcoratione.

Calcinatio qua lapides ad ſolutionem diſponuntur, perficitur vel ignitione tum ſimplici, tum reſtinctoria, vel corroſiue, eaque aut cum ⊖, aut cum ♀e, &c.

Ignitio ſimplex fit, ſi lapis vi ignis nudi, tum liberi, tum reverberio incluſi comburitur, donec in calcem redigi queat. Exemplo ſit calcinatio illa vulgaris lapidum calcinariorum, unde calx viva murariis expetita

Ignitio reſtinctoria: quando lapis ignitus in liquore aqueo extinguitur, idque vicibus repetitis, donec in calcem redigatur.

N. *Eſt & alius modus calcinandi: Nimirum pulveriſati miſcentur cum duplo carbonum pulveriſatorum, (præſtant fagini) inque fornace figulina ♂ 24. ✠bulo cooperculato cremantur.*

Corroſio 1. cum ⦶: Lapis groſſe (ſaltem) ad minimum contuſus, miſcetur cum ⦶i portione æquali, duplo, triplo, plus minus, ignique committitur fortiſſimo, ut ⦶ fundatur & concremetur.

N. *Peragitur & hoc modo: Nitrum funditur primum, hinc fuſo ſuperinjicitur*

tur paulatim lapis calcinandus pulveriſatus.

Corroſio 2. cum 🜍e: Lapis cum 🜍is duplo, triplo, ter, quater, pluriesve in 🝧bulo aperto ad 🜍is exhalationem uritur.

N. *Præſtat 🜍r vivum, vel flores 🜍is adhibere.*

De Calcinationibus hic notandum in genere.

1. Siquidem calcinationes id finis præ ſe ferunt, ut lapides fiant ſolubiles, parum intereſt, utrum uno pluribusve calcinationum modis finem dictum conſequaris. Sic perficiunt calcinationem alii uno calcinationis genere (v. gr. Baſilius ignitione ſola Corallia calcinat:) alii duobus, (ſic calcinat Crollius gemmas, &c. 1. Cum 🜍e. 2. Cum 🜕e. Kunraht *è contra, 1. Cum 🜕. 2. Cum 🜍e: alii præmittunt quoque calcinationem ignitionis & præcipue reſtinctoriam.*

2. Si quid indiſſolutum remanſerit, denuo calcinandum eſt, idque vicibus toties repetitis, donec tota ſubſtantia, rejectis fecibus ſit diſſoluta.

III. Solutio.

Solutio Lapidum tàm precioſorum, quàm vulgarium variis poteſt adminiſtrari menſtruis, quibus lapides ut plurimum calcinati injiciuntur, locoque tepido reponuntur, ac ſubinde ſ.a. id eſt, toties repetitis novi menſtrui affuſionibus & decupelationibus, donec opus fuerit, & nihil amplius ſolvatur.

Menſtrua idonea ſolutioni vide ſis in ſolutione Coralliorum, præcipua tamen ſunt 🜊 vulgare ac inprimis alcaliſatum, terebinthinatum, 🜊 mellis, Spiritus 🜖-i, 🜕is, Ol. 🜍 per C. &c.

Coagulatio.

Coagulatio ſolutorum lapidum fieri poteſt, vel menſtrui abſtractione, vel ſolutionis præcipitatione.

Abſtrahitur menſtruum, tùm evaporando, tùm deſtillando.

Præcipitatio fit inſtillatione 🜔 fuſi, Ol. 🜿 p.d. &c.

Edulcoratio fit iteratis ſolutionibus, ac coagulationibus, vel ablutionibus.

N. *Purificatio, quo ſæpius iteratur, eo ſal præſtantius ac purius evadit.*

IV. Liquatio.

Liquatio ſeu diſſolutio per deliquium fit, quando Sal lapidum in vitrea marmoreave patina, vel ſimili, in locum humidum exponitur, ut in liquorem diſſolvatur.

V. Volatiliſatio.

Volatiliſatio fit: ſi ſalia ſæpe ſolvantur coagulenturque; atque tandem cum 🜅 (vel ▽. deſt. appropriata ſeu quod melius cum Spir. herbæ appropriatæ) ☌ ℘ 14. in fimo equino digerantur, multotiesque per cucurbitam humilem vel retortam deſtillentur, quippe poſt quamlibet putrefactionem aliquid 🜔is cum menſtruo aſcendit.

N. 1. *Deſtillatum hoc conſtans ex*

Menſtruo ac Eſſentia lapidis, (id eſt, ex ſale lapidis volatiliſato) dicitur Elixir: verum ſi Menſtruum calore (leni) abſtractum fuerit, remanet Eſſentia in fundo.

N. 2. *Præſtat Vini Eſſentiam cum ſalis liquore conjunctam, ſine ſeparatione aſſervare, quippe utraq; ſeſe mutuo perficiunt, adeoque vis ſalis reſolutiva, qua calculum ſeu ♀m reſolvit, Eſſentiæ illius vinoſæ viribus exaltatur; quin & Vini Spiritus fit magis penetrativus, & ad calculi reſolutionem operativus.*

VI. Syrupiſatio.

Syrupiſatio fieri poteſt, ſi ſolutionem (factam cum ſucco aſſumptioni internæ idoneo; v.gr. ſucco citr. berber.) cum ſaccharo in ſyrupum redegeris, affuſa ſi libet aqua ſtillat. conveniente.

Operationibus hiſce fiunt ex Gemmis.

1. Gemmæ Præparatæ.

Præparantur modo dicto; lævigando, ſubindeque irrorando, cum ▽. cordiali (roſarum, bugloſſæ, & ſim.

2. Sal.

Gemmæ calcinatæ ſolvuntur interveniente digeſtione in ⚹ vulgari (vel terebinthinato:) ſolutiones filtrantur: hinc abſtrahitur menſtruum, ſalque relictum purificatur eluendo cum ▽ deſtillata. Croll.

N. 1. *Sunt qui malunt ⚹ à ſexta parte cineris herbæ Kali ternis cobobiis deſtillatum. Nimirum hoc ſubdulce nec adeo mordax eſt. Hartm. in Croll.*

N. 2. *Calcinatio hic fit, vel ſola ignitione, ſcilicet uſtione; vel corroſione. Placet hic modum Crollii inſerere, qui eſt: Gemmæ lævigata cum ♀ an (flor ♀) ter quaterve comburuntur, idque igne rotæ ✝buloque operculato: ultimo tegitur totum crucibulum carbonibus. Calx gemmarum lotione à ♀re repurgata miſcetur cum ⦶ ana & calcinatur denuo in tigillo clauſo igne rotæ ut fluant. Tandem abluitur optimè ⦶, calxque gemmarum exiccatur. Sic parata eſt ad ſolutionem.*

N. 3. *Si quid indiſſolutum manſerit, id nova calcinctione comburendum & ſolvendum, idque toties, donec tota fere gemmarum ſubſtantia diſſoluta ſit.*

3. Magiſterium.

Præcipita ſolutionem dictam cum Ol. ♀. p. d. vel Spir. ⊖-i.

N. *Fiunt quoque Magiſteria gemmarum, ſolvendo eas in ſpiritu ⦶, vel Salis Naturæ, & præcipitando cum Ol. ♀i. Vide Quercet. in Pharmac. reſt. cap. 24. & 26.*

4. Oleum gemmarum ſeu liquor.

Sal Gemmarum optime ſolutionibus ac coagulationibus purificatum reponitur in cellam ſupra marmoream tabulam, ut liqueſcat.

N. *Felicius fit menſibus Iulio & Auguſto, Croll.*

5. Tinctura ſeu Eſſentia: Sal gemmarum exaltatum.

Liquori ſive Oleo (Magiſteriove) gem-

gemmarum affunditur 🜄 alcoliſatus. F. Extractio ſ.a. ſeparatur ſolutio, abſtrahiturque menſtruum ad formam usque craſſiorem: Hartm. *Quercet. in Pharmac. reſt. c. 24.*

6. Oleum per deſtillationem: Eſſentia elaboratior.

A liquore gemmarum evoca 🜄 eumque recentis 🜄 atque ⚹ terebinthinati ana. deſtilla denuo per retortam: poſt evocatum menſtruum prodeunt ſales in forma Olei. *Hartman. in Croll. ſect. de liquoribus gemmarum.*

7. Extractum Gemmarum, cryſtalli & lapidum S Cloſſ.

℞. pulv. impalpabilem cujuscunq; gemmæ, lapid. aut cryſtalli, tere cum tantundem ⊖ mar. decrepit. & reverbera vaſe tecto in furno figuli per 24. horas materiam reſolve in aqu. font. calidâ, agita aquam fortiter & quod ſolutum erit, effunde per inclinationem in vas aliud vitreatum, ita viciſſim procede aliam aq. calidam affundendo & decantando, donec calx in fundo reſtet inſolubilis, quæ novæ remixtioni & reverberationi erit ſubmittenda. Decantatas a. aquas reſidere permitte, & ſepara à limo ſubſidente in illas projice guttatim ⚯ ♀ ut lacteſcant, filtra per chartam, craſſamentum illi adhærens ſepara, & limo ſuperiori permiſce, idemque de novo age præcipitando colando, dum nullum amplius limum dederit. Omnes has viſcoſas ſubſtantias in unum junctas per ablutiones plures à ſalſedine vindica, iisque ⚹ affunde, digere donec dulceſcat ⚹ abſtrahe ad ſiccitatem, reſtabit ſal griſeum, è quo Tincturam trahes cum 🜄 opt. eoque revocato per deſtillationem apparebit ſapa ſive Syrupus Lapid. aut gemmæ diſſolutæ ulterius in Eſſentiam (ſi velis) provehendus.

8 Syrupus.

Fit dicto modo ex ſolutione & Saccharo. Vide Syr. corall.

Et hæc de Lapidibus in genere, ſequuntur jam Gemmæ.

CAPUT V.

De Gemmis.

I. Chryſolithos.

CHryſolithos (*veterum*,) Topaſius (*Gemmariorum modernorum*) eſt gemma aurei coloris. Germ. Chryſolith.

Duo ipſius ſunt genera, Orientalis & Europeus; ille ut colore, ita duritie Europeum ſuperat: hic enim inſtar Cryſtalli mollis eſt, & cum aureo colore vel multum vel parum nigricat.

Inveniuntur in Bohemia paſſim.

Vires. *Naturæ ſolaris ex ſignatura judi-*

judicatur. Proinde creditur timores nocturnos & melancholiam minuere, intellectum confortare, moleſtiisque inſomniis adverſari, (ſiniſtro ſc. brachio alligatus, aut collo ſuſpenſus, auroque incluſus) alii commendant ejus aſſumptionem ad morbum comitialem.

II. Granatus.

Granatus eſt Gemma pellucida, ex flavedine rubens, ignis inſtar, miniiq; nativi vel factitii colorem ferè referens. Germ. Granat.

N. *Sunt diverſa genera Gemmarum quæ colorem ignis æmulantur, adeoque ſub Carbunculis, (quo nomine à Carbonibus ſumpto, Gemmas illas in genere vocant,) comprehenditur v. g. Granatus, Hyacinthus, Rubinus, &c. Hinc ſunt; qui Granatum faciunt Rubinum colore obſcuriore, expoſitus enim luci aut ſoli, carbonis imaginem oſtẽdit dilucidius quam ipſemet Rubinus.*

Sunt Granati alii (vel aliæ) Orientales, alii Occidentales. Orientales, ut meliores ita & precioſiores, proinde provinciam officinalem ſolis Occidentalibus linquunt. Hi ſunt tùm Hiſpanici, tùm Bohemici, tùm Sileſiaci. E quibus Bohemici reliquos antecellunt.

Vires. *Exiccant, corroborant, medẽtr cordis palpitationi, melancholiæ reſiſtunt & veneno, ſputitionem ſanguinis ſiſtunt, ♀m incorpore reſolvunt, collo ſuſpenſi iisdem virtutibus vulgo celebrantur.*

PRÆPARATA.

1. Granatus præparat. Fit l. com.
2. Magiſterium.

Igniuntur Granati & in Spir. ⊖s aliquoties extinguuntur, donec ſolvantur. Soluti, oleo ♀i, in lactis cremorem coagulantur, atque ▽ calida dulcorati poſtmodum uſui adhibentur.

N. 1. *Fieri quoque inde poſſunt & alia præparatorum formulæ ad modum generaliter datum.*

N. 2. *Sulphur granatorum Bohemicorum deſcribit Agric. tomo 2. p. 261.*

III. Hyacinthus.

Hyacinthus eſt Gemma pellucida, ex flavedine rubens, ignisq; flammas imitans. Germ. Hyacinth.

Sunt alii (vel aliæ) Orientales, alii Europei. Hi inveniuntur ad Iſeram fluvium, in confinibus Sileſiæ & Bohemiæ, ſuntque Orientalibus ignobiliores. Quoad colorem, referunt alii colorem minii nativi, aut ſanguinis admodum bilioſi: & hi ſunt præſtantiſſimi: alii rubedine Croci flaveſcũt; alii exactè oſtendunt ſuccini colorẽ, & hi viliores: alii albi pellucidi ſuccini colorem referunt; & hi omnium viliſſimi habentur.

Vires. *Vim habet cor corroborandi, & à peſte tuendi: Singulare quoque eſt ſpecificum contra ſpaſmum & contracturas. Amuletum quoque antipeſtiferum habetur collo appenſus, aut annulo incluſus. Quercet. in Ph. Reſt. cap. 26. B. de B.*

PRÆ-

PRÆPARATA.

1. *Hyacinthus præparat.*

2. *Sal & Magiſterium.*

N. *Hartm. in Pract. Calcinat cum æqu parte ☿ vivi (minera adhuc conjũctî, nõ in magdaleones redacti,) in ✠ bulo forti, cum operculo tecto, (non lutato) △ circulari: 1. lento 2 fortiori, tandem 3. fortiſſimo, donec ☿ omne exhalet, nec amplius ☿is odorem ſpiret. Hinc eluit optime & denuo cum ana ⦶ calnat △ circulari, donec in maſſam abeat in △. metalli inſtar rubeſcentem. Hinc injicitur in ▽m calidam, eluiturque optimè donec non amplius ⦶ ſapiat. Huic pulveri affundit ⁂ terebinthinatum, ſolvitq́ ſ. a. donec hyacinthi ſint ſoluti, relictis exiguis fecibus in fundo. Solutionem filtratam exhalare permittit ad ſiccitatẽ, pulveremq́ optime edulcoratum exhibet, (⊖ hyacinthi) aut cum Oleo ♀i præcipitat (Magiſterium.)*

Doſis ℈ß *vel* ℈j.

IV. Lapis Nephriticus.

Lapis Nephriticus eſt lapis opacus, variegatus, ex colore viridi, aliisq; permiſtus. Germ. Grießſtein.

Raro hic Lapis in ſe duos colores habet, ſemperque viriditatem refert; alius ſcil. viriditatem ex albedine, alius viriditatem ſubflavam, interdum ſubcæruleam; plerunque ex viridi albo, flavo cæruleo nigrove colore mixtio eſt. Poliri exacte non poteſt, ſemper enim ipſius ſuperficies pinguis apparet, quaſi Oleo inuncta eſſet.

Adfertur ex nova Hiſpania. In nonnullis etiam Hiſpaniæ locis, & in Bohemia reperitur. Tanta invenitur mole, ut pocula inde fieri poſſint. Quin imò fruſtum hic Francofurti conſpicere licuit, ultra libras 50. pendens.

Vires. *Commendatur adverſus nephritidis aut ſtomachi dolores, ſed ejus præcipua laus eſt ad nephriticos dolores, calculumque, & arenulas expellendas. Medetur his affectibus brachio vel coxendici alligatus, aut de collo ſuſpenſus. Cujus rei gratia armillas inde factas geſtare ſolent.*

V. Rubinus.

Rubinus eſt Gemma diaphana rutilans, rubensque, (exigua portiuncula eſt cærulei coloris) ac limam reſpuens. Græcè Ἀνθραξ. Arabicè Jacut. Latinè Carbunculus, κατ' ἐξοχήν. Germ. Rubin.

N. *Rubedo ipſius eſt inſtar ſanguinis, laccæ indicæ aut coloris coccei* Kermeſin.

Nobiliores rubini in Inſula Zeilan naſcuntur, alii (aliæ) qui minores in Coria, Calecut, Cambia, & Biſnagar. Optimi in flumine Pegu. Exploratur bonitas ore & lingua. Nam frigidiores & duriores, meliores reputantur. Naſcuntur in lapidea matrice roſei coloris, primumque candicant, deinde paulatim matureſcentes ruborem contrahunt. Hinc albi immaturi. Naſcuntur plerunque in eadem fodina, ubi Saphiri reperiuntur.

Vires. *Tradunt rubinum geſtatum, vel ebibitum venenis reſiſtere, ac à peſte præſervare, triſtitiam arcere, libidinem coërcere, malas cogitationes. & terrentia ſomnia avertere, animum exhilarare, corpus incolume conſervare, ac ſi homini infortunia inſtent, ea mutatione coloris in obſcuriorem ſignificare, iisq; præteritis iterum priſtinum colorem recuperare.*

PRÆPARATA.

Rubinus præparat. more communi.

VI. Sapphirus.

Sapphirus eſt Gemma cæruleo colore, pellucida & diaphana, German. Sapphir.

Sunt aliquæ colore cæruleo albidę, aliæ cæruleo ſaturo: hæ mares, illæ fœmellæ appellantur, alię omni colore carent, albæque vocantur.

Orientales inveniuntur in Calecut, Cananor, Biſnagar, Zeilan, & præſtãtiſſimæ in regno Pegu.

Occidentales, variis in locis reperiuntur, Confinia Bohemiæ, & Sileſię ſatis præſtantes ferunt. Præſtantiores tamen ſunt Orientales.

N. *Color igne facile aufertur.*

Vires. *Eſt frigida & ſicca, adſtringens, conſolidans, alexipharmaca, cordialis, ophthalmica. Proinde oculorum humiditates exiccat, inflammationem arcet & extinguit (in collyriis adhibita, aut butyro loto excepta, palpebrisq; oblinita ſuperioribus,) valet ad omnia alvi profluvia, dyſenteriam, fluxum hepaticum, hæmorrhoidum ſanguinisque rejectiones (aſſumpta cum ▽ plantag. tormentill. &c.) Ulcera interna & vulnera ſanat, cor corroborat, & lætificat, peſti omnique veneno, febribusque malignis, adverſatur; cardiacos ac melancholicos affectus quosvis lenit, tollitque, (intus exhibita.) Integra Sapphirus fronti adhibita, hæmorrhagiam ſiſtit, ac inflammationibus applicata eas extinguit. In orbiculum redacta piſi magnitudine ac perpolita oculis impoſita, pulveres, culices, & quicquid in oculum deciderit, aufert, oculos à variolis & morbis tutatur, &c.*

PRÆPARATA.

1. Sapphirus prap. fit modo comm, lævigando cum ▽ cordiali.

2. Sal.

3. Liquor ſeu oleum.

N. 1. ℞. *Sapphirum duplo pondere ♀is commixtam calcina, calcem ▽ à ſtillatitia ſæpius ablue, rurſusque exicca. Poſtea ſpiritu Vini perfunde ac macera, tùm rurſus exicca, quodque in fundo remanet, iterum calcina, deſtillaque toties, donec in Vino liqueſcat, nivis inſtar, tandem abſtrahe, & provenit ſal, quod in loco humido in liquorem ſolvitur. Boet. de B.*

N. 2. *Alii ſolvunt Sapphiri pollinem in ✳ & ſucco limonum, ſolutionemque cum alio cordiali exhibent mixtam.*

4. Eſſentia ſeu Tinctura.

Calcinatur Sapphirus bis, ac poſtea oleo ⊕-i ſolvitur; abſtracto dein oleo ⊕-i. eum 🜄 Eſſentia extrahitur B. de B.

VII. Sar-

VII. Sardius Lapis.

Sarda, Sardius Lapis eſt Gemma ſemiperſpicua, loturæ carnis, ſeu carni ſanguinolentæ ſimilis, unde & Carneolus, vel corruptè Corneolus vocatur, Germanicè Carneol.

Non omnes uniusmodi inveniuntur coloris, alii enim ſunt rubri, alii exigua ſanguinis rubedine tincti, alii ſubflaveſcentes ex rubedine.

Laudatiſſimus Carneolus in Sardinia invenitur, hinc in Epiro & Ægypto, ſed Babilonius cæteris præfertur. Indici & Arabici etiam non contemnendi, ut nec Europei. Nam in Bohemia, Sileſia, aliisque Regionibus præſtantes inveniuntur.

Vires. *Pulvis ad omnem ſanguinis fluxum propinatur. Geſtatus fertur animum exhilarare, timorem pellere, audaciam præſtare, faſcinationes prohibere, ac corpus contra venena quævis tueri. Inprimis autem ſanguinem undecunque fluentem peculiari proprietate ſiſtere; ventrique alligatus partum conſervare.*

PRÆPARAT.

Sardius præparat. modo communi.

VIII. Smaragdus.

Smaragdus eſt Gemma pellucida & diaphana, grato ſuo virore pulcherrima, omnium gemmarum fragilima. *Arabicè* Zamarrut, nonnullis Praſinus, *Germanicè* Smaragd.

Sunt alii (aliç) Orientales, alii Occidentales.

Orientales, uti ſunt virore amœniſſimi, ita & præſtantiſſimi.

Occidentales ſunt, tùm Peruviani, tùm Europæi. Hi reperiuntur in Cypro, Britannia, aliisque in locis, ſed reliquis ſunt ignobiliores.

Vires. *Omnem alvi ſanguinisq; fluxum, & præcipue dyſenteriam ebibitus ſiſtit, nec refert utrum à mordaci humore, an à veneno ortum ea habuerit: venenatis item morſibus, peſti, febribus peſtilentibus medetur.*

Doſis gran. 6. 8. 10.

Inter amuleta præcipuè commendatur ad Epilepſiam, partum accelerat, (alligatus coxæ) eundem retinet, (impoſitus ventri) Hæmorrhagiam ſiſtit, (ore conditus) dyſenterias omnes, ac hæmorrhoidum fluxum indubitatò compeſcit, (ventri adhibitus; teſte Guainerio.) Timores ac Terriculamenta arcere fugareque ac hamitritaam febrem tollere, creditur, (è collo pendulus,) &c.

N. *Frangi Smar. in coitu quandoq; experimento comprehenſum dicunt, Card.*

PRÆPARAT.

1. *Smaragdus præparat.*
2. *Sal & Tinctura Smaragdi.*

Smaragdus pulveriſatur, ac per linteum trajicitur, hinc ſuperfunditur Spirit. Urinæ, qui aliquid phlegmatis adjunctum habet, ut colorem extrahat; ſpiritu dein iterum deſtillatione abſtracto, in fundo remanet Extractnm (ſal) gryſeum, è quo tandem (citra edulcorationem) vi 🜄 extrahitur color ſeu Tinctura ſumme viridis:

abſtrahe igitur ad aliqualem conſiſtẽtiam & ſerva.

Doſis gran.10.

B.de B. Hartm. in Practic. de Dyſent. Tentzel. in Exegeſi ſua, Finck. in Enchirid.

Vires. *Dyſenteriæ & fluxibus aliis quibuscunque mirifice prodeſt, nec minus utilis eſt in cordis & capitis affectibus, Palpitatione, Melancholia, Paraphrenitide, Syncope, &c.*

N.1. *Urina quicquid poteſt, vi ſui ſalis facit: hinc non errabis, ſi ▽ ſtillatitiam convenientem ⊖ urinæ acuatam loco menſtrui adhibueris. Inprimis quoque, quia Urina ſimpliciter deſtillata, niſi ſale ſuo acuata ſit, laborem irritum facile reddere poteſt.*

N.2. *Tinctura hæc nihil aliud eſſe videtur, quam Elixyr, conſtans partim ex Smaragdi ſubſtantia, partim quoq; ex ſale Urinæ, dicta ſubſtantia commixto.*

CAP. VI.

De Corallis.

Lapidibus precioſis ſubjungimus Corallia & Margaritas, utpote quæ non modo ſubſtantiâ & viribus, ſed & præparationibus, & inde reſultantibus præparatis, Gemmis adſimilantur.

Corallium eſt frutex ſub aqua marina generatus, Græcè κοράλλιον & λιθόδενδρον. Arabicè, Baſſad, Mergen ſive Morgian, Beſſ. Latinè, Corallium, Coralium, Coralſum. Germ. Corallen.

N. *Corallia generari ex ſucco lapideſcente certum eſt: utrum autem ſuccus ille per ſe in fruticem lapideum prorumpat, vel an prius ligneam ſuſcipiat figuram, ſubindeque in lapideam vergat, vel deniq; an plantam (emortuam) ſub marina aqua repertam penetret, transmutet, adeoq; hujus figuram retineat, dubium. Dubitandi occaſionem præbet, quod frutices Coralliorum dentur, qui ex parte ligni adhuc referũt ſubſtantiam, partim Coralliorum. Nos poſthabitis ejusce farinæ dubitationibus, qualis præter hanc, & illa eſt, quam habent de fructibus Coralliorum granulatis, quos alij negant, alij perhibent: Item de induratione, quam alij fieri ſtatuunt, ſimulac Corallij frutex extra aquas eſſe incipit, alii etiam in ipſa ▽ Corallia indurari volunt: utpote quæ ſcire parum eſt emolumenti, ignorare parum detrimẽti, pergimus ad ea, quorum Medici intereſt, differentias ſcilicet, vires & præparationes.*

Differentiæ.

Corallii variæ ſunt ratione colorum differentiæ: aliud enim rubrum eſt, aliud nigrum, viride, ſubflavum, cinereum, fuſcum, aliove mixto colore ornatum. Cæteris omnibus præfertur rubrum minus nativi colore, quod maſculi nomen obtinet: & hoc recipiendum quoties ſimpliciter co-

ralli-

rallium præſcribitur ſine coloris mẽtione. Palleſcens fœminæ nomen habet. Huic ſuccedit corallium album: deinde nigrum, (Antipathes olim dictum.) Nam quod alio colore eſt, neque in uſum adhibetur, neque pro corallio vulgò habetur.

Rubrum, in India & Siene, teſte Plinio, reperitur, nunc in Mari Tyrrheno & Siculo paſſim invenitur, Neapolimque adfertur, ubi politur. Hoc antequam rubeſcat, & quodammodo maturum fiat, videtur variis coloribus tingi. Nigrum reperitur in Gallicia Hiſpaniæ. Album reperitur rarò, ſolidumque eſt, & cavitatibus caret, quibus ſignis diſtinguitur à ſpecie quadam, Hiſpanis Polo dicta, quæ in Catalonia ab iis qui corallium rubrum quærunt, inventa pro corallio albo precio viliori divenditur. Caret hoc cortice, creſcitque in fundo maris, non in ſaxis, ut rubrum corallium.

Vires. *Corallium omne exiccat, refrigerat, adſtringit, cor præcipuè, deinde ventriculum & jecur roborat, ſanguinem purificat, ac proinde peſti, venenis, febribusque malignis adverſatur, hilarem hominem efficit, (nigrum tamen Corallium homines melancholicos reddere perhibetur:) ſiſtit fluxus quoscunq; alvi, uteri, penis, (Gonorrhæam, Epilepſiam infantum præcavet, (ſi recens nato ante omnem cibũ in lacte materno gran. 10. exhibeantur,) Extrinſecus commendatur ad ulcera, quæ carne explet; ad cicatrices, quas extenuat; ad oculos quorum etiam lachrymas ſiſtit, viſumq; recreat in collyriis.)*

Doſis à ℈j. ad ʒ j.

Rutilantia Corallia ex communicatione Paracelſi amuletum exhibent celebre contra terriculamenta, faſcinationes, incantationes, venena, Epilepſiam, Melancholiam, Dæmonum inſultus, fulmina. Album appenſum, ut pectus contingat, hæmorrhagiam ſiſtit mulierum.

PRÆPARATIONES.

Operationes, quibus Corallia elaborantur, ſunt 1. *Præparatio. 2. Calcinatio. 3. Solutio. 4. Coagulatio 5. Liquatio, 6. Sublimatio:*

I. Præparatio.

Præparatio nihil à regula communi diverſum habet.

II. Calcinatio.

Calcinatio Coralliorum eſt vel Ignitionis vel Corroſionis.

Calcinatio Ignitionis eſt tum mitior, tum violentior, tum reſtinctoria.

Calcinatio mitior.

Fit igne reverberii, dando tamen calorem ſecundi gradus, ne tinctura ſeu color ipſorum ignis violentia exhalet. *Quercet. de præparat. Medic. Spagyric.*

Ignitio violentior.

℞. Corall. integror. q.v. calcina △ reverberii primum lento ut ſaltem viva flamma corallia in furno reverberii poſita, ſuperficietenus lambat. Corallia hoc modo, primo

gradu

gradu albeſcentia, tamdiu △ gradatim aucto fatiganda ſunt, donec ex albedine in flavedinem, ex flavedine in rubedínem ſummam reducãtur, corpore toto reddito ſpongioſo ac levi, id quod plerunque biduo vel triduo abſolvitur.

Sic Corallia facta ſunt habilia ad deponendam in 🜈 tincturam. *Hart. in Croll. Sen. inſt.*

N. *Si 🜔 Coralliorum proprie ſic dictum deſideras, vehementi uſtione eadem in cinerem redige, moreque ſolito, lixivium inde faciendo, ſalem elixiviando extrahe.*

Calcinatio Ignitionis extinctoria.

℞. Corall. groſſe trit. candeſcant in igne, extinguanturque multoties in 🜊 ut ſolvantur. Filtra dein abſtraheque 🜊 & conſequeris ſal corallorum per deliq. reſolubile. *Med. deſtill. part. 1.*

Calcinatio Corroſionis.

1. Cum 🜕.

℞. Coralliorum tritor. atque 🜕 ana erema, ut duodecim horis fuſa, liquoris modo fluant: vel combure ad cõſumptionem 🜕i, deinde duas horas candentia in igne conſiſtant. *Kesl. 1. cap. 8.*

Aliter.

℞. Corall. ſubtiliter trit. ac 🜕 ana M. injice per vices in retortam tubulatam candefactam cum Excipulo appoſito. Tubulum ab injectione ſtatim obtura, & cum penitus materia injecta fuerit, continuo △e hor. 18. corallia probe calcina.

Hæc adſcribitur Hartmanno, unde Tincturam feciſſe dicitur.

2. Cum 🜍*e.*

℞. Corall. trit. p. iij. 🜍 p. 1. (alii an.) calcina △ circulari per hor. 2. Poſtea ignita adhuc infunde in 🜊 (ad corall. ℥j. 🜊 ℔. 1.) vas mox operculo claudendo. Hinc digere per ♂ 14. abſtrahe, &c. *Sennert. Inſtit.*

3. Cum pumice.

℞. Corallia groſſe contuſa F. cum pumice uſto S. S. S. cementaq; in vaſe clauſo, △ reverberii, ſpatio ♂ ℘ 3. Quo opere finito pumex, relicto corpore albo, coralliorum tincturam imbibiſſe creditur. *Gans de Corall. verum impugnat idipſum Tenizel. in exegeſi, p. m. 512*

III. Solutio.

Liquores, quorum beneficio corallia ſolvi poſſunt, varii occurrunt. Præcipui tamen ſunt 🜊 commune & radicatum: ſuccus, berber. melon, citri. ros majalis, (ſpiritus ejuſdem cum ſuo 🜔 acuatus:) liquor betulæ: ſpiritus mellis, terebinthinæ, ligni guajaci, buxi, juniperi, quercus, ſummitatum alni, ſorbi ſylveſtris, ſpir. 🜔, ſpir. 🜕, ſpir. ♀, ut & 🜈 iiſdem acuatus, ſpir. corallior. ardens; Phlegma ♄i, &c.

Quinimo corallia cum 🜍e calcinata, ſimplex ſolvit ▽.

Modus ſolvendi nihil peculiare habet: Nimirum corallia in liquoris

ſ. q.

q.ſ. ſolvuntur ſ.a. donec penitus ferè ſoluta ſint.

Purificatio & Edulcoratio ſalis & Magiſterii fit plerunque ▽ deſtill. vel ſi placet, adhiberi poteris rorem majalem è tritico collectum & deſtillatum, aut aquam aliquam cordialem: *coagulantur* dein vel liquoris abſtractione, (tùm deſtillatoriâ, tùm Evaporatoriâ) vel præcipitatione.

Præcipitatio perficitur inſtillatione Ol.♀.p.d.ſpir. ⊕-i, vel ▽ deſtillatæ, vel Ol. ♆.p.c.

Reliqua operationes ex ſequentibus facilè innoteſcent.

PRÆPARATA.

I. Corallia præparata.

Fiunt cum ▽ cordiali (roſarum) l. a.

N. *In uſu ſunt præparata rubra ac alba.*

II. Pulvis Corallorum ⊕-latus.

℞ corall. rubr. præp. ℥ij. Ponantur in cucurb. affundendo aq. roſ. ℥vj. ∽ ⊕-li ℥ij. Statim ebullient & elevabuntur in bullas, quibus ceſſantibus reponatur vas in MB per horas aliquot, effundatur aq. per inclinationem, quæ erit inſipida, in fundo reperies calcem albam cum acore aſtrictorio, ſed acrimoniâ carentem.

III. Sal Corallorum.

Fit ex rubr. corall. 1. Uſitatiùs per ⚹ ut moris: vide ſupra.

2. Per ſuccum berber. & limon. *Quercetan. in Pharmacop. reſt.*

N. *Nonnulli* ℞. *Succi limonum expreſſi & depurati* ℔ij. *liquoris betulæ menſe Aprili collecti* ℔viij. *coquunt ad caſum* ℔vij. *cui denuo addendo, ſucci Limon.* ℔. 1. *deſtillant aliquoties rectificando. In hoc ſolvunt corallia, perlas, & ſimil. ſolutionemque propinant. Hartm. in Croll. de perlis.*

3. Per ſpiritum ſeu liquorem acidum Guajaci. Sic purgat optime ſanguinem in lue venerea. *Hartmann. in pract.*

4. Per ſpiritum ⊕-i.

5. Per ſpiritum ⊖is.

N. 1. *Solutiones cum ſpir.* ⊕-i *aut* ⊖*is factas, ſi citra menſtrui ſeparationẽ in uſum vocare volueris, circula aliquandiu & magnam acrimoniæ partem amittent, præcipue ſi quoque* 🜄*m affuderis.*

Vires. *Ex ſuperioribus repete.*

Doſis à gran. 6. ad 20.

N. 2. Paracelſus calcinat primo corallia leviter in reverberio cum ⦶ *ana: hinc ſolvit digerendo cum* 🜄. *Poſtea* 🜄 *abſtrahit, ſalque relictum per deliquium ſolvit, idque vocat Magiſterium, libr. 6. archid.*

IV. Sal dulce corallorum.

Calcinentur per biduum in furno figuli ad albedinem ſummam, ſolvantur in ⚹ ſequenti loco tepido per octiduum. Rubeſcet ſolutio, menſtruũ abſtrahe lento △ ad ſiccitatem usq; ſal hoc reſolve pluties in Rore majali, filtra & coagula, tandem ſiccatiſſimũ

& albiſſimum ſalem detine per 3. ſeptim. in ⊣E calidis, ut majorem acredinis ſuæ partem deponat.

N. ※ pro hac ſolutione bis aut ter cohobandum eſt ſuper herbam Kali, ita minus ſit mordax & tamen non minus corallorum, ut & perlarum ſolutivum.

V. Magiſterium.

1. Magiſterium Officinarum.

Inſtilletur in ſolutionem corall. (cum ※ factam) Ol. ♀ per d. præcipitatus pulvis edulcoretur ∇a deſtillata.

N. *Alij præcipitant cum ſpir. ⊕i.*

Vires. *Ut Magiſterium à ſale non differt ſubſtantia: ita nec viribus, nec doſi.*

2. Magiſterium butyraceum.

Solve corallia in ſpiritu magico, (id eſt, ſpiritu roris majalis, vel quod idem in ※) præcipita cum Ol. ♀ per C. præcipitatum edulcora ac digere aliquamdiu cum Ѵi, quo iterum abſtracto habes magiſterium in ore inſtar butyri liqueſcens.

Huc referri poteſt & Galreda Coralliorum. ℞. Corall. præparat. & ✱ Fiat deſtillatio ex ∴ ſic aſcendit Sal, remanebitque in fundo maſſa inſtar Galredæ.

3. Magiſterium plumaceum.

Solve ſ.a. corall. in ſpiritu non dephlegmato, deſtillato ex ⊖is & ⊙ana ℔j. formatis ſ.c. cum argillæ ℔ij. vel iij. in globulos, videlicet vel per vices injiciendo corallia in ſpiritum vel è contra corallis ſpiritum eundem per vices ſuperfundendo: decanta ſolutionem, filtra, [affundendo, ut eo commodius filtrari poſſit, ∇ deſtillatam roſatam, ſi placet:] præcipita cũ Ol. ♀ p.C. vel ſpirit. ⊕i edulcora ∇ cordiali & exicca.

N. 1. *Cum corallia velut aſcendere deſinunt, menſtruum debilitari incipit, ſubſiſte igitur & inſpiſſa aliquantulum.*

N. 2. *Menſtruum ſuperius ſi tandem igne fortiſſimo fatigaveris, aſcendit materia ſalina rubeſcens.*

Aliter.

Solve ſ.a. corall. in ſpir. ⊕. filtraque [affundendo ∇ pluv. deſtillatam,] hinc præcipita cum Ol. ♀ p.C. edulcora & exicca.

N. *Hoc modo in magiſteria præſtantia redigi poſſunt & perlæ, oſſa, cornua, (e. gr. C.C.) ungulæ, nec non cruſtacea.*

En candide Chymiæ cultor, inſignes plumaceorum magiſteriorum proceſſus gratis tecum communico, magni aliâs emptos, quos cum plurimis aliis ex communicatione obtinui Viri ſolertiſſimi Dn. Johannis Salzvvedelii Pharmacopœi apud Meno-Francofurtenſes celeberrimi.

N. *Querc. ſolvit in ſpiritu. ſalis Naturæ Pharm. reſt. c. 24.*

4. Oleum

VI. Oleum ſeu liquor corallorum.

N. *Oleum Corallorum propriè oleum non eſt, ſed liquor, vel per deliquium factus, vel per deſtillationem prolectus, de priori hic agimus, de poſteriori paulò poſt, in ſpiritu.*

Fit liquor ex Sale.

℞. Sal corallorum repone, ut liqueſcat per deliquium.

N. 1. *Liqueſcit felicius menſibus Iulio & Auguſto.*

N. 2. *Liqueſcit promptius, ſi ſolutio aliquandiu (♂ 14.) digeratur, (ut rubeſcat) ac dein (※ abſtracto) optime dulcorata, defecata & purgata fuerit, (ſolutionibus ac coagulationibus iteratis ut moris) imò ſi ulterius cum 🜈i circuletur. Verum hoc Oleũ appellandum eſt potius Eſſentia, de qua vide Cunrad. Kunrath/in Medull. d. ſtill. p. 1. p. 215. 218.*

N. 3. *Alij ℞. Corall. trit. ℔ij. Lapid. prunell. ℔ß. vel ℔. 1. calcinant fundendo ☿ 3. materiam illam tritam ponunt in cellam ad liqueſcendum.*

Doſis gran. v.

Vires. *Præter vires corallorum ſupra deſcriptas confert & in calculo.*

Doſis à gran. 4. ad 15.

N. *Vide & ſolutionem Corallorum, cap. 15 in Bezoard. ☉ compoſ.*

VII. Eſſentia ſeu Tinctura Corallorum.

℞. Salem corallorum [purificatum optime per iteratas ſolutiones ac coagulationes, vel magiſt.] volatiliſa nimirum cum 🜈 digerendo, ac deſtillando, [vide volatiliſationem lapidum in genere.] Poſtea abſtrahe leni MB calore 🜈m, ac remanet Eſſentia corallorum, quam ſi placet ex arena per retortam propelle.

Vide Quercetan. in Pharmac. reſtit. cap. 24.

N. 1. *Nihil intereſt utrum ſal receperis per ※ factum, vel per ſpirit. ⊖ vel per ſpir. phlogiſton ※.*

N. 2. *🜈i felicius eſſentiam corallorum ſecum per ※ transferet, ſi addideris aliquid camphoræ, e. g. ad 🜈i, menſur. 1. camphor. ʒß.*

N. 3. *Cunrad. Kunraht/ ſolvit & digerit 1. cum ※, quo iterum abſtracto, ſolvit & digerit 2. cum ▽. pluv. deſtillata* (NB.) *recentiſſima, 3. cum ſpir. Vini.*

Vires. *Ut præparatio Tincturarum operoſior eſt, quam ſalis ac magiſterii; ita & virtus earundem fortior.*

Doſis, gutta aliquot: vj. ad xv. & ultra.

2. Tinctura Baſilij.

℞. Salis corall. (per ſpir. ⊖) edulcoratiſſimi ʒviii. ♀is ʒß. mixta: leniter comburantur, donec ♀r conſumptum ſit: Poſtea contere tantillum camphoræ cum corallis, idque accenſo △ e abſumes, hinc edulcora & extrahe tincturam l. a. cum 🜈, abſtrahe 🜈 ad conſiſtentiam Olei.

N. *Maniaci & Melancholici hac Tinctura curati ſunt, Dn. D. Gans.*

3. Tinctura Quercetani.

Extrahe tincturam l. a. ex coralliis calci-

calcinatis, (e.g. ignitione mitiori,) digerendo vaſe H. cl. cum menſtruo cœleſti, deſtillato ſcil. cum proprio ſuo ſaccharo, (id eſt, cum rore majali, qui cum melle aëreo deſtillatus,) ad eminentiam digitor. 8. affuſo. Menſtruo demum abſtracto, remanet Tinctura in fundo. *Quercet. lib. de præpar. Med. Spagyr.*

4. *Aliter.*

℞. Magiſter. Corall. extrahe cum ♃re bezoardico ex re vegetabili profecto, (id eſt, cum 🜈i rectificatiſſimo) in vaſe H. cl. ad ignem cinerum. Poſtea ſepara & in perfectam Tincturam decoque. *Quercet. Pharmacop. cap. 24.*

5. *Tinctura Hartmanni 1.*

℞. Sal corall. (per ⚹) purificatiſſimum, imprægna ⚹ tantiſper, donec nihil iſtius ſpiritus amplius retinere velit. Sal ita imprægnatum digeratur, (♂ 20.) in MB. Poſtea deſtilletur per Ret. Reverberio clauſo vel Balneo ſicco, ita tamen, ut prius Phlegma inutile evaporet: Poſtea prodeuntes ſpiritus albicantes ſeorſim capaci recipiente excipiantur, continuando deſtillationem; donec omnes ſpiritus cum oleo rubro inſtar ſanguinis prodierint: ſeparetur ſpiritus (qui ardens inſtar 🜈) per Retortam ab oleo rubro; quod in Retorta manebit.

Hoc menſtruum (ſpiritus ſcilicet hic partim ab ⚹, partim à corallis productus) extrahit ex recentibus corallis impoſitis tincturam rubicundiſſimam, quæ ſi rurſus ab hoc ſpiritu per deſtillationem liberata, & tandem cum 🜈, vel alia aliqua 🜄 cordiali appropriata digeſta perque cohobia volatilis facta fuerit, elegantiſſima evadit corallorum Tinctura, ſuaviſſimi ſaporis, fragrantiſſimique odoris.

N. *Impregnatio illa fit hoc modo:*

℞. *⊖ Corall.* ℔ *1 ⚹ opt.* ℥ *v. deſtilla leniter, ut extillet ſolum Phlegma inſipidum; ſecunda vice affunde ⚹* ℥ *iij, iterumq; deſtilla, atq; ita perge ſingulis vicibus ⚹* ℥ *j. plus affundendo, donec tam acre ⚹ inde prodierit, perinde ac affuſum fuerit. Hart. in Croll.*

6. *Tinctura Hartmanni, 2.*

℞. Corall. calcinat. (ignitione violentiori,) q. p. injice in 🜈, vel in alcohol ſpiritus roris majalis, ac paulo poſt extrahitur tinctura, fecibus, (ſine ulla virtute) in fundo remanentibus: Tinctura hæc aliquantulum coagulata, fit rubicundiſſima, cum quadam dulcedine.

Vires. *Eſt tantarum virium, ut poſt ejus uſum aliquoties repetitum, impoſſibile ſit, ullam impuritatẽ in ſanguine totius corporis ſuperſtitem eſſe poſſe. Exhibetur in vehiculis convenientibus, à gut. 3. ad 10.*

N. *Hæc ſanè tinctura medico commendatiſſima eſſe debet, ob ſtupendas ejus vires, ut quæ cum ſpiritibus hominum magnam convenientiam habeat. Hart. in Croll.*

7. *Alia*

7. Alia Tinctura, per acetum Coralliorum.

℞. Corall. contuſ. ℔ij. eliciatur per retortam acetum, id eſt, liquor acidulus, quo prolecto urantur corallia vehemẽter, donec reddantur albiſſima: Exempta dein redigantur in pulverem, ex quo ſ.a. cum aceto illo, digeſtione leni, extrahe T. donec ※ nihil amplius ſolvere valeat, univerſiſque corallis diſſolutis, nihil præter terram inutilem remaneat. Decantatos liquores deſtilla in arena ad ſiccitatem, ut ſeparetur phlegma: Dein recipiẽte mutato, fac ut igne auctiori & ſpiritus ſublimis per ☓ propellatur, qui diligenter colligendus. Tandem relictum pulverem album ſpiritu 🜔 penitus ſolve, eundem ſpiritum 🜔 igne forti abſtrahe; corallia relicta fortisſimo igne ure, donec colorem ferè nativum recipiant. His affuſus proprius ipſorum ſpiritus tincturam prolicere dicitur.

N. *✛ ex corall. ℔ij. deſt. vix ſolutioni dicta ſufficiet.*

8. Tinctura per ſpiritum coralliorum ardentem.

℞. Corall. trit. q.v. extrahe tincturam ſ.a. digerendo cum ſpiritu corall. ardente, [vide infra,] abſtrahe menſtruum, atque extrahe denuo cum 🜅. *Gans.*

9. Alia per ſpiritum ſeu ▽ mellis.

℞. Corall. cum ⓘ calcin. etxrahe ſ.a. cum ſpiritu mellis, (vide de melle,) decanta & abſtrahe in MB, donec in fundo ſpiſſus relinquatur ſuccus, huic edulcorato, extrahe tincturam cum 🜅, habes Tincturam coralliorũ veram. *Hartm. in Croll.*

Doſis à gran. 4. ad 10. vel 12.

10. Alia per Aquam Temperatam.

℞. Sal corall. (per ſpiritum 🜔i) extrahe ſ.a. cum ▽ temperata, (ex 🜅i & ſpirit. 🜔i, vide l. 4. in Vino.) decanta, filtra & abſtrahe.

11. Alia per Phlegma ♄i.

℞. Corallia calcinata, ſuperfunde Phlegma ♄i, cum ſpiritu acuto ♄i, digerantur vaſe cl. & rubeſcet menſtruum: abſtrahe in VB, affundeque 🜅, digereque denuò, ac pelle per retortam, ſic extillabit eſſentia corallorum rubicunda: abſtrahe 🜅 ad conſiſtentiam. *Ioh. Agricola.*

Vires. *Inſigne eſt cordiale, balſamumq; nativum ſummè exaltat, Uſuq; præcipui eſt in terorre infantum, Epilepſia, & ſimil.*

Doſis gran. 3. 4. 5.

N. *Eodem modo poſſunt ſolvi corallia cruda, ſed tardius.*

12. Tinctura corallorum Holſatica.

1. Fiat tale Menſtruum: ℞. ♀i crud. pulveriſ. ℔ iv. phlegm. 🜔i (ſpir. ſuo volatili adhuc gravidi) ℔. iij. 🜔 ung. ℔. 1. ſtent in digeſtione ☌ ♌ (3). Dein deſtilla ex ☓ per gradus △ aperto, donec nihil amplius exeat. Rectifica optimè.

2. ℞. Corall. ſubtiliſs. pulveriſ. q. v. Superfunde præcedens menſtruum, miſceque diligenter. Stent in digeſtione, ſic rubeſcet ſaturatò. Filtra & abſtrahe ad ſiccitatem in arena, & remanet pulvis rubeus. Ex hoc extrahe Tincturam per ▽ temperat.

N. 1. *In præparatione ▽æ temperatæ unio iteratis ſæpius rectificationibus peragenda eſt.*

N. 2. *In præparatione menſtrui prioris verum ♀i ♀r ☓bico adhæreſcere ſolet.*

N. 3. *Ex Colcothare elegans ♀us ⊖atus cryſtallinus parari poteſt.*

Hæc habe lector ex communicatione viri celeberrimi Dn. D. Langelots, Chymiatri in aula illuſtriſſ. Holſatiæ digniſſimi, cui Tinctura hæc familiariſſima eſt, adhibetq; in omnibus affectib. ab impuritate ſanguinis ortis.

13. Per oleum citri.

His jam addi poterit Tinctura per oleum citri, quod è corallis rubris, crudis etiam tincturam elicit. Huic ſi dempto oleo vehiculum aliud præbere poteris, tincturam coralliorum nō contemnendam habebis.

14. Tinctura Corallorum S. Cloſſ.

Reſolve corallos in ſ. q. ⁰₀⁰ ⊖ ſolutionem filtra & abſtrahe ⁰₀⁰ forti △ ita ut ∽ omnes ſeparentur à calce, cui affundes ☓ ex quercubus novellis menſe Martio detruncatis, ad extrahendam Tincturam, quæ erit coloris hyacinthini, evoca menſtruum & remanebit pulvis ſubtilis, cui ſuperfundes 🜄 circulatum, digere, decanta, feces ſepara à tincto 🜄, quem iterum digeres, ut novas feces (ſi adſint) deponat ad fundum, tandem filtra & 🜄 ad medias abſtrahe. Parum habebis ſed magnarum virium adverſus Contracturas.

Doſis ʒß. per ſe.

N. 1. *Poteſt etia parari Tinctura modo Glauberiano cum ſale ♀ri inſtar Tincturæ Silicum.*

N. 2. *Fit etiam ſublimando corallos cum ✳ & tincturam extrahendo cum 🜄, ut eſt in Myroth. Ioh. Fabri.*

VIII. Flores.

Flores coralliorum parantur ad modum, quo perlarum flores parari dicemus.

N. *Fieri quoq; poſſunt flores corallorum ſublimatione cum ✳ inſtituta.*

IX. Spiritus ſeu Oleum.

1. Spiritus corallorum ardens, ſupra in quinta Tinctura Hartmanni deſcriptus eſt, videturque compoſitum quid eſſe ex 🜍 & corallis, ardereque ratione ſpiritus 🜍 vinoſi.

2. Oleum itidem d. l. deſcriptum eſt.

3. Spiritus Corallatus, Spiritus terræ Corallatus.

Fit ad modum quo perlatus ſpiritus cum terra ſigillata. *Vide ibidem.*

4. Oleum Corallorum ſuccinatum.

℞. Corall. rubr. pulveriſat. ℔. 1. ſuccin.

ſuccin.℔ſ.M.& deſtilla per retortam, vel cucurbitam,ſic ſuccinum Tincturam corall.per 🜊 attrahet, in forma coloris ſanguinei. In fundo vaſis reſiſtet pulvis corallorum colore albus.

Vires. *Oleum illud valet in Epilepſia & Apoplexia.*

Doſis gutt.4. ad 8.

N. *Huic ſimilis eſt modus quo Corallia ſale ſubdulci ſalita, pinguedineque aromatica ſaginata, deſtillationi ſubjiciũtur, atq; ita tincturam ſuam dictis comitibus committunt, cum iisdem per Retortam pelli aptam.*

X Syrupus Corallorum.

℞.Corall.rubr. groſsè contuſ. q. v. ſolve in ſucco Berberorum vel Limonum optime depurato, coralliis ad eminentiam digitorum,3.4.5. ſuperfuſo. Hinc

℞. Succi illius Eſſentiâ corallina impraegnati part. ij. Sacchar. cand. (vel commun.)part. 1. coque ad conſiſtentiam.

N. 1. *Colorem dilutiorem ſi expetis, affuſa 🜄 deſtillata convenientе, pro lubitu conciliare poteris.*

N.2. *Poterit ſimiliter fieri ſolutio cũ liquoribus acidis deſtillatis, Juniperi ſcil. aut Guajaci.*

N.3. *Quercetanus monet ſolutionem inſtituere, 1. In vitro ſubere vel cera Hiſpanicâ occluſo, ne Eſſentia Corallina ſeparetur. 2. In 🝩.*

N.4. *Si quid reſtiterit nondum ſolutum, huic recens ſuccus affunditur, donec penitus ſolutum fuerit.*

N. 5. *Similiter fieri poſſunt & Syrupi margaritatum & lapidum precioſorum.*

N.6. *Artificium Quercetani ad cõcinnandum hunc Syrupum, nullum eſt aliud, quam evaporatio lentiſſima in 🝩 tepido ſolutorum corallorum in ſucco berb. adjectis ℥vj. ſacch. ad libras ſingulas ſolutionis, ita ut ſpatio horarum 12. non exhalet ultra ſpiſſitudinem thaleri aut macrocollonis denſioris, alias certo certius ſoluta corallia à menſtruo ſeparabuntur.*

Syrupus Corallorum compoſitus D. Sam. Cl. & D. de Mayerne.

℞. Corall.rubr.ſubtil.in mort.marm laevigat.℥iv.
Succi limon.depurat. ℥xii.
Aceti quercin.℥vi.

Digerantur in B. per octiduum, quotidiè vas bis vel ter agitãdo deinde filtrentur per chartam

℞ ſolutionis colatae ℥x.
Succi berber.depurat.℥v.
Tinctur.roſ.℥iv.
Sacch.alb.℔iß.

M.& mediante cocturâ blandâ in vaſe argenteo F.Syrupus, cui inter coquendum infundatur Nodulus continens.

Santal.citrin. ʒij.
Ligni aloës ʒ1.

 Ambr.

Ambr.griſ.gr.xv.
Moſch. gr.vi.

Doſis cochl. 1. manè ac veſperi longè à paſtibus.

Vires. *Ex viribus Coralliorum ſuprà allatis & ſucco Berberorum vires cenſendæ ſunt. Laudatur valde in Diarrhea, Dyſenteria, fluxu hepatico, ad reſtaurationem facultatum naturalium, &c.*

XI. Species Diacorall.

XII. Trochiſci Diacorall. Galen.

XIII. Troch.de Corall.Nicolai.

CAPUT VII.

De Margaritis.

MArgaritæ,Perlæ,(Uniones,ſi magnæ ſint)ſunt Lapides rotundi,in conchis nonnullis ex perittomate eodem quo teſtæ generantur,producti. Arab.Lulu,Germ.Perlen.

Duplices cenſentur, Orientales & Occidentales:Illæ ſplendidiores ſunt, adeoque cæteris præferuntur, & præſertim Perſicæ. Hæ lacteſcunt, minusque ſunt ſplendidæ. Inveniuntur etiam in Europæ locis multis, ut in Scotia,Sileſia, Bohemia, Friſia, locisque maritimis aliis, ſed vilioris eæ ſunt notæ. Majores itidem & quæ perforatæ ſunt,cenſentur minoribus, & non perforatis maturiores & præſtantiores.

Vires.*Cordiale præbent nobiliſſimum, quo balſamus vitæ oppreſſus; viresq; exolutæ inſigniter recreantur ac confortantur,proinde venenis,peſti & putredini reſiſtunt,animum exhilarant. Et hujus rei gratia in tantum aſcenderunt honorem, ut vel agoniſantium extrema recreatio communiter inde expetatur.*

PRÆPARATA.

Perlarum præparationes iisdem fiunt operationibus, quibus corallia, calcinatione autem ignitionis haut indigent.Supervacanea igitur illarum extinctio in ▽ vitæ ardentiſſima, quam vult Quercetanus in Pharmac. reſt.c.26.

Solutio Perlarum iisdem perfici poteſt liquoribus quibus coralliorum.

Purificatio quoque & Edulcoratio nihil à coralliorum purificatione peculiare habent.

Præcipitatio, iisdem cedit liquoribus, quibus coralliorum præcipitatio.

Hinc

I. Præparata Perlæ.

Præparantur more vulgari, ſuper porphyrio lapide lævigando, ſubindeque ▽ cordialem, (verbi gratia, roſarum, meliſſæ, & ſimil.) aſpergendo.

II. Sal Perlarum.

Fit;

Fit,ut in corallis dictum: Solvendo perlas, vel [quod uſitatius] in aceto, vel in ſucco Berber.& Limon,&c. ſolutionem filtratam ad remanentiam ſalis inſpiſſando, inſpiſſatamque ablutione, ut dictum, vel & ſolutione iterata purificando ac dulcorando.

N.1. *Non opus habent tritura, quippe vel integræ atque cura digeſtionem* ✲ *obediunt.*

N.2. *Solutionem in ſucco Limonum ac Betulæ Deſtill. vide de Corallis.*

N.3. *Fit quoq; SalCorallorum, in quovis liquore diſſolubile, beneficio ſucci citrei mali, digeſtione depurati. Nimirum perla lota & ſi placet contuſa, in eodem illo ſucco ad eminentiam 4. digitorum affuſo, digeſtione interveniēte ſolvuntur, ſolutioni affunditur ros majalis deſtillatus, vel* ▽ *Meliſſæ, decantaturque ſolutio: hinc affunditur novus ſuccus citri depuratus, digeritur, affunditurque iterū ros deſtillat. vel* ▽ *Meliſſ. atq; decantatur, &c. Et hic labor toties repetitur, donec perlæ penè totæ ſolutæ ſint. relictis perpaucis fecibus. Demum ſolutio lento igne inſpiſſatur, ad remanentiam pulveris.*

Doſis à gran. 6. ad ℈ß *Ex aqua roris majalis cum manna deſtillata, vel ex aq. Cinam. cum* ▽ *roſ. &c. Hartman. in practic.*

N. *Paracelſus, Sali perlarum, ut & reliquis inde paratis maximas vires attribuit, Proceſſus, inquit, harum etſi ſimplices, tamē, crede experto, mirifica operatio ipſarum (perlarum) eſt. Non tamen fit per artem hæc virtutum actio, ſed in natura ipſarum eſt, quæ in groſſa ſubſtantia occultatur, & non poteſt operari, ſicut mortuum corpus, ſed reſolutione factâ, vivificatur corpus ejus, lib. 6. archid.*

Huic finitimum eſt.

Sal ſive Magiſterium Perlarum Riverij.

℞. Perlar. ſubtiliſs. tritar. q. v. impaſta cum ſucco citri vel aurant.& relinque aliquandiu. Poſtea ſolve cum ✲ ſ.a. donec perlæ ex toto ferè fuerint ſolutæ. Collectum acetum miſce cum tertia parte ▽ fluvialis, deſtilla in arena igne primum lento, dein fortiori. Deſtillatum reaffunde capiti mortuo reſtitanti, & denuo ſolve, poſtea filtra, evaporaque admodum lentè, & reſes erit perlarum Magiſterium.

Vires. *Præter vires ſupra allatas ſummum eſt præſervativum Arthritidis.*

Doſis ℈j. *ad ſummum, Hartman. in pract.*

III. Magiſterium Perlarum.

1. *Commune* fit ſolvendo cum ✲ & præcipitando cum ol. ♀.

2. *Butyraceum* eodem modo fieri poteſt, quo Magiſter. butyraceum corallorum.

3. *Plumaceorum* præparatio itidem ex corallis repetenda.

Vires. *Vires ex viribus perlarum deſcriptis facile colligi poſſunt.*

Doſis

Doſis à gran. 6. ad 15.

IV. Oleum ſeu liquor Perlarum.

Fit per deliquium: modum ex ſuperioribus repete.

V. Eſſentia, Tinctura, Arcanum Perlarum.

℞. Perlas q.v. ſolve cum 🜊, & para ſal: ſal ita paratum iteratis in 🜊 ſolutionibus ac coagulationibus [rejectis ſemper fecibus,] purifica, donec nullæ amplius feces ab ultimis ſolutionibus reſtiterint, atque adeo ipſę perlæ ab omni immunditie liberatæ ſint. Hinc ſolve cum 🜄 pluviali, vel rore majali, deſtillandoque abſtrahe humiditatem, idque toties repete, donec interveniente deſtillatione perlæ ſint edulcoratæ, [id quod oſtendit aquæ poſtremo deſtillatæ dulcedo.] Hoc ſal ita defecatum, digere vaſe clauſo in MB, (♂ ♀ 8. vel 10.) cum 🜅i rectificatiſs. ad eminentiam 2. digit. affuſo. Sic Perlæ cum tempore Eſſentiam ſuam inſtar olei ſpiſſi ad ſuperficiem 🜅i remittent, quam cautè ſepara, novumque 🜅i affundendo, laborem repete, quoties viſum fuerit. Convertitur enim totum ferè ſal, relictis pauciſſimis feculis, in Eſſentiam. Hanc de novo cum 🜅 aliquandiu circul., poſtea leni deſtillatione MB, 🜅i ſepara & ſerva.

N. *Eadem perlarum Eſſentia cum 🜅 per Retortam, vel per MB. ſeu reverberatorium ſiccum, inſtitutis cohobiis tãdem omnis tranſit.*

Vires: *De uſu conſtat ex viribus margaritarum, fortiſſimarum autem virium eſt propter ſummam ſubtilitatem.*

Doſis à gran. 6. ad 14. Hartman. in Croll.

Arcanum per ſpiritum Guajaci.

℞. Perlar. ſubtiliſs. trit. q.v. extrahe ſ. a. tincturam rubicundiſſimam cum ſpiritu Guajaci rectificato, reſidem pulverem calcina leniter, atque extrahe iterum bis aut ter cum novo ſpiritu Guajaci. Poſtremo calcina fortius, atque iterum extrahe. Extracta coagula in MB ad apparentiam cuticulæ verſicoloris, quippe quæ ſignum eſt, abſtracto phlegmate, ſolum arcanum ſeu Eſſentiam perlarum cum ſpiritu Guajaci, in forma coagulata reſtare.

N. 1. *Hac Eſſentia ac ſpiritus vix à ſe invicem ſeparari poterunt.*

N. 2. *Eadem Eſſentia ſeu Arcanum perlarum, cum 🜄 meliſſæ, & ſimilibus q. ſ. ſubito ſolvitur, inq; rubentem pellucidum colorem vertitur ſaporis elegantis.*

Vires. *Optime ſanguinem mundificat, magnarumq; virium eſt in lue venerea.*

Doſis à gutt. 6. ad 14. Hartman. in Croll.

Alia Tinctura.

℞. Perlar. ℥ß. ſpir. ⊖is q.ſ. ſolve ſ.a. decanta; abſtrahe, ut fiat pulvicula, quam elue 🜄 ſtillat. Circula cum 🜅 ſeptimanas 6. tandem 🜅 abſtrahe, le-

he, leni MB. calore. *Libav. in Syntagmate.*

V. Flores Perlarum.

Solvuntur perlæ cum ☆, ſolutio digeritur aliquandiu (per menſem) dein abſtrahitur ☆, & tandem fortiori igne elevantur flores. *Libav. in Syntagm. lib. 2. c. 25.*

N. 1. *Sublimari poſſunt quoq; Margaritæ & Corallia beneficio* ✱.

N. 2. *Flores perlarum per ſolutionem in* ∽u ♄*ni deſcribit Hartm. in Croll. p. 474.*

VI. Spiritus perlatus, ſeu ſpiritus terræ perlatus.

℞. Sal. vel Magiſterii perlarum ℥vi. Terræ ſigillatæ ℔j. M. ac imbibe cum ſ. q. olei perlarum, & fac globulos, quos exiccatos, deſtilla per retortam, uti deſtillatur ſpirit. ⊖is. Rectifica & ſerva pro uſu.

Vires. *Summum eſt ſecretum in Podagra.*

N. *Eodem modo fieri poteſt & ſpiritus Corallatus.*

CAPUT VIII.

De Lapidibus minus precioſis: qui ſunt

I. ÆTITES.

ÆTites Lapis eſt veluti prægnans cum quatitur, alio in utero ſonante: hujus genera pro diverſitate ſuperficiei, (ſcabræ, ſcil. vel lævis,) colorum, tum materiæ inibi contentæ, conſtituuntur quatuor.

1. Eſt exterius ſcabrum colore vario, plerunque nigricante: continet in ſe lapidem Callimum dictum.

2. Cinerei coloris eſt, ac in ſe argillam vel margam continet.

3. Terram in ſe concludit.

4. Præter hos addit Plinius: Taphuſium nomine, qui noſtratibus incognitus.

N. 1. *Dicitur lapis Aquilæ, quod in aquilæ nido reperiatur, ad promovendũ partum, ab aquila eò deportatus. Germ.* Adlerſtein/Klapperſtein.

N. 2. *Primus Orientalis eſt, raroq; pruni magnitudinem ſuperat.*

Secundus & Tertius etiam in Germania reperiuntur, pugniq; magnitudinem ſæpe æquant.

Vires. *Partum promovet, ſi fœminibus alligetur, ſin brachio, eundem retinet: obſervare autem expedit, ſtatim à partu eſſe removendum, ne & uterum ad ſe trahat.*

II. ALABASTRITES.

Alabaſtrites, Ἀλαβαστρίτης. Alabaſtrum, Onyx, lapis candidus notiſſimusque eſt, Germanicè Alabaſterſtein.

Species ſtatui poteſt Marmoris, verùm accuratè penſitatus, ipſo mollior eſt, proinde Marmor incoctum & imperfectum, ſi ita vis, appellare poteris. Hic ſi ita mollis ſit, ut cultro

ſcindi poſſit, gypſum rectius dixeris, & eſt id lapidis, è quo varia torno finguntur vaſa.

Uſus *rarioris Officinis eſt, nec ingreditur uſualia, niſi ſolum unguentum alabaſtrinum.*

Vires. *Combuſtus reſina aut pice exceptus durities diſcutit, ſtomachi dolores cum cerato levat, gingivas comprimit. Dioſcorid.*

III. AMIANTHUS.

Amianthus (ἀσβεστος) alumen plumoſum, eſt lapis alumini ſciſſili non abſimilis, adeò ut nonnullis inter ſe confundantur, Germanic. Federweiß/ Steinflachs/ Schieferweiß/ (quippe ſunt, qui telas ex eo cõficere norunt) Steindacht/quod elychnia ex eodem fiant incombuſtilia.

Differt ab alumine ſciſſili, quod hoc combuſtile ſit, ſaporisq; adſtringentis, illud non item.

Vires. *Veneficiis reſiſtere creduntur omnibus, præcipue tamen veneficarum. Præterea abſtergit, ſcabiem ſanat, ſi cũ* ▽ *vitæ & ſaccharo ſolvatur, mixturaq; ejus exigua portio quotidie mane detur, album fluxum mulieris mox iri ſanatum ajunt.*

PRÆPAR.

Præparata Officinalia, quæ amianthus ingrediatur, præter unguentum citrinum, nulla ſunt. Commendant tamen nonnulli ſupra modum Linimentum ad tineam puerorum, & ad ulcera tibiarum, quod vide lib. 2.

IV. LAPIS ARMENUS.

Lapis armenus eſt lapis maculis viridibus, cæruleis & ſubnigris relucens, ſicut lapis lazuli punctis aureis, adeoque non differunt inter ſe, niſi ſola maturitate, uterque enim in unis iiſdemque ſcaptenſulis reperitur. Lazuli tamen lapis ceu maturior, crebrius invenitur in fodinis aureis; armenus in argenteis.

Dicitur lapis armenus ſeu armeni9 λίθος ἀρμένιος, quod olim ex Armenia ſolum ad nos translatus ſit, hodie tamen & in Germania producitur, verbi gratia, in Comitatu Tyrolenſi ſub nomine Melochites. Dicitur Arabicè Hager ſeu Hagiar, Germ. Armenienſtein/Bergblaw.

N. *Præfertur colorato cæruleus.*

Vires. *Deficcat mediocriter, extergit cum leuicula acrimonia & leviſſima adſtrictione. Interne propinatus purgat ſine noxa humorem Melancholicum,* ἄνω ϰ κάτω. *Verum ſi multoties, (12. alius 50.) lotus fuerit, purgat ſolum per inferiora. Hinc conducit in Mania, Melancholia, Epilepſia, & ſimilib.*

Doſis in ſubſtantia ℨj. *ad* ℈iv. *Extrinſecus miſcetur Medicamentis ocularibus, uti & Pſilothris palpebrarum.*

PRÆPAR.

1. *Lapis* creberrimè *lotus*, quem præparatum vocant.

2. *Pilulæ* de l. armeno, *vide Diſp.*

3. *Magiſterium* fit l. commun. Lapis calcinatur per fl. ⊖is, hinc ſolvitur

calid.

calcinatus in aceto fortiſſimo alkaliſato aut mellito. *Querc. Ph. reſtit.*

N. *Mallem equidem lotum adhibere lapidem, vel ſolutionem cum 🜅 perficere, quippe vis purgatrix aciditate infringi apta eſt.*

V. LAPIS CALCARIUS.

Lapis Calcarius, eſt lapis ille gryſeus, ex quo violentia ignis conficitur calx muraria, Germanicè Kalckſtein.

Officinalis non eſt, niſi in PRÆPARATIS, quæ ſunt.

1. *Calx* viva, Græcè *ἄσβεστος*. Arabicè Herach, Nure, Nura.

Vires. *Eſt ignea, mordax, adurens, cumque progreſſu temporis cruſtam gignens.*

2. *Calx lota*, (è qua ſal optime ſ.a. elixiviatum.) Exiccat ſine mordacitate, adeoque valet ad contumacia ulcera, (verbi gratia, venerea,) uti & ad ambuſta & alia, quæ non facilè curationem admittunt.

3. *Lixivium*, quod conducit ad vulnera putrida eluenda. Quin imò ex eodem fit 🜄 ophthalmica inſignis, quam vide lib. 2.

4. *Spiritus*. ℞. ♆ q.v. læviga minutiſſimè, imbibeque cum 🜅i alcoliſato, (qui ab omni Phlegmate purus ſit, alias incaſſum laboratur,) quantum ſcil. imbibere illa poteſt, (non ad eminentiam) abſtrahe 🜅 leniſſ. MB calore, cum cohibiis (8. vel 10. repetitis) ſic fortificatur vis ignea ♆.

℞. Hujus ♆ lævigatæ, ℥x.
⊖ ♀i puriſſ. ℥j.
⊖ ♀i probè prius igniti ℥xi.

Miſc. ac deſtilla ex Retorta lutata, infra medietatem repleta, in excipula duo, quorum unum (in quo ſit parum 🜅 rectificatiſſ.) deſtinatum ſit ſuſcipiendo ſpiritui, adeoque capacius, alterum (quod vacuũ) extillanti phlegmati.

Excipulum prius connexum ſit cum canali ex alterius illius excipuli collo deducto, poſterius ſit collocatum, ut phlegma rectà delabi poſſit. Accenſo igne ſtillat primum phlegma, quod delabitur in excipulum vacuum; dein auctiori igne prodit ſpiritus albicans, qui per canalem in alterum illud excipulum ad 🜅 rectà tendit, eique ſeſe commiſcet, ut ſeparari ab invicem difficulter poſſint.

Rectifica aliquoties, & ſepara leniſſ. calore 🜅 in phiola, vel accende 🜅 qui efflagrabit remanente ſpiritu ♆ in fundo.

N. 1. *Niſi ♆ initio cum 🜅, ad modum dictum fuerit impragnata, adeoque exaltata, incaſſum laborabitur, quippe defluit in excipulum minus, vique phlegmatis commixti nullius evadit valoris.*

N. 2. *Spir. primo flavus eſt, verum leniter in cin. rectificatus, clareſcit.*

Vires. *Summum eſt arcanum in atterendo radicituque pellendo calculo,*

 cujus-

cujuſcunq; ſpeciei, aut loci. Confert & Podagricis.

In uſu Pharmacopœtico ſolvit Cryſtallos, oculos ♋, lapidesq; duriſſimos. Kesl. l 1. c. 80. ſpiritus minerales volatiles figit. Baſil. in rep. L. P.

N. *Alii miſcent ♆ cum biſmutho, ac deſtillant ex 6 in receptaculum capaciſs. aliquot (ſex) menſuris ▽a adimpletum.*

5. Hinc ſpiritus ♆ alcaliſatus.

℞. Sal ♆, ſolve in ſpiritu ♆, ac forma globulos cum argilla, vel miſce cum pulvere laterum, deſtillaque per retortam.

VI. LAPIS CALAMINARIS.

Cadmia lapidoſa, cadmia metalli expers, eſt lapis foſſilis, ſubflavus, nõ admodum durus, luteum dum accenditur fumum eructans, German. Galmey/Galmeyſtein.

Reperitur ſæpius in metallorum fodinis.

Vires. *Siccat leniter, extergit, adſtringit, ulcera carne replet, cicatricem inducit. Adhibetur ſolum externe, creberrimoq; uſu infantum excoriationibus exiccationis ergo inſpergitur.*

N. *Utuntur eo & ærarii ad conficiendum aurichalcum, cuprũ enim pallere facit.*

PRÆPARATA.

1. Lap. Calamin præparatus.

2. Emplaſtr. è lapide calaminari, vulgò Zeltenpflaſter/ *Auguſt.*

3. Empl. Gryſeum de lapide calaminari. Auguſt.

Vires cum lapide calaminari communes habet.

4. Magiſterium lapid. Calaminar. S. Cloſſ.

Solvitur in part. x. ♌us ⊖, deinde præcipitatur pulvis rubeus cum Ol. ♀ more vulgari & dulcoratur ſæpius aq. calidâ.

Evacuat per vomitum & ſeceſſum, mitius quàm ♁ præparatum.

VII. CALCULUS HUMANUS.

Calculus humanus eſt, qui in hominum corpore generatur, hoc etſi variis accidat in locis, tamen maximè in renibus & veſica, è qua eximitur ſæpe lapis, lapidi Bezoar figurâ non abſimilis. *Dicitur & Ludus.*

Vires. *Summe valet ad tartarum in omnibus corporis partibus, imò ad calculos etiam grandiores reſolvendos, expellendos, adeoq; ad obſtructiones inde ortas reſerandas.*

PRÆPARAT.

1. Sal Ludi cryſtallinum.

Ludus cum carbone calcinatus ebulliat in ▽ fervente: quod indiſſolutum manet, calcinetur iterum ebulliatque, idque toties repetitis vicibus, donec ludus penitus ſit ſolutus. Solutiones filtratas coagula, & habebis Sal.

Hoc Sal, quia ſulphure ſcatet impuro, denuo cum carbonibus (anat.) calcinatum ſolve ut prius, filtraque: hunc

hinc per evaporationem coagula, vel ſi lubet aliquot ſolutionibus & coagulationibus purificatum atque in cryſtallos redactum, ſerva.

N, *Keslerus ſolutioni adhibet* ※, *l. 4. c. 26.*

Calcinatio.

Calculum pulveriſatum primo leniter △ circulari, poſtea reverberii per gradus, calcina, donec plane videatur in calcem abiiſſe.

Vel, miſce ludum cum duplo carbonum, (pręcipue faginorum,) ♀ buloque regula operto in fornace figuli na calcina hor. 24. *Hartmann. in pract. Sennert. Inſtitut.*

Aliter.

Ludum calcina hor. (6.) cum ⊕ extrahe ⊖ cum ♈. Vini ſpiritum iterum abſtrahe, remanetque ſal in fundo.

2 Oleum ſ. Liquor ⊖*is p. d.*

3. Elixyr ac Eſſentia.

Elixyr ac Eſſentia Ludi ex ⊖ parari poſſunt ad modum, qui in genere de lapidibus deſcriptus eſt. Videlicet interveniente volatiliſatione cum ♈, cum quo ⊖ illud optime calcinatum digeritur, perque 6 tot cohobiis deſtillatur, donec penitus ⊖ cum ♈ tranſierit. Sic habes Elixyr, à quo ſi ♈m in MB leni ſeparaveris, Eſſentiam in fundo reperies.

Doſis hujus Eſſentiæ gran. 5 6. ad 12. ſingulis diebus in liquore convenienti. Hartm. in pract. Senn. Inſt.

VIII. CRYSTALLUS.

Cryſtallus, lapis transparens eſt, aquam in glaciem congelatam, omnino referens. Dicitur Cryſtallus à κρύος id eſt, gelu, & στέλλω, id eſt contraho, Germ. Cryſtall.

N. *Gemmam, ſi vocare libet, licet, modo omnium molliſſimam dixeris, vel à ſimilitudine coloris, qua gemmas coloratas Cryſtallus refert, pſeudo-gemmam verbi gratia. pſeudo berillum, pſeudo-topaſium, pſeudo-ſaphirum, pſeudo-ſmaragdum; quæ veris gemmis molliores ſunt. Sic & Iris vocata gemma à colore quem fronti applicata exhibet. Cryſtalli ſpecies eſt.*

Invenitur variis in locis, etiam in Germania, Bohemia, Ungaria, Cypro & Luſitania, & nonnunquam in agris.

Delectus.

Quanquam coloratæ minime negligendæ ſint, ac præcipuè pſeudoadamas, quæ aliis nobilior, attamen in præparationibus Chymicis recipitur Cryſtallus propriè ſic dicta, quæ eligenda eſt puriſſima, pellucidiſſima, ac eximiè intenſa.

Vires. *Facultatis eſt adſtrictoriæ, adeoque confert dyſenteriæ, diarrhææ, cæliacæ, choleræ, fluxui uterino: præbet lactis abundantiam, atterit calculum totius corporis, hinc prodeſt & podagricis.*

Si pulveris ℈*ij. vel* ʒ*j. pondere cum* ☍ *amygdal. dulcium exhibetur, curat*

eos qui ☿m hauſerunt, Boet. de Boodt Matthiol.

N. *Sunt qui Cryſtallum radiis ſolaribus objiciunt, hisque concentratis cutem inurunt, loco cauterii.*

PRÆPARATA.

1. Præparata, in ſpecie ſic dicta.

Fit leg. commun.

2. Sal Cryſtallorum.

Cryſtallus calcinata ſolvitur in ✳ vulgari, vel Terebinthinato, ſ. a. ſolutio filtratur, abſtrahiturque ad ſiccitatem. Materia remanens, ⊖, Cryſtallorum, purificatur ut moris.

N. 1. *Alii calcinant Cryſtallos primo cum ♀re, dein cum ⏀. Alij è contra, priorem calcinationem cum ⏀ peragunt, poſteriorem cum ♀re. Alij alterutra ſaltem calcinatione Cryſtallum ſolubilem reddunt. [Exempli gr. Quercetanus & Boëtius de Boodt / cum ♀re.] Quidam premittunt ignitionem, vel ſimplicem, vel reſtinctoriam. Quæ diverſitas neminem moveat, modo Cryſtallus ſolubilis fiat. Vide Notas de Calcinatione Lapidum in genere.*

N. 2. *Calcinatio vera cryſtalli extat in Nuiſemant, de l'esprit de l' univerſ. p. 140. Ex hac calce elicitur Sal nephriticum per ebullitionem in aqu. urtic. major. fortificata ſuo proprio ſale & ℥ij. ſpiritus ſalis marini.*

N. 3. *Si Salis hujus uſum ſine mora expetieris, ℞. Cryſtallos groſſè contuſ. candefac ac extingue in ▽. Raphani, Ononid, Petroſelin. & ſimil. acuata ſpir. ⊕-i, vel ℅ ♀ ✱, idque multoties (decies) repetatur: filtraturæ ſi libet adde ſacchari q. pl. ac habes ▽ ononidis, & ſimil. Cryſtalliſatam. Boetius de Boodt.*

N. 4. *Alij loco ✳ adhibent ▽ deſtillatam Urticæ minoris. Boetius de Boodt.*

N. 5. *Neq; confertim, neq; continuò Sal Cryſtalli exhibere licet, præſertim ubi Natura languidior extiterit. Hartm. in Croll.*

Doſis Salis à gran. 6. ad 16.

3. Magiſterium Cryſtalli.

Solutioni [cum ▽urtic. factæ, &c.] inſtilla ⊖ fuſi aliquid & præcipitabitur, decanta, elue, exicca.

4. Oleum ſeu Liquor Cryſtallorum.

Solvitur Sal Cryſtallorum per deliquium, ut moris. *Sennert. Inſtitut. libr. 5. part. 3. ſ. 3. cap. 6. Medull. deſtillat.*

Doſis gran. xv. ad xx.

5. Elixyr Cryſtalli.

Fit volatiliſatione Salis Cryſtallorum. Nimirum.

℞. Salis Cryſtall. optimè [iteratis ſolutionibus ac coagulationibus] purificati, q. v. digere in fimo equino, vel ejus vicario MB, cum 🜄, vel cum ▽ urticæ, [vel potiùs cum 🜄 ſupra urticam deſtillato,] ♂ ♇ 14. Dein deſtilla per cucurbitam humilem, retortamvè, ſic menſtruum ſecum aliquid ⊖ transferet, remanenti materiæ affunde recens menſtruum, idque toties, donec ⊖ ferè totum aſcenderit. Serva pro uſu.

Boetius

Boetius de Boodtl *Begnin.*

6. Eſſentia Cryſtalli.

Deſtilla Elixyr Cryſtalli & abſtrahe menſtruum lento MB calore, ad conſiſtentiam mellis, vel ſi placet inſpiſſa.

N. *Keslerus Elixyr Cryſtallorum parat hoc modo.*

1. Cryſtallos calcinat ignitione reſtinctoria in ⚹.

2. Calcem hanc comburit cum ⦶, *horis duodecim.*

3. Hujus maſſæ ℥iv. *affundit* ⚹. ℥x *digerit* ☌ ℘ *2. vel 3. in* MB. *abſtrahit ad ſiccitatem* ⚹ *remanentiam reſolvit per deliquium, oleumq; rubrum ſeorſim colligit, (neglecto albo quod à* ⦶ *) rubrũ illud digerit* ☌ ℘ *3. cum vino, fecesque ſubſidentes rejicit. Claram ſolutionem cum liquore, e. gr. cum vino exhibet, idque quotidie ter. Kesler, lib. 3. cent. 44.*

7. Cremor Cryſtalli.

℞ Cryſtall. in Alcool redacti, ⊖ ♀ri defæcati ana ℥ij. calcinetur in furno Atem. vel in fornace figulinâ, in teſtâ vitreatâ cum operculo foramine pervio, donec vaſa figuli perfecta ſint, poſtea in aqu. Urtic. minor. projiciantur, & omnia ſolventur in aquam lucidiſſimam viridis coloris, ſi quid pulveris in fundo manet, abjiciatur, liquori vero prædicto immitte parum ⊖ fuſi pulveriſati, ubi pulvis fundum petet.

Cujus edulcorati doſis erit à ℈ß. *ad* ℈j. *vel ſolitariè, vel cum cremore* ♀. *In hydrope & calculo commendatur. Habuit S. Cl. ex commun. D. Gregor. Horſtii fel. memor.*

IX. *Hæmatites.*

Αἱματίτης. Lapis eſt, vel terra duriuſcula, ſanguinem colore æmulans. Arabicè Scodenigi. Germanicè Blutſtein.

N. 1. *Lapis Hæmatitis noſtratibus Officinis uſitatus, differt à veterum hæmatite.*

N. 2. *Interdum niger eſt, interdum flavus, interdum ferri colorem habet.*

Reperitur Lapis Hæmatites Officinarum in variis Germaniæ locis. Sæpè inter rubricas & ferri fodinas, quales propè Joachimicam vallem Bohemiæ, item circa Breslam, aliquando ex Oſtracite naſcitur, ut propè Hildesheimium contingit. Excoquitur in ferrum lapis hic, adeoque ferri materia exiſtit. Fit etiam hæmatites ex magnete uſto.

Optimus habetur friabilis, ſaturato colore niger, qui per ſe durus eſt & æqualis, nulla ſorde admiſta, aut ſepto intermedio, habetque cinnabari ſimilem colorem, ſed ſaturatiorem; loci natalis ratione, Hiſpanicus præſtat.

Vires. *Refrigerat, exiccat, adſtringit, glutinat, adeoq; convenit ulceribus oculorum & pulmonum, oculis lacbrymantibus, ſanguinis expuitioni medetur, profluvia, v. gr: hæmorrhagiam uteri, alvi, &c. compeſcit.*

Datur pollen internè à ℈j. *ad* ℈iij.

Ex-

Externè modis variis adhiberi poteſt.

PRÆPARAT.

Hæmatites præparatus fit leg. c. cũ ▽ adſtringente, verbi gratia, Plantaginis vel Tormentillæ.

N.1. *Hæmatites per 6 exhibet ſpir. odore ac ſapore ſpiritum ⊖-i æmulantem.*

N.2. *Hæmat. cum ✱ ♎-tus pulverem præbet inſigniter diaphoreticum, coloris aurei valde jucundum.*

N. 3. *Pollen cum aqu. diaphoretica maximo cum fructu podagricis exhibetur.*

Ex communicatione Clariſſ. Dn. D. Langelots.

X. Lapis Iudaicus.

Lapis Judaicus olivæ ſpecie ſubrotundus, tener & friabilis eſt, ſtriis ſecundum longitudinem diſcurrentibus & æquidiſtantibus, ac ſi arte (torno) factæ eſſent, colore eſt albo & ſubcinereo.

Reperitur in Judæa, unde Ἰουδαικὸς dicitur, hinc & in Sileſia.

Dicitur Aetio Lapis Syriacus, aliis Phenicites, Tecolithos. Arabicè Hager alieudi, ſed Agiar aliheud. Germ. Judenſtein.

Aliqui ſexum diſtinguunt, minoresque fœminas vocatas, ad veſicæ lapidem commendant, majores maſculos, inter quos aliqui ſunt longiores minimi digiti quantitate, ad renum lapidem expellendum.

Vires. *Medetur difficultati urinæ, calculos veſicæ, præcipueq; renum rumpit, (tritus exhibitus.)*

PRÆPARATA.

1. Præparatus fit lege c.

2. Sal &

3. Magiſterium.

Calcina cum ♀re, ſolveque in ✱ mellito, vel ſpirit. ⊖, hinc abſtrahe, habes ſal, vel præcipita cum Ol. ♀i, habes magiſterium, edulcorando.

Doſis gran. aliquot. Quercetan. P. reſtitut. cap. 26.

4. Oleum ſeu Liquor: fit per deliquium.

N. *Oleum lapid. Iudaici, Lyncis &c. per deliquium reperies in Ciſtà med. p. 112.*

XI. Lapis Lazuli.

Lapis Lazuli, eſt lapis opacus Saphiri colore, aut florum Cyani, aureis punctulis aut flammulis exornatus, armenio durior.

Dicitur λιθος κυανὸς Lapis cæruleus. Arabicè Hager. Azul.

N. *Ex hoc fit color ille cyaneus, quem ultramarinum vocant; aſurum vero ex lapide armenio, vel cyano germanico faciunt.*

Genere tantum duo ſunt, fixus, id eſt, colorem in igne non mutans, qui ferè ex Oriente affertur, & non fixus, qui in Germania reperitur, ac vulgò Laſurſtein vocatur, unde color dictus Aſurblaw.

Vires. *Viribus convenit cum lapide armenio, ſed imbecillius eas exercet. Purgandi facultate præditus eſt, præcipue contra Melancholicos omnes affectus.*

ctus, quartanam, apoplexiam, morbum comitialem, lienis vitia, aliosq; complures, à melancholico ſucco originem ducẽtes.

Doſis ʒ j. in polline ſubtiliſſimo.

N. *Pro amuleto etiam de collo geſtatur, ut puerorum terriculamenta arceat, oculorum aciem roboret, ſyncopem & prægnantium abortum præcaveat. Verum partu appropinquante, ne fœtum retineat, auferendus eſt. Boëtius de* Boodt.

PRÆPAR.

1. *Lapis* multoties, (in △) *lotus*, quem præparatum dicunt. Lavatur autem ut acrimonia, visque exurendi loturâ auferatur.

2. *Magiſterium.*

Fit cum Spir. ⊖is.

N. *Quercetanus Ph. R. calcinat cum ♀e, & ſolvit cum ⚹ Vini optimo; hinc præcipitat cum Ol. ♀i.*

Doſis ℈j. &c.

3. *Elixyr.*

Calcinatur Lapis Lazuli in fornace laterum, deinde Aq. vitæ ſolvitur calcinatus.

Fiorovantus hac ſolutione multos morbos & febres malignas ſe curaſſe ſcribit, & ulcera etiam peſſima in optimum ſtatum ad miraculum usque redegiſſe.

4. *Oleum ſeu liquor*, qui illitus dolores podagricos, inflammationesque levat.

5. *Eſſentia ſ. extractum.*

℞. Lapis Lazuli q. pl. igniatur 6. vel 7. extinguaturque in 🜄, tandem in pulverem redigatur, & cum ▽ meliſſæ ipſius recrementa terrea eluantur, (laß abſchleichen) redigantur in pulverem tenuiſſimum, & cum 🜄, digerantur in calore ſeptim. 3. vel 4. dein abſtrahatur 🜄, & remanentiam ſerva.

Doſis à ℈ß. ad ℈j. Hartm. in pract.

Cryſtalli purgantes Lap. Lazuli.

Calcinetur forti △ donec albeſcat, teratur in marmore, bulliat in ſ. q. ⚹ per v. aut vi. horas. Decantatum ⚹ injiciatur in vas fictile non vitreatum, ſtrictique orificii, 5. aut 6. unciarum capax, os teſtæ cerâ occludatur, reponatur in cellâ, & tranſudabit lanugo cryſtallina intra paucos ♂, vaſique teſtaceo adhærebit, hanc collige, aliam expecta, &c.

Dicitur hoc Sal ſive flos Lapidis Lazuli acuere panchymagogi vel aliorum Extractorum vires, ſi illis permiſceatur.

XII. *Lapis Lyncis.*

Lapis Lyncis, Belemnites, (ἀπὸ τοῦ βελέμνου à ſagitta, cujꝰ effigiem refert,) ſeu dactylus Ideus, à figura dactyli & Ida monte Cretæ Inſulæ, ubi invenitur,) eſt lapis teres, pyramidalis, ſub variis coloribus repertus. Germ. Albſchoß/ Schoſtein/ Luchsſtein/ Tappenſtein/ (ſi niger ſit.)

Inveniuntur albi, nigri, cinerei, pellucidi, vini falerni inſtar. Et hic forſan eſt quem veteres LYNCURIUM appellarunt, quem ſuccini ſpeciem fecerunt,

cerunt, ob colorem quo ſuccinum refert, quemque ex urina Lyncis, ſimulac ea excernitur, coagulari, nonnulli fabulantur.

N. *Vetus hic lapis grave olet, & ne uſtus quidem odorem deponit.*

Reperiuntur multis in locis Germaniæ, in Boruſſia, Pomerania, Epiſcopatu Hildeſienſi, Helvetia, Ducato Würtembergenſi, (Göppingæ)

Vires. *Adhibetur ad calculos frangendos, non aliter quam lapis Iudaicus. Curat vulnera. Putatur etiam ad pleuritidem, (quia mucronem habet,) valere.*

N. *Putant lapidem hunc potum cõtra Ephialtis ſuppreſſiones, noctiuq; ludibria valere, ac faſcinationibus ſuccurrere.*

XIII. *Magnes.*

Magnes eſt lapis, qui ferrum vel alium magnetem ad ſe trahit, ac plagas mundi oſtendit. Græcè λίθος μαγνήτις. L. Heracleus, ἡράκλειος. Lat. Herculeus, ſideritis. ſ. magnethis. German. Magnetſtein.

Reperitur circa ferri fodinas in diverſis locis Germaniæ, Norvegiæ, Sueciæ, Italiæ.

Delectus.

Vegetior plerunque cæteris eſſe ſolet, qui ferri colorem habet.

Vires. *Vires habet hæmatitis, teſte Galeno, adeoq; adſtringit, ſanguinemq; ſiſtit, (uſtus) craſſos & melancholicos humores educit, ſed uſus eſt rarioris.*

PRÆPARATA.

Unguentum Magneticum, ſeu *Sympathicum*, vide libr. 2.

N. 1. *Sunt qui ex magnete uſto & cera Emplaſtrum conficiunt, idque ſumme ad podagricos dolores leniendos commendant.*

N. 2. *Corroboratio magnetis inſtitui poteſt, ſi cum ♆ △ mediocri cementetur, ac poſtmodum in ſolutione vel oleo ♂ extinguatur.*

XIV. *Marmor & Ophites.*

Marmor lapis eſt inſigniter durus ac ad ſplendorem ſuſcipiendum, ſi poliatur, ita aptus, ut ſtatuę vel columnę egregiè nitentes inde ſculpi poſſint, Græcè Μάρμαρος (à ſplendore) German. Marmelſtein.

Genera multa ſunt, cum nec certa illis figura, nec color certus ſit. Alia ſunt alba, v. gr. Alabaſtrites. Alia rubra, Alia nigra, ut Lydius Lapis. Alia variis coloribus, ut Porphyrites, Ophites, de quo hic.

Ophites eſt marmor inſtar porphyritæ duriſſimus, colore viridi ſaturato, dilutis ejusdem coloris maculis quaſi aſperſus. Græcè, ὀφίτης. Latine Serpentinus. Germanicè Serpentinſtein.

N. 1. *Boetius de* Boodt *cinereum quoq; conſtituit Ophitem, eumq; duriſſimum, ium & nigricũculis maculis aut punctulis variegatum, & hunc mollitie alabaſtritæ.*

N. 2. *Veteres Ophitæ genera fecerunt. 1. Nigricans durum. 2. Cinereum punctis diſtinctum. 3. Lineis quibusdam candidis interſtinctum, candidum molle.*

Hinc

Hinc apparet veterum Ophiten à noſtrate eſſe diverſum.

Foditur noſter in locis variis, Italiæ & Germaniæ, verbi g. in Miſnia, quod tamen ob mollitiem, rectius Alabaſtris accenſetur, diciturque Zeblicium.

Vires. *Veterum Ophitæ omnes alligati contra capitis dolores, & ſerpentum ictus (ex ſignatura) proſunt, teſte Dioſcoride. Qui Lineas habent, Lethargo & capitis doloribus auxiliari dicuntur, arcereque peſtem petechialem (ex ſignatura) Galeno lithontripticus eſt intro aſſumptus.*

N. *Ophitæ noſtrati multa vulgus tribuit, videlicet, poculum inde factum, ſi venenum ſuſceperit, id ſudore prodere. Conducere colicæ, pleuritidi, torminibus, ac ventriculo refrigerato, doloribus podagricis, nephriticis, ſi calfactus ophites loco affecto applicetur. Opitulari quartanis, tertianis, phthiſicis, hepaticis, ſi poculum quotidiano uſui deſtinetur.*

XV. Oſtiocolla.

Oſtiocolla lapis eſt albo cinereove colore, oſſiſq; figuram æmulans. Dicitur lapis Oſſifragus, Lat. Sabuloſus, Oſtrites, Oſteolithus, Holoſteus, Morochtus Matthiolo, German. Beinbrüch / Bruchſtein / Beinwell / Walſtein / Sandſtein / Steinbein.

Naſcitur in Palatinatu, locis arenoſis, (an der Bergſtraß /) item in Saxonia, in Sileſia, &c. creſcit per arenam forma Coralli.

vires. *Celebratur ad oſſa cito glutinanda, quippe materiam callo idoneam citiſſimè ſuppeditat, adeoq; glutinationem maturat. Adhiberi poteſt internè à ʒ j. ad ʒ ſs. & externè in catapl. Emplaſtris &c.*

PRÆPARAT.

Oſtiocolla præparat. lævigando cum ▽ geranii.

XVI. Pumex.

Pumex lapis eſt eroſus, poroſus, ſpongioſus, exiguisque cavernulis, ſeu foraminibus plenus. Græcè κίσσηρις. Arabicè Tanech. Germanicè Bymſtein.

Invenitur ad confluentiam Germaniæ.

Probantur, qui candore minimoq; pondere, ut & qui quam maximè ſpongioſi, aridique ſunt, trituque faciles, nec arenoſi in fricando, &c.

Vires. *Refrigerat, ſiccat, extenuat, ulcera leviter purgat, cicatrices explet, & emendat. Farina adhibetur ſæpe medicamentis oculorum, & verendorum. Immiſcetur item dentifriciis & ſternutatoriis.*

PRÆPAR.

Pumex uſtus.

Uruntur trina uſtione, ita ut torreantur carbone puro, ac toties vino reſtinguantur albo. Lavātur deinde & ſiccati conduntur quam minimè uliginoſo loco.

N. *Quidam tertia uſtione refrigeratos potius quam reſtinctos terere malunt ex vino. Boetius de* Boodt.

XVII. *Lapis ſpecularis.*

Lapis ſpecularis eſt lapis foſſilis, inſtar cryſtalli pellucidus ac in bracteas tenuiſſimas ſciſſilis. Dicitur communiter Selenites, aliis alumen Scaiolæ.

Invenitur in Moſcovia, copioſe item in Hiſpania, in Saxonia, Thuringia, Marchia, Miſnia, &c. Etſi autem ut plurimum candidus ſit, attamen reperitur & variis coloribus, melleus ſcil. niger, fuſcus.

N. *Veterum Selenitem, (aphroſelenitem) quia noctu lucebat, à noſtrate diverſum eſſe, nemo non intelligit.*

Uſus eſt rarioris, nec adhibetur facile, niſi ad mulierum faciem dealbandã, & rugas depellendas.

PRÆPARATA.

Calx & Liquor.

Comburitur igne in pulverem candidiſſimum, qui per deliquium oleum ſeu liquorem præbet. Vide Talcum.

XVIII. *Silex.*

Silex duriſſimum genus ſaxi eſt, vel marmore durius, extrinſecus leve. Germ. Kieſling/Kieſelſtein.

Differentiæ ejus plurimæ ſunt.

Nam alii liquabiles ſunt, & plerunque foris albi & pellucidi. Germanic. Flußſteine/weiſſe Kießling/Bachſteine

Aliqui prorſus diaphani ſunt.

Aliqui ita duri, ut ex iis ignis excutiatur, unde & Pyrites dicuntur. German. Fewrſtein.

Aliqui prorſus opaci ſunt.

N. *Qui molliores ſunt marmore, non ſilices, ſed lapides ſimpliciter appellantur.*

Vires. *Silicum communium uſus internus eſſe poteſt, ad tartaream mucilaginem incidendam, calculum reſolvendum, ac proinde ad obſtructiones reſerãdas. Extrinſecus frequenti uſu in dentifriciis adhibetur.*

Pyritis vim poſſidet calfaciendi, ſiccandi, diſcutiendi, digerendi, adeoq; Emplaſtris digerentibus admiſcetur.

PRÆPARATA.

1. Sal fit leg. comm. calcinatum ſolvendo in ✢.

Doſis gran. 6. ad 10. vel 20.

N. 1. *Calcinatio fit eodem modo, quo Cryſtallos calcinari diximus.*

N. 2. *Si ex tempore adhibere volueris, reſtingue ſilices ignitos in vino generoſo, idque toties, donec plane in pulverẽ fuerint redacti ac exhibe vinum. Hart. in pract. Medull. deſtill.*

N. 3. *Querc. ſolvit cũ ⚹ mellis. Ph R.*

2. *Oleum* fit per deliq.

Doſis ℈j. *Medull. deſtillat.*

3. *Cremor ſilicum & cryſtalli* paratur etiam facilimè, ex liquore Silicum deſcripto in parte ſecundâ furnorum Glauberi p. 136. ſi ſcilicet liquor ille diutius in cellâ ſervetur, tandem Gelredam quandam demittit ad fundum, ℅ ♀ri ſupernatante, quod tàm diu evacuandum erit à dictâ Gelatinâ quãdiu aliquid liquoris ſurſum feretur, deinde edulcandum eſt.

Cremor hic de facili in quovis vehiculo diſſolvitur. S. Cleſſas experientiâ.

XIX. *La-*

XIX. *Lapis Spongiæ.*

Lapis Spongiæ eſt lapis prorſus, friabilis, in ſpongiis concretus, colore candido vel gryſeo.

Dicitur Cyſteolithos, (ab uſu,) Germ. Schwamſtein.

Vires. *Extenuat absque inſigni caliditate, ad calculos renum veſicaq́; frangendos utilis eſt. Valet etiam ad ſtrumas diſcutiendas, ſi nempe omni mane fiat hauſtus propria urina, & poſtea in ultima ʒ a quadra ſingulis diebus ſumatur in vino, cum ⊖e, ♀i & ♉. Vide Gluckrath.*

PRÆPAR.

1. Sal.

Calcinatur cum 🜍e calcinatione levi, ſolvitur in 🜊, vel ſpiritu ⊖is. Item; ignitus toties in 🜊 extinguitur, donec in calcem reſolvatur.

XX. *Talcum.*

Talcum Officinis lapis eſt, ſpeculari lapidi ſimilis, magis tamen tenuis, ſquammoſus, viridiuſculus, igni reſiſtens ac fixus. Dicitur à nonnullis Stella Terræ. Germ. Talck.

N. *Invenitur & Talcum rubrum ac nigrum (Parac. in Chronic. Carinthiæ) verum Officinis minus id uſitatum eſt.*

Electio.

Optimum cenſetur, quod Venetiis ad nos transportatur, Muſcoviticum tamen æque bonum eſt, probatur autem præcipuè viridiuſculum.

Vires ac Uſus: *Potiſſimus ejus uſus eſt externus & coſmeticus, adhiberi tamen nequit, niſi vinculo ſuo liberatum, præparatum, ac in liquorem redactum ſit.*

PRÆPARATIONES.

E præparationibus Talci præçipua eſt Calcinatio, reliquæ enim operationes, qualis eſt deſtillatio & liquatio, per ſe notæ ſunt.

Calcinatio igitur tum eſt ſicca, tum humida.

Calcinatio ſicca.

1. Contunditur in pollinem tenuiſſimum piſtillo ferreo, poſtea forti ollæ committitur, operculo addito, imponiturque furno vitriariorum, figulorum vel calcariorum (in einem Kalckofen/) ubi maximę flammę ſunt. Poſt triduum aut quatriduum eximitur, & ſi in calcem redactum ſit, ſervatur; ſin minus, repetitur labor, donec perfectè calx dealbuerit.

2. ℞. Talc. opt. q.v. contunde in mortario candenti, (ſic melius teritur Talcum, (donec nullum amplius ſplendorem referat, pulverem trajice per cribrum ſetaceum, ac cum carbonum Tiliæ ana. Miſc. calcinaq́; in fornace figulina ♂ ℘ 2. vel 3.

3. ℞. Talc. ſubtiliſſime pulver. ℔j. ♀i. per ⊕ calcinat. ana F.S.S.S. ac cementa in 🜨 clauſo ⅟. ♂ ut 🜨 candeat. Dein exime ac edulcora.

4. ℞. Talc. opt. in laminas tenues redacti, q.v. candefac ac extingue aliquoties, (duodecies vel pluries) in °o° ♀, donec fiat candidum inſtar nivis. Edulcora ▽ pluviali, & exſicca. Hinc impaſta cum albumine ovi, ac forma

bulos,quos in calce viva reconditos,atque ✢ clauſo impoſitos, calcina ♂ ℘ 3. in fornace figulina vel vitriaria & fiet Talcum, inſtar Cryſtallorum; exime.

5. ℞. Talc. opt. part. 1. ⦶ p. ij. Miſc. & calcina per quatriduum, poſtea tere & ablue, pulverem exſiccatum panno involutum, obducito luto craſſo,ac ſepeli in ♀o crudo, calcinaque ♂ ℘ 15. tere ac ſolve in ▽ vitæ,ſolutum coagula.

6. Calcinatur cum Metallis; nimirum injice Talcum argento vel cupro, ad ignem fuſo horam dimidiam (hor.aliquot.)

Calcinatio humida.

℞. Talc. Venetian.opt.ſcinde cultello in particulas ſubtiliſſimas,digere in ſole ferventiſſimo, vel fimo equino per menſem,cum 🜊 acerrimo Vini Hiſpanici, quotidie aliquid 🜊i ſuperaddendo, donec acetum fiat q. mucilaginoſum.

Hinc

PRÆPARAT.

1. 🝆 Talci deſtillatum, Coſmeticum Hartmanni.

℞. Talcum calcinatione humida, (cum ✢,) in mucilaginem redactū, deſtilla per retortam lutat. △ nudo, in excip. capaciſs. Primo prodit 🜊, poſtea oleum album. Hęc ſepara.

N. *Alij Talci pollinem cum cochleis ollæ immittunt, ut Talcum devorent, ubi devoraverint, eum teſtis tuſas vitro imponunt, ac ab iis aquam extillant, pro mulierum mangonio.*

Vires. *Aceto poſſunt manus ablui, 🝆o vero fieri inunctiones.*

N. *Ajunt,ſi primo facies fuerit diligenter ab omnibus ſordibus purgata,fucum integrum menſem durare poſſe. Hartm.in Croll:*

2. 🝆 Camphora Talcatum.

℞. Talc. crud. (præſtat calcinat.) optimè pulveriſati part. 1. 🝆 Camphorat. p. ij. digere ut albeſcat 🝆. *Vide de 🝆o Camphora.*

3. Liquor Talci, ſive 🝆 per deliquium.

℞. Talc.optimè calcinatum, (calcinatione 1.2.vel alia,) F. Extractio cum 🜊 filtra & coagula. Edulcora ac repone poſtea ad liqueſcendum in cella.

N. *Alij progrediuntur ulterius, atque 🝆 cum 🜈 circulant,abſtrahuntque aliquot cohobiis.*

Liquor Talci S.Cloſſ.

1. Talcum in pollinem terendum eſt,id quod fit 4.modis,vel enim Talcum exfoliatum calculis fluviatilibus integris permiſcetur, ſacculo oblōgo includitur, & miniſterio duorum hominū ſucceſſivis vicibus agitatur fortiter, vel lapidi pumicis continuè affricatur, pulviſque decidens colligitur,qui tamen minus ſincerus eſt, vel in mortario calentiſſimo cōtunditur. Ego illud longè facilius,beneficio limæ levigatoriæ (une lime douce) auriſa-

cribrorum in ſcobem attero, cujus ℔ß. confundo cum ℔ 1. ⊖ ♀ri, ac in furno venti per hor. XII. calcino, calcinatum repono in cellâ, quod liqueſcit ſeparo à non liqueſcente, calcem hanc ſiccatam denuò calcino in tigillo △ vehementiſſimo cum part. 4. ⦶: Ita Talcum colliquabitur in maſſam albam pellucidam, quæ in cellâ repoſita defluit in liquorem glutinoſum.

Vires, *lentigines & maculas faciei exeſt, cutem dealbat, verum non diu relinquendus eſt liquor, ſed aqu. florum fabarum, nenuph. &c. abluenda facies eſt, ne Epidermidem arrodat.*

Alius liquor atq; Magiſterium Talci.

℞. Talci groſſe triti (ſubtilis pulvis ſeparatur) q. v. infunde in ⋇ ♂ ♀ (3,4.) Hinc ſuperjiciatur plumbo fuſo, calcineturq; ad friabilitatem. Hoc ſolvatur in ⋇. Solutioque abſtrahatur. Solvatur iterū aliquoties in aq. deſtillata, purificeturq; à fecibus. Tandem præcipita cum ſp. ⊕i, edulcora & exicca.

N. 1. *Solutum ante præcipitationem per deliq ſolvi poteſt, unde liquor.*

N. 2. *Calcinari itidem poteſt ſuper aliis metallis, v.g. ☾, ære &c.*

Ex communicatione amici cujuſdam Hamburgenſis.

Cremor Talci.

Pulveriſetur uno è modis 4. ſupradictis, affunde ⋇ bis terve, Bull. lento △ in patinâ vitreâ, ſpuma pinguis ſupernatans colligatur cum cochl. deſpumatorio, dum dabitur, ⋇ cremori mixtum evaporet, cremor a. reſolvatur in phlegmate ⊖ vel pomatæ alicui permiſceatur.

Inſervit dealbandæ faciei. Ex comm. S. Cloſ.

4. *Tinctura Talci.*

℞. Talc. optimè pulveriſat. q. v digere cum ∽ ⊕i philoſophico, in fimo equino menſ. 3. 4. ſic ſolvetur Talcum, protruderque ad ſuperficiem nonnihil inſtar pinguedinis.

Huic affunde 🜄, digere ac abſtrahe cum repetitis cohobiis, & tranſibit tandem ⋇.

Alia.

℞. Talc. calcinat. extrahe cum ∽ u ⊖is viridi, decanta, abſtrahe, ac cohoba aliquoties, ſic aſcendit tādem & Tinctura, tranſitque alembicum ſub colore rubicundo.

Vires. *Præſervativum eſt efficax in peſte, quotidie ſumptum. Doſis gran. vj.*

N. Præſtat hic rubrum Talcum ſumpſiſſe, ſi haberi poſſit.

Tincturam Talci rubri vide in Agric. p. 787. tom. ſecundi.

XXI. *Unicornu foſſile.*

Unicornū foſſile. Cornu foſſile. Ebur foſſile. Lapis Ceratites, eſt lapis colore & levore cornu referens, interdum etiam forma ipſa, gegraben Einhorn/gegraben Elffenbein.

N. *Sæpius tam craſſum ac magnum reperitur, ut à nullo unquā animali produci potuerit. Subſtantia lapidea ſemper*

& vel

& vel dura vel mollis eſt. Exterius ut plurimum dura, intrinſecus plerunque mollis, alba, levis, friabilis, compacta, absque poris, lingua firmiter adhærens, odore nonnunquam grato. Cortex exterior interdum flaveſcit, cinereus, albus & ſubniger eſt.

Invenitur in variis locis Germaniç, prope Elbingerodam Oppidum Comitatus Stolbergenſis, prope Heidelbergam, Hildesheimium. Item in Moravia, Sileſia, Saxonia, Haſſia, multisque locis aliis.

Materia hujus creditur Marga, à quâ ſubterraneâ lapideſcente irrigata & fluida reddita, quæ pro diverſitate matricum in quas fluit, vel & pro diverſitate rerum, quibus ſeſe inſinuat, ſc. lignorum vetuſtorum, cornuum, oſſium ſubterraneorum, varias quoq; ſuſcipit figuras & odorem.

Vires. *Non omnia habent eandem facultatem, aut æque validam, ſed differunt pro diverſitate originis, reiq; commixtæ. Ut plurimum exiccant, adſtringunt, proindeq; ſiſtunt alvi profluvia, gonorrhæam, menſtrua alba, hæmorrhagiam narium, hæmorrhoides. Quod ſi inſuper odor medullis accedat gratus, cordi inprimis grata ſunt, idque roborant, Epilepſiam arcent. Quæ cum rebus aliis ſunt commixta medulla, pro earum facultatibus naturæ mixtæ cenſentur. Extrinſecus ulcera ad cicatrices perducũt, oculorum lacrymas ſiſtunt, (in Collyriis)*

N. *Fruſtum hujus generis Cornu non longe Marpurgo Haſſiæ è terra erutum oblatum mihi eſt, haud ita pridem, brachium craſſitie æquans, ebori ſimilimũ, niſi quod corticem arboris extrorſum figura referret & poro mediano deſtitutum eſſet.*

CAPUT IX.

De Metallis.

Et primum de Auro.

Metalla ſunt corpora dura, ductilia ex ſucco ſalino ſive mercurio, vi ſui ſulphuris in terra coagulato.

N. *Libro primo diximus, res ſecundarias ex perittomate rerum primariarum fieri. Perittoma ergo macrocoſmicum veniens in matricem, ſive locum metallificum, id eſt, metallorum generationi aptum, ſi ibidem ſubſtiterit, ſuſcitatur ſpiritus ſeu ignis illius perittomatis, ſubindeque vi matricis metallinæ in naturam metalli faceſſit. Duobus ergo ut omnia, ita & metalla conſtant; humiditate ſcil. quæ ☿ius dicitur & ſpiritu ſeu igne, qui 🜍r. Duo hæc in ſale fundata ſunt vitriolato, id eſt, in naturam talem transmutato, qualem natura ad generãda metalla proxime requirit. Hoc Sal alteratur ulterius paulatim, nec enim ſtatim metallum evadit perfectum. Quare, cum*

re, cum in natura conſtitutum ſit, ut partes diverſæ invicem miſceantur, atq; inſuper mixtio & maturatio fiant ſucceſſivè, particulis ſcil. nonnullis, citius ad maturitatem pervenientibus, aliis tardius, aliis crudis aliquantulum manentibus; & in hac metallorum generatione varietatem quandam eſſe neceſſum eſt, qua particulæ aliæ maturiores, aliæ minus maturæ. Maturiores ergo partes id eſſe ſuſpicor, quod Philoſophi ſub titulo ſeminis metallini eliciunt. Licet enim in Metallis partes adeo compactæ & unitæ ſint, ut difficulter invicem ſeparari queant, unde fateri convenit, pleraſque laborationes, maximè vulgares, non ſeparatorias, ſed ſolum præparatorias ſeu exaltatorias eſſe, id eſt, quibus metalla citra ſeparationem puri ab impuro, ſolũ alterantur, ut eo melius à calore noſtro ſuperari, inque actum deduci queant: attamen ſeparationem illam contra multorum experientias hinc inde annotatas, impoſſibilem ſtatuere, pertinacium potius eſt, quam virorum cordatorum. Quin imo non modo cuidam ex amicis meis, ſed & mihi ſors favit, ut oleum rubicundiſſimum, aqua ſupernatans ex ☉ elicuerimus.

De viribus Metallorum in genere nihil addo, niſi quod tantæ inibi à majoribus deprehenſæ ſint, ut principalioribus macrocoſmi ſtellis, microcoſmiq; membris principalioribus & dicarint, & nomina communia impoſuerint, uti patet partim ex ſequentibus, partim ex libr. 1. cap. 9.

Metalla non inepte in claſſes tres collocantur, idque tàm ſecundum conformitatem diſparitatemvè duritiei, quàm ſecundum convenientiam præparationum.

Prima continet Metalla nobiliora, ☉ & ☽ m.

Secunda ignobiliora duriora, ♂ & ♀ m.

Tertia, Ignobiliora molliora, ♄ & ♃.

Præparationes Metallorum ſunt.

1. Purgatio.

2. Calcinatio. 1. Immerſiva. 2. Vaporoſa ac illinitionis. 3. Amalgamatoria. 4. Cementatoria. 5. Reverberatoria.

3. Volatiliſatio: unde Metallum volatiliſatum, id eſt, in ſpiritualem naturam redactum.

4. Extractio: vel potiùs maturatio, ſ. exaltatio; unde Tincturæ.

5. Sublimatio: unde Flores.

6. Salificatio: unde Sal.

7. Mercurificatio: unde ☿s.

AURUM.

Aurum Metallorum cunctorum eſt nobiliſſimum, ſolidiſſimum, colore fulvum, compactum ex principiis ſumme digeſtis, adeoque fixis.

Dicitur Chymicis. 1. Sol, quia ſoli tùm macrocoſmico ſeu cœleſti, tùm microcoſmico, id eſt, cordi ſympatheticè reſpondere creditur, unde & ☉is ſigno notari ſuevit. German. Goldt.

2. *Rex Metallorum*, quod principatum inter metalla ſibi vindicet.

Præſtantiſſimum cenſetur Arabicum, hinc Ungaricum, tandem Rhenanum.

Vires. *Balſami ſeu calidi nativi, cordisq́; ſummum corroborans eſt, unde & in omnibus morbis, in quibus vires reficiendæ ſunt, cum ſucceſſu exhiberi poterit. Mundificat inſuper ſanguinem, noxiorum ſcil. humorum diſcuſſione ac diaphoreſi.*

N. *Crudum aurum foliatum veteres multis commiſcuere compoſitionibus. Verum, me hercle, cui bono, præterquam quod oculos paſcat, non video; ſolidior enim & compactior ejus ſubſtantia eſt, quam ut à calido noſtro reſolvi, inq́; actum deduci queat. Nec ſufficit, quod nonnulli mutua cordis ac auri effluvia ſympathica ſtatuant, atq́; eapropter aurum foliatum exhibent. Etenim præterquam quod eadem facilitate id deſtrui poſſit, qua citra rationes adſeritur, applicari poſſet extrinſecus majori in copia, atque dubio procul majori cum utilitate, minoreq́; vel nullo cum diſpendio.*

PRÆPARATIONES.

I. PURGATIO.

Purgatio Solis fit, vel à ſordibus ſuperficietenus adhærentibus vel à metallis imperfectioribus commixtis.

Purgationi à ſordibus ſufficit lotio ex ▽, præcipuè quæ ♀ o vel ⊖ e impregnata eſt, vel ex ▽F minus ſpirituoſa, id eſt, aquoſiori.

Purgatio ab imperfectis Metallis fit.

1. Per calcinationem immerſivam: Solvitur ☉ in ▽R, quæ ſolum ☉ m ſolvat, relictis reliquis intactis, hinc depletur ſolutio, præcipitaturque; calx illa denuo fuſa, purum exhibebit aurum.

2. *Per fuſionem 1. cum* ♁: Fiat regulus Solaris, modo quem habes de regulis in ♁: regulum hunc Solarem ✝bulo impoſitum, colloca in anemium, adde △ carbonum circularem, (ſuppreſſionis quoque ſi vis) adhibe ſi opus follem, donec totum ♁ effumarit, & non niſi ☉ penitus purificatum remanſerit. Vocant, vor dem Balge verblaſen/ſic purgatur ☉ ab omnibus metallis.

2. *Cum* ♄. fit ad eundem modum, quo ☽ m purgare docemus, capite ſequenti.

2. Per cementationem.

℞. ☉ laminatum. F. in olla cementatoria, S.S.S. cum cemento vulgari vel regali, committe igni gradatim horis aliquot, ut metalla imperfecta comburantur.

Cementum vulgare,

℞. Farin. laterum, ℥viii.
⊖ præparat. ℥iv.
⦶i ā Æruginꝰ ana ℥ß. M.

Cementum Regale, quod ſoli ☉ parcit.

℞. Farin. later. ℥iiij.

*.ʒ.

✳. ♉. ⊖ præparat. â ʒ ɪ.
Miſc. humectando Urinâ.

Cementum optimum.

℞. ☉ p. 1. ♀ p. ij. fundantur ſimul, hinc fac lamellas tenuiſſimas inſtar papyri. Deinde per horas 40. vel 50. △ forti cementa; ſtratificando ſc. cum cemento mixto ex farina later. ⊖e colchotare, virid. æris & ✳ irroraque cum ※ forti, ſic perit cuprum. Beguin.

Cementum aliud.

℞. Alumin. plumoſ. ʒj.
⊖. calcinat. ℥j.
⦶. ʒß.
Alum. crud. ʒß.
Terr. 🜖i ʒiß.

Cum ※ F. paſta, cui involvatur ☉ laminatum.

Primum ſtratum fieri poterit ex ⊖, calcinat. & farin. later. cui ☉ priori cemento involutum imponatur. Tandem ultimo finiri poterit ſtratum cemento priori: cementetur gradatim primo △ lento hor. tres, plus min9, dein auge ignem, ut ✚bulum candeſcat hor. 4.

N. *Hac ratione probari poſſunt floreni, quippe qui integri manent evaneſcentibus metallis imperfectioribus.*

II. CALCINATIO.

Celcinatio ☉ eſt. 1. Immerſiva 2. Vaporoſa. 3. Amalgamatoria. 4. Cementatoria. 5. Reverberatoria.

Calcinatio immerſiva.

Calcinationis immerſivæ actus duo ſunt: Solutio & Coagulatio, ſeu Præcipitatio.

Solutio fit per 🜆. per ∴ ♁ ij. glaciale, per ∽m ⦶ bezoardicum, per 🜅s ⦶ vel ⊖e acuatas per ∽m ⊖, alcaliſ. per ∴ ♄ i, Liquorem ſeu Balſamum ⊖is, ∽m alcaliſatum ※, per 🜄 alcaliſat. per ſpiritum bolarem ♉, ✳, ſpiritum 🜖li volatilem, ♀ri, ſanguinis, ⊡næ calcis vivæ, mellis, ♁ ii, ☿ ii, minerarum ☉, ♀, ♂, ♄ ni, roris Majalis. & ſimil.

Coagulatio fit, vel humiditatis diſcuſſione, vel ſoluti ☉ repercuſſione ſeu præcipitatione.

Præcipitatur ☉ inſtillatione ∴. ♀, p. d. injectione cinerum clavellalator. vel ſalium ex vegetabilibus elixiviatorum.

Præcipitatur itidem ſolutio Solis per ☿ injectum.

Præcipitatio fit etiam cum ſoluto ✳co, ∽u ⊡æ. Diſſolutio cum menſtruo aqueo inſipido vix eſt poſſibilis. Poteſt tamen acrimonia ∽us ⊖ ſolventis aliquo modo occultari. Sic multi aſſerunt ∴ ⊖ ferè inſipidum evadere, ſi lateres candentes ſæpius in eo extinguantur, & poſtmodum deſtilletur ſpiritus dulceſcens, in quo poſtea Solem ſolvunt. Alii Balſamo ⊖ dulci utuntur, quod fit ex ⊖ per vices xii. ∽u ※ imprægnato, deinde deſtillato, flores ⊖ collo 6 tæ adhærentes ſolvuntur in cella in ∴ auri ſolutivum.

Hinc

☉ *Sclopetans ſeu fulminans.*

℞. ☉ laminati & in fruſta inciſi, q.v. ſolve digerendo in 🜆,(ex 🜅 ℔. I. ✳ ℥iv.) ſolutioni infunde guttatim bonam quantitatem 🜹i ♀i,p.d. (vel è contra ſolutionem ☉, infunde in bonam quantitatem 🜹i ♀i,p.d.) donec ſolutio clara & alba evadat, ſic præcipitabitur ☉ inſtar limi, ☉le omni ex parte præcipitato, elue ſalſedines 🜄 commun. calcemque ☉is calore hypocauſti leniſſimo exicca vel ſponte ſua exiccari permitte; ſic paratum eſt ☉ fulminans.

N. ☉ *hoc fulminans caute tractes, ne flammam ſcil. concipiens detrimentum inferat, concipit enim promptiſſimè ac deorſim vergēs, quicquid ſubſtratum, non ſine adſtantium periculo, in fruſtilla disjicit. Lævigaturus itaque memento ſingulis vicibus parum ſumas, vel* ∽u *⊖is, aut 🜍is guttatim affuſo, vim φλογίςην ac fulminantem adimas. Figitur quoq; vis fulminatoria, ſi calx illa in* ✳ *l.* △ *per horas aliquot (24.) continua agitatione coquatur.*

Vires. *Sunt qui hujus gran. iij. vel iv. ad ſudores ciendos exhibent.*

Hinc & Diaphoreticum.

℞. Calcis ☉ [🜅 malvat. aliquoties irroratæ; atque iterum exiccatæ] ℥j.

Croc. ℈j.

Ambr. Gryſ. & moſch. or. ana gran. vi.

Miſc. & ſerva.

Vires. *Cum Vino malvatico, vel alio liquore exhibitum, multos affectus domare dicitur, præſertim ex obſtructione ortos: cordiale quoque inſigne eſt, at hyſtericis minus utile, ob moſchum & Ambram.*

2. Calcinatio vaporoſa.

Fit ſimiliter vaporibus ex liquore aliquo corrodente, (uti dictum,) elevatis. *Paracelſus libr. 5. de morte rer. natur. hanc habet, crocumq; acquiſitū* 🜔*m* ☉*is appellat.*

℞. ☉ lamin. ſuſpende ſuper Urinam pueri, mixtam cum uvarum preſſarum exuviis, (mit Weintreſter) in Aludele ſat amplo firmiterque clauſo. Hinc pone in exuvias uvarum calidas ♂ ℘ (14) & adhæreſcet laminis crocus pede leporino abſtergendus.

3. Calcinatio amalgamatoria.

℞. ☉ laminat. p. I. ☿ crudi puri p. VI. circiter F. āāā. nimirum ☉ laminatum (& ſi vis ignitum,) cum ☿o ad △ calefacto, ut fumare incipiat, miſce: miſturam in 🜄 infunde, ut miſtura ea undique fere ſimilis evadat.

Hinc tere cum duplo 🜍is, continuoque ad △ lentum agitando calcina, donec ☿ & 🜍 ſine liquefactione ac concretione exhalarint, calxque ☉is colore calendulæ remanſerit. Sic calcinatur Baſilio ad conficiendam Tincturam, vide infra.

N. I. *Fe-*

N. 1. *Felicius procedet calcinatio ſi [ante combuſtionem cum 🜍] idem ☿ cum ☉ toties amalgamatus, & ab eodem per retortam abſtractus fuerit, donec ſeſe invicem amplius amplecti recuſent. Vide Hartmann. in practic. de Dyſent.*

N. 2. *Beguinus ſeparat ☿ um ſuperfluum per corium, poſt ſeparationem miſcet reſtantem maſſam cum duplo 🜔 decrepitati, reverberatiq; ſine fuſione ☉ is in ✚ bulo lutato. & non niſi parvo foramine aperto. ☉ em ita calcinatum (& edulcoratum,) amalgamat denuo cum ☿ io, maſſam trajectione in corio reſtantem, miſcet cum duplo 🜍 is vivi, ſuperfunditque 🜊 optimum, una cum 🜍 e efflagrandum, ſic relinquitur ☉ ſpongioſius valdeque attenuatus.*

4. Calcinatio cementatoria.

1. Fit quando ☉, vel cum 🜍 e, vel 🜔 e quopiam ſtratificatim mixtus, in 🜂 reverberii adhibito caloris moderamine, ne ☉ fluat, ſubtiliſſime pulveratur. *Sala de ☉.*

2. Cum C. C. uſto.

℞. ☉ limat. q. v. tere diligentiſſime cum C. C. uſto, dein reverbera (quod in furno figulino quoque fieri poteſt) donec colorem acquirat incarnatum.

Vires. *Medicina eſt virib. ſuis efficaciſſima, doſis proportione C. C. (quæ recipitur fere octupla) eſt; quæ grana ☉ 3. 4. &c. contineat, Finck. in Enchir.*

3. Aliter cum C. C. crudo.

℞. ☉ laminat. & C. C. in ſimiles laminas redactum. F. S. S. S. collocetur que clauſa lutataque pyxide in 🜂 calcinationis gradualem, tandemque horis 4. auge 🜂 m, ut pyxis incadeſcat: hinc exime, atque itera calcinationem novo adhibito C. C. donec ☉ reddatur friabile. (fit vice tertia.) Tandem ☉ hunc calcinatum denuo cum C. C. uſto tere ac reverbera 🜂 mediocri, ut colorem acquirat laterũ. Sic optimum habes Solis pulverem.

N. *Expedit fundum pyxidis arena vel alum. plumoſo tegere, ac ſtratum eodem claudere. Ioh. Agric. de Sol.*

5. Calcinatio reverberatoria.

Reverberari Sol. dicitur, quando in pulverem purpureum ſeu ſumme brunneum, ſubtilem ac levem redigitur, id quod fit per ſe ignitione ſola, vel etiam flores 🜍 is calci ☉ admiſcendo & comburendo.

N. *Supplere reverberationis vices poſſunt iteratæ ☉ calcinationes, ſive illæ per āāā. ſive per 🜆 factæ fuerint.*

III. VOLATILISATIO.

Unde ☉ ſpiritualiſatum.

Volatiliſationem voco ☉ is per 🜋 deſtillationem; qua ☉ velut in ſpiritualem naturam redigitur, idque fit beneficio volatilis alicujus, ejusque debiti vehiculi, ſeu menſtrui; nimirum

mirum hoc ipſum à ☉ ſoluto toties cohobatur, donec ſecum in liquida forma eundem Solem evehat. Vehiculum autem commodum præbet, 1. 🜆. 2. °o♂ glaciale, (vide paulo poſt) 3. ∽ ⦶ Bezoardici, (vide ☉ potabile per ∽ m ⦶ Bezoard.) ∽ ⊖ rectificat.

N. *Loco ⊖ communis, haud ſine commodo ſubſtitui poterit ∽ ex ſale alicujus vegetabilis, v. gr. Cardui benedicti.*

IV. EXTRACTIO.

Unde ☉ potabile, Tinctura ☉.

N. *Tincturas pleraſque Solis ſolutiones & exaltationes potius eſſe, quam extractiones, non diffiteor; attamen quia vulgariter Tincturæ nomine efferuntur, & nobis viſum fuit idem retinere. Aurum itaq; potabile communiter dicitur aurum in liquorem redactum, internoq; uſui idoneum, de quo loqui videtur Hippocrates lib. 1. de Diæta, text. 47. Qui aurum, inquit, ac opus adhibent, tundūt, lavant, blande igne liquant, (neque enim vehementi co t,) quod ubi elaboraverunt, ad omnia utuntur. Scias tamen & Extractiones genuinas non eſſe impoſſibiles. Nimirum & Amici cujusdam mei & propria mea experientia didici, quod ex Sole oleum rubicundiſſimum aqua ſupernatāns extrahi poſſit. Id quod hic repeto, ne de certitudine dubites.*

1. ☉ Potabile per 🜄 ſale urinæ acuatum.

℞. Calcem ☉, (per 🜆 factam,) reverberatione in ſummam poroſitatem & brunnitatem redactam, affunde 🜄 microcoſmic. digere l. calore per menſem vaſe H. clauſo, donec ſanguinis inſtar rubicunda tinctura evadat. Hinc decanta, & affunde novum menſtruum, idque toties repete, quoties opus. Solutiones collectæ per octo & duodecim dies digerantur. Hinc leniſſimo calore menſtruum, (in ſimiles uſus reſervandum,) in MB ſeparetur. Sic remanet tinctura in fundo forma °o i rubicundiſſimi, in quolibet liquore ſolubilis, quæ vicem ☉ potabilis ſupplere poteſt.

Eandem ſolutionem ſi loco MB in arena per cucurbitam vel retortam deſtilles, tandem ☉ tinctura ſimul per ⋊ tranſit, rubicunda inſtar ſanguinis, relictâ in fundo terrâ acidâ, nigra, ſpongioſâ. Tinctura è menſtruo ſuo in MB ſaltem tepido liberata ulterius exaltari poteſt, ſi aliquoties in 🜄 ſolvatur, ac ſpiritus idem per deſtillationem à tinctura abſtrahatur.

Doſis à gran. iij. ad viij. imo vel ultra. Hartm. in Croll. & in Pract. Senn. Inſt. Keſl. 1. Cent. 2. Gluckr. in Beguin. libr. 3. cap. 2.

N. *Sala, Schennemanus & alij, loco ſalis volatilis urinæ, ſalem naturæ recipiunt, i. e. Macrocoſmi Elementorumve ſpiritum, in terra ceu Macrocoſmi Generatorio, (ut inibi in fœtuum terreſtrium nutrimentum faceſſat,) in corpoream ſubſtantiam transplantatum. Hunc arte ſpargyrica ſumme depuratum,*

tum, animatione exaltatum, vocant ☿m Philoſophorum.

Conſule Hartmann. in Croll. pag. 399. Salam de ☉ potabili. Tentzel. in Exeg. pag. (mihi) 491. Scheunemani Hydromantiam, &c.

2. Aliter, cum 🜈 acuato per 🜔, vel 🜿.

Alii 🜈 acuunt, vel ſale volatili, ſeu floribus 🜔, aut 🜿, vel Cryſtallis ſalis dulcibus, vel ſpiritu ✳, aut 🜕i, atque ut dictum, cum hoc 🜈 acuato, ex calce ☉ ſummè brunna & poroſa, Tincturam digerendo extrahunt: abſtracto menſtruo remanet tinctura in fundo, quam circulando fixare licet.

Uſus.

℞. Hujus Tinctur. ʒj. 🜄 theriac. ℥j. M. pro ſudorifero aliquot dies continuando.

Doſis ℈j. Vide Quercetan. in libr. de Medicam. Spagyric. praparat. Salam de ☉ potabili. Kesler. lib. 3. c. 31.

3. Aliter cum 🜈 alcoliſato. ☉ vitæ Quercet.

Primò calcina Solem laminatum per cementat. (cum 🜔) & reverbera. Secundo, cementa per Sacchar. ♄i: ſuper hac mixtura accende aliquoties 🜈 alcoliſatum. Relictam materiam circula (♂ ℘ 14.) cum 🜈 alcaliſat. abſtrahe & affundendo novum 🜈 alcaliſat. iterum circula & abſtrahe, idque repete, donec tota ☉ ſubſtantia per 🝪 efferatur. Separato menſtruo remanebit ☉ vitæ præſtantiſſimum in fundo. *Quercetan. Sala.*

4. Aliud per Ol. ♁ii glaciale.

℞. Calcin. Sol. reverberat. conjunge cum Ol. ♁ii glaciali rectificato, digerendoque per menſem, extrahe tincturam rubicundam: quod ſi illud oleum viciſſim ſeu ſecunda vice deſtilletur, aurum elevatur in 🜈 ſolubile, & hoc eſt ☉ potabile.

Vires. *Valide per diaphoreſin movent. Doſis gutt. 3. 4. vel 5.*

N. *Oleum ♁ii quod prima hac deſtillatione ab auro prodit, purgat leniter, ſolvitq, omnes obſtructiones, & multa alia præſtat. Hartm. in Croll. p. 226.*

5. Aliud per Ol. ♁ii Saccharatum, Baſilij Magiſterium Solis.

℞. ☉ volatiliſat. affunde oleum ♁ii Saccharatum, cum tantillo ſpirit. 🜔, & extrahetur tinctura, relicto corpore ☉ intacto. *Baſil. in Triumph.*

6. Aliud per ſpirit. 🜕 Bezoardicum.

℞. ☉ foliat. ac calcinat. ſolve in ſpiritu 🜕 Bezoardico rubicundo, abſtraheque menſtruum calore leniſſimo, (ne ſpiritus nimium prodeant,) per 🝪, vel phiolam oblongioris colli, usque ad pelliculam ſeu oleoſitatem. Hinc recens rubicundum menſtruum affunde, ſolve, abſtrahe, ſimiliter procedendo tertia vel quarta vice. Tandem hæc ipſa ſolutio ☉ ex retorta 🜂 fortiori deſtilletur, ut & ſpiri-

ſpiritus prodeant, quos affunde iterum cohobando, donec ipſum aurum rubicundum inſtar rubini apparuerit.

7. Aliud ☉ potabile per °°° ♄i.

℞. Calc. ☉ (per 🜆 vel ☿ &c.) circula per aliquot dies cum Ol. ♄i flavo; ſic compagem ☉ in liquorem ſolutam videbis.

Vires & Doſis. *Uſus ejus eſt contra venena non contemnendus, imo ſæpe viſum eſt, gutt. iv. ad vij. in vino exhibitis, etiam eos, qui exiſtimabantur morti proximi, refocillatos fuiſſe. Multum etiam præſtat in Caduco, Apoplexia, Paralyſi, & cæteris morbis capitis. Hartmann. in* Croll. *pag. 474. Kesler. libr. 4. Num. 57.*

8. Aliud per ſpiritum ⊖is.

℞. Calcis ☉, [ſolutionem Solis in 🜆 Baſilii præcipit. cum ☿,] q. v. affunde ſpirit. ⊖is opt. rectificat. digerendo extrahe tincturam, corpore ☉ albo remanente in fundo, [quod eſt reducibile in ☽am fixam] tincturam exalta cum 🜈 circulando, totiesque cohobando, donec cum 🜈 per ✗ deducatur, *Kesler. lib. 4. c. 71.*

9. Aliud per ol. 🜍.

℞. Calcis ☉ q. v. affunde ol. 🜍 p. c. ad eminent. digit. 7. abſtrahe cohobãdo aliquoties, donec ☉ ſolvatur. Soluto tandem ☉i affunde 🜈 rectificatiſs. ad emin. dig. 4. oleo 🜍is non ſeparato. Digere ſeptim. (6.) Hinc abſtrahe per ✗ 🜈, idque reitera, donec ☉ per ✗ elevetur. Hoc facto abſtrahatur leniſſimè 🜈, ut maneat in fundo liquor rubicundus.

N. 1. *Poſt tertiam vel quartam cohobationem ſeparandum eſt phlegma, novumq́, etiam affundendum.*

N 2. *Reiteratio cum 🜈 opus eſt ſeptimanarum aliquot (10.)*

Hinc fit

Aurum Diaphoreticum compoſitum Poppi.

℞. Calcis ☉ (à qua Ol. ⊖is abſtractum) ℥j. Ol. ☿ ij. (ex cinnab. nativa) ℥ij. Ol. ♂is (ex ſcoriis ♂) ℥j. Superfunde 🜍 vini, aliquoties id abſtrahendo, & remanet pulvis paulatim 🜂 calcinandus & figendus.

Prodeſt in contracturis. Doſ. g. viij. Popp. in Theſaur.

10. Aliud per Eſſentiam ⊖is.

℞. Optimè calcinat. (per ããã, &c.) affunde QE. ſeu Oleum (Balſamum) ⊖, ac extrahe, (ſolve) ſ. a. Decantatis extractionibus, (ſolutionibus) affunde 🜈 opt. rectificat. ſic 🜈 animam Solis ad ſe trahet, relictâ Eſſentia ⊖ in fundo, quam ſepara; Tincturam ☉ in 🝫 à 🜈 libera. *Sala de ☉ potab.*

11. Aliud per ſpir. Manna.

℞. Calc. ☉ fulminantem, redige in flores per peculiare aliquod inſtrumentum argenteum deauratum: Ex floribus extrahe tinctur. cum ſpiritu man-

mannæ : abſtrahe ad conſiſtentiam pro libitu.

Vires. *Sudorem, eumq; fœtidiſſimum pellit, feliciſſimè morborum quorumcunque malignorum & venenatorum ſeminarium ſecum vehens, Cl. Helv.* Dietterich.

Doſis gutta aliquot.

12. *Aurum potabile cum ∽u ⊖is ♀ri primo.*

F. ããã ℥j. ☉ cum ℥vi. ☿ more vulg. ſuperfluum ☿ium per corium exprime, globulum reſtantem tere cũ ana ⊖ fuſi, fac evaporare ☿ium mediocri △, ſalem ablue aqu. calidâ, calcem ☉ tere fortiter cum ℥iij. ♁ communis, pone in tegulâ fulminatoria (eine Treibſcherben) coopertâ cum foramine, cementa per 3. horas ad totalem usque ♁ evaporationem, idque cementationis opus 5. aut 6. cum pari quantitate novi ♁ reitera donec ſc. ☉ in ſpongiam rubicũdam attollatur. 2. Extrahatur tinctura per ſeq. Menſtruum ♃ ſpiritus ⊖ ♀ri parati, ut indicabitur cap. de ♀ro vini part. 1. 🜄 part. XII. Deſtilla ſimul ex cucurb. Hunc 🜄 ♀ſatum affunde calci ſive floribus ☉ ſublimatis & tingetur rubro colore, abſtrahe 🜄, remanebit pulvis coccineus, cujus vires innumeræ.

N. *Si calcem ſpongioſam aliquoties ♎averis cum part. 8. ✳ci donec ſandaracino colore elevetur & poſtea ab admixtione ✳ vindicaveris, felicius & citius extractio fiet Tinctura. Ex commun. S. Cloß.*

13. *☉ potabile Franc. Antonij.*

☉ Purgetur (bis) per ♉. Hinc calcinetur cum ☿. & ♀. Extraheque cum ♀. ♄i.

N. *Licet & vice ſecundâ cum ⊖ marino fuſo ac tertia cum ⊖ ♀i calcinare.*

Doſis g. 6. 7. 8. &c.

N. *Hoc eſt genuinum illud adeò decantatum ☉ potabile Londinenſe, cujus deſcriptionem mihi ſervare conſtituerã. Verum cum à diverſis locis, quin etiam ex aulâ quadam illuſtriſſimâ transmitteretur, ut commonicaretur, nolui hac in re expectationem fruſtrari.*

14. *Aliud Quercetan. ☉ vitæ dictum.*

Ex calce ☉ leviſſima & ſpongioſâ, elice Tincturam digerendo in MB. per ⚹, Tincturam hanc exalta circulando cum 🜄.

Vires. *Ad innumerabiles morbos ferè incredibilis videtur virtutis. Quercetan. in Sclopet. Et ex hoc Sala in ☉ potab.*

15. *Aliud Laudanum ☿riale Bayers.*

℞. ☉ per ♀r & ☿m optime calcinat. ℥ß. Olei ☿alis ℥v. (forſan ol. ♄i) Digerantur calore ciner. in phiola H. C. ♂ octo. ſic extrahitur tinctura ☉ rubicunda hanc (relicto albo corpore) in phiola H. C. digerendo co-

gula (in Athanore) in lapidem rubrum, quem ſuper porphyretico humido ſolve; rejectisque fecibus denuo coagula; tertio eandem operam repete.

Doſis gran. 2. ad 5.

16. Aliud Billichij.

1. Calcina cum 🜆 ac præcipita.

2. Reverbera cum flor. ♀ & ☿, ut evadat pulvis inſtar boli arm̄n.

3. Solve cum 🜈 rectificatiſs. digerendo ac cohobando multoties, (20.) & ultra: dein coagula abſtrahendo.

4. Solve in ſpirit. 🜔, digere dies aliquot (3.) hinc abſtrahe. *Billich. in Exerc. th. 102.*

17. Tinctura ☉is.

℞ auri fulminantis probè edulcat. part. 1. ſpiritus 🜕-li volatilis part. iv. (ſunt qui Oleum 🜕 cauſticum, in quo ſalis proprii pars 3. reſoluta ſit adhibent, ſed tale menſtruum naturæ noſtræ inimicum eſt) Digerantur in B. tepenti per 40. ♂. Tinctum ∽um rubicundiſſimum & clarum ſepara per inclinationem, abſtrahe ad ſiccitatem, affunde 🜈 è vino hiſpanico factum & ♀ſatum, & in calore leniſſimo fiat Extractio inſtar Rubini, tinctos ſpiritus deſtilla & ad aliquam conſiſtentiam redige, vel pulveris formam, quem etiam à ſapore 🜈 poteris eluere aqu. ſtill. vel diſſolvere in quocunque liquore appropr.

N. Si deſit ſpiritus 🜕-li volatilis, tunc ejus loco ſeq. Menſtruum excellentiſſimum ſubſtitue.

℞. 🜔 communis ℔. 1. ⦶ ℥vi. deſtilla ſ.a.

℞ hujus aqu. fortis part. iij. 🜈 tantundem, in funde 🜈 in magna cucurb. quam ſtatim occludes ⚹ ſuo, ebulliunt enim illicò commixti ∽us & flaveſcunt, deinde durante ebullitione rubedinem acquirunt, tandem eadem ceſſante menſtruum ſubviride evadit, quod quidem nil peculiare poſſidet, niſi quod ii∽us acredo facili negotio ab auro ſolut∽ elevatur, id quod adhibitis aliis 🜆 fieri non poteſt.

Ex communic. S. Cloß.

18. Tinctura Fratris Baſilij.

℞. ☉ per ããã calcinat. p. 1. ſolve digerendo in 🜆 ⚹ata, (vide in ⦶ 🜆m Baſilii,) vel in 🜆 ſalina, (id eſt, 🜔 acuata) p. iij. hinc depleatur ſolutio, reſtitantique ☉ calci denuo ▽ illa ſolvens affundatur, &c. donec penitus ſoluta calx ſit: Solutiones digere in MB, ut ſubſideant feces, quas ſepara. Solutionem defecatam digere iterum in MB ♂ ♇ (9.) Hinc abſtrahe 🜆 ad oleitatem, abſtractam aquam affunde viciſſim, imprægnaque calcem cohobationibus tantiſper repetitis, donec liquor ferè inſipidus extillarit. Tum affunde novam 🜆, imprægnaque denuo ut dictum, in arena, idque tantiſper donec ☉ per ⚹ penitus transpor-

tetum

tatum ſit. [N. *Cum ſingulis deſtillationibus ignis eſt augendus.*] tandem abſtrahe per MB ad oleitatem, reponaturque ad Cryſtalliſandum, ſ.a.

Hinc

℞. Cryſtall. ☉ p.1. ☿ii vivi purg. p.iij. agitato optimè, ſic apparebunt colores, ſubſidebitque ããã. Exhalet ☿ & reſtabit pulvis Solis purpureus in 🜹 ſolubilis; qui tingit ſubito inſtar ſanguinis.

Ex hoc pulvere extrahe ſ.a. tincturam rubicundam cum 🜈i, qui cum ſpirit. 🜔 mixtus & dulcificatus ſit, (vide ſpirit. 🜔 dulcem ac 🜄 temperatam Baſil. in 🜈i,) donec menſtruũ ulterius non tingatur, & corpus albũ reliquum ſit.

N. 1. *Menſtruum niſi caute & rite præparatum ſit, pro tinctura rubicunda, extrahit viridem, vel alterius alicujus coloris.*

N. 2. *Corpus illud album in extractione tincturæ reſiduum, inſervit Sali & ☿io conficiendo, de quibus infra, videatur Tholdij Halographia, ubi ex teſtamento Baſilij Monachi, prolixè elaborationes haſce deſcribit.*

19. Paulo ſecus ex manuſcripto teſtamento Baſilij.

1. Purga ☉ per ♁.

2. Calcina, i.e. ſolve purgatum ☉ in 🜅, coagulaque.

3. Volatiliſa cum ſpirit. 🜔 acuato, per ſpirit. draconis, (✳) vide ſupra.

4. Præcipita cum Ol. ♀, vel quod melius per abſtractionem lentam.

5. Reverbera cum flor. ♀. vide ſupra.

6. Extrahe 🜍 Solis per 🜈 igneum, & ſpirit. 🜔. vide 🜄 temperatam in 🜈.

7. Digere extractum 🜍, & ſolve denuo in ☿ Philoſophorum, vel in 🜅 dicta.

8. Volatiliſa cum 🜈.

N. *Baſil. repet. lapid. Phil. volatiliſat ☉ per ſpir. 🜔is, hinc conjungit extractum 🜍 cum ſpir. 🜔i rubeo (corroſivo) per digeſtionem cum 🜈 dulcificato ſolvit & digerit aliquandiu, tandem cohobat, donec nihil in deſtillatorio reſidui remaneat. Sic acquiritur liquor ſolaris ſeu ☉ potabile maximarum virium.*

20. Unicornu Solare, ſeu Manna Solaris.

℞. Calcem Solis optimè reverberatam, imbibe aliquoties, menſtruo ſolari, id eſt, affunde aliquantulum ſolaris menſtrui (ad eminent. dimidii digiti,) vaſeque H. clauſo digere, l. △ ut ſicceſcat.

Hinc iterum affunde, ac digere, totiesque repete, ut Sol in pulverem ſubrubeum transmutetur.

Doſis à gran. 1. ad 5.

N. 1. *Menſtruum ſolare deſtillatur per cornutam ex minera, repetitis aliquoties deſtillationibus. Mynſicht.*

N. 2. *Felicius forſan proceſſeris, ſi Menſtruum hoc ſale ſuo alcaliſaveris, calcem cum alcoliſato hoc menſtruo circulaveris, ad modum, quo alias tincturas nomine mannas fieri diximus.*

Hic non poſſum non monere, quod nõnullis tincturam Solis, beneficio oleorum aromaticorum ſibi imaginentur. Nimirum calcem Solis optime elaboratam impaſtant cum oleo, (e.gr. Garyophyllor. Cinamomi, &c.) hunc 🜈 rectificatiſſimũ affundunt, atque intercedente digeſtione tincturam extrahunt.

Verum, meherele, loco tincturæ Solis aromaticorum oleorum tincturam naniſcuntur, quæ 🜈 rectificatiſſimo, ceu ſuo ſimili, (accedit enim ad naturam oleagineam) admixta acquiritur.

V. SUBLIMATIO.

Unde Flores Solis.

℞. ☉ optimè calcinat. (per ſpirit. ⊖,) part. I. 🜹 depurat. p. VII. Miſc. & ſublima. Sic elevabuntur flores Solis, quos eluendo ab 🜹 libera.

Doſis gran. 6 & 9.

Fiat peculiare inſtrumentum argenteum aut cupreum, (pyxidis inſtar complicatilis) conſtans ex duabus partibus ſuperiori ac inferiori, ut aperiri poſſit. Inſtrumentum hoc in latere tubulum habeat, per quem ☉ ſclopetans injici poſſit, (paulatim id fieri neceſſum eſt) tubulum ſtatim obturando. Sic elevabitur ☉ fornicique ſuperiori adhæreſcit.

VI. SALIFICATIO.

Unde 1. Sal ☉.

℞. ☉ fini p. I. ☿ purificat. p. V. vel VI. F. ããã. abſtrahaturque ☿ per retortam. Hinc F. iterum ããã ex relicta ſcil. Solis calce, & abſtracto ☿, idque repetatur toties, donec ☉ aſſumere ☿ m amplius nolit. Tunc affunde 🜹 optimum, [vel & ſpiritum ⦶ acuatum,] digereque l. △, decanta ac abſtrahe menſtruum ad ſiccitatem, & remanebit ⊖ Solis.

N. 1. *Cum relicto ☉, eodem modo procedere potes amalgamando nimirum ac abſtrahendo, donec totus ☉ in ⊖ convertatur. Kesler. lib. 1. c. 4.*

N. 2. *Alii idem meditantur ex ☉ per 🜆 calcinato, ac per menſem reverberato.*

2. Aliter.

℞. ☉ foliat. vel quod melius calcinat. ℥ß. ⊖, ⦶, O, ana ℥ß. Miſc. ac impone phiolæ cera Hiſpanica obturatæ, digereque calore arenæ, ſic ſolvetur ☉. Hinc affundendo 🜄. calidam præcipitabitur ☉ in forma pulveris purpurei, [maximè ſi °o° ♀ inſtilletur,] Pulveri optimè edulcorato affunde 🜈 rectificatiſs. ſtentque aliquandiu, (menſes aliquot, vaſe clauſo,) ut 🜈 ſale Solis imprægnetur. Hinc decantetur 🜈 & abſtrahatur, efflagretvè. Sic relinquitur Sal ☉ albiſs. in fundo.

Vires. *Inſigne eſt Diaphoreticum.*

Doſis gran. 2. 3 4.

3. Sal Solis Baſilianum.

℞. Corpus illud album, in extractione tincturæ ☉ Baſilianæ reſiduum, reverbera leniter per mediam horam, ut aliquo modo corporale fiat. Hinc affunde 🜄 mellis corroſivam, digere, extraheq; Sal ſa. (labor

eſt

eſt dierum 10. circiter.) Aquâ mellis ſale Solis imprægnatam ſubjice deſtillationi MB ut abſtrahatur. Sal Solis reſiduum edulcora, aliquoties ▽ commun. deſtillatam affundendo, atque deſtillationibus repetitis abſtrahendo; tandem cum 🜄 clarifica.

Doſis gran. 2. 3. 4. &c.

N. *In hac extractione Salis remanet materia utilis pro ☿io Solis conficiendo.*

VII. MERCURIFICATIO.

℞. Materiam in confectione Salis Solis Baſiliani reſiduam, affunde ſpirit. ♀i, digere per menſem, ac deſtilla à ſcoriis ♂ per retortam (vitream) in receptaculum ▽æ frigidæ aliquota parte adimpletum, & habebis ☿m Solis.

Tholdius in Halographia ex Teſtamento Baſilij Monachi.

☿ius Solis Paracelſi.

Paracelſus generaliter hunc modum præſcribit, quo ſingula Metalla in ☿ vivum redigi poſſint.

Nimirum:

1. Calcinat Metallum fumigando i.e. per fuliginem, ☿rii. *Vide libr. 1. cap. 14.*

2. Calcem Metalli amalgamat cum ☿ digerit, abſtrahitque.

3. Abſtractum ☿m iterum cum calce eadem amalgamat, digerit & abſtrahit toties, ſcil. iterando, donec calx metalli ſupra candelam inſtar ceræ liquari poſſit. Hinc digerendo calcem illam in ☿m convertit. *Vide lib. de reſuſcitatione rerum natural. ut & lib. 6. Archidox.* ubi tempus amalgamandi obſervare monet, quo Planetæ cœleſtes correſpondentes conjunguntur. *De quo legi poteſt libri hujus primi cap. 22.*

CAPUT X.

De Argento.

ARgentum Metallum eſt nobilius candidum, Auro imperfectius.

Dicitur Chymicis Luna vel Cerebrum, eò quod in Macrocoſmo Lunæ, in Microcoſmo, cerebro ſympathicum ſit. Germ. Silber.

Vires. *Capitis corroborans perhibetur ſpecificum, ſpiritusque animales confortare, unde & in omnibus capitis affectibus peculiaris efficaciæ cenſetur, quales inprimis Epilepſia, Apoplexia, & ſimil.*

PURGATIO à ſordibus ſuperficiariis.

Coquatur, laveturque cum ▽, in qua ſolutum ♀ ac ⊖.

I. PURGATIO, ab alienis Metallis.

1. Per calcinationem immerſivam.

Solve ☾ per ▽F, quæ ſolummodo ſolvat ☾, reliquis Metallis intactis.

2. Perfuſionem cum ♄o.

Immitte plumbum in ✝bulum ignitum, ut liqueſcat, quo liquefacto, ſuperinjice ☾m, continuando ignem; donec cum plumbo metalla illa imperfecta vi ignis, partim in fumum abeant, partim quoque ſcoriarum nomine ſecernantur, relicta ☾ in fundo.

N. 1. *Ignis ſat fortis requiritur, unde è re erit, furnum anemium adhibere.*

N. 2. *♄us hac purgatione in ſpumam cum argenti recrementis concretus, dicitur Litharg yrus, de quo infra.*

3. Per nitrum.

Fluat ☾ ad ignem, hinc ſuperinjiciatur per vices ⦶, & purgabitur ☾a.

II. CALCINATIO.

1. Immerſiva.

Solve ☾m laminat: in liquore aliquo corrnſivo, coagula inſpiſſando vel præcipitando, ac edulcora. Præcipitatur autem ☾ ſoluta, per muriam ſalſam, ▽ ſalſam, vel per particulam æris injectam.

N. *Liquor ille corroſivus, vel eſt ▽F [vide in ⦶,] vel ſpirit. ⦶i, vel bis finitimus humor, (ut patebit infra in tincturis, ſeu ☾a potabili,) recipitur autem in quantitate tripla, quadrupla, ſextupla, &c.*

N. 2. ☾ *hac ratione ſoluta, ſi more ſolito ad cryſtalliſandum reponatur, concreſcit in Cryſtallos, quos vitriolum ☾æ vocant.*

2. Calcinatio Amalgamatoria.

℞. ☾ pur. ac ☿. ana F. āāā. admiſce ⅟₄ ⊖, vel ⊕-i. Exhalet ☿ ad △, reſiduum eluatur.

Calcinatio Cementatoria.

Fit, per ♀ ⊕-lat. per ♉, per ☿~, per ⊖, & ſimil.

N. *Calcinatio hac fieri debet ſine fuſione.*

E. gr.

℞. ☾æ lamin. p. 1. ☿ ♎. p. ij. Miſc. exhaletque ☿ ad ignem, & remanet ☾a inſtar reſinæ. *Senn Inſtit.*

Sic cementatur quoque cum duplo ♉, vel cum quadruplo ⊖, hor. 4. 5. 6. 7. 8.

Aliter.

℞. ☾ limat. p 1. fl. 🜍r. p. ij. ⊖ p. ß. Miſc. ſublimaque (ſepties) ut flores 🜍is ſublimari ſolent, ſublimatum reſtanti materiæ ſemper addendo, ultima vice ſublimatum abjice, reſtantemque materiam aquâ elue.

Calcinatio ☾æ cæmentatoria fit etiam ut ſupra dictum eſt de ☉ potabili cum ∽u ⊖ ♀ri.

Calcinatio Reverberatoria.

Quia ☾ facilius igni ac calcinationi paret, quam ☉, ulterius operoſa reverberatione opus non habet, nihilominus tamen, cui ita viſum fuerit, amplius ☾ calcinatam elaborare poterit, denuo illam cum 🜍, vel cum ⊖, (♉) vel ſimul cum 🜍re & ♉, vel

cum

cum ⊖ & ✳,&c. aliquoties pro lubitu cementando, ac dein ablutionibus à ſalſedine liberando.

E.gr.

℞. Calc. ☾ (per ▽F) ℥j. ⊖ ℥ij. ✳ ʒij. Miſce & reverbera per ♂ 8.

III. SOLUTIO ET EXTRACTIO unde ☾æ potabiles & Tinctura.

N. *Luna ut mollior eſt Sole, ita facilius quoq; in potabilem formam reduci poteſt, adeo ut ſi optimè calcinata fuerit, ſoli 🜈i, optimè tamen rectificato obediat. Quia tamen labor iſte aliquo modo laborioſus ac diuturnus eſt, loco 🜈 ſimplicis, idem ille 🜈 acuatus, vel aliud aliquod menſtruum recipi ſolet, ut patebit in ſingulis.*

1. ☾ potabilis per 🜈 ſimplicem.

℞. ☾m calcinat. (cum 🜈 in quo aliquid ✳ ſit ſolutum) extrahe cum 🜈 cohobando aliquoties.

Doſis gran 3. vel 6. Gluckrath.

Aliter.

℞. ☾ calcinat. (per ▽R, ſeu liquorem corroſivum deſtillatum ex Minii p. 1. ✳ p. ij. extrahe cum 🜈 optimè rectificato. *Kesler. 1. cap. 1.*

2 ☾ potabilis per 🜈 ſale urinæ acuatum, & ſimil.

℞. ☾m calcinat. (per ∿. ⦶, cum cohobiis, vel per ☿,) extrahe per 🜈 rectificatum acuatum, ſale urinæ volatili, [i.e. per 🜈 microcoſmicum,] filtra & coagula. *Vide de ⊙ Kesler. 1. cap. 7. Sennert. Inſtitut. Beguin.*

Aliter.

℞. ☾ calcinat. (ſcilicet miſcendo cum fl. 🜍. p. ij. ⊖. p. 1. & ſublimando ſepties, *vide ſupra cementat.*) p. 1. 🜈 opt. p. iij. ⊖. Urin. volat. p. ½. digerantur in vaſe benè clauſo per dies aliquot.

Hinc deſtilla per retortam vitream aliquoties, (8. 9. aut tantiſper) donec materia aſcendat cærulei coloris. Sin minus hæc ſucceſſerint, calcinetur denuò ☾ pluries, & procedatur, ut dictum.

Doſis gran. 5. 6. 7. &c.

N. *Eodem modo fieri quoq; poteſt. ☾ potabilis per 🜈 acuatum Sale Naturæ, de quo in ⊙.*

3. Alia ☾ per 🜈 ♀ſatum.

℞. Calcem ☾æ reverberatam, (cum fl. 🜍r, (affunde 🜈 opt. ♀ſatum, abſtrahe cum ſeptem cohobiis, ſic ſolvetur ☾, circula per menſem in MB, & habebis liquorem cæruleum, *Kesl. lib. 4. c. 44.*

4. Alia, per 🜈 ⊕-latum.

℞. ☾ calcinat. q. v. extrahe ſ.a. tincturam cæruleam cum 🜈 ⊕-lato (*vide Vinum*) decanta ac abſtrahe.

N. *Præſtat reliquis in Epilepſia.*

5 Tinctura ☾æ Baſiliana.

Habeatur in promptu.

1. ⊖ ter cum ana ♆æ calcinatum, *vide calcinat. ⊕is.*

2. Ad manus ſit calx ☾æ.

3. Paretur ▽F ex ⊕-i & ⦶ ana.

Ergo.

℞. Calcem ☾æ, miſce cum ⊖ calcina-

cinato, & inde phiolæ vitreæ, affunde ▽m, eamque abſtrahe deſtillando, cohobaque vice tertia, ultima vice ignem augendo, ut materia in vitro fundatur. Sic ☾am nanciſceris pellucidam, ex qua cum ⚹ fortiſs. extrahatur ſ.a. tinctura ſub colore ultramarino.

N. *Remanebit corpus ☾æ in extractione hac reſiduum, quod Sali ☾a conficiendo reſervetur.*

Videatur Tholdius in Halographia ex Teſtamento Baſilii.

N. *Plures modos tincturas ☾a conficiendi, ad imitationem modorum, qui in Solis tincturis deſcripti ſunt, ipſemet Lector colligere poterit.*

E. gr.

Tincturæ cum 🜅 acuato per ⊖m naturæ, &c.

Eſſentia ☾æ, uti lapidum & cryſtalli Extracta Cloſſæana fiunt, parari poteſt. *Vid. c. 4.*

Luna potabilis S. Cloß.

Luna potabilis fiet ſi primo ☾am laminatam pluries cum ♀ calcinaveris, & inde per affuſionem aqu. communis ⊕lum elicueris, quod reſolvendum erit in Spiritum compoſito ex ⊖ ⦶ & 🜅 præſcripto Art. de Tincturâ Solis, feces ſegregando per digeſtionem, tincturam cæruleam cogendo in pulverem, è quo demum per 🜅 vera Eſſentia exurgit adverſus Epilepſiam optima.

Ex communic. S. Cloß.

Alio modo.

Primo āāā &c. pars una ☾ cum part. 8. ☿ii exprimaturque per corium, ſecundo globulus reſtans teratur cum quadruplo ⊖ decrepitati & prunis ardentibus calcinetur per horas 4. in pyxide cæmentatoriâ, ſi quid non probè calcinatum ſuperſit, cæmentetur iterum addito novo ⊖, & calx à ⊖ per ablutiones liberetur. Tertio ſublimetur hujus calcis ℥j. cum ℥iv. ✱ci idque 5. repetatur 4. liquore acido potabili primum (⚹) dein ♀eo vegetabili (🜅) extrahatur Tinctura, quæ ad ſiccitatem reducta ſal dabit in cellâ diffluens in Oleum, quod itidem ſpatio 80. ♂ fixari poterit in Medicinam morbis cerebri ſpecificè dicatam.

Ex communicat. ejusdem.

IV. SALIFICATIO.

☾a in ſalem ⊕tum quomodo convertatur, ex jam dictis innotuit. Dabimus igitur modum ſalificandi Baſilianum, quem ex teſtamento ejus manuſcripto verbotenus cum pluribus aliis transtulit Tholdius in ſuam Halogtaphiam.

Nimirum.

℞. Corpus illud ☾æ in extractione tincturę Baſilianę reſiduum, affunde ▽ mellis corroſivam ſ.a. abſtrahe & edulcora, ut dictum in Sale Solis.

N. *Supererit materia, ex qua extrahi poteſt ☿.*

Vires. *Conducibile eſt morbis capitis, &c.*

tis & inprimis Epilepſiæ, Hydropicam aquam exiccat, &c.

Doſis gran. 4. 5.

Spiritus Lunaris S. Cloſſæi.

Prima opera fit in parando ⊖-lo ☾æ, quod fit per 🜔 inſtar ⊖-li ♀is, verum ad minus calcinationibus 20. iteratis indiget. Lōgè faciliori ac meliori methodo extrahitur è limaturâ ☾æ ſubtiliſſima beneficio aqu. lilii convall. ℥iij. fortificatæ cum ℥j. ſpiritus ⊖-li ♀is (vel cum 🜹) tenendo per menſem in digeſtione cinerum, ſic ſpiritus ♀eus impraegnabitur Tincturâ ☾ ex cyaneo ſubvireſcente, quâ ſepoſita alium ſpiritum ⊖-li ♀ei ſubſtitue, totiesque extrahe, donec tota ferè ☾ ſoluta ſit, tandem ſolutiones evapora ad cuticulam usque, collige cryſtallos, è quibus ſiccatis per 🜬 more ſolito primo phlegma & ſpiritum ♀is pelles, quæ ſeorſim ſervāda, deinde auctiori △ ſpiritum ☾æ & ultimò Oleum.

Spiritum hunc Lunarem Idiopathicæ Epilepſiæ ϛυζόνομον eſſe expertus eſt author qui ſupra.

CAP. XI.

De Ferro.

CLaſſis ſecunda, Metalla ignobiliora duriora continet, Ferrum ſcil. & Cuprum.

Præparationes præcipuæ.

1. Purgatio. 2. Calcinatio. 3. Sublimatio. 4. Deſtillatio. 5. Extractio. 6. Salificatio. 7. Liquatio.

FERRUM.

Ferrum Metallum eſt ignobilius, conſtans ex Mercurio & 🜍re minus liquabili, crudiori, ſeu ſi mavis ex 🜍re, ac Sale, quæ partibus terreis crudioribus immixta ſunt.

Vires. *Diverſis ♂ dotatum eſt viribus; adſtringendi ſc. & aperiendi. Vis aperitiva in volatiliori potiſſimum reſidet parte, ac proinde in ſale: vis adſtrictoria in fixiori, adeoque in terra latitat. De his qui ulterius erudiri cupit, adeat problem. Horſt. Decad. 7. q. 2.*

PURGATIO ♂ à ſordibus ſuperficiariis.

Purgatur ♂is limatura à ſordibus quibus forſan ſcatet, tùm ventilando, tùm abluendo ▽ communi.

I. Purgatio ♂ Gradatoria: unde Chalybs.

℞. ♂is in lamellas vel virgulas, (digiti majoris craſſitudine) redacti, p. 1. Carbonum ſalis vel fagi pulver. Raſur. cornu bovis, p. 1. ſtratifica, ac in vaſe clauſo igni committe furni anemii fortiſſimo, hor. 4. aut 6.

N. *Chalybs igitur nihil aliud eſt, quàm ♂ optime purgatum, ideoque loco Ferri Chalybem præſtat recipere.*

II. CALCINATIO: unde Crocus.

1. Calcinatio Reverberatoria, unde Crocus ♂ obſtructivus.

Limaturam ♂is igne fortiſs. eousque reverbera, donec in Crocum elevetur leviſs. & rubicundiſſimum.

N. 1. *Sal commune vim habet reverberationem hanc accelerandi. Hinc ſunt, qui citioris reverberationis gratia limaturam initio aliquoties urina puerorum (vel ▽ ſalſa, acetové) conſpergunt, iterum exiccant, poſtmodum reverberationi ſubjiciunt. Sic reverberatione unius atque alterius diei ♂ in florem ſurgit rubicundiſſimum, qui quotidie, (ne vi ignis pereat vel nigreſcat,) colligatur. Hartm. in pract. Gluckr. in Beguin.*

N. 2. *Si qua pars nondum ſatis reverberata ſit, elaborationemq; ſeparare velis, affunde ▽m, agita, atque antequam penitus ſubſideat, ▽m leviore ſc. & magis elaborato Croco turbidam, in aliud vas effunde, parte graviore, quæ ſubſidet, in priori vaſe relictâ: Abſtractâ vel decantatâ dein aquâ, habes Crocum leviorem, crudioribꝰ ſuis ac gravioribus portionibus ſpoliatum.*

Alii ℞. Limat. ♂ ℔. ij. ⊖. decrepit. ℔. iij. (vel ana) mixta reverberant per diem. Hinc ♂ iterum edulcoratum ſubtiliſſime lævigant, denuoque reverberant, [dies octo vel decem] donec elevetur Crocus ſubtiliſſimus, quem quotidiè auferunt, atque ▽. plantaginis præparant.

Vires. *Obſtructivus hic Crocus eſt, ac ſiccativus, confert in Dyſenteria, Lienteria, Gonorrhæa, & ſimilibus.*

Externus ejus Uſus eſt in exiccandis ulceribus & vulneribus. Quercetan. in Pharmac. reſtitut. Senn. in Inſtitut.

Doſis à ℈ß. ad ℈j.

N. *Adhæreſcit & Crocus ♂is baculis ferreis furni deſtillat.*

2. Calcinatio fuſoria: unde Crocus ♂ aperitivus.

Laminis ♂ ſeu Chalybis ignitis adeò ut ſcintillent optime admove magdaleones 🜍ris: ſic liqueſcit ♂ inſtar ceræ, deciditque granulatim in frigidam ſuppoſitam, teratur ſubtiliſſimè & ſervetur pro uſu.

Vires. *Virtutem habet reſerandi, aperiendi & attenuandi. Quercetan. in Pharmac. reſt. Beguin.*

N. *Maximus requiritur calor, ideoq; præſtat officinam fabrilem adire.*

3. Calcinatio Cementatoria: unde ⊕m ♂is.

Lamin. (Limatur.) ♂, cementa cum 🜍 pulv. igne paulatim adhibito per horam, ita 🜍re accenſo calcinatur ♂: Materiam exemptam ac tritam calcina iterum per ſe, [non ſecus ac calcinatur ♄ in præparatione vitri,] ut 🜍r penitus efflagret, diligenter movendo, donec ferro adhærere incipiat.

℞. ♂ hujus calcinati ac triti ℔. 1. 🜍r· ℥ß. Miſc. exactè, ac calcina iterum per hor. $\frac{1}{4}$. Dein tere iterum, ac adde

adde tantundem 🜍, idq; repete quinquies vel pluries. *Croll.*

Ex hac ♂ calce fit 🜖m ♂is.

2. Aliter.

℞. ♂ laminatum cementa cum 🜍re & ♀ana, Crocum laminis adhærentem abſterge. *Parac. l. de morte rer. natur.*

4 Calcinatio Immerſiva.

Solutio ♂ fit in quolibet liquore corroſivo, etiam minori acrimonia prædito. Ut ſunt 🜅 vulgaris ∿. 🜖i, ☽i, ⊖is, 🜍ris, ☉is, ⚹iaci. Coagulatio fit, vel inſpiſſatione, vel præcipitatione, ſed raro.

E gr. per 🜅.

℞. Limatur. ♂ ℥j. affunde ſenſim 🜅. ℥viii. digere per noctem, & abſtrahe 🜅 in arena. Sic relinquitur Crocus rubicundiſſimus, per deliquium ſolubilis.

Per ∿m 🜍ris.

℞. ♂ laminat. vel limat. (vel croc. ♂ aperit. cum 🜍re præparat.) affunde guttatim ꝏ 🜍is, (ſimplex vel 🜄æ mixtum,) ſolutioni affunde 🜄. calidam, filtra, coagula aliquantulum, ac repone ad Cryſtalliſandum, ſ.a. Cryſtallos purifica ſolvendo, ac coagulando. *Hartmann. in pract. Beguin. Gluckrath. & Kesler. libr. 1. cap. 13. Tentzel. in Exegeſ. loco de ꝏ 🜍.*

N. 1. *Similiter fiunt & Cryſtalli ♂ cum ∿u ⊖, p. 1. & ⚹ p. 3.*

N. 2. *Eodem modo fiunt & Cryſtalli ♂ cum ∿u 🜖i. Et hi dicuntur Sale Magiſterium Chalybis 🜖latum.*

Nimirum.

℞. ♂ purgatum ſolve in ∿u 🜖i rectificatiſs. coagula. Sic habes Magiſterium Chalybis 🜖latum in forma Vitrioli viridiuſc. *Sala in ♀log. cap. 8.*

5. Calcinatio Vaporoſa.

Laminas ♂ ſupra 🜅 in cucurbita clauſa ſuſpende, cucurbitamque in arenam calidam colloca, ſic vi vaporum adhæreſcet paulatim laminis crocus pede leporino abſtergendus.

N. *Labore repetito major copia croci colligi poterit. Senn. Inſt. Hartm. in diſput. Chymiatr.*

6. Calcinatio Illinitionis.

℞. Laminas ♂ illine ꝏ 🜖i, vel 🜍ris, (vel limaturam ♂ eodem liquore conſperge,) & repone in cellam. Poſtea ablue aqua, & ſubſidebit crocus, qui parum ad rubedinem ſolummodo calcinandus.

N. *Quercetanus infundit ∿ 🜍is, ac 🜊 ana in cochlear ferreum: omnia bullire ſinit ad ignem lentum usq; ad cōſumptionem: Hinc reponit per aliquot dies, pulveremq; croceum abſtergit, qui facilè liqueſcit. Hunc verum Epatis reſtaurativum appellat, eumque in Tragea hepatica ceu baſin recipit. Vide Pharm. reſt. cap. 26.*

Vires. *Utiliſſimus eſt hic Crocus in Cachexia, inſigne eſt aperitivum,*

Doſis gran. 3. 4.

Eodem modo fieri quoque poteſt

 Cro-

Crocus ♂ beneficio ∽. O. ✳, ⦶ *Paracelſ. l. de mort. rer. natur.* Verum hic Crocus non niſi extrinſecus adhibendus eſt.

Aliter.

℞. 🜄 (ex ⊕-i calcinat. & ⊖ ana cum argilla deſtillatæ,) infunde in cochlear ferreum, ut evaporet. Sic ſtatim relinquitur crocus tenerrimus, qui abradendus & in vitro (quia facilè liqueſcit,) reſervandus eſt. *Gluckr.*

III. VOLATILISATIO ac DESTILLATIO.

unde 1. Aqua ♂.

℞. Limatur. ♂is, expone aëri humido in cella aliquandiu, (ſeptimanas aliquot,) hinc deſtilla, vel ex humili Aludele, vel ex Retorta. Sic nanciſceris aquam ♂is ſal redolentem, ſed paucam.

N.1. *Deſtillatio hac felicius procedit ☾ acreſcente, & circa plenilunium.*

N.2. *Poſt abſtractionem reponi denuo poteſt, ut ſolvatur; denuoq; deſtilletur ut prius.*

2. ∽ ♂is.

℞. Mineram ♂, deſtilla per Retortam: liquorem deſtillatum reaffunde; digere ac iterum deſtilla.

3. 🝆 Martiale album.

℞. ♂. q.v. ſolve in ∽u ⊖, ſolutio deſtilletur per retortam, ſic ∽ prodit, Eſſentiâ ♂is impraegnatus ſapore ſubdulcis.

Vires. *Aperit obſtructiones, præſertim Epatis, Lienis, venarum meſaraicarum, ac Uteri.*

Doſis gran. aliquot.

4. 🝆 ♂iale rubrum.

℞. Solutio ♂ præcedens, impraegnetur cum crem. ♀i, deſtilleturque △ fortiſſimo, ex cucurbit. vitrea humili, varios intus videbis colores inſtar caudæ pavonis, extillatque primò liquor: igne dein fortiori, 🝆 grave cum Cryſtallis, quos per del. ſolve & junge prioribus.

Vires. *Leviter adſtringit & roborat. Hinc in Dyſenteria & fluxibus alvi, aliisque maximi commodi exiſtit. Clariſſ. Dn. D. Helvicus Dietericus, Archiater Sereniſſ. Elect. Brandeburg.*

Doſis gran 3, 4. & ultra.

5. 🝆 ♂ Sulphureum.

℞. Mannæ ♂ (Tincturæ) circula cum 🜅 rectificatiſſ. & ſupernatabit 🝆, deſtilla per ☓, ut transeat & oleum.

N. *Fragrantiſſimum hoc 🝆 perhibetur, ac pingue.*

Vires. *Maximas vires habere cenſetur in obſtructione ac debilitate Lienis, &c. D.D. Paulus Keller.*

6. Ol. ♂ præſtans.

℞. Croc. ♂ per Reverb. Spir. ⊕-i philoſ. q.ſ. Digere, extrahe aliquoties recenti ſpiritu rubedinem. Spiritus tinctos junctos abſtrahe ad mellaginem. Hanc extrahe cum 🜅 Sal verò cũ ▽ comm. Spiritus tinctos abſtrahe ad

he ad

he ad oleaginoſitatē, cui ſal purificatum per digeſtionem adjunge.

Vires. *Summum eſt obſtructivum.*

Doſis gran. 4, 5. &c.

Clariſs. D. D. I. C. Faciſ.

7. Vitrioli ♂is deſtillatio.

Deſtillatio ⊖-i ex ♂ confecti nihil peculiare à deſtillatione ⊖-i vulgaris habet, iisdem enim modis perficitur, omnesque Medicamentorum formas, quas ex eodem illo vulgari ⊖-lo deſcripſimus, exhibet, felicioris tamen eſt operationis, in morbis ad ♂is affinitatem accedentibus.

IV. EXTRACTIO:
unde Tinctura.

℞. Limatur: ♂ ℔. ß. candefiat, & extinguatur aliquoties in vini malvatic. ℔. iv. ſic Eſſentia ♂ ⊖-lata communicatur malvatico.

Doſis ab ℥ß. ad ℥ij. in juſculo vel hauſtu aquæ cichorei, Hartm. in pract.

Aliter.

℞. ♂ limat. ⚹ ana ℔. 1. coque in ſartagine ferrea l. △. ſemper agitando, donec ⚹ conſumptum ſit, (quò ſæpius, eò melius,) infunde poſtea in vino malvatico ℔. 4. 5. 6. digere, quotidiè aliquoties agitando, (♂ ♇ 14.) poſtea depleto & adhibeto.

Vires. *Prodeſt ad omnes affectus Splenis; item ad menſtrua, tum provocanda, tùm inordinata corrigenda.*

Doſis ℥ß. ad ℥ij.

N. *Poteſt aromatiſari Garyophyll. & ſimil. Finck.*

2. Tinctura ex ♂ crudo.

℞. Limat. ♂ extrahe rubedinem cum ⚹ acerrimo ſ. a. decanta & abſtrahe. Dein extrahe cum 🜄. Quo tandem iterum abſtracto, relinquitur Tinctura ſeu Eſſentia ♂ in fundo.

Doſis ad ℈j. vide Senn. Inſt.

Aliter.

℞. Limat. Chalyb. q. pl. irroretur ⚹ aliquoties & exiccetur. Hinc extrahe cum 🜄 ♀ato. J. C. F.

3. Alia ex Croco ♂ Quercetani.

℞. Croc. ♂ [per 🜃 facti,] extrahe Tincturam digerendo cum 🜄 vulgari donec rubeſcat, decanta à fecibus, & abſtrahe ad oleoſitatem.

Doſis: Præmiſſis univerſalibus, propinantur mane ac veſperi gutt. 9. vel 10. in decocto juniperi. Hartman. in pract. loco de Hæmorrhag. & de Hydrope.

4. Alia ex Croco ♂.

Sic & ex croco ♂ per reverb. fit Tinctura cum 🜄, cujus eadem Doſis.

5. Alia, quæ Baſilij eſt.

℞. Limat. ♂ ſolve in ſp. ☾-i rubr. p. 1. ▽. fontan. p. ij. filtra calide & cryſtalliſa, ſ. a. Cryſtallos exicca ſub tegula continuò agitando, habebisq; crocum purpureum: affunde ⚹ & extrahe ſ. a. Hinc abſtrahe in MB ⚹, ac elue, ▽m font. aliquoties abſtrahendo. *Tholdius.*

N. 1. *Eodem modo ex ⊖-o ♂ ad ſummam rubedinem reverberato extrahitur Tinctura ſeu ♀ beneficio ⚹ ſ. a.*

Quæ abſtracto ⚹ in forma pulviſculi rubicundiſſimi aſſervanda.

N.2. *Ex remanente terra extrahitur ⊖ per ▽m mellis corroſivam.*

5. *Alia ex Scoriis cœruleis.*

℞. Scorias ♂ cœrul. vitreſcentes pulveriſa,(alii calcinát prius hor.24.) extraheque tincturam rubram digerendo cum ⚹ acerrimo, filtra & abſtrahe,reſtantem Tincturam edulcora aliquoties ▽ pluvial. Tinctura hęc liqueſcit ſponte in cella.

N. *Efficaciorem habebis Medicinam ſi per* 🜅, *Tincturæ ſolutionem ac extractionem denuo iteraveris.*

Vires. *Longe efficacior eſt, quam Crocus vulgaris reverberatione factus. Vim habet ſiſtendi omnes fluxus, ſive ſint Menſtrua, ſive Gonorrhæa, Dyſſenteria, Diarrhæa, Hæmorrhagia, &c.*

7. *Alia ex floribus* Croci ♂.

℞. Croci ♂ (per reverber.) ſublima cum ✳, ex floribus edulcoratis extrahe Tincturam cum 🜅, abſtracto iterum 🜅, relinquitur Eſſentia in fundo.

N. *Dicitur præcipitare ☿m. Keſler, lib 3 c.71.*

8. *Alia ex Calce ♂.*

℞. ♂ Limat. à quo ✳ ſexies vel pluries ſublimatum ſit, extrahe cum 🜅, decanta & abſtrahe aliquoties cohobando.

N. *Pulvis ille ante extractionem in liquorem reſolvi poteſt, qui ▽ elota etiam intrinſecus exhibetur.*

9. *Alia.*

℞. Croc. ♂ probè calcinat. q.v. irrora cum ſpir. 🜊 digereque in ∴ calida donec ſpir. 🜊 exiccatus fuerit: hinc tere ſuper marmore affuſaque ▽ fontanâ macera in ∴ calida per ☌ (3.) poſtea filtra per chartam; filtraturam inſpiſſa & extrahe cum 🜅 Tincturam.

Ex communicatione Affinis mei dilecti Jacobi Holtzapffel/ Pharmacopæi noſtratis laborioſiſſimi.

10. *Alia Tinctura, Manna ♂tis dicta.*

℞. ♂ Laminat. q.v. extrahe cum 🜄u ♂ alcaliſato, filtra & abſtrahe, ſic habes Tincturam ♂.

11. *Baſium ♂ & ♀is ſeu Tinctura extemporanea S. Cloſ.*

Compara tibi 🜊 ex viridi æris (diſtillierten Grünſpan) pelle per 🝪 △ ∴ quicquid phlegmatis & ſpiritus volatilioris exire poterit. Hoc affunde ſuper limaturam ♂ in vaſe ſtrictiori. Intra quadrantem horę absque adjuvamine △ ſanguine ♂tis ♀us imprægnabitur, abſtrahe phlegma atque fuſibili croco 🜅 ſuperfunde, denuoque extrahe.

12. *Sal ſaccharinum & Tinctura flava ♂ ejusdem.*

♃ Croci ♂ parati cum ♀ q. v. Affunde aq. reſtantem poſt præcipitationem butyri ♉ ii, quam Spiritum 🜊 li Philoſophicum vocant, una cum phlegmate (ſi hic deſit cape 🜄um ⦶ ⊖lati diureticum ut cap. de ⊖ indicabitur) ſine extrahere in ∴ tin-

tincturam flavam cum fœtore quodam ♀eo, qui mox evaneſcit. Hanc coagula poſt filtrationem in ⊖ ſaccharo dulcius, & majoris virtutis gratiâ cum 🜄 circula.

Vires. *Hepar roborat, unde hydropicis, iisque qui diffluentia in tibijs ulcera patiuntur prodeſt, menſes ſuperfluos & hæmorrhoides ſiccat, dyſentericos juvat ſumpta cum ther. rec. lienem deobſtruit.*

Doſ ſalis ℈ß. cum ol. nuc. moſch. Tinct. gutt. vj. viij. in vino. aq. linariæ.

13. Tinctura rubra ♂.

Laminas ♂ ſubtiles ſtratifica cum pumice & reverbera per 24. horas. Rubeſcet pumex, è quo cum ⚹ tincturam poteris elicere & in ſal rubrum coagulare.

Ad Calcinationem reverberatoriam pertinet ſeq.

Limaturam ♂ calcina absq; ullâ præparatione aut commixtione △ reverberii, donec ex rubedine ſummâ in calcem albam tranſierit.

Doſis ʒß. in vino alba. Frater D. Rondeletij hoc medio ab Iſchuriâ curatus eſt. Ex communic. S. Cloſſ.

14. Tinctura alia & inde Magiſterium ♂is albisſimum.

Limatura ♂is △ fortiſs. eousque reverberetur, donec elevetur in crocum leviſs. & rubicundiſs. Irroretur cum Sp. 🜊i atq; ſiccetur. Repetendo hoc (4.) Dein tantum affundatur Sp. 🜊i q.ſ. ad extractionem. Digeratur usque dum colore rubicundo tingatur, ſæpius vero agitetur. Extractio léto calore redigatur ad mellaginem, quæ ſoluta aq. pluv. deſtillata & filtrata præcipitetur cum Sp. 🜔i. Sic habebis magiſterium albiſſimum, quod probè edulcorandum.

Vires *ex ipſa deſcriptione cuivis patebunt, prodeſt in morbis quam plurimis hypochondriacis, hepaticis &c.*

Ex commun. Cl. D. Joëlis Langelot.

V. SUBLIMATIO.

Hinc

1. Flores ex ♂ crudo.

Sublima limaturam ♂ cum ✳. (vide in ✳.) & elevatur quoque portio ♂. hæc à ✳ elota, habere vim ſclopetantem, æque ac ☉ fulminans dicitur, ſed erroneè.

2. Flores ♂ ex Cryſtallis.

℞. Cryſtall. ♂ (cum 🜄 nitroſa fact.) ſublima cum ✳, & habebis flores rubicundos, quos edulcora. *Keſl. lib. 1. cap. 63.*

Vires. *Vim maximam habent in lienis & meſenterij obſtructione.*

VI. SALIFICATIO.

Sal ♂ duplicis videtur eſſe ſortis, ſubdulce ſcil. & 🜔latum.

1. Sal ♂ ſubdulce.

℞. Limatur. ♂ irrora ⚹ optimè, ut paſta inde fiat, quæ ſicceſcat: ſiccatam tere ac irrora iterum, &c. idque repete multoties. Tandem effunde phlegma aceti, eoque bulliendo & filtra: humiditate in MB ab-

ſtra-

ſtracta, digere cum 🜄 Cryſtalloſque ſerva pro uſu.

Vires. *Vim habent incidendi & aperiendi, obſtructiones etiam contumaces, viſcerum & uteri. Vide in Epiſtol. Gregor. Horſtij obſervationibus annexis, lib. 1.*

2. Idem Sal aſſequi poteris vi 🜄 ſimplicis, loco 🜋 ac phlegmatis ejuſdem adhibitæ, ſed quantitate minimâ.

N. *Suecicum ferrum ſale abundantiſſimum eſt, ideoq; reliquis in ſalis hujus confectione præferendum.*

2. Aliter.

℞. Calcem ſeu croc. ♂ [per 🜂 factum] extrahe Sal cum aqua, filtra, coagula, ac repone ad cryſtalliſandum, vel inſpiſſa prorſus. Salem ⊕-licum quem nactus fueris, ſolve denuo aliquoties & coagula, ſic habebis Sal ♂ ſubdulce.

N. *Filtratio ſiquidem fieri nequit, quin charta vi corrodente corrodatur, diluì poteſt ſolutio aquâ fontanâ, quo minus acris & filtraturæ aptior evadat.*

3. Aliter, Sal Baſilianum.

℞. Materiam in Tincturæ præparatione reſiduam, (*e. gr. in tinctura Baſilij*,) affunde 🜄 mellis corroſivam, ac extrahe ⊖, ſ.a. Hinc abſtrahe 🜄m mellis, edulcoraque cum aqua fontan. per deſtillationem iteratam abſtracta. Tandem clarifica cum 🜄. *Thold. in Halograph.*

Doſis gran. 6, 7, 8. &c.

4. ⊕-m ♂is ex cementato.

℞. Calc. ♂ (cementatam cum ♀re, ut ſupra,) extrahe ⊖, ut moris per 🜄 calidam, filtra & cryſtalliſa, ſ.a. *Croll.*

5. ⊕ ♂ ex ſoluto ♂.

℞. Limat. ♂ ſolve in 🜍 ⊕-i rub. p. 1. 🜄æ font. p. ij. filtra calidè, & cryſtalliſa. ſ.a. *Tholdius.*

N. *Simili modo & per alios liquores acres cryſtalli ♂is exhiberi poſſunt, de quibus in Crocorũ præparationibus, quippe nihil aliud ſunt quam ipſemet Crocus, quem ipſum vel ſola exiccatione ad ignẽ referunt.*

Sal ♂is purgans.

℞. ✱ i. Limat. ♂is p. æq. miſce, leniter terendo in marmore. inde cucurbitæ fictili & ♎ primò lento △. dein fortiori, ſenſim & per gradus △ augendo. Tandem refrigeſcere ſine, fractoque vaſe, partem ſuperiorem albam reſerva, novæ ſublimationi cum recenti limatura ♂ peragendæ; Partem mediam Croceam ſimiliter ſerva (ſunt flores ♂is diaphoretici.) Denique partem quæ in fundo remanſit (☉) exime & modo vulgari ⊖ extrahe, idque ſolvendo & coagulando purifica, clauſoque vitro reſerva.

Vires. *Vim obtinet purgandi.*

Doſ. ℈ß. ad ℈j. in cochl. 1. aut 2. Syrupi violarum laxativi &c.

N. *Quando ⊖ prædictum in ſyrupo violarum ſolvitur, neceſſum eſt ut bene agitetur, donec ſyrupus totus ſpuma evadat, quæ ſtet per noctem, ut clareſcat,*

ſtat, iterum. Tunc additur pro libitu aliquid clareti laxativi.

Ex commun. amici Hamburg.

VII. LIQVATIO.

♂ per ſe minimè liqueſcit, verum ſi in crocum [calcinatione humida,] redigatur, aliquo modo liquabilis evadit; unde Liquor ſeu Balſamus, medicamentum in vulneribus aptiſſimum.

Caput XII.

De Cupro.

CUprum, alterum Metallum, ex ignobilioribus duriuſculis eſt, conſtans (ſecundum Theophraſtum) ex 🜍re purpureo, Sale rubro, ac ☿rio citrino.

Dicitur ♀, quod cum Venere Cœleſti in Macrocoſmo, cumque generativis partibus in Microcoſmo ſympathiam obtineat, dicitur & Æs, Germ. Kupffer.

Vires. *Præterquam quod partes generativas peculiariter confortare creditur, variis abundare facultatibus æſtimatur, adeo ut ſint qui dicere non vereantur, nullum metallorum ſalubriorem ſpirare auram, quam Cuprum. Et hinc Majoribus, ac præcipuè Hippocrati præter reliqua frequentiſſimo in uſu fuit. Nos relicto Cupro crudo, præparationes libabimus, quæ ſunt.*

I. PVRIFICATIO.

Purificatur à ſordibus ſuperficiariis, ſi imponatur hor. 7. 8. 9. &c. in ▽ ⊕-li mixta cum ⚹.

II. CALCINATIO:
unde Crocus.

1. Reverberatoria.

Fit more communi, limaturam ♀ ſcil. cremando.

N. *Laminæ ♀ is reverberantur calore fornacis figulinæ in æs uſtum, quod facili contritione in calcem reducitur. Beguin.*

2. Immerſiva.

Solutio fit in liquore acri.

E. gr.

▽F, ∽ 🜍is, ∽ ⊕-i, & ſimil.

Sic:

Diſſolve ♀m in ▽F, ac præcipita per ▽ m tepidam infuſam, vel per particulam ♂is, ☾ æve injectam. *Beguin.*

3. Vaporoſa: unde Ærugo, ſeu viride æris.

Suſpendantur laminæ ♀ is, ut vapori Vini & racemorum objectæ ſint, ſic adhæreſcet Crocus pede leporino abſtergendus.

4. Illinitionis.

Illine laminas æris liquore acido ſeu acri.

N. 1. *Quin imo ſola ▽ ſimplex, tantillo ⊖is, vel ⊖, vel ✳ impregnata, æruginem extrahit.*

 N. 2. Pa-

N. 2. *Paracelſus ſolvit ſalia (⊖m ⦶m, & ſimil.) in veſica, atque ſolutum liquorem laminis illinit, libr. de mort. rer. natural.*

5. Cementatoria.

Fit cum ⊖e, 🜍re, &c.

℞. Laminas ♀is, F. S. S. S. cum ⊖ præparat. calcina paulatim leviter igniendo. Poſtea ignitas in aquam injice, atque à nigredine benè elue, iterumque F. S.S.S. calcina, ac elue ut prius. Tandem coque ac repone, ut ſubſideat crocus, quem edulcora ▽a.

Vires. *Inſervit Chirurgiæ, ingreditur Emplaſtrum Oppodeldoch. Gluckr.*

N. *Eodem modo cementatur quoq; cum 🜍re, hor. 3. vel 4. inque as uſtum reducitur Officinarum; calcinatur iisdem & limatura ♀ cum 🜍 ſimili modo quo ♂ ad exhibendum 🜖m calcinare docuimus.*

III. DESTILLATIO.

Deſtillationibus iisdem ♀ ſubjici poteſt, quibus ♂: Unde & ▽m, Spiritum, Olea, Mannam, &c. exhibere aptum natum eſt, inprimis tamen deſtillationi ſubjicitur 🜖m ♀is, cujus ſpiritus adeo famoſus eſt; ut peculiari nomine Acetoſus eſurinus Paracelſo nuncupetur: Viresque quæ ſpiritui 🜖i vulgaris adſcribuntur, huic efficaciùs competunt.

1. Spiritus & Oleum 🜖li ♀is S. Cloſſ.

Fiat 🜖lum ♀is methodo Crollianâ. Hujus ℔ xii. in 🝭 conjiciuntur & △ moderato deſtillatur phlegma omne, id quod horis circiter 6. perficitur: Cohobeturque deſtillationibus ad minimum ſuper Colcothar proprium, ut mediante hac fermentatione ∽us volatiliores ſecedant promptius, tùm demum augeatur △ per gradus per 5. 🝰 cōtinuos minimumq; corp. fixi in 🝭 remanet. Spiritus albos à rubris ſepara atq; ſeorſim rectifica.

Vires, *Spiritus ♀ ſummum eſt adverſus Epilepſiam Sympathicam remedium, præmiſſâ purgatione cum floribus rubris ♀y. Doſ. à gutt. 8. ad x. in juſculo acidis ſuccis exaſperato, alias vomitum excitabit.*

2. Spiritus aurei coloris.

Fit ex ⊙ cui ſuper funditur vel ſpir. ♀ extillatus, vel 🜈 ♀ſatus, digerendo donec Tincturam extraxerit, evoca menſtruum, reliquum pelle per 🝭, egredietur aureus Spiritus.

IV. EXTRACTIO.

1. Tinctura Baſiliana.

℞. Virid. æris q. v. ſolve in bona quantitate 🜊, filtra. Hinc abſtrahe ad ſiccitatem (alias cryſtalliſabitur) nanciſcerisque viride æris purificatiſſimum, extrahe ſ. a. Tincturam Smaragdinam cum ſucco ex racemis immaturis expreſſo, donec nihil amplius coloris exhibeat.

N. *Remanet corpus, quod reſervetur ad Salis ♀is confectionem. Tooldius.*

2. Alia ſeu flores æris.

℞. Ærug. q. v. extrahe cum 🜊, decanta & abſtrahe ad ſiccitatem, edul-

edulcora optimè aquâ calidâ.

Vires. *Mundificativum ſummum eſt in vulneribus, unde & Emplaſtrum Oppodeldoch ingredi ſolet. VVirtzius in Chirurgia.*

N. *Simili modo fit & ⊕um ♀ is per Cryſtalliſationem.*

3. Alia Balſamus ♀ is dicta.

℞. Lamin. ♀, affunde ∽ Terebinthin. digere & colorabitur colore viridi.

Uſus ejus eſt in Chirurgia.

4. Alia.

℞. Limat. vel lamin. ♀ ℔.iij. vel iv irrora ⋇ ſiccescat lente, idque repe-te multoties. Hinc affunde ▽ calidã, decanta ac filtra per chartam, (& remanebit in charta terra flava, alii uſui reſervanda.) Filtraturam coagula l. △. ad mellis conſiſtentiam.

℞. Hujus Tincturæ quantitatem ſatis magnam, inde cucurbitæ atque 🝪o leviter impoſito, da ignem lenem, & quando ferveſcere incipit, tolle 🝪 moveque bacillo, ut reſideat, idque repete, donec amplius non ferveſcat. Hinc firma & annecte firmiter 🝪m, (luto, & ſimil.) deſtillaque ex arena in recep. capaciſs. △ gradatim adhibito, ſic prodibit primo, ſpiritus albus acidus paulatim flaveſcens, & rubeſcens cum nebula: urge, donec nihil amplius aſcendat, (eſt opus unius diei.) Deſtillatum rectifica in cucurbita oblongi colli ad ſiccitatem, igne moderato, ne quid flavi & rubei aſcendat. Ex reſtante materia extrahe ſ. a. Tincturam cum 🜈 rectificato. Hanc deſtilla, & quia aſcendit quoq; Tinctura, cohoba, donec figatur: hinc coagula ad conſiſt. mellis.

N. *Ex materia ſeu terra illa remanenti, ulterius calcinata, extrahi poteſt ⊖.*

Vires. *Tinctur. præſtantiſſimum medicamentum eſt in Epilepſia, aliisq; morbis plurimis, cum liquore convenienti exhibitum.*

Alia, Manna dicta.

Manna ſimili modo parari poteſt ex Minera ♀ is, &c. Sicut Manna ♂, ex minera ♂.

Quinta eſſentia ♀ is.

⊙ poſt expulſionem ∽us albi & rubei olei reſiduum, expone aëri pluvioſo, ut humeſcat, (aliàs parum ſalis obtinebis) perfundatur phlegmate ſuo, eliciatur ſal ut moris eſt, cujus pars una confundatur cum part. duabus ſpir. & olei ♀ is, ſtent in digeſtione per 14. ☌. Tingetur colore rubeo.

Vires. *Hæc Tinctura leviſſimo △ continuo fixata & coagulata, eſt ſummum arcanum ad morbos cerebri, ſang. depurandum, febresq; omnes contin. & intermitt. S. Cloß.*

V. SALIFICATIO.

1. Sal:

Sal ♀ is ⊕tum ex viridi æris elixiviari poteſt beneficio ⋇, nimirum ⋇o aliquantulum abſtracto, reſidu-

um frigori exponitur, ſic congelantur Cryſtalli.

2. Aliter, ſecundum Thold. ex Baſil.

℞. Reſiduam materiam, ex qua Tinctura Baſiliana extracta eſt, exicca, & affunde ▽m mellis, ut extrahatur Sal: abſtrahe tandem ▽m mellis, & digere cum 🜈.

Vires. *Sal ♀ calfacit intenſius quam reliqua Metallorum ſalia, corroborat ventriculum, cruditatesque inibi emendat, proinde flatibus, aliisq; affectibus inde oriundis, v. gr. colico, & ſimil. medetur; uterum frigidum calfacit, ejus ſuffocationem ſanat, menſtrua promovet, renum quoq; morbis ſuccurrit.*

Doſis gran. 3. ad 8.

3. Aliter.

Calcina limaturam ♀is cum 🜍e, (eodem ſcil. modo, quo ſupra ♂m calcinare docuimus,) hinc elixivia ſal coquendo cum ▽ fontana: aqua hac evaporata relinquitur ſal, ſeu 🜖m ♀is.

Vires. *Inſervire poterit loco 🜖i, ac proinde eadem inde Medicamenta parari poſſunt, quæ in 🜖o dedimus.*

VI. SUBLIMATIO.

Flores ♀.

Fac lixivium ex ℔. ij. ♆ & ℔. I. ✳ hoc coagula in ſalem, quem M. cum part. iij. boli communis, & ſpiritus albos educ inſtar ▽F, △ per gradus aucto. Rectificentur.

℞ Hujus menſtrui part. IV. limat. ♀is (aut quod meliꝰ Virid. Æris) part. I. pone inter ⊸ vaſe obturato ſolvitur metallum inſenſibiliter, affunde aliud, tantiſper, donec feces nigræ & leves tantum ſuperſint, aq. ſolventem abſtrahe, quod remanſerit urge △ aperto in cucurb. ita elevabitur metallum in flores ſubdio reſolubiles in Balſamum viride.

Vires. *Uſus ejus eſt in Ulceribus cacoëtheis, ſi verò eosdem à ♒bus ✳ci vindicaris, tunc ſecurè & absq; morſu Vulnera & ulcera quævis exiccant, Empl. & Unguentis permixti.*

Ex commun. ejusdem S. Cloßai.

Oleum Virid. Æris cauſticum ejusdem.

℞ Virid. Æris part I. ⦶ part. ij. ponatur in catillo, incendantur carbone donec deflagrarint, quod remanet ſolvatur in cellâ per deliquium, vel in veſicâ ſuillâ diligenter clauſâ in aqu. demerſâ. Valet ad puſtulas ♀eas & verrucas abſumendas.

CAP.

CAPUT XIII.

De Plumbo.

AD tertiam progredimur Metallorum Claſſem, quæ Metalla ignobiliora minus dura continet, Plumbum ſcil. ac Stannum.

Præparationes ſunt.

1. Purificatio. 2. Calcinatio. 3. Sublimatio. 4. Deſtillatio. 5. Extractio, quibus addi poſſunt Mercurificatio, Salificatio & Liquatio.

Plumbum Metallum eſt viliſſimum, conſtans ex 🜍re indigeſto, Sale aluminoſo ac ☿io, naturam ♁ialem æmulante.

Dicitur Saturnus, quia tùm macrocoſmico, tùm microcoſmico Saturno, id eſt, lieni conſecratum ſtatuitur. Græcè Μόλυβδος. Germanicè Bley.

Vires. *Refrigerat, adſtringit, incraſſat, &c. libidinem reprimit, ulcera carnibus implet, cicatrice obducit, excreſcentiisque liberat, ulceribus cheroniis, quæ vocant, malignis, cancroſis & putredinoſis, tùm per ſe, tum quibusdam aliis permiſtum, convenit.*

I. PURGATIO.

Fundatur ♄, dumque fluit, injice aliquid ceræ vel axungiæ aurigarum (Wagenſchmier) ut efflagret, hinc effunde in aquam (calidam.)

II. CALCINATIO.

1. Incineratoria.

Funditur plumbum, auctoque igne ut olla candeat, continua agitatione reducitur in cinerem, ſeu calcem cineream.

2. Reverberatoria.

Unde Minium Officinarum.

Calx illa ♄i continua agitatione reverberatur ulterius ut rubeſcat.

N. *In reverberatione cave ne iterum fluat, alioquin in plumbum de novo convertetur.*

3. Cementatoria.

Unde Plumbum uſtum Offic.

Fiat S.S.S. ex ♄i bracteis & 🜍re pulveriſato, uraturq; hac ratione ♄: poſt uſtionem ſæpius abluatur & reſiccetur. Et hoc eſt plumbum uſtum Officinarum, quod lavari poteſt, ut Cadmia. *Dioſcorid.*

4. Immerſiva.

Etſi ♄nus beneficio cujuslibet liquoris acidi calcinari poſſit, quales ſunt, 🜄R, ∽ ⊖is, ⦶i, ⊕i, 🜊, & ſimil. attamen ſolo ferè 🜊 in Officinis contenti rariſſimè reliquis utimur.

Unde

1. Saccharum ſive Sal ♄i.

℞. Calcis ♄i, vel minii, q.v. affunde 🜊, ſtent aliquandiu, extrahaturque ſ.a. decantatos liquores filtra, humiditatemque abſtrahendo coagula: ſic habes Sal ♄i, quod iteratis

ſolutionibus ac coagulationibus,(primo in ※,dein quoque in ∇,) purificari,& tandem ad cryſtalliſandum reponi poterit, rejectis in operatione fecibus.

N.1. *Quidam à Sale illo ♄i ※ aliquoties (3) cohobando abſtrahunt, hinc affundunt 🜄.cohobantque iiſdem vicibus tribus.*

N.2. *Simili modo & ex ♄ granulato ſal elici poteſt,quod præſtat priori.*

N.3. *Si ※ acuaveris ∾u 🜔i,vel ⦶i,facilius negotium perficietur.*

N.4. *Sal ♄i cryſtalliſatum ſi in cellam repoſueris,liqueſcet paulatim,atque hac ratione °° ♄i per deliquium acquiri poteſt.*

N. 5. *Fit ex hoc Sale & Balſamus ♄i,quem vide in Lithargyrio.*

Alter.

℞. Laminas aliquot ♄i tenuiſſimas, ſuſpende partim in cucurbita ſupra ※, partim quoque ipſi ※ immerge. Hinc deſtilla cum cohobiis: deſtillatum hoc,cum eo,quod in fundo remanſit, filtra, addendoque ceruſſam,quæ laminis adhæret, digere aliquandiu: tandem leniſſimo calore abſtrahe aliquotam ※ partem, reſiduumque repone ad cryſtalliſandum ſ. a. cryſtallos collectos purifica ſolvendo, coagulando. *Kesler. libr. 1,cap.17.*

2. Magiſterium ♄i.

Solutioni ♄i inſtilla °° ♀i p.1. & præcipitabitur.

Vires. *Saccharum & Magiſterium (utriusq; enim eadem ratio eſt,) intra corpus ſumptum, frigiditate ſua libidinem extinguit.*

Doſis gran. 4.5 6.

Extrinſecus,arcet libidinem,ſi umbilicus & priapus eo inungantur. (N. Si viciſſim mederi velis, utere Balneo Laconico,& inunge umbilico °° nucis muſchatæ deſtillatum.) Mira quoque præſtat in ulcerib.corroſivis,malignis,cancroſis, impetiginibus,ambuſtis ac inflammationibus. Diſſolvit tumores duros & ſcirrhoſos, applicatur commode contuſionibus,confertq; inflammationibus rubedinique oculorum, in ∇ roſarum & euphraſia vel ciliis quoq; impoſitum. Croll.,Beg. Senn.in Inſt.

N. *Sal ♄i cum ⦶ ana in Cryſtallos concreſcit aſthmaticis proficuos, vide c. 23. ſub titulo ⦶i Saturniſati.*

3. Aliud Magiſterium ♄i,Lac ♄i dictum.

℞. Solve laminas ♄i in ∾. 🜔i rectificat. vel ∇F, (ex ⦶ & O ana) decanta: ſolutioni affunde 🜄 rectificat. vel aquam ſalſam, (i.e. aquam in qua ſal ſolutum) & præcipitabitur ♄us inſtar nivis,præcipitatum edulcora & exicca.

4.Liquor lacteus ♄ni ad ulcera S.Cloſſ.

Imbibe ℥j.ſalis ♄ni cum ℈j. ol. ♀ campanarii,ſtet per aliquot ♂ in frigido,iterumque eadem quantitate °° irroretur & ſulphurari permittatur in phialâ, quam reple ℥iv.aqu.comm.& agita ut lacteſcat,

Vires.

Vires. *Hoc liquore lacteo imbuantur pittacia ſive ſplenia dupl. & applicentur bis aut ter in ♂ calide ſuper ulcera dyſepulotica quæ citò cicatrice obducētur*

5. Calcinatio Vaporoſa: unde Ceruſa.

Suſpendantur lamellæ ♄i ſupra 🜊, ut vapores ab aceto elevati circumeant. Sic adhæreſcet paulatim Ceruſa, quam derade, &c.

N. *Sublimationem in Mercurificatione videre licet.*

III. DESTILLATIO.

Unde

1. ∽ ♄i ardens.
2. 🝆 flavum.
3. 🝆 rubrum.

℞. Sacchar. ♄i (vel potius 🝆 ♄i per deliq.) deſtilla per retortam vitream lutatam in excipul. capaciſs. junčturis bene clauſis, 🜂 gradatim adhibito, donec rubræ guttæ cadant, nihilque amplius extillet.

N. *Deſtillatus hic liquor quatuor diverſa menſtrua exhibere aptus eſt, Spiritum ſcil. ardentem, 🝆 flavum, phlegma, & 🝆 rubrum: quorum ſeparatio fit per retortam vitream in MB vel cinere, receptaculis ſcil. pro diverſitate liquoris extillantis, mutatis.*

Cognoſcitur autem diverſitas liquoris, ∽ ardēs prodit ſine ullis venulis in collo retortæ apparentibus, 🝆 flavum, cum venulis obliquis, ceu vinum ardens: phlegma cum venulis rectis: relinquitur 🝆 rubicundum in fundo: phlegma ſeparatur ab 🝆 flavo ſeorſimq; ſuſcipiendū eſt.

Vires. ∽ *ſudorificus eſt, hinc prodeſt in Peſte, Melancholia Hypoch. Febribus ardentibus, Lue venerea, & ſim.*

Doſis gut. 2. 3. Tentzel.

N. 1. *Venereum appetitum infringit.*

N. 2. *🝆 flavum ♂ aliquot digeſtum rubeſcit.*

N. 3. *Cum ſpiritu & phlegmate ſolvuntur & præcipitantur perlæ ad tincturam inde conficiendam. Vide tincturam Perlarum.*

Cum 🝆 flaveſcente Fit ſolutio ⊙. vide de ⊙.

🝆 rubicundum mundificat ac ſanat vulnera, ſi illinatur.

⊖ mundificat iisdem vulnera.

Vide Beguin. lib. 2. cap. 4. Hartmann. in Croll. Sennert. Inſtitut. Kesler. libr. 4. cap. 57.

4. 🝆 ♄i balſamicum.

℞. Balſamum ♄i Terebinthinatum, deſtilla per 🝭, igne nudo gradatim adhibito. Primo ſtillat ∽. Terebinthinæ, tandem 🝆 ♄i balſamicū; ſuſcipe ſeorſim.

Vires. *Maximarum eſt virium in cancroſis, aſthiomenis & cæteris malignis ulceribus.*

IV. SUBLIMATIO.

Unde

Sal ♄i volatile.

℞. Min. ♄i q. v. ſolve in 🜊. ſolve quoque ſal fuſum in 🜄 com. Utrumque confunde. Sic extemplo 🝟bitur pulvis albiſs. qui probè edulcorandus & exiccandus.

N. *Hoc*

N. *Hoc Sal laminæ ferreæ candenti impoſitum liqueſcit inſtar ceræ, neq; effumat.*

Ex communicatione Cl. D. Ioelis Langelot.

V. EXTRACTIO:

Unde

1. *Sulphur ♄i, ſeu 🝆 ſupernatans.*

℞. Mannæ ♄i, circula aliquandiu cum 🜈 rectificatiſs. abſtrahe 🜈 gradatim: ſic aſcendet tandem & 🝆 ♄i, ſupernatans.

N. *Si 🝆 hoc cum 🜈 denuo circules tandem fragrantiſſimo imbuetur odore.*

Vires. *Maximarum eſt virium in affectibus pulmonum, phthiſi, &c. Dn. D. Paulus Keller.*

2. *Tinctura.*

℞. Cryſtall. ♄i cum ⁜ fact. extrahe cum 🝆o juniperi, ac rubeſcet 🝆 abſtrahe, ſi placet, & ſerva, vel digere cum 🜈, iterumque abſtrahe.

N. *Remanet materia poſt extractionem ſali extrahendo idonea.*

3. *Alia.*

℞. Cryſtall. ♄ (cum ⁜ factor. & edulcorator.) q. v. extrahe cum 🜈, filtra, digerendo defeca, (ſubſident enim feces,) abſtrahe tandem 🜈, & remanet Tinctura in fundo rubra. *Keſler. lib. 4. cap. 70.*

Doſis g. 2. 3.

4. *Alia Tinctura ♄i elaboratior.*

℞. Sal ♄i cryſtalliſat. q. v. affunde 🜄 pluvial. ſæpius (8.) deſtillatam, ſolveque quoad poteris, & decanta. Decantatos liquores deſtilla in MB ad ſiccitatem. Hinc affunde ∽m mellis, circula per menſem, ac deſtilla cum cohobiis, multoties repetitis. Tandem abſtrahe mellis ∽m, remanentique Eſſentiæ, adde ⊖ ex ⊙ ♄i extractum & cum 🜈 ♀ſato, per menſem unum ac alterum circula. Hinc 🜈 abſtrahe, remanebitque Magiſterium ſeu Tinctura ♄ rubicundiſſima.

N. *Hic inſerere placet quæ Etzlerus de ♄ habet in Iſagoge ſua: Ex plumbo, inquit, conficiuntur medicamenta facientia ad longævitatem: Calcinetur plumbum per vapidi attactionem, & per menſtruum debitum extrahatur tinctura: Hæc poſtmodum abſtracto menſtruo per debitam calcinationem & circulationem convertitur in lapidem rubicundum, pellucidum.*

Uſus. *Præſtantiſſima eſt Medicina in Mania, Melancholia, Quartana, Phthiſi, Lienem aperit, in Melancholia Hypochondriaca apprime conveniens eſt.*

5. *Alia Tinctura, Manna ♄i dicta.*

℞. ♄ laminat. q. v. extrahe Tincturam cum ∽u ♄i eſſentificato, filtra & abſtrahe.

6. *Cremor ♄ni S. Cloſſ. & inde Tinctura.*

℞ ⁜ partes x. ∽ ⊖is part. ij. mineræ ♄ni in alcool redact. part. I. Digere per octiduum in ⊏E, vel plus donec

donec dulceſcat ※ ſolutum filtra & inter exhalandum ſæpius cochleari vitreo ſubleva cuticulam ſeu Cremorem glaciatum nivis inſtar ſplendentem, dum ejus ſuffic. quantit. habeas, reliquum cryſtallizetur & ad alios uſus ſervetur.

7. Lapis & Tinctura.

Cremorem hunc indito vaſi fixatorio H. S. in capellâ ⟜E da △ primo leviſs. per 40. ♂, cavendo ne fluat materia (ut in ſale ♄ vulgari accidit inevitabiliter) quibus elapſis proba ſuper laminam candentem, an fluat cum fumo, ſi ſic continua △ in eodem gradu, donec fumare deſinat, & citrinari incipiat, tùm △ auge dum croceſcat, auge fortius ad rubedinem usque totalem pulv. è quo Tinctura cum 🜊 non difficulter poſtea habetur.

Vires. *Valet ad morbos ♄inos.*

8. Tinctura facilior.

℞ minii ♄i part. v. ſilicum calcinat. part. ij. terantur diutiſſimè, fluant in tigillo △ per gradus adhibito, donec in lapidem Rubini æmulum colliqueſcat, qui tritus Tincturam ſuam in 🜊 ♀ſatum deponit. Ex commun. S. Cloſs.

N. *De hoc Rubino ♄ni vel ſequenti vitro ♄ni videtur intelligēdus Glauberus prima parte furnorum p. 80. ubi calcem politam ♄ni miſcet cum ⊖ ♀ri & inde deſtillat Spiritum gradatorium, & liquorem viridem per deliquium ex ⊙ excipit. Vel fiat Rubinus ex calce ♄ni ſive minio ut eſt in pag. 151. ſecunda partis Glauber.*

9. Tinctura ex Vitro ♄i.

♄nus vi expreſſivâ △ follium ſuper teſtâ probatoriâ redigitur in gummi flavum coloris arantii, transparens, fuſile non evaporans in △; eſtque aqua illa viſcoſa mineralis, quā Rhodianus ait omnium metallorum colores, odores & ſapores ad ſe trahere, cum conſervatione facultatis vegetativæ (vide ſis Beguinum tit. de ſpiritu ardente ♄ni) quod ſic fit. Spiritus metallorum: Miſce calcem cujus cunque volueris metalli cum hoc Gummate Mariæ, mixturam arte fuſoriâ redige in Encauſton ſive Smaltum opacum, quod in pulv. redactum facilè Tincturam ſuam ※ communicat, ſcil. ☾ & ☿ ſubflavum colorem, ♄nus ex luteo vireſcentem, ♀ praſinum, ♂ ſanguineū, ⊙ hyacinthinum impertitur. Solvente verò abſtracto, reſtitans inde gummi mittitur in 6 extillaturque fumus albus, opacus, tactu frigidus, quod tandem in Oleum abit naturæ vegetativæ. *Baſil. Vigenerius.*

V. MERCURIFICATIO.

Unde

1. ☿ius ♄i.

℞. ⊖ ♄i, q. v. °°° ✱, p. d. ad emin. 2. digit. digerere in cinere ♂ ℘ 14. Dein deſtilla & tandem auctiori △ ſublima. Flores tere optimè cum ※ ⊖ leque ac habebis ☿m currentem ♄i. *Keſler, lib. 1. c. 29.*

2. Aliter.

℞. Calc. ♄i, (per 🜅 ex 🜖 & ⦶,) optimè edulcorat. Cryſtall. ⦶ purif. ana, ſublima per cucurbitam tubulatam, flores tere cum 🜊.

N. *Antequam affundatur 🜅, digerenda eſt limatura ♄ ♂ ℘ (14) cum lixivio, ex ✳ ⊖ ♀ & ♆ in 🜄 vel 🜆 quo lixivio dein evaporato, ♄ terendus eſt ſupra Porphyr. Keſler. l. 4. c. 82.*

3. Aliter.

Fiat lixivium ex ciner. clavell. ℔. i. ciner. ſarment. vitis. ℔. iv. ♆, ℔. i. ſilic. uſt. ℔. ij. cum 🜆. In hoc lixivio ſolve ♄ limat. & quando lixivium lacteſcit, injice Borrac. ¼. (ſcil. reſpectu ♄i injecti) ut ſolvatur: dein deſtilla gradatim, & extillabit tandem in receptaculum ☿ currens.

4. Aliter.

℞ aqu. ✳ci ſublimati & in cella reſoluti ℥ij. ol. ♀, ſpir. ⦶ ana ℥iß. M. digere per biduum in lapidem.

℞ hujus lapidis pulveriſ. ℥j. laminarum ♄ni ℥ij. laminę ſolvantur in ℥iv. ∽us ⦶, ſolutio projiciatur ſuper lapidem putrefiat per mēſem aut ultra, abſtrahatur ∽us usque ad liquorem cum cohobio terno, tandem detur 🜂 ♎atorius ut calx ♄ni aſcendat, quam digere cum 🜅 fortificato ✳co & ſale ♀ per diem naturalem, agita inter digitos, & calx ad vitam excitabitur.

SALIFICATIO.

Sal ♄i verum.

℞. Materiam quæ remanſit poſt extractionem cum 🝆 juniperi peractam, ſicca optimè, ut oleoſitas penitus conſumatur: extrahe ⊖ cum 🜆 [ſic extrahitur ⊖ quod ante extractionem impediebatur, quo minus reſolvi poterat] abſtrahe 🜆, ac repone ad cryſtalliſandum, Cryſtallos clarifica abſtrahendo 🜅 & ſerva. *Baſilius in Teſt. & hinc Tholdius.*

Vires. *Refrigerat vehementer & exiccat, proinde ſemen extinguit.*

Doſis g. 4.

Extrinſecus medetur oculorum rubedini, ulceribusque totius corporis.

N. *Si Oleum ſeu Liquorem expetis, per deliquium id ex ſale habere poteris.*

CAP. XIV.

De Stanno.

STannum eſt Metallum molle; album; ſplendens cum livore quodam, conſtans ex ☿io puriore (in genere ignobiliorum,) molliore fugacioreque quam Metalla duriora, fixiore vero quam plumbum, & ♀re albo minus maturo.

Dicitur Hermeticis Jupiter, quod Jovi macrocoſmico ſympathice conveniat, & proinde Jovi microcoſmico, id eſt, Epati: nonnullis, plnmbum album. Germ. Zin/Weißbley.

Vires.

Vires. *Præterquam quod Epati convenit, uteri morbis peculiariter quoque dicatur.*

I. PURGATIO.

Funditur ad ignem; atque interfundendum ſuperinjicitur aliquid ſevi, ceræ, vel mellis, ut comburatur. Hinc effunde in ▽m calidam.

N. *Purgari quoque poteſt per ſublimationem, vide infra.*

II. CALCINATIO:

1. Incinerationis, &

2. Reverberationis.

Fiunt eodem modo, quo ♄ calcinare docuimus.

3. Immerſionis.

Fit itidem immergendo, liquoribus acidis ac corroſivis, ut in ♄, uſitatiſſimè tamen per ⚹.

Unde

1. Sal ♃is.

Vide Saccharum ſeu Sal ♄i, ad cujus modum ut parari & cryſtalliſari, ita & cum 🜇 exaltari poterit.

N.1. *Niſi ♃ optimè fuerit reverberatus nihil effeceris.*

N.2. *Simili modo & ex floribus Sal conficere licet.*

Vires. *Præſtantiſſimum ac præſentiſſimum eſt remedium in uteri ſuffocationibus, quas ad miraculum compeſcit, tàm intrinſecus quàm extrinſecus adhibitum. Commēdatur itidem extrinſecus ad omnia ulcera fœtida, fiſtulas, cancrū, & alia eſthiomena.*

Doſis g. ij. iij. iiij. &c. repetitis vicibus.

2. Magiſterium.

Fit quoque ſimili modo per præcipitationem.

N. *Paravi quondam Magiſterium ♃is ſolvendo ſcil. reverberatum in ⚹ præcipitandoque per ∽m 🜾i, verum cum alia vice, idem ex calce ♃is, à Stannariis empta meditarer, nihil effeci. Præcipitatio autem ſubſecuta eſt inſtillando urinam.*

Vires. *Eædem ſunt cum priori.*

4. Calcinatio Vaporoſa.

Similiter quoque ut in ♄o dictum peragi poteſt.

III. DESTILLATIO.

Deſtillationi quoque eidem obedit, cum ♄o, unde lectorem eò remittimus.

Hinc

1. ♃. Diaphoreticus Beguini.

℞. ♃. optimè limati vel calcinati, ℥ij. ☿t; ℥iv. Miſc. & deſtilla per retortam, ex arena, vel igne nudo gradatim adhibito, idque in excipulum ▽ ſemiplenum & præcipitabitur pulvis, quem lava, exicca & ſerva.

N.1. *Cum incipit deſtillare ignem ſuppreſſum adhibe, ut calor ſit moderatus.*

N.2. *Pulveris hujus origo potius ☿io adſcribenda quam ♃i. Sunt tamen qui ſtatuant pulv. hunc nil eſſe aliud quàm partem puriorem ♃ per ∽us ſalinos & 🜾latos calcinatam ſolutam atque extillantem, cum per fuſionem abeat in Regulum ♃ ut ille in Regulum ♁ij redibat.*

N.3. *Aqua reſidua ∽u ⊕i philoſophico impregnata, deſtillationi ſubjici poterit, ut inde habeatur ∽ ⊕i philoſophicus, modo ſupra in ∽u ⊕i deſcripto.*

N.4. *Si poſt extillatum butyrum Ioviale ignem ſuppreſſionis per gradus dederis, tunc in collum 6 ſublimabuntur flores argentei.*

Doſis g. 4.5.6. Beg.

2. Sulphur ♃is, ſeu 🜍 ſupernatans.

Elici poteſt ex Manna ♃is: modum vide in ♄o.

N. *Eadem ratione quoque fragrans reddi poterit.*

3. Gummi Ioviale ſublimatum & Oleum S. Cloß.

℞. Limat ♃ ℥ij. ☿ ∽ti ℥vi. M. manu celeri, pone in 6 collo peramplo inſtructam, pelle per ∴ ∽um ſemper fumoſum, poſtea butyrum, indeque ☿ vivus in copiâ exibunt tandem adhibito ſuppreſſionis igne elevabitur tota ♃ ſubſtantia, gummatis griſei ac præduri ſpecie, paucis admodum fecibus rubris in fundo ſubſiſtentibus. Hoc gummi ſtatim pulveriſandum eſt, aliàs ſubdio humeſcit, deinde ſuper tabulâ ♂ ſtanno obductâ collocandum in vinariâ, ubi colliqueſcet in Oleum flavum.

4. Sulphur ♃.

Id quod remanet non colliquatum ſuper laminâ ♂. M. cum fecibus ſuperioribus affunde ⚹ digere per quadriduum abſtracto ⚹ reperies 🜔 rubrum ♃is inſtar Minii.

5. Sal ♃.

Reſolve hoc 🜔 in aq. communi, vel per ſe, in humido liqueſcat, filtra coagula ſolve iterum erit coloris Smaragdini cum quadam dulcedine.

Vires. Oleum numeratur inter ſolventia metallorum, 🜔 & ſal externis tantum uſibus inſerviunt ſpiritus verò ♃ (quem ideò ſemper fumoſum vocavi, quod in nullo vaſe absque effumatione ſenſibili poſſit contineri) Gangrenas ſolo attactu curat.

6. Cryſtalli ♃ ejuſdem.

℞. Superioris ∽us fumantis ex ♃ inſtar aquæ claræ proiiciti quantũ videbitur, affunde per vices parum 🜄 tincturâ ſalis ♀ri impraegnati, elevabuntur bullę cum ſtrepitu & fumo, perge inſtillando, donec ceſſet tumultuatio, pone vas inter calidos 🝆, & fiet coagulatum nigrum picis inſtar, da ignẽ ♎ationis & ſurgent Cryſtalli albi fuſiles velut cera,

Qui Vlcera ſcrophuloſa cancroſaq́; curant inurendo profundam Eſcharam, quâ ſublatâ, balſamo 🜔is ad cicatricem perducuntur.

IV. SVBLIMATIO.

℞. Calc. ♃ [e.gr. per 🜂] ſublima per ollas cucurbitæ tubulatæ impoſitas, ad modum quo flores ♁ ii parantur. Nimirum calx illa per vices injicitur, tubulique foramen ab injectione obturatur.

N.1. *Pa-*

N.1. *Parum intereſt, an calcem vel limaturam ♃is receperis.*

N.2. *Flores hi nihil aliud ſunt, quam ♃ depuratum.*

V. EXTRACTIO:

Vnde

Tinctura Baſiliana.

℞. Laminas ♃is, cementa cum pumice, (terna calcinatione reſtinctoria in Vino,) calcinato, ſubtiliſſimeque pulveriſato, in ✠bulo benè lutato & clauſo, ♂℘ (5) per gradus △. Deinde derade pulverem de laminis, eique extrahe ſ.a. Tincturam cum ※. Poſtmodum abſtrahe ※, & habes Tincturam ♃i. *Tholdius.*

VI. SALIFICATIO.

Vnde

Sal verum.

℞. Reſiduum ex quo, beneficio ※ Tinctura prior Baſil. extracta eſt, affunde ▽m mellis, ſtentque per aliquot ♂℘. Sic elicitur Sal, quod abſtracta poſtmodum ▽a mellis, fit conſpicuum. *Tholdius.*

Vires. *Conducit ad Epilepſiam, Melancholiam, Vertiginem: Catarrhos, exiccat, præcipue qui ad oculos deſtillant.*

Doſis g.6.ad ℈j.vel ℈ij.

VII. MERCURIFICATIO.

Miſſa eſt mihi deſcriptio ☿ii ♃ Mompelio pro certiſſimâ, quam in Cent.1. Kesleri artic. 22. poſtmodum reperi, ideoque eam non adſcripſi. Si quid ☿iis metallicis tribuendum eſt, hæc certè non erit momenti minimi, cum in eâ 🜍 impurum comburatur cum ⦶, deinde pars ☿alis aſcendat per ♎ationem, quæ tãdem putrefactione & ebullitione in ☿um currentem reducitur. *S. Cloſs.*

CAPUT XV.

De Mercurio.

METallis ſubjungimus Mineralia Metallis finitima, quæ ſi Semi-Metalla appellare libet, non magni refert. Suntque ☿ ♁ ♉.

Mercurius nihil aliud eſt, quam liquor mineralis, ſeu metallicus volatilis, metallis & præ aliis ☉i avide adhæreſcens.

Dicitur Argentum vivum, Hydrargyros. Arabicè Zaibar, vel Zibach. Barbarè, Azock, Azoth. Germ. Queckſilber.

Eſt nativus (*de quo hic.*) & artificialis, è metallis extractus, qui & Mercurius corporum dicitur.

Nativus etſi nonnunquam per ſe ipſa natura operatrice, ſeparatus inveniatur: plerunque tamen ex terra minerali, quam cinnabarim vocant, vi ignis evocatur. Vide cap. ſeq.

Delectus.

Mercurius non æque bonus omnis exiſtit, ſed variat, tùm ratione matricis, ſeu loci natalis, tùm ratione inquinamentorum quibus nonnunquam per ſe in terrâ conſpurcatus eſt, nonnunquam & à malevolis adulteratus venditur.

Natali loco cenſetur optimus, qui eruitur è mineris vicinis auro vel argento, & hinc præfertur Hiſpanicus & Ungaricus.

Inquinamentorum ratione prævalet, qui minus ſcatet commixtione arſenicali, antimoniali, ſaturnina, cadmioſa, quibus nonnunquam in terræ cuniculis venenoſus redditur, hinc & qui minus falſaria artificis manu adulteratus eſt: adulterare enim eum adeo exactè norunt, (plumbi ſcil. & ☿ii beneficio Biſmuthique commixtione,) ut quoque ſimul per corium tranſire æquè ea queant, adeoque difficile ſit fucum cognoſcere. Eapropter ne qua incautus decipiaris, non è re erit, hæc bonitatis ſigna obſervare.

1. Mercurius cenſetur bonus, qui per retortam propulſus nihil recrementi relinquit.

2. Qui in cochleari argenteo evaporationi ſuper prunis expoſitus maculam cochleari relinquit flavam, aut albicantem, non nigram aut fuſcam.

Vires. *Internè mundificat ſanguinem ab inquinamento, præcipuè venereo: Fugat lumbricos, difficilem promovet partum, &c. Externè inunctus, ſanat ſcabiē omnis generis, fugat pediculos, reſolvit duros tumores. De collo ſuſpenſus, præſervat à peſte, & (ut nonnulli volunt,) ab incantatione, faſcinationeq́. Imo quoad ejus præparata, nulla res in Officinis eſt, ſi ♁ excipias, ex qua major medicamētorum ſupellex elici poſſit, quam ex ☿io. Suppeditat enim purgantia, ſudorifera, mundificantia vulnera, acrimoniam, (præcipuè in Gonorrhæa,) lenientia, ut patebit in formis medicamentorum inde paratis.*

Uſus ☿ii crudi internus & externus eſt. Intrinſecus tamen rarius adhibetur, extrinſecus ſæpius. Modus applicandi intrinſecus eſt in pilulis, e.g. Barbaroſſæ. Quinimo cum certo quodam ſucco pulveriſari ac exhiberi poteſt.

N. *Si ☿m, (ſive crudum, ſive præparatum,) exhiberi intrinſecus volueris, convenientius in pilulis exhibetur, quam in alia aliqua medicamenti forma, ne dentes ſcil. quibus noxius eſt tangat.*

Uſus externus eſt in unguentis, (in quibus penitus diſparet,) in Emplaſtris, (quæ in ſcabie) complicatur is ſaltem articulorum adhibentur. Sed cave nimium adhibeas. Etenim cum ſalivatione oris putredinem inducit, loco quocunq́ applicatus, id quod de præcipitato ſimiliter obſervatum eſt.

Præparationes ☿ii ſunt.

1. Purgatio. 2. Calcinatio & Præcipitatio. 3. Sublimatio. 4. Deſtillatio. 5. Extractio. 6. Liquatio. 7. Saliſicatio.

I. PUR-

I. PURGATIO.

Purgatur ☿. 1. *Expreſſione*, per corium, qua fecibus craſſis in corio remanentibus ☿ tranſit.

N. *Et metalla ſi benè admixta ſint ſimul tranſeunt.*

2. *Lotione.*

Lavetur autem vel per 🜊 ſimpliciter, aut cum 🜔e mixtum, vel per lixivium calcis vivæ, & cinerum clavellatorum, vel etiam per lixivium ſaponariorum, ſæpius nimirum cum his agitando, & viciſſim à ſordibus eluendo.

Quinimo purgatur quoque agitatione forti cum 🜈 in vitro obturato, ſeparatur enim nigredo ad latera.

3. *Deſtillatione.*

Nimirum deſtillatur in arena per retortam igne ſat forti, idque per ſe, id eſt, ſine additione, vel addito ſale ♀i, calce viva, & ſimil. Optimè vero purgatur amalgamando cum metallis perfectis, ac poſtmodum per retortam, à corpore admixto ſeparando.

N. 1. *Sequeſtrari quoq; poteſt ☿ puriſſimus, per reductionem ex ☿io.*

N. 2. *Purgationes quò ſæpius iteraveris eo puriorem ☿m colliges.*

N. 3. *Optima purgatio fit à metallis perfectis aliquoties cohobando.*

II. CALCINATIO & PRAECIPITATIO.

Calcinatio ☿ii communiter præcipitatio dici ſolet, voce tamen minus accurata, & nimis ſtricta, quippe quæ ſolam ſeceſſionem ad fundum ſonat: nihilominus tamen morem hunc ſequar, calcinationemque Præcipitationis voce exprimam, adeoque ☿s calcinatus nomine Præcipitati veniet, qui vel ſine Metallis vel cum Metallis.

Eſt itaq; ſine Met.

1. Præcipitatio ☿ij per ſe.

℞. ☿ puriſs. ℥ij. vel q. v. injice in phiolam, (peculiariter in hunc uſum factam, infernè ſcil. latam, ſupernè compreſſam, intus roſtro anguſtiſſimi orificii in ventrem usque producto,) ut tantummodo fundus operiatur: phiolæ exactè ad æquilibrium in arenam collocatæ, [ut ☿ æquali craſſitie ubique fundum tegat,] ſubdatur 🜂 primo lentus, poſt fortior, donec ☿ in pulverem rubicundiſſimum inſtar cinnabaris converſus ſit: hunc ablue 🜄is cordialibus, vel 🜈.

N. *Labor eſt multorum dierum (30.)*

Vires. *Sudores valde movet, luem ♉ ſexies vel ſepties exhibitus penitus eradicat. Febres omnes tollit. Lumbricos eliminat.*

Doſis à g. iv. ad vj.

N. 1. *Vt plurimum vomitum quoque movet ſat violentum.*

2. *Præſtantior erit præcipitatus, ſi fiat cum ⅛. ☉is, vel ☽ æ.*

Sennert. Inſtit. Hartman. in Croll. Tentzel. Beguin.

3. *Poteſt quoque præcipitari eadem ratio-*

ratione & amalgama ☉is & ☾æ, de quibus Crollius. Præcipitavi aliquando, inquit, *amalgamata ☉is & ☾æ, ſeorſim per duos annos, & quamvis pulverem rubicundum nanciſcerer, tamen nōdum erat debitè fixus, nec in uſum Medicum commodè adhiberi poterat, ſine ulteriori præparatione. Hæc Crollius.*

Verum me herclè quia præcipitatus per ſe exhibetur, quid vetet, quo minus præcipitatus hic ☉ris, ☾ risvé exhiberi poſſit, non video.

2. ☿ præcipitatio per ſilices.

℞. ☿ii puri ℥ij. aut ad ſummum iij.

Silicum magnitud. fabar. ℔.ij.

Detine in △e arenæ, [aliquoties circumvolvendo, ac ☿m lateribus adhærentem detrudendo,] donec ☿ planè fuerit præcipitatus, & ſilicibus adhæreſcat: Hinc ☿m à ſilicibus cōcuſſione ſepara ac ſerva.

Vires ac Doſis convenit cum præcedenti.

Hartmann. in Croll Kesler. libr. 1. centur. 50.

3. ☿ fixatus. Panacea.

℞. ☿ viv. purg. ℥iij. 🜍 cirrin. ℥ij. ✱ ℥iß. Miſc. exactè; donec nihil ☿ appareat. Poſtea ſublima, ſublimatum ſemper de novo cum fecibus tritum ſublima iterum, tandem auge △, ut candeſcat: Id quod in fundo remanet fixum, medicina eſt ſecretiſſima.

Vires. *Omnes humores noxios exiccat, perque diaphoreſin expellit.*

Doſis ℈ß. ℈j. ʒß.

4. ☿. præcipitatus per °°° 🜍.

℞. ☿ii. purgat. ℔.ß. affunde °°° 🜍 per camp. ℔.1. digere per dies (2.) in arena, ac deſtilla poſtea per ♋m vitream, cum cohobiis tribus. Quarta vice, ſi libet aliquid recentis °°° 🜍 affunde, △m que in fine auge, ut ♋ ſincandeſcat: ſic maſſam habes albam, quam, poſtquam aqua calida abluta fuerit, tere, inque phiola ſaltem goſſypio obturatâ, △i arenæ vehementiſſimo per ♂ ℘ (octo) committe, ut ſi quid vivi ſuperſit ☿ii, ſublimetur. Hunc denique ☿m fixum trina deſuper 🜄 incenſione ulterius correctum ſerva.

N. *Eodem modo poterit quoque ☿ præcipitari cum ⊖u ⊕i.*

Vires. *Purgat omnes vitioſos humores, reſolvit catarrhos, contra infirmitates ex humorum putredine remedium eſt, quo in morbis deploratis vix experiri licet præſentius: Hinc utile eſt in Hydrope, Podagra, Lue venerea, Veneris, Peſte, Febribus, Ulceribus malignis, Scabie.*

Doſis à g. 3. ad 6.

Croll. Sennert. in Inſtitut. Beguin. Vntzer. de ☿.

5. ☿ præcipit. per °°° ⊕i rubic.

℞. ☿ purific. q. v. digere cum °°° ⊕i rubicundo, donec ſub formâ liquidâ penitus ☿ lateat: Abſtrahe °°° per

per ♉m in arena, & reſtabit præcipitatus in fundo.

N. *Ex hoc fit vitrum ☿ ij, quod vide infra.*

Diſput. Chymico-Med. Hartman. 7. th. 127.

6. ☿ præcipit. per ∽m ⊕ ☿ius Corallatus.

℞. ☿ purific. ∽m ⊕i, optimè rectific. ana ℥iv. digere, ut ſolvatur penitus ☿. Hinc abſtrahe ∽m ⊕i [in arena per phiolam longi colli,] ☿io relicto trito affunde denuo tantundem novi ∽ ⊕, ac abſtrahe, idque vel tertiâ vice, videbis in fundo ☿m corallatum elegantem, quem △ l. paululum igniendo calcina.

Dulcis eſt ℞ ſine corroſiva facultate.

Uſus idem eſt qui Corallini & quidem felicior. Croll. Hartm. in Croll.

7. ☿ Præcipitatus per ▽ ovorum.

℞. ☿ purific. q.v. affunde ▽ deſtillatam ex ovis ad duritiem coctis, & præcipitabitur in pulverem. Huic pulveri affunde ſæpius ▽ eandem, deſtillatam ſcil. à putaminibus ovorum calcinatis, cohobaque igne cinerum, donec ☿ ſit converſus in pulverem rubrum & dulcem.

N. *Paracelſus vocat Balſamum.*

Vires. *Curat ulcera colli veſicæ, etiam quæ æſtimantur incurabilia, ſanat vulnera & ulcera externa. Vntzer.*

8. Præcipitatus per Tincturam Smiridis, Præcipitatus miraculoſus dictus.

Calcina Smiridem △ violentiſſimo, donec vireſcat, & lateribus ✢buli adhæreſcat, [aliquot horarum ſpacio fiet,] Extrahe dein Tincturam per ⚹ vel ♈ opt. decanta & abſtrahe ad oleoſitatem.

℞. Hujus Tincturæ ℥j. ☿ii ℥iv. confunde, & præcipitabitur ☿ in momento: ☿m hunc, l. △ in ✢bulo candefac per horam, poſtea edulcora.

Vires. *Purgat leniter ἄνω καὶ κάτω.*

Doſis gran. 3. 4.

N. *☿ius hic purgat tantummodo per inferiora, ſi horis duabus igniatur, ſin vero horis quinque vel ſex, evadit fixus ac diaphoreticus.*

2. Aptior erit Smiris ad Tincturam eliciendam, ſi aliquoties in ▽ antea extinguatur.

Beg. Gluckr. Keſl. lib. 3. c. 42.

De ſolutione in ▽F communi.

9. Præcipitatus communis.

℞. ☿ puriſs. p. 1. ▽F p. ij. ſolve ac præcipita, affundendo ſcil. ▽am ſalſam vel abſtrahendo ▽F per deſtillationem cum cohobiis tribus. Præcipitatum edulcora iteratis ablutionibus, vel reverbera, ut à ſpiritibus ▽F liberetur.

Vires. *Purgat per inferiora & ſuperiora.*

 Doſis

Doſis à g. 6. ad 12.

Beg. Hartm. in pract.

10. *Præcipitatus albus S.Cloſ. Vomitivo-Catharcticus.*

Solve ℥ij. ✳ci in ℔ß.aq.font. & in eam projice ☿ii ♎ti in pulv. redacti ℥ij. Stent in loco calido, & intra bihorium fiet diſſolutio integra ☿ ♌ti, cui guttatim ſuperfundes ☍ ♀ deliquioſi ℥j. aqua evadet lactea, ſine ſubſidere, aquam decanta à pulvere albiſſimo, quem phlegmate mellis bis aut ter elues aut aq. communi calente dulcorabis.

Doſis ℈ß. gr. xij. cum ʒij. confect. Hamech. in Siphylide. elephantiaſi. tinea, ſcrophulis. Decantata aqua laventur loci ſcabioſi & Eryſipelata præſertim ♀ea, ſic citò curantur.

11. Præcipitatus dulcis.

Miſcetur ☿us crudus cum an. præcipitati rubri, ſuperfuſo 🜂 ex arte dulcificati & in calore ∴ detinentur per 20. ☌, ſic enim ſeſe mutuò coagulant & miteſcunt.

CORRECTIO ſeu RECTIFICATIO PRÆCIPITATI.

1. Diſſolve præcipitat. bulliendo in ✳ acri per hor. 6. &c. [ut totus diſſolvatur,] diſſolutioni ſuperfunde 🜂 vel ☍ ♀, & præcipitabitur denuo, ablue igitur & ſicca.

Doſis g. 4. 5. 6. Untzer.

2. Digere præcipitat. per diem cũ ſpiritu ⊕i, hinc abſtrahe △ forti, (alii cohobant aliquoties,) ſuper ☿m affunde 🜂 ad eminent. digit. 2. digere (2) ☌ decantaque, alium 🜂 denuo affunde, idque tertia vice repete. *Sennert. Inſtitut.*

Vires. *Purgat per inferiora.*

N. *Alii abſtrahunt 🜂 & cohobant aliquoties.*

3. Imbibe præcipitatum communem, [flavum vel album ▽a roſarum aliquoties ablutum,] cum 🜂 opt. ac camphora ana, viciſſimque 🜂 l. △ evoca.

Vires. *Purgat per inferiora, præcipuè materiam febrilem. Utilis quoque eſt in Peſte, morbisq; Epidemiis.*

N. *Ante Paroxyſmum cum Theriaca exhibetur.*

Doſis à gr. 3. ad 6. Hartm. in Croll.

4. Vis vomitiva præcipitatorum ☿orum infringitur etiam, ſi in ♌u fluminis ſolvuntur, reverberentur leniter & per aq. ovorum ſæpius cohobatam rigantur.

12. ☿ præcipitatus incarnatus.

℞. ☿ ℥j. ſolve in 🜄 ℥ij. ſolutioni adde ▽ calidæ ℥iij. ac infunde poſtea urinam ſani hominis recentem, & præcipitabitur ☿ incarnatus ▽a eluendus. *Hartm. in Croll.*

Vires. *Solum ſeceſſum movet.*

Doſis à gran. vj. ad x.

13. ☿ *Præcipitatus luteus.*

Fit, ſi loco urinæ, ſolutioni priori inſtillaveris ☍ ♀, p.d. ſic præcipitabitur ☿ luteus, quem ſimiliter lotione edulcora. *Hartm. in Croll.*

Vires.

Vires. *Vires & Doſin eandem cum priori obtinet.*

14. Alius ☿ præcipitatus 🜖latus fixus, dulcificatus.

℞. ☿ purific. ſolve in 🜅 [ex 🜖 ℔ ij. & 🜕 p. 1.] abſtrahe & cohoba vice tertia: Hinc affunde ∽m 🜖i rectificat. deſtillaque cohobando, (6) poſtea affunde 🜈, cohobaque itidem aliquoties (decies) præcipitatum edulcora ∇is cordialibus ac ſerva. *Keſler. lib. 1. c. 2.*

15. Præcipitatio ☿ii egregia.

Fac 🜅 ex 🜕 ℔. ij. 🜖, ℔. 1. O non calcinat. ℥x. ⊖ ℥vi. In hac 🜅 ſolve ☿ii purgat. quantum 🜅 ſolvere potis eſt, [alioquin non libenter fit præcipitatio,] ſolutioni affunde ∇ fontan. frigid. ℥ij. iij. ſtent aliquot horas extra △, ut præcipitetur ☿ poſt affunde multum ∇æ frigid. atque repone ad ſubſidendum, præcipitatum edulcora, iterata ablutione, ac digere in vitro lati orificii ſive ☓ l. △. ad ſiccitatem. Exiccato huic præcipitato affunde denuo ⚹ acerr. p. iv. digere in MB per diem unum ac alterum in cucurb. probè obturata, tandemque ut ante in vitro lati orificii exicca. *Hartmann. in Croll. Sennert. Inſtitut.*

Doſis gran. 1. ad v. vel vj.

De Præcipitatis cum Metallis.

1. Præcipitatus ☉laris.

℞. 1. ☉ puri & in limat. vel lam. redacti ℥ß. ſolve in 🜆 ex ⊖ [ſine ✱] facta.

℞. 2. Vitr. ♁ ii hyacinth. ℥ß. ſolve in 🜅.

℞. 3. ☿ii purgat. ℥iij. ſolve ſimiliter in 🜅.

Solutiones omnes confunde, abſtraheque ∇ per ☓: hinc novam 🜆 affunde, ſæpiusque identidem evoca, idque tantiſper, donec præcipitatus in ignita ferrea lamina nullum penitus fumum de ſe emittat. Poſtea præcipitatum totum calcina ſub tegula, ut ∽. 🜆 omnes diſſipentur. Tandem ab eodem 🜈 ſexies deſtilla, atque denuo ☿ in ſub tegula lente igniendo calcina.

Vires. *Summum eſt remedium mundificativum ſanguinis ac totius corporis in lue venerea. Magnum quoq; fert ſolamen in Hydrope, pellit aquam per urinam, & exiccat fontem. Prodeſt quoq; in caduco, colica, quartana: ulceribus malignis ac cancroſis ſubvenit, & ſimil. Hartm. in Croll.*

2. Præcipitatus ☉laris regulinus, ſeu diaphoreticus.

℞. 1. Regul. ♁. ʒj. ſolv. in 🜅 vel 🜆.

℞. 2. ☉ fin. ʒij. ſolve in 🜆.

Confunde & abſtrahe ad ſiccitatem in arena. Hinc edulcora aqua & ſpiritum ♉ aliquoties (ſepties) deſuper cohoba, ſubinde novum ſpiritum affundendo. Tandem edulcora denuo, ac 🜈 ternâ vice inde deſtilla, ad ſiccitatem pulveris flavi.

Vires. *Præſtantiſſimum eſt ſudorificum in omnibus morbis, qui diaphoreſin requirunt.*

Doſis gran. 3. 4.

N. *Ut regulus eo felicius ſolvatur, imbibe aliquoties ejus pulverem* 🜆, *hinc ſolve.*

3. Hercules Bovij.

Huic finitimus eſt Hercules [potius aurum vitæ,] Bovii qui nihil eſt aliud quam ☿ præcipitatus ☉laris cum vitro ♁ii conjunctus.

Nimirum:

℞. ☉. purific. ℥j. ☿. purific. ℥iv. utrumque ſolvit ſeorſim in 🜆. Solutionem utramque confuſam deſtillat (△ graduali, & in fine, aucto) per retortam: præcipitatum quod in fundo remanſit, ut & ſublimatum, quod parietibus, vel collo retortæ adhæret, ſolvit iterum in 🜆 nova, & deſtillat, idque repetit tantiſper, donec tota materia in præcipitatum convertatur. Poſtea calcinat ſupra ferrum ignitum ad figendos ſpiritus corroſivos, & denique edulcorat.

Vires. *Ex mente Bovii omnibus aliis catarcticorum ſpeciebus antecellit: Eſtque domitor vermium, Luis ♀, Petechiarum, Peſtis, Quartanæ, & aliorum incurabilium morborum.*

Doſis à g. 3. ad 6. vel 8. cum Saccharo roſato, & in ovo vel brodio, vel in pilulis, inprimis ſi conjungatur cum Scammonio, & humectetur ▽ *vitæ, quæ deſuper comburatur. Tenizel. ſect. 3. panchymag. Mercurial.*

4. Aurum vitæ, Hartmann.

1. ℞. ☉ purgat. ℥ß. ſolve in 🜆 ℥ij. ſervando ſolutionem in calido.

2. ℞. Mercurii crud. purific. ℥vi. ſolve in 🜅 commun. ℔. 1 utramque ſolutionem mixtam, [qua mixtione apparebunt omnia nigerrima,] ex arena per ☓, l. △. gradatim aucto, deſtilla, donec, quæ in fundo, rubeſcant, & cucurbita tandem ſubtus candeat: Exemptum dein pulverem ſub capula in catillo, ſubinde cum ferreo baculo calcina, donec ∽ ab 🜅 probe evanuerint: Ablue poſtea ▽a dulci omnem ſalſedinem & extremò 🜄 correctum ab eodem ſepius per cohobia deſtillia.

Uſus ejus egregius eſt in Peſte, ut & alijs morbis quam plurimis.

N. *Fit* 🜆 *ad hoc opus.*

℞. 🜅is ex ⊖: ⦶ & O ana factæ ℥iv. ✳ ℥j. Miſc. & deſtilla per alemb. ex arena.

5. Aurum vitæ S. Cloß.

Fac ããã ex Regulo ♂tis ſtellato & ☿io, lava hunc pluries, & exprime per pannum, ſecundo fac aliud ããã ex ☉ & ſuperfluum ☿um itidem exprime, tertio ambo ãããta commiſce, ita ut ſint Reguli ♂tis & ☉ ana ℥ß. ☿ii ℥ij. aut circiter, quarto ſuperfunde Ol. ⊖li, digere dum colorem rubberrimum acquiſierit, quinto Tincturam inde extrahe cum 🜄 extractam, circula per menſem, tandemque rectifica.

Vires.

Vires. *Purgat ſuaviter & ſudores copioſos movet.*

Doſ. à gr. 8. ad ℈ß. gr. 12.

6. Aurum vitæ aliud.

℞. ☿ purific. ℥v. ☉ puriſs. laminat. ℥ß. F. amalgama quod abluatur ✚, donec omnis nigredo ablata ſit.

Poſtea impone in 🝭m, & affunde 🜅m, [ex 🜖 p. ij. & 🜕 p. 1.] digereque, [in cineribus vel arena,] ut ſolvatur ☿ & ☉ in fundo ſub forma pulveris remaneat: dein deſtilla augendo in fine 🜂m, ut fundus retortæ incandeſcat, omnesque ſpiritus corroſivi prodeant. Vaſis refrigeratis, tere materiam, abſtractamque 🜅m iterum affundendo cohoba, & invenies in fundo pulverem rubicundum, quem collige, abjiciendo quod ad latera retortæ fortè fuerit ſublimatum. Hinc candefac laminam ferream, cui optimè candeſcenti, inſperge pulverem illum Mercurialem, non modo ut optime exiccetur, ſed & ut id quod volatile reſtat, evaporet. Hinc aufer & reſerva in vaſe clauſo.

Vires. *Purgat per ſeceſſum lente ſine omni etiam vomitu, niſi ſcil. ventriculus impuritatibus refertus ſit. Summum arcanum eſt in Hydrope, Lue gallica, & omnibus cutaneis affectibus, atq; defluxionibus, ut & ubi corpus ſcatet pituitoſis humiditatibus.*

Doſis à g. 3. ad 8. cum Terebinth. pauxillo aut extracto aliquo. Hartmann. in pract. p. 12. confer Sennert. in Inſtitut.

7. Præcipitatus viridis ſeu venereus.

℞. Mercurii purificat. ℥iv. ſolve in 🜅 commun. in eadem 🜅 ſolve & ♀is ℥ß. conjunge ſolutiones ac abſtrahe in arena, urgendo in fine 🜂m, ut maxima pars ſpirituum tollatur Præcipitatum exicca ac digere cum 🜹 in MB ♂ ac ℘: ultimo fac bullire, ut puriſſima pars Mercurii in 🜹 ſolvatur. Hinc decanta & abſtrahe atque ſicca ſine lotione.

Vires. *Eſt ſpecificum in Gonorrhæa virulenta, quam nimiam tollit, inſufficientem promovet, ideoq; ſingulis diebus continuandus ejus uſus eſt, donec omnis fluxus ſedatus ſit.*

Doſis à g. ij. ad viij. Hartmann. in Croll.

N. *Signum boni præcipitati eſt, ſi aurum fortiter cum eodem fricatum, non dealbetur, ut ſolet ex contactu Mercurij.*

Huc

8. Vitrum Mercurij ☾nare.

℞. ☿ præcipit. [per 🝆 🜖i rubic.] ℥ij. ☾æ calcinat. & 🜹 ana ℥j. Miſc. & ſublima. Sic aſcendit 🜹, relictis in fundo Mercurio & ☾a inſtar auri puriſſimi, inde ✚bulo & da ignẽ fuſionis, ut in vitrum ſimul abeant. *Vid. Diſput. Chym. Med. Hartmann. 7. th. 127.*

9. Vitrum ex ☿ vitæ, ſive Succinum ♀ ij.

℞. ☿m vitæ, abſtrahe per 🝭m partes

tes minus fixas, reliquum fundatur igne forti in vitrum, quod tranſparens opacum, vel ſi diutius in igne contineatur, Hyacinthinum evadit.

N. 1. *Dicitur aliis ſuccinum ♄ ij, quia nihil aliud eſſe videtur quam vitrum ♄ ij, non ☿ ij.*

2. *Si abſtractio partium minus fixarum fortius urgetur, extillat viciſſim liquor inſtar butyri ♄ talis.*

III. SUBLIMATIO.

1. Mercurius ſublimatus Officinarum.

℞. ☿ in ▽F ſolut. ⊕-i exicat. ⊖is decrepit. ana Miſc. exacte & ſublima ex cucurbita humili. *Gluckrath in Beguin.*

2. Aliter optimus pro ☿ dulci conficiendo.

℞. ☿ purific. ⊕ rubific. ⊖ decrepit. ana ℔. 1. ◑ ℥ iv. Miſc. exactè, aſpergendo modicum ⚹, ſublimaq; ut dictum.

Iam denuo.

℞. ☿♎ti illius ℔. 1. ⊖ decrep. ℥ xii ⊕ rubific. ℥ iv. M. ſublima.

Iterum.

℞. ☿♎ti illius, ℔. 1. ⊖ decrepit. ℥ xii. M. ſublima.

N. *Puriorem Mercurium ♎m ſi deſideras, reitera adhuc ſublimationem, ſed ſine additione. Beg. Unzer.*

3. ♎tus Regulinus.

℞. ☿ purificat.
Regul. ♄ ii ana ℔. ß.
⊕-i rubific. ℥ iv.
⊖is fuſ. ℥ vi.

Miſc. & ſublima ex ſublimatorio vitreo, deſuper fundendo ▽F: ſublimatum miſce cum ⊙, ac ſublima denuò, idque vice tertia.

Vires. *Inſervire commode poteſt Mercurio dulci, aliisque Medicamentis, ex ☿♎i, præparandis.*

4. ☿ dulcis vulgaris: Draco mitigatus.

℞. ☿ ♎ti ℥ viii. ☿ crud. purific. ℥ vi. Miſc. exactè in mortario lapideo, vel ſuper porphyrite, donec Mercurius vivus amplius conſpici nequeat. Hinc ſublima calore arenæ in Phiola leniter ſaltem obturata & ſublimabitur totus ferè Mercurius, adhæreſcetque lateribus Phiolæ, remanentibus in fundo fecibus, quas una cum nigricante materia collo phiolæ adhærente rejice. Hinc ſublima denuo, idque vice tertia, rejectis ſemper fecibus, ut dictum.

N. 1. *Si purum inſipidumque ſecunda ſublimatione obtinueris, acquieſce, multa enim ſublimatione infringitur vis purgatrix.*

N. 2. *Alii addunt quoq; Colchotar.*

N. 3. *Optimum Mercurium dulcem conficies ex ☿♎to regulino, & Mercurio ♄ ij.*

Hartmann. in Croll.

Vires. *Omnes humores noxios ſine perturbatione blandè expurgat, unde vel infantibus exhiberi poterit.*

Doſis: Dari quidem poteſt ad ℈ß. Verum ut eo citius operationes ſuas perficiat, nec diu in corpore deliteſcat, acui ſolet

ſolet purgantibus aliis fortioribus, e.gr. Diagrid. Trochiſc. Alhand & ſimil. Daturque cum iisdem à gran. 8. ad 15. & plur.

Hartmann. in Croll. Sennert. in Inſtitut. Tentzel.

5. Alius.

℞. Mercurii in ♒u ⊖i ſoluti & edulcorati.

Mercurii crudi ana.

Sublima aliquoties ut dulcis fiat.

Vires. *Lente purgat per inferiora.*

Doſis à g. 6 ad 12.

N.1. *Eodem modo dulceſcit & Mercurius præcipitatus luteus ſi per ſe ſublimetur, dulcificatusq; leniter alvum movet. Doſis g. 8.*

2. De uſu: Ex omnibus hiſce Mercuriis dulcibus poteſt parari ▽a utiliſſima ad inflammationem, fiſtulas & ulcera maligna, non tantum detergenda, ſed etiam cicatriſanda, præcipuè in Lue venerea, valet etiam ad ſcabiem, ſine noxa penitus curandam.

Nimirum:

Projicitur ♆ recens, in aquam bullientem, relinquiturque aliquandiu, hinc filtratur, in filtraturæ ℔.1. diſſolvitur bulliendo Mercurii dulcis, q.ſ. colatur & ſervatur. Fallopius vocat ▽m aluminis. *Hartman Croll.*

6. Sublimatum dulce Talcoſum

S. Cloß.

Fit ſi M. cum ⏀ irrorando guttulis aliquot ☍ ⊖is: hæc tria conſtituunt Axungiam Talcoſam fluentem.

Vires. *Suaviter purgat absq; vomitu, deobſtruit & refrigerat, eſtq; ſecurum febrium intermittentium ſolamen.*

7. Lanugo perlata ſive flores ☿ argentei ex inventione

S. Cloß.

1. Facta eſt ▽R ex ana ⊖ & ⏀ cum triplo boli communis ad modum ▽F 2. in ℔ 1. hujus ſpiritus ſolutæ fuere ☿ crudi ℥ x. & abſtracta ▽R ad duas tertias, collecti fuere cryſtalli probeque edulcati 3. perfuſi ſunt iidem ▽ ♀ſato ad 3. digit. ſupereminentiam ſicque per menſem in putrefactione, MB ſtetere. 4. materiâ in ♒ conjectâ eductoque ▽ pars quædam ☿ ii ſublimabatur △ auctiori, pars in rubrum abibat Præcipitatum. 5. ambobus iterum confuſis ⚹ affundebatur, & poſt digeſtionem unius diei ac filtrationem calidã, tota materia ſoluta in floccos argenteos goſſypio perlato fulgentique ſimiles fuit converſa inclareſcente menſtruo. 6. hos flores cochleari vitreo detraxi & in chartâ bibulâ quadrupl. exiccavi, ita enim ſplendorem non amittunt. 7. cum alio ⚹ ſuper reſtitantem materiam cõjecto novos flores collexi, idque ter quaterve repetii.

Vires ex Unzero repetendæ, qui longè operoſiorem nobis methodum aliam reliquit in Anat. ☿ ij p.255. Ubi enim illic per grana & ſcrupulos abraduntur flores, hic per uncias & libras congeruntur.

Doſis eorum eſt gr. vj. in formâ pilul. cũ pauxillo Extracti liquir. Educunt absq;

abſq; violentiâ humores vitioſos in febre quotid. ſcabie, Leprâ.

8. *Mercurius ♎ius rubeus non corroſivus, Arcanum Coralli-num.*

℞. Mercurii optimè purgati, ℔.i.
♁i, optimè purificat.
⊕-i, ad rubed. calcinat. ana ℔.ij.

Pulveriſentur & miſceantur optimè, ſubinde irrorando & incorporando cum ✱ acerrimo, donec diſpareat penitus Mercurius. Hinc ſublima ex arena, in cucurbita lutata, cum capitello, & exit primum phlegma, dein auctiori △, viginti quatuor horas continuato, ſublimabitur, ſublimatum proximè à materia rubeum, paulo altius flavum. Utrumque rubeum ac flavum, cum ♁ ℔.i. & O leniter calcinati, ℔.i. miſce impaſtaque cum phlegmate ✢, ſublimaque denuo ut prius (horis duodecim,) & aſcendit iterum ſublimatum rubicundum ac flavum, collige ſingula ſeorſim, rubicundum elue ▽is cordialibus, ac ab eo efflagrare ſine 🜅; flavum calcina igne mediocri, ut rubeſcat, hinc elue ſimiliter ac corrige cum 🜅 deſuper accenſo.

N. *Feces nigricantes cum Mercurio in capitellum aſcendentes, abjiciantur in ſingulis ſublimationibus.*

Vires. *Purgat, per inferiora præcipuè, magnumq; ſecretum in Hydrope, morbo Gallico, Podagra, Scabie, Ulceribus, Cancro, &c.* Crollius.

9. *Modus compendioſior, Laudanum Mercuriale, ſive Metallicum.*

℞. Salis extracti ex ⊙o ▽is, (ex ⊕- & ♁ ana fact.) ℥vi.
☿ purific. ℥ij.
♁ purific. ʒij.

Pulveriſa ac miſce optimè impaſtando cum ✢ ſublimaque, ut dictum, ſic aſcendit pars, quædam alba, quædam lutea, quædam crocea, quædam rubicundiſſima, collige croceam ac rubicundam, abjectis cæteris, ſublimaque denuo per ſe ex arena igne ſat forti, ac omnia rubefient: hinc elue ac corrige 🜅 ſupra accendendo.

Vires. *Easdem habet cum præcedenti, Hartm. in Croll.*

10. *Manna Mercurij, ſeu Mercurius dulcis ⊙laris.*

℞. Mercurius dulcis vulgaris, q. v. tantiſper ſublimationibus iteratis eleva, donec in fixos abierit Cryſtallos, poſtmodum in liquorem ſolvito.

℞. Hujus part. iij. ⊙ calcin. p. i. Miſc. ac digere per menſem, cohoba donec in cucurbita inſtar ceræ fluat.

Vires. *Ad ſummum Medicinæ gradum Mercurius ita redactus eſt, & in Epilepſia, & morbis Venereis admirandæ virtutis. Tentz.*

N. *Egomet Mercurium dulcem ter ſublimatum, miſcui quondam cum ☾ a folia-*

foliata, ſublimationemq; adhuc quarta vice iteravi, quibus peractis ſublimationibus, reſtantem materiam igni ſubjeci fuſorio, ut quid ☾æ reſtaret colligerem, verum ſine commodo, quippe ☾ cum ☿ penitus fuit ſublimata, vis autem illius ſublimati ſudorifera potius fuit, quam dejectoria.

11. Arcanum corallinum correctum S. Cloß.

♃ ⊕ & ⦶ ana ℔ ij. ☉ calcinati & ☿ii ana ℔.1. Omnibus arte mixtis detur △ ♎mationis in fine benè fortis, quod rubeſcit ſublimatum collige, benè edulcora, tere, & digere in ⚹ ad 4. digitorum extantiam per 2. aut 3. ☌ evacua per inclinationem, aliud aſtunde, digere, donec nil amplius ſolvatur: tandem evapora, remanebit pulvis luteus, quem lavabis ſæpius aq. calidâ.

Doſ mitificata hujus Aquilæ eſt à gr. v. ad ℈ß cum Panchymag. Felicius adhuc operabitur, ſi ejus gr. viij. cum auri ſclopet, & croci ♂ ana gr. iij. in conſ. florum borrag. aut pill. de aloë lotâ exhibeantur,

Ad ☿ ♎ pertinet quoque:

12. Cinnabaris Officinarum artificialis.

℞. ♀is commun. ℥iij. vel iv. Huic liquefacto infunde Mercurii vivi ℔.1. ſpatulâ ligneâ benè agitando incorpora, donec Mercurius à ♀e planè conſumptus videatur. Hinc maſſam refrigeratam tere ſuper marmore, atque ſublima, ex ſublimatorio lutato; igne primo leni, dein auctiori, &c. Primo aſcendit fumus citrinus, paulatim rubeſcens. Quando itaque fumus nigrorubeus aſcendere incipit, urge igne violentiſſimo horas quatuor vel quinque, & ſublimabitur cinnabaris, adhæreſcetque lateribus, quam exime, rejectis fecibus in fundo & capitello.

Paracelſus in Chirurg. lib. 1. manual. pag. 702. Brendel.

Aliter.

℞. ♀ ℥iij. ☿ ℥iv. M. ac ♀ aliquantulum exflagrare ſine, ut pulvis remaneat niger; hinc ſublima ſemel ac iterum, ut cinnabarim nanciſcaris rubeam.

13 Panacea ☿ii purgans.

℞. ♁ii vitæ p. ij.
☿ii vivi in deſtill. butyri ♀ ii provenientis p. 1.
Sublima ut ☿m dulcem.

Doſis gr. v. ad viij.

N. *♁ vita ad hoc opus fit ex ☿ p. ij. ♁ optimi vel reguli p. 1. deſtillatur & ∸tur ▽ com. ut moris.*

Cl D. D. Joh. C. Fauſ.

IV. DESTILLATIO.

1. ℴℴ ♁ ij Mercuriale, ſeu Butyrum ♁ ij: Liquor gummoſus.

℞. ♁ ii puriſs. ☿ ♎ ti ana Miſc. exactè in mortario lapideo, & deſtillentur per 6 m vitream ex arena △ primo mediocri: ſic liquor ſeu butyrum ♁ ii inſtar glaciei egreditur, qui ſi côcreſcat in collo, ne id obſtruat, admo-

ve caute carbonem, ut liqueſcat. Finita deſtillatione liquoris, auge △, daque ignem ſuppreſſionis, (id eſt, ſupra ∴m,) & ſublimabitur cinnabaris ☿ii, (de qua vide ſuo loco, in ſublimatione ☿ii :) Liquorem egreſſum rectifica per retortam vitream.

N. 1. *Præſtat hoc °°° Cinnabari ſua ante rectificationem impragnare. Nimirum, Cinnabarim tritā adde dicto °°°, ſtentque in digeſtione (hor. 24.) vitro clauſo in cinere, ſic fiet unitio, hinc rectifica per ♌m.*

N. 2. *Felicior procedet deſtillatio △ aperto, ſed ſenſim & ſucceſſivè aucto. Itē ſi ♌m cum materia ante deſtillationem in cellam per triduum repoſueris.*

N. 3. *Alii ℞. Reguli & ☿ ♎ti ana ſingula ſeorſim trita miſcent, & ut concretionem in collo præcaveant, ad liqueſcendum in cella reponunt, Liquoremq́ deinde deſtillant.*

N. 4. *Beguinus eodē modo ex ☿ ♎ti p. ij. ♃ limat. p. 1. °°° elicit, unde pulvis fit præcipitatus, quem vocat ♃ diaphoreticum. Vide in ♃.*

Vires. *Uſus hujus Olei glacialis per ſe eſt externus ſolùm, in gangræna & ſphacelo, in quibus ſi pars mortua illinitione hujus Olei circumlinatur, non ſerpit ulterius putredo, ſectioq́ felicius peragitur. Simili ratione Carbunculus peſtilentialis oleo hoc circumlitus paulatim emoriendo excutitur, adeoq́ aptius redditur, qui poſtmodum Emplaſtris aliis obediat. Uſitatum itidem corroſivum Chirurgis exiſtit.*

Ex hoc °°° fit & MERCURIUS VITÆ & BEZOARDICUM MINERALE.

I.

Mercurius vitæ.

°°° præcedenti ſive Butyro ☿ii, infunde aquam ac ſtatim pulvis albus præcipitabitur, qui abluatur donec nullam amplius acrimoniam ſapiat, deinde exiccetur.

N. 1. *Candidior ac purior erit. 1. Si ad deſtillationem butyri, loco ♀ii crudi, regulum ejus receperis. 2. Si per ♌m illud rectificaveris.*

N. 2. *Appellatur & Pulvis Angelicus, Pulvis Algoreth, Aquila alba.*

Vires. *Totius corporis, & præcipue primæ regionis humores noxios, per ſeceſſum ac vomitum expurgat, Uſusq́ inſignis eſt in Peſte, Capitis morbis, Lue venerea, Ulceribus malignis, Febribus, Arthritide, Hydrope, ubi & plurimum ſine vomitu operatur.*

Doſis à gran. ij. ad iv. Macerare quoq́ licet gr. ij. ad iv. in hauſtu vini, eumq́ filtratum exhibere.

Sunt qui infuſionem Mercurii vitę in promptu habent.

Nimirum :

℞. ☿ vitæ ℈iß.
Vini generoſi ℥xviii.
Doſis ℥j.

N. 1. *Vis purgatrix hujus ☿ ut & vitri ☿ ij nunquam exhauritur.*

N. 2. *Triduanum ejus uſum ſæpe procidentiam ani periculoſam excitaſſe cōper-*

pertum eſt, cavendus itaque nimius ejus uſus.

Croll. Senn. in Inſtit, Beguin. (qui ℞. *♁ p. 1, ☿ p. ij.) Sala in Ternar. Emet. Keſl. 1. c. 26. Tintzel.*

Quia autem hic Mercurius vitæ ſat violenter operationes ſuas, ac inprimis per vomitum perficere ſolet, ſolliciti fuere Medici de hac violentia certis modis corrigenda, deque vi ejus vomitoria mitiganda.

Hinc

1. ☿ vitæ correctus.

℞. ☿m vitæ in phiola △ arenæ fove, donec rubere inceperit, poſtmodum 🜈 ſæpiùs ab eo abſtrahe.

Vires. *Purgat ſat commode per alvum impuritatesq; quaſcunq; educit.*

Doſis g. 4. 5. 6.

2. ☿ vitæ Catharticus.

1. ☿ vitæ cum Sale comun. aliquoties diutiusque teratur, & ſalſedo poſtea per ▽ commun. abluatur; ſic ſolam vim per ſeceſſum purgandi obtinet. *Harim. Senn. Tentzel. Agricola.*

2. ⦶o ad △ fuſo adde ☿m vitæ, ſenſim injiciendo & agitando; poſt refrigerationem, Mercurium in fundo inſtar Reguli invenies, quem edulcora.

Alii hanc Correctionem paulò aliter abſolvunt.

Vnde

3. Laxativum minerale.

Fit, ſi ⦶i fuſi ad △. ℥ij. Mercurii vitæ, ℥ß. circiter, vel ℥j. paulatim injeceris; & poſtea omnem ſalſedinem ▽a ablueris. Pulveri huic exiccato denuo adde ⊖is commun. duplum, & tere diligenter in marmore per horas duodecim. Tum rurſum aqua dulci elue.

Doſis à g. 6. ad 12.

N. *Injice primo ʒ. 1. atq; cooperi ſtatim, donec fumus ceſſet, poſt perge injiciendo, ʒj. &c.*

N. 2. *Habetur egregius ☿ius vitæ ☉aris per inferiora purgans in Anatomiâ ☿ij Vntzeri, qui fit ex Oleo ☿ij & ∽u ⦶ ſuper calcem ☉ affuſo, donec Tincturam attrahat quod poſtmodum cum ✳co aut oo ♀ris præcipitatur.*

II.

Bezoardicum minerale.

1. ♁ Diaphoreticum Crollij; ſeu Bezoardicum Minerale ſimplex, ſeu Officinarum.

℞. Butyr. ♁ii rectificat. e.gr. ℥iv. affunde guttatim ∽ ⦶i rectific. ℥iv. (alii ▽F,) abſtrahe deinde ∽. ⊖i, iterumque affunde ∽ ⦶ novi, ℥j. idque tertia vice repetatur. Præcipitatus hic poſtea teratur, abluatur & igniatur.

N. *Crollius butyrum hoc facit ex ♁ij p. 3. & ☿ ♎ii, (nempe ☿ parati per ⊖m & ⊖m.) p. 1. ſed ſufficit proportio anatica.*

Vires. *Magnum eſt Alexiterium ſaluberrimumq; remedium Bezoardicum, quod ſudores provocãdo magnos effectus monſtrat in omnibus peſtilentialibus & venenatis affectionibus.*

Doſis à g. 6 ad 12. vel ultra.

Quercet. in Pharmacop. reſiſt. Croll. Sennert. Inſtitut. Kesler. 1. c. 70. Hartm. in pract. ut & in Croll.

De Controverſia: U‑ ‑um Medicamenta ex butyro ♁ ii facta ſint Mercurialia, an ♁ ialia? *legat qui velit Tenizelium in Exeg. titul. de Bezoard. Salam in Ternar. Bezoardicor.*

Probabilius videtur, naturæ id eſſe ♁ ialis.

2 Bezoardicum ☉ lare compoſitum.

℞. Bezoard. mineral. ſolar. ℥j.
Sal. Rut.
Guajac. à ʒij.
Solut. Corall. rubr. ℥iß.
Miſc. optimè per horam in mortario vitreo.

Hinc adde ſubinde.

Spir. ♀. ʒß.
Tinctur. ſ. extract. Croc. or. ʒiß.
Ol. Caryophyll.
Succin.
Cinamom. ana ℈j.
Lep. Bez. or. ℈ß, vel ℈j. ſi placet.
Stent in cinere tepido, clauſo vitro, ♈ ♄ 3.

N. 1. *Bezoardicum minerale ſolare ad datam compoſitionem fit.*

1. ℞. Butyr. ♁ ℔. ß. ♄ factit. præparat. (vel ♄ ♁,) ℥j. F. ſolutio in Phiola oblongi colli, △ arenæ mediocri, (ut leniter bulliat,) ſic rubeſcet ſolutio. Hanc ⚴ta affundendo ▽ calidæ ℔. aliquot, & ⚴bitur ☿ albus, quem decantato ſenſim liquore flaveſcente edulcora optime in ▽ abluendo, tandem exicca blando calore ſolis vel hypocauſti.

2. ℞. ☉ Ungar. laminat. ʒij. ſolve penitus in ℥ij. ▽R, [deſtillatæ ex ▽F, cum ⊖ ½.] Hinc abſtrahe ▽R, cohobaque vicibus 4. Dein ſolve denuò: Solutionem funde ſuper pulveris prioris ℥iij. digere ☿ vigint. poſtea abſtrahe ſenſim, cohobaque vice tertia. Tandem auge △ ut ♒ ▽R prorſus evaneſcant. Poſtmodum affunde ▽, eumque aliquoties iterum abſtrahe: ſic paratum Bezoard. miner. ſolare.

N. 2. *Solutio Corallorum fit:*

℞. ✳ purificati, [id eſt, ſublimati, 1. à tantundem ⊖ decrepitati. 2. ſine ⊖, per ſe,] Corall. rubr. pulv. ana ℥ß. Miſc. & ♎a denuo: ſic relinquetur in fundo ♎torii Calx Corallorum, quã pone ſupra tabula vitrea ad liqueſcendum. Reſiduum quod in ſolutione ſupererit, denuo cum ✳ purificato ſubmitte ſublimationi & ſolutioni, donec tota Corallorum ſubſtantia ſit ſoluta.

N. 3. *Tinctura Croci fit cum ▽ i, qui iterum abſtrahitur ad conſiſtentiam mellis.*

Vires. *Sudores validè ciet, adeoque confert in Apoplexia, Paralyſi, Arthritide, Podagra, Tremore artuum.*

Doſis à g. 4. ad 8.

Ex communicatione Affinis mei colendi, Dn. JOHANNIS GRASERI, Chymici induſtrii & Pharmacopœi hujus Reipubl. meritiſſimi, qui & hoc inter Chymica ſua extare voluit.

3. Be-

3. Bezoardicum Solare Crollianum.

℞. Butyri ♁ ii ℔.ß. ſolve affunendo ſenſim ∽ ⊖i.

℞. ⊙ fin. ℥ß. ſolve in ▽R.

Utramque hanc ſolutionem claam contunde, abſtraheque menſtrum gradatim, abſtractum iterum afunde, cui adde ∽ ⊖, nov. ℥j. abrahe, idque repete aliquoties.

Calx hæc dulcoranda & ignienda ſt.

Vires. *Vires hujus Bezoardici ſummis* Crollius *effert laudibus in Lue venerea, Peſte, Podagra, Hydrope, Febribus, obſtruct. Lienis.*

Doſis à g. 3. ad 8.

N. *Hoc Bezoard cum licet ſuis haud careat viribus, attamen ob corporeitatem, quam* ⊙ *adhuc obtinet: præſtantius cenſetur, quod ſequitur. Videlic.*

4. Bezoardicum Solare verum.

Fit eodem ferè modo.

Nimirum:

Si loco ⊙ illius corporei, ſubſtituatur ⊙ in ſpiritualem ſubſtantiam exaltatus, *de qua exaltatione vide in ⊙lis Volatiliſatione, vel Tinctura* ⊙.

Nempe:

℞. 1. ⊙ illius ſpiritualis ℥ß. ſolve in ▽R.

2. Solve in eadem butyri ♁ ii rectific. ℥iv. (vel ut alii vj.) utramque ſolutionem confunde, abſtrahe menſtruum per ♉m, deſtillationibus ſæpè repetitis: Poſtea per calcinationem ſub tegula (unter einem Muffel) reduc in ‡erem violaceum, ſi lenis, vel in purpureum, ſin intenſior calcinatio inſtituatur.

Vires. *Vires easdem obtinet, quas prius, ſed efficaciores.*

N. 1. *Hartman. in Croll, Sennert. in Inſtitut.*

℞. Aurum (per ∽m ⊖i bezoardicum,) ſpirituale redditum, junge cum butyro ♁ ii, in ∽u ⊖i, vel ▽R ſoluto, repetitis deſtillationibus unientur ac figentur: abſtrahe tandem, & habebis interveniente calcinatione Bezoardicum ſolare purpurei coloris magnarum virium.

Doſis eadem quæ priorum, à gran. 2. ad 10.

N. 2 *Tenizelius ſolutionem illam* ⊙ *oleiformem edulcorat, ſuperfundendo & abſtrahendo aliquoties acetum forte. Poſtea extrahit Tincturam, Menſtruo Baſilij affuſo digerendo per menſem, &c.*

Hinc

℞. *Tinctura hujus à menſtruo ſeparata, p. 1. Butyr.* ♁ *ii, in* ∽ ⊖ *ſolut. p. vj. vel vij. Miſcet ac unit cohobando, ultimo calcinat.*

5. Bezoardicum Lunare 1.

℞. Butyri ♁ ii, in ∽ ⊖ ſolut. ℥iv.

Tinctur. ☾æ viridiuſculæ ℥ß.

Junge ac deſtillando aliquoties ad ſiccitatem fige.

Vires. *Bezoardicum hoc viridiuſculum utiliſſimum eſt, ad capitis affectus,*

 præſer-

præſertim ad Eryſipelas capitis mulierculatum.

Doſis à g.6. ad 12.

Tinctura ☾ a ſit.

☾ m ſolvendo in 🜅, hanc rurſus abſtrahendo, & Tincturam per 🜈i extrahendo, *vide ſuo loco.*

6. Bezoard. Lunare 2.

℞. Extracti Cœrulei ☾ æ,(ex ☾ cum 🜍e calcinata per ∽m urinæ extracti,) ſoluti in 🜅, p.1.

Butyri ♁ ii, itidem in 🜅 ſoluti, p.x.

Junge ac deſtillando vel circulando uni.

Habes Bezoardicum Lunare ejusdem, vel etiam majoris virtutis.

7. Bezoardicum Lunare 3.

℞. Extracti ſeu Tincturæ ☾ æ, (mediante ✳ extractæ ex ☾ a in 🜅 ſoluta & inſtillatione ol. ♀, p.d. præcipitata.)

Et Butyr. ♁ ii, *procede ut ſupra.*

8. Bezoard. Lunare 4.

Præſtantiſſimum fit Bezoardicum ☾ are, ſi ☾ a cum ∽u ⦶i, in ⊕m redacta & cum butyro ♁ ii, l.a. in pulverem fuerit fixata.

9. Bezoardicum venereum.

Ex ſquamma æris elicitur Tinctura cum butyro ♁ ii rectificato, dein figitur per ∽m ⦶i, ut in prioribus dictum.

10. Bezoardicum ♂ iale.

Ex croco ♂ per reverberationem extrahe cum butyro ♁ ii Tincturam dein fige per ∽m ⦶i, more uſitato.

Vires. *Eſt ſpecificum in omnibus fluxionibus ventris, præſertim ab Epate originem capientibus.*

Scheunemann. in Hydromant.

11 Bezoard. ♃ iale.

℞. Reguli ♁ ii ſine ♂ facti ℥iij. huic fuſo,(in +bulo,) adde Jovis Anglici puriſs. ſimiliter fuſi, ad ℥ij. ut fiat de novo Regulus, poſtea lævigа, & admiſce diligenter ☿♎ti, ℥v. Deſtilla ex ♉, Butyrumque inde deſtillatum cum ∽u ⦶i, ternis deſtillationibus fige, poſtea calcina, ignitumque in 🜈 extingue, & exicca, fit pulvis Gryſeus.

Vires. *Potentiſſime movet ſudores, inſuper ad obſtructiones Epatis Polychreſton non contemnendum eſt.*

Doſis à g.2. ad 6. vel 8.

12. Bezoard. ♄ ninum.

Cum Butyro ♁ ii non rectificat. extrahe Tincturam ex vitro ♄ i, atque cum ∽u ⦶, dicto modo fige.

Vires. *Prodeſt in affectibus Lienis.*

Doſis ad g. 6.

N. *Vitrum ♄ i fieri poteſt ex minio & ſilicibus.*

13. Bezoard. Mercuriale.

Fit eodem modo quo Bezoardicum Saturni, ex vitro ſcil. ☿ ii vitæ & butyro ♁ ii.

De omnibus hiſce Bezoardicis legi poteſt, Hartm. in Croll. Tentz. in Exeg.

Nos ad deſtillata revertimur, inter quæ ſequitur.

2. ∽ ſeu

2. 🜩 ſeu ⁰₀₀ ☿ii album diaphoreticum.

℞. ☿♎ti tenuiter pulveriſati, p. I. Argillæ rubr. p. iij. Miſc. & fac cum ▽ communi globulos in umbra exſiccandos, deſtilla dein ex ♉ vitrea per ...m △e ſuppreſſionis, (gradatim ta-...en) horis duabus adhibito, prodit ...egans 🜩, quem ſerva.

N. *Si quid ☿ii ſublimetur, cum re-...nti argilla miſce, & procede ut antea.*

Vires. *Diaphoreticus eſt. Doſ. g. I. 2. vide ſpiritum ſequentem.*

Rhenan. chymotech. l. I.

3. 🜩 ſeu ⁰₀₀ ☿ii rubrum.

℞. ☿♎t. tenuiter pulveriſati. Li-...atur ♂ ana, Miſc. ac reſolve per de-...quium in ⁰₀₀ flavum, quod diligen-...: collige. Reſiduo (quod non ſolu-...n,) affunde ▽m comm. ac extrahe ... : Sal purificatum & coagulatum ...nuo ⁰₀₀o junge, fietque aurei vel ...ocei coloris. Deſtilla in ∴, ex cucur-...a humili per ⚹ brevis roſtri, pri-...o exibit phlegma, quod ſeorſim ...lligatur, auctiori deinde △ aſcen-... rubedo, quæ partim in excipulum ...uod mutatum ſit,) deſtillabit, par-...n in ⚹o & roſtro, butyri inſtar ad-...reſcet: Urge △m, donec nihil am-...us aſcendat, tunc ceſſa.

Phlegma deſtillatum una cum ru-...dine ad ſpondilia cucurbitæ eleva-... redde capiti ſuo mortuo, reitera-... deſtillationem per ⚹ eundem, ... incaleſcente ⚹bico, (imo vel à ...oribus,) liqueſcet rubedo in ⚹ hærens, extillabitque rubicundiſſimè in Excipulum: poſtquam rubedo hęc extillaverit, mutato Excipulo ſuſcipe phlegma ſubſequens, ac poſtea rubedinem aliquam igne auctiori, ut ante collige, idque repete tot vicibus, quot opus fuerit.

Vires. *Viriumq; hujus ſpiritus magnus eſt uſus, inprimis vero rubei: expediunt per ſudorem quodcunq; in corpore noxium fuerit, aliisq; Medicamentis difficulter cedit. In Lue Gallica puſtulæ hujus uſu ſponte cadunt, tubercula minuuntur, dolores ſopiuntur, ulcera fœtida manantia exiccantur & conſolidantur.*

Doſis g. I. 2. &c. in ▽ Theriacali miſtura ſimpl. 🜩u Guajaci, Decocto, & ſimil.

Hartm. in pract.

4. ⁰₀₀ Mercurii diaphoreticum dulce.

℞. ☿t. q. v. ſolve in ⚹, digere ac abſtrahe ⚹ ad ſiccitatem, reſiduum in ♉ digere cum 🜄 rectificatiſs. donec fiat craſſus liquor. Hinc deſtilla ex ∴ △ forti, & prodibit liquor inſtar lactis. Lacteum hunc liquorem reaffunde materiæ in fundo relictæ, deſtillaque denuo. Sic extillat ⁰₀₀ album ac fragrans ſine corroſione. *Kesl. lib. 2. c. 30. lib. 4. c. 35. vide etiam Liquores Mercurij.*

N. *Alii contenti ſunt ſola digeſtione ac deſtillatione cum 🜄 peracta, Kesl. lib. 2. c. 29 lib. 4. c. 34.*

Vires. *Curat Ulcera maligna, cancroſa, præſertim Renum & Veſicæ.*

Uſus,

Uſus, *tàm internus, quàm externus eſt.*

5. Oleum fragrans, Aſtrum dictum.

℞. Mercurii ſepties ſublimati, totiesque per ♆ revificati, q.v. ſolve in ∽ 🜕 calore mediocri: dein abſtrahe ∽m 🜕, edulcora optime coquẽdo in 🜊, ut corroſivus ſapor eluatur: poſtmodum abſtrahe quoque 🜊, & denuo elue, affundendo 🜄m pluviam ſtillatitiam. hinc exicca, & digere aliquandiu cum 🜈 rectificatiſs. ana. Poſtea pelle ſimul per 🝭m 🜂, initio leni, dein fortiori: corpus reſiduum ſerva pro conficiendo inde ſale: Extillato vero deme 🜈 in 🝪. Et remanebit in fundo 🝆 Mercurii fragrantiſſimum, quod eſt aſtrum Mer-Mercurii. *Baſilius.*

Vires. *Diaphoreticum eſt & peculiare curativum Luis venereæ: eaſdemque vires obtinet, quas 🜔 ☿i ex corpore reſiduo paratum. vide infra.*

6. Aliud Oleum ☿ diaphoreticum fragrans.

℞. ☿ ≏ti p.1. 🜹 fixi, (in liquorem, p. d. redacti & mundificati,) p. iij. ſolve p. d Liquore imbuatur charta bibula: Charta ſic perfuſa matracio vitreo includatur cum ſuo 🜊 & recipiente: deſtillando liquorem Mercurialem 🜂 arenæ elice. Hunc ſi rectificaveris, dulciſſimum odoriſque fragrantiſſimi ac gratiſſimi, moſchum redolentis, nanciſceris oleum.

Vires. *Aptiſſimum eſt in ſudoribus ciendis.*

Quercetan. in Tetrad. In deſcriptione Panaceæ ☿ talis.

7 Oleum Mercurij Saccharatum, Spiritusque.

℞. ☿ ≏t. p.1. Sacchar. p.iij. Miſc. optimè ac deſtilla per 🝭m vitream luto obductam in receptac. capax. Primo accende paulatim carbones ſupra 🝭m, ut caleſcat: hinc accende & infra ac continua 🜂m lentum dies 2. aut 3. Quod extillavit committe deſtillationi 🝪. Exibit ∽ Mercurii ſubacidus, 🝆 Sacchari remanente in fundo.

N. *Lente procedas memento, ne operam ac oleum perdas. Saccharum enim aſtu nimio irritatum, vi ſibi exitum quærere ſolet.*

Uſus. *In Ulceribus. Veſicæ, aut aliis Affectibus. ex morbo Gallico relictis, magni eſt ſolatij.*

Doſis: ſpiritus exhibetur gut. 3. 4.

V. EXTRACTIO.

Unde

1. Sulphur ſeu Tinctura Mercurij Aquila cœleſtis.

℞. ☿ t. [cum 🜔 & 🜕o elevat.] q.v. affunde 🜊, ſtent per ſeptimanas aliquot, ut extrahatur flavedo, ſ.a. Decantatos liquores deſtilla ad ſiccitatem, & habebis pulverem rubeum, qui verum Mercurii 🜍r.

Vires. *Paracelſus maxima huic attribuit præconia, in curanda Podagra, Epi-*

Epilepſia, morbo Gallico, &c. Quorum radicem per ſudorem expellat.

Doſis g.3.4.

2 Alia.

℞. Vitri Mercurii (quod ſuccinum ♄ii vocatur,) extrahe cum ⁜ decanta, & abſtrahe.

Vires. *Sudorem movet.*

Doſis g. 2.3.

N. *Uti vitrum illud, non eſt niſi vitrum ♄ij: Ita Extractio hæc non niſi ♄ij cenſenda erit.*

3. Oleum Mercurij ♄ialis.

Tinctura.

℞. Mercurii ex ♄ fact. part. I. ☍ 🜍i rubr. rectificatiſs. p. IV. abſtrahe leniter, ut ∽ cum Mercurio maneant, dein auge △, & ſublimabitur aliquota Mercurii pars. Sublimatum redde Mercurio in fundo, tantundemque novi ☍i 🜍i adde, abſtraheque & ſublima, idque vice tertia: tandem tere, & affunde triplum 🜄 rectificatiſs. circula, ſic fiet ſeparatio, & Mercurius in ☍ abibit ſupernatans. Hinc ſepara ☍, idque circula ♂ ℘ cum ⁜ acerrimo. Sic ☍ recipiet ponderoſitatem, fundumque petet, & quod noxium in ☿ erat ⁜o immixtum manet.

Vires. *Baſilius maximis encomiis ☍ hoc celebrat, vimque ei attribuit corroborandi Cerebrum, curandi Apoplexiam, imò loco Panacaæ habet.*

VI. LIQVATIO.

1. Unde Liquor.

℞. ☿ ♎ti q.v. digere in phiola vitrea calore mediocri, ♂ (40.) hinc ſolve per deliquium.

Vires. *Curat Ulcera ac Vulnera maligna, inſtillatus.*

Alius Liquor Mercurii præcipitati.

℞. ☿ per 🜂 præcipitat. q.v. affunde 🜄 opt. digere, & cum acer factus fuerit, decanta. Hinc affunde alium, donec acrimonia ſublata, & calx attenuata ſit. Tunc affunde ⁜ digere, decanta, affunde novum ⁜ idque toties, donec totus pulvis in ⁜ abierit: abſtrahe ⁜, pulveremque repone in cellam ad liqueſcendum cum aqua Chelidoniæ.

N. *Quod ſi ⁜ calci huic inſufficiens fuerit, denuo calcina.*

3. Alius.

℞. ☿ ♎t, q.v. ſolve in 🜂, (ex ⦶i, p. ij. & ✳, p. I. deſtillata,) digere vaſe clauſo, poſtea deſtilla: reſiduũ tere, rurſusque aquam affunde, idque tantiſper reitera, donec omne ſublimatum in fundo fixum remaneat. Fixum hoc ſublimatum per ℥m unam ac alteram leviter reverbera, dein tere, digere cum 🜄, abſtraheque cohobando, donec in ☍i formam abeat. *Unzer.*

Vires. *Confert Podagricis, lue venerea infectis, Cancro, Fiſtulis, & omnibus vlceribus ſordidis, putridis atque inveteratis, ſive intrinſecus, ſive extrinſecus adhibeatur.*

N. *Sic quoque figitur per ⁜, fixumque per 🜄 dicto modo in mucoſam*

pinguedinem abit: quæ ſi ex arena gradatim deſtilletur igne fortiſſimo, lacteum humorem ſudat, digere hunc ac deſtilla, accipiesq; ☿ candidum & ſuave.

Vires. *Uſus ejus tùm internus eſt ad Renes exulceratos atque calculum, tum externus ad ulcera.*

4. *Alius, ☿ ☿ii diaphoreticum dulce.*

℞. ☿ti, puriſs. q. v. tere & ſolve, p. d. ſuper tabulis ferreis ſtanno obductis. Liquori affundatur 🜄, fiat deſtillatio, cohobiis toties repetitis, donec 🜄 aceſcere incipiat. Tandem abſtrahe leniter 🜄, manebitque in fundo ☿ Mercurii dulce. *Hartmann. in pract.*

Doſis à g. 2. ad 6.

N. *Alii pellunt igne fortiori ex arena, nanciſcunturque lacteum liquorem, qui rectificatus per ♉m evadit fragrantiſſimus ſine corroſione. Vide ſupra in deſtillatis.*

5. *Liquor ☿ Iovialis.*

℞. ☿ crud. ♃is ana ℥ij. F. ãã. Huic adde Mercurii aliquoties ſublimati ℥iv. Trita ſolvantur per deliq. Liquorem digere cum 🜄 per menſem. Poſtea abſtrahe 🜄m △e leniſſimo in MB ne ☿ ſimul aſcendat. F. cohobatio quater vel quinquies. Ultimo remanebit in fundo ☿ ☿ ♃iale.

Vires. *Poteſt adhiberi intrinſecus & extrinſecus.*

Doſis. g. 2. ad 6.

6. *Liquor ☿ ♎ti.*

Sublima ☿ti ℥j. cum ana ✳ci adde 🜄 ad eminentiam 3. digitorum, digere ſimul per 6. ♂ & per ♉ pelle. Poſt 🜄 egredietur Oleum, quod in frigido coagulabitur in maſſam albam, quæ in cellâ poſita reſolvetur in liquorem ☉em diſſolventem, eumq; in volatilitatem adducentem.

Ex S. Cloſ.

VII. SALIFICATIO.

℞. Corpus ex præparatione ☿i ☿i fragrantis reſiduum (*vide ſupra*) affunde idem illud ☿ fragrans, digereque & extrahetur ſal ☿. Extractioni decantatæ, affunde 🜄 quantitatem bonam, demum abſtrahe 🜄 in cinere, & aſcendet poſt 🜄 & ☿ ☿ii relicto ſale in fundo. *Thold. ex Baſil.*

Vires. *Summum eſt & efficaciſſimum arcanum in extirpanda Lue venerea, etiam radicata & inveterata, ſanguinem mundificat, adeoq; omnis generis ulceribus ſine & cum malignitate conjunctis medetur, ſcabiei confert, impetigines ſanat.*

Doſis g. 1. ad 2. vel 3.

CAP

CAP. XVI.

De Cinnabari,

CInnabaris duorum generum Officinis in uſu eſt, factitia ſcilicet & nativa, ſive mineralis. Factitiam deſcripſimus in ſublimatione Mercurii. Nativa eſt terra mineralis lapideſcēs, rubicunda, conſtans ex 🜍e & ☿io vivo cum terreſtri materia inſtar lapidis, compactis. Germ. Zinober.

N. *Dioſcoridi dicitur Minium, quippe ex Minio Mercurium vivum elici, affirmat. Nec obſtat, quod contrarium verbotenus dicat, nimirum ſuam Cinnabarim à Minio diverſiſſimam eſſe, Etenim quis Dioſcoridis Cinnabaris fuerit, nondum certo conſtat. Sunt enim qui ſanguinem Draconis intelligunt, alij Minium Officinarum ex plumbo factum.*

Reperitur in diverſis Europæ locis, in Ungaria, Germaniæque locis variis; Prope Alsheimium Palatinatus, &c. Modusque ☿m inde eliciendi, vel ruſticis non ignotus eſt. Ollam cinnabari implent, eamque ollæ alteri, interpoſita pertuſa lamina ferrea, ore converſo imponunt, lutoque circumlito, vi ignis circularis Mercurium vivum ex olla ſuperiori in inferiorem defluere faciunt, ad modum quo deſtillatio per deſcenſum dicta perficitur.

Eligenda quæ gravida Mercurio & 🜍e præſtantioribus, adeoque Ungarica, utpote quæ naturæ ſolaris.

Vires. *Uſus ejus internus, præterquam quod Antiepilepticis nonnunquam permixta deprehenditur, quod ſciam nullus eſt. Extrinſecus autem adhiberi poteſt ad ſanandam Luem veneream, ſcabiemq́, aliam, (in ſuffimentis, &c.)*

PRÆPARATA.

Præcipitatus Diaphoreticus Hartmanni.

1. Cinnabaris ſolvatur in ſua principia.

2. Principia illa purificata denuo conjungantur, reducanturque in pulverem.

Proceſſum Hartmannus ſatis prolixum exhibet, in fine Commentariorum in Croll.

Hunc brevioribus ſic habe.

Solve ſenſim Cinnabarim, (Ungaricam,) in magna quantitate. ∽ ⊖is ſupra ♉ ana △ fortiſſimo cohobati: (coloris hic erit rubicundiſſimi,) Solutionem à 🜍e combuſtibili ſupernatante, ut & à fecibus reſidentibus ſeparatam deſtilla ex cucurbita in ∴, & extillabit menſtruum principiis Cinnabaris in cucurbita relictis, quæ hac operatione apta reddita ſeparationi: Abſtracto igitur menſtruo, △que aucto, Mercurius albiſſimus aſcendens lateribus

bus cucurbitæ adhæreſcet, manentibus in fundo 🜍e & ⊖. Collige Mercurium dictum ſeorſim, purificaque quam optime; videlicet.

1. Solvetur ☿ ebulliendo in ✻, hinc ſolutio à fecibus ſuis decupelata committatur deſtillationi, ut ✻ abſtrahatur.

2. Procede eadem ratione cum Mercurio remanente, adhibeque loco ✻ pluviam vel rorem majalem ſtillatit. idque 3. vel 4. donec nimirum ☿ plane albiſſimus remanſerit. Hunc digere cum 🜈 rectificatiſs. per menſem.

Interea ſepara reliqua principia, (🜍 & ⊖) & clarifica. Nimirum ⊖ elixivietur, ſ. a. affuſâ ▽ pluvia ſtillatit. calida, depuratumque digeratur cum 🜈, tandem 🜈 ad apparentiam cuticulæ ſupernatantis abſtracto ſinatur coagulari.

🜍 Itidem aliquoties cum ▽ ſtillatit. calida, lotum & exiccatum, ſimili modo cum 🜈 digere, eundemque poſtea abſtrahe.

Poſteaquam itaque Mercurius, in 🜈 ſufficienter fuerit digeſtus & ſolutus, (rubeſcit enim totum illud cōpoſitum eleganter,) deſtilla ex ♋ in Excip. capaciſs. △ ∵ gradatim adhibito, eliceque primo 🜈, hinc urge, & prodibit ∽ Mercurii (hinc inde ſeſe extendens & ſublimans inſtar Cryſtalli.) Peracta deſtillatione relinque per ℨ viginti quatuor. Sic ſolvetur ∽ Mercurii Cryſtalliſatus in 🜈. Separato tandem 🜈 in MB, remanet ∽ Mercurii in fundo cinericei coloris.

Habitis his principiis, ad conjunctionem progredere.

Solve Cinnab. Ungaric. ℥vi. ∽. ⊖is cum ♉ acuato ut ſupra, ſequeſtratisque fecibus ſolutionem decantatam deſtilla ad oleoſitatem : hinc affunde recentem ∽m, viciſſimque deſtilla, idque fac 5. vel 6. vicibus. Poſtea digere in MB ♂ ℘ (14.) Tandem abſtrahe △ l. ∵ donec ∽ albicantes prodire inceperint, tunc mutato Excip. cape eos ſimul cum ▽, urgeque ▽m, uſque ad ignitionem vaſis, ▽m hanc ſerva. In hujus ▽æ ℥vi. ſolve ⊖ ſuprafacti ℥ij. ac circula aliquandiu in MB. Poſtea imprægna 🜍is ℥ß. ▽ illa, in qua ⊖ ſolutum, idque per vices, (ſemper affundendo ℥iß.) donec ⊖is ℥j. cum 🜍e fuerit copulata (ex pondere id cognoſcere licet,) ac ex ambobus factus ſit viſcoſus quidam liquor. Hujus ℥ß. adde ℥ij. ∽. Mercurii ſupra præparati, inque Phiola H. cl. digere in Athanore, prudenter adhibitis △ gradibus, donec omnia in pulverem rubicundum fuerint verſa, id fiet menſib. trib. vel quatuor. Pulverem hunc corrige cum 🜈 & ſerva.

Vires. *Eſt Medicina univerſalis, in quolibet morbo exhiberi idonea,*

nea, balſamum internum ad expellendum intro hoſpitantem hoſtem, vel per vomitum, vel per alvum, vel per ſudores mirificè adjuvans.

Doſis g. 1. vel 2.

CAP. XVII.

De Antimonio.

ANtimonium eſt corpus minerale, naturæ Metallinæ finitimum.

Conſtans 1. ex 🜍e minerali, partim puriſſimo naturæ ſolaris, eoque in rubedine fundato, partim combuſtibili, (inſtar alterius 🜍is.)

2. Ex copioſo Mercurio metallico indigeſto, fuliginoſo, (coagulato tamen, magisque cocto, quam eſt Hydrargyrum,) participante de natura ♄nina.

Et 3. ex ſubſtantia quadam terreſtri & ſalina perpauca.

N. *Quod in Officinis proſtat, liquefactione ex minera eſt fuſum, inq; formas pyramidales ut plurimum effuſum. Minera quoque etſi interdum proſtet venalis, attamen rara eſt.*

Dicitur Hebraicè Zadadah. Græcè *στίμμι, στίβι.* Arabicè Aitmad ſeu Atimad. Latinè Stibium, Antimonium. German. Spießglaß/Rawſpießglaß. Barbar. Antiſtini, Alcoſol Ochi. Ænigmatic. Lupus, quod ſcil. omnia metalla præter Solem abſumat. Proteus, quod omnes colores Vulcani beneficio induat. Radix metallorum quod omnibus metallis q. adjaceat vel quod a nonnullis minera ſtatuatur metallorum. Saturnus Philoſophorum à devorando, tùm quod ♄i, id eſt, Plumbi naturam redoleat, tùm quoque quod lapidem Philoſophorum inde parare ſomnient. Magneſia ♄i, eâdem ratione.

Delectus.

Variis in Regionibus eruitur ♁. Noſtraque Germania ejus ubertatem paſſim præbet. Maximè tamen laudatur Ungaricum & Transſylvanum, utpote quod 🜍e puriori dotatum, aurique minera imbutum eſt. Striis id ſplendidioribus & longioribus, obſcuraque rubedine, (quæ bonitatem ejus arguit ob 🜍is abundantiam,) reperitur. Hujus nimirum meminit Paracelſus ſub titulo rubentis Leonis, & Baſilius Monachus in Curru triumphal. ſub Orientalis nomine. Et hoc maximè ad Medicamentorum elaborationes eligendum eſt.

Artifices inſuper variis modis bonitatem Antimonii explorant. Quidam Chartæ luteo colore in Pharmacopoliis tinctæ, denteque apri rite lævigatæ id affricant, certitudinisque notam, rubram lituram, inductione illa poſt ſe relictam ſtatuunt: Alii fortiſſi-

tiſſimo aceti ♒u drachmas aliquot, benè pulveriſati Antimonii imbibunt, inque lamella ferrea vel figulina ad lentum ignem, ne ♁ fluat, evaporare ſinunt: quod ſi poſt evaporationem pulvis Antimonii rubens relinquatur, ulterius de ejus certitudine non dubitant. *Vide Baſilic. Antimony Philippi Molthers, qui ſe Hammerum vocat.*

Vires. *De viribus Antimonij audiamus Quercetan. in tetrad. cap. 31. In Antimonio*, inquit, *ſunt ſexcentæ proprietates, variæ ac præſtantes, ut præparantes, expurgantes, vomitiones concitantes, & id genus alia, ut nunquam ſatis laudari queat hoc Medicamentum. Crudo attribuerunt Veteres vim adſtringendi, exiccandi, meatus corporis obſtruendi, excreſcentias carnis abſumendi, cicatrices obducendi, oculorum ulcera & ſordes mundificandi, unde & ad Collyria inprimis commendatur. Sunt & qui ad Epilepſiam arcendam exhibēt, etiam in ipſo paroxyſmo.*

PRÆPARATA.

Præparationes quib. ♁ ſubjicitur ſunt. 1. Calcinatio. 2. Sublimatio. 3. Deſtillatio. 4. Liquatio. 5. Extractio. 6. Infuſio. 7. Salificatio. 8. Mercurificatio.

Calcinatio eſt tum ſicca, tum humida.

1. CALCINATIO SICCA.

Unde

1. Vitra, 2. Croci, 3. Diaphoretica. 4. Reguli.

I. VITRA ANTIMONII.

1. Vitrum Antimonij Hyacinthinum.

℞. ♁ pulver. calcinetur in vaſe figulino amplo ac lato non vitreato continuò ſcil. materiam rudiculâ movendo, ne concreſcat, quod ſi id præter ſpem evenerit, denuo pulveriſare oportet. Deducendus eſt hic labor △que augendus, vel in tantum, ut vas paulatim igniatur, materiaque cinereum ſeu griſeum acquirat colorem, nec fumum (à quo diligenter cavendum,) amplius emittat.

N. *Ex hac calce fit diaphoreticum laudabile ac ſingulare peſtis præſervativum. Si ulterius in ✠ igniatur, ut ex albeſcente colore fiat pulvis adflavedinem inclinans.*

Doſis g. 8. infuſa in vino, datur cum ſucco calendulæ.

Calx illa in ✠ benè & ſatis fuſa, (quod immiſſo ſtylo ferreo experiri licet,) effundatur in tabulam lapideam, vel pelvim æneam, ut in vitrum abeat. Vitrum ſi adhuc nigrum ac opacum fuerit, reiteranda eſt fuſio, donec pellucidum ac hyacinthinum colorem nanciſcatur, in qua fuſione aliquid Antimonii crudi Matthiolus admiſcet. Sed vereor ne pelluciditatem depravet. *Vide Baſilium in curru triumphali Antimonij.*

N. 1. *Calcinationem maturandi gratia licet ⊖ dimidium (vel ana) addere, id quod poſt abſolutam calcinationem*

nem aqua fervente & dein ⋇ inſuper affuſo abluendam.

2. Fuſionem ut promoveas Borracem addere potes, nempe ad ℔.1. Borrac. ℥ß. nec eſt quod inde periculum metuas: Etenim poſthabito, quod Borrax exhalet, conſtat quod Borrax ſine noxa intro ad ʒß. exhibeatur.

3. Tempus vitrificandi eligunt nonnulli, quo ☉ & ☾ in ♒ vel ♓ (ſignis aqueis) exiſtunt.

4. Accenſeri poteſt vitrificationi & illa operatio, qua ♁ levi opera ignis, vitri formam, licet abſq; perſpicuitate induit, ♁ io ſcil. in ✠ bulo liquato intinguntur ferrei baculi, decutiturq; quicquid adhæſerit, atq; hac ratione totum ♁ extrahitur. Extractum & contuſum denuo liquatur, extrahiturq; ut ante, idq; toties, donec ♁ optimè pulveriſatum rubicundo-purpureum colorem acquirat.

Doſis & uſus cum ſimplici vitro communis eſt.

Rectius tamen ⌒u ♀us, ⊕i, vel proprio aceto aliquoties cohobatum, ut evaneſcente purpureo colore, albicans evaſerit, exhibetur. Valde enim ejus vis emetica hac correctione emendatur, ut ſolam per alvum deturbandi vim poſtea obtineat. Verum febrium curativum.

Doſis g. 3. ad 5. in ▽ centaur. min. vel ſimili. Molth.

2. Vitrum ex Minera.

℞. Mineræ ♁ opt. ⏀ puriſs. ana calcinentur optimè ac fundantur in vitrum. *Baſil.*

3. Vitrum Antimonij flavum.

Fit ex Regulo. *Vide ſuo loco.*

4 Vitrum Antimonij rubeum.

NB. Si vitrum antimonii miſcueris cum ♀ citrino, ac fuderis in vitrum, hoc ipſum rubeſcit. Alii fundunt cum ⚯, ſed præſtat ab hoc abſtinuiſſe.

5. Vitrum album.

℞. Antimonii, p.1. Borracis, p.ij. vel iv. funde aliquandiu, ſic aſſumit primo colorem citrinum, poſtea album. Effunde ut in vitrum abeat. *Baſil.*

Vires. *Vitrum Antimonij humores craſſos, viſcidoſq; ejicit, in ventriculo viciniſq; locis ſuperfluos, idque per vomitum ac per alvum. Reſiſtit quoq; venenis in peſte, præcipuè ſi cum ✠ propinetur, quippe hac ratione & ſudorem ciet: utile quoq; eſt in febribus putridis ac malignis, Hydrope, &c.*

Uſus & Doſis. *Datur à g 2. ad 4. in infuſione à g. 3. ad 6. vide de hac infuſione infra.*

6. Vitrum ♁ nigrum extemporaneum S. Cloß.

♃ mineræ ♁ ii ℥ij. Liqueſcat in ✠ tum injice per cochlearia aliquid de mixturâ ex ⊖ decrepit. ⏀ & ⊙ 🜅 communis compoſitâ ana ʒij. abſumptis pulver. effundatur ♁ in pelvim aut mortarium calens. Habebis vitrum nigrum purificandis metallis aptiſs. Si ♄ ni ℥ß. addatur, repurgabit ☉ inſtar Reguli ♁ ii.

7. Vi-

7. Vitrum Antimonii Diaphoreticum.

Vitrum ♁ii Diaphoreticum evadit, ſi pulveratum ſæpè maceretur, cum ※ ſæpeque fundatur. *Libav. lib. 2. Alch. tract. 1. c. 23.*

8. Vitrum Regulinum.

Calcina Regulum pulveriſatum, (continuo agitando, ne fundatur,) donec fumus ceſſet, hinc funde & effunde. Sic in vitrum evadet quam elegantiſſimum.

N. *Si ⊖lem addideris, citrineſcet vitrum.*

Hujus doſis major exhiberi poteſt quam præcedentium

9. Vitrum Antimonij Solare, ☉ tranſparens.

℞. ☉ puriſs. ℥ß. ♁ Ungar. ℥viii. Funde ad △, ac effunde (cavendo ne in Regulum abeat) mixturam pulveriſatam calcina per ſe (ut calcinatur ♁ in præparat. vitri, (donec non amplius fumiget. Deinde funde fortiſs. △, effundeque in pelvim, ut abeat in vitrum tranſparens rubicundum.

N. *Invenies in fundo ✠buli ☉m dimidia parte diminutum.*

Hartm. in Croll. Kesl. 3. c. 30.

Ex hoc fit infuſio cum ▽, quam Tincturam vocant.

10. Aliud ex Regulo.

℞. ☉ opt. ℥ß. Regul. ℥viii. Fundantur, pulveriſentur ac calcinentur ſine fuſione, donec fumus ceſſet. Dein liqueſcant △ fortiſs. effundanturque ut vitreſcant.

N. *Huic calcinationi finitima eſt calcinatio Antimonii crudi, cum C. C. uſto. Nimirum lævigantur ſimul optimè ♁ & C. C. uſtum, proportione anatica. Hinc committuntur igni, ut calcinentur.*

Vires. *Sudores prolicit.*

Doſis gran. à 3. ad 5. vel 6.

Quoniam Vitra ♁ii violentius ut plurimum operationes ſuas proficere, adeoque corpus anxiè affligere ſolent, diverſæ inſtitutæ ſunt correctiones, quibus violentia ea aliquo modo infringi mitigarique queat; ideoque.

2. Corrigitur vitrum Antimonii.

Correct. 1.

℞. Vitrum antimonij teratur ſubtiliter, aliquotieſque affundatur ※ atque iterum exiccetur. Hinc fit Electuarium Antimoniale, ſeu Pilulæ Antimoniales Crolli. *Vide lib. 2.*

Correct. 2.

℞. Vitrum ♁, digeratur aliquandiu in ∽. ⊖is extractioni decantatæ, affunde ▽ commun. ac reſidebit ☿ ſine violentia vomitum ac ſeceſſum ciens.

Doſis g. 2. 3. ad 6. Clariſs. Dn. D. Petrus de Spina.

Correct. 3.

℞. Vitrum ♁, q. v. ſolve in ∴ ♀i, per deliq. ſolutioni inſtilla ∽. ⊖i, ac concreſcent illico Cryſtalli exiccandi.

Doſis g. 3. 4.

Correct.

Correct. 4.

Vitrum ♁ purgans.

℞. Vitri ♁. pulv. ℥j. ∽ vel ꝏ ⊕-i, (vel ♀ per camp.) ℥j. Miſc. exactè ac exicca lento △. Repetatur id ſepties vel ultra, ſemper ∽ ⊕-i ℥j. admiſcendo.

N. 1. *Præſtantior fit hic pulvis, ſi in extracto Maſtich. [ex Maſtich. & 🜅] per ♂ 3. maceretur, ac 🜅 poſt modum deſuper accendatur, penitusq́ exhalet. Pulvis reſiduus l. △ cinerum in patella vitrea (horis 12.) exiccetur.*

Vires. *Purgat per inferiora.*

Doſis à g. 3. ad 5.

N. 2. *Si pulveris hujus ℈iij, vel pulveris prioris non macerati. ℈ij. in Electuario Antimonij Crolliano, vitro ibidem ſubſtituantur, præſtantius idipſum evadet.*

N. 3. *Fiunt & inde Pilulæ Antimoniales ad Febres. Hartmann. vid. libr. 2.*

Correct. 5.

5. Fit per ſeparationem ♀is ꝏcalis. *Vide in infuſione ▽ bened. Brendelij.*

Correct. 6.

∽ ⊕-i purgans.

℞. Vitrum ♁ pulv. q. v. affunde ∽m ⊕-i non rectific. ad eminent. duorum digitorum. Digerantur aliquandiu calore leni, ſic fit Extractio nigropunicea.

Vires. *Purgat per inferiora.*

Doſis gut. 6. 7. 8. 9. 10.

Hartmann. in Croll.

N. 1. *Eodem modo corrigi poteſt per ∽m ♀. vel 🜍 proprium.*

N. 2. *Ex Tinctura illa nigropuniceâ (ſc. per ∽um ⊕-li extractâ) paratur ☿ album ⊕-latum purgans, quippe virtute ♁ ali impragnatum, affundendo ei duplum olei ♀ coagulumq́ ſiccando.*

II. CROCI Metallorum.

1. Crocus Metallorum vulgaris.

℞. ♁ ii Electi, ⦶ puri an. ſigillatim trita atque exactè mixta in flammentur in 🜍, vel mortario æneo, remanebit materia ob colorem hepati haud diſſimilem, Hepar ♁ ii dicta. Hæc edulcorata ▽ calida, dicitur Crocus Metallorum.

N. 1. *Si ▽æ, in qua Hepar ♁ ii edulcoratum, acetum inſtillaris, præcipitem dabis Crocum ſubtiliorem, ſeu ut aliis placet, ♀ auratum.*

N 2. *Inflammatio (quam & detonationem vocant) fieri commodius poterit, ſi materiam paulatim ac per vices injeceris, primaq́ vice vel carbone vivo, vel ferro ignito materiam incenderis.*

N. 3. *Ex ▽, edulcorationibus illis impragnatâ ſi aliquantulum evaporaverit, Cryſtallos ⦶i vel lapidem Prunellæ ♁ ialem colligere potes, cujus uſus idem qui lapidis Prunellæ dicti: Exhibet itidem inſigne cauſticum.*

N. 4. *Sunt qui ⦶ ☿ ac ♁ incluſa, crucibulo comburunt, relicto ſolo foramine, Combuſta conjiciunt in ▽ calidam, ut impragnetur. Hinc decantant atque inſperſo 🜍 præcipitant. Sic Crocum*

cum Metallorum nanciſcuntur ſubtilem, magis fixum, quem ulterius in 🜅 macerant.

2. *Crocus Metallorum Rulandi.*

Crocus Metallorum Rulandi quisnam ſit & quomodo conficiatur? variè agitatur. 1. Quercetanus ferè in opinione eſt, Crocum illum Rulandi non eſſe diverſum à Croco Metallorum vulgari: Hartmannus ab hoc non niſi levi diſcrimine diſtat, quod in præparatione ſitum eſt: nempè ⦶o fluenti & ab △ remoto, ſine inflammatione admiſcet ♁ ſpatula ferrea contiuno agitando, donec omnia probè ſint mixta, quæ tandem accendit.

N. *Si qua inflammatio acciderit, ſubſiſte, juſtam ⦶ refrigerationem expectans.*

2. *Tentzelius in ſua Exegeſi ex Libavio hunc præfert, quem & Mylius in Baſilica Chym. pro ſincero habet.*

℞. ♁ ii, ⊖ is, ⦶ i, ā.

Minutiſſimè ſeorſim trita indantur catino, luto probè munito, (foramine tamen parvulo, in media ſummitate, ſpirituum arſenicalium exhalandorum gratiâ, relicto:) inque furnum anemium collocentur, △e follium, ſi libet, adhibito, donec omnia ſufficienter fluant, tamdiu continuando, quamdiu fumus per foramen prorumpere non deſinit. Quando vero deſierit, △m probe ad ¼ horæ adauge, dein eximè ubi ♁ forma vitri cinnaberini in fundo à ſalib. ſupereminentibus inſtar Reguli à ſcoriis ſequeſtratum ſeſe, malleo facilè detrūcandum atque terendum dabit. *vide Hartm. diſp. Chymiatrico-Medicas.*

N. *Ejuſdem cum ſuperiori eſt uſus, niſi quod deorſum colluviem vitioſorum humorum deturbare potiſſimum ſolet.*

3. *Brendelius* Vitrum antimonii pro Croco MetallorumRulandi venditat.

4. AliiRegulum, quippe qui nonnunquam, vel ſponte ſua in præparatione vitri ♁ in globulos parvos abit. Sit ut ſit: quodlibet horum haud citra magnam utilitatem in uſum Medicum vocari aptum eſt.

Vires. *Utriusq; Croci idem eſſe poterit uſus. Nimirum in doloribus capitis ab impuritate ventriculi, (quæ non raro concitantur,) Epilepſia, pleuritide, Melancholia Hypochondriaca, Febrib. tum continuis, (ac præcipuè Ungarica dicta,) tum intermittentib. In Peſte, præſervatione ab Arthritide, coagulatione ſanguinis, &c. In quibus omnibus cum convenienti ▽a exhibitus purgat per vomitum, ac nonnunquam per ſeceſſum.*

Uſus præterea ejus inſignis eſt in Clyſterib. Nimirum ʒß. vel ʒ j. ebullire ſinitur, in aqua convenienti vel vino: Colatura *admiſcetur brodio vel decocto ſimplicium mollientium, optimumq; Medicamentum in colica exhibet,*

Doſis

Doſis interna eſt à g.3. ad ℈ß. Ego vix 6.gr. tranſcendo.

Crocus ♁ ij Regulatus.

Fluat Regulus ♁ ii cum pari pondere ⦶, fuſaque materia remotis ſcoriis in lateribus eluatur à nitroſâ ſalſedine, poſtea exiccetur, & cum affuſione 🜅 aliquoties humectetur & decantetur. Ex comm. Greg. Horſtii.

Vires. *Longè minus per vomitum, magis vero per alvum movet, ad gr. x. cum Zibebis laxat. tribus exhibetur, vel cum diagrid. correcto per fumum ♁ & ☿ o dulci.*

III. DIAPHORETICA.

1. ♁ Diaphoreticum vulgare.

℞. ♁ ii opt. ⦶ pur. ã. Exactè mixta calcinentur detonatione, [ut in Croco Metallorum vulg. dictum,] ternâ, ſeu donec amplius detonationem recuſet, (poſt ſingulas detonationes materiam edulcorare oportet, edulcoratumque & exiccatum denuo cum ⦶ añ miſcere.) Tandem ♁ ium diaphoreticum candidiſſimum exicca pro uſu.

N. *🜄 illa edulcoratoria ſi evaporet, reddit Lapid. Prunellæ ♁ ialem, de quo in ⦶.*

Modus compendioſior.

℞ 1. ♁ crud. ⦶ puri ãn. Immitte in 🜊 cui aliud 🜊 inverſum in fundo perforatum imponatur, luto inferiori 🜊 o annexum: ignem da circularem, quo materia accenſa paulatim calcinetur, fumumque per foramen expiret: ignem per horam continua, qua præterlapſâ, materiam pulveriſatam 🜄 calida edulcora.

2. ℞. Materiæ hujus edulcoratæ part. ij. ⦶ puri p. 1. vel ana. impone crucibulis, ut in priori operatione:

N. *Sic ♁ diaphoreticum præparavi aliquoties ſine ulla moleſtia ſudorem movens.*

Alii ⦶ non abluunt, ſed maſſam tritam cum pondere æquali ⦶i ut ante miſcent: alii addunt ♀, vel ♁is ♀ miſcent.

Baſilius circulat inſuper hoc ♁ diaphoret. cum 🜅. quem dein deſuper incendit, &c. dein reverberat, atque pulverem reſtitantem per deliq. reſolvit.

Vires. *♁ hoc diaphoreticum reſiſtit corruptioni, mundificat ſanguinem, conducit adverſus omnes obſtructiones licet inveteratas, Hepatis, Lienis, Meſenterij, aliarumq; paſſium internarum: adverſus retentionem menſium, cachexiam virginum, Hydropem, Melanchol. hypochondriacam, Luem ♀, ulcera tàm interna, quàm externa, Scabiem: præſertim confert & in febrib. malignis, Exanthematib. & variolis, rumpit interna apoſtemata, verum non ſubito, ſed paulatim operationes ſuas exerit.*

Doſis à g.10. ad 25.

2. Flores ♁ ij fixi, ſeu ♁ diaphoreticum.

Fit ſi ♁ diaphoreticum præcedens in 🜄 horis aliquot coquatur, deco-

ctumque filtretur, ſic præcipitabitur nempè pulvis ſubtiliſſimus ad fundũ (maximè ſi ⚹ inſperſeris) virtute priorem ſuperans.

N. *Hic pulvis Baſilio Valentino in curru ſuo triumph. dicitur Flores ♁ii fixi, ſeu pulvis albus ♁ii, quem commendat ad interiora apoſtemata, ut & in Lue venerea, in qua cum ſpiritu Guajaci exhiberi poterit.*

Præterea in iiſdem affectibus convenit præcedens diaphoreticum, pulvis hic majori cum utilitate exhiberi aptus eſt.

Doſis g. 15. quam doſin vel quinquies Valentinus ſingulis diebus exhibet.

3. ♁ Diaphoreticum ♀riſatum. Flores ♁ ij ♀ſati, F. F.

℞. ♁. Diaphoret. vulgar. Sal. ♀ ℥iij. M. fluant in tigillo hor. 4. dein tere ac diſſolve per deliq.

Hinc

℞. Olei hujus ℥ij. ſpir. ⊕i ℥j. inſtilla guttatim & præcipitabitur pulvis, quem ſicca & ſerva.

Doſis à g. 5. ad 10.

IV. REGULI.

1. Regulus Antimonij ſimplex.

1.

℞. ♂i ac ♀i ana, calcinentur ſeu fluant in ✢ vi ignis.

℞. Materiæ hujus calcinatæ, ac Antimonii ana miſce ac committe iterum in ✢ igni fortiſſimo, quo inſtar aquæ fluant.

Funde poſtea in calicem fuſorium vel mortarium æneum ſevo illitum, idque movendo, Reguli ſeparationem & ſubſidentiam promove. Omnibus refrigeratis Regulum à Scoriis ſepara.

2.

℞. Antimonii elect. ℔.ij. ♀i, ℔.iv. Fundatur ♁ & poſtea adjiciatur paulatim ♀ ℔iiß. circiter, linquatur in fluxu per tempus. Dein fac Regulum, ſeparaque Scorias. Regulum purifica, iterum fundendo, & dum fluit, reliquum ♀i addendo.

3.

℞. Calcem Antimonii cineream per ſe factam, (vide in præparatione vitri ♁) fluat ad △ ☿ integra, dein moveatur ab igne & reponatur ut refrigeſcat. Agiteturque refrigeſcendo, ut Regulus deorſim vergat ad fundum ſecedens.

N. 1. *Alij admiſcendo carbones pulveriſatos majorem Reguli quantitatem ſibi pollicentur.*

N. 2. *Ex Scorijs fit ♁ auratum; vide ſuo loco.*

N. 3. *Regulus quomodo fixetur, vide de floribus ♀ vel in deſtillatione ⌒ Reguli.*

N. 4. *Tempus fuſionis optimum cenſetur, ☾ creſcente præſertim ☉e in ♌ conſtituto, atque inſuper ſereno Cælo. Experientia enim docuit tunc temporis majore felicitate Stellæ fuſionem ſuccedere.*

2. Regulus ♂ alis.

℞. ♂. ℥ix. circiter, appone igni donec

nec incipiat liqueſcere. Huic adde Antimonii ℥VIII. auge ignem ut fluât. Poſtec injice ⦶ M.ſ. & cum ceſſaverit ſtrepitus, funde in vaginam fuſoriam,(Gießpuckel/) vel in mortariũ, ſic ♂ & Regulus ſimul uniti in fundo coaleſcent.

Fit & ſi in ſecunda fluxione, ♂is limaturam vel fruſta injeceris.

N.1 *Regulus hic ſi aliquoties fundatur (in quibus fuſionibus ſemper aliquid ⦶ vel & ♀i injiciendum,) & à ſcoriis ſeparetur, tandem ſtellam contrahit, ſolis radiantis inſtar, imo vel multis ſtellis ac ſi terræ aquis circumdata eſſet Regulum ſignatum vidi.*

N.2. *Plures regulum preparandi modos habet. Sennert. in Inſtitut. l. 5. p.3. ſ.3. c.19.*

N.3. *Ex Scoriis fieri poteſt vitrum. Sala.*

N.4. *Si Regulum in ∽u ♉ ſolveris, ſolutionemq; aliquoties maceraveris ac deſtillaveris, tandemq; inſpiſſaveris, optimum habebis catharticum ἄνω καὶ κάτω blande noxia expellens.*

Doſis gran. 2 3.

Tentzel. de ∽u ♉.

Vide ſis etiam Tincturam ex Regulo ♁ & ♀.

3. Regulus Iovialis.

Fieri poteſt, ſi Regulum ſine ♂ factum, denuo ad ignem fuderis, duranteque fuſione ♃ adjeceris.

4. Regulus ☉laris.

℞. ☉ part. 1. ♁ p.IV. vel VI. fundantur & effundantur ut moris in Regulum à ſcoriis ſeparandum. Scorias adjecto ♁io crudo, funde iterum ſuperinjiciendo cum fluxerint parum de ſcobe ♂ ac effundendo denuo, ut Regulus ſubſideat. Sic potes vice tertia procedere, vel donec nihil amplius Reguli appareat.

N. *Similiter fit & Regulus ☽aris.*

5. Diaphoreticum Regulinum ſeu Ceruſa ♁ialis & exinde Ceruſa ♁ialis diaphoretica.

℞. Reguli p.1. ⦶i Cryſtall. p.iij. [alii añ] fluant ſuper carbones per ℥m, dein edulcora, ſeparando Reguli grumos, qui in fundo colliguntur. Pulvis l. △. exiccatus dicitur ceruſa ♁ialis. Hunc pulverem ſi denuo cum ⦶ calcinaveris, vel ſine fuſione ad citrinum colorem reverberaveris, planè fit diaphoreticus, diciturque ceruſa diaphoretica.

Vires. *Ceruſa Intrinſecus maxima cum utilitate aſſumi poteſt in curatione ulcerum inveteratorum, ſcabierum aut puſtularum pertinacium, continuis 3 4. aut pluribus ſeptimanis, quotidie ſc. aſſumendo. Diverſimodè operari conſuevit. Nam in quibusdam duabus vel tribus primis diebus nauſeam aliquam producere ſolet, cum crebra expuitione, reliquo tempore inſenſibiliter operatur: Aliis alvum laxat moderatè, aliis ſudorem ciet, aliis prorſus inſenſibiliter & non niſi in fine tandem manifeſtas operationes edit. Extrinſecus deſiccat, ſtringitque, moderatè abſtergit & aperit.*

Doſis intro ℈ß. ad ʒß. 4. aut 5. hor. ante prandium.

Ceruſſa Antimonij diaphoretica citra nauſeam eaſdem operationes, & quidem majori cum fructu operatur.

Doſis eadem. Vide Salam in Anat. Antimonij.

6. Ceruſſa Antimonij Solaris.

℞. Regul. Antimonii ℥j. ☉ purg. ʒj. ⦶i ℥iij. calcinentur in ✢bulo ſine fuſione. Sic Regulus abit in pulverem citrinum, ☉ vero pondere imminutus invenietur. Pulverem edulcoratum, ſi libet, denuo calcina.

Vires. *Sudorem ciet.*

N. *Curioſitas humana adinvenit quoq; calcinationem per calorem Solis Cœleſtis, quem magicum appellant.*

Nimirum:

Concentrentur radii Solares in ♁ pulveriſ. beneficio ſpeculi incenſorii, ſic brevi tempore fumus ex ♁ aſcendet. Antimoniumque album evadet.

N. 1. *Pondus Antimonij poſt calcinationem auctum potius, quam imminutũ deprehenditur.*

N. 2. *Flores Antimonij hac ratione facilius calcinantur, quam ♁ crudum.*

CALCINATIO HUMIDA Unde PRÆCIPITATA.

1. ♁ Rubeum fixum.

℞. Antimonii elect. q. v. affunde 🜆, ſtent aliquandiu in digeſtione, donec calx in fundo alba appareat. Poſtea abſtrahe 🜆 per deſtillationem, (vel decantationem,) vel & affundendo ▽ præcipita, calcemque elue ▽ tepida, donec ∽ 🜆 non ampliu ſentiantur. Pulverem ſiccatum reverbera in ✢ clauſo hor. 6. (♂ 3. *Baſil.*) fietque rubeus.

N. *Reverberatio hac minori moleſtia in fornace figulina abſolvi poterit.*

Vires. *Feliciſſimè purgat æque deorſum quàm ſurſum, idq; non tàm natura ſua, quàm humoris biliosi circa ventriculum ſtabulantis; quinimo in nonnullis per diaphoreſin operatur.*

Doſis g. 2. 3. 4. & plura.

Baſilius decantat ſolutionem 🜅, decantatam deſtillat ad ſiccitatem pulveris, cui affundit ▽ pluviam: digeritque ut fiat extractio rubicunda: hanc iterum filtratam deſtillat ad ſiccitatem: Ex pulvere rubeo remanente extrahit cum ⚹ tincturam rubicundam, abjectis fecibus albis, ⚹ iterum abſtrahit, pulveremque relictum reverberat ♂ 3. poſtremo extrahit tincturam cum 🜄, fecibus itidem rejectis; tandẽ abſtrahit 🜄 ad ſiccitatẽ.

Vires. *Summarum eſt virium in reſolvendo cruore coagulato, in rumpendis Apoſtematibus, in curanda Lue venerea. Baſil.*

2. Præcipitatum vitrum.

Solvatur vitrum Antimonii in 🜆 ſeu in 🜅, vel in ☍ ♀is, aut in ∽u ⊖, dein menſtrui abſtractione fiat præcipitatio.

N. 1. *Ex præcipitato illo ♁ antequam reverberetur, extrahi poſſunt ♀r & ☿*

& ☿ *Antimonij, de quibus ſuis locis. Sala de ♁.*

N. 2. *Si Antimonio groſſè contuſo affuderis* 🜆, *& repoſueris aliquandiu, extrahetur* 🜍*r Antimonij, partim ſupernatans, partim fruſtula Antimonij obducens. Hoc* 🜍*r in lixio* ♀*is ſolvitur, ſi inibi decoquatur.*

3. *Præcipitatum Antimonij diaphoreticum.*

℞. Croc. Metall. ℥ij. impone deſtillatorio vitreo oblongi colli, quod calenti 🜄 immergatur, hinc affunde ſenſim ∽m ⦶ ℥xii. moveque ſæpius ne ♁ fundo adhæreat. Conſerva id calidum, donec ∽ ⦶ non amplius laboret, & ♁ redactum ſit in pulverem album. Dein vaſe exactè clauſo, digere in MB ſeptiman. 4. aut 5. ac tandem ſepara ∽. ⦶ in ∴, pulveremque ſpatula lignea agitando, exicca ad △, donec nullus amplius fumus exhalet. Hinc ablue & reluc 🜄is cordialib.

Doſis à g. 4. ad 12. Sala de ♁.

4. *Præcipitatus Regulus* ♂.

℞. Flor. Regul. ♂ (cum ✱ ſublimat. & edulcoratos) ſolve in 🜆, (ex ⦶ & ✱ deſtillat.) digere ac tandem per iteratas cohobationes præcipita. Præcipitatum ablue & reverbera ut ∽ 🜆 ſeparentur, continuo ſpatula ferrea agitando, donec acquirat colorem flavum. *Quercet.*

II. SUBLIMATIO.
Unde
FLORES & CINNABARIS.

1. *Flores Antimonij Crudi, vel minera Antimonialis.*

℞. ♁ crudi triti, q. v. pone in cucurbitam fictilem, quæ in ∴m ponatur ſatis profunde. Cucurbitæ adapta alembicum cæcum vel roſtratum cum excipulo, aut ſi mavis connecte ollas aliquot (Num. iij. vi. vel plures,) ſeſe invicem excipientes: Ignem gradatim admove, ne ſit nimium fortis, nec debilis nimis. Si enim fortior ſit, funditur Antimonium, nec ſublimatur, ſin vero debilior, non aſcendunt flores. Si rectè △m rexeris, colliges triplices flores, albos, flavos & rubros. *Sen. Inſtit.* Phlegma antimonii in appoſitũ excipulum colligi poterit.

N. 1. *Felicius ac compendioſius procedutur,*

Primo, ſi cucurbita tubulum ſeu canalem in latere habeat, per quem ♁ *tritum paulatim & per vices, (ſingulis horis parum,) in cucurbitam (gradatim ignitam, injiciatur. Liqueſcit enim ſtatim* ♁, *abſq; fere penitus in flores.*

Secundo, ſi cucurbita obliq; fornaci imponatur, ut tubulus perpendiculariter aſcendat.

Tertio, ſi in anemio ſublimatio inſtituatur, ac Antimonij ℥ij. ∴*æ* ℥iij. *admiſceantur. Alij admiſcent carbones contuſos, eliciuntq;* 🜍*r, remanente in fundo materia cærulea, in qua* ☿ *Antimonij.*

Quarto, alembici vertex foraminulo ſit pervius. Et hoc benè notandum eſt, niſi ſine fruſtrari velis.

N. 2. *Pa-*

N.2. *Parari poſſunt & flores Antimonii per ⚹m binis roſtris ante ſcil. & retro connexam, quorum roſtrorum antico apponitur excipulum amplum, per poſticum autem inflatur ventus, vapores ſeu flores ab ♁ elevatos, in excipulum deducens. Kesl. 1 cent. 31.*

N.3. *Non è re foret, ſi excipulum foramen haberet canalemvé, quo acidum phlegma in aliud excibulum ſuppoſitum deflueret. Quinimo excipulum niſi pervium fuerit, foramine flatibus egreſſuris idoneo, in caſſum laborabitur.*

2. Flores Reguli.

Ex Regulo eodem modo quo ex ♁ crudo flores elevari poterunt.

3. Flores cum additamento, ſ. compoſiti.

Ex ♁ crudo, regulo & vitro.

℞. Antimonii ✳ an. miſceantur exactè & ſublimentur per ⁘m.

N. *Sufficit alembicus ſine ollis; elevanturque flores rubei, qui ▽a calida edulcorati albeſcunt.*

Vires. *Vomitum movent, mitius tamen quam ſimplices flores.*

Doſis g. 4. ad 6.

N. 1. *Reſtituit horum florum uſus Maniacos, Melancholicos, Quartanarios, vid. Epiſt. tract. 1. obſerv. Horſtij annexas.*

N.2. *Si ☿ij dulcis gr. 12. gr. 2. horum flor. addideris, fortiterq; ſimul contriveris, ferè ſine vomitu per ſeceſſum ſeroſa & bilioſa educunt.*

N.3. *Eodem modo fiunt & flores ex Reguli & ✳, vel ex vitri ♁ & ✳ æqual. partib.*

N.4. *Quod in ſummitate cucurbitæ invenitur, adde fecibus in fundo relictis, additoq; pauxillo ✳ ſublimationem repete, habebis flores flavos.*

4. Aliter, ♁ Antimonii ſecundum Baſilium.

℞. Antimonii opt. ℔. 1. ✳ ℥iv. ſublima: ſublimato admiſce antimonii ℥v. ſublima iterum: hinc edulcora & habebis ♁r combuſtibile. *Baſil. in Cur. Tr. p. 217.*

N. *Sunt qui loco ✳. ℞. ⊖.*

5. Flores ♁ ⊖-lati.

℞. Florum antimonii rubeor. ℥iv. Flor. ♁, (ſublimatorum ad perfectam albedinem) ℥ij. Colchotar. ℥xii. mixta ſublimentur ter, & habebis flores rubicundiſſimos. *Quercetan. in Tetrad.*

N. *Baſilius non addit ♁.*

6. Flores Reguli ſpiritu ♂ ac ♀ is impregnati.

℞. Reguli ſtellat. atque ✳ [à ♂ ter ſublimat.] ān. ſublima bis tervê, hinc edulcora & exicca, tandem denuò à colchotare tertiò eleva.

Vires. *Purgant blandè, conferuntq; ad omnes Febres intermittentes.*

Doſis aliquot gr. Querc. in Tetr.

N. *Flores hi cum ✳ ſublimati, & nondum ab eodem edulcorati, reſolvuntur in liquorem magnarum virium in vulneribus. Baſil.*

De uſu florum antimonii in genere nota-

nere notare expedit, quod ſc. quoniã violentos vomitus ferè proritant, optima correctione opus habeant, ſine qua non facile ac tutum erit, eos in uſum Medicum vocari.

Sunt nihilominus qui exhibent g. 2. 3. 4.

Sit igitur
Correctio florum Antimonij.

℞. Flor. Antimonii alb. ℥j. ⊖ ♀i ∽u ⚹ impraegnati ℥iß. Liqueſcant vi △ in maſſam rubram. Affunde maſſæ huic tritæ 🜈 (▽ vitæ,) aromatiſatum, additis Salis vel Magiſterii Perlarum ac Corallor. an. ʒij. Digerantur calore cinerum ♂ ℘ 2. poſtea abſtrahatur 🜈 ad ſiccitatem, remanebit in fundo ♉ optimè depuratum, ſervetur in vitro clauſo, quia in aëre reſolvetur.

Vires. *Opitulantur morbis, ab atra bile oriundis, per alvum, per ſuperiora, per inſenſibilem reſpirationem noxia copioſè expurgantes.*

⊖ ♀i ⚹ impregnatur hoc modo.

℞. ⊖ ♀i [frequenti ſolutione ac coagulatione ſummè depuratum] ſolve in ⚹. Hinc abſtrahe humiditatem lento igne, novumque ⚹ affundendo, iterum ſolve ac abſtrahe. Operationes ſolutionis ac abſtractionis repetendo, donec ⚹ extillet aciditate ſua non amplius ſpoliatum, (quod octava vel nona imbibitione ac deſtillatione fiet) Exiccetur poſtmodum; ſic habes ⊖ ♀i impraegnatum.

N. *Hujus uſus quoq; eſt in Magiſterio ♀i purgante.*

🜈 aromatiſatus, ſeu ▽ vitæ aromatiſata.

℞. Galang.
Galliæ moſch.
Garyophyllor.
Cinamom.
Macer. an. ʒß.
Croc. ʒij.

Ex mediocriter tritis fit extractio cum 🜈 optimè rectificato, donec amplius non tingatur. Tinctura decantata eſt 🜈 aromatiſatus.

Vide de his Crollium.

Correct. 2.

Circulentur per menſem cum 🜈 mellito, ſic omnem deponunt violẽtiam, retinebuntque ſolam dejiciendi facultatem.

Doſis à g. 5. ad 7. vel ad ſummum 10.

🜈 mellitus.

🜈 affundatur melli, ſtet aliquandiu, poſtea deſtillentur: In fine augeatur △, ut ∽ quoque mellis transeat & jungatur 🜈.

Correct. 3.

Exponantur flores in ſcutella vitrea, charta ſupernè duntaxat tecta, mediocri calori (fornacis) per menſem unum ac alterum, quotidiè bis (ne non agitati nigreſcant) agitando: Flores manent quidem rubei, ſed tamen benè poroſi & leves, 🜁re fœtido ad papyrum elevato.

Vires. *Movent ſedes duntaxat ſine vomitu ſatis benignè.*

Doſis à g.5. ad 8. vel 10.

Correct.4.

Mitiores etiam fiunt, ſi aliquandiu cum ⊖ conterantur & poſtea iterum ▽ dulci dulcorentur.

7. Flores Antimonij diaphoretici.

℞. Flores ♁ irriga ☍ ♁is & calcina in ✚ clauſo △ carbonum.

Sala in anat. Antimonij, ſ.3.

N. *Alij affundunt* ∽m ⊕i, *quo iterum abſtracto edulcorant ac calcinãt, ut materia ignatur.*

8. Flores fixi.

Flores Cheiri Paracelſo.

℞. Flores Antimonii fige ſublimationibus, toties iteratis, donec nihil amplius ſublimetur.

N.1. *Flores relicta in fundo materia, denuo in ſingulis ſublimationibus ſemper admiſcendi ſunt.*

N.2. *Hi flores in cella per deliquium in ☍ ſolvuntur, quod ▽ deſtillata quinquies eluendum.*

Fixantur flores hoc modo.

Formetur pila rotunda terrea cũ foramine, per illud imitte ☿ & reple ad medias, poſtea immitte quoque Nodulum floribus ♁ albis repletum, tũ circumcirca novam ☿ vivam agglomera, ad plenitudinem usque globuli integram, tum oſtiolum luto obducito, globulumque in furno lateritio ad reverberandum collocato, & per biduum urito.

Vires. *Flores fixi clementius purgant & ſudores copioſos movent.*

Doſ gr. 8. ℈ß. Est S. Cloß.

9. Cinnabaris Antim.

Fit, ſi poſt butyri Antimonialis deſtillationem △ fortis & ſuppresſionis quoque, (i.e. ſuper ∴m) horis aliquot detur. Quippe cinnabaris Antimonii hac ratione collo ∽æ adhæreſcit, quam collectam ſublimatione una ac altera purificare poteris.

N.1 *Si deſideras potius cinnabarim, quam butyrum Antimonij, da ſtatim △ fortem.*

N.2. *Ex hac paratur ♁ diaphoreticus, qui in Epilepſia præſtantiſſimus. Vide lib. 2.*

III. DESTILLATIO.

Unde

ACETA, OLEA, SPIRITUS, &c.

1. Acetum Antimonij.

℞. Mineram Antimonii tere ac e-lice ✚ per ∽m, prolectum funde ſuper mineram novam, digere ♂ (2.3.) hinc deſtilla iterum per ∽m, idque repete, donec quantitatem cupitam acquiſiveris.

N. *Parum ✚ fundit, adeoq; labor ſat tædioſus eſt.*

Aliter.

℞. Miner. ♁ lævigat. affunde ▽ pluvial. deſtillat. ad eminent. digit. aliquot, digere vaſe H.cl. in fimo equino, donec incipiant fermentari ac ſpumam ejicere. Dein abſtrahe ▽m, augendo △m in fine, ſublimatum redde capiti ſuo mortuo, & reaffuſa ▽, quæ

abſtra-

abſtracta erit, fiat cohobatio toties reiteranda, donec prodeat liquor acidus, inſtar ✚.

Vires. *Inſervit Tinctura Antimonij extrahendæ, refrigerat efficaciter ſanguinem, in febri præcipuè maligna & Ungarica, ſi cum Lap. Prunellæ & ▽ deſtillata conveniente miſceatur: curat inflammationem ex pulvere nitrario ortam cum ſaccharo ♄i.*

N. 1. *✚ hoc ♁ij melius evadet, ſi pulveriſata nova minera ♁ij id affuderis ad emin. dig. 3. circulaverisq; (♂ 12) ſic tingetur rubro colore magisq; aceſcet: tum effunde & abſtrahe per MB. ſic ✚ ♁ij exibit clarum & rubedinem poſt ſe relinquet in fundo.*

N. 2. *Acuari poteſt hoc ✚ ſuomet Sale. Nimirum*

℞. ✚. antimonii ℥iv. ⊖ antimonii ℥j. ſolve ac deſtilla per ⊸E.

Dici poterit ⁂ antimonii alkaliſatum, ſive radicatum.

N. *Felicius forſan proceſſeris, ſi Sal ♁ in ✚ ſolveris atq; ex argilla & ſolutione hac maſſam & exinde globulos formaveris, eosq; per 🝭m, ut ⊶ ⊖is ſolet, deſtillaveris.*

Aliter.

Acetum ♁ii in majori copiâ obtinebis, ſi ſuper cratem ferream mineram ♁ii fruſtulatim imponas, ſuperſtructo Aludele cum pluribus ollis perviis & ⚹, ſubminiſtrando carbones in aliâ arcâ focariâ accenſos, ne acetum à carbonum vaporibus inquinetur. *Ex S. Cloſs.*

N. *Cum hoc aceto ♁ ali parari poſſunt flores fixi ſive ♁ diaphoreticum de quo Poppius in Hodoget. pag. 145. & ſequentibus.*

2. 🝆 *Antimonij per ſe.*

℞. ♁ quantitatem ſatis magnam, pone in putrefactionem, dein educ ▽m, quam viciſſim affundendo, putrefactionem ac poſtea deſtillationem reitera, idque toties doneç exurgat tandem 🝆, ſeu liquor oleagineus.

N. *Nanciſceris potius ✚ quam liquorem oleagineum.*

Vires. *Diſſolvens eſt egregium. Poter. in Pharmacopœa.*

3. *Aliter.*

℞. Miner. antimonii, q. v. miſce cum ∴ & pelle per 🝭m.

4. 🝆 ♁ *Saccharatum.*

℞. ♁ ℔. ß. Sacchar. cand. ℥ij. M. opt. & deſtillentur per 🝭m in ∴. F. 🝆.

Beguinus.

℞. Antimonii, ſacchari candi ana ℥iv. O uſt. ℥j.

Utile eſt ad externos & internos morbos.

N. *Ex hoc 🝆 fiunt Pilulæ febriles ad quartanam, quas vide l. 2.*

5. 🝆 ♁ *Saccharatum Sennerti.*

℞. Antimonii ℔. ij. ♀ ℥iij. M. pone in △ circularem ut liqueſcant, atque ita △ per hor. 4. vel 5. continua: dein auge △, ut ♀ accendatur

tur & exhalet; hinc pulveriſa ♁, affundeque ※ digeranturque ☍ ℘ 8. dein deſtillentur, donec guttæ rubræ aſcendere incipiant, tunc muta recipiens.

℞. ♁ relictum in fundo ℔.1. ſacchar.cand.℥vi. 🜈 opt.℥ix. Deſtilla per 🝭m,(in receptaculum in quo ſit 🝆, quod primo extillarit.) △ forti, donec nihil 🝆i vel vaporis amplius appareat. 🜈 in B. abſtrahe ad remanentiam 4æ partis.

Vid. Sennert. Inſtitut.

N.1. *Melius fit hoc 🝆 ſi digeratur aliquandiu cum 🜈 novo, fecibusq; per colaturam ſeparatis à colatura 🜈 per deſtill. abſtrahatur.*

N. 2. *In eliciendo 🝆o ſaccharato lente procedere memineris, ne nimia ebullitione ſine optato fruſtreris.*

N.3. *Si cum ▽ vitæ aliqua, vel ▽ roſarum, in qua moſchus vel ambra ſoluta ſit, addita ▽ cinam. digeratur, atque aliquot cohobiis cohobetur, movet alvum ſine vomitu ac moleſtia, utileque Medicamentum exhibet in Hydrope.*

Doſis g.3. ad 6.

6. Oleum Antimonij Saccharatum Quercetani.

Antidotus Panaretos.

℞. Miner. ♁ ad albed. calcinatæ ℔.ß. ſacchar. cand. in formam ſyrupi cum circulato minore (🜈 opt.) trans mutati ℔. 1. Miſc. Digerantur ☍ ℘ (4.vel 5.) in ♈B, dein per gradus △ deſtillentur.

Elicitur primò circulatum minus, ſecundò liquor albus, tertiò flavus, quartò rubicundiſſimus, inſtar ſanguinis, dulcisque Balſamus; collige ſingula ſeorſim vel ſepara ab invicem.

Vires. *Liquor albus opitulatur cancroſis ulceribus & externis morbis.*

Liquor flavus idoneus eſt vacuationi per alvum & vomitum.

Liquor rubicundus ternis aut quaternis cohobitationibus rectificatus & ablutus △ cordiali, admirandas præſtat curationes in Lepra, Morphaea, Apoplexia, Epilepſia, Peſte, in ▽ appropriatis exhibitus.

Doſis à g. 3. ad 6. Quercetan. in Tetr.

N. *Eodem modo & ex Croc. Metall. & Sacchar. ana cum 🜈 digeſtis, 🝆 præparari poteſt.*

Doſis g. 4.5.6.7.

7. Oleum ♁ÿ Sacharatum Fauſti.

℞. Croc. metallor. pulveriſ.
Sacchar. cand. an. ℥iv. vel Sacchar. ℥vi.
Spir. ⊖i rectific. ℥ij.
Vini ℥ß.

Digere ☍ ℘ (8) poſtea deſtilla in 🝭 per gradus. Aufer phlegma in ℳB lento.

N. *Eodem modo extrahitur oleum ex ♀ ♁ÿ ☉rato, prodit liquor craſſus, qui extrahendus aliquoties affuſo rec. 🜈 quo rurſus ad mellaginem ſeparato, ea demum*

demum per ♉ *pellenda in oleum.*

Doſis à g.8. ad ℈ß. *in morbis fluidis.* *Cl.D.D.Ioh.C.Fauſ.*

8. *Oleum Antimonij Saccharatum Baſilij.*

℞. Vitr.♁ lævigat. affunde agreſtam, digere aliquot ☌, dein (abſtracta agreſta ad ſiccitatem,) admiſce ſacchar.cand.æquali pond.cum modico ✠ti, deſtilla per ♉m gradatim, tandem △ fortiſs. prodibit ☍ rubicunndum, cum 🜄 exaltandum.

Vires. *Prodeſt adverſus Epilepſiam.*

Doſis gut. aliquot. *Baſilius in curr. triumph.*

9. *Oleum ſeu Liquor* ♁ *mellitus.*

℞. ♁ crud.pulv.℔.1. Mell.opt. ℔.iij. Bulliant ſimul, moveanturque ſpatula, usque dum ſubſtantia aquoſa mellis evaporaverit, & remanſerit materia quædam nigra, inſtar picis, quæ digitis friari queat. Hanc deſtilla per ♉m △ nudo gradatim, in excip. amplum, hor.24. & prodibit liquor imprægnatus facultatibus antimonii, cum aliquot floribus à liquore ſeparandis.

Vires. *Liquor iſte eſt corroſivus & penetrans, ſummopere mundificativus, præſertim in ulceribus, abſumit enim excreſcentias, &c. Adverſus gangrænas præſtantiſſimum quoq; exiſtit remediũ. Uti eo poſſumus aut ſolo, aut commixto melli roſato, unguentis, pulveribus* ▽, *&c. Sala de* ♁.

N. *Liquor hic* ✠ *Philoſophici vices ſupplere poterit, in præparatione Tincturæ Antimonij* ζωόφιλ⊛ *dictæ.*

10. *Aliud Magiſt.* ♁ *ij.*

℞. ♁ opt.℔.ß.O uſt.℥iv.Bol.arm. ℔.ß. ⊖ ℔.ß. omnia ſeorſim trita miſceantur, deſtillenturque △ nudo. Sic prodibit primò phlegma, ſecundo ∿ albicans, tertiò ∿ rubeſcens. Si quid collo adhæreat glaciei inſtar, admove cautè ferrum candens, ut ſolvatur. Rectifica per ♉m: In rectificato hoc ☍o ſolve ⊙ foliatum: Solutioni poſtmodum affundes 🜄, circulabisque ſept.6. circiter, & ſubſidebunt feces, à quibus decanta 🜄, cui ſi affuderis ▽ deſtillatam præcipitabitur ⚴ albus, edulcorandus & reſervandus. Dicitur Magiſterium Antimonii.

Vires. *Purgat ſuaviter per vomitum.*

Doſis g.3. Keſl.1.c.68.

N. 1. *Pulvis ille correctus cum* ∿*u* ⊖, *evadit ſudorificus: vide infra Tincturam ex Regulo* ♁. *N.13*

N. 2. *Magiſterium hoc* ♁ *ij Keſleri nil eſt aliud quam* ☿ *ius vitæ ex butyro. Ita Hartmannus in Croll. parat ex floribus albis &* ☍ ⊖, *& Glaub. in ſecunda parte p 93. aliud concinnat ex* ⊖ *&* ⊖*-lo. Hi omnes modi in unum recidunt certo exprompto.*

11. *Oleum Antimonii glaciale, ex* ♁ *&* ☿ *10.*

Vide in deſtillat. ☿ *ij.*

 12. *Ali-*

12. Aliud Oleum Antimonij glaciale, ſeu Butyrum ♁ ij, & exinde Antidotus πολύχρηστος ♁ ij.

℞. Reguli ♂ ſtellat. ℔. 1. ☿ r. ℔iß. M. exactè deſtilla per ⊙m, (*vide in deſtillatione ☿ ij.*) ○○ glaciale deſtillatum rectifica una ac altera deſtillatione, feces ſemper rejiciendo. Hinc affunde ∽m hydromelitis vinoſi, cohobaque, ut tandem crebris iſtis cohobationibus ○○ illud dulceſcat. Tandem abſtrahe 🜄 ad conſiſtentiam ○○i.

Vires. ○○ *hoc exquiſitiſſimum, ac precioſiſſimum eſt Remedium, multis curandis ægritudinibus, iisq; graviſſimis aptiſſimum. Quin & domitor eſt febrium tertianarum, quotidianarum ac inprimis quartanarum. Blande enim vomitum multis concitat, aliis alvi ſolutionem citra vomitum, eamq; vim habet, ut radices & ſeminaria mali prorſus eruncet & evellat.*

N. ∽ *hydromelitis vinoſi ſeparatus, ſi vitriolica aciditate (∽ ⊕-i) impregnetur, ſummum eſt diaphoreticum, & longè ab aliis vulgaribus aliud.*

Doſis cochl. ſ. vel 1. per ſe vel in liquore conveniente. Querc. in Tetr.

13. Aliud Oleum Antimonij Cryſtal*linum ex floribus.*

℞. Flores antimonii alb. 🜄is, (ex ⊕ ad flaved. calcinato & ⊖ an. ℔. iij. argillæ ℔. v. vel vi.) dephlegmatæ ã M. & deſtilla in MB, ſic tantum prodit phlegma, ∽ſque cum floribus coëunt. Affunde novam 🜄 atque denuo evoca, idque repete, donec flores nihil ſpirituum amplius retinere queant. Tunc deſtilla per ⊙m primò excipiendo ſeorſim humiditatem aqueam, dein mutato Excipulo ○○ albicans, ac ponderoſum, inſtar butyri antimonii relicto ⊙ inutili.

Vires. *Idem ferè eſt cum butyro Antimonij: Inſervit ſolutioni ⊙is, & eſt baſis præcipitati purgantis, ut & vomitoriu, Hartm. in Croll. p. 224. Sennert. Inſtit. l. 5. p. 3. ſ. 3. c. 17.*

Nimirum:

Rectificatur oleum hoc per Retortam: hinc duplex inde paratur præcipitatum, alterum ἄνω καὶ κάτω, alterū κάτω ſolum purgans: prius fit; oleum id inſtillandò in 🜄 ℞m pluv. pulveremque ab acrimonia ſua lotionis beneficio liberando: poſterius fit oleum id cum an. ol. ♀ p.d. mixtū (♂ 1) reponendo & hinc ſimiliter flores edulcorando.

Doſis à g. 1. ad 4.

14. Oleum Antimonij compoſitum ad Vulnera.

℞. Antimonii, ♀ r an. p ij. ✳ vel ⊖ ⊡ p. 1. ♃ p. iv. deſtilla △ forti cum tribus cohobiis, quod ſublimatum erit, ſemper ⊙ reddendo.

Vires. *Mundificat optimè vulnera inveterata. Baſil.*

15. Aliud Oleum.

Fit ejuſdem qualitatis ○○, ſi ♁ cum ∽u ⊖ imbiberis, ac poſtea deſtillaveris. *Tenizelius.*

16. Ali-

16. Aliud, Balſamus Antimonÿ dictum

℞. ♁ ℔.ij. ⊖ ♀i ℔ß. ⏀℥iv. Fluant in 🜂 forti, effundanturque in tabulam lapideam.

℞. Maſſam hanc & ♆. ℥iij. miſce & affunde 🝕m terebinth. ad eminent. 4. digit. Digere vaſe clauſo ♂ ♇ aliquot, ſic 🝕 Terebinth. rubro colore tingetur. Poſtea adde ſilices contuſos ad ſpiſſitudinem aliquã, deſtillaque per ♉m.

NB. Ubi guttæ flavæ apparere incipiunt, muta receptaculum, & auge △ atque extillabit ☍ rubrum. *Sennert.*

Vires. *Magnarum eſt virium in diuturnis ulceribus.*

N. *Vide etiam Balſamum Antimonij ſeu Reguli. In Tincturis ex Regulo.*

17. Balſamus Vulnerarius Baſil.

℞. ♁.opt. ℔.1. ⊖.comm. vel ♉. ℔.ß. Argill. ℔.vi. M. & deſtilla △ fort. per ♉m, & prodibit tandem ☍ quod dephlegma ad remanentiam ⚴ veris rubei, hunc ſolve per deliq.

Vires. *Summarum eſt virium, & arcanum ſummum in vulneribus inveteratis. Baſil. in C. Triumph. vide etiam Balſamum Reguli in Tincturis.*

N.1. *Keslerus.*

℞. Antimonii ♉, (vel ⊖,) ana. O uſt. ℔.ß. deſtillatque ſine argilla.

Alij.

℞. Solum ♁ & ♉, (ſine O & argilla) vel ⏀. *Vide Baſil. in repetit. lapid.*

Alij.

℞. Antimonii, part. 1. ⊖ p. 1. Bol. armen. p. ij.

N.2. *Proceſſus eſt plurium (3) dierum, inſtituendaq; eſt deſtillatio per gradus.*

N.3. ☍ *hoc præcipitari poteſt cum* ▽. *Præcipitatum elotum exhibetur à g. 3. ad 6.*

18. 🝕 ex Regulo.

1. Figatur Regulus, [quod fieri poteſt multoties iteratis ſublimationibus, ſive in ovo Philoſophico id fiat, ſive in cucurbita, quotidiè ſcil. id quod ſublimatum eſt ad fundum detrudendo.)

2. Regulus fixus ponatur aliquandiu (⊠ 6.) in cellam ut ſolvatur, ☍ illud filtra & coagula ad ſpiſſitudinẽ. Hinc repone iterum ad liqueſcendũ, filtra & coagula ac ſolve iterum ac cũ triplo Tripolæ mixtum deſtilla per ♉m. Sic primo prodit 🝕 albus, dein rubeus: rectifica.

Vires. *In febribus omnibus intermittentibus, ut & in quartana virium eſt ſummarum, mundificat ſanguinem per diaphoreſin, atterit calculum Renum & Veſicæ, materiam Podagricam diſcutit, dolores vel extrinſecus applicatum lenit. Doſis à g. 3 ad 5.*

19. Aqua Antepileptica ex Croco Metall. Quercet.

℞. Croc. Metall. miſce cum cruſta

ſta panis pulveriſata, ac elice ▽m per cornutam ad △m ſatis magnum.

Vires. *Hanc pluris facit Quercetanus in Epilepſia, quam reliquas ſuas Antepilepticas omnes è vegetabilium familia deſumptas.*

Ego huic labori ♂ ac ℞.3. integras fruſtra impendi, primò exivit phlegma, ſecundò ♒ nebuloſi prodierunt, tertiò ſtriæ ſeu °o° rubicundum, omnia autem in parva quantitate.

20. ▽ Stimmi 🜍rea. Clyſſus alias.

℞. ♁ elect. 🜕 pur. 🜍 pur. à (℔.1) propellantur per ☋m, in ventris capacitate ſuperiori tabulatam, in receptaculum amplum ac capaciſs. roſtro firmiter annexum, in quo infuſa ſit aliquota ▽æ pars: Injice materiam ſenſim per vices, tubulumque propediem obtura, videbis materiam injectam paulo poſt incendi, receptaculumq; nebuloſis vaporibus repleri, quibus ſenſim ▽æ illi commixtis receptaculum pellucidum redditur, quo apparente, injice iterum, &c. ▽m ſpiritibus deſtillatis imprægnatam filtra, vel ſi placeat, & aduſtionem ſapiat à phlegmate in MB libera.

Vires. *Craſſam ♀reamque mucilaginem ubicunque locorum deliteſcat in corpore attenuat, ac per emunctoria convenientia expurgat, per alvum ſcilicet, per ⊡m, per ſudorem, per ſalivationem: Unde utiliſſimum Medicamentum audit in obſtr. Epatis, Lienis, Meſentery, Uteri, in affectu Hypochondriaco, Colico, & ſimil. præſertim ſi cum Cryſtallis ♂ acuatur. Miſcetur cum ▽ font. vel alio liquore convenienti, ad gratam aciditatem, bibiturq; pro libitu.*

21. Aqua Stimmi ♀rea.

Fit eodem modo ex ♁.♀ & 🜕 an. quibus ſi aliquid 🜍is admiſcetur, melius deſtillatio procedit.

Vires. *Prodeſt itidem in obſtructionibus, maximè autem expellit per ſudorem materiam in habitu corporis deliteſcentem.*

N.1. *In utriusque ▽a deſtillatione colligi poſſunt flores qui à 🜍re per ſublimationem liberati in uſum venire quoq; poſſunt.*

N.2. *Ex ⊙o fit ♁ diaphoreticum, ſi ſemel ac iterum cum 🜕 ana calcinetur & dulcoretur, vel ex eodem 🜍r auratum extrahi poteſt, ſi cum lixivio forti coquatur. Vide 🜍r Antimony.*

22. Spiritus ♁y compoſitus S. Ucſ.

℞. 🜍is ♁alis (Cloſſæan. vid. infra) part.1. colchotaris ⊖ſi p.ij. M. & ter aut quater aceto perfunde deſtillando cum cohobio. Tandem ultima vice repone pulveris in amphoram terream tabulatam (vitrea enim diſrumperentur) cum Recip. amplo, urge △ in reverberio clauſo ſpatio tridui integri, ut fieri ſolet in deſtillando °o° ⊖li & ſpiritum ab °o° ſepara atq; rectifica.

Vires.

Vires. *Inſeruit utrumq; figendo ☿o & ♁ri.*

IV. LIQUATIO.

Liquor ſeu Balſamum ex ſcoriis Reguli.

℞. Scorias Reguli, (ſive ſimplicis, ſive compoſiti,) expone aëri humido; ſic ſolventur propter Salia ♀ & ⦶i admiſta.

Vires. *In Chirurgia uſus eſt inſignis, præſertim in fiſtulis & ulceribus fœtidis.*

2. Liquor ex Sale vitri Antimonij.

Fit ſi id in albumine ovi ad duritiem cocti, vel Raphano, vel Bryonia excavata in cella reſolvatur.

Vires. *Liquor hic aſſumptus intrinſecus Podagricas defluxiones, & Paroxyſmos efficaciter compeſcit: In Chirurgia, vulnera, fiſtulas abſq; mordacitate tamen à putredine conſervat & ſanat.*

Doſis ℈ß. ad ℈j.

V. EXTRACTIO.

Unde

SULPHURA & TINCTURÆ.

Sulphura ſunt Extracta craſſiora.

Tincturæ ſunt Extracta magis elaborata.

DE SULPHURIBUS.

Sulphura hæc extrahuntur ut plurimum cum lixivio forti, vel & cum ✱.

Lixivium forte ad Extract.

1. ℞. ⊖ ♀i, ♆ & ⊖ uſt. ana. F. lixivium filtratione clarificandum.

2. ℞. —E. clavell. ♆ & —E. comm. F. lixiv.

3. ℞. ♆. ℔. ▽. ℔. xv. F. lixiv.

1. 🜍 ex Minera Antimonij, vel ♁ crudo.

℞. Mineræ ♁ ℔. iij. v. &c. vel in defectu mineræ.

℞. ♁ crud. tere minutiſs. & ſuperfunde lixiv. forte, (ex ♆ & ▽) digere ♂ ℘ 6. vel 7. ut fiat Extractio: Extractionem filtra, & leniter bulliendo reduc in ♁verem rubeum. *Hartmann. in pract. Kesl. 2, c. 18.*

N. *Si experiri volueris, an aliquid 🜍is ſuperſit in materia, transfunde nonnihil extractionis in vas aliud, inſtillaq; ✠ ſic præcipitabitur 🜍 ad fundum.*

Vires. *Inſervit extrahendæ tincturæ, purgat itidem ſupra & infra.*

Doſis g. 2.3.4.5.

2. Aliter.

℞. ♁ pulver. q. ſ. coque in lixivio forti, præcipitaque ▽ pluviali (impragnata ✱.) hinc edulcora.

Vires. *Tutius agit per vomitum quam crocus Metallorum.*

Doſis g. 3. 4. 5. Beguin. & Quercetan.

Nix Diaphoretica ♁ij S.Cloß.

℞ 🜍ris ♁ii hujus deſcript. vel 🜍 aurati diaphoret.ʒj.ol.⊕-li ʒij. M. in ♉, fiet maſſa nigra ut pix, fermentetur per noctem, poſtea per reverberatorium exibit aqua acidula & in fundo manebit pulvis albiſſimus excellens Diaphoreticum, valet etiam ad vermes, cum pomatâ vero ſequenti fit inde Coſmeticum præſtans hoc modo.

℞. axung. porci ℔.j. ſævi vervec. circa renes collect. ℔.ij.

Ireos flor. ʒiv.
Garyoph.
Coriandr.
Benzoin.
Styrac. calam.
Calam. aromat. an. ʒij.
Florum lavend. quart. vi.
Bull. cum raſur. pomorum curti pendul. cum pellic. ℔.j.

Aq. ros ℔. iij. in MB per horas xii. in vaſe vitreo.

Colentur in vas vitreatum ubi refrixerint; aqua & feces diligenter amoveantur; tum calore miti iterum liqueſcat; effundatur in mortarium calens, ubi tamdiu agitetur, donec in Pomatam albam, levem & boni odoris (addito moſcho) abierit, cujus ſingulis unciis immiſcebis ♁ii Coſmetici ʒj.

3. 🜍r ex ♁ calcinato.

℞. Antimonii, ♀i, ã, mixta liqueſcant ad △. poſtea effunde in ollam plenam ▽ calida, ſtentque per ℘m, dein decanta ac præcipita 🜍r inſtillatione 🜕i, vel ſola coctione adhibita.

N. 1. *Alij fundunt ſolum ♁, idq; fuſum effundunt dicto modo in ✳ acerrimum, vel ♒m ⊖ acuatum: Hinc decantant, præcipitatumq; 🜍erem colligunt.*

N. 2. *Niſi me felicior fueris, nihil efficies, cum nihil ſit quod 🜍 ♁ij foras attrahat.*)

Alij.

℞. ♂ p. 1. fundunt, fuſoque injiciunt antimonii p. ij. atque dicto modo effundunt in ✳.

4. Aliter.

℞. Antimonii p. ij. ſcor. ♂ (Hammerſchlag/) p. 1. & 🜍 ã M. & injice ſenſim ſuper ⊖ & ♀ ad △ fluentia, hinc fluant ſimul optimè, dein extrahe 🜍r coquendo in lixivio forti, præcipitaque inſtillatione ✳.

Vires. *Purgat per alvum.*

Doſis g. 4, 5, 6, 7, 8.

5. 🜍r ex Croco Metallorum.

Fit eodem modo: Hepar ſcil. antimonii coquatur in lixio forti, vel ſola ▽, (ut in edulcoratione Croci Metallor.)

6. Aliter.

℞. ♁ & ♀ pulveratorũ an. ℔iij. cæmententur per 4. aut 5. horas; vaſe probè in candeſcente, quod tandem projicies in menſur. 2. aceti & per horam unam aut alteram ebullire ſines, cola 🜕, & coagula in pulverem.

Ex S. Cloß.

7. 🜍r ex ſcoriis Reguli: 🜍r auratum Antimonij.

℞. Scorias à Regulo ſeparatas, easque coque in lixivium, trajiceque per chartam, colaturæ inſperge 🜊, & præcipitabitur 🜍 auratum antimonii, quod decantato lixivio edulcorandum.

Vires. *Movet vomitum, ac interdum ſeceſſum.*

Doſis g. vj.

8. 🜍r ex Regulo Antimonij ♃ ali.

Fiat Hepar ex Regulo ♃iali & 🜕, Hoc Hepar ſine ablutione coque in lixivio forti, ut abſtrahatur 🜍r, decanta & præcipita inſtillatione 🜹.

Quercet, in Tetrad.

9. Aliud.

2. ℞. ♁ crud. per 🜆 præcipitatum & edulcoratum, coque bulliendo in lixivio ♀i, decantaque, lixivium tinctum evaporet, ſic remanebit in fundo 🜍r antimonii cum ⊖ ♀i, ſublima illud 🜍 addito ſabulo, & ſublimabitur 🜍 antimonii purum. *Sala de ♁.*

10. 🜍r ex Cinnabari Antimonij, 🜍r Antimonij verum.

Cinnabaris antimonii pulveriſat. coquatur ebulliendo in lixivio fortiſſimo, (ex cineribus clavell. & ♆. ā, vel ex ⊖e ♀i & 🜕. ♆æ,) per ♉. 3. vel 4. Decantetur dein lixivium à ☿ vivo, qui currit in fundo, filtreturque, hinc reponatur, ut 🜍 ſubſideat coloris rubei, quod à lixivio ſeparatum edulcoretur ſæpius 🜄a commun, calida; dein leni calore exiccetur, habes 🜍 antimonii genuinum.

Hinc paratur Panacæa 🜍is Antimonij veri.

1. ℞. 🜍ris jam deſcript.
Regul. antimonii an. ℥j.
°o 🜍r. per C. vel °o 🜖-i rectificatiſs. ℥iij.

Digere per aliquot ♂ (8) in loco calido, deinde deſtilla ex ∴ per 🝪. vitream, ter ad minimum cohobando; urge poſtremo 🜂e quarti gradus ♉. 12. & erit totaliter fixum, quod exime & cum 🜄 roſar. lava & exicca.

N. *Præſtat materiam 🝪 fracta exemptam ſub tegula ♉ 5. 6. reverberare.*

2. ℞. Hujus pulver. ℥j.
Mag. vel ⊖ Corall. ʒij. M. exactè.

Vires. *Eſt inſtar panacææ: habet nimirum in ſe vim diaphoreticam ac ſanguinem mundificandi, ideoq; quibuslibet morbis per ſudorem ſanabilibus inſervire poteſt, præcipue Lui venereæ, fœditatiq; cutis. Repetenda eſt Doſis ſæpius in quibuslibet morbis, præſertim vero in Epidemiis, & malignitatem aliquam ſecum vehentibus.*

Doſis à gr. 10. ad 15. & 20.

Hartman. in Croll, in pract. Agricola de ♁.

DE TINCTURIS.

De Tincturis ♁ ii notare in genere expedit, quod monente Baſilio, 🜹 in priori

priori extractione adhibitum, 🜍 ſupurgantes figat, (ita ut per ⊡m ſudores & ptyaliſmum duntaxat operentur, etiamſi poſtmodum per 🜅 extrahantur,) & econtra 🜅 vim in eadem dejectoriam augeat. *Baſil.*

Tinctura antimonii nihil aliud eſt quam portio aliqua antimonii, idoneo menſtruo ſoluta & exaltata, eaq; potiſſimum ſub colore rubeo.

Abſolvitur Tincturæ præparatio plerunque duabus Operationibus: Extractione ſcil. & Exaltatione. Hæc ferè non niſi 🜅 perficitur, illa potiſſimum 🜊, quod plerunque acuitur aliquo 🜍u acido.

1. Tinctura ex ♁ crudo.

℞. 1. ♁ pulv. extrahe Tincturam rubicundam ſ. a. cum 🜍u 🜔i Philoſoph. digerendo in 🝙bus, hinc decanta, decantatas Tincturas confunde, abſtraheque 🜍m 🜔i in MB l. △. donec guttæ flaveſcant.

2. Tincturæ in fundo remanenti affunde 🜅m rectificatum, extraheque 🜅 l. △ MB, donec itidem guttæ flaveſcant. Tunc mutato recipiente, igne fortiori propelle Tincturam.

Vires. *Balſamum mirum eſt, quo uti poſſumus ad vulnera curanda, tàm interna, quàm externa: movet ſudorem, nonnunquam etiam ſeceſſum & vomitum: emendat Symptomata veneni-Lepra. Faber Monſp.*

Alii pro menſtruo utuntur 🜅, ex 🜔 ⊕ & O plumoſ.

2. Alia, Balſamus vitæ Baſilij.

℞. ♁ crud. q. v. extrahe Tincturam rubic. cum 🜊 radicato, digerendo per ⊠m, filtraturam digere iterum per ⊠m, & nigreſcet. Abſtrahe 🜊 ad ſiccitatem, edulcora & circula cum 🜅 opt. ad eminent. 3. vel 4. digit. per ⊠m unum ac alterum, vaſe clauſo: decanta dein & deſtilla ex 🝙e, & prodibit 🜅 imprægnatus Tinctura antimonii: circula ♂ ℘ 10. circiter, & ſubſidebit Tinctura, quam per Tritorium à 🜅 ſepara.

N. *Candefac primum ♁: hinc injice in 🜊.*

Vires. *Summarum eſt virium, mundificat ſanguinem, curat Morphaam, ſcabiem, exhilarat ſpiritus.*

3. Aliter.

℞. ♁ crudi q. v. extrahe Tincturam rubic. cum 🜕 antimonii digerendo aliquandiu, decanta, abſtraheque 🜕 & pelle Tincturam per 🜊 ex ⁖.

Vires. *Summè prodeſt in Morphæa L. V. &c. Baſil.*

4. Alia, Manna Antimonij dicta.

℞. Antimonii pulveriſ. extrahe Tincturam cum 🜍u antimonii eſſentificato: filtra ac abſtrahe. Hinc digere cum 🜅 ac abſtrahe.

🜍 antimonii eſſentificatus præparetur ex Magneſia, acuaturque nativo ſuo ſale.

Inte-

Integrum equidem adſcripſiſſem Proceſſum, verum cum id forſan Dn. D. Paulo Keller, cui illum acceptum fero, ingratum foret, deſcriptionem quam dedi, eamque vel Tyroni Chymiæ ſatis perſpicuam, æqui bonique conſule.

Ex ♁ calcinato:

5. Tinctura ex vitro Antimonij, Magiſterium Antimonij Sala: oo vitri Antimonij Baſil.

℞. Vitr. ♁ ℥ß. lævigato, affunde 🜊 acerrimum, vel acuatum ∿u ⊖i, (alias incaſſum laboraveris,) ad eminent 2. aut 3. digit. digere in ∴ calore, qui manu absque aduſtione tolerari poſſit ♂ ℘ (30. circiter) quotidiè ſemel aut bis agitando, &c. Tinctum liquorem decanta & abſtrahe 🜊 ad coagulationem uſque ſubfuſcam & acrem, (ad ſiccitatem ☿eris, *Baſilius*.) Hæc expoſita △ri diſſolvitur in liquorem, qui vitreo vaſe probe obturato ſervetur, ne liqueſcat & evaporet. *Sala, Thold. in Halograph.*

Huic affunde 🜅 ac extrahe iterum, decanta à fecibus, tandemque 🜅 abſtrahe. Dicitur Alexiterium antimoniale. *Baſilio in Curr. Triumph.* qui ☿erem ante 🜅 affuſionem edulcorat ▽æ deſtillatæ iteratis abſtractionibus.

N. *Hæc Tinctura quandoquidem difficulter retineri queat, quum liqueſcat, paratur exinde Bezoardicum quod.*

℞. ∿ hujus antimonialis, ad mellis conſiſtentiam inſpiſſati ℥ij. C. C. uſt. præparat. ℥j. M. exactè & exicca lentè.

Vires. *Utrumq; conducit ad obſtructiones omnes inveteratas, Hepatis, Lienis, Pulmonum, &c. Item adverſus menſium retentionem, Leucophlegmatiam virginum, Icteritiam utramq;, Hydropem, Phthiſin, Aſthma, Pleuriſin, Cachexiam, Melanch. Hypochondriacam; Itemque ad ulcera, tàm externa, quàm interna, Scabies quaſcunq; & prurigines, Luem ven. Febres peſtilentiales, continuas, putridas, &c. Morbillos, variolas: noxia expurgat per ſudorem, ⊡m, ſalivationem: uſus ejus continuari poteſt, Baſil. Tentzel.*

Doſis Tincturæ à g. 3. ad 9. in vino malvat. vel alio liquore, Bezoardici à g. 4. ad 12 &c.

Acetum ad hoc opus idoneum, huc refer ex deſtillatione ♣. Eodem modo eadem Tinctura parari poteſt ſi loco 🜊 ſumatur 🜅 ex ⊕ ⊕ ♆ à ℔. 1. ✳ ℥iv. 🜊 ℔. iij. quæ digeſta ∿antur per ∿m, ut 🜅 ∿i ſolet. Liquor rectificatur ab æquali pondere ⊖is. *Keſl. 1. c. 30.*

N. *Pulvis ille, ante affuſionem* 🜅, *albumini ovorum coctorum impoſitus, in liquorem convertitur, vulneribus recentibus & inveteratis malignisque ſanandis utiliſſimus. Baſilius.*

6. Alia Tinctura ♁ vitri, ex minera facti.

Extrahe primò cum ♣ proprio, decanta ac abſtrahe.

Extrahe ſecundò cum 🜄 opt. decanta (rejectis fecibus,) ac circula.

N. *Si Tincturam hanc per ☒m unum ac alterum circulatam ♑veris, conſequeris ☍ ſeu Eſſentiam Antimonij omnium ferè morborum Panacæam, ex qua lapis igni.*

Doſis gutt. 8. Baſil.

7. Alia ex vitro ♁ ij ☉ari.

℞. Vitri antimonii Solaris, q. v. affunde 🜄 rectificatiſs. ad eminent. digitorum 4. digere in vaſe clauſo, & extrahetur Tinctura rubicundiſſima, quam ſerva, & adhibe ſine abſtractione.

Vires. *Movet ſudorem citra vomitum ac nauſeam, mundificat ſanguinem ab omnibus impuritatibus & feculentiis ♀reis. Salem microcoſmicum reſolutum (ex quo hydrops) coagulat, & phlegmata noxia ex corpore exterminat, Podagricos juvat, præſertim ſi cum arcano Filicis fuerit propinata. Dolores artuum ex Lue Vener. tollit, ut & ipſam Luem Ven. cum decoctis convenientibus; curat ulcera. In Peſte & aliis morbis Epidemiis magnum exhibet ſolamen.*

Doſis à ℨj ad ℨiij vel plures.

N. 1. *Poſt Extractionem quæ ♂ ♀ fieri ferè poteſt, remanentia denuo fundi poteſt in corpus Solare album. Hartm. in Croll. Keſl. 2. c. 30.*

N. 2. *Quandoquidem vis dejectoria 🜍 v refrænatur, non abs re foret, primo hanc Tincturam cum 🜍 (ut in præcedenti præparatione) extraxiſſe.*

8. Alia, ex vitro Antimonij ſolari.

℞. Vitr. antimonii part. ij. ☉ per ♁ purgat. p. 1. fundantur ſimul, dein extrahatur Tinctura cum 🜍 radicato; quo iterum abſtracto, circuletur Tinctura cum 🜄 per ♂ ♀ (8) abſtrahe viciſſim 🜄, ac ſi placet auctiori △ Tincturam per ♂m propelle depreſſiorem, eamque ſeorſim collige.

Vires. *Medicina Diaphoretica eſt longè excellentiſſima. Purgat etiam ſatis promptè ſi Baſilio credimus, addito Extr. Rhabarb. Hartm. Tentzel.*

9. Tinctura ex Croco Metallorum Bickeri.

℞. Croc. Metall. q. v. extrahe Tincturam ſ. a. cum 🜍 acerrimo, decanta tinctos liquores & abſtrahe 🜍 ad ſpiſſitudinem mellis.

Vires. *Purgat & movet ſudorem vehementer.*

Doſis à g. 6. ad 12.

N. *Ex remanente Antimonio, ex quo Tinctura ſcil. prolecta eſt, fit ⊖ Antimonij dulce. (vide ſuo loco.) Hoc Tincturæ admixtum, efficaciorem eam reddit. Bicker. in Epiſt. Clariſſ. Horſt. vide hujus obſerv. l. 1. ſ. 1.*

10. Alia.

℞. Hepar antimonii, (i. e. Crocum Metallorum à ⦶ ſuo nondum edulcoratum,) calcina per ☿as aliquot, (12) & evadit pulvis albus, dein expone in cella, ut in liquorem abeat. Ex hoc liquore extrahe Tincturam cum

cum 🜅 opt. rectificat. decanta & abſtrahe 🜅m.

N. 🜕 *Partim ſponte in cella coagulatur, partim quoq; in extractione ſubſidebit, ubicunq; ergo ſepara.*

Vires. *Vires & Doſis eadem cum præcedenti.*

N. *Tinctura hæc eſt Viri Experientiſſimi ac bene de Rep. Chymica meriti, Dn. Auguſt. VVeis. Pharmacopæi apud VVormatienſes ſpectatiſſimi.*

11. Alia S. Cleſſai, quam vocat Oleum ♁ÿ febrifugum & Antipleuriticum.

℞ Reguli ♁ per ſpeculum ardens incinerati q.v. Superfundatur 🜊us 🜔li ad extantiam unius digiti, digere per biduum, ſolutionem inclina, alium 🜊um 🜔li affunde, evacua, omnes ſolutiones M. & ex 🝭 phlegma extrahe, reſtabit Ol. liquidum quod in 🜅 diſſolves, alteràque vice extrahes.

Doſis gr. 4.

12. Tinctura ex ♁ ♀ſata.

℞. ♁ crud. ♀ ã miſce & calcina in anemio, donec ♀ penitus combuſtus ſit, elue dein ♀m 🜄 calida, ac extrahe ex ♁ remanente Tincturam ſ. cum 🜅: abſtrahe 🜅 & remanet Tinctura ♁ in fundo. *Baſil.*

N. *🜅 abſtractus cum Tinctura non poteſt iterum miſceri, ſed ſupernatat ſemper.*

12. Rubinus Antimonij ♁ alius.

℞. ♁ elect. ♀i ã fundantur ſimul. Dein ℞. Hujus maſſæ ℥ij. (potius Reguli) ☿ii opt. purgat. ℥j. 🝆 🜔i ℥ij. M. diligenter, digeranturque l. calore, donec ſicceſcant: Dein extrahe ſ. a. Tincturam rubicundiſſimam cum 🜅: decanta & abſtrahe 🜅m ad conſiſtentiam mellis, ſic habebis materiam, quæ frigori expoſita indureſcit in lapidem inſtar rubini. *Clodius.*

13. Tinctura ex Regulo ♂ aut ♀ Antidotos Pantagogos.

℞. Calcem Reguli ♂, aut ♀, ſolve digerendo aliquot ♂ cum 🜊u 🜍, tandemque deſtilla △ fortiſs. & prodit 🝆 craſſum, cui rectificato affunde 🜅, opt. circula, deſtilla cum cohobiis tribus, ſemper feces rejiciendo. Tandem liquor ſervetur accuratiſſimè.

Vires. *Repurgat ſanguinem, appetitum excitat, viſcera corroborat, eradicat cachexiam, melanchol. hypochondr. Icterum, hydropem, idq; leniter purgando.*

Doſis gutt. aliquot 2.3. &c. Quercet. in Tetrad.

Poteſt etiam in præcipitatum, & calcem albam, rubram, imò etiam flavam redigi.

Cujus Doſis gr. 3 4.

14. Alia, Balſamus Reguli, & exinde Tinctura.

℞. Regul. pulver. q. v. digere in MB. cum 🜊u Terebinth. & rubeſcet, decanta, abſtraheque affundendo 🜅.

do ▽.(*vide Baſil.*♀)dein ſolve in 🜈, digere & abſtrahe.

Vires. *Optimum eſt remedium in affectibus pulmonum, phthiſi, aſthmate, tuſſi,ſi frequenter adhibeatur.*

Doſis g. 3. 4.

15. Tinctura ex ♁ calcinato cum lap.prunellæ.

℞. Lap. prunell.ad poroſitatem uſque per ♀ deputati, Antimonii ãn. M. & committe igni reverberatorio ♂ (5.) ut ✝bulum ſemper ſit ignitum. Ex antimonio hoc edulcorato extrahe Tincturam ſ.a. per ※ , hinc decanta, & abſtrahe ※. Tincturam remanentem exalta,ut moris, per 🜈. *Keſler.*

Vires. *Purgat per ſeceſſum,* (*potius per ſudorem.*)

*Doſis g.*2 3.4.

N. 🜃 *in extractione cum* ※ *reſidua, ſi dulcoretur, ſiſtit omnes alvi fluxus.*

Doſis g. 8. 10.

16. Tinctura ex ♁ rubeo fixo.

℞. Antimonii rubei fixi, (*vide in calcin.*) q.v. extrahe Tincturam rub. digerendo cum ※ , decanta & abſtrahe ad ſiccitatem. Poſtea extrahe cum 🜈 ſimiliter procedendo uti cum ✝.

N. *Baſilius reverberat materiam antequam ſecundam extractionem cum* 🜈 *ſcil. aggrediatur.*

Vires. *Summarum eſt virium in reſolvendo cruore, in rumpendis apoſtematibus, in curanda Lue Ven.&c.*

Doſis g. 3. 4. *Baſil. in curr. Triumph. Baco de* ♁ , *qui vel pro Panacæa ferè venditat.*

17. Tinctura ex Floribus Antimonij Lilium Paracelſi.

℞. Antimonii ※ an. propellantur per ♌m, ut nil niſi feces remaneant. Ex floribus his optimè edulcoratis,& in reverberatorio aliquandiu vaſe clauſo per colores ad rubedinem reverberatis, extrahe Tincturam ſ.a. cũ 🜈 rectific. cumque rurſus tandem abſtrahe ad conſiſtentiam olei.

Vires. *Medicamentum eſt reſtaurativum totius corporis, ſola humorum correctione agens, mundificat corpus hominis ſupra omnia arcana: utile inſuper in obſtructionibus Epatis , Hydrope , Morphæa, Lepra, in morbis Lienis , uti Scorbuto,& ſimil. movet menſes, & ſi Baſilio credimus, purgat leviter per alvum , cum extr. Rhabarb. ac tinctura Corallorum.*

Doſis g. 3, 4, 5, 6, 7, 8. *Paracelſ. l.* 2. *magnæ Chirurg. Baſil. in curru triumph.* (*vocat Elixir. Antimonij* ,) *Hartm. in diſp. Chymico-Medic.*7. *theſ.* 129. *Querc. Poter. Sala in Anat.* ♁ (*qui quoq; flores rubeos obſcuros cum* ∴ *ſublimatos æque efficaces cenſet, ut & flores reverberatione ad eundem colorem redactos.*

18. Aliter, Arcanum Antimonij Baſil.

℞. Flores illos edulcoratos (etiam nondum reverberatos) affunde ∽

🜍-i rectific. circula, donec benè uniantur: dein propelle ſimul, ac affunde 🜄. circulaque ſubſidentibus fecibus ſeparatis, Tincturam, ſi libet, adhuc ſemel rectifica.

Vires. *Confortat ventriculum, noxios humores conſumendo, appetitum excitat, tollit melanc. hypochondr. ſuffocationem uteri, colicam, & ſimil.*

Doſis g. 1. ac altera. Baſil.

19. Aliter.

Elixir ☉are ♁ ij alias Electrum ſeu Lili Parac.

℞. Reguli ♁ ii (ex ☿ io vitæ cum pari pondere ♀ & ana ☽ per detonationem facti) partem 1. auri purgati tantundem, fluant ſimul & pulverentur, adde ✳ci quadruplum pondus, ſublima toties donec Aſtrum ♁ ii aſcenderit, in fundo autem terra fatua & inutilis remanſerit, elue ſalſedinem ✳ci & reſtantes in fundo ☉ & ♁ ii flores pone in Ovum Hermeticum in capellâ fixatoriâ, da △ talém ut in fluorem non adducantur, ſed ex flavis citrini, tandem vero ex citrinis caſtanei coloris fiant. Hiſce fixatis floribus affunditur ⚹ Alkaliſ. & poſtmodum 🜄 ad extrahendam Tincturam uti latius traditur Artic. de Tincturis ♁ ii & in Antidoto ζωηφίλῳ Querc.

Vires. *Summa medicina perhibetur eſſe in Ictero nigro, podagrâ, hydrope.*

Doſis inſtar grani coriandri bis in die ad curationem in Syrupis, ad præſervationem ſemel in menſe.

20 Alia, Baſil,

℞. Flor. antimonii rub. q. v. extrahe digerendo cum 🜄 ac abſtrahe.

Vires. *Purgat leniter, tollit febres tertianas & quartanas.*

21. Alia, ex floribus: Antidotus ζωηφίλ@ Quercetan.

℞. Flores antimonii, (nimirum qui ex antimonio Ungarico per ſe ad albedin. calcinato, cum ✳ ſublimati ſint & edulcorati,) q. v. extrahe cum ⚹ philoſophico Tincturam rubic. ſ. a. tempore ſat longo. Decantatos liquores tinctos deſtilla ad ſiccitatem. Ex pulvere edulcorato extrahe iterum Tincturam pellucidam cum ▽ vitæ Coralliorum (♌. Corall. inflammab.) tandemque propelle fortiſſimo igne per ♉m ☍ rubrum cum ipſa ▽ vitæ, reſerva citra ſeparationem.

Vires. *Eſt verum vitæ Balſamum, nunquam ſatis laudandum, Exhibetur cum appropriatis, in Epilepſia, Apoplexia, Paralyſi, Peſtiferis morbis, Lepra, Morphæa, mundificat totum ſanguinem.*

Doſis guttæ aliquot. Quercet. in Tetr.

⚹ Philoſophicum pro hoc Opere, vide de ⚹.

22. Tinctura ex floribus Antimonij 🜍-latis.

Antidotus Lyſipyretos.

℞. Flor. ♁ 🜍-lator. rubicundiſſ. Extrahe cum ♌u 🜍-i ♀ is, deinde cum vero ♄ i æthereo ♌u.

Vires. *Vera eſt Antidotus contra febres omnis generis, uti & peſtiferas.*

Doſis gutt. 4.5. in liquore convenienti, Quercet. in Tetr.

23. *Tinctura ex floribus Reguli.*
Antidotus πάγχρηστος.

℞. Flores Reguli rub. q. v. reverbera vaſe clauſo vitreo ☍ ℘ 3.4. continuos. Dein extrahe Tincturam ſ. a. cum ✳ radicato. Decantatos liquores libera à ſuo menſtruo per deſtillationem. Poſtea nova fiat extractio cum 🜈. Tandem denuo 🜈 ac ſiccitatem usque abſtrahatur.

Vires. *Totam ſanguinis maſſam emendat, Morphaeam, Lepram, Scrophulas, Luem Ven. perſanat: inſtaurat & auget nativum calorem, viſciditates ventriculi abſumit, ac corpus omnibus excrementis expedit. Colicis eſt aptiſſima Medicina, nec non praefocationibus matricis, ſi Reguli ♂ loco, Regulus ♃ ad parandos flores ſubſtituatur. Quercet. in Tetrad.*

24. *Alia ex floribus Reguli ♂ praecipitatis:*
Antidotus Iſochryſos.

℞. Praecipitatos fl. Regul. ♂ ad flaved. reverberatos, extrahe Tincturam cum ✳ philoſophorum ſ. a. relictis quibusdam fecibus albis in fundo. Menſtruo per ⊢E ſeparato remanebit in fundo ⚴ leviſſimus rubei coloris, quem reverbera ℥. 2. aut 3. Dein affunde ∽ni Junip. digere. Sic fere totus ⚴ convertetur in Tincturam rubicundiſſimam.

Vires. *Admirandarum virtutum eſt, adeoq; ipſi auro potabili aequiparanda. Apoſtemata interna omnia aperit atq; curat, ſanguinem concretum diſſolvit, corruptumq; purificat, ad Lepram, Scrophulas, L. Ven. Peſtem, infinitosq; alios morbos magnum remedium exhibet.*

Doſis gutt. 6.7.8.9.10. Quercetan. in Tetrag.

25. *Tinctura ex Ol. Antimonij*
Saccharato.

℞. °o°i illius q. v. affunde ✳ ad eminent. 3. aut 4. digitor. digere ac tandem abſtrahe, ſic relinquitur Tinctura in fundo rubicundiſſima. *Gluckradt.*

N. *Keſler. 2. c. 4. extrahit cum 🜈, eumq; viciſſim abſtrahit.*

Vires. *Purgat per inferiora.*

Doſis g. 3.

26. *Tinctura ex ♀rib. Antimonij.*

℞. ♀r ex ♁ crud. (primi modi) q. v. extrahe ſ. a. cum 🜈 non usque adeo forti. (Alcohol non extrahit) Decanta & deſtilla cohobationibus 7ies repetitis per ✳. Tandem propelle per ☊m vitream ex ∴, addito quoque igne ſuppreſſionis, ac prodibit in forma rubicundiſſima °o° antimonii dulce: abſtrahe 🜈 per MB ac remanet in fundo Tinctura.

Vires. *Confortativum eſt ſummum, movet ſudorem, praeſervat à Podagra.*

Doſ. g. 3. ad 4. Hartm. in Pract.

N. *Operatio haec quia expertis non ſucceſſit, aliud eligere menſtruum ſua-*

deo,

deo, vel acuere 🜹, *addito* ∽u ⴲ, *aut* ⊕i, *& ſimil.*

27. Aliter.

℞. ♀r ex ♉. (ſecundi modi,) q.v. extrahe ſ.a. cum ∽u ⊖, quo iterum abſtracto, digere cum 🜅, cumque denuo viciſſim abſtrahe.

Vires. *Sudorem ciendo contractu-ram artuum, inprimis ex colica cauſatam, feliciter curat.*

28. Tinctura ex ♀*re Antimonij Aurate.*

Extrahe cum 🜅, decanta & abſtrahe ad conſiſtentiam mellis.

Vires. *Sudorem provocat, purgatq́, inprimis per alvum absq́ moleſtia, non primo, ſed tertio demum die.*

Doſis g. 4.

29. Tinctura ex ♀*e Reguli* ♊*ialis Antidotos Soterios Querc.*

Ex ♀re dicto edulcorato extrahe Tincturam ſ.a. cum vitriolica hydromelitis vinoſi aciditate, alkaliſata ſcil. proprio ⊖e, (i.e. cum 🜹 ex melle ✛ & dein acuato cum ſuo Sale,) abſtrahe menſtruum & circula ad aliquot ☌ cum flagrante Juniperi ∽u. Deinceps per ☊m crebris cohobationibus deſtillabis, & ∽m Juniperi, ſi placet, ſeparabis, ut reſtet in fundo Deſtillatorii liquor ſuaviſſimus.

Vires. *Omnium affectuum Pulmonum aque ſalutaris Medicina ac Balſamus utilis in Phthiſi, Dyſpnœa, Aſthmate, Pleuriſi, Peripneumonia, &c. In ſumma, ſaluberrima eſt Medicina, quā plurimis; graviſſimisq́ Morbis profligandis, apta.*

Doſis à gutt. 3, ad 6. vel plures. Querc. in Tetr.

30. Tinctura ex ♉ *Antimonij cum* ☉ *Antidotus* θιότιμηλ⊕.

℞. ☉ per ♁ purgat p. I. ♉ antimonii p. VI. F. āāā. Ex hoc āāāte abluto & purgato extrahe Tincturam pellucidiſſimam inſtar rubini ſ.a. variis cohobationibus cum circulato minore Paracelſi eam exercebis, circulatumque poſtea, ſi voles ſeparabis, ut Tinctura reſtet ſola.

Vires. *Precioſiſſimum eſt donum Dei adverſus Peſtem, Lepram, Morphaam, & id genus alios morbos graviſſimos.*

Doſis gut. 3, 4, 5, ex theriacali. Quercet. in Tetrad.

31. Tinctura ex ⊕o *ſeu Cryſtallis Antimonij.*

℞. ⊕m ſeu Cryſtallos antimonii viridiuſculos, ſuperfunde ▽m frigidam copioſam, & præcipitabitur ♄ albus, qui reverberatione evadit citrinus ac dein rubeus. Ex hoc extrahe ſ.a. Tincturam rubicundam cum 🜹. Hoc iterum abſtracto, reiteretur ſolutio cum 🜅, quem quoque viciſſim tandem abſtrahe. *Thold. in Halograph.*

32. Tinctura magiſteriata, Lapis △*is Baſilij.*

℞. Tincturæ antimonii, (ex vitro quod è minera factum,) ℔.ij. ⊖is antimonii ℥ij. Miſce ac fac coire cir-

 culan-

culando cum 🜋, (per ⊠m ad minimum,) dein abſtrahe in MB 🜋 ad ſiccitatem,& poſtea fortiſſimo △,'elice per ⊙m o°o rubicundum, o°o hoc rectifica iterum MB, ut quarta pars exhalet.

℞. Hujus o°oi rectificati.

☿ii antimonialis præcipitati, (ſcil.per ⁀m ⊕i ♂is,)an.

Digere in vaſe H. clauſo aliquandiu,ſic ſolvetur primum præcipitatum, dein unientur omnia,& exhibebunt ♁erem rubeum fixum & fuſilem.

Vires. *Tinctura hæc æquipollet viribus* ☉ *Baſil.in* C.*Triumph.*

N. ☿*ij præparationem habes infra.*

VI. INFUSIO:

1. Infuſio ♁ *crudi.*

℞. Antimonii crud.lævigati ℥ß. 🜄 æ 🜍æ vel Vini ℥iij. iv. macerentur per noctem,colenturque.

Vires. *Colatura illa purgat ſupra & infra. Poter.in Parmac.*

2. Infuſio Vitri Antimonij Spey- waſſer/ *Hartm.*

℞. Vitr. ♁.℥j.vel ℥ij. vini generoſ. ℔.iij. vel iv. vitro benè firmiterque cooperculato,aliquandiu inſolantur, donec nempe liquor citrinum colorem induat,poſtea filtretur liquor,& viciſſim in vitro benè clauſo aſſervetur.

Vires. *Datur ad vomitiones ciendas,magno cum fructu, præſertim in iis morbis,qui non aliter quam vomitionibus curari poſſunt & volunt, quales ſunt omnes tuſſes,pleuritides, anginæ, anorexiæ,ructus,atq; infiniti alii in prima regione ventris hoſpitantes.Vide & in Vitro* ♁.

Doſis à ℈*j. ad* ℈*v. Hartmann. in* C*roll.*

N. *Sunt qui fruſtum vitri* ♁. *pondere* ʒ*ij. ad* ℥ß. *ſine pulveriſatione in* C*erevſiæ vel Vini hauſtu aliquot* ☽*.as, prout ſcil. operationem magis vel minus efficacem expetunt, macerant, decantatumq; liquorem propinant.*

N. 2. *Admirandum eſt in infuſione Vitri Antimonij,non exhauriri ejus vim emeticam,ſed pene in infinitum vitrum id poſſe infundi,ut nihil plane virium vel admodum pauxillum decedat. Quinimo,quod idem,ſi qua imbecillius redditum ſit,nova fuſione priſtinas vires recuperet.*

3. Alia Infuſio vitri ♁, *quam pro Aqua Benedicta Rulandi habet Brendelius.*

℞. Vitr. ♁. (per ſe ſine addit. facti,) ʒj.

Vini generoſ.vel malvat. ℔. 1. vel ad ſummum ℔iß.

Macerentur in loco non admodum calido , donec cutim contrahat vinum. (Hæc cutis nihil aliud eſt, quam reſidua portio ♀is ⚭calis, à qua oritur illa vehemens vomitio, relicta à calcinatione antimonii,)cute ea per filtrum ab infuſione ſeparata& abjecta, longè mitius quam antehac, ope-

operationes ſuas exercet aqua benedicta. *Brendel. in Chymia;*

4. Infuſio Croci Metallorum, Aqua benedicta Querc.

℞. Croc. Metall. Ungar. ℥j.
Aq. card. bened. ℔. ij. vel iij.
Cinam. ʒß.

Macera per biduum aut triduum, dein transcola & ſerva uſui.

Doſis ℥. ß. *aut amplius.*

5. Aqua benedicta Rulandi.

Rulandus 🜄 ſuam benedictam ita deſcribit: Crocus noſter Metallorum maceratur per 🝞m, vel urgente neceſſitate ebulliat à lentis magnitudine ad piſi quantitatem in 🜄 vel Vino, vel Cereviſia, vel 🜄 mulſa, vel denique in liquore morbo conveniente, de quo capitur poſt infuſionem ab ℥ß. ad ℥ij. colatum deinceps bibitur frigide vel calidè.

Verum quis ille Crocus Metallorum Rulandinus ſit, ambigitur, *de quo vide in Croc. Metall.*

Sit ut ſit, ſufficere tibi poteſt illa Quercetani, vel ſi mavis.

℞. Croc. Metall. (ſive vulgaris ille ſit, ſive Hartmanni,) gran. iij. ad ℈ß.

Vini generoſ. vel Vini malv. vel Hydromel. vel Cereviſ. vel convenientis liquoris ab ℥ß. ad ℥ij.

Macerentur & neceſſitate urgente bulliant, colenturque per chartam.

Vires. *🜄a benedicta utriusq; uſus proficuus eſt in dolore capitis, ab impuritate ventriculi, (ſæpè enim is accidere ſolet,) in Epilepſia, Pleuritide, Melanch. Hypochondriac. Febribus, Peſte, Arthritide, coagulatione Sanguinis, &c. In quibus omnibus cum liquore appropriato exhibeatur.*

Uſus præterea ejus inſignis eſt in Clyſteribus.

Nimirum:

ʒß. ad ʒj. ebullit in 🜄 convenienti vel Vino, colatura admiſcetur Juri vel Decocto ſimplicium mollientium. Optimum Medicamentum eſt in Colica.

Huc

6. 🜄 Ophthalmica ex Croco Metall. Vide l. 2.

7. Syrupus Vomitivus, V. l. 2. c. 64.

8. Vinum Hippocraticum purgativum, V. l, 2. c. 84.

9. Oxyſaccharum Vomitivum, V. lib 2. c. 84.

10. Spiritus Vitæ aureus Rulandi.

N. *De hoc* 🜍 *u, varia Medicorum opiniones: Quercetanus è familia Metallica deſumptum illum exiſtimat, in Pharm. reſt. c. 17. Alii nihil aliud eſſe opinantur quam Infuſum Trochiſcorum Alhandal, quod vide in Colocynth. Tenzelius Spiritum Vitæ aureum à rubro diverſum facit, aureum conſtituens Infuſum Troch. Alhandal: Rubeum vero*

ex terra ſancta (Antimonij) paratum autumat.

VII. SALIFICATIO.

1. Sal ♁ ij.

℞. ♁. Ex quo Tinctura prolecta eſt, (ſive ex Croco metalli, ſive ex vitro,) calcinetur in fornace figulina ☍ 4. donec in ⱷm penitus vertatur. Ex ⱷe hoc extrahe ⊖ cum ⁜ decantaque. Hinc abſtrahe ⁜ & clarifica ſolutione ac coagulatione, ut moris, iterata.

N. 1. *Niſi ♁ prima vice probè calcinatũ fuerit, adhuc ſemel calcinari poterit.*

N. 2. *Eadem calcinatio abſolvi poteſt, ſi ♁ cum 🜍 ana miſceatur & comburatur, donec 🜍 r penitus efflagrarit.*

N. 3. *Quinimo 🜂 Antimonij ſuper ♁ fuſum Sal ſubdulce elicit.*

Vires. *Æquipollet viribus ⊖is ex ☉; mundificat ſanguinem, expurgat corpus ab omnibus impuritatibus, curat Luem Ven. prodeſt in Podagra, rumpit Apoſtemata, fugat Febres, extrinſecus mundificat ulcera maligna.*

Doſis gr. 4. Thold. in Halogr. vide etiam obſerv. Horſt. l. 1. in Epiſt.

2. Aliter.

℞. Reguli pulv. q. v. præcipita per ſe, in ſublimatorio ſemper quod ſublimatũ eſt, materiæ quæ in fundo eſt, reddendo. Regulus ita in ⱷerem rubeum converſus ponatur in cellam ad liqueſcendum: liquorem dephlegma aliquantulum ac repone ad cryſtalliſandum: Cryſtallos purifica.

N. *Hi Cryſtalli cum triplo tripola per* ♉m *deſtillati, exhibent primo* ♒m *album, dein rubeum, quem rectifica in* MB *vel* VB.

Vires. *Prodeſt hic* ♒ *in febribus præcipuè 4 ana, atterit calculum veſicæ, promovet* ▣m. *præſervat à Podagra, extrinſecus illitus, mundificat ulcera maligna Baſil.*

3. Aliter.

℞. ♒ 🜔i rectificatiſs. funde ſuper mineram antimonii, ſtent in digeſtione ſeptimanas aliquot, (6) ſic ſolvetur ♁ in maſſam rubram, teterrimi fœtoris. Hanc inde ♉æ, pelleq; igne nudo in receptaculum ſat amplum, (uti fit in ♑atione ♒. 🜔i,) ſic prodibit primùm ☍ 🜔, hinc ♒ antimonii rubeo colore. Receptaculum tandem veſica probe occluſum repone in cellam ☍ (14) ſic concreſcent Cryſtalli rubicundi, quos exime & ſicca.

N. 1. *Aquam reſiduam rectifica, & habebis* ♒m 🜔i *ut ante.*

N. 2. *Ex Cryſtallis his fieri poteſt* ♒, *ut ex Sale communi.*

Vires. *Cryſtalli hi obſtructiones reſerant, à viſcoſa ac tartarea mucilagine ſubortas, purgantq; per alvum. Hinc uſus præcipuus in affectu hypochondriaco, tertiana, pleureſi, & ſimil.*

Doſis gr. 4. 5. Agricola.

VIII. MERCURIFICATIO.

☿ Antimonij.

℞. Sal ▣. volat. ✳ ⊖ ♀i ā. ℥j. M. & affunde ⁜ acerrimum, digere vaſe H. cl. per ⊠m, dein deſtilla in ⱷe ad ſiccitatem: Siccis his ſalibus adde Tri-

Tripolæ triplum, eliceque 🜊m per 🝭m △ forti.

℞. Ergo Regul. lævigat. ℥viii. affunde 🜊m tuum deſtillatum, digere ⊠es 2 dein abſtrahe l. △ phlegma, reſtantique materiæ admiſce quadruplum limatur. ♂, deſtillaq; △ fortiſſimo ex 🝭 in excipulum ▽a ſemiplenum, ac videbis ☿m in fundo currentem. *Baſil. in Curru Triumph.*

Ex hoc fit 🝆 ſeu Butyrum ♁, *de quo in ☿ro.*

N. *Alium modum exhibet Baſilius in repet. Lap. Phil.*

Nimirum:

♁ macerat aliquandiu in Spir. ♀i imprægnato ✳. Hinc ſublimat, ſublimatumque in ſartagine ferrea agitat ad acquirendum ☿m.

Alius modus.

℞. ▽. pluviæ deſtillatæ cum ✳ affunde antimonio crudo pulveriſato digere per ♂ (8.) Hinc decanta & evaporare ſinito, habebisque ʒerem albicantem dulcem, qui ad △m fuſus ♄m exhibet nobiliſſimum, nihilque aliud eſt quam ☿ius antimonii, *de quo Ioh. Agricola.*

Caput XVIII.

De Recrementis Metallicis Naturalibus.

Metallinorum corporum enodationem excipit anatomia Recrementorum Metallicorum.

Duplicis hæc ſunt ſortis; Naturalia & Artificialia.

Naturalia voco, quæ Natura operatrice, dum in gremio terræ Metalla generabantur, ex materia ad generationem eorum inidonea, extiterunt.

Talia ſunt:

Cobaltum, Chalcitis, Miſy, Sory & Marcaſita ſeu Biſmuthum.

1. Cobaltum.

Cobaltum, cadmia nativa, foſſilis, metallica, eſt minerale terreum, colore ferè nigrum, æris vel argenti particeps. Germanicè Kobold/Muckenpulver/(quia Muſcæ ejus guſtu perimuntur.

Foditur copioſè haut procul Goslariâ.

Vires. *Vi cauſtica & erodendi pollet tanta, ut foſſorum manus & pedes exulceret: adeoq; inter Venena recenſetur, quippe intus hauſtum animalia quæque perimit.*

2. Chalcitis.

Chalcitis eſt minerale ſimile æri, friabile nec lapidoſum, Sory tenuius, Miſy vero craſſius, tractu temporis ex Sory factum.

3. Miſy.

Miſy eſt minerale, colore aurum imitans, aureisque ſcintillis dum frangitur, ſplendens, natum ſuper chalcitim & ex chalciti, non ſecus ac ærugo naſcitur ſuper æs & ex ære.

N. *Miſy*

N. *Miſy eſt efflorescentia chalcitis.*

4. Sory.

Sory eſt minerale lapidoſius, & vehementius compactum, craſſiſſimum, friatum ſcintillas miſeos emittens.

N. *Chalcitis, Miſy & Sory mineralia ſunt, inter ſe origine & viribus conjunctiſſima. Nimirum, ex Sory fit Chalcitis, ex hac Miſy, videatur Matthiolus in Dioſcoridem, qui inter recentiores primus quid illa ſint, demonſtravit. Verum adhucdum Officinis noſtratibus in uſum non veniunt, quæ Chalcitis loco Colchotar Theriacæ immiſcent, cum tamen genuinum Miſy, adeoq; & genuinā Chalcitin, monente eodem Matthiolo, Ducatus Brunſuicenſis ſuppeditet.*

Vires. *Adurunt & Eſcharas efficiunt, attamen & nonnihil quoq; adſtringunt. Differunt tamen inter ſe tenuitate & craſſitie, Sory partium eſt craſſarum, & proin minus penetrat, Chalcitis tenuiorum, Miſy tenuiſſimarum.*

5. Marcaſita ſ. Biſmuthum.

Marcaſita eſt σκίτλωμα Metallicum, in generatione metalli ex portione aliqua ad generationem Metalli inepta productum, inque corpus minerale albicans durum ac fragile mutatum. Germanicè Wißmuth/ Marcaſith.

N. *Differt à Cachymia, quod illa ex parte magis volatiliori conſtet, quæ primo ſcil. dum Metalla generabantur, ſequeſtrata fuit, hæc ex portione magis fixa atq; ultimo ſegregata.*

Vires. *Recremento ♄i reſpondent.*

Uſus rariſſimus eſt & non niſi externus.

PRÆPARATIONES & PRÆPARATA.

I. CALCINATIO:

Unde

Magiſterium Marcaſitæ.

℞. Marcaſitæ pulveriſ. q. v. ſolve in 🜅, [ex 🜕 & 🜔 ā fact.] præcipita cum 🜄, præcipitatum edulcora & exicca. *Beguinus.*

Vires. *Confert ad cutis vitia, lychenes ſcil. impetigines, ſcabriciem manuum, & ſimil.*

II. DESTILLATIO & SUBLIMATIO.

Unde

Oleum ſive Liquor, Sal & Flores Marcaſitarum.

℞. Marcaſitæ crudæ (qualis ex fodinis eruitur,) q.v. e. gr. ℔. x.) pulveriſa maceraque cum Vino albo generoſo q.ſ. ♂ ℘ (3) hinc deple, atque novum vinum affundendo, iterum macera, toties id repetendo, donec menſ. 20. affuderis: Decantationes omnes tandem affunde Marcaſitis ac deſtilla ad ſiccitatem, hinc obtura roſtrum alembici, daque △m fortiorem & ſublimabuntur Flores argentei.

(N. *Li-*

(N. *Liquor fit, ſi Flores argenteos per deliquium in cella ſolveris,*)

Deſtillatum porro lento calore coque, vel, ſi ♏m appetis, deſtilla ad remanentiam menſuræ 1. reponeque aliquandiu. Hinc coque iterum ad medietatem circiter, reponeque ad cryſtalliſandum.

N. *Cryſtalliſationem promovere potes imponendo ſtramina.*

Vires. *Utrumq; & ♁ & Sal magnarum ſunt virium in ulceribus cancroſis, fiſtulis, aliisq; affectibus malignis, Paracelſ. l. de 5. Eſſentia Metallorum.*

Aqua Marcaſitæ.

℞. Miner. Magneſiæ, i. e. Biſmuthi crudi ignem non experti, q. v. deſtilla per ♋m, & nanciſceris ▽m albam, quam vel tertia vice rectificatam ſerva.

Vires. *Perhibetur extrahere animam auri, relicto corpore albo. Reviſicare item dicitur herbam quamcunque aridam, ſi radice ei impoſita maceretur. Quinimo ſi cum ▽ deſtillata herbæ cujuscunq; confundatur, atq; cum modico ſalis ejusdem herbæ maceretur, formam herbæ ejusdem apparere ajunt. Eadem ▽ cum proprio ſale (ex ⊙o) alcaliſata dicitur ⊙m ad miraculum usque reſolvere. Fides ſit penes expertum.*

N. *Aqua Marcaſitæ clauſo vaſe aſſervata, novilunio dicitur augeri, plenilunio ècontra imminui. Andr. Orthelius in Lumine ſuo Chymico.*

III. EXTRACTIO.

Unde

Extractum Marcaſitæ aureæ S. Cloß.

℞ marcaſ. auri (leucophæa obſcuris punctis trajecta optima cenſetur) pulveriſetur & imponatur teſtæ vitreatæ, calcinetur vi △ hinc & inde materiam rudiculâ ferreâ agitando, donec non fumiget amplius & ♀ ejus impurum omninò combuſtum ſit, tùm per incerniculum agatur, & inde Tinctura per ✱ Alkaſitatum proliciatur. Evaporato menſtruo reſtabit materia mellita.

Vires. *Cum micâ panis ſubigitur, formanturq; pilulæ ad piſi magnitudinẽ. Detur unica pilula pondere gr. vj. ad repurgandum corpus in febribus intermittentibus.*

2. Extractum aliud valdè nobile.

Eadem Marcaſita præparata uti dictum M. cum part. XII. cremor. ♀ Bull. in cacabo ferreo cum magnâ quantitate aq. communis, dum tingatur aqua, quæ poſtea filtranda & evaporanda eſt ad conſiſtentiam ſapæ, & cum 🜅 denuò circulanda in Eſſentiam.

Vires. *Serum purgat potentiſſimè, hydropicos ad miraculum juvat.*

S. Cloß.

N. 1. *Infuſio ſimplex ʒ j. Marcaſit. in ℥ v. vini albi adhuc fortius hydropicos evacuat inſtar ♁ ij.*

PRÆPARATA.

1. Tutia (potius Cadmia) præparata Officinarum.

Igniatur & extinguatur cadmia in ▽ roſarum, idque terna vice, hinc lavetur ut Pompholyx

2. Collyrium album Galen. v. Diſpenſ.

N. *Præſtat in Collyrio hoc, ut & in aliis, loco Cadmiæ adhibere Pompholygem ſeu Tutiam. Nec audiendi ſunt, qui Cadmiam & Tutiam confundunt, Tutiamq; faciunt, quæ Tutia minus legitimè, rectius autem Cadmiæ ſpecies eſt.*

3. Vnguentum de Tutia Nicolai. V. D.

4. Emplaſtrum de Lapide calaminari, V. D.

II.

DIPHRYGES.

Diphryges eſt genus recrementi metallici, quod ſubſidet, dum æs in fornace fuſum ▽ frigida perfunditur.

Vires. *Miſtam habet facultatem, continet enim in ſe quiddam & mediocriter adſtringens & mediocriter acre: quamobrem ulcerum rebellium optimũ Medicamentum eſt.*

Uſus in Officina eſt rariſſimi.

III.

LITHARGYRIUM.

Lithargyros, Lithargyrium Officinis, ſpumoſum excrementum eſt, è purificatione argenti, quæ per plumbum fit, reſiduum.

Duo ejus genera communiter ſtatuuntur, videlicet Lithargyrium argenteum, quod coloris albi, & aureum, quod flavi coloris exiſtit. Verum non niſi coctione differunt, aureumque magis coctum eſt, quam argenteum. Germ. Glett.

N. *Nihil eſt aliud quam* ♄.

Vires. *Siccat & refrigerat moderatiſſimè adſtringit, reprimit, occludit, cava explet, exterget, ſarcoticum eſt.*

PRÆPARATIONES

Præparationes eaſdem cum ♄ pro re nata tamen ſuſcipit. Unde Medicamenta quoque eadem ſuppeditat, quorum tamen præcipua ſunt.

1. Sal Lithargyrij, Alumen ♄i Paracelſo.

Paratur beneficio ✳, non ſecus ac Sal ♄i: decantatur ſolutio, filtratur ac inſpiſſatur.

Vires. *Ex præcedentibus collige, & ſi libet reſpice ad Sal ♄i: Internè exhiberi quoq; poterit in diarrhæis, dyſenteriis, reliquisque morbis reſolutis. Inteſtina læſa ac ulcerata ſanat ac conſolidat, ſanguinem æſtuantem refrigerat.*

Doſis ℈ß. *cum Theriaca vel alio Electuario ſudorifico ſive anodyno.*

2 Magiſterium.

Præcipitetur ſolutio cum ☍♀i.

3 ☍ Lithargyrij rubrum.

℞. Sal Lithargyr. ⊖ decrepitat. ana M. ac deſtilla per ♉m.

Vires. *Curat vulnera oculorum,* ⊙ *nigrum inſpergitur vulneribus.*

4. Ex-

4. *Extractio ſeu Tinctura Lithargyrÿ Therebinthinata, alias Balſamus Lithargyrÿ Therebinthinatus.*

℞. Sal Lithargyr. ℥ij. ♒ Therebinth. ℥iv. macera in ⊸Eibus calidis & rubeſcet.

Vires. *Mirarum exiſtit virtutum in Chirurgia, convenit ulceribus inveteratis, ut & tumoribus: curat vulnera, eademq; ab accidentibus præſervat, præcipuè ſi addatur Camphora ℥ß, ſuccurrit iisdem fiſtulis, cancro, morphæis & aliis.*

5. *Balſamus ſeu Unguentum.*

℞. ✢ Sale Lithargyrii impręgnatum, miſce cum ℴ°ℴ (præſtat in mortario plumbeo,) ſic coagulatur in Linimentum.

Vires. *Confert inflammationibus, ambuſtis, podagræq; calidæ, & ſimil.*

N. *Eodem modo fit & balſamus ♄i, ex ✢o ſale ♄i impregnato, & ℴ°ℴ olivarum.*

6. *Liquor.*

℞. Sal vel Magiſterium Lithargyrii, ſolve per deliquium.

IV.

MOLYBDÆNA ſeu PLUMBAGO.

Molybdæna ſ. Plumbago duplex Dioſcoridi eſt: Nativa & Factitia.

Illa nihil aliud eſſe videtur, quam Lapis ſ. Minera plumbi, ſeu potius Minera plumbi & argenti ſimul.

Factitia eſt ſpecies Lithargyrii, videlicet eſt illud recrementum quod in argenti, aurique purificatione cum plumbo, mineravè plumbi inſtituta, fornacis ſolio concretum & peruſtum adhæreſcit.

Vires. *Similem Lithargyro vim poſſidet, ad frigidum paululum recedens, ſed nec abſtergentis facultatis eſt particeps.*

N. *Utraq; celerrime funduntur.*

V.

TUTIA ſeu POMPHOLYX & SPODIUM.

Pompholyx eſt favilla tenuiſſima & volatilis, quæ dum æs in fornacibus perficitur, ſupernæ earum parti adhæreſcit. Arabicè Tutia. Latinè Bulla, Offic. Nil, vel Nihili album Germ. Weiß nicht/Augen nicht.

N. *Coit ibidem in glomuſculos villorum ſimiles, contactaq; farinæ modo diſpergitur. Eodem modo & Cadmia, vi ignis violenti in favillam ſeu tutiam redigi poteſt. Vide Dioſc.*

Spodium eſt favilla eadem ob gravitatem in pavimentum decidens. Græcè σπόδιον & σποδός. Latinè Spodium Græcorum. Offic. Nil vel nihili gryſeum. Germ. Graw nicht.

N. *Dicitur Spodium Græcorum ad differentiam Spodÿ Arabum, quod nihil aliud eſſe, ait Avicenna l. 2. canon. tractat. 2. c. 617. quam radicem alcannæ combuſtam, cujus vires refrigerent & exiccent, ſtypticæ ſint & confortent cor, conferant tremori cordis & ſyncopæ ex cholera ſuborta, &c. Hoc igitur cum nobis deſit,*

deſit, Officinæ noſtrates, Ebur uſtum ejus loco vendunt, ceu viribus ſimilibus præditum.

Vires. *Pompholyx Medicamentorum propè omnium, quæ citra morſum deſiccant, (ſi lota fuerit,) præſtantiſſimũ eſt, quamobrem ad ulcera cancroſa idonea exiſtit, ut & ad alia omnia maligna. Inditur Collyriis, quæ ad oculorum imponuntur fluxiones, queq; bullas ſeu puſtulas in eis natas curant.*

Spodium Græcorum uti ſpecie à Pompholyge non differt, ita & viribus inter ſe conveniunt.

N. *Legitima hæc Pompholyx ac Spodium rarò in Officinis noſtratibus extãt, unde ejus loco Cadmia uti ſolent, verum operæ pretium eſt, de legitimis comparandis eſſe ſollicitum.*

PRÆPARATA.

1. *Tutia lota.*

℞. Pompholygis q.v. inde linteolo modicè raro agitaque in limpida, ut tenuior ac utilior tutiæ pars aquæ immiſceatur, & nil in linteolo remaneat, præterquam quod inutile eſt. Hinc reſidere permittitur, ac aqua decantatur.

2. Unguentum Nihili ad oculos. *V. Aug.*

3. Aliud ad Oculos. *V. Aug.*

4. Diapompholygos Nicolai. Nihili dictum. De Tutia,

N. *Hic recipienda cadmia.*

CAPUT XX.

De Salibus in genere.

SAlia nihil aliud eſſe quam corpora mineralia in ▽ ſolubilia ac denuo in ſalinam cryſtallinamque formam coagulabilia, libro primo dictum eſt: hoc loco ulteriorem eorum enodationem aggredientes, quatenus ea medicam provinciam ſubeant, referemus.

Salia quæ medico uſui inſerviunt, adeoq; præparatis inde parandis materiam ſuppeditare apta ſunt, triplicis quidem ſunt generis, pro triplici ſcil. mundi regno, minerali, vegetabili, animali: attamen hoc loco primariò non niſi de mineralibus agere convenit, iisque nativis ſolis, ad quorum normam tamen & artificialia; ſive è mineralibus, ſive vegetabilibus, ſive animalibus elixiviata illa fuerint, facilè dirigi poterunt.

De horum Salium origine ſic ſentio: Macrocoſmus non minus ac reliqua duo mundi regna ſuâ ſuſtentatur vivitque nutritione. In hac redundat perittoma ſalinum, reſpondens ſalſuginoſis excrementis, in anima li-

um urina, ſudore, catarrho, & ſimil. deprehenſis. Dictum perittoma macrocoſmicum ſalinum, in globo hoc inferiore congregatum, variam pro varietate matricum induit ſpeciem, non ſecus ac excrementum illud ſalinum in animalibus differens evadit.

Hinc

Sal {
Commune,
Gemmæ,
Nitri,
Alumen,
Ammoniacum,
Vitriolum,
}

Quibus & Arſenicum addere licet, quod tamen inter Salia & ♁ra ambigit.

Eligenda ſunt Salia hæc in genere loco natali celebriora, tum puriora, nitidiora, & ſi natura ferat cryſtallina.

PRÆPARATIONES.

Præparationes quibus Salia ſubjiciuntur, ſunt. 1. Purificatio. 2. Calcinatio. 3. Deſtillatio. 4. Sublimatio. 5. Fixatio. 6. Liquatio.

I. PURIFICATIO.

Salia, quia plerunque heterogeneis ſcatent, minusque ſyncera exiſtunt, depurari opus habent. Depurationis hujus modus pro varietate ſalium varius quoque inſtitui poteſt. Potiſſima tamen ratio ſalium purificandorum conſiſtit in ſolutione, ſoluti filtratione, filtrati exhalatione adeoque ſalis concretione vel cryſtalliſatione.

Solvuntur Salia non niſi in liquore aqueo, (non ſulphureo aut pingui, & proin nec in 🜈 rectificatis.) Liquor hic, niſi ſpecialis acceſſerit admonitio, adhibetur vulgariter ∇ fontana, in qua ſal quodlibet maximè ſi tepefiat, diſſolvitur; diſſolutum per chartam trajicitur, ut fecibus in charta relictis ſyncerum transeat; Hoc poſtmodum humiditate, ad ſiccitatem uſque abſtracta, condenſatur, vel ſ. a. cum aliquota liquoris portione cryſtalliſatur.

II. CALCINATIO:

Calcinantur Salia per ignitionem, idque vel ſine, vel cum fuſione: & interdum accedente ſubinde materia ſervili, de quibus ſpeciatim in ſingulis.

III. DESTILLATIO.

Salium deſtillatio, quia ut plurimum 🜩u fixiori gravida ſunt, per 🝭m peragitur, eamque vel ſimplicem, vel tabulatam: vitream, vel teream, idque igne tum arenæ, tum nudo, pro fixitate ſcil. majore vel minore liquoris eliciendi adhibito.

Per 🝭m tubulatam deſtillatio hoc modo peragitur.

Ad manus habere decet 🝭m terream fortem, quæ in ſuperiore ventris ſui medietate tubulum habeat foramine pervium, quo materia per vices injici, quodque poſt injectam materiam obturari firmiter poſſit. 🝭m hanc (ſi lubet loricatam) luto in fornace deſtillatoria obfirma, ut tubulus emi-

emineat, fun.ariis tamen uno ac altero relictis. Hinc roſtro appone receptaculum capaciſſimum, (quia ∽ cum impetu irruentes amplum requirunt ſpacium,) juncturis firmiter luto firmatis. Luto lento exiccato accende primo lentum ignem, hinc fortiorem, ut σ incandeſcat. Tum injice materiam paulatim per tubulum, foramenque vel luto, vel bacillo ſtupha humida circumdato obtura, donec ∽ illi impetuoſi coagulati [aquæ in receptaculo immixti] ſint, receptaculumque clareſcat. Hinc iterum injice, obturaque ut dictum.

Vide de his figuram appoſitam.

N.1. *Commodum erit aliquotam aquæ partem receptaculo infundere, cui ſcilicet impetuoſi illi ∽ immiſceri, adeoq́; condenſari poſſint.*

N.2. *Salia ſimpliciora citra fluxum ſeu fuſionem deſtillari volunt, quare ne inter deſtillandum vi caloris fundantur, duplum, triplum, &c. vel arena, vel farina laterum, vel argilla ſicca, humidavé commiſceri ſolet, quorum beneficio fuſio illa præcaveatur.*

IV. SUBLIMATIO.

Sublimatio non niſi Sali ammoniaco peculiariter ac præcipuè competit, ut & arſenico. Flores enim ⊖ communis uno & eodem deſtillationis actu acquiruntur.

V. FIXATIO.

Fixantur Salia diverſimodè, de quo ſpeciatim ſuis locis.

VI. LIQUATIO.

Liquari poſſunt Salia, ſi vel aëri humido exponantur, vel liquore aqueo aſpergantur.

Forma Medicamentorum ſeu PRÆPARATA Salina ſunt.

1. Cryſtalli ſeu Sal purificatum.

N. *Cryſtalli Salis, ſi ſimpliciter præſcribantur, nihil aliud denotant, quam Sal cryſtalliſatione purificatum, ſic conficiuntur Cryſtalli ⦶, &c.*

Excipe Cryſtallos ⊖ dulces, de quibus in ⊖. cap. ſequenti.

2. Sal calcinatum.

3. Deſtillatum unde { Phlegma. Aqua. / Spiritus. / Oleum.

4. Sublimatum. Flores.

5. Fixatum.

6. Liquor-Balſamus.

CAP.

CAP. XXI.

De Sale communi.

SAl commune nihil aliud eſt quam ſalſugo ▽æ ſalſæ, [marinæ ſcil. vel fontanæ,] quæ ſalſugo humiditatis aqueæ evaporatione inſpiſſata remanet.

Dicitur, Baſilio Monacho: nobiliſſimum ac optimum Aroma. Græcè ἅλς. Arabicè Melich, Melha, Germ. Saltz/Kuchenſaltz.

Duplex Salis hujus genus currit, marinum ſcil. & fontanum, utriusque diverſæ ſunt ſpecies.

Primas autem Sal marinum ſibi vendicat, ac præcipuè Hiſpanicum, in cujus tamen defectu ſatius eſt ſal fontanum, quod ad manus eſt, in præparationibus noſtris recipere, quam aliud ſalis genus cum ſumptu acquirere.

Inter fontana tamen maxima quoque diverſitas eſt, reliquisque laudem præripere videntur Hallenſe ac Luneburgenſe, quibus tamen haud multū cedit, quod in Patria mea Ufleniæ Weſtphalorum paratur.

Vires. *Calfacit, exiccat, abſtergit, diſſolvit, purgat, adſtringit leniter, conſumit ſuperfluitates, penetrat, digerit, aperit, incidit, Venerem ſtimulat, putredini, veneniśq; reſiſtit.*

Hinc convenit, Internè in cruditatibus ventriculi, appetitu proſtrato, obſtructionibus alvi & urinæ, colicis doloribus, &c.

Externè, in ulceribus putridis ac ſerpentibus mundificandis, in tumoribus ſimplicibus & peſtilentialibus diſcutiendis, in combuſtionum ἐμπυρεύματα extrahenda, in pruritu & ſcabie exiccanda, in ſuggillationibus, ſanguineq; extravaſato reſolvendo ac diſcutiendo, in dolore dentium, colico, cephalico, arthritico, & ſimil. mitigando, in oculorum pterygio abſumendo.

N. *Ad Salis hujus communis naturam accedunt ſalia artificialia, ex vegetabilibus ac animalibus incineratis ſcil. elicita, unde & iisdem ferè præparationibus ſubjici queunt.*

PRÆPARATIONES

Præcipuæ ſunt.

1. Purificatio. 2. Calcinatio. 3. Deſtillatio. 4. Sublimatio.

PURIFICATIO.

Purificatio ⊖ fit modo vulgari, ſolvendo in ▽ ac cryſtalliſando.

N. *Si ſolutio hæc ac cryſtalliſatio aliquoties repetatur, tandem ⊖ dulceſcit.*

II. CALCINATIO:

1. Decrepitoria.

Sal calore irritatum crepitare ſolet.

let. Quare ne crepitando vas deſtillatorium diſrumpat, operæ precium nonnunquam erit, idem decrepitare, i.e. ad △m calcinare, donec amplius non crepet.

2. *Fuſoria.*

Funditur ſal in ✢bulo, ſine aliquo artificio, △e ſaltem ſatis forti adhibito,

Aliter cum ♆.

℞. ⊖is, ♆ an̄ miſce ac in anemio calcina igne violento, ut concreſcat. Hinc extrahe ſal cum ▽ commun. ac coagula.

Vires. *Baſilius* ⊖ *hac ratione cum* ♆ *ter calcinatum, (ſingulis vicibus cum nova* ♆ *anaticè mixtum) adhibet in Tinctura* ☾ *conficienda. Vide de* ☾.

III. DESTILLATIO.

Deſtillatio ⊖is exhibet acidam ▽, phlegma, ſal volatile & ſpiritum.

Nimirum:

℞. ⊖. deſtilla per ſe ex 🝭, primò prodibit ▽ acida ſeu ⊖lata; ſecundò phlegma, cum quo ſal quoque armoniacus ſeu volatilis ſublimatur. Ceſſa à deſtillat. ac repone ☉ in loco humido ad attrahendam ▽m (vel aliquota ▽æ parte irriga,) dein deſtilla rurſum, ſic exibit ∿ acidus. Hoc repete toties, donec totum ⊖ in ∿m converſum ſit, quem in MB rectifica.

1. *Spiritus Salis, ſive Oleum* ⊖ *vulgare.*

℞. Salis commun. ℔.ij. impaſta vel malaxa cum argillæ figulinæ, bolivè armen, ℔.iij. ad v. & ultra, inde forma orbiculos, quos ad duritiem exiccatos, impone 🝭æ terreæ, luto obductæ, vix ad medietatem implendæ: jungatur Recip, ſatis capax & ſervatis △ gradibus, donec phlegma egreſſum ſit, ultimo pelle forti △ continuando eundem, donec ∿ albi prodierint, ∿m hunc rectifica, phlegma, vel in MB abſtrahendo, vel ſi mavis evaporando,

N. 1. *Si terram ſigillatam loco argillæ ſumpſeris, præſtantiorem elicies ſpiritum: Quin imo ſal cum triplo arenæ vel farina laterum, vice argillæ miſceri poteſt.*

N. 2. *Quandoquidem in prima deſtillatione ſalis portio minima in* ∿*m reſolvitur, nonnulli* ☉ *in* ▽ *communi coquunt, &* ⊖ *inde extractum, ut prius deſtillant.*

Alii ⊖ extractum cum ∿u illo priori miſcent, aliquandiu digerunt & deinde cum bolo & ſim. ☊gando, totam ſalis ſubſtantiam in ∿m tranſire faciunt. Croll. *Senn, in Inſt. l.5. p.3. c.5. Beguin. Agricola.*

N. 3. *Impaſtatur Sal ne fluat, quippe ſi fluxerit, vix* ∿ *aſcendet.*

N. 4. *Alii.*

℞. O uſt. part. ij. ⊖ p. iij. ☊gantque, verum ∿m ⊖ purum hac ratione acquiri non videtur veriſimile, imò in examine conſtat, ejusmodi

∽ vim ſuam ab O potius obtinere, quam à ⊖.

Vires. *Diureticus eſt & Lithontripticus, tartareamq; mucilaginem potenter reſolvit, unde utiliter adhiberi ſolet in obſtructionibus, Epatis, Lienis, &c. in Hydrope, Ictero. Extinguit ſitim mirabiliter, abſumit corrodendo & ſine dolore, quicquid in vulneribus aut affectionibus alijs putredine corruptum eſt. Mixtum cũ* ooo *Terebinth. Cera, Camomill. Verbaſc. & ſim. dolores podagricos ſedat, tophos diſcutit, &c. Sanat quoq; membrorum contracturam ac aridurem.*

N. *Ad eundem modum eliciuntur &* ∽ *ex ſalibus artificialibus vegetabilium, quorum vires licet ex plantis ſuis aliquo modo conjecturari poſſint, (e.gr. ex ſale abſynthij elicitur* ∽ *ſtomachicus, &c.) Attamen* ∽ *vegetabilium in genere omnes ſunt acidi, inſtar* ∽ ⊖*is com. incidunt, reſolvunt, &c.*

2. ∽ *Salis compoſitus.*

℞. ⦶ puriſs. & ⊖. decrepit. (vel fuſi) ã M. cum dupla vel tripla quantitate, [alii quadrupla,] argillæ ſiccæ, & exinde more ſolito △ nudo ∽m provoca.

℞. Hujus ∽ ℔. i. ⊖is fuſi ℥iv. digere aliquandiu, ut nimirum ⊖ adjectum ſolvi poſſit; & protinus per σm deſtilla. Augebis hac ratione ∽m & fortiorem reddes, quem eodem plane modo, cum novo ⊖ fuſo, eadem quantitate ſumpto, pro libitu toties augebis, quoties placuerit. Abſtrahe ab hoc ∽u phlegma, & deinceps eundem rectifica qer σm. *Untzer. Agricola.*

Vires. *Maximarum eſt virium in Hydrope, intrinſecus & extrinſecus adhibitus, confert iiſdem in fiſtuloſis vulneribus.*

3. *Spiritus* ⊖. *viridis.*

℞. Fragmenta laterum, indantur ollæ, ignianturque in fornace calcaria; ollæ huic alia ſuperpoſita ſit olla, ſale aliquatenus adimpleta, quod ubi vi caloris liquefactum fuerit, pertunde fundum ollæ ſuperioris, ut ſal fuſum in ignita defluat laterum fragmẽta, cumque iiſdem miſceatur. Ex his igitur ⌣getur ∽ per σm ut moris. *Sennert. Inſtitut.*

N. *Idem perfici poteſt ſi ſale in cella liquefacto fragmẽta laterum ignita imbuantur.*

4. *Spiritus* ⊖ *corallatus.*

℞. Sal comm. ℔. iij. vel iv.
Corallor. tenuiſs. tritor. ℔. i. M. lævigando ſuper porphyr. poſtea igne deſtilla vehementiſſimo in excipulũ capaciſs. & ∽m ſalis accipies una cum ∽u corallorum.

N. *Addere potes & ſabulum, ut fuſio impediatur.*

Vires. *In affectibus cordis, palpitatione ſc. & ſim. maximarum eſt virium.*

Doſis ℈ß.

5. *Spiritus Salis dulcis.*

℞. ∽ ⊖is optimè dephlegmati 🜅 opt. ã M. ⌣glentur ter vel quater, ſic unientur inſeparabiliter & dulceſcent.

N. 1. *Ean-*

N. 1. *Eandem dulcedinem conſequi poteris, ſi vel 🜊, vel °o° ♀i, vel feces vini ab initio ∿lationis cum ⊖ commiſcueris.*

N. 2. *Exuitur quoq; ∿s ⊖ vi corrodente, ac velut matureſcit, dulceſcitve ſi dephlegmatus vaſe firmiſſimè clauſo trimeſtris ſpacio in ⊸ſ͞ebus continuo atq; æquali calore tepentibus [qualis eſt ☉is aſtivus] digeritur.*

Vires. *Egregium præſervativum eſt in peſte, arcet enim omnem putredinem. Ventriculum cum viſceribus reliquis in optima conſervat diſpoſitione.*

Solvit corallia, &c. quin imo & ☉lis tincturam extrahit. *vide ▽ temperatam Baſilij in 🜊 1, 4. claſ. 2.*

Uſus. *Cum ſacchāro cando in formam Electuarij miſceri, ſingulisq; diebus jejuno ventriculo aſſumi poterit. Hartm. in pract. loc. de peſt. Senn. in Inſt. Tentz. Gluckrabt, &c.*

6. Aliter.

℞. Sal fuſum, ſolve in ▽ pluvia deſtillata, filtra, inſpiſſa, ac repone ad cryſtalliſandum: Cryſtallos hos exemptos vicibusque aliquot, (10) uti dictum ſolutos & cryſtalliſatos, (ſic dulceſcent) imbibe cum 🜊, formaq; globulos cum argilla, deſtillaque ut moris, eſt.

Vires. *Præter virtutes jam deſcriptas, inſigne exhibet menſtruum ex rob ferè omnibus tincturas extrahere idoneum: inſuper Herniam carnoſam conſumit, ſi quotidie ter illinatur, maneq; ac veſperi ejus gutt. x. aſſumantur, Agricola.*

7. ∿ ⊖ dulcis compoſitus.

℞. ∿ ⊖ compoſiti ac Alcohol Vini ã M. ac uni circulando, cohobandoque.

Vires. *Adeo reſiſtit ſiti, ut Hydropici uſu illius aliquandiu à ſiti liberi reddantur, prodeſt etiam Ictericis, Lumbricos potenter expellit, extrinſecus lenit podagram ſi caute illinatur, imo, quicquid de Ol. ſpiritu vé ⊖is apud Paracelſum, aliosq; modernos Authores legitur, id ipſum huic potiſſimum adſcribendum eſt.*

Doſis g. 6. ad ℈ß. in vino vel alio Liquore. Hartmann. in Croll. Tentzel. Untzer.

8. Spiritus ⊖is 🜖lati diureticus.

Fit ex leviter calcinati 🜖li & ⊖ toſti partibus æqualibus cum bolo vel 🜃 figulinâ globulis confectis, (meo damno expertus 🜖lum his non ſufficere ad cohibendum fluxum, fixitatemque materię) more vero communi ∿us evocatur, qui poſtea per rectificationem à phlegmate liberatur.

Doſis gutt. vj. matutino tempore cum brodio decoctionis petroſel. Ex communicatione G. Horſtij habuit S. Cloß.

9. Spiritus Eſſentialis.

℞. Salis Hallenſis ad albedinem calcinati (qui hac in operâ reliquis præfertur) ℥ij. Imbibatur °o° ⊖ mar. vel montan. ad conſiſtentiam pultis liquidioris, fiat clauſo vaſe digeſtio, quousque ∿us

 cum

cum ⊖ calcinato unitus ſiccatusque ſit, affunde alium imbibendo deſiccãdoque toties, dum ſal ulteriorem proprii ſui 🝉us incorporationem recuſet, & ex colore aureò odoreque ſuavi dignoſcas, ꝗationis tempus inſtare, quam ſi per 🝭 inſtituas, exibunt fumi albiſſimi, qui in aquam convertuntur & rectificatione opus habent.

Vires. *Dicitur ex ☉ tincturam abſque corp. dilaceratione allicere. Eſt inſuper remedium ſiſtendis in momento Vomitibus dicatum & certum, idq́ʒ indifferenter & in omnibus morbis.*

Doſis gutt. 3. in Syrupo, juſculo vel vino.

Ex commun. S. Cloßei.

10. Spiritus ⊖ dulcis ☉em ſolvens.

Extinguantur fragmenta laterum 5. aut 6. vicibus in 🝆 ⊖, poſtea deſtillentur, prodibit 🝉us ſubacidus, qui in volâ ☉is folia & margaritas ſolvere creditur. 2. Flos Salis ſive cryſtalli ⊖ dulces collo 🝭 poſt deſtillationem affixi, longoque tempore cum 🜅 digeſti idem efficiunt. 3. Solus 🝉us ⊖ vi circulationis diutinæ caudam ſuam devorat, id eſt acredinem ſuam innato ſuo balſamo dulcificat. 4. Idem cum 🝉u ardente ♄ni mixtus aliud menſtruum dulce præbet ☉is ſolutivum. 5. ex ſpiritu Roris Majalis & ſale calcinato fit alia Aqua ſolutiva dulcificata lõgâ digeſtionum & irrorationum ſerie, quæ ☉em in liquorem volatilem potabilemque evehit.

Ex communicatione ejusdem.

11. Cryſtalli ⊖is dulces, ſeu ſpiritus ⊖ coagulatus.

F. 🝭 terrea, ampla & fortis, quæ in ſuperiori vẽtris capacitate fiſtulam habeat in medium 🝭æ corpus pone deſinentem. Huic 🝭æ impone ⊖. commun. vel quod melius Hiſpan. ſeu marini ℔. iij. vel iv. Receptaculumque adaptà capaciſſimum, cui ſi libet ▽m infundere licet; adde △ per gradus, donec ⊖ fluat, tum per fiſtulam guttula una vel altera ▽æ frigidæ immittatur, ut (fiſtulæ orificio ſtatim obſtructo,) in 🝭 ſpirituum copia mediante humiditate elevetur, inque receptaculum propellatur. continua hoc ipſum, donec ⊖ in 🝉m ferè ſit redactum. Dephlegmetur dein ꝗatum, evaporetque humiditas; reliquum exponatur ad cryſtalliſandum, ſ.a. ſic cryſtalli colligi poſſunt Sacchari dulcedinem referentes, ſolubileſque per deliquium.

Vires. *Sudorificum eſt. Hydropicorumq́ʒ ſitim non minus ac 🝉 ille ſalis dulcis compoſitus arcet; quippe nihil aliud eſt quam 🝉 Salis coagulatus, unde quoq́ʒ eſſentialem humiditatem, quæ multum in Hydropicis exhauritur, maximopere adjuvat, ventriculumq́ʒ ac viſcera reliqua confortat, malignitatem in peſte, peſtilentialibusq́ʒ febribus potenter diſcutit.*

Doſis

Doſis gr. 5.6.7. ad 20.

N. 1. *Si ad ⊖is exiccat. ℔ j. addideris carbonum pulveriſat. ℔. ij. optimeq; miſcueris, ex ℔ j. ⊖ accipies Spiritus ℔. ſ. Hartm. in Croll. Kesler. 4. cent. 79. Agricola.*

N.2. *Cryſtalli hi cum ☉ impregnati nobiliſſimum exhibent confortativum. Fitq; ſi Cryſtallorum p. 6. cum ☉ foliat p. 1. aliquot 🝮as in 🜊 ſub tegula reverberantur, Agricola.*

N.3. *Keslerus docet & follem adhibere, cujus rei gratia 🝭m habere duplicem tubulum oportet, alterum frigidæ immittendæ, alterum follis intromittendo inſervientem.*

12. *Flores ⊖is.*

Quemadmodum in ſuccini deſtillatione flores, ſalis volatilis titulo elevantur, parietibusque ac collo 🝭æ adhæreſcunt: ita & ☡gatione ♒ oleivè ſalis, tandem △is vehementia flores aſcendunt, quos collige.

Uſus horum varius eſt, ad craſſum phlegma incidendum, corruptosq; humores à putredine vindicandos.

N.1. *Sunt qui cum ✳ ſublimant, verum decipiuntur, ſi flores ſalis ſimplices inde ſibi imaginantur.*

N.2. *Fiunt etiam flores ſalis, ſi in rectificatione ♒ ac olei Salis id quod reſiduum fuerit, fortiori △ ſublimes.*

N.3. *Si ☡glatio facta ſit cum O, ☉m aëri aliquandiu expoſitum, ac iterum ☡gationi ſubjectum, plus olei ac florum ſuppeditabit, poteſt hoc aliquoties repeti.*

13. *Alius ♒ ſeu ∴ ⊖ unde Cryſtalli dulces.*

℞. ⊖ marini crebris ſolutionibus [in ▽ pluvial. vel fontis deſtillata] filtrationibus & coagulationibus optimè purificati, ℔. vi. adjice diſſolventis ⊕lati & melliflui ex vegetabili & animali parati, (i.e. 🜊i ex melle facti,) q ſ. præmiſſa digeſtione deſtilla gradatim ac cautè, ex 🝭 terrea vel vitrea, luto probè munita in receptaculum capaciſs. Sic elicies ♒ aqueos ſulphureos ac ⊕latos, dulces acidosque, qui firmiſſimè ſali reconditi inhærent, [gradatim ac cautè ☡gatio hæc peragenda eſt. Oportet enim vas incandeſcat, purpureo tamen non claro colore, ne ſcil. ⊖ fluat, & in hoc gradu immorari decet ♂ ℘8] poſt ♒ nebuloſos, [in quibus primum Ens metallorum reſolutũ eſt,] exhauſtos, tandem ad collum recipientis ſublimabitur 🜃 foliata inſtar nivis albiſſima, vel etiam flava, [qui ☿ aut ♀r philoſophorum nuncupatur.] ♒m deſtillatum, ut & 🜃m conjunge, abſtraheque phlegma ſolummodo inſipidum VB calore lentiſs. reliquum repone ad cryſtalliſandum ſ.a. Et hoc repete, donec nulli amplius cryſtalli concreſcant, & id quod extillat aciditatem ſapiat. Tunc ab opere deſiſtendum, & in fundo cucurbitæ quærendum verum ⦶is ∴ vitriolatum.

Vires. *Cryſtalli hi, etſi ſapore dulces, ad-*

admiranda tamen ſint virtutis, adeo ut vel per ſe ſeorſim, vel cum oleo ſuo debita proportione permixti, verum ſint Solis menſtruum ac diſſolvens, quod proprietates ejus ac virtutes vitales, vegetantesq; locupletat & exacuit.

14. 🝆 ⊖is rubrum.

℞. Sal fuſum ✚o ſufficienter imprægnatum, miſce cum ſilicibus groſsè contuſis & deſtilla ex 🝭 per ∴m, prodibit primo ∽ flavus, poſtea 🝆 rubrum.

N. *Impragnatio illa fit ut moris.*

Nimirum:

⊖ fuſo ſuperfunde 🜹, & abſtrahe per ∴m: iterum ſuperfunde novum 🜹, & rurſum abſtrahe, hoc toties repetendo, donec materia optimè ſit putrefacta & nigra.

IV. EXTRACTIO:

Unde

Tinctura Salis.

℞. Salis calcinati q. v. ſolve in ▽ ſtill. & coagula, idque repete tantiſper, donec Sal purum ſine fecibus dulce reddatur.

Hinc

℞. Hujus p. ij. ⊖ uſti part. 1. deſtilla △e nudo paulatim, donec ∽ omnes propulſi ſint, ∽m hunc rectifica vicibus aliquot (4.) Dein ex ⊙ Sal cum ▽ deſtillata elicito, idque optimè ſolutionibus ac coagulationibus purificatum, calcina in phiola ad rubedinem, (fit ſpacio ⊠.) Huic demum ſuperfunde ∽m priorem, digere & elicies Tincturam rubicundam, quæ nec recuſat per 🝭m propelli.

Vires. *Sudorificum ac diureticum eſt inſigne, tartareas mucilagines incidit, putredini omnigenæ reſiſtit, corroborat itaque Balſamum nativum, adeoq; uſus præcipui eſt in peſte, febribus, hydrope, calculo, (atterit nimirum,) obſtructione Epatis, Lienis, &c. Quinimo & ſanguinem mundificat, unde maximè prodeſt in cutis pruritu, doloribus arthriticis, & ſimil.*

Doſis à ℈j, ad ʒj.

CAPUT XXII.

De Sale foſſili, ſeu Sale Gemmæ & Indo.

SAl Gemmæ ſalis communis genus eſt, quod in fodinis lapidum frangitur, ſpecieque Cryſtallorum ſplendens eruitur, unde gemmeum, à gemmis ob colorem nuncupatur, dicitur alias Sal foſſile. Germ. Steinſaltz.

Vires. *Hoc etſi eaſdem vires cum ſale communi obtineat, ſubſtituiq; eidem queat, rarioris tamen uſus eſt in praxi Medica; crebrioris in Chymica, ubi in ſolutionibus Metallorum Sali communi antecellit. Commendatur tamen peculiariter Foreſti experientia ad ſtercora dura eliquanda, adeoq; ad coli-*

ca tormina arcenda intus & extus l. 21. 5.

Præparata.

Omnes præparationes ſubire aptum eſt, quas ⊖. Attamen præcipua quæ ex illo in uſum veniunt.

Sunt

1. *Spiritus Salis gemmæ, Spiritus ♉ fuſibilis ☿ialis.*

Fit eodem modo, quo ∽ ⊖is. Nimirum, ♉ miſcetur cum triplo argillæ vel ſabuli, &c. ⌒gaturq; per ☽m igne nudo.

2. *Balſamus Salis gemmæ, ſeu Liquor.*

℞. ♉ ℔.ij. fluat ad △, & poſtea ſolvatur in ▽ pluv. deſtill. Filtretur coaguleturque. Has operationes liquefactionis, ſcil. ſolutionis, filtrationis & coagulationis tantiſper repete, donec ♉ ad ſummam ſubtilitatem fuerit perductum, quod inde cognoſcitur, quando ejus particula ad candelam admota, ſtatim liqueſcit.

Vires. *Arcanum ſummum eſt in rupturis, intus & extus adhibitum.*

Intra corpus dantur quotidie guttæ aliquot (ʒ 4 5.) cum Extract. conſolidæ.

Extus fiat illitus, Hartm. in pract.

N. *Mentio quoq; apud Veteres fit Salis Indi, de quo ambigitur, quid propriè ſit. Sunt nimirum, qui contendunt non eſſe Salis genus, ſed Saccharum, ſalis nomine inſignitum (ob ſimilitudinem quàm cum ſale habeat.) Verum enim verò rectius ſentire videntur, qui id peculiare genus ſalis foſſilis faciunt, ejusq; loco, cum raro vel nunquam in noſtras regiones tranſportetur, Salgemmeum recipiunt. E. g. in Pilulis de Lapide Lazuli, & ſimil.*

Cap. XXIII.

De Sale Nitri.

SAl Nitrum eſt Sal Sulphureum, ſeu φλόγιον, ſalſo-amarum ex terra pingui excoctum.

N. *Etſi præter Nitrum antiquorum quod planè nobis incognitum eſt, triplex dari poſſit. Nimirum 1. Quod ex terra extrahitur. 2 Quod muris lapideis adhæreſcit. Et 3. quod ſcopulis ſeu rupibus adnaſcitur: Attamen Officinis noſtris, non niſi unicum uſitatum eſt. Primum videlicet, idq; excoquitur ex terris deſertis ac pinguibus, ſive pinguedo illa à terra Archæo ſit immiſſa, ſive aliunde introducta. Introducitur enim e.g. urinis atque excrementis animalium ac columbarum.*

Chymicis dicitur Cerberus Chymicus, Sal infernalis, Sal ♀reus, Hermes, Baurach, Algali, Sal Anderonæ, Anatron, Cabalatar, &c. Baſilio, Serpens terrenus. German. Salpeter/ Salniter.

El-

Eligēdum nitrum eſt cryſtallinum, purum. Tanto autem purius cenſetur, quanto minus ſalis communis particeps fuerit, participationem hanc experiri licet φλογώσει.

Nimirum:

Mitte ⦶ in carbonem ignitum, ſi omne avolaverit, purum judicatur, & è contra, ſin aliquid remanſerit, quantum remanſit, tantum de ſale communi participare æſtimatur.

Vires. *De Nitri qualitatibus primis haut parum controvertitur: Sunt enim qui calidum, ſunt & qui frigidum id aſtiment.*

Cæteras Nitri vires: quod attinet, vim habet putredini reſiſtendi, ſitim ac æſtum compeſcendi, Tartaream ſaburram incidendi, coagulatos ſanguinis grumos reſolvendi, dolores mitigandi, (id quod præcipuè lapidi Prunellæ adſcribitur.)

Hinc

Uſus ejus tàm internus, quam externus vulgatiſſimus eſt.

Internè ſolvitur in potulentis ac præcipuè in ▽ fontan. (ʒ j. vel ʒ1ß. in mēſur. 1.) exhibeturq́ in febribus ardentibus putridis, præcipuè in febri illa Ungarica dicta, in pleureſi, peripneumonia, in calculo renum & veſicæ, in obſtructionibus epatis ac meſaræi.

N. *Ubi alvus nimis laxa fuerit, vel vētriculus debilis, ejus uſus non ita proficuus erit.*

Externè communiſſimus ejus uſus eſt in inflammatione faucium & angina (ubi in gargariſmis ſolvi ſolet:) in topicis anodynis ac refrigerantibus, ubi præcipuè ſolvitur in liquore appropriato & imponitur cum linteo: in combuſtionibus, ubi ſimili modo applicatur.

Doſis eadem quæ lapidis Prunellæ.

PRÆPARATIONES.

Præcipuæ ſunt,

1. Purificatio. 2. Calcinatio ac Fixatio. 3. Deſtillatio. 4. Extractio.

PURIFICATIO

Unde

Nitrum Cryſtalliſatum, ſeu Cryſtalli Nitri.

Nitrum cryſtalliſatum quando ſimpliciter præſcribitur, nihil aliud intelligi ſolet, quam Nitrum ſine calcinatione, ſola ſolutione ac cryſtalliſatione purificatum. Solvitur autem in ▽ communi, cryſtalliſaturque ſ.a. ut moris.

Depuratio ⦶.

Præter eam quæ à Keslero art. 61. centur. 1. deſcribitur, fit quoque, ſi ℔. xv. ⦶ in menſur. unā aq. comm. ſolvas in cacabo æneo ſuper △ lignorum per dimidiam horam, ſi probè ſolutum eſt, remove ab △, & ſenſim per vices inſtilla ℥ iv. aut circiter ✢, tege cacabum pluribus linteis, & ſine concreſcere in diem alteram.

Ex S. Cloſ.

II. CAL-

II. CALCINATIO.

Unde

1. Lapis Prunellæ, Nitrum tabulatum, ſeu præparatum, fixum, anodynum ſeu cryſtallum minerale.

℞. ⊖. puri q.v. fundatur in ✠bulo, ſuperinjice aliquid 🜍 puri (melius eſt flor. 🜍.) quod ubi deflagraverit iterum aliquid 🜍is immitte, idque repete, donec ſuper ⦶ ℥j. injeceris ʒß. ad ʒj. & ⦶ planè purum fiat, tum effunde; & hic eſt lapis prunellę vulgaris.

Nitrum hoc modo præparatum ſi qua impuritates contraxit, purificari poteſt ſolutione & cryſtalliſatione, ut ſupra dictum.

N. *Præſtat* 🜄*m roſarum pro ſolvente adhibere.*

Vires. *Vires ac Doſis eadem quæ Nitri, imo quæ ſupra de Nitro dicta ſunt, de lapide hoc prunellæ potiſſimum intelligi debent.*

N. *Doſis, Hartm. in practic. miſcet hujus* ⦶*i præparati* ℥*j. cum menſur. 1. Liquœris, ſeu* 🜄*æ pro potu febricitãtium. Ego vix* ℈*iv. tranſcendo, nimirum aliquantulum debilitat ventriculum, unde & alvi fluxus concitare nonnunquam ſolet, aliàs à* ʒß. *ad* ʒ*j. propinari ſine noxa poteſt, præcipuè autem cum Saccharo, quo amaror mitigatur. vide Sennert. Inſtitut. Beguin. lib. 2. c. 11. Quercetan. in Pharmacop. reſt. & Alexicac. &c.*

2. Nitrum fixum, aliud.

℞. ⦶ pur. ℔.iij. ♆ ℔.iv. M. & cementa ☿ 5. vel 6. dein extrahe ⦶ affundendo 🜄m calidam, filtrando & filtraturam inſpiſſando.

N. *Prima Cryſtallizatio* ⦶ *optima cenſenda eſt, continet enim nitrum purius & magis inflammabile, ſecunda, quæ fit per evaporationem ejuſdem aquæ uſq; ad medias, minus ſincera eſt, &* ⊖ *fixi particeps.*

3. Aliter.

℞. ⦶ q.v. affunde 🜩um ⊡æ, deſtillaque ſenſim. tandem adde 🜂m auctiorem ut fluat; Labores hos repete aliquoties, (5. ad minimum,) ſemper novum 🜩m affundendo.

N. 1. *Alÿ pro* 🜩*u* ⊡*æ ſubſtituunt* 🜩*m* 🜍*is.*

N. 2. *Nonnulli Nitrum levigatum impaſtant cum albumine ovi, exiccantq; ad* 🜂*m, tandem augent* 🜂*m ut Nitrũ fluat: hinc effundunt.*

Vires. *Metalla reddit malleabilia.*

4. Cryſtallum minerale ſaccharatum.

Fit, ſi Cryſtallo minerali in 🜄 roſarum ſoluto Sacchari ana miſceatur, idque fit propterea ne ſcil. urinoſus ſapor moleſtiam pariat. *Fel. VVirtzius 4. Chirurg. c. 4. pro arcano habet in hæmorrhagia vulnerum.*

5. Nitrum perlatum.

℞. ⦶i ⛤ ſolut. part. iij. vel iv. ſal perlar. itidem in ⛤ ſolut. p. ij. vel ana conjunge, coagulaque evaporando,

ac repone in frigido loco ad cryſtalliſandum.

Uſus. *Egregium eſt cordiale & mitigat ſimul aſtum febrilem.*

6. Nitrum corollatum.

Fit eodem modo ex ſale ſcil. corallorum & ⦶ an.

Vires. *Uſu idem eſt cum priori in febribus & virium reſtauratione.*

7. Nitrum ſaturniſatum.

Fit eodem modo, nimirum, ex Saccharo ♄i & ⦶ puro, ſeu lapide prunellæ.

Vires. *Confert aſthmaticis.*

Doſis g. 6. vel 7. in ▽ aliqua convenienti.

N. *Si cuipiam lubet nitrum vel lapidem Prunellæ tingere, ſolvat tincturam roſarum, violarum, ſantali ſl. Tunica, & ſim. in appropriata aqua, in qua nitrum ſit ſolutum, reponaturq; ad cryſtalliſationem: Eodem modo & Saccharatum cryſtallinum tingi poteſt.*

Cryſtalli ⦶ ſive Draco fortificatus.

Digere nitrum depuratiſſimum in ⁓u⦶; ut illius ſolvat quantum poterit, abſtrahe, egredietur phlegma, alium ⁓um ſuffunde, digere, ⁓a, donec tàm acer exeat, uti affuſus fuit, tùm ſatis Draconem imprægnaſti, liquorem in ⁓ reſidem pone in cella ut lapilleſcat, hos lapillos in aq. ſolve & denuò in Cryſtallos coge.

Ex commun. S Cloſſ.

Vires. *Quas materias expellunt hi cryſtalli, ſudores, ſedes & Urinas movent. Doſis ℈j. in aqu. appropr.*

Terra foliata ⦶ S. Cloſſ.

Candefac ⦶ in ✝ & per vices injice carbonem vivum, ut ⦶ inardeſcat, continua donec flagrare deſinat, quod reſtitat ſolvatur in ⁂, filtretur, coaguletur, idque ter cum novo ⁂ repetatur. Tandem ſolvatur in 🜄, qui poſtmodum ⁓etur. In fundo erit Terra Talcoſa nitri fuſilis inſtar ceræ.

Vires. *Obſtructum Meſenterum & lienem liberat, ſuaviterq; repurgat, extractis Rhabarb. & ſena commodè additur ad virtutes eorum augendas.*

Doſis ʒß in dicto radic. aperitivarum.

Nitrum ⦵⁓um, ſeu Sal dulcis Holſatib. Panacea duplicata.

Arcanum duplicatum.

Nihil eſt aliud quam ⊖ ex ⊙ 🜄 (ex ⦶ & ⦵.an.) extractum, crebriſque ſolutionib. & coagulationibus ita depuratum, ut candidiſſimum exiſtat. Hæc ſubtiliſſimè pulveriſatum, & cucurbitæ lutatæ impoſitum, calcinatur ita ut liquefiat. Melioris liquefactionis ergo aliquota pars ⦶i additur.

N. 1. *Laborem hunc interdum 2. & 3. vice repetere convenit.*

N. 2. *Si vice tertia repetitio iteranda ſit, expedit prius materiam ſolutione ac coagulatione à fecibus depurare.*

N. 3. *Alij liquefactionis ergo ℞. Lap. Prunellæ p 1. ad ⊖ i illius p. 2.*

Communicata mihi fuit hac deſcriptio

ſtio diverſis è locis & præ aliys ex illuſtr. aula Holſatiæ. Gottorp. unde & nomen illis in locis obtinuit.

Vires. *De viribus ita ad me Cl. D. D. Ioel Langelot ſcribit: Mille experimentis ſalis hujus efficaciam Aula noſtra comprobavit in Melancholicis affectibus, febrib. quibuscunq; continuis & intermittentibus, calculo, ſcorbuto, &c. Quin & ſomnum conciliaſſe, præſertim in Melancholicis non ſemel notavimus.*

Doſ. à ℈j. ad ℈ij. Conſtitit illuſtriß. noſtro deſcriptio quingentis imperialibus. Libras aliquot quotannis abſumimus. Mynſichtus hic accepit, qui illud ſub nomine Arcani duplicati venditat.

Ad ſalis illius part. 7. Calcis ☉ rite præparatæ p. 1. addimus.

Sal cachecticum Chalibeatum.

℞. 🜔is illius puri (ex ☉ ▽F) p. ij.
🜔 prunellæ p. 1.

1. Fluat 🜔 prunellæ in ✝bulo, hinc ſuperinjice animam ♂is (ſive illa liquida ſit, ſive in forma pulveris) ſic rubeſcet. Si ſatis imprægnatum ac rubeum videatur, conterendo admiſce 🜔 illud ☉i, fiatq; pulvis ſubtiliſſimus. Hunc inde cucurbitæ vitreæ, da △ arenæ gradatim, tandemq; fluat inſtar aquæ (quo diutius, eò melius.) Deniq; fracto vitro exime lapidē rubicundū.

Uires ac Uſus: *Summè conducit (ut & Sal Holſatiæ) in appetitu proſtrato, cachexia, febribus, nephritide, catarrhis, ſcorbuto, lue gall. contractura, paralyſi, & ubicunq; ſanguinis emendatione opus eſt. Somnum inducit & alia præſtat quamplurima, idq; ut plurimum inſenſibili transſpiratione, nonnunquam ſudore ſine moleſtia, aliys blādum movet vomitum, ſed raro, aliys leniter alvum ciet.*

Doſ. à g. 6. ad ℈j. in liquore appropr. Ex commun. Amici Hamburg.

III. SUBLIMATIO.

Unde

Flores 🜕i.

℞. 🜕i, 🜔is, an. ℔. 1. fluant. Hinc ſuperinjice carbones ignitas ac ſuperimpone fictile inverſum rite adaptabile. Sic exurgunt flores in futile ſuperius ſuperius panno madido ob ducendum. Candidos illos flores pennula abſterge & ſerva. Facile liqueſcunt in aqua.

Vires. *Efficax eſt medicina in febri tertiana, aliysq; æſtibus. Ioel Langel.*

N. 1. *Butyrum candidum purgativum ex liquore 🜕 & ſalis 🜍 vide in Myrothec. Fabri p. 330.*

N. 2. *Arcanum 🜕 per calcinat. 3 ♂ cum ♀ro & ſolutionem cum 🜅, addi. is ſpiritu cinnamomi &c. vide in Deo dato p. 177. 178.*

IV. DESTILLATIO.

Unde

1. Spiritus Nitri.

∽ 🜕 eodem modo rectiſſimè paratur, quo ∽ 🜕is, nimirum 🜔, cum triplo aut quadruplo boli, argillævè ſiccæ, cum vel ſine formatione globulorum miſcetur, perque retortam deſtillatur.

N. *Loco argillæ recipi poteſt* ∴

2 Modus alius.

℞. 🝭m in ſuperiore ventris capacitate tubulatam [præſtat habere ferream,] pone in fornacem ut tubulus emineat receptaculo adaptato capaciſſimo exactè 🝭æ annexo. Hinc candefac 🝭m ac injice ⊖ per vices, tubulumque ſtatim obtura. Sic ∽ in receptaculum irruet, ac ſubſidebit.

N. 1. *Subſidentia hac felicius ac celerius fiet, ſi receptaculo ▽ infundatur, vel linteum frigida humectatum imponatur.*

N. 2. *Si quis flores in deſtillatione elevatos ſeorſim colligere velit, habere creditur quo ☿ium figere poſſit.*

Vide & Cryſtallos ⊖ dulces.

Vires. *Reprimit ac ſedat efferveſcẽtiam ∽ Salis microcoſmici, diſcutiendo ac reſolvendo malignos, crudos, nitroſos, tartareosq; vapores: viſcera, reſerat, calorem p.n. infringit, movet inſuper & ſudorem, unde uſus ejus inſignis in colica, pleuriſi, prunella, febribus aliis, præcipuè malignis.*

Doſis ℈j. ad ℈ij. &c.

Uſus ejus tùm internus, tùm externus eſſe poteſt, v.g. in gargariſmis & ſimil. In colica miſcetur cum an. 🜅 ut fiat mixtura ℈ij. ad ʒj. quæ in hauſtu ▽æ fontanæ exhibetur: Illini quoque poteſt umbilico cum 🝆 Nuciſtæ ac tantillo Zibettæ.

3. Alius modus Kesleri.

℞. Aluminis uſti & ⦶, ã M. ac deſtilla per 🝭m. *1. cent. 56.*

4. Alius ejusdem cum ♀̇.

℞. ⦶ puri q. pl. impone 🝭æ tubulatæ cum receptaculo capaciſſ. aliquota parte ▽æ adimpleto, da △m ut fluat ⦶o, poſtea fluenti ſuper injice per tubulum parum ♀̇is puri, claudeque orificium, &c. hanc injectionem ♀̇is repete, donec ⦶ conſumptum ſit, ſic prodibit liquor ſeu ∽ ⦶, inſtar butyri ℥ ij: ∽m hunc ⦶, dephlegma ac rectifica, &c. Materia in 🝭 relicta ſuppeditat ⦶ fixum.

5. Spiritus ⦶i Bezoardici.

Eſt ∽ ⦶i in præparatione Bezoardici mineralis butyro affuſus, ac iterum deſtillatione in 🝗 abſtractus.

N. *Hic ſi celeriter urgeatur, extillat rubicundus commodumque menſtruum præbet ⊙ ſolvendo ac volatiliſando. Vide de ⊙.*

6. Aquæ cauſticæ, ſeu aquæ fortes.

Aquarum fortium ut & regiarum (quas dicunt) magna paſſim eſt varietas. Fiunt pro diverſitate ſcoporum è ſalibus mineralibus, ad ſcopum facientibus, 🜕, ⦶, ✳, ⊖, & ſimil. Nos brevitatis ſtudio unica ac altera deſcriptione contenti remittimus tyrones ad Authores fusè de his tractantes, ut ſunt. *Beguin. lib. 1. c. 3. Sennert. Inſt. lib. 5. part. 3 ſect. 2. c. 6. Libav. l. 2. Alchym. tr. 2. c. 27. &c.*

7. Aqua fortis communis.

℞. 🜕i

℞. ⊕-i exiccati, ℔. ij.
⦶ ℔. j.
Tere ſimul & miſce.

Deſtilla per 🝭m loricatam, △e aperto per gradus: eſt operatio horarum 12.

N. *Geber. Lib. Invent. cap. ultimo, addit & ℔ß. O. deſtillatq; in deſtillata hac ▽F. ſolvit ℔. ß. ✳. ad ▽R acquirendam.*

Vires. *Solvit* ☾ *&* ♀.

8. Aqua Regia, Stygia, Chryſulca Baſilij.

℞. ⦶ part. ij.
✳ part. ij,
Silic. contuſ. p. iij circiter.

Deſtilla per 🝭m ignitam tubulatam, *vide in* ♉. *deſtillationem* ▽*æ ſtimm.* ♀*rea.*

Vires. *Solvit* ☉ *eumq; per* ✳K *ſecum transportat, Baſil. in Clavib. Tentzel.*

N. *Uſitatiſſimus faciliimuſq; modus deſtillandi modernis eſt per cacabum ſeu ollam ferream, cui ceu alembico terreum imponunt capitellum cum roſtro, deſtillantque igne aperto in receptaculum capaciſſimum.*

9. Eadem ▽R*, alio modo deſtillata.*

℞. ⦶i per ſe q. v. & cum tribus partibus ſilicum contuſorum miſce, deſtillaque igne libero per 🝭m. Sic habes ▽m nitri: poſtea habeas 🜿 è quibus per ▽m calidam extractum ſit ſal, ut omnis acredo lixivii auferatur, hos 🜿 miſce cum ✳, ſit autem ✳ tantum, quantum antea erat ⦶. deſtillaque △ libero per 🝭m. Sic habebis ▽R.

N. *Si velis rurſum ex B. vel* 🜿*ibus per alembicationem deſtillare, fit clarior & lucidior. Tentzel.*

IV. EXTRACTIO.

Unde

Tinctura nitri.

Tinctura ⦶ ad eundem fieri poteſt modum quo ⊖is.

Vires. *Inſigne eſt corroborativum, diaphoreticum.*

Caput XXIV.

De Alumine.

ALuminis genera uſitatoria Officinæ quinque nobis exhibent.

1. Rupeum]Gallis *Allun de Roche.*] 2. Plumeū ſeu plumoſum; videatur Amiantus. 3. Sciſſile, [quod glebarum inſtar eſt & plumoſum oblongum vocatur.] 4. Zuccarinum ſive Saccharinum (ex O rupeo, albumine ovorum & aqua roſacea.) 5. Alumen catinum.

Verum ut in omnibus locis ubi Aluminis ſimpliciter mentio fit, ita & in his noſtris præparationibus, rupeum recipere fas eſt: quod nihil aliud ſcilicet eſt, quam ſalſugo terræ mineralis naturæ ſaturninæ, conſtans ex

ſpiritu acido ac ſale terreſtri cauſtico.

Triplicis autem id originis eſt vel enim 1. per ſe in venis ſuis invenitur, vel 2. ex ▽is mineralibus excoquitur, vel 3. ex terra & lapidibus aliisvè mineralibus extrahitur.

Dicitur autem Rupeum, quia ex Rupe ſeu ſaxis confici ſolet. Item, Glaciale, quia glaciei conforme eſt Græcè στυπτηρία. Arabicè Seeb ſ. Seb. Germ. Alaun.

N. 1. *Mentio apud Dioſcorid. fit quoque Aluminis rotundi & liquidi, verum cum noſtratibus minimè ea uſitata ſint, omiſimus: nec audiendi ſunt, qui liquidum Alumen faciunt materiam aluminis rupei. Vide Matthiol.*

N. 2. *Alumen catinum, propriè aluminis genus non eſt, ſed Sal ex* ⊕*bus lignorum quorundam extractum, optimeque reverberatum. Germannicè* Weid-Aſche. *Huc referri poteſt & Alumen fecum, quod paratur ex fecibus vini uſtis & albefactis.*

N. 3. *Modum alumen rupeum conficiendi, ſi quis ſcire cupit, conſulat Matthiol. Libav. in Alchym. &c.*

Vires. *Exiccat, adſtringit, incraſſat, &c.*

Uſus. *O crudi præcipuus externus eſt, [quamvis ab Empiricis & internè pro febrifugo exhiberi ſoleat,] ac inprimis in angina & columella laxata, putredine gingivarum, tumoribus pedum œdematoſis, &c.*

N. *Sunt, qui in dyſenteria O exhibent.*

PRÆPARATIONES & PRÆPARATA

1. Cryſtalliſatio ſeu Purificatio. 2. Calcinatio ſeu Uſtio. 3. Salificatio. 4. Deſtillatio. 5. Subtiliatio.

I. PURIFICATIO ſeu CRYSTALLISATIO.

Aluminis purificatio fit more vulgari, ſcil. ſolvendo, in ▽ pluv. calida, evaporandoque, donec cuticula inſuperficie appareat; hinc reponitur ad cryſtalliſandum.

N. 1. *Hanc purificationem ſi bis terve repeteveris, miteſcit acerbitas O.*

N. 2. *Libavius ſolvit in* ▣, *proceditque dicto modo, verum qui hac ratione O, purum nanciſci ſperat, fallitur, quippe Sal* ▣*æ O mini ſeſe immiſcuit.*

II. CALCINATIO ſeu USTIO.

Uſtio aluminis quoque tonſoribus notiſſima eſt.

Nimirum:

O coquitur ad △m, ut phlegma & ∽ exhalent, terraque mollis poroſa remaneat.

N. *Hæc terra idem eſt cum* ⊖ *ex* ♉*atione* ∽ *reſiduo.*

Vires. *Uſitatiſſimum eſt Alumen uſtum in vulnerum excreſcentiis carnoſis conſumendis, in putredine arcenda, &c.*

III. SALIFICATIO:

℞. O uſtum, [vel ⊖ aluminis,] coque

que in ▽,trajice per chartam; filtratura evaporet & habebis Sal fixum Ominis.

IV. DESTILLATIO.

Vnde

1. Phlegma ac Spiritus.

℞. O,puri q.v. deſtilla per ♂m in ∴ ac elicies initio l.△ phlegma.Igne poſtea fortiori, ∽ prodibit albiſſimus.

2. ∽ dulcis O.

℞. ∽O,rectifica aliquoties cum ▽ & dulcis atque jucundus evadit.

Vires. *Vſus ejus internus diureticus eſt,pellit calculum, obſtructiones Lienis aperit,aſtus in febribus compeſcit.*

Externus ejus uſus admodum proficuus eſt,in vitiis oris,inflammationibus nimirum,Aphthis,& ſim. curandis.

Doſis ℈ 4.vel 5.in vino vel alio liquore convenient.

Phlegma adhibetur ad vulnera mundificanda,adſtringenda,&c.

3. Magiſterium,ſeu ∽ Ois Magiſteriatus.

℞. O.puri q.v.impone in vitrum, aſperge aquam & repone ut diſſolvatur.

Liquorem filtratura depuratum deſtilla in ⊢ibus, ex cucurbita humili ad ſiccitatem: ſolve denuo, modo quo dictum,in liquorem,&deſtilla.Eouſque ſolutionem & ∽ationem repete, donec tota O ſubſtantia per ⚹ tranſcenderit.

Uſus. *Stypticum eſt nobile,quod vix cedit Eſſentiæ ferri,boli,ſperniola,&c.*

4. Saccharum O.

℞. O purificati q.v. deſtilla ut eliciatur phlegma, quod affunde iterum ☉,& poſtquam ☿ 24. ſteterint, denuo abſtrahe, idque vicibus aliquot (5. vel 6.) tandem phlegmate reſervato,ſolve ☉ per d.Liquor digeratur ♂ (12.) coaguleturque in ∴ ad ſiccitatem: ſic præparatum Saccharum O.

Vires. *Celebratur in pectoris morbis præſertim ex minerarum halitu contractis, qualibus Metallurgi frequenter affliguntur; Odontalgiam ſedat,gingivæ impoſitum.*

Doſis à gr.5. ad 8.

V. EXTRACTIO.

Vnde

Extractum Aluminis;

alias

Magiſterium.

℞. O crud.℔.(vi) coquatur in fictili amplo,ut evaporet phlegma.Tandem calcina ut penitus candeſcat.Hinc injiciatur in ⚹ O illud candens; Sic extrahet ⚹ Eſſentiam ſeu Magiſterium reſidente terra alba(quæ aqua ferventi abluenda & ſervanda) ⚹ illud impregnatum filtra, & abſtrahe in MB ad mellis conſiſtentiam. Tunc exponatur frigido ad cryſtalliſandum. Cryſtallos exime & ſicca pro uſu.

N. *Cryſtalli tingi poſſunt rob ſambuci pro libitu.*

Vires. *Sudorem movent, conveniuntque in ſcorbuto (ſingulis ſeptimanis ſemel*

ſemel ac iterum pro ſudore exhibiti. (*In febrib.tertianis* (*ante paroxyſmum aliquot vicibus iterato aſſumpti.*)

Doſis à g.8. ad 20.

Ex communicatione Amici Hamburg.

CAPUT XXV.

De Sale Ammoniaco.

SAl ✳ nativum à majoribus deſcriptum, ſub arenis Lybicis concreſcebat. Verum noſtratibus non niſi artificiale cognitum eſt. Quod nihil aliud eſt, quam ſal amarum factitium compoſitum, volatile, coctum ex ∴, ſale fuliginis, ⊖ commun. vel ♉, & ſimil. *Vide ſi placet modos conficiendi, apud Libav. in Alchym. & hinc apud Vntzer. in tr. de Sale.*

Dicitur & Sal armoniacum, Sal ſolare, Aquila cœleſtis, alba ☿ialis fuligo, Sal ☿ialis philoſophorum, Lapis Adir. Audix. Anacab. Alacab. Aliocab. Allocaph. Alcob. Alfol. Alfatide. Alinziadir. Aliſtiles. Alumonodig. Amizadir. Anoxadic. Azanec. Butrum. Hiſazium. Lixandram. Miſadis. Neſtudar. Nuſiadal. Nyſæ. Obac. Raal. Salmiax. Turſies. German. Salmiax.

Eligatur candidum ac purum, vel niſi ſatis nitidum fuerit, purificari poteſt. Præſtantius habetur ✳ Venetianum & Antverpianum, ex quibus tamen poſterius priori cedit.

Vires. *Internè vim habet diaphoreticam, præcipuè in febribus, maximè in febri quartana, reſiſtit putredini, &c.*

Doſis ad ℈ß.

Externè adhibetur in Gangrena carne putrida abſumenda, in Angina curanda (*in Gargariſmis.*) *Quinimo Barbitonſores aquam ſuam cœruleam, inde conficiunt ad albuginem oculorum tollendam.*

Nimirum:

✳o in pelvi ænea ▽m affundunt additoque modico ♆ ſimul optimè agitant. *Vide l.2.c.49.*

PRÆPARATIONES.

1. Purificatio, unde ✳ Cryſtalliſatum 2. Calcinatio. 3. Sublimatio; unde Flores. 4. Deſtillatio. 5. Liquatio.

I. CRYSTALLISATIO.

✳ cryſtalliſatum, nihil aliud eſt, quam ✳ modo vulgari purificatum, i.e. in ▽ ſolutum, & poſt evaporationem aliquotam cryſtalliſatum; ideoque uſus ejus cum priori idem eſt.

II. SUBLIMATIO.

Flores ✳.

℞. ✳ trit. limaturæ chalyb ā q. v. mixta diligenter ex cucurbita in ∴ ſublima; ſic relictis in fundo fecibus aſcen-

aſcendit ✳ purum, aliquota portiuncula ♂is imprægnatum.

℞. ✳ hujus, ⊖ fuſi ā M. ſublimaque denuo, ſublimationem de novo ſepties repete, ſemper ☺ rejiciendo & parem ⊖is fuſi quantitatem ſingulis vicibus admiſcendo.

Nonnulli contenti ſunt poſterioribus ſaltem ſublimationibus (ſc. cum ⊖ citra ♂ peractis) ✳ depuraſſe. Verum quia ♂ vim aperitivam ✳ inſigniter acuit, operæ precium erit, nec priorem illam ſublimationem intermittere.

Vires. *Flores hi ut operoſiores, ita & effectu præſtantiores cenſentur, quam ✳ ſola cryſtalliſatione purificatum, ideoq; felicius illorum loco adhiberi poſſunt in quartana. Tollunt quoq; perfecte cruditates ventriculi, ſi in vino abſynthiaco vel decocto ſaſſafras per aliquot ♂ continuos propinētur, ſudorq; à ſumpto Medicamento procuretur.*

Doſis g. 3, vel 4. imò ad ℈ß. & ultra. Sennert. in Inſtitut. Hartmann. in practica, loco de crudit. ventriculi. Tentzel. in Exeg.

N. *Si cum limaturâ ♂ fiat ♎atio, tunc arroditur ♂ à ſale, parumq; admodum ſeſe ſublimat; ſi vero cum batiturâ ferri non tritâ, tunc fere ſal omne aſcendit colore ex flavo rubeſcente.*

III. CALCINATIO & FIXATIO.

Figitur cum ♆, ſi anaticè (vel ♆ ♄) cum eadem mixtum △e fortiſſimo ſubito adhibito, addito quoque folle fundatur, poſtmodumque aqua eluatur.

Uſus ejus præcipuus eſt, pro liquore inde conficiendo.

IV. DESTILLATIO.

Unde

Spiritus ✳.

℞. ✳ p. I. —Erum p. IV. M. atque deſtilla ex ∴ per ☓, ſic prodit ∾ ✳. quem rectifica è cucurbita altiori.

2. Aliter.

Solve ✳ in ▽ calida, eaque potato lateres ignitos, ut ▽m illam ✳co imprægnatam penitus imbibant. Hinc deſtilla per ♋m igne arenæ, vel igne aperto.

3. Aliter.

℞. ✳ ſublimati q. v. aſperge 🜄 rectificat. ut humectetur, hinc digere vaſe clauſo in MB ut reſolvatur. Solutiones decanta, è cucurbita oblonga in MB ∾a ad dimidium: ▽ ∾tam rurſus affunde & ∾a: tandem △ auctiore omnes ſpiritus per ☓ propelle & rectifica.

Vires. *Eſt diaphoreticus, inciſivus, diureticus.*

Doſis gr. 3.

Ioh. Rhenan. Chymiotechn. l. 1.

4. Aliter.

℞. ✳ q. v. miſce cum argilla, ac exinde fac globulos, ∾laque per

☽m ut moris eſt *Clar. Dn. D. Helvic. Dieterich.*

Vires. *Hic* ✳*i* ♒ *affuſus ſolutionibus Metallicis cum* ▽F *factis, indeque per* ☓ *abſtractus, ſecum alias corroſivas aquas tranſportat. Idemq; in 4tana & obſtructionibus feliciſſimo cum ſucceſſu exhiberi poterit, ſolvit itidem calculum.*

Doſis à g. 3. ad 6. vel 10.

Extrinſecus anaticè cum ♈ *mixtus & plumaceolo loco dolenti podagrico aliquoties illitus, dolores ad miraculum reſtingit, præcipuè ſi in eo tantillum* Camphoræ *fuerit ſolutum. Sennert. Inſtitut. Hartm. prax. loc. de Arthrit. Tentzel. in Exeg.*

Spiritus ✳*i urinoſus.*

In ✳co duplex ♒us reperibilis eſt, ſcilicet Spiritus Urinæ & ⊖communis; Ille facilè elicitur vel additis cineribus anaticâ proportione, aut ♆, ⊕ fixo, ſale ♀. Modum vide pag. 159. ſecundæ partis Glauberi. Quem vero deſcribit idem author pag. 158. cum Lapide Calamin. is non ita feliciter ceſſit, fortè propter impuritatem Calaminæ, eſt enim una alterâ longe melior. Spiritus aureus ejuſdem naturæ cum ⊖ communi ſic prolicitur.

Spiritus acidus ✳*ci S. Cleſs.*

Solve ✳ in aqu. comm. ita ut aliquid inſolutum reſtitet; hac ſolutione imbibe folia plura chartæ Emporeticæ in globulos ſive pilas molles conformatæ, quas in cucurb. conjice & ex ⁂ vel reverberio clauſo propelle ſpiritum coloris aurei ſummè acidum, qui per rectificationem albeſcet.

Vires. *Spiritus hic eſt penetrans admodum & ſubtilis à commixtione ſalis volatilis* ⊡, *unde ſummè Diaphoreticus eſt & Colicam ſedat.*

Doſis gutt. 6. 8. in vino.

N. 1. *Cave ne vehementiori* △ *charta cõburatur, aliàs denigrabitur* ♒*us extillans cum putore uſtionis, ſit ergo* △ *gradualis.*

2. *Cave ne* ☿ ♒*tum addas, ut facit Querc. in Tetrade titulo de Panacæa* ♄ *ij. ſic enim prodit unà cum* ♒*u ſublium fuligo quædam* ☿ *alis, à quâ (ſi detur hic* ♒*us intra corpus) gula conſtringitur, cũ ſignis inſtantis Convulſionis, poſt abſolutam autem deſtillationem ſi detur* △ ♎*ationis, tunc combuſtâ papyro nanciſceris* ☿ *um dulcem.*

Spiritus alius fugaciſs. ✳*ci.*

℞. Calc. viv. q. v. inde Cucurbitæ in MB impoſitæ. Hinc affunde ✳cum in ▽ diſſolutum, idque paulatim & per vices, alembicum ſemper reaptádo. Quando omne ſuperfuſum fuerit, Receptaculo & Juncturis probè munitis deſtilla lentiſſimo △. Sic prodit quidem Spiritus aliquali phlegmate dilutus, ſed qui unica rectificatione dein fugaciſſimus redditur.

Uſus ejus eſt in varijs morbis. Utimur tamen præcipue in morbis capitis: Epilepſia, Apoplexia, gravitate auditus, &c. In morbis uteri: Retentione menſium, difficultate conceptionis, ſingulari

quodam inſtrumento eum applicando, cui ſi vola manus calens admovetur, ſtatim operatur. Ioel Langel.

V. LIQVATIO,
Vnde

Liquor ſeu Oleum ✻*, per deliquium.*

℞. ✻ purif.q.v. impone albuminibus ovorum coctorum, ac repone ut ſolvatur per deliquium. *Keſler.1. cap.19.*

CAP. XXVI.

De Vitriolo.

VItriolum eſt Sal minerale metallis proximum, ac præcipuè Cupro,&c. Græcè χάλκανθον, Arabicè Calcantum, Calcant, Alcalcadis. Latinè, Atramentum ſutorium, Vitriolum. German. Vitriol/Kupfferwaſſer.

Varia ſunt ejus genera, pro natura mineræ, quam in ſe continent, differentia. Præcipua autem quorum hoc tempore eſt exiſtimatio. Sunt 1.Cœruleum, Saphiri inſtar, compactum, ut Saccharum candum, tactu ſiccum, Hungaricum vocant, vel Cypreum. 2.Subviride, herbacei coloris, magis granulatum, grumoſumque inſtar ⊖ commun.paulum unctuoſum, manuique tangentis adhærens, quale Goslarienſe, Suecicum,&c. 3. Albū, in formam parvulorum panum effictum, tactu ſiccum.

Ex his itaque generibus, (niſi peculiariter monitus ſis) ſecundum elige, & ex hoc, quod plus de ♀ quam de ♂ participat, nimirum quod cultro affricatum rubeo colore inficit, cavendo tamen Vitriolum minutulum ſubcæruleum, pallidulum & aquoſum, manusque tangentis madefaciens, quod paſſim venale proſtat.

Vires. *Vitrioli uſus tantopere fructuoſus exiſtit, ut Paracelſo (in naturalibus) ac Phedroni tertia pars Medicinæ habeatur, imò totam Officinam in eo latitare perbibet. Quercetanus in Tetrad. Galeno, calfacit, ſiccat, adſtringit vehementer, conſtipat, vomitum ciet, lumbricos fugat. Extrinſecus Errhinum exhibet naribus inditum.*

PRÆPARATIONES.
Sunt

1.Purificatio. 2.Calcinatio. 3.Deſtillatio. 4.Sublimatio. 5.Præcipitatio. 6.Salificatio. 7.Extractio.

I. PVRIFICATIO.

Purificatur ⊕-m à fecibus, tum ſuperficiariis, tum exactius inhærentibus: Illud fit ſola ſolutione, filtratione ac cryſtalliſatione: Hoc interveniente inſuper digeſtione.

Hinc

1. Vitriolum album vomitivum.

Solve ⊕m album in ∇, filtra & evapora, donec quaſi cruſta ſupernatans appareat, poſtea ponas in locum frigidum, & concreſcent cryſtalli, quos poſthabitis fecibus, quæ ſubſident, exime: ∇m iterum evaporare ſines, reponesque ut antea. Hic labor penitus tertio reiteretur, coagulando ſcil. & diſſolvendo: ultimò ter eodem modo procedatur cum ∇ roſarum. Cryſtalli tandem ſupra calorem lenem exiccati, redigantur in ƶerem album.

Vires. *Eſt lene vomitivum, operaturq; feliciter in febribus, affectibus ventriculi, catarrhis, lumbricis, peſte, epilepſia, &c.*

Doſis à ℈j. ad ʒj. in Vino, Juſculo, vel alio Liquore.

N.1. ∇ *centaurij, vim ejus emeticam maximè promovet.* Croll Beguin.

N.2. *Quatuor ſunt ⊕-la vomitiva apud Chymicos ſeu Gilla. Primum fit ex ⊕-lo cæruleo diſſoluto & præcipitato cum Ol. ♀, ſeparato ♀e, filtratur ſolutio & cogitur in cryſtallos. Hæc Gilla eſt omnium vehementiſſima & aeris valdè. Altera fit ex ⊕-albo modo jam dicto, quæ ad tantam malitiam non accedit 3. eſt ⊕ ♀is aut ♂ paratum ad mentem Crollij, illi ineſt dulcedo ſtyptica, præſertim ſi bis aut ter in phlegmate O reſolvatur & rurſus coaguletur, huic minor violentia ineſt. 4. Gilla eſt omnium innocentiſſima, puerulis vomitu indigentibus dicata, quæ fit ex ⊙ ⊕-li poſt extillationem ſpirituum & olei, dictiurq; Sal ⊕-li, vide infra. Omnia hæc ⊕-la intra quadrantem horæ vomitus excitant.*

2. Vitriolum Hemetico-purgans.

℞. ⊕m Roman. [vel quodvis alíud ex tribus illis ſupra commemorátis,] q. v. pulveríſatum in loco calido, radiisvè ſolaribus in ƶerem album exicca. Poſtea ſolve in ∇ centaur. min. filtra, & in loco frigido ad cryſtalliſandum repone: Cryſtallos exiccatos (ſervato tamen colore cæruleo) ſerva in vitro probe occluſo.

Vires. *Purgat per vomitum & ſeceſſum, eximium exiſtens in febribus peſtilentibus Medicamentum.*

Doſis à gr. 20. ad 31. & plur. In liquore vel ∇ appropriata, Sala de ⊕. Gluckrahtin Beguin.

Purgatio defæcatoria.

Solve ⊕m in ∇ vel rore majali, [filtrato, vel quod melius, deſtill.] ſolutum cola, colatum colloca in digeſtionem, [per menſem] ſic ad ſuperficiem & fundum rejiciet feces, quas ſepara. Iterum ponatur in digeſtionem tamdiu, donec nullas feces amplius rejiciat.

Inſervit multis præparationibus.

Coagulum ⊕ *S. Cloſſ.*

℞ Salis ⊕-li in aqu. ſolut. filtratique, ♀ri calcinati itidem in aq. reſo-

lut.

ſut.ana part.æq. Conjunge ambas ſolutiones & coagula in lac.

Vires. *Deſiccatum purgans præbet, non ita vomitivum.*

Doſ. à ʒß. ad ℈ij. & ʒj. in febribus. Intermitt. & ad educendam Melancholiam.

Sal 🜖-li nitratum
S. Cloſ.

℞. 🜖 & 🜕 perpurgati an. ℔j.M. colloca in ollâ △ ſuſtinente, operculo ſuo munita, inter prunas ardentes per 7. aut 8. horas Quod reſtat materiæ bulliat in aq. communi ad diſſolutionem usque, filtretur, evaporet ad cuticulam, tùm in frigido cryſtallos expecta vomitorios, quorum

Doſis erit a ℈j. ad ℈ij. & ʒj. in Cachexiâ, hydrope, calculo ſuffocatione matricis, menſium retardatione.

II. CALCINATIO.

1. Vitrioli calcinatio aperta, unde Colchotar.

℞. 🜖 calcina, i.e. coque & combure in vaſe terreo, donec omni humiditate privatâ, rubeſcat.

N. *🜖-m Calcinatione hac ultra dimidiam partem pondere imminuitur.*

2. Calcinatio 🜖-i clauſa.

🜖-m crebris ſolutionibus & coagulationibus optimè depuratum, lenique calore exiccatum, pone in Matracium firmum ſigillo Herm. munitum. Matracium hoc in 🝕 calidis colloca, qui ſolis æſtivi calorem non ſuperent: ſtet ita donec per flavedinem in rubedinem inſtar ſanguinis convertatur. Labor eſt 20. ♂ ♀ circiter. *Begun.*

N. *🜖-m rara ſtratificatione ſternendum eſt, ne ſtratum illud craſſitie cultelli in dorſo denſius ſit,* [nicht dicker als ein Meſſerruck dicke /] *plura ergo Matracia, niſi incaſſum laborare volueris, habere expedit.*

Inſervit varys præparationibus.

III. DESTILLATIO.

Unde

Deſtillata aquoſiora.

1. Ros 🜖-i.

℞. 🜖-m crudum, elice rorem calore MB ferventis cucurbitæ non adeo alta adhibita.

Vires. *Valet ad ardentes capitis dolores, mitigat ſanguinem aduſtum, corroborat viſcera Sala.*

Doſis ʒij. continuatim, ad aliquot dies.

2. Aqua 🜖-i ſecunda.

Poſt extillationem roris transfer cucurbitam cum reſtante 🜖-o ad ∴m, & deſtilla, quoad ◡gari poteſt.

Vires. *Conducit ad purgandos renes, lenit corroſiones internas, ⊡m & ſudorem provocat. Inflammationem plagarum corrodentium aliquantulum calefacta ſedat, lenit & mitigat dolorem, & ad conſolidationem confert; (infuſa gutta una ac altera Ol. ♀, ut mordacior*

ſiat.) ſcabiem ſiccam mundificat, & carnem ſolidiorem efficit. Sala.

3. Phlegma ⊖-i acidum.

℞. ⊖-i cærul. q.v. deſtilla ex 🝭bus per ☓ cohobaque aliquoties, (7.) ſupra 🝎, ultima vice fortius urgendo.

N. *🜄a illa ſuavem acquirit odorem, ſi poſt ultimam ∽ationem aliquandiu calore moderato circuletur.*

Vires. *Eſt arcanum ad capitis dolorem & epilepſiam. Hartm. in Croll.*

4. Spiritus ⊖-i volatilis.

℞. ⊖-i defecat. & exiccati q.v. deſtilla gradatim per σm 🜂 nudo, ut ſimul poſt phlegma ſubſequatur ∽, quantum fieri poteſt omnes. Liquori egreſſo adde part. ij. 🜄æ pluvialis deſtillat. & in MB nova deſtillatio inſtituatur; tunc ſubtiliſſimus ∽ ⊖-i cum 🜄 elevatur, relicto acidiſſimo oleo in fundo.

N. 1. *Si volupe ſit ∽m ⊖-i volatilem purum obtinere, aufer Excipulum, dum inſtrumenta adhuc calent, ſtatimque in MB aquæ ferventis, probè adaptato alembico & recipiente parvo, cautè colloca. Videbis ſtatim volatilem ∽m in Excipulum tranſire, quem ſeorſim collectum, diligenter ſerva. Ex 6. vel 8. ℔. ⊖-i vix ℥ij. ad ſummum ℥ß. acquiri poteſt.*

N. 2. *Hæc eſt illa volatilis ⊖-i quam Theophraſtus paſſim præcipuè autem part. 3. de morb. ament. tr. 2, commendat ad Epilepſiæ curationem. Hartmann. in Croll.*

Vires. *∽ ille 🜄a pluviali immixtus ſummè penetrans eſt, & in febri Ungarica, aliisq; ardentibus febribus efficaciſſimè operari ſolet.*

Alii ∽ationem hanc ex cucurbita loricata perficiunt, octies plus minus cohobando.

Alii ad nonum uſque Alembicum fortiſſimo 🜂 pellunt, ſcil. alembico altero alteri exactè impoſito, ut in ſublimatione flor. ♁ ii fieri ſolet, qua ratione penetrantiſſimus elicitur ⊖-i ∽, ad fugandam epilepſiam præſtantisſimus. *Hartm. in Croll. Senn. Inſt. Tenzel.*

Alii addunt ⊖-o optimè purificato 🜿m, ut fiat paſta; eliciuntque per σm. 1. 🜿. 2. ⊖-i phlegma. 3. ∽m ⊖-i. Tandem ſeparant 🜿m in MB à ⊖-i phlegmate: & ∽m ⊖-i per 🝭 dephlegmant: vel phlegma cum ∽ u ab oleo fixiori per ∴ proliciunt: poſtea in 🝭 dephlegmant. *Senn. Inſtit. Tenzel. vide & ſeq.*

5. Spiritus volatilis ⊖-lis.

Solutum ⊖-lum in aq. purâ coque in lebete ferreo per 2. aut 3. horas, adjecta ℥j. aut alterâ limat. ♂tis ad libras ſingulas ſoluti ⊖-li. Remove ab 🜂 & ochra limaturæ ſeſe implicabit poſt refrigerationem, id ter repete cũ novâ limat. ſingulis vicibus 🜄 ochream ſeparando. Cryſtallos vero ⊖-li reſtantes impone σ lutatæ, dando 🜂 per gradus, usque dum vapores albi recipiens oppleant, tunc ceſſa, phlegma à ſpiritu acidulo per rectificationem in MB ſepara & ſerva. Sed parum habe-

habetur hac viâ. Quare Glauberum ſequor ſecundâ parte furnorum p. 95. verùm cum vaſa illius ſive terrea ſive ferrea, ſint poroſa, neque per ea tota ſpirituum & olei quantitas exhauriatur, ego poſt abſolutam impetuoſi phlegm. & ∽uum alborum ⸜ρatio-nem ſubſiſtere ſoleo poſt 12. horas & quod Colchotaris ſupereſt conjicio in ♉ vitream optimo luto inſtructam, admotoque eodem Recipiente phlegma & ſpiritus 1. exceptos continente, hoc opus ⸜ρandis redintegro, aperto △ cum carbone terræ ſubtus & ſupra adminiſtrato, idque per 8. ♂ ad minus continuo, imò ſi ad XII. ♂ extendi poſſet, melius foret, præſertim ſi 🜖-lum optimæ notæ fuerit, quale eſt Ungaricum, tunc enim, (nec ferè prius) ſpiritibus ſuis volatilibus ac dulcedine ſuâ totaliter privatur. Tandem ſeparatio ſpir. Volatilis ab Oleo dulci inſtituatur, ut vult Glauberus in ſecunda parte p. 10.

Vires. *Spiritus volatilis ibidem videre eſt. Olei dulcis virtutes plures quoq; ſunt: Iecur & lienem egregiè deobſtruit, valet in febribus ardentibus, doſi majore quæ ad ℈j. extenditur (propter dulcedinem) in hauſtu cerevis. figit quoq; ☿um in pulv. album fermè fixum.*

N. 1. *Si ritè operatus fueris, tunc ex* ℔ *XII.* 🜖 *Hungar.* ℔ *v. olei naneiſceris*

N. 2. *Sal Vitrioli ex hoc* ⊙ *beneficio phlegmatis elicitum pro vero ac genuino habendum eſt, reliqua ſalia, quæ poſt triduanam ⸜ρationem emunguntur, nil aliud ſunt, quàm Vitriolum reſolutum, nõdum ſuis ∽ibus acidis orbum ac privũ. Poteſt tamen inde haberi Sal ſyncerum, ſi* ⊙ *ad albedinem reverberetur, & poſtea more communi extrahatur.*

N. 3. *Habes aliam Spiritus volatilis methodum in Helmontio ſub titulo Ignis* ♀ *ii, unde Diaphor. Parac. paratur.*

6. Spiritus Vitrioli, vulgari modo deſtillatus.

℞. 🜖-i ad rubedinem calcinati, (vel ex ⸜ρatione roris & ▽æ ſecundæ reſidui) ℔. VI. vel q. v. deſtilla △e nudo ex ♉ benè lutata, in Recipiens capaciſſimum, commiſſuris exactè clauſis, adhibitoq; △ gradatim. Poſt tres ferè ☿as phlegma ſtillare incipit, quod tandem paulatim aucto △ circiter ☿ 6. vel 7. ∽ albi nebuloſique ſubſequentur. His apparentibus continuãdus erit △, paulatimq; augendus, donec nulli amplius ∽ egrediantur, quod cognoſces, ſi Receptaculum pellucidum appareat. ∽m dephlegma in MB, donec guttæ acidæ exſtillate incipiant, poſtea rectifica eundem per ♉m vitream in ⊣ere, ſic exibit ∽ clarus, in ♉ vero manet ⁰₀ rubicundum & acre.

N. *Si citra jacturam aliquam ſpirituum (in calcinatione forte evaneſcentiũ) ut & citra corroſivi olei admixtionem, (quo alias vix ∽ planè liberari poterit,) deſtillationem expetis, procedere monet Dn. D. Brendelius (in Chymia ſua ubi & rationibus id inculcare conatur,) modo qui ſequitur.*

℞. Vitrioli

℞. 🜿i opt. crud. q. v. (℔. xii.) inde σæ, Excipulo capaciſſimo firmiter connexæ, (ita tamen ut foramen in commiſſura relictum ſit, ſpiritibus volatilibus ac impetuoſis exitum concedens,) deſtilla ut moris, lentè, donec impetuoſi illi ∽ fuerint egreſſi, (id quod cognoſces, ſi collum refrigeſcat;) dein obtura firmiter foramen illud, ac auge △m, pelleque ☌ 12. (non ultra, alias ∽m inquinabis oleo corroſivo graviori.) Hinc dephlegma ac rectifica, & habes ∽m 🜿i optimum.

N. *Spiritus in calcinatione evaneſcentes vix ac ne vix opera, dicto modo, adhibita aquivalent. Ideoq; niſi ∽m quoq; volatilem expetis, vulgaris modus ſatisfacere poteſt. In quo nota tamen, nè nimium initio calcines, nec nimium △m in deſtillatione urgeas. Etenim ut in omni ferè ∽atione, ita in hac paulatim craſſius, &c. propellitur.*

Alij addunt ⊖i aliquid, ſed ∽ atũ hoc potius ▽F, quam ∽ 🜿i nomen meretur.

Vires. ∽ *🜿i eſt diureticus, diaphoreticus, incidens, attenuans, putredini reſiſtens, &c. Hinc utilis in febribus ardentibus, obſtruct. Epatis, Lienis, & Meſentery, appetitu proſtrato, &c. Quin imo cum liquore vel vino miſtus, lenit Odontalgiam. (gingivis impoſitus) prodeſt & ejus illitus in tinea capitis, alijsq; generibus ſcabiei & pruritus cum ▽ chelidon. mixtus.*

Doſis à g. 5. ad ℈ß. vel ad ℈j. in liquore, vel adhibetur in potibus quant. ſuff. ad aciditatem gratam.

7. Spiritus 🜿i dulcis, ſeu °° 🜿i dulce.

℞. 🜿i benè calcin. ℔. iij. ſuperfunde 🜊, ut benè ſupernatet; digere decantaque & affunde novum 🜊, idque quinquies vel ſexies, ſemper ☍ aliquot digerendo. Aceta illa imprægnata deſtilla, donec ∽m 🜿i tetigerit ∽andi ordo. Tunc inde in σm adjectis ſabuli puri manipulis duobus & liquor 🜿i emanans dulcem referet ſaporem. *Tenizel. Kesler, 3. cent. 27.*

Vires. *Prodeſt in calculo, tartareis morbis, catarrhis, &c.*

Doſis ℈j. in liquore conveniente.

8. Aliter.

℞. ∽ 🜿i vulgar. (rectificati,) ℔, j.
◉i 🜿i [ex quo ⊖ ſit extractum] ℥iv.

Deſtilla per σm vitream in ∴ in receptac. ſatis capax; ſic prodit ∽ ſubdulcis, quem ſi dulciorem cupis, circula cum 🜈 ☍ 4. aut 5. dein abſtrahe 🜈, ſic habes ∽m 🜿i dulcem.

N. *Dulceſcit etiam ſola circulatione cum ſuo phlegmate, vel ſi aliquoties à ſcoriis ♂ (ſemper novas ſcorias ſumendo,) ∽etur.*

9. Spiritus 🜿i Philoſophicus, vulgò Cohob. ☿ ij.

℞. ▽, qua ☿ vitæ edulcoratus eſt, evaporet leniter MB, donec apparere

rere incipiat liquor flavus & acidus. Liquor hic eſt Spir. 🜖i philoſophicus, qui per ☊m à terreſtri materia rectificari poteſt.

Vires. *Potioris eſt virtutis, quam qui vulgari modo conficitur. Medetur Febribus, Luem ♀ mitigat, Lienem & Meſeraicas ſolvit, ventriculum debilitatum, & à phlegmate craſſo infarctũ confortat, In melancholia hypochondriaca, Epilepſia, omnibusq; affectibus capitis mirè prodeſt. Extrahuntur & ejus miniſterio Tinctura mineralium, corallia & perla diſſolvuntur. [Idem acuatus* 🜊*o* ⊖, *ſolvit* ⊙*m.*

Doſis g. 3. 4. ad 8. in hauſtulo vini vel liquore convenienti. Hartman. in Croll. Keſl. l. 1. c. 26.

10. Spiritus 🜖*i* ♀*ſatus, alias Liquor Dianæ.*

℞. 🜖i Ungarici ad albed. calcin. p. ij.

♀i ad nigred. calcin. p. 1.

Pulveriſata invicem miſce & 🜄 pauliſper conſperſa, deſtilla per cucurbitam (⚹ impoſito) forti △e, cohobaque: deinde rectifica liquorem egreſſum in ∴, ſeorſim capiendo, & 🜄m. & liquorem reliquum.

Vires. *Egregias vires exhibet ad ſudandum in omnibus internis obſtructionibus, in ſanguine grumoſo, contra ſcabiem, ad mundificandam & lævigandam cutim.*

Doſis à ʒ *j. ad* ʒ *ſ. cum brodio, aut cum pauxillo vini Hiſpanici. Daturque per 3. auroras continuas ſi libet. Tentzel.*

11. Spiritus vel ▽ *aperiens Penoti.*

℞. 🜖i Ung. ad rub. calc. ℔. iv.

Silicum è fluviis collect. & optim. calcin. ℔. v.

♀i ad albed. calcin. ℔. 1.

Mixta, inque tenuiſſimum ⚴erem tuſa liqueſceſcant in cella aliquantum in liquorem, quem deſtilla ex ∴ per ⚹, cohobaque ter, 🜊atum liquorem ſingulis vicibus ⊙ in ⚴erem redacto, affundendo. Extremo per ☊m △e aperto pelle, ſic initio lento △e primũ phlegma exſtillat, poſtea verò 🜊 acidus auctiori △e elicitur. Ex ⊙o calcinato ⊖m extrahe, & cum eo [ablato prius phlegmate per B.] 🜊m acidum digere. Tandem cum argilla in paſtillos redige, atque ex ☊ △e nudo, gradibus tamen obſervatis, 🜊m alkaliſatum provoca.

Vires. *Uſus ejus inſignis eſt in obſtruct. Epatis, Lienis, Meſenterij.*

Doſis à ℈ *j ad* ʒ *ij. vel iij. in vino vel alio liquore convenienti. Hartmann. in pract. loc. de obſtruct. Epat. Sennert. Inſtitut.*

N. *Dicitur Antihydropicum Muffetti, ſummeq; celebratur in Hydrope, cujus fomitem per alvum ac urinam, ſpiritus etiam nondum alcaliſatus educit. Datur cochlear unum jejunantibus ſingulis vel alternis horis aqua appropriata injectum. Horning. in Ciſta med. Ep. 122.*

12. Spiritus ♁-i melliſatus.

℞. ♁-i Sole albificati ℔.ij. mellis cum favo, ℔.I. Miſc. exactè ac deſtilla ut moris.

Vires. *Lenit dolores Podagricos: ſi adſit inflammatio miſceatur cum ✠o, alias cum vino. Med. deſt.*

13. Spiritus Vitrioli diaphoreticus.

℞. ∽ ♁-i vulg. ℥vi. ⊖ ♀i C.C. uſt. ā ℥ij. M. in mortario vitreo digerantur aliquantulum: dein deſtilla ex ♉ in recep. capaciſs. donec omnis humiditas extillarit. ∽gato liquori adde 🜄 an. reſervaque in vaſe benè obturato.

Vires. *Purificat ſanguinem, abigitque ſcabiem ac pruritum, aperit obſtructiones, ſudorem provocat in peſte, venenis, hydrope, ictéritia, contracturis, &c. Efficax quoque eſt in mundificandis pulmonibus.*

Doſis à ℈j. ad ʒß. continuari poteſt ejus uſus ad libitum ſine periculo. Sala in Anat. Vitrioli.

SPIRITUS VITRIOLI ANTEPILEPTICI.

14. Spiritus Vitrioli Antepilepticus puerorum Hartmann.

℞. Vitrioli Ungaric. depuratiſs. ℔. iv. adde ⊡æ puerorum ſanorum recenter collect. ℔. viii. Digere vaſe clauſo aliquandiu in MB, poſtea ex eodem vaſe deſtilla ad ſiccitatem duplex phlegma, quorum primum inſigne eſt paregoricum ad dolores podagricos, aliosque ſuaviter demulcendos, alterum eſt inſigne ophthalmicum, ad quævis oculorum vitia utiliſſimum. ⊖ pulveriſat. ex ♉ valida terrea, △e nudo, ſed tamen ab initio valde lente in excipulum capax urge, prodeuntibus confeſtim ſpiritibus liquor promanat precioſiſſimus ſulphurei odoris & auſteriuſculi ſaporis, qui per ♉m ſemel atq; iterum rectificatur atque reſervatur.

Vires. *Omnem puerorum Epilepſiam radicitus tollit.*

Nimirum:

℞. ℈j. ▽ radic. Pœon. & flor. Til. an. ℥j. M. de hac mixtione exhibe in paroxyſmo [prius membris contractis & revulſis, reductis,] cochl. ß. & paulo poſt recollectis ſenſibus denuo aliquid exhibe, atque ita etiam tertio id repete, non omiſſis interea quæ cerebrum confortant, ſc. magiſt. perlar. corall. cranii humani & ſimil. *Hartm. in Croll. Senn. in Inſtit.*

N. *Fit quoq; ☍ efficax contra Epilepſiam.*

Si Sal ⊡æ in Sp. ♁-i diſſolutum per ⁘m ∽getur.

15. Spiritus antepilepticus Baſilij

℞. Virid. æris, q. v. ſuperfuſo ⚹ calido extrahe, & decanta: Liquorem per ⚹ abſtrahe. Reliquum in ▽ pluviali ſolve, filtra, coagula ad tertiæ partis remanentiam: repone in loco frigido

frigido ad cryſtalliſandum, Cryſtallos toties collige, quoties ▽a ulterius coagulata & repoſita illos dabit.

℞. Hos Cryſtallos deſtilla ex 🜬 fortiter & prodibit ▽ ſubviridis, quando incipit ſubnigra apparere ceſſa, ▽mque illam ſubviridem deinde per 🜬m deſtilla & extillabit clariſſima.

Uſus ejus non modo in Epilepſia, ſed & in calculo valde nobilis perhibetur.

Doſis ℈j. in ▽ appropriata, Pæon. Fœnic. &c. Tentzel. in Exegeſ. 1.

16. Spiritus Vitrioli antepilepticus Quercetani.

Spiritus Vitrioli viridis dictus, in Tetrade.

1. ℞. 🜖m: deſtilla ut habeas ſeorſim phlegma ac 🜍m, eaque in quantitate ſufficienti.

In phlegmate macerentur (in MB ♂ 4. vel 5.) ſemina Hyperic. & Pœon. flor. Lil. Convall. Tiliæ, Calend. Roriſmar. Hyperic. Roſar. aliquid. Ebor. C.C. cranii humani, viſci querni pro libitu, fiatque expreſſio quæ 🜄etur. 🜄ato eo imbue vitrioli recent. ℔.1. vel ij. 🜄aque in MB ac cohoba quater vel quinquies: tandem adjice 🜍m vitrioli ſervatum, 🜄aque ex cucurbita per ſerpentinas in MB fervente:

Si bene operatus fueris (inquit Quercet.) ſolus 🜍 cum virore elicietur penetrantiſſimus.

Doſis gut. 13. vel 16.

17. Spiritus Vitrioli antepilepticus Paracelſi.

℞. 🜖m Ungaric. vel Roman. elice phlegma, cohobaque toties ſuper ☉, donec eo penitus imbuatur. Tunc admiſce 🜅 opt. rectif. digere ♂m unum ac alterum vaſe clauſo, hinc deſtilla, △ nudo gradatim aucto, donec 🜍 prodierint omnes. Extillato Liquori (à fecibus ſegregato) adde ℥ ▽æ theriac. Camphoratæ, denuoque bis vel ter deſtilla.

Vires. *Exhibetur in paroxyſmo & ante paroxyſmum.*

Doſis ℈ß. cum liquore convenienti. Vide Querc. in Tetr.

18. Spiritus Vitrioli Antepilepticus compoſitus.

Videatur l. 2. c. 52. Elix. Crollij.

19. Spiritus Vitrioli coagulatus.

℞. Terram ſigillatam ſtringenſ. affunde Sp. vitrioli, ſtent in loco calido, ubi refrixerint, ſimul coagulabuntur, inque calido iterum ſolventur, &c. Hunc 🜍m coagulatum, ſi placet; inde 🜬æ vitreæ & deſtilla ex ∴, & 🜄abit Liquor minus acidus quam 🜍 vitrioli, cohoba vice tertia, & nil niſi phlegma extillabit. adeoque 🜍 vitrioli in 🜬 manet at conjunctus cũ terra ſigillata, qui in loco humido iterum liqueſcit.

N. *Alij 🜍m vitrioli cum 🜔e proprio digerunt, & hac ratione coagulationem conantur.*

29. Aliter cum Cryſtall.

⏀i.

℞. ⏀ Cryſtall. phlegm. vitrioli an ʒ vi. ſolve, ac filtra, abſtraheque 🝪ando ad ſiccitatem; dein affunde abſtractum hoc phlegma ☉o adjungendo Sp. vitrioli ℔.ß. abſtraheque in ∴, tum phlegma, tum ∽m nitri in forma vaporum rubicundorum egredienté, donec rubedo ceſſet; poſtea repone 🝪atorium cum reſtitanæ Spir. vitrioli loco frigido & coagulabitur.

N. *Quia* ⏀ *&* 🜖*m nexu non adeo amicabili uniuntur, hujus uſum nulli ſuadeo.*

DE OLEIS.

Olea hic aqueos, non pingues liquores denotant, adeoque à ſpiritib. niſi craſſitie differunt.

Sunt

1. °o° *dulce.*

℞. 🜖m purificatum, ſolve in °o° ♀i p.d. ac abſtrahe. Materiam relictam ſolve cum ∽u ⊖is, atque redige in maſſam cum cremore ♀i [vel cum Sacchato cando, aliovè Sacchari generi.] Hinc pellatur per ∽m.

Vires. *Diaphoreticum eſt inſigne, polletq; vi leniter adſtringendi.*

Doſis à gut. 1. ad 3.

N. 1. *Purum Olei ſuppeditat.*

N. 2. *Ex Metallis ſeu crudis, ſeu in calcem redactis eadē ratione per* ∽m ⊖ *ac cremorem* ♀i *Olea elici poſſunt.*

Ex commun. Experient. Dn. D. Dieteric.

2. °o° *Vitrioli rubicund.*

℞. 🜖 ad flaved. calcin. p. 1.
Silic. groſsè contuſor. p. ij.
🜄 q. ſ. ut f. pultis inſtar.

Deſtilla per ∽m, ſic rubicundum °o° prodit. *Gluckrabt.*

Uſus ejus potius eſt in Metallurgia, quam in Medicina. Poterit tamen & intrinſecus exhiberi, vide ſupra Spirit. Benoti.

3. Aliud rubicundum.

℞. Colchotar. part. IV.
Vini alb. generoſ. p. ij.

Fac ebullire ad ſiccitatem uſque, poſtea tere & ex ∽ △ aperto deſtilla primo phlegma, poſtea applica receptac. capaciſs. ac juncturis benè munitis propelle forti △ °o°, inſtar ſanguinis, rubicundiſſimum, *Gluckraat.*

4. Aliter.

Vitrioli calc. deſtilla cum Lythargyr. & prodit °o° vitrioli rubicundum, quod Podagricis prodeſt.

5. Aliud ex Terra Vitrioli.

℞. Feces ſeu ▽m ſubflavam 🜖i ſiccatam, [*vide infra*] deſtilla per ∽m △ reverberii, °o° dabit rubicundum, penetrantiſſimum.

Vires. *Doſis gutt. 6. ad 10. ad pleroſq; affectus capitis perutile eſt.*

N. *Gutta 15. ad 21. (annotantibus quibusdam) vomitus expediunt. Tentz.*

6. A-

6. Aliud ☍, ex ♀re 🜖ii.

℞. ♀r 🜖i (dulc.) miſce cum dimidia parte Sal. ♀i. Deſtilla per 🝪m, △mque ultimo adde ſuppreſſionis & prodibit ☍ rubrum.

N.1. *Hinc ☍o ſi inſtillaris ✳ præcipitabitur ♄ ſpadicei coloris, quem edulcora ▽ frigida hinc ſicca & ſerva.*

N.2. *Præſtantius erit; ſi flores ex ♀re 🜖ii elevatos receperis.*

Vires. *Prodeſt ſed efficacius in iisdem affectibus, in quibus ♀r 🜖i. Vide ſuo loco.*

Ex hoc Præcipitato fit Eſſentia ſeu Tinctura.

IV. SUBLIMATIO.

Unde

1. Flores ex 🜃 Vitrioli, Subſtantia cuprea Vitrioli.

℞. Terræ vitrioli nigræ, [ex qua ⊖ extractum,] vel 🜃 🜖i ochreæ q.v. miſce cum ✳ an. Sublima initio △e lento, dein majori, donec nullum amplius fumum aſcendere videas. Sublimato affunde ▽m com. collocaque in MB tepido ☿. 24. unde ſubtilis ♄ in fundo ſubſidet, iteratis ablutionibus edulcorandus.

N.1. *Hic ♄ igni fuſionis ſubjectus, comburitur partim, partim in bonum cuprum funditur. vide Baſil. in repet. Lap. Ph.*

N. *Eodem modo & 🜃 🜖i ♂ tractatur, unde ♀ combuſtile ♂is. Kesl. l.1.c.44.*

Virtus ſubſtantiæ hujus cupreæ eſt, mundare plagas putridas, incarnare & cicatrices inducere. Sala de 🜖.

2. Flores ex ♀re Vitrioli.

℞. ♀r vitrioli (dulce) ſublima ſine additamento ex ſublimatorio humili, paulatim id injiciendo alembico ſcil. ablato & rurſus repoſito.

3. Flores ex Vitriolo crudo.

Fiunt eodem modo, cum ✳.

V. PRÆCIPITATIO.

Unde

1. 🜃 Vitrioli ochrea.

℞. 🜖i pur. q.v. ſolve in ▽ font. ſtetque aliquandiu: ſic vel ſponte ſua ſubſidebit 🜃 🜖i inſtar ochræ.

2. ♀r Vitrioli dulce.

℞. Vitrioli puri q. v. ſolve in ▽ calida, ſolutioni affunde guttatim ∴ ♀i, [alii lixivium ex ⊥ib. clavell.] & præcipitabitur ♀r vitrioli, quod edulcoratum exicca.

Vires. *Confert affectibus pulmonum, mundificat plagas putridas, cicatricesq; inducit. Hartm. in Croll. Sala in 🜖 tr. Tentzel. Kesler. 4.c.69. 3.c.16.*

3. ♀r Vitrioli purgans.

℞. 🜖 opt. q.v. affunde phlegma vitrioli, vel ▽, deſtillat, ad eminent. digit. 4. ſtent in digeſtione, & ſubſidebit 🜃, filtra: in filtraturam inſtilla ☍ ♀i p.d. & præcipitabitur ♀r vitrioli; decanta Liquorem & edulcora ♀r ▽ tepida, atque exicca. *Kesl.*

Doſis à g.5.ad 10.

Eodem modo fit & 🜍r vitrioli ♂ purgans; illud ſic ſolvendo in phlegmate vitrioli, defæcando & præcipitando cum Ol.♀i. *Keſl.1.c.38.*

4.🜍r Vitrioli fixum ſeu ♂ ſale.

℞. Limatur. ♂ puriſs. ſine omni 🝗ere,p.1.

Vitrioli Ungaric.cærul. aut vitrioli ♀ is,p.ij.

Trita miſce & imbibe indendo in vitrum cum ※,ut ſupernatet digit.2. Coque & coagula ad ſiccitatem △ ∴æ: in fine ad candeſcentiam uſque urgeatur. Huic 🝗eri affunde aliud ※ ad eminent. 4.digit. ac extrahe colorem ſ.a. In hoc tincto ※ deliteſcit 🜍r vitrioli combuſtibile, [quod evaporatione & dulcoratione experiri poteris.] Inſtilla 🝆 ♀ p. d. ſic 🜍r vitrioli ilico præcipitabitur & figetur. Edulcora ▽ com. *Hartman.in Croll.Tenzel.*

Ex hoc 🜍re vitrioli fiunt Anodyna, Laudani nomine inſignita.

Præcipitabitur & 🝗 ſpadicei coloris , ſi 🝆 ex 🜍re vitrioli dulci deſtillato ※ inſtillaris. *Vide 🝆 ex 🜍re Vitrioli.*

VI. SALIFICATIO:
Unde
Sal Vitrioli.

Vitriolum Ungar. cærul. in 🜍bulo calcina, donec in 🝗erem obſcurè purpureum abeat. Huic ita calcinato,affunde ▽ com. ſenſim agitando ne in fundo conglometur, donec ▽ [quæ calida evadit , ac ſi calci vivæ ſuperfuſa fuiſſet,] refrigeſcat. Stent ita 24.ℨ. poſtea filtra per chartam, fiatque exhalatio ſuper △ lentum, donec ſal in fundo reperiatur ſiccum & coloris quodammodo incarnati. Hoc pulveriſando in albedinem vertitur.

Idem Sal poteſt extrahi ex 🜎o vitrioli in ◡qat.∽ reſiduo.

N.1. *Si ⊕m calcinatum non fuerit nigropurpureum,ſed tantum inſtar Boli Armeni, nihil extrahes præter ⊕m ejuſdem coloris,ut fuit antea.*

N.2. 🜃 *reſidua (corpus exanime vulgò) maxima eſt virtutis in Diarrhæa & Dyſenteria.*

Vires. *Sala vomitorium hoc ad Cælum uſq; evehit,in Epilepſia,aliiſq; cerebri Symptomatibus ex corruptis & acribus è ventriculo ſurſum actis vaporibus ortis. Item in Pleureſia, Febribus peſtilentialibus , Lypothymi , à repletione humorum corruptorum , & efferveſcentia bilis circa orificium ventriculi ; in Epate,Liene & Renibus obſtructis.*

Item Sal naribus inſpiratum ſternutationem egregiè ciet , citra vim cerebrum ſeroſis ſuis excrementis expediens.

Doſis à ℈ß. ad ʒß. vel ℈ij.

Sala in Tern.Emetolog. Querc. in Tetrad.& in Pharm.reſt.cap.de vomitivis, Senn.Inſt.Beguin.

N. *Sal Vitrioli ex ſolo 🜎o ex quo flores 🜍 elevati ſunt à ℈ß. ad ℈ij. exhibitus (in ▽ fœnic,vel vino,) conciliat fa-*

gilli-

ciſſimè vomitum, interdum & ſedes, & ſudores, Hartm in Croll.

VII. EXTRACTIO.

Unde

TINCTURÆ ſeu ESSENTIÆ SIMPLICES & EXTRACTA.

1. Extractum Vitrioli Narcoticum. anodynum.

℞. Vitrioli pulveriſat. ac lento calore ad albedinem usque exiccati ℔ß. affunde 🜈 opt. rectificat. ℥xxx. [N. *Nulla humiditas præter 🜈 accedat, vasque ſit ſicciſſimum, alioquin incaſſum laborabis.*] Sepelito in fimum equinum per menſem. Decanta poſtea à fecib. absque perturbatione, & deſtilla in MB ad reſidentiam usque liquoris flavi, 🝆o🜿ato non abſimilis. Tunc ceſſa, & quod prolectum eſt, ſerva. Liquorem reſtitantem benè occluſum quoque in uſum repone, qui precioſum Extractum eſt.

Vires. *Extracti illius uſus eſt narcoticus & anodynus, nec potentia opio cedit, ſine periculo tamen reprimit & coagulat Vapores ſubtiles venenoſos, Epilepſiam cauſantes, idq; ſpecifice.*

Doſis à gut. 6. ad 8 & 12. cum Liquore conven Sala in 🜖.

2. Eſſentia 🜍is Vitrioli.

℞. 🜍erem ſpadicei coloris (*vide 🝆 ex 🜍e Vitrioli.*) digere cum 🜈 in loco calido, (vaſe clauſo) ☌ ℘ 8. ſic dulciſſima Eſſentia 🜍is vitrioli tandem ſupernatabit in forma 🝆ei, quam à 🜈 ſepara per tritorium & ſerva.

Vires. *Hæc dulciſſima 🜍is Vitrioli Eſſentia æquipollet viribus ſuis Tincturæ ♁ij, & mirabiles effectus facit in ▽ Meliſſæ, noxios humores totius corporis expellit per inſenſilem tranſpirationem, venerem ſtimulat, uterum roborat, ejusque motus inordinatos ſiſtit, & in utroq; ſexu prolificam vim ſeminis ad liberorum generationem operatur. In ▽ Petroſelini idem penè præſtat, ſed inſuper Hydropem curat.*

Uſus autem iſtius Eſſentiæ aliquandiu continuandus eſt.

Doſis g. 1. usq; ad 4. Hartm. in pract. loco de Lepra, Tentzel. de 🜍re Vitrioli, Kesl. 4. c. 69.

3. Alia Tinctura, Manna Vitrioli dicta.

℞. Vitrioli purificati q. v. extrahe Tincturam, digerendo cum 🜞u Vitrioli ſubtiliſſimo Eſſentificato, i.e. proprio Sale alcaliſato, filtra, coagula, & habes Mannam ſeu Tincturam vitrioli flavam.

N. *Hanc Tincturam, ſi cum 🜈 circulaveris, 🝆 ſupernatabit, quod per ⚹ 🜿atum, ac iterum cum 🜈 circulatum fragrantiſſimum evadit.*

Vires. *Nec minores vires habet, nec minorem laudem meretur, quam Eſſentia 🜍is præcedens.*

4. Tinctura.

℞. Vitrioli viridiuſc. quant. ſatis magnam, educ phlegma ac 🜞m per 🜅 cum educto Liquore, ex ⊙o extra-

extrahe ſ.a. (etiam in loco frigido, ſæpè tamen commovendo,) Tincturam viridiuſculam, quam cautè decantatam deſtilla ad mellis conſiſtentiam atque aëri frig. ut in Cryſtallos concreſcat, expone.

N. *Si menſtruum ad extractionem requiſitum deficiat, ∽qatione id abſtrahe ad extractionem continuandam.*

℞. Cryſtall. proximè præcedentium ℔.iij. vel iv. &c. circula cum 🜅 opt. rectific. vaſe H.C. Deinde deſtilla per ✕ ex ∴. Hinc cohoba. Inſuper affundendo ∽m 🜖i, ∽qaquè per σm gradatim ♂ 4. ut extillet poſt ∽ & ∵ rubicundum. 🜅 abſtrahe in MB; ∽m 🜖i, in ⊸ere, & reſtat ∵ ſeu Tinctura rubicundiſſima.

Vires. *Admirandarum eſt virium adverſus omnes ægritudines, in craſſiore materia ſedem habentes. Quercetan. in Tetrad.*

5. Tinctura Magiſteriata ſeu Magiſterium 🜖i.

℞. Tincturam præcedentem, conjunge cum proprio ſuo ∽u 🜖i, (qui inde abſtractus,) digere aliquâdiu, ſic dulceſcet. *Quercet.*

Vires. *Remedium eſt nunquam ſatis laudandum, idq; præcipuè, ſi ☉ philoſophicè ſolutum, adjectum fuerit; prodeſt enim adverſus Epilepſias, aſtraleſque omnes affectus, Apoplexiam, Paralyſin, Vertiginem, Maniam, Ecſtaſin, Syncopen, Cachexiam, Hydropem, Calculum.*

Doſis gut. una ac altera. Quercet. in Tetrad.

6. Eadem Tinctura. Aliter.

℞. ⊖ 🜖i (ex ⊙o illo reverberato extractum ac) opt. depuratum, q.v. affunde ∽m 🜖i (in præparatione Tincturæ reſervatum,) ad eminent. 2. digit. digere ac deſtilla, hinc novum ∽m affunde, digere, deſtilla, idque repete, donec pars volatilis ſuperet fixam, ſecum evehat atque ⊖ fixum volatiliſet. Hoc ⊖ 🜖i ſublim. imbibe ac incera cum ∵o ſeu Tinctura illa, digereque in Athanore per gradus ut uniantur, & per colores ad purpureum tandem deveniant. Eſt opus aliquot menſium.

Vires. *Eſt Elixir ſeu Medicina univerſalis, ſummè penetrans ac fixa, ad curationem deploratiſſimorum morborum ſufficiens.*

Doſis g.1. ac altera. Quercetan. in Tetrad.

Mediante hoc 🜖i lapide reducitur ☉ in ſuam primam ſubſtantiam, unde tandem exurgit Medicina univerſaliſſima. Vide ibidem in Tetrad.

7. Magiſterium 🜖i.

℞. 🜖i opt. q.v. ∽qetur more uſitato, ∽ cum ∵o per σm ſimul rectificetur. Cum phlegmate (vel ▽ ∽qat.) ⊖ ex ⊙o extrahatur, phlegma ∽qando à ⊖e ſeparetur, cum aliquot cohobiis & digeſtionibus.

Hinc

℞. ⊖is p.ij. ∽ vel ∵ 🜖i, p 1. Ponan-

Ponantur in phiola in MB, ut aquoſitas exhalet, idque tantiſper repete, donec Sal tantum ☍ei imbiberit, quanti ponderis primo fuit. Hinc in phiola hermeticè clauſa 8. ♂ digeratur, tandemque in ⊸E collocetur 14. ♂ ♀ ad coagulandum. *Sennert, Inſtitut.*

8. *Magiſterium ex Tinctura & Spiritu Vitrioli.*

℞. ⊕m in ſe calcinatum; extrahe tincturam affundendo ✲ optimum: ✲ tinctum decanta, ≈que ad ſiccitatem, & manebit in fundo ♀ rubicundus, quem pone in ♉m adhibito receptaculo grandi, dando △ per grad. decentes, egredietur ∽ flavus, poſtea rubicundus; continuetur △ eodem gradu, donec appareant ∽ albi, tunc ceſſandum. His ſpiritib. imbue ▽m in ♉ reſtitantem, (potius ⊖ ex ▽) digerendo, imbuendo, donec ∽ & anima proprio corpori reſtituantur. Hæc tandem in vaſe H. clauſo digere quadragint. ♂ ♀, donec figantur.

9. *Tinctura Vitrioli Cyprij ſive Myſterium ♀is.*

1. Digeratur vitro clauſo per duos menſes △ gradatim aucto, donec varii colores appareant, poſtea flavedo ſupremaque rubedo, hac enim viâ viriditatem Leonis cuſtodies & ad exteriora vertes. 2. Tincturam ab hoc Leone cum ♈ extrahe. 3. Divide eam in partes ſecundas. Una deſiccetur & ſanguis reſtans in formâ pulv. figatur per gradus in ▽am rubram. 4. Partem alteram Tincturæ liquidæ, putrefac per 3. hebdom, abſtrahe per cohobationem, cum reliquo ♈ tincto eundem proceſſum ſervando. 5. Liquorem remanentem urge per ♉, donec Oleum benedictum exeat, quod aliquoties rectifica, 6. cape ▽ræ ſuperioris fixatæ p. ij. Ol. bened. Vitrioli part. 1. ſigilla vas. H.S. digere in cineribus, donec animam ſuam corpus receperit coagularitque, tunc novum Ol. ſuffunde, coagula ut prius per 10. ♂. Tandem fige ad quartum usque gradum Vulcani, & per 3. ♂. in fluore detine. Habebis Lapidem rubrum, fixum absque fumo, tingentemque, ſummam medicinam.

Ex commun. S. Cloß.

Caput XXVII.

De Arſenico.

Reſtant è mineralib. ſecundariis mineralia ſulphurea ac inflammabilia.

Hæc fiunt ex perittomate macrocoſmico pingui, reſpondente in Phytologia, Oleis, Reſinis, Gummatis, in Zoologia pinguedini axungiæque abundanti, excremen-

tisvè pinguedinem referentib. v. gr. aurium.

Suntq;

1. Arſenicum, 2. Sulphur. 3. Ambra, 4. Succinum, 5. Sperma Ceti, 6. Aſphaltum, 7. Naphtha, 8. Petrolæum, 9. Carbo Petræ, 10. Gagates.

Arſenicum.

Arſenicum fuligo ſive ſuccus eſt mineralis, pinguis, inflammabilis.

Dicitur & Auripigmentum. Græcè 'Αρσενικὸν, ἀῤῥενικὸν. Arabicè Harnet & Zarnich. German. weiß Ratten-pulver.

Genera ejus tria recenſentur, album videlicet, (Arſenicum in ſpecie ſic dictum, ſeu arſenicum Cryſtallinum,) Citrinum ſeu Flavum, (Riſigallum Auripigmentum,) & tertio Rubeum Sandaracha.

Ex his album in Medicina uſitatiſſimum eſt, fulvum rarò rubrum ratiſſimè. Eligatur album Cryſtallinum, ponderoſum, durum, purum, ad lacteum colorem tendens.

N. *Arſenicum Cryſtallinum factitium eſt, fitq; ſublimando ex auripigmēti ſcobe & ſale anaticè mixtis. Auripigmentum & Sandaracha nativa ſunt, nec differunt, niſi quod Sandaracha auripigmento ſit magis in terris excocta.*

Vires. *Inter Venena loco haud ultimo Arſenicum recenſetur, nec immerito, quippe præter ſummam acrimoniam, tanta quoq; malignitate vitæ noſtræ Balſamo infeſtum eſt, ut non modo intus aſſumptum, ſed & extrinſecus adhibitum, horrenda Symptomata introducat.*

Qualia ſunt:

Convulſiones, manuum ac pedum ſtupiditates, ſudores frigidi, palpitationes, deliquia cordis, vomitiones, corroſiones ac tormina, ſitis, æſtus, &c. *Exempla vide ſis apud Salam in Ternar. Bezoardic. c. 27. apud Schenck & alios.*

Verum enim vero nec facultatib. caret utilib. quas intrinſecus in curanda peſte, reliquisque venenatis affectib. ut & in ſcabie maligna, cancroſa, &c. conferre potis eſt, modo qua decet ratione præparetur.

Extrinſecus adhibetur ad partem quamvis pilis denudandam, nonnunquam & cauteriis, amuletisque admiſcetur.

Auripigmenti & Sandarachæ Vires eædem ferè ſunt, niſi quod in Arſenico paulum ſint mitigatiores, idq; ob ſal in præparatione ejus accedens.

N. *Sandaracha Arabum eſt Gummi Juniperi.*

PRÆPARAT.

Præparationis ſcopus eò dirigendus eſt, ut acrimonia mitigata dulceſcat, auraque maligna & volatilis ſeparetur. Huic ſcopo media deſtinata reperimus, ſublimationem, fixationem, & liquationem.

SUBLIMATIO.

Unde

1. *Arſenicum dulce.*

℞. ○-○ cryſtall. q. v. ſublima per ſe dein-

deinde in ✠o opt horar.2.ſpacio decoque,[ſic enim ſua nigredine & farina quadam levi atque corroſiva ſpoliatur.] Poſtea cum ſquamma æris, (Kupfferſchlag/) iterum ſublima. [quæ venenum illius craſſius atque nigrius retinebit. Tandem bis ac ter cum Sale commun. præparato ſublima, poſtea perfectè dulcoretur.

N. *Illius perfectio ex eo cognoſcetur, quando Metallis injectum, candorem illis conciliat & indit perfectiſſimum, qui remanet etiam in iis, poſtquam ignita fuerint: Cum tamen O-O crudum eadem nigrefaciat, atq; fumo quodam infeſto, quem oculus & olfactus non ſine noxa, & incommodo ſentire poſſunt, contaminet & inficiat.*

Vires. *Tantum abeſt quod aſſumentibus noceat, ut quoq; benigne & ſine ulla perturbatione ea venena expurget, qua aliis* Catharticis *nullatenus cedunt.*

Uſus. *Dari poteſt illius ſublimati ſubſtantia, in infuſione adpondus 5.6.7. 8.granorum. Querc. in Alexicac.*

Poteſt & per deliquium in ℴ°ℴ *redigi ulceribus utile.*

Aliter,

2. Rubinus Arſenici diaphoreticus.

℞. O=O q. v. ſublima bis vel ter in ∴, ſemperque ſepara ⚴erem ſubtiliſſimum, qui in cucurbita inſtar farinæ volatilis adhæret. Eſt enim O=Oi venenum, partem Cryſtallinam miſce exactè cum flor. ♎. ana & ſublima.

Vires. *Eſt ſpecificum in affectibus pulmonum ex craſſis catarrhis. Datur quoq; ad ſudorem ciendum, in morbis malignis & venenatis.*

Extrinſecus ſi adhibeatur, curat omnia ulcera maligna curatu difficilia.

Doſis à gr.5. ad 8.

N. O=O *hac ratione præparatum ad* ℈j. *ſecundum Tentzelium exhiberi poteſt. Tentzel. in Exeg. Querc.*

Eodem modo poteſt parari & Rubinus ex auripigmento æquali doſi, & ad ſimiles affectus adhibendus.

Arſenicum ſublimatum.

℞. O=O, ⊖ toſt. colchotar, limatur ♂ an. M. ſublimaque dando △m per gradus, quod ſublimatum eſt, cũ novis ſpecieb. miſce, & ut prius ſublima, idque ter repete.

FIXATIO ſeu CALCINATIO.

Unde

1. O=O fixum, & exinde ℴ°ℴ.

℞. O-O Cryſtall.[vel O=O illius ſublimati,] ⦶i purific. an. [alii ℞. O=O, part.1. ⦶, part. ij. Alii O-O. ⦶ ♀ an.] M. ác injice per vices in ✠bulum verſaque ſpatula, [cavendo fumum,] donec ceſſet Ebullitio. Poſtquam cuncta injeceris, da △m fortiſs. per ☿. 4. 6. [alii ♂ integrum] Tandem edulcora, Sal ⦶ calida ▽ ſeparando, remanebitque in fundo ⚴ albiſſimus O-Oi fixi.

N.1. *Felicius hac calcinatio procedet inter duo ✠bula luto connexa, cum ſpiraculo ad fumi egreſſum.*

N. 2. *Müllerus tertia vice calcina-*

tionem illam cum ⦶ ana repetit, ☿erem ſingulis vicibus ▽ dulcorando.

Vires. *Inſervit Oleo per deliquium præparando, ut & O=O fixo ſudorifero.*

Eodem modo potes procedere cum Realgare argenti, Cadmia, & ſimil.

2. Arſenicum fixum ſudoriferum.

℞. ☿eris arſenici fixi, q.v. imbibatur ∴ ♀, p.d. aliquoties (ter.) Denique diſſolve materiam in aqua vitæ, ut extrahatur & ſeparetur totus Sal, & reſtabit ☿ alb. & fixus, quem ſepara.

Vires. *Sudorem movet, datur cum Theriaca.*

Doſis g.3.4.5. Müllerus in miraculis Chymicis. Querc. in Spag.

3. Regulus O-O & O=O S Cloß.

℞ hujus vel illius ℥viii. ⦶ & ♀ ſimul detonatorum per accenſum carbonem ℥vi. limat. ♂ ℥iv. pulv. carbonum ℥i. M. fundantur in ✢lo & regulus concutiendo ad fundum depellatur, qui purior eſt quàm ille ♁ii.

N. *Ex hoc Regulo in flores ♎ato per putrefactionem cum ſalibus reſuſcitantibus & ✳ fieri volunt ☿ um O-O corporalem. Fides ſit penes Experientiam.*

LIQUATIO.

1. ∴ O=O *Anodynum. Butyrum O=O Liquor O=O.*

℞. ☿eris O=O fixi, q.v. diſſolvatur in cella per deliq.

Vires. *Conducit venenatis ulceribus in Lue Venerea, Cancro, Serpigine, ani fiſtulis, morſu canis rabidi.*

Uſus. ∴ O=O *illius*, [*vel ☿eris,*] *tantum in ▽ plantag. vel perſic. ſolvitur, ut mixtura ipſa guſtu linguæ tolerari poſſit. Aquâ illa lavetur vulnus ſ. ulcus.*

N. *Baſilius in rep. L. Pb. addit ⊖ ♀i & ad liqueſcendum exponit.*

2 Aliter.

℞. Butyri O-O ℥j.
∴ Mirrh. ℥ij. Miſc.

N. 1. *Paracelſus l. de mort. rer. nat. hanc O=O fuſionem cum ⦶, liquefactionemq; ſubſequentem in cella, mortificationem vocat, atq; O=O. Realgaris &c. ſimili modo mortificari poſſe perhibet.*

N. 2. *Quercet. in ſpagyr. præparatione præparationes O-O datas ænygmaticè deſcribit, quas enucleavi in Querc. redivivo.*

DESTILLATIO. Unde Spiritus & butyrum O-O.

Fit ex parte una O-O & ☿ ♎ti part. ij. deſtillatis per ♌, ut fieri ſolet in parando butyro ♁ ali; primo egreditur ſpiritus ſubtiliſs. ſemper fumans, & ſub finem liquor craſſus, qui in aqu. communi præcipitatur vel in ſuo liquamine ſervatur.

Vires. *Spiritus dicitur, ♁tem ſolvere ra-*

re radicaliter, tincturisq; ingreſſum præbere in corpora metallica. Butyrum vero eſt Septicum violentum. Cancrorũ ulceratorum eradicativum debet autem ei par quantitas opÿ ad ſenſum doloris obtundendum permiſceri, & ex filo carpto circumcirca admoveri cum defenſivis convenientibus.

Ex S. Cloßæo.

CAPUT XXVIII.

De Sulphure.

SUlphur eſt Reſina ſive pinguedo terræ, Chalcantoſa aciditate gravida.

Dicitur, Arabicè Cibur vel Chybur, Crybrit, Rabric, Albuſao: Chymicis, Akiboth, Ahuſal. An. Anerit. Anerick. Alnerick. Alchibith. Alcebris. Aphebriock. Kibrith. Kaprili. Lamare, Tiſaſum, Tin, Uſiſur. Græcè θεῖον. Germ. Schwefel.

Sulphur tum nativum, tùm factitium Officinis in uſu eſt.

Nativum ex terra effoditur, purum ſolidum, interdum ſciſſile, venitque nomine 🜍is vivi, ſeu ἀπύρου i.e. 🜂m non experti.

Factitium vel ex vivo 🜍re impuriori, pyriteve vi 🜂 educitur, vel ex aquis 🜍eis, excoquitur.

🜍r caballinum quod in Officinis dicitur, feces ſunt è coctione ſulphuris vivi impurioris relictæ & in urceos admixtis nonnunquam ſquammis ♂ transfuſæ.

N. 1. *Adhereſcunt quoq; interdum q. ſtriæ Sulphureæ camino, ubi ♁m ex ſua vena excoquntur, quæ nihil aliud ſunt, quam 🜍ris flores ex Vitriolo dum excoquitur, elevati. Horum copiam exhibet Suecia ſat magnam.*

N. 2. *Exhibet Chymia & Artificialia Sulphuris genera ex ♀ ♁, &c. Hæc quidem longè reliquis præſtant, verum, quia rara & chara ſunt, rariſſimè Chymicis præparationibus vulgaribus ſubÿci ſolent.*

Delectus.

Eligatur 🜍r puriſſimum colore vireſcens, facilè inflammabile, luculenter ardens, fumumque magis cœruleum halans.

Vires. *Calidum & ſiccum eſt, pectori dicatum; aperit, incidit, putredini, veneno, venenatorumq; animalium morſibus reſiſtit, provocat ſudorem, &c. Hinc conducit in Phthiſi, Tuſſi, Aſthmate, Peſte, peſtilentialibusq; febribus. Extrinſecus diſcutit tumores duros, ſanat lichenes duros, pruritum, &c.*

PRÆPARATIONES

1. Sublimatio. 2. Præcipitatio. 3. Deſtillatio. 4. Infuſio & Extractio. 5. Liquatio.

I. SUBLIMATIO:
Unde
Flores Sulphuris.

Flores 🜍is nihil aliud ſunt, quam 🜍r à terreſtribus excrementis per ſublimationem purificatum.

N. *Nonnunquam tamen & aliis impregnantur.*

Sublimatio 🜍is fit in arena calore mediocri gradatim adhibito, excucurbita terrea, cui 🝪 vitreus ſine luto imponitur, ut aufferri ſc. ac poſt exemptos flores iterum reponi poſſit.

N. 1. *Orificium cucurbitæ interea temporis, quo flores eximuntur probè tegatur, ne aëris irruptione 🜍r [quod facilè accidit] incendatur. Cujus rei gratia non abs re foret, duos in promptu habere alembicos, quorum alter alterius vicem ſine mora ſubire poſſit.*

N. 2. *Alembicus ante impoſitionem ad 🜂m caleſcat, quippe ſecus facilè diſſiliet.*

N. 3. *Roſtro 🝪i recipiens apponi poteſt, ad liquorem acidum, qui primo egreditur excipiendum, Liquore egreſſo roſtrum chartâ obturare licet.*

1. Flores 🜍 ſimplices.

℞. 🜍 groſsè (ſi libet) contuſi q. v. impone cucurbitæ terreæ, vel vice una, vel per vices, ac paulatim. Sublimaque in ∴, ut dictum, igne moderato. Primo exit aciditas, quam Excipulo excipe ac ſerva (de qua infra,) ſecundo, ſublimantur flores flavi, &c.

N. 1. *Alij admiſcent. 🜍is ℔. 1. farina laterum ℔. ß. Alij à terra ſigillata ſublimationem inſtituunt, vel à bolo.*

N. 2. *Si 🜍 fortuito accenderetur, farina vel cinere injecto extingui flamma poterit.*

N. 3. *Cavendum ne 🜂 nimium incendatur, adeoq; non excedat calorem, qui alembico manum imponere permittit.*

Flores 🜍 🜖lati.

℞. 🜍. flaviſs. ℔. 1. 🜔 fuſi & 🜖i calcinati an. ℔. ß. pulveriſentur & miſceantur. F. Sublimatio ut dictum, dando initio ignem lentum, poſt aliquot horas (3. vel 4.) phlegma incipiet ſtillare & durabit per horas 4. vel 5.

N. 1. *🜂 augendus eſt ſenſim magnis carbonibus, ut tandem Catinus in quo arena continetur, rubeat.*

N. 2. *Calor ſi ſit nimis exceſſivus, non flavo, ſed nigro colore 🜍r aſcendit.*

N. 3. *Alij.*

℞. Sulphuris 🜖i calcinati & 🜔is ana, quæ ponderum diverſitas neminem turbet, modo 🜂m rite adhibeat. Additamenta enim quo pauciora fuerint, eo 🜂 ſufficit mitior.

Quercetanus non niſi colchotar anatice addit, omiſſo 🜔e.

N. 4. *Flores cum novo additamento 🜖i & 🜔 ut ante ſublimari poſſunt, idq; vel vice tertia, quippe quo ſæpius flores elevantur, eò plus tenuitatis acquirunt, purioresq; evadunt, non tamen ſine imminutione quantitatis.*

Vires. *Reſiſtunt putredini, cient ſudoremq;,*

dorem, exiccant, &c. Hinc proſunt in peſte, peſtilentialibusque febribus, ſive curandi, ſive præſervandi gratia adhibere libeat. Exhibentur quoq; utiliter catarrhoſis, pulmoniacis, tuſſientibus, & ſimil.

Doſis robuſto ℥ j. juveni ʒß. in præſervatione autem non excedimus ℈ß. Exhibemusq; commodè cum Extracto Enulæ campanæ.

3 *Flores 🜍 gummati ſeu myrrhati.*

℞. Flor. 🜍 compoſit. ut ante ℔ß.
Colchotar. ℥vi.
⊖ fuſi ℥v.
Mirrh. Alexandr.
Thur. an. ℥iij.
Aloës ſuccotr. ℥iv.
Maſtich. ℥iij.
Croc. ʒß.

Omnia trita ſimul atque benè mixta ſublima l. △. poſt horas aliquot, exime flores, rurſus alembicum impone, △m continuando per hor. aliquot (12.)

N.1. *Alij ℞. mox initio 🜍 pulv. ℔.1. ⦶ calc. ♉ ana ℥v. Aloës Tnur. Myrrh à ℥iij. Floresq; cum novis ſpeciebus 2. vel 3. vicibus ſublimant. Senn. Inſt. Paracelſ. volum. 1. p. 1046.*

N.2. *Felicius procedunt, qui floribus Sulphuris jam factis, ſpecies ſolummodo admiſcent. Vix enim quicquam citra combuſtionem ex gummatibus una cum 🜍 aſcendet,*

N.3. *Imponendâ eſt materia per vices, ſi enim nimium impoſueris, comburitur materia ſufficit q. 3. vel 4. digitorum craſſitie, ſingulis vicibus impoſuiſſe.*

Vires. *Efficaciores ſunt quam ſimplices, tum exiccando, tum putredini reſiſtendo.*

4. *Flores 🜍 Saccharati.*

℞. Fl. 🜍 miſc. atque ſublima cum Saccharo cando.

Vires. *Majus auxilium conferunt ad aſthma, aliasq; affectiones pulmonum, quam vulgares. Quercet. in Pharmac. reſt.*

5. *Flores 🜍 albi.*

℞. ⦶. purificat. q.v. liqueſcat in ✢, poſtea injice per vices 🜍 pulveriſ. [*ut in Lapidis Brunellæ præparatione,*] idque tamdiu, donec ⦶ in ipſo igne coaguletur. Ignem poſtea auge, operculatoque ✢bulo etiam △ ſupra accende, idque continua, horis duabus.

℞. Ergò hujus ⦶ fixi, p.1.
Sulph. Elect. p. ij.
Miſce optimè & ſublima △ ∴æ.

Vires. *Lacti 🜍is. viribus ac poteſtate æquivalent. Sen Inſt. Tenzel.*

6. *Flores 🜍 Coralliati,*

℞. Corall. ℔.1. Fl. 🜍 ℥iv. tere minutiſſimè & miſce: ſublimaque ut dictũ, ▽m profluentem ſeorſim primo collige, dein flores.

N. *🜍 ſic ſecum trahere dicitur ſubtiliſſimam Coralliorum ſubſtantiam.*

Vires. *Habentur præſtantiores quã vulgares Sulphuris flores, & ſi ex his Balſamus fiat 🜍is, optimus pulmonum Balſamus perhibetur.*

7. Flo-

7. Flores 🜍 benzoinati.

Fiunt duobus modis: Vel ſublevando ⚹ omni horâ interea dum ſublimantur flores 🜍, & in cucurb. ℥j. pulv. benzoini projiciendo, vel collocando flores jam factos in patinam terream vitreatam, in cujus medio ſcutella Terrea promineat, cui inditur ferrum incenſum igne, moxque injiciuntur particulæ benzoini, contegitur patella, ut fumus flores reverberet, ſicque iteratur ferri accenſio, & benzoini projectio, donec ſit ſatis, quo facto teruntur flores 🜍 cum floribus benzoini exaggeratis, ſervanturque tanquam odoris jucundi, majorumque virium.

II. PRÆCIPITATIO.

Unde

Lac Sulphuris.

Lac 🜍is, Magiſterium 🜍is eſt, ſeu præcipitatum.

N. *Alijs dicitur cremor Sulphuris, alijs Butyrum.*

Paratur autem 1.

℞. Fl. 🜍is, p. 1.
Salis ♀i p. iij.

Pone in vitro oris capaciſs. (ſive in olla fictili) in arenam collocato, affunde 🜄 ad eminent. ſex digitorum ita tamen, ut quarta pars vitri ſit vacua, hinc bulliant, ut 🜍 ſolvatur, [quod 5. vel 6. horis fiet,] ſpatula lignea continuò agitando, donec ferè omne Sulphur ſolutum ſit, liquorqʒ rubeus appareat. Hinc filtra calidè per chartam Emporeticam, ac affunde cõfeſtim vinum auſteriuſculum, [alii ⚹,] lentè, celeri tamen lapſu, tamdiu donec colorem lacteum acquirat, qui ad fundum paulatim ſecedit, nomine lactis: Lac hoc ad fundum præcipitatum, effuſo liquore collige, ablue 🜄a & exicca, vel, ſi placet, antequam plane exiccetur, miſceatur cum 🜄 cinam. vel alia appropriata, ut fiat inſtar pultis vel lactis, &c.

N. *Si 🜄 bulliendo evaneſcit, affundatur alia, ſed fervida.*

2. Modus compendioſior.

℞. 🜍 & 🜔is ♀i liqueſcant in 🜊o per d. ſimul liquefactis affunde aliquid aquæ calidæ, mox affunde in patinam 🜄 calida plenam & ſtatim filtrentur, affundaturque paulatim vinum: ſic totus liquor albeſcet atque lac ad fundum præcipitabitur.

N. *Quercetanus diſſolvit flores 🜍 in oleo ♀i, diſſolutioniqʒ affundit 🜊. præcipitatqʒ, &c.*

Vires. *Balſamum eſt pulmonum ac velut 🜂 conſumens & exiccans. Exhibetur igitur utiliter his qui moleſtantur* Catharris, *fluxu Capitis, Aſthmate, Phthiſi, Tuſſi, Colica, &c. Promovet expectorationem, intercipit defluxiones ad articulos, ventoſitates ventriculi ac inteſtinorum præcavet ac diſcutit.*

Doſis. *Tantum pulveris miſcetur, ut vehiculum albicante colore tingatur, daturque mane & veſperi cochl. 1. Vehiculum ſit appropriatus liquor, Aqua*

qua ſcil. Cinamomi, Meliſſæ, ℣, *&c.*

N. *Quercetanus exhibet* ʒj. *pro cathartico.*

3. Lac 🜍 *S. Cloß.*

Coque in cacabo ferreo ♆ part. ij. 🜍 pulver. part. 1. cum maxima quantitate aq. donec partes 3. aq. ſint conſumptæ, ruboremque contraxerit inſtar ſang. ex 🜍e diſſoluto, coletur calidè per manicam, refrigerari permittatur, denique præcipitetur ⊡ calente, & decantato lixivio Lac 10. aut 12. aq. calidâ dulcoretur.

Vires *eadem quæ lactis Crolliani, verum quia interdum fallit, parumve præcipitatur, hic modus infallibilis ad inveniendus fuit.*

III. DESTILLATIO.

Unde

1. Spiritus 🜍 *S. Cloßæi.*

Eligatur 🜍 Leodienſe coloris vireſcentis minoris tubi ſive magnitudinis (Galli vocant du ſou re verd a petit canon) tale enim per ſe luculenter ardet, locetur per magdaleones in ſcutellâ intus & extus vitreatâ, accendatur ad candelam, ut guttulæ liquati 🜍 & ardentes, alios magdaleones incendant, huic ſcutellæ Campana ex arte appendatur, ita ut verticem illius flamma non attingat, nec etiam nimium diſtet, (gignitur enim hoc Oleum ex reverberio flammæ ſubvolantis contra aliorum opinionem) aliàs flores acidos habebis; perge in ſubſtituendis ſcutellis, donec ſatis ∿us campanarii habeas. Ex ℔.1. 🜍 nanciſceris ∿us ℥j.

2. Spiritus ſ. Oleum Sulphuris per C.

Habendum eſt vas vitreum latum paropſidis vel patinę inſtar, è cujus medio ſurgat meta, [tripus vel aliud aliquid metæ vices ſupplens,] ſupra metam concha vel +bulum ſtatuatur Sulphure repletum. Deſuper campana ſuſpendatur vitrea, ea diſtantia ne flamma illam attingat; ſic fumus ex Sulphure accenſo aſcendens in campana condenſabitur, condenſatusque ex campanæ oris in ſuppoſitam patinam decidet.

N. 1. *Si conclave fuerit clauſum, locusq; ac tempus humidum, major olei quantitas colligitur.*

N. 2. *Utile eſt campanam initio madefacere.*

Alius modus.

Idem Oleum per Retortam tubulatam deſtillari poteſt.

Nimirum:

Retorta tubulata, vel quæ in poſtica parte tubulum habeat, in fornacem collocetur, eique recipiens ▽æ menſura adimpletum, ſine luto adaptetur. Poſtea ubi incaluit Retorta fruſtula 🜍is partitis vicib. injiciantur, & poſt ſingula fruſtula injecta tubulus claudatur: Spiritus poſtea ſeu Oleum in MB ab ▽ ſeparetur & rectificetur.

N. *Si prorſus aërem denegaveris, ſine fruſtraberis, id quod mihi accidiſſe ſcias, qui lacteſcentem liquorem loco Spiritus obtinui, omnis aciditatis expertem.*

Vires. *Spiritus 🜍 ut fere nihil aliud eſt, quam ſpiritus ⊕-i, ita & easdem cum ipſo vires obtinet. Inſuper eſt & contra Peſtem, Aſthma, &c. utiliſſimeq́; extrinſecus adhibetur in procidentia ani, ſi illius pauxillum cum 🜄, v.g. plantaginis miſcetur, & ſpongia hoc liquore madefacta locus affectus tangitur.*

Vide Senn. Inſt. Beguin. Gluckrath. Tentzel.

N. *Ex reſiduis fecibus ſi in copia collectæ fuerint, Sal elixiviari poterit.*

3. Spiritus Campanarius facillimus S. Cloſſ.

℞. 🜍 viridis vel alterius pulveriſ. ℥iv. ∽us ⦶ vel ∽us ex ⊖ & ⊕-compoſiti (vide ſupra cap. 21.) ad ſupereminentiã 4. digitorum transverſorum, ∽a ex ♉ in —E ſubtus & ſupra poſitis ad ultimam usque guttulam. Cohobetur 6. aut 7. (quo plus, eò melius) Reperies in ♉ ultra ℥ij. ∽us ejusdem amaroris, naturæ, facultatisque cum Campanario, viribus ∽us nitrarii haud imminutis.

N. *Etſi ad ſiccitatem videatur ſecretum fuiſſe menſtruum, nihilominus 🜍ris inhæret Sal cauſticum, quod dio expoſitum in ∽um 🜍ris reſolvitur, novo quotidie ſuccreſcente, nec à Campanario ullatenus differente.*

4. Aqua acida ſeu aciditas, vel Phlegma 🜍ri.

Aqua acida Sulphuris appellari poteſt liquor ille acidus, qui in ſublimatione florum, initio (parce tamen) extillat.

Vires easdem cum ſpiritu præcedente obtinet, verum quia minus efficax, raro in uſum venit.

5. Aqua ſeu Ens Balſami Sulphuris.

℞. Aquam acidam, quæ extillavit in ſublimatione flor. 🜍 ⊕-tor. rectifica & conjunge in MB bullienti, cum 🜄 acida quæ extillavit in ſublimat. flor. 🜍. reſinatorum.

N. *Hæc 🜄 (quæ lactei coloris) ſeorſim colligenda eſt, ne miſceatur cum oleo ſubnigro, quod ſubſequi ſolet.*

Uſus idem qui florum, in peſte, febribus, colica, obſtructionibus ac aliis affectib. pulmonum. *Croll.*

6. Ol Sulph. Balſameum.

Balſamo Sulphuris Sal toſtum adde atque per Retortam deſtilla. *Sen. Inſt.*

7. Ol. 🜍 Linatum.

℞. 🜍 citr. [℔. 1.] maceretur & ſolvatur in Ol. Lini, (℔. 1 ß.) & fiet maſſa concreti ſanguinis inſtar. Refrigerata materia deſtilletur per Retortam & prodibit Oleum rubicundiſſimum.

N. *Alij addunt ⊕-i calcinat. ℔. ij. Mil.*

Vires. *Prodeſt ad ulcera ac bubones peſtilentiales maturandos.*

9. Ol.

9. Ol. ♀is aureum.

℞. ♀ aliquoties liquefacti & in ▽ effuſi ℔. 1. pumic. ℔. ß. miſc. ut fiat maſſa ac deſtilla lento △. [N. *ne des ignem inferius, ſed ſupra & ad latus,*] ſub fine auge ignem, & extillat oleũ inſtar ☉.

Vires. *Exhibetur utiliſſimè in Cachexijs obſtructionibusq; viſcerum, præſervat à peſte. Clar. D. D. Ioh. Tileman P. Profeſſ. Marpurg.*

10. Ol. Sulphuris rubrum.

℞. ♀r, ℔. 1. ♆, ℔ij. per Retortam pelle.

Vires. *Itidem maxima eſt utilitatis in bubonibus peſtilentialibus maturandis.*

11. Oleum ♀ verum S. Cloſſ.

Reſolve ℥ij. ♀ tuſi in ℔ ß. ſpiritus thereb. clari, id quod fiet intra ♂ ſuper -Ɛ, ſolutionem rubentem decanta, alium affunde digere, ſepara per inclinationem, feces (quæ erunt perpaucæ) abjice. Tincturas ∿ga △ ∴ lentiſſimo ex magna ⊃, donec ferè omnẽ ∿um thereb. recuperaveris. Guttulis autem rubris apparentibus mutetur recipiens & △ paulatim augeatur, egredietur Oleum coccineum cum fœtore intolerabili, qualis eſt latrinarum. ultimò ⊃ ferè incandeſcẽte, ſpiſſum & obſcurè nigricans. Hoc rectifica & ſepara à ∿u thereb. ſuperſtuo. Oleum autem vaſe clauſo digere per menſem in MB, ubi fœtorem deponet, evadetque verus Pulmonum balſamus.

Vires. *Eſt egregium Vulnerarium intrò ſumptum, curat ulcera interna, reſiſtit ſuffocationi matricis, peſti, colicæ, catarrhis fluentibus aſthmati, empyemati, urinam provocat. Doſis gutt. 3. in ſyr. conven. vel ovi vitello.*

IV. INFUSIO:

Unde

1. Balſamus Sulphuris Terebinthinatus ſeu Rubinus Sulphuris.

℞. Fl. Sulphuris ⊕-t. ℥iij. Spir. Terebinth. ℥vi. viii. Digerantur in vaſe vitreo, donec ſolvatur Sulphur & ſpiritus Terebinthinæ rubicundus reddatur. Hinc decanta ac ſerva.

N. *Quod ſi hunc Balſamum à ſuo ſolvente ſeu ſpiritu ſeparare volueris, affunde ▽. & deſtilla, ſic ſpiritus una cum ▽ extillabit, relicto Balſamo in fundo.*

Vires. *Excellentiſſimam Medicinam præbet contra Phthiſin, quippe valet ad ulcera pulmonum conſolidanda, præſervat à peſte, aliisq; morbis contagioſis: inſervit quoq; Tinctura Sulphuris. vide infra.*

Doſis à g. 4. ad 7. ſcil. ſi à ſuo ſolvente ſeparatus ſit, vel ad g. 20. cum ſuo ſolvente. Quercet. in Pharm. reſt. Hartman in Pract. Sen. Inſt. Beg. &c.

2. Balſamus Sulphuris compoſitus. Balſamus vitæ.

℞. Flor. Sulph. ℔. 1. Myrrh. ℥iij. Aloës ſuccotr. ℥ij. croc. ʒij. pulveriſa, ac digere cum ∿tu Terebinth. ad eminent. digit. 2. affuſo, decanta.

Vires. *Efficacius operatur quam ſimplex.*

3. Balſamus ♀is ad Externa, qui Rulando adſcribitur.

℞. Fl. ♀. vel ♀pur. ℥j.
Ol. rapar. expreſs. vel nucum
℔. ß.
Vini generoſi. ℥ij.

Macerentur ☍ 8. △e lento, aliquoties agitando. Poſtea coquantur lentè ad vini conſumptionem. Tandem cola & ſerva uſui.

Vires. *In varijs morbis a Rulando Balſamus hic adhibitus eſt. Vide ejus 1. Cent 92.*

N. *Balſamum Rulandi aliter deſcribit Unzerus tract. de ♀re. Vide & Balſamum ♀is 🜖-latum in Angel. Sala tract. de 🜖-lo.*

4. Tinctura ♀is.

Poſtquam à Balſamo ∽ Terebinth. ſeparatus fuerit, [*modum ſeparandi habes in Balſamo*] affunde 🜈 & extrahe 🜈 in MB, & habebis Tincturam; digere atque à fecib. ſubſidentib. decanta.

Vires. *Præſtantiores effectus habet quam Balſamus.*

Doſis gutt. 3 4. &c.

N. *Extrahit quoq; ex ♀re crudo Tincturam citrinam 🜈 optimè rectificatus.*

5. Tinctura ♀is S. Cloß.

Infer in candens tigillum per cochlearia mixturam ex ⦶ ℔. j. ♀ pulver. ℥iv. comburantur △ forti, donec ſtrepitus ceſſet, & in maſſam rubram mixtura detonata compingatur, cui in pulv. redactæ Spiritus Vini ☿ſatus affundatur, extrahaturque Tinctura.

Vires. *In peſte, febribus, ſcorbutico, obſtructionibus hepatis, pulmonumq; morbis.*

Doſ. gutt. 8.

6. Alia Tinctura.

Fac Capitellum ex ⦶ in aqu. ſoluto, in cujus ℔. vi. bulliat per 24. horas ♀ pulver. ℔ j. filtretur liquor rubeus, & præcipitetur cum aceto, in quo decoctum fuerit ⊙ ex 🜖-lo. In fundo reſidebit pulvis ſcarlatinus, è quo tinctura modo ſuperius tradito, vel per ∽um thereb. extrahenda venit.

Eſt S. Cloſs.

7. Cryſtalli ex Tinctura ♀is.

Poſtquam per ∽um thereb. & 🜈 tinctura fuerit prolecta, ut dicitur artic. 4. p. 166. abſtrahendus eſt 🜈, dum reſtitet tantùm pars tertia illius, quæ in cellâ collocatur, ubi naſcuntur cryſtalli, in quibus reſidet Q. Eſſentia ♀is, diſſolvantur iterum in alio 🜈, & denuò coagulentur, quò magis ac magis ab odore gravi immunes reddantur.

Doſ. gr. 4. in liquor. appropr. tabellis electuar.

8. Sal ♀is.

Vel fit ex ⊙ ∽us Campanarii, de quo vide Keslerum artic. 54. Centur. 1. vel ex carbone nigro levi & foliato ♀re poſt extillationem Olei veri (vide præcedentem pag.) reſiduo, hoc

hoc △ miti reverberandum eſt ad albedinem.

Uterq; modus parum ⊖is præbet, ſed efficax adverſus verminationem remedium.

9 Eſſentia Sulphuris.

℞. Miner. Sulphuris q.v. affunde 🜄. (ex ♁ & ⊕) ſolve, quoad poteris. Hinc abſtrahe ſolutum ad ſiccitatem, edulcoratumque reverbera ad rubedinem ſaturatam. Hinc extrahe Tinct. cum 🜅, digereque donec Eſſ. Sulphuris à 🜅 ſeparetur inſtar olei, fundumque petat.

Vires. *Magnarum eſt virium ad arcendam putredinem.*

Doſis gutt. 6.

N. *In hac Sulphuris Eſſentiâ ſi Myrrha, Aloe, aromatave infundantur, atq; Tinctura ☿ extrahatur, dicitur Balſamus mortuorum.*

Baſil. in repet. Lap. Ph.

V. LIQUATIO.

Sublimatur Sulphur in ſublimatorio ſat alto △ forti, ſublimatum expone liquationi in cella, aliquandiu. *Baſil. d. l.*

Cap. XXIX.

De Bitumine ac Ambra Gryſea.

Bituminis nomen generaliter denotat quodcunque minerale pingue. Unde & diverſas ſub ſe ſpecies comprehendit. Ambram ſcil. Succinum, Sperma ceti, tum quoque Bitumen in ſpecie ſic dictum; Naphtham & Petrolæum; Carbonem petræ & Gagaten. De quibus ſigillatim brevibus.

De Ambaro.

Ambarum, Ambra, ſive Ambara generaliter duo bituminis genera denotat, quorum unum, Ambræ nomen communiter retinet, & ad differentiam alterius, Ambra gryſea dicitur. Alterum, Succini nomen aſſumpſit, de quo loco ſequenti.

N. 1. *Eſt & Ambra nigra, de qua maxima eſt Authorum inter ſe diſſenſio. Sunt enim qui vera ambra nativa ſpeciem faciunt, qua reliquis ſit imbecillior. Alij factitiam ſtatuunt, ex moſcho, Zibetta, ligno aloes, ſtyrace & ladano. Alij Gagaten ſub titulo ambra nigra vendunt. Alij ſuccinum colore ad nigrũ vergens.*

N. 2. *Eſt & ambra ſubalbida, i.e. Sperma Ceti.*

Ambra Officinarum bituminis quoddam genus eſt, ex fontibus ac alveis maris ad littus eructatum. Germ. Wolriechend Amber.

Optima cenſetur Gryſea (ſeu coloris cinerei) à ſordib. purgata, odorata, lævis, quæque acu perfoſſa ſuccum pinguem reſudat. Improbatur

 nigra,

nigra, candida valdè, utpote dubiò procul adulterata.

Factitia facilis cognitu eſt, odore ſcil. (quo res ex quibus confecta eſt, prodit) tum quoque colore, (quo plerunque nigra eſt,) addе quod ▽ impoſita citius molleſcat, quam nativa.

Vires. *Calfacit, ſiccat, reſolvit, cor cerebrumq; roborat, ſpiritus vitales ac animales ſulphurea ſua ac ſuavi exhalatione ſuſcitat reficitq; Unde haud rarus illius uſus eſt in globulis illis fragrantibus ad infectum aërem corrigendum, ſpiritusque ab infectione tutandos, formatis; quos globulos inde Poma Ambræ vulgus appellat. de quib. l. 2.*

PRÆPARATA.

1. Eſſentia Ambræ.

℞. Ambr. gryſ. p. 1. Ol. amyd. d. p. ij. impaſta, ac digere ♂ aliquot, poſtea exprime: Expreſſioni affunde 🜄 rectificatiſs. digere ac deſtilla per arenam. Sic elevabitur cum 🜄 Eſſentia quoque Ambræ, relicto oleo amygdal. in fundo. Abſtrahe igitur 🜄 leni calore, ad conſiſtentiam olei.

Doſis g. paucæ.

2. Species Diambræ, *vide in D.*

3. Poma Ambræ, *vide lib. 2. c. 75.*

4. Ambra Eſſentificata.

℞. Ambræ gryſ. opt. part. VIII.
Moſch. odoratiſs. p. 1.
Sacchar. albiſs. p. ſ.

Omnia pulveriſata cum Spiritu Roſarum ardente terantur optimè diutius, ſæpius aliquid de Spiritu roſarum affundendo, attemperando & rurſum reponendo, ut q. ſicceſcat. Hinc rurſus ut prius teratur, & ſervetur.

Vires. *Omnium viſcerum confortativum maximum eſt & inprimis vim procreandi promovet. Doſis inſtar piſi minoris in Vino vel alio liquore, Hartm. in pract. & in Croll.*

N. *Flores Ambræ habet Keslerus ſub nomine glebæ bituminoſæ.*

CAP. XXX.

De Succino.

SUccinum nihil aliud eſt, quam Succus bituminoſus ſeu Reſina terræ optimè digeſta, exinde in mare traducta atque ibidem præcipuè concreta.

N. *Dum bituminoſa illa ſubſtantia adhuc liquida eſt, varia ſeſe involvere ſolent, ut muſca, formica, &c.*

Dicitur Arabicè Ambra citrina, Electrum, Chryſolectrum, Carabe; Gleſſum, Reſina terræ, (Paracelſo) Agſtein/Bernſtein/Gentar.

Delectus.

Succini genera etſi pluria vulgo numerantur, album ſcil. flavum, & nigrum;

nigrum; attamen non niſi duo Officinis noſtris eo nomine veniunt. Album ſcil. & flavum ſeu Citrinum; nigrum enim non datur niſi particulis, ad nigredinem aliqualem inclinantib. id nominis imponere velis. Utrumque quamvis laudibus ſuis haud deſtitutum ſit: Attamen præſtat album, utpote magis digeſtum. Eligendum id ipſum candidum, ſyncerum, ſuave fragrans. Huic ſuccedit flavum, quod præſtat pellucidum, quodque præ aliis attritu, ſuavem halat odorem, nigrius enim (quod nonnulli ſuccinum nigrum, alii ambram nigram faciunt,) vilius eſt. Flavum ad albedinem reduci poteſt hoc modo.

℞. Succin. flav. e. gr. ℔. 1. pone in cucurb. terream validam, ſuperadde ſalis marini vel (ſi eo cares,) ſalis gemmæ, aut ſalis commun. opt. ℔. ij. ſuperfunde aquæ pluvial. q. ſ. ad ſolvendum ſalem: quo ſoluto, inſuper affunde recentem ▽ fluvial. ebulliant ſuperimpoſito ⚹bico cæco, (ne ▽ ſubito exhalare poſſit, non tamen firmiter cucurbitæ agglutinato:) ♂ ℘ 14. vel donec coctione illa album evadat.

N. *Ne ▽ deficiat, identidem alia fervens ſuperadjicienda erit. Hartm. in Croll.*

Vires. *Calfacit, exiccat, roborat, adſtringit leniter, capiti ac utero inprimis dicatum eſt. Hinc adhibetur utiliter in Catarrhu, Epilepſia, Apoplexia, Lethargo, Vertigine, Suffocatione ac Inflatione matricis, profluvio ſanguinis ac ſeminis, quod ad naturalem ſtatum reducit: In fluore albo mulierum. Cæterum globuli è ſuccino ad oculorum defluxiones miro ſucceſſu auxiliari dicuntur, annexi occipitio. Iidem etiam collo geſtati præpediunt, ne deſtillationes in guttur ferantur. Baptiſt. Port. Matthiolus.*

Uſus, *Præcipuè albi, tàm internus, quam externus eſſe poteſt. Internè exhibetur ad ʒ j. uſq.*

N. *Alij commendant pro amuleto in peſte, ſi eo pulſus ſæpe fricentur.*

Præparationes

1. Præparatio. 2. Solutio ſeu Præcipitatio. 3. Deſtillatio.

I. Præparatio. Unde Succinum præparatum.

Præparatio Succini vulgari modo fit, cum ▽ appropriata lævigando.

N. *Quercetanus in Ph. reſt. c. 26. miſcet Succ. pulv. cum 🜄, hunc deſuper accendit, continuo agitando, & hoc 4. repetit, tandem humiditatem △e ſeparat, reſiduum Succinum pulveriſat & ſervat pro uſu.*

Vires. *Eadem quæ ſupra.*

II. Solutio & Præcipitatio. Unde

Ma-

Magiſterium, Extractum, Tinctura.

℞. Succini pulveriſ. q. v. affunde 🜈 rectificatiſs. ſolve, decanta & abſtrahe in MB, vel præcipita cum ▽ font. & remanebit in fundo Magiſterium.

N. 1. *Paracelſus.*

℞. Carab. q. v. affundit circulatum, digerit in ⊣Eribus ♂ ℘ (6.) Hinc abſtrahit ac cohobat, idque toties, donec in fundo 🝆 appareat, *lib. 6 archid. p. 81.*

N. 2. *Dici quoq; poteſt Tinctura, ſi in forma liquidiuſcula adhuc adſervetur.*

Vires. *Magiſterium hoc, ut nihil aliud eſt, quam pars purior ac reſinoſa, à craſſioribus ſola ſolutione ſeparata, ita eaſdem cum ſuccino, efficaciores tamen operationes obtinet.*

Aliter.

℞. Succinum pulveriſatum & parum toſtum, affunde ⁜ ac extrahe, Extractum præcipita cum Spir. ⊖-i.

Vires. *Sudorificum eſt ac diureticum.*

Magiſterium Succini dulce fixum.

℞. Succin. alb. pulveriſat. ſubtiliſs. q. v. affunde ⁜ ad eminent. 4. digit. ebulliant in arena aliquot dies (ſi evaporet, affunde novum) ut rubeſcat ⁜. Hoc filtra & abſtrahe, ſic manet magiſterium in fundo. Hoc ſolve in ▽ (roſarum) filtra & abſtrahe, idque vice tertia, tandem præcipita cum Spir. ⊖-i vel ſucco citri.

Vires. *Sudoriferum eſt inſigne, admodumq; conveniens in morbillis, pleureſi, confortat cor, &c.*

Doſ. à g. 6. ad 12.

N. *Ita etiam paratur Magiſter. C. C.*

III. DESTILLATIO.

Deſtillatio exhibet Oleum, Phlegma, Spiritum ac Sal: perficiturque vel ſine liquore, vel cum liquore affuſo, per cujus virtutem ſcil. aliquantulum digeratur ac ſolvatur.

N. *Oleum non aſcendit, quamdiu aqueum adfuerit vehiculum, ideoq; ſi oleum expetatur, ſine* ▽ *deſtillatio peragi poteſt.*

E. gr.

℞. Succin. groſſè triti, q. v. e. g. ℔. ij. vel ℔. iij. (poſſunt & ſilices contuſi addi,) deſtilla per 🝬m vitream, terreamvè igne gradato & caute adhibito: Extillabit primo phlegma, poſtea oleum ſubtilius, tandem craſſius, Salque volatile parietibus adhæreſcet. Hæc ſingula ſi libet ſeorſim ſuſcipe.

N. 1. *Alij digerunt primo Succinum cum aqua, (ſic* Crollius *cum* ▽ *roſacea) hinc deſtillant. Verum ut dixi oleum non aſcendit, priusquam humiditas aquea conſumpta fuerit, protrahitur itaq;*

nimi-

nimium labor citra utilitatem, quæ ſit alicujus momenti.

N.2. *Alij ſuccinum optimè terunt, ut ſit inſtar farinæ, hanc miſcent cum cinere optimè elixiviato, deſtillantq́; igne adeo leni, ut intra momenta 20. vix guttula decidat. Sic eliciunt oleum album penetrantiſſimum, quod ſeorſim colligũt, mutato, cum flavum apparere inceperit, recipiente.*

Hactenus olea ac ſpiritum confuſim, deſtillando adeptus es; itaque deſtillatione ſeu rectificatione ulterius ea ſeparare ac rectificare poteris.

℞. Oleum omne vel ſingula ſeorſim, infunde in cucurbitam, cum ſ.q. aquæ, addendo nonnihil ⊖is ac deſtilla per MB vel per veſicam.

N.1. *Alij affundunt oleo rectificando ⚹, digerunt & deſtillant.*

N.2. *Si oleum illud craſſius una cum ✠ ſuper 🝎 reſtitans rectificetur, oleum extillat primo inſtar ▽æ limpidiſſimum, quod ſubſequitur, ſubflavo colore praeditum eſt.*

Hinc extant

PRÆPARATA

Officinalia.

1. Succinum præparatum: fit ex albo, l.a. cum aqua.
2. Magiſterium ſeu præcipitatum, *vide ſupra Præcipitatio.*
3. Phlegma. *In deſtillatione Collectum* (ſed rarò.)
4. Oleum ſuccini albi:
   1. rectificatum.
   2. non rectificatum ſeu fœtidum.

   Oleum ſuccini citrini.
5. Balſamus fit ex ſuccini 1. Magiſterio ſeu Extracto duriuſculo. 2. Oleo, & 3. ⊖: quæ excipiuntur Oleo nuciſtæ expr. præparato.
6. Pilulæ de Succino v.l.2.
7. Trochiſci de carabe Aug.
8. Cryſtalli rufi & Sal volatile album Succini deſcrib. à Keſl. centur. 3. artic. 12.

CAPUT XXXI.

De Spermate Ceti.

Est & aliud genus Bituminis, quod Sperma Ceti Officinæ vocant, alii Ambram ſubalbidam, alii florem maris ſeu ſalis veterum interpretantur. Germ. Walroth.

N. *Colligitur in mari, cui ceu ſpuma ſupernatat. Cujus autem originis ſit, nondum inter ſe Authores conveniunt. Sunt enim qui eſſe ſemen volunt à Balena ſeu Ceto emiſſum, ſed malè, invenitur enim in locis, ubi ne balena unquam deprehenſæ ſunt. Sunt ergò alij qui florem ſalis à*

lis à Veteribus deſcriptum, nominant, adeoq; ſpumoſum quid ſalis marini perhibent. Verum & hi hallucinantur, primum quod cum veterum ſlore ſalis, qui ruber & liquidus deſcribitur, minimè conveniat. Secundum quod ſit citra vim abſterſoriam & ſalſam, quam ſpuma ſalis utiq; referret. Veriſimilius ergo videtur, uti in reliquis Regnis duobus vegetabilium ſcil. & animalium, excrementa ſuppetunt pinguia: Ita & in Regno Macrocoſmico. Et hujus ſpeciem eſſe pinguedinem hanc furfuroſam, productam, vel exhalatione terræ ſulphureæ, mari communicata, vel ex ſulphureis particulis marino ſali immixtis, quæ agitatione fluctuum congregata, & in pinguedinem coactæ ſint.

Eligatur candidum, pingue, recens, non rancidum, &c.

Vires. *Humectat, reſolvit, anodynum eſt, proin vulgaris uſus in coagulati ſanguinis reſolutione à caſu vel ſimiliter contracti. In torminibus colicis ſedandis, ut & in torminibus ventris infantum mitigandis. In tuſſi tartaroq; pulmonum demulcendo.*

Doſis à ℈j. ad ʒ j. vel ʒij.

Extrinſecus ſunt qui cicatribus exanthematum illinunt, ut carne eas repleant.

CAPUT XXXII.

De Aſphalto, Naphtha, Petrolæo, ac oleo Terræ.

Aſphaltos { Vera, de qua hic. Subſtititia, Aſphaltos Officinarum, *de qua lib. 4. Piſſaphaltum.*

Ἄσφαλτος, Ἀσφαλτὸν eſt Bitumen, (ſevum, reſina,) Macrocoſmi, picis inſtar durum, &c. Supernatare primum aquis conſpicitur ſeu lacubus, hinc ad littora propulſum concreſcit, denſatur, tenaciſſimumque redditur.

Præfertur reliquis Judaicum Bitumen, quod mortui maris (*ἀσφαλτίτις propterea dicti,*) genitura. German. Judenpech.

Ejus verò probatio eſt, ut purpuræ modo ſplendeat, (ſcil. in nigrore) ſitque ponderoſum & validum odorem vibret, nigrum autem & ſordidum, vitioſum eſt.

N. 1. *Quia rariſſimum eſt, noſtratibus ejus loco Piſſaphaltos in uſu eſt, quam vide lib. 4.*

N. 2. *Oleum illius [illegible]atur ut Succini.*

Naphtha eſt colamen bituminis Babylonii, conſiſtentia liquidum, ignis rapaciſſimum.

N. *Nec & hac noſtratibus uſitata, ſed loco ejus Petrolæum uſurpare ſolent.*

Petrolæum, Oleum Petræ, Stein-

öle/ eſt liquamen (axungia Macrocoſmi,) pingue, liquidum, è petris & ſaxis effluens.

Vires. *Calfac. & ſicc. tenuium partium eſt, digerit, & reſolvit, cerebro ac nervoſo generi confert.*

N. 1. *Petrolæum in Italia regione Mutinenſi ſtillat candidum & ruffum In Sicilia fontibus innatat. Apud Mejanum pagum in tractu Parmenſi album eſt. Babilonicum autem in ſuo fonte flagrare dicitur, ſecus Italicum.*

N. 2. *Rectificatio Petrolæi fit in Capellâ vacua, ita habebis limpidiſſimum ∽um, & in fundo ∽ vernicem ſeu Colophoniam nigram, ſolidandis vulneribus aptiſſimam. Spiritus autem pernionibus ulceratis confert, nervosq; illitus cum ♈ roborat.*

Oleum terræ oleum eſt pellucido-rubicundum, odoris fortis petrolæum æmulantis, ſed gratioris.

Ante paucos annos nobis innotuit ex India orient. aſportatum, ubi ex monte quodam effluere dicitur.

Vires. *Arthritidi vagæ maximo eſt ſolamini, inunctum.*

CAPUT XXXIII.

De Carbone Petræ & Gagate.

CArbo Petræ, carbo foſſilis (Stein-kohlen/) Bituminis terreni genus eſt foſſile, lapideum, friabile, nigrum.

Dicitur Carbo quod nonnullis, præcipuè Anglis, ut & nonnullis Germaniæ locis fomitem ignis præbeat. Aliis terra ampelitis audit, aſt malè.

De Uſu ejus Medico nihil adhuc quod addam habeo, nullus tamen dubito, quin oleum inde elici poſſit ad maturanda ulcera, emolliendosq; tumores aptiſſimum.

Gagates eſt genus terræ nigræ, lapideæ cruſtoſæ, adeo bitumine prægnans, ut bitumen redoleat, & accenſum picis ferè modo flagret, nigerrimumque emittat fumum.

Dicitur Gagates à Gaga Fluvio Ciliciæ, in cujus faucibus olim ſolum inveniebatur. Hodierno autem tempore & in Germania frequenter eruitur. Differt à carbonibus foſſilibus, quod hi nec flammam emittant, niſi follibus excitentur, nec bituminis odorem ſpirent, Gagates vero igni admotus flagrat, odoremque bituminis exhibet.

N. *Sunt, qui ſuccinum nigrum vocant, cum ſuccinum revera non ſit, quippe cruſtoſus gagates eſt, ſuccinum leve. Alij Piſſaſphaltum, ſed male, quippe hoc factitium quid eſt. vide lib. 4.*

Vires. *Emollit, diſcutit, Colicum morbum ſanare creditur, ſi in pollinem redactus ſeptem diebus continuis ad ʒ j. uſq;*

propinetur. Aëtius flagrantem in vino extinguit, idq; cardiacis propinat.

PRÆPARATA.

Oleum in cinere ex retorta vitrea paratur ad modum olei ſuccini, ſed igne paulum vehementiori. Oleum hoc ſi libet, poterit rectificari, addita aqua ſimplici.

Vires. *Commendatur Epilepticis, Maniacis, Paralyticis, Spaſmicis, Tetanicis, Arthriticis, ab utero ſuffocatis, naribus illitum.*

Seriùs transmiſſum inſerendum ſupra.

Ad pag. 320. lib. 3. capite 2.

Eſt & genus terræ exoticæ, colore purpureum, punctulis albis intertextum, ac ſi ſitum contraxiſſet, ſapore auſteriuſculum, maſticatum liqueſcens, ſubdulcemque qoſt ſe relinquens ſaporem; CATECHU vocant, ſeu TERRAM JAPPONICAM. *Hujus uſum perhibent celebrem in exiccandis catarrhis, capiteq; roborando, ſi in ore detineatur.*

Particulam *hujus* obtinui à Pharmacopœo noſtrate curioſiſſimo Dn. Matthia Banſa.

Et ſic ad Finem perducta eſt Mineralogia.

PHARMACOPOEIÆ MEDICO-CHYMICÆ, LIBER IV. Seu PHYTOLOGIA.

PHYTOLOGIA eſt pars Pharmacologiæ, quę agit de plantis.

Claſſes Phytologiæ ſunt 4. Prima enodat *alterantia primaria*, quæ ſunt, *plantæ*, *harumque membra* Secunda, enucleat *alterantia ſecundaria*, uti ſunt; *Succi*, *Olea*, *Reſinæ Gummi-reſinæ*, *Gummata*. Tertia exhibet *purgantia primaria*. Quarta deſcribit *purgantia ſecundaria*: utraq; eodem modo cum prioribus accepta.

N. *Damus autem rerum quarumcunque 1. ſpecies uſualiores ab aliis diſtinctas. 2 Nomina ſeu titulos, quibus Authores celebriores & famoſiores eas rubricant, i.e. titulotenus inſcribunt. 3. Tempus ac locum natalem. 4 Delectum. 5 Officinalia Nativa, i e quid de rebus ſingulis crude officinale ſit. 6. Vires. 7. Præparata uſualiora, &c.*

Rubricas ſeu titulos unà cum authorum nominibus addimus, non modo ut eo facilius res quæſita occurrat, atque à reliquis ſuis ſpeciebus diſtinguatur, ſed & innoteſcat, quinam authores & quænam illorum ſcripta ad ulteriorē rei cognitionem conſuli, adiriq; queant. Sunt autem Authores præcipui, eorumque ſcripta:

Amati Luſitani *Enarrationes in libros 5 Dioſcoridi*.

Andreæ Cæſalpini *de plantis lib 16.*

Auguſtanorum *Pharmacopœia ſeu Diſpenſatorium.*

Bartholomæi Carrichteri *herbarium Germanicum in 8.*

Caroli Cluſii *1. hiſtoria rariorum plantarum, 2. Libri 10. Exoticorum, 3. Corollaria in Dodoneum Gallice à ſe redditum, ut & in Garziam, Monardem & Acoſtam.*

Caſpari Bauhini *1 Pinax theatri botanici. 2. Notæ in Matthiolum.*

Caſtoris Durantis *herbarium in*

CLASS. I.

De Alterantibus primariis, quæ ſunt Plantæ, harumque membra, i. e. Radices, Folia, Semina, Cortices, &c.

I. *Abies.*

Abies { alba, ἐλάτη, hæc præfertur. / rubra, πίτυς, Picea.

Alba inſcribitur Abies, *Brunſ. Trag. Matth. Cord. in D. Lob. Caſt. Tab. Lon. Ger. Dod.* (cui potius Picea.) Abies alba & fœmina, *C. B 2.* Germ. Thannenbaum/ weiß Thannenbaum.

Rubra inſignitur, Picea *Brunſ. Matt. Cord. in D. Lon. Lob. Caſt. Tab. Germ.* Abies 1. & rubra, *Trag.* Abies, *Dod.* Picea major prima ſeu abies rubra, *C. B.* Germ. roth Thannenbaum/ Fichte/ Fichtenbaum.

N. *Adeo conformes inter ſe ſunt, ut nonnullis cõfundantur, differunt tamen, 1. quod folia Piceæ ſint nigriora, latiora, molliora, læviora, minus pungentia, ramos circumquaque veſtientia. 2. quod Cortex Piceæ ſit nigrior, tenacior: abietis albicantior, fragilior. 3. quod Piceæ rami ad terram flectantur, ſecus ac abietis, &c.* Matth.

Virent perpetua fronde, niſi quod menſe Majo foliis priſtinis decidentibus, nova ſubinde renaſcantur. Montibus gaudet ſaxoſis.

OFFICINALIA NATIVA.

Cortex (ſed raro) Coni & Reſina.

N. *Innaſcitur & viſcum abieti albæ, quod Plinii & Theophraſti Stelin reputat Cluſius.*

Vires, *Cortex exiccat, adſtringit. Uſusque eſt præcipui externi in ulceribus & ambuſtis.*

Coni (ſtrobili Thanapffel/) *exiccant & adſtr. Uſus itidem ſunt inprimis externi in inflammatione Epatis & aliarum partium (Epithema) in verrucis (cujus ſignaturam referunt) & clavis pedum abigendis (lotione.)*

Reſina ab abiete duplex colligi poteſt, liquida & ſicca. Liquida (lacryma, oleum abiegnum), colligitur ex tuberculis (ceu ex Vomica) abietum novellarum ſed pauca: Hæc Officinis Terebinthinæ Venetæ titulo venit (de qua claſs. 4.) ſed perperam, ſiquidem illa (abiegna) acrior ac calidior ſit. Sicca ex Abiete & Picea colligitur: Hæc uti Thus figurâ ementitur, ita & uſum ejus æmulatur.

PRÆPARATA.

Oleum ſtill. Fit ex ligno per deſcenſum igne leni, ſic extillat clarum.

N. *Rari eſt uſus. Poterit tamen adhiberi in odontalgia, aliisque affectibus loco Terebinthinæ.*

II. *Abrotanum.*

Ἀβρότονον, ἀβρότανον, ἀψίνθιον. Germ. Stabwurtz/ Gitzwurtz/ Gertwurtz/ Gartenheil.

Eſt { mas, quod vulgariter nomen abrotani retinet, *& hujus loci eſt.* / fœmina, Cupreſſus ſeu cypariſſus hortulana, *Vide ſ. l.*

Loco gaudet temperato, præcipuè dum adhuc in ætate adoleſcente conſtitutum eſt, coliturque in hortis.

OFFICIN. NAT.

Ex Abrotani maris variis generibus ſolum officinale eſt anguſtifolium majus: Hujus extant in officinis *fol.* & *gemmæ* ſeu *ſummitates* collectæ Auguſto: huic ſuccedit minus ſeu abrotanum humile.

Majus *inſignitur* Abrotanum mas, *Brunf. Dod. Matth. Lob. Caſt. Taberr.* maſculum majus, *Cam.* primum, *Trag.* vulgare mas, *Fuch.ſ.* Abr. mas anguſtifolium majus, *Caſp. Bauhino.*

Minus *C.B. 6.* Abrotanum 3. *Trag.* odoratum humile denſe fruticoſum, *Lob.* humile *Tab.*

Vires. *Calf. ſicc. incidit, aperit, ſubaſtringit, extergit, valìdè diſcutit, reſiſtit putredini ac veneno, morſibus venenatorum animalium medetur, vermes necat, urinam movet, impetus hyſtericos diſcutit, regium morbum ſolvit, Extrinſecus uſus ejus famoſus eſt in oſſibus exiccandis, roborandisque, & quia pilorum ſignaturam ſummitates ejus æmulantur, ad alopeciam tollendam maximopere commendatur.*

PRÆPARATA.

1. ▽ ſtillat. Ex foliis ac ſummitatibus.

2. *Vinum:* Veteribus in uſu fuit creberrimo, modò non item.

3. *Conſerva:* Ex ſummitatibus & flor. paratur ut conſerv. abſinthii.

4. *Oleum:* Infuſarum ſummitatum in ℴℴ communi.

5. *Oleum ſtillatitium:* Ex ſummitatibus ſiccis.

III. *Abſinthium.*

Ἀψίνθιον, Ἀψίνθιον, *Arab.* Aſſinthium, Aſenefi, Seſurem, Alhanlais, Barus, Buleigi. Germ. Wermuth.

Eſt {
- Vulgare ruſticum noſtrate {
  - majus. *C. Bauhin.* N. 1.
  - humilius montanum. *C.B. 2.*
- Ponticum. *Vide loco ſequenti.*

Majus *inſignitur.* Abſynthium ponticum ſeu Romanum officinarum *C.B. 1.* Abſynthium *Matt. Cord. in Dioſ. Lon.* vulgare *Trag. Fuchſ. Lob. Caſt. Tab.* commune *Cam.*

Humilius: Abſ. ponticum montanum. *C.B. 2.* Abſ. montanum *Cam. in Matth.* ſeu Romanum *Tab.* tenuifolium ponticum *Galeno.*

N. *Vulgare majus illud eſt quod paſſim naſcitur. Montanum in certis tantummodo locis provenit, eſtque humilius communi. Et hoc ſi haberi poſſit eligere monet Tabernæm.*

Florent Julio & Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Ruſtici Abſinthii *Folia* ac *Summitates.*

Vires. *Stomachicum inprimis eſt, hinc hepaticum & ſpleneticum: calf. 1. (ad 2.) ſic 3. aper. atten. aſtringit, amarum eſt: hinc vermes necat, bilem educit,*

eit, crapulam diſcutit, ſudorem ciet, febribus (præcipue tertianis) convenit.

N. *Capiti quia vapores craſſos exhibet, pigritiem ac ſomnium inferre ſolet, minus tamen ſi prius per ▽ calidam trahatur leviterque exprimatur. Extrinſ. arcet Vigilias (temporibus ac plantis pedum impoſitum) confortat ventriculum, auditum acuit (ſuffitus aure ſuſceptus) &c.*

PRÆPARATA.

1. ▽ *ſtill.* Ex ſummit. & fol. recentibus.

2. *Spiritus.* Deſtillatur ex ſummit. ſiccis ▽ affuſâ fermentatis.

NB Poteſt ad fermentandum ⊖ aut ſimile quid addi. *Senn. in Inſtit.*

3. *Succus expreſſus ac inſpiſſatus* Fit, ex ſummitatibus ſiccis in ▽ coctis.

4. *Vinum abſinthites.*

5. *Extractum liquidum ſeu Tinctura.* Cum 🜈 facta.

N. *Ejusdem efficaciæ Tincturam facili negocio aſſequi poteris, ſi ſummitatibus aquam vitæ affuderis, parum accenderis atque hinc expreſſeris.*

6 *Conſerva* Ex ſummitatibus paratur. l. a.

7. *Syrupus compoſitus.* Vide Diſpenſ. Auguſt. & Noriberg.

8 *Trochiſci de Abſinthio.* Vide Diſp. A. & N.

9. *Oleum infuſum* Ex omphacio, & ſummit. abſinth. cum Roſis. Vide D. Noriberg.

N. *Auguſtani addunt quoque ſuccum abſinthii.*

10. *Oleum ſtillatitium.* Cum aqua ac ſpiritu deſcendit.

11. *Sal fixum.* Ex incinerata planta l. a. elicitur.

12. *Sal. volatile.* Ex ſucco l. a. confici poteſt, quod raro in uſu.

N. *Sunt qui abſinthium hoc vulgare, veterum abſinthium ponticum eſſe velint, adeoque & Romanum dici.*

13. *Trochiſci de Abſinthio.* V. Diſp.

IV. *Abſinthium ponticum.*

Abſinthium ponticum Officinarum. *C. B. 4. ſ* Abſinthium ponticum & tenuifolium, incanum, nobile. Abrotanum minus & *1. Trag.* Abr. fœmina. *Fuchſ. Lon.* Abr. album, *Cord.* Abſynt. ponticum. *Matth. Fuchſ. (in iconibus.) Tab* Abſ. tenuifolium. *Dod.* German. Welſch Wermuth/ Garten Wermuth/ Römiſch Wermuth.

Vires. *Epaticum eſt præ vulgari. Calf. in princ. gr. 1. ſicc. in princ. 3. minus amarum eſt, aſtringit, valideque incid. exterg. diſc. putredini reſiſtit, educit bilem per urinam; proin convenit in omnibus affectibus Epatis, veſicæ, bilis, ventriculi: tormina ventris & uteri ſedat: minus commode autem in mucilaginoſis affectibus pulmonum, inprimis ob aſtrictionem adhibetur. Extrinſecus diſcutit tormina ventris, adeoque & quæ partum ſubſequuntur: infantium vomitum compeſcit, &c.*

N. *Huic affinia ſunt, quæ & in locum ejus ſubſtitui cum commodo poſſunt, abſinthium ponticum repens, ut & abſin-*

VII. Acetoſa.

Ὀξαλὶς, λάπαθον. Acetoſa, Sawrampffer.

Eſt Acetoſa
- Major
  - hortenſis rotundifolia.
  - ſylveſtris ſeu pratenſis
    - plana &
    - *hæc interdum folia habet criſpa.*
- Minor arvenſis
  - Lanceolata arvenſis.
  - Non Lanceolata minima.

Ex his Officinis major ſylveſtris, *C. B. 1.* in uſu eſt, de qua vox acetoſa ſimpliciter intelligatur. Huic tamen niſi præferre volueris, ſubſtituere non citra rationem poteris, hortenſem rotundifoliam.

Major ſylveſtris *inſignitur* Acetoſa pratenſis, *C. B. 1.* Lapathum 4. *Dioſc.* Acetoſa, *Lon.* major, *Caſt.* Oxalis *Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Lob. Tab.* Rumicis 4. genus, *Cord. in Dioſc.*

Hortenſis rotundifolia, *C. B. 8. inſignitur* Oxalis rotundifolia, *Dod.* rotunda, *Tab.* ſativa Franca rotundifolia repens, *Lob.* Acetoſa rotundifolia repens, *Cam.* Acetoſa rotundis foliis, *Cam.*

OFFICIN. NAT.

Exhibent uſui pharmaceutico *Folia, Radices* & *Semen.*

N. *Radices aſſervantur excorticatæ.*

Florent Majo, *turgeſc. ſemine* Junio & Julio.

Vires. *Cardiaca inprimis eſt & Epatica: frigeſ. & ſicc. 2 aperit, reſiſtit putredini, appetitum excitat, choleram reprimit, ſitim ſedat, unde in febribus ſimplicibus ac peſtilentibus uſitatiſſima eſt, præcipue autem uſu interno; hinc & externo adhibita.*

PRÆPARATA.

1. *Conſerv.* folior.
2. ▽ *deſtill.* Ex foliis.
3. *Succus.* Ex fol. rec. exprimitur, clarificatur ac coagulatur.
4. *Syrupus.* Ex ſucco & ſacchar. Auguſt. $\frac{1}{2}$ Norib. $\frac{1}{3}$.
5. *Conſerv.* Ex fol. rec. & ſacch. $\frac{1}{2}$, aut $\frac{1}{3}$.

VIII. Acetoſella.

Trifolium acetoſum, *Matth. Dod. Caſt. Brunf.* Oxys, *Fuchſ. Cord. Cam. Tab.* Oxytriphyllon, *Trag.* Lujula, Alleluja, *Lon.* Trifolium acetoſum vulgare, *C. B. 1.* Buchampffer/Sawrklee/Guckguckklee.

Eſtque
- floribus albis.
- floribus luteis.

Floret Aprili ac princip. Maji. Locis gaudet nemoroſis & arenoſis.

OFFICIN. NAT.

Folia acetoſellæ albæ.

Vires. *Cardiaca & Epatica eſt ſingularis, acetoſæ vires niſi ſuperans ſaltem æmulans, adeoque æſtum febrilem mitigat, ſitim ſedat, &c.*

N. *Acetoſella Lonic. eſt acetoſa arvenſis lanceolata.*

PRÆPAR.

1. *Conſerv.* Folior.
2. ▽ *ſtillat.* Ex foliis.
3. *Syrup.* Ex ſucc. & ſacchar. ℥ aut ℥.
4. *Conſerva.* Ex foliis.

IX. *Acorus.*

Acorus verus, ſive calamus arom. Officinarum. *C. B. 1* Acorus perperam Calamus arom. Officinarum. *Monard. Trag. Matth. Cord Lob.* Acorum, *Lon. Cam. Tab. Ger.* Acorum legitimum, *Cluſ. hiſt. Germ.* Calmus/ Ackerwurtz.

N. *Acorus officin. dicitur vulgo calamus aromaticus, cum tamen cal. aromat. proprie ſic dictus herba ſit ab hac diverſa. Vide infra.*

Colitur in hortis, ſoloque gaudet paluſtri.

OFFICIN. NAT.

Radix. rarò *Folia.*

Eligenda radix albicans ſapore amara ac acris.

Vires. *Stomachicus eſt, calfac. & ſicc. in princ. 3. partium tenuium eſt, atten. aper. Uſus præcipuus in obſtruct. menſium, Lienis ac Epatis, in dolore colico.*

PRÆPARATA.

1. ▽. Ex radice macerata.
2. *Acorus conditus* vulgaris. Vide Auguſtan.
3. *Confecta radix.*
4. *Ol. ſtillat.* cum ▽ aſcendit.
5. *Elect. diacorum.* Vide Auguſt.
6. *Extract. rad.* Coque in Vino exprime & inſpiſſa.

Vires. *Plurimum valet in dolore colico.* *Doſ.* ℈j.

X. *Acorus adulterinus.*

Acorus adulterinus, *C. B. 2* Acorus falſa, *Cord in Dioſc.* Acorum adulter. *Trag.* falſum, *Matth* Gladiolus luteis liliis, *Eric. Cordi,* luteus, *Fuchſ.* (icon.) *Lon.* Acor. Officinarum, *Fuchſ.* Acorus paluſtris, *Lob.* Iris paluſtris lutea, *Tab.* Pſeudoiris, *Dod.* Germ. gelb Schwertel.

Officinis raro inſervit uſu, eoque in ſolâ radice effodienda ſc. Septemb.

Vires. *Exiccat, parum calefacit, attenuat, aſtringit, roborat, reſolvit, vi peculiari ad nervoſi generis & cerebri affectus commendatur, ut & ad dyſenteriam, aliosque fluxus alvi ac uteri ſiſtendos. Extrinſecus ad dyſenteriam præcavendam, more noſtratium, de collo ſuſpendi ſolet.*

PRÆPARATA.

Nonnunquam inde paratum extat *Electuarium* Stomachicum. Vide lib. 2.

XI. *Adiantum.*

Adianthum, *Matth. Dod* Capillus ♀ *vulgo* Adiantum foliis coriandri *C. B. 1.* Adiantum nigrum, *Cordi.* Adiant. nigr. verùm, *Tab* Ad. album *Plinii* magnum, *Trag.* Lugdunenſe, *Cam.* Germ. Frawenhaar/ Venushaar.

N. *Adianti vox pluribus plantis impoſita*

poſita invenitur. 1. *Planta jam data.* 2. *Adianto aureo, polytricho.* 3. *Ruta muraria.* 4. *Trichomani: de prioribus hoc loco, de poſterioribus alibi.*

Advehitur ex Gallia Narbonenſi: Floret æſtate.

OFFICIN. NAT.

Herba ſeu folia.

Vires. *Caliditate & frigiditate temperatum eſt, exiccat, attenuat, aperit, extergit, pulmonum renumque vitiis medetur, Epatis & Lienis obſtructiones reſerat, Urinam & menſes ciet.*

N. *Sunt qui Trichomani eaſdem vires aſcribunt, adeoque ſubſtitui poſſe autumant; Alii Rutam murariam.*

PRÆPAR.

1. *Aqua.* Ex fol.

2. *Syrupus ſimpl.* Ex decoct. & ſacchar. $\frac{1}{2}$. Auguſt.

3. *Compoſ.* Vide Auguſt. & Norib.

XII. Adiantum aureum.

Polytrichum aureum { majus. *Hoc minus uſuale.* | medium. *Hoc uſuale.* | minus. *Nec hoc officinis ſubit.* }

Dicitur Polytrichum aureum medium, *C.B 2* nobile vel primũ, *Trag.* aureum Apuleii vel *2. Lonic.* Muſcus capillaris, *Dod.* Adiant. aureum minus, *Tab.* Germ. gulden Widerthon.

OFFICIN.

Integra herba ſeu caulis cum foliis muſcoſis & floribus.

Vires. *De viribus apud authores nihil fere invenitur. Carrichterus tamen ad morbos incantatione introductos commendat, cujus rei gratia apud mulierculas celeberrima eſt.*

Extrinſecus obſignaturam commendatur ad capillos generandos.

XIII. Agallochum.

Ξυλαλόη, Lignum aloes, *Lon. Tab.* Agallochus ſeu Xylaloes, *Cord. in D. Lob. Caſt.* Taurum, *Cord. h. C.B. 2.* Paradiß- oder Aloes Holtz.

OFFICIN. NAT.

Lignum cujus fruſta raro magna ad nos advehuntur, ut plurimum enim in fragmentis nobis transmittitur, quæ optima cenſentur nigropurpurea, venis cinerii coloris interſecta, amara, ponderoſa, liquorem, ſi prunis, candentive ferro imponantur, exudantia, ſuavem ac acidulum fumum, ſi incendantur, præbentia, bullulasque ſimul poſt ſe relinquentia, haud ita facile diſparentes: His adde haud poſtremum bonitatis ſignum, ſi aquæ ſupernatarint.

Vires. *Calf. c. & ſicc. 2. confortativum eſt omnium viſcerum ac præcipue cerebri, Cordis ac Uteri; ſpiritus vitales ac animales recreat: hinc medetur Lypothymiæ, amaritudine ſua lumbricos necat. Externè creber ejus uſus eſt in cucuphis & Epithematibus cordialibus.*

PRÆPAR.

1. *Extractum.* Fieri poteſt ad normam aliorum Extractorum ſive Gum-

moſum ſolum id expetatur ſive ſimul viſcoſum: *De quo vide lib. 2. c. 57.*

Angelus Sala. ℞. Fragmentor. elector. pulveratorum (inſtillari poteſt inter pulveriſandum ▽ Roſar. ne quid avolet) ℔j. digerit ac extrahit cum 🜄i rectificatiſſimi ℔vi. vaſe clauſo in MB ♂ 3. digerendo. Decantato dein liquori affundit ▽ Roſar. ℔j. abſtrahit lentiſſimo calore 🜄. Reſtantem Eſſentiam Reſinoſam lavat & exiccat, pro libitu coquit ad conſiſtentiam, ut exinde trochiſci formari poſſint.

Doſis gr. iiij. ad x.

Reſiduæ feces aptæ ſunt quæ admiſceantur candelis pro fumo.

Quercetanus Extractum hoc ſeu gummi parat cum ▽ ſtillat. Hyperici aut Centaurii atque pro peculiari remedio habet in lumbricis ac putredinibus arcendis.

2. Species Diaxylaloes. Vide Diſp.

3. Trochiſci Diaxylaloes. V. Diſp.

XIV. Ageratum.

Ἀγήρατον, *Matth. Cam. Tab. Caſt.* Eupatorium Meſuæ, *Trag. Matth. Lon.* mentha corymbifera minor, *Cord. hiſt.* Coſtus minor hortenſis, herba Julia, Balſamita minor. *Dod.* Ageratum foliis ſerratis, *C. B. 1.* *Arab.* Gafet. Leber-Balſam/ kleiner Coſten-Balſam.

Colitur hortis, floret Junio.

OFFICIN. NAT.

Planta cum foliis & floribus.

Vires. *Calf. & ſiccat. gr. 2. ſubſtantia tenuis, ſaporis aromatici, attenuat, exterget, putredini reſiſtit, Epatica eſt, laxat alvum quam blandiſſime. Extrinſecus ciet urinam, uterumque emollit (ſuffitu.)*

PRÆPAR.

1. Syr. de Eupatorio Meſue. Vide Diſp.

2. Pil. de Eupatorio. Vide Diſp.

3. Trochiſ. de Eupator. Vid. Diſp.

XV. Agnus caſtus.

Salix Amerina Dioſc. *Matth.* Vitex, *Trag. Dod. Cord. in D. Lon. Cam.* Agnus caſtus, *Caſt.* Eleagnon. Theophraſti, *Lob.* Vitex foliis anguſtioribus cannabis modo diſpoſitis, *C. B. 1.* Keuſchlamb

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. *Calf. & ſiccat. inſigniter diſc. menſes ciet, appetitus venereos cohibet, ſemen imminuit.*

PRÆPAR.

Trochiſci. Vide Diſpenſ.

XVI. Agrimonia ſeu *Agrimonium.*

Agrimonia, *Brunf. Dod. Lob. Cam.* Eupatorium, *Matth. Fuchſ. Cord. Caſt. Tab.* Vulgare, *Trag.* Eupatorium Græcorum, *Lob. Cam.* (Arabum enim Eupatorium vel Ageratum eſt, vel Eupatorium Cannabin.) Eupatorium veterum ſeu Agrimonia, *C. B. 4.* German. Agermenig / Odermenig / Adermenig / Bruchwurtz. Leb. kletten.

Floret

Floret fere æſtate integra, creſcit juxta ſepes.

OFFICIN. NAT.

Folia & Summitates.

Vires. *Epatica nobiliſſima inprimis eſt, hinc ſplenetica vulnerariaque: calf. & ſicc. 2. ſubſtantia eſt tenuis, aperit, deterg. ſubaſtr. corroborat Epar, ejusque fluxus coërcet, adeoque uſu creberrimo venit in morbis ab Epatis imbecillitate ſubortis, ut ſunt Hydrops, cachexia, &c. extrinſecus adhibetur ſæpiſſime in balneis & lotionibus.*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex fol. & flor. vel ex integra planta circa finem Junii collecta.

2. Succ. Ex fol. & flor.

3. Syrup. Ex ſucco.

4. ⊖ ex cinere integræ plantæ.

XVII. Alchimilla.

Alchimilla, *Trag. Dod. Lob. Tab. Ger.* Vulgaris, *Cluſ. hiſt. Cam.* Pes leonis, *Brunf. Fuchſ. Lon.* Brancha Leonis, Planta Leonis, (Dioſcor. Pſiadium,) Stellaria, *Matth. Caſt.* Germ. Sinaw / gülden Gänſerich / Löwenfuß / unſer Frawen Mantel.

Creſcit loco udo ac humido ac præcipue in paſcuis, unde & in hortos transplantari ſolet. Floret Majo & Junio.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Vulneraria eſt è nobiliſſimis nonpoſtrema, calid. & frigid. temperata, conſolid. aſtring. exterget, ſanguinem incraſſat, proin utilis fluxui menſium, &c. Uſuque adhibetur interno inpotionibus vulnerariis, tùm & externo.*

PRÆPAR.

▽. Fit ex integra planta, collecta menſe Junio cum floribus.

XVIII. Alkekengi.

Ἁλικάκαβον, Halicacabum, *Caſt.* vulgare, *Fuchſ.* Hal. veſicarium, *Cam.* Hal. ſeu veſicaria, *Cord.* Hal. Solanum halicacabum, *Trag. Matth. Lob.* Solan. veſicarium, *Dod.* Alkakengi, *Lon.* Saxifraga rubra & 4. *Brunf.* Solan. veſicarium *2. Bauhini*, Judenkirſchen / Boborellen.

Creſcit in vineis inter vites, locisque opacis, floret Junio, fructus fert ante autumnum.

OFFICIN. NAT.

Baccæ quæ colore ac figura ceraſa rubra repræſentant, colligendæ, circiter finem Auguſti.

Vires. *Refrig. & ſicc. 2 Nephritica diuretica ac lithontriptica inſignes ſunt. Uſus precipui in calculo renum & veſicæ, in ictero (bacca & folia) in ſanguine coagulato.*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex baccis.

2. Tinctura. Ex baccis cum ▽. propria.

3. Trochiſci de Alkekengi. Vide Diſpenſat.

Alkermes *vide* Chermes.

XIX. Allium.

Σκόροδον Dioſcoridi, *Arab.* Chaum. Allium, *Brunf. Trag. Matth. Cord. in Dioſc. Lon. Lob. Caſt.* hortenſe, *Fuchſ.* vulgare *Cam.* ſativum, *Dod. C. B. 1.* Knoblauch.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires: *Calf. & ſicc. 4. incid. aperit, diſcutit, alexipharmacum eſt. Uſus præcipuus internus & externus in colica flatulenta, lumbricis, peſte (cum ♀) tuſſi, calculo. Extrinſecus in ſcabie, urinæ obſtructione, apoplexia uterina (umbilico inungitur ſuccus) tuſſi (inungitur plantis pedum cum axungia porcina)*

N. *Dulcius ſapit ſi plantetur ☾ exiſtente ſub Horizonte, eodemque tempore rurſum effodiatur.*

PRÆPARAT.

Electuar. de allio. Vid. l. 2.

Aloes lignum, *vide* Agallochum.

XX. Alſine.

Alſines varia à Botanicis exhibentur genera, è quibus potiſſimum uſualis eſt Alſine media, *C. B. 11.* Alſine, *Matth. Lob. Caſt.* Alſ. major, *Fuchſ.* media, *Tabern. Ger.* minor, *Cord. hiſt.* Morſus Gallinæ, *1. Trag.* Germ. Hünerdarm Hünerbiß Vogelkraut.

Creſcit in omnibus hortis & vinetis. Provenit hyeme, floretque ad mediam usque æſtatem.

OFFICIN. NAT.

Folia vel integra *herba*, ſed raro.

Vires. *Refrig. & humect. 2. eaſdem vires obtinet quas parietaria, præterquam quod non aſtringat: inſigniter nutrire creditur, unde atrophia, phthiſique laborantibus eſca ſalutaris æſtimatur.*

XXI. Althæa.

Althæa Dioſcoridis & Plinii, *C. B. 1.* Althæa, *Brunf. Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Cord.* Vulgaris, *Cam. Cluſ. hiſt.* Malva paluſtris, *Lon. Lob.* Ibiſcus, *Caſt. Tab.* Malvaviſcus, Biſmalva, *Ger.* German. Eibiſchwurtz.

N. *Quatuor faciunt althææ genera: althæam ſimpliciter ſic dictam, althæam arboreſcentem, althæam paluſtrem, & althæam Theophraſti ſeu Abutilon Avicennæ. Ex his primum officinis in uſu eſt.*

Creſcit locis humidis, floret Julio & Auguſt.

OFFICIN. NAT.

Folia. Radix, (collecta vere vel Autumno) *Semen.*

Vires. *Herba calida eſt ſicca (aliis humid.) gr. 1. (Radix calfac. in princ. 2) emollit, laxat, diſcut. dolores lenit, tumores maturat, acrimoniam mitigat & corrigit. Uſus præcipuus in affectibus veſicæ, pectoris, v. g. pleuritide, &c. V. de Malvam, cum qua in qualitatibus omnibus convenit: Externis creberrimus ejus uſus eſt in cataplaſm. clyſteribus, &c.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex foliis & floribus.

2 Mucilago. Ex radice extrahitur cocta cum aqua.

N. 1.

N. 1. *Utiliter hæc adhiberi poterit pro trochiſcis ſublingualibus incorporandis.*

N. 2. *Ex mucilagine hac inſigne Extractum cum 🜄 parari poterit, in leniendâ faucium aſperitate utiliſſimum.*

3. *Syrupus Althææ Fernel.* V. D.

4. *Unguentum Dialthææ ſimpl.* Ex ſolis emollientibus. Vide Diſp.

5. *Unguentum Dialthææ Compoſ.* Ex emollientibus & diſcutientibus. Galbano ſcil. & S. hederæ. Vide itidem Diſpenſatoria.

XXII. *Amaranthus.*

Amaranthus, *Matth.* Am. parvus, *Cam.* purpureus, *Fuchſ. Dod. Lon. Cord. in D.* anguſtifolius ſimplici ſpicata pannicula, *Lob.* Amar. vulgaris, *Tab.* Amar. ſimplici pannicula, *C. B.* 4. Circæa, *Trag.* alius, Flos amoris. German. Flor Amor / Tauſentſchön / Sammetblum

Floret Auguſto, colitur in hortis.

OFFICIN. NAT.

Flores.

Vires. *Refrig. & ſiccat. modicè aſtring. Hinc uſus in fluxionibus cunctis. E. g. expuitione ſanguinis, diarrhæa, dyſenteria, fluxu uterino. &c.*

N. *Sunt qui præp. nam ad lactis generationem juvandam.*

XXIII. *Ammi verum.*

Ἄμμι, ἄμι, ἄμιον, Ameos, Amios, Ammeos, cuminum Æthiopicum. Ammi, *Brunf. Trag. Cord. in D. Lon.* commune ſeu vulgare, *Dod. Cam. Ger.* vulgatius, *Lob.* Ammioſelinum, *Tab.* Germ. Ammey.

Adfertur Alexandriâ Ægypti Venetias & in Germaniam.

OFFICIN. NAT.

Semen. Eligendum hoc eſt purum.

Vires. *Calf. & ſicc. g. 3. tenuium partium eſt, incidit, aperit, diſc. Hinc convenit in dolore colico & uterino in menſibus & urina obſtructis, in inflatione ventriculi, uſusque præcipue interni eſt, hinc & externi.*

XXIV. *Amomum.*

Ἄμωμον. Amomum veterum quod nam ſit, adhuc ſub judice lis eſt. Sunt enim qui Roſam Hierochontis eſſe velint, ut Cordus: alii aliud quid eſſe contendunt. Cluſius tres eo nomine deſcribit herbas, quas tamen cum Dioſcoridis amomo minimè reſpondere confitetur.

Officinæ duplex ſemen ſub Amomi nomine monſtrant, quorum alterum majus nigrum rotundumque eſt inſtar granor. piperis rotundi vel cubebarum, guſtu minime acre, quod videtur veterum eſſe ſiſon, ſinon, &c. Alterum minutum ſemen & pallidum, utrumque raro in uſum venit, locoque amomi veterum recipitur Acorus.

XXV. *Amygdalæ*, ſeu *Amygdala.*

Amygdalæ fructus ſunt, amygdali arboris, iique vel dulces vel amari. De Amydalo videatur, *Brunf. Trag.*

Dod. Cord. in D. Lon. Lob. Cam. Tab. Matth. Caſt. Germ. Mandeln.

OFFICIN. NAT.

Utriusque nuclei amygdala vel amygdalæ dicti.

Vires. *Dulces nutritivæ ſunt, temperatæ calidæ & humidæ, humorum acrimoniam lenientes, & hinc dolorem & Vigilias ab acrimonia oriundas, demulcentes, adhibenturque præcipue in Emulſionibus.*

Amaræ ſunt calidæ & ſiccæ. 2. atten. aper. exterg. diureticæ ſunt, obſtructioni jecoris, lienis, meſenterii, uterique conferunt. Extrinſecus lentigines tollunt, ſi maſticatæ illinantur, capitis dolori ſubveniunt (in frontalibus.)

PRÆPARAT.

Confect. amygd. dulc.
amarar.
Ol. expreſſum amygd. dulc.
amarar.

Vires. *Oleum dulce lenit, maturat, anodynum eſt, uſusque præcipuus in colico ac nephritico dolore mitigando (propinatum doſi ℥j. vel ij. cum manna, vel & clyſmati infuſum) infantulis recens natis creberrimo ad tormina Ventris compeſcenda cum ſaccharo penidiato exhibetur ad ʒij. quin etiam ad mitiganda tormina puerperarum uſus ejus creberrimus eſt. Olei amari vires ex ſuperioribus colligendæ ſunt.*

N. *Uſui interno recens expreſſum adhibendum eſt, non rancidum: Exprimitur autem tum ſine igne, i.e. non calfaciendo ad ignem vel cum igne.*

XXVI. Anacardium.

Anacardium, *Matth. Cord. h. Lon. Caſt. Trag. Tab. Ger. Ger. Arab.* Balado. Anacardum, Elephanten Lauß.

Fructus eſt arboris exoticę, colore ac figura cor repræſentans, præcipuè ſi ſiccatus ſit.

Creſcit in India Orientali.

OFFICIN. NAT.

Fructus ſed raro.

Vires. *Calf. & ſiccat (non 4. nec 3. gradu) ut nonnulli volunt, ſed remiſſius, Cephalicus eſt, memoriam ac ſenſus acuens ac confortans.*

PRÆPARATA.

1. *Elect. ſeu Confectio Anacardina.* Vide Diſpenſ.

2. *Mel anacardinum.* Ex fructu recenti in ▽ cocto ſupernatat. Vide Diſpenſat.

3 *Oleum* vel ex fructibus exprimitur vel in corticis coctione ſupernatat, ſed rariſſimum hoc eſt.

XXVII. Anagallis.

Anag. { Aquatica. *Vide infra.*
Terreſtris { Mas flore phœnicco, *C. B. 2.* / Fœmina fl. cæruleo, *C. B. 2.* } *hæ officin. & hujus loci.* / Lutea *inuſitata.*

Mas

Mas *inſignitur* Anagallis, *Cord. in D. Brunf. Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Lon. Caſt. Ger.* Anag. phœnicea mas, *Lob. Tab. Cam.* mas, *Cluſ. hiſt.*

Fœmina dicitur Anagallis fœmina, *Brunf. Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Lon. Caſt. Ger.* Anag. cærulæa, *Tabern. Cam.*

Dicuntur Gauchheil/Colmarkraut/Vogelkraut.

Creſcunt in vinetis, hortis ac arvis; lutea tamen non niſi in ſylveſtribus ac umbroſis locis provenit.

Floret Majo & hinc per totam æſtatem.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus, ſed raro.

Vires. *Utraque calf. & ſicc. amara eſt, exterg. & ſubaſtr. Unde & pro vulneraria habetur, morſui canis rabidi ſubvenire à nonnullis commendatur; adhibeturque uſu interno & externo.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex integra planta.

2. Succus. Raro extat, cum tamen maxime commendetur in Errhinis.

XXVIII. Anagallis aquatica.

Anag. aquat.
- Latifolia
  - folio ſubrotundo
    - major, *C. B. 1.*
    - minor, *C. B. 2.*
    - *Hæ uſuales & præcipue minor.*
  - folio oblongo
    - major.
    - minor.
- Anguſtifolia.

Dicuntur Beccabunga, Berula, Sium aquaticum, Laver. Germ. Bachbungen/Waſſerbungen.

Creſcunt in rivulis. Florent Majo & Junio.

OFFICIN. NAT.

Folia vel integra planta.

Vires. *Calfac. moderate humectat. Uſus præcip. in ſcorbuto. urinam, calculum renum & veſicæ inſigniter expellit, menſes ciet, fœtum mortuum ejicit. Extrinſecus opitulatur phlegmonis & Eryſipelati; maculas faciei abſtergit (cum furfure.) Vulneribus medetur (cum ⊖ & tela aranearum impoſ.)*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex planta integra vel ſucco ejus expreſſo.

2 Succus. Expreſſus & inſpiſſatus; qui raro extat.

XXIX. Anethum.

Ἄνηθον, ἀνήκηθον, Dill/Dillenkraut.

Aneth. { Hortenſe, *hoc uſuale.* / Sylveſtre. }

Inſignitur Anethum, *Brunf. Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Cord. in D. Lob. Caſt. Tab Cam. Ger.*

Creſcit loco arenoſo & aprico. Flor. Jun. Jul. Aug.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores & Semen.

Vires.

Vires. *Calefac. in princ. 3. ſicc. in princ. 2.* (*radix calf. 3. ſicc. 2. complete*) *diger. diſc. maturat, lenit dolores, auget lac, conciliat ſomnum, venereos appetitus minuit, ſingultus vomituique medetur: Et hac omnia præſtat uſu interno & externo. Inprimis tamen extrinſecus Clyſteribus anodynis immiſcetur, capitisq; cataplaſmatis anodynis & ſomniferis* (*ſummitates cum oleo olivarum cocta.*)

PRÆPAR.

1. ▽. Ex integr. planta. (rari uſus eſt.)

2. Oleum inſolatum. Ex fol. & flor.

3. Ol. ſtillatit. Fit ex ſemine.

XXX. *Angelica.*

Hortenſis ſeu ſativa, Coſtus niger. *C B. 1.*

Sylveſtris { Major. *C. B. 2.* / Minor montana. *C. B. 5.*

Ex his in uſu eſt prima; Nec contemnenda tamen & ſecunda.

Prima dicitur Angelica, *Brunf. Lob. Caſt. Tab.* Angelica major, *Dod.* Angelica ſativa, *Trag. Matth. Dod. Lon. Ger.* Ang. odorata, *Cam.* Smyrnium, *Cord. in D.*

Secunda, deſcribitur ſylveſtris major, *C B. 2.* Angelica ſylv. *Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Lon. Lob. Cam. Ger.* Germ. Angelickwurtz / Heiligen Geiſtwurtz.

Creſcit ſativa locis cultis, humidis ac pinguibus; Sylveſtris major humidiora amat prata: Minor locis montanis opacis & nemoroſis gaudet.

Floret Julio.

OFFICIN. NAT.

Radix colligenda initio veris.

Vires. *Bezoardica & cordialis nobiliſſima eſt. Calf. 3.* (*ſyl. maj. 2.*) *ſicc. 2. aper. atten. ſudorifica & vulneraria eſt: menſes movet, fœtum expellit, ſuffocationi uteri maxime conducit, malignis morbis, Venenis, ipſique peſti medetur: Venena omnis generis per ſudorem pellit, adeoque uſu interno præcipue, tum & externo adhiberi apta eſt. V. g. ad arcendam peſtem* (*in amuleto, in ſublingualibus*) *ad morſum canis rabidi* (*in cataplaſm. &c.*)

Doſis ℥j.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex integra planta.

2. Succus. Ex radic. recent.

N. *Poteſt & ex ſiccis radic. mediante coctione elici.*

3. Extract. Fit cum 🜄.

Doſis à ℈ß. ad ʒß.

N. *Quercetanus extrahit cum Spir. Juniperi. hydromelite Vinoſo, &c.* Vide pharmacop. reſt.

4. Condita radix. l. a.

5. Oleum ſtillat. Aſcendit cum ▽.

6. Balſamus. l. a. cum oleo nuciſtæ præparato fit.

7. ⊖. Ex incinerata vel integra planta vel ☉ in deſtillatione remanente.

N. *His adjungi poteſt rad. præparata, quam dicunt, i. e. in aceto macerata. Verum enim vero quis dubitat, infuſione hac, magnam virium partem,*

menſtruo

menſtruo communicari, adeoque radici decedere.

XXXI. Aniſum.

Ἄνισον, ἄννησον, Aniß.

Gaudet loco optimo & ſtercorato; ſeritur menſe Martio, floret Julio, ſemen matureſcit Autumno.

OFFICIN. NAT.

Semen, raro *Herba*.

Vires. *Calf ſicc. 3. recens mitius eſt, atten. diſcut. diureticum eſt, lac auget, pulmonicum ac ſtomachicum imprimis audit: Hinc uſus præcipuus in inflatione ventriculi, tuſſi, &c. Infantibus ℈j. exhibitum blande per inferiora ac ſuperiora ſaburram ventriculi inteſtinorumque ejicit.*

PRÆPARATA.

1. Confectio. Ex ſemine fit.

2. Confectio Aniſi laxativi ſimplex. Fit ſcammonii cum ſaccharo mixtione, vel maceratione aniſi in 🜄. in qua ſcammonium fuerit diſſolutum.

N. *Alii in infuſione ♉ ii aniſum conficiendum macerant.*

3. Confect. aniſ. laxat. compoſit. Vide Auguſt.

4. 🜄. deſtill. Ex herb. & ſemine.

5. 🜄 vitæ Aniſata. Ex ſemine cum Vino deſtillatur. Vide lib. 2. de ſpiritibus.

Fieri itidem poteſt ſpiritus, ſi remanentia ex deſtillatione aqua reſidua cum fœcibus cereviſiæ fermentetur vel ſimili.

6. ℴℴ ſtillat. cum 🜄 aſcendit.

N. 1. *Ex aniſo ſtillat aqua lactea, quæ calori ſolis expoſita copioſius oleum ad ſuperficiem mittit.*

N. 2. *Aniſum diu macerare oportet. Sic dat ℔j. olei ℥ß.*

N. 3. *Aniſi deſtillatio lento igne peragenda eſt, quia nimirum volatilior illa pars facilis eſt aſcenſu.*

7. Sal. Ex incinerata planta vel remanentia deſtillationis.

8. Species Diaaniſu. Vide Diſp.

XXXII. Anſerina.

Argentaria, Argentina, *Dod.* Potentilla, *Brunf. Matth. Lon.* Agrimonia ſylveſt. Anſerina, *Trag. Tab.* German. Grenſich/Genſerich/Grünſing/Silberkraut.

N. *Eſt ſine ſapore & odore.*

Creſcit paſſim herboſis locis, pratis, juxta ſepes & vias. Floret appetente æſtate, quo tēpore & colligi apta eſt.

OFFICINALIA NATIVA.

Folia vel integra planta.

Vires. *Refrig. moderate. ſicc. fortius, aſtring. conſtipat. Hinc ſanguinis exputitioni medetur, diarrhœam ac reliquos alvi tum & uteri fluxus, compeſcit: hæmoptoicis & hemorrhouſis ſubvenit: renum calculum inſigniter atterit: vulneribus inſuper admodum conducit. Externè famoſa eſt in doloribus dentium mitigandis, putredine gingivarum arcenda, æſtu febrili ſopiendo, quem potenter compeſcit ſi cum ſale & aceto contuſa plantis pedum ſupponatur vel & carpis applicetur.*

PRÆPAR.

1. ∇. Ex planta integra.
2. ∇. Ex floribus.
3. *Conſerva.* Ex floribus.

XXXIII. *Anthora.*

Anthora, *Matth. Lon. Caſt. Cam.* Anthora, *Lob. Dod. Tab. Ger.* vulgaris, *Cluſ. hiſt.* Aconitum ſalutiferum ſeu Anthora, *C. B. 17.* Napellus Moyſis, Avicennæ, aliis Antithora (quod Thoræ pharmacum ſit,) Heilgifft/ Gifftheil.

N. *Sunt qui radicem Contrayervam faciunt Germanicam: alii Zedoariam Arabum, Avicennæ ſcil. & Serapionis. Vide Tabern. Herbar. lib. 1. qui poſterius mordicus aſſerere nititur.*

Creſcit in Alpibus Helveticis, in Sabaudia, &c.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Saporis amari eſt, calfac. & ſicc. cardiaca eſt: atten. aperit, abſterg. Uſus præcipui in morbis ac ictibus venenatis, peſti ſpecifice adverſatur & peculiariter Radici Thoræ.*

Doſis à ʒß. ad ʒj.

N. *Educit inſuper mucilaginem Tartaream ac aquas per alvum.*

XXXIV. *Antirrhinum.*

Ἀντίῤῥινον, ἀνάῤῥινον. Antirrhinum, *Matth. Dod. Lob. Tab.* Antirrhinum majus alterum folio longiore, *C. B. 2.* German. Orant/ Dorant/ Brackenhaupt/ Kalbsnaſen/ Hundskopff.

Creſcit locis ſabuloſis. Floret Majo, Junio.

OFFICIN. NAT.

Herba integra, i. e. folia cum floribus ac gemmis ramuſculorum, quæ repræſentant caput vituli.

Vires. *Rari uſus eſt in Medicina nec adhibetur niſi à mulierculis contra ſpectra, incantationes, veneficia, &c. idque tàm præſervandi quàm curandi intentione, utrique ſatisfacit appenſione, fumigatione, ſuppoſitione, appoſitione, balneatione. Vide Carrichter. in Herbario.*

XXXV. *Apium.*

Apium, Σέλινον, Eppich/ {
- Macedonicum. *Vide Petroſelinum Macedonicum.*
- Veterum ſeu hortenſe. *V. de Petroſelinum officinarum.*
- Paluſtre, Apium officinarum: *de quo hic.*
- Montanum. *Vide Petroſelinum montanum.*

Dicitur Apium, *Fuchſ. Lon.* Paludapium, *Tab.* Eleoſelinum, *Dod. Lob.* Apium vulgare, *Trag.* Braunes Peterlein/ Waſſerpeterlein/ Waſſermorellen/ Waſſereppich/ Waſſermarck.

Creſcit inter Beccabungam: floret Julio.

OFFICIN. NAT.

Radix & Semen.

Vires. *Calef. & ſicc. ferè gr. 3. incid. aperit, unde & inter 5. radices aperientes recenſetur. Uſus præcipuus internus* ☐ *& menſes movet, calculum pellit, re-*

gium

gium morbum ſolvit. Semen efficacius eſt quam radix, annumeraturque ſeminibus calidis minoribus. Utraque præcipuè internè uſurpantur.

PRÆPAR.

▽. Ex caule, fol. & floribus Junio collectis.

XXXVI. Aquilegia.

Aquileia, Ageley/ Ageleyen.

N. *Diverſæ reperiuntur ſpecies florum colore vel plenitudine diſtinctæ: Officinaria ſimplex illa flore cæruleo, C. B. 2. vel 8. intelligitur.*

Dicitur Aquilegia, *Trag. Fuchſ. Lon. Dod. Cam.* Aquileia, *Matth. Lob. Caſt. Tab.*

Creſcit ſata in hortis ac fundo pingui, nonnunquam in locis ſylveſtribus incultis. Floret Junio & Julio.

OFFICIN. NAT.

Semen, tùm *Flores* & *Herba.*

Vires. *Calf. moder. ſicc. 1, aperit Epar & Lienem, ac inprimis meatum bilarium, unde regio medetur morbo; Ciet urinam & menſes, vulnera conſolidat, ventris tormina ſedat.* NB. *Semen in expellēdis morbiliis ac variolis uſus mulierculis eſt creberrim. Extrinſecus frequens ejus uſus eſt ad putredinem gingivarum ſcorbuticam emendandam, ulceraque oris fauciumque ſolidanda.*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Fit ex fol. flor. ac radice, Auguſto collectis.

2. *Conſerva.* Ex floribus quæ rari uſus eſt.

3. *Acetum*, Ex infuſione florum.

XXXVII. Ariſtolochia.

Ariſtolochia, Oſterluцey/ Holwurtz.

Eſt { Longa, lange Holwurtz.
Rotunda, (à radice rotunda,) runde Holwurtz.
Clematitis.
Piſtolochia. }

Ex his officinales ſunt longa & rotunda. Verum de (rotunda) notandum, quod officinis fumaria bulboſa illius loco uſualis ſit, quam vide ſuo loco.

Indigitatur Ariſtolochia longa, *Dod. Cord. in D. Lob. Cluſ. hiſt.* Ariſtolochia longa vera, *Cam. C. B. 3.*

Rotunda vocatur Ariſtolochia rot. vera, *Trag. Lon. Cam.* Ariſt. rotunda, *Matth. Dod. Cord. in D. Lob. Caſt. 1.* Ariſtolochia rotunda, flore ex purpura nigro, *C. B. 1.*

Utraque colitur in hortis: floretque potiſſimum Majo & Junio.

OFFICIN. NAT.

Rotundæ Radix ſola. *Longæ Radix* & *Folia.*

Vires. *Utraque Cephalica, Epatica & Pulmonica inprimis eſt: calf. & ſicc. 2. completè: atten. aperit. Hinc prodeſt ad ♀eam mucilaginem reſolvendam expectorandamque; ad menſes ciendos, tumores internos rumpendos, venena diſcutienda. Inſuper* Longæ *infuſio ad ſcabiem exiccandam vel vulgo hic uſitatiſſima eſt. Extrinſecus adhibetur uſu creberrimo ad exiccanda & mundificanda vulnera.*

Rotunda *tenuiorum eſt partium quam Longa adeoque efficacior & inprimis menſibus ac ſecundinis ciendis celeberrima: Calf. & ſicc.3. aper. attenuat.*

PRÆPAR.

▽ Ex integra Ariſtol. longa, i.e. foliis ac radice.

XXXVIII. Armoracia.

Raphanus ſylveſtris, Sinapi agreſte 3. *Trag.* Rapiſtrum albo fl. erucæ foliis, *Lob.* album, *Tab.* Rapiſtrum fl. albo ſeu ſiliqua articulata; *C. B. 2.* Heydenreich/ Wildmerrettich.

N. *Sunt qui Lampſanam Dioſcoridis putant.*

Creſcit in locis multis juxta rivulos ac in vallibus.

OFFICIN. NAT.

Radix ſola.

Vires. *Calfac. & ſicc. mucilaginem tartaream incidit, attenuat, reſolvit, viſcera aperit, diuretica, lithontriptica & antiſcorbutica eſt.*

N. *Lac imminuere dicitur.*

XXXIX. Arnica.

Chryſanthemum latifol. nardus. Chalta 2. vel plantago alpina, *Lob.* Chalta alpina vel Damaſonium, *Tab.* Alyſma Dioſc. *Matth.* aliis Lagea Lupi. Germ. Mutterwurtz/ Wolverley Saxonibus.

Creſcit in montibus ac pratis, floretque per totam ferè æſtatem.

OFFICIN. NAT.

Planta cum floribus.

Vires. *Calf. & ſicc. partium tenuium; ſudorifica eſt & diuretica. nonnunquam & vomitoria. Prom Holſatos ruſticos contra grumoſum ac coagulatum ſanguinem vel & contra febrem in cereviſia coxiſſe ac cum ſucceſſu propinaſſe, obſervavi.*

XL. Artemiſia.

Ἀρτεμίσια Dioſc. Artemiſia vulgaris major, *C. B. 1.* Artemiſ. major. *Trag. Matth Cord. in D. Cam.* Artemiſ. vulgaris, *Cluſ. h.* Artem. Latifolia, *Fuchſ. Lon. Dod.* Artem. mater herbar. *Lob. Ger.* Artem. vulgaris & Artemiſia altera polyclonos dicta, *Dioſc.* Artemiſia rubra & alba, *Tab.* aliis olus regium, herba regia. Germ. Beyfuß/ S. Johannis Gürtel.

N. 1. *Variat colore tum caulis tum floris: una caule & flore rubropurpuraſcente, ſeu ſubpurpuraſcente: altera ex viridi albicante, vel ſubpallente ſpadiceove. Hinc duæ figuræ Tab.*

N. 2. *Utraque etſi interdum inveniatur major, interdum minor, attamen viribus conveniunt.*

OFFICIN. NAT.

Summitates cum ſemine incluſo: quin & *tota herba*, eaque tum rubra, tum alba.

Vires. *Uterina eſt, calf. 1. ſicc. 2. aperit, diſcutit; menſes, fœtum, ſecundinas pellit. ſordes abſtergit, adeoque uſus creberrimi eſt mulierculis, quæ eam adhibent internè & externè, adeo ut vix balnea ſeu lotiones parent, in quibus artemiſia non contineatur.*

N. *Ru-*

N. *Rubra efficacior habetur alba, precio & communior.*

PRÆPAR.

1. ▽ Ex ſummitatibus & foliis.

2. *Ol. ſtillat.* rarò extat.

3. *Syrup. Compoſ.* Vide Diſpenſ. Auguſt. & Norib.

4. *Sal.* Ex planta incinerata.

N. *Sunt qui carbonem ſacro Ioh. Baptiſtæ die ſub radice foſſam, ad Epilepſiam commendent. Exhibent autem tum in pulvere, tum ſuſpendunt de colio.*

XLI. Arum.

Ἄρον, Pfaffenpint / Teutſche Ingber.

Eſt vel { foliis maculatis / non maculatis } *utrumque ſine diſcrimine officinale eſt.*

Prius dicitur Arum maculatum, maculis candidis vel nigris, *C. B. 2.* Ari 3. genus, *Trag.* Arum nigricantibus lituris ſignatum, *Dod.* Arum, *Matth.* majus foliis aliis maculis notatis, *Caſt.* Arum offic. *Lob.* A. maculatum, *Tab.*

Poſterius vocatur Arum vulgare non maculatum, *C. B. 3* Arum, *Brunf.* Ari genus, *Trag.* Arum, *Fuchſ. Cord. Lon. Tab.* vulgare, *Cam.* majus, *Ger.*

Creſcit locis pinguibus & campeſtribus. Folia erumpunt menſe Martio, flores Junio.

OFFICIN. NAT.

Radix, quæ recens rari uſus eſt ob acrimoniam ſummam, exiccata autem crebrioris. Colligenda radix eſt cum germinare Arum incipit menſe ſcil. Martio.

Vires. *Calfac. & ſicc. 3. Galeno gr. j.* (*quod de Aro noſtrati quippe quod acrimonia maxima & exulcerante ſale peperino præditum, intelligi nequit,*) ♀ *m præcipue primæ regionis, tum quoque pectoris & pulmonum peculiariter incidit, reſolvit ac diſcutit. Precin uſus ejus creber eſt in cachexia, aſthmate, &c. hernias curat, ciet urinam, obſtructiones viſcerum reſolvit.*

PRÆPARATA.

1. *Radix præparata.* Præparatur vulgò maceratione in ⚹ atque exiccatione.

2 *Fecula.* Fit l.a. Vide lib. 2. Vide Diſp. Auguſt.

3 *Pulvis Stomachicus Quercet.* Cujus baſis eſt radix Vino præparata. Vide lib. 2.

XLII. Aſparagus.

Ἀσπάραγος, Ἀσφάραγος, Spargen / Sparſchen.

Triplicis generis eſt, hortenſis ſativa, 2. ſylveſtris, 3. paluſtris. Ex his prior officinis in uſu eſt. Cui ſubſtitui in defectu poteſt ſecunda, utpote quæ à prima non niſi ſola cultura differt.

Dicitur Aſparagus, *Brunfelſ. Trag. Matth. Fuchſ. Cord. hiſt. Lon.* Aſparagus altilis, *Fuchſ. Tab.* Domeſtica, *Bellon* Aſparagus, *Dioſc.* Aſp. ſativus, *Caſt. Ger.* Aſper. hortenſis, *Dod, Cam.* Aſp. dome-

domeſticus, *Lob.* Aſparagus ſativa, *C.B.1.*

OFFICIN. NAT.

Radix & Semen.

Vires. *Radix eſt diuretica, lithontriptica & ex aperitivis 5. illis famoſis non poſtrema. Calfac. & ſicc. moderate, diſcutit. Epar, Lienem præcipue & Renes infarctu liberat, ideoq; in decoctis eò reſpicientibus frequentiſſima eſt. Externe adhibetur (in gargariſmis) pro lenienda odontalgia & laxitate gingivarum.*

Semen easdem Vires obtinet, ſed uſus eſt rarioris.

PRÆPARATA.

▽. Fit ex integra planta cum baccis rubris Septembri menſe collecta, quæ ſupra recenti herba rectificari poteſt, ſed rari eſt uſus.

XLIII. Atriplex.

Melte/Milte/Molte/Scheißmilte.

Eſt:
- 1. Hortenſis fol. ac caule
  - rubris.
  - viridi albeſcentibus. *Hæc præſtantior reliquis eſt, licet nec reliquæ contemnendæ fuerint.*
  - viridi nigris,
- 2. Sylveſtris.
- 3. Maritima.

Alba nominatur Atriplex ſativa, *Trag.* Atr. ſativa alba, *Lob.* Atriplex, *Matth.* Hortenſis, *Fuchſ. Caſt.* Atriplex ſativa viridis, *Cord. in D.* A. alba viridis, *Lon.* Atriplex hortenſis alba ſeu pallide virens, *C.B.1.*

Rubra dicitur atriplex rufo folio, *Cord. in D.* Atriplex hortenſis, *Dod.* hortenſis rub. *Lon.* Atripl. ſativa, *Lob.* Atr. rub. *Tab.* ſubſativa alba, *Ger.* Atr. purpurea grandis, *Cam.* Atripl. hortenſis rubra, *C.B.2.*

Locis gaudent arenoſis, creſcitque ſylveſtris paſſim juxta vias. Florent Junio, Julio & Auguſto.

OFFICINALIA NATIVA.

Folia ſylveſtris præcipue: hinc hortenſis pallide virentis. *Semen* rarioris uſus eſt.

Vires. *Refrigerant 1, humect. 2, leniunt dolorem: Hortenſis inſuper culinaris ac alimentoſa eſt, ſylveſtris autem in ſolvenda alvo celebris.*

Uſus officinalis præcipue externus eſt, in clyſteribus ac Epithematibus paregoricis, v.g. antipodagricis, tùm quoque in lotionibus pedum ſomni cauſa paratis.

XLIV. Avena.

Βρῶμος vel βρομός, Avena, *Brunſ. Matth. Fuchſ. Dod. Lon. Caſt. Lob.* Avena ſativa & prima, *Trag.* Avena veſca, *Lob. Ger.* Avena vulgaris ſeu alba, *C. B. 1.* frumentum, *Cord. in D.* Germ. Habern.

Avenæ ſemen culinare potius eſt, quam officinale, nihilominus tamen non exul prorſus eſt, ſed adhibetur tùm crudum, tùm quoque in farinam redactum. Crudum ſacculo indi-

ditur, qui ventri optimè calfactus imponitur ad dolores colicos & uterinos leniendos. Farina avenacea cum butyro in pultem cocta, conducibilis eſt in ſcabie capitis exiccanda, &c.

XLV. *Malus Aurantia.*

Malus Nerantia, Pomerantzenbaum. Viret per integrum annum. Videatur pomum Arantium, *Trag.* Aurantia mala, *Matth. Lon. Caſt. Tab. Cam.* Aureum malum, *Cluſ hiſt.* Arangia, *Cord. in D.* Arantia, *Lob.* Malus anarantia, *Dod.* Arantia major, *C.B.1.*

Officin. Nat.

1. *Poma* quæ ſimpliciter arantia, aurantia vel mala aurea, poma nerantia & anerantia, poma arangiæ dicuntur: ſuntque tùm acida, tùm dulcia, tùm vinoſa, ſeu media.

2. *Cortices.*

Vires. Poma *acida & vinoſa præferuntur reliquis, eaſdemque virtutes habere putantur, quas Citria mala, imbecillius tamen:* Cortices *calidiores ſunt uſusque vulgaris in torminibus ventris colicisque (à flatu ſubortis) inque dyſuria corrigenda. Quinimo & febrifugi comperti ſunt ſubſequente ſudore.*

Doſis ℈j. ad ʒj.

Præpar.

1. ▽. Ex floribus. Dicitur peculiario re nomine Nampha, Lauſam vel Angelica.

Vires. *Promovet ſudorem, adhibeturque in odoriferis.*

2. ▽. E corticibus.

3. *Succus expreſſus.* Ex pomis acidis; qui tamen rari uſus eſt.

4. *Syrupus.* Ex ſucco acido & ſacchar. $\frac{1}{2}$. rari itidem eſt uſus.

5. *Condit. cortices.* Ex corticibus recentibus (purgatis, amaroreque aliquantulum liberatis) & ſaccharo.

6. *Conſerv.* Ex floribus. Apportatur ad nos ex Gallia, Hiſpania, Italia.

7. *Electuar. ſeu Gelatina arantior.* Ex corticibus exterioribꝰ recent (l.a. amarore ſuo exutis) coctis vel & contuſis & cum malvatico ſaccharoque mixtis.

8. *Oleum ſtillatit.* E corticibus.

9. *Balſamus.* Ex oleo: ut alii Balſami.

10. *Unguentum aurantior.* ℞. Pomum arantium acid. facto foramine, exprime ſuccum, cum quo miſce tantillum Theriacæ, croci & aceti, inde iterum pomo ac coque ſub cineribus: tandem exprime.

Vires. *Fugat lumbricos infantum umbilico impoſitum, compeſcit æſtum cardiæ, inunctum, ſomnum blande conciliat temporibus illitum.*

XLVI. *Auricula muris.*

Piloſella, piloſella lutea, Mäußöhrlein/gelb Mäußöhrlein/Nagelkraut.

Eſt { Repens major { hirſuta. / non hirſuta. } ; Erecta. ; Montana, hiſpida ſeu hiſpidula, *vide ſuo loco.* }

Præfer-

Præfertur autem reliquis piloſella major repens hirſuta, *C.B.1.* Auricula muris, *Brunf. Cord. in Dioſc.* Auricula muris minor, *Trag. Lon.* Piloſella, *Matth. Lob. Caſt Tab.* Piloſella major, *Fuchſ. Dod.* Piloſella repens, *Ger.* Piloſella major repens hirſuta, *C.B.1.*

Officin. Nat.

Integra *planta* ſeu *folia*.

Vires. *Calfac. & ſicc. 2. aſtring. abſterg. conſtip. ſternutatoria eſt & vulneraria (intus & extus adhibita) dyſenteriam, alvi utrique fluxus ſiſtit, bilem æſtuantem ſedat & incraſſat, hernias (infantum præcipue) curat. Extrinſecus medetur ulceribus oris (in collutionibus) hæmorrhagiam narium ſedat (pulvis nari inditus.)*

Præparata.

▽. Deſtillatur in MB ex integra planta collecta fine Maji vel circiter.

B.

XLVII. Balanus Myrepſica,

Βάλανος μυρεψικὴ Dioſcoridi. Balan. myrepſica, *Cord. in hiſt. Tab. Ger. Bell.* Glans unguentaria, *Matth. Cord. in D. Lob. C.B.* Granum Ben, *Lon.* Ben parvum, *Monard.* Arab. Habel Ben. Fructus eſt arboris myricæ ſimilis, magnitudine avellanæ nucis, intus nucleum continens pinguem & oleoſum, veluti amygdalæ.

Vires. *Nucleus calf. 3 ſicc. 2. terget, purgat ſupra ac infra, educitque bilem ac pituitam. Curat ſcabiem impetigineſque ſanat,*

N. *Meſues Ben duplex facit, magnum ſc. ut avellana, quod Monardes avellanas purgatrices eſſe vult: & parvum ciceris magnitudine, ex quo oleum Itali conficiunt.*

Præpar.

Oleum ex nucleis exprimitur & ad nos transfertur, titulo olei Balanini vel de Been. Vide Auguſt.

Vires. *Emollit, diſcutit, neuriticum eſt, ſcabritiem, lentigenes aliaque cutis vitia ſanat, qualicunque tinnitui aurium ſubvenit (inditum auri.)*

N. *Oleum hoc quia ranceſcere neſcit, commiſcetur rebus fragrantibus. E. g. moſcho, zibetta, coriisque illinitur ad fragrantiam impertiendam. Alii tamen ejus loco adhibent oleum expreſſ. è nucleis ceraſorum, in quo ſolutum Benzoinum. Heurn. in meth. prax.*

XLVIII. Balſamum.

Balſami planta frutex ſeu arbuſcula eſt, tres cubitos ad ſummum alta, folia alens rutæ foliis ſimilia.

Dicitur Balſamum Syriacum rutæ folio, *C. B. 1.* Balſamum Lentiſci folio Ægyptiacum, *Bellon. obſ.* Carpobalſamum veterum flavum. Carpobalſamum & Caſſamum verum, *Cord.* Germ. Balſambaum.

Naſcitur ſponte in Arabia felici, unde olim in Judæam, & hodiè in Ægyptum translata, loco quodam occluſo (Cayro vicino) quem Matercam vocant, colitur.

Offi-

OFFICIN. NAT.

Fructus (*Carpobalſamum.*) Ramuſculi (*Xylobalſamum.*) Liquor Balſameus (*Opobalſamum,*) de quo vide Balſamum, claſſ. 2.

Fructus eligatur recens, plenus, ponderoſus, guſtu mordax: Ramuſculi probantur recentes, tenues, odorati.

N. 1. *Carpobalſamum atque Xylobalſamum quia non niſi in compoſitionibus quibusdam veterum adhibentur, proſtant raro atque non niſi vetuſtate obſoleta, unde loco Carpobalſami Cubebas adhibere receptum eſt, loco Xylobalſami Lentiſcum recentem: Xylobalſamum autem noſtrate, quod Mechâ Arabiæ felicis aſportatur, eſſe idem cum veterum probat Petrus Bellonius in ſuis obſervation. lib. 2. cap. 29.*

N. 2. *Eſt & arbor quædam malo punica major, ſponte in nova Hiſpania naſcens, ex qua elicitur Balſamum Indicum ſeu Peruvianum. Vide infra cl. 2.*

N. 3. *Sunt & Arbores in Tolu Provincia inter Carthaginem & nomen Dei ſita, pumilis pinis ſimiles, ex quibus elicitur Balſamum de Tolu,* Monardes. *Vid. infra cl. 2.*

XLIX. Bardana.

Kletten { Major, *hujus loci.* / Minor, *loci ſequentis.* }

Dicitur Bardana ſive Lappa major, *Dod. Brunſ. Trag.* Perſonata, *Lon. Lob.* Perſonata major, *Matth. Caſt.* Perſonaria, *Fuchſ.* Arcium, *Cord. in D.* Lappa major, Arcium, *Dioſc. C.B. 1.* Germ. groß Kletten.

Creſcit paſſim juxta vias, & in Cæmeteriis. Floret Junio & Julio.

OFFICIN. NAT.

Radices, raro *Folia,* rariùs *Semen.*

Vires. *Siccat, eſt pulmonica* (NB.) *diuretica, diaphoretica, extergens, ſubaſtringens. Hinc convenit in aſthmate, calculo, expuitione ſanguinis, in vulneribus inveteratis; tumore lienis, aliarumque partium, in arthriticis morbis, (quibus peculiari proprietate conferre ſtatuitur.*

Semen inſigne cenſetur Lithontripticum.

Extrinſecus imponuntur folia vulneribus inveteratis, articulis luxatis, ambuſtis, &c.

L. Bardana minor.

ξάνθιον, *Dioſc.* φαζγάνιον, *Galen,* Xanthium, *Fuchſ. Matth. Dod. Cord. in D. & hiſt. Lon. Caſt. Tab.* Xanth., ſeu Strumaria, *Lob.* Bardana minor, *Ger.* Lappa minor, *C.B. 6.* Germ. klein Kletten / Bettlersläuſe.

Gaudet ſolo læto & pingui juxta mœnia & ſcrobes arefactas. Viget Julio & Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Radix, Fructus (lappulæ) & herba.

Vires. *Calf. & ſicc. d. g. guſtu eſt amaro & ſubacri. Uſus præcip. (ſecund. Matthiol.) in minera lepræ educenda (cum Rhab. exhib. radix) in lipothymia. Extrinſec. in ſtruma & tumoribus diſcutien-*

 cutien-

cutiendis (epithem.) in capillis luteo colore tingendis. Herba cancrorum ardori efficax eſt extinguendo.

L I. Baſilicum.

Ὤκιμον. ὤκιμον. Baſilicum ſive Ocimum, *Brunf.* Baſilica minor & Baccharis Germanica, *Trag.* Ocimum medium, *Matth. Caſt. Cam.* Ocimum mediocre, *Fuchſ.* Ocimum ſeu baſilicum medium vulgatius, *Lob.* Ocimum magnum, *Tab. Ger.* Ocimum vulgatius, *C. B. 6.* Germ. Baſilien.

Creſcit in hortis. Floret Junio & Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia ac *Semen.*

Vires. *Calf. 2. humect. diger. reſolv. expurgat pulmones, menſes movet, ideoque uſurpari poterit uſu interno & externo, ſed rarius adhibitum deprehenditur.*

PRÆPAR.

∇. Ex integra fit planta collecta Junio.

L II. Behen album, Behen rubrum.

Binas officinæ noſtrates radices monſtrant nomine Behen: unam Behen rubrum appellant, alteram album. De utraque controvertitur cujus ſint ſpeciei. Arabibus (ut Serapioni) ſunt Behen radices, paſtinacæ radicibus ſimiles. Hinc ſcribit Haly Abbas, Behen & Paſtinacæ ſylveſtris radices nullum inter ſe diſcrimen habere. E modernis Behen album aliqui Polimonii ſive Lychnidis ſylveſtris ſpeciem eſſe autumant, quam Tabern. vocat herbam articularem: Behen rubrum alii Limonii maritimi, alii valerianæ rubræ, alii Biſtortæ ſpeciem eſſe autumant: aliqui vero Garzia & monente & reprehendente, zerumbeth eſſe ſtatuunt. Hinc eſt, quod aliqui in deſcriptionibus Arabum ſubſtituunt Eryngium, alii Tormentillam, alii paſtinacam ſylveſtrem, alii Angelicam, alii denique Caryophillatam. Actuarius & Myrepſus Behen hermodactylos eſſe volunt, forſan avellanas purgatrices, de quibus vide ſupra: Balanus Myrepſica.

L III. Bellis.

Primula veris, Marienblümlein/Gänsblümlein/Maßlieben/Zeitloſen.

Eſt
- ſylveſtris
  - Major, *Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Caſt. Cam. Ger. Lob. Tab.*
  - Media, *Matth. Lob. Tab. Cluſ. Dod.* minor *Caſt.*
  - Minor, *Matth. Fuchſ. Tab. Ger. Lob. C. B. 7.*
- hortenſis
  - ſimplex.
  - prolifera.

Etſi ſingulæ officinales eſſe non nequeant, prævalet tamen ſylveſtris, eaque minor.

Sylveſtr. creſcit paſſim in pratis & paſcuis: Hortenſis colitur in hortis. Floret

Floret per integram æſtatem, præcipue vero verno tempore.

OFFICINALIA NATIVA.

Integra *Herba* cum floribus, ſed raro.

Vires. *Vulneraria eſt, calfac. & ſicc. moderate, partium eſt tenuium: mulierculis noſtris uſitatum eſt, herbam cum floribus infantibus ad alvum laxandam exhibere.*

N. *Bellis major & minor 5. 6. 7. Aprilis mane ante ortum Solis collectæ valide emolliunt, attenuantque: eædem collectæ menſe Iunio, ſecundo die à plenilunio ſub crepuſculo noctu, plurimum valent ad hæmorrhœam ſiſtendam.* Carricht.

PRÆPAR.

▽. Fit ex integra planta florente, menſe Majo collecta.

Ben, *vide* Balanus Myrepſica.

LIV. *Berberis.*

Berberis, *Brunf. Lon. Lob. Caſt. Cam.* Spina acida, *Brunf. Dod.* Oxyacantha, *Trag.* Oxyacantha Galeni, *Cord. in D. Tab.* Creſpinus, *Matth.* Oxyacanthus Galeni, *Cam.* Berberis dumetorum, *C. B. 1.* Germ. Saurrauch/ Versich/ Saurdorn/ Reiſſelbeern.

Gaudet locis incultis, dumetis, &c.

OFFICIN. NAT.

Fructus (nomine *Berberis*) collecti Autumno.

Vires. *Refrigerant & humectant. 2. partium tenuium, aſtringunt, appetitum excitant, roborant ventriculũ ac Epar. Proin uſus ſunt frequẽtiſſimi in morbis, ubi refrigeratione & aſtrictione opus, quales Diarrhæa, Dyſenteria, &c.*

PRÆPARATA.

1. *Conditi fructus.*

2. *Succus liquidus.* Ex recentibus baccis expreſſus.

3. *Syrupus de ſucco berberum.*

4. *Rotula*, Ex ſucco & ſaccharo.

N. *Fit ſola miſtura ſine coctione.* Vid. lib. 2.

5. *Trochiſci* Vid. Diſpenſ.

6. *Rob. de berberibus compoſ.* Vide Diſpenſ.

LV. *Beta.*

Τεῦτλον, *Dioſcor.* Mangolt/ Römiſch Kohl.

Beta { alba ; rubra { vulgaris ; radice rapæ, rapum rubrum. } *Hæ ſunt officinales, præferturque rubra.* (applies to alba and rubra vulgaris)

Alba dicitur Beta, *Brunf. Tab. Ger.* Candida, *Trag. Fuchſ. Cord. in D. Dod.* Beta alba, *Matth. Lob. Lon. Caſt. Cam.* Beta alba vel palleſcens, quæ Cicla officin. *C. B. 2.*

Rubra vocatur. Beta rubra, *Brunf.*

Trag. Lon. Dod. B. nigra, *Matth. Fuchſ.* & rubra, *Caſt.* rubra vulgatior, *Lob.*

Officin. Nat.

Radices, Folia & *Semina.*

Vires. *Calf. & ſicc. in princip. gr. 3. laxat alvum, ob nitroſitatem, errhinum eſt. Uſus ejus internus potiſſimus culinaris eſt, in acetariis, &c. Externus in errhinis.*

Præparat.

Succus Ex tota herba & præcipue ex radice.

LVI. Betonica.

1. Betonica alba vel primula veris. *Hac nuſitata.*
2. Betonica vel Vetonica coronaria. *Vide Cariophyllus hortenſis.*
3. Betonica officinarum. *De qua hîc.*

Dicitur Betonica, *Brunfelſ. Trag. Matth. Fuchſ.* Purpurea, *Fuchſ. Dod. Lob. Lon. Caſt. Tab. Ger.* Betonica vulgaris, *Cluſ. hiſt.* Vetonica, *Cord. in D.* Betonica purpurea, *C. B.* i Germ. Betonien/ braun Betonien.

Creſcit in hortis ac pratis, locisque umbroſis: Floret Junio & Julio.

Officin. Nat.

Folia (Majo legenda) & *Flores.*

Vires. *Calfac. & ſicc. 2. acris eſt & amara: diſcutit. atten. aper extergit, inprimis Cephalica eſt & Epatica, Splenetica, Thoracica, Uterina, nec non & vulneraria, & demum diuretica: hinc uſu interno & externo creberrima venit, maximè in morbis capitis,*

Præparata.

1. ▽. Fit ex fol. antequam floreſcit vel ex flor. in MB.

2. *Conſerva.* Ex floribus.

3. *Syr. ſimplex.* Ex ſucco & ſaccharo ♃.

4. *Compoſitus.* Vid. in Diſpenſat. Auguſt.

5. *Empl. ex Betonic.* Vid. Auguſt.

6. ⊖ Ex incinerata planta.

LVII. Betula ſeu Betulla.

Betula, *Trag. Monard Dod. Lon. Lob. Caſt. Cam. Tab Ger.* Germ. Birckbaum.

Creſcit in ſylvis, locis gaudens aſperis. Julos prodit Martio, quibus Aprili folia ſuccedunt.

Officin. Nat.

Folia, Cortex, Fungus, ſed raro.

Vires. *Folia calf. ſicc. reſolvunt, atten. abſterg. aperiunt, amara ſunt. Serum proliciunt. Hinc uſus non minim. in hydrope, ſcabie, & ſim. intus & extus adhibita.*

Cortex item quia bituminoſus, calfac. & emollit. Adhibeturque in ſuffitibus aeri corrigendo dicatis.

Fungus vi pollet adſtrictiora; unde ramenta ejus hæmorrhoidibus inſperſa ad miraculum fluxum cohibent.

Præpar.

1 *Succus.* Ex perforato caudice verno tempore prolectus.

Vires. *Commendatur ad comminuendos calculos Renum & Veſicæ, maculasque cutis abſtergendas.*

2. ▽ *ſtill.* è ſucco.

LVIII.

LVIII. *Biſtorta.*

Natterwurtz / Eſt *C. B.*
- Major radice
  - minus intorta
  - magis intorta
  - } *hæ ſine diſcrimine officinales.*
- Alpina
  - Maxima
  - Media
  - Minima
  - } *minus officinales.*

1. Dicitur Biſtorta, *Cord. in D. Matth. Dod. Caſt.* Biſtorta fœmina, *Brunſ.* Biſtorta Britannica, *Lob.* Serpentaria fœmina & colubrina, *Fuchſ.* Colubrina, *Lon.* Colubrina & Dracunculus Major, *Brunſ.* Biſtorta major radice minus intorta, *C. B. 1.*

2. Colubrina & Dracunculus minor, *Brunſ. Trag.* Serpentaria mas ſeu Biſtorta, *Fuchſ.* Biſtorta, *Con.* minor. *Tab.* latifolia. *Ger.*

Officin. Nat.

Radix & interdum *Fungus.*

Vires. *Refrig. ſicc. ad gr. 3. aſtringit valide. eſt auſteriuſcula, alexipharmaca, ſudorifera. Uſus præcipuus in vomitu compeſcendo, in abortu præcavendo, &c. Extern. in catarrhis exiccandis, fluxu uteri ſanguineque vulnerum ſiſtendo.*

Fungus *ſanguinem in vulneribus ac hæmorrhagia narium mire ſiſtit.*

Præpar.

▽. Ex herba.

LIX. *Bombax.*

Arbuſcula eſt exotica ferens fructus inſtar nucis crinitæ, in qua ſemen latitat lanugine molliſſima involutum.

Dicitur Bombax officinar. Cottus ſeu Cotto & bombax *Serapioni.* Xylon ſeu Goſſypium, *Matth.* Xylon, *Fuchſ. Lon.* Goſſypium, *Dod. Lob. Caſt. Cam. Tab.* Goſſypium fruteſcens ſemine albo, *C. B. 1.* Germ. Baumwollbaum.

Copiam ejus plurimam producit Syria ac Cyprus.

Officin. Nat.

Semen & Lanugo quæ *Goſſypium* officinarum, Baumwoll.

Vires. *Lanugo calfacit & ſiccat: ſemen pulmonarium eſt, tuſſientibus & aſthmaticis maxime proficuum, auget ſemen.*

N. *Uſus tùm ſeminis, tùm lanuginis rarus eſt modernis.*

L X. *Borrago.*

Borrago, *Brunſ. Trag. Fuchſ. (icon.) Dod. Lon. Cam.* Bugloſſum, *Matth. Fuchſ. Caſt.* Bugloſſum verum, *Cord. in D.* Bugloſſum latifolium, *Lob* vulgare, *Cluſ.* Bugloſſa urbana, *Cluſ hiſt.* Borrago floribus albis, *Tab* hortenſis, *Ger.* Bugloſſum latifolium, Borrago, *C. B 1.* Borretſch.

Creſcit utplurimum in hortis, tùm quoque locis incultis, officinaliſque eſt ſine diſcrimine ſive cæruleos ferat

 flores,

flores, ſive albos, quæ hic æque vulgaris, ac prior.

Floret menſe Junio, Julio, Auguſto, uſque in Septemb.

OFFICIN. NAT.

Radix, Folia, Flores, (qui inter 4. cordiales famoſos, recenſentur.

N. *Radix aſſervatur excorticata.*

Vires. *Cordialis eſt è præcipuis, calf. & humect. 1. atram & aduſtam bilem corrigit, ſpiritus vitales ac animales fuligine atra biliaria inquinatos mundificat, unde & omnibus affectibus ex atra bile oriundis convenit, v. g. hypochondriacis.*

PRÆPAR.

1. ▽. *duplex*, 1. ex toto, 2. ex floribus.

2. Conſerv. Ex floribus.

3. Syrup. Ex infuſione triplici florum & ſacch. Diſp. Auguſt.

N. *Alii* ℞. *ſucci ex fol. expreſſ.* ℥ *viij. flor. Recent* ℥ *j. vel* ℥ *iß. cum ſacch.* ℥ *iij. coquunt in ſyrupum.*

4. Succus inſpiſſatus ſive eſſentia. Vide l. 2. de ſuccis.

L X I. *Branca Urſina.*

Σπονδύλιον, σφονδύλιον. Spondylium vulgare hirſutum, *C. B. 1.* Spondylium, *Lob. Matth. Lon. Caſt. Tab.* Vulgare, *Dod. 8* Branca urſina, *Brunf. Trag. Cord. in D.* Acanthus vulgaris ſeu Germanica, *Fuchſ.* Bärenklaw/ Bärwurtz

Creſcit paſſim in locis humidioribus: floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Folia ſola.

Vires. *Eſt è 5. herbis emollientibus calf. & ſicc aperit. Uſus potiſſimum externus eſt in clyſteribus aliisque paregoricis, quarumcunque formularum, & ut plurimum in cataplaſmatis.*

L X II. *Braſſica.*

Κράμβη, Caulis, Köl/ Kölkraut.

Varia Braſſicæ ſunt genera, quæ his claſſibus comprehendi poſſunt.

- Sativa
  - capitata.
  - non capitata.
  - criſpa.
  - Apiana, i. e. apii flore.
- Sylveſtris.
- Marina, i. e. *Soldanella.*

Ex his magis medicamentoſa eſt, teſte Matthiolo, non capitata, minutis caulibus, tenerioribus foliis, lævis, tenera, *C. B. 1.* Braſſica alba vel viridis: huic ſuccedit non capitata rubra.

Dicitur Braſſica, *Brunfelſ.* Lævis, *Matth. Caſt.* Braſſica candida, *Geſ.* hortenſ. lata alba, *Lon.* Braſſica vulgaris ſativa, *Lob. Dod. Ger.* Braſſica prima, *Tab.* Braſſicæ ſativæ majoris ſpecies altera, *Trag.*

OFFICIN. NAT.

Folia, Jus foliorum, *Semen.*

Vires. *Folia calf. & ſicc. citra acrimoniam, vulneraria ſunt, ebrietatem arcent, aſtringunt & laxant, adeoque qualitatis mixta: Nimir. ut ajunt Salernitani.*

Jus caulis ſolvit, cujus ſubſtantia ſtringit.

Extrin-

Extrinſecus uſitatum eſt ruſticis, Vulneribus folia imponere, ut conſolidentur, quinimo & pleuriticis doloribus impoſita, eos mitigant.

Semen eadem pollet qualitate cum foliis.

PRÆPAR.

Loch. de caule. Vide Diſpenſ.

LXIII. *Bugloſſa.*

Βούγλωσσον, Bugloſſum *C. B.*
- Sativum
  - Latifolium
    - Vulgatum. *Vide Borrago.*
    - Peregrinum. Hiſp. *inuſit.*
  - Anguſti-folium
    - Majus. *Hujus loci.*
    - Minus } *Inuſitata.*
- Sylveſtre
  - Majus nigrum
  - Minus 1. 2. 3.

Dicitur Bugloſſa, *Brunf.* Bugl. Italica, *Trag. Lon.* Bugl. longifolia. *Cord. hiſt.* Bugloſſum vulgare, *Matth. Caſt. Tab. Ger.* Bugloſſum anguſtifolium, *Lob.* Bugloſſ. Italicum, Hiſpanicum grande, *Cam.* Cirſium Italicum, *Fuchſ. Cord. in D.* Echium Italicum Spinoſum, *Fuchſ. ico.* Anchuſa, Alcibiadion. *Dod.* Germ. Ochſenzung.

Creſcit nobis in locis campeſtribus & arvis, floret Majo & Junio.

OFFICIN. NAT.

Flores, Radices & Folia.

N. *Radix aſſervatur excorticata.*

Vires. *Eaſdem obtinet quas Borrago.*

PRÆPAR.

Eadem quæ Borraginis.

N. *Succus bugloſſæ mucilaginoſus, adeoque difficilis eſt expreſſu: eapropter ſi nihilominus eundem deſideraris, colloca in loco humido per noctem, hinc exprime.*

LXIV. *Burſa paſtoris.*

Pera Paſtoris, Teſchelkraut/ Hirtentaſch/ Hirtenſeckel/ Seckelkraut.

C. B. eſt
- foliis ſinuatis
  - Major, *C. B. 2.*
  - Media, *C. B. 3.*
  - Minima, *C. B. 4.*
- foliis integris, loculis oblongis
  - major ac
  - minor, &c.

Ex his uſitatior eſt major, cui ſuccedunt media & minor.

Major dicitur Burſa paſtoris major, *Brunf. Trag.* Burſa paſtoris, *Matt. Cord. in D. Lon. Lob. Caſt.* (herba cancri,) *Ger.* Paſtoria burſa, *Fuchſ. Dod.* major, *Tab.* Burſa paſtoris major folio ſinuato, *C. B 2.*

Media deſcribitur Burſa Paſt. minor, *Tab.* minima, *Ger. C. B. 2.*

Minor eſt Paſtoria burſa minor, *Dod.* minima, *Lob.*

Cre-

Creſcit B. paſt. paſſim in locis incultis. Floret Aprili.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Refrig. & ſicc. adſtringit & conſtipat. hinc valet in hæmorrhagia narium, expuitione ſanguinis, diarrhœa, dyſenteria, mictione cruenta, fluxu nimio mulierum. Externe vulneribus ſolidandis à plebeiis adhiberi ſolet, nec ſine ſucceſſu: uti & hæmorrhagiis narium (ſub alis & in nucha.) Quinimo adhibetur ſæpius in cataplaſmatis febrifugis quæ carpis imponuntur.*

PRÆPAR.

▽. Ex foliis.

LXV. Buxus ſeu *Buxum.*

πύξ⊕, Buchsbaum/ { Arboreſcens. *Hujus loci.* | Fruticoſa. | Foliis rotundioribus. Chamæpyxos, *Trag. Tab. Hac utuntur ad areolas hortorum.*

Inſignitur Buxus, *Brunf. Matth. Dod. Fuchſ. Lon. Lob. Caſt. Cam. Tab.* Buxus vulgaris, *Trag.* Buxus arboreſcens, *C. B. 1.*

Viret perpetuo, Aprili tamen germina novella profert: locis gaudet aſperis, ſaxoſis.

Vires. *Rari uſus eſt in Medicina: ſunt tamen qui* oleum *ex ligno deſtillant, ſummè narcoticum: idque non ſolum ſummopere commendant in Epilepſia, odontalgia (ſi dentiſcalpium ipſi intinctum in radicem dentis dolentis immittatur) dentibusque corroſis, verminatione, &c. ſed & pro oleo Ligni Heraclei Rulandino vendunt. Videatur Quercet. Tetrad. p. 214. 215. 216. ubi buxum lignum efficaciſſimo ſulphure narcotico ſcatere docet.*

Extractum Ligni. Vid. l. 2.

Vires. *Inſigne eſt ſudoriferum & ſpecificum ad Epilepſias, vermes, putredines.*

Doſis: *Exigua pilula Quercetan. in Pharmac. Reſt. cap. 26.*

C.

LXVI. Calamus Aromaticus Indus.

Calamus Aromaticus officinarum. *V. de Acorus.*

Calamus Aromaticus Indus, eſt planta Indica & diverſa ab Acoro. Super quo legi poteſt Garzias ab horto, lib 1. aromat. cap. 23. & annotationes Cluſii in eundem.

Inſcribitur κάλαμ⊕ ſimpliciter & κάλαμ⊕ μυρεψικὸς, *Hippocr. & Galen.* καλ' ἀρωματικὸς, *Dioſc. Oribaſ. Ægin. Aetio.* Calamus Alexandrinus, *Celſo.* Calam. aromaticus, *Cord. in D. Fuchſ. Garz. Lob. Acoſt.* Calamus aromaticus Indicus, *C. B. 1.* inter arundines odoratas. Germ. wolriechend Calmus.

N. *Rara planta eſt officinis noſtratibus*

bus & non niſi Foliis *ſolummodo arundinaceis (iisque raris) nota.*

Subſtituunt itaque Acorum ſeu Calamum Aromaticum officin.

Vires. *Calfac ſicc.2.acris eſt. Uſusque precipui in Uteri affectibus & nervorum doloribus. Garzias ab Horto.*

LXVII. Calamintha.

Καλαμίνθη, *C.B.* {
- Incana, ocymi foliis.
- Pulegii odore ſeu Nepeta.
- Vulgaris, vel officinarum. *Hac uſualis.*
- Magno flore.
- Exiguo flore.
- Arvenſis verticillata.

Dicitur Calamintha, *Matth Fuchſ.* vulgaris, *Cam.* Cal.montana, *Dod.Caſt.* Calam. montana vulg. *Lob.Tab.* Nepeta montana, *Cord.in D.* Mentha ſativa rubra, *Ger.* Calamintha vulgaris vel officinarum Germaniæ, *C.B.3.* aliis calamentum. Germ. Ackermüntz/ Calament.

Floret Junio & Julio, creſcit in arvis.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Calfac.ſicc.& aperit, attenuat, diſcutit, extergit partium tenuium eſt, ſtomachica ac uterina inprimis, hinc & pectoralis atque Epatica: menſes ciet, fœtum ejicit, urinam movet, tuſſi medetur, Epar reſerat.*

PRÆPARATA.

1. ▽. Ex planta integra Junio vel Julio collecta.

2. Sal. Ex cinere.

3. Syrup.compoſ. de calamintha. Vid. Diſpenſ. Auguſt.

4. Spec. Diacalaminth. Vid. Diſp.

LXVIII. Calcatrippa.

Videatur conſolida Regalis, *Matthiol. Caſt. Cam. Tab. Ger.* Conſolida Regia, *Lob.* Flos Regius, *Dod.* Delphinium, *Cluſ.* Germ. Ritterſporn.

Varia extant genera, quoad colores, florum multiplicitatem, modumve naſcendi differentia, adeoque alia eſt flore ſimplici, alia pleno, quædam hortenſis, alia arvenſis, Hortenſis colitur in hortis, arvenſis paſſim in arvis reperitur, præſtantiorque habetur hortenſi. Floret Majo, Junio.

N. *Sunt qui calcatrippam pro Delphico Dioſcoridis reputant, alii Cyminum ſylveſtre Dioſcoridis eſſe volunt. Sufficit nobis ſcire vires & uſum.*

OFFICIN. NAT.

Herba & *Flores.*

Vires. *Omnes calcatrippæ ſpecies ſiccant, calore & frigore temperatæ ſunt, ſubaſtringunt, vulnera conſolidant, partum facilitant intrinſecus & extrinſecus adhibitæ.*

PRÆPAR.

1. ▽. *ſtillat.* Ex herba cum floribus collecta initio Junii.

Vires. *Commendatur ad oculorum rubedinem & ophthalmias. Præſertim quæ è cærulei coloris floribus prolecta eſt.*

2. Conſerva. Ex floribus.

Vires. *Commendatur ad tormina ventris infantum, ut & ad ardorem ſtomachi.*

LXIX. Caltha.

Calendula, Chryſanthemon, **Ringelblum**.

Eſt præcipuè { vulgaris. *Hæc officinalis.*
{ paluſtris. *Hæc officinis ignota*

Indigitatur. Calendula, *Brunf. Trag. Dod. Cam.* Caltha ſativa, *Tab.* Caltha, *Matth. Fuchſ. Lon. Caſt.* Chryſanthemum, *Lob.* Calendula ſimplici flore, *Ger.* Caltha vulgaris, *C. B. 1.*

Creſcit in hortis, florere incipit Majo, floretque per integram æſtatem.

OFFICINALIA NATIVA.

Flores.

Vires. *Flores Cardiaci cenſentur, hinc Epatici calf. & ſicc. 2. (præcipue ſi ſicci ſint) aper. diſcut. ſubaſtring. menſes cient, partum promovent (fumus ſubditus parturienti,) ſudores movent, alexipharmaci cenſentur, ictero medentur.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex fol. & flor. cum incipit floreſcere.

2. *Acetum.*

3. *Conſerv.* Ex floribus.

LXX. Cannabis.

Eſt { ſativa { fœminina } *Hæ uſuales*
{ { maſculina } *promiſcue.*
{ ſylveſtris.

Dicitur Κανναβις, *Dioſc.* Cannabis, *Brunf. Matth. Dod. Lon. Lob. Caſt. Cam. Tab. Ger.* major, *Trag.* ſativa, *Fuchſ. Cord. in D. C. B. 1. vulgo,* Canapus, German. **Hanff/ zahmer Hanff.**

Colitur in agris: Floret Julio.

OFFICIN. NAT.

Semen, raro *Herba.*

Vires. *Semen calf. (aliis refrig.) ſiccatque, ſemen genitale imminuit (uſu continuato) tuſſi opitulatur. Ictero ſubvenit: at caput vaporibus replet.*

Herba refrigerat & ſiccat, ambuſtis convenit, aurium dolores (ab obſtructione natos) ſanat (ſuccus inſtillatus.)

LXXI. Capparis.

Frutex eſt exoticus, ex quo flores antequam è gemmis erumpant decerpuntur, conditique ad nos transportantur.

Nominatur Capparis, *Trag. Matthiol. Cord. in D. Lon. Caſt.* Cappar. 2. *Tab.* Capparis ſpinoſa, *Bellonii.* Capparis retuſo folio, *Lob.* Capp. rotundiore folio, *Ger.* Capparis ſpinoſa fructu minore, folio rotundo, *C. B. 1.* Germ. **Cappern.**

OFFICIN. NAT.

Cortex radicis inprimis.

Vires. *Calf. & ſicc. eſt ſplenicus, acris, amarus, auſteriuſculus, ideoque incidens, aperiens, extergens, ſubaſtringens. Prodeſt in affectibus Arthriticis, hypochondriacis, & ſimil.*

PRÆPAR.

Conditi flores.

1. *Condiuntur* ✢ affundendo.

2. *Sal* aſpergendo.

N. *Nocere creduntur ſtomacho imbecilliori, Epati è contra & Lieni conferunt, obſtructiones eorum reſerando.*

1. °oo

1. ⁰⁰ *Compoſ.* Vide Diſp.

2. *Trochiſc. de Cappar.* Vide Diſp.

3 *Extract. è c[illegible] Rad.* Fit ſecundum Querce[illegible] ▽ flor. Geniſtæ vel ſimili P[illegible]26.

LXXII. Capriſolium.

Περικλύμενον, Matriſylva, Volucrum majus, Lilium inter ſpinas, Waldwinde / Speckgilg / Geisblat / Zaungilg.

Eſt { non perfoliatum / perfoliatum } *utrumque promiſcue officinale eſt.*

1. Non perfoliatum vocatur Capriſolium, *Brunf. Lon.* Germanicum. *Dod.* Periclymenum, *Trag. Fuchſ. Cord. in D. Cam.* Periclymenum non perfoliatum ſeptentrionale, *Lob.* Periclymenum vulgare ſeptentrionalium, *Cluſ. hiſt.* Periclymenum non perfoliatum Germanicum, *C. B. 1.*

2. Perfoliatum dicitur Periclymenum, *Matth. Caſt.* Periclymenum perfoliatum, *Lob. Tab. Ger.* Periclymenum vulgare alterum, *Cluſ. hiſt.* Periclimenum perfoliatum, *C. B. 2.*

Creſcit in dumetis, fruticibusque inſtar convolvuli adhæreſcit. Floret Majo ac junio.

OFFICIN. NAT.

Flores.

Vires. *Calf. & ſicc. diureticum validum ac ſpleneticum eſt. Uſus præcip. in aſthmate & tuſſi. Externè extergit ulcera ſordida, ſanat impetigines, aliasque cutis maculas abſtergit.*

PRÆPARATA.

▽. *ſtillat.* Ex floribus.

Vires. *Confortat nervoſum genus, auxiliatur aſthmati, tuſſi palpationi cordis: facilitat ac accelerat partum, oris ſiccitatem emendat (in gargariſmis.)*

Succus *ex foliis raro extat, inſignis tamen efficaciæ eſt in vulneribus capitis ac cranii curandis.*

LXXIII. Cardamomum & grana Paradyſi.

Cardamomum *C. B.* {
1. Granum Paradyſi.
2. Majus officinarum.
3. Medium.
4. Minus in officinis ſimpliciter Cardamomum dicitur.
5. Minimum. }

Ex his officinis uſualiora ſunt Grana Paradyſi, quæ officinis Cardamomi majoris nomine veniunt: tum cardamomum ſimpliciter ita dictum, quod officinarum Cardamomum minus audit.

Grana Paradyſi inſcribuntur Cardamomum majus, *Matth. Lon. Caſt.* Gran. Parad. *Cord. in D.* Milleguetta, *Lob.* Malaguetta, *Garz.* Cardam. Arabum majus, *Tab.* Germ. Paradißkörner.

Cardamomum ſimpliciter dictum videatur, Cardamom. minus, *Matth. Lon. Tab. Cord. in D. & hiſt.* minus vulgare, *Lob. Cluſ. in Garz.* Germ. Cardamömlein.

N. *De Cardamomo veterum diſputatur,*

tur, utrum ſub generibus his 5. contineatur. Sunt qui Cardamomum majus, veterum Cardamomum eſſe contendunt; alii contra dicunt, objicientes amaritudinem ac odorem gravem, quibus veterum Cardamomum celebre fuit, noſtrum non item.

Eligitur utrumque quod eſt frangenti contumax, plenum, occluſum & caput odore tentans, guſtu acre & ſubamarum.

Affertur utrumque in Europam Alexandriâ Ægypti ac etiam ex India Orientalis Provinciis Malavar, Iava, & ſimil.

OFFICIN. NAT.

Fructus uterque *Cardamomum* ſcil. & *grana Paradiſi.*

Vires. *Utrumque calfac. & ſicc. (majus gr. 2. minus 3) partes principes recreat, attenuat, flatus diſcutit, coctionem juvat, proin conducibilis eorum uſus eſt in affectibus capitis, ventriculi & inprimis uteri.*

PRÆPAR.

1. *Ol.* Cardamomi.

2. *Confectio.*

LXXIV. Cardiaca.

Cardiaca, *Matth. Lob. Lon. Caſt. Tab. Ger. Fuchſ.* Meliſſa ſylv. *Trag.* Marrubium mas, *Brunſ.* Marrubium Cardiaca dictum, forte primū Theophraſti, *C. B. 1.* Germ. Hertzgeſpan.

Creſcit juxta ſepes & vias, locisque gaudet frigidis: floret Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Calf. 2. ſicc. 3. attenuat, diſcutit, peculiariter m... ur diſtenſioni hypochondrioru... ardia infantum (quem affectu... acum ſeu cardialgiam appellan... urinam & menſes, pectus à pituita detergit, difficulter parientibus opitulatur.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex herba quæ præcipue in uſu eſt.

2. *Unguentum Cardiacum.* Vide l. 2.

LXXV. Carduus Benedictus.

Dicitur Carduus Benedictus, *Brunſ. Trag.* (cui & Acanthus Germanicus,) *Matth. Lob. Caſt. Tab. Cam. Ger.* Attractylis hirſutior, *Fuchſ.* Acanthium, *Cord in D. Lon.* Cnicus ſylv. alter Theophraſti, *Cord. in D. Cam.* Cnicus ſupinus, *Cord. hiſt.* Carduus benedictus & attractylis altera ſpecies, *Dod* Cnicus ſylveſtris hirſutior, ſive Carduus benedictus, *C.B.* (4. Cnici.) Germ. Cardobenedicten / geſegnete Diſtel.

Creſcit in hortis, floret Junio & Julio.

N. 1. *Tempus ſationi aptius eſt* ☾ *creſcente.*

N. 2. *Carduus benedictus ſi ſub initium Iunij collectus fuerit, vulnerata recentia mirabiliter curat, ſin alio tempore, nunquam id praſtabit.*

OFFICIN. NAT.

Folia & *Semen.*

Vires.

Vires. *Herba Cardiaca, alexipharmaca, ac ſudorifica eſt ex uſitatiſſimis, calf. & ſicc. 2. atten. aperit. diſc. veneno ac putredini reſiſtit, febres etiam inveteratas & quartanas curat. Laudatur à nonnullis peculiariter in Cephalæa clavo dicta, ut & in ſurditate. Extrinſecus rarioris eſt uſus, adhibetur tamen nonnunquam ad gangrænam arcendam (in Epithem. vel cataplaſ.*

Semen *vires eaſdem obtinet, ſed uſu non æque crebro adhibetur, commendatur inprimis ad Epar obſtructum.*

PRÆPARATA.

1. *Pulvis.* Datur ad ℨj.
2. ▽ Ex herb. integr.
3. *Spir.* Ex herb. fermentata.
4. *Succus.* Ex herba expreſſus.
5. ⊖. Ex Cinere.
6. ∘∘∘ *Stillatit.*
7. *Conſerv.* Ex foliis ſeu ſummit.
8. *Syrup.* Ex ſucco.
9. *Extract.* Ex foliis c. ※.

LXXVI. *Carduus Mariæ.*

Carduus Mariæ, *Trag. Fuchſ. ico. Lon. Caſt. Ger.* Vulgaris, *Cam.* Carduus Lacteus, *Matth.* Spina alba hortenſis, *Fuchſ.* Carduus albus & Chamæleon, *Brunf.* Carduus Marianus, *Cord. in D. Tab.* Carduus Leucographus. *Dod.* Carduus albis maculis notatus vulgaris, *C.B. 1.* Silybum, *Lob.* Germ. Mariendiſtel/Frawendiſtel/Vehediſtel.

OFFICIN. NAT.

Semen inprimis, hinc *Folia* & nonnunquam *Radix.*

Vires. *Pectoralis inprimis Carduus Mariæ cenſetur. Calf. & ſicc. 2. ſubaſtring. incidit, aperit: in ceteris æmulatur carduum benedictum. Uſus præcipue in pleuritide, Ictero ac hydrope.*

Doſis ſeminis ad ℨj.

N. *Semen in emulſionibus crebri eſt uſus.*

PRÆPAR.

△. Ex herba tenella.

LXXVII. *Carlina.*

Χαμαιλέων λευκός, Apri radix, ſeu Eberwurtz/ *Brunf.* Carduus panis ſeu pacis, *Ericio Cord.* Chamæleon albus, *Matth. Cord. in D. Caſt.* Carlina herbarior. *Lob.* Chamæleon albus Dioſc. *Lob. ico. Cluſ. hiſt.* Carlina humilis (vel altera,) *Dod.* Carlina ſeſſili flore, *Cam.* Carlina acaulos magno flore, *C.B. 1.* aliis Carolina, cardopatium. Germ. weiß Eberwurtz.

Creſcit in locis montoſis, v. g in Alpibus Helvetiæ & alibi.

OFFICIN. NAT.

Radix collecta tempore verno.

Vires. *Calfac. & ſicc. 3. eſt alexipharmaca, ſudorifera, diuretica, emmenagoga, tineas ventris necat.*

LXXVIII. *Carum.*

Κάρος, κάρον, καρίον, Caros, *Brunf. Trag.* Careum, *Fuchſ.* Carum, *Cord. in D. Matth. Lob. Dod. Caſt. Tab. Ger.* Carvi, *Lon.* Cuminum pratenſe, Carvi officinarum, *C.B. 1.* Germ. Weißkümmel/ Feldkümmel/ Mattkümmel.

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. *Calfac. & ſicc.3. diſcut.atten. Stomachicum eſt ac diureticum, lactis abundantiam præbet. Hinc uſus ejus inſignis in colica, vertigine, &c. cum internè, tum externè applicatum.*

PRÆPAR.

1. *Confectum Semen.*

2. *Condita Radix*, ſed raro.

3. ▽. *ſtillat.* Ex planta integr.

4. *Ol.* Ex ſemine ſicco l. a. deſtillatum.

LXXIX. Cariophyllus hortenſis.

Videatur Cariophyllus, *Lob. Tab. Ger. Caſt. Matth. Cam. Lon.* Caryophylla, *Trag.* Vetonica, *Dod.* Betonica altilis coronaria, Tunica, *Fuchſ.* Nägelblümlein/ Graßblümlein.

Eſt { Hortenſis, colitur in hortis varior. color. & diſcrepantis plenitudinis. Sylveſtris, *quis rari uſus.* }

Floreſcit Junio atque in multam æſtatem.

OFFICIN. NAT.

Flores potiſſimum rubri.

Vires. *Moderate calf. & ſicc. Cephalici ſunt ac cordiales. Uſus præcip. in vertigine, Apoplexia, Epilepſia, aliisque capitis & nervorum affectibus. In ſyncope ac palpitatione cordis: fugant lumbricos, allevant partum: Extrinſecus adhibentur in vulneribus capitis: extrahunt oſſa cranii fiſſa, leniunt Cephalalgiam & odontalgiam.*

PRÆPAR.

1. *Succus inſpiſſatus, eſſentia dictus.* ℞. Flor. rubr. (cum primum gemmæ explicari incipiunt) reſectisque albidis illis partibus conquaſſa irrorando, exprime, clarifica ac coagula lentiſſime.

N. *Calore nimio perdit vires, nimia agitatione cum ſpatula amittit colorem.*

Doſis à ℈ß. ad ʒß.

2. *Conſerva* ex floribus.

3. ▽ *ſtillat.* ex flor. cum herba leniſſimo MB calore.

N. *Ophtalmica inſignis eſt, &c.*

4. *Syrupus.* Ex infuſione florum.

5. ✢. Ex infuſione florum. Vide lib. 2.

LXXX. Cariophylli Aromatici.

Charunfel *Arabibus.* Caryophylli, *Matth. Tab.* Cariophyllus, *Cord. hiſt. Caſt.* Calafur *Arabibus* & pleriſque Indis Cariophylli, *Lob.* Cariophyllus florens & Caryophylli veri, *Ger.* Caryophyllus aromaticus fructu oblongo, *C. B. 1.* Antophylli dicuntur reliqui majores, *Lon. Lob. Tab. Ger.* Caryophylli maturi ſeu majores, *Cord. hiſt.* Caryophylli mares, *Avicenna.*

Fructus ſeu ſi mavis flos eſt aromaticus exoticus, Solis radiis induratus & nigrefactus.

Duplicis ſortis proſtant: Nimirum

Caryo-

1. Caryphylli dicti, qui diſcuſſi ſunt antequam maturuerunt, unde & minores eſſe ſolent. Germ. Nelcken.

2. Anthophylli, Mutternelcken/ qui maturitatem aſſecuti ſunt: unde & majores exiſtunt.

Delectus: Eligendi ſunt ſuave fragrantes, oleoſam quandam humiditatem premendo exhibentes.

Vires. *Cardiacum, Cephalicum ac Stomachicum inſigne exhibent, calf. & ſicc. 3. diſcut. Hinc proſunt in Lypothymia, Odontalgia, cruditate ventriculi, vertigine; arcent quoque morbos malignos, uterinos, &c.*

PRÆPAR.

1. *Confect.* Fit l. a.

2 ▽. } ut ex aromatibus reli-
3. *Oleum.* } quis eliciuntur, vide l. 2. vel l. 4. in Cinamomo.

N. 1. *Caryophylli multum olei fundunt.*

Vires. *Oleum hoc denti cavo inditum odontalgiam mirifice lenit.*

4. *Extractum.* Fit ex caryophyllis cum aq. ſtillat. & 🜄 l. a.

5. ⊖. Ex remanentiis incineratis elixiviatur.

5. *Balſamus.* Fit l. a. ex ol. Nuciſtæ depurato ac ol. caryophyll. tingiturque pulvere caryophyllor.

6. *Species diacaryophyllor.* Vide Diſpenſator.

LXXXI. Caryophyllata.

Caryophyllata, *Brunf. Trag. Lon. Matth. Caſt. Tab. Ger.* Vulgaris, *Lob. Cam. Cluſ. hiſt.* Caryophyllata hortenſis, *Fuchſ.* Herba benedicta, *Brunfelſ. 4.* Caryophyllata vulgaris, *C. B. 1. alias* Sanamunda. Herba benedicta. German. Benedictwurtz / Benedictkraut.

Creſcit locis incultis pinguibus juxta ſepes.

OFFICIN. NAT.

Radix collecta menſe Martio, quæ odoris fragrantis eſt (23. Martii circiter,) raro *Folia.*

Vires. *Calfac. & ſicc. 2 ſubaſtring. robor. diſcut. cephalica ac cardiaca eſt. Uſus præcipui interne in catarrhis exiccandis, ſanguine coagulato reſolvendo.*

LXXXII. Caſtanea.

Κάςανον, Caſtanea, *Brunf. Trag. Fuchſ. Dod. Lac. Lon. Lob. Tab. Ger.* Caſtaneæ minores, *Matth.* Caſtaneæ ſylveſtres, *Cord. in D. Caſt.* Caſtanea ſylveſtris, quæ peculiariter caſtanea, *C. B. 1.* Germ. Kaſtanien.

Caſtaneæ etſi omnium glandium ſint præſtantiſſimæ, teſte Galen. attamen præter *membranam rubram* cortici ac carni intercedentem, nihil officinis exhibent.

Vires. *Membrana ſiſtit valenter immodicos alvi fluores & ſanguinis rejectiones (in vino auſtero ſumpta.) Quin etiam cum pari pondere ramentor. eboris, alba fœminar. profluvia cohibet.*

Doſis ℥ij. Matthiol.

LXXXIII.

LXXXIII. *Centaurium minus.*

Centaur. { Minus. De quo hic. / Majus. Eſt Rhaponticum vulgare. Vide ſuo loco. }

Dicitur Centaurium, *Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Lac. Lon. Lob. Cam. Caſt. Tab.* Centaureum parvum, *Lob. Ger.* Centaurea, *Brunſ. Ceſ* minor, *Brunſ.* Centaurium minus, *C.B.1.* alias febrifuga, fel terræ. Germ. Tauſentgüldenkraut/Erdgall.

Naſcitur ſolo arido & pratis ſabuloſis: Floret Julio & Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Planta foliis ac floribus referta vel *ſummitates* ſolæ.

Vires. *Spleneticum eſt & Epaticum. Calf. & ſiccat, amarum eſt citra mordacitatem, unde & leniter aſtringens, extergens, aperiens, vulnerarium: bilioſos & pituitoſos humores quam leniſſime per alvum educit, ſerum per poros diſcutit. Hinc utile in febribus (unde & nomen habet. Ictero, menſtruis ſuppreſſis. Scorbuto. Arthritide, lumbricis, & ſpecifice in morſu canis rabidi.*

N. *Tantæ æſtimationis eſt, ut vix vinum medicatum ſeu abſynthites vulgus paret, cujus partem non conſtituat.*

PRÆPARAT.

1. ▽. Ex integra planta.

2. Extract. i. e. ſuccus inſpiſſatus ex herbis ac floribus conquaſſatis atque cum aqua maceratis.

Doſis ad ℥j.

3. ⊖. Ex Cinere.

LXXXIV. *Cepa, Cepe.*

Κρόμμυον, Arab. Baſſal. Cepe, *Trag. Fuchſ. Matth. Cord. in D. Caſt.* Capitata, *Matth.* Cepa rotunda, *Dod.* Cepa ſativa, *Matth.* Cepa alba & rubra, *Lon. Tab.* Cepa vulgaris, *C.B.1.* Germ. Zwibel/Zwiffel.

Ceparum etſi variæ dentur ſpecies, differentes pro diverſo colore florum & radicum, tùm pro diverſa radicum figura, rotunda, oblonga, ſeſſili, &c. attamen conveniunt facultatibus, adeoque promiſcue uſurpantur, acriores tamen ſunt oblongę.

Coluntur in hortis, ſoloque gaudent opimo: Florent Junio & Julio.

OFFICIN. NAT.

Radix ſola.

Vires. *Calf. & ſicc. ad gr. 4. aper. incidunt, abſtergunt, partium ſunt craſſarum, adeoque flatulentæ. Uſus præcipuus in tartaro pulmonum incidendo & expellendo (cum melle coctæ & eſitatæ) in urina & menſtruis ciendis, in lumbricis fugandis (ex infuſione.) Extrinſecus maturant & rumpunt apoſtemata (coctæ & impoſitæ) etiam maligna in peſte (impletæ Theriaca vel Mithridatio & coctæ.) Urinam provitant (toſtæ in axungia & impoſitæ. N. idem facit membranula cuilibet carneæ particulæ intercedens, glandi ſcilicet impoſita.) Pernioni conferunt (cum adipe coctæ & impoſitæ) menſes & hæmorrhoides proliciunt (ſubditæ) ambuſtis medentur* (*cru-*

(cruda cum ſale ſubacta ac ſtatim impoſita.)

N. *Sunt qui contagioſo aëre in conclavibus ſuſpendunt, iisque contagium colligi, adeoque conclave purgatum iri autumant.*

LXXXV. Ceraſa.

Ceraſorum varia producuntur genera, tàm ſecundùm colorem, quàm ſecundùm ſaporem differentia. Veruntamen in uſum pharmaceuticum duo potiſſimum accerſuntur, ſubacida rubra ſcil. (Amarenæ) & dulcia nigra.

Ceraſa apud omnes ferè authores nomen ſuum retinent & dicuntur ceraſa, Germ. Kirſchen.

OFFICIN. NAT.

Ceraſa utriusque generis ſiccata. *Nuclei* & *Gummi.*

Vires. *Acida refrigerant, ſiccant, aſtring. Cor ac Stomachum roborant. Hinc utilia in febrili ſiti ac æſtu mitigando, &c. Fernel. decoctum ceraſorum in hypochondriaco affectu ſummè commendat. Dulcia temperata ſunt ad humiditatem inclinantia, cephalica, unde & in morbis capitis Apoplexia, Epilepſia, Paralyſi, &c. peculiariter proficua cenſentur.*

Nuclei *calculum comminuunt, adhibenturque contuſi in frontalibus, unguentove refrigeranti commixti, ad dolores febriles capitis demulcendos faciunt.*

Gummi *celebratur vi lithontriptica.*

PRÆPARATA.

1. *Condita.* Condiuntur acida cum ſaccharo. Vide ſupra.

2. *Succus ſive Rob.* Ex acidulis fit, expreſſione ſcil. & inſpiſſatione.

3. *Syrup.* Ex ſucco acidor. & ſaccharo ♀.

4. ▽ *ſtillat.* Ex dulcibus nigricantibus.

5. ∽. Ex dulcibus nigris fermentatis. Dicitur & QE. Vide de Spirit.

6. ▽. *Diuretica.* Ex nuleis utrorumque. Vid. l. 2.

7. *Tinctura ac Extractum.* Ex nigris fit cum 🜈 vel ▽ propria l. a. *Querc. Phar. Reſt.*

8. *Diamarenatum*
- *ſimplex.* ℞. pulp. ceraſ. vinoſ. (per cribrum) ℔. iij. ſacch. ℔ij.
- *compoſ.* fit ex ſimplici ac aromatibus.

9. *Oleum.* Ex nuleis exprimi poteſt, ſed minus uſuale.

LXXXVI. Cerefolium.

Χαιρέφυλλον. Chærefolium, *Brunſ. Dod.* ſativum, *Trag.* Cerefolium, *Matth. Caſt.* vulgare, *Ger. Lon. Lob. Cam. Tab.* Gingidium, *Fuchſ.* Chærophyllum ſativum, *C.B. 1.* aliàs Cerifolium. Germ. Kerbel.

Eſt
- ſativum. *Hoc officinale, & jam nominatum.*
- ſylveſtre. *Hoc minus uſuale.*

Creſcit in hortis, floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Folia & *Semen.*

Fffff Vires.

flores, ſive albos, quæ hîc æque vulgaris, ac prior.

Floret menſe Junio, Julio, Auguſto, usque in Septemb.

OFFICIN. NAT.

Radix, Folia, Flores, (qui inter 4. cordiales famoſos, recenſentur.

N. *Radix aſſervatur excorticata.*

Vires. *Cordialis eſt è præcipuis, calf. & humect. 1. atram & aduſtam bilem corrigit. ſpiritus vitales ac animales fuligine atra biliaria inquinatos mundificat, unde & omnibus affectibus ex atra bile oriundis convenit, v.g. hypochondriacis.*

PRÆPAR.

1. ▽. *duplex*, 1. ex toto, 2. ex floribus.

2. Conſerv. Ex floribus.

3. Syrup Ex infuſione triplici florum & ſacch. Diſp. Auguſt.

N. *A'ii* ℞. *ſucci ex fol. expreſſ.* ℥viij. *flor. Recent:* ℥j. *vel* ℥iß. *cum ſacch.* ℥iij. *coquunt in ſyrupum.*

4. Succus inſpiſſatus ſive eſſentia. Vide l.2. de ſuccis.

L X I. Branca Urſina.

Σπονδύλιον, σφονδύλιον. Spondylium vulgare hirſutum, *C. B. 1.* Spondylium, *Lob. Matth. Lon. Caſt. Tab* Vulgare, *Dod. 8* Branca urſina, *Brunf. Trag. Cord. in D.* Acanthus vulgaris ſeu Germanica, *Fuchſ.* Bärenklaw/ Bärwurtz

Creſcit paſſim in locis humidioribus: floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Folia ſola.

Vires. *Eſt è 5. herbis emollientibus calf. & ſicc aperit. Uſus potiſſimum externus eſt in clyſteribus aliisque paregoricis, quarumcunque formularum, & ut plurimum in cataplaſmatis.*

LXII. Braſſica.

Κράμβη. Caulis, Köl/Kölkraut.

Varia Braſſicæ ſunt genera, quæ his claſſibus comprehendi poſſunt.

Sativa:
- capitata.
- non capitata.
- criſpa.
- Apiana, i.e. apii flore.

Sylveſtris.

Marina, i. e. *Soldanella.*

Ex his magis medicamentoſa eſt, teſte Matthiolo, non capitata, minutis caulibus, tenerioribus foliis, lævis, tenera, *C. B. 1.* Braſſica alba vel viridis: huic ſuccedit non capitata rubra.

Dicitur Braſſica, *Brunfelſ.* Lævis, *Matth. Caſt.* Braſſica candida, *Geſ* hortenſ. lata alba, *Lon.* Braſſica vulgaris ſativa, *Lob. Dod. Ger.* Braſſica prima, *Tab.* Braſſicæ ſativæ majoris ſpecies altera, *Trag.*

OFFICIN. NAT.

Folia. Jus foliorum, *Semen.*

Vires. *Folia calf. & ſicc. citra acrimoniam, vulneraria ſunt, ebrietatem arcent, aſtringunt & laxant, adeoque qualitatis mixta: Nimir. ut ajunt Salernitani.*

Jus caulis ſolvit, cujus ſubſtantia ſtringit.

Extrin-

Extrinſecus uſitatum eſt ruſticis, Vulneribus folia imponere, ut conſoliden-tur, quinimo & pleuriticis doloribus impoſita, eos mitigant.

Semen eadem pollet qualitate cum foliis.

PRÆPAR.

Loch. de caule. Vide Diſpenſ.

L XIII. *Bugloſſa.*

- Βούγλωσσον, Bugloſſum *C.B.*
  - Sativum
    - Latifolium
      - Vulgatum. *Vide Borrago.*
      - Peregrinum. Hiſp. *inuſit.*
    - Anguſti-folium
      - Majus. *Hujus loci.*
      - Minus — *Inuſitata.*
  - Sylveſtre
    - Majus nigrum — *Inuſitata.*
    - Minus 1. 2. 3. — *Inuſitata.*

Dicitur Bugloſſa, *Brunf* Bugl. Italica, *Trag. Lon* Bugl. longifolia. *Cord. hiſt.* Bugloſſum vulgare, *Matth. Caſt. Tab. Ger.* Bugloſſum anguſtifolium, *Lob.* Bugloſſ. Italicum, Hiſpanicum grande, *Cam.* Cirſium Italicum, *Fuchſ. Cord. in D.* Echium Italicum Spinoſum, *Fuchſ. co.* Anchuſa, Alcibiadion. *Dod.* Germ. Ochſenzung.

Creſcit nobis in locis campeſtribus & arvis, floret Majo & Junio.

OFFICIN. NAT.

Flores, Radices & Folia.

N. *Radix aſſervatur excorticata.*

Vires. *Eaſdem obtinet quas Borrago.*

PRÆPAR.

Eadem quæ Borraginis.

N. *Succus bugloſſæ mucilaginoſus, adeoque difficilis eſt expreſſu: eapropter ſi nihilominus eundem deſideraris, colloca in loco humido per noctem, hinc exprime.*

L XIV. *Burſa paſtoris.*

Pera Paſtoris, Teſchelkraut/ Hirtentaſch/ Hirtenſeckel/ Seckelkraut.

- *C.B.* eſt
  - foliis ſinuatis
    - Major, *C. B. 2.*
    - Media, *C. B. 3.*
    - Minima, *C. B. 4.*
  - foliis integris, loculis oblongis
    - major ac
    - minor, &c.

Ex his uſitatior eſt major, cui ſuccedunt media & minor.

Major dicitur Burſa paſtoris major, *Brunf. Trag* Burſa paſtoris, *Matt. Cord. in D. Lon. Lob. Cæſ.* (herba cancri,) *Ger.* Paſtoria burſa, *Fuchſ. Dod.* major, *Tab.* Burſa paſtoris major folio ſinuato, *C. B 2.*

Media deſcribitur Burſa Paſt. minor, *Tab.* minima, *Ger. C. B. 2.*

Minor eſt Paſtoria burſa minor, *Dod.* minima, *Lob.*

Cre-

Creſcit B. paſt. paſſim in locis incultis. Floret Aprili.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Refrig. & ſicc. adſtringit & conſtipat. hinc valet in hæmorrhagia narium, expuitione ſanguinis, diarrhœa, dyſenteria, mictione cruenta, fluxu nimio mulierum. Externe vulneribus ſolidandis à plebeiis adhiberi ſolet, nec ſine ſucceſſu: uti & hæmorrhagiis narium (ſub alis & in nucha.) Quinimo adhibetur ſæpius in cataplaſmatis febrifugis quæ carpis imponuntur.*

PRÆPAR.

▽. Ex foliis.

LXV. *Buxus* ſeu *Buxum*.

πύξ⊙. Buchsbaum/ { Arboreſcens. *Hujus loci.*
Fruticoſa.
Foliis rotundioribus. Chamepyxos, *Trag. Tab. Hac utuntur ad areolas hortorum.*

Inſignitur Buxus, *Brunf. Matth. Dod. Fuchſ. Lon. Lob. Caſt. Cam. Tab.* Buxus vulgaris, *Trag.* Buxus arboreſcens, *C. B. 1.*

Viret perpetuo, Aprili tamen germina novella profert: locis gaudet aſperis, ſaxoſis.

Vires. *Rari uſus eſt in Medicina: ſunt tamen qui* oleum *ex ligno deſtillant, ſummè narcoticum: idque non ſolum ſummopere commendant in Epilepſia, odontalgia (ſi dentiſcalpium ipſi intinctum in radicem dentis dolentis immittatur) dentibusque corroſis, verminatione, &c. ſed & pro oleo Ligni Heraclei Rulandino vendunt. Videatur Quercet. Tetrad. p. 214. 215. 216. ubi buxum lignum efficaciſſimo ſulphure narcotico ſcatere docet.*

Extractum Ligni. Vid. l. 2.

Vires. *Inſigne eſt ſudoriferum & ſpecificum ad Epilepſias, vermes, putredines.*

Doſis: *Exigua pilula Quercetan. in Pharmac. Reſt. cap. 26.*

C.

LXVI. *Calamus Aromaticus Indus.*

Calamus Aromaticus officinarum. *V. de Acorus.*

Calamus Aromaticus Indus, eſt planta Indica & diverſa ab Acoro. Super quo legi poteſt Garzias ab horto, lib 1. aromat. cap. 23. & annotationes Cluſii in eundem.

Inſcribitur κάλαμ⊙ ſimpliciter & κάλαμ⊙ μυρεψικὸς, *Hippocr. & Galen.* καλ' ἀρωματικὸς, *Dioſc. Oribaſ. Ægin. Aetio.* Calamus Alexandrinus, *Celſo.* Calam. aromaticus, *Cord. in D. Fuchſ. Garz. Lob. Acoſt.* Calamus aromaticus Indicus, *C. B. 1.* inter arundines odoratas. Germ. wolriechend Calmus.

N. *Rara planta eſt officinis noſtratibus*

bus & non niſi Foliis *ſolummodo arundinaceis (iisque raris) nota.*

Subſtituunt itaque Acorum ſeu Calamum Aromaticum officin.

Vires. *Calfac ſicc.2.acris eſt. Uſusque præcipui in Uteri affectibus & nervorum doloribus. Garzias ab Horto.*

LXVII. Calamintha.

Καλαμίνθη C.B. {
Incana, ocymi foliis.
Pulegii odore ſeu Nepeta.
Vulgaris, vel officinarum.
Hæc uſualis.
Magno flore.
Exiguo flore.
Arvenſis verticillata.

Dicitur Calamintha, *Matth. Fuchſ.* vulgaris, *Cam.* Cal. montana, *Dod. Caſt.* Calam. montana vulg. *Lob. Tab.* Nepeta montana, *Cord. in D.* Mentha ſativa rubra, *Ger.* Calamintha vulgaris vel officinarum Germaniæ, *C.B.3.* aliis calamentum. Germ. Ackermüntz/ Calament.

Floret Junio & Julio, creſcit in arvis.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Calfac. ſicc. & aperit, attenuat, diſcutit, extergit partium tenuium eſt, ſtomachica ac uterina inprimis, hinc & pectoralis atque Epatica: menſes ciet, fœtum ejicit, urinam movet, tuſſi medetur, Epar reſerat.*

PRÆPARATA.

1. ▽. Ex planta integra Junio vel Julio collecta.

2. Sal. Ex cinere.

3. Syrup. compoſ. de calamintha. Vid. Diſpenſ. Auguſt.

4. Spec. Diacalaminth. Vid. Diſp.

LXVIII. Calcatrippa.

Videatur conſolida Regalis, *Matthiol. Caſt. Cam. Tab. Ger.* Conſolida Regia, *Lob.* Flos Regius, *Dod.* Delphinium, *Cluſ.* Germ. Ritterſporn.

Varia extant genera, quoad colores, florum multiplicitatem, modumve naſcendi differentia, adeoque alia eſt flore ſimplici, alia pleno, quædam hortenſis, alia arvenſis, Hortenſis colitur in hortis, arvenſis paſſim in arvis reperitur, præſtantiorque habetur hortenſi. Floret Majo, Junio.

N. *Sunt qui calcatrippam pro Delphico Dioſcoridis reputant, alii Cyminum ſylveſtre Dioſcoridis eſſe volunt. Sufficit nobis ſcire vires & uſum.*

OFFICIN. NAT.

Herba & Flores.

Vires. *Omnes calcatrippæ ſpecies ſiccant, calore & frigore temperatæ ſunt, ſubaſtringunt, vulnera conſolidant, partum facilitant intrinſecus & extrinſecus adhibita.*

PRÆPAR.

1. ▽. *ſtillat.* Ex herba cum floribus collecta initio Junii.

Vires. *Commendatur ad oculorum rubedinem & ophthalmias. Præſertim quæ è cærulei coloris floribus prolecta eſt.*

2. Conſerva. Ex floribus.

Vires. *Commendatur ad tormina ventris infantum, ut & ad ardorem ſtomachi.*

1. ☋ *Compoſ.* Vide Diſp.

2. *Trochiſc. de Cappar.* Vide Diſp.

3 *Extract. è c[illegible]ibus Rad.* Fit ſecundum Querce[illegible] ▽ flor. Geniſtæ vel ſimili P[illegible]26.

LXXII. *Capriſolium.*

Περικλύμενον, Matriſylva, Volucrum majus, Lilium inter ſpinas, Waldwinde / Speckgilg / Geisblat / Zaungilg.

Eſt { non perfoliatum / perfoliatum } *utrumque promiſcue officinale eſt.*

1. Non perfoliatum vocatur Capriſolium, *Brunf. Lon.* Germanicum. *Dod.* Periclymenum, *Trag. Fuchſ. Cord. in D. Cam.* Periclymenum non perfoliatum ſeptentrionale, *Lob.* Periclymenum vulgare ſeptentrionalium, *Cluſ. hiſt.* Periclymenum non perfoliatum Germanicum, *C. B. 1.*

2. Perfoliatum dicitur Periclymenum, *Matth. Caſt.* Periclymenum perfoliatum, *Lob. Tab. Ger.* Periclymenum vulgare alterum, *Cluſ. hiſt.* Periclimenum perfoliatum, *C. B. 2.*

Creſcit in dumetis, fruticibusque inſtar convolvuli adhæreſcit. Floret Majo ac junio.

OFFICIN. NAT.

Flores.

Vires. *Calf. & ſicc. diureticum validum ac ſpleneticum eſt. Uſus præcip. in aſthmate & tuſſi. Externè extergit ulcera ſordida, ſanat impetigines, aliasque cutis maculas abſtergit.*

PRÆPARATA.

▽. *ſtillat.* Ex floribus.

Vires. *Confortat nervoſum genus, auxiliatur aſthmati, tuſſi palpationi cordis: facilitat ac accelerat partum, oris ſiccitatem emendat (in gargariſmis.)*

Succus *ex foliis raro extat, inſignis tamen efficaciæ eſt in vulneribus capitis ac cranii curandis.*

LXXIII. *Cardamomum & grana Paradyſi.*

Cardamomum *C. B.*
- 1. Granum Paradyſi.
- 2. Majus officinarum.
- 3. Medium.
- 4. Minus in officinis ſimpliciter Cardamomum dicitur.
- 5. Minimum.

Ex his officinis uſualiora ſunt Grana Paradyſi, quæ officinis Cardamomi majoris nomine veniunt: tum cardamomum ſimpliciter ita dictum, quod officinarum Cardamomum minus audit.

Grana Paradyſi inſcribuntur Cardamomum majus, *Matth. Lon. Caſt.* Gran. Parad. *Cord. in D.* Milleguetta, *Lob.* Malaguetta, *Garz.* Cardam. Arabum majus, *Tab.* Germ. Paradißkörner.

Cardamomum ſimpliciter dictum videatur, Cardamom. minus, *Matth. Lon. Tab. Cord. in D. & hiſt.* minus vulgare, *Lob. Cluſ. in Garz.* Germ. Cardamömlein.

N. *De Cardamomo veterum diſputa-*

 tur,

tur, utrum ſub generibus his 5. contineatur. Sunt qui Cardamomum majus, veterum Cardamomum eſſe contendunt: alii contra dicunt, objicientes amaritudinem ac odorem gravem, quibus veterum Cardamomum celebre fuit, noſtrum non item.

Eligitur utrumque quod eſt frangenti contumax, plenum, occluſum & caput odore tentans, guſtu acre & ſubamarum.

Affertur utrumque in Europam Alexandriâ Ægypti ac etiam ex India Orientalis Provinciis Malavar, Iava, & ſimil.

OFFICIN. NAT.

Fructus uterque *Cardamomum* ſcil. & *grana Paradiſi*.

Vires. *Utrumque calfac. & ſicc. (majus gr. 2. minus 3) partes principes recreat, attenuat, flatus diſcutit, coctionem juvat, proin conducibilis eorum uſus eſt in affectibus capitis, ventriculi & inprimis uteri.*

PRÆPAR.

1. Ol. Cardamomi.

2. Confectio.

LXXIV. Cardiaca.

Cardiaca, *Matth. Lob. Lon. Caſt. Tab. Ger. Fuchſ.* Meliſſa ſylv. *Trag.* Marrubium mas, *Brunf.* Marrubium Cardiaca dictum, forte primũ Theophraſti, *C. B. 1.* Germ. Hertzgeſpan.

Creſcit juxta ſepes & vias, locisque gaudet frigidis: floret Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Calf. 2. ſicc. 3. attenuat, diſcutit. peculiariter* [illegible]*ur diſtenſioni hypochondrioru*[illegible]*ardia infantum (quem affectu*[illegible]*iacum ſeu cardialgiam appellan*[illegible]*, *[illegible]*urinam & menſes, pectus à pituita detergit, difficulter parientibus opitulatur.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex herba quæ præcipue in uſu eſt.

2. *Unguentum Cardiacum.* Vide l. 2.

LXXV. Carduus Benedictus.

Dicitur Carduus Benedictus, *Brunf. Trag.* (cui & Acanthus Germanicus,) *Matth. Lob. Caſt. Tab. Cam. Ger.* Attractylis hirſutior, *Fuchſ.* Acanthium, *Cord. in D. Lon.* Cnicus ſylv. alter Theophraſti, *Cord. in D. Cam.* Cnicus ſupinus, *Cord. hiſt.* Carduus benedictus & attractylis altera ſpecies, *Dod* Cnicus ſylveſtris hirſutior, ſive Carduus benedictus, *C. B.* (4. Cnici.) Germ. Cardobenedicten / geſegnete Diſtel.

Creſcit in hortis, floret Junio & Julio.

N. 1. *Tempus ſationi aptius eſt ☾ creſcente.*

N. 2. *Carduus benedictus ſi ſub initium Iunij collectus fuerit, vulnerata recentia mirabiliter curat, ſin alio tempore, nunquam id præſtabit.*

OFFICIN. NAT.

Folia & Semen.

Vires.

Vires. *Herba Cardiaca, alexipharmaca, ac ſudorifica eſt ex uſitatiſſimis, calf. & ſicc. 2. atten. aperit. diſc. veneno ac putredini reſiſtit, febres etiam inveteratas & quartanas curat. Laudatur à nonnullis peculiariter in Cephalæa clavo dicta, ut & in ſurditate. Extrinſecus rarioris eſt uſus, adhibetur tamen nonnunquam ad gangrænam arcendam (in Epithem. vel cataplaſ.*

Semen *vires eaſdem obtinet, ſed uſu non æque crebro adhibetur, commendatur inprimis ad Epar obſtructum.*

PRÆPARATA.

1. *Pulvis.* Datur ad ʒj.
2. ▽ Ex herb. integr.
3. *Spir.* Ex herb. fermentata.
4. *Succus.* Ex herba expreſſus.
5. ⊖. Ex Cinere.
6. ⁰₀₀ *Stillatit.*
7. *Conſerv.* Ex foliis ſeu ſummit.
8. *Syrup.* Ex ſucco.
9. *Extract.* Ex foliis c. ※.

LXXVI. Carduus Mariæ.

Carduus Mariæ, *Trag. Fuchſ. ico. Lon. Caſt. Ger.* Vulgaris, *Cam.* Carduus Lacteus, *Matth.* Spina alba hortenſis, *Fuchſ.* Carduus albus & Chamæleon, *Brunf.* Carduus Marianus, *Cord. in D. Tab.* Carduus Leucographus. *Dod.* Carduus albis maculis notatus vulgaris, *C.B. 1.* Silybum, *Lob.* Germ. Marlendiſtel/ Frawendiſtel/ Vehediſtel.

OFFICIN. NAT.

Semen inprimis, hinc *Folia* & nonnunquam *Radix.*

Vires. *Pectoralis inprimis Carduus Mariæ cenſetur. Calf. & ſicc. 2. ſubaſtring. incidit, aperit: in cæteris æmulatur carduum benedictum. Uſus præcipue in pleuritide, Ictero ac hydrope.*

Doſis ſeminis ad ʒj.

N. *Semen in emulſionibus crebri eſt uſus.*

PRÆPAR.

△. Ex herba tenella.

LXXVII. Carlina.

Χαμαιλέων λευκός, Apri radix, ſeu Eberwurtz/ *Brunf.* Carduus panis ſeu pacis, *Ericio Cord.* Chamæleon albus, *Matth. Cord. in D. Caſt.* Carlina herbarior. *Lob.* Chamæleon albus Dioſc. *Lob. ico. Cluſ. hiſt.* Carlina humilis (vel altera,) *Dod.* Carlina ſeſſili flore, *Cam.* Carlina acaulos magno flore, *C.B. 1.* aliis Carolina, cardopatium. Germ. weiß Eberwurtz.

Creſcit in locis montoſis, v. g. in Alpibus Helvetiæ & alibi.

OFFICIN. NAT.

Radix collecta tempore verno.

Vires. *Calfac. & ſicc. 3. eſt alexipharmaca, ſudorifera, diuretica, emmenagoga, tineas ventris necat.*

LXXVIII. Carum.

Κάρος, κάρον, καρίον, Caros, *Brunf. Trag.* Careum, *Fuchſ.* Carum, *Cord. in D. Matth. Lob. Dod. Caſt. Tab. Ger.* Carvi, *Lon.* Cuminum pratenſe, Carvi officinarum, *C.B. 1.* Germ. Weißkümmel/ Feldkümmel/ Mattkümmel.

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. *Calfac. & ſicc. 3. diſcut. atten. Stomachicum eſt ac diureticum, lactis abundantiam præbet. Hinc uſus ejus inſignis in colica, vertigine, &c. cum internè, tum externè applicatum.*

PRÆPAR.

1. *Confectum Semen.*

2. *Condita Radix*, ſed raro.

3. ▽. *ſtillat.* Ex planta integr.

4. *Ol.* Ex ſemine ſicco l. a. deſtillatum.

LXXIX. *Cariophyllus hortenſis.*

Videatur Cariophyllus, *Lob. Tab. Ger. Caſt. Matth. Cam. Lon.* Caryophylla, *Trag.* Vetonica, *Dod.* Betonica altilis coronaria, Tunica, *Fuchſ.* Nägelblümlein/ Graßblümlein.

Eſt { Hortenſis, colitur in hortis varior. color. & diſcrepantis plenitudinis. / Sylveſtris, *qui rari uſus.* }

Floreſcit Junio atque in multam æſtatem.

OFFICIN. NAT.

Flores potiſſimum rubri.

Vires. *Moderate calf. & ſicc. Cephalici ſunt ac cordiales. Uſus præcip. in vertigine, Apoplexia, Epilepſia, aliisque capitis & nervorum affectibus. In ſyncope ac palpitatione cordis: fugant lumbricos, allevant partum. Extrinſecus adhibentur in vulneribus capitis: extrahunt oſſa cranii fiſſa; leniunt Cephalalgiam & odontalgiam.*

PRÆPAR.

1. *Succus inſpiſſatus, eſſentia dictus.* ℞. Flor. rubr. (cum primum gemmæ explicari incipiunt) reſectisque albidis illis partibus conquaſſa irrorando, exprime, clarifica ac coagula lentiſſime.

N. *Calore nimio perdit vires, nimia agitatione cum ſpatula amittit colorem.*

Doſis à ℈ß. ad ʒß.

2. *Conſerva* ex floribus.

3. ▽ *ſtillat.* ex flor. cum herba leniſſimo MB calore.

N. *Ophtalmica inſignis eſt, &c.*

4. *Syrupus.* Ex infuſione florum.

5. ✢. Ex infuſione florum, Vide lib. 2.

LXXX. *Cariophylli Aromatici.*

Charunfel *Arabibus.* Caryophilli, *Matth. Tab.* Cariophyllus, *Cord. hiſt Caſt.* Calafur *Arabibus* & plerisque Indis Cariophylli, *Lob.* Cariophyllus florens & Caryophylli veri, *Ger.* Caryophyllus aromaticus fructu oblongo, *C. B. 1.* Antophylli dicuntur reliqui majores, *Lon. Lob. Tab. Ger.* Caryophylli maturi ſeu majores, *Cord. hiſt.* Caryophylli mares, *Avicennæ.*

Fructus ſeu ſi mavis flos eſt aromaticus exoticus, Solis radiis induratus & nigrefactus.

Duplicis ſortis proſtant: Nimirum

Caryo-

1. Caryphylli dicti, qui diſcuſſi ſunt antequam maturuerunt, unde & minores eſſe ſolent. Germ. Nelcken.

2. Anthophylli, Mutternelcken/ qui maturitatem aſſecuti ſunt: unde & majores exiſtunt.

Delectus: Eligendi ſunt ſuave fragrantes, oleoſam quandam humiditatem premendo exhibentes.

Vires. *Cardiacum, Cephalicum ac Stomachicum inſigne exhibent, calf. & ſicc. 3. diſcut. Hinc proſunt in Lypothymia, Odontalgia, cruditate ventriculi, vertigine; arcent quoque morbos malignos, uterinos, &c.*

PRÆPAR.

1. *Confect.* Fit l.a.

2 ▽. } ut ex aromatibus reliquis eliciuntur, vide l.2.
3. *Oleum.* } vel l. 4. in Cinamomo.

N. 1. *Caryophylli multum olei fundunt.*

Vires. *Oleum hoc denti cavo inditum odontalgiam mirifice lenit.*

4. *Extractum.* Fit ex caryophyllis cum aq. ſtillat. & 🜈 l.a.

5. ⊖. Ex remanentiis incineratis elixiviatur.

5. *Balſamus.* Fit l. a. ex ol. Nuciſtæ depurato ac ol. caryophyll. tingiturque pulvere caryophyllor.

6. *Species diacaryophyllor.* Vide Diſpenſator.

LXXXI. Caryophyllata.

Caryophyllata, *Brunf. Trag. Lon. Matth. Caſt. Tab. Ger.* Vulgaris, *Lob. Cam. Cluſ. hiſt.* Caryophyllata hortenſis, *Fuchſ.* Herba benedicta, *Brunfelſ. 4.* Caryophyllata vulgaris, *C. B. 1. alias* Sanamunda. Herba benedicta. German. Benedictwurtz / Benedictkraut.

Creſcit locis incultis pinguibus juxta ſepes.

OFFICIN. NAT.

Radix collecta menſe Martio, quæ odoris fragrantis eſt (23. Martii circiter,) raro *Folia.*

Vires. *Calfac. & ſicc. 2 ſubaſtring. robor. diſcut. cephalica ac cardiaca eſt. Uſus precipui interne in catarrhis exiccandis, ſanguine coagulato reſolvendo.*

LXXXII. Caſtanea.

Κάςανον, Caſtanea, *Brunf. Trag. Fuchſ. Dod. Lac. Lon. Lob. Tab. Ger.* Caſtaneæ minores, *Matth.* Caſtaneæ ſylveſtres, *Cord. in D. Caſt.* Caſtanea ſylveſtris, quæ peculiariter caſtanea, *C. B. 1.* Germ. Kaſtanien.

Caſtaneæ etſi omnium glandium ſint præſtantiſſimæ, teſte Galen. attamen præter *membranam rubram* cortici ac carni intercedentem, nihil officinis exhibent.

Vires. *Membrana ſiſtit valenter immodicos alvi fluores & ſanguinis rejectiones (in vino auſtero ſumpta.) Quin etiam cum pari pondere ramentor. eboris, alba fœminar. profluvia cohibet.*

Doſis ℥ij. Matthiol.

LXXXIII. Centaurium minus.

Centaur. { Minus. De quo hic. / Majus. Eſt Rhaponticum vulgare. Vide ſuo loco. }

Dicitur Centaurium, *Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Lac. Lon. Lob. Cam. Caſt. Tab.* Centaureum parvum, *Lob. Ger.* Centaurea, *Brunf. Ceſ* minor, *Brunf.* Centaurium minus, *C.B.1.* alias febrifuga, fel terræ. Germ. Tauſentgüldenkraut/Erdgall.

Naſcitur ſolo arido & pratis ſabuloſis: Floret Julio & Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Planta foliis ac floribus referta vel *ſummitates* ſolæ.

Vires. *Spleneticum eſt & Epaticum. Calf. & ſiccat, amarum eſt citra mordacitatem, unde & leniter aſtringens, extergens, aperiens, vulnerarium: bilioſos & pituitoſos humores quam leniſſime per alvum educit, ſerum per poros diſcutit. Hinc utile in febribus (unde & nomen habet. Ictero, menſtruis ſuppreſſis. Scorbuto. Arthritide, lumbricis, & ſpecifice in morſu canis rabidi.*

N. *Tanta æſtimationis eſt, ut vix vinum medicatum ſeu abſynthites vulgus paret, cujus partem non conſtituat.*

PRÆPARAT.

1. ▽. Ex integra planta.

2. Extract. i. e. ſuccus inſpiſſatus ex herbis ac floribus conquaſſatis atque cum aqua maceratis.

Doſis ad ℥j.

3. ⊖. Ex Cinere.

LXXXIV. Cepa, Cepe.

Κρόμμυον, Arab. Baſſal. Cepe, *Trag. Fuchſ. Matth. Cord. in D. Caſt.* Capitata, *Matth.* Cepa rotunda, *Dod.* Cepa ſativa, *Matth.* Cepa alba & rubra, *Lon. Tab.* Cepa vulgaris, *C.B.1.* Germ. Zwibel/Zwiffel.

Ceparum etſi variæ dentur ſpecies, differentes pro diverſo colore florum & radicum, tùm pro diverſa radicum figura, rotunda, oblonga, ſeſſili, &c. attamen conveniunt facultatibus, adeoque promiſcue uſurpantur, acriores tamen ſunt oblongę.

Coluntur in hortis, ſoloque gaudent opimo: Florent Junio & Julio.

OFFICIN. NAT.

Radix ſola.

Vires. *Calf. & ſicc. ad gr. 4. aper. incidunt, abſtergunt. partium ſunt craſſarum adeoque flatulentæ. Uſus præcipuus in tartaro pulmonum incidendo & expellendo (cum melle coctæ & eſitatæ) in urina & menſtruis ciendis. in lumbricis fugandis (ex infuſione.) Extrinſecus maturant & rumpunt apoſtemata (coctæ & impoſitæ) etiam maligna in peſte (impletæ Theriaca vel Mithridatio & coctæ.) Urinam proritant (toſtæ in axungia & impoſitæ. N. idem facit membranula cuilibet carneæ particulæ intercedens, glandi ſcilicet impoſita.) Pernioni conferunt (cum adipe coctæ & impoſitæ) menſes & hæmorrhoides proliciunt (ſubditæ) ambuſtis medentur*

(cru-

(cruda cum ſale ſubacta ac ſtatim impoſita.)

N. *Sunt qui contagioſo aëre in conclavibus ſuſpendunt, iisque contagium colligi, adeoque conclave purgatum iri autumant.*

LXXXV. *Ceraſa.*

Ceraſorum varia producuntur genera, tàm ſecundùm colorem, quàm ſecundùm ſaporem differentia. Veruntamen in uſum pharmaceuticum duo potiſſimum accerſuntur, ſubacida rubra ſcil. (Amarenæ) & dulcia nigra.

Ceraſa apud omnes ferè authores nomen ſuum retinent & dicuntur ceraſa, Germ. Kirſchen.

Officin. Nat.

Ceraſa utriusque generis ſiccata. *Nuclei* & *Gummi*.

Vires. *Acida refrigerant, ſiccant, aſtring. Cor ac Stomachum roborant. Hinc utilia in febrili ſiti ac æſtu mitigando, &c. Fernel. decoctum ceraſorum in hypochondriaco affectu ſummè commendat. Dulcia temperata ſunt ad humiditatem inclinantia, cephalica, unde & in morbis capitis Apoplexia, Epilepſia, Paralyſi, &c. peculiariter proficua cenſentur.*

Nuclei *calculum comminuunt, adhibenturque contuſi in frontalibus, unguentove refrigeranti commixti, ad dolores febriles capitis demulcendos faciunt.*

Gummi *celebratur vi lithontriptica.*

Præparata.

1. *Condita.* Condiuntur acida cum ſaccharo. Vide ſupra.
2. *Succus ſive Rob.* Ex acidulis fit, expreſſione ſcil. & inſpiſſatione.
3. *Syrup.* Ex ſucco acidor. & ſaccharo [illegible].
4. ▽. *ſtillat.* Ex dulcibus nigricantibus.
5. ∽. Ex dulcibus nigris fermentatis. Dicitur & QE. Vide de Spirit.
6. ▽. *Diuretica.* Ex nuleis utrorumque. Vid. l. 2.
7. *Tinctura ac Extractum.* Ex nigris fit cum 🜅 vel ▽ propria l. 2. *Querc. Phar. Reſt.*

8. Diamarenatum { *ſimplex.* ℞. pulp. ceraſ. vinoſ. (per cribrum) ℔. iij. ſacch. ℔ ij.
{ *compoſ.* fit ex ſimplici ac aromatibus.

9. *Oleum.* Ex nuleis exprimi poteſt, ſed minus uſuale.

LXXXVI. *Cerefolium.*

Χαιρέφυλλον. Chærefolium, *Brunſ. Dod.* ſativum, *Trag.* Cerefolium, *Matth. Caſt.* vulgare, *Ger. Lon. Lob. Cam. Tab.* Gingidium, *Fuchſ.* Chærophyllum ſativum, *C.B. 1. aliàs* Cerifolium. Germ. Kerbel.

Eſt { ſativum. *Hoc officinale, & jam nominatum.*
{ ſylveſtre. *Hoc minus uſuale.*

Creſcit in hortis, floret Majo.

Officin. Nat.

Folia & *Semen.*

Vires. *Calfac. & ſicc. diſcutit, eſt partium tenuium, diureticum, emmenagogon ac lithontripticum, ſanguinem coagulatum reſolvit, ſomnum ſuaviter inducit. Extrinſecus uſus inſignis eſt in dolore colico, in urina retenta (impoſit. in cataplaſ.)*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex integra planta.

2. ⊖. Ex cinere.

LXXXVII. Chamædris.

Trixago, Triſſago, Quercula Calamandrina, Gamanderlein/ klein Bathengel.

Species dantur variç, ex quibus officinalis præ reliquis chamædrys minor repens, *C. B. 3.* Chamæpytis, *Brunſ.* chamædrys, *Cord. hiſt. Tab.* chamædrys vera, *Trag. Cord. in D.* vera mas, *Fuchſ.* cham. vulgaris mas, *Lon.* chamædrys major, *Lob. ico.* minor, *Ger.* chamædr. minor repens, *Dod.* chamæd. major vel 2. *Cluſ.*

Colitur in hortis, ſolo gaudens aſpero, floret Junio ac Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia ac *Flores.*

Vires. *Calfac. & ſicc. ad gr. 2. Eſt ſplenetica ac Epatica, ſaporis amari, incid. atten. aperit, potenter urinam ac ſudorem movet. Hinc confert in febribus, Scorbuto, ſanguine coagulato, Hydrope incipiente, menſibus obſtructis ac inprimis in arthritide. Extrinſecus in ulceribus ſerpentibus, in dolore hæmorrhoidum, in ſcabie ac pruritu, in catarrhis exiccandis.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex integra planta, foliis ſcil. & floribus.

2. *Conſerva.* Ex floribus.

N. *Eſt & chamædrys fruticeſcens, quam Teucrium vocant, hæc iisdem pollet viribus. Et præter hanc eſt chamædrys vulgaris, juxta ſepes naſcens, quæ veræ ſubſtitui poteſt.*

LXXVIII. Chamæpitys.

Ajuga, Abiga, Arthetica, Arthritica, iva arthetica, Schlaffkräutlein / je länger je lieber / pidigrin. *Arab.*

Ex generibus variis chamæpytios officinalis præ reliquis eſt lutea vulgaris, *C. B. 3.*

Quæ dicitur chamæpitys 3. *Trag. Fuchſ.* 2. *Lon.* chamæpitys 1. *Matth. Dod. Cord. hiſt.* vera, *Cord. in D.* chamæpitys major, *Tab.* mas, *Ger.* Ajuga ſive chamępitys mas Dioſcoridis, *Lob.* Ajuga, *Caſt.* Ajuga luteo flore, *Cluſ. hiſtor.*

Creſcit in agris ſabuloſis, floret Julio & Auguſto, præcipue autem in hortis colitur.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus ſeu herba tota.

Vires. *Nervoſum genus roborat, calf. 2. ſicc. 3. incid. aper. diuretica eſt, & emmenagoga, confert in arthriticis doloribus.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex herba integra.

2. *Pilulæ de iva arthritica.*

LXXXIX.

LXXXIX. Chamomilla.

Χαμαίμηλον, ἀνθεμις, Leucanthemum Dioſcor. camomilla, chamomilla, Chamillen.

Eſt {
- vulgaris. *Hæc uſitatiſſima.*
- Romana ſeu nobilis odorata. *Hæc itidem uſualis.*
- fœtida. *Hæc minus officinalis.*
- Inodorata. *Itidem minus uſualis.*

Vulgaris inſignitur chamomilla 3. & vulgaris, *Trag. Lon.* chamæmelum (parthenii 3. ſpecies,) *Brunfelſ. Caſt. Tab. Ger.* chamæmelum Leucanthemum, *Fuchſ.* chamæm. ſylv. *Dod.* arvenſe, *Cam.* Anthemis, *Cord. in D. Matth.* Anthemis vulgatior, ſive chamæmilla, *Lob.* chamæmelum vulgare, Leucanthemum Dioſcoridis, *C. B. 1.*

Romana dicitur, Parthenium & nobilis chamomilla, *Trag. Lon.* Leucanthemum odoratum, *Dod.* Anthemis ſeu Leucanthemis odorata, *Lob.* chamæm. odorat. *Cam.* Romanum, *Tab. Ger.* chamæmel. nobile ſeu odoratius, *C. B. 2.*

Vulgaris naſcitur paſſim, in arvis aliiſque locis arenoſis. Romana colitur in viridariis. Fœtida invenitur itidem paſſim.

Officin. Nat.

Flores ſeu tota herba, tàm vulgaris, quàm Romana.

Vires. *Calf. & ſicc. 1. diger. laxat. emollit, mitigat dolorem. menſes & urinam ciet. Eapropter uſus inſignis eſt in dolore colico & hinc pediſſequa pareſi. Extrinſecus uſitatiſſimus ejus uſus eſt in paregoricis, emollientibus, maturantibus, cataplaſmatis, clyſteribus, &c.)*

Præparata.

1. ▽. Ex vulgari.
2. ▽. Ex Romana.
3. ▽ carminativa ſeu de camomilla compoſita. Vid. l. 2.
4. *Ol. ſtillat.* Ex vulgari.

N. | *Deſtillant alii cum Terebinthina, unde oleum cæruleum.*

5. *Ol. ſtillat.* Ex Roman.
6. *Ol. infuſ.* Ex vulgari ſeu cum floribus ac oleo communi.
7. ⊖ ex cinere.
8. *Syr.* de ſucco camomillæ.

XC. Chelidonium majus.

Χελιδόνιον μέγα, Chelidonia, *Brunf.* Chelidonium majus, *Trag. Matth. Fuchſ. Cord. hiſt. Dod. Lob. Caſt. Tab. Ger.* vulgare, *C. B. 1. aliàs*, Hirundinaria. Germ. Schwalbenwurtz/Schellwurtz/Goldwurtz.

Creſcit paſſim juxta ſepes, adhæreſcitque muris: Floret primo ſtatim vere & per multam æſtatem.

Officin. Nat.

Folia c. floribus, *Radix.*

Vires. *Calfac. & ſicc. 3. valide abſterg. atten. ſaporis eſt acris & amari, bilem per alvum & urinam educit, viſum acuit. Hinc conducit in Ictero, obſtructione Lienis & Epatis, Ureterum. Radix alexipharmaca ſtatuitur. Extrinſecus oculorum imbecillitati, ulceri-*

ceribus, cæteriſque affectibus medetur. (*Cujus rei gratia ſunt, qui ſuccum luteum ex rupto caule manantem, oculis indunt.*)

N. *Sunt qui ad Icterum ſanandum plantis pedum ſupponunt.*

PRÆPARAT.

1. *Succus inſpiſſatus.*

2. ▽. Ex herba cum floribus.

3. ⊖. Ex cinere.

XCI. Chelidonium minus.

χελιδόνιον μικρὸν, Ficaria & ſcrophularia minor vel 2. *Brunf.* Chelidonium minus, *Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Cord. in D. Lon. Lob. Caſt. Tab. Ger.* Chelidonia rotundifolia minor, *C. B.* 2. *Arabib* memiten, Feigwartzenwurtz / klein Schellkraut / Schorbuckskraut.

Creſcit locis humidis & paluſtribus. Floret Martio.

OFFICIN. NAT.

Radix & *Folia.*

Vires. *Refrig. & humect. ſpleneticum eſt. Uſus præcipui, in Ictero, Scorbuto, hæmorrhoidum fluore. Extrinſecus ſpecifice mariſcas ſeu ficos ani curat, dentiumque putredini maximopere ſubvenit.*

PRÆPAR.

▽. *ſtillat.* Ex herba tota.

XCII. Chermes.

Kermes, coccum infectorium, *Matth.* coccus infectoria, *Cord. in D. Caſt. Tab.* Granum & coccus baphica Dioſcor. granum tinctorium, *Lon.* alias Scarlatum. Fructus eſt famoſiſſimi fruticis, qui inſcribitur Ilex in quo coccus baphica, *Bellon.* Ilex coccigera, *Cluſ. hiſt. Ger.* minor coccigera, *Dod.* Ilex coccifera, *Cam.* Ilex aculeata cocciglandifera, *C. B.* 4. Germ. Scharlachbeer / Kermeskörner.

Naſcitur in Creta, teſte Bellon. *l.* 1. *obſ. c.* 17. uti & multis Hiſpaniæ locis, in Narbonenſi etiam Gallia & Provincia, &c.

Delect. Eligenda ſunt grana rubicundo-nigra, integra, vermiculum in ſe continentia.

Vires. *Cardiaca ſunt grana calf. & ſicc. adſtring. vapores tetros diſcutiunt, ſpiritus vitales reficiunt, parturientibus ſubveniunt, vulneratis nervis medentur, morbillos erumpere faciunt.*

PRÆPARATA.

1. *Confectio Alkermes.* Vide Diſp.

Fit cum & ſine moſcho illa viris, hæc mulieribus convenientior eſt.

2. *Extractum ſeu Eſſentia.* Fit è fructibus contuſis cum 🜄 vel ▽ Roſar. quæ acidula reddita ſit guttulis aliquot. ſpir. ⊕ aut ♀ris. *Quercet.*

N. *Scarlatus pannus, granis hiſce, (quibus tinctus eſt) admodum celebris eſt, adhibeturque non modo ad morbillos proliciendos, (Patientes in eum involvendo,) ſed & ad cor roborandum (Epithemata eo ſuſcepta cordis regioni imponendo.) ut & ad bubones venereos curandos (pannum iis imponendo.) Quin & filo ſericeo hujus coloris, ad arcendum Eryſipelas, locum affectum circumligare vulgo uſitatiſſimum eſt.*

XCIII.

XCIII. *Cheyri, Keyri, Leucojum.*

Claſſes Leucojorum *C. B.* ſunt 4. exhibetque
1. Incanum, (folio incano) hortenſe,
2. Incanum maritimum,
3. Luteum folio hirſuto,
4. Luteum folio viridi,
ſingula ſunt diverſorum generum.

Ex his placet officinis luteum vulgare, *C. B. 5.* inter Leucoja folio viridi, quod eſt Leucojum, *Brunf. Cord. in D.* Leucojorum aureum, *Matth.* Leucojum Luteum, *Fuchſ. ico, Dod. Lob. Caſt. Cam.* Leuc. ſativum luteum, *Cluſ.* Keyri vel Cheyri, *Lon.* Viola lutea, *Trag. Fuchſ. Ger.* Viola petræa lutea, *Tab.* Germ. gelbe Violen / Nägelveilen.

Creſcit nobis in hortis, raroque ſponte provenit: Floret Aprili, Majo & ultra.

OFFICIN. NAT.

Flores, ſeu herba cum floribus, & raro *Semen*.

Vires. *Cordiales ſunt, calf. & ſicc. 2. attenuant, diſcut. partium ſunt tenuium, extergent, cordiales ac nervini ſunt, dolores mitigant, menſes cient, ſecundinam protrudunt.*

PRÆPAR.

1. *Conſerva.* Ex floribus.

2. ▽ Ex florib⁹ vel integra planta.

3. *Ol.* Ex infuſis floribus in oleo veteri.

XCIV. *China.*

Chinæa radix, China radix, *Fragoſ. C. B. 1,* Cina alias China, *Matth,* China, *Garz. Acoſt.* Chinna ſeu Cinna, *Caeſalp.* Bockenwurtz.

Eſt
- Orientalis. Ex regione Sinarum, China dicta.
- Occidentalis. Ex Hiſpania nova & Peru.

Præſertim Orientalis, quæ exterius eſt colore rubente aut ſubnigro, interius candicante aut ſubrubente: & hæc, quò nigrior eò melior. Occidentalis colore eſt interius magis ruffo.

Vires. *Calf. leniter ſiccat. 2. ſubaſtringit, eſt diaphoretica, diuretica, diſcutiens, aperiens, Epatica. Hinc convenit in cachexia, hydrope, paralyſi, arthritide, cephalæa, ictero, lue venerea, tumoribus ſcirrhoſis & œdematoſis.*

PRÆPAR.

Extract. cum 🜄, quod tamen rari uſus: adhibetur crebrius in decoctis, ſufficitque ℥j. vel ℥ij. pro ℔ix. ▽æ.

N. *Veſalius de China librum conſcripſit integrum.*

XCV. *Cicer.*

Ἐρέβινθος, Kicher / Ziſer Erbſen.

- Sativum
  - album.
  - rubrum.
  - nigrum.
- Sylveſtre.

Ex his arridet officinis rubrum ſativum, cui tamen & album ſubſtitui poteſt.

Videatur Cicer, *Brunſ. Matth.* (cui & Domeſticum, *Cord. in D. Caſt. Tab.* Ciceris altera ſpecies, *Trag.* cicer nigrum, *Fuchſ.* ſeu arietinum, *Cord. hiſt.* cicer arietinum, *Dod.* cicer ſativum, *Ger.* Arietinum, *Lob.*

Vires. *Calf. & ſicc. 1. emoll. abſterg. diſcut. diuretica ſunt ac lenientia, proin conducibile eſt eorum decoctum nephriticis. Extrinſecus adhibetur farina in cataplaſmatis, &c.*

XCVI. Cichorium & Cichorea.

Κιχώριον, Σέρις, ſolſequium, intybus, Ambubeia, Cicorea, Cichoren/ Wegwart/ Sonnenwendel/ Sonnenkraut.

Sativum.
Sylveſtre flore { cærul. vel albo. / luteo.

Ex his uſitatum ſativum, tum ſylveſtre cæruleum vel album.

Creſcit juxta vias, floret Junio.

Sativum dicitur Cichorium domeſticum, *Matth. Caſt.* Cichorium ſativum cæruleum, *Lob.* Cichorium latioris folii, *Dod.* Cichor. latifolium ſativum, *Lon.* ſeris ſativa, *Lob.* Cichorium ſativum & album ſat. *Tab. Ger.* Cichorium ſativ. *C. B. 1.* Sylveſtre dicitur ſolſequium, *Brunſ.* Cichorea, *Trag.* Sylveſtris, *Matth.* Seris ſylveſt. *Lob.* Seris picris, *Lob. ico.* Cichorium ſylveſtre, *Dod. Caſt.* agreſte, *Lon.* Intybum agreſte, *Cord.* Sylveſtre, *Fuchſ. Cord. hiſt.* Cichorium, *Tab.* Hieracium latifolium, *Ger. ico.* Cichorium ſylv. ſive officinar. *C. B. 2.* Seris πίκρις *Dioſcoridi.*

OFFICIN. NAT.

Flores, Folia (ſylveſtris potiſſimum) *Radix* (ſativi.)

Vires. *Epaticum eſt nobiliſſimum frig. & ſicc. 2. (aliis calidum videtur ob amarorem) aperit, diureticum eſt, attenuat, extergit. Uſus præcipue in Epatis obſtructione & febribus.*

N. *Collectum in ſua exaltatione (die feſto Nativitat. Mariæ,) hæmorrhagias ſiſtere creditur.*

PRÆPARATA.

1. Conſerva. Ex floribus.

2. Condit. Radix cum ſaccharo.

3. Syrup. ſimpl. Ex ſucco & ſacchar. Vide Diſpenſ.

4. compoſ. (Cordi.) Vide Diſpenſ. Norib.

5. de cichor. cum Rhab. Florent. Vide Diſp.

6. ▽. Ex foliis & floribus.

7. ▽ *ophtalmica.* ℞. Flores cæruleos (collectos ☉ in principio ♌ collocato,) q. v. inde vitro orificii anguſti, obtura optime & maſſæ panis circumvolutum committe Clibano, ut pinſatur cum pane: hinc exprime ac deſtilla in MB.

Vires. *Convenit omnibus affectibus oculor. albugini, nubeculæ, unguis, ſuffuſioni, caligini, &c. Inungitur palpebræ*

mane

mane & veſperi. Hartm. in Pract. Poppius in Herbar.

8. ⊖. Ex planta incinerata. Attenuat, diſcutit, febrifugum eſt.

XCVII. Cicuta.

Κώνειον, Wüterich / Schierling.

Ex Generibus cicutarum infertur in Officinas, cicuta major, *C.B.1.* quæ Cicuta, *Trag. Matth. Fuch. ſ. D. d. Lob. Lon. Caſt. Tab. Ger.* Cicuta major, *Cord. hiſt. Cam.* Vera *Geſn. hiſt.* Cicutaria vulgaris, *Cluſ. hiſt.*

Naſcitur paſſim in pratis, locis incultis & umbroſis: Floret Junio & Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia & *Radix*, ſed raro.

Vires. *Quamvis ſumme frigida cenſeatur, atque inter venenata referatur à Dioſcoride; Nihilominus tamen frequens ejus uſus modernis eſt in tumore ac inflammatione lienis, ſuccus Emplaſtro ſplenico incoctus extrinſecus adhibetur: hinc in inflammationibus aliis, quinimo adhibetur quoque nonnunquam in collyriis.*

Sunt qui radicem fodere monent tempore ♂ ♄ & ☉.

PRÆPAR.

Emplaſtr. de Cicuta ſplenetic. Vide lib. 2.

XCVIII. Cinamomum.

Cortices ſunt arboris cujuſdam exoticæ, ejusdem nominis. German. Zimmetrinde / Canel.

N. *De Caſſia & Cinamomo officinar, quod & Canella dicitur, controverſæ occurrunt opiniones. Sunt enim qui inter ſe confundunt & pro uno & eodem utrumque habent Cortice, ſolisq; nominibus differre, non reipſa: alii ex ſola loci varietate ea diſtinguunt, non ex diverſa ſpecie arboris: alii ex una eademque arbore utrumque deſumi volunt, cujus corticem exteriorem & craſſiorem appellitant caſſiam ligneam ſeu odoratam; interiorem & tenuiorem Cinamomum. Alii diverſæ ſpeciei arborum cortices faciunt, inter quos tamen maxima ſimilitudo intercedat, adeo ut Caſſia arbor in Cinamomi arborem tranſplantari facilè queat: Hac opinio Galeni. Recentiores primæ ut plurimum ſubſcribunt opinioni, Cinamomumque officinarum vulgo canellam dictum, legitimam antiquorum caſſiam dicunt. Et in compoſitionibus Græcorum Xylocaſſiam, i. e. caſſiam ligneam ſeu odoratam poſtulantibus, canellam noſtram eſſe adhibendam. Si qua tamen diſtinguere libet, craſſiorem caſſiam appellare licet; tenuiorem Cinamomum, differentia ſuborta à differente loco natali arborum.*

Videantur ſupra hac re Garzias ab H. lib. 1. arom. hiſt. c. 15. Joh. Manard. lib. 8. Epiſt. 1. Matthiol. in Dioſcor. Caſpar Bauhinus Theatr. Botan. lib. 11. c. 3. & ſim.

Frequentes ſunt hæ arbores in Zeilan, Cinamomumque præbent præſtantiſſimum, ignobilius ècontra Cinam. præbent arbores in Provincia Malavar. & Jaba ſeu Java.

N. *Ro-*

N. *Roſeum ſive ex cinereo vinoſum colorem contrahit Cinamomum, ex ſolis calore, cui cortex detractus exponitur: non probe idem paratus, candicans ſive cineres coloris fit, nimis vero ardoribus ſolis combuſtus niger.*

Delectus. Probatur ſubrubrum odoris fragrantiſſimi, ſaporis ſubaſtringentis & acris.

Vires. *Calf. & ſiccat, aperit, diſcutit, menſes & partum accelerat, omnia viſcera ſpiritusque ſingulos recreat, concoctiones juvat. Hinc uſus ejus frequentiſſimus eſt in virium imbecillitate, lypothimia, capitis, ventriculi & uteri affectibus frigidioribus.*

Præparata.

1. *Confect. Cinamom.*

2. ▽. *Cinamom.* Fit l. c. ut ex aliis aromatibus. Vide l. 2. vel uti in deſtillatione olei.

3. *Tinctura* ſeu *Extract.* cum 🜄 ♀ſato.

4. *Elixir. Cinam.* Fit ex Tinctura cinamomi, additis & croci & ſantali citrini Tincturis.

5. ℴℴℴ Elicitur una cum ▽ beneficio deſtillationis, l. 2. ℔. j. dat ℥ij. vel ℥iiß.

Nota *de menſtruo: Alii adhibent ſolum vinum; alii vinum cum ▽ miſtum: quibus quoque ♀ aut ⊖ commune inſuper admiſcent.*

6. *Sal.* Ex fecibus incineratis elixiviatur.

7. *Balſamus.* Ex ol. Cinam. ol. Nucist. depurato. Tingitur bolo Orientali vel pulvere Cinamomi.

8. *Syrup.* Vide Diſpenſ. Norib.

9. *Magiſterium.* Extrahitur cum 🜄 opt. ac præcipitatur cum ▽ fontan. vel cum ▽ Cinam. primum ſtillanti, retinetque colorem Cinamomi.

10. *Spec. Diacinam.* Vide Diſpenſ.

XCIX. Citrus.

Malus Citria, Medica, Aſſyria. Arbor eſt exotica per totum annum virens, fructumque tenellum cum matureſcente ſimul ferens.

Videatur Citrum, *Brunf.* Citria, *Trag.* Citrus. *Tab. Cord. hiſt.* Malus Medica, *Matth. Cord. hiſt. Dod. Lob.* Malus citria, *Geſn. hort. Lon. Caſt. Cluſ. hiſt. Cam.* Citria & mala Medica, *Bellon.* Malus Medica, *C. B. 1.* Citronbaum.

Dicitur Medica & Aſſyria quia apud Medos & Aſſyrios & inprimis apud Perſas frequens eſt. Hinc in Italiam translata fuit, poſtea & in Hiſpania in uſum devenit, ut nemora & campos occuparit hodie. Colitur & apud nos in hortis.

Officin. Nat.

Fructus ſeu *Poma Citria*, (citrea) *Cortices* & *Semen* raro *Flores*. Fructus variant magnitudine: quædam ſunt majora inſtar melo-peponum: alia minora & vulgaria: alia Limonum magnitudine. Sic alia prælonga ſunt, alia rotundiora: in officinis uſitatoria ſunt minora, utpote quæ carnoſiora, tum quoque majora.

Vires. *Citrium malum (cum cortice ac carne) alexipharmacum putatur cujuslibet*

juslibet veneni, reſiſtit putredini, morbisque malignis, lumbricos fugat, diaphoreticum eſt. Cortex calf. 1. ſicc. 2. (aliis calef. & ſicc. 3.)

Caro: ſeu pulpa refrig. & humect. & hinc ſuccus expreſſus.

Semen: calf. & ſicc. 2. attenuat, digerit, abſtergit, lumbricos fugat.

PRÆPAR.

1. Condit. 1. Poma maxima condiuntur nondum ſatis matura, cum cortice ac carne inciſa, nucleis exemptis: dicuntur noſtratibus Cittonat.

N. *Eodem modo condiuntur & minora, integra vel in taleolas diſſecta.*

2. Cortices. Condiuntur poſt mitigationẽ amaroris, cum ſaccharo.

3. Flores cond.

2. Conſerv. 1. ex floribus.

2. Ex medulla, remotis ſcil. corticibus ac ſemine ſuccoque expreſſo.

3 Confect. cortic.

N. *Majores cortices conditi dicuntur. Citrinat. confect.*

4. ▽. Ex corticibus.

5. °o° itidem cum ▽ ex corticibus extillat.

N. *Poteſt & exprimi oleum ex ſemine; ſed minus id uſitatum.*

6. Succus. Ex carne exprimitur & reſervatur pro uſu, diciturque nonnullis Vinum citri, præcipue ſi cum tantillo ſacchari ſit fermentatus.

7. Syr. acetoſitatis citri. Ex ſucco & ſaccharo.

Syr. citri ſimpl. Ex cortic. Vide Diſp.

Compoſ. Vide Diſp.

8. Morſuli citri. } Vide ſuis locis
Citri laxativ. }

9. Balſamus. Ex ol. ſtillat. & ol. Muſchato.

10. Electuarium de Citro ſolutivum.

C. Citrullus.

Citrullus, Anguria, Angurien. Species Cucumeris eſt, fructu rotundo, quo reliquas cucumeris ſpecies quoad magnitudinem exuperat.

Dicitur Citrullus, *Trag. Lon. Tab.* officinar. *Lob. Ger.* Anguria, *Matth. Dod. Caſt. Cam.* Cucumer vel cucumis citrullus, *Fuchſ.* Anguria citrullus dicta, *C. B. 1.*

N. *Variat Corticis colore, qui aliis viridis ſeu herbaceus, aliis candidus maculis aſperſus: Caro aliis rubens & dulcis, aliis candida: Semina colore nigro, rubro, fulvo.*

OFFICIN. NAT.

Officinis tantum *Semen* in uſu eſt, idque adhibetur vel cum, vel ſine cortice.

Vires. *Eſt ex 4. ſem. frig. maj. Refrig. itaque & hum. ad gr. 2. eſt Diureticum, aperiens, acrimoniam obtundens. Inſervit præcipuè Renibus ac veſicæ abſtergendis, bilis ac ſanguinis æſtus compeſcendo.*

CI. Cochlearia.

Cochlearia Löffelkraut / { folio ſubrotundo, cochlearia Batavica, *quæ uſualis.*
{ folio ſinuato Britannica, *Lob. hæc nobis inuſitata.*

Ggggg Voca-

Vocatur Cochlearia, *Dod.Cam.Ep. Matth. Tab.* Cochlearia Batava, *Lob.* Cochlearia fol. ſubrotundo, *C.B.1.*

Creſcit apud nos in hortis loca amans paluſtria rigua & umbroſa: floret April. Majo. Videlicet anno ſecundo à ſatione.

OFFICIN. NAT.

Folia, quæ recentiora adhibere præſtat, quam ſiccata, quippe Sal volatile quo potiſſimum efficacia ſunt areſcendo evaneſcit.

Vires. *Calf. & ſicc. 2. ad 3. aper. eſt ſplenetica, ac diaphoretica, fixos ac crudos humores ſpirituales ac volatiles reddens, putredinique reſiſtens. Hinc utilis in hypochondriacis morbisque Tartareis primæ regionis, ac præcipue in Scorbuto, in cujus medicatione celeberrima audit, adhibeturque intus & extus in gargariſmis, (ad putredinem gingivarum) balneis, ad artuum reſolutionem.*

PRÆPARATA.

1. *Conſerv.* Ex fol.
2. ▽ *ſtillat.* Ex fol. recent.
3. *Syrup.* Ex ſucco & ſaccharo.
4. ⊖ *volatile.* Ex ſucco.
5. *Spiritus* è foliis fermentatis.
6. *Succus* expreſſus.

N. Recens *maxima eſt efficaciæ ad arcendum oris ac gingivarum putredinem, etiam poſt morbillos.* Inſpiſſatus *loco Extracti aſſumi poterit.*

CII. Lignum Colubrinum.

Lignum ſerpentarium, Clematitis Indica, *C. B. 2.* Ligni colubrini alterum genus Garziæ, *Trag. & Cluſ.* Lignum colubrinum, *Tab.* Germ. Grießholtz.

Advehitur ex Inſula Zeilan. Eligendum amarum, non carioſum, grave.

Vires. *Calidum eſt ac ſiccum (ut amaror arguit) abſtergit morſibus ſerpentum, aliisque venenis medetur: bilem ac mucilaginem per alvum (nonnunquam etiam per vomitum educit) unde uſus præcip. eſt in febribus intermittentibus, tertiana ac quartana: Lumbricos necat ac fugat. Extrinſecus maculas cutis abſtergit.*

PRÆPAR.

Extractum, cum ▽ Centaurei vel ſimili factum.

Doſis ad ℈j.

CIII. Contrayerva.

Contrayerva, radix yerva, radix contrayerva, radix bezoartica, alexipharmaca, radix contra venena, rad. venenis adverſans. *Monar.* Gifftwurtz.

Eſt radix Iridis vel Cyperi radicibus non abſimilis, quæ annis abhinc aliquot ex Provincia Peruana, Charcas apportari cepit.

N. *Bauhinus facit ſpeciem Cyperi, vocatque Cyperum longum, odorum Peruanum.*

Eligatur denſa non carioſa, quæ aromaticum quiddam ſapiat, cum acrimonia conjunctum.

Vires. *Calida eſt 2. alexipharmaca & ſudorifera, præſtantiſſimumque remedium adverſus omne venenum, cujuscun-*

Quæcunque ſit generis (excepto ☿) vomitione id rejiciens, aut per ſudores evacuans. Sed & amatoria pocula ex pulvere hauſto, educi ferunt. Ventris etiam animalia pellit. Quin & in peſte felix ejus uſus compertus eſt, ut & morbillis nigris.

Doſis ʒj.

CIV. Conſolida.

1. Conſolida ſeu conſ. major. *Vid. ſymphytum.*
2. Conſolida media. *Hæc hujus loci.*
3. Conſolida minor. *Vide bellis hortenſis.*
4. Conſolida Regalis. *Vide Calcatrippa.*
5. Conſolida aurea & ſarracenica. *Vide Virga aurea,* Güldengünſel.

Eſt { flore cæruleo. *Hæc uſualior.* / flore purpureo. *Hæc rarius uſu.* }

Dicitur Conſolida media, *Brunſ. Matth. Fuchſ. Tab. Caſt.* Conſolida media prima, *Tab.* prunella cærulea, *Trag.* Bugula, *Dod. Cluſ. hiſt. Ger.* Bugula & prunella quibusdam, *Lob.* Symphytum medium, *Lon.* Conſolida media pratenſis cærulea ſeu N. 1. *C. B.*

Creſcit in locis Campeſtribus: floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Herba.

Vires. *Utraque vulneraria eſt, tàm intrinſecus, quàm extrinſecus adhibita: confert & ictero, Epatis obſtructioni, urinæ retentioni, herniis, &c. Brevibus: ut ea cum Prunella & figura ferè convenit; ita & viribus.*

CV. Corallina.

Βρύον θαλάσσιον, *Dioſcor.* Muſcus marinus, *Matth. Cord. in D. Caſt. Tab.* Corallina, *Lob. Lon.* Muſcus maritimus ſeu corallina officinarum, *C. B.* Germ. Meermoos/Corallenmoos.

Inhæret ſcopulis & piſcium teſtis corallisque, eo ſane modo, quo muſcus arboribus innaſcitur, optimaque eſt, quæ à corallis detrahitur.

Eligatur colore, cum ſicca eſt, ſubrubeſcente, ſalſo ſapore, odore concharum marinarum ſimili.

Vires. *Refrig. & ſicc. aſtringit, incraſſat, vi lumbricos necandi & expellendi celeberrima eſt, intus & extus adhibita.*

Doſis ad ʒj.

PRÆPAR.

Magiſterium: fit cum lixivio forti. Vid. l. 2.

Doſis ℈j.

CVI. Coriandrum.

Κόριον ἢ κορίαννον, *Dioſcor.* Coriandrum, Germ. Coriander.

Eſt *C. B.* { 1. Majus. *Hoc uſuale ſolum.* / 2. Minus teſticulatum / 3. Sylveſtre. } *inuſitata.*

Inſignitur Coriandrum, *Brunſ. Trag. Fuchſ. Matth. Cord. hiſt. Lon. Lob. Caſt. Cam. Tab. Ger.*

Colitur nobis in hortis, ſolo gaudens pingui: floret Julio.

OFFICIN. NAT.

Semen granoſum, quod primum hali-

halitum gravem halat, reſiccatum autem ſuavem acquirit odorem.

Vires. *Stomachicum inprimis eſt, calf. & ſicc. ad gr 3. aſtring. Hinc celeberrimum in laxitate ſtomachi, ſi poſt cibum aſſumatur, claudit enim ventriculum, exhalationesque ſupprimit, quominus caput gravent, ructusque producant.*

PRÆPAR.

1. *Præparatum.* Præparatur ſem: Coriand. maceratione per noctem in 🜊 dein exiccatur.

N. *Præparatio hæc fit ob caſtigationem qualitatis noxiæ (crudioris & excrementitiæ) quam tamen & areſcentia amittit.*

2. *Confectio.* Ex ſemine præparato.
3. ▽. *ſtillat.* Rari uſus eſt.
4. 🝆 cum ▽ aſcendit.

CVII. *Cornus.*

Cornus, Germ. Cornerbaum.

Eſt
- Mas
  - hortenſis, ſativa. *Hæc uſualis.*
  - ſylveſtris.
- fœmina, *Lon.* ſylveſt.

Indigitatur Cornus, *Brunſ. Trag. Matth. Lon. Dod. Lob.* Cornus mas, *Tab.* Cornus ſativa & mas, *Cord. in D.* Cornus vulgaris mas, *Cluſ. hiſt.* Cornus hortenſis mas, *C. B. 1.*

Florere incipit initio veris: colitur in hortis.

OFFICIN. NAT.

Fructus, rariſſime *Folia.*

Vires. *Utraque refrigerant, exiccant, aſtringunt, conſtipant. Hinc conveniunt præcipue in diarrhœa & dyſenteria. Exhibentur fructus exiccati & pulveriſati ad ʒj.*

PRÆPAR.

1. *Condit. fructus*, cum ſaccharo, l.a.
2. *Rob. de Cornis.* Vide Diſp. Auguſt. Ex ſucci pulpæ, p.ij. & ſacch. p. 1.

CVIII. *Corylus & Avellana.*

Corylus Haſelſtaude
- Noſtras
  - ſativa
    - fructu albo minore. *Corylus vulgaris.*
    - fructu majore
      - rotundo maximo.
      - oblongo rubente.
  - ſylveſtr. fructu eſt minore, albidiore & rotundiore quam nativa.
- Peregrina
  - Humilis
  - fructu purgatrice Monard.
  - fructu oſculi trifidi, &c.

  Noſtratibus non ſunt uſuales.

Ex his officinis in uſum veniunt noſtrates coryli, quæ deſcribuntur ab authoribus vel coryli vel avellanæ titulo, &c. Prefertur autem fructus oblongus rubens in compoſitionibus.

Solo gaudet arenoſo & opaco.

OFFICIN. NAT.

Lignum, Fructus & Viſcum.

Vires. *Lignum per ſe raro officinale eſt, nec aſſervatur, niſi pro parandis inde*

inde ſpiritu ac oleo. Adhibetur autem corylus ſylveſtris.

N. 1. *Serpens virgâ corylinâ percuſſus, torpeſcit; unde conjectare licet, facultate antiſerpentina corylum abundare.*

N. 2. *Faciunt ex ejusdem coryli ſylveſtris biſido ſurculo virgulam quâ metalla ſcrutantur.*

Fructus (avellanæ λεπτοκάρυα) exhibent uſui medico, *nucleum*, *putamen* & *membranulas.*

Nuclei teſte Gal. l. 7. ſimpl. med. plus habent eſſentiæ terreſtris ac frigidæ, quam juglandes. Venenis reſiſtunt venenoſorumque animalium ictibus, (cum ruta & ficub⁹ impoſiti) ex mulſo hauſti veteri tuſſi medentur, urinæ ardorem mitigant.

Putamen crudum in pulverem contritum aſtringit, obſtruit ac proin ſiſtit diarrhœam, albaque fœminarum profluvia. Quercetanus ſpecificũ antipleuriticum inde facit, cum corall. rub. & mandibul. lucii.

Membranulæ nucleum ambientes ejusdem cum putamine ſunt facultatis, eidemque præferendæ. Eliguntur rubei coloris.

PRÆPAR.

Ex ligno. 1. *Spiritus* fit per Retortam igne nudo ex ſarmentis exiccatis.

2. *Oleum* fit itidem per Retortam vel per deſcenſum.

Vires. *Vim habet utrumque calfacientem, incidentem, anodynam, antiepilepticam ac præcipuè odontalgicam.*

N. *Sunt qui oleum hoc oleum ligni Heraclei, Rulando dictum autumant, nec ſine cauſa quidem. Etenim non modo viribus iisdem celebre eſt, quas Rulandus oleo ſuo Heracleino adſcribit, ſed & nominis rationem habet. Corylus enim, quia primum ex Heraclea Ponti in Græciam translata fuit, heracleotica ſeu pontica dicta eſt, adeoque & nuces heracleoticæ.*

PRÆPAR.

Ex Avellanis. *Oleum expreſſum.*

Vires. *Articulorum dolores inunctum juvat.*

N. *Ingrediuntur etiam nonnullas compoſitiones alexipharmacas, ubi præferendæ ſativæ rubeſcentes, & præcipue oblongæ, ut dictum ſupra.*

CIX. *Coſtus.*

Κόστος. Coſt-wurtz.
- verus
  - dulcis } *hic officinalis.*
  - amarus } *hic officinalis.*
- falſus
  - Coſtus, *Matth.* & *Lon.* i. e. Panax coſtinum, pſeudocoſtus.
  - Coſtus Hortenſis minor. *Geſn.* i. e. Ageratum.
  - Coſtus Hortor. *Lob.* i. e. Mentha.

N. *Officinæ in dulcem & amarum dividunt, quam diviſionem non diverſæ ſpeciei, ſed diverſæ ætatis Cluſius non ſine cauſa ſtatuit. Nimirum recentiores herbæ*

herba dulciores, cum vetuſtate tandem amareſcunt.

Coſtus verus officinis noſtratibus uſitatus, eſt cortex extrinſecus cinereus, intrinſecus candidans, *C B.* 6. & 7.

Eligatur coſtus recens, denſus, odoratus, ſubamarus, non carioſus.

Coſtus amarus dicitur, Helenii Comagenii radix, *Cord. in D.* Coſtus comagenus, adulterinus officinar. *Lob.* coſtus officinar. amarus, *Lon. Caſt. Tab.* coſtus amarus officinarum ſeu Helenium comagenium Dioſcoridis, *C. B.* 6.

Coſtus dulcis dicitur, Coſtus dulcis officin. *Lon.* ſed adulterinus, *Tab.* coſti pharmacopolarum ſpecies major, *Cam. in Matth* coſtus dulcis, *Caſt.* coſtus dulcis officinar. centaurio magno cognatus, *C. B.* 7.

Vires. *Stomachicus, Epaticus. Uterinus ac Nephriticus eſt calf. ſicc. 3. atten. aper. diſc. Hinc convenit in colica, obſtructis menſibus & urina, hydrope, paralyſi.*

PRÆPAR.

1. $\circ\!\!\circ\!\!\circ$ *coſtinum* Meſuæ. Vide Diſp. (ex coſt. p. ij. caſs. lig. p. 1. major. p. viij. cum vino ac oleo ſeſamino.)

N. *Febrilem rigorem ſpinæ inunctum mitigat.*

2. *Pilulæ marocoſtinæ.* Vid. l. 2.

3. *El. caryocoſtinum.* V. D. N.

CX. Crocus.

Κρόκος, Planta eſt bulboſa, florem primo autumno ferens purpureum, cujus flammea ſtamina (inſtar antheræ) officinarum *crocus* eſt. Germ. Saffran.

Ex croci generibus plurimis officinal. eſt crocus ſativus, *C. B.* 1. Hujus differentiam officinæ faciunt à natali loco, unde Crocus Viennenſis, i. e. qui ex Viennenſi agro ad nos transportatur, ubi optimus hodie naſcitur. Orientalis qui ex locis orientalibus ac præcipue ex Sicilia tranſmittitur, in cujus monte (caryco nomine) omnium præſtantiſſimus provenire cenſetur. Vulgoque dicitur Crocus de Aquila. Germ. Zimmat/ Saffran.

Videatur Crocus, *Brunf. Trag. Fuchſ. Dod. Cord. Lon. Tab.* Crocum, *Matth. Caſt.* hortenſe, *Cam.*

Eligatur crocus flexilis, tritu difficilis, albicantibus nonnunquam filamentis permiſtus. Reprobatur è contra ſaturato nimis colore rubro, odore fugaci, utpote qui vel cnici floribus, vel carnis bubulæ ſalitæ villis adulteratus.

N. *Adulteratio croci adeo impoſtoribus communis eſt, ut Emporiis nonnullis viſum ſit, certos deputaſſe inſpectores, quorum judicio ut bonus crocus venalis pronunciatur: ita adulteratus Neptuno, Vulcanove, non citra venditoris ignominiam conſecratur. Cujus rei exemplum hic Francofurti aliquot abhinc retro annis obſervare licuit.*

Vires. *Cordialis eſt ac pulmonicus (ut*

(*ut quoque anima pulmonum audiat*) *aterinus*, & *hinc cæteris viſceribus familiaris, calf.* 2. *ſicc.* 1. *aper. dig. emoll. anodynus eſt, ſomnum conciliat, menſes ac fœtum pellit. Uſus ejus frequens in ſyncope, Apoplexia (gutta* 1. *ac* 2. *tinctura aſpergitur linguæ) in hyſtericis affectibus, in ictero, in peſte aliisque venenoſis morbis, in aſthmate (cum ol. amygd. dulc.*

Doſis ad ℈j.

Extrinſecus in collyriis, & ſim. adhibetur.

NB. Uſus ejus immodicus (ſcil. ad ℥ij. vel iij.) lethalis cenſetur.

PRÆPAR.

1. *Species diacurcuma.* Vid. Diſp.

2. *Tinctura ſeu eſſentia croci* ℞. Croci Orient. q. v. extrahe cum 🜅 opt. abſtrahe lentiſs. △ ad conſiſtentiam debitam. *Beguin.*

N. 1. *Alii extrahunt cum* ▽*is cordialibus e. g. roſarum, usque guttula una ac altera ſpir.* 🜔*i vel* ♀*is roboratis: aliis fit extractio cum* ▽ *vitis vel ſero lactis.*

N. 2. *Spiritus vini abſtractus croci facultate eſt impregnatus, idcirco cum ſucceſſu in uſum Medicum venire poterit.*

N. 3. *Alii collocant crocum cum ſyndone in alembicum, deſtillantque* 🜅 *ex cucurbita tantiſper, donec colorem ex croco ſuſceperit. Tinctum* 🜅 *iterum deſtillant ad remanentiam Tincturæ in fundo. Tentzel.*

3. *Extractum.*

4. *Oleum croci Meſuæ*, (compoſ.)

5. *Ol. ſtillat. paratur* ut olea reliqua ex floribus, ſed rariſſimum eſt, ob nimios ſcilicet ſumptus, quos requirit. Nimirum ex croci ℔j. vix ʒj. elici poterit.

N. 1. *Alii* ℞. *croc. or.* ℔ß. *Terebint.* ℥jß. 🜅. *opt. q. ſ. deſtillant, ſæpiusque à fecibus cohobant. Alii* ℞. *croci opt.* ℔ß. *terunt groſſe ac admiſcent* ♀*i*, ⊖*is, an.* ℥ß. *circiter, cum albumine ovi F. pulmentū, cui ſuperfundunt* ▽*m. fontan. calidam (vel* ▽*m mellis) digeruntque dies (3. 4.) Hinc deſtillant per* ♓ *ex cinere.* Medull. deſtill.

N. 2. *Habet poteſtatem proſternendi appetitum.*

6. *Trochiſc. de croco.* Vid. Diſp.

7. *Elect. de ovo dictum*, Gülden Ey. Vid. Diſp.

8. *Empl. oxycroceum.* Vid. Diſp.

CXI. Cucebæ.

Κωμάκον, Cubebe, Quabebe, Cubebæ vulgares. Germ. Cubeben.

Fructus ſunt aromatici exigui, forma & magnitudine piper rotundum referentes, niſi quod ferè paulum ſint minores. Advehuntur ex Java, Ind. or. Inſula, ubi decoquuntur antequam vendantur, ne apud exteros plantentur. Præſtant majores, recentes, ponderoſæ.

Dicuntur Cubebæ, *Garz. Acoſt. Fragoſ. Cord. hiſt. Caſt. Tab. Matth.* (qui eas nec Arabum cubebas, nec Galeni carpeſium demonſtrat,) Cubeb. vulga-

vulgares, *C. B.* officinarum, *Lob*, carpeſium Græcorum, *Lon.*

N. *Quid ſint cubebæ, ambigitur: alii ex genere piperis & nigro piperi congeneres eſſe, Theophraſtoque piper rotundum dici volunt: alii viticis fructum (at facultates ſunt diverſæ) exiſtimant: Sylvaticus, Ruſci fructum: alii carpeſium Galeni ſtatuunt. At Cæſalpinus, Amomi legitimi fructum pronunciat. Eſt autem fructus racemoſus arboris cujusdam malo vulgari ſimilis, foliis vero piperis, ſed anguſtioribus.*

Vires. *Calfac. 2. completè ſicc. 3. compl. atten. diſc. viſcera omnia roborant atque inprimis caput, adeoque plurimis inſerviunt compoſitionibus.*

PRÆPAR.

1. Confect. c. ſaccharo.
2. Ol. Cubebar. ſtill.
N. *Rari uſus eſt.*
3. Spec. Diacubeb.

CXII. Cucumis.

Cucumis (σίκυς) in genere notat omnes fructus horarios, adeoq; ſub eo comprehenduntur { Cucumis officinarum qui vel } Sativus, *h. loci.* / Sylveſtris Aſininus. *Vide in claſſ. 4. Elaterium.* ; Pepones, ; Melones. ; Anguriæ, &c.

Dicitur cucumis ſativus, *Brunfelſ. Matth. Fuchſ. Lon. Caſt.* cucumis, *Trag. Tab.* cucumis vulgaris, *Dod. Ger.* cucumer ſativum, *Cord. in D.* cucumis ſativus & eſculentus, *Lob.* cucumis ſativus vulgaris, *C. B. 1.* German. Cucumern.

Suntque cucumeres virides, albi, longi, recurvi, læves, aſperi.

OFFICIN. NAT.

Solum *Semen*, cui & ipſi *Fructus* addi poſſunt: hi enim etſi ſint culinares; attamen cibum præbent medicamentoſum.

Vires. *Semen (ſeu nuclei) ex numero eſt famoſor. 4. ſem frig maj. refriger. (præcipue ſi aridum ſit, aliàs humect.) in fine grad. 1. abſterg. aperit, urinam ducit, uſusque creberrimi eſt in emulſionibus antipleuriticis, antiphreniticis, & ſimil.*

Ipſa cucumerum ſubſtantia refrigerat & humectat. Excrementitii eſt ſucci, adeoque non niſi robuſtioribus ventriculis edenda, idque non ſine corrigentibus condimentis v. g. pipere, & ſim.

PRÆPARATA.

Condit. fructus: cum ⊖.

CXIII. Cucurbita.

Κολοκυνθὶς { ſativa Kürbs. *Hujus loci.* ; ſylveſtris. *Vide Colocynth. claſſ. 3.*

Nomen cucurbitæ omnibus familiare eſt Botanographis.

N. *Cucurbitæ ſativæ etſi variant magnitudine, colore, figura; conveniunt tamen natura & viribus.*

OFFICIN. NAT.

Solum *Semen* & nonnunquam *Folia.*

N. *Se-*

N. *Semen recenſetur in numero ſeminum 4. frig. maj. venitque in uſum cum vel ſine cortice.*

Vires. *Cucurbita convenit viribus cum cucumere tàm in qualitatibus carnis quàm in ſeminis facultatibus. Folia recentia puerperarum mammis adhibita, monente Matthiolo, lac imminuunt.*

△. *ſtillat.* Ex fructu immaturo.

Vires. *Fert opem omnibus inflammationibus externis, oculorum, aurium, podagricis, &c. Intrinſecus quoque mirabiliter æſtum corporis mitigat.*

N. *Succus expreſſus idem facit.*

C X I V. Cuminum.

Cuminum { ſativum : *quod hic.* / pratenſe : *quod carum.*

Κύμινον, Cuminum ſativum, *Brunf. Trag. Matth. Cord. hiſt. Lob. Caſt.* Cuminum, *Lon.* Cuminum officin. cumini ſylv. 1. genus, *Dioſc.* Cyminum, *Cord. in D. Tab.* ſativum, *Cam* Cuminum ſemine longiore, *C. B. 1.* aliis cuminum domeſticum, Romanum. Germ. Kümmich / Kümmel / Römiſch Kümmel / Pfeffer Kümmel / Kramkümmel / Gartenkümmel.

OFFICIN. NAT,

Solum *Semen.*

Vires. *Calfac. & ſicc 3. atten. diger. reſolvit, flatus diſcut. utile in Colica, Tympanit, vertigine.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex ſem. l. a.

2. Ol. ſtillat. Ex ſem. l. a. cum ▽ elicitur.

3. Spec. Diacumin.

C X V. Cupreſſus arbor.

Κυπάριττος { Mas. / Fœmina.

Arbor eſt procera conifera, foliis pinum æmulans, iisque ſemper viridibus.

Provenit copioſe in Inſula Creta.

Inſignitur Cypariſſus, *Caſt.* Cupreſſus, altera ſive ſylveſt. *Ger.* Cupreſſus, *Matth. Dod. Cord. in. D. Lon. Lob, Cam. Tab. C. B. 1* Germ. Cypreßbaum.

OFFICIN. NAT.

Lignum, Fructus & raro *Folia.*

Vires. *Lignum, refrigerat, ſiccat, aſtringit.*

Fructus & Folia calfaciunt parum, exiccant ad gr. 3. aſtringuntque valide, proin uſus ſunt præcip. in hæmoptyſi, diarrhæa, dyſenteria. Commendantur itidem in mictione involuntaria ut & in herniis curandis intus & extus adhibita.

N. *Fructus ſive conos, nuces vel pilulas Cypreſſi officinæ nominant: aliis Gabulæ dicuntur.*

C X V I. Cupreſſus herba.

Chamæcypariſſus, *Trag. Fuchſ. Cord. Lon.* Santolina altera, *Dod.* Abrotanum fœmina, *Brunf. Matth. Lob. Caſt. Cluſ hiſt. Tab. Ger. Cam.* Cupreſſus herba, *Cord. in D.* Santonicum minus, *Cord. hiſt* Polium, *Theophraſt. Dioſcor.* Abſinthium marinum, *Tab.* Abrotanum fœmina foliis teretibus, *C. B. 1.* Germ. Gartencypreß.

Colitur in hortis noſtratibus.

OFFICIN. NAT.

Herba ſeu folia, ſed raro.

Vires. *Convenit qualitatibus cum abrotano, uſusque pracipui eſt in obſtruct. Epatis, Renum & Ureterum: curat Icterum, lumbricos fugat. Extrinſecus ſubvenit morbis uteri, &c.*

CXVII. Curcuma.

Cyperus Indicus, *Dioſc.* & Curcuma officinar. *Cord. hiſt. Cluſ. coroll. Lon. Lob. Tab.* Curcuma longa & rotunda, *Cord. hiſt.* Cyperus altera, radice lutea, *Caſt.* Terra merita, *Ruel. Lob.* Cyperi genus ex India, *Matth. Fuchſ. C. B. 1.*

Eſt radix officinalis exotica, non tantùm croceo colore apparens, ſed & eodem colore alia tingens. Germ. Gilbwurtz/Geelſuchtwurtz.

Duplex communiter eſt, aliquando longa, aliquando radice rotunda: Hæc multò acrior priori exiſtit, atque cum zinzibere ſæpe affertur.

Vires. *Dicata eſt veſica biliaria Stomacho & Epati, hinc & Lieni ac Utero. Calf. & ſicc. 2. amara eſt; abſterg. atten. aper. dig. diſc. menſes movet. Uſus in Ictero, Hydrope, cachexia.*

PRÆPAR.

Species Diacurcuma.

N. *Rectius ſpec. diacrocu nominantur, quippe curcumam non admittunt.*

CXVIII. Cuſcuta.

Eſt { Major, colore ſcil. albo vel rubro: *Hac hujus loci.*
Minor. *V. d. Epithem. in purgantibus.* }

Dicitur Androſaces vulgo cuſcuta, *Trag. Matth. Lon. Caſt. Cluſ. Ger.* caſſytha, *Lob. Tab.* caſſutha, *Fuchſ. Dod.* major, *C. B. 3.* Germ. Filtzkraut.

Floret Junio, Julio, Auguſto: adnaſcitur paſſim herbis & fruticibus, potiſſimum urticæ, lino, lupulo.

OFFICIN. NAT.

Folia ſeu herba tota villoſa cum floribus, præcipue lino adnata.

Vires. *Splenetica inprimis eſt, hinc epatica. Calf. 1 ſicc. 2. abſtergit, ſubaſtringit, aperit melancholicum humorem corrigit, utilis in ſcabie, ictero nigro, obſtructionibus, epatis ac lienis.*

PRÆPAR.

△ *ſtillat.* Ex tota planta.

CXIX. Cyanos.

Baptiſecula, Blaptiſecula, flos frumenti, Kornblum/blaw Kornblum.

Cyanos { Sylveſtris { Montanus. / Segetum: *Hic officinal.* / Repens { Latifol. / Anguſtifol. } } / Hortenſis. }

Dicitur Cyanus, *Lon.* Cyan. flos, *Dod.* Cyanus major, *Matth. Caſt. Cam.*

Cyanu

Cyanus ſylv. *Fuchſ.* Cyanus vulgaris, *Lob.Ger.* Cyanus cæruleus, *Tab.* Baptiſecula, *Trag.* Lychnis agria & flos frumenti, *Brunf.* Cyanus ſegetum, *C.B.2.*

Creſcit paſſim inter ſegetes; Floret Majo,

OFFICIN. NAT.

Flores.

Vires. *Frigef. & ſicc. 2. aſtring. utilis in oculor. inflammationibus, rubedine, lippitudine, doloribus, in hydrope (propinant.)*

PRÆPAR.

▽. *ſtillat. ex flor.*

CXX. Cyclamen.

Vocatur Cyclaminus, *Matthiol. Cord. in D. Lon. Tab.* Cyclaminus major, *Caſt.* cyclam. rotundus, *Fuchſ.* cyclaminus orbicularis rotundifolius, *Dod.* Cyclamen officinar. orbiculato folio, panis porcinus & Arthanita, *Lob.* Cyclaminus flore odorato, *Cluſ hiſt.* Cyclaminus vulgaris & cyclam. prior, *Matth. & Lob.* Lugd. cyclam. æſtivus vulgaris, *Cam.* Cyclamen orbiculato fol. *Ger.* Cyclaminus minor & Umbilicus terræ, *Trag.* Cyclamen orbiculato folio infernè purpuraſcente, *C.B.1.* Germ. Erdapffel/ Sawbrodt.

OFFICIN. NAT.

Radix colligenda autumno.

Vires. *Calfac. & ſicc. 3. potenter incidit, aper. abſterg. Errhinum eſt. Uſus præcip. in obſtructis menſibus, in pellendo fœtu mortuo, in Ictero, in calculo expellendo, ſtrumis ac tuberculis diſcutiendis. Interne cauto opus habet, magisque externo uſui proſtat.*

PRÆPARATA.

Succus. Hic cum raro noſtratibus in promptu ſit, ejus locum ſubit decoctum.

Unguentũ de Arthanita majus. V.D. *minus.* V.D.

CXXI. Cynogloſſum.

Κυνόγλωσσον. Cynogloſſa, lingua canina, Hundszung.

Diverſorum eſt generum è quibus magis officinale, quod indigitatur cynogloſſa major, *Brunf. Cord. in D.* cynogloſſum vulgare, *Matth. Lob. Caſt. Cluſ. hiſt.* cynogloſſum, *Dod. Tab. Ger.* officinarum, *Lon.* cynogloſſum majus vulgare, *C.B.2.*

Creſcit paſſim locis aridis pone muros: Floret Julio.

OFFICIN. NAT.

Flores, Folia ac *Radix*, ſed raro.

Vires. *Refrig. & ſicc. 2. incraſſ. lenit, obſtruit. Uſus in ſiſtendo fluxu alvi, in gonorrhæa, ac catarrhis incraſſandis: Verùm quia in numero herbarum eſt, quæ narcoſis virulentæ ſuſpectæ ſunt, rariſſimè à practicis adhibetur.*

PRÆPAR.

1. *Pilul. de Cynogloſſa.* Vide Diſp.
N. *Somnũ conciliant, narcoticæ ſunt.*
2. *Unguentum.* Vide Diſp.

CXXII. Cynosbatos.

Κυνόσβατος, κυνόῤῥοδον, Roſa ſylveſt,

arvenſis, canina, rubus caninus, wilde Roſen/ Feld Roſen/ Heckroſen/ Heide-roſen/ Hatsheckt.

Varia comprehendit genera. Eſt enim roſa ſylveſtris, vulgaris, flore odorato incarnato, flore majore & rubente, &c. Verùm in officinas non niſi roſa ſylveſtris, flore odorato incarnato infertur.

Inſignitur Cynosbatos, *Dioſc. Lon.* cynosbatos procerior & cynorrhodos, *Cord. in D* ſentis canis & cynosbatos, *Brunf.* Roſæ ſylveſt. 1. genus, *Trag* Roſa ſylv. *Matth. Dod Tab* odora, *Ger.* Roſa ſylveſt. vulgaris, *Cam. epit.* Roſa canina odorata & ſylveſt. *Lob.* Roſa canina, *Cam.* Roſa ſylveſtris vulgaris flore odorato incarnato, *C B.i.*

N. *Matthiolus cynosbaton & cynorrhodon inter ſe differre ſtatuit. Verùm non male faciunt qui pro uno & eodem frutice habent.*

Creſcit in dumetis, floret Majo.

OFFICINALIA NATIVA.

Flores, fructus, Spongia, & interdum *Radix*.

Vires. Flores *conveniunt in qualitatibus cum roſis ſativis, ſed majorem vim aſtringendi habent, proinde in profluvio uteri rubro & albo ſummæ ſunt æſtimation s.*

Fructus, (Hagenbutten/) *vi Lithontriptica maximopere commendantur, in qua tamen excellunt exempti acil i.*

Spongia, (Bedeguar, Schlaffkunß/ Schlaffapffel/) *urinem calculoſis efficaciſſimè juvare dicuntur & inprimis qui inibi continentur lapilli ac vermiculi, quorum hi quoque ad lumbricos fugandos commendantur.* Poteſt propinari ſpongia pulveriſata vel aliter præparata.

Radix. *Spicula ex corpore extrahit (impoſita.)*

PRÆPAR.

1. Fructus Cynosb. conditi.

Condiuntur abraſa lanugine & exemptis prius arillis.

2 Rob. Cynosbati. Fit leg. c.

3. Spiritus ſ. ▽ *ſpongiarum* quæ fit: Glomi menſe Majo vel Junio collecti inciduntur, remotisque vermiculis aut aliis inſectis inibi reperibilibus, digeruntur cum ▽ & fermento ut putreſcant, dein elicitur ▽ ſeu ſpiritus per veſicam.

4 Spiritus alcaliſatus. Ex capite mortuo (in deſtillatione præcedenti reſiduo) ulterius incinerato, elicitur ⊖ idque purificatum cum Spiritu conjunge & aliquandiu macera. Tandem cum argilla miſce & propelle per Retortam ▽ modo ut nempe totum ⊖ ſimul tranſeat. Poſtea rectifica ſi opus ſit *Hartm. in pract.*

Vires. *Spiritus hujus guttulæ aliquot (ad 20) in liquore conveniente exhibita, calculum inſenſibiliter expellunt.*

CXXIII. Cyperus.

Κύπειρος, wilder Galgan.

{ Longus.
{ Rotundus.

Rotun-

Rotundus potiſſimi quidem uſus eſt, tamen judicio virorum etiam eruditorum parum vel nihil longum ſuperat; ſuntque partus diverſi ejusdem radicis.

Creſcit ſponte in regionibus calidis, Italia, Syria, Alexandria, & ſimil. Noſtratibus colitur quandoque in horto, gaudetque ſolo humido, ſed minus efficax eſt peregrino.

Dicitur Cyperus, *Dioſc. Alpin.* Cyperus rotundus Orient. maj. vel Babylonicus, *Rauvvolff*, Cyperus major Syriacus, *Cam. in Matth.* Cyperus rotundus orientali major, *C. B. ι.*

OFFICIN. NAT.

Sola *Radix* quæ eligenda gravis, denſa, fractu contumax, plena, aſpera, odoris cum quadam acrimonia jucundi.

Vires. *Utraque Stomachica eſt ac uterina calf. & ſicc 2. aper. Uſus præcipuus in urina ac menſibus ciendis, cruditate ventriculi conſumenda, hydrope inchoato præſervando, colica ac vertigine diſcutienda, ulceribus veſicæ ſolidandis: maſticata emendat oris fœtorem. Cocta in oleo contuſa & impoſita renibus ac pectini urinam provocat.*

Varias quidem ingreditur compoſitiones, ſed alieno titulo inſignatas.

CXXIV. *Cydonia malus.*

Μηλέα κυδώνια, Cotonea malus, Quittenbaum.

Mala Cotonea { hortenſis ferens ſylveſtris } { Mala minora, *quæ præferuntur.* Mala majora vulgo pyra ſeu ſtruthia. Mala media, i. e. notha, *quæ proveniunt ex cotoneis* quæ ſtruthiis inſita fuêre vel contra. }

Videatur malus Cotonea, *Brunf. Trag. Matth. Fuchſ. Caſt.* Malus cydonia, *Lon. Tab. Cam.* Cotoneus, *Card. h. ſt.* Cotonea & Cydonea mala, *Lob.* Mala rotunda minora, nonnullis *χρυσόμηλα* ab exteriore cutis colore, *Dod.* Mala cotonea minora, *C. B. ι.*

OFFICIN. NAT.

Mala ipſa exiccata. *Semen* ſeu *grana.*

Vires. *Mala cotonea ſtomachica ſunt refrig. 1. ſicc. 2. aſtringunt, nutriunt. Uſus præc. in vomitu, alvi fluxu, ſingultu, laxitate Stomachi.*

N. *Ante cibum ſumpta alvum conſtipare creduntur, è contra à paſtu, laxare.*

Semen: *Refrig. & hum. mucilagine ſua lenit, acrimoniam obtundit. Uſus præcip. ad linguæ ariditatem leniendam (gargariſm.) ad dolorem hæmorrhoidum ſedandum (in clyſteribus) ad ophthalmiam ſanandam (mucilago cum Aq. roſarum facta & impoſita) ad ſciſſuras mammarum ſolidandas, ambuſtaque curanda, &c.*

PRÆPARATA.

1. *Condit.* Condiuntur Cydonia (ſive in-

ve integra,ſive in fruſta conciſa) ſeparato cortice ſemineque exempto: aromatizanturque cinamomo, caryophillisque infixis,

2. *Vinum.* Eſt ſuccus liquidus,cui admixtum eſt tantillum ſacchari.

3. *Rob. Cydonior.* Eſt ſuccus inſpiſſatus ad mellis conſiſtentiam, dicitur aliàs ſyrupus Imperatoris,

4. *Diacydonium.* Ex ſucco acido & ſacch. ℔. *Vid. Diſp.*

6. *Marmelata.* Eſt citonior. dulcium decoctio (per manicam Hippocratis) filtrata, cum ſaccharo inſpiſſata & in ſcatulas ut congeleſcant effuſa.

7. *Miva Cydonior. ſimplex.* Syrupus & ex ſucc. dulcior. p. xij. vini p. v. & ſacch. p.iij.

8. *Miva Cydonior. aromatizata.* Syrupus eſt ex ſucc.acidor. p. xij. vini p. v. mellis p. iij. & Cinam. V. Diſp.

9. *Diacydonites vel Diacydonium ſimplex.* Ex carne Cydonior, ſcil. atque ſacch. ana. V.D,

10. *Diacydonites vel Diacydonium compoſitum.* Diverſæ deſcriptionis extat. V. Diſp. A. & N.

11. *Diacydonites Laxativum,* Vid. Diſp. Aug.

12. *Eſſentia ſeu ſpiritus.* Ex ſucco dulci fermentato: *raro in uſu eſt.*

13. *Ol. per infuſionem.* Ex cydoneis non excorticatis ſucco Cydon. & ☍ omphacino. V. D.

D.

CXXV. Daucus,

Δαῦκος, Daucus, Daucum & Daucium, Mohrenkümmel.

N. *Dauci nomine plantæ binæ officinis veniunt. Daucus ſcil. Creticus*, de quo hic; *& Daucus vulgi ſeu officinarum.* Vide Paſtinaca ſylveſtris.

Dicitur Daucus 1. *Matth.* Daucus Cretenſis verus, *Dioſc. Lob. Ger.* Dau. Creticus, *Caſt. Tab.* Dauc. foliis fœniculi tenuiſſimus, *C. B. 1.*

Naſcitur ſponte in Inſula Creta unde nomen quoque habet, tum quoque in Italia: *Semen* ſolum noſtratibus officinale eſt.

Vires. *Uterinum inprimis eſt, & diureticum Calf. & ſicc. 2. aperit, incidit, flatus diſcutit. Uſus præcip. in menſibus obſtructis, ſuffocatione & dolore matricis, in colica flatulenta, in ſingultu, dyſuria, tuſſi chronica.*

N. *Ingreditur Compoſitionem Theriacæ,*

CXXVI. Dictamnus Creticus.

Dictamni officinales ſunt { Dictamnus Creticus, Cretiſcher Diptam: *De quo hic.* / Dictamnus vulgaris ſeu albus officinar, *Vide Fraxinell.* }

Dicitur Dictamnus, *Brunſ.* Dictamnum, *Matth. Lob. Caſt.* Dictamnum Creticum, *Matth*, verum, *Dod.* Dictamnus verus, *Cord. in D.* Dictamnus Creticus, *Trag. icon. Cam.* Dictamnus Creticus, *C B. 1.*

Naſci-

Naſcitur in Creta foliis craſſioribus & villoſioribus, in hortis Italiæ majoribus, minusque incanis.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Uterina inprimis eſt herba, ac alexipharmaca Calf. & ſicc. atten. abſterg. aper. Uſu præc. in obſtructis menſibus, in partu accelerando (intrinſecus & extrinſecus) in ictibus venenatis, in ſpiculis extrahendis.*

CXXVII. Dipſacus.

Eſt { Sativus. / Sylveſtr. { Major. *Hic uſualior.* / Minor. *Et hic adhiberi poteſt.*

Videatur Δίψακος. *Fuchſ. Dod. Tab. Ger.* Labrum Veneris, *Matth. Cord. in D.* Carduus Veneris, Carduus fullonum, *Lob. Trag.* Diſp. ſylv. aut Virga paſtoris, *C. B. 3. & 4.* German. Kartendiſtel.

Creſcit locis aſperis arenoſis: Floret Junio & Julio.

OFFICIN. NAT.

Radix ſed rariſſime: hinc *Vermiculi* in echinis reperti.

Vires. *Radix teſte Matthiolo ſicc. abſtergit. Uſus præcip. in Rhagadibus ani ſolidandis (decocta cum Vino) commendatur in verrucis abigendis.*

Vermiculi (vel radix) de collo ſuſpenſi quartanam arcere creduntur: eosdem cum oleo roſac. vel ſimili contuſos paronychiam ſanare, author eſt Matthiolus.

CXXVIII. Doronicum.

Aconitum pardalianches Theophraſti, *Matth. Tab.* Doronicum Auſtriacum alterum, *Cluſ. Cam.* Doronicum 2. longifolium, *Tab.* minus, *Ger.* Doronicum radice repente; Eidem. Doronicum radice dulci, *C. B. 1.* German. Gämſewurtz/ Schwindelkraut.

Creſcit in Auſtria, Styria, Helvetia, &c.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Accedit ad calfac. & ſicc. gr. 3. diſcut. alexipharmaca eſt. Uſus præcipuus in Vertigine, Uteri inflatione, palpitatione cordis, venenoſis morbis ac morſibus (nimirum ſignaturam Scorpionis habet.)*

N. *Sunt qui aconitum pardalianches eſſe volunt, adeoque noxium (ut Matthiol.) Cui tamen moderni minime ſubſcribunt.*

E.

CXXIX. Ebenus.

Lignum exoticum eſt in medicina nullius uſûs, præter quàm quod Paracelſus oleum ac ſal ejus maxime commendet. Ol. ſtillat. collaudat in doloribus arthriticis, Podagra, Paralyſi, morbis venereis & puſtulis (extrinſecus ſcilicet loco affecto inunctum.) Sal celebrat vi purgandi (forte facultatem purgatricem ſtimulandi) in podagricis, paralyticis, item virtute mundificandi vulnera. Vide

Para-

Paracelſ. de Xylo Hebeno. German. Ebenholtz.

CXXX. *Ebulus.*

χαμαιάκτη Dioſcoridis, h.e. Sambucus humilis. Ebulus, *Trag. Match. Fuchſ. Lob. Caſt. Tab.* Ebulus ſeu humilis ſambucus, *Dod.* Ebuli & Sambuci alterum genus, *Lon.* Sambucus humilis ſeu Ebulus, *C.B. ſ.* Germ. Niderholder/ Attich.

OFFICIN. NAT.

Flores, Folia, Cortex interior, *Semen* & *Bacca.*

Vires. Flores *calfac. & ſicc. diſcut. emol. reſol. ſudores movent ut ſambuci flores.*

Eadem vi pollent folia *& inprimis ad podagricos dolores ſopiendos, tumoresque aquoſos diſcutiendos, adeoque & herniæ aquoſæ conveniunt,*

Cortex *interior maxime radicis (præterquam quod aquoſos & ſeroſos humores totius corporis per alvum educit.) calf. & ſicc. diſcutit, emollit. Uſus præcip. (ut florum) in inflammationibus, Eryſipelate, & ſim.*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex floribus.

2. *Spiritus.* Ex florib⁹ fermentatis.

3. *Rob. Ebulin. ſeu pulpa baccar.*

Vires. *Aquas blande detrahit, ſudoresque movet,*

4. *Tinctura ſeu Eſſentia granorum Ebuli.* Fit & uſurpatur eodem modo, quo tinctura Sambuci.

Vires. *Tinctura hæc ſpecificum eſt remedium contra hydropem, cachexiam, uteri ſtrangulatum, cujus paroxyſmum ſudore mediante fugat.*

De Cortice & ſemine, *vide* in purgantibus.

CXXXI. *Endivia.*

Σέρις, Intybus ſativa, Endivien.

Eſt { Major latifolia, *quæ intelligitur ſimpliciter ſic dicta.*
Minor anguſtifolia (dicitur ſcariola,) *quæ priori ſubſtitui poteſt.* }

Prior dicitur Intubus ſive Endivia, *Trag.* Intubus major, *Matth.* Intubum ſativum latifolium, *Fuchſ. Lob.* Intybum ſativum, *Cord. in D. Dod. Ger.* Intybus ſativa major, *Caſt.* Seris (ſive Endivia alba,) *Lob.* Endivia hortenſis, *Cam.* Intybus major ſativa ſive cichorium domeſticum, *Tab.* Scariola Arabum interpretibus Seris domeſtica latifolia Dioſcor. Intybus ſativa latifolia ſive Endivia vulgaris, *C.B. ſ.*

Colitur in hortis, ſolo gaudens opimo. Floret Julio & Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Folia, Semen, rariſſimè *Radix*,

Vires, *Epatica eſt nobiliſſima. refrig. & ſicc. 2. abſterg. aperit. diuretica eſt, Uſus frequentiſſimi in febribus bilioſis.*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex integra planta.

2. *Succus.* Ex foliis.

3. *Syrup. de Endiv. ſimpl.* ex ſucco & ſaccharo ℥.

4. *De Endiv. compoſ.* Vid. D.

5. *Syr. Byzantinus.* V. D.

6. *Dia-*

6. *Diaſer. Andernac.* V.D.
7. ⊖. Ex planta incinerata.

CXXXII. *Epatica Nobilis.*

Epatica alba, Trifolium nobile. Epatica, *Brunf.* aurea, *Brunf. Tab.* Trifolium magnum ſeu aureum, *Trag.* Trif. aureum, *Dod. Lon.* aureum magnum, *Caſt.* Trinitas, *Matth. Cord. h. Caſt.* Hepaticum trifolium, *Lob. Cam. Ger.* Hepatica trifolia, *Cluſ. hiſt.* Trifolium Epaticum flore ſimplici, *C.B.* 1. German. Hertz oder Leberblümlein/ gülden Leberkraut/edel Leberkraut.

Florere incipit veris initio, colitur in hortis.

Officin. Nat.

Folia ac *Flores.*

Vires. *Calf. & ſicc. moderate (al. refr.) ſubaſtring. ſanguinem mundificat, Epatis ac Lienis obſtructiones reſerat, urinas ciet, Renes & veſicam abſtergit, Herniam curat.*

Præpar.

∇. Ex planta integra.

CXXXIII. *Epatica ſtellata.*

Hepatica ſtellaria, *Tab.* Matriſylva, *Trag. Cord. in D. Lon.* Aſperula, *Lob. Ger.* Aſperula odorata, *Dod. Caſt. Cluſ. hiſt.* Aperine ſylv. quædam, *Cord.* Aſperula ſeu Rubedo montana odora, *C.B.* 1. Caprifolium aliis. German. Steinleberkraut/ Hertzfrewd/ Waldmeiſter.

Gaudet ſolo nemoroſo; Floret April. Majo.

Officin. Nat.

Herba cum floribus.

Vires. *Calfac. & ſicc. ſeu temperata potius eſt, Epati ac cordi familiaris. Uſus præcip. in obſtructo Epate ac meatu biliario & hinc in Ictero, in Epate calidiore refrigerando. Extrinſecus in intemperie calida Epatis (cataplaſ.) in tumoribus calidis. Quin & pedibus alligata parturientium partum accelerare dicitur.*

N. *Plantula eſt noſtratibus familiariſſima, quippe vix quidam è Francofurtenſibus erit, cujus potum Majo menſe non ſubornet, ſaporem conciliando gratiſſimum.*

CXXXIV. *Equiſetum.*

Ἵππουρις, Herba Equinalis, Cauda Equina, Roßſchwantz/ Pferdeſchwantz/ Schaffteuhew.

Varii eſt generis. Eſt enim Equiſetum paluſtre varium, eſt ſylvaticum, eſt pratenſe, eſt denique arvenſe. Et hæc etſi viribus conveniant, attamen uſuale magis eſt pratenſe.

Dicitur Hippuris altera, *Trag.* Equiſetum alterum, *Matth.* Equiſetum, *Fuchſ. ico. Cord. in hiſt.* Hippuris major prima, *Lon.* Hippuris fontalis & Equiſetum 2. Dioſc. *Lob.* Hippuris minor, *Lob.* Equiſetum paluſtre majus, *Tab.* paluſtre, *Ger.* Equiſetum pratenſe longiſſimis ſetis, *C.B.* 8.

Officin. Nat.

Caules cum foliis ſuis.

Vires. *Vulnerarium eſt frig. ſicc.* 2.

inſpiſſat, aſtring. Uſus præcip. in hæmorrhagiis ſiſtendis, in exulceratione & vulneratione Renum & Veſicæ, interaneorum tenuium, &c.

PRÆPAR.

▽. *ſtillat.*

CXXXV. Eruca.

Εὔζωμον. Arab. Legir, Rauckeu.

Eruca { Paluſtris, creſcit juxta rivulos.
Sylveſtris, creſcit in locis arenoſis, floret Junio, Julio, &c.
Hortenſis, Εὔζωμον, Legir, weiſſer Senff. }

Ex his infertur in officinas potiſſimum hortenſis latifolia, *C. B. 1.* quâ tamen acrior eſt ſylveſtris.

Dicitur Eruca, *Brunf. Matth. Cord. in D. Caſt.* Eruca ſive Rucula marina major & Sinapi 8. *Trag.* Eruca ſylveſtris, *Fuchſ. ico, Lon.* Sinapis alterum genus, *Fuchſ.* Erucula major, *Cord. h.* Eruca ſativa, *Matth. Lob. Dod.* Eruca major, *Cam.* Eruca latifolia alba ſativa Dioſcor. *C. B. 1.*

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. *Calfac. ſicc. intenſe (3.) Uſus præcipuus in Venere ſtimulanda, apoplexia præſervanda. Extrinſ. (impoſita radix) extrahit oſſicula fiſſa. pituitam e cerebro proiicit (in apophlegmatiſm.)*

CXXXVI. Eryngium.

Iringus, Aſter Atticus, Centum capita, Inguinalis, Mannstrew / Radendiſtel / Brackendiſtel.

Gaudet locis herboſis, arenoſis, floret Julio.

Ex Eryngiorum generibus officinale eſt Eryngium primum, *Trag. Lon.* Eryngium montanum ſive campeſtre, *Matth. Caſt.* Eryngium, *Fuchſ. Cord. in D. Tab.* Eryngium mediterraneum, *Ger.* Eryngium campeſtre, *Dod. Caſt.* Vulgare, *Cluſ hiſt.* Eryngium campeſtre mediterraneum, *Lob.* Eryng. vulgare, *C. B. 2.*

OFFICIN. NAT.

Radix colligenda Sole exiſtente in Cancro.

Vires. *Epatica, nephritica & alexipharmaca eſt, temperate calida, mediocriter ſicca, aper. diſcut. Uſus præc. in obſtructis menſibus, Urina, Epate, Veſica biliaria, Liene, &c. & hinc in ictero, ut & (teſte Galeno) in Colica.*

PRÆPAR.

Condita radix.

CXXXVII. Eryſimon.

Variorum eſt generum è quibus uſualius eſt Ἐρύσιμον, 1. *Tab.* Eryſimon vulgare, *C. B. 1* Irio, *Matth. Cord. in D. Lon.* Verbena fœmina & Sinapi 7. *Trag.* Wegſenff / Hederich.

Creſcit juxta vias: Floret Julio, Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Semen ac *Herba.*

Vires. *Calfac. & ſic. 3. attenuat, aperit, expectorat. Uſus præcip. in mucilagine*

gine contumaci pulmonum atque tuſſi chronica. Extrinſec. in Cancro non exulcerato, tumoribusque renitentibus mammarum.

PRÆPAR.

Syr. de Eryſimo Lobelii. Vid. l. 1.

CXXXVIII. *Eupatorium.*

Eupatorium { Veterum ſeu græcorum. *Vide Agrimonia.* Meſuæ, *Vide Ageratum.* Cannabinum; *Deſcribitur hoc loco.*

Dicitur Eupatorium Cannabinum, *C. B. 1.* Herba S. Künigundis, *Trag 1. Tab.* Eupator. aquaticum, *Geſn.* Salvia, *Brunf.* Eupatorium vulgare, *Matth. Dod. Caſt.* Eupatorium adulterinum, *Fuchſ.* Eupatorium Avicennæ creditum, *Lac. Lon. Cam.* Cannabina aquatica mas, *Lob.* German. Waſſerdoſt/ Künigkraut/ Hirtzgünſel/ Albkraut.

N. *Plerique hanc herbam Eupatorium Avicennæ cenſent, Bauhinus verò Agrimoniam pro Eupatorio & Græcor. & Avicennæ habendam eſſe monet.*

Creſcit locis uliginoſis: Floret Julio & Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Flores & *Folia*, ſed raro.

Vires. *Calfac. & ſicc. ſaporis eſt amariuſculi, atten. aper. ſubadſtr. Epatica eſt vulneraria. Uſus pracip. in cachexia, catarrhis & tuſſi. menſibus retentis. Extrinſecus è nobiliſſimis eſt vulnerariis (ut & intrinſecus) menſes ciet balneatione, &c.*

PRÆPARATA.

1. ▽. Ex foliis & floribus.
2. *Trochiſci de Eupat.* A.

CXXXIX. *Eufragia.*

Εὐφρασία, Euphragia, Eufraſia, Augentroſt.

Eligitur Euphraſia vulgaris ſeu officinarum, *C. B. 1.* Euphragia alba, *Brunf.* Eufragia, *Matth. Caſt.* Euphraſia & Eufraſia, *Fuchſ. Dod. Lob. Tab. Ge.* Vulgaris, *Lon.* Euphraſia Argentinenſium vel 2. & 6. *Trag.* Ophthalmica ſive Ocularia, *Cord.*

Creſcit locis apricis, ſabuloſis. Floret Junio, Julio, Auguſto,

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires, *Ophthalmica eſt & Cephalica, calf. & ſicc. 2. adſtring. diſc. ſaporis ſubacris: Uſus pracip. in oculor. ſuffuſionibus, caligine, memoria debilitata,*

PRÆPARATA.

1. *Conſerva.* Ex tota herba cum floribus.
2. ▽. Ex integra herba Julio collecta.
3. *Vinum* nonnullis uſitatum eſt: fit infuſione ſummitatum pro potu ordinario.

F.

CXL. Faba.

Faba eſt {
- Vulgaris {
  - ſativa { major / minor } *de quibus hic.*
  - ſylveſtris.
- Phaſe[illegible]. Faſeln/ Welſche Bonen.
- Lupinus. [illegible]eigbonen.

Videatur Κυαμὸς Faba, *Brunſ. Tab. Matth. Fuchſ. Cord. in D. Lon. Caſt. Cam.* Faba vulgaris, *Trag. Fuchſ. Cord. hiſt.* Boona ſive phaſelus major, *Dod.* Faba major recentiorum, *Lob.* hortenſis, *Ger. C. B. 1,* Germ. Bonen/gemeine Bonen.

N. 1. *Sunt qui inter fabas & Boonas diſtinguunt, fabisque nos carere volunt, boonis econtra frui. Verum enim vero etſi conſtet, fabas noſtrates à veterum deſcriptione nonnihil differre: attamen veriſimile videtur, differentiam hanc, à diverſo loco natali potius dependere, quam ex diverſa plantarum ſpecie, adeoque ſecundum Botanicum hujus ſeculi ſagaciſſimum & peritiſſimum,* C. B. *fabas magnitudine figura coloreque differre, & quo majores, eò magis in longitudinem eas eſſe depreſſas, quo minores, eò rotundiores. Utut ſit, ſufficit nobis, quod viribus conveniant.*

N. 2. *Fabarum uſus prohibitus eſt à Pythagora, quia flores lituris ſuis nigris ſignaturam referant lugubrem, & animas mortuorum, quæ in iis habitent: ab aliis interdicitur, quia exiſtiment ſenſus iisdem hebetari, inſomnia turbulenta excitari.*

N. 3. *Eſt & faba Indica purgatrix, cujus hiſtoriam ſi quis velit ipſemet legere poterit 1. apud Cluſ lib. 2. exot. c. 3. 2. in annot. ad Monard. 3 apud. Tabernem. Nimirum quia noſtratibus in uſu non eſt, eam deſcribere ſuperſedeo.*

OFFICINALIA NATIVA.

Farina fabar. ſativar. & præcipue majorum.

Vires. *Emplaſtica eſt, refrig. & ſicc. 1, incraſſ. exterg. utilis intra corpus in diarrhœa, lienteria, &c. Extra, in maculis è ſole contractis, aliisque cutis ſordibus extergendis (ſi illa fricentur) in ſuggillatis diſcutiendis.*

PRÆPAR.

1 ▽. Ex floribus.

Vires. *Diuretica eſt, maximique uſus in maculis faciei extergendis, eaque fucanda.*

2. ⊖. Ex ſtramine incinerato.

Vires. *Summum diureticum eſt, uſitatiſſimumque in hydrope, calculo & urina retenta.*

CXLI. *Fabaria.*

Τηλέφιον, Craſſula, Craſſula major, faba inverſa, Knabenkraut / Wundkraut / Donnerkraut / Donnerbonen.

Uſuale eſt Telephium vulgare, *C. B. 1.* quæ eſt Fabaria, *Matth.* Telephium, *Matth. Lob. Tab. Caſt. Cam.* Telephium album, *Fuchſ.* acetabulum alterum, *Cord. in D.* album, *Fuchſ. ico.* Faba inverſa, *Lob.* Telephium alterum ſive craſſula, *Dod.* vulgare ſive ſecundum, *Cluſ. hiſt.* Craſſula ſeu faba inverſa, *Ger.* Cotyledon, alterum Dioſcoridis, *Col.* ſcrophularia media vel 3. *Brunf.*

Floret Julio ac Auguſto. Creſcit circa muros, locisque ſaxoſis.

OFFICIN. NAT.

Folia tantum

Vires. *Matthiol. refrig. & hum.* (*Dodonæo refrig. & ſicc.*) *vulneraria eſt, aſtring. mundificat, præcipuùque uſus eſt in conſolidanda inteſtinorum eroſione per dyſenteriam introducta, in curanda hernia, in maculis cutis detergendis, in ambuſtis medendis.*

PRÆPARATA.

▽. Ex fol. & floribus.

Farfara, *vide* Tuſſilago.

CXLII. *Ficus.*

Σύκη, Ficus, *Brunfelſ. Trag. Matth. Dod. Cord. hiſt.* Bellon, *Lon. Lob. Caſt. Tab. Ger.* Ficus ſativa, *Fuchſ.* communis, *C. B. 1.* Germ. Feigenbaum.

OFFICIN. NAT.

Fructus, (*σῦκα.*)

N. *Primitiæ fructus dicuntur groſſæ ficus; ſiccæ in furno aut ſole exiccatæ, caricæ, aliis paſſæ.*

Vires. *Carica calf. 2.* (*recentes moderatius:*) *utraque humect. pulmonariæ ſunt, & bechicæ, arenulis Renum & veſicæ medentur, venenis reſiſtunt: præcipui uſus ſunt in variolis & morbillis ad cutem pellendis, maturant, molliunt, attrahunt, unde & bubonibus peſtilentialibus* (*innuente Scriptura*) *conferunt, mulierculis noſtratibus, appropinquante partu, ficuum toſtar. eſus ad partum facilitandum eſt familiariſſimus. Quin & familiare eſt ſuper ficus* 🜄 *accendere, brodiumque ad tuſſim ſedandam propinare.*

CXLIII. *Filipendula.*

Φιλιπένδυλα, Filipendula œnanthe, ſaxifraga rubra, roter Steinbrech.

N. *Dicitur Oenanthe veterum, quia viribus aliquantum conveniunt.*

Uſualis eſt filipendula vulgaris, *C. B. 1.* Filipendula, *Trag. Dod. Matth. Cord. hiſt. Lon. Caſt. Tab.* (cui & ſaxifraga rubra,) *Ger.* Oenanthe, *Fuchſ. Cord. in D. Lob.*

Naſcitur ſolo herboſo. Floret Junio & Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia & Radix.

Vires. *Calf. & ſicc. 3. attenuat, abſtergit, ſubaſtring. diſcut. diuretica eſt: Uſus præcip. eſt in tartarea mucilagine pulmonum, Renum veſicæ ac articulorum, in colica flatulenta, in albo mulierum*

 profluu-

profluvio. Extrinſecus in tumore hæmorrhoidum.

Doſis ℨj.

CXLIV. Filix.

Πτέρις, πτέριον, Fahrn / Fahrnkraut / Waldfahrn.

{ Mas non ramoſa (plurium pedicillorum. } *utraq; promiſcuè uſualis.*
{ Fœmina ramoſa (unius pedicelli.) }

Mas dicitur Filix, *Brunf.* vulgaris, *Trag* mas, *Matth. Fuchſ. Dod. Lon. Lob. Caſt. Tab, Ger.* fœmina, *Geſn. Cæſalp.* Filix non ramoſa dentata, *C. B. 3.*

Fœmina inſcribitur, Filix ſylveſt. *Brunf.* Filicis majoris genus, *Trag* Fil. fœmina, *Matth. Fuchſ. Dod. Lob, Caſt. Tab. Ger.* Thylypteris, Filix fœmina, *Cord. in D.* Filix mas major ſive fœmina credita vulgo, *Cluſ.* Filix ramoſa major pinnulis obtuſis non dentatis, *C. B. 1.*

Naſcitur locis opacis nemorum; viret tota æſtate, nocte D. Johanni ſacra ſemen profert: novi qui dicto tempore id collegerunt, verum qua utilitate, ignoro.

OFFICIN. NAT.

Radix inprimis Filicis fœminæ.

Vires. *Splenetica eſt, calf. & ſicc. amara eſt, ſubaſtr, aperit. Uſus præcip. in obſtructionibus viſcerum & inprimis Lienis & Uteri. Extrinſecus commendatur ad ambuſta (extracta mucilago.)*

N. *Gravidis infenſa cenſetur.*

CXLV. Fœniculum.

Μάραθρον, Fœniculum, *Brunf. Trag. Fuchſ. Cord. in D. Tab.* Vulgare, *Ger.* fœniculum noſtrum vulgare, quibusdam Hippomarathrum putatum, *C. B. 1.* Germ. Fenchel.

Creſcit locis cultis, aridis; Floret Julio, Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Herba ſeu *Summitates, Radix* (quæ una ex radicibus 5. aperientibus famoſis.) *Semen.*

Vires. *Folia calf. 2 ſicc. 1. aper. reſolv. diſcut. diuretica, carminativa & bechica ſunt, ventriculum roborant, lac augent, viſum confortant, aſperam arteriam leniunt.*

Radix & *ſemen calfac. 3. adeoque inſuper uſus creberrimi in humorum & flatuum diſcuſſione, & ad peripheriam expulſione.*

N. Semen *adhibetur ſæpiſſime ad corrigenda purgantia, ut & ad flatus diſcutiendos.*

PRÆPAR.

1. *Confectum Semen.*
2. ▽. Ex integra planta inciſa.
3. ▽. Ex ſemine.

N. *Ophtalmica eſt inter uſitatiſſimas.*

4. ०० *ſtillat.* Ex ſemine.
5. ⊖. Ex planta incinerata.

CXLVI. Fœnum græcum.

Fœnogræcum, Fenugreck / Bockshorn.

Eſt

Eſt{ Sativum: *Hoc uſuale.*
Sylveſt. *minus uſitatum.*

Dicitur fœnum græcum, *Trag. Matth. Lob. Lon. Dod. Caſt. Cam.* Fœnogræcum, *Fuchſ. Cord. in D.* fœnum græcum ſativum, *C. B. 1.*

OFFICIN. NAT.

Semen ſolum ex ſativo ſcilicet deſumptum.

Vires. *Calfac. 2. ſicc. 1. emollit, digerit, maturat, diſcutit, paregoricum eſt, uſuque adeo famoſi, ut cataplaſma dictarum intentionum Chirurgis vix uſitatum ſit, quin fœnugrecum vel hujus mucilaginem contineat. Crebrique uſus eſt in clyſteribus emollientibus, mucilaginoſa quippe ſua ſubſtantia obtundit acrimoniam, inteſtinaque eroſa oblinit. Inſuper conducit ejus mucilago ad oculorum ſuggillationes diſcutiendas (impoſita)* Vide Hartm. pract.

PRÆPAR.

Mucilago. Extrahitur beneficio coctionis in ▽.

CXLVII. *Fragaria.*

Χόμαρον. Fragaria, *Brunf. Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Lon. Lob. Caſt. Ger.* Fragaria vulgaris, *C. B. 1.* Fragula, *Cord. hiſt.* Fragula & Trifolium fragiferum, *Tab.* Erdbeerkraut.

Creſcit locis opacis: Floret Martio & Aprili.

OFFICIN. NAT.

Folia ſeu herba & *Fructus* in præparatis.

Vires. *Herba refrig. & ſicc. moderatè, ſubaſtring. diuretica eſt, uſuque crebri in ictero, ut & in gargariſmis & balneis, in cataplaſmatis, &c.*

Fructus, (fraga.) *Refriger. & humect. Splenetica ſunt ac nephritica. Venenis reſiſtunt, quia autem facilè putreſcunt, non adeo commode comeduntur.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex integra planta florida: Abſtergit lentigines & maculas.

2. ▽. Ex fructibus.

N. *Sitim & æſtum febrilem extinguit, urinam ciet.*

3. *Syrup.* Ex ſucco fragor.

4. *Spirit.* Ex ſucco fermentato, qui tamen uſus rarioris.

5. *Tinctur.* E baccis cum ▽ propria.

CXLVIII. *Fraxinus.*

Eſchbaum / Eſchern / { Excelſior. *Hæc officinalis.*
Humilior. *Minus uſualis*

Dicitur Fraxinus, *Brunfelſ. Trag. Matth. Dod. Lon. Lob. Tab. Caſt.* Fraxinus excelſior, *C. B. 1.*

Floret Aprili & Majo: Semen fert Autumno. Creſcit in ſylvis opacis.

OFFICIN. NAT.

Folia, Cortex, Lignum, Semen.

Vires. *Folia ſiccant validè, curantque ictus ſerpentum, ſed uſus ſunt rarioris.*

Cortex & Lignum, *ſiccant itidem, attenu: Splenis duritiem ſpecificè emolliunt, diuretica ſunt ac lithontriptica, eaque non è poſtremis.*

N. *Sunt qui lignum die Ioannis Baptiſtæ*

piſtæ cæſum, vulneribus ac contuſionibus ſolo affricatu mederi credunt, cadunt autem id alii ante Solis ortum, alii ipſo meridiano temporis puncto.

Semen (*foliis adhærens*) *calfac. & ſicc. valide, conducit Epaticis, Pleuriticis, Calculoſis.*

N. *Colligendum hoc eſt autumnali tempore.*

PRÆPAR.

1. Extract. Ex corticibus per ▽ appropriatam, liquore aliquo acido acuatam, ubi excellit ▽ ex tenellis fraxini foliis deſtillata. *Quercetan. in P. R.*

2. °°° *ex ligno:* Fit deſtillando modo communi.

3 ⊖. Ex cinere corticum.

N. *Sal ex ligno incinerato, vulneribus intus & extus cum felici ſucceſſu uſurpatum vidi.*

CXLIX. *Fraxinella.*

Dictamnus albus (propter radicem albam) ſive fraxinella, *C.B.5.* Polemonium, *Tab.* Dictamnus putatus, *Brunf.* Dictamnus vulgaris, *Trag. Cam.* Officin. *Lon.* Dictamnum album, nonnulli pumila fraxinus, *Matthiol. Caſt.* Tragium primum, *Dioſcor. Lob.* Dictamnus noſtra, *Cord. in D.* Fraxinella, *Cord. hiſt. Dod. Cluſ. Ger.* Germ. weiſſer gemeiner Diptam/ Eſcherwurtz.

Creſcit in rupibus: Floret Junio.

OFFICIN. NAT.

Radix verno tempore colligenda.

Vires. *Eſt cordialis, alexipharmaca, uterina, cephalica, amara, calfac. & ſiccat, aperit, vermes necat: Uſus præcipuus in morbis malignis, in Epilepſia, aliisque affectibus capitis, in obſtructione uteri, &c. Extrahere quoque dicitur ſpicula cuti infixa.*

CL. *Fumaria.*

Καπνὸς, Fumaria officinarum & Dioſc. *C.B.1.* Fumus terræ, *Brunfelſ. Cam.* Fumaria, *Trag. Matth. Fuchſ. Cord. in D. Dod. Lon. 2.* Flore albo, *Tab.* Capnos, *Lob* Fumaria major, *Caſt.* Fumaria purpurea & alba, *Ger.* Germ. Daubenkropff/ Daubenkörbel/ Erdrauch/wilde Rauten.

Creſcit paſſim in hortis, vineis, &c. Floret Majo & Junio.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires. *Splenetica eſt ac Epatica: attenuat, ſeroſos, bilioſos ac aduſtos humores ſenſim expurgat, viſcera reſerat, reſerata roborat, ſanguinem purificat. Hinc uſus præcipui, in ſcorbuto, aliisque morbis meſenterii & Lienis, in Ictero, in ſcabie omnis generis, & ſim.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex herba cum floribus.
2. *Oleum ſtillat.* quod rarum.
3. *Succus inſpiſſatus.* Doſis ad ℥j.
4. *Conſerv.* ſummit.
5. *Syr. ſimpl.* Ex ſucco.

Compoſ. Vide Diſp.

6. *Pilul. de fumaria.* Purgant bilem, ſeroſoſque humores.

Doſis ʒj. *ad* ʒiß.

7. ⊖ *fumariæ.* Ex herba incinerata.

CLI.

CL I. *Fumaria bulboſa.*

Fumar. bulb. { radice cava 1. *Hæc uſualior.*
radice non cava { major 2. *Hæc ſurrogari priori poteſt.*
minor 3.

1. Dicitur, Ariſtolochia rotunda, *Brunf.* Ariſt. rot. vulgaris, *Trag. Fuchſ.* (cui & Piſtolochia,) *Cam.* Fumaria altera, *Matth. Caſ.* Capnos Chelidonia, *Lon.* Radix cava major, *Dod. Cluſ. hiſt.* Fum. Cava herbariorum, *Lob.* Germ. Erdrauch/ falſch Holwurtz.

2. Fum. bulb. radice non cava dicitur Ariſtolochia rotunda vulgaris radice ſolida, *Trag.*

Creſcunt in dumetis, locis frigidis & opacis, ut & in vineis. Florent Aprili.

Officin. Nat.

Radix: raro *Herba* cum floribus.

Vires. *Calf. 2. ſicc. 3. abſterg. ſubaſtring. aperit. Epatica eſt. Uterina. Alexipharmaca, ſudorifera, diuretica, & vulneraria. Uſus præcip. in ciendis menſibus, lochiis: fœtum mortuum expellit, Ictero medetur, ſanguinem mundificat, adeoque & ſcabiei ſuccurrit. Extrinſecus commendatur quam maxime ad vulnera etiam inveterata & fiſtuloſa, utpote quæ mundificat & conſolidat; ad ſcabiem, ad dolores podagricos (à frigidis humoribus) ad ſanguinem coagulatum in contuſionibus, ad putredinem oris.*

G.

CL II. *Galanga.*

Galgan/ *C. B.* { Major, radice craſſiore, tubra minus odorata, &c.
Minor, radice tenuiori, nodoſa intus & extra rubeſcente, ſapore acri inſtar piperis odore ſuavi.

N. *Hæc priori præfertur.*

Dicitur Galanga minor, *Matthiol. Cord. h. Fuchſ. Lob. Lon. Tab. Acoſt. Ger.* Galanga minor officinar, *C. B. 2.* Galanga Indica, *Amat.*

Major vocatur, Galanga major, *Matth. Cord. hiſt. Lon. Fuchſ. Lob. Caſalp. Tab.* Gal. craſſa, *Amat.* Iridis genus, *Cluſ. in Acoſt.*

N. *Galanga* (γαλάγγα) *quibusdam Acori, nonnullis Iridis ſpecies videtur; minor à recentioribus Græcis Cyperus Babylonica nominatur. Arab. Galingia.*

Officin. Nat.

Radix, quæ eligenda ſaturato rubra, ponderoſa, bene odorata, ſaporis acris.

Vires. *Stomachica eſt, Cephalica ac Uterina: calf. & ſicc. 3. ſaporis acris, incidit, aperit. Uſus in cruditate ac inflatione ventriculi, vertigine, uteri obſtructione, aliisque totius corporis affectibus à frigiditate ac flatulentia oriundis. Extrinſecus commendatur ad roborandum caput (in Errhinis.)*

PRÆPAR.

Spec. Diagalang. Vid. Diſp.

CLIII. *Galega.*

Galega, ruta capraria, *Matth. Caſt. Cam.* Ruta capraria, *Tab.* Galega, *Lob. Dod Lon. Ger.* vulgaris, *Cluſ.* Galega vulgaris, *C. B. 1.* Germ. Gänßkraut/ Fleckenkraut.

N. *Quidam Onobrychin, alii Glaucum, nonnulli Polemoneum, alii Polygalam veterum eſſe judicant: verum his omnibus Dioſcoridis deſcriptiones contradicunt.*

Colitur apud nos in hortis: Floret æſtate.

OFFICIN. NAT.

Herba collecta Junio & Julio.

Vires. *Celeberrimum eſt Alexipharmacum ac ſudoriferum, venenum, inprimisq; peſtilentiale inſigniter diſcutiens. Uſus ejus præcipuus eſt in petechiis expellendis, aliisque morbis peſtilentialibus, ipſaque peſte curanda. In morbillis. In Epilepſia infantum (exhibetur ſucci cochlear. 1.) in ictibus ſerpentum, in Lumbricis, (quos etiam extrinſecus applicata fugat.)*

N. *Herba hæc ſecus ac aliæ citra ſaporem eſt, & inſuper qualitatibus primis temperata.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex integra planta Julio collecta.

2. Conſerv. ſummit. ſeu flor.

CLIV. *Gallium.*

Γάλλιον, Γάλλιον, Γαλάξιον, Γαλίξιον, Germ. Megerkraut/ Waldſtroh/ unſer Frawen Bettſtroh/ Wegſtroh/ Lebkraut.

N. *Nomen habet, quod coaguli vice γάλα, i. e. lac coagulet.*

Luteum flor. luteo { vulgare. / paluſtre.
Album flore albo { paluſtre. / minus.

Ex his præfertur primum, *C. B.* ſeu Gallium luteum, quod Dioſcoridis Gallium putatur.

Dicitur Gallium, *Fuchſ. Dod Lon.* Gallium luteum primum, *Tab.* Gallii primum genus, *Trag.* Gallium, *Matt. Caſt.* Luteum, *Cord. in D. Lob. Cam. Ger.* Gallium luteum, *C. B. 1.*

Creſcit paſſim locis aridis & arenoſis, juxta vias, &c. Floret Majo, & hinc tota æſtate.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires. *Calf. & ſicc. moderate. Uſus ejus potiſſimum externus eſt in hæmorrhagia narium ſedanda (pulvis inflatus) in ſcabie ſimplici & maligna, adeoque in cancro mammarum, &c.*

N. *Rari uſus eſt apud practicos, ſolumque aſſervatur pro compoſitionibus, quas ingreditur: ut unguentum Martiatum, &c.*

CLV. *Geniſta.*

Geniſta, Genſt/ Genſter/ Pfrimmenkraut.

Uſualis eſt è Geniſtis non ſpinoſis, *C. B. 1.* Geniſta anguloſa & ſcoparia, ſpartium, *Lob.* Geniſta, *Brunſ. Trag. Fuchſ.*

Fuchſ.Dod. Cord. in D. Cam,Tab. Ger. Geniſta angulosa, *Cord. hiſt.* Geniſta minor ſeu non aculeata, *Lon.* Geniſta ſcoparia vulgi, *Lob.*

Solo gaudet arenoſo & aprico. Floret integra æſtate.

OFFICIN. NAT.

Flores & Semen.

N. *Flos communiter luteus, rarius albus eſt.*

Vires, *Splenetica & nephritica cenſetur, hinc & epatica. calf. & ſicc. 2. aper. atten. abſterg. calculum pellit, aquoſos humores educit, tam per vomitū, quam per alvum & urinas. Hinc uſus ejus inſignis in obſtructione Epatis & Lienis, Meſenterii, adeoque in Hydrope, catarrhis, arthriticis affectibus.*

N. *Semen extrinſecus applicatum ſcrophulas conſumere dicitur.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex floribus & foliis.

2. Conſerv. Ex floribus.

3. ⊖. Ex incinerata herba.

4. Conditi flores.

Condiuntur autem flores (ſeu potius gemmæ) collecti menſe Aprili, antequam aperti fuerint, cum aceto & ſale, adhibenturque loco capparum, unde & noſtratibus cappares. Germ. dicuntur, Teutſch Capern.

N. *Cum vomitum aſſumi poterunt.*

CLVI. *Gentiana.*

Gentiana (à Gentio inventore ſic dicta,) Enzian.

Gentiana { alpina { major. minor. Gentianella. } pratenſis. paluſtris. }

Uſualis eſt ex his alpina major lutea, *C.B.1.* de qua notandum, quod reperiatur quoq; floribus flavis, imò & albis, punctis carentibus.

Dicitur Gentiana, *Brunf. Matth. Fuchſ. Dod. Cord. in D. Lon. Caſt.* Gentiana major, *Matth. Lob.* flore luteo, *Cam.* Gentiana veterum, *Cluſ. hiſt.* Gentianæ 1. ſpecies, *Trag.*

OFFICIN. NAT.

Radix collecta menſe Auguſto ac Septembri.

Vires. *Calf. 3. ſicc. 2. Alexipharmaca eſt, aperit, attenuat. Uſus præcipuè in peſte, aliisque venenatis affectibus, in obſtructione Epatis, Lienis, &c. Et hinc in hydrope, tum in ſuffocatione Uteri, in imbecillitate ventriculi, lumbricis, in febribus, in morſu canis rabid. &c. Extrinſecus adhibetur creberrime in vulneribus ac fonticulis mundificandis, renovandis, &c. in morſu canis rabidi arcendo (cum Theriaca impoſita.)*

PRÆPAR.

1 Succus inſpiſſatus.

N. *Creberrimi uſus eſt in febribus intermittentibus, in quibus ante paroxyſmum à* ℥ß. *ad* ʒj. *vel* ℈iiij. *exhibetur, felici cum ſucceſſu.*

2. Extractum cum S.V. factum.

CLVII. *Geranium.*

Geranii multa recenſentur genera,

ra, officinis noſtris maxima ex parte inuſitata. Uſitatius tamen præ cęteris ris eſt, quod Geranium Robertianum dicitur, aliàs Gratia Dei, Ruprechtskraut/ Gichtkraut/ GottesGnad/ Rotlauffkraut/ (quia Eryſipelati mederi dicitur.)

Dicitur Geranium 3. *Brunſ Matth. Fuchſ. Lon.* Geranium Robertianum, *Lob. Dod. Cam. Tab* Gratia Dei vel geranium quibusdam, *Trag* Herba Ruperti & Geranium 2. Dioſc. Geranium Robertianum primum, *C. B* 5 videlicet inter ſpecies Geranii folio cicutæ vel myrrhidis.

Gaudet locis opacis ac deſertis. Floret potiſſimum Aprili & Majo.

OFFICINALIA NATIVA.

Folia.

Vires. *Temperatum eſt in cal. & frig. moderatè ſiccat, ſubaſtring. exterg. ſanguinem in corpore coagulatum reſolvit, vulneribus convenit, ſanguinem ſcil. cohibendo, vulneraque mundificando. Uſus externus (omnium generum Geranii,) vulgaris eſt in cataplaſmatis, plantis pedum cum ſale & aceto applicandis, ad febrilem æſtum compeſcendum. Adhibetur itidem ad mammarum ſiſſuras, lactisque diſcuſſionem (Robertianum impoſitum.)*

PRÆPAR.

▽. *ſtillat.* Ex integra herba in fine April. collecta.

CLVIII. *Glyzirrhiza.*

Liquiritia, *Brunſ.* dulcis radix, *Trag.* Glyzirrhiza, *Fuchſ. Cord. in D. Cam.* Glyzirrhiza altera, *Matth.* vulgaris, *Dod. Cam. Epit.* Glyzirrhiza ſiliquoſa, *C. B. 2.* Germ. Süßholz.

Creſcit locis ſylveſtribus & ſabuloſis. Floret Julio.

OFFICIN. NAT.

Radix ex Epiſcopatu Bambergenſi, ubi in copia creſcit, ad nos tranſmiſſa, quæ ſole exiccata biennium integra manet.

Vires. *Calidit. & frigid. temperata eſt (ſeu moderatè calefacit) in reliquis ad humiditatem inclinat, pulmonica ac nephritica eſt, acrimoniam mitigans, expectorationem promovens, aſperitatem leniens, alvum infantum leniter molliens. Uſus præcipuus in tuſſi, raucedine, veſicæ eroſione, urinæ acrimonia.*

PRÆPARATA.

1 *Succus inſpiſſatus.*

2. *Syr. Compoſitus.* Vide Diſp.

CLIX. *Gramen.*

Gramen abſolutè ſic dictum. Officinis graminis ſpeciem denotat, quam *Dioſcorides* ἄγρωστιν καθ' ἐξοχὴν, vocat, eſtque Gramen caninum ſeu arvenſe, *C. 1* Gramen, *Dod. Cord in D. Caſt.* Gramen canarium medicatum, *Lob* Gramen caninum, *Tab. Ger.* Germ. Rich- oder Queckengraß.

Paſſim ſponte provenit, felicius autem in terra arida & arenoſa.

OFFICIN. NAT.

Potiſſimum *Radices* (collectæ menſe Majo vel Septembri) raro *Caulis* cum foliis, rarius *Semen*.

Vires.

Vires. *Radix cujuscunque graminis refrig. & ſicc. aper. ſubaſtring. ſubſtantia eſt tenuis ac penetrativa.*

Herba ſeu folia intra ſiccitatem & humiditatem moderata ſunt, frigida gr. 1. Uſus præcip. in obſtructionibus Epatis, Lienis, Ureterum, in expuitione ſanguinis (ubi ſuccus ex integra planta valet) in lumbricis necandis. Extrinſecus in dolore capitis leniendo (ſeligunt gramen ſeptem nodorum) in oculorum inflammationibus ac defluxionibus. (His ſedare dicitur gramen trium nodorum, decreſcente Luna evulſum ac collo circumligatum,) in auribus purulentis, in odontalgia, in tumoribus podagricis diſcutiendis.

PRÆPAR.

▽ *ſtillat.* Ex radice Majo menſe collecta.

N. *Diarrhœam ſedat infantum ſi abdomen eâ lavetur.*

Eſt & graminis ſpecies, Gramen mannæ dictum, inter gramina dactilodea, *C. P. 8.* Cujus ſemen in cibum venit nomine Mannæ in German. ex Sileſiæ ac Poloniæ confinibus transportatum, ſemine milii ſolis non abſimile. De hoc vulgi opinio, quod ex aëre decidat, unde & Mannæ nomen impoſitum eſt.

CLX. Granata.

Mal⁹ punica { Domeſtica, quæ pomifera eſt.
Sylveſtris, quæ flores ſolùm fert.

Videatur Malus punica, *Trag. Matth. Dod. Cord. h. ſt. Lon. Cam.* Mala punica, *Cord. in D. Bellon.* Malum punicum, *Lob Caſt.* Malus granata, *Tab.* Malus punica, *C. B.* Germ. Granaten.

Utraque arbor, quamvis exotica ſit, noſtratibus tamen in hortis colitur.

OFFICIN. NAT.

1. *Poma*, eaque vel dulcia vel acida, vel acidodulcia, i. e. vinoſi ſaporis. 2. *Flores* collecti ex Granata ſylveſtri (*Balauſtia* dicuntur) tùm quoque interdum ex domeſtica (appellantur *Cytini*.) 3. *Cortex* pomorum (*malicorium, ſidium.*) 4. *Nuclei.*

Vires. Poma, *in genere cenſentur boni ſucci, ventriculo convenientia, ſed pauci nutrimenti. Dulcia adhibentur in tuſſi chronica.*

N. *Quia ventriculo inflationes cauſantur, in febribus minus commode adhibentur.*

Acida, *frigida ſunt ac aſtringentia, ſtomachica. Uſus præcipui in febribus bilioſis, in Gonorrhœa, in pica gravidar. compeſcenda, oriſque putredine corrigenda, & ſim.*

Vinoſa, (*acidodulcia, Granata muzæ*) *mediæ ſunt naturæ inter dulcia ac acida, ad frigiditatem tamen aliquatenus accedunt. Cardiaca ſunt ac Cephalica. Uſus præcipui in Syncope ac vertigine, &c.*

Flores, *tàm Baluſtia, quàm Cytini ejusdem ſunt naturæ, terreſtris ſcil. valide aſtringentis, inſpiſſantis, refrigerantis, ſiccantis unde & balauſtior. creber-*

rimus uſus eſſe ſolet in omnis generis fluxionibus. E.g. Diarrhœa, Dyſenteria, uteri fluore, & ſim. in ſanguine vulnerum cohibendo, in gingivarum laxitate emendanda, in Hernia curanda, &c.

Cortex, (*malicorium, pſidion*) *ejusdem cum floribus cenſetur naturæ, præcipuique uſus eſt in ſedando fluxu hæmorrhoidum narium, uteri, &c.*

Nuclei *refrigerant itidem, aſtringuntque, inprimis qui ex pomis acidis collecti.*

PRÆPAR.

1. Succus liquidus. Ex pomis expreſſus, fermentatus & depuratus, qui nomine *vini granatorum* venit.

N. 1. *Præſtat Vinum ex pomis acidodulcibus.*

N. 2. *Ante præparationem hujus vini, extremam cutem granis detrahere ſolent.*

N. 3. *Ad conſervationem, nonnihil ſeminis Coriandri pulveriſati in Vino eodem ſuſpendunt.*

2. *Syrupus.* Ex ſucco granator. dulc, ac ſacchar. ā. Vid. Diſpenſ.

3. Ex ſucc. granat. acidor. & ſacchar. ā. Vid. Diſpenſ.

Grana Paradyſi.

Parißkörner / *vide* Cardamomum.

CLXI. *Guajacum.*

Lignum Indicum, Lign. Sanctum, Guaacan, Guajacan, Palus ſanctus, Frantzoſenholtz / Heilig Holtz. Arbor eſt exotica, procera, quæ ex India Occidentali ad nos transportatur.

Eſtque Guajacum { magna matrice. Guajaci 1. genus, *Monard. & Matthiol.* | propemodum ſine matrice, quôd priori præſtantius, Guajaci 2. genus, *Monard. & Matthiolo.* }

N. 1. *Sunt qui prius Guajacum appellant, poſterius lignum ſanctum: Verum quia apud Autores Synonyma ſunt, præſtat matrice, uti dictum ea diſtinguere.*

N. 2. *Poſterius dividitur à nonnullis in plura genera, quæ tamen non re ſeu eſſentia, ſed ſolo colore differre vult Matthiolus, idque pro diverſitate maturitatis, quò enim maturius, eo ipſi nigrius eſt, & quanto minus adoleverit, tantò magis ipſi albicat.*

OFFICIN. NAT.

Lignum, *Cortex*, & *Gummi*, (ſed raro.)

Eligendum eſt Lignum recens ponderoſum, ſucculentum (quod Carboni impoſitum fumigat.) Poſterius præſtat, quod colores ruffum, ſpadiceum, flavum, lividumque ſimul mixtos habet.

Vires. *Lignum calf. & ſicc, ſudorem ac urinam largiter promovet, adeoque ſanguinem mundificat, putredini reſiſtit, Uſus præcipui in Arthritide, Hydrope, Catarrhis, aliisque morbis a phlegmate tartareave mucilagine aut flatibus oriundis: peculiariter ac ſpecifice curat luem Gallicam.*

Cortex,

Cortex. Minus calidus eſt quam Lignum.

Gummi (Reſina.) Gummi hoc mecum communicavit Vir rerum novarum curioſus Adrianus Sonnemann, Materialiſta hujus Civitatis, Affiniſque mihi dilectus, idque cum felici ſucceſſu aliquoties in curanda L.G. fuiſſe adhibitum affirmavit. Sapore eſt acri, colore ac figurâ Laccam ferè repræſentante, pellucidum, friabile.

PRÆPARATA.

1 *Decoctum.* ℞. Guajac. inciſi ℔j. Aq. fontan. ℔xij. poſt infuſionem 24. horarum coq. ad ℔vij. plus minusve; coletur pro ſudorifero, reliquum coquatur cum ▽ tantundem pro potu ordinario.

N. *Poſſunt & addi Liquiritia, paſſula, ſem. aniſi, &c.*

2. *Extractum viſcoſum & gummoſum.* Vide l. 2.

3. ⁰⁰ *Rectificatum.* Fit deſtillatione. Vide l. 2.

Vires. *Exhiberi commode poterit intrinſecus in lue Venerea, aliisque morbis diaphoreſi opus habentibus.*

Doſis gr. iij. v.

N. *Sunt qui oleum hoc pro oleo heracleino Rulandi habent, ejusque vires admodum deprædicant in Epilepſia, expellendo fœtu vivo ac mortuo, in dolore dentium mitigando.* Vide Brendel. in Chymia.

4. *Spiritus.* Eſt liquor acidulus, una cum oleo in deſtillatione collectus ac rectificatus. Vid. l. 2. de ſpiritibus.

N. *Spiritus hic acidus præter medicinales virtutes deſcriptas, vim habet perlas, corallia, &c. ſolvendi. Intus exhiberi poterit à ℈ß. ad ℈j.*

5. ⊖. Ex cinere elixiviatur, ſed paucum.

H.

CLXII. *Hedera terreſtris.*

Χαμαίκισσος, hedera humilis vulgaris, corona terræ, Gundelreb/ Grundreb/ Grundmann/ Erdephew/ noſtratibus Donnerreb.

Eſt { vulgaris. *Hæc uſualis.*
  montana. *Inuſitata.*

Nuncupatur, Hedera terreſtris, *Brunſ. Matth. Dod. Tab. Ger.* Elatine, *Brunſ.* 4. Chamæciſſos, *Trag. Fuchſ. Cam.* Chamæclema, *Cord. hiſt.* Corona terræ, *Lob.* Hedera terreſtris vulgaris, *C. B.* 1.

Creſcit paſſim circa ſepes: floret Aprili potiſſimum.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires. *Saporis eſt amari & acris calf. & ſicc. vulneraria eſt, aperit, abſtergit. Uſus creberrimi in tartaro, tàm pulmonũ, quàm renum, aliarumq; partium, incidendo, reſolvendo, adeoq; confert obſtructionibus inde natis & ictero: conducit eroſionibus & ulceribus viſcerum abſtergendis, conſolidandis, &c. Extrinſecus adhibetur creberrime ad calculum renum reſolvendum (in balneis)*

nes) *ad dolores colicos reſolvendos* (*in clyſteribus.*)

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex herba Majo collecta.

2. *Conſerva.* Ex floribus ſumm.

N. *Conſervam compoſitam habent Auguſt.*

3. *Syrup. ſimpl.* Ex ſucc.

4. *Compoſ.* Vide Diſp.

5. *Succus.* Succum propinatum plurimos à morte liberaſſe refert Hollerius.

CLXIII. *Hedera arborea.*

Κισσὸς, κιττὸς. Hedera, *Brunf. Trag. Cord. in D. Dod.* Hedera arborea, *Matth.* Nigra, *Fuchſ. Lon.* Hedera corymboſa communis, *Lob. Tab. Ger.* Hedera major, *Caſt.* Hedera arborea, *C.B.* 1. Germ. Ephew/Eppich.

Eſt { Arborea. *Hæc uſualis & jam nominata.*
Major ſterilis.
Minor.

Adhæret muris, arboribus, aliisque rebus in altum exurgentibus. Viret per totum annum: Floret autumno, baccas fert hyeme.

OFFICIN. NAT.

Folia, Baccæ, Lachryma ſeu *Gummi.*

Vires. *Herba calf. & ſicc.* (*Galeno eſt mixtæ naturæ, calfac. ſcil. & frigidæ*) *ſubaſtringit. Internus ejus uſus, quia capiti nervoſoque generi adverſatur, rarus eſt. Externus crebrior in achoribus exiccandis & ſanandis, in fonticulis ab inflammatione tutandis* (*imponitur quotidie folium*) *in Ozænis curandis, in aurium purulentarum dolore ſedando* (*miſcetur ſuccus cum ol. e g. liliaceo.*

Baccæ: *Purgant per ſuperiora & inferiora, unde & contra febres à vulgo exhiberi ſolent.*

Gummi *ſeu lachryma ex trunco hederæ majoris vulnerato & interdum ſponte exit, colore ex flavo rubeſcens, odore grave, ſapore acre. Pſylothrum à majoribus habetur inſigne ac cauſticum lenteſque interimere dicitur.*

N. *Noſtratibus in uſu non eſt, quippe gummi hederæ officinarum nec figura nec viribus deſcripto gummi convenit. Purpureo nigricans eſt* (*adeoq; Mumiæ non abſimile*) *fragile nec ſaporis acris, ſed velut aduſti, lignoſis ſegmentis ac ſordibus plerunque ſcatens.*

PRÆPAR.

Ol. ſtillat. Ex baccis cum ▽ fermentatis per Veſicam.

N. *Alii lignum, baccas ac gummi ſimul per Retortam deſtillando, oleum parant.*

CLIV. *Helenium.*

N. *Dicitur Helenium, quod è lachrymis Helenæ natum dicatur.*

Ἑλένιον, Elenion, *Trag.* Helenium, *Brunf. Matth. Dod. Cord. in D. Lob. Caſt. Cam. Tab. Ger.* Enula, *Lon.* Enula Campana, *Brunf. Cam.* Helenium vulgare, *C.B.* 1. Alantwurtz.

N. *Creſcit plerunque locis humidis: Floret Iulio.*

OFFI-

Officin. Nat.

Radix, quæ collecta antequam in ſtolones abierit, in taleolas ſecatur, inque umbra exiccatur.

Vires. *Nonnullis calfac. & ſicc. 2. (Fernelio calf. 3. ſicc. 1) abſtergit, diſcutit, aperit, pulmonica eſt, ſtomachica, alexipharmaca, ſudorifera, &c. Uſus præcipui, in tartaro pulmonum Renumque attenuando ac educendo, & hinc in tuſſi, aſthmate, in cruditatibus ventriculi emendandis, ureteribus reſerandis, in peſte contagioſisque morbis arcendis, in ſcabie, &c.*

Præpar.

1. Radix condita.

2. ▽. Ex radice deſtill.

3. *Conſerva* Radicis.

4. *Extract.* Ex Rad.

5. *Vinum Enulatum*, Ex radice & muſto.

CLXV. *Herniaria.*

Dicitur Herniaria, *Dod. Cam. Tab. Ger.* Herniaria multigrana ſerpillifolia, *Lob.* Herba Turca, *Lob.* Polygoni genus, Herniaria appellata, *Cluſ. hiſt.* Millegrana, *Cord. hiſt.* Herba cancri minor, *Cord.* Polygonum minus, *Caſt. Matth.* Empetrum, *Trag. Lon.* Polygonum minus ſeu millegrana major, *C. B.* 11 (videl. inter Polygoni minores ſpecies.) Germ. Harnkraut/ Tauſentkörner.

Creſcit locis aridis ac arenoſis, nonnunquam tamen & circa ripas: Floret Junio, Julio.

Officin. Nat.

Herba ſeu planta integra.

Vires. *Refrig. & ſicc. Uſus præcipui eſt in Hernia curanda, urina cienda, renum ac veſicæ calculo atterendo, ventriculi ac aliarum partium mucilagine, incidendâ, educenda, bile ac aqua expellenda, adeoque in Ictero curando.*

Præpar.

▽. *ſtillat.* Ex herba.

CLXVI. *Hiſpidula.*

Æluropus, pes Cati, piloſella montana, hiſpida, *C. B* 5 Katzenfuß. Eſt ſpecies piloſellæ, (aliis Gnaphalii) parva admodum, totaque fere tomentoſa, maximè verò floſculi, quos profert rubentes, interdum albidos. *Videatur Renodæus.*

Naſcitur in collibus ac locis ſiccis & apricis: Floret Majo, Junio.

Officin. Nat.

Tota *Herba* cum floribus.

Vires. *Eaſdem vires obtinet, quas reliqua piloſellæ genera, vide auriculam muris: peculiari tamen proprietate pulmonum exulcerationi conferre ſtatuitur, & ſanguinis expuitioni.*

Præpar.

1. ▽. Ex integra planta cum floribus.

2. *Syrupus ſimpl.* Vide Renodæum.

3. *Compoſitus de pede Cati.* Vide l. 2.

N. *Noſtratibus Syrupus hic compoſitus vulgatiſſimus eſt.*

CLXVII. *Hordeum.*

Gerſte { hyemale. *Hoc præſtantius.*
eſt { æſtivum.

Videatur Hordeum, *Brunf. Matth. Lob. Dod. Lon. Caſt. Ger.* hordeum majus, *Trag.* Hordeum polyſtichum, *Fuchſ. Tab.* Hordeum ſecundum hyemale, *Cord. in D.* Hordeum polyſtichum hybernum, *C.B. 1.*

OFFICIN. NAT.

Semen & *Farina.*

Vires. *Refrig. & ſicc. 1. abſterg. aperit, dig. emol. eſt diureticū, nutritivum.*

N. *Crudum ventriculo aliquatenus inimicum eſt, quippe flatulentum: tamen coctione corrigitur,*

PRÆPARATA.

1. ▽. *Hordei graminis.* Fit menſe Majo, colligiturque mane gramen rore adhuc madidum.

N. *Inſignis eſt efficacia in æſtu domando, extrinſecus in Cephalalgia mitiganda, oculorum defluxionibus calidis emendandis, &c.*

2. *Decoctum hordei, ſeu ▽ decoctionis hordei,* Gerſtenwaſſer.

N. *Ad decoctum hordei ſumitur hordeum non excorticatum, ſi intentio ſit abſtergere, exiccare: Excorticatum ſin animus ſit digerere, ſitimque extinguere, &c. Formula decoctionum uſitatiſſima, mulieribusque notiſſima ſunt,*

CLXVIII. *Horminum.*

Sclarea { hortenſe odoriferum.
Scharleyen/ { ſylveſtre.

Ex his officinale, quod Gallitricum, *Cam. Ger.* Gallitrichum ſativum, *Trag.* Sclarea, *Matth. Caſt. Cam. Tab.* Scarlea, *Lob.* Horminum ſylv. 1. *Cluſ. hiſt.* Orminum ſativum, *Fuchſ. Cord. in D.* Orvala *Dod. Caſt* Horminum ſclarea dictum, *C B 3.*

Floret Junio, Julio, ſolo gaudet opimo.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus, ſed raro.

Vires. *Calf. & ſicc. abſtergit, attenuat: Uſus rari, niſi quod in vino cum floribus ſambuci & vitis ſuſpendi ſoleat.*

CLXIX. *Hyoſciamus.*

Jusquiamus, Faba ſuilla. Herba canicularis, Dens caballinus, Bilſenkraut/Bilſen/Dellkraut/Schlaffkraut/Schwbon/Rindswurtz/Ziegeunerkraut.

Eſt { vulgaris vel niger, *C. B. 1.*
{ albus { major, *C. B. 2.*
{ minor.

Ex his eligere monet Fernelius floribus albis, ſemineque albo, reliquis neglectis.

Inſignitur Hyoſcyamus albus, *Matth Dod. Lob. Lon Caſt. Cam Ger. Tab.* Hyoſc. candidus, *Trag.* Apollinaris 3. *Cord. in D.* Hyoſcyamus albus major vel 3. Dioſcoridis, *C. B. 2.*

Creſcit incultus; Floret Junio & Julio.

OFFICIN. NAT.

Radix, Semen, Folia,

Vires. *Refrig. 3. ſicc. 1 emollit mire, ſomnum inducit, ſtupefacit, acrimoniam miti-*

mitigat, rationem perturbat. Unde internus ejus uſus rariſſimus eſt; exhibetur tamen ad hæmoptyſin curandum. Externus aliquatenus crebrior, ſcil. in tumoribus calidis, in podagra, in odontalgia (ſuſcipitur fumus ſeminis per infundibulum.)

N. 1. *Trallianus amuletum antipodagricum ex radice facit: colligit eandem ☾ exiſtente in ♒ & ♓ ante ☉ lis occaſum, radicem non attingendo, ſed oſſe cujuscunque animantis mortui effodiendo, peculiariaque inſuper adjurationis verba ſuperaddit, quæ cum ſuperſtitioſa videantur, adſcribere ſuperſedeo. Videatur Trallian. l. 11. in fine.*

N. 2. *Antidota Hyoſcyami ſunt: lac caprinum, 🜄 mulſa, ſemen cucurbitæ ſem. Urtica, Sinapi, Raphanus, Cœpa, allium cum vino aſſumpta.*

Præpar.

1. 🜄. Ex fol. floribus ac ſemine immaturo deſtill.

2 °°*expreſſum.* Ex ſemine albo recente, ſicco, calida 🜄a aſperſo, inſolato tritoque.

N. *Alii macerant Hyoſcyamum cum ſemine ſuo immaturo in Omphacino: Hinc exprimunt & coquunt.*

3 Extractum ſeu ſuccus Hyoſcyami. Ex radice menſe Septembri vel Martio cum germinibus tenellis exprimitur ſuccus, depuratur ac digeritur, ut rubicundo colore tingatur.

N. *Ingreditur laudanum opiatum,* Quercet.

CLXX. Hypericum.

Ὑπερικὸν, Hypericum, *Brunf. Matth. Fuchſ. Lon. Dod. Lob. Caſt. Cam. Tab. Ger.* Herba perforata & Hypericum, *Trag.* Aſcyron, *Cord. in D.* Androſæmum minus, *Geſn.* Hyper. vulgare, *C. B. i.* aliis fuga Dæmonum, Johanneskraut.

Creſcit paſſim in dumetis, aliiſque locis incultis: Floret Julio.

Folia ac *Flores.*

Vires. *Calf. & ſicc. eſt partium tenuium, diureticum ac vulnerarium. Uſus præcipuus in vulneribus mundificandis, conſolidandis (intus & extus) in ſanguine coagulato reſolvendo, in calculo renum atterendo, in Lumbricis fugandis (ſcil. ſi tempore exaltationis collecta fuerit, alias hac facultate deſtituitur.) Extrinſ. in contuſionibus (præcipue nervorum) in tremore, in partu allevando (fit ſuffitus.)*

N. *Paracelſus refert inter herbas veneficia ac ſpectra arcentes, colligereque jubet ſub influentia ♂, ♃ ac ♀ ris (nullo modo ſub ☾) tempore auroræ, atque varium ejus uſum docet, loco amuleti adhibet, pileo includit, noctu pulvinari ſupponit, ſæpius naribus admovet, ſternit per domum, de parietibus ſuſpendit, &c.*

Præparata.

1. 🜄 *ſtillat.* Ex fol. ac flor. in fine Junii collectis.

2. Oleum. Ex infuſione florum in oleo communi.

N. *Allii ſummitates cum flor. ad maturitatem ſeminis fere accedentes macerant cum vino, exprimunt atque cum Therebinthina & oleo coquunt.* Vide Diſp. Auguſt.

3. ⊖ Ex planta, integra incinerata.

4. *Tinctura.* Hanc habent Tenrzel. in Exeg. Sala de Eſſentiis V. l. 2.

N. *Doſ. gr. vj. ad* ʒß.

CLXXI. *Hyſſopus.*

Ὕσσωπος, Hyſſopum, Iſop/ Iſpen.

Eſt { Hortenſis. *Hæc officinarum.* Sylveſtris.

Vocatur Hyſſopus, *Brunf. Trag. Cord. in D. Lon. Tab. Cam.* Hyſſopus hortenſis, *Fuchſ.* Hyſſ. vulgaris. *Dod. Cluſ. hiſt.* ſativa, *Gerd. hiſt.* Hyſſopus Arabum, *Lob. Ger.* Hyſſopus officinar. cærulea ſive ſpicata, *C. B. 1.*

Creſcit in hortis: Floret Julio & Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus collecta Aug.

Vires. *Calf. & ſicc. 3. partium tenuium eſt, atten. aperit. abſterg. Uſus præcipuus in affectibus pulmonum tartareis, tuſſi, aſthmate. Extrinſecus adhibetur crebro ad ſugillationes oculorum, ad uterum mundificandum, auriumque tinnitus tollendos (per tritorium ſuffitus ſuſceptus) ad oris abſterſionem (in gargariſmis.)*

N. *Sunt qui Abſynthio in corroboratione ventriculi præferunt.*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex herba & floribus in MB.

2. *Ol. ſtillat.*

3. *Conſerv.* Ex floribus.

4. *Spec. Diahyſſopu.* Nic. Vid. D.

5. *Syrup. ſimplex.* Ex ſucco.

6. *Compoſ.* Vid. Diſp.

I.

CLXXII. *Jacea.*

Herba Trinitatis, *Brunf. Fuchſ. Lon.* ſativa, *Trag.* jacea ſive flos Trinitatis, *Matth.* jacea major ſive viola tricolor, *Caſt. Dod. Cluſ. Ger.* Viola flammea, Coloria, *Lob.* Viola Trinitatis 1. *Tab.* Viola tricolor hortenſis, *C B ſ.* inter violas martias. Germ. Freyſamkraut/ Dreyfaltigkeitblum/ Siebenfarbenblum/ Unnützeſorge/ je länger je lieber.

Floret Aprili, Majo ac toto ferè æſtate: Creſcit locis arenoſis.

Colitur in hortis, creſcit & in agris. Illa licet præferatur: attamen non licet non recipere & ſylveſtrem.

OFFICIN. NAT.

Herba integra cum floribus.

Vires. *Calf. & ſicc. ad gr. usque 3. (alius remiſſius) ſubamara ac acris eſt: hinc abſtergit, penetrat, incidit, diſcutit, vulneraria eſt ac ſudorifica. Uſus præcip. in aſtu (maxime infantum) domando, in ſcabie ac pruritu, in mucilagine viſcoſa pulmonum, in uteri obſtructione. Extrinſecus iisdem in pruritu, in abſtergendis vulneribus, in mucilagine pulmonum incidenda, in uteri obſtructione.* (baln.)

PRÆ-

PRÆPAR.

▽. Ex integra herba.

CLXXIII. *Jaſminum.*

Ἰάσμινον, Joſmenum, Jeſeminum, Gelſeminum, Arab. Zambach, Jeſemin, Jaſme, Beiel Reben.

Uſuale eſt, Jaſminum vulgatius flore albo, *C.B.* quod eſt Jaſminum, *Dod.* (cui & Apiaria,) *Cord. in D.* album, *Tab. Ger.* Gelſeminum vel Jaſminum, *Matth. Caſt. Cam. Apir.*

Gaudet locis calidis ac apricis. Noſtratibus colitur in hortis: Floret fere integram æſtatem.

OFFICIN. NAT.

Soli *Flores*, ſed raro. Nimirum noſtratibus non niſi *Oleum* in uſu eſt, quod fit ex reiterata Infuſione vel coctione florum in oleo veteri. (N. *Aliis in oleo amygd. dulc.*)

Vires. *Easdem ferè vires obtinet, quas chamæmelinum. Dig. calf. emoll. aper. Uſus præcipuus internus ad uterum calfaciendum & laxandum, ejus ſcirrhum ſanandum, ad partum facilitandum, ad tuſſim anhelitumque difficultatem, ad pleuritin, dolores ſtomachi, inteſtinorũ, uteri, (oleum Jaſmino-amygd.) Externus in catarrhis frigidis, in membris ac articulis reſolutis, in dolore pleuritico, colico ac uterino (in clyſmate vel unguentis.)*

N. *Sunt inter mulieres, quæ oleo Jaſm. no amygdalino capillos pectunt, ut eò felicius creſcant. Verùm caveant ab eo biliosæ, utpote quæ facile capitis dolorem illo ſibi conciliare poſſunt.*

CLXXIV. *Imperatoria.*

Oſtrutium, *Lon.* Oſtrucium, Aſtrutium, Aſtrentium, Aſtrantia, *Brunf. Dod. Cluſ. hiſt.* Magiſtrantia, *Cam.* Struthium, *Cord. hiſt.* Laſerpitium Germanicum, *Fuchſ.* Smyrnion hortenſe, *Trag.* Imperatoria, *Matth. Lob. Caſt. Tab. Ger.* Imperatoria major, *C. B.* Meiſterwurtz / Magiſtrants / Oſtritz.

Floret Auguſto, colitur in hortis.

OFFICIN. NAT.

Sola radix.

Vires. *Saporis eſt acerrimi: calf. & ſicc. 3. alexipharmaca ac ſudorifica eſt, atten. aperit. Uſus præcip. in venenatis morbis ac ictibus, in pulmonum ♀o reſolvendo, expectorando, in fœtore anhelitus corrigendo, in capitis affect. bus phlegmaticis, paralyſi, Apoplexia, &c. in cruditate ventriculi, & colico dolore, in febri quartana. Extrinſec. in Odontalgia (gargariſ.) in catarrhis exiccandis (ſuffitu) in tumoribus ac arthritide frigida. In ſcabie capitis exiccanda (lotione) in ſerpigine inveterata ſananda* (cũ adipe ſuillo illita) *in globulis ſagittisve corpori extrahendis* (impoſita.)

PRÆPARATA.

▽ *ſtillat.* Ex herba floreſcente collectâ Julio.

CLXXV. *Iris Noſtras.*

Ἶρις, Veyelwurtz / Himmelſchwertel / blaw Gilgen.

Iris in officinis uſitata eſt { Noſtras: { *Hac hujus loci.* } Peregrina Illyrica ſcil. & Florentina. *Vid. infra.* }

E variis Iridis noſtratis ſpeciebus infertur ſolum in officinas Iris vulgaris Germanica ſeu ſylveſtris, (latifolia,) *C. B. 1.* Quæ inſcribitur, Iris, *Brunf.* Sylveſtris, *Matth Cord b. Caſt. Tab.* ſylveſt 1. *Lob* ſylv. major, *Matth. Epit.* Iris Germanica, *Fuchſ.* cærulea, *Dod.* Gladiolus cæruleus major, *Trag.* Iris latifolia major vulgaris, *Cluſ. hiſt.*

Floret tempore verno, Aprili ſcil, & Majo.

OFFICIN. NAT.

Radix, colligenda vere antequam germinare cœperit.

Vires, *Calf. ſicc. 3, valde hydragoga eſt, ac errhina. Uſus pracip. in hydropicor. aqua educenda. Extrinſecus in impetiginibus, aliisque corporis maculis detergendis.*

N. *Ventriculo reliquisque viſceribus infenſa eſt. proin corrigitur ſtomachicis.*

PRÆPAR.

1. *Succus.* Exprimitur ex radice, depuratur (digeſtione) adhibeturque recens pro hydragogo.

Doſi ℥j. ad ℥iij.

N. *Inſpiſſatur nonnunquam, referunturque pro Errhinis.*

2. *Fecula.* Fit ex ſucco l. a.

N. *Non æque purgat ac ipſamet radix.*

3. *Oleum infuſum.* Vide Diſp.

CLXXVI. *Iris Illyrica ac Florentina.*

Prævalet Illyrica, ſequitur Florentina; utriusque itidem ſola radix in uſu eſt, Germ. Violwurtz.

Vires. *Calf. & ſicc. 2. incid. atten. expectorat, diger. abſterg. emollit. Uſus precip. in mucilagine ſeu ♀ro pulmonum, tuſſi, aſthmate, obſtructione menſium, torminibus ventris infantum. Extrinſecus abſtergit cutis maculas & lentigines (cum Elleboro & melle mixta) oris fœtore emendat: creberrimus uſus modernis eſt in pulveribus, qui capillis inſperguntur. Vulgus vocat pulveres de Cypro.*

PRÆPAR.

1. *Extractum.*
2. *Spec. Diatreos ſimpl.* V. D.
3. *Salomon.* V. D.

CLXXVII. *Juglans.*

E Juglandum generibus uſualior eſt, quæ dicitur nux Regia, *Brunfelſ. Cord. in D.* Nux juglans, *Trag. Matth. Lon. Dod. Lob. Caſt. Tab. Cam.* Juglans, *Fuchſ.* Nux juglans ſeu regia vulgaris, *C. B. 1.* Nußbaum, Welſche Nüß

Juli & folia erumpunt Martio: Nuces maturelcunt autumno.

OFFICIN. NAT.

Nuces, *Putamina* nucum externa, eaque viridia, *Cortex* internus ipſius arboris, *Cortex* interior nucleum ambiens, *Iuli* ante oculos apparentes & decidentes.

Vires. *Nuces recentes calf. 1. ſicc. 2. ſiccæ ſunt facultatis calidioris ac ſiccioris. Comeſtæ difficilis ſunt digeſtionis, pauci nutrimenti, ventriculo infenſæ, bilem augent, cephalalgiam excitant, pulmonum affectus ac præcipue tuſſim exaſpe-*

exaſperant. *Dicuntur tamen à peſte præſervare.*

Putamina *externa Viridia, vi vomitum leviter movendi prædita ſunt.*

Cortex *interior, de arbore decerptus, dum adhuc ſucculentus eſt, ſiccatusque ciet vomitum ſat valide.*

Doſis à ʒß. ad ʒj.

Cortex *nucleum ambiens juvat colicos (potus.)*

Juli *itidem vomitum excitant, ſed lenius. Uſus præcipuus in colico, nephriticoque dolore; ſiſtuntet diarrhœam, exhibiti.*

PRÆPAR.

1. *Nuces conditæ.* ℞. Nuces virides circa Feſtum Joannis collectas, perfora aliquoties, ut penetrabilia putamina ſint, ac macera (☌ 7. vel 10.) in ▽ frigida, ▽ quotidie ſemel ac iterum permutando, ut aliquo modo dulceſcant. Hinc coq. l. △ ut molleſcere incipiant. Poſtea ſicca & confige Cinam. Garyophil. &c. atque cum ſaccharo vel melle coque ad conſiſtentiam. Vide l. 2. Confortant ſtomachum, juvantque digeſtionem, unde & bellariorum loco apponi ſolent. Specifice eas ciere menſes, teſtis eſt Matthiolus.

2. ▽ *Vomitoria ex nucibus.* Vide l. 2. c. 38.

N. *Alii deſtillant ▽m ex nucibus immaturis contuſis. alii ex ſolis putaminibus viridibus.*

3. *Succus* menſe Februar. è radicibus perforatis deſtillans.

Vires. *Podagricos dolores ad miraculum lenire dicitur, illitus.*

4. *Rob. nucum: Diacaryon.* Fit ex corticum viridium ſucco & mellis ½.

Vires. *Deſtillationi tenuium catarrhorum confert.* Vide Diſp.

5. *Oleum.* Fit expreſſione ex nucleis maturis.

Vires. *Flatus potenter diſſipat, adeoque in colico dolore multum fert auxilii.*

Doſis ʒij. iij. ad iiij. &c.

Extrinſecus tumores diſcutit, contractos nervos emollit, ſcabiem antiquam ſanat.

6. *Electuarium.* Vid. l. 2.

N. *Variæ Electuarii nucum inveniuntur deſcriptiones, quæ tamen Baſin minime à nucibus participant, unde nec hujus loci ſunt.*

CLXXVIII. *Jujuba.*

Ζίζυφα, Jujubæ majores oblongæ, *C B.* Jujubæ, *Trag. Cord. hiſt. Lon. Tab.* Jujubæ Arabum, *Lob.* Zizipha, *Matt. Caſt.* Ziziphus, *Dod. Cluſ. hiſt.* Ziziphus rubra, *Cam.* Bruſtbeerlein. Fructus ſunt arboris Ziziphi, magnitudine Olivas, ſapore paſſulas majores æmulantes, unicum referentes lapideum nucleum.

Aſportantur ex Italia.

Vires. *Moderatè calf. & humect. Uſus præcip. in pulmonum aſperitate, tuſſi, pleuritide, urina acri, ferveſcentia ſanguinis, eroſione renum ac veſicæ.*

PRÆPAR.

Syr. de jujubis. Vide Diſp.

CLXXIX.

CLXXIX. *Juniperus.*

Ἀρκευθὶς, ἄρκευθος, Juniperus, *Brunfelſ. Matth. Dod. Lon. Lob.* noſtras, *Cam.* vulgaris, *Trag. Cluſ. hiſt.* Minor, *Fuchſ. Cord. in D.* Sylveſt. *Caſt.* Juniperus & Juniperus baccifera, *Tab.* Juniperus vulgaris fruticoſa, *C. B. 1.* German. Weckholder / Wachholder / Wachholderbaum / Kramețbaum.

OFFICIN. NAT.

Lignum, Baccæ, Gummi, Fungus.

Vires. *Lignum calidum ac ſiccum eſt 3. ſuave olet (præcipue ſi Martio menſe cædatur,) unde & raſura ejus non ſine cauſa in cucuphis adhibetur, quippe cephalicum eſt, nervoſumque genus inſigniter roborat.*

Baccæ, *Calf. 3. ſicc. 2. diſcut. incid. atten. Uſus præcipui, in cienda urina, ſudore, obſtructis menſibus, obſtructo liene, in affectibus capitis, nervorum, pectoris (tuſſi) in morbis à flatu, (ut colica.) in mucilagine renum & veſicæ, &c. Suffitus uſitatiſſimus eſt tempore peſtis, tum è baccis, tum è ramuſculis ſuſcitatus, Colliguntur baccæ ſole in virgine exiſtente.*

Gummi, (*Arab. Sandaraca vernix*) truckner Firnis / *calf. & ſicc. 1. (alii 2.) condenſ. diſcus. Uſus præcipui in nervorum affectibus, reſolutione, frigiditate, contractura, &c. convenit & in capitis affectibus reliquis, a frigiditate ſubortis.*

N. 1. *Vernix liquidus factitius eſt liquor, ex gummi hoc, i. e. Sandaracha in oleo lini ſoluta.* Valet ad ambuſta, lenit dolores præcipue hæmorrhoidum.

N. 2. *Sandaracha Græcorum eſt Auripigmentum.*

Fungus. *Majo menſe inſtar muſci adnaſcitur. Inſervit aquæ ophthalmicæ.*

PRÆPARATA.

1. ▽. Ex baccis ſine præmiſſa fermentatione raro deſtillatur.

2. *Spiritus.* Fit ex baccis cum ▽ (♂ P 4. 5.) fermentatis & per veſicam deſtillatis. Vide l. 2.

N. *Alii loco ▽æ ſumunt cerevisiam, ſpiritusque copiam ſibi perſuadent majorem: Verum enimverò major illius pars cerevisiæ debetur.*

3. *Oleum ex baccis.* In deſtillatione ▽æ vel ſpiritus ſimul extillat.

4. *Oleum ex ligno.* Fit per deſcenſum vel Retortam. Applicatur extrinſecus in morbis, ut ſupra diximus, nervinis.

N. *Melius elicitur per veſicam, extillatque clarum.*

5. *Sal.* Ex cineribus baccarum elicitur, tùm quoq; ex ligno combuſto.

6. *Rob. Juniperinum. Mel Juniperinum. Theriaca Germanorum.* Fit coctione cum ▽, hinc expreſſione ac inſpiſſatione.

N. *Quercetanus macerat ac coquit cum Vino.* Ph. Reſt. c. 23.

7. *Extract. gummoſum.* Ex ligno & cortice fit l. a. Quercetan. Ph. Reſt. cap. 23.

8. *Extract. è baccis ſiccis.* Fit l. a. cum 🜄 vel cum ▽, i. e. Spiritu Juniperi.

Doſis ℈j. ℈ij.

Vires,

Vires. *Utrumque Extractum excellens eſt ſudorificum & Bezoarticum adverſus Epileſias, peſtes & affectus alios contagioſos atque venenatos.*

9. *Elyxir Juniperium.* ℞. Baccar. Juniper. maturar. ac electar. q. v. contundantur craſſe, digeranturque affuſa aliqua ▽ diuretica. Hinc exprime, abſtrahendoque inſpiſſa ad conſiſtentiam mellis. Hujus mellis Juniperi cochl. 10. 11. 12. &c, miſce optimè cum ▽a vitæ juniperina, digereque aliquandiu, leniſſimo calore (☉lis, & ſim.) ſic confeciſti Elixyr Juniperinum admirandarum virium, in calculo, quod inſuper ſtomachicum inſigne eſt, aliasque facultates eximias obtinet, de quibus in baccis.

Doſis cochl. j.

N. *Vir Generoſus ac Nobiliſſimus Dn. Chun. Quirinus* Schütze *ab* Holtzhauſen / *Illuſtriſſ. aulæ Darmſtadinæ olim Mareſchallus, vir in omni ſcibili ſolertiſſimus, jam morte immatura non ſine plurimorum querela, ereptus, creberrimo Elixyris hujus uſu annos plurimos à calculi injuriis, quibus alias obnoxius maxime fuit, liber vixit, eoque nomine id mecum communicavit,*

L.

CLXXX. *Lactuca.*

Lactuca, Lattich / eſt { Hortenſis { vulgaris, capitata, criſpa } *Uſuales ſunt promiſcue.* ; Sylveſtris. }

N. *Nomen Lactucæ Botanicis omnibus uſuale eſt.*

Solo gaudet pingui & ſtercorato. Floret æſtivo tempore.

OFFICIN. NAT.

Folia ac *Semen.*

Vires. *Refrig. ad gradum usque 3. ſiccat mitius, conciliat ſomnum, bilis ferveſcentiam ac æſtum compeſcit, lac auget, alvum leniter movet, ventriculo convenit, multi ac laudabilis nutrimenti eſt, unde & in acetariis uſurpari crebrius ſolet. Extrinſecus ſedat dolorem capitis, medetur ambuſtis, ſomnum conciliat (in lotionibus pedum,) &c.*

Semen. *Eſt ex ſeminibus frigidis famoſis illis, quæ minora dicuntur. Valet ad Gonorrheam virulentam, ad urinæ ardorem, ut & ad reliqua quibus folia convenire diximus.*

PRÆPARATA.

1. ▽. Ex foliis.
2. *Succus inſpiſſatus.*
3. *Caules conditi.* Fiunt è ſtolonibus noſtratis lactucæ, dum cauleſcunt.

CLXXXI. *Lagopus.*

E generibus Lagopi uſitatius eſt, quod inſcribitur λαγώπους, *Dioſcorid. Plin.* λαγώπυρον. *Hippocr.* Lagopus ſeu

Mmmmm pes

pes leporinus, *Matth. Fuchſ. Dod. Lob.* (cui & lagopyron.) Lag. major, *Caſ.* minor, *Cam.* Lagopodium, *Tab. Ger.* Lepor. pes, *Cord. in D.* aliis trifolium leporinum. Germ. Haſenklee/ Haſenpfötlein/ Katzenklee.

Creſcit inter ſegetes. Viget Julio potiſſimum.

OFFICIN. NAT.

Herba cum Spicis.

Vires. *Sicc. & adſtring. uſu præcip. in profluvio alvi, uteri (fluore albo) in dyſenteria, hæmoptoiſi, ſtranguria. ulceratione veſicæ, &c. Extrinſec. in hæmorrhagia hæmorrhoidum, Vulnerum, in tumoribus inguinum & herniis, &c. Quin & ad cutim Solis ardore induratam leniendam adhibetur (lotione.)*

CLXXXII. *Lapathum.*

Eſt vel
- Acetoſum. *Vide Acetoſam.*
- Hortenſe. *Vide Spinachiam.*
- Sylveſtre
  - Anguſtifol. *De quo hic.*
  - Latifol. *Vid. Rhabarb. Monachorum.*
- Aquaticum.

Dicitur Rumex acutus, *Cord. in D.* Oxylapathum, *Fuchſ. Matthiol. Caſt.* Germ. Oxylapathum, *Dioſcor.* Lapathum acutum, *Trag. Lob. Dod.* Lapathum ſativum, *Cam.* Lapathum ſeu Rumex, *Lon. Caſt.* Lapathum folio acuto plano, *C. B. 1.* German. Mengelwurtz/ Grindwurtz/ Streiffwurtz/ Bubenkraut/ wilder Mangolt/ wilder Ampfer/ Lendenkraut.

Provenit in locis incultis: Floret Majo ac Julio.

Radix ac *Semen* ſed raro.

Vires. *Lapathum temperatæ cenſetur naturæ in activis, alias ad ſiccitatem inclinat. Semen alvum obſtruit: Folia ſubducunt: Radix uſus crebri & præcipui eſt in ſcabie extergenda ac ſiccanda, idque extrinſecus, potiſſimum in lotionibus.*

PRÆPARATA.

▽ *ſtillat.* Ex radice.

Vires. *Commendatur maximopere ad cutis maculas & puſtulas, alphos, junthos, vitiligines & lichenas.*

CLXXXIII. *Larix* ſeu *Larex.*

Λάριξ, Larix, *Brunf. Matth. Dod. Fuchſ. Lon. Lob. Caſt. Cluſ. hiſt. Tab. Ger. Cam.* German. Lerchenbaum/ Lerchentannen.

Gaudet montanis, unde & in Helvetia ac territorio Tridentino vulgaris eſt, viget ac Floret vere.

OFFICIN. NAT.

Reſina & *Fungus* trunco adnatus Agaricum dictus. Vide infra.

Reſina *fluit ex arbore ad medullam usque perforata, venditurque titulo Terebinthinæ vulgaris. De hac vide infra Terebinthina.*

CLXXXIV.

CLXXXIV. *Laurus.*

Δάφνη. Lorberbaum.

Est
- Hortenſis
  - Latifolia. *Hæc uſualis.*
  - Anguſtifolia vulgaris. *Hæc priori ſubſtitui poteſt.*
- Sylveſtris.

Dicitur (latifolia) Laurus latiore folio, *Math. Caſt. L.* Latifolia, *Cord. in D. L.* Latifolia mas, *Tab.* Laurus latifolia πλατυφύλλος Dioſcor. *C. B. 1.* Anguſtifolia dicitur Laurus, *Brunf. Trag. Lon. Lob.* Laurus tenuifol. *Matthiol. Cord. in D Caſt. Cam.* Lauri altera ſpecies, *Dod.* Laurus mas, *Tab. & Ger.* Laurus vulgaris, *C. B. 2*

Creſcit ſat copioſè in Italia; apud nos non niſi in hortis colitur.

OFFICIN. NAT.

Folia & *Baccæ.*

Vires, *Calf. & ſicc. 3. (baccæ paulo calidiores ſunt) emolliunt, reſolvunt. Uſus præcip. (baccarum) in menſibus & urinis ciendis, in affectibus nervorum, paralyſi, in colica, in dolore poſt partum, in cruditatibus ventriculi. Extrinſecus conferunt folia ad ictus veſparum, molliunt tumores, promovent menſes (in ſuffitu ac balneo) leniunt dolores, odontalgiamque mitigant (gargar.)*

PRÆPARATA.

1. *Electuar. de baccis lauri.* V. D.
2. *Emplaſtr. de baccis.* V. D.
3. *Oleum laurinum.* Vel ex baccis recentibus exprimitur, vel coquendo elicitur. Auguſt.
4. *Oleum ſtillat.* ℞. Bacc. ℔. ij. contuſis ſuperfunde ▽æ tepidę ℔ uj. vel iiij. Poſtquam aliquandiu ſteterint, deſtilla per ⋊ vel veſicam. Sic prodibit oleum ac ▽ per tritorium ſeparanda.

Vires. *Oleum hoc ſtillat. diſcutit inſigniter flatus ac ventoſitates, præcipue in ſpaſmo gravidarum, ut & in colica; ſiderata membra illitu reſtituit, auribus inditum dolores compeſcit, auditumque confortat, delet impetigines, lentigines & quaſcunque faciei maculas. Denique ichoroſis capitis ulceribus medetur, phthiriaſin & tineas curat.*

Doſis gr. ij. iij. iiij. *Videatur Tentzel. in Exeg.*

5. *Spiritus.* Fit ex baccis cum ▽ fermentatis.
6. *Eſſentia.* Fit ex baccis quæ in ſpiritu infuſæ, vires ſuas eidem communicant.

CLXXXV. *Lens paluſtris.*

Lenticula lacuſtris, aquatica, Lenticula aquatica, *Brunfeiſ.* Paluſtris, *Matth. Cord. in D. Lob Ger. Dod* Lenticula paluſtris vulgaris, *C. B. 2* Germ. Waſſerlinſen.

OFFICIN. NAT.

Folia aquis ſupernatantia.

Vires. *Refrig. humect 2. Uſus præcipui ad extinguendas inflammationes æſtusque ſanguinis. Extrinſecus ad ſcabiem etiam malignam.*

CLXXXVI. *Lentiſcus.*

Σχῖνος, *Dioſcor.* Lentiſcus, *Matth.* *Dod.*

Dod. Lon. Cluſ. Lob. Ceſ Caſt. German. Maſtixbaum. Arbor eſt baccifera, in Italia, Gallia Narbonenſi & præcipuè in Inſula Chio copioſè naſcens.

N. *Bellon.* lib. 2. obſerv. c. 8. *Solas Lentiſcos in Chio Inſula Maſtichen proferre aſſerit, cui Experientia reclamat: Nimirum ex donatione Affinis mei dilecti D. Ioh. Glaſeri, Pharmacopæi hujus Reipub. ſolertiſſimi, fruſtulum obtineo maſtiche ditiſſimum, quod ſibi ex Helvetiis alpibus tranſmiſſum fuiſſe aſſerit.*

Exhibet officinis *Gummi reſinam Maſtichen* dictam, quam vide infra. Ex ligno fiunt vulgariter dentiſcalpia, quæ reliquis laudem præripiunt.

N. *Hippocrates adhibet & baccas, quas* χνίδας *appellat.*

N. 2. *Exprimitur & oleum ex baccis,* Cluſ. in hiſt. *Verum nobis vulgare non eſt.*

CLXXXVII. Leviſticum.

Liguſticum vulgare, *C. B.* 7 (inter Libanotides,) Laſerpitium Europæum, Germanicum, Leviſticum, *Brunſ. Lob.* vulgare, *Matth. Dod.* Liguſticum, *Brunſ. Cord. in D. Lon. Tab.* ſativuum, *Trag. Cord. hiſt.* vulgare, *Cam.* Lybiſticum vulgare, *Fuchſ. icon.* Laſerpitium, *Ger.* Smyrnium, *Fuchſ.* aliàs Hipposelinum, Germ. Liebſtöckel.

N. *Eſt & Liguſticum verum. Vid. Seſeli offic. Eſt itidem Laſerpitium aliud Dioſcoridis, ex quo Laſer Gummi, modernis incognitum.*

Floret inprimis Julio menſe, gaudet ſolo umbroſo.

OFFICIN. NAT.

Folia, Radix, Semen.

Vires. *Calf. & ſicc. 3. incid. aper. alexipharmacum eſt ac diureticum, vulnerariumque, Ventriculum roborat, aſthmati ſuccurrit, menſes & lochia ciet, fœtum mortuum ejicit (ſemen) tartarum lentum reſolvit, doloresque inde natos ſedat, Epatis, Lienisque obſtructiones reſerat, adeoque præcipuè Ictero convenit. Extrinſecus uſus ejus creberrimus eſt in balneis, cataplaſmatis (utero & ureteribus dicatis) in Emplaſtris vulnerariis, & ſim.*

N. 1. *Vulgus per caulem cavum potum haurire ſuevit, quo tuſſim ſedatum iri, ſibi perſuadet.*

N. 2. *Radicem effoſſam, dum* ☉ *in* ♍ *intrat amuleti loco appendunt in atrophia.* Fel. Würtz.

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex integra herba cum rad. ac flor. menſe Julio collectis.

2. *Oleum ſtillat.* Cum ▽ aſcendit.

3. *Sal.* Ex cinere.

CLXXXVIII. Lichen.

Lichen petræus, Lichen ſaxatilis, Muſcus ſaxatilis, Hepatica, *Brunfelſ. Lob Lon. Tab.* hepatica ſaxatilis, fontana, *C. B.* 1. Jecoraria ſeu hepatica fontana, *Trag.* Lichen, *Matth. Fuchſ. Dod. Cord. in D. Caſt.* Lichen 1. petræa, *Ger.* Germ. Leberkraut / Steinleberkraut / Steinflechten / Mooskraut / Brunnenkraut.

N. *Huic ſurrogatur muſcus arboreus cruſtaceus. Vide Pulmonaria arborea.*

Floret

Floret Majo & Junio, floresque fert inſtar ſtellarum. Creſcit locis udis & umbroſis in puteis, juxta fontes; & ſimil.

Vires. *Refrig. & ſicc. abſterg. Epatica inſignis eſt. Uſus præcip. in Epatis obſtructione & Veſicis (quarum ſignaturam in foliis gerit.) Hinc in Hectica, in Ictero, in Scabie & Lichenibus, in gonorrhæa, in febri. Extrinſecus ſiſtit ſanguinem in vulneribus.*

PRÆPAR.

▽ *ſtillat.* Fit in fine Maji ac principio Junii.

CLXXXIX. Liguſtrum.

Κύπρος. Liguſtrum, *Brunf. Matth. Fuchſ. Cord. in D. Lob Caſt. Tab. Ger* Liguſtrum Germanicum, *C. B. 1.* vulgare, *Trag* majus, *Lon.* Phyllirea; *Dod.* Arab. Kenne. German: Hartriegel/ Beinholtz/ Reinweiden/ Mundholtz.

Eſt
- Vulgare, *quod officinarum & hujus loci.*
- Myrtifolium, Foliis laciniatis, Ægyptiacum latifolium, Anguſtifolium: *officinis inuſitata.*

Creſcit paſſim in ſepibus. Floret Majo, Junio.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores.

Vires. *Refrig. & ſicc. aſtring. incid. (folia efficacius, flores imbecillius) proin conducunt ad inflammationes, putredines, exulcerationes oris & faucium, ad procidentiam & tumorem uvæ, laxitatem gingivarum (in collution.) Quin & intrinſecus ad ſcorbuti curam folia maxime facere compertum eſt. Adhiberi quoque poſſunt in profluviis ſiſtendis, &c.*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* E floribus.

N. *Hæc commendatur præter dictas qualitates ad oculorum inflammationem & rubedinem.*

2. *Oleum infuſum*, ſed raro.

CXC. Lilium.

Κρίνον. Lilium. Germ. Lilien/ Gilgen.

Liliorum genera diverſa ſunt, album ſcil. aureum ac cruentum: Officinis tamen uſitatius eſt album, quod inſignitur lilium, *Brunf. Matth. Caſt.* Lilium album, *Trag. Fuchſ. Lon. Tab.* Lil. candidum, *Cord. in D. Lob. Dod.* Lilium album vulgare, *Cam.* Lilium album flore erecto & vulgare, *C. B. 1.*

Gaudet ſolo pingui ſtercorato ac umbroſo. Floret Junio.

OFFICIN. NAT.

Flores, Radix, Stamina.

Vires. Flores *moderatè calf. & humect. partium ſunt diverſarum, & anodyni, digerunt, maturant,*

Radix, *abſterg. & ſicc. 1. digerit itidem, emollit maturat. Uſus internus rarus eſt, externus crebrior, isque tumoribus maturandis & leniendis, in clavis pedum, &c. ſanandis, in pudendis parturien-*

rientium molliendis, in ambuſtis emendandis, &c.

Stamina *exhibentur ad facilitandum partum cum ▽ verbenæ vel ſimili.*

PRÆPAR.

1. *Conſerv.* Flor. alb.

2. ▽. Ex florum foliis recentibus, iisque tùm ſolis, tùm conciſis cum radice.

Vires. *Uſus eſt crebri in affectibus pulmonum, aſthmate, tuſſi, & ſimil. Extrinſec. in facie dealbanda (cum camphora & oleo ♀i.)*

3. ☍ *Lilinum ſimplex.* Ex florum foliis in ol. olivar. veteri infuſis. Vide Diſp.

4. ☍ *Lilior. compoſ.* Ex iisdem floribus ac aromatibus. Vide Diſp.

CXCI. *Lilium convallium.*

Lilium convallium album, *C.B.* 2. Ephemerum non lethale, *Fuchſ.* Cacilia Lilium convallis vel ſylv. *Brunf.* Lilium convallium, *Trag. Matt. Dod. Caſt. Tab. Ger. Cluſ. h.ſt.* Lilium convallium vel vernum Theophraſti, *Lob.* Germ. Meyenblümlein.

N. *Eſt & Lilium convallium flore rubente, ſed minus uſitatum.*

Gaudet ſolo humido, nemoroſo. Floret initio Maji.

OFFICIN. NAT.

Soli *Flores* raro *Radix.*

Vires, *Calf. & ſicc. cephalici ſunt. Uſus præcipui in morbis capitis frigidis ut Apoplexia, Paralyſi, Vertigine, Epilepſia, Hinc & in Lypothymia. Inſigne quidam ſternutatorium exhibent pulveriſati.*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſimplex.* Ex floribus.

2. *Spiritus Vini Liliatus* Ex floribus cum Vino vel Malvatico deſtillatis.

3. *Spiritus Lilior.* Ex floribus fermentatis deſtill.

4. *Conſerva.* Ex floribus.

5. *Oleum.* Ex infuſion. florum recentium in oleo veteri.

6 *Pulvis ſternutatorius.* Ex floribus pulveriſatis.

N. *Sunt qui ſuccum inſtar olei præparant. Floribus implent vaſculum, occluduntque: hinc per menſem in formicarum acervo ſepeliunt, ut in ſuccum liqueſcant. Anodynū hoc cenſetur inſigne antipodagricum, curativumq; ſerpiginis.*

CXCII. *Limonia mala.*

Λιμώνια μῆλα. Germ. Limonien Poma ſunt mali limoniæ, *C.B.* 1. Videatur malus Limonia, *Math. Dod. Lon. Caſt. Tab.* Limones, *Cord. in D. Bellon. Lob. Cluſ. h.ſt.* Limon arbor ex citri genere, *Cord. h.ſt.* Malus Limonia acida, *C.B.* 1.

Vires. *Citri mali virtutes æmulantur, ita ſi quod ut magis acidiuſcula ſunt, ita & magis refrigerantia ac ſiccantia. Uſus præcip. in febribus aliisque morbis calidis, in calculo, & ſim.*

PRÆPAR.

1. *Succus expreſſus.*

2. *Syr.* de ſucc. expreſſ. & ſacchari ℥. Vid. Diſp.

3 ▽ Ex floribus quæ raro extat.

N. *Sunt qui cortices cum ſucco clauſo vaſe macerant & poſtea deſtillant.*

CXCIII.

CXCIII. Linaria.

Linariæ genera plurima occurrunt, ex his ſolummodo inſervit Officinis, Linaria vulgaris lutea flore majore, *C.B.3* Oſyris, *Matth. Cord. in D. Lob. Caſt.* major Tabinaria, (& pſeudolinum,) *Bruf. Ger.1. Dod. Lon* Linaria vulgaris, *Trag. Cam.* Germ. Leinkraut/ wilder Flachs/ Hanfkraut

Creſcit locis incultis & cultis juxta ſepes. Floret Junio, Julio ac Augusto.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Calf. & ſicc. eſt diuretica, amari ſaporis. Uſus prac. in Ictero & obſtructo Epate. In urina difficultate, in hydrope. Extrinſecus imponitur abdomini in ſtranguria; ano, in hæmorrhoidum dolore.*

PRÆPARATA.

▽*ſtillat.* Ex integra planta in fine Maji collecta.

Lingua Cervina, *vide* Scolopendria.

CXCIV. Linum.

Linum {ſativum. *Hoc uſual.*
Flachs/ {ſylveſtre. *Minus uſuale.*

Dicitur Linum, *Brunfelſ. Matth. Fuchſ. Tab. Cord. in D. Lon. Caſt.* Linum ſativum, *Trag. Dod.* Linum vulgare cæruleum, *Lob.* Linum ſativum, *C.B.1.*

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. *Calf. 1. in reliquis temperatum eſt, digerit, emollit, maturat. Uſus præcip. in tuſſi, pleuriſi, phthiſi. Extrinſecus maturat tumores, lenit dolores, fœtum expellit.*

PRÆPAR.

1. *Mucilago.* Fit coctione vel infuſione ſeminis in ▽.

2. *Farina.*

3. *Oleum expreſſum.*

Eaſdem vires retinet, quas ſemen. Prodeſt etiam ad pterigia oculorum, (inſtillatũ) inprimis cum ſucceſſu exhibibetur pleuriticis atq; dolore colico vexatis, in quibus & extrinſecus prodeſt, ut, & in Liene duro.

Doſis ad ℥ij.

N.1. *Stupa & tela inſerviunt non raro aliorum medicamentorum ſuſceptioni & applicationi. V.g. Tela recens anodynis nephriticis ſuſcipiendis familiaris eſt.*

N.2. *Huc oleum dictum è chartis combuſtis, videlicet charta accenditur, imponiturque laminæ ſtanneæ ut comburatur. Sic adhæreſcit ſtanno liquor craſſius, colligendus.*

Vires. *Anodynum eſt ac conſolidativum. Hinc utile in odontalgia, lichenibus, &c.*

CXCV. Lotus.

Lotus hortenſis, *Tab.* hortorum odora, *Lob.* ſylveſtris, *Matth. Caſt.* ſativa, *Cord. in D. & hiſt. Cam.* Trifolium Dioſcoridis, *Trag.* Trifol. odoratum *Fuchſ. Lon.* Trifol. odor. alterum ſeu Lotus ſativa, *Dod.* German. Siebengezeit / (quod ſepties in die odorem

dorem mutare dicatur, ſamer Steinklee/Gartenklee.

Seritur in pratis. Floret Junio, Julio, Auguſto, ejusdem anni quo ſata eſt.

OFFICIN. NAT..

Herba cum floribus & *Semen*, ſed raro.

Vires. *Calfac. temperatè ſicc. digerit, abſterg. alexipharmaca, anodyna, diuretica ac vulneraria eſt. Uſus præcip. in pleureſi, dyſuria, Epi'epſia uterina,, Hydrope incipiente, &c.*

Extrinſec. in vulneribus ab inflamm. defendendis & conſolidandis, eorum veneno corrigendo (fotu) hæmorrhoidibus leniendis (balneo vel fotu) in oculorum nubeculis (ſuccus inſtillatus.)

PRÆPAR.

1. ▽. *ſtillat* Ex herba cum floribus.

2. Ol. infuſ. Fit ex fol. & floribus in ol. comm. maceratis.

Vires. *Ad vulnera glutinanda, Herniasque puerorum, ſanandas tumoresque molliendos & maturandos plurimum commendatur.*

N. *Herbam aridam interponunt veſtimentis ne à tineis rodantur.*

CXCVI. *Lupulus.*

Βρύον Lupulus ſalictarius, Hopffen.

- Domeſticus. *Hic præfertur.*
- Sylveſtris.

Dicitur Lupulus, *Brunf. Matth. Dod. Cluſ. hiſt. Tab.* Lupulus ſativus, *Trag. Lon Caſt.* (mas) *Cam in Matth.* Lupus ſalictarius, *Fuchſ. Lob.* Lupulus mas, *C. B. 1.*

Floret Auguſto: Solo gaudet pingui,

OFFICIN. NAT.

Flores & *Iuli* Martio menſe prorumpentes.

Vires. Flores *calf. & ſicc. 2. amari ſaporis, anodyniq; ſunt, diſcutiunt. Uſus præc p. in obſtructione Lienis ac Epatis & inde in Ictero, in hypochondriacis affectibus, &c. ciet menſes & urinam. Extrinſecus ſedat dolores, auxiliatur contuſionibus, luxationibus, tumoribus.*

Juli (*turiones, aſparagi*) *mundificant ſanguinem, adeoque a ſcabie præſervant (in acetariis aſſumpti.)*

N. *Nimius ejus uſus gravat caput.*

PRÆPAR.

1. ▽ è flor.

2. Syrupus de lupulo. Ex ſucci turionum ante enata folia expreſſi, ℔iiij, ſucc. fumar. ℔ij. cum ſaccharo.

M.

Macis & macer, *vide* Moſchata.

CXCVII. *Majorana.*

Ἀμάρακος, Σάμψυχον, Majoran/Maſeran/Maſeron/Meyran.

Majorana
- peregrina. *Vide Marum.*
- ſativa
  - latifolia vulgaris.
  - tenuifolia minor.
- ſylveſtris.

Ex his uſualis eſt ſativa utraque, è quibus tamen latifolia præfertur, *C. B. 5.* quam noſtrates rubram vocant,

eò, quod caulis nonnihil ad rubedinem inclinet.

Vocatur Majorana, *Brunfelſ. Dod.* Amaracus, *Matth. Fuchſ.* Sampſuchus ſive Amaracus, Latinis Majorana, *Cord. in D. & hiſt.* Amaracus vulgatior, *Lob. ico.* major, *Caſt.* Sampſuchus, *Lob.* Majorana vulgo, Maron, *Dioſc.* Majorana ſive amaracus major, *Tab. Ger.* Amaracus ſylveſtris annua, *Cam* Majorana vulgaris, *C.B ſ.*

Gaudet ſolo umbroſo, ſtercorato humido. Floret Julio & Auguſto.

OFFICIN, NAT.

Folia, Semen.

Vires. *Calf. & ſicc. initio 3. eſt partium tenuium, digerit, attenuat. Uſus præcip. in affectibus capitis ac nervorum, hinc & uteri & ventriculi: ciet menſes (in peſſario.) Confortat cerebrum, ejusq; flatus diſcutit; errhina eſt & apophlegmatiſans.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex foliis recentibus in MB.

N. *Praſtat gemmas cum vino deſtillare.*

2. *Conſerva.* Ex foliis ſeu ſummit.

3. *Confect. Sem.*

4. *Ol. ſtillat.* Ex foliis.

5. *Balſamus.* Fit ex oleo deſtill.

CXCVIII. *Malabatrum.*

Μαλάβατρον, Malabathrum, *Matth.* (cui & Folium,) *Lob. Tab.* Folium Indi ſeplaſiariorum, *Trag.* Caſſiæ folium, *Cord. in D.* Tamalapatra, *Garz. Cluſ* Cadegi Indi, i.e folium Indum, Arabibus, *C.B. 1.* German, Indianiſch Blat.

Dioſcorides folia hæc in aquoſis creſcere locis aquisque innatare ſcribit, uti lens paluſtris. Garcias ab horto autem eſſe folia arboris ait, inveniri que copioſe in India ac maxime in Cambaja, procul ab aquis. Utrum ergo folium modernum cum veterum idem ſit, eſt de quo ambigitur.

Eligenda ſunt recentia, viridiuſcula (non nigra.)

Vires. *Iisdem facultatibus pollent, quibus ſpicanardi, ſed fortioribus; urinam potenter movent.*

CXCIX. *Malva.*

Malva { Sylveſtris { folio rotundo / folio ſinuato } *bujus loci.*
{ Hortenſis ſeu arborea. *Loci ſequentis.*

Appellatur Malva, *Brunf. Matth. Caſt.* Malva vulgatiſſima, *Trag.* Malva ſylveſt. pumila, *Fuchſ. Dod.* Malva ſylv. repens pumila, *Lob. Ger.* Malva ſylv. ſupina, *Cord. hiſt.* Malva minor, *Lon.* ſylv. minor, *Tab.* vulgaris minor, *Cam.* Malva ſylveſt. folio rotundo, *C.B 1.* Græc. μαλάχη, Germ. Pappeln/ Käßpappeln/ Haßpappeln.

Creſcit paſſim inculta, gaudet ſolo pingui ac humido; Floret Majo ac ſeq.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores, Semen, Radix.

Vires. Herba (*folia & flores*) *moderatè calf.* (*aliis refrig.*) *humect. emollit, lenit dolores, laxat alvum, urinæ acrimoniam mitigat. Uſus præcip. in affectibus pulmonum, Veſicæ, Inteſtinor. Uteri. E.g. phthiſi, tuſſi, raucedine, calculo, eroſione veſicæ ac inteſtinor. in duritie uteri, febribus, &c. Extrinſecus in tinea capitis* (*cum urina in lixivium cocta*) *in tumoribus maturandis, doloribusque ſedandis* (*cataplaſm.*) *in alvo leniendo, dolore nephritico mitigando* (*clyſter.*)

N. *Semen & radix iisdem pollent viribus, ſed uſus rarioris ſunt. Præferuntur nihilominus in medicamentis internis.*

Radix *cocta furfures capitis cadere facit* (*lotione.*)

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex fol. & flor. Majo collectis.

2. Conſerv. flor. Verùm rari uſus eſt.

CC. *Malva arborea.*

Malva roſea folio ſubrotundo, Malva hortulana, *Brunf* hortenſis, *Trag. Fuchſ. Dod. Lon. Ger.* Malv. major, *Matth.* Malv. arborea, *Tab* Malva Romana, *Geſn.* Malv. major unicaulis, *Matth. Caſt.* Malv. roſea fruticoſa, *Lob.* Germ. Herbſtroſen / Winterroſen / Ernroſen / Gartenpappel / Bawroſen.

Eſt flore ſimplici vel pleno, eoque coloris albi, purpurei, incarnati.

Creſcit in hortis: Floret in fine æſtatis, initioque autumni.

OFFICIN. NAT.

Flores ſoli.

Vires. *Calf. & hum. minus tamen quam vulgaris malva: ſubaſtring. Uſus præcip. in tonſillarum morbis, oris putredine* (*gargar.*) *in fluxu menſtruor. in reliquis, malvæ vulgari ſimilis eſt.*

CCI. *Mandragora.*

Μανδραγόρας. Arab. Jabora. Hebr. Dudaim. Germ. Allraun / herba eſt baccifera, radicem habens, quæ hominis partes inferiores aliquatenus repræſentant.

Eſtque mas vel fœmina, ille uſualior. Inſigniturque Mandragora mas, *Trag. Fuchſ. Matth. Cord. in D. Lob. Cam.* Mandragoras albus ſeu maſculus, *Cord. hiſt.* Mandrag. mas vel alba, *Cam.* Mandragora fructu rotundo, *C. B. 1.*

OFFICIN. NAT.

Cortex radicis, qui ad nos aliunde potiſſimum ex Italia aſportatur.

Vires. *Refrig. 3. ſicc. 1. emollit mire, Narcoticus eſt ac ſoporiferus, rari uſus intrinſecus. Extrinſecus uſus ejus eſt in oculorum rubore ac dolore, in Eryſipelate, in tumoribus duris, ſtruma, &c.*

PRÆPAR.

Ol. Fit ex decoct. cortic. aliorumque narcoticor. ſuccis, atque oleo. Vide Diſp.

CCII.

CCII. Marrubium.

Marrubium { Nigrum Ballote. *Hoc minus uſuale.* Album. *Hoc officinale eſt.* }

Dicitur Marrubium album vulgare, *C.B.1.* Marrubium, *Matth. Cord. in D. Fuchſ. Dod. Caſt.* vulgare, *Cluſ. hiſt. Lob. Tab. Ger.* Marrubium fœmina, *Brunf.* Candidum, *Trag.* Germ. weiſſer Andorn.

Creſcit incultum juxta vias. Floret Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia ſola.

Vires, *Calf. 2. ſicc. 3. aper. abſterg. atten ſaporis amari. Uſus prac. in obſtruct. pulmonum Epatis, Lienis, Uteri, adeoq; in Phthiſi, in expuitione ſanguinolenta, in partu difficili, lochiisque remoratis. Extr. nſecus uſus ejus rarior eſt.*

N. *Veſica ac renibus cenſetur noxium, correctum tamen Glyzyrrhiza ac paſſul. s nihil nocere dicitur.*

PRÆPARATA.

1. ▽ *ſt ll.* Ex integra planta, Junio ac Julio collecta.

2. *Syrup. de praſſio.* Fit ex herbis pectoralibus, radic. aperient. emoll. &c, Vide Diſp.

3. *Spe. Diapraſſiu.* Vid. Diſp.

CCIII. Marum.

Planta eſt exotica, Majoranæ, in facultatibus ac figura ſimilis, adeo ut pro una eademque herba à nonnullis habeantur. Quamobrem cùm maro hiſce in regionibus deſtituamur, Majoranam vel Dictamnum Creticum ſubſtituere ſolemus.

PRÆPARATA.

Pilula Marocoſtina Mindereri. Vide lib. 2.

CCIV. Matricaria.

Arthemiſia tenuifolia, *Tab. Fuchſ.* & noſtras, *Lob.* Parthenium, *Matth. Dod. Cord. in D. Caſt.* Amaracus, *Galen.* Matricaria parthenii 1. ſpecies, *Brunf.* Matricaria, *Trag. Lon. Cam. Ger.* Matricaria vulgaris, *C. B. 1.* Germ. Metram/ Methran/ Meter/ Meterkraut/ Mutterkraut/ Feberkraut.

Creſcit in hortis, floret Junio, Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus.

Vires. *Calf. 3. ſicc. 2. attenuat, incid. Uſus precip. in affectibus Uteri frigidis ac flatulentis, in obſtruct. menſium, in impotentia Veneris, in hydrope (purgat per urinam nonnunquam & per alvum,) &c. in febribus putridis; in calculo renum, in vertigine. Extrinſecus in ſuffocat. matricis (decoct. cum ✠ naribus applicatū) in menſibus ciendis (peſſar.) in duritie mammar, (catapl.) in æſtu febrili mitigando (fricando dorſum) in arthritico dolore ſed ndo. &c.*

PRÆPARATA.

1. ▽ *ſtill.* Fit ex integra herba menſ. Majo & Junio.

2. ⊖. Ex cinere.

3. *Syr. de Matricaria.* V. D.

4. *Ol. ſtillat.* raro extat.

CCV. *Matriſylva.*

Matriſylvæ vocabulum, diverſis plantis attribuitur, 1. Epaticæ ſtellatę, 2. Caprifolio ac 3. Hormino. Vide ſuis locis.

CCVI. *Melilotus.*

Melilotus vera, major vulgaris, *Trag.* Lotus Urbana, *Matth.* Sylveſtris, *Fuchſ. ico Tab.* officinarum Germaniæ, *C B. 1.* Melilotum majus, *Brunf.* Melilotus, *Lon.* ſaxifraga lutea, *Fuchſ.* Loti ſive trifolii ſpecies, *Cord. in D.* Melilotus Germanica, *Lob. Cam. Ger.* Trifolium odoratum, 1. & 2. *Dod.* Honigklee/ Steinklee. edler Steinklee.

Gaudet locis ſaxoſis. Floret integra æſtate.

OFFICIN. NAT.

Flores ſeu integra *Herba*, *Semen*.

Vires. *Calf. 1. emoll. diſc. dolores mitigat. Uſus creberrimi præcipue extrinſecus, in tumoribus, doloribus, oculis rubicundis, in clyſteribus, & ſim.*

N. *Quoties ſimpliciter Meliloti fit mentio, ſemen recipiendum.*

1. ▽. Ex herba cum flore ſtill.
2. *Emplaſtrum de Meliloto.* V.D.

CCVII. *Meliſſa.*

Μελισσόφυλλον, Meliſſophyllum, *Matth. Caſt. Tab.* Meliſſophyllum vulgare vel adulterinum, *Fuchſ.* Apiaſtrum, *Matth Cord. in D. Lob.* Citrago, *Geſn.* Meliſſa, *Brunf. Dod. Ger* Meliſſa domeſtica vel 1. *Trag.* noſtras, *Cam.* hortenſis, *Lon. & 1. C. B.* Germ. Meliſſen/ Irenblat/ Bienſaug/ Mutterkraut.

N. *Eſt & Meliſſa peregrina, quæ à loco natali unde aſportatur, Turcica, Italica, &c. dicitur, coliturque iisdem nonnunquam apud nos in viridariis, ſed minus ea eſt uſitata.*

Floret Julio: creſcit in hortis.

OFFICIN. NAT.

Vires. *Calf. 2. ſicc. 1. Uſus magni eſt in affectibus cephalicis, cardiacis, uterinis, hinc & in ſtomachicis, adeoque in Melancholia, in ſomniis turbulentis, Paralyſi Apoplexia, Epilepſia, Vertigine, Lipothymia, cruditate ventriculi, remoratis menſibus ac lochiis puerperarum, ſuffocationeque uteri. emendat inſuper fœtorem anhelitus. Extrinſecus in uterinis balneis, cataplaſ. in ictibus venenatis, apum: veſparum. &c.*

N. *Recenſentur inter herbas cordiales.*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtill.* Ex herba integra in MB.
2. O. Ex herba ſicca, raro extat.
3. *Extract.* Ex foliis.
4. *Conſerva* Ex floribus.
5. *Syrupus ſimpl.* Ex ſucc & ſacch. ℔ ss.
6. *Compoſ.* Fernel. V. Diſp. Noriberg.

CCVIII. *Melo.*

Πέπων, Melo, *Brunf. Tab. Trag Ger.* Melo ſive melopepo vulgi. Cucumis, *Gal. Dod.* Melo vulgi ſeu cucumis antiquorum, Melopepo Dioſcoridis, *Lob.* Melo pepo, *Lon.* Pepo, *Matth.*

Matth. ico, Fuchſ Caſt. Pepo, grandis Melo, *Cord. hl.* Melo vulgaris, *C.B.1.* Germ. Melonen/ Pfeben.

N. *Matthiolus majores vocat Pepones, minores melopepones.*

Gaudent ſolo aprico & verſus meridiem ſito, pingui, æſtateque ſerena. Colligendi ſunt ante ortum ſolis.

OFFICIN. NAT.

Semen excorticatum & non excorticatum.

Vires. *Ipſe fructus ſeu pulpa refrig. & hum. nutrimenti eſt mali, putreſcibilis, febribus ac torminibus generandis apti.*

N. *Minus nocet coctus, potûque vini & pipere correctus.*

Semen, *eſt è 4. ſeminibus frigidis majoribus, aperit ac abſtergit. Epaticum eſt & nephriticum, ea propter confert tuſſi. phthiſi & febribus medetur ſtranguriæ, ardorem urinæ, ſitimque ſedat, &c. Vide & reliqua ſemina frigida majora, cum quibus in omnibus convenit.*

PRÆPAR.

Melones conditi. Inciduntur melones nondum maturi, ſecundum longitudinem, macerenturq; in 🜄o dies aliquot (10) hinc effuſo 🜄 recens affunditur, macerenturq; denuo. Tandem exempta ac ſiccata in melle vel ſaccharo ſyrupiſato ſenſim coquuntur admiſtis aromatibus pro libitu.

CCIX. Mentha.

Μίνθα, ἡδύοσμον, Müntz/ Balſam.

Eſt
- ſativa
  - Acuta } *hujus loci.*
  - Criſpa } *hujus loci.*
  - Sarracenica. *Vide loco ſequenti.*
- Sylveſtris. Mentha caballina, mentaſtrum; *minus officinalis eſt.*
- Aquatica. *Vide ſiſymbrium.*
- Cattaria. *Vide Nepeta.*

Etſi mentha utraque tàm acuta, quàm criſpa earundem virium adeoque officinalis utraque ſit, præfertur tamen à nonnullis Criſpa ceu nobiliſſima, ſive verticillatam velis ſive ſpicatam & potiſſimum cujus caulis ad rubedinem inclinat, rubra inde vulgò dicta.

Videatur Mentha ſativa ſeu criſpa, *Trag Cord. in D* Mentha ſativa altera, *Matth. Fuchſ Dod.* Criſpa, *Lon. Cam.* ſive Balſamita. Mentha rotundifolia altera flore ſpicato, ſive cruciata Mentha, *Lob* Mentha ſativa minor, *Caſt.* Mentha rotundifolia criſpa ſpicata, *C.B.5* Germ. Krauſemüntz.

Mentha anguſtifolia ſpicata, *C.B.7.* Mentha, *Brunf 1. Matth. Caſt.* ſativa vel hortenſis 3. *Dod. Fuchſ.* acuminata, *Lon.* acuta, *Tab.* Roman. *Lob.* cruciata, *Ger.* odorata anguſtifolia, *Cam.* Germ. Spitzmüntz.

N. *Hec folиs eſt tum latioribus, tum anguſtiſſimis & longiſſimis.*

Colitur in hortis: gaudet locis apricis, non pinguibus quidem, ſed humidis. Floret Julio.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires, *Calfac. & ſicc. in princ. 3. partium eſt tenuium, ſubaſtring. Uſus præcip. in ventriculi imbecillitate, cruditate, ſingultu, vomitu, flatibus, ardore, Epatis obſtructione, inteſtinor. dolore, capitis vertigine, lactis coagulationem impedit. Extrinſecus corrigit ventriculi imbecillitatem doloresque colicos ſopit (cataplaſ.) duritiem mammarum lactisque coagulationem, capitis achores ſanat, &c.*

N. *Mentha aquatica eaſdem cum ſativa vires habet, adeoque in defectu ſubſtitui poterit.*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex herba.

N. *Muliereulis uſitatiſſima eſt, ad tormina ventris in infantibus compeſcenda.*

2. *Syrup. de mentha minor.* Ex ſuccis menthæ granatorumque añ. Vide Diſpenſ.

3. *Syrup de mentha major.* V. D.

4. *Conſerva.* Ex foliis.

5. *Oleum ſtillat.*

6. *Oleum inf. ſ* Ex mentha criſpa.

7. *Balſamus.* Rarus eſt.

8. ⊖ Ex cinere.

CCX. Mentha Sarracenica.

Balſamita, *Brunf.* Mentha Sarracenica, *Cord. in D. Lon. Cam.* Mentha corymbifera major, *Cord. hiſt.* Coſtus hortorum, *Lob.* M. Græc, *Matth. Caſt.* Aliſma, *Trag* M. hortenſis Corymbifera, *C. B. 1.* (& 2) aliis mentha Romana, Mentha S. Mariæ, Germ. Frawenmüntz, Martenmüntz, Pfannkuchenkraut.

Colitur in hortis & cœmiteriis. Floret Junio, Julio.

Officinalis quidem eſt, ſed rariſſime, non è re tamen eſſet, aſſervare *Folia* grati odoris & saporis, ut & *Radices.*

Vires, *Calf. ſicc. aper. atten. diſcut. abſterg. auxiliatur uterinis affect. bus, menſes ciet, jecur corroborat, peculiarique vi opii aliarumve venenorum malignitatem retundere ſtatuitur.*

Doſis ad ʒij, præcipuè radix.

Extrinſecus adhibetur in balneis ad ciendos menſes, &c.

CCXI. Mercurialis.

Λινόζωσις, Germ. Bingelkraut / noſtratibus, Wintergrün.

Mas teſticulata, *C. B. 1.* Fœmina ſpicata *C. B. 2.*	*uſurpantur promiſcuè.*

Mas inſignitur Mercurialis, *Trag. Brunf.* M. mas, *Matth. Fuchſ Dod. Lob. Caſt. Tab. Ger. Cam.* Mercurialis maſcula, *Cord.* Phyllon arthenogonon Theophr. *Cord. in D.* Mercurialis teſticulata ſive mas, *Dioſc. C. B. 1.*

Fœmina dicitur: Mercurialis vulgaris

garis & 1. *Trag.* M. fœmina, *Matth. Fuchſ. Dod. Lob. Caſt. Tab. Ger.* M. ſpicata ſeu fœmina, *C.B.2.*

Naſcitur in campeſtribus cultis, vinetisque. Floret per integram æſtatem.

N. *Eſt & mercurialis ſylveſtris ſeu montana, ſed minus uſualis.*

Officin. Nat.

Folia.

Vires. *Mercurialis calf. & ſicc. 1. abſterg. alvum movet (bilem ac ▽ as purgat.) Extrinſecus vulvæ adhibita menſes & ſecundinas trahit, tumores emollit, creberrimi uſus eſt in clyſteribus.*

N. *Summè noſtratibus mulierculis, qui Mercuridem infantulis cum pappa exhibent, ut alvum ſolutam retineant, torminaque præcaveant.*

Præpar.

1. ▽ *ſtilat.* Ex herba floreſcente.

2. *Syrup. de ſucco Mercurialis*, & ſaccharo $\frac{1}{2}$. Vide Diſp.

3. *Mel Mercuriale.* Ex ſucco & mell. $\frac{1}{2}$. Vide Diſp.

N. *Adhibentur potiſſimum in clyſteribus.*

CCXII. *Meſpilus.*

Μέσπιλος, Meſpilus, *Brunf. Trag. Lon. Lob. Dod.* Meſpilus altera, *Matth.* Meſpeli altera ſpecies ſponte proveniens, *Cord. in D.* Meſpilus vulgaris, *Cluſ. hiſt. Cam. Epit.* Meſpilus vulgaris Germanica folio laurino non ſerrato, *C.B.1* ſive Meſpilus ſylveſt. Germ. Meſpelbaum/ Meſpelbaum.

Creſcit in hortis. Floret Junio, Fructus fert Octobri.

Officin. Nat.

Fructus (μέσπιλον) Oſſicula, Folia.

Vires. *Fructus, (meſpila.) Refrig. ſicc. ſaporis ſunt auſteri, aſtringunt, conſtipant valide, ventriculo noxia ſunt, præcipue dum duriuſcula adhuc extiterint, emollita enim aſtringunt levius, nocentque minus, ac facile putreſcunt. Uſus eſſe poſſunt in diarrhæa; dyſenteria. Extrinſecus in vomitu, fluxuque alvi ſiſtendo (cataplaſ. impoſiti.)*

Oſſicula (*lapilli, acini*) *commendantur ſummopere ad calculum atterendum & expellendum.*

Folia, *ſimilem vim cum fructibus obtinent, adeoque & iisdem indurationibus inſerviunt. Et præcipue in gargariſmis, Balneis uterinis.*

Præpar.

Condit. fructus: cum melle.

CCXIII. *Meum.*

Μῆον. Officin. Meu indeclinabiliter. Meum, *Matth. Tab. Cam. Ger. Caſt. Dod.* Daucus, *Caſt* Tordylium, *Cord. in D.* Meum vulgare tenuifolium, *Cluſ. hiſt.* Daucus Creticus, *Trag. Fuchſ.* Seſeli Creticum, *Fuchſ.* Meum foliis anethi, *C.B 1.* Beerwurtz/ Bärwurtz/ wilder Dill/ Bärendill/ Bärenfenchel/ Mutterwurtz/ Hertzwurtz.

Creſcit copioſe in ſylva hercinia, aliisque locis montanis, ut & in montibus campeſtribus & apricis: apud

nos non niſi in hortis cultum invenitur. Floret Junio ac Julio.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Calf. 3. ſicc 2. atten. aper. flatus d ſcutit. Uſus præcip. in inflatione ac ructu ventriculi, in menſibus ac urina ciendis, in uteri ſuffocat, in torminibus ventris, in catarrhis tartaroque Pulmonum expectorando. Extrinſecus in balneis, cataplaſmatis, &c.*

PRÆPAR.

Multas ingreditur compoſitiones, ut & ipſam Theriacam,

CCXIV. Milium.

Κέγχρος, Milium, *Brunfelſ. Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Cord. in D. Lon. Lob. Caſt. Tab.* Milium aureum & album, *Cam.* Milium ſemine luteo vel albo, *C. B. 1.* Hirs/ Hirſchen.

Gaudet ſolo arenoſo humido. Floret Auguſto,

OFFICIN. NAT.

Semen ac *Farina* ſeminis.

Vires. *Refrig & ſicc. 3. alvum conſtipat, eſt difficilis digeſtionis, plurimi tamen ac laudabilis nutrimenti. Decoctum ſudorem ac urinam potenter movet. Extrinſecus exiccat catarrhos, dolores capitis & ventris ſedat (toſtum cum ⊖ calide vertici vel ventri impoſitum) conſumit lac, pellit calculum renum (in baln,) Diarrhæam infantum ſiſtit (cataplaſ cum decocto ſumach.*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex herba floreſcente. Inſigne præſervativum cenſetur in calculo.

2. *Decoctum D. Ambroſii* ℞. Milii ℔j. coq. in ▽ ℔iij. ad crepaturam, coletur.

Vires, *Magnarum virium cenſetur in febribus, inprimis tertiana, ſi in declinatione paroxyſmi exhibetur ad ſudorem eliciendum.*

N, *Alius vinum adhibuiſſe placet.*

CCXV. Milium ſolis.

Λιθόσπερμον, Lithoſpermum, *Brunf. Fuchſ. Cord in D. Lon.* Lithoſpermum minus, *Matth. Dod. Lob. Caſt. Ger.* Vulgare minus, *Cam.* Lithoſpermum legitimum, *Cluſ.* ſaxifraga tertia, *Brunf.* Milium ſolis ſativum, *Trag. Fuchſ.* Lithoſper. arvenſe, *Tab* majus erectum, *C B. 3.* minus, *Matth.* Germ. Meerhirſe/ Steinſamen.

Creſcit in hortis, inter fruges incultum. Floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Semen, raro *Folia*,

Vires. *Calf. & ſicc 2. calculum inſigniter comminuit ac expellit, Renes abſtergit, urinas ciet. partum pellit.*

Doſis ſem. ʒj, ad ʒij.

N, *Sunt qui pro certo experimento jactitant, in febri quotidiana ante invaſionem ſemen exhibere, idque vicibus iteratis,*

PRÆPAR,

▽ *ſtillat.* è foliis,

CCXVI. Millefolium.

Στρατιώτης ὁ χιλιόφυλλος, Stratiotes mille-

milleſolia, *Fuchſ. Caſt.* millefolium terreſtre majus, *Tab. Cord.* millefolium album, *Brunſ.* millefol. vulgare, *Trag.* Achillea, *Lon. Dod.* millefolium, *Cam.* millefol. ſtratiotes, *Cord. in D.* millefol. album, *C. B. 2.* German. Garbe/ Tauſentblat/ Garbenkraut/ Schaffgarbe/ Schaffripp.

Creſcit paſſim locis aridis juxta vias in cæmiteriis, &c. Floret Junio.

OFFICINALIA NATIVA.

Folia cum floribus,

Vires. *Exiccat, aſtringit cum temperato calore ac amarore: hinc medetur vulneribus, tumoribus ac inflammationibus ſine repulſione. Uſu itaque interno convenit, in hæmorrhagiis ac fluxionibus omnis generis, narium, uteri, alvi, vulnerum, ſcreatu ſanguinolento, vomitu, urina retenta, calculo, mictione ſanguinolenta gonorrhæa, hæmorrhoidibus, fluore uterino, mariſcis, cruore, vulneribus. Extrinſecus adbibetur feliciter cephalalgiæ, pterigio oculorum hæmorrhagiæ narium, vulnerum, odontalgiæ (maſticando vel Emplaſtrando) menſibus ſuperfl. fluori albo, diarrhææ, vulneribus conſolidandis, tumoribus hæmorrhoid. Herniæ, ictibus venenatis, contracturis, tumori penis,*

N. 1. *Sunt, qui herbam cum floribus in peſte præſervanda & curanda, pro ſecreto peculiari venditant.*

N. 2. *Herba recens naribus indita hæmorrhagiam cauſatur.*

PRÆPAR.

▽. Ex herba cum floribus.

N. *Medetur putredini gingivarum quam optimè.*

CCXVII. *Momordica.*

Balſamina, *Matth. Fuchſ.* Balſamina cucumerina punicea, *Lob. Tab.* Mas, *Cam. Ger.* Pomum mirabile, *Trag.* Pomum Hieroſolymitanum, Balſamina rotundifolia repens ſeu mas, *C. B. 1.* Germ. Balſamäpffel.

Colitur apud nos in hortis.

OFFICIN. NAT.

Folia & Fructus (*Poma* dicti.)

Vires. *Refrig. parumque ſiccat, vulneraria eſt, dolores ac præſertim hæmorrhoidum mitigat. Extrinſecus ſauciatis confert nervis, herniæ, ambuſtis, &c.*

PRÆPARATA.

Oleum. Fit ex infuſione & decoctione fructus (exempto ſemine) in oleo amygd. dulcium.

CCXVIII. *Morus.*

Μορέα, Maulbeerbaum/ { alba, album ferens fructum. nigra, celſa, nigrum ferens fructum. *Hæc præfertur.* }

Dicitur Morus, *Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Lon. Tab. Ger.* vulgaris. *Cam.* Morus nigra, *Cord. in D. Caſt.* Morus celſa officinis, *Lob.* Morus fructu nigro, *C. B. 1.*

Matureſcit fructus Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Cortex (præcipuè radicis,) *Folia & Fructus* exiccatus ſed raro.

Vires. Cortex *radicis calf. & ſicc. ama-*

amari ſaporis eſt, abſterg. adſtring. Epar ac Lienem aperit, alvum laxat, tineas latas enecat.

Fructus *nigri immaturi (mora immatura) refrig. & ſicc. 3. valide aſtring. Uſus pracip. in omnibus fluxibus. E. g. diarrhæa, dyſenteria, fluxu menſtruo, expuitione ſanguinis. Extrinſecus in faucium ac oris inflammationibus, ulceribusque.*

Mora *matura, refrig. & ſicc. parum (aliis humect.) ſolvunt alvum (initio paſtus) ſitim ſedant, appetitum excitant.*

N. *Nutrimenti ſunt pauci & putreſcibilis.*

Folia *vel ſola vel cum cortice cocta odontalgiam ſedant (gargar.)*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex moris immaturis.

N. *Raro proſtat.*

2. *Rob. Diamoron ſimpl.* Ex ſucc. & mell. ℥. Vide Diſp.

3. *Diamoron Compoſ.* Fit ut ſimpl. addendo myrrh. croc. omphac. Vid. Diſpenſ.

4. *Diamoron Nicolai* Ex ſucco moror. Celſi ℔ ß. mororum rubi ℔j. mell. ℔j. ſapæ ℥iij. V. D.

N. *Hoc uſitatiſſimum eſt.*

5. *Diamoron Cordi.* Ex ſucco moror. Rubi, Rubi Idæi, Celſi, fragor. & melle. V. D.

N. *Mororum ſucci ex immaturis moris exprimendi ſunt.*

CCXIX. Moſchata, Macis.

Nux moſchata & muſcata, *Lon. Lob. Frag. eſ. Cord. Tab. Acoſt.* Nux Aromatica, moſchocaryon, moſchocarydion, Nux myriſta ſeu unguentaria, *Matth. Caſt.* N. myriſtica, *Cluſ. exot.* Nuciſta, Nux moſchata fructu rotundo, *C. B. 1.* Germ. Muſcatnus.

N. *Cluſius duplices ſtatuit minores (fœminas) & majores ſeu oblongas (mares.)*

Creſcit in Inſula Banda Indiæ occidentalis.

Duplici cortice veſtita eſt: altero exteriori & craſſiſſimo, per maturitatem dehiſcente, ut in Juglandibus; altero tenuiore, nucleum proxime inſtar reticuli ambiente, eoque primum coloris rubeſcentis, poſtmodum flaveſcentis, & hæc officinarum Macis eſt. Germ. Mußbatblüht.

N. 1. *Macer veterum eſt ligni cujusdam cortex lignoſus, craſſus, rubeſcens, ex Barbaria afferri ſolitus, guſtu valde amarus & aſtringens, adeoque differt à maci, quanquam interdum modernis confundantur.*

N. 2. *Eſt & genus Maceris Inſul. Oriental. quod forſan idem cum veterum. Vid.* Chriſt. Acoſt. *c. 12.*

OFFICIN. NAT.

Nux ac Macis.

Eligenda Nux recens, gravis, pinguis & quæ acu puncta, ſuccum oleoſum emittit.

Macis probatur odore ſuavi, ſapore ſubacri, colore flavo.

Vires. Nux *calf. & ſicc. ſubaſtr. eſt ſtomachica, cephalica, uterina, diſcutit*

flatus,

ſtatus, coctionem juvat, halitum fœtidum oris emendat, fœtum recreat, lipothymiæ ac palpitationi cordis ſuccurrit, Lienem minuit, alvi fluores compeſcit, vomitum ſiſtit,

Maci *eadem vires adſcribuntur, quia tamen partium tenuiorum exiſtit, ideo & operando efficacior & magis penetrans habetur.*

PRÆPAR.

1. *Condit. Nuciſt.* Condiuntur nuciſtæ virides, integræ ut juglandes, conditæque, ad nos tranſportantur.

2 Condiuntur ſine involucris.

N. *Poſſunt & apud nos condiri: videlicet. ℞. Nuciſtas quoad fieri poteſt recentiſſimas, macera in lixivio forti, dies (9.10) ut molleſcant: dein abrade extremam cuticulam, lavaque donec lixivio penitus exutæ ſint: hinc ſicca ac cum ſaccharo ſyrup. ſato condito.*

2. *Confectio Macis.*

N. *Conficiuntur ut Nuciſtæ, ſed rariſſimè.*

3. ▽ *Nuciſtæ.* Parari poteſt ut Cinamomi, *V. de lib. 2,*

4. *Oleum Nuciſtæ ſtill.* extillat una cum ▽. Prodeſt in cardialgia, & ſim.

Doſis gr. iij, iiij.

5. *Ol. Nuciſtæ expreſſum.* Exprimitur ex nucibus recentibus contuſis & in ſartagine fervefactis l. communi.

Vires. *Prodeſt in torminibus ventris ac nephriticis (in liquore calido exhibitum. (Extrinſecus conciliat blande ſomnum (temporibus illitum) tormina infantum ſedat (umbilico inunctum.)*

N. *Ex oleo expreſſo paratur corpus balſamorum,*

6 ⊖ *Nuciſtæ.* Ex remanentia incinerata elixiviatur,

7. *Ol, Macis ſtillat.* Eodem paratur modo.

Doſis gr, iij. iiij.

8. *Ol. Macis expreſſum.* Exprimitur itidem ut dixi.

9. *Extract.* ℞. Ol. Nuciſt. expreſſ. q. v. extrahe ſecundum artem digerendo cum 🜍 rectificatiſſimo: decanta, filtra & abſtrahe ad conſiſtentiam olei.

Vires. *Præter utilitates alias, Balſamo nuciſtæ conficiendo inſervit,*

N. *Album corpus poſt extractionem reſiduum, aliquoties ▽ calida abluatur, ſerveturque pro corpore Balſamorum, quod præſtat tamen, ſi extractio cum 🜍 ♀ ſato peracta fuerit.*

10. *Balſamus Macis.* Fit ex oleo expreſſo additis guttulis aliquot deſtillati olei,

11. *Balſamus Nuciſtæ.* Fit ſimiliter,

CCXX. *Muſcus.*

Βρύον, Arab. Uſnea, Mooß.

Muſcus { Arboreus. *De quo hic.* | Terreſtris. *De hoc ſequenti loco.* | Saxatilis. *Vide Lichen.* | Marinus. *Vide corallina,* }

Muſcus qui arboribus accreſcit, figuræ ratione potiſſimum triplicis eſt ſortis, 1. capillaceus, i. e. habens formam capillorum, adnaſciturque

caudici, (*C.B.1.* ſeu uſitatus officinarum.) 2. Fœniculeus, i.e. fœniculi folia æmulans, (*C.B.3.* ſeu muſcus arboreus cum orbiculis, *Tab.*) Muſcus ramoſus floridus & non floridus. Adnaſcitur ramis. 3. Cruſtaceus, habens formam cruſtarum, (*C. B. 7.* ſeu muſcus pulmonarius, *Tab.* pulmonaria.) Vide pulmonariam arboream.

Ex his hujus loci ſunt priores, quorum uſualiòr primus, adeoque uſnea officinar. dictus. Hic tùm tenuior eſt, tùm craſſior: alias brevior aut prolixior: omnes candeſcentes, pauci rutilantes, quandoque nigri. Primæ nobilitatis ſunt muſcus lariceus, piceus, pineus & abietinus. Hinc populeus, ſed candidus (nigricans enim improbatur) utiliſſimus omnium eſt quernus.

Videatur Muſcus arboreus, *Trag. Matth. Dod. Caſt.* Muſcus, *Cord. in D.* Muſc. arborum, *Lon. Tab.* Muſc. quernus, *Lob. Ger.* Muſcus arboreus: Uſnea officinar. *C.B.1.* inter ſpecies muſci arborei.

Colligendus eſt initio veris.

Vires. *Muſcus omnis aſtring. Uſus præcip. in Ictero, vomitu, diarrhæa, dyſenteria, abortu præcavendo. Extrinſecus in laxitate gingivar. in ſanguinis fluxu compeſcendo.*

N. 1. *Quia ſignaturam capillor. habet, ideo & capillis muſcum dicatum eſſe volunt.*

N. 2. *Hujus loci eſt muſcus Cranio adnatus, quem peculiari vi commendant in vulnerum hæmorrhagia & conſolidatione, adeoque Unguentum magneticum ingreditur. Præſtantiſſimum itidem medicamentum exhibet in dyſenteria, & ſimil. Surrogari autem eidem poteſt muſcus aliis oſſibus adnaſcens.*

CCXXI. *Muſcus terreſtris.*

Muſci terreſtris variæ itidem dantur ſpecies, è quibus in officinas ſolùm venit, quæ repens vocatur, *C.B. 10.* ſeu muſcus terreſtris clavatus, muſcus terreſt. *Trag. Matth. Dod. Caſt.* Lycopodium, pes Lupi, *Tab.* Pes Leoninus, *Lob. Ger.* (Cui tamen affinis eſt muſcus terreſtris ramoſus, *C.B.2* muſcus terreſtris, *Tab.* Germ. Bärlapp/ S. Johannis Gürtel/ Gürtelkraut/ Neunheil/ Teuffelsklaw/ Löwenfuß.

Creſcit in ſylvis deſertis ac myricetis. Floret Junio.

OFFICIN. NAT.

Muſcus, Flos citrinus & Farina.

Vires. *Refrig. & ſicc. Uſus præcip. in calculo atterendo ac expellendo (laudatur ſummopere flos ejus citrinus) in fluxu alvi. Extrinſecus in laxitate dentium, in conſolidatione & ſiccatione vulnerum (farina excuſſa. inſperſa)*

CCXXII. *Myrtillus.*

Myrtillus, *Matth. Lon. Caſt.* Myrtill. vulgaris baccis nigris, *Cluſ. h. pl.* vitis idæa, *Tab.* vitis idæa nigra, *Cam.* Myrtillus Germanica, vaccinia nigra, *C.B.1.* ſeu vitis idæa foliis oblongis

crenatis fructu nigricante. German. Heidelbeer.

OFFICIN. NAT.

Bacca. Vaccinia ſeu Myrtilli Germanici.)

Vires. *Refrig 2 ſicc. & ſubaſtring. ſedant ſitim. Uſus rari ſunt, admitteri tamen poſſunt in febribus, vomitu ac diarrhea. Alii exiccant inque dyſenteria utiliter propinant.*

CCXXIII. *Myrtus.*

Μυρσίνη ἢ μυῤῥίνη, Myrtus & murtus. Germ. Myrtenbaum.

E variis myrtorum generibus uſualior eſt Myrtus, *Tab.* M. minor, *Lob.* & Tarentina, *Cluſ. hiſt.* M. Tarentina, *Matth. Caſt. Cam.* M. minor vulgaris, *C. B.* 9.

Huic ſubſtitui poterit. Myrtus foliis minimis & mucronatis, *C. B.* 8 M. prior, *Dod.* anguſtifolia 9. *Lob.* M. domeſtica fructu albo, *Cluſ. hiſt.*

Creſcit in regionibus calidis Italia ac Gallia Narbonenſi juxta ripas maris.

OFFICIN. NAT.

Folia; Bacca (Myrtilli officinarum) myrta.

Vires. *Utraque refrigerant temperatè. ſicc. validè, aſtringuntque. Uſus internus rarior eſt, nihilominus tamen adhibentur in fluxu alvi ac expuitione ſanguinis. Extrinſecus uſus utriuſque crebrior.*

Folia *emendant fœtorem ſub axillis ac inguinibus (pulvis aſperſus:) ſudorem corporis immodicum ſiſtunt (frictione:) membris catarrhoſis opitulantur, alvi fluxui ſuccurrunt, defenſivum exhibent in herpetibus, putredinem oris ſanant, hæmorrhagiam narium ſiſtunt, polypo medentur (cum melle ac vino.)*

Baccæ *mitigant oculorum inflammationes, juvant luxatos articulos ac oſſa fracta. ſubveniunt procidentia uteri ac ani, capitis tineas, furfuraceaque excrementa abigunt.*

PRÆPAR.

1. *Syr. myrtillor. ſeu myrtinus.* V. D.
2. *Ol. myrtillor.* Ex fol. myrti & ol. communi infuſis.
3. *Ol. myrtinum.* Ex fol. myrti & ol. communi.

N.

CCXXIV. *Napus.*

Bunias { ſativa uſualis. / ſylveſtris.

Vid. Napus, *Brunf. Matth. Dod. Cord. in D. Caſt. Cam. Lon.* Rapum ſativum alterum, & Napus veterum, *Trag.* Napus Bunias ſativus, *Fuchſ.* Bunias ſeu napus, *Lob.* Napus ſativa, *C. B.* 1 Germ. Steckrüben.

N. *Recenſentur Napi in genere Raporum, quod caule, floribus, ſemineque Rapa æmulentur, quanquam foliis & radice Raphanos magis referant. Eſt autem genus plantar. ſativar. notiſſimum, quod colunt non modo ob radicum uſum eſculentum, ſed & ob ſeminis oleum expreſſum, quo tùm fercula impinguant, tùm lampades inſtaurant.*

Floret à vere in æſtatem.

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. *Calf. ſicc. abſterg. aper. digerit, atten. & incidit, venenis potenter reſiſtit, (unde & Theriacam Androm. ingreditur) morbillos ac variolas peculiari facultate à centro ad circumferentiam corporis pellit, ideoque in febribus malignis & petechialibus crebri uſus eſt, (in emulſionibus.) Confert & in Ictero, urina remorata, &c.*

Doſis ʒj.

PRÆPARAT.

Oleum expreſſum ad omnia utile ad quæ ſemen. Uſitatum eſt plebeis, ad compeſcenda tormina ventris infantibus exhibere.

CCXXV. *Naſturtium Aquaticum.*

Καρδαμίνη. Naſturtium aquaticum (& 2.) *Trag. Lon. Dod.* Creſſo, Laver odoratum, *Cord.* Syſimbrium cardamine, *Fuchſ.* Syſimbrium aquaticum primum, *Tab.* Syſimbrium alterum, *Cord. in D.* Sion Cratevæ, ſyſimbr. 2. *Dioſc.* Sion Cratevæ Erucæ folium, *Lob.* Sium majus, *Ger.* Siſymbrium aquaticum, *Matth. Caſt.* Naſturtium aquaticum ſupinum, *C.B. 1.* German. Brunnenkreß.

Creſcit in rivulis vel paludibus. Floret Julio & Auguſto. Viret perpetuo, adeoque hyemali tempore acetaria exhibet non vituperanda.

OFFICIN. NAT.

Folia ſeu herba cum floribus.

Vires. *Calfac. & ſicc. 2. (exiccatum 3.) atten. aper. Uſus præcip. in calculo ac ſabulo, obſtructione Lienis ac Epatis menſiumque; ſpecifice in Scorbuto commendatur.*

N. *Præſtat recens adhibuiſſe quàm exiccatum, ob* ⊖ *volatile paulatim evaneſcens.*

PRÆPARATA.

1. *Succus inſpiſſatus.*

N. *Cum aceto naribus illitus, arcet immoderatas vigilias. Polypum extirpat, ſuccus naribus inditus.*

2. ▽ *ſtillat.* Ex planta integra collecta Auguſto.

3. *Spiritus.* Ex herba contuſa addito tantillo fermenti, fermentata.

CCXXVI. *Naſturtium hortenſe.*

Κάρδαμον eſt { Latifolium. Criſpum vulgatum. *Uſitatius.*

Naſturtium, *Brunf. Matth. Caſt. Tab.* Naſturtium hortenſe, *Trag. Fuchſ. Lob. Dod. Ger.* Naſturtium hortenſe vulgatum, *C.B. 2.* Gartenkreß.

Colitur in hortis.

Seritur vere: floret æſtate.

OFFICIN. NAT.

Folia ac *Semen.*

Vires. *Semen & herba ſicca calf. & ſicc. 4. (Herba viridis mitior eſt) utrumq; attenuat, aperit, abſtergit. Uſus præc. eſt in tumido Liene, menſibus obſtructis fœtuq; mortuo expellẽdo,* ♀ *eam muſi-*

mucilaginem Pulmonum incidit, Scorbuto confert. Vulgo itidem ad expellendos morbillos inſervit ſemen. Extrinſecus uſuvenit in apophlegmatiſ. errhinis, phœnigmis: furfures ac ſcabiem fœdam capitis aliarumque partium ſanat (tritum aut frixum, cumque porci axungia illitum.)

N. *Naſturtium pratenſe (quem florem cuculi appellant, alibi Iberim, Lepidium:e minus.) ut & Naſturtium montanum ſeu alpinum nec non & naſturtium hybernum (eruca lutea vel barbarea dicta) officinis incognita ſunt.*

CCXXVII. Nepeta.

Mentha felina, *Tab.Ger.* Cattaria, *Dod. Lob.* Mentha non odorifera, Nepeta vulgaris, *Trag.* Nepeta fruticoſa, *Cord. in D.* herba gattaria, *Matt, Caſt.* Calaminthæ 1. genus, *Fuchſ.* Nepeta Germanica, *Cam.* Calamintha montana, *Lon.* Mentha cattaria vulgaris & major, *C.B.1.* Germ. Kaʒenkraut/Kaʒennept.

Creſcit ut plurimum in hortis, tùm quoque juxta vias: Floret Junio, Julio, Auguſto.

Officin. Nat.

Herba.

Vires. *Calf. & ſicc 3. partium eſt tenuium, attenuat, aper. Uſus præcip. in morbis uterinis (ſcil. obſtruct.) ſterilitate, fœtu pellendo, tùm quoque in ♀o pulmonum incidendo, &c. Extrinſecus in balneis pro utero.*

N. *Ob gravem odorem raro intrinſecus exhibetur.*

CCXXVIII. Lignum Nephriticum.

Eſt ligni genus craſſum & enode, aquam infuſione cæruleam reddens. Germ dici poteſt Grüßholtz.

Videatur Lignum nephriticum ſeu Lignum ad Renum affectiones & urinæ incommoda, *Monard.* Lignum ex novo mundo pyro ſimile, *Fragoſ.* Lignum peregrinum aquam cæruleam reddens, *C.B.4.* Inter genera Fraxini.

Affertur ex nova Hiſpania.

Vires. *Calf. & ſicc.gr.1. Uſus ejus receptus eſt ad Renum vitia, urinæque difficultates & incommoda. Hinc in Epate & Lienis obſtructionibus.*

Præpar.

Infuſio, quæ in ▽ fontan. facta, nonnullis potus eſt ſat expetitus, tùm ratione ſaporis, quem ferè nullum exhibet, tùm quoque coloris cærulei, adeoque amicabilis. Poteſt illâ dilui vinum.

N. *Adulteratur alio ligno ſimili, quod* ▽*m croceo colore inficit.* Monard.

CCXXIX. Nicotiana.

Tabacum, Tobacum, Tabacca, Tubac, Petum. Herba ſanctæ Crucis, ſana ſancta, Torna boña. Indianiſch Beinwelle / Indianiſch Wundkraut / heilig Wundkraut / Toback.

N. *Ante annos aliquot ex America primum adferri capit, unde poſtmodum in noſtris hortis colitur & copioſe ab Hanov.enſibus, qui officinas noſtrates ſuo*

Tabaco

Tabaco ſufficienter inſtruunt: Huic tamen Indicum præferendum cenſemus ex Indicæ Occid. Inſula virginea Florida ceu patria genuina ad nos allatum.

Eſt { Major { latifolia ſeu fœmina, *C.B.* 1. / anguſtifolia mas, *C.B.* 2. } / Minor, *C.B.* 3. / Minima, *C.B.* 4. }

1. Videatur. Nicotiana, *Lon.* Major, *Tab.* Tabacum (ab ejus nominis Inſula,) *Monard. Fragoſ.* Tabac. latifol. *Cam.* Petum, *Cluſ. ad Monard.* Hyoſcyamus Peruvianus, *Dod. Cam. Epit.* Sana ſancta Indorum, *Lob. Ger.*

2. Tabacum ſeu herba ſancta minor, *Lob. Tab.* anguſtifol. *Cam* Petum anguſtifol *Cluſ. ad Monard*, Hyoſcyamus Peruvianus alter, *Dod.*

3. Petum 4 *Cluſ. ad Monard.* Hyoſcyam, niger vel 3, *Matth. Caſt.* Hyoſcyamus luteus, *Dod. Lon Cam. Ger*, Hyoſc. Peruvianus, *Tab.*

4. Tabacum minimum, *Cam.* Tabac, ſeu ſana ſancta minima, *Lob.* Petum 3. *Cluſ. ad Monard.*

N. *Nicotiana dicitur à Nicotio, Regis Galliæ Legato, qui herbam eam Ulyſſipone Zeelandiæ accepit è Florida allatam, poſtmodumque Galliæ innoteſcere fecit.*

Gaudet ſolo pingui ac læto, area plana, opaca, aqua mirè delectatur, frigoris impatientiſſima eſt. Seritur feliciſſime tempore verno, in principio April. ☽ creſcente, colligitur herba ☉ in ♌. 15. gr. 18. 19. 20. ☾ decreſcente. Semen ♒rio & ♂ eſt dicatum.

OFFICIN. NAT.

Folia ſeu herba & *Semen.*

Vires. *Herba recens calf & ſicc. 2. ſiccata 3. (aliis calf. 1 ſicc. 2. aliis refrig.) abſtergit, incidit, reſolvit, aliquantulum aſtringit, reſiſtit putredini. Sternutatoria eſt, apophlegmatizans, anodyna, vulneraria, vomitoria, &c. Uſus præcipue externi ad catarrhos cerebri exiccandos, ſomnum inducendum, laſſitudinem ex labore diſcutiendam, uteri ſtrangulatum compeſcendum: à peſte præſervat (in ſuffitu) ſedat dentium dolores, diſcutit tumorem uvulæ (in gargar.) medetur lichenibus, phthiriaſi, porrigini, achoribus ac favo, mundiſicat ac conſolidat vulnera ac ulcera inveterata, ſanat ambuſta quoquomodo adhibita, (balneatione ſcil. vel ſola impoſitione foliorum recentium noſtratis Nicotianæ, &c.) Nec tamen prorſus uſum quoque ſubterfugit internum, dum pro vomitorio exhibetur (ſat violento) quia ratione curat febres, ſimileſque morbos, ſed cautione hic opus eſt.*

N. 1. *Non adeo proficuus Tabaci uſus eſt juvenibus ac biliofis.*

N. 2. *Novi qui mictionem nocturnam veſpertino Tabaci ſuffitu præcavebat.*

PRÆPAR.

1. ▽ Ex foliis.

2. *Syrupus de Nicotiana.*

Vires. *Et aquam & ſyrupum cum ſucceſſu*

ſucceſſu exhibent in aſthmate, pulmonumque ♀*ro, quin & in febribus.*

3. *Ol. per ſtillat.*

4. *Ol. per infuſionem.*

5. *Sal.* Ex Cinere.

6. *Unguentum de Nicotiana.* Vid. Diſp. Auguſt.

N. *Parari itidem poteſt ex ſoliis foliis recenter contuſis, ſeu ſi mavis ex ſucco ac pinguedine.*

7. *Balſamum.* Vide lib.2.

N. *Sunt qui folia minutiſſimè inciſa* (zerhackt) *in vitro optime clauſo dies (40.) tepori, (e.g. fimi vel acervi formicarum) exponunt, atque hac ratione Balſamum acquirunt.* Wittich.

Peculiarem Tabacologiam conſcripſit Joannes Neander, Medicus olim Bremanus, & inde Alſtedius in ſua Encyclopæd. Satis itidem prolixus in deſcriptione Tabaci eſt Nicol. Monard. in ſimpl. mediç. hiſt. c. 14.

CCXXX. *Nigella.*

Μελάνθιον. Gith. melaſpermum, Cuminum nigrum. Germ. ſchwarzer Coriander / ſchwarzer Kümmich / Römiſcher Coriander / Nardenkraut.

Eſt
- Arvenſis cornuta, Raden.
- Hortenſis ſativ.
  - flore cærul,
    - majore
      - ſimplici
      - pleno.
    - minore
      - ſimplici
      - pleno.
  - flore candido
    - ſimplici
    - pleno,
- Cretica.

Ex his Nigella arvenſis officinas ſubit, & ex his præcipue flore candido minore ſimplici, *C. B. 5.* Melanthium ſativum, *Matth. Dod. Caſt. Tab.* 1. Melanth. 1, *Fuchſ. ico.* Mel. ſeu Nigella Romana odora, *Lob.* Melanthium, *Ger.* Mel. Damaſcenum, *Cam.* Huic tamen & reliquæ ſurrogari non nequeunt

Non niſi Studioſe culta nobis creſcit, gaudetque ſolo pingui. Floret Junio ac Julio.

OFFICIN. NAT.

Semen ſolum.

Vires. *Calf. & ſicc. in princ. gr. 3. atten. aper. Uſus præcip. in mucilagine pulmonum reſolvenda & expectoranda lacte augendo, urina ac menſibus ciendis, morſibus venenatis corrigendis. Specificè in febribus quartanis ac quotidianis. Extrinſecus crebri uſus eſt in cephalalgia ſedanda, catarrhis exiccandis (ſternutando, ſuffiendo,) in cucuphis, Epithemat. &c. applicatum.*

Radix ſiſtit proprietate ſua hæmorrhagiam, ſi dentibus maſticetur, naribusque imponatur..

PRÆPAR.

1. *Semen præparatum.* Maceratur in ♃ atque exiccatur.

2. ▽ *ſtillat.* Ex ſemine.

3. $\overset{\circ}{o}o$ *ſtillat.* Ex ſemine.

CCXXXI. *Nummularia.*

Centummorbia, Hirundinaria, Serpentaria, Egelkraut / Schlangenkraut / klein Natterkraut / Pfenningkraut.

Eſt C.B. { Major lutea. *Hæc uſualis.* Minor purpureo flore. *Hæc incognita.* }

Dicitur Serpentaria 3. & centummorbia, *Brunf.* Nummularia, *Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Lob. Lon. Caſt. Cam. Tab. Ger.* Hirundinaria minor, *Tab.* Nummularia major lutea, *C.B. 1.*

Creſcit in campeſtribus ac locis herboſis, humidiſque. Floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Herba ſeu folia.

Vires. *Refrig. ſicc. ſubaſtring. vulneraria eſt. Uſus præcip. in Pulmonum exulceratione, venis ruptis, tuſſi ſicca infantum: in fluxu cujuscunque generis, diarrhœa, dyſenteria, hæmoptoyſi. Commendatur in Scorbuto, herniisque omnis generis.*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex herba collecta cum floribus menſe Majo.

CCXXXII. *Nymphæa.*

Νυμφαία, Nenuphar. Arab. Nenufar. Seeblum / Harzwurtz / Waſſerlilgen.

Eſt { Alba floribus albis { major. minor. minima. } Lutea, floribus luteis { major. minor. } }

Ex his præfertur quidem alba eaque major, quæ intelligenda quoties Nymphææ ſimpliciter mentio fit. Veruntamen nec negligenda eſt lutea.

Alba dicitur Nenuphar album, *Brunf.* Nymphæa alba, *Brunf. Matth. Dod. Lob. Lon. Tab. Ger. Cluſ. h.* Nymphæa Candida, *Trag. Fuchſ.* Nymphæa maj. alba, *Caſt. C.B. 1.*

Lutea uſitatior eſt quæ inſcribitur Nenuphar luteum, *Brunf.* Nymphæa lutea, *Trag. Matth. Fuchſ. Fuchſ. Dod. Lon. Lob. Caſt. Tab. Ger.* major, *Cluſ. h.* Nymphæa lutea major, *C.B. 1.*

Creſcit in lacubus. Floret Majo & Junio.

OFFICIN. NAT.

Radix. Folia. Semen. Flores.

Vires. *Radix & ſemen refrig. & ſicc. gr. 3. aſtring. Flores & folia refrig. & humect. Singula ſunt uſus præcip. ad fluxum alvi, ad pollutionem nocturnam, ſeminis acrimoniam, ſanguinis æſtum & tenuitatem. Extrinſecus crebro adhibentur folia & flores ad febriles æſtus & vigilias ſopiendas (in lotionibus pedum, in impoſitione foliorum ſcil. lumbis, temporibus, plantis pedum.)*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex floribus albis.

2. ▽ *ſtillat.* Ex floribus luteis.

3. *Syrupus Nymphea ſimpl.* Ex infuſione florum.

4. *Syrupus de Nymphea compoſ. ſive de Nenuphare.* Vide Diſp.

5. *Conſerva.* Ex floribus albis.

6. *Ol.* Ex infuſione florum.

7. *Unguentũ de Nymphea.* Vide l.2.

O.

CCXXXIII. Olea.

Ἐλαία, Olea, Oliven-baum/ Oelbaum/ { Sativa. Sylveſtris, oleaſter.

Prior inſignitur olea, *Brunf. Trag. Cord. hiſt. Lon. Dod. Lob, Cam. Bellon,* Olea ſativa, *Matth. Cord. in D, Caſt. Tab. Ger.* Olea ſativa, *C.B.1.*

Poſterior, Olea ſylv. *Matth, Tab, Ger.* Olea ſylv. ſeu Oleaſter, *Lob. Caſt,* Oleaſter, *Lon Cluſ. hiſt. C.B.2.*

Creſcit utraque in regionibus calidis, Italia, Hiſpania, &c, Gaudet locis ſiccis argilloſis. Floret Junio. Fructus decerpuntur menſe Novembri & Decembri,

OFFICIN. NAT.

Folia. Fructus (ſed conditi.)

Vires. *Folia refriger. & exiccant. aſtring. Uſus externus & præcip. in fluxu alvi, menſium, in herpetibus, & ſim, Fructus immaturi ſiccant & aſtring. imprimis ſylveſtres.*

N, *Exhibet utidem (tùm olea, tùm oleaſter) lachrymam reſinoſam, reſinæ Elemi non abſimilem, ſed hæc in uſu non eſt,*

PRÆPAR.

1. *Condit. Olivæ.* Condiuntur muria antequam plane maturuerint, in Hiſpania & Gallia Narbonenſi; interdum etiam maturæ & nigræ.

Vires. *Comeſtæ initio paſtus excitant appetitum, movent alvum, humentem ventriculum exiccant ac confortant.*

N. *Rancidæ ſubvertunt ventriculum.*

2. *Oleum.* (ſimpliciter ita dictum.) Exprimitur ex olivis maturis, diciturque oleum (ſimpliciter,) oleum commune olivarum, Baumöl.

Vires. *Calfac. & humectat moderatè.* (N. *Vetus calidius eſt recenti*) *emollit, digerit, vulnerarium eſt, alvum laxat (cum cerevisia calida aſſumptum* ℥j.) *ariditatem pectoris corrigit, tormina Ventris mitigat, urinarios meatus laxat, eroſos abſtergit & conſolidat. Extrinſecus creberrimi uſus eſt in clyſteribus, tumoribus calidis, &c.*

N, 1, *Cum* 🜄 *tepida aſſumptum movet vomitum.*

N, 2. *In patria mea Weſtphalia uſitatiſſimum eſt vulneratis quotidie exhibere oleum olivarum cum cerevisia calida, quo adeo largè utuntur, ut quoque ſudor oleum redoleat.*

4. *Oleum omphacinum.* Exprimitur ex olivis immaturis,

Vires. *Refrigerat, ſiccat, aſtringit, adeoq; multis compoſitionibus inſervit.*

5 *Oleum Philoſophorum.* Fit deſtillando oleum olivarum, cum lateribus ignitis mixtum ex Retorta. *Aug.*

Vires. *Diſcutit, maturat, emollit, Prodeſt tumoribus frigidis duris, &c.*

CCXXXIV. *Ononis.*

Ἄνωνις, *Dioſcor.* Ὄνωνις, *Theophr.* Hawhechel.

Eſt
- Spinoſa
  - purpur. (flor.) *Hæc uſualior.*
  - lutea. (flor.)
- non ſpinoſa
  - purpur.
  - lutea
    - major.
    - minor.
  - luteo variegata.

Videatur Reſta bovis, *Trag. Lon.* Anonis ſeu Ononis, *Matth. Tab.* Anonis, *Fuchſ. Dod. Caſt.* Ononis, *Cord. in D. Lob.* Anonis, *Ger.* Anonis ſpinoſa flore purpureo, *C. B. I.*

Creſcit in Campeſtribus, dumetis, arvis, juxta vias. Floret Junio & Julio.

OFFICIN. NAT.

Radix ac potiſſimum hujus *Cortex*.

Vires. *Calf. & ſicc. in princ. 3. abſterg. atten. diſcut. Uſus præcip. in diureſi, lithiaſi, ictero, obſtructione hepatis, in carnoſo ramice abſumendo. Hæmorrhoidibus cæcis, mariſcisve diſcutiendis (infuſum aliquandiu bibitum.) Extrinſecus in putredine oris ac dolore dentium (gargariſ.)*

N. *Antequam ſpinas protrudit conditur cum ſale pro cibario.*

PRÆPAR.

▽ *ſtillat.* Ex integra planta cum radicibus novellis eruta.

CCXXXV. *Origanum.*

Origanum, *Brunf.* Orig. vulgare, *Trag. Matth. Lon.* Origanum ſylveſt. *Dod. Cord. in D. Fuchſ. Tab. Cam.* Agriorganum ſeu Onitis major, *Lob.* Origanum Anglicum, *Ger.* Origanum ſylv. Cunila Bubula Plinii, *C. B. I.* German. Doſten/Wolgemuth.

Creſcit in locis Campeſtribus opacis. Floret Junio ac Julio.

OFFICINALIA NATIVA.

Folia cum floribus ſeu *Summitates*.

Vires. *Calf. & ſicc. 3. aper. abſterg. aſtring. Uſus præcip. in obſtructione Pulmonum, Hepatis ac Uteri & hinc in tuſſi, aſthmate, Ictero, auget lac, ichoroſa excrementa per ſudorem expellit (ante balneum aſſumptum.) Extrinſecus uſu venit crebrius, eoque in balneis uterinis, cephalicis, totius corporis (contra ſcabiem.)*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex integra planta cum floribus.
2. *Oleum ſtillat.* Raro proſtat.
3. ⊖ *ex cinere.* Raro itidem paratus.

P.

CCXXXVI. *Palma.*

Φοῖνιξ, Palma, *Trag. Matth. Dod. Alpin. Cord. in D. Lob. Caſt. Cam.* Palma major, *Tab.* Dactyliſcum palma elatæ, *Matth.* Palma elate, *Cord. in D. Dod.* Caryotæ, Carotides, fructus palmæ dactyli, *Caſt.* Palmarum fructus ſive dactyli, *Lob. Dod.* Palma major, *C. B. I.* Dattelbaum oder Dactelbaum.

Creſcit in Judæa, Syria, Ægypto, Africa, & ſim. locis calidis.

N. *Pal-*

N. *Palmas fœminas non ſine aſperſione pulveris vel florum è palmis maribus parere aſſerit Alpinus.*

OFFICIN. NAT.

Fructus (officinis.) Dactyli, Palmulæ, Datteln.

Eligendi magni flavi, parum rugoſi, molles, pleni, Carnoſi carne ſub dura ad nucleum candicante, ad corticem rubeſcente, & qui concuſſi minus ſonant, ſapore vinoſo. Deteriores ſunt graciles, flaccidi, duri & excarnes.

Vires. *Dactylorum maturorum pulpa calf. ſubaſtring. (immaturi aſtringunt fortiter) aſperitatem faucium leniunt, fœtum in utero roborant, fluxus ventris ſiſtunt, vitiis renum ac veſicæ ſuccurrunt. Extrinſecus conveniunt in cataplaſmatis aſtringentibus, & ſimil.*

N. *Concoctu ſunt difficiles, capiti dolorem inferunt. (inprimis exiccati) craſſum ac melancholicum humorem generant.*

PRÆPAR.

1. *Species ſeu Electuarium Diaphænicon.* Fernelii.	Horum baſis eſt Turbith ac diagrid. Vid. D. & Turbith. infra de purgant.
2. *Diaphænicum in ſolido*, i.e. Tabellæ El. diaphænic.	

CCXXXVII. *Papaver ſativum.*

Μήκων, Papaver (ſimpliciter.) Arab. Thaxthax, Magſamen / Oelmagen / Oelſamen / Mön.

Album, *quod tutius intra corpus adhibetur.*
Nigrum, *quod non æquè tutum eſt.*

Videatur prius; Papaver, *Brunf. Lon.* papaver ſativum, *Matth. Tab.* papaver album, *Trag. Dod.* papaver album ſativum, *Lob. Caſt. Ger.* papaver ſativum ſemine candido, *Fuchſ.* papaver hortenſe ſemine albo, *C. B. 1.*

Nigrum uſitatius inſcribitur Papaver nigrum, *Brunf. Caſt.* Pap. ſativum 2. vulgo nigrum, *Cord. in D.* pap. ſat. ſemine atro, *Fuchſ.* papav. hortenſe nigro ſemine, ſylveſt. Dioſcoridi; nigrum Plinio, *C. B. 2.*

Colitur in hortis. Floret media æſtate.

OFFICIN. NAT.

Flores, Semen albi & nigri. *Capita* cum & ſine ſemine.

Vires. *Refrig. & hum. 3. (ali. 4. (Uſus præcip. in ſomno conciliando, in affectibus pectoris ac pulmonum & inprimis in tuſſi, raucedine, phthiſi. Hinc & in fluxu alvi. Extrinſecus in dolore leniendo, ſomno introducendo (capite pedibusve adhibitum.)*

PRÆPAR.

1. *Succus inſpiſſatus.* Ex foliis.

N. *De opio ac Meconio, quæ ſucci ſunt papaverum exoticor. V. de his infra.*

2. *Extractum.* Ex floribus ſiccis cum ▽ papav.

N. *Quercetanus in Pharm. Reſt. c. 25. parat hoc modo. ℞. Capit. papav. q. v. (cum flores expandere incipit, præſ. atque papaver quod flores fert rubicundos.)*

des.) contunde ac digere in ♑ *cum Hydromelite vinoſo. vel Vino Canariæ dies (12. 15.) ut liquor intenſiſſimè rubeſcat. Exprime fortiter, ut omnis virtus gummoſa & reſinoſa eliciatur. Abſtrahe l.* △ *(*♑*) ad remanentiam gummoſæ & reſinoſæ ſubſtantiæ, quam adhuc calentem ſi voles effunde in frigidam & ſubito coagulabitur. Et hoc, ait, eſt verum probatumque opium ac nullo modo ſophiſticum (intellige Germanicum,) quod loco opii exotici adhiberi poteſt, de quo claſſe ſequenti.*

3. *Aqua.* Ex floribus vel capitibus florentibus.

4 *Syrup ſimpl.* Ex decoct. capit. papav. utr. c. ſem. añ. & penidio, Vide Diſpenſ.

5. *Compoſ.* Fit cum aliis pectoralibus. Vide Diſpenſ.

6. *Electuar. 1. Diacodium ſimpl.* Ex Decoct. capit. papav. albi & melle, (vel ſaccharo, vel ſapa cum Glyzyrrhiza.

7. *2. Diacodium Montani, ſeu Syrupus de Siliquis.* Ex decoct. capit. papav. alb ſiliquis. Rad. Althe, & Glyzirrhiza, cum ſaccharo cando & penidio.

8. *3. Diacodium Aſtuarii.* Hoc ex aſtringentibus.

9. *4. Diacodium inſolido, i.e.* Rotulæ ex Emulſione & ſaccharo. Vide Diſp.

10. *Loboch.* Vid. Diſp.

11. *Oleum,* Ex ſemine exprimitur.

CCXXXVIII. Papaver Erraticum.

Μήκων ῥοιάς, Ῥοιάς, Papaver fluidum. Papaver rubrum, Klapperroſe/ Kornroſe/ Feldmagſamen/ Grindmagen.

Eſt { majus. *Hoc officinarum eſt.*
minus. *Inuſitatum.*

Dicitur papaver Erraticum, *Matt. Cord. in D. Lon. Dod. Caſt. Tab.* Papaver Erraticum primum, *Fuchſ.* Papaver Rhæas, *Lob. Ger.* Papaver Rhæas ſive flore caduco puniceo, *Lob. ico.* Papaver Erraticum majus, *C. B. 10.* inter ſpec. papaveris.

Creſcit in arvis juxta vias ac inter ſegetes, Floret Majo, Junio.

OFFICIN. NAT.

Flores.

Vires. *Refrigerat validè, ſomnum conciliat, dolorem ſedat. Uſus præcip. in febribus, pleuriſi (cui ſpecificè prodeſt,) angina, aliisque morbis (inprimis pectoris) refrigeratione opus habentibus. In inordinato menſium fluore (infuſ. flor. in* ♥*.) Extrinſecus ſunt, qui herba Hepati impoſitâ, hemorrhagiam narium ſiſtere conantur, quam vim & radici adſcribunt.*

N. *Galenus ſemen multò frigidius eſſe ait, quam ſem. papaveris ſativi, unde & internum ejus uſum interdicit.*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex floribus.

2. *Syrup.* Ex infuſione florum triplici.

3. *Con-*

3. *Conſerv.* Ex floribus.

4. *Extractum.* Cum propria aqua acuata Spir. ♀ris. *Quercet. Ph. Reſt. cap 26.*

5. *Acetum.* Ex floribus.

CCXXXIX. *Parietaria.*

Ἑλξίνη. Parietaria, Urceolaris, vitraria, herba muralis, Tag und Nacht/ S. Peterskraut/ Glaßkraut.

{ Major vulgaris. *Hæc officinar.*
{ Minor. *Tragi.*

Dicitur Parietaria, *Brunſ. Cord. h. ſt. Dod. Tab. Ger.* Parietaria vulgaris & major, *Trag.* Helxine, *Matth. Fuchſ. Lon. Caſt. Cam.* Helxine altera, *Cord. in D.* Perdicium, *Lob.* Pariet. officinarum & Dioſcoridis, *C. B. 1.*

Creſcit juxta ſepes, muros ac parietes. Floret Julio.

OFFICINALIA NATIVA.

Folia.

Vires. *Refrig. & humect. parum, emollit, maturat, exterg. ſubaſtring. Uſus ejus internus licet rarus ſit, tamen prodeſt in pectoris mucilagine & hinc in tuſſi, in renibus extergendis & hinc in ſtranguria & calculo. Extrinſecus crebrior ejus eſt uſus, iſque in tumoribus, eryſipelate, ambuſtis, vulneribus & plurimum adhibetur in clyſteribus & cataplaſm.*

PRÆPAR.

▽. *ſtillat.* Ex integra herba menſe Julio collecta.

CCXL. *Herba Paris.*

Herba paris, *Matth. Dod. Caſt. Ger.* Paris herba, *Lon. Cam.* Aconitum pardalianches, *Fuchſ.* Aconitum ſive pardalianches monococcon, *Cord. in D.* Solanum tetraphyllon, *Lob.* Solanum quadrifolium bacciferum ſeu 10 *C. B.* Aconitum ſalutiferum, *Tab.* Uva verſa, Uva vulpina, Einbeer/ Wolffsbeer.

Creſcit in ſylvis opacis. Floret Aprili & Majo.

OFFICIN. NAT.

Bacca raro *Folia.*

Vires. *Bacca ac folia refrig. & ſicc. Uſus baccarum internus eſt alexipharmacus in peſte, venenatis morbis, veneniſque aſſumptis. (E. g. Arſenico.) Extrinſecus foliorum uſus eſt in bubonibus peſtilentialibus, aliisque calidis tumoribus, in paronychia, in inveteratis ulceribus.*

PRÆPAR.

Pulvis Saxonicus. Vid. D. A.

CCXLI. *Paſtinaca domeſtica.*

Paſtinaca eſt tum
- { Latifolia [Elaphoboſcum] { Sylveſtris } *minus*
- { Sativa } *uſuales.*
- { Tenuifol. { Sativa ſeu domeſtica. *Hujus loci.*
- { Sylveſtris. *Hæc loci ſequentis.*

Eſt-

Eſtque Paſt. ſativa { lutea. Carota lutea, gelbe Mohren/gelbe Paſtenach/gelbe Ruben.
alba. Carota alba, weiſſe Paſtenach/weiſſe Ruben.
rubra. Carota (ſimpliciter,) rothe Ruben.

Videatur Paſtinaca ſativa, 1. & 2. *Fuchſ. 1.* (& Elaphoboſcum,) *Tabern. Lon.* Sativa Dioſc. *Lob. Cord. in D.* tenuifolia (& latifol.) ſativa, *Dod Ger.* Paſtin. 3. Daucus ſtaphilynus altilis & hortenſis vulgo Carota, *Cam. hort.* Carota ex albo flaveſcens, (& paſtinaca domeſt.) *Caſt.* noſtra lutea, *Cam.* Staphylinus 1. & 2 *Trag.* Staphyl. ſativus & Daucus domeſticus, *Galeni.* Siſer alterum, *Matth. Tab.* Paſtin. tenuifolia ſativa radice lutea vel alba, *C. B. 5.*

De rubra vid. Paſtinaca ſativa, 2. *Fuchſ.* ſat. rubens, *Dod. Tab.* atrorubens, *Lob.* Carota, *Matth.* radice rubra, *Caſt.* vulgaris, *Lob.* Staphylinus 3. *Trag.*

OFFICIN. NAT.

Semen, raro *Herba.* (Radices culinariæ ſunt.)

Vires, *Semen & herba calf. 3 ſicc. 3. Uſus præcip. in vulneribus, ſingultu, pleuriſi, torminibus ventris, calculo ac menſibus pellendis. Specificum habetur ad uteri ſuffocationem.*

Doſis ſeminis ʒj.

N. *Raro planta hæc in officinas infertur.*

CCXLII. *Paſtinaca ſylveſtris.*

Paſtinaca tenuifolia ſylv. Dioſcoridis, vel Daucus officinarum, *C. B. 1.* Daucus agreſtis Galen. Dauc. vulgaris, *Cluſ. hiſt.* Paſtinaca erratica Plinio, *Fuchſ. Cord. in D. Tab.* Staphylinus ſylveſt. *Trag.* Paſtinaca ſylv. *Matth. Lon. Caſt.* ſylv. tenuifolia, *Dod. Ger.* ſylv. genuina Dioſcor. *Lob.* Paſtinaca 4. *Cam.* Germ. Vogelneſt.

Creſcit paſſim locis campeſtribus ſiccis & arenoſis. Floret Julio & Auguſto.

Semen, raro *Radix* & *Herba.*

Vires. *Eisdem prædita eſt virtutibus quibus Daucus Creticus, cujus quoque loco in compoſitionibus adhiberi commodè poteſt. Semen calfacit & ſicc. 3. radix paulo imbecillius, herba adhuc minus; atten. aperit. Uſus præcipui in tuſſi, pleuriſi, ſtranguria, reſerat Epar, Lienem, ureteres, ciet menſes & molas, ſedat matricis ſuffocationes, ſtimulat Venerem. Extrinſecus convenit radix peſſariis, exiccat herba catarrhos (in lotionibus capitis) parturientium partum promovet (in ſuffitu)*

PRÆPAR.

1. *Confect. ſem.* ſed raro.
2. ▽ *ſtillat.* Ex tota herba cum floribus ac radicibus Julio collecta.
3. *Ol. ſtillat.* Ex ſemine.

CCXLIII. *Perfoliata.*

Perfoliata vulgatiſſima ſeu arvenſis, *C. B. 1.* Perfoliata, *Brunf. Matth. Fuchſ. Dod. Cord. in D. Lon. Tab.* major, *Trag.*

Trag. perfoliatum vulgare flor. luteo, folio umbilicato, *Lob.* perfoliata vulgaris, *Ger.* Germ. Durchwachs/ Bruchwurtz.

Creſcit in locis ſabuloſis. Floret Junio,

OFFICIN. NAT.

Folia & *Semen.*

Vires. *Calf. & ſicc. (amari ſaporis) vulneraria eſt. Uſus præcipuus in vulneribus recentibus, Enterocelis (inprimis umbilici) tumidis artubus ſtrumis, ſive interinſecus ſive extrinſecus adhibere volupe ſit.*

OFFICIN. NAT.

▽ *ſtillat.* Ex integra herba florente.

CCXLIV. *Malus Perſica.*

Perſicus, *Brunf* perſica, *Fuchſ. Cam.* perſica malus, *Lob. Tab. Ger.* malus perſica, *Dod.* perſica arbor & ejus 1. genus; *Trag.* perſica molli carne & vulgaris viridis & alba, *C. B.* perſicus alba & popularis, *Lon.* perſica viridia & alba, *Matth. Caſt.* German. Pferſichbaum

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores, Nuclei, Fructus ſed raro, quippe hi facile putreſcunt.

Vires. Fructus (*mala perſica, Arab. Sanch.*) *reſfrig. & humect. 2. nutrimenti ſunt pauci, facileque putreſcunt. Verum initio paſtus laxant alvum. Exiccata conſtipant, laudanturque in fluxu alvi, &c.*

Flores, Folia ac Nuclei, *calfac. & ſicc. abſterg. Uſus præcip. (florum) in lumbricis infantum, in alvi laxatione, meſenterii obſtructione, ſeri purgatione, & ſim. (Nucleorum) in diureticis ac lithontripticis, in obſtructione Epatis, ardore Stomachi. Extrinſecus adhibentur crebro in Emulſionibus dolori capitis dicatis, &c.*

PRÆPARATA.

1. *Condit. fructus,* ſubtrahitur ſc. exterior cuticula, hinc condiuntur, l. a.

N. *Aptiora ad condituram cenſentur mala minora quàm præcocia.*

2. ▽. Ex floribus.

N. *Alvum infantum lubricam reddit, lumbricosque educit,*

3. ▽ *diuretica.* Vide l. 2. c. 58. ▽ diuretica ex nucleis.

4. *Syrup. de floribus perſicæ.* Fit ex iteratis infuſionibus, ut ſyr. ex infuſione violarum.

Vires. *Bilem ac ſeroſos humores educit, meſenterium reſerat, vermes enecat.*

Doſis ad ℥ij.

5. *Conſerva florum Perſicæ.*

6 *Oleum.* Fit expreſſione.

Vires. *Sedat aurium, hæmorrhoidumque dolores ac tumores, colicos juvat (aſſumptum)*

CCXLV. *Perſicaria.*

Perſicaria eſt *C. B.*
- 1. mitis maculoſa & non mac.
- 2. urens, hydropiper, *Hoc officinale.*
- 3. anguſtifolia.
- 4. minor, pulicaria pumila,

Dicitur ὑδροπίπερι, Hydropiper, *Fuchſ. Dod. Matth. Cord. in D. Cam. Caſt. Ger.* perſicaria *1. Trag. Tab.* Mas, *Lon.* maſcula, *Brunf.* Perſ. urens, *Lob.* aliis pulicaria. Germ. Flöhkraut/ Waſſerpfeffer/ Muckenkraut.

Creſcit locis udis ac paluſtribus. Floret Julio & Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Hydropiperis *Folia.*

Vires. *Calfac. & ſicc. Uſus præcipui extrinſecus in vulneribus, tumoribus induratis, ulceribus inveteratis (in cataplaſm.)*

N. 1. *Perſicaria mitis habetur frigida, ſed officinis inuſitata eſt, ut ſpecies reliqua.*

N. 2. *Paracelſus in Hydropiperis deſcriptione admodum prolixus eſt.*

N. 3. *Sunt qui hâc herbâ ad tranſplantationem morborum, præſertim incantatione introductorum utuntur.*

CCXLVI. *Petaſites.*

Πεταςίτης, Peſtilenzwurtz / Regenkraffe.

{ Major, mas flore luteo. *Hæc uſualis eſt.*
{ Minor, fœmina, flore albo.

Dicitur Petaſites, *Trag. Fuchſ. Dod. Cord. Lob. Lon. Tab. Ger.* mas, *Cam.* major, *Matth. Caſt.* major & vulgaris, *C.B. 1.*

Creſcit in locis humidis. Floret initio veris.

OFFICIN. NAT.

Radix quæ gummoſa eſt.

Vires. *Calf. & ſicc. 2. part. eſt tenuium, amari ſaporis: atten. aper. ſudorifica eſt ac alexipharmaca in peſte, in lipothymia uterina, morbis pectoris, à mucilagine ♀rea oriundis. E. g. tuſſi, aſthmate. Extrinſecus commendatur ad bubones & ulcera maligna.*

N. *Subſtitui poteſt coſto, quippe viribus eisdem æquipollere compertum eſt.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex Radicibus vel ex tota h.
2. Oleum ſtillat. ſed rarum eſt.
3. Extractum.

CCXLVII. *Petroſelinum.*

Apium hortenſe ſeu petroſelinum vulgare, *C.B. 1.* Petroſel. *Trag. Brunf. Cord.* vulgare ſeu nativ. *Lob.* hortenſe, *Matth. Lob. Dod. Caſt. Ger.* ſativum, *Tab.* Apium ſelinum Dioſc. Petroſelinum, perſilium oreſelinum, *Fuchſ.* Arab. Karphi, Peterlin/ Peterſilg/ Gartenepich.

N. *Petroſelinum verum ſeu veterum eſt petroſ. Macedonicum (quod ſequitur.)*

Gaudet ſolo humido, colitur in hortis. Floret Junio, Julio & Aug.

OFFICIN. NAT.

Radix, (colligitur vere.) *Semen,* (colligitur Auguſt.) & *Folia.*

Vires. *Calf. & ſicc. in princ. 2. atten. aper. exterg. diuretica ſunt, Epatica, &c. Uſus præcip. in obſtructione Pulmonum Epatis, Lienis, Renum ac Veſicæ, & hinc in tuſſi, Ictero, Cachexia, calculo, ſabulo, menſibus obſtructis, aſthmate, &c.*

&c. Extrinſecus reſolvunt humores calidos (inprimis oculorum ſugillationes) impediunt capillorum caſum (cum Abrotan.) imminuunt lac (mammis impoſita) adeoq; mulierculis noſtratibus uſui ſunt in ablactatione infantum.

N. *Foreſt. l.16.6, commendat ad tuſſim puerorum, ℞. Succ. Petr. ℥ß, Lact. muliebr. ℥j, Cumin. ℈j. M. da tepide.*

PRÆPAR.

▽ *ſtillat.* Ex integra planta cum radice, coll. initio veris.

CCXLVIII. *Petroſelinum Montanum.*

Ὀρεοσέλινον, *Dod. Lob. Cluſ. in D. ſ. 1, Tab.* Apium montanum, *Caſt.* folio ampliore, *C.B.6* Elaphoſelinum, polychreſton, *Cord.* Bergpeterlein/ Bergeppich/ Hirſchpeterlein/ wilde Peterſilien.

Creſcit in locis montanis, ſabuloſis, ut & in hortis.

OFFICIN. NAT.

Radix atque *Semen.*

Vires, *Calf. & ſicc. 3. eſt alexipharmacum, ſudoriferum, diureticum, diſcutiens. Uſus pracip. in calculo Renum & veſicæ, in Peſte (ſudorem eliciendo) in morbis & flatibus, in ſtranguria.*

CCXLIX. *Petroſelinum Macedonicum.*

Πετροσέλινον Macedonicum, *Matth. Lob. Caſt. Dod. Tab.* aliàs Apium ſaxatile, Peterlein/ Steineppich/ Steinpeterlein.

Colitur apud nos in hortis. Gaudet ſolo ſabuloſo ac ſaxoſo.

OFFICIN. NAT.

Semen raro Radix.

Vires, *Calfac. ſicc. (3.) abſterg. atten. aper. alexipharmacum eſt, unde & Theriacæ compoſitionem ingreditur. Uſus pracip. in urina ac menſibus ciendis; in reliquis cum viribus petroſelinorum ſpeciebus adſcriptis convenit. Adhibetur & morbis veneficio introductis.*

CCL. *Peucedanum.*

Πευκέδανος, Peucedanum, *Trag. Fuchſ. Dod. Cord. in D. Lob. Lon. Ger. Tab. 1, Cam. Matth. Caſt.* Peucedanum, *C.B.* 1. & 2. aliis Fœniculum porcinum, German. Haarſtrang/ Säwfenchel/ Schwebelwurtz/ Himmelgall.

Creſcit in montibus opacis. Colitur & in hortis; Floret Julio.

N. 1. *C.B. duplex facit Peucedanum alterum Italicum, alterum Germanicum: Verum enimvero promiſcuè in uſum accerſiri poterunt.*

N. 2. *Radicem Peucedani officinis uſualem, non eſſe legitimam. Vid. ap. Matth. & Caſtor.*

OFFICIN. NAT.

Radix colligenda, vere Autumnove.

N. *Radix impregnata eſt ſucco reſinoſo, qui tamen in uſum medicum nondum venit, licet alias magnifiat.*

Vires, *Calf. & ſicc 3 aper. atten. expectorat, mucilaginē tartaream bilemque educit. Uſus pracip. in affectibus pectoris,*

ctoris, tuſſi, inflationibus (ſo die Lung in den Hals ſteiget/) *& ſim. in obſtruct. Epatis, Lienis, Renum; ciet urinam, calculum atterit & expellit. Extrinſecus in Hemicrania, aliisque generibus cephalalgiæ à catarrhis ortum ducentibus, in tumoribus renitentibus, ulceribus inveteratis mundificandis, promovet capillorum proventum, &c.*

PRÆPARAT.

1. *Sal.*	} quæ raro pro-
2. *Oleum ſtillat.*	} ſtant officinalia.

CCLI. *Pimpinella, Bipenella.*

Τραγοσέλινον, Bibinella, Bimpinella, Bibernell/ Bibinell/ Steinpeterlein/ Bockspeterlein.

Bibinella { ſaxifraga { major / minor } *promiſcuè uſuales.*
ſanguiſorba, Italica. *Vide ſuo loco.*

Major eſt Pimpinella ſaxifraga major candida, *C. B. 1.* Pimpinella, *Cord. Lon. Trag. Fuchſ. Lob. Caſi.* Pimpinella ſaxifraga, *Matth. Cam.* Pimp. Saxifraga major, *Dod.* Tragoſelinum majus, *Tab.*

N. 1. *Hujus radici adnaſcitur quibusdam in locis granum rubeum, quo utuntur T. nctores ad colorem Carmeſinum, unde ſunt qui pro cocco habent.*

Minor, eſt pimpin. minor, *C. B. 4.* minor, *Fuchſ.* pimp. ſaxifrag. minor, *Cam.* Tragoſelinum petræum, *Tab.* ſaxifrag: parva, *Dod.*

N. 2. *Hæc præſtantiſſima eſt, petroſelini Macedonici loco compoſitiones ingredi poteſt, ſi id deficiat.*

Gaudent ſolo pingui, ſed inculto: Florent Julio, Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Radix, Folia, Semen.

Vires. *Calf. & ſicc.* (*major in princ. 3. minor, compl. gr 3.*) *atter. aper. abſterg. ſudorifica eſt, lithontriptica vulneraria, &c. ſaporis acris. Uſus præcip. in præcavendis ac curandis venenis ac contagioſis morbis, in reſerandis obſtructionibus hepatis, Renum, Pulmonum, menſium In arena, calculo ac ſtranguria. in colicis doloribus, tuſſi, aſthmate, peripneumonia: in cruditate ac imbecillitate ventriculi: in lue venerea: Antidotus item eſt argenti vivi. Extrinſecus valet: in maculis faciei abſtergendis: in odontalgia: auget lac, maturat bubones, cancroſosque tumores, mundificat ac conſolidat vulnera, tam recentia, quàm inveterata.*

PRÆPARATA.

1. *Condit.* Ex Radice.
2. *Confect.* Ex radice vel ex ſemine.
3. *Conſerva.* Ex ſemine.
4. ▽ *ſtillat.* Ex radice ac integra herba florente Junio menſe collecta.
5. *Oleum ſtillat.* Ex tota planta cum Radice.

N. *Sunt qui in vino rubello ſemen macerant, rurſum exiccant atque hinc oleum exprimere conantur.*

6. *Sal.* Ex cinere.

CCLII.

CCLII. *Pinaſter ſeu pinus ſylveſtris.*

- Pinus
  - Sativa. *Vide loco ſequenti.*
  - Sylveſt. } *promiſcue uſuales.*
    - montana
      - 1. Fructifera.
      - 2. 3. Steriles.
    - maritima major & minor, &c.

Videatur Pinus ſylv. *Brunſ. Tragi. Lob. Matth. Caſt. Dod. Tab. &c.*

OFFICIN. NAT.

Cortex, Folia, Nuces, Reſina.

Vires. *Cortex & folia refrig. & ſicc. adſtringunt. Uſus præcip. (extern.) in dyſenteria, fluore menſium (ſuffiendo.)*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtill.* Ex conis viridibus.

Vires. *Rugas faciei delet & mammas admodum in virginibus extuberantes cohibet (impoſita cum linteolis.)*

2. Oleum. Fit ex ligno per deſcenſum igne leni, ut oleum ex abiete.

N. *Forſan hoc oleum eſt officinis Templinum dictum.*

Vires. *Impetigines ſanat inunctum: Verrucas conſumit vulneratis verrucis inditum.*

CCLIII. *Pinus & Pinea.*

Πίτυς, Pinus, *Brunſ. Trag. Dod. Cord. in D. Lon. Caſt.* Pinus domeſtica, *Matth. ol. Tab.* Pinus ſativa, *Ger.* Pinus vulgatiſſima, *Lob.* Pinus Italica, *Cam.* Pinus ſativa, *C.B. 1.* Arab. Sonabar. Fichtenbaum/ Hartzbaum/ Kinholtz/ Forenholtz.

OFFICIN. NAT.

Nuces Pineæ, *Cortex* & *Folia.*

Vires. Nuces *Pineæ* (*ſtrobili, Coni coccali & conaria veteribus*) *caliditate temperatæ ſunt & humidæ, maturant, leniunt, agglutinant, reſolvunt, impinguant, adeoque nucleorum Uſus præcipuus eſt in phthiſi, (quia nutriunt bene) tuſſi, ſtranguria ac acrimonia urinæ mitiganda: ſegnem excitant Venerem, ulcera Renum mundificant, &c.*

Cortices & folia *viribus conveniunt cum cort. & fol. pini ſylveſt.*

PRÆPAR.

1. Oleum. Exprimitur ex nucleis.

2. Confect. nucleorum.

CCLIV. *Piper.*

Πέπερι, Arab. Fulfel, Filfel, Pfeffer.

- Rotundum
  - Album: *hoc omnium præſtantiſſimum.*
  - Nigrum: *ſuccedit albo.*
- Longum. Macropiper
  - Orientale minus, *Tab. Hoc uſuale.*
  - Occidentale majus. *Tab.*

Album, dicitur piper album. *Matth. Lob. Fragoſ. Cluſ. Caſt. Tab.* Piper rotundum album, *Cord. hiſt.* Piper rotudum album, *C.B. 2.*

Creſcit rotundum in Malavar ac finitimis Inſulis Javæ, Sunda, &c. fructusque eſt plantæ cujusdam, quæ arboribus inſtar convolvuli circumducitur.

Eligendum recens, ponderoſum plenum, acre non carioſum.

N. 1. *Calf, & ſicc. 3. incid. atten. aper. reſol. Uſus praecip. in frigiditate ac cruditate ventriculi, colicis doloribus (praſtat album) in viſu imbecillitate (quia flatus diſcutit) Extrinſecus in apophlegmatiſmis, gargariſmis, ſternutatoriis, ſedat odontalgiam, columellam tumidam imminuit, nervorum affectus frigidos juvat.*

N. 1. *Vis piperis volatilis valde eſt. Vitentur ergo præparationes in quibus volatile evaneſcit, e. g. Extractorum præparationes.*

N. 2. *Vulgus piper longum in paroxyſmis febrium exhibere ſolet, id quod non niſi in principio locum habere poteſt.*

PRÆPAR.

1. Spec. diatrion pipereon. V. D.

2. Tragea ſeu ſpecies fortes. V. I. 2.

3. Oleum piperinum ſtillat. Fit ex nigro, ad modum, quo ex reliquis aromatibus.

N. *Piper parciſſimè oleum dat (ſcil. ℔j. dat ℈j. circiter) ideoque ▽ deſtillata aliquoties ſuper remanentiam ſeu caput mortuum refundenda erit.*

Vires. *Admodum penetrabile eſt, flatus diſcutit, paroxyſmũ tertianæ præcavet, ſi hor. 2. ante paroxyſmum exhibeatur, purgato tamen corpore. Extrinſecus admiſcetur inunctionibus dorſi in febribus.*

Doſis gr. ij. iij. iiij. &c.

4. Ol. de piperibus. V. D.

CCLV. *Piſtacia.*

Πιστάκια, Piſtacia, *Matth. Cord. Lon. Dod. Lob. Caſt. Cam. Tab Ger.* Terebinthus Indica Theophraſti, *Lob. C.B. 1.* Arbor eſt Indicæ Terebintho ſimilis.

Naſcitur in Perſia, Arabia, Syria, India. Quin & Italiæ indigena facta eſt.

OFFICIN. NAT.

Fructus (*Piſtacia.* phiſtacia, πιστάκια, Fiſtici, Pimpernüßlein.) Sunt nuclei duplici veſtiti putamine, primò exteriore coriaceo, hinc lapideo, quod nucleum proxime continet, membranula rubella circumdatum.

Eligendi nuclei recentes, ponderoſi, extrinſecus albidi, intrinſecus virides, non rancidi, in apice aliquantulum patentes.

Vires. *Calf 2. hum 1. atten. aper. Uſus precip. in mucilagine pulmon. obſtruct. Epatis, roborant ſtomachum, arcent nauſeam ac vomitum, excitant appetitum, bonum ſuppeditat nutrimentum.*

PRÆPAR.

Oleum exprimitur ex nucleis.

CCLVI. *Plantago.*

Ἀρνόγλωσσον, Wegerich.

Species plantag. uſualiores ſunt tres.

1. Dicitur plantago latifol. ſinuata, *C.B. 2.* rubra, *Trag. Brunſ.* major & *1. Lon.* major, *Matth. Fuchſ. Dod. Caſt. Tab, Cam.* latifolia, *Cord.* latifol. levis, *Lob.*

2. Plantago latifolia incana, *C.B. 3.*

Plant.

Plant, major, *Matth. Lon. Cam.* latifol. minor Dioſcoridis, *Tab.* major incana, *Lob.* Plantago media, *Fuchſ. Dod.*

3. Plantago anguſtifolia major, *C. B. 1.* plant. minor, *Fuchſ. Dod. Lon.* media, *Caſt.* plantago lanceolata, *Trag. Tab.* plantago longa, *Matth.* plantago quinquenervia, *Lob.*

Creſcunt locis herboſis, Florent Majo & Junio.

OFFICIN. NAT.

Semen, Folia, Radix.

Vires. *Refrigerant & ſicc. 2. abſterg. incraſſ. epatica ſunt ac vulneraria. Uſu præcip. in fluxionibus cujuscunque generis. E.g. alvi, expuitione ſanguinolenta, gonorrhæa, mictione involuntaria in menſium profluvio, in febribus, & ſim. Extrinſecus in mundificandis conſolidandisque vulneribus ac ulceribus inveteratis.*

PRÆPAR.

1. *Succus inſpiſſatus.* Extractus ex foliis.

2. ▽ *ſtillat.* Ex herb. integra.

3. *Syrupus de ſucco.*

CCLVII. Pœonia.

Παιωνία. Arab. Feonia, Pœonien/ Benigroſen/ Pfingſtroſen/ Gichtroſen/ Königsblum.

{ Mas, *C. B. 1.* *Hæc præpollet.*
{ Fœmina { flor. ſimpl. *C. B. 2. &c.*
{ Fœmina { flor. pleno, *C. B. 12. &c.*

Mas dicitur Pœonia nobilior vel 2. *Trag.* pœonia mas, *Matth. Cord. in D. Lob. Dod. Tab. Ger.* Pœonia folio nigricante ſplendido, *C. B. 1.* Fœmina nuncupatur pœonia, *Trag. Lon.* pœon. fœmina, *Brunf. Fuchſ. Cord. in D. Lob. Cam.* pœonia fœmina altera, *Dod.* pœonia vulgaris fœmina. *Cluſ. h. ſt.* pœonia communis vel fœmina, *C. B. 2.*

N. *Diſcernuntur invicem Mas & Fœmina foliis & radice. Mas eſt foliis nigricantibus ſplendidis, juglandis folia æmulantibus, radice digitali craſſa, alba, ſeu mas non una radice nixus eſt, ſed plures habet, Fœmina variat colore foliorum. Eſt folio utrinque virente & glabro, calice hirſuto, flore vel ſimplici, vel pleno, foliis helleborum æmulatur, radicibus ceu balani longiores circiter octo aut ſex adhærent. Mas plures habet, &c.*

Coluntur in hortis. Florent Majo.

OFFICIN. NAT.

Radix, Semen ſeu grana: *Flores.*

Radix effodienda eſt vere, ☾ decreſcente (3. ☌ ante novilunium.) Alii effodiunt ☉ exiſtente in ♌ dieque ac hora ſolaribus, ☾ decreſcente. Flores colligendi ſunt Majo. Semen Auguſto.

N. *Pœonia flore multiplici raro ſemen producit.*

Vires. *Calf. & ſicc 2. ſaporis eſt ſubdulcis ac ſubacris, ſeu amari; ſubaſtringit. Uſus præcip. in affect. bus* Cephalicis, *Epilepſia, incubo, &c.* Uterinis, *menſibus obſtructis, lochiis purgandis, doloreque poſt partum mitigando, Epatis obſtructione. Extrinſecus ſuſpendantur*

duntur grana ac radix de collo pro arcenda Epilepſia.

PRÆPAR.

1. ▽ Ex floribus additaque, ſi placet radice.

2. *Syr.* Ex infuſione florum.

3. *Extract.* Ex floribus exiccatis.

4. *Conſerv.* Ex floribus.

5. ⊖ Ex incinerata integra planta.

6. *Fecula.* Ex radice, l. a.

7. *Oleum ſtillat.* Ex granis elicitur cum ▽ fermentat. l. comm.

CCLVIII. Polygonum,

Πολύγονον { Majus, varii generis eſt, *è quibus uſuale latifolium,* C.B.1. Minus, variorum itidem generum, *quæ cuncta minus uſualia ſunt.* }

Dicitur centumnodia, *Lob. Brunf.* Polyg. mas, *Matth. Fuchſ. Dod Cord. Caſt. Trag.* vulgare, *Cam.* majus, *Lon. Tab.* German. Weggraß / Wegdritt / Denngraß / Blutkraut,

Creſcit locis incultis, aridis ac juxta vias. Floret integra ferè æſtate.

OFFICIN. NAT.

Herba.

Vires. *Refrig. 2. (al. in princ 3.) ſicc. aſtring. vulneraria eſt, Uſus præcip. in ſiſtendis fluxibus quibuscunque, diarrhææ, dyſenter. Fluxu uter. vomitu. Hæmorrhagia narium. Extrinſec. prodeſt vulneribus, ulceribus, inflammationibus oculorum, mammæ tumoribus, febri tertianæ (carpis impoſita.)*

PRÆPAR.

▽ *ſtill.* Ex herba collecta in principio Auguſti.

CCLIX. Polygonatum,

Eſt { Latifolium, varii generis, *è quibus uſuale unum genus,* C.B.1. Anguſtifolium, varii generis, *quæ minus uſualia.* }

Dicitur Sigillum Salomonis, latifolium, *Trag* polygonatum, *Matth. Caſt.* vulgare, *Cam.* latifolium, *Fuchſ. Dod, Tab. Tur.* majus, *Lon.* German. Weißwurtz.

Creſcit in ſylvis & collibus. Floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Radix, raro *Folia,* raro *Baccæ,*

Vires, *Temperamenti eſt mixti. ſubaſtr. exterg. ſaporis eſt ſubamari ac ſubacris. Uſus internus eſt in fluore albo mulier. Baccæ pituitam mucilaginoſam per vomitum ac ſeceſſum educunt. (Doſ. n. 14. 15) Idem dicitur & de radice (℥j.) ac de foliis Extrinſecus faciei maculas abſtergit, cutim dealbat, reſolvit ſugillationes ac tumores renitentes. lotione fugat lenticulos capitis, ſcabiemque infantum exiccat, cicatrices maculasque morbillor. emendat, &c.*

PRÆPAR.

▽. Ex radice cum foliis ac floribus.

CCLX. Pomus.

Μηλέα. Malus, Apffelbaum.

Poma

Poma ſunt: Domeſtica: acida. dulcia. ſubacida. — Sylveſtria.

Vires. Acida *ſunt naturæ frigidioris ac aſtringentis. Verum cum butyro cocta cibum febricitantibus præbent commodum.*

Dulcia. *Sunt naturæ calidioris ac laxantis.*

Subacida *ſeu vinoſa, naturæ ſunt mixtæ; conveniuntque Ventriculo & Cordi.*

Sylveſtria. *Aſtringunt.*

Extrinſecus (dulcia ſub cinere cocta) ſedant dolorem oculorum, pleuritidis (cum myrrha impoſita.)

PRÆPAR.

1. Succus fermentatus, ſeu vinum pomorum, pomaceum.

N. *Vulgatiſſimum eſt in Normannia Galliæ Provincia, adeò ut non modo potus loco habeant, ſed & ex eodem ▽m vitæ deſtillent, & aceta conficiant, quæ vel cum Spiritu ac acetis ex vino, certare videntur.*

2. Syrupus de pomis ſimpl. Ex ſuccis pomor. dulcium ac vinoſorum.

Vires. *Succurrit affectibus cordis, ſyncopæ, palpitat. ac aliis ab atra bile ortis. Ventriculo gratus eſt, ſedat ſitim, febribus auxiliatur.*

3. Syrup. de Pomis Regis Saborum. V.D. & infra de Sena.

4. Extract. ſeu ſuccus inſpiſſatus pomorum dulcium fragrant.

5. Extract. è radice arboris fructus acidos ferentis, fit I. a. cum ▽ ex pomis propriis deſtillata.

Vires. *Summum eſt medicamen. contra omnia ventris profluvia, dyſenteriam, lienteriam, diarrhæam, fluxum epaticum. Quercet. P. R. c. 26.*

CCLXI. *Populus.*

Eſt: alba latifolia, weiß Pappelbaum/ Aſpen. — nigra, ſchwartz Pappelbaum. *Hæc uſualis.*

Alba dicitur, Pop. alba, *Matth. Dod. Cord. in D. Lob. Caſt. Tab. Ger.* Populi albæ aliæ ſpecies, *Trag. C.B. 1.*

Nigra dicitur: Populus alba, *Trag. Lon.* Populus nigra, *Matth. Dod. Cord. in D. Lob. Caſt. Tab. Ger. C.B. 3.*

OFFICIN. NAT.

Cortex, Pop. albæ, ſed raro. *Oculi*, Pop. nigræ.

Vires. *Utraque naturæ eſt mixtæ, (ſed humido ſiccæ) cæterum ad frigiditatem inclinantis, abſtergitque. Cortex pop. albæ præcipue adhibetur in dolore ſciatico intus & extra, in ſtranguria, in ambuſtis. Oculi ſeu gemmæ (ὀφθαλμοί) pop. nigr. adhiberi ſolent à ſexu muliebri ad capillos ornandos & promovendos, proſunt iisdem ad dolores ſedandos.*

N. 1. *Eſt & Gummi pop. nigræ, quod calfac. 2. ſed minus id uſuale eſt.*

N. 2. *Succus in foraminibus populi collectus, Verrucas ac impetigines curare creditur.*

PRÆPAR.

1. Oleum populinum. Ex oculis pop. nigr.

nigr. (primo vere collectis) & oleo veteri. Vide Diſp.

N. *Alii addunt quoque vinum & coquunt ad hujus conſumptionem.*

2. *Unguentum populeon.* V.D.

Vires. *Refrigerat, ſomnum conciliat.*

CCLXII. *Porrum.*

Πράσιον. Lauch { Domeſticum { capitatum, Aeſchlauch. ſectile, Schnittlauch. } Uſuale ſylveſtre. }

Dicitur Porrum, *Brunf. Cord. in D. Dod. Caſt. Tab.* Porrum commune, *Matth.* vulgare, *Lob.* porrum capitatum, *Fuchſ.* por. capitatum vulgare, *Cam.* porrum commune capitatum, *C.B.1.*

N. *Capitatum & ſectile non differunt genere, ſed ſolum cultura. Sectile enim dicitur, quod detondetur ad culinares uſus: capitatum, quod ſine detonſione linquitur & autumno tranſplantatur, ut capitatum fiat.*

Gaudet ſolo pingui. Seritur Martio & Aprili.

OFFICIN. NAT.

Radix, Herba, Semen.

Vires. *Porrum calfacit inſigniter ſiccatque, atten. aper. incidit, reſolvit. Uſus prac. in ſerpentum morſibus & uſtionibus, mucilagine pulmonum. Extrinſecus in aurium tinnitu ac ſuppurationibus, in venis hæmorrhoidum tumidis ac dolentibus, &c. Semen urinam ciet.*

N. *Frequens ejus uſus, ſomnos turbulentos inducit, viſuique officit.*

CCLXIII. *Portulaca.*

Ἀνδράχνη, Arab. Backaleancha, Porcellana, Burtzel/Portzel/Genſel.

{ Latifolia ſativa. *Hæc præfertur.*
Anguſtifolia ſylveſtris. }

Inſcribitur Portulaca, *Lon. Cord.* hortenſis, *Trag. Fuchſ Dod* domeſtica, *Matth. Lob. Caſt Tab. Ger.* major, *Cam.* Portulaca latifolia ſeu ſativa, *C.B 1.*

Floret Junio: Creſcit locis arenoſis & ſabuloſis.

OFFICIN. NAT.

Folia, Semen.

Vires. *Refrig. 3. ſicc. 2. adſtring. pauci nutrimenti eſt, lumbricos fugat & expellit. Uſus præcip. in mitigando fervore bilis, & hinc in febribus putridis ac malignis, ardore urinæ, ut & in ſcorbuto, apprimè ſuccurrit febricitantium æſtui (folia recentia applicata Iecori, Renibus, &c.)*

N. *In tabe prodeſſe, ſucculentia & craſſities foliorum arguunt.*

PRÆPAR.

1. *Succus inſpiſſatus.*
2. ▽ *ſtillat.* Ex herba.
3. *Syrupus ſimpl.* Ex ſucco.
4. *Compoſ.* Vide Diſp.

N. *Solet & condiri ad modum quo Cappares condiuntur.*

5. *Conſerva.* Ex foliis.

CCLXIV. *Primula veris.*

Φλομίς. Herba Paralyſis, *Caſt. Brunf.* vulgaris, *Trag.* primula veris, *Matth.*

Tab,

Tab. major, fl. luteis odoratis, *Dod.* primula pratenſis, *Lob.* verbaſculum odoratum, *Fuchſ.* Arthriticum, *Geſn.* ſimplex luteo flore, *Cam.* verbaſculum pratenſe odoratum, *C.B.1.* German. Schlüſſelblumen / Himmelſchlüſſel / S. Peters Schlüſſel / weiß Betenien.

Creſcit in campeſtribus ac ſylvis. Floret April.

OFFICIN. NAT.

Flores ac Folia.

Vires. *Calfac. leniter, ſiccat fortius. ſaporis eſt ſubacris ac ſubamari, ſubaſtring. Anodyna eſt. Uſus pracip. in affect. capitis Apoplexia, Paralyſi. In articulorum doloribus. Extrinſecus in Arthritide ac tumoribus qui Ictus venenatorum animalium ſubſequuntur.*

N. *Acetum radicibus impragnatum ac loco errhini in nares attractum, odontalgiam mirabiliter ſedat.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex integra herba (caule, foliis ac floribus.)

2. Conſerva. Ex floribus.

CCLXV. Prunella.

Brunella, *Dod. Brunf. Lob.* Brunella vulgaris & *6. Trag.* conſolida minor, *Matth.* minima, *Cam* Prunella, *Fuchſ. Cam. Tab. Ger.* ſymphytum petræum, *Lob. ico. Cord. in D.* German. Brunellen/Gottheil/S. Anthonikraut.

Nomen ducit ab Angina, quam Brunellam alii vocant.

Creſcit in campeſtribus ac locis herboſis. Floret Junio & hinc ferè integra æſtate.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores.

Vires. *Calf. & ſicc. (ſubamara eſt) abſtergit, conſolidat, vulneraria eſt. Uſus pracip. in vulneribus imprimis Pulmonum, in ſanguine coagulato. Extrinſecus in vulneribus & creberrimè in angina, aliisque affectibus oris ac faucium (gargariſ.)*

N. *Author eſt Crollius, radicem aridam denti dolenti affrictam, ut ſanguinem ſuſceperit, magnetica vi dolorem ſopire, ſi ſalici indatur perforata, foramenque mox tubulo ex ſalice obturetur.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex integra planta Auguſto collecta.

2. Conſerv. ex florib.

CCLXVI. Prunus.

Prunus { Domeſtica ſativa, *hujus loci.* / Sylveſtris, *vide Acacia.* }

OFFICIN. NAT.

Κοκκύμηλα, *Pruna,* Pflaumen/ (fructus pruni.)

Varii ſunt generis colore, ſapore, figura & magnitudine differentia. ſunt enim dulcia, ſubacida, acida. Sunt purpureo-nigra, rubra, lutea, (cerea, Spilling/) alba: ſunt oblonga, rotunda: ſunt denique majora, minora, &c. In officinis autem uſitatiora ſunt pruna Damaſcena (Zwetſchen/) cujus vicem ſubeunt pruna Ungarica, tùm quoque noſtratia dul-

ciora in clibano exiccata. Præterea ſunt & Pruneola, (pruna de Brignioles, è loco natali in Galliis,) quæ enucleata & exiccata afferuntur, *C.B.*15. pruna ex flavo rufeſcentia, mixti ſaporis, gratiſſima. Germ. Pflaumen/ Prunellen.

Palma datur Damaſcenis, quæ ex Syria Venetias ſicca afferuntur, nucleoque ſunt longo & plano potius quam rotundo. Secundo loco ſunt, quæ ex Pannonia (unde Ungarica, dicta ſunt, aliis etiam Damaſcena, *Cord. in D.* & Tranſylvania adferuntur, at *Dod.* Moravica magis ad alvum leniendam probantur. His 3. ſubjungi poterunt & noſtratia, ſed viribus ea minora ſunt.

N. *Eſt & gummi prunor. ad calculum atterendum utile, ſed rari uſus.*

Vires. *Pruna natura refrig. & humect. Recentia cruda, emolliunt alvum quidem, verùm facilè putreſcunt & proin minus commode (inprimis poſt cibum) eſitantur, maximè ſi immoderatior uſus ſit. Pruna Damaſcena eſui aptiora ſunt, laxant, acrimoniam humorum obtundunt, linguam (macerata in frigida ac ore retenta) humectant, ſitim mitigant.*

Pruneola (ſeu prunella dicta) refrigerant magis quam reliqua, humectantque, ſed citra alvi commotionem, adeoque eſui aptiora cenſentur, gratumque refrigerium in febribus exhibent.

PRÆPARATA.

1. *Condita pruna* (cerea) cum mell. p.ij. & Vini p. j.

2. *Pulpa prunor.* Ex magnis acidis & vinoſis fit, coctis ſcil. perque ſetaceum trajectis & cum ſaccharo $\frac{1}{3}$. circiter inſpiſſatis.

3 *Electuarium Diaprunis ſimpl.* Eodem modo paratur, ex pulpa & ſacchar. $\frac{1}{2}$.

4. *Diaprunum compoſitum* lenitivum Diadamaſcenon. *Vide Diſpenſat.*

5. *Diaprunum non laxativum*, V. D. Norib.

CCLXVII. Ptarmica.

Ptarmica, *Matth.* 1. *Fuchſ. Lon. Caſt. Lob.* folio Taraxaconis, *Lob.* Pratenſis, *Cam Ger* Draco ſylveſtris ſ ptarmica, *Dod.* Tanacetum album ſeu acutum, *Trag.* (& millefolium 3.) *Tab.* Pyrethrum, *Brunf. ico*, aliis Pſeudopyrethrum. Dracunculus pratenſis ſerrato folio, *C.B.* 2.

Creſcit in pratis, ut & arvis etiam incultis, aliisque locis ſaxoſis. Floret Majo, Junio ac Julio.

OFFICIN. NAT.

Radix & Folia.

Vires. *Calfac. & ſicc. ſternutatoria ſunt (ob acrimoniam,) ſed rarioris uſus.*

CCLXVIII. Pulegium.

Γλήχων, βλήχων, Pulegium { Latifolium { fœmina. *Hoc uſitatius,* mas. *Hoc ſubjungitur.* Anguſtifolium Cervinum, cui ſubjungitur Creticum & Maſſilioticum, quæ *minus uſualia.*

Inſignitur pulegium, *Brunf. Trag. Matth. Fuchſ. Cord. Dod. Lon. Caſt. Cam.* Pulegium Regium, *Lob.* Pulegium, latifolium, *C. B. 1.* Germ. Poley/ Flöhkraut/ (quia fumus ejus pulices fugare creditur.)

Creſcit locis cultis & incultis, humidis ac campeſtribus. Floret Julio & Auguſto.

Officinalia Nativa.

Folia, quæ eligenda caulibus ad rubedinem inclinantibus.

Vires. *Calf. & ſicc. 3. (ſaporis ſubacris & ſubamari) partium tenuium, atten. incid. aper. reſolv. Uſus præcip. in menſibus ciendis, fluore albo, fœtu ejiciendo, confert Epaticis ac pulmoniacis: nauſeam ac tormina ventris diſcutit, calculum ac urinam pellit. Ictero ac Hydropi medetur. Extrinſecus prodeſt capiti, ſomnum arcet, vertiginem diſcutit, doloribus arthriticis convenit, dentes abſtergit, pruritum cutis curat, &c.*

Præpar.

1. *Conſerv.* è ſummit.
2. ▽ *ſtillat.* Ex herba.
3. ▽ *bis deſtillata.* Ex herba.
4. *Ol. ſtillatitium.*

Pulmonaria arborea.

Muſcus pulmonarius, *Lob. C. B. 7.* pulmonaria, *Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Lon. Tab.* prima, *Caſt.* Germ. Lungenkraut.

Adnaſcitur arboribus præſertim, v. g. Quercui & aliis: tum & petris; ſed hic candidior eſt. Vide Lichen Petræus.

Vires. *Refrig. & ſicc. moderatè (aliis calefacit.) Uſus præcip. in affectibus pulmonum ſcil. eroſione, tuſſi, aſthmate, in im profluviis alvi, ac Uteri. Extrinſecus in vulnerum ſanguine compeſcendo. Vide & Lichenem cum quo, ut figura, ita & viribus ferè convenit.*

CCLXIX. Pulmonaria.

Lungenkraut/ Pulmonaria { Latifolia. Anguſtifolia { vulgaris, Schmalblätterich Lungenkraut. Plinii, Schmalblätterich Hirſchmangolt.

Creſcunt in dumetis opacis ac umbroſis. Florent Aprili.

Eligitur præ cæteris latifolia. Hæc inſignitur ſymphytum maculoſum ſeu Pulmonaria latifolia, *C. B. 1.* Pulmonaria altera, *Matth. Caſt.* maculoſa, *Lob. Cam. Tab.*

N. *Foliis variat, quæ aliquando albis punctis*

punctis notantur, aliquando carent: Floribus eſt communiter cæruleo-rubentibus, rarius albis. Sunt qui in marem & fœminam diſtinguunt.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Refr. & ſicc. conſolidant, conglutinant (al. calf.) Uſus præcipuus in affectibus pulmonum phthiſi, expuitione ſanguinis. Extrinſecus in vulneribus.*

CCLXX. *Pyrethrum.*

Πύρεθρον. Pyrethrum flore bellidis, *C.B.1.* pyrethrum, *Brunf. Trag. Fuchſ. Dod. 2 Matth. Cam. Tab.* majus, *Lon.* verum, *Caſt.* officin. *Lob.* Germ. Bertram/Zahnwurtz/Speichelwurtz/Geiferwurtz.

Creſcit in Italia, aliiſque locis calidis ac orientalibus, ut & in Helvetia, apud nos non niſi in hortis colitur.

N. *Pyrethrum Germanicum ſeu pſeudopyrethrum. V. Ptarmica.*

OFFICIN. NAT.

Radix ſola.

Vires. *Calf. & ſicc. ultra 3. atten. incid. ſudorem valide movet. Uſus præcip. ſed rari in viſcoſo phlegmate corporis, ac præcipue pulmonum, quod attenuat atque per expuitionem ac urinam expellit, ad Venerem ſtimulat, quartanam curat. Extrinſecus in Odontalgia frigida, in Batracho apophlegmatizans inſigne eſt; juvat & in Hemicrania; Paralyſin ac ſtupida membra ſanat, rigores febris præcavet (inunctum dorſo ac plantis pedum.)*

CCLXXI. *Pyrola.*

Pyrola rotundifolia major, *C.B.1.* Pyrola, *Matth. Brunf. Dod. Lob. Caſt. Tab.* Limonium, *Fuchſ.* ſylveſtre, *Trag.* Limonium & Pyrola, *Lon.* German. Wintergrün/Waldmangolt.

Creſcit in ſylvis humidis. Floret Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Refrig. & ſicc. aſtring. conſolidant. vulneraria ſunt. Uſu interno & externo celeberrima.*

CCLXXII. *Pyrus.*

Ἄπιος, ἄππιος. Birnbaum.

1. Pyra { Domeſtica. / Sylveſtria. } 2. { Dulcia. / Acida. / Acerba.

Vires. *Refrig. aſtring.* δύσπεπτα *ſunt. Cocta vero melioris notæ cenſentur, & ut ſchola Salernitana habet.*

Cruda gravant Stomachum, relevant pyra cocta gravatum.

Differre tamen viribus, prout ſapore differunt, non difficile eſt colligere, dulcia laxant, acida & acerba adſtringunt, &c.

N. *Arefacta* cocta & comeſta *commendantur in fluxu alvi.*

PRÆPAR.

Ex pyris vulgaribus fit, 1. Pyraceum vinum, German. Birnwein/quod ruſticis noſtratibus loco vini inſervit, paraturque ad modum quo Vinum.

2. Ex eodem pyraceo fit acetum ruſticis noſtratibus vulgatiſſimum.

3. Con-

5. Condita pyra muſcatellina cum decocto proprio.

Q.

CCLXXIII. *Quercus.*

Δρῦς. Quercus, *C.B.4.* Quercus, *Matth. Fuchſ. Dod. Trag. Lon. Tab.* vulgaris, *Lob. Cord.* Germ. Eichbaum.

OFFICIN. NAT.

Folia, Glandes, earumque *Capulæ, Cortex, Viſcum, Fungus.*

Vires. Folia, Glandes, Cortex, Capulæ *glandum refrigerant, ſicc. aſtring. Uſus in fluxu alvi, uteri, ſeminis. Extrinſecus in Odontalgia, profluvio uterino, &c.*

Viſcum, (*quod præ reliquis viſci generibus probatur,*) *calfac. moderatè, ſed paulatim emollit, diſcut. Uſus præcip. ac ſpecificè in Epilepſia. Extrinſecus maturat tubercula, parotides, cæteroſque abſceſſus (cum Reſina ac cera mixtum.)*

Fungus *quercinus, hæmorrhagiam narium ac ſanguinem vulnerum, non minus ac betulinus cohibere dicitur.*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex foliis quercuum novellar. Majo collectis.

2. *Gluten,* i.e. Extractum viſcoſum è viſco (Vogelleim) quod ingreditur nonnulla Emplaſtra.

CCLXXIV. *Quinquefolium.*

Πεντάφυλλον, Quinquefolium majus repens flore luteo, *C.B.1.* pentaphyllon minus, *Brunf.* vulgare, *Trag.* Dioſcor, *Tab.* luteum majus, *Dod. 1. & 2. Lon.* repens, *Cam.* Quinquefolium, *Matth. Lob.* Germ. Funfffingerkraut/ Funffblat.

Creſcit paſſim locis arenoſis, campeſtribus. Floret Majo & Junio.

OFFICIN. NAT.

Herba colligenda cum floribus. *Radix* colligenda vère.

Vires. *Temperatum eſt caliditate & frigiditate, ſicc. 3. aſtring. vulneraria eſt. Uſus præcip. in affectibus à catarrhis oriundis, paralyſi, phthiſi, arthritide, in uteri humiditate corrigenda, in ſanguinis expuitione ac tuſſi, in Ictero, in obſtructione Epatis & Lienis, obtundit acrimoniam bilis aduſtæ, ſiſtit fluxus alvi, hæmorrhoidum, hæmorrhagiam narium. Prodeſt in calculo ac eroſione Renum, in Hernia, in febribus. Extrinſecus prodeſt in oculis inflammatis (ſuccus inſtillatus) in oris putredine, laxitate dentium, abſtergit ulcera etiam maligna.*

N. 1. *In febribus tertianis exhibent folia trina, in quartana quaterna, &c.*

N. 2. *Sunt qui radicem pugno detentam ad hæmorrhagiam narium ſedandam commendant.*

PRÆPARATA.

▽. *ſtillat.* Fit ex herba collecta Majo.

CCLXXV.

R.

CCLXXV. *Raphanus.*

Raphanus:
- major orbicularis vel Raph. rotundus domeſticus. *Hujus loci.*
- niger. *Idem hic cum priori.*
- minor oblongus. *Eſt eſculentus & minus officinalis.*
- Ruſticanus ſeu marinus. *Vide inſequenti.*
- aquaticus. *Non eſt in uſu.*
- ſylveſtris. *V. Armoracia.*

ῥαφανὶς, ῥαφανίς. Arab. Fugell. Raphanus magnus, *Lob.* Raphanus ſativus, *Fuchſ. Caſt.* Raphanus rotundus, *Lon. Tab* orbiculatus, *Tab* & *Ger.* Radicula ſativa, *Dod.* Raphanus major orbicularis vel rotundus, *C. B. 1.* Rettich.

Creſcit in hortis, gaudet ſolo humido.

OFFICIN. NAT.

Semen. Radix, ſed raro, quia culinaris potiſſimum eſt

Vires. *Calf 3. ſicc. 2, aper. abſterg, atten, Uſus præcip. in calculo atterendo ac expellendo, urina ac menſibus ciendis, in obſtructionibus Epatis ac Lienis, attenuat mucilaginem viſcoſam in ventriculo. conferique ad diſtributionem chyli, chymique. Extrinſecus apponitur plantis pedum in febribus, ſicuti & Cervici in capitis dolore febrium malignarum comite.*

N. *De uſu interno notandum quod nauſeam & ructus ciere ſoleat.*

PRÆPAR.

▽ *ſtillat.* Ex radicibus.

CCLXXVI. *Raphanus marinus ſeu Ruſticanus.*

Raphanus Ruſticanus, *C. B. 5* ſylveſtris Dioſcor. *Fuchſ.* Armoracia aut Raphan. major, *Brunf.* Raphan. major, *Trag.* marinus, *Tab.* vulgaris & ruſticanus, *Matth.* Radicula magna, *Dod*, ruſtican. *Lob. Cam.* Germ. Märrettich.

Gaudet ſolo humido.

OFFICIN. NAT.

Radix, effodienda Martio.

Vires. *Calf. & ſicc. ad gr. 3 incidit, atten. eaſdemque cum priori qualitates habet, ſed fortiores; tartaream mucilaginem incidit, ciet vomitum, (ſi ſuccus vel infuſio in aceto cum melle tepide aſſumatur & aqua ſuperbibatur) ſpecificè ſcorbuticis prodeſt. Calculum pellit, menſes ciet. Extrinſecus prodeſt in febribus (tertiana & quartana) ſuccus cum ol. piperino dorſo inunctus. pulſibusve cum ⊖ impoſitus, vel umbilico applicatus, donec ſentiatur pruritus.*

PRÆPAR.

▽ *ſtillat.* è radicib.

CCXLXXVII. Rapum & Rapa.

γογγύλη. Rüben/Arab. Seliòm, Selgem, Selgrem. Rapum Dioſcor.

Eſt { longum, fœmina.
rotundum, mas.
ſylveſtre, quod *minus uſitatum.* }

N. *Nomen Rapi omnibus uſuale eſt.*

Vires. *Calf 2. ſicc. 1. Seminis uſus præſus præcip. in antidotis, Venerem ciet, morbillos expellit,* Doſis ʒß. *Radix magis culinaria eſt, ſed ventriculo flatulenta. Succus & Decoctum, leniunt acrimoniam bilis ac aſperitatem bronchiorum, aſperæque arteriæ, &c. Extrinſecus imponitur Pernioni (cocta) adhibeturque in gargariſ. Vide & Napum.*

CCLXXVIII. Rhodia Radix.

Ῥοδία ῥίζα. Radix Roſea, *Trag. Matthiol. Dod. Cord. Cam. Fuchſ. Lon. & Tab.* Germ. Roſenwurtz.

Creſcit ſponte in alpibus, ſolo gaudet umbroſo.

OFFICIN. NAT.

Radix ſola.

Vires. *Natura cenſetur temperata (Fuchſ. calf. & ſicc. 2.) cephalica eſt. Uſus præcip. in dolore capitis (cum ▽ roſ. contuſa.)*

CCLXXIX. Rhodium Lignum.

Aſpalathus, Rodiſer Holtz.

Aſpalathorum 4. quidem modernis innotuerunt genera. 1. Cortice cinereo, Ligno purpureo ſeu Dioſcoridis. 2. Aſp. colore buxi. 3. Aſpalat. albicans torulo citreo. 4. Aſpal. rubens. Verum officinis noſtratibus non niſi ſecundum & tertium ſuppetunt. Prius eſt Aſpalati 1. genus, *Lob.* Poſterius dicitur Rhodium Lignum, quibusdam Agallochum, oleaq; Æthiopica, *Cord. in D.* Agallochum forte, i. e. xyloaloe ſolida, quibusdam Lignum Rhodium, Rhodiſium & aſpalathum, aliis oleaſtrum lignum, *Cord. hiſt.* Aſpalathus roſeus ſeu 3. *Lob.*

Vires. *Dioſcoridi & Galeno calfac. & ſicc. & aſtringit, unde commendabile ad ulcera oris, ad nomas genitalium & ſordida ulcera, ad alvi fluxus. Verum enim verò an hæc noſtrati conveniant, cuivis licet experiri. Vix enim modernis practicis in uſu eſt, niſi quod interdum ad renum calculos decoctis inſequatur.*

PRÆPARATA.

Oleum ſtill. quod communiter pro oleo roſarum habetur.

CCLXXX. Rhaponticum vulgare.

Rhaponticum ſeu Centaurium majus { folio in lacinias plures diviſo, *C. B. 1.*
folio non diſſecto, *C. B. 2.*
Alpinum luteum, *C. B. 3.* }

Ex his uſualius eſt primum, quod inſignitur Rhapontica, quæ hodie centauria major, *Trag. Cord.* Centaurium

138 nium majus, *Lon. Lob.* magnum, *Matthiol. Dod. Caſt.* Cent. majus ſeu Rhaponticum pharmaceuticum, *Cord. in D. Cam. Tab.* Germ. groß tauſent gulden Kraut/ Rhapontic.

Creſcit in alpibus & vallibus pinguibus apricis, Apuliæ, Sabaudiæ.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Natura eſt temperata ſicc. aſtring. vulneraria eſt, saporis ſubdulcis ac ſubacris. Vſus in fluxibus alvi, Dyſenteria: ciet menſes, profluviumque e contra rioſiſtit: prodeſt in hernia, ſanguine coagulato, expuitione ſanguinis, in febribus ſtomachicis: Epar aperit ac roborat, ſummopere laudatur à nonnullis in obſtructione venarum meſeraicarum, & in morbis hinc ortis.*

CCLXXXI. Rhaponticum verum.

Rheum, Rha. Dioſcoridis, *C.B.3.* Ponticum Rha antiquorum, *Lob.* Rhapont. verum officin. Germ. Rhapontic.

OFFICIN. NAT.

Radix, quæ ad nos ex Aſia advehitur.

Eligenda quæ non carioſa, rubeſcens, in ore lentorem referens.

Vires. *Calfac. & ſicc. 2. ſeu mixtura temperata eſt, terreſtris & ignea, saporis ſubacris. Stomachica, ſplenica ac hepatica. Vſus præcipui in doloribus arthriticis, febribus, venenatorum animalium ictibus, &c.*

PRÆPAR.

Extract. f. l. c.

Vires. *Summum eſt Cardiacum. Quercet. Phar. Reſt.*

CCLXXXII. Rhus.

Rhus folio ulmi, *C. B. 1.* Rhus, *Matth. Tab.* Rhus coriaria, *Dod* Rhus obſonior, *Lob Cam.* Sumach Arabum, *Lon. Caſt* Rhu, Rhoe, Rhus culinariũ. Germ. Gerberbaum/ Schlingbaum.

Gaudet ſolo petroſo. Floret Julio. Fructus fert autumno.

OFFICIN. NAT.

Semen, Folia.

Vires. *Refrig. 3. ſicc. 2. aſtring. Vſus præcip. in fluxu alvi, uteri ſeu menſium: hæmorrhoides compeſcit, bilem obtundit. Extrinſecus reſiſtit putrefactioni ac Gangrenæ in paronychio.*

N. *Gummi dentibus inditum odontalgiam ſedat.*

PRÆPARATA.

Succus Sumach, l. c. Pulpa ſine oſſeis ſeminibus.

N. *Alii ℞. Decoct. Rhois ex ramuſculis & Tamarind. conquaſſatis macerant ac coquunt ad conſiſtentiam.* Tabern. in Herbario.

CCLXXXIII. Ribes.

Groſſularia multiplici acino ſeu non ſpinoſa, hortenſis rubra ſeu ribes officinar. *C.B.5.* Ribes hortenſe, *Trag.* vulgaris domeſtica, *Matth. Caſt.* Ribes, *Fuchſ. Lon. Tab.* Uva Urſi, Ribeſium fru-

... ſructu rubro, *Dod.* Ribes Arabum, *Lob.* Germ. Johannisbeerlein.

{Rubra. *Hujus baccæ officinales.*
Nigra. *Uſualis non eſt.*
Alba. *Et hujus baccæ in officinas inferuntur, gratioresque ſunt guſtu ipſis rubris.*

Coluntur in hortis, matureſcunt circiter Feſtum S. Joannis.

Vires. *Refrig. & ſicc. 2. partium tenuium: ſubaſtring. ventriculo conveniunt. Uſus præcip. in profluviis alvi, dyſent. choleram ſedant, in febribus bilioſis proſunt, putredini reſiſtunt, ſitim reſtringunt.*

N. *Albæ ut minus acidæ, ita minus frigidæ cenſendæ ſunt.*

PRÆPAR.

1. *Conditæ baccæ*, cum decocto proprio & ſacch.

2. *Rob. de Ribib. ſimpl.* Eſt ſuccus inſpiſſatus ad mellis conſiſtentiam

3 *Rob. de Ribib. compoſ.* Eſt ſyrupus ex ſucco & ſaccharo ℥.

4. *Vinum*, i.e. ſuccus liquidus.

CCLXXXIV. *Roſa.*

{Domeſtica ῥόδον. Roſen/ *hujus loci.*
Sylveſtris, κυνόῤῥοδον, κυνόσβατος. *Vide Cynosbatos.*

Roſarum varia ſunt genera, coloribus ac foliorum multiplicitate differentia. Sic eſt Roſa (Milleſia) rubra, rubra pallidior, ſaturatius rubens, purpurea (hæc colorem carnis referens Zebetina dicitur.) Verſicolor, alba, moſcata ſeu Damaſcena, ſpinis carens, ſubviridis, &c. In officinis autem tria præcipue genera uſualia ſunt. Roſæ ſcil. rubræ (quæ præſtantiſſimæ) pallidæ (quæ rubris ſuccedunt) & albæ, quæ infimæ ſortis. Omnibus tamen laudem præripiunt Roſæ moſcatæ ſ. Damaſcenæ.

Florent Majo & Junio. Coluntur ubivis in hortis.

OFFICIN. NAT.

Flores (rubri & pallidi aſſervantur exiccati,) *Anthera, i.e. capillamenta.*

Vires. *Roſæ ut variant generibus; ita & qualitatibus. Sunt enim qui non ſine cauſa roſas partim calidas & acres, partim frigidas volunt, caloremque reſidere in ſuperficie à frigore ſcil. eo expulſum, qui in marceſcentibus evaneſcat, in genere tamen omnes refrig. 1. ac aſtring. ſpiritus vitales animalesque recreant, ac roborant.* Pallidæ ſeu incarnatæ *laxant.* Rubræ *ac* albæ *aſtringunt (alba levius, rubra fortius.) Uſus præcip. in fluxionibus, febribus, ſiti, appetitu proſtrato, &c. Extrinſecus in vomitu, cephalalgia, vigiliis, dolore aurium, gingivar. ſedis, recti inteſtini (cum Vino cocta & impoſita:) in ulceribus & inflammationibus oris, faucium, oculorum,*

Floſciculi lutei capillamentis in medio florum adhærescentes, (Anthera offic,) exiccati *immiſcentur dentifriciis ad gingivarum aſtrictionem, fluxionumque exiccationem.*

PRÆPAR.

1. *Acetum*, è flor. rubris.

2. ▽ *ſtillat.* è florib. pallidis (præferunt ad oculor. morbos.)

3. è florib. rubris.

4. albis.

5. *Balſamus.* Ex ol. ſtillat. & cera depurata.

6. *Conſerva, 1. roſ. rub. recens.*

7. *2. antiqua.*

8. *3. Roſ. Rub.* ⊕*-ta.*

N. *Præſtat ex tempore* ⊕*-tam hanc conſervam conficere, affuſione ſcil. guttularum aliquot, quippe quæ ad tempus aſſervatur, & amittit colorem & ſaporem mutat.*

9. *4. Conſerv. roſ. pallid.*

10. *Elect. 1. Roſatum Meſue.* V. D.

11. *2. de ſucc. Roſ. ſolidũ* } Aug.

12. *3. liquidũ* } Aug.

13. *Morſelli, i. e. ſaccharum roſat.* Ex ſucco & ſacchar.

N. *Morſuli de ſpec. è ſucco roſar. ſunt idem quod Elect. ſolidus.*

14. *Rotulæ Manus Chriſti*, officinis dictæ, ſimplices & perlatæ.

15. *Ol. ſtillat.* aſcend. cum ſpiritu.

16. *Ol. infuſum 1. vulgare.*

17. *2. omphacin.*

18. *3. Compoſ.* Aug.

19. *Pilulæ Roſatæ, i. e. de aloe roſata.*

20. *Spec. Elect. de ſucc. roſar.* Aug.

21. *Aromatic. r. f* Aug.

22. *Diarrhod. Abb.* Aug.

23. *Roſat. novell* Aug.

24. *Spiritus*, è roſis rubris fermentatis.

25. *Syrupi, 1. roſatus ſimplex, ſeu laxativus ſimplex.* Ex infuſ. 3. roſ. rub.

26. *2. roſat. ſolut[illegible] rum,* (è Damaſcen.) Aug.

27. *3. Laxativ. compoſ. ſeu elleboratus.* Aug.

28. *4. ſine elleboro.* Aug.

29. *5 de roſis ſiccis.*

30. *6. Roſatus regius ſeu Iulep Roſatum.*

31. *Mel Roſatum Meſue.*

32. *ſimplex.*

33. *Citratum.*

34. *Laxativum:* fere idem eſt cum ſyr. ſimplici

35. *Tinctura.* Fit ex roſ. rub. ſicc. ℥j. infuſis in ▽ roſar. (vel fontanæ) tepefact. ℔iiij additis ſpir. ⊕ vel ♀ris ℥ij. facta digeſtione F. Expreſſio & ſi opus ſit filtratio.

36. *Trochiſc. Diarrhod.* Aug.

37. *Unguentum roſatum.*

CCLXXXV. *Ros ſolis.*

Rorella, Salvara, Sonnendaw/ Sonthaw.

Eſt { folio rotundo. / folio oblongo.

Ex his uſualis quidem, veruntamen non niſi rariſſimè major, qui inſcribitur Ros ſolis, *Dod. Lon. Caſt.* Rorida ſive Ros ſolis major, *Lob.* Rorella minor, *1. Tab.*

Creſcit locis, campeſtribus & paluſtribus, inter muſcum albicantem & ſubrubentem. Floret Majo.

OFFICINALIA NATIVA.

Herba colligenda quando ☉ in ♌ (medio [illegible]) ☾ creſcente, die ſereno

ac calido: aſſervaturque ſine lotione. Item *ſuccus* foliis inſtar ſudoris adhæreſcens.

Vires. *Dodonæus facit calid. & ſicc. 4. unde internum ejus uſum vetat: verum enim vero, ſunt qui è contra magni faciant, maximopereque commendent ad Phthiſin* a *(quia calidiſſimo etiam tempore ſudat) ad peſtem, ad vulnera (in potu. &c.) ad Epilepſiam arcendam & præcavendam. Extrinſecus promovere dicitur partum in puerperio (abdomini impoſita) odontalgiam ſedare (in ore detenta) affectum mitigare maniacum (collo appenſa) curare quartanam (pulſibus 6. horis applicata ac dein hor. 6. aquæ impoſita: viciſſim pulſibus applicata, idque multoties (10, 12ies.)*

a Foreſt. *lib.* 16 58.

N. *Novi qui infuſionem Rorellæ in aqua vitæ factam, pro cordiali uſitato habet.*

Succus dicitur humiditas, quæ inſtar ſudoris diebus quoque calidiſſimis, imò in majori copia, quàm aliàs herbæ adhæret, atque concutiendo in patellam ſuppoſitam colligitur.

Vires. *Confortat Cor, Epar ac ventriculum: capitis dolorem à cauſa calida ſedat, peſtem præcavet ac curat. Extrinſecus adhibetur in affectibus oculorum, dolore, ſcil. inflammatione, &c.*

Præpar.

▽ *ſtillat.* ex tota herba.

CCLXXXVI. *Roſmarinus.*

Λιβανωτὶς, στεφανωματικὴ, Roſmarinus, *Brunſ. Trag. Fragoſ. Lon.* Roſmarinum coronarium, *Matth. Lob.* Roſmarinus coronarius, *Cam.* Roſm. coronaria, *Dod.* Hortenſis anguſtiore folio, *C. B.* I. Libanotis coronaria, *Cord. in D.* Germ. Roßmarin.

Creſcit in locis apricis. Floret Majo, Junio.

Officin. Nat.

Folia. Flores (ſpecialiter Anthos offic.) *Semen.*

Vires. *Cal. & ſicc 2. lenta incidunt, ſaporis ſunt mixti acris, amari: ſubaſtring. cephalica ſunt è præcipuis, ut & uterina. Uſus præcip. in affectibus Capitis ac Nervorum. Apoplexia, Epilepſia, Paralyſi, Vertigine, Caro, &c. Viſum acuunt, fœtorem anhelitus emendant, Epatis, Lienis ac Uteri obſtructionns reſolvunt, Ictero ac fluori albo mulierum medentur, corque confortant. Extrinſecus proſunt, in catarrhis (ſuffitu) & exinde natis affectibus. In utero corroborando. &c.*

N. *Flores aſſervari poſſunt per biennium.*

Præpar.

1. ▽. E planta integra.
2. O. *ſtillat.* Una cum ▽ exſtill.
3. *Balſamus.* Fit ex oleo l. c.
4. *Conſerva.* Ex floribus Anthos.
5. *Species Dianthos.*

CCLXXXVII. *Rubia.*

Ἐρυθρόδανον, Rubia tinctor. ſativa, *C. B.* I. Rubia, *Cord. in D. Dod. Lob. Cluſ.* Rub. ſativa, *Brunſ. Matth. Fuchſ. Lon.*

 Caſt.

Caſt. Germ. Rothe/ Ferberröthe/ Ferberwurtz.

Adfertur ad nos ex Silesia, ubi copiosè seri colique solet. Gaudet solo pingui; floret, semenque fert æſtate.

OFFICIN. NAT.

Radix ſola, collecta Majo ac Junio.

Vires. *Calf. 2 ſicc. 3 (al. refrig.) aperit. diſc. diſſol. ſubaſtr. Vulneraria eſt. Uſu præcip. in obſtruct. Epat. Lienis & inprimis uteri. Proin in Ictero, Hydrope, Urinæ obſtructa, ſanguine coagulato. Extrinſecus in obſtructione menſium (in peſſis.) &c.*

N. *Adhibetur & à Tinctoribus ad coloris rubri præparationem.*

CCLXXXVIII. Rubus.

Rubus officinalis eſt { vulgaris. *Hujus loci.* idæus. *Loci ſequentis.*

Inſignitur: Rubus vulgaris ſeu rubus fructu nigro, *C. B. 1.* βάτος. græc. Sentis Latin. Rubus, *Dioſcor. & Plinii.* Rubus, *Brunf. Matth. Fuchſ. Dod. Cord. in D. Lon. Lob. Caſt.* Rubus grandis & ſecundus, *Trag.* Rub. arvenſis, *Tab.* Germ. Brombeer/Bromen.

Creſcit inter dumeta. Floreſcit initio æſtatis, matureſcit in fine ejusdem.

OFFICIN. NAT.

Folia Fructus (*Mora* rubi, *mora bati*, bati, βάτινα.) *Radix*, ſed raro.

Vires. Folia *ac* Fructus *immaturus refrig. ſicc. aſtring. potenter. Fructus verò maturus caliditate eſt temperatus ac ſubaſtringens. Uſus præcip. in quibuscunque profluviis, vomitu, fluxu alvi, uteri, narium. Extrinſecus in aphthis, aliisque oris affectibus abſtergendis, in vulneribus aſtringendis, capillos nigrat, ſcabiem curat.*

Radix *lithontriptica cenſetur, ſed rari uſus eſt.*

PRÆPAR.

1. *Rob. Diamoron. ſimpl.* Ex ſucco fructuum immaturor.

2. *Diamoron. compoſ.* V. Diſp.

3. *Diamoron Nicolai uſitatum.* Vid. Diſp.

CCLXXXIX. Rubus idæus.

Rubus idæus { ſpinoſus. *Hic uſualis.* lævis. fructu albo.

Inſcribitur rubus idæus ſpinoſus, *C. B. 3.* βάτος ἰδαία, rubus idæus, *Trag. Matth. Dod. Lob. Lon. Caſt. Tab.* Rubus idæus exilibus ſpinis, *Cord. in D.* Rubus id. vulgaris, *Cluſ.* German. Hindbeer.

Creſcit itidem inter dumeta. Floret initio æſtatis, matureſcit Auguſto, &c.

OFFICIN. NAT.

Fructus.

Vires. *Eaſdem vires obtinent, quas præcedentia mora, cordiales tamen præ iis peculialiter cenſentur.*

PRÆPAR.

1. ▽ ex baccis.

2. *Syrup.* Ex ſucco fructus & ſaccharo.

3. *Acetum.* Ex fructibus infuſis.

CCXC.

CCXC. *Ruſcus.*

Ὀξυμυρσίνη, Ruſcus, *Matth. Trag. Cord. in D. Lob. Caſt. Cam. Tab.* Ruſcum, *Dod.* Myrthacantha, *Lob.* (*icon.*) aliis Bruſcus & Bruſcum. German. Mäußdorn.

Creſcit copiosè, in Italia, ut & quibusdam locis Germaniæ. Locis gaudet aſperis. Primo vere turiones promit, autumno ſemen.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Calf. & ſicc. temperatè, ſaporis eſt auſteri & ſubamari, incid. atten. aperit. Uſus præcip. in obſtructione Epatis, Urinæ, (ſtranguria.) Menſium, &c.*

N. *Recenſetur inter 5. Radices aperientes.*

CCXCI. *Ruta.*

Πήγανον, Ruta hortenſis, Rauten/ Weinraute.

Ruta eſt C.B.	Hortenſis	1. latifolia. 2. tenuifolia.	*hujus loci.*
	Sylveſtris	3. major. 4. minor. 5. flore magno albo.	*inuſitata.*

Ornat officinas hortenſis utraque, è quibus vulgatior quidem eſt latifolia, eaque major, cæſiique coloris: præſtantior verò tenuifolia minor & nigricantior.

Latifolia inſcribitur Ruta, *Brunſ. Matth. Caſt.* Domeſtica, *Trag.* Hortenſis, *Fuchſ. Lob. Cam.* ſativa, *Cord. in D.* graveolens hortenſis, *Dod.* latifolia, *Tab.* Ruta hortenſis latifolia, *C.B.1.*

N. *Hæc diligenti cultura arboreſcere ſolet, cujus exemplum nobis præbuit hujus Civitatis civis è primariis Phil.* Leutwein.

Anguſtifolia inſignitur Ruta hortenſis altera, *C.B.2* Ruta hort. minor, *Trag.* Ruta ſativa tenuifolia, *Cord. in D.* Ruta tenuifol. *Tab.*

Gaudet ſolo arido ac calido: Floret Junio.

OFFICIN. NAT.

Herba ac *Summitates* cum ſeminibus.

Vires. *Calf. & ſicc. 3. incid. atten. diger. diſcut. eſt alexipharmaca, cephalica ac nervina. Uſus præcip. in variis morbis, peſte aliisque affectibus malignis præſervandis ac curandis, veneno arcendo, viſu acuendo, laſcivia reprimenda, pleuritide curanda, imbecillitate ventriculi corrigenda, colica diſcutienda, morſu canis rabidi debellando, &c. Extrinſecus in ictibus ſerpentum, carbunculis, in febrium paroxyſmis arcendis (inunct. dorſ.) Cephalalgia ex crapula, hemicrania, in febribus malignis (pro Epithemate pulſuum cum ⊖ & ✢) in dolore capitis febrium ardentium & malignarum (ſimiliter pedum plantis adhibita.)*

N. *Nimius uſus internus officit gravidis.*

PRÆPARATA.

1. ▽ *ſtill.* Ex planta cum cauliculis Majo collectis.

2. Oleum

2. *Oleum ſtillat.* Cum ▽.

3 *Oleum infuſum.* Ex infuſa herba in oleo communi

4. *S l.* Ex herba incinerata.

5. *Acetum.* Ex infuſione.

6 *Balſamus.* Ex ol. ſtillat.

CCXCII. *Ruta muraria.*

Ruta muraria, *C.B. Dod Ger.* Capillus ♀is, *Brunf Trag.* Adiantum candid. *Cord in D. & hiſt.* Ad. album, *Lob. Cam. Tab.* Adian. nigrum, *Cæſalp. Geſn.* Saxifraga ſeu Empetron, *Fuchſ.* Paronychia, *Matth. Caſt.* Salvia vitæ, *Lob.* Germ Maurrauten / Steinrauten / Mauerbaar.

Naſcitur in parietibus ac muris juxta aquas, locis videl, irriguis & non apricis. Vivax eſt toto anno, æſtate tamen amplius viret, flore & ſemine caret.

OFFICIN. NAT.

Folia ſeu herba cum caule.

Vires. *Calid. & frigid. temperata eſt, ſiccat, digerit, diſcutit. ♀eam & viſcoſam mucilaginem in Pulmonibus, &c, incidit. Uſus pracip. in tuſſi, aſthmate, pleureſi, ictero, obſtruct. ſplenis. Valet ad Renum & veſicæ dolores, urinam clementer ciet, calculosque expellit. Peculiariter præſtare eam perhibet Matth. ad Enterocelas puerorum (♂ 40. pulvis exhibitus & ſim)*

Extrinſecus capillos creſcere facit, ulceraque manantia capitis abſtergit, ſtrumas & abſceſſus digerit.

N. 1. *Ubi Adiantum verum & Trichomanes deſunt, aut vetuſta ſunt, hac uti licet. Hæc ſumenda quoque ubi Medici recentiores Adiantum præſcribunt à rariſ ♀ diverſum, C. B.*

N. 2. *Matthiolus hanc Paronychiam Dioſcoridis eſſe diſputat contra Dodonæum, qui id negat.*

S.

CCXCIII. *Sabina.*

Βράθυς, Savina, Sevenbaum / Sieben-baum.

Sabina { Tamariſci. *Hæc uſualis,*
folio { Cupreſſi. *1. & 2*

Dicitur Sabina, *Brunf. Trag. Fuchſ. Dod. Lob.* vulgaris, *Cam.* Sabin. Myrtifolio, *Cord. in D.* Savina, *Lon.* Savina mas, *Tab.* Sabina folio Tamariſci Dioſcorid *C. B 1.*

Colitur in hortis; Viret perpetuo.

OFFICIN. NAT.

Folia,

Vires. *Calf & ſicc. 3. partium tenuium, incid, attep. diſcut. Uſus præcip. in menſibus fortiter ciendis, fœtu ejiciendo, urina pellenda, aſthmate medendo, Extrinſecus in affectibus uterinis, ulceribus ſerpentibus arcendis, ſcabie præcipue capitis infantum exiccanda ac curanda (cum cremore lactis,) in maculis faciei abſtergendis.*

PRÆPAR.

▽. Ex foliis.

CCXCIV. *Salix.*

Ἰτέα, Weiden / Weidenbaum.

Salix multorum eſt generum, quæ ſunt

ſine diſcrimine in uſum medicum acceſſi poterunt.

Creſcunt in locis udis: Florent Majo & Aprili.

OFFICIN. NAT.

Folia, Iuli, Cortex & Viſcum.

Vires. Folia *refrig. & ſicc. ſubaſtring. citra morſum. Uſus præcip. in libidine arcenda.* (*Decoctum potum.*) *Extrinſecus in lotionibus pedum pro vigiliis ac æſtu febricantium arcendo, in hæmorrhagia vulnerum, narium, & ſim. adſtringenda. In aëre refrigerando* (*ſtrata in pavimento.*)

Juli *ſiſtunt hæmorrhagiam quamcunque* (*impoſiti.*)

Cortex *ſimilem facultatem habet. Inſuper verrucas & clavos pedum corticum cinere* (*cum impoſito*) *extrahi tradit Dioſcor.*)

Viſcum *commendatur præ aliis ad partum facilitandum.*

PRÆPAR.

▽ *ſtillat.* è foliis.

CCXCV. *Salvia.*

Ἐλελίσφακον, Arab. Æliſſaços, Salbey.

Eſt {
Major, Breitſalbey.
Minor acuta, nobilis, Spitzſalbey/Creutzſalbey/ Edelſalbey.
} *ſunt uſuales, ſed minor præſtantior eſt.*
Sylveſtris. *Hæc officinis ignota, aliâs convenit viribus cum Hormino.*
}

Major inſcribitur, Salvia latifolia, *Trag. Lon. Cluſ. Cam.* Salvia major, *Matth. Fuchſ. Dod. Caſt. Tab.* Salvia, *Cord. in D.* major ſcabrior, Dioſcor. *Lob. C. B. 1.*

Hæc variat in foliis & floribus; foliis eſt viridibus, iisque criſpis & non criſpis, purpuraſcentibus, verſicoloribus: ſic vel totis vel partim albidis, floribus communiter cæruleis, rarius candidis.

Minor vocatur. Salvia minor aurita & non aurita, *C. B. 2.* Salvia nobilis, *Brunſ.* anguſtifolia & minor, *Trag.* Salv. minor, *Matth. Fuchſ. Cord. in D. Lob. Tab.* pinnata *Penæ*, Salvia acuta, *Lon.* anguſtifol. *Cluſ.* Salv. tenuifolia auriculat. *Cam.*

Variat foliis auritis vel pinnatis & non auritis; foliis aliquando Lavendulæ concoloribus, ſed latioribus & gravioris odoris: rarius luteolis: flore cæruleo, rarius albo.

Gaudet ſolo fœcundato argilla, &c. Floret Julio ac Auguſto. Transplantatur Martio, cum ruta intermixta, quâ Serpentes & Bufones ſalviæ viciniam amantes arceantur.

OFFICIN. NAT.

Folia. Flores.

Vires. *Calf. 1. ſicc. 2. ſubaſtring. abſterg. Uſus præcip. & diureticus: menſes ob craſſitiem remoratos ciet, nimios emendat. Prodeſt in paralyſi, vertigine, tremore, catarrhis. Extrinſecus aphthas oris abſtergit* (*in gargariſ.*) *&c.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex herba cum floribus.
2. *Oleum ſtillat.*
3. *Sal.* Ex herba incinerata.
4. *Conſerva.* Ex floribus.

CCXCVI. *Sambucus.*

APPELL. Sambucus, Holderbaum/Hollunder.

{ Vulgaris. *Hujus loci.*
{ Humilis. *Vide Ebulus.*

Inſignitur, Sambucus fructu in umbella nigro, *C. B. 1.* Sambucus, *Brunf. Matth. Fuchſ. Dod. Lon. Lob. Tab.* Sambucus vulgaris, *Trag.* Domeſtica, *Caſt.* Sambucus Campeſtris ſeu vulgaris, *Cam.*

Gaudet locis opacis, ſepibus, pomeriis & aſperis vallibus. Floret Majo, Junio, Julio. Baccæ matureſcunt Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Flores, Baccæ, Liber, Spongia, Turiones.

Vires. *Sambucus integra calfacit & ſiccat, reſolvit, hydropicos juvat.*

Flores *diſcutiunt inſuper, emolliunt, reſolvunt, ſudoriferi ac anodyni ſunt. Uſus precip. intrinſecus in Eryſipelate precavendo & abigendo, quartana curanda. Extrinſecus in colico dolore, in Eryſipelate, combuſti, &c. (impoſiti.)*

Baccæ *ſudoriferæ iidem ſunt ac alexipharmaca.*

Liber (*cortex interior*) *educit ſeroſos humores. Extrinſecus eaſdem vires habet, quas flores.*

N. *Eligendi cortices radicis.*

Turiones & Gemmæ *adhibentur in acetariis, alvumque movent & nonnunquam etiam vomitum, præcipue ſi ſurſum decerpantur: idem facit & pulvis.*

Spongia (*Auricula Judæ*) *oculorum affectibus medetur (macerata in ▽ appropriata & impoſita.)*

N. 1. *Sunt qui infuſum ſpongiæ bibunt ad hydropis curam.*

N. 2. *Sambucum, viſci inſtar, in ſalice naſcentem, pro peculiari commendant antiepileptico.*

PRÆPAR.

I. E FLORIBUS.

1. ▽ *ſtillat.* Ex flor. l. a.

2. *Spiritus.* Fit rectificatione ▽ ſtillat. vel ex floribus in dolio querno fermentatis.

3 *Vinum.* ℞ flor. in umbra exiccat. ℔j. circiter, infundantur muſti menſuris 8.

4 *Oleum infuſum.* In ol. cydon.

5. *Oleum. ſtillat.* Cum ▽ extillat, ſed raro proſtat.

N. *Poteſt idem elici hoc modo.* ℞. *Flor. q. v. macera cum Vino Malvatico vel Hiſpanico vitro bene occluſo calore ſolis per tempus (ſeptim. 6.) hinc exprime fortiter, ac moderate calfacito: ſic ſupernatabit oleum.* Blochwitz.

II. E BACCIS.

1. *Rob. Sambuci.* Eſt pulpa baccar. maturarum.

Uſus eſt frequentiſſimus ad ſudorem ciendum. Prodeſt & peculiariter in affectibus uterinis, aſſumptum. Extrinſecus

ſecus imponitur ad refrigerandum: quin & plantis pedum in febribus innungitur.

2, *Tinctura ac Extractum.* Fiunt ex Rob.Sambuci (Quercetanus ℞. baccas umbra exiccatas) beneficio 🜅 (qui acidulus redditus ſit cum liquore acido aut 🜕-i aut 🜔is,)

N, *Dicitur Tinctura antequam* 🜅 *fuerit ſeparatus, Extractum ſi idem* 🜅 *abſtractus ſit.*

Vires. *Suffocationi uterinæ ſuccurrit. Doſis tincturæ, cochlear ß. Extracti* ℈j.

3. *Spiritus.* Fit è ſucco ex baccis maturis expreſſo vel ex baccis ipſis ſaltem contuſis & fermentatis, l.a,

N. *Sunt qui baccis exiccatis craſſeque contuſis farinæ hordeac.* ℔. *addunt, affuſaque* 🜄 *fervente digerunt.*

4. *Oleum.* Ex arillis baccar. poſt ſucci tranſcolationem in filtro relictis; videlicet hæ bene elotæ & in aëre exiccatæ, Vino albo irrigantur ac fortiter exprimuntur.

Vires. *Eſt vomitivum egregium.*

Doſis ʒj. *vel* ℥jß. *in cerevisia tepida, &c.*

N. *Non eſt officinale.*

His 5. addi poteſt *Tragæa granorum Actes,* Quercetani: ℞. ſuccum baccar. maturar. expreſſar. q. v. adde farinam ſecalinam, fac paſtam & exinde panes exiguos, in furno ad duritiem biscocti coquendos. Hos pulveriſa, pulverem cum eodem ſucco iterum impaſta, atque ut prius in furno coque, idque tertiò repetatur. Tandem pulveriſa ac ſerva.

Vires. *Specificum eſt arcanum adverſus dyſenteriam.*

Doſis ℥j. *cum Nuciſta* ℥j.

N. *Anatomiam Sambuci conſcripſit Martinus Blochwitzius, M.D. in qua & præparationes & uſus ſambuci in plurimis affectibus curandis exhibet.*

CCLXCVII. *Sanguiſorba.*

Pimpinella ſanguiſorba. Sorbaria, Welſch Bibenell.

Major.
Minor { Hirſuta. *Hæc ſola officinis cognita.*
Lævis.

Dicitur Pimpinella ſanguiſorba minor hirſuta, *C.B. 7.* Pimpinella, *Lob.* Italica, *Trag. Lon.* minor Pimp. ſanguiſorb. *Dod.* minor, *Matth. Caſt. Cam.* ſanguiſorba minor, *Fuchſ. Cord. hiſt. Tab.*

Colitur nobis in hortis. Floret Majo & Junio.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus. *Radix.*

Vires. *Refrig. moderatè, ſicc. aſtring. Vulneraria ac pulmonica eſt, saporis grati. Uſus præcip. in catarrh. affectibus pulmonum, phthiſi ex eroſione, in morbis malignis, in profluviis, alvi, hæmorrhoidum: præcavet abortum. Extrinſecus in hæmorrhagia quacunque utiliter adhibetur.*

PRÆPAR.

1. 🜄 *ſtillat.* Ex integra planta cum radice ac floribus collecta Junio.

2. *Syrupus.* Ex ſucco & ſaccharo.

3. *Conſerva* ex floribus.

CCXCVIII. *Sanicula.*

Sannicula officinar. *C. B.* Sanicula, *Trag. Brunſ. Cam. Tab. Dod. Lon.* Diapenſia, *Brunſ. Matth. Caſt* San. mas, *Fuchſ.* Sanic. & diapenſia, *Lob. Ger.* Germ. Sannickel/Sanickel.

Creſcit in montibus ac vallibus: ſolo gaudet pingui ac opaco: colligitur Junio menſe cum floribus.

OFFICIN. NAT.

Folia raro *Radix.*

Vires. *Calf. & ſicc. aſtring. ſaporis eſt amari. vulnerariaque una ex præcipuis, utilis in conſolidandis ulceribus, fiſtulis, rupturis, eroſionibusque, tàm internè quàm externè adhibita.*

PRÆPAR.

▽. Ex herba florente.

CCXCXI. *Lignum Santalum.*

Σάνταλον, Sandel/
- Album. *Matth. Lon. Cord. hiſt. Caſt. Garz. Tab.*
- Rubrum. *Matth. Lon. Caſt. Garz. Tab.*
- Citrinum. *Cord. hiſt. Lon.* Flavum, *Tab.* Pallidum, *Matth. Garz.*

Ligna ſunt exotica ex Indiis ad nos tranſportata.

Præſtantiſſimum eſt, citrinum, ſuccędit album, infimas tenet rubrum, planè inodorum. Eligendum autem citrinum ſuaviter fragrans, magnam habens medullam, grave, nodoſum. Hujus in defectu recipi poteſt album.

Vires. *Refrig. 3. (al. 2.) ſicc. 2. aperiunt, Epatica ſunt, ac cardiac. Uſus præcip. in lipothymia, palpitatione cordis, obſtructione Epatis, &c. Extrinſecus in catarrhis, Cephalalgia, Vomitu, Epatis intemperie calida (in Epithemat. &c.)*

N. *Santalum rubrum magis refrigerat ac aſtringit, quam reliqua.*

PRÆPARAT.

1. *Extractum Gummoſum.* Fit ut aliorum lignorum extracta cum 🜈.

N. *Quercetanus parat cum ▽ aliqua Epatica. E. g. Agrimoniæ.*

2. *Spec. Diatrionſantal.* V. Diſ.

3. *Unguentum ſantalinum.* V. D.

4. *Cerotum ſeu Emplaſtrum ſantalinum.* Vide Diſp.

5. *Trochiſci de Santalis.* V. Diſp.

CCC. *Santonicum.*

Abſynthiacum ſantonicum, Wurmkraut eſt *C. B.*
- Judaicum.
- Alexandrinum. *Hujus ſemen officinale ſolum.*
- Ægyptiacum.
- Gallicum.

Inſignitur Semen ſanctum ſeu Sementina, *Matth.* & Semen Zedoariç, *Lob. Caſt.* Abſynthium Seriphium, Alexandrinum. Semen Cinæ, *Cord.* Sementina, *Dod. Tab.* (cui & ſantonicum.) Santonicum & ſemen ſanctum, *Lon.* German. Zidwenſamen/ Wurmſamen.

OFFICIN. NAT.

Semen quod affertur ex Alexandria Ægypti.

N, *Sunt*

N. *Sunt qui & ex abſynthio (ſanton.) Ægyptio, ſemen Zinæ colligi volunt. Hoc videatur apud* Matth. Dod. Lob. Tab.

Vires. *Calfac. & ſicc. ſaporis amari eſt. Uſus in lumbricis cujuscunque generis enecandis, fugandis & expellendis.*

PRÆPAR.

1. *Semen ſantonicum præparatum.* i. e. in 🜊♂℘ (4. 5.) maceratum atque exiccatum.

2. *Confectio ſeminis Cinæ*, vberzogen Wurmſamen.

CCCI. Saponaria.

Στρούθιον, *Dioſc. Fuchſ. Lon.* Saponaria, *Trag. Dod. Lob. Tab. Cam. Ger.* viola agreſtis, *Trag.* Saponaria major lævis, *C. B. 1.* German. Seiffenkraut/ Speichelwurtz.

Creſcit paſſim juxta rivulos & vias: Floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Folia ſed raro & *Radix.*

Vires. *Calf. & ſicc. ſtrenuè attenuat, aperit, ſudorifera eſt. Uſus in aſthmate, utero, menſibus ciendis, lue Venerea. Extrinſecus ptarmica eſt, tumores ac præcipue panos diſcutit.*

CCCII. Sarſaparilla.

Salſa parilla, ſmilax aſpera Peruviana, *C. B 4. Tab. Ger.* Zarzaparilla, *Matth. Mon. Garz.* Zarzaparilla Peruviana, *Dod.* Zarza ſeu ſarſaparilla, *Caſt.* ſarſa parilla, *Lon. Trag. Lob.*

Nomen accepit à ſimilitudine quam cum ſmilace aſpera (Hiſp. Zarza parilla) habet.

Triplex eſt ea. (Nicol. Monardo monente) adfertur ſcil. 1. Ex Hiſpania nova, quæ candidior ad pallorem tendens & gracilior. 2. Ex Provincia Honduras, quæ cinerea nigrior & craſſior, priorique melior eſt. 3. Ex Provincia Quitto, locis Urbi Guajaquil vicinis (unde Zarzaparill. Guajacillana dicitur,) quæ ex cinereo nigricans, major & craſſior adhuc eſt cæteris.

OFFICIN. NAT.

Radix lignoſa, prælonga, fibroſa, uniformis.

Eligenda quæ coloris aliquantulum nigri, recens, (non carioſa,) gravis, flexilis, nec frangibilis.

Vires. *Calfac. moderatè ſicc. partium tenuium ſudoriferaque. Uſus præcip. in lue venerea, quam ſpecificè curat, in Catharris atque inde natis affectibus. E. g. Arthritide, &c.*

CCCIII. Saſſafras.

Arbor eſt prægrandis, naſcens in Florida, folio ficulneo, cortice ex fulvo nigricante, aliquantulum acri ſapore, ſed aromatico, odore fœniculum redolente.

Dicitur pavame ſeu ſaſſafras, *Mon. Frag.*

OFFICINALIA NATIVA.

Lignum & *Cortex*, qui præfertur ligno, maxime ſi ex radice ſit, quippe radix reliquis partibus prævalet, adeoque & ejus cortex.

Vires, *Cortex calf. & ſicc, ad gr. 3. Lignum calf, & ſicc. 2. atten. aperit. diſcut. ſudores movet, Uſus præcip. in omni morbor. genere, præſertim obſtructionibus tollendis, partibus internis roborandis, in ſterilitate emendanda & venerea lue curanda,*

N. *Inſtar Panaceæ in Catarrhis habetur.*

PRÆPARATA,

1. *Extract.* Fit. l.a. Vid. l. 2,
2. *Ol. ſtillat,* Vid. l. 2,

CCCIV. *Satureia,*

θύμβρα, θύμβρον, Saturey/Sengenkraut.

Satureia est *C. B.*
1. Hortenſis ſeu cunila ſativa, *Hæc uſualis,*
2, Montana,
3. Spicata,
4, Cretica.
5. Thymi folio,

Inſignitur Hyſſopus agreſtis, *Brunfelſ.* Satureia, *Trag. Lon. Dod. Lob. Tab. Cam.* Sat. altera, *Matth* ſativa, *Fuchſ. Cord.* ſylveſtris, 2. *Caſt.*

Colitur in hortis. Floret integra ferè æſtate.

OFFICIN. NAT.

Herba cum *floribus.*

Vires, *Saporis ac odoris eſt acris ac calidi, unde & calida ac ſicca cenſetur gr. 3 atten. aperit, diſc. Uſus in affectibus* ventriculi: *cruditate, anorexia, &c.* Pectoris; *aſthmate, uteri, menſibus obſtructis: viſum acuit. Extrinſecus diſcutit tumores, doloresque aurium ſedat,*

N. *Pulices necare dicitur ſtrata in Cubili,*

PRÆPARATA.

1. ▽. Ex herba florente,
2. *Oleum ſtillat.* cum ▽a,

CCCV. *Satyrium* ſeu *Orchis,*

Satyrium ſeu Orchis, Germ. Knabenkraut/ Stendelwurtz,

N. *Dioſcor, diſtinguit inter Orchides & Satyria, orchidesque vocat, quæ radicem bulboſam habent, eamque geminam: Satyrium, quod unicam, Plinius vero utraque confundit,*

Genera Orchidum ſeu Satyriorum paſſim quam plurima naſcuntur, quæ etſi promiſcue in uſum accerſi queant; attamen eligunt officinæ præ reliquis cynoſorchim,

Creſcunt in Campeſtribus, Sylvis ac Vineis: Florent Aprili & Majo,

OFFICIN. NAT.

Radix cujus bulga diſtentior eligenda, rejecta flaccidiore. Colligitur ineunte vere vel exeunte Autumno.

Vires, *Calf. & hum. ſaporis dulcis, Uſus præcip.* (*ex ſignatura laſciva*) *ad virilem fortitudinem reſtaurandam, ſic & uterum confortare creditur & ad conceptionem diſponere.*

PRÆPAR.

1. *Condita Radix.* ℞, Orbiculum diſtentiorem, purga bene ac coque; hinc exicca ac confice ſaccharo.
2. *Electuar, Diaſatyrion* V.D.
3. *Extractum ſeu ſanguis*: Fit ex radice

dice conquaſſata & cum pane atque vino (🜃) digeſta. Vide l.2. & Quercet. in ph. R. c.26. Ab Heer. obſerv. 8. qui ita parat: ℞. Rad. Satyr. aquæ injice, duobus quibus conſtant orbiculis divulſis, quæ fundum petierint (abjectis quæ ſupernatant,) contunde ac adde ſenſim micas panis alb. ac propter lentoris dilutionem 🜃 è malvatico, ut irroretur. Dein digere in MB vaſe clauſo ſeptim (6.) Tum exprime, expreſſum iterum per menſem digere. Innatabit liquor rubicundus, hunc inclinando collige abjectis fecibus. Hinc paratur Extractum compoſitum. *Vid. l.2.*

CCCVI. Saxifraga.

Saxifraga, *Lon.* alba, *Trag. Dod. Fuchſ. (icon.) Cam. Tab.* Saxifraga, *Brunf.* major, *Fuchſ.* Saxifraga alba chelidonides, *Lob.* Saxifr. alba tuberoſa radice, *Cluſ. hiſt.* German. Steinbrech.

Creſcit in locis aſperis ac ſabuloſis: Floret Majo.

N. *Sunt & alia ſaxifragarum genera, verum officinis vel alio nomine veneunt, vel inuſitata ſunt. Sic eſt ſaxifraga lutea, 1. Melilotus rubra. 2. Filipendula ſaxifraga, Pimpinella. Vide ſuo loco.*

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus, *Radix* quam *Semen* vocant.

Vires. *Calfac. & ſicc. evidentiſſimè (3.) diuretica eſt, aperit, Uſus præcip. in ſabulo ac calculo Renum ac Veſicæ atterendo, & expellendo, tum & in mucilagine eorundem attenuanda: in menſibus obſtructis. Extrinſecus in balneis diureticis.*

PRÆPAR.

🜄. Ex planta integra, Majo collecta.

CCCVII. Scabioſa.

Scabioſa *C.B.* eſt {
- Pratenſis & arvenſis, variarum ſpecierum, ex quibus *uſitata eſt, C.B. 1.*
- Montana. Variarum ſpecierum.
- Capitulo globoſo. Variarum ſpecierum.
- Stellata. Variar. ſpec.

Dicitur ſcabioſa pratenſis hirſuta, *C.B.* Scabioſa, *Lon.* vulgaris, *Fuchſ.* major, *Caſt.* arvenſis, *Tab.* (cui & major flore cæruleo purpureo.) Scabioſæ 1. genus, *Trag.* Scab. ſegetum, *Ger.* German. Scabioſen / Apoſtemkraut / Grindkraut.

Creſcit in arvis. Floret Junio.

OFFICIN. NAT.

Radix (colligenda vere.) *Folia, Flores.*

Vires. *Calf. & ſicc. usque ad 2, abſterg. atten. diſcut. ſudorifera, alexipharmaca ac pulmonica eſt. Uſus præcip. in apoſtematibus (unde & nomen habet) pleureſi, angina, tuſſi, aſthmate, peſte, fiſtuloſis ſeu manantibus ulceribus (mammarum, crurum, &c.) Extrinſecus in ſcabie, pruritu, impetigine ac præcipuè*

in achoribus ac tinea capitis (Erbgrind) *in furfuribus ac lendibus capitis, in ſuggillatis, maculis faciei, dolore hæmorrhoidum (in ſuffitu vaporoſo.)*

N. *Radix ſcabioſæ majoris flore purpureo, ſpecifice curare dicitur L. veneream, adeò, ut ſalſæ parillæ vel parum, vel nihil cedere cenſeatur.*

PRÆPARATA.

1. ▽ *ſtillat.* Ex integra planta cum radice ac floribus.

2. *Syrupus.* Ex ſucco & ſaccharo.

3 *Conſerva* Ex floribus.

4. *Sal.* Ex planta incinerata.

CCCVIII. *Schænanthum.*

Σχοῖνος, Σχοίνανθον, *Lon.* Juncus odoratus, *Matth. Lob. Cluſ. Caſt.* Squinanthum officin. fœnum Camelorum, Stramen Camel. Camelsheu / Camelſtroh.

Affertur ex Arabia.

OFFICIN. NAT.

Culmi ſeu ſurculi (ſtramen) *Flores, Radix.*

Vires. *Calfac, ſubaſtr. tenuium eſt partium, diſcutit. Uſus præcip. in obſtructis menſibus, Epate, Liene, in Ventriculi inflatione, vomitu ac ſingultu, in urinæ difficultate. Renum, Veſicæ ac Uteri dolore. Extrinſecus corrigit fœtorem oris, roborat caput (lotione) diſcutit uvulæ tumorem, roborat ventriculum, &c,*

CCCIX. *Scolopendrium verum.*

Ἀσπλήνιον, ἄσπληνον, Arab. Scoloſendrion, Ceterach Officinis, Scolopendrium, *Cord.* vera, *Trag. Lon.* Aſplenum & nion, *Matth. Lob. Caſt. Cam. Dod. Cord. in D.* Germ. Miltzkraut.

{Scolopendria vera. *Hic deſcribitur.*
{Vulgaris. *Loci ſequentis.*

Creſcit in rupium fiſſuris, locisque aſperis ſine floribus.

OFFICIN. NAT.

Folia collecta Septembri.

Vires. *Calfac. & ſicc ſaporis acerbi, abſterg. ſpleneticum eſt. Uſus præcip. in duritie Lienis, Ictero, febri quartana: urinam movet, calculum comminuit, menſes ciet, ſemen imminuere creditur (illunt nocte effoſſum.)*

N. *Dioſcorides folia in* ♃ *ferveſacta ac per dies 40. pota, Lienem abſumere ſcribit,*

PRÆPAR.

Syrupus de Scolopendria. Ex meris ſplenicis fit V. D.

CCCX. *Scolopendria vulgaris.*

Φυλλίτις. Lingua cervina officin, *C. B.* Scolopendrium, *Brunf.* Scolop. vulgare, *Matth. Dod Cord, Lob.* Hæmonitis, *Fuchſ* phyllitis ſeu lingua cervina, *Tab.* Germ. Hirſchzung.

N, *Scolopendria vulgaris vel lingua cervina dici poteſt, ad differentiam Ceterach.*

Creſcit in ſylvis, locisque umbroſis ac opacis, in puteis. Viret per totum ferè annum.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Folia.

Vires. *Refrig. ac ſicc. ſubaſtring atten. Splenica iidem ac Epatica ſunt. Uſus precip. in Liene tumido. fluxu alvi, expuitione ſanguinis. Extrinſecus mundificant vulnera ac ulcera.*

PRÆPAR.

▽. Ex foliis.

CCCXI. *Scordium.*

Σκόρδιον, Scordium, *C.B.1. Trag. Matth. Dod. Lon. Lob. Caſt. Cam. Tab.* minus, *Ger.* Germ. Waſſerbathenig/ Lacken Knoblauch.

- Majus, *quod uſitatius eſt.*
- Minus.

Creſcunt in locis humidis. Florent Junio ac Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Calf. & ſicc. 2. abſterg. atten. incid. putredini reſiſtit, alexipharmacum ac ſudoriferum eſt. Uſus precip. in peſte, peſtilentialibusque morbis, febribus malignis (tàm præſervando, quàm curando) in obſtructis Epatis ac Lienis, in Pulmonibus purulentis ac mucilagine refertis. Extrinſecus mundificat vulnera ac ulcera: Lenit dolores podagricos.*

N. *Sunt qui in menſium profluvio eum ſucceſſu exhiberi velint.*

PRÆPARATA.

1. ▽ *ſtillat.*
2. *Succus inſpiſſatus.*
3. *Syr. de ſcordio ſimpl.* Ex ſucco & ſaccharo.
4. *Compoſ.* Hier Mercurialis. Vide Diſp.
5. *Conſerv.* ex fol.
6. *Elect. Diaſcordium Fracaſtorii.* Vide Diſp.

Doſis a ʒj. *ad* ʒij.

7. *Sal.* Ex cinere.

CCCXII. *Scorzonera.*

Scorzonera
- Latifolia
  - 1. Hiſpanica. *Hæc uſualis.*
  - 2. Germanica, *Tab.* Boemica, *Matth. Lob.*
  - 3. Foliis nervoſis, Germanica anguſtifol.
  - 4. Humilis nervoſa, Pannonica, *Tab.*
- Anguſtifolia.

Dicitur Scorzonera, *Dod. Lon. Lob. Cam.* Hiſpanica, *Matth. Caſt. Tab* (cui & Germanica 1.) Scorz. latifolia ſinuata, *C.B.1.* aliàs Viperaria, Schlangenmerd.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Calf. hum. 1. alexipharmaca eſt. Uſus precip. in morſibus ſerpentum, peſte, melancholia, epilepſia, vertigine, &c. Quin commendatur maximopere ad uteri ſuffocationem.*

PRÆPAR.

1. ▽ è radice.
2. *Extractum.*
3. *Condita Radix.*

CCCXIII. *Scrophularia.*

Scrophularia, *Matth. Dod. Caſt.* major, *Brunf. Lon. Lob. Cam. Tab. Ger.* nodoſa fœtida, *C. B. 1.* Ocymaſtrum, *Trag.* Galeopſis, *Fuch. ſ.* Aliis Ficaria, Ferraria, mille morbia, Caſtrangula, Braunwurtz / groß Feigwartzenkraut / Knodenkraut / Sawwurtz.

Creſcit in locis umbroſis, juxta ſepes ac in cæmiteriis. Floret Junio ac Julio.

N. *Eſt & fœmina dicta quæ non niſi in locis paluſtribus naſcitur, ſed priori bonitate cedit.*

OFFICIN. NAT.

Radix nodoſa.

Vires. *Calf. & ſicc. digerit, incidit, ſaporis amari. Uſus præcip. in ſtrumis ſeu ſcrophulis, ficis & mariſcis ani (unde & nomen accepit) in cancroſis ac ſimilibus ſerpentibus ulceribus, malignaque ſcabie. Extrinſecus in tumoribus renitentibus, malignisque molliendis. E. g. ſcrophulis, & ſimil.*

PRÆPAR.

△ *ſtillat.* Ex herba cum radice.

CCCXIV. *Scylla.*

Squilla, *Brunf.* Scilla, *Trag. Matth. Fuchſ. Cord. hiſt. Lon. Cam.* major Pancratium, *Dod. Tab.* rubentibus tunicis, *Lob.* Arab. Haſpel. German. Meerzwibel.

Creſcit copioſe in Apulia, Sicilia, Portugallia.

OFFICIN. NAT.

Radix bulboſa, quæ eligatur recens ſucci pleni, collecta Julio.

Vires. *Calfac. ſicc. 2. ſaporis acris & amari, atten. incid. abſterg. diſcut. putredini reſiſtit, diuretica eſt. Uſus precip. in obſtructione Epatis, Lienis, meatus bilarii, menſium, urinæ: in mucilagine pulmonum, tuſſi, &c. Extrinſecus in achoribus capitis (infuſ. in ol.) in pernione.*

N. *Veneficia ac incantationes arcere dicitur.*

PRÆPARATA.

1. *Præparata radix.* Involvitur maſſa panis atque cum eadem in Clibano coquitur: hinc eximitur atque exiccatur. Vide Diſp.

N. *Præparatio hæc inſtituitur ad obtundendam acrimoniam.*

2. *Syr. Oxymel. ſcylliticum ſimpl.* Ex ♃ ſcyllitico & melle.

3. *Oxymel compoſitum.* Vide Diſp.

4. *Loch. de ſcylla. Loch. ad aſthma.* Ex ſucco ac melle.

5. *Acetum ſcylliticum.* Ex infuſione radicis in aëre exiccatæ (♂ ℘ 40.)

6. *Fecula.* ℞. Syllæ Cor incide minutim vel conquaſſa; digereque aliquod temporis ſpacium in MB. Hinc transcola & inſpiſſa. Quercet. Ph. R. cap. 14.

7. *Extractum.* Vide Querc. Ph. R. c. 14. ubi & Saccharum ſeu conſervam Scyllæ parare docet.

CCCXV. *Sebeſten.*

Sebeſten, *Trag.* Prunus Sebeſten, *Matth.* Sebeſtena, Myxæ, Myxaria, *Tab. Alpina.*

OFFI-

OFFICIN. NAT. | OFFICINALIA NATIVA.

Μυξάρια, μύξα, myxæ, myxaria Sebeſten Bruſtbeerlein. Sunt fructus arboris pruno ſimilis, aſſimilati parvis prunis, referentes nucleum cortice triquetro lapideo incluſum,

Aſportatur ex Syria ac Ægypto.

Vires. *Sebeſten inter caliditatem ac frigiditatē temperata ſunt, humectant, emolliūt, acrimoniam humorum obtundunt. Uſus precip. in catarrhis acribus, urina acri, febribus bilioſis, alvi obſtructione: ſummatim ut figura ita & viribus pruna Damaſcena æmulantur.*

PRÆPAR.

Electuar. de Sebeſten. V. D.

Vires. *Purgat leniter, obtunditque acrimoniam humorum,*

Doſis à ℥ß. ad ℥ij.

CCCVI. Secale.

Farrago Rogga, Siligo, Briza. German. Roggen Korn/ (noſtratibus.)

Eſt { Hybernum vel majus, *C.B 2.* / Vernum vel minus, *C B 3.*

1. Dicitur. Rogga ſive ſecale, *Dod.* Siligo, *Brunſ. Lon.* Veterum & Secale, *Trag.* Secale (Secla,) *Manh. Fuchſ. Lob. Tab Ger* Secale & Farrago Plinii, *Caſt.* Olyra, *Cord. in D.* Tipha cerealis Porræ, *C B.*

2. Appellatur. Rogga ſeu Secale æſtivum, *Dod.* Siligo æſtiva, *Trag,*

N. *Veterum ſiliginem a ſecali noſtro eſſe differentem, vide ſis apud Tabern. l. 1. ſ. 7. c. 1.*

Floret Junio.

1. *Farina.* 2. *Furfures.*

Vires. *Secale calefacit, moderate, minus tamen quam triticum, magis vero præ hordeo. Uſus ejus potiſſimus culinaris eſt, adhibetur tamen non raro farina extrinſecus ad tumores & dolores diſcutiendos, adeoque imponitur Eryſipelati, podagricis doloribus, & ſim.*

Furfures *abſtergunt, emolliunt, diſcutiunt, (calidi impoſiti in ſacculo.)*

PRÆPARAT.

1. *Panis.* Adhibetur in doloribus capitis & aliarum partium (impoſitus) in ventriculi imbecillitate, in cordis palpitatione, in fœtu roborando (toſtus & Vino aliove liquore cōvenienti imbutus, vel in micas redactus, & cum aliis impoſitus,) in tumoribus maturandis (maſticatus cum butyro & impoſitus) in dentifriciis (cruſta toſta & trita.)

2. ▽ *ſtill. è pane.* Fit è micis panis vi MB.

N. *Commendatur in Diarrhæa & Dyſenteria.*

3. ▽ *Siliginis officinarum.* Fit è gramine MB.

4. *Emplaſt.* de Cruſta panis. V.D.

CCCXVII. Sedum.

Sedum {
- Majus { majus arboreſcens, *inuſitatum.* / vulgare, *hoc uſuale.*
- Minus Hæmatoides, &c. *Officinis incognitum.*
- Minimū. *Vide vermicularis.*

Inſignitur ſempervivum majus, *Brunſ. Matth. Ger. Lob.* Sedum majus, *Fuchſ. Cord. in D. Tab.* Sempervivum 1. *Lon.* Semperv. majus 2. ſeu Jovis barba, *Dod.* Aizon majus, *Cam.* Sedum majus vulgare, *Cluſ.* German. Hauſzwurtz / Donnerbart / Mauspfeffer.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Refrig. 3. aſtring. incraſſat. Uſus pracip. intrinſecus in febribus bilioſis, ſedat ſitim, compeſcit ardorem. Extrinſecus in Angina, &c.*

N. *Vulgare eſt plebi noſtrati, expreſſum ſuccum cum ſaccharo in febribus morbisque calidis propinare.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex foliis ſtillat.

2 Succus ex folii expreſſus.

N. *Adhiberi ſolet recens in febribus malignis & bilioſis.*

CCCXVIII. Senecio.

Senecium ἠριγέρων herba pappa Germ. Creutzwurtz Grindkraut.

Eſt *C.B.*	1. Senecio minor vulgaris, 2. Senecio minor montana,	*indifferenter uſuales.*

1. Appellatur Senecio, *Matth. Fuchſ. Cord. in D. Lon. Lob* minor, *Caſt.* vulgaris & 1. *Trag. Tab.* Erigerum minus, *Dod.* Verbena fœmina, *Brunſ.*

2. Senecio 2. *Tab.* Erigerum, *Ger.* majus, *Dod.*

Naſcitur paſſim in hortis, in agris ſecus vias, &c. majus ſylvoſis gaudet & arenoſis. Vere florere incipit, floresque per totam æſtatem producit; alias hyberno quoque tempore viret.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus & caule.

Vires. *Mixtas vires habet; refrig. ac ſimul modice diſcut. conſolidat. Uſus pracip. in cholera, Ictero, intemperie calida Epatis, lumbricis, vomitu & exputione ſanguinis. Iſchiatico dolore, fluore muliebri. Extrinſecus in mammis inflammatis, ſcabie (capitis) ſtruma, dolore ventriculi, Urina remorata, arthritide, vulneribus.*

▽ *ſtill* Fit è fol. flor. ac caule, tota æſtate.

CCCXIX. Serpillum.

Ἕρπυλλος, *Dioſc.* Serpyllum, *Brunſ. Trag. Fuchſ. Lon. Lob* vulgare, *Dod. Ger.* Serpyllum ſylveſt. *Matth Cord. in D.* ſylveſtre alterum, *Caſt.* Serpillum minus fl albo & fl. purpur. *Tab.* Serp. vulgare repens, *Cluſ. hiſt.* Serp. vulgare minus, *C.B. 6* Germ. Quendel / Künlin / Hünerköl / wild Poley.

N. *Sunt ſpecies plures, ſed hac officinis uſitatior.*

Creſcit locis ſabuloſis, apricis. Flores Majo menſe protrudit, integraque æſtate fovet.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires. *Calf. & ſicc. princ. 3. ſaporis acris, atten. aperit. Cephalica eſt, Uterina ac ſtomachica. Uſus pracip. in menſibus*

ſibus ac urina cienda (balneo) in expuitione ſanguinis, ſpaſmo, &c. Extrinſecùs arcet vigilias, cephalalgias, vertiginem. Ciet menſes (balneo.)

PRÆPARAT.

▽ *ſtillat.* Ex planta cum floribus Junio collecta.

CCCXX. *Seſamum.*

Σήσαμον Veterum, *C. B.* Seſamum, *Alpin. Matth. Lob. Dod. Caſt. Tab.* verum, *Cord. in D. Cam.* Germ. Leindotter Flachsdotter.

N. *Eſt & Seſamum, Myagrum dictum, ac officinis inuſitatum.*

OFFICIN. NAT.

Semen quod affertur ex Alexandria, Creta & Sicilia.

Vires. *Calfac, modicè humect. emollit, paregoricum, viſcoſum pingue, adeoque & Emplaſticum eſt: nervorum duritiem illitu diſcutit, coli doloribus medetur.*

PRÆPAR.

Ol Expreſſum: Hoc eligatur candidum, ſyncerum: adulteratur enim oleo Nucum & Papaveris, qui dolus tamen odore & ſapore facilè dignoſcitur.

N. *Olim ſolum ex Alexandria Ægypti Venetias atque inde ad nos comportabatur. Hodie & apud nos ex ſeſamo paratur.*

Vires. *Moderatè calf. itidem emollit, maturat, pulmonicum eſt. Uſus præcip. in tuſſi ac aſperitate pulmonum (linctum) in pleuritide: impinguat, ſemen genitale auget. Extrinſecus in duritie nervorum, aurium doloribus, in ulceribus ſerpentibus ac malignis.*

N. *Quia nauſeam excitare ſolet, rarò internum uſum ſubit.*

CCCXXI. *Seſeli Officinarum.*

Λιγυστικὸν, *Dioſc.* Λιβυστικὸν, *Gal.* Liguſticum quod ſeſeli officinar. *C. B. 1.* Siler montanum, *Trag. Lob. Dod. Cluſ. hiſt.* Liguſticum, *Matth. Caſt.* verum, *Tab.* Seſeli Maſſilioticum, *Cord. in D.* Seſeli Italicum, *Caſt.*

Creſcit copioſe in Liguria Italiæ.

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. *Calfac. ſicc. menſes & urinas ciet. flatus diſcutit.*

CCCXXII. *Seſeli Maſſilioticum.*

Σέσελι, σεσελὶς, *Hippocr.* Τίλι, σίλι. Siſelios indeclinabiliter, Germ. Seſel/ Seſelkraut/ Marſiliſcher Seſel/ Roßkümmel/ Zümet/ Silermontan.

Eſt { ferulæ folio / fœniculi folio } *promiſcue uſualia.*

1. Dicitur Seſeli Maſſilienſe, *Matt. Lon. Caſt. Tab.* nuperorum, *Lob.* Seſeli Maſs. ferulæ aut Dauci Cretici facie, *Lob.* Siler montanum, *Ger. C. B 8.*

2. Seſeli Maſſil. fœniculi folio, quod Dioſcor. cenſetur, *C. B. 9. Lob.* Seſ. Maſſil. *Dod. Dioſc. Cluſ. hiſt.* nonnullorum, *Cam.* Fœniculum petræum, *Tab.*

Creſcit ſponte in Gallia ac Italia,

apud nos non niſi in hortis colitur; ſolo gaudet ſabuloſo.

OFFICIN. NAT.

Radix atque *Semen*, quod verum in modernis officinis proſtat, ſecus ac antea, ubi ſemen brancæ urſinæ, monente Tabernemontano, ejus loco venum ivit.

Vires. *Calf. & ſicc. ad gr. usque 3. incid. aperit. diſcut. Uſus præcip. in morbis capitis, Epilepſia (cui tota ſua ſubſtantia reſiſtit.) in imbecillitate viſus. ſpaſmo, &c. in Pulmonum ac pectoris affectibus, tuſſi, catarrhis; in Epatis obſtructione, Hydrope, ventriculi cruditate ac inflatione; in calculo Renum ac Veſicæ: in menſibus obſtructis, Specifica antidotus eſt cicutæ. Extrinſecus in ſpaſmo, contracturis, in lacte mammarum coagulato, in uteri impuritate, ac obſtructione,*

CCCXXIII. *Seſeli Creticum.*

Τορδύλιον. *Dioſcor.* Seſeli Creticum minus, *C. B. 4. Cam.* Seſeli Creticum, *Lob. Dod. Caſt. Tab. Ger.* Pimpinella Romana, *vulgo Arab.* Atturtilon, Cretiſcher Seſeli, Candiſcher Seſel.

Creſcit ſponte in Provincia Galliæ, apud nos non niſi in hortis.

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. *Calf. & ſicc. 2. eſt nephriticum, uterinum pulmonicum. Uſus præcip. in ſtranguria, & urina remorata; dolores diſcut. menſes ciet, catarrhorum expectorationem promovet,*

CCCXXIV. *Sideritis,*

Σιδηρῖτις. Sideritis 1. *Fuchſ. Cord. in D.* vulgaris, *Cam. in Matth. 2. Cluſ. hiſt. 4. Lon.* Sid. Heraclea, *Cord. hiſt. Tab.* Sideritis ſeu ferruminatrix, *Lob.* Sid. vulgaris hirſuta erecta, *C. B. 4.* Arab. Tetrahit, Sidrichis. German, Glidtraut.

N. *Matthiolus Marrubiaſtrum pro Siteritide Dioſcoridis habet, cui contrariatur Tabern.*

Creſcit locis apricis montanis ſabuloſis: Floret Majo,

OFFICIN. NAT.

Herba ſed raro,

Vires. *Abſterg. aſtring. vulneraria eſt intus & extra adhiberi apta. Uſus præcip. in herniis,*

N. *Adhibetur itidem in morbis incantatione introductis.*

CCCXXV. *Siliqua.*

Κεράτια, Siliqua edulis, *C. B. 1.* Siliqua, *Matth. Cord. in D. Lon. Caſt. Cam.* Ceratonia, *Dod,* Cerata vel Siliqua, *Lob. Tab. Ger. Cluſ. hiſt.* Sil. dulcis Carub & Carnub. vocata, *Alpin.* Germ. Johannsbrodt.

Creſcunt in Regno Neapolitano, tum in Inſula Creta & Syria.

OFFICIN. NAT.

Fructus (ſcil. ſiliquæ, cujus ſuccus melligineus in uſum ſolùm venit.

Vires, *Siccat & aſtringit. Uſus præcip. in ardore ſtomachi, tuſſi, &c. alias concoctu eſt difficilis.*

CCCXXVI

CCCXXVI. *Sinapi.*

Σίναπι, νᾶπυ. Arab. Cardel; Senff.

Sinapi
- Hortenſe
  - rapifolio: *Hujus ſemen purpureum & uſuale potiſſimum,*
  - apii folio: *Huius ſemen rubeſcens, & minus uſuale.*
- Sylveſtre, &c.

Dicitur Sinapi, *Caſt. Matth.* Sinapi hortenſe, *Cord. in D. Lon.* ſativum prius, *Dod.* Sin. ſat. Erucæ aut rapi folio, *Lob. Tab.* ſeu album, *Cam C.B.I.*

Officin. Nat.

Semen.

Vires. *Calf. & ſicc. 4. incidit atten. attrah. rubiſicat. Uſus præcip. in appetitu excitando chylificatione promovenda: in affectibus hypochondriacis ac quartana ex mucilagine tartarea. item in quotidiana (ante paroxyſmũ Doſ. ℥j. ebibita) in calculo: caput purgat. Extrinſecus in ſinapiſmis, in arcendo caro. (naribus inditum vel in ſinapiſmo adhibitum) tumores maturos aperit, ſternutationem movet.*

Præpar.

Oleum. Ex ſemine expreſſum.

Vires. *Nervorum affectibus frigidis confert.*

CCCXXVII. *Siſarum.*

Σίσαρον, Siſar, Siſer, *Brunf. Matth. Cord. in D. Lon. Cam.* ſativum, *Fuchſ.* ſiſarum, *Trag.* (& Rapunculus hortenſis,) *Dod. Lob. Tab. Ger.* Siſarum Germanorum, *C.B I.* Germ. Gierlein/ Görlin/ Klingel Rüblein/ Zuckerwurtz.

Colitur in hortis: ſolo gaudet pingui.

Officin. Nat.

Radix.

Vires. *Calf. 2. ſaporis ſubamari, ſubaſtring. ventriculo convenit, appetitum excitat, diuretica ac lithontriptica eſt, bene nutrit, facilè concoquitur, ſpecifica antidotus cenſetur ☿ vivi.*

N. *Eſt uſus potius culinaris quàm officinalis.*

CCCXXVIII. *Solanum.*

Στρύχνος. Solatrum, Nachtſchatten/ Sawkraut.

Solani varia occurrunt genera, quorum alia baccifera ſunt, alia pomifera. Verùm officinis quod uſitatius Solani Titulo, eſt ſolanum officinarum, *C.B.I.* Solatrum, *Brunf.* vulgare, *Trag.* Solanum, *Lon.* hortenſe, *Matth. Fuchſ. Dod. Lob. Cam. Ger.* ſativum, *Tab.* Solanum nigrum, *Cord. in D.*

Creſcit juxta ſepes ac vias: floret æſtate integra.

Officin. Nat.

Herba, baccæ.

Vires. *Refrig. 2. reliquis temperata ſunt, adſtring. appellunt. Uſus præcip. externè in Eryſipel. in dolore capitis, in æſtu febrili mitigando (capiti ac pedibus applicata) in parotidibus.*

Præpar.

🜄 *ſtillat.* Ex herba cum floribus.

N. *Sunt*

N. *Sunt qui ante Biennium exhibere vetant.*

CCCXXVIII. *Sorbus.*

'Oα, ὄα, Sorbus, Sperberbaum.

Sorbus { ſativa. *Hæc officinalis.*
C.B. { ſylveſtris.

Inſignitur ſorbus, *Brunf. Trag Dod. Cord. in D. Lon. Tab. Ger.* Sorb. Domeſtica, *Matth. Lob. Caſt.* Sorbum ovatum, *Fuchſ.* Sorbus legitima, *Cluſ. hiſt.* eſculenta, *Cam.*

Creſcit in hortis: maturos fert fructus autumno.

OFFICIN, NAT..

Fructus, (*Sorbum*, Speyerling/ &c.)

Vires, *Refrig. & ſicc. aſtring. Uſus præcip. in fluxionibus alvi, uteri, &c. Extrinſecus adſtringit vulnera (fructus pulveriſatus)*

N, *Sorba colliguntur potiſſimum immatura, exiccanturq; tum in aëre, tum in Clibano: ſiccata pulveriſantur pro uſu Medico, pauci enim ſunt nutrimenti.*

PRÆPAR,

Condit. Fructus cum melle.

CCCXXIX. *Spica.*

{ Spica mas.
{ Spica fœmina. Lavandula.

Non diſcrepant niſi magnitudine, quæ tàm flor. quàm foliorum in Spica major eſt, in Lavandula minor; odor itidem Spicæ gravior eſt, Lavandulæ gratior, ideóque promiſcuè uſurpari poſſunt.

Mas inſignitur Lavandula latifolia, *C. B. 1.* Spica nardus Germanica, *Trag* Nardus Italica, *Matth. Lob* Germanica, *Lon*, Lavandula, *Dod* major, *Cord.* Pſeudonardus, *Matth. Caſt*, mas, *Fuchſ.* at in icon: fœmina, Lavandula latioribus foliis 1. *Cam.* 2. longiore folio, *Cluſ.* Lavendel.

Fœmina dicitur Lavandula anguſtifolia, *C. B. 1.* Lavandula, *Trag. Matth.* vulgaris, *Cord. in D.* minor, *Cord. hiſt.* Pſeudonardus fœmina, *Matth Fuchſ.* (at in icon. mas) Lavandula, *Lob* Spica nardi, *Cam.* breviore folio & Spica, *Cluſ.* Spicanard.

Colitur utraque in hortis, nobisq; vulgatior eſt Spica fœmina: Floret Junio ac Julio.

OFFICIN. NAT.

Flores utriusque,

Vires. *Calf. & ſicc. 3. (prævalet tamen Spica) ſaporis ſubacris ac ſubamari, partium tenuium, cephalica eſt ac nervina. Uſus præcip. in catarrhis, paralyſi, ſpaſmo, vertigine, lethargo, tremore artuum. In urina, menſibus ac fœtu pellendo (unde & parturientibus exhiberi ſolet) in torminibus ventris flatulentis. Extrinſecus in lixiviis, capitis ac artuum, in Maſticatoriis (pro catarrho exiccando ac revellendo ad palatum, ne ad pulmones defluat.)*

N, *Odore ſuo fugat pediculos.*

PRÆPARATA.

1. *Conſerv.* Flor. Lavendulæ.

2. *Confect.* Flores,

3. ▽ *ſtillat.* Ex floribus irrigatis ſc. vel vino vel aqua,

4. Ol.

4. *Ol. ſpicæ ſtillat.* cum ▽ aſcendit.

N. *Apportatur ad nos ſat copioſè ex Provincia Galliæ regione, ubi copioſè creſcit. uteri motus ac dolores compeſcit umbilico illitum.*

CCCXXX. Spica Celtica.

Nardum Celticum, *Matth. Cord. hiſt. Lob. Caſt. Cam. Tab. Ger.* Nardum Celticum Dioſcord. *C B. 4.* Nardus alpina ſeu Celtica, *Cluſ.* aliis, Romana, Galatica, Saliunca, Germ. Celtiſcher Narden.

Creſcit in Liguria: in Carinthia, Styria, in alpibus Tyrolis, &c.

OFFICIN. NAT.

Radicula cum adnatis, colligenda Julio & Auguſto.

Eligenda recens, jucundi odoris, radiculis numeroſis, cohærens, non fragilis, & plena.

Vires. *Calf. & ſicc. viriumque earundem eſt cum ſpica Indica, ſed imbecilliorum, majore tamen cum utilitate adhibetur in urina cienda, ventriculo corroborando, flatibus diſcutiendis, Extrinſecus additur malagmatis, unguentisque calfacientibus.*

CCCXXXI. Spica Indica.

Nardus *Cord. in D. Lob.* Nardus Indica, *Matth. Cord. hiſt. Lon. Caſt. Ger.* Nardus ſeu Spica Indica, Spica nardi officin. *C.B. 1.* Arab. Stumel, Indianiſch Spicanarden.

Radix eſt *officinalis* ex India Alexandriam, atque inde Venetias & in Germaniam tranſportata. Dicitur autem Spica, quod ſpicæ ſimilitudinem habeat.

N. *Eſt & Nardus ſpuria Narbonenſis, ut & Nardus montana, valerianæ non abſimilis; Verùm officinis noſtratibus peregrina.*

Eligenda recens, levis, longam comam habens, ſpicam vero brevem, colore flava, aliquantulum redolens Cyperum, ſapore amaro ac linguam ſiccante, quæ diu in ſua odoris gratia permanet.

N. *Madefacta dolosè vendi ſolet, quæ fraus deprehenditur, quod Spica ſit candida, ſqualida, nulloque pulvere obſita, filis vel lanæ inſtar crinita.*

Vires. *Calf. 1. ſicc. 2. atten. aſtring. nephritica & ſtomachica eſt. Uſus præcip. in urina ac menſibus ciendis, in ventriculi roſione, inflatione, in Ictero, &c. Extrinſecus in lixiviis Cephalicis, balneis uterinis, &c.*

PRÆPAR.

1. *Oleum Nardinum ſimplex.* Fit ex coctione in ol. communi, Vino ac Aqua.

2. *Oleum Nardinum compoſ.* Fit ut ſimplex additis nonnullis aromatibus.

CCCXXXII. Spinachia.

Spinachia, (Spinacia,) *Brunfelſ. Fuchſ. Dod. Tab. Lon. Caſt. Matth. Lob. Ger.* mas, *Cam.* vulgaris, *Trag.* Lapathum hortenſe ſeu ſpinachia ſemine

ſpinoſo, *C.B.* 2. German. Bineſch/ Spinat.

Colitur in hortis: Floret ut plurimum Julio & Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Folia ſeu Herba. *Potiſſimum culinaris eſt.*

Vires. *Refrig. & hum. 1. utilis cibus in omnibus morbis, laxat alvum, lenit aſperitatem pulmonum. Extrinſecus refrigerat ventriculũ ac Epar (impoſita.)*

N. *Continuus uſus melancholicum generat ſanguinem.*

CCCXXXIII. Staphiſagria.

Staphiſagria, *Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Lob. Caſt. Cam.* Herba pedicularis, *Cord. in D.* Arab Alberas, Leuſskraut / Speichelkraut / Bißmüntz / Mäuß- und Rattenpfeffer.

Creſcit in Apulia, Calabria, Dalmatia, Iſtria.

N. *Creſcit & apud nos ſpecies quadam, verum minus illa uſitata eſt.*

OFFICIN. NAT.

Semen triquetrum & aſperum.

Vires. *Internus uſus purgatorius eſt, ſed rarus. Extrinſecus ejus uſus eſt apophlegmatiſans in maſticatoriis, gargariſ. odontalgicis (cum ✠) ac abſtergentibus, in ulceribus ac papulis, &c. Adhibetur & in phthiriaſi.*

CCCXXXIV. Stœchas.

Στοιχὰς, Stœchas, *Trag. Matth. Lob. Lon. Caſt.* (Stichas) *Fuchſ. Dod.* Stich. Arabica, *Cord. in hiſt. Cam.* St. brevioribus ligulis, *Cluſ. hiſt.* St. purpurea, *C.B.* 1. Arab. Aſtochodas, Römiſcher / Welſcher / frembder Kümmel oder Thymian / Stechaskraut.

Creſcit copioſe in Inſulis Galliæ, quæ Stœchades dicuntur, optima tamen cenſetur Arabica (unde ad compoſitiones recipere monent Arabicam.) Huic ſuccedit Cretica.

OFFICIN. NAT.

Flores ſeu potius ſpicæ compreſſæ, inter florum ac ſeminum proventum collectæ.

Eligendæ ſpicæ recentes odoratæ, & ſubamaræ, ſi haberi poſſunt Arabicæ.

Vires. *Calfac 2. & ſicc. 2. abſterg. attenuat, aperit. Uſus præcip. in affectibus capitis & nervorum, ſcilicet vertigine, Apoplexia, Paralyſi, Lethargo: In morbis pectoris itidem præſtat quod Hyſſopus: inſuper urinam & menſes ciet, venenis reſiſtit, affectibus hypochondriacis ſuccurrit. Extrinſecus in lotionibus capitis, ſuffitu, &c.*

PRÆPAR.

1. *Syr. de Stœchade ſimplex* V. D.
2. *Syr. de Stœchad. comp ſ.* V. D.
3. *Syr. de Stœchad. Fernelii.* V. D.

CCCXXXV. Stœchas Citrina.

Ἑλίχρυσον, Elichryſum ſeu Stœchas citrina anguſtifolia, *C.B.* 4 Stœch. citrina, *Matth. Geſn. Dod. Caſt. Tab.* Amaranthus luteus, *Fuchſ. Lon.* Coma aurea, *Lob.* aliis Tinearia (quod tineas abigat,) Germ. Rheinblumen / Mottenkraut.

Creſcit

Creſcit locis aridis & ſabuloſis, & convallibus frequens juxta Rhenum. Floret Junio.

OFFICIN. NAT.

Flores.

Vires. *Calf. & ſicc. incid. aperiunt diuretici ac vulnerarii ſunt. Uſus prac. in obſtructione Urinæ, Epatis, Lienis, menſium: coagulatum ſanguinem reſolvunt, catarrhos exiccant, menſes nimis fluentes ſiccando ſiſtunt, lumbricos fugant: commendantur & inprimis ad exiccandas defluxiones acres Pulmonum, &c. Extrinſecus faciunt ad emolliendam uteri duritiem, (in balneo) lendes abigunt (in lixivio capitis) defluxiones ſiccant & diſcutiũt (ſuffitu,) &c.*

N. *Sunt qui amuleti loco de collo ſuſpendunt, lumbricosq; ventris eo fugari volunt. Dn. D. Arnold. Weichard. in Theſauropharmaceutico.*

CCCXXXVI. *Succiſa.*

Succiſa, *Matth. Fuchſ. Dod. Caſt.* glabra, *C.B. 1.* Jacæa nigra, *Brunf.* Morſus Diaboli, *Trag. Lob. Lon. Tab. Germ.* Abbiß/ Teuffels Abbiß.

Creſcit paſſim in campeſtribus, pratis ac juxta arva: Floret Julio, Auguſto, Septemb.

OFFICIN. NAT.

Radix, Flores: nonnunquam & *Folia.*

Vires. *Calf. & ſicc. 2. amara, alexipharmaca ac vulneraria eſt, ut Scabioſa, cum qua & reliquis facultatibus convenit. Inprimis celebratur in Epilepſia, Peſte, Uteri dolore, ſanguine coagulato, abſceſſibus occultis, lue venerea, ejusque ulceribus, in vulneribus recentibus, &c. Extrinſecus in anginа, tumoribus tonſillar. diuturnioribus, qui ad ſuppurationem ægrè perveniunt (gargariſ.) in ſugillationibus, bubonibus, &c.)*

PRÆPAR.

▽ *ſtillat.* Ex integra planta (cum rad. & flor.) collecta in fine Julii.

CCCXXXVII. *Symphytum.*

Symphytum:
- Officin. *Hujus loci.*
- Majus tuberoſa radice
- Minus tuberoſa radice
- Minus borraginis ſpecie
- Maculoſum, *vide Pulmonaria.*
- Petræum. *minus uſuale.*

(Majus tuberoſa radice … Maculoſum: *Minus uſualia.*)

Inſignitur conſolida major, *Brunf. Trag. Cam. Ger.* ſymphytum, *Lon.* majus, *Matthiol. Cord. hiſt. Cam. Caſt. Tab.* magnum, *Fuchſ. Dod.* alterum, *Cord. in D.* Symphitum Alum & Alus, *Lob.* Conſolida vulgo, Solidago, German. Wallwurtz/ Schwartzwurtz/ Schmeerwurtz/ Beinwell.

Creſcit in pratis, & hortis, gaudet loco humido: Floret Majo & Junio, floresque fert purpureos vel albos: illud marem vocant, hoc fœminam, quæ hoc tractu vulgatior creſcit.

OFFICIN. NAT.

Radix, Folia, Flores.

Vires. *Caliditate temperatum eſt, ſicc. 2. vulnerarium eſt è præcipuis celeberrimum, mucilaginoſum, incraſſans, acrimoniámque humorum obtundens, imò & incidens, adeoque partium mixtarum. Uſus præcip. in fluxionibus quibuscunque, inprimis alvi, in Eroſione Pulmonum ac phthiſi, in herniis, ruptis venis, fractis oſſibus, &c. Extrinſecus vulnerum ſanguinem ſiſtit, fracturas oſſium ac vulnera conſolidat.*

PRÆPARATA.

1. ▽ Ex herba cum radice.

2. *Conſerv.* Ex floribus.

3. *Condita Radix.* V. Renodæum.

4. *Syrup. de Symphyto.* V. Diſp.

5. *Extract. Symphyti.* ℞. mucilaginem radicis coctæ inſpiſſatam. Extrahe cum 🜅 ac abſtrahe.

6. *Extractum ſanguineum. Sanguis.* ℞ Rad. recent. ſymph. maj. & min. conquaſſa in formam pultis. Hinc adde panis ℥ j. (ſcil. ſecalini vel triticei.) M. ac irriga cum Vino generoſo, inde Phiolæ vitreæ occluſæ cera Hiſpanica, digere aliquandiu in fimo vel VB. Hinc exprime, digere, feceſque ſubſidentes ſepara, reliquum inſpiſſa. Vide Quercet. l h. R. c. 26.

Vires. *Præſtat ad hernias & ulcera omnia.*

Doſis ℈j. *ad dies pluſculos.*

7. *Oleum ſtillat.* Ex radice ſicca per Retortam elicitur.

N. *Oleum hoc, ut per paucam eliciatur, ita viribus pretioſum eſt in herniis curandis intus & extra adhibitum.*

T.

CCCXXXVIII. Tamariſcus.

Tamariſcus C. B. eſt
1. Germanica. *Hæc uſualis.*
2. Gallica.
3. Ægyptia.

Dicitur Tamariſcus, *Brunf. Lon.* fœmina, *Cord. hiſt.* Myrica, *Trag. Cluſ.* ſylveſtris ſeu Tamaryx, *Matth. Caſt. Dod. Tab.* Tamaryx ſylveſt. fœmina, *Fuchſ.* Tam. humilis, *Lob. in D.* Myr. ſylv. altera, *Cluſ. hiſt.* Myr. altera in Germania, *Cam.* Tam. fruticoſa folio craſſiore, *C. B.* al. Murica. Arab. Tarſa, Tamariſcenholz.

Frutex eſt arboreſcens ſimilis Sabinæ, in tantam excreſcens magnitudinem, ut doliola inde fiant menſur. capientia, quæ vulgaria ſunt noſtratibus.

Naſcitur juxta Rhenum & Danubium, tum quoque ſecus paludes, ſolo gaudet ſaxoſo.

OFFICIN. NAT.

Lignum. Radix, Cortex, (qui maximè uſualis eſt, inprimis radici detractus.)

Vires. *Cortex calfac. & ſicc. 2. (lignum ad frigiditat. inclinat) atten. aper. abſterg. ſubaſtring. diureticus eſt ac ſplenicus. Uſus præcip. in obſtructione ac tumore Lienis (quem abſumere ſcribit Dioſc.) in morbis ab atra bile ac ſeroorinndis,*

undis, ut ſcabie, pruritu, in Ictero nigro, profluvio albo mulierum, &c. Extrinſecus inprimis in tinea capitis, & obſtr. menſium (inſeſſu.)

PRÆPARATA.

1. *Extract.* è corticibus fit l.a. cum 🜈 vel ∇. v g. flor. geniſtæ, ſcolopendriæ, & ſim. Querc. 1 h. R.

2. *Sal.* Ex incinerato ligno, l.a.

CCCXXXIX. *Tanacetum.*

Tanacetum C.B.
- Odoratum
  - 1. vulgare luteum. *Hoc uſuale.*
  - 2. foliis criſpis.
  - 3. minus, album.
  - 4. alpinum.
- Inodorum flore
  - minore.
  - majore.

Dicitur Tanacetum, Matricariæ 2. Species & parthenium, *Brunf.* Tanacetum vulgare, *Trag.* Tanacetum, *Matth. Lor. Dod.* Artemiſia tenuifolia, *Fuchſ.* Ambroſia quibusdam, *Cord. in D.* Tanacetum millefolii foliis, *Lon* Athanaſia ſeu Tanacetum, *Caſt.* Artemiſia Dioſc. *Tab.* Græcè Ἀρτεμίσια λεπτόφυλλος, Athanaſia, Tanaſia. Germ. Reinfarn / Wurmkraut.

Naſcitur locis arenoſis incultis: Floret Junio & Julio.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus, *Semen.*

Vires. *Calfac. & ſicc. incid. diſcut. vulnerarium, uterinum & nephriticum eſt. Uſus præcip. in lumbricis, torminibus ventris, calculo impuritateque Renum ac Veſicæ, menſibus obſtructis, flatibus, hydrope, &c. Extrinſecus iisdem affectibus adhiberi poteſt, lavando, cataplaſſando, &c.*

PRÆPAR.

1. ∇ *ſtillat.* Ex tota planta florente.

2. *Oleum ſtillat.* quod raro proſtat.

CCCXL. *Taraxacum.*

Dens Leonis, *Brunf. Matth. Dod. Lob.* (& corona, caput Monachi,) *Tab. Ger.* Hieracium majus, *Trag.* parvum, *Cord. in D* Hedipnos major, *Fuchſ.* Taraxacon minus, *Lon.* Dens Leonis latiori folio, *C.B. 1.* German, Pfaffenblat / Münchskopff

Habetur & major & media quæ vulgatior eſt folio acutiore, aliquando obtuſo.

Creſcit in herboſis locis: Floret Aprili, Majo.

OFFICIN. NAT.

Radix, Folia.

Vires. *Refrig. & ſicc. 2. ſaporis amari, abſterg. aperit, Epaticum eſt, cum Endivia conveniens, quâ tamen potentius operatur. Uſus præcip. in febr. putrid. inveteratis, &c. Extrinſecus maculas abigit oculorum (lac ex diſrupto caule, ter quotidie oculis inditum,) vulnera ac ulcera abſtergit, &c.*

N. *Radix amuletice curare dicitur affectus oculorum, peculiari tamen modo, ut volunt collecta. Nimirum, ſunt qui ſinistrorſum per foſſam ſubtus factam evellunt. Sunt qui quoque modo foſſam in novem ſecant fruſta, novemque diebus de collo ſuſpendunt. Alii integram radicem,*

dicem adhibent. Idem Amuletum & tertianam fugare dicitur.

PRÆPARATA.

▽ *ſillat.* Ex planta cum radice, foliis ac floribus collecta initio Maji.

CCCXLI. *Thlaſpi.*

Bauernſenff. Genera varia ſunt, eaque promiſcue uſualia. Præferuntur tamen arvenſia.

Nomen Thlaſpi Botanicis fere omnibus vulgare eſt.

Naſcitur in locis incultis, ſaxoſis, apricis, parietibus ac tectis. Floret Majo, matureſcit Junio.

OFFICIN. NAT.

Semen & *Herba.*

Vires. *Calf. & ſicc. 4. abſtergit. Uſus præcip. in internis abſceſſibus rumpendis, menſibus ciendis, Iſchiaticis affectibus curandis, Extrinſecus abſtergit ulcera quæcunque manantia, inſuperque ptarmicum eſt, ſed minus vulgare.*

N. *Gravidis quia fœtum necat, inſenſum cenſetur.*

CCCXLII. *Teucrium.*

Teucrium, *Fuchſ. Cord. in D. Lon. Lob. Caſt* Teucrium 1 *Tab. & C.B. 2. Matth.* chamædrys 2. ſeu aſſurgens, *Dod.* Teucrium vulgare fruticans ſeu 1. *Cluſ. hiſt.* Teucr. latifolium, *Ger.* Germ. groß Bathengel.

Creſcit locis herboſis aſperis, aridis apricis: Floret Aprili, Majo.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus, vel & herba antequam flores eruperint collecta.

Vires. *Calf. & ſicc. 2. Epatica eſt. ſaporis amari, viribus omnino convenient cum chamædri.*

CCCXLIII. *Thymus.*

Thymus C.B.
- 1. Vulgaris, folio tenuiore. *Hæc uſualis.*
- 2. Vulgaris folio latiore.
- 3. Capitatus.
- 4. Inodorus.

Dicitur Thymus, *Brunſ. Trag. Matthiol. Fuchſ. Cord. hiſt. Lon.* Thymus durior, *Cam.* noſtras, *Cord. in D.* Serpillum hortenſe, *Dod.* alias Thymum, Arab. Haſce. Germ. Römiſcher/Welſcher Quendel/Thymian.

Creſcit noſtratibus in hortis; Floret Julio.

OFFICIN. NAT.

Herba ſeu *Folia* & *Semen.*

Vires, *Calf & ſicc. 3. ſaporis ſubacris, atten. incidit. diſcutit. Uſus præcip. in affectibus Tartareis. 1. Pulmonum, ut aſthmate, tuſſi. 2. Artuum, ut podagra, omnia viſcera reſerat, appetitum excitat. Extrinſecus in tumoribus frigidis, ſugillationibus, inflationibus ventris, doloribus arthriticis.*

PRÆPARATA.

1. ▽. Ex herba cum floribus.

2. Spiritus.

3. Oleum ſtillat.

CCCXLIV. *Thymiama.*

Thymiama (*officinis* corruptè Thymiana vel Thuris cortex, vel Thus Judæorum, quod Judæi in ſuffumi-

giis

glis frequenter eo utantur) corticoſum quid eſt ex India allatum Videatur Styrax rubra, *Bellon.* Naſcaphtum, *Cord. hiſt.* Storax rubra officinarum, *C.B. 3.*

Vires. *Conſtructionibus vulvæ ex ſuffitu prodeſt. Odoris jucundi gratia & ſuffimentis immiſcetur. Vide Thuris cortex. Claſſ 2.*

N. *Sunt & qui Ammoniacum electum, Thymiama appellitant.*

CCCXLV. Tilia.

Tilia, Lindenbaum/ { Mas & ſterilis. *Hæc nobis inuſitata.* / Fœmina, flores ac ſemen proferens. }

Dicitur Tilia fœmina, *Brunf Matthiol Fuchſ. Lob. Tab.* Tilia, *Lon. Dod.* ſativa, *Trag.* Phyllirea, *Caſt.* Tilia fœmina fol. majori, *C.B 5.*

N. *Eſt & folio minori Tilia ſylveſtris,* Trago, *quæ priori per omnia ſimilis, niſi quod ſit minor & nigrior.*

OFFICIN. NAT.

Flores, Folia, Cortex, Semen, Lignum.

Vires. Flores *calf. & ſicc partium tenuium, diſcut. cephalici ſunt. Uſus præcip. in Epilepſia, Apoplexia, Vertigine.*

Folia ac Cortex *ſiccant, repellunt, urinam ac menſes cient. Extrinſecus ambuſtis ſubveniunt (mucilago ſcil. extracta ac inuncta)*

Semen *fluxionibus quibuscunq; medetur, etiam hæmorrhagiæ narium, (naribus ſcil. inditum.)*

Lignum *in titiones* ✠*is aſperſione redactum, ſanguinem coagulatum fortiter reſolvit.*

Extrinſecus adhibentur folia in aphthis ac tumoribus pedum diſcutiendis: corticis mucilago in ambuſtis ac vulneribus magni eſt ſolaminis.

N. *Humor defluens è medulla diſſecta tilia capillorum defluvio ſuccurrit.*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex floribus.
2. *Conſerv.* Ex floribus.

CCCXLVI. Tormentilla.

Tormentilla C.B. { 1. Sylveſtris. *Hæc uſualis.* / 2. Alpina { major. / folio ſericeo. } }

Appellatur Tormentilla, *Brunf. Matth. Dod. Cord. Lon. Lob. Caſt. Tab.* (cui conſolida rubra,) *Ger.* Heptaphyllum, *Fuchſ.* German. Tormentill/ Heilwurtz / Blutwurtz / roth Gunzel/ roth Heilwurtz / Ruhrwurtz.

N. *Sunt qui* χρυσόγονον Dioſcor. *eſſe velint.*

Creſcit paſſim in herboſis ac arenoſis locis: Florere incipit Majo.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Siccat 3. ſine inſigni caliditate, aſtringit vulneraria, diaphoretica ac alexipharmaca eſt. Uſus præcip. in peſte, morbisque cæteris malignis, inprimis ſi cum fluxu alvi conjuncti ſint, in catarrhis exiccandis, in lue venerea, in veneno hauſto, in vulneribus. Summatim*

matim non eſt vegetabile, quod in fluxionibus quibuscunque (alvi, uteri) uſitatius ſit, quam hæc tormentillæ radix. Extrinſecus iisdem adhibetur variis in affectibus, in vomitu, vulneribus, & ſim.

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex herba tota cum floribus collectis Majo.

CCCXLVII. Trichomanes.

Τριχόμανες, ſeu Polytrichum officinarum, *C.B.* Trichom. *Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Cord. hiſt. Lob. Caſt. Cam.* Trichom. mas, *Tab. Ger.* Adiantum rubrum, *Lon.* Polytrichum vulgo *Cæſalp.* alias capillaris Filicula. German. Widertodt.

N. C.B. *Ex Tabern. diverſa genera refert, verum promiſcue ſingula in uſum accerſi poſſunt.*

Provenit locis humidis juxta aquas in vetuſtis parietibus ac muris. Vireſcit perpetuo, ſterileque eſt.

OFFICIN. NAT.

Flores ſeu herba integra.

Vires. *Adianto (capillo* ♀ *is ut & Rutæ murariæ) facultatibus omnibus reſpondet, ideoque eo recurrendum. Peculiariter tamen monet Tabern. quod* ▽ *ſtillat. inprimis proficua ſit iis, quibus Iecur putreſcere incipit,*

CCCXLVIII. Trifolium.

Trifolii quam plurima paſſim occurrunt genera, nimirum plantę quęcunque foliis ternis germinantes hoc ſibimet nominis jure nativo vendicant. Ex omnibus tamen, non niſi ſpecies paucas Officinis inſervire comperimus: hæ ſunt

Trifol. {
- Acetoſum. *Vide Acetoſella.*
- Aureum. *Vide Epatica nobilis.*
- Odoratum. *Vide Lotus & melilotus.*

CCCXLIX. Triticum.

Triticum nobis uſitatius eſt duplex hybernum & æſtivum.

1. Dicitur hybernum ariſtis carens, *C.B. 1. Matth.* Triticum, *Brunf. Cord. h. Dod. Tab.* Trit. 1. genus, *Trag. Fuchſ. Lon.* Siligo ſpica mutica, *Lob.* Trit. ſpica mutica, *Ger.* Πυρὸς, Robus, *Arab.* Henta, Henca, Hantha, Germ. Weiß/ Winterweitze.

2. Appellatur Triticum æſtivum, trimeſtre Setanium, *Galeno.* German. Sommerweitze.

Eſt & triticum terreſtre, *Cord.* aliàs Zea amilea, vel Zoopyrum amyleum, *C.B. 3.* Trit. 2. *Trag.* Trit. amyleum, *Tab.*

OFFICIN. NAT.

Semen ejusque *Farina & Furfures.*

Vires. *Moderatè calfac. emollit, maturat, diſcutit, internus ejus uſus cibarius eſt, multum enim ac bonum nutrimentum ſuppeditat, incraſſat & obſtruit. Extrinſecus adhibetur (farina in tumoribus molliendis, leniendis, &c. in oculorum inflammationibus ac fluxionibus (cataplaſmatis forma impoſita) in*

Eryſi-

Eryſipelate, podagricisque doloribus leniendis (ſicca farina impoſita.)

Furfures *abſtergunt ſquamulas capitis, leniunt dolores, (in cataplaſ. vel ſacculis.)*

Triticum trimeſtre inſervit amylo conficiendo.

PRÆPARATA.

1. ▽ *ſtillat.* Ex pane in MB.

Vires. *Siſtit fluxus alvi in infantibus, &c.*

2. *Oleum Tritic.* Parari poteſt deſtillando per deſcenſum, ex tritico contuſo, ſed inuſitatum eſt.

N. *Alii extendunt triticum contuſum ſuper laminam ignitam, vel torrent in ſartagine ac exprimunt.*

CCCL. *Tuſſilago.*

Tuſſilago:
- Vulgaris. *Hæc uſualis.*
- Alpina:
  - rotundifolia glabra.
  - rotundifolia caneſcens.
  - folio oblongo.

Dicitur *βήχιον, Dioſc. Cord. hiſt.* Ungula Caballina, *Brunf. Trag.* Tuſſilago, (Bechium,) *Matth. Fuchſ. Cord. in D. Lon. Dod. Lob. Caſt.* vulgaris, *Cam* aliis Farfara, Farfarella. Germ. Huffſlattich/Brandtlattich/Roßhub.

Naſcitur in amœnis ac riguis locis, crepidinesque fluminum amat: Floret Martio.

N. *Dicitur & filius ante patrem, quia Februario & Martio foliis nondum egreſſis, repentè floret. floresque fugaciſſimos ultra biduum fere cum caule non perſtantes profert.*

OFFICIN. NAT.

Folia. Radix.

Vires. Radices & Folia *virentia temperatis proxima ſunt, (al. refr.) ſiccata verò modicè acria & calida evadunt. Planta eſt thoracica. Uſus præcip. internè in tuſſi (unde & nomen habet) orthopnœa, vomicisque pectoris, quibus ſingulis & fumus ejus ore hiante attractus mederi creditur. Extrinſecus proſunt ulceribus calidis & inflammationibus (folia recentia impoſita.)*

PRÆPAR.

1. *Syr. de farfara*, è ſucco foliorum.
2. *Conſerva* è flor.
3. ▽ *ſtillat.* è foliis.
4. *Succus* 9. diebus bibitus quartanam tollere dicitur.

V.

CCCLI. *Valeriana.*

Valerianæ uſuales ſunt:
- Hortenſis,
- Sylveſtris:
  - Major.
  - Minor.

Hortenſis inſignitur, Phu magnum, *Fuchſ. Matth. Lon* majus, *Matth. Cord. hiſt.* verum, *Cord. in D.* Ponticum, *Tab.* Valeriana vera, nardus agreſtis, *Trag.* Valer. major, *Lob. Cam.* Valer. hortenſis, *Dod. Ger. C. B. 1* (cui & Phu folio oluſatri Dioſcoridis) Carpeſium, *Caſt.* Terdina *Paracelſo.* groß Baldrian/ groß Garten Baldrian.

Sylveſtris major, *C. B. 4.* Dicitur

Phu ſimilitudine Elaphoboſci Dioſcoridi. Valeriana, *Brunſ.* vulgaris, *Trag. Cord. in D.* Sylveſtris, *Lob. Dod. Cam. Cluſ. hiſt.* major, *Tab.* Phu parvum, *Matth. Caſt.* Phu Dioſc. *Brunſ.* vulgare, *Fuchſ. Tab.* Phu Germanicum, *Fuchſ.* groß wild Baldrian.

Minor appellatur Valeriana paluſtris (ſylveſtris) minor, *C. B.* Valeriana exigua vel 4. *Trag.* Valer. minor, ſylveſtr. *Lob.* minima, *Dod.* ſylveſtr. ſeu paluſtris minor, *Cam.* Phu minus, *Lon. Tab.* minimum, *Matth. Caſt. Cam.* (Epit.) klein Baldrian.

Phu verum colitur nobis in hortis, in Ponto & Creta ſponte provenit, naſciturque in pratis, aliisque locis humidis: minus, in campeſtribus udis: Florent Majo, Junio ac Julio.

Optima cenſetur hortenſis, cui ſuccedit minor, ac demum major.

OFFICIN. NAT.

Radix præcipuè, tum & *Herba* Phu veri.

Vires. *Calf. & ſicc. 2. atten. aperiunt alexipharmaca, ſudorifera ac diuretica ſunt. Uſus præcip. in imbecillitate viſus, peſte, aſthmate, pleuritide, obſtruct. Epatis, Lienis, Uteri cerum, Hernia, Ulcero, & ſim. Extrinſecus confortant viſum, maculas oculorum abſtergunt, cephalalgiam ſedant, menſes cient, ſudorem promovent (in balneis) exiccant catarrhos (ſuffitu) bubonum ac anthracum malignitatem corrigunt, globulos ſagittasve infixas extrahunt, ulcera inveterata mundificant.*

N. *Sunt qui radicem pro amuleto febris quotidianæ habent, eamque de collo ſuſpendunt.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex integra planta (radice, caule ac foliis) in fine Maji.

2. *Extract.* Itidem ex integra planta vel radice ſola paratur.

CCCLII. *Verbaſcum.*

Φλόμος. Candelaria, Candela regis, Lanaria, Wullkraut/ Kertzenkraut/ Brennkraut/ Himmelbrand/ Unholdenkertzen/ Königskertzen.

Verbaſcum *C. B.*
- Album
  - mas
    - latifolium luteum, *C. B.* 1.
    - anguſtifolium pallidum, 2.
  - fœmina
    - flore luteo magno, 3.
    - flore albo, 4.
    - lychnitis flore albo parvo.
- Nigrum
  - fol. papav. corniculati.
  - flore ex luteo purpuraſcente.
- Salvi folium. Hoc ſingulare & rarum ſpeciebus, 4.

Ex his uſualiora ſunt: Verbaſc. mas latifolium luteum, cujus Vicarium eſt, Verbaſc. fœmina flore luteo. Prius inſignitur Verbaſcum, *Matth. Cord,*

Cord. in D. Verbaſcum mas, *Lob. Caſt. Tab.* Verbaſcum candidum mas, *Lon.* Verbaſcum latius, *Dod.* Tapſus barbatus, *Ger.*

Poſterius, Verbaſcum ſeu candela regia, *Trag.* Verbaſc. nigrum, *Fuchſ. Lon.* Verbaſcum maximum album fœmina flore ſubpallido, *Lob.* Verbaſc luteum, *Tab.* Verbaſc. lichnite minus, *Ger.*

Creſcunt locis arenoſis: Florent Junio.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores, Radix, ſed raro.

Vires. *Calf. moderate ac ſicc, emoll, diſcut. dolores lenit. Uſus precip. in morbis pectoris, tuſſi, expuitione ſanguinolenta, torminibus ventris,*

N. *Radix hæmorrhoidum fluxum & dolorem ſiſtere dicitur (dieb. 9. vel 10. continuis aſſumpta.*

Extrinſecus ſunt flores ac folia præcipuæ æſtimationis, in ſopiendis doloribus quibuscunque & inprimis in affectibus ac tumoribus ani (hæmorrhoidibus;) in capillis luteo colore tingendis,

PRÆPARATA.

1. ▽ *ſtillat.* Ex floribus.

2. *Oleum.* Ex infuſione iterata flor. in ol. oliv.

N. *Matthiolus oleum parat ex floribus ſolis, quibus vitrum repletum, beneque obturatum exponit ſoli, qua ratione flores aliquatenus liqueſcunt,*

CCCLIII. *Verbena.*

Periſtereum, Verbenaca, Verbena. Arab. Beneran, Albea, &c, Eiſenkraut/ Eiſenrich/ Eiſenhart/ Daubenkraut.

Verbena { 1. Communis. *Hæc uſualis.*
2. Tenuifolia Verbenaca ſupina, *Tab.*
3. Fœmina, *V. Eryſimon.* }

Dicitur Verbena, *Lon.* recta, *Trag.* maſcula, *Brunf.* communis & ſacra recta, *Lob* Verbenaca, *Matth. Caſt.* ſupina (& fœmina,) *Fuchſ. Cord. in D.* recta, *Dod. Tab.* fœmina, *Cam.* vulgaris, *Cluſ. hiſt.* al. Columbaris. Verbenaca communis cæruleo flore, *C. B. 1.*

Creſcit paſſim juxta muros & vias; Floret Julio ac Auguſto,

OFFICIN. NAT.

Herba ſeu *Folia.*

Vires. *Calfac. & ſicc. ſaporis amari. aſtring. Cephalica ac vulneraria eſt. Uſus præcip. in dolore, aliisque affectibus capitis (à frigidis humoribus) in affectibus oculorum, pectoris, in tuſſi inveterata, in obſtruct. Epatis ac Lienis, Ictero, torminibus ventris, dyſenteria, inprimis atterit ac expellit calculum, libidinem coercet, febrim tertianam fugat, arthritidem mitigat, vulnera ſanat, partum facilitat. Extrinſecus in cephalalgia, odontalgia, alopecia, melancholia, in oculorum lippitudine, imbecillitate, rubore, in Angina, in raucedine (collo circum plaſmatizata) in tumore glandularum, in faucibus (gargariſ.) in dolore Lienis (cum axung. porci) ac podagrico mitigando, in vulneribus aſtringendis ac putridis abſtergendis, in procidentia ani, in mariſcis, &c.*

N. 1. *Sunt qui febrim tertianam ac quartanam peculiari modo eâ curant. Nimirum in tertiana recipiunt geniculum tertium (à terra) idque ſurſum decerptum propinant: in quartana quartum.*

N. 2. *Amuleticè ſtrumam verbenâ curari, ſunt qui ſtatuunt. Modum Marcellus Empyricus edocet: Radicem tranſverſim in partes duas jubet dividere, inferiorem ſuſpendere de collo, ſuperiorem in fumo. Sic areſcente parte ſuperiore & ſtrumam areſcere ait.* N. *Quod ſi utraque pars poſtmodum in fluentem conjiciatur, malum recrudeſcere idem aſſerit.*

N. 3. *In dolore capitis ſedando quantum valeat ſi collo ſuſpendatur, videre licet apud Foreſt. lib. 9. obſerv. 52.*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex herba cum floribus æſtate collectis.

2. Eſt & *Unguentum de Verbena,* aliàs Unguentum Jovis dictum. Vide Auguſt.

CCCLIV. *Vermicularis.*

Sedum minimum, *Tab. 3. Fuchſ.* Sedũ minus 3. & Vermicularis, *Trag. Lob. 3. Matth. Caſt.* Sempervivum minimum, Illecebra ſ. Sempervivum, 3. *Dod. Lon.* ἀίζωον 3. Dioſcor. ἀίζ. acre, *Cord. hiſt.* Portulaca 3. *Brunſ.* Vermicularis ſive Illecebra, *Ger.* German. Mawrpfeffer/klein Hauſwurtz.

Creſcit in muris, locisque arenoſis, Floret maximè æſtate integra.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus.

Vires. *Calf. & ſicc. validè, ſaporis acerr. bilem per vomitũ inſigniter educit. Unde uſus præcip. in febribus. Extrinſecus in laxitate dentium (quorum ſignaturam refert) ac putredine gingivarum ſcorbutica (gargariſm.) rubificat, Veſicatoria eſt, ſtrumas diſcutit.*

N. *Sunt qui pro amuleto febrili* ♀. ♂ ♀ *de collo ſuſpendunt.*

CCCLV. *Veronica.*

Ehrenpreiß/Grundtheil.

Veronica *C. B.*
- Mas
  - 1. Erecta.
  - 2. Supina & vulgatiſſima. *Hæc uſualis.*
- Spicata
  - latifolia.
  - anguſtifolia.
  - minor.
- Fœmina ſeu pratenſis ſerpyllifolia.

Inſignitur Teucrium, *Trag.* Veronica, *Tab.* Veronica mas, *Fuchſ. Lon.* Veronica mas ſerpens, *Dod.* Veronica vera & major, *Lob.* (cui & major, ſeptentrionalium,) *Cam Ger.* Veronica vulgaris ſupina, *Cluſ hiſt.*

Creſcit in Dumetis. Floret Junio, floribusque eſt ſubcæruleis, rarius candidis.

Eligenda quæ circa quercuum radices naſcitur.

OFFICIN. NAT.

Folia. Flores.

Vires. *Calfac. & ſicc. ſaporis amari & aſtringentis, incidit, vulneraria inſignis*

gnis ac ſudorifera eſt. Uſus præcip. in eroſione ac obſtructione Pulmonum, Lienis, hinc & inprimis in colica, Phthiſi ſcabie, pruritu, peſte, vulneribus, &c. Extrinſecus famoſiſſima eſt in vulneribus abſtergendis, aſtringendis, in duritie Lienis, in colica (clyſmat.)

1. *Conſerv.* ex ſummit.

2. ▽ *ſtillat.* Ex herba cum incipit florere.

3. *Syr.* Ex ſucco & ſaccharo.

4. *Sal.* Ex cinere.

CCCLVI. *Victorialis.*

{Mas longa. *Hæc uſualis.*
{Fœmina; *eſt ſpecies gladioli, C. B. 3.*

Appellatur. Allium montanum, latifolium maculatum, *C. B. 9.* (inter allia.) Allium alpinum, *Tab.* (cui & Victorialis mas.) Allium anguinum, *Matth. Cam. Porta*, Serpentinum, *Caſt.* Ophioſcoridon, *Lob.* Victorialis longa, *Cluſ.* (cui & major.) German. Siegwurtz.

Creſcit in alpibus: Floret cum aliis ſpeciebus allii.

OFFICIN. NAT.

Radix crinita.

Vires. *Calf. & ſicc. perinde ac allium agreſte, cui & in facultatibus aliis per omnia ſimilis exiſtit.*

N. *Plebi noſtrati, Judæisque amuletum eſt familiariſſimum, quo a ſpectris aëreq; infecto ſe tutos fore perſuaſi ſunt.*

CCCLVII. *Vinca.*

Κληματὶς δαφνοειδὴς, Singrün/ Ingrün.

Clematis Daphnoides, C. B. { 1. Minor. *Hæc uſualis.* 2. Major. 3. Flore pleno.

Nominatur Vinca pervinca, *Brunf. Lob. Tab.* pervinca, *Trag.* clematis, *Matth. Cord. in D.* Clem. Daphnoides, *Dod. Fuchſ. Lob. Cam Tab. Cluſ. h.*

Solo gaudet fœcundo: Floret Aprili, Majo, viret ſemper. Flores cærulei ſunt, quandoque candidi, rarius rubentes vel ſubpurpuraſcentes.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Refrig. ſicc. & aſtringit (Dodonæo calfacit 1. ſic. amplius.) Vulneraria inſignis eſt. Uſus præcip. in fluxionibus alvi, dyſenteria, hæmorrhoidibus, Exputione ſanguinis, vulneribus, ſeroſo liquore manantibus. Extrinſecus in profluvio menſium, narium, in laxitate & dolore dentium: lac extinctum revocat.*

N. *Adhibetur quoque ad profligandos morbos incantatione introductos (in lotionibus, &c.*

PRÆPAR.

▽ *ſtillat.* Ex Radice foliis ac floribus principio veris collectis.

CCCLVIII. *Vincetoxicum.*

Ἀσκληπιὰς, *Dioſcor.* Hirundinaria, Schwalbenwurtz.

Aſclepias C. B. { 1. albo flore & Gerard. *Hæc uſualis.* 2. nigro flore, 3. Cretica, 4. Virginea } *minus uſualis.*

Inſignitur Hirundinaria, *Brunſ. Trag Lon.* Vincetoxicum, *Matth. Dod. Caſt.* Aſclepias, *Fuchſ. Cord. hiſt. Lob. Tab. Cam.*

Creſcit in ſylvis, locisque petroſis atque arenoſis: Floret Julio ac Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Radix, raro Semen.

Vires. *Calfacit atque ſicc. moderatè, atten. alexipharmaca ac ſudorifera eſt inſignis. Uſus præcipui in peſte, aliisque venenoſis affectibus, in obſtructionibus menſium, in palpitatione cordis, ac lipothymia, in Hydrope.* Semen *commendatur ad calculum.* Extrinſecus *uſus tàm florum, quàm radicum ac ſeminis eſt in ulceribus ſordidis ac malignis purificandis, ad ictus inſector, venenator, in ulceribus mammarum, &c.*

Doſis rad. ℥j.

PRÆPARATA.

1. ▽. Ex integra planta.
2. *Extract.* cum S.V.

CCCLIX. *Viola purpurea.*

Ex variis violarum claſſibus, quæ apud Botanicos occurrruns, tres officinis potiſſimum conſiderandæ veniunt, Viola purpurea Martia, de qua hîc. Viola lutea, de qua in Cheiri, ac Viola tricolor, de qua in Jacea.

E violis purpureis martiis inferuntur in officinas odoratæ, neglectis inodoris.

Inſignitur Viola, *Lon.* Viola ſativa, *Brunſ.* Viola Martia odorata nigra ſeu purpurea, *Trag.* Viola purpurea, *Fuchſ. Matth Caſt.* Viola nigra, *Dod. Cord. in D. Ger. Cluſ. hiſt.* Viola martia purpurea, *Tab.* Viola præcox, *Lob.* Viola martia purpurea flore ſimplici odoro, *C.B. 1.* aliis violaria. German. Violenkraut/ Veilkraut/ braune Violen / Merz Violen.

Eligatur odora.

Solo gaudet umbroſo ac aſpero, juxta vias, ſepes & muros, &c. Floret circiter finem Martii ac initium Aprilis.

OFFICIN. NAT.

Flores. Folia, Semen.

Vires. *Violaria (præcipue flos) refrig. 1. hum. 2. (flores exiccati refrigerant imbecillius ſiccantque) emollit, laxat, cordialis eſt ac pectoralis, expectorationem promovet. Uſus præcipui at frebërrimi in bile, præcipue atra mitiganda, in fervore febrium compeſcendo, doloreque capitis inde nato, in tuſſi, aſperitate gutturis, catarrhis acribus, pleuritide, &c.*

N. 1. *Flores alvum leniter ſubducunt. Extrinſecus adhibetur herba crebrò in lotionibus, cataplaſmatis, clyſteribus, & ſim.*

Seminis *uſus rarus eſt, isque in obſtructione Renum, ubi emulſioni potiſſimum inſervit, de qua nota, quod plerumque vomitum ac ſeceſſum moveat.*

Doſis ℨß. ad ℨj.

N. *Flores locum ſibi vendicant inter flores illos cordiales famoſos.*

PRA-

PRÆPAR.

1. *Syrupus violar. ſolutivus.* Ex multip. infuſione florũ recentium in ▽.

Vires. *Ex viribus ſupra enumeratis, maximè lenit alvum.*

Doſis ℥ij. ad iij.

2. *Syrupus ex ſucco violar.* (*ſyrupus violar. ſimpliciter dictus.*)

3. *Syrupus violarum compoſitus Meſuæ.* Ex decoct. flor. ℥j. ſem. Cidon. Malvæ, jujub. ſebeſt. añ. N. xx. in ▽ cucurb. ℔. vj.

Syrupus violatus regius, i. e. Julep. violar. ex ▽ flor. & ſacchar.

5. *Conſerv.* Ex floribus ſelectis à parte herbacea (alabaſtris.)

6. *Acetum.* Ex infuſione florum.

7. *Oleum.* Ex floribus infuſis in oleo omphacino.

8. ▽ *ſtillat.* Ex floribus.

9. E tota herba.

10. *Tinctura.* ℞. flores, macera in propria ▽, leviter exprime & cola.

N. *Addi hic poteſt ſpir.* ⊕-*i ut in Tinctura Roſar. ait* Glückradt: *verùm vereor, ne color inde mutetur, quod tamen viribus nihil derogat.*

N. 2. *Eleganter quoque violarum Tinctura conficitur, ſi flores phlegmate* ⊕-*i* (N. *pluries, 8. vel 9. ſuper* ⊕ *cohobato) irrorantur, digeruntur ac exprimuntur.*

11. *Extractum.* Ex ſucco lentiſſimo igne inſpiſſato.

℞. Flor. violar. ℔ß. inde cucurbitæ etiam ſine conquaſſatione, affuſaque ▽æ ℔j. pone in MB tepidum, ut coloretur: exprime ac procede ut moris: nimirum expreſſum ſuccum novis floribus affunde, macera, exprime, inſpiſſa.

Doſis ℥j. *Sala.*

N. 1. *Gemmas integras non rejectis alabaſtris (foliis exterioribus) adhibere licet. 2. Etſi color ultra ſemeſtre ſpacium non durat, nihil tamen inde viribus decedit. 3. Si ex floribus exiccatis idem conficere volueris, ad eundem illum modum id præſtare poteris, præterquam quòd major aquæ copia requiratur.*

12. *Trochiſci.* Vide Diſp.

CCCLX. *Vitis.*

Ἄμπελος οἰνοφόρος. Vitis Vinifera. Arab. Harin. Weinſtock / Weinreb.

Loca amat aprica: Floret Junio.

OFFICIN. NAT.

Folia, quibus adjungi poterit *Succus* (lacryma) ex amputatis palmitib' extillans, ſic & *Vinum*, *Omphacium*, *Tartarus*, *Uva*, *Acini* uvarum *Uva paſſa*, *Vinacea*, quippe hæc omnia abſque operatione officinali ſuppetunt.

Vires. Folia (*pampini*) capreolique *refrigerant, aſtringunt validè. Uſus præcip. in dyſenteria, vomitu, pica, expuitione ſanguinis aliiſque hæmorrhagiis ſiſtendis, (ſuccus expreſſus aſſumitur.) Extrinſecus refrigerant ac leniunt capitis dolores ac æſtum, conciliant ſomnum in lotionibus pedum, ut & ipſi capiti adhibita.*

Succus *ex amputatis palmitibus extillans.* (*Aqua vitis, Lachryma Vitis.*)

Intrin-

intrinſecus vim habere creditur atterendi & expellendi calculum: oculorum caligini medetur ac rubedini. (oculis inſtillata) impetigines ſanat. ſi locus affectus nitro antea fricatus, ea lavetur.

N. *De Vino Omphacio, aceto ac Tartaro vide ſuis locis infra.*

Uvæ immaturæ, (Agreſtæ.) *Refrigerant & ſiccant, aſtringunt. Proin poterit eſſe uſus earum in febribus ardentibus. excitant ſcil. appetitum, fluxum ventris ſedant, aſt ſanguinem indigeſtum procreant. Vide etiam omphacium.*

Uvæ maturæ *calfac. & hum. 1, recenter degluttita generant inflationes & cruditates ventriculi, diarrhæam, & ſitim, magis tamen id faciunt albeſcentes, minus rufeſcentes. Exiccatæ uvæ ventriculo commodiores ſunt, appetitumque excitant, alvum laxant.*

Uvæ paſſæ ſunt uvæ maturæ vi caloris exiccatæ, ſive calore ſolis exiccatio illa peracta ſit, unde paſſulæ dulciores reſultant: ſive calore clibani, unde dulcoacidæ. Proſtant uvarum paſſularum potiſſimum genera tria. Paſſulæ ſcil. maximæ, ſeu Damaſcenæ Zibebæ dictæ. 2. Paſſulæ majores Germanicæ Roſinlein / è quibus ſunt, quas uvas Maſſilioticas vocant Germ. blaw Roſinen. 3. Paſſulæ minores ſeu Corinthiacæ, kleine Roſinlein / Corinthen.

Vires. *Omnes calidæ ſunt ſeu temperatæ, leniunt, alvum laxant, acrimoniam hebetant, ventriculo, pulmonibus ac Epati gratæ ſunt, tuſſim mitigant, Zibeba dicta exemptis acinis. (gigartis) in* ▽ *fontan. vel ſtillat. convenienti infuſa, potum ægrotis exhibent ſat gratum ſitique convenientem. Acini vim habent aſtrictoriam, conveniuntque in vomitu, alvique fluxu, ſive intrinſecus, ſive extrinſecus adhibeantur (torrentur ſcil. ac teruntur.)*

Vinacea, *i. e. ſiliquæ cum acinis in expreſſione muſti reſiduæ, magnarum virium perhibentur in arthriticis doloribus ſedandis. Si membrum affectum Vinaceis per ſe caleſcentibus impenatur.*

PRÆPAR.

1. Cinis ſarmentor.

Vires. *Adhibetur ad cauteria, & furfures capitis extergendos.*

2. Loch paſſulatum. Vid. l. 2.

3. Mel paſſulatum. Vid. l. 2.

4. Condit. paſſulæ laxativæ. V. A.

CCCLXI. *Virga aurea.*

Virga aurea C. B. eſt
- 1. V. A. major ſeu Doria.
- 2. V. A. latifolia ſerrata. *Hujus loci.*
- 3. V. A. anguſtifolia ſerrata. *Hæc & ſarracenica dicitur.*
- 4. V. A. anguſtifol. minus ſerrata. *Hæc Serratiæ ſurrogari apta eſt,*

Secunda dicitur Virga aurea, *Cam. Epi. Ger*, V. A. ſerratis foliis, *Tab.* V. A. altera *ſerrato folio*, *Lob.* V. A. margine crenato, *Dod.* V. A. minor laciniatis foliis, *Cam. Germ.* gult. Wund-kraut / ein ander Heydniſch Wundkraut.

Quar-

Quarta dicitur V.A. *Matth. Dod. Lon. Caſt.* Villanovani, *Lob.* V.A. foliis non ſerratis, *Cam. Epit.* V.A. major, anguſtifolia, *Cam.* Symphytum petræum 3. *Tab.*

Creſcit anguſtifolia ut plurimum in ſylvis: latifolia in collibus, agrorumque marginibus & vineis. Floret Julio & Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Folia & *Flores.*

Vires. *Utraque calf. & ſicc. 2. aſtringit. vulneraria eſt celeberrima, intrinſecus & extrinſecus adhibita, nec non & lithontriptica diureticaque non è poſtremis. Confert iisdem diarrhææ & dyſenteriæ, ſanguinis expuitioni medetur, mucilaginem Renum & Ureterum efficaciter abſtergit, putredinem gingivarum, dentiumq; vacillationem curat.*

PRÆPAR.

▽ *ſtillat.* Ex herba cum flor. Julio & Auguſto collecta.

CCCLXII. *Virga aurea*, aliàs *conſolida Sarracenica.*

Solidago Sarracenica, *Trag. Fuchſ. Dod. Lon. Lob.* Conſolida aurea, *Tab.* Herba Doria, *Ger. icon.* Virga aurea anguſtifolia ſerrata, *C.B. 3.* Heydniſch Wundkraut.

Creſcit in locis montanis, ſed magis udis & depreſſis.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Aſtringit, amara eſt ſiccatque evidentiſſime, vulneraria eſt inſignis uſu interno & externo adhiberi apta, medetur & fiſtulis, ulcera maligna mundificat ac ſanat.*

CCCLXIII. *Ulmaria.*

Barba Caprina 1. *Lon.* Barbi Capra, *Lob.* Barbula Caprina 1. *Trag.* Medeſuſium, *Cord. hiſt.* Regina prati, *Dod. Ger.* Ulmaria, *Cluſ. Tab.* Barba capræ floribus compactis, *C.B. 2.* Germ. Geißblat.

Creſcit locis udis juxta flumina, & ſim. Floret Junio, Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus & nonnunquam radix.

Vires. *Refrig. ſiccat, aſtringit, ſudorifera & alexipharmaca eſt, proin convenit in fluxibus omnis generis, in diarrhæa, dyſenteria, fluxu menſtruo nec non in expuitione ſanguinis, reſiſtit peſti. Extrinſecus ſunt, qui radicem recentem contuſam vulneribus imponunt, tum ad ſiſtendum ſanguinem, tum ad conſolidanda vulnera.*

PRÆPAR.

1. ▽ *ſtillat.* Ex foliis cum floribus.
2. *Extract.* Quod admodum Quercetano probatur in peſte. *Ph. Reſt. cap. 26.*

CCCLXIV. *Urtica.*

Ἀκαλήφη Urtica *C.B.*
- Urens
  - Maxima
  - Minor
  - Romana

  } *Hæ uſuales.*
- Fatua eſt Cannabis ſylveſtris.
- Mortua, *vide infra.*

Maxima dicitur Urtica major, *Brunſ. Fuchſ. Lon. Tab.* Urtica vulgaris Urens, 1. *Trag.* Urtic. 2. *Matth. Caſt.* Urtica, *Cord. in D.* Urt. urens, *Ger.* Urt. urens altera, *Dod.* Urt. ſylveſtris aſperior, *Lob.* Urt. communis ſeu major & fœmina, *Lob.* Urtica urens maxima, *C. B. 1.* Germ. groſſe heiſſe Brennneſſel.

Minor inſignitur Urtica minor, *Brunſ. Fuchſ. Cord. hiſt. Lon. Tab. Ger.* Urtic. 3. *Trag. Matth. Caſt.* Urtica urens minima, *Dod.* Urtica minor acerior, *Lob.* Urtica urens minor, *C. B. 3.* heiter Neſſel.

Romana dicitur: Urtica legitima, *Cluſ. hiſt.* Urt. Rom. *Trag. Fuchſ. Matthiol.* Romana vel maſcula, *Lob. Cam. Tab. Ger.* Urt. 1. *Matth. Caſt.* Urtica urens, 1. *Dod.* Germ. Römiſche Welſche Neſſel.

1. & 2. Creſcunt paſſim locis arenoſis juxta ſepes ac muros, &c. Prior potiſſimum ſylvas amat. 3. colitur in hortis. Omnes vigent æſtate.

OFFICIN. NAT.

Urticæ maximæ *Radix, Semen,* (Julio & Auguſto colligendum,) *Folia,* minor. *Herba,* Romanæ, *Semen.*

Vires. *Urtica omnis calf. moderatè & ſicc. 2. partium tenuium eſt, aperit, incidit, abſterg. emollit, diuretica eſt, & lithontriptica, peculiariterque cicutæ adverſatur, ut & Hyoſcyamo. Radix (urticæ maximæ) commendatur maximoperè ad Morbum. Herba uſui in gangræna (decocta & propinata.) Eadem in oleo ſumpta ſolvit alvum, abſtergit Renes, calculos expellit, expectorationem, morbillorumque eruptionem promovet. Semen (Romanæ.) Uſus crebri eſt in Pulmonum affectibus, aſthmate, tuſſi contumaci, pleuritide, peripneumonia. Extrinſecus reprimit urtica uvam inflammatam (in gargar. ſ.) ſedat hæmorrhagiam narium (urtica minor ſcil. contuſa vel & ſuccus ejus expreſſus naribus inditus.) gangrænam mundificat.*

N. 1. *Noverunt & Chirurgi urentis urticæ fricatu ſanguinem allicere, adeoque atrophiæ ſubvenire.*

N. 2. *Prurigini ab urtica introductæ medetur oleum olivarum.*

CCCLXV. *Urtica mortua ſeu Galiopſis.*

Variæ genera & urticæ mortuæ paſſim obſervantur, colore, odore, figura, & ſim. differentia. Datur fœtida & non fœtida; maculata & non maculata; flore purpureo, albo, luteo. Primas autem præ cæteris dant fœtidæ ac præcipue maculatæ, quam genuinam ſuſpicantur Galiopſin Dioſcoridis, ex lacteo ſcil. ductu, qui folia media in longum interſecat. Huic ſurrogari tamen non nequit & fœtida non maculata.

Maculata inſignitur Lamium albâ lineâ notatum, *C. B. 5.* Urtica lactea, *Matth.* Galiopſis Dioſcoridis, *Cam.* Milzadella *vulgo* ſeu Lienaria (quòd lieni conveniat.)

Non maculata eſt, quæ inſcribitur Lami-

Lamium purpureum fœtidum folio ſubrotundo, ſeu Galeopſis Dioſcoridis, *C. B.* 1. Urtica labeo mas, *Brunf.* Lamium, *Trag.* (vel urtica 8. 9. 10.) *Fuchſ.* Galeopſis, *Cord. hiſt. Lon.* 2. *Tab.* purpurea, *C ſt.* Urtica iners altera, *Dod.* non mordax, *Lob.*

Creſcunt juxta ſepes, parietes, vias, in ruderibus, &c. magna ex parte tota æſtate florent.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires. *Calfac. & ſiccat. precipuè commendatur Galiopſis fl. purpureo ad dyſenteriam (decoctum propinatum) flores albi ad fluorem album ſpecifice celebrantur. Extrinſecus medetur urtica pano, &c.*

PRÆPAR.

Conſerva. Ex floribus albis.

Z.

CCCLXVI. Zedoaria.

Zedoaria, Zitwer, C. B. { 1. longa, 2. rotunda } *He promiſcue uſuales,* { 3. tuberoſa, nigricans, 4. Geiduar } *inuſitata.*

1. Inſignitur Zedoaria, *Lon. Matth. Lob.* Zed. radice longa, *Cluſ. in Coroll.* Zedoaria & veterum Arnabi, 2. ſpecies radice longa, *Cord. hiſt. C. B.* Zadura, Zaduar, Zudar, &c. *Fuchſ in comp med.*

2. Dicitur Zerumbet Serapionis, *Lob.* Zurumbethum, *Cord hiſt.* Zerumbeth & Zedoaria rotunda, *Fuchſ. comp.*

N. 1. *Datas has Zedoarias non differre inter ſe, niſi ſola forma, adeoq; ejusdem radicis partes eſſe, videre licet apud Lobelium in adverſ. & obſerv.*

N. 2. *Tabernamontanus & Matthiolus Zedoariam Avicennæ nihil aliud eſſe, quam Antoram modernorum, probare nituntur, Dodonæus Zedoariam officinarum pro Zerumbeth Avicennæ & Serapionis, habet.*

Advehitur è Sinarum regione & ab extremis Indiæ finibus.

OFFICIN. NAT.

Radix ſola.

Eligitur odorata, albida, amara, ponderoſa, non carioſa.

Vires. *Calfac. & ſicc. 2. incid. flatus diſcutit, amariſſimi eſt ſaporis ac alexipharmaca. Uſus pracip. in doloribus colicis atque ventriculi: animalium venenatorum morſibus opitulatur, lienteriam ſiſtit, vomitiones reprimit, menſes ciet, ſuffocationi uteri efficaciter ſuccurrit, alvi tineas quascunque enecat. antidotis permiſcetur,*

PRÆPARATA.

1. *Condit. Zedoaria.* Conditur ut Zinziber.

2. *Confect. Zedoaria.* Fit L. comm.

3. *Extract.* Fit cum 🜄.

N. *Subſtitui poterit decoctum inſpiſſatum.*

4. *Oleum ſtillat.* Cum 🜄 aſcendit.

5. 🜄 *ſtillat.*

6. *Balſamus.* Ex oleo & corpore olei nuciſtæ.

CCCLXVII. *Zinziber, Zingiber.*

Ζιγγίβερις, Ζιγγίβεις, Γιγγίβερις, Zingiber, *Lob. Monard.* Zingiber & ejus ſiliqua, *Matth.* Zinziber, *Lon* Gingiber, *Garz. ab H.* Arab. Zingibel ſeu Lengibel, Germ. Imber/Ingber.

N. *Reperiuntur apud Aromatarios radices albæ & rubentes: hæ rubricæ, illæ ſæpè creta infectæ, quo à teredinibus quibus candidiores & molliores magis obnoxiæ, præſerventur.*

Advenitur copioſum ex Calecut Indiæ Emporio, atque ex Troglodi-tica Arabica.

Vires. *Calfac. potenter, ſed non primo ſtatim occurſu, adeoque partium eſt craſſiorum, earumque non terreſtrium, ſed aquearum, & conſequenter humectantium: aperit, incidit, attenuat. Confert ventriculo, thoraci, aliiſque viſceribus, appetitum proſtratum excitat, putredini ac malignitati humorum reſiſtit.*

PRÆPARATA.

1. *Zingiber in India ſeu China conditum.* Convehitur ad nos ex India, conditum ſc. recenter ſaccharo, vel quodam mellis genere, quod quibusdam è ſiliquis exprimunt.

2. *Conditum noſtrate.* Fit lege commun. Vide l. 2.

3. *Confectio Zingiberis.* Macera radices aliquandiu in ▽ vel lixivio, poſtea ſcinde in tenues & oblongas particulas, exiccaque: hinc confice l. c.

4. *Zingiber laxativum.* V. Auguſt.

5. *Spec. Diazingiber.* V. Diſp.

6. *°°ſtillat.* Fit lege commun. Vid. l. 2.

CLASS. II.

De Alterantibus ſecundariis, quæ ſunt Succi, Olea, Lachryma, Reſina, Gummi Reſina, Gummata.

CCCLXVIII. *Acetum.*

Acetum eſt liquor aciditate terreſtriori ac fixiori (⊖-licam vocant) imprægnata.

Delectus: Acetorum maxima diverſitas eſt, variantque naturâ, viribus ac præſtantiâ, pro varietate rerum ex quibus confecta ea ſunt. Sunt enim aceta ex Vino, Cereviſia, ex ſuccis fructuum (pomaceis, pyraceis) ex melle, &c.

Uſitatiora autem ſunt vinacea, quæ recipienda quoties aceti ſimpliciter fit mentio.

Hæc itidem variantia occurrunt. (Etenim ut vinum differt præſtantia, ita & aceta exinde confecta.) Eligantur igitur quæ ex meliori ac generoſiore vino, utpote omnium vegetabilium principe & maximè omnium vitriolato, confecta ſunt.

N. *Ad menſtrua metallis ſolvendis deſti-*

deſtinanda, eligenda ſunt inprimis aceta hydromelitum vinoſorum, utpote quæ cum manna cœleſti (melle) naturam animalem præter vegetabilem ex floribus induerunt; atque ita alia menſtrua ſolvendi potentia ſuperant. Et hæc ſunt aceta illa Philoſophis uſitata, unde & philoſophica dici ſolent; de quibus amplius in menſtruorum deſcriptione, l. 2. c. 57. Vide etiam Quercet in Tetrad.

N. *De reliquis acetis cereviſiarum ſucci, pomaceorum aut pyraceorum immaturorum, viliorumve vinorum, notetur, quòd rerum metallicarum ſolutionibus minus ſufficiant.*

Vires. *Subſtantia acetum eſt mixtæ frigidæ ac calidæ (ſuperat tamen frigiditas caliditatem) in reliquis ſiccat: partium eſt tenuium atten. penetr. aſtring. putredini reſiſtit, ſudorem ciet.*

N: *Acetum accedit proximè ad naturam* ⊕-i, *primasque tenet præ cæteris correctivis, quorum opera gummi calfacientia, ſuccive venenati corriguntur. Per ſe quoque ſingulare eſt remedium adverſus ictus ſerpentum, etiam venenatiſſimorum quales ſunt aſpides,* Quercet. in Pharm. reſt. c. 24.

PRÆPAR.

I. ACETA DESTILLATA.

1. Acetum deſtillatum commune.

℞. ✢ fortiſſimum, deſtilletur ex cucurbita vitrea in B.M. vel cineribus leniſs. calore: primo aſcendit phlegma inſipidum (fermè quarta pars liquoris,) quod phlegma ubi extillaverit, (acido odore & ſapore id deprehenderis) muta recipiens, collige que ⋇ (ſpir. ✢,) ſeorſim, continuando deſtillationem, donec ſpiritus omnes aſcenderint.

N. 1. *Si ad extracta uſuque medicos ⋇ deſtinetur, cauto opus eſt, ne nimium urgendo ἐμπύρευμα concilietur: ſin vero ad metallicos labores, urgendum erit donec rubri ſpiritus attollantur, nihilque amplius ſpirituum exeat: id felicius fiet in arena.*

N. 2. *Alii rectificant aliquoties cohobando, tandemque partem aliquam phlegmatis lento* ♉B *calore abſtrahunt* Sen. inſtit.

Vires. *Phlegmatis uſus eſſe poteſt in Extractionibus quibusdam, E.g. viridis æris pro conficiendo* ⊕-o ♀is *& aliarum Tincturarum.*

2. Acetum ex fecibus.

℞. Feces ✢, (die Mutter vom Weineſſig/) deſtilla per veſicam cum refrigeratorio ac prodibit ⋇ igneum.

Vires. *Solvit metalla, &c.* Kesler. 4. c. 65.

3. Acetum Radicatum, ſeu alkaliſatum.

℞. Fecum, ex ⋇ deſtillatione relictarum ℔ 3. vel 4. calcina ad ſiccitatem, dein affunde ⋇, idque iterum abſtrahe in arena, toties cohobando, donec omnis ⊖ cum ⋇ aſcenderit. *Sennert. Inſtit.*

Aliter. ℞. ⊖ ✢i volatilis (vide infra) p. j. ⋇ p. 4. confunde & deſtilla per arenam in Retorta, dando in fine ignem ſatis fortem. Deſtillatum de-

ſtilla iterum ſupra ⊖ fixum cohobiis toties repetitis, donec omne cum ⚹ aſcenderit. *Beguin. l. 2 c. 5.*

℞. ✢i menſ. 1. affunde ſupra ♀ calcin. ℔. ß. ⊖ ℥iiij. deſtilla, cohabaque aliquoties, tandemque ſupra recentem ♀ calcin. & ⊖ funde, deſtillationemque reitera. *Vide Kesler. 4. cap. 78*

4. Acetum mellitum.

℞. Mell. ℔. 4. ✢ ad emin. 4. digitor. deſtilla ex arena. Exit aqua acerba, quam rectifica.

Vires. *Solvit Corallia, Margaritas, & reliquos lapides pretioſos.*

5. Acetum Terebinthinatum.

Fit ex aceto & Terebinthina per ♋ ſimul deſtillatis, hinc oleo & ſpiritu ab ▽ ſeparatis. *Hartman.*

6. Spiritus Aceti S. Cloß.

Deſtillentur ℔ vi. ✢ in MB paulò ultra tepidum incaleſcente, donec ſexta tantùm pars reſtet ℔j. vix excedens, quæ unà cum cucurbitâ & ⚹ in cineres transportetur, & deſtilletur ad ſiccitatem uſque cum cohobio ter & quater ſuper fæces repetito. Quod ſi adhuc fortiorem exoptes, tunc ex cryſtallis fecum ✢ cum boli ſ. q. globulos concinna, qui per ♋ acti △ nudo in Recip. quod prædictum ✢ ſpiritum contineat, rectificatique igneum atque corroſivum ∽um dabunt, metallorum ſolutionibus aptiſſimum.

N. Sal ⚹ evaneſcit ab Extractis & Tincturis quibuslibet per putrefactionem cum 🜄 & abſtractionem fortem in cineribus, Sic enim Sal fit volatile & ʒß. illius qualibet vice aſcendit.

II. CRYSTALLI EX ACETO.

℞. ✢ ad mellis conſiſtentiam inſpiſſatum, repone ad cryſtalliſandum ſ. artem. Cryſtallos purifica ſolvendo (e. g. in phlegmate ✢ abſtracto,) & cryſtalliſando. *Libavius.*

CCCLXIX. Gummi Ammoniacum.

Ἀμμωνιακὸν, ἀμμωνιακὸν, vel ἀμμωνιακὸν Dioſcoridi Hammoniacum, Ammoniacum, Thymiama, Gutta ammoniaca, *Cord. h. ſt.* Ferulæ lacryma, *Galeno.* Ammoniaci lacryma, *Matth. vulgò* Armoniacum, Arab. Altarhut, Raxach, Aaſlach, &c. *Ger.* Gummi Armoniac.

Gummi eſt ſtillans ex ferula quadam, quam ad differentiam aliarum Ammoniaciferam vocant, alii Metopion. Dicitur autem Hammoniacum ab Hammonis oraculo, juxta cujus delubrum colligitur.

Eligendum eſt ſincerum, inſtar Thuris in grumos condenſatum, odore Caſtoreum utcunq; æmulans, ſapore amarum, digitis tractatû molleſcens, bene coloratum (exterius flavum, interius candidum.) Et hoc θραῦσμα, (thrauſton Plinio, i. e. fragmentum) appellatur: ſicut id quod terræ, calculorumve particeps eſt, φύραμα, (phyrama Plinio, i. e. mixtura) dicitur.

Vires. *Calfac. 2 ſi c. 1. emollit, attenuat, reſolvit, digerit, maturat, attrahit vali-*

valide, ut quoque ſpinas carni infixas eliciat, alvum movet, ſplenicum eſt. Uſus præcipuus eſt in doloribus arthriticis, in reſolvenda mucilagine ♀ea viſcoſa, craſſa ac contumaci Pulmonum, Meſenterii & hinc in obſtructionibus contumacibus Lienis, Epatis, Uteri; in calculo. Extrinſecus in ſcirrhis, panis, tophisque juncturarum, in ſcrophulis, aliisque tumoribus durioribus reſolvendis; &c.

Doſis à ℈j. ad ʒj.

PRÆPAR.

1. *G. Ammon. depuratum.* ℞ Gummi, q. v. ſolve, cola ac exprime, hinc inſpiſſa.

N. *Solvitur in quocunque liquore aqueo 🜊, Vino, ſucco, &c. Uſitatius tamen per 🜊 depuratur.*

2. *Ol. ſtillat.* Fit per ✕, veſicam vel Retortam. *Vide ſupra.*

Vires. *Omnibus confert affectibus, quibus Gummi Ammoniacum.*

3. *Oleum cœruleum S. Cl.ſſ.*

Feliciter eliciuntur hujuſmodi olea per 🝭 tribus fulcris è luto ſicco ſtatuminatam in capella ſabulo & cineribus vacuâ, coopertâ tamen, dando △ lentum Rectificentur.

N. *Simili modo eliciuntur olea ex Galbano & Sagapeno.*

4. *Pilula de Ammoniaco.* Vide l. 2.

N. *Ibidem deſcribuntur Pilulæ ♀rea diverſa, quarum non minima portio Ammoniacum exiſtit.*

5. *Extractum Reſinoſum ſeu Reſina.* Vid. l. 2.

N. *Convenit viribus cum ipſo G. Ammoniaco.*

6. *Extractum viſcoſum.* Vid. l. 2.

Vires. *Lenit aſperitatem aſperæ arteriæ, incraſſat acres ac tenues catarrhos, unde & utiliter linctibus commiſcetur.*

CCCLXX. *Gummi* ſeu *Reſina* Animæ.

G. Animæ
- 1. fulveſcens & pellucidum.
- 2. nigricans & taurino glutini vel colophoniæ ſimile.
- 3. pallidum & retorridum.

1. Animæ eſt Reſina pellucida ex albo citrineſcens, in nova Hiſpaniola ſeu America ex arboribus quibuſdam propriis inciſis extillans, Thuri ſimillima, quo tamen majora grana refert. Et hæc nobis uſualis eſt.

N. *Veteribus incognita ſtatuitur. Amatus tamen pro cancamo veterum habet, cui conſentit Garzias.*

Eligenda eſt albida ſeu flaveſcens, granulata oleoſa, ſi frangatur Citrina, fragrantiſſima ac gratiſſimi ſaporis, carboni impoſita facile liqueſcens.

2. Myrrhæ quodammodo aſſimilatur.

Hanc eſſe Minæam Galeni vel Ammineam Dioſcoridis & Serapionis idem vult Amatus, adeoque Animum Luſitanis dici. *Vide Myrrha.*

3. Eſt ea ſpecies, quam ex India Orientali afferunt, granis minoribus granulatam. Hæc ut colore ac pelluciditate priori cedit: ita & viribus minor eſt.

Vires.

Vires. *Calfac. 2. hum. 1. atten. reſolv. aſtring. diſcutit, cephalica eſt. Uſus præcipuus eſt externus in capitis ac nervorum affectibus frigidis, doloriſicis, catarrhoſis, flatulentis, in affectibus articulorum, paralyſi, contractura, laxationibus, contuſionibus, &c.*

N. *Solvitur ut alia Reſinæ in oleo, tum quoque in* 🜄 *rectificatiſſimo.*

PRÆPAR.

Ol. ſtill. Fit ut ex aliis Reſinis, per Retortam ex arena. *Vide l. 2.*

N. *Colligi poſſunt ſigillatim oleum tenuius ac craſſius.* Sala in Hydrolog.

CCCLXXI. Gummi Arabicum.

Gummi ſimpliciter, Gummi Thebaicum, Gum. Babylon. Gum. Saracen. Gum Acanthin. ex arbuſcula quadam manat, quam Dioſcorides Acaciam vocat. Eſtque Gummi naturæ prorſus aqueæ.

Eligendum vitri modo pellucidum, ſyncerum, in vermiculorum ſpeciem contractum, candidum vel ad flavedinem inclinans. Reprobandum ſordidum, reſinoſum, adulteratum. Adulteratur enim admixtione gummi ceraſor. prunor. & ſim. vel ex reſinarum quarundam, id quod cognoſcitur ſolutione in ▽, qua ſyncerum liquidiſſime ac limpidiſſime ſolvitur, adulteratum non item.

Vires. *Calf. & hum. 1. inſpiſſat. poros cutis obſtruit, acrimoniam medicamentorum obtundit, aſperitati aſperæ arteriæ ac tuſſi confert, ocularibus medicamentis & arteriacis commodiſſime adhibetur.*

PRÆPARAT.

1. Pulvis.

N. *Ut bene pulveretur, calfiant mortarium ac pila.*

2. Depuratum. Solvitur in ▽ colatur ac inſpiſſatur.

CCCLXXII. Aſa fœtida.

Ὀπὸς μηδικός. Συριακός, (olim κυρηναϊκός,) Laſer medicum, fœtidum. Arab. Altit, *vulgo* Aſſa fœtida. Germ. Teuffelsdreck. Succus eſt ſive Lachryma Laſeris ſive Sylphii in Media, Lybia ac Syria creſcentis, (non Laſerpitii Dioſcoridis, cujus ſuccus modernis incognitus eſt.) Et ex illius radice ac caulibus inciſis colligitur.

Eligenda eſt ſyncera allii odorem ferè æmulans, viſcida: reprobanda adulterata. Adulteratur enim permixtione farinæ, furfuris, ſagapeni.

Vires. *Calf. 3. incidit, &c. Uſus internus præcipuus, in ſuffocatione uteri, peripneumonia ac vulneribus, alias raro adhibetur. Extrinſecus in tumido Liene, Uteri ſuffocatione, panaritio (cum allio ovi alb. ſuſcepto.)*

Doſis à ℈ß. ad ʒj.

N. 1. *Solvitur ſuper prunis coquendo in* ▽, *aceto aut vino.*

N. 2. *Si quis Epilepſiæ obnoxius ſenſerit ſuffitum ex Aſa fœtida ac cornu caprino, paraxyſmo actutum corripitur.*

PRÆPAR.

1. *Pilulæ de Aſafœtida.* ℞. Aſæ fœtid. q.v. humecta vel ſolve cum ⚹ ac redige in maſſam.

2. *Pilulæ fœtidæ.* Vide Diſp.

B.

CCCLXXII. *Balſamum verum.*

Balſamum Syriacum, Ægyptiacum, Balſamelæum, Opobalſamum, Balſ. de Mecha; eſt liquor Balſamæus, flavus inſtar Terebinthinæ, odoris fragrantiſſimi, ſaporis ſubamari & acris, ſudans ex balſami tum fruticib⁹, quoad corticem vulneratis, tum ex ramuſculis amputatis.

N. 1. *Si guttula aquæ tepidæ immittatur, per totam ſuperficiem ſeſe extendit, ac rurſum aqua refrigerata ſeſe contrahit, lacti inſtillatum idipſum coagulat, in veſtem laneam effuſum non linquit maculam, ſecus ac alia.*

N. 2. *Tantæ æſtimationis eſt, ut Princeps Arabiæ felicis, cui etiam Mecha paret, ſingulis annis inter alia munera tres quatuorve ejus libras Turcarum Imperatori honorarii loco tranſmittat. Cayri itidem Præfecto unam. Quin & Ducibus peregrinis idem ceu maximum honorarium præſentat.*

Vires. *Inter olea quævis & balſama omnium eſt laudatiſſimum, præſtantiſſimum ac toto orbe maxime celebratum, utpote quod vires habeat abigendis morbis tàm internis, quàm externis, nulli medicamento ſecundas. Confert febricitantibus aſthmaticis, jecoris obſtructiones ſolvit, menſes movet, ſtomachi dolores ſedat, phthiſicos juvat, appetitum excitat.* Vide prolixius Balſamum de Tolu, *& Cluſium in Monard. ut & Petrum Bellonium in obſervationibus ſuis. Alpinum de plantis Ægypti, ut & in Dialogo de Balſamo peculiariter conſcripto.*

CCCLXXIV. *Balſamum de Tolu ſeu Tolutanum.*

Balſamum de Tolu eſt liquor Balſamæus, coloris rubei ad aureum tendentis, mediæ inter liquidum & denſum conſiſtentiæ, valdè glutinoſus, & ubicunque reponatur firmiter inhærens, ſaporis dulcis & grati, non nauſeabundi (ſecus ac reliqua balſama) odoris excellentiſſimi Limoniorumque fragrantiam vel Jaſmini quodammodo referentis, præſertim ſi pauxillum in vola manus fuerit fricatum.

Advehitur ex Continentis quadam Provincia, inter Carthaginem & nomen Dei ſita, Tolu ab Indis appellata: ubi colligitur ex arboribus Pino pumilæ ſimilibus, iisque tùm domeſticis, tùm ſylveſtribus, quæ vulnerato cortice præſtantiſſimum hunc liquorem fundunt.

Vires. *Antecellere videtur facultatibus ei, quod è nova Hiſpania adducitur (Peruviani nomine) efficaxque eſt ad omnia, ad quæ Balſamum illud Ægyptiacum. Calfac. & ſicc. atten. reſolvit vulnerarium eſt, pectus expurgat, &c. Uſus præcip. in aſthmate, phthiſi, in ventricu-*

triculi cruditate & dolore. Extrinſecus doloribus à cauſa frigida, quibuscunque & inprimis capitis, arthriticis & nephritico: in defluxionibus ad oculos cohibendis, in paralyſi, in ventriculi imbecillitate, dolore, inflatione (inunctum cum oleo nardino) in Hydrope (illitum cum Unguento aperitivo,) in Lienis imbecillitate, in tumoribus quibuscunque ac œdematibus, in contractura: parotides inſuper ſeu ſcrophulas cæcas curat. Inprimis autem celebratur in vulneribus conſolidandis, defendendis, præſertim ſi oſſa quoque ſint confracta, (quippe fragmenta expellit) in vulneribus articulorum, ſectionibus nervorum, puncturis, contuſionibus, &c.

Doſis gr. 3 i 4. &c. *Nicol. Montan.*

N. *Balſamum hoc illud eſſe arbitror, quod noſtratibus Balſamum de Honduras dicitur.*

CCCLXXV. Balſamum Indicum.

Balſamum Indicum novum, *Matthiol.* Balſami genus novum, *Fragoſ.* Balſ. Peruvianum, Jndianiſch Balſam. Eſt liquor fragrans arboris cujusdam Indicæ Balſami dictæ (Indis xylo) coloris ex albo ac nigro rubentis, odoris ſuaviſſimi, ſaporis acriuſculi & aliquantulum amari. Affertur ex America ſeu nova Hiſpania Indiæ Occidentalis. *Monard.*

Eſt {
- Limpidum ſubalbidum: Ex cortice arboris ſauciato ſtillans: opobalſamum vocant, noſtratibus officinis dicitur Balſam. Indicum verum. Der weiſſe Jndianiſche Balſam.
- Craſſius. Ex ſegmentis trunci ramisque cum ▽ coctis ſupernatans: dicunt Xylobalſamum: noſtratibus appellatur Balſamum Indicum, ſeu Balſamum Indicum vulgare, nigrum.

Prius præſtat limpidius, poſterius eligatur purpureum, ſuaveolens (ut vel optimo Styraci calamitæ nihil cedat) cujus guttula, carboni inſtillata ſuavem ſuffitum præbeat. Rejiciatur nigrum, craſſum, odoris gravis.

Vires. *Calf. & ſicc. 2. diſcut. emol. ſubaſtring. Uſus præcip. in aſthmate, phthiſi, nephritico dolore, menſibus obſtructis, ventriculi debilitate ac dolore, Epate obſtructo, utero ſqualido atque inde ad concipiendum inepto, ſuffocatione ex utero, &c. Extrinſecus lenit dolores ex humoribus frigidis ortos, diſcutit humores aqueos, roborat caput ac nervoſas partes contractionesque ſanat, ventriculi flatus diſcutit, cruditates tollit, lienem durum emollit, nephriticum dolorem mitigat, urinam remoratam promovet, arthriticis doloribus ſummè confert: in Chirurgia proficuum eſt vulneribus recentibus (tum conſolidando, tum noxia diſcutiendo:) inveteratisque, nec non & nervorum: prodeſt contuſionibus febricitantibus confert, ſpinam ante paroxyſmum inungendo atque cum Vino guttulas aliquot exhibendo, idque iteratis vicibus.*

Doſis

Doſis gr. 4. 5. 6.

N. *Tanta cenſetur efficaciæ, ut ſint qui Opobalſamo ſeu Balſamo Syriaco ſubſtituere non verentur.* Nicol. Monard.

PRÆPAR.

Spiritus ac ol. ſt ll. Fit per arenam ex Retorta l. △. Sic exſtillat poſt roſidam ▽ oleum clarum inſtar ſacchari candi coagulabile (Spiritus.) 2. Poſt flaveſcere incipit igne fortiori, (oleum.) 3. In retorta manet materia inſtar Colophoniæ.

CCCLXXVI. Bdellium.

Βδέλλιον, Belchon, Malathram, Maldacon ſeu Madelcon, Lachryma eſt arboris cujusdam ſpinoſæ naſcentis in Arabia, India, Media. *Videatur Matth. Cord. hiſt. Ceſalp. Frag.*

Probatur guſtu amarum, translucidum cum frangitur, pingue cum fricatur, odoratum, ſubamarum, facile molleſcens, ſyncerum (Parthicum nominant,) Reprobatur, ſordidum, nigrum in offas convolutum, quod Adrobalon nuncupatur.

N. *Sunt qui G. Anime legitimum Bdellium eſſe putent.*

Vires. *Calf. & ſicc.* (N. *aliis calfac. 3 ſicc. 2. aliis calf. 2. hum 1.) digerit, diſcutit, ſudorem movet. Uſus præcip. intern. in tuſſi ac pulmonum apoſtemate, calculo atterendo, urina ciendâ, menſibus immodice fluentibus, ut & in fluore uterino ſiſtendo. fœtu expellendo. Extrinſecus diſcutit hernias, mollit durities ac nervorum nodos, adeoque creberrimi uſus eſt in Emplaſtris ſtrictis,*

N. *Commodum ſolvitur affuſo vino, aqua calida, aut aceto.*

PRÆPARATA.

Pilula de Bdellio. Ex Bdellio & Mirobalanis.

N. *Siſtunt fluxum hæmorrhoidum ac menſium.*

CCCLXXVII. Benzoin.

Benivi, *Garz.* Benivinum, Belzoinum, Benzoinum, *Matth.* vulgo Aſa dulcis, *Cord. hiſt.* wolriechend Aſand. Reſina eſt citrineſcens vel flava, ceu variis ex fruſtulis diverſorum colorum in maſſam redacta, bene odorata, facilis liquatu ac fractu. Stillat ex arboribus certis, magnitudinis proceræ, quoad corticem ſauciatis.

- Amygdaloides, quod maculas candidas refert inſtar amygdalar. delibratar. colligitur in Sion & Samaria.
- N. *Hanc Myrrham Trogloditicam Dioſcoridis, Amatus cenſet.*
- Nigrum odorem ſuaviſſimum ſpirans. Exudat ex novellis arboribus. Dicitur Benivi de Bonias, q. de floribus.
- Nigrius parum fragrans, quod vilius.

N. *Commiſceri ſolent, ut unâ commodius vendantur.*

Optimum cenſetur pellucidum, globulis candidis refertum, Thuris æmulum, ſuaviſſimè ſpirans, nec heterogeneis inquinatum,

Vires. *Calf. & ſicc. 2. incid. atten. pulmonicum eſt. Uſus præcip. intrinſecus in affectibus pulmonum, catarrhoſis, tuſſi, aſthmate. Extrinſecus in cerebro per ſternutationem expurgando, in odontalgia, (maſticando) in tuberculis ac rubore faciei abſtergendo: ob ſuavem inſuper halitum creberrimè ſuffumigiis commiſcetur.*

N. 1. *Si ſuffitus ex ſolo Benzoino paretur, tuſſis excitatur.*

N. 2. *Solvitur in oleaginoſis ac ſpiritu vini rectificatiſſimo, ut & in ovi albumine, aëri humido ad liqueſcendum expoſito.*

PRÆPAR.

1. *Magiſterium.* ℞. Benzoin. ſolve in 🜅 rectificatiſſimo. (NB. niſi 🜅 fuerit omnis phlegmatis expers, nihil effeceris) ſolutioni affunde 🜄 & præcipitabitur lacteſcens Benzoin: lava 🜄 roſar. ac exicca.

N. 1. *Unius horæ ſpacio ſolutio hæc abſolvi poteſt, calore MB ſaltem adhibito.*

N. 2. *Poteris itidem 🜅 abſtrahere ſine affuſione 🜄æ.*

N. 3. *Magiſterium hoc non eſt niſi depuratum Benzoin.*

N. 4. *Solutio, quam Tincturam nonnulli vocant, manus abſtergit, candidasque reddit.*

2. *Flores.* ℞. Benzoin trit. q. v. inde ollæ vitreatæ deſuper ponendo pyramidem ex charta duplici formatam, admoveque paulatim ignem lenem carbonum vel cinerum: ſic ſublimabuntur flores, chartæq; adhæreſcent, quos ſæpius exime, ne rurſum decidant.

Doſis à gr. iij. ad ℈ß.

N. *Sunt qui flores in 🜅 rectificatiſſ ſolvunt, ſolutionemque pro Tinctura vendитant.*

Florum Benzoin perfectior modus.

℞. Benzoin pulv. ℔j.
Spir. vin. opt. ℥ix.
🜄la per ♌ in arena.
🜅 ſeorſim primo exprime.

Butyri partem primam & albidiorem ſolve in 🜄 fervente & citiſſime per chartam cola, & mox ſub ipſis manibus flores coagulari videbis. cum nigriori butyri parte eodem modo procedes, ſed flores non adeo elegantes habebis. Aquam reſiduam aquæ frigidæ in ſuo vaſe impone, & ſenſim deſcendet lac album, ejusdem cum floribus virtutis.

Poſt butyrum ſuperius pelle ulterius & habebis oleum Benzoin cum cineribus vel calce viva rectificandum.

Ex communicatione Cl. Dn. D. Iob. Caſpari Fauſti, Medici Hanovienſis, Amici mei colendi.

3. *Liquor.* Fit in albumine ovi cocti ut ſupra. Abſtergit maculas, ſtigmataq; è lue venerea contracta.

4. *Oleum.* ℞. Benzoin pulv. ℔j. ſpir. Vini ℔iij. (vel iiij.) digere ♂ (4. 5. 6.) dein adde ſabulum purum vel ſcoriarum ♂ ʒiiij. deſtilla per Retortam ex arena vel cinere igne gradativo:

vo: hinc ſepara oleum à Spiritu. *Panth. hygiaſt. Deodat.*

N. *Spir. Vini leniter abſtracto, aſcendit materia gummea, candida, ſolida, quam vocant Mannam Benzoin. Hæc albificat cuprum.*

Alii.

℞. Benzoi pulv. ℔ij. affundunt 🜊 toſ. in olla benè clauſa, committuntque igni ut fluant (odore id cognoſces) Hinc affundunt novum 🜊 fluereque ſinunt continuo agitando, tandem inſpiſſari paulatim permittunt, immiſcendo pro libitu flores Roriſmar. Lavend. Roſ. Spic. Ind ut & ſant. citr. in fine ſuperfundunt 🜈 rectif. ac deſtillant ex arena vel cinere. *Med. deſtill.*

Alius modus optimus.

℞. Benzoin pulv. q. v. miſce cum ſabulo ac imple Retortam ad medietatem: deſtilla gradatim ex arena & nanciſceris liquorem ac oleum craſſum inſtar butyri. ℞. Hujus (à liquore ſeparati) p. j. 🜄 pluv. p. xij. deſtilla in cinere per 🝪, & extillabit oleum clarum & flavum ad fundum ſubinde ſecedens. Poſtquam pars media 🜄 extillarit, extinguatur 🜂, effundaturque materia in cucurbita relicta, in lebetem æneum, calfiatque optimè ſuper 🜂, affuſo ſubinde 🜄æ calidæ quadruplo: hinc filtretur per pannum, reponaturque filtratura ad cryſtalliſandum. Cryſtallos collectos exicca lento 🜂 calore.

N. 1. *Oleum illud rectificari poterit ſemel ac iterum ex 🝪 cum 🜈 ♀ ſata, & evadit odore, ſaporeque gratius.*

N. 2. ℔j. *Bentz. prabet ol.* (℥jß.) *cryſtall. ſeu florum* (℥j.)

Modum hunc cum aliis non paucis acceptum refero viro ſolertiſſimo Johan. Caſp. Spatre, Pharmacopæo hujus Reip. Seniori, Affini meo colendo.

N. *Sunt qui Benivinum ſolvunt in ol. nucl. ceraſor. expr. ſolutionique admiſcent ambram, muſcum & Zibettam & exprimunt ad perfumandas, ut ajunt, chirotecas.*

Oleum Sam. Cloſſ.

Ego (*Sam. Cloſſ.*) Oleum Benzoin paro ad modum Deodat. in Pantheo materia gummea, quæ poſt deſtillationem 🜈 aſcendit eſt flos ſive cryſtalli Benzoini, qui collum 🝭 opplent, ac proinde bacillo removendi veniunt, ne 🝭 frangatur, poſt flores exit materia butyracea, inde acetum & phlegma Benzoini, ſequitur oleum hyacinthinum boni odoris, ſed paucum, tandem balſamum ſpiſſum igne adaucto. Ex floribus ſive cryſtallis & materia gummoſa cum 🜈 tincturam citrinam elicies, remanente gummate albo in fundo cucurb.

Vires. *Cryſtalli ſudores movent ſummâ cum utilitate in lue ♀ea, ſi decocto Guajacino permiſceantur. Oleum vulnerarium eſt, balſamus vice Peruviani falsò divenditur.*

5. *Trochiſci de Benzoini.* Vid. Diſp.

C.

CCCLXXVIII. *Camphora.*

Κάφυρα. Camphora ſive Caphura, *Matth. Caſt* Arab. Capur & Cafur Lachryma eſt reſinoſa proceræ cujusdam ac peregrinæ arboris, (non bituminis genus.) Germ. Kampffer.

Differentiæ duæ 1. Caphura de Burneo, (Inſulæ Oriental.) Borneina dicta, quæ raro adfertur, & omnium nobiliſſima eſt. 2. Ex China ſeu Cnichen quæ communiter in Europam adfertur, in panes orbiculares coacta, *Garz. Acoſt. Linſcot. Fragoſ* (dicitur Chinea Chinichis, &c.) Sic alia rudis eſt ignem non experta: alia elaborata, quæ ſolis aut ignis calore cocta atque purgata, album colorem contraxit, *Matth.*

Seligenda eſt alba pellucida inſtar Cryſtalli, ſyncera (non maculata) odora, digitis friabilis, quæ accenſa vix extinguibilis.

Diſtinguitur à ſuppoſititia, quod hæc calido pani triticeo (uti ex clibano extrahitur) diſſecto impoſita torreatur, vera autem liqueſcat.

N. *In tritura, mortarium ac piſtillum oleo aliquo, e.g. amygdal. &c. eſt inungendum.*

Vires. *Reſiſtit putredini ac venenis, unde frequens ejus uſus in peſte malignisq́; morbis febribus, &c. Veneris quoque ſtimulum arcere conceptumq́; impedire creditum eſt, verum ſi experientia ac obſervatio Scaligeriana fidem mereatur, extra veritatem, (niſi uſu continuato id experiri quis velit) ſuffocationi uterinæ ſubvenit (ſc.* ▽ *meliſſ. in qua Camphora extincta fuerit propinata.) Uſus externus crebrior eſt, uque potiſſimum in Epithematis ſ. Frontalibus refrigerantibus & paregoricis, quibus ut commiſceatur, ſolvi ſolet in* 🜄 *vel conteri cum nucleis ſ. ſemine aliquo oleaginoſo, e.g. pineis, ſim. citrull, & ſim.*

De qualitatibus primis diverſitas haud levis eſt. Majores ad gradum usq; 3. frigidam ſtatuunt. Recentiores è contra calidam: utrisq. ſuæ ſunt rationes. His inſervit 1. inflammabilitas, utpote quæ aëreis nõ aqueis, ac terreſtribus propria eſt. 2. Odor aromaticus ac ſapor acer. 3. Facilis evaneſcentia, qua vel ſpõte aërem ceu chaos ſuum repetit. Illis: vis venerem ac libidinem compeſcendi, inflammationesque extinguendi. Verum triumphare videntur recentiores. Etenim quantum ad prius, poſito quod venerem arceat, non tamen propterea neceſſario frigiditatem concludi poſſe argumento ſunt Ruta, Vitex, & ſim. Nec firmior ratio poſterior, utpote ab operatione quæ per accidens fit, deſumpta. Quippe inflammatio aut mitigatio eo in caſu non à qualitate frigida introducitur, ſed à ſubtili penetrativa, exhalationibus calidis exitum reſerante, atque per ſudorem, inſenſilemque tranſpirationem diſcutiente.

PRÆPAR.

1. Oleum Camphoræ ℞. Camphor. ℥iv. Terræ argillaceæ vel boli armen.

M.ij. (alii ℞. Camph. part. 1. Argill. p.3.) Miſce diligenter, & ex Maſſa mixta forma globulos, quos in ſole vel umbra exiccatos, deſtilla in arena ex Cucurbita vel Retorta vitrea (in excipulum, quod contineat, ſi libet, aliquid aquæ pluv. deſtillatæ) Sic prodit primum quiddam album, mox aqua perſpicua, tandem igne fortiori, oleum fragrantiſſimum. Ol. hoc cum 🜄 bis rectificatum, aureum colorem acquirit.

N. 1. *Eodem modo deſtillari poteſt cum terra communi.*

N. 2. *Album illud ſublimatum liqueſcet in Alembico & defluet in Excipulum.*

N. 3 *Non opus eſt formare globulos, ſufficit enim materias ſolum miſcuiſſe.*

Vires. *Vires ex ſuperioribus collige. Optimum inſuper remedium eſt in gangrænis, ac odontalgia. Hoc oleum affuſum ſuper Talcum ſubtiliſſ. pulveriſ. (melius calcinatum) biduana in MB maceratione albeſcit, virginibusq; ad nitorem faciei egregie inſervit.* Senn. in Inſtit. Hartm. in pract. Tentz. Sala.

2. Ol. Camph. Paulo aliter.

℞. Camph. p. 1. Boli p. 2. Pulveriſata miſce & deſtilla ex Retorta vitrea loricata, l. △ arenæ, & prodibit Camphora inſtar butyri. Hujus ℞. part. 1. ♀ optime calcinati part. 2. 🜄 ad eminent. digit. 3. Deſt. per MB donec Camphora incipiat aſcendere, quo dato ſigno, ſubtrahe △m, & effunde 🜄 qui extillavit, in vitrum anguſti orificii, affundeque ▽ fontanæ quantitatem, ſic lacteſcet 🜄 oleumque Camphoræ ſupernatabit, quod ſepara. Materiæ in Cucurbita relictæ affunde denuo 🜄 & deſtilla, ſeparaque ut antea, idque toties reiterando, donec nihil Camphoræ ulterius aſcendere conſpiciatur, ſic habes oleũ Camphoræ, quantitate quidem paucum ($\frac{1}{8}$) viribus verò efficaciſſimum.

N. 🜄 *rectificari poterit ad uſus alios.*

Ex communicatione Johan. Caſp. Spar. Pharmac. hujus Reip. primarii.

Aliter.

Solve Camphoram in ſp. 🜍-i Antepileptico Hartmanni, (vel & in 🜄,) & Camphora elevabitur in forma 🝆i ad ſuperficiem. Hoc ſeorſim collige, atque cum terra ſigillata & pauco 🜔 forma globulos. Deſtilla per 🝫m & prodibit ♒ ſeu 🝆 valde fugax. *Hartm. in pract.*

Aliter.

℞. Camphor. ol ℥ij ⊖, ʒij. Sal, ♀, ʒiij terantur ſubtiliſſ. cum lacte in formam pultis. Hanc macera in ∴ ♂ 3. dein affunde vini Malvat. ℥iij. deſtilla per 🝗 humilem recipienti firmiter annexum, idque l. △, prodibit aquoſa & oleoſa ſubſtantia, quam utramque rectificare poteris.

2. Oleum Camph. Succineum.

Solvatur camph. in ſpiritu 🜍-i aut Ⓘ in oleum ſupernatans, quod cochleari vitreo ſeparetur, & cum Olei ſuccini rectif. pari pondere aliquoties per

per ♉ ♌etur, donec uniantur optimè, poſtea ſuper colchotar ⊕-li ſæpius rectificetur, dum omnino purum evadat, & Camphora corporaliter non amplius appareat. *Eſt Diaphoreticum eximium in malignâ febri. Doſ.gutt.6.vel 8. in liq.appropr. Ex communicatione Greg. Horſt. p. m. habuit S. Cloſs.*

2 Liquor.

℞. Camphoræ q. v. inde urinali, ac impone deſuper aliud urinale inverſum, juncturis bene clauſis, ſublima ex cinere, toties urinalia illa invertendo, donec Camphora in ☍ abeat. *Kesler. 4. c. 66.*

N. *Sunt qui in ▽F camphoram diſſolutam pro oleo vendunt, cujus equidem uſum internum nemini ſuadeo. Extrinſecus autem adhiberi ſolet in dolore dentium. Hoc ☍ tandem rurſus in camphoram coaleſcet.* Med. deſtill.

Nonnulli in peſte hoc depradicant.

℞. Camph.ol.℥iß. Sal. abſint.℥iiß. Ol. amygd.℥iij. M. diligenter & macera per diem unum ac alterum, vaſe cl. Hinc deſtilla per ♉m, iterum Sal abſinth. ℥iß. admiſce, ☍ rurſum affunde per ♂ 3. digere atque hinc denuo per ♉m deſtilla.

Doſis gut. iiij. v. vj.

Aliter.

℞. Camph. p. 1 Spir. Terebinth. p.ij. ♌antque bis cohobando.

3. Eſſentia Camphoræ alexiteria.

℞. Camphoræ q.ſ. ſolve, cum ☍ amygd. dulc. ſcil. digerendo, colaturam cum 🜅 aliquamdiu circulatam deſtilla denuo, ut abſtrahatur 🜅, reſiduo adde tincturam croci ad aureum colorem usque inducendum.

Vires. *Mirabilis eſt ad præcavendam & curandam peſtem, item in ſuffocatione Matricis & Febribus.*

Doſis gut. 1. ac altera, *Tenzel.*

N. 1. *Spiritus ille abſtractus haud minori cum ſucceſſu in uſum accerſiri poterit.*

N. 2. *Quercetanus elicit ex camphora eſſentiam cum ▽ vitæ tartariſata.* Phar. reſt. c. 26.

4. Trochiſci de Camph. A.

CCCLXXIX. Cancamum.

Κάγκαμον, Dioſcoridi eſt Arabicæ arboris lachryma, Myrrhæ quodammodo ſimilis, viroſi guſtus: ad ſuffimenta uſurpant

Quoad vires eidem ſplenetica, emmenagoga & ophthalmica habetur.

N. *De hoc Dioſcoridis Cancamo diverſæ hoc tempore Opiniones. Laccam dicunt alii, alii Reſinam Animæ faciunt, alii Benevinum, nonnulli prorſus incognitum putant.* Videatur Matth. Garz. Cluſius in Garz. Amatus in D. & ſim.

CCCLXXX. Caranna.

Caragna, Carana eſt Reſina duriuſcula, tenax, ſine multa agglutinatione, Tacamahacæ ſimilis, niſi quod [illegible] odoratior, ſplendidior, liquidior

dior & denſior. Affertur ex Carthagine Indiæ Occidentalis ſeu novæ Hiſpaniæ Provincia, ubi ex vulnerata arbore elicitur, atque illinc foliis latis ac nervoſis inſtar arundinaceorum foliorum involuta ad nos pervenit.

Vires. *Calfac. & ſicc. 3. viribusque pollet iisdem, quibus Tacamahaca, quæ tamen operando citior & efficacior eſt, præcipue in tumoribus, omniumque generis doloribus, maximè juncturarum, tumores inveteratos diſſolvit, defluxiones frigidas aut mixtas ſiſtit, nervorum ac cerebri dolores ſedat, vulnera recentia præſertim nervorum & juncturarum ſola ſanat, defluxiones in oculos & alias partes reprimit, (pone aures vel temporibus impoſita.) Manard.*

Solvitur in Oleo.

Præparatur inde Emplaſtr. antipodagricum inſigne.

℞. Carannæ ℥j. ceræ flav. ℥ß. cum Ol. verbaſc. F. Emplaſtr.

CCCLXXXI. *Colophonia.*

Colophonia Officinarum, *C. B.* Pix græca, *Matth. Cord.* eſt ſubſtantia naturæ oleaginoſæ, flaveſcens, arida ac friabilis, reſidua ex reſinis abietina, ſtrobilinaq; coctione dum purgabantur, inſpiſſatis ac frigore induratis.

Eligenda eſt pellucida, odorata, quæ Thuris fumum accenſa æmulatur.

N. 1. *Dicitur Colophonia, quod ex Colophone olim advehebatur.*

N. 2. *Friabilem illam flavamque ſubſtantiam in Reſinarum ſingularum deſtillatione reſiduam, alii Reſinam frictam appellant; alii eidem colophoniæ nomen imponunt.*

Vires. *Siquidem Colophonia portio eſt Reſinarum, Reſinarum quoque vires retinet, ſed minus penetrabiles, calfacit itaque & ſiccat, mollit, glutinat, uſusque ejus, quia pinguibus ſolvitur, commodiſſimus eſt in Emplaſtris.*

CCCLXXXII. *Reſina Copal.*

Pancopal. Copal. Reſina eſt duriuſcula, admodum candida, vel ex albo flaveſcens, pellucida, bene odorata, in maſſam redacta. Aſportatur ex India Occidentali, ſive nova Hiſpania, ubi ex vulnerata arbore guttatim ſtillat. *Monard. Cluſ. in Monard. Fragoſ. Cæſalp.*

Vires. *Calfac. 2. hum. 1. emollit, reſolvit. Uſus præcipuè in affectibus cephalicis.*

PRÆPAR.

Oleum tenuius & craſſius. Eodem modo elici poteſt utrumque, quo ex Reſina Anime.

N. *Cœpit ab annis aliquot ex eadem India Occidentali, liquor quidem adferri olei de Copalyra appellatione, quod an ex Reſina jam deſcripta ſit, in dubio relinquit Cluſius in Monard. commendari id ait ad vulnera recentia curanda; noſtratibus ignotum eſt.*

CCCLXXXIII. *Elemi.*

Gummi Elemi, Elemnii, Helenii, Reſi-

Reſina eſt, ſive lachryma pellucida albicans, cum flavis particulis intermixta, in maſſam redacta, ſuavem accenſa halans ſuffitum. Aſportatur ex Æthiopia, ubi ſtillat ex arbore, quam oleam nonnulli volunt (quod negat Matth.) alii Cedrum.

N. *Dioſcoridi flavum eſt ac ſcammonio utcunq; ſimile, mordaxque: noſtrate non item; quare an verum habeamus, dubium. Damnatur Ammoniaco vel Gummi Arabico ſimile, colore nigricãs.*

Vires. *Calf. temperatè, emollit, digerit, reſolvit, maturat, dolorem ſedat, capitis ac nervorum affectibus eorundemque vulneribus, ac inprimis calvariæ vulneratæ ſpecifice confert, contuſionibus articulorum prodeſt, menſes ac urinam ciet.*

Solvitur in oleaginoſis, ut reliqua reſina.

PRÆPARATA.

1. *Oleum ſtillat. Elemi.* Fit ex Retorta per ∴, vel veſicam ut ol. Animæ. *Vide ſupra.*

Vires. *Specificum præ aliis (ut & ipſa Reſina) cenſetur in affectibus neuriticis, paralyſi, contractura.*

F.

CCCLXXXIV. Fuligo.

Fuligo eſt pars rerum combuſtibilium levior, à partibus craſſioribus ſub ſpecie fumi elevata, inque ſubſtantiam craſſam nigricantem, vi frigoris compacta. Germ. Roſt.

Delectus. Fuligo eligatur ſplendens inſtar ſuccini nigri, quæque fumarii parietibus proximè adhæreat (quò fornaci propior, eò melior) imo nec abs re foret, delectum quoque inſtituere, ratione materiæ combuſtæ, quæ quanto Medicæ intentioni convenientior, tantò quoque fuligo præſtantior cenſenda eſt.

Vires. *Acris eſt, exterget, rarique uſus per ſe, nec adhiberi eam memini, niſi quod intelligam, in ſuffocatione matricis à mulierculis plebeiis cum ſucceſſu eſſe propinatam. Quin & cum aliis mixta carpis imponitur ad arcendam febrim.*

P[illegible]PAR.

1. *Spiritus, 2. Oleum, & 3. Sal.*

℞. Fulig. cl. q. v. imple ad collum usque Retortam vitream lutatam & deſtilla ignis aperti gradibus ſucceſſivè adhibitis, in Receptacul. capaciſſ. ut prodeant cum phlegmate ſpiritus albicantes, ac oleum flavum, ultimoque rubeum. Spiritum cum oleo aliquandiu digere, poſtea affunde medietatem 🜄 & deſtilla ſæpius: prodit cum 🜄, Spir. fuliginis & ſimul ol. rectificatiſſ. Caput mortuum incinera & extrahe ſal more ſolito cum 🜄.

Vires. *Spiritus ac Oleum confortativa ſunt inſignia, mirabiliter agoniſantes exhibita refocillant.*

Doſis Spiritus gr. vj. ad ℈ß.

Olei gr. 2.3. in Vino vel alio vehiculo convenienti.

Vires Salis. *Præſtantiſſimum cura-*

num

tivum eſt in cancro exulcerato, ſi in cella ſolutum cancroſis ulceribus ſemel ac iterum inungatur, venenoſitas inſtar vapores viſibiliter extrahuntur. Tandem oleum (craſſius) leni aſpergine ſæpius illitum, cruſtam inſtar cuticulæ ſuperinducit, quæ ſponte, ſpacioſ. vel 6. dierum decidens, ulcus conſolidatum eſſe indicat. Hartm. in Pract.

G.

CCCLXXXV. *Galbanum.*

γάλβανον, χάλβανον, Galbanum, (*Matth. Cord. hiſt. Ceſ.*) eſt gummi (ſeu ſuccus) ferulæ Syriacę, (quam Metopium vocant, quo nomine aliis gummi idem venit,) intenſe flavum vel albidum inflammabile; odore Opopanacem referens, colore Tacamahacam.

Optimum cenſetur cartilaginoſum (alii granulatum volunt, ſed rariſſimè, ob molleſcentem naturam in granis invenitur,) flavum, ſyncerum, pingue non lignoſum, quod in ſe retineat nonnihil ex ſuis ſeminibus, & ipſis ferulæ ſarmentis, gravis & ingrati odoris, nec nimis humidum, nec nimis aridum, cum accenditur flammam nutriens,

Vires. *Calfac. ſicc. 2. completè, emollit, reſolvit, extrahit.*

Uſus præcipue intrinſecus in menſibus ac partu pellendis, in tuſſi inveterata ac Aſthmate: Adverſatur toxicis.

Extrinſecus prodeſt in partu ac menſibus, ſuffocatione uteri, vertigine, in furunculis ac lentiginibus: quin & glandi impoſitum Emplaſtri vice Urinam provocare dicitur.

Præpar.

1. *Galbanum depuratum:* ſolve in liquore, exprime ac inſpiſſa.

N. 1. *Solvitur ut alia gummata ferulacea, in quolibet liquore aqueo, 🜊o, ſucco, vino.*

N. 2. *Galenus ſuſpendit in linteo ſuper VB atque puram extillare facit.*

N. 3. *Dioſcorides dimittit in ▽m ferventem impuritatesque ſupernatantes rejicit,*

2. *Oleum ſtillat.* Fit l.a. per 🝭m ex ∴, addito ſabulo, vel ſilicibus contuſis.

N. *Sunt qui Galbanum cum 🜊o in formam mellis miſcent atque deſtillant. At exit primo liquor, dein °o°, adeoque opus protrahitur citra neceſſitatem.*

Vires. *Maximarum eſt virium in paſſione hyſterica, intrinſecus exhibitum vel extrinſecus umbilico illitum. Maturat bubones & anthraces.*

Oleum aliud Sam. Cloſſ.

Solutio Galb. in 🜊 non eſt de nihilo, præſertim ubi ſpiritus Galb. expetitur, omnium optimè fit oleum cæruleum ex catino ferreo ad latus inclinato, cum 🝭 ſuper tripodem ferreum imponitur, deinde pertuſo operculo obturatur, ita ſervantur gradus △, exitque primo ſpiritus, mox, oleum, & balſamus expyreuma redolens.

3. Galbanetum, i. e. Balſamum Galbanetum ſeu ſpiritus Terebinth. Galbanetus.

℞. Galban. trit. ℔. ß. Spirit. Terebinth. ℔. 1 Digere ♉ aliquot, dein deſtilla ex cucurbita humili, vel ♎.

Vires. *Summarum virium cenſetur in contractura ex colica, extrinſecus illitum.*

N. *Eſt & aliud Galbanum Theophraſti dictum.*

℞. Galb. ℔. ß. Gummi. Hederæ ℥iij. trita ſeorſim, miſce ac deſtilla per ♎m in ∴, ſeparato adde Terebinth. ℔. 1. Ol. laur. ac ſpic. an. ℥j. deſtilla denuo.

Vires. *Cephalicum eſt ac neuriticum inſigne, contracturas ac morbos ſimiles curans.* Med. deſtill. part. 1.

4. Cerotum de Galbano, ſ. Ceratum Matricale, vide Auguſt.

Gummi Hederæ.
Vide Hedera, Claſſ. 1.

H.

CCCLXXXVI. Hypociſtis.

Hypociſtis, germen ſeu plantula eſt, è radice ciſti fruticoſi dum floreſcit, ceu viſcum ex quercu, proſiliens: Dicitur & Limodorum, aliis Robethron. Ex hac itaque plantula, cum floribus ſucculenta ſit, exprimitur ſuccus, qui in ſole exiccatus Glycyrrhizæ ſucco non abſimilis evadit, atque ad nos, ſed raro, aſportatur. Diciturque Hypociſthis vel ſuccus Hypociſtidis. *Videatur Matth. Dod. Cord. in D. Lon. Caſt. Cluſ. hiſt. Lob. Tab. Ger.*

Vires. *Refrig. (3.) ſiccat, potentiſſime aſtringit, condenſat. Uſus præcip. in quibuscunque fluxionibus ſiſtendis, Diarrh. Lienter. Dyſent. profluvio uteri, vomitu. &c. Vel & in excretione Sanguinis ex lapſu caſuve orta. Extrinſecus roborat viſcera humidiora, ventriculum, epar, &c.*

N. *Quia rara eſt, ejus loco ſuccus Acaciæ recipi poteſt, quippe quæ analogas vires habet, quamvis imbecilliores.*

PRÆPARATA.

Hypoc. depurata.

℞. Solve in ▽, aut ſucco appropriato, cola & inſpiſſa.

L.

CCCLXXXVII. Lacca.

De Lacca diverſæ Opiniones. 1. Fit Laccæ cujusdam mentio apud Arabes, quam Cancamum Dioſcoridis eſſe volunt, quod in odorum plane & nobis incognitum eſt. 2. Lacca eſt vulgaris ſeu officinar. quam Garzias ab horto fieri ſcribit ex ſucco arboris cujusdam proceræ familiaris in Pegu, Bengala ſeu Balagwate & Martaba, Malavar Provinciis ſcil. Indiæ Orient. Nimirum à formicis alatis ſuccum quendam exugi ait, eumque in Laccam, (non ſecus ac mel ab apibus) redigi, ramisque arborum induci, unde poſtmodum cum ramis ad nos transportetur. Alii ſponte exudare volunt, atque circa ramos concreſcere. Eſt autem reſina ſicca, Myrrhæ rubtæ ſimilis,

thilis, maſticata ſalivam rubro colore tingens, accenſa vel tuſa, ſuave olens. Dicitur Lacca Sumetri, à loco natali ſcil. Inſula Sumetra, ſicut ea quæ in glebis ſine ſurculis affertur, Lacca comberti vocatur.

N. *Eſt & genus laccæ factitiæ terreſtris, pictoribus familiare; quibus ad conficiendos inde colores inſervit. Laccam vocant globulatam ſeu rotulatam, quippe globorum plerunque venit formulis, colore minii, &c. Duplicis id generis eſt, alterumq; vulgarem Laccam inferiorem appellant: alterū Florentinam, quæ carior & coloris ſaturatius rubri.*

Vires. *Calfac. (alius temperate, alius 2.) atten. aperit, ſanguinem purificat, ſudorem ciet, diuretica eſt. Uſus præcip. in obſtruct. Lienis, Veſica fellis, Epatis ac pulmonum, & hinc in hydrope, Ictero, Aſthmate, apoſtemate pulmonum: in expellendis variolis, morbillis atque peſtilent. contagio, in ciendis menſibus, &c.*

PRÆPAR.

1. *Lacca lota ſeu præparata*, Tota lacca lavetur in Decocto Ariſtoloch. & Scœnanti, quoad clareſcat: hinc collige quod reſederit.

2. *Trochiſci de Lacca.* V.D.

CCCLXXXVIII. Ladanum.

Labdanum, Laudanum eſt liquor ex Ciſti (Ledon appellati) foliis exudans, ſeu eſt maſſa non abſimilis maſſæ pilularum, (in pilulas vel ſola manu formabilis:) friabilis, colore opaca cinerea, inflammabilis, accenſaque gratum ſaporem halens, in ſuffitibus uſitatiſſima.

Ciſtus illa familiaris eſt in Cypro, Lybia, Arabia. Videatur Λήδον. Ledum, *Matth. epiſt. Caſt. Tab.* Lada & Ladon, *Cord. in D. & hiſt.* Ladanum, *Lon.* Ciſtus Ledon latifolium, *Lob.* Ledum latiore folio Italicum, *Cam.* Ciſtus Ledum Matthioli, *Ger.* Ciſtus ladanifera, *C.B.t.*

De origine Ladani ſcribit Dioſcorides, quod hirci, frondes Ciſti depaſcentes, ſuccum illum barbis ſuis colligant, unde poſtea pectine decerpatur.

Laudatur odoratum, ſubviride, leve, facile molleſcens, pingue, reſinoſum, arenularum, aliarumque ſordium expers, quale in Cypro gignitur, quod plerunque ceu ex gyris coagmentatum, aſportatur. Arabicum vilius habetur, afferturque in maſſa uniformi.

Vires. *Calf ſicc. emollit, digerit, maturat, attenuat, aperit, orificia venarum reſerat, inſpiſſat. Uſus præcip. in capite humido ac catarrhoſo, in dyſenteria, &c. Extrinſecus ejus uſus eſt in Emplaſtris emollientibus, anodynis, tuſſim ſedantibus, in Alopecia (inunge vel coque in vino & lava) in odontalgia, in cardialgia, doloreq; ventriculi, (cum modico Bdellii faciunt pilulas dandas Num. 1. & 2. hora 1. ante paſtum. Crato.) in ſuffocatione uteri (introrſum adhib. tum:) cicatrices curat.*

PRÆPAR.

1. Ol. ſtillat. Vide Medull. deſtillat. lib.1.

2. Pilulæ de Ladano. V.l.2.

N.1, *Sala purificare docet in* ▽ *:d ſolvendo atq; colaturam inſpiſſando. Verum me hercle minus commode. Etſi enim coctione nonnihil in aqua ſolvatur, id tamen non niſi portiuncula minima eſt, relinquitur pars major intacta, quæ non minus quam illa commoda eſt.*

N.2 *Etſi inflammabile ladanum ſit, non tamen pinguibus ſolvi poteſt.*

CCCLXXXIX. Liquidambra.

Liquidambar, Liquidambra, (q. liquida ambra, ob odoris ſuavitatem,) Reſina eſt oleaginoſa ſuaviſſimi ac fortiſſimi odoris, effluens ex arbore quadam procera ac venuſta, Ococol ſive Ocoſolt Indis dicta. Eſtque partim ſiccior, partim liquidior. Liquidior pars vel ſeorſim collecta, vel expreſſione, à ſicciore ſeparata, ſigillatim venditur, dicta eodem nomine Liquidambar, ſeu oleum liquidambar, oleumve de Ambra. *Videatur Monard. Ceſalp. Lugdunenſ. it. hiſt. Mexic.*

N. 1. *Effluxio hæc inciſione corticis promovetur.*

N. 2. *Arbor Ococol familiaris eſt in India Occidentali, ſeu nova Hiſpania, unde paucos ante annos in Europam transferri cœpit.*

Vires. *Calf. 2. (oleum 3.) hum. 1, reſolvit, obſtructiones expedit, emollit, maturat, Uſus præcip. in utero obſtructo ac indurato, tumoribus duris. &c. in ſuffitibus. & ſim.*

N. *Adhibetur mechanicè in perfumandis (ut ajunt) coriis ac chirothecis,*

PRÆPARAT.

1. Oleum , (ut dictum) vel ſeorſim collectum, vel expreſſione à ſicciore parte Reſinæ ſeparatum,

2. Coctione ex ramis elicitum. Coquunt enim Indi ramulos in ▽, ſupernatantemque pinguedinem nomine olei colligunt. Et hoc eſſe oleum illud officinarum noſtratium, color arguit, rubro-purpureus, quippe nativa albicantiora eſſe ſolent.

N. *Reſina noſtratibus in uſu non eſt.*

CCCXC. Lycium.

Λύκιον. Lycium Dioſcoridi eſt ſuccus extractus (coctione ſcil. & inſpiſſatione) ex ramis ac caudice arboris ejusdem nominis. Hanc deſcribit titulo Lycii, *Matth. Tab. Ger.* Lyc. alpini, *Lugd.* Pyxiacanthæ, *Dod. Lon* Verum cum modernis incognitum ſit, factum eſt, ut diverſæ inde ſubortæ ſint opiniones, *Lob.* ſubſtituit ſuum ex Lycio Narbonenſi extractum, *Garz.* ſuum Cate dictum; habet & ſuum proprium *Rauwolfius* in Itinerario. *Officinæ* ſuum Lycium communiter ex Peryclimeni baccis graviſſimo errore conficiunt: alii ex Liguſtri fructu: alii ex prunis ſylveſtribus. Præſtaret tamen, monente id

etiam

etiam *C B. in Matth.* ſuccedaneum ex Oxyacantha aut Rhamno, aut Rhois ſucco compilare.

M.

CCCXCI. *Maſtiche.*

Maſtiche eſt Gummi-Reſina ex albo citrina, pellucida, granulata, bene odorata, ex Lentiſco arbore exudans.

N. *De Lentiſco.* Vide claſs. 1.

Delectus.

Optima cenſetur quæ in Inſula Chio provenit, odorata, candida, inſtar ceræ albæ, ſplendens, adulta, retorrida, friabilis, ſyncera, ſtridens. Reprobatur nigra bituminis ſimilis, viridis, livida, impura. Adulteratur Thure & Reſina pini, ſed odore fraus ſtatim deprehenditur.

N. *Quanto vetuſtior, tanto intenſiùs citrina agit.*

Vires. *Calf. & ſicc. 2. ſubaſtr. emollit ventriculum roborat. Uſus præcip. in vomitu, nauſea ac fluxu alvi compeſcendo. Obtundit ac corrigit purgantium acrimoniam, reprimit exhalationes ventriculi, quæ caput alias ferire ſolent, (grana aliquot poſt paſtum deglutita,) roborat caput, nervoſumq; genus, expuitioni ſanguinis ac tuſſi medetur, emendat oris halitum, pituitam è cerebro elicit (maſticando.) Extrinſecus Uſus ejus creberrimus eſt in dentifriciis, emplaſtris ac cataplaſmatis ſtomachicis.*

N. *Coquitur* ℥ß. *in* ▽ ℔ *iij. vel iiij. daturque pro potu ordinario in Diarrhæa.*

Præpar.

1. Oleum ſtillat. ſ. flavum. 2. Oleum rubrum ſeu Balſamus.

℞. Maſtich. q. v. ſalis parum, (🜔.) ſilic. contuſ. ana, deſtilla per ☋m, primo extillat liquor albus cum 🝆, flavo, tandem △e fortiori, 🝆 rubrum, rectifica per ☋m parvam: flavum 🝆 ſerva ſeorſim, rubrum deinde & Balſamum nigricantem itidem ſeorſim.

Aliter.

℞. Maſtich. ℔. ij. Boli pulv. M. ij. 🜄 q. ſ. impaſta, digereque ♂ (14.) dein deſtilla per ☋m △e nudo, & prodibit 🝆 leve ſupernatans, tum quoque grave & ad fundum ſecedens, utrumque rectifica cum bolo ac ſale.

N. 1. *Habes egregium modum Olei albi flavi & rubri in prima parte Glauber, p. 36.*

N. 2. *Et aliud ſub titulo Quinta Eſſentia cum ſpiritu Thereb. in Myroth. Fabri. Per ſe autem factum Oleum præbet in copia, quod ſi ſuper ⊖-m rectificaveris, acredinis alicujus erit particeps, addità verò ▽ font. per B. habebitur Oleum flavum S. Cloſſ.*

2. Oleum per deliq.

Fit in albumine ovi cocti, aëri humido expoſito.

3 Oleum Maſtichinum.

Fit coctione maſtich. in Ol. Roſat. omphac. *Vide Diſp.*

4. Spiritus Maſtichis.

Eſt liquor albus, (qui in ☋atione olei prodit,) rectificatus.

2. Myrrha Extracta.

Extrahitur cum 🜄 rectificatiſs. ſ.a. abſtrahitur 🜄, inſpiſſaturque extractum ulterius in vitro, vel vitreato vaſe ad conſiſtentiam olei.

3. Oleum Myrrhæ.

Deſtilla per ♒m ex ∴.

N. 1. *Sunt qui myrrham cum ſerratura abietina macerant, ac poſtmodum per veſicam oleum eliciunt. Verum id aliqua ex parte abietinum eſt.*

N. 2. *Alii liquori myrrhæ* 🜄 *affundunt, digerunt, ac per* ⚹ ♒*ant.* Med. deſtill.

N. 3. *Alii digerunt myrrham pulveriſat. cum* 🜔 *atque hinc* ♒*ant.*

N. 4. *Neque per ſe, neque cum ſilicibus, arenâ, bolo aut farinâ laterum O', profundit, ſed ſolùm* ♒*um gravem & acidam aq. fœtentem. Fiat igitur utroq; modo, ut dixi de Maſtiche S. Cl.ß.*

4. Liquor Myrrhæ.

Impone Myrrham pulveriſ. albumini ovi cocti adhuc calido, ac repone in cellam ad liqueſcendum, vel mixtam cum eodem albumine repone ſupra tabulam vitream ut liqueſcat, deſtillet in vitrum ſuppoſitum.

Vires. *Abſtergit maculas cutis, ſtigmataque ex lue venerea contracta.*

5. Trochiſci de Myrrha. Aug.

O.

CCCXCIII. Omphacium

Agreſta, Agreſt/ *Gall.* du Verjus. Eſt ſuccus ex uvis immaturis expreſſus colatus, inque doliis repoſitus, & vaſe clauſo aſſervatus.

N. 1. *Præſtat uvas adhibere dies aliquot (4. 5.) ſoli expoſitas.*

N. 2. *Tempore Diſcoridis inſpiſſabatur calore Solis ad conſiſtentiam Rob.*

N. 3. *Oleum acidulum ex olivis immaturis expreſſum, ob ſaporis affinitatem, iidem* Oleum Omphacinum *appellari ſolet,* de quo vide ſupra Olea, claſſ. 1.

Vires, *Inſervit tàm Eſculentis, quàm Medicamentis. Refrig. 2. ſicc. 1. ſubſtantia eſt craſſioris, ſaporis acido-acerbi, Uſus præcipui ad hypochondria ardentia, ſtomachi ardorem, (orificio impoſitum) imo calidis morbis omnibus feliciori juvamento eſt, quam acetum, quod præter refrigerandi vim & caliditate acri pollet, ſecus ac omphacium.*

PRÆPAR.

Syrupus de Agreſta, vide Diſp.

CCCXCIV. Opium.

Sunt, qui Opii ac Meconii nomina confundunt, & pro uno eodemque habent, ſed male.

Opium enim lachryma eſt, quæ ſtillavit ex capitibus papaveris, dum matureſcebant, leviter inciſis.

Meconium è contra ſuccus eſt ex iisdem expreſſus, *Videatur Matthiol. Cord. Garz. Frag. Bellon. Cord. in hiſt.*

Opium triplex eſt {
1. Album, affertur ex Cairo, forte eſt Thebaicum.
2. Nigrum & durum, ex Aden.
3. Flaveſcens magis & mollius, ex Cambaja & Decan.
}

Ccccc Col-

Colligitur Plinio & Avicennæ ex pap. nigro, at Turcæ ex albo (docente Bellonio, *lib. 3. obſ. c. 15.*) leviter inciſo eliciunt, quotidianoque uſu ad ʒß. vel ʒj. nomine Maſlac aſſumunt, ad conciliandam ſcil. animoſitatem. Verum quia hoc opio caremus (flaveſcens enim id eſſe leoninorum pilorum modo, ait Bellonius) de opio agemus nobis uſitato, quod vel adulteratum, vel meconium, potius quam opium.

Præſtantiſſimum habetur nobis uſitatum opium Cambaiſanum, quod ponderoſum, denſum, inflammabile & ardens (non atra tamen flamma) odore ſoporiferum (inſtar papaveris,) ac graveolens, ſapore amarum & acre, colore ad aloen accedens, cum frangitur, ſplendore quodam nitens, facile ſolutu.

N. 1. *Dignoſcitur ab adulterato, quod hoc ſi diluatur, liquorem croceo colore tingat, ob Glaucium admiſtum.*

N. 2. *Opium ſeu Meconium noſtrate, ſecundum Quercetanum, ex papav. noſtratis Extractum.* Vide ſupra in papav.

Vires Opii. *Vim poſſidet ſpiritus commotos, inquietos, ſeditioſosq; compeſcendi, facultatique animali peculiari quadam proprietate torporem inducendi. Unde ſomnus, ſenſibilitatis imminutio, &c. media ſane maximi ſolaminis, in vigiliis, doloribusque intenſis. Verum enim vero, nec & ſuis incommodis opium caret, nimirum, præterquam quod excretiones urinæ & fæcum ſupprimat, malignitatem quoque exercere aptum eſt. Hæc videlicet livorem artuum, frigidosq; ſudoreis, reſpirationem parvam, ac difficilem, mentis alienationem, &c. inducit.* Scribonius.

N. *De caliditate & frigiditate maxime controvertitur. Plurimi tamen cum recentioribus calidum id probant, inducti a marore, inflammabilitate, acredine, vi exulcerandi, &c. Alii cum majoribus frigidum id demonſtrant, virtuti ſcil. inſiſtentes narcoticæ, quam obtinet. Diſputatio, me hercle, citra neceſſitatem. Etenim ſtatuatur calidum, reputetur frigidum, quid inde? nec enim in copia adhibetur tanta, ut metuenda inde inferre poſſit incommoda. Verum tamen calidum potius dicendum eſſe quam frigidum, potiores evincunt rationes: nec obſtat vis narcotica, utpote quæ non à frigiditate, ſed occulta qualitate procedit. Similem enim rationem obſervare licet in nonnullis contagiis peſtes febribusve malignis & ardentibus. In quibus ſane quicunque narcoſin ad frigiditatem referre voluerit, igni frigiditatem attribueret.*

PRÆPAR.

1. Extractum Opii Quercetani.

℞. Opii tenacis (non emarcidi,) q. v. ſcinde in bracteolas tenues & exiguas ac in patina vitrea moderato calore (arenæ) exicca (cavendo fumum) donec in pulverem digitis comminui poſſit & fœtorem amittat. Sic 🜍 fœtidum diſcuſſum, in quo omnis vis narcotica.

℞. Opi-

℞. Opium hoc 🜍e ſuo narcotico exutum, extrahe ſ. a. Tincturam cum 🜊 fortiſſimo, (vel ſucco Limoniorum) abſtrahe dein menſtruum in MB ad melliginem ſeu extracti formam. *Hartm. in Croll.*

N. *Feces quæ poſt Tincturam extractam remanent, inſervire poſſunt anodynis externis inde concinnandis, e.g. in Podagra, &c.*

2. *Aliud Quercetani Extractum Opii & Hyoſciami*, quod placet appellare,

Extractum Opii ſuccati.

℞. Succi ſeu Extracti Hyoſciami ℥x. (vide Hyoſciam.) opii præpar. i. e. ad ignem exiccati, ut dictum ℥x. vel vj. Digerantur lento calore cinerum. Sic attrahit opium tantum ſucci, quantum ſufficit, quod reſiduum erit ab attractione, ſeorſim ſeparabitur per inclinationem & exhalationem. Ex eo autem quod coagulatum eſt extrahe Tincturam cum ſucco Limoniorum ſ. a, donec animadverteris ſuccum non amplius colorari. Tinctos liquores decantatos digere denuo, ut craſſiores feces ſubſideant, quas ſecerne.

N. *Laudanum opiatum majus Quercetani ingreditur.*

3. *Extractum Opii Angeli de Sala.*

℞. Opii in fruſtula conciſi ℔. ß. humectetur aceto roſ. ℥ij. vel iij. atque exponatur igni & ſarragine ferrea, continuo agitando ut liqueſcat, vaporque opii 🜍reus ac noxius una cum 🜋 in auram abeat, opiumque refrigeratum friari ac pulveriſari queat.

N. *Ignis caute adminiſtrandus, ne* ἐμπύρευμα *contrahat.*

Hinc ℞. opium illud pulveriſatum 🜋 roſ. ℔iij. ſtent in calore arenæ (ſaltem aliquot horis) ut ſolvatur, dein cola per colum linteum, cum expreſſione ac coagula. Hinc ſolve denuo in Q. E. Sambuci rectificatiſſima; clarifica cum album. ovi ac inſpiſſa ad conſiſtentiam pilulis aptam.

N. *Sal 🜋 roſ. operationem opii (cum quo jungitur) non modo mitiorem reddit, ſed & vim ejus diaphoreticam confortat, ut vel ſudor haud ſine levamine ſubſequatur.*

4. *Extractum Opii Crollianum.*

℞. Opii (purgati prius in liquore hiſſopi, vel aqua ⌒ata,) q. v. extrahe ſ. a. cum 🜅 decanta & abſtrahe.

N. *Crolliana hæc extractio non ſine ratione reprehenſionem incurrit, quia 1. 🜍 illud, in quo vis narcotica latitat, humanæ naturæ inimica, per 🜅 tenuius, ſubtilius, adeoq; ferocius redditum, Laudani compoſitionem deteriorem facit. 2. Spiritus vini ſuâ naturâ nihil præter 🜍 extrahit, ſale intacto, quod potiſſimum tamen requirimus. Præſtat itaque cum aceto extrahere, quam cum* 🜅. Hartman. in Croll. Brendel.

5. *Laudanum opiatum.*

Laudanum opiatum, nihil aliud

eſt quam Extractum Opii admixtione alexipharmacorum, cordialiumve, & ſim. correctum. Dicitur autem Laudanum, quaſi laudatum medicamentum, ob inſignes operationes, quas vel in graviſſimis morbis præſtat, quales ſunt 1. dolores ſedare. 2. ſomnum inducere 3. omnes fluxiones ſiſtere. 4. ardorem mitigare. 5. Naturam confortare, Inquietos ſpiritus in Phrenitide, Arthritide, Epilepſia, & ſim. compeſcere. Variæ porro laudani hujus deſcriptiones circumferuntur, quarum tamen præcipuæ ſunt ſequentes.

6 Laudanum Opiatum.

℞. Extr. Opii (Quercet. vel Sal.) liquidi adhuc inſtar mellis ℥j. Magiſter. vel ſal. corallor. perlar. añ. ʒß. Extract. croci (cum 🜅 facti) ʒij. M. omnia diligenter & ſerva. In fine addi poſſunt aliquot guttulæ ol. caryophyllorum.

N. *Alu ſpir. 🜍 admiſcent.*

Hoc Laudanum eſt pene inculpabile & ſecure ſine omni alicujus peregrinæ affectionis metu poteſt adminiſtrari.

Doſis à gr. ij. ad iij. *Hart. in Croll.*

7. Laudanum Opiatum Querc.

℞. Extr. ſeu Eſſent. Opii, ʒij.
Extr. Croc. (cum aq. Limon. fact.) ʒj.
His confuſis adde,
Pulv. Hyacinthor.
Corallor. añ. ʒiß.
Terræ ſigill. ver. ʒj.
Bezoard. ver. (ſ. Extracti Bezoardici. *V. l. 2. c. 57.*
Unicornu.
Ambr. gryſ. añ. ℈ij.

M. exacte, continuo agitando ad 🜂 lentum, donec ex materia frigefacta pilulæ formari poſſint.

Vires. *Inſignes ac ſuſpiciendas percipies hujus anodyni effectus, quod te ſpe nunquam fruſtrabit. Nam confert cura moleſtiam & cerebri ullam perturbationem, adverſus omnis generis dolores, à quacunq; cauſa ſubortos, contra omnes hæmorrhagias, in quacunque corporis parte fuerint, contra omnes defluxiones & fluores ventris, dyſentericos, hepaticos, lientericos, & ſim. & ad inducendam gratam tranquillitatem in febribus ardentibus, in quibus ipſi rationis ſenſes læditur, & in phrenesin ager plerunque delabitur.*

Doſis pilula una ac altera magnitudine grani piperis. *Querc. in Pharm. Reſt. c. 25.*

8. Aliud, Laudanum Opiatum Quercetani, quod libet appellare.

Laudanum Opiatum majus Querc.

℞. Extract. Bezoard. Quercet. (nondum inſpiſſat.) *Doſ. ut l. 2. c. 57.*
Extr. Croci ex croc. ʒiiij. cum 🜄 ꝗat. ex ſucco limon. vel pomor. redolent. acuata cũ 🜍 vel ☍ ♀.
Extr. Myrrhæ ac mumiæ, (ut ſequitur.)
Extr. Opii ſuccati (quale & quantum ſupra paratum,) ſc. ʒvj.

Miſce

Miſce & lento △e redigantur ad conſiſtentiam mellis.

Dein adde:

Succin. Citrin. præparat. (i.e. ſuper quo 🜄 opt. aliquoties (4.) deflagrarit.) ℈iij.
Sal. Perlarum.
Corallorum. añ. ʒij.
Terræ ſigill. opt. ʒiß.
Pulv. Bezoard ver.
Oſs. de C. C.
Unicorn. ver añ. ʒj.
Ambr. gryſ. ʒß.
Miſc. opt. in fine addendo
🝆 Aniſ.
Fœnic. añ. gr. xij. vel xv.
ſerva pro uſu.

Doſis, eſt magnitudo piperis; vel *gr. ij. iij.*

Extractum Myrrhæ ac Mumiæ fit:

℞. Utriusque añ. ℥ß. diſſosve in hydromelite vinoſo ad △m, trajiceque calide per chartam, quia viſcoſa eſt ſolutio.

9. Aliud Laudanum Opiatum, Anodynum ſpecificum Paracelſi.

℞. Opii Thebaic. ℥j.
Succ. aurant. acid.
Cydon. añ. ℥vj. (alii addunt & ▽ ſpermat. Ranar. tantundem.
Cinamom.
Cariophyll.
Croci or. añ. ʒß.
F. digeſtio leni calore Solis vel fornacis per ⊠m, dein exprimantur & imponantur iterum:
Moſchi ℈ß.
Ambræ ℈iiij.
Magiſt. Corall.
Perlar. añ. ʒß.
Miſce, digereque iterum per ⊠ym.
poſtea adde
Quint. Eſſent. auri. ʒß.
Miſce exacte.

N. *Hartmannus omiſſa Q. E. auri remanentiam incinerare, atque Sal inde extractum priori mixturæ admiſcere jubet.*

Vires. *Anodynum ſpecificum eſt Paracelſi ad auferendum quoſcunque dolores internos & externos.* Hartman. in Croll. Sala in Opiolog.

10. Aliud.

Nepenthes aureum Angeli Salæ.

℞. Extr. Opii (Salæ) ʒß.
Croci (ut in laudan. opiat. major.) ʒij.
Lap. Bezoar. ſeu Tinctur. auri, ℈ij.
Reſin. ligni aloes.
Ambr. gryſ. opt. añ. ℈j.
Miſce & incorporentur ſimul in vaſe vitreo, eoque bene clauſo ſerventur. *Sala in Opiologia.*

11. Laudanum Opiatum Crollii.

℞. Opii Thebaic. ℥iij. purgetur in ▽ hyſſop. dein extrahatur cum 🜄.
℞. Succ. Hyoſcyam. debito tempore collecti, & in ☉ inſpiſſat. ℥iß.
F. Extractio cum 🜄.
℞. Spec. Diambræ.

 Dia-

Diamoſch. añ. ℥ij. ß.
F. Extract.
Hiſce Extractis per ☒ſes 2. digeſtis admiſce.
Mumiæ tranſmar. ℥ß.
Sal. Perlar.
Corall. añ. ℥iij.
Liquor. ſuccin. per alcohol. vini extract.
Oſs de Corde Cervi.
Lap Bezoard.
Unicor. animal. vel minoral. añ. ℥j.
Moſchi,
Ambræ, añ. ℈j.
Et in defectu genuini auri potabilis, nullis corroſivis inquinati, addantur in fine,
☍ Aniſi.
Carui.
Arantior.
Citrior.
Nuciſt.
Caryophyll.
Cinamom.
Succin. añ. gr. xlj;
F. Maſſa pilularis.

N. 1. *Radices & Cortices Hyoſcyami juniores recentes, (abjecto interno trunco lignoſo,) colligantur ☉ & ☾ exiſtentibus vel in ♈, vel in ♎, ante plenilunium. Alii colligunt, ſi fieri poſſit, in ipſa hora, quando ☾ in dictis ſignis renovatur. Expreſſus ſuccus depuratus inſpiſſatur ad conſiſt. mellis. dein extrahitur cum 🜅 inſpiſſaturque l. △.*

N. 2. *Succus Hyoſcyami & Opium (antequam reliquis miſceantur.) prius rejiciant ſua* ♀*a, & venena noxia. (quæ ſpuma inſtar ſuperficiem petunt.)*

N. 3. *Pro muliebribus propter ſuffocationem matricis omittantur Moſchus & Ambra, vel corrigantur adjectione granorum aliquot Caſtorei.*

N. 4. *Ex remanentia incinerata Sal extractum mixturæ miſceatur.*

N. 5. *Extractiones illæ digerantur per menſes 2. dein abſtrahatur 🜅, addanturque pulveres.*

N. 6. *Oleis, quia difficulter extracto miſcentur, prius invicem mixtis, aliquot guttæ 🜅 affundi ſolent, & diligenter commiſceri, ita facile compoſitioni miſcentur.*

N. 7. *Compoſitio leniſſimo calore per menſem fermentari poterit.*

Doſis à gr. ij. ad iiij.

12. Laudanum Opiatum Clar. Sennerti.

℞. Opii purific. ℥j. F. Extr. cum 🜅.
℞. Spec. Diambr. ℥j. F. Extr. itidem cum 🜅.

Hinc affundatur Extracto Opii, (ad ſyr. conſiſtent. inſpiſſato,) Tincturæ Diambræ pars dimidia & ſucc. extr. rec. purific. ℥vj. ſtent in digeſtione ♂ 20. ſæpius agitentur, ubi 🜅 maxima pars exhalaverit.

Adde

Extr. Caſtor.
Solut Corall.
Perlar. añ. ℥ß.
Eſſent. Croci ℈j.

Affund. Tincturæ Diambræ reliquum, lentoque ▽, 🜅 exhalet.

Sub

Sub finem adde:

☍ Citri.
Cinamom.
Caryophyll. añ. gr. iij.
F. Maſſa inſtar Extracti.

Dimidiæ parti adde.

Moſchi.
Ambræ añ. gr. vj.

Reliquum reſervetur pro fœminis.

13. Laudanum ſimplex Plater.

Laudanum ſimplex habetur in obſerv. Plateri p. 455. ex ℥j. bdell. in ſucco plantag. emollitu & ℈j. opii in 🜅 ſoluti F. maſſula, cujus doſis gr. vj.

14. Aliud.

℞. opii ſuper laminâ ferreâ exiccat ℥ij.
Styrac. calamit.
Labdan. añ. ʒß.
Ol. garyoph. gutt. iiij.

Malaxentur in mortario calido & formentur pilulæ magnitudinis piſi pondere gr. 4. aut 5. detur unica.

15. Laudanum liquidum.

Fit ex opii deſiccat. ſuper laminâ ferreâ ℥ß.
🜅 opt. rectific. ℥vj.
♌, ⊕ opt. ℥ß.
Croci Anglic.
Specierum diambr.
Diaromat. roſ. añ. ℈iiij.
Ambr. griſ. ʒß.

Infundantur ſimul matracio clauſo, digerantur calore lento per 20. ♂ continuos, coletur per chartam & colatura ſervetur. Eſt iis accommodatum, qui pilulas ſumere nequeunt.

Doſis a gr. 4. ad 8. &c.

16. Laudanum ſolidum S. Cloß.

Totum Laudanorum artificium conſiſtit in correctione opii, quæ fit per diutinam digeſtionem in 🜅 (ſp. 8. dierum) quæ ter cum novo 🜅 repetenda venit, abſtrahatur poſtea 🜅 à tincto liquore ad conſiſtit. Extracti

℞. extracti Opiatici ℥ij.
Croci (in p. 8. aq. roſ. & ſpir. vin. parte unâ facti) ℥ß.
Caſtor. eodem modo parati ℥j.
Extr. ſpec. Diambr.
Diamarg. frig. &
Diamoſc. dulc. in 🜅 mixtim parat. ℥iiij.

Magiſterii corallini ⊕-lati ʒvj. M. ut artis eſt. Servetur in vitro ad dimidias ſolum pleno quia poſt paucas horas fermentari incipit, quod dum fit, agitetur ſæpè ſpatulâ ligneâ.

Doſ. gr. iij.

N. *Eſſentiæ & rariora omnia quæ vulgariter Laudanis adduntur, pretium potius, quàm virtutes augent.*

17. Laudanum pectorale valdè excellens Ang. Sala attributum.

℞. Extracti Opii liquidi in part. iij. 🜅, & parte 1. aq. roſ. per digeſtionem 3. ♂ in B. parati ℥.
Croci.
Florum ♀ Benzoinat.

Aloes

Aloës lucid.

Myrrh. el. añ. ℥ij. pulveriſentur & M. calidè, addendo ſpiritus ⊖ ℥j. (ad promovēdam fermentationem.)

Hoc Laudanum tutiſſimè exhibetur phthiſicis à Catarrho, Aſthmaticis tuſſientibus, cum extracto ſucci glycyrrh. In Epilepſiâ aërea cum ſanguinis efferveſcentiâ, hæmorrhagiâ, capitis dolore. In dentium dolore diſſolvitur in ✢ & applicatur denti. *Doſ. eadem cum ſuperiori.*

N. *Plures inſuper Laudanorum deſcriptiones paſſim reperiuntur, ut in Alchymia Libavii, l. 2. c. 1. in Opiolog. Cl. Dn. D. Winckleri, Freytagii, & ſim. quo curioſum Lectorem remittimus.*

12. Pilulæ Narcoticæ Plateri, Vid. lib. 2. c. 74.

CCCXCV. Opopanax.

Ὀποπάναξ. *Dioſcor.* Opopanax. Gummeus eſt ſuccus ex panacis heraclei ſauciata radice effluens ac concreſcens.

Dicitur Opopanax & Opopanacum, *Cord. hiſt. Ceſ.* Planta autem inſignitur, πάνακες ἡρακλεῖον, *Dioſcor.* Panaces Heracleum, *Matth. Caſt.* Panax Heracleum, *Lob. Dod. Ger. Pan.* Herculeum, *Ceſ.* primum, *Tab.* Panax Sphondylii folio, *C.B.3.*

Vires. *Calf. 3. ſicc. 2. emollit, digerit, flatus diſcutit, purgat pituitam, craſſam & lentam, à partibus remotis, cerebro, nervis, ſenſoriis, juncturis, Thorace, (de quo Claſſ. 4.) uvulæ delapſæ opitulatur, (ſuffitu in os immiſſo.)*

N. *Signa bonitatis, color extus flavus, intus albus, aut ſubflavus, ſapor valdè amarus, odor gravis, conſiſtentia pinguis, facile in aqua ſolubilis, levis, tenera, friabilis, galbani inſtar lacteſcens, dum reſolvitur ad lacteum liquorem propius accedens. Improbatur Opopanax niger ac mollis.*

PRÆPAR.

Opopanax, ſtyrax calam, bdell. labdan. parum admodum olei profundunt.

P.

CCCXCVI. Piſſaſphaltos.

Πισσασφαλτὸς } Nativum Erdwachs.
Πισσασφαλτὸν } Factitium.

Nativum deſcribitur à Dioſcoride, quod naſcatur in Apollonia Epirotar. Item quod ex Cerauniis montibus devolvatur, & impetu fluminis raptum rurſus æſtu in littus expuatur, ibique concreſcat. Hac ratione nihil aliud eſſe videtur quam ἄσφαλτος, de qua l. 3.

Factitium, eſt compoſitum quid ſeu mixtura ex pice ac bitumine (unde & nomen accepit,) videturque id eſſe, quod noſtrates ἄσφαλτον vocitant ſeu bitumen Judaicum.

N. *Sunt qui Piſſaſphalton mumiam Arabum dicunt, de quo lib. 5. in homine.*

Vires. *Calf. 3. & ſicc. 2. dolori capitis, aliiſque ejus morbis à frigiditate obortis medetur.*

CCCXCVII. Pix.

Πίσσα, Pix, Pech. Eſt pars Reſinoſa ex

ex accenſis tædis, i. e. arboribus reſinoſis per ſenectutem nimiâ pinguedine q. ſtrangulatis, colliquata.

Modus fiendi ruſticis committitur, qui in nonnullis locis, ubi arbores reſinoſæ abundant, inde victum lucrantur: fitque ad modum quo deſtillatio per deſcenſum fieri ſolet. Rogus ſcil. tedarum reſinoſarum contegitur undique termitibus & terra, ne qua exhalatio fieri queat: hinc ſubdunt ignem per foramen relictum, quo fit ut reſinoſa pars colliquata in canales affabre ſubditos effluat, initio liquidior, hinc craſſior, ultimo craſſiſſima. Affertur autem copioſe ex Finlandia, ubi rogos ejusmodi plures nō citra oblectationem vice una & eadem conſpexi, abietem enim ac Pinum copioſe illa alit.

Dicitur Pix liquida, Piſſelæon, *Dioſcor.*

N. *Arbores reſinoſæ ſunt inprimis Pinus, Abies, Larix, Terebinthus, Cedrus.*

Pix illa ubi denuò coctione purgatur, ſeu ſi mavis dephlegmatur, craſſeſcit magis ac magis, diciturque Pix ſicca, Palimpiſſa, Pix navalis (quod navibus picandis adhibeatur, non quod à navibus maritimis deraſa ſit, quippe hæc appellatur Zopiſſa.)

Vires. *Ut reſinam ſapit, ita & reſinarum Vires obtinet, idque eo magis, quo liquidior pix fuerit, ſicca enim exiccat fortius: facultatis itaque pix liquida eſt calfacientis, diſcutientis, mollientis, digerentis, anodynæ, &c.*

PRÆPAR.

Ol. ſtillat. Fit l.c. per Ret. per ſe, vel addito ſabulo.

Vires. *Maxime prodeſt ad vulnera capitis, & ad puncturas ex cauſâ frigidâ egregiè facit.*

N. *Multum olei fundit.*

R.

CCCXCVIII. *Reſina Terebinthi ſ. Terebinthina Cypria.*

Terebinthina in officinis Reſina eſt liquidiuſcula, referens balſamum ſive oleum craſſiuſculum, colore ex albo flaveſcens, ſapore acris, lenta, cutique tenaciter adhærens. Eſtque duplicis generis. Reſina ſcil. Terebinthi & Reſina Laricis. Reſina Terebinthi ῥητίνη τερμινθίνη. Reſina Terebinthina (Avicennæ gluten Albotin) eſt ea quam Officinæ Terebinthinam Cypriam Venetam, Paracelſus Lorchet appellant. Terebinthina Reſina, *Matth.* Ter. vera, *C.B.1.*

Optima cenſetur clara, pellucida alba, vitrei coloris in cæruleum vergentis, acris & odorata. Præfertur item quæ ex Chio Inſula affertur, poſt hanc Lybica, tùm Pontica; tandem Cypria, Syriaca, Judaica, Arabica. Terebinthus arbor eſt mediocris magnitudinis, in plurimis regionibus ſponte familiaris, v.g. in Hiſpania, Syria, Sicilia, &c.

N. *Terebinthinam veram officinis eſſe ignotam autumat Cluſius, officinalemq.*

lemque eſſe reſinam abiegnam è novellis abietibus collectam. Vide ſis claſs. 1. in abiete.

Vires. *Facultates Terebinthinæ ex lib. 2. ſub titulo de Reſinis huc referre licet. Excellit enim Terebinthina præ reliquis Reſinis, unde & facultatibus præpollet. Confert intrinſecus præcipue in tuſſi aliisque pulmonum affectibus (cum melle,) in urina ac alvo cienda: convenit Epati, Lieni, Renibus, Veſicæ, expectorationi purulentæ ac phthiſi incipienti ſuccurrit, calculum pellit, arthriticos affectus juvat, uterum à ſaburra liberat. Extrinſecus uſitatior eſt terebinthina laricea, quæ hujus vicaria in defectu eſſe poteſt, viribus iisdem pollens, ſed imbecillioribus.*

N. 1. *Lavari ſolet in aqua appropriata, & hinc exhiberi.*

N. 2. *Exhiberi poteſt 1. per ſe, placentulis quas oblatas vocant, involuta. 2. In aqueo liquore, adjecto tantillo Vitelli ovi, ſic lacteum ſcil. exhibet liquorem. 3. Inſpiſſata aliquantulum & in pilulas redacta. Verum ob evaneſcentiam ſpiritus præſtant modi priores, vel ſi placet, formentur modo ſequenti.*

Pilulæ de Terebinthina cum Rhab.

Pilulæ Podagricæ.

℞. Terebinth. Cypr. ℥j. coq. in ▽ chamæpyt. dum albeſcat, hinc adde Rhab. opt. pulv. ʒvj.
Iv. arthetic,
Succin. alb. an. ʒij.
Glycyrrhiz. ʒj.
M. & F. Maſſa.

Vires. *Faciunt ad removendam materiam calculi & podagræ.*

Doſis ʒß. ad ʒj. &c. *Cl. Greg. Horſt. part. 1. lib. obſerv.*

N. *Crato eaſdem habet, ſed paulo ſecus, conſ. 143.*

CCCXCIX. *Reſina Laricis, ſ. Terebinthina vulgaris.*

Reſina Laricis eſt, quam Terebinthinam vulgarem, ſeu Terebinthinam ſimpliciter ita dictam, vocant. Hæc quanto Terebinthinæ priori ſimilior, tanto quoque præſtantior æſtimatur, adeoque optima, quæ puriſſima, odoratiſſima, aliquantum translucida, & quæ ab intincto digito contumaciter & æqualiter diffluit.

Vires. *Calfac. emollit. abſtergit. Uſus præcipuus intrinſecus in pulmonibus expurgandis, in gonorrhæa ſiſtenda (cum ▽ plantag. ac ſuccino,) urinam ac alvum ciet. Extrinſecus Chirurgis uſitatiſſima eſt, ferèque in Emplaſtris omnibus adhibetur, movet enim pus, maturat, ſcabies cutis medetur.*

N. *Sunt qui Therebinthinam in cerevisia infundunt atque ſimul defervere ſinunt, pro potu ordinario in præſervatione calculi, viſcerumque obſtructionibus.*

PRÆPAR.

Ex Terebinthina ſola vulgari fieri ſolent,

ſolent, ad quem modum tamen & reliqua tractari poterunt,

Suntque 1. *Spiritus Terebinthinæ,* | *Horum præparationes.* Vide l. 2. de oleis.
2. *Oleum Terebinthinæ.*
3. *Balſamus Terebinthinæ.*

N. *Oleum ac balſamus rarò ſeorſim, crebro conjunctim extant.*

4. *Colophonia.*

Vires. *Spiritus calfacit, ſiccat, attenuat, urinam ciet, tartaream mucilaginem reſolvit. Hinc confert in tuſſi, aliisque Pulmonum affectibus tartareis, in Lienis & uteri obſtructione, in calculo Renum & Veſicæ, in ſtranguria, gonorrhæa virulenta, ulceribus penis ex lue venerea.*

Doſis à gr. iij. ad vj. & ultra.

N. *Urinæ odorem Violaceum conciliat.*

Balſamus calfacit, attenuat, mundificat, conſolidat. Hinc adhibetur feliciter membris frigore rigidis, tumoribus ſcirrhoſis, vulneribus inveteratis ac putridis, gangrenæ, fiſſuris pedum à frigore oriundis (pernionibus) quas efficaciter curare creditur.

N. *Conrad.* Kunrath *commendat ſummè ſpiritum Terebinth. mellitum, cujus guttulas 4. 5. 6. in liquore convenienti quotidie exhibet ad calculum Renum & Veſicæ atterendum. Parat ex mellis puri part. 2. & Terebinth. p. 1. mixtis exactè, & per Ret. vel 🝪 deſtillatis,*

5. *Oleum cæruleum Terebinth.*

Fit S. S. S. in Veſicâ cupreâ ex ſcobe radicum pinguium abietinarum cum flore chamom, affusâ aq. q. ſ. fermententur per dies aliquot, donec Thereb. abieti inhærens tincturam ♀ is ad ſe attraxerit, quam in olei ejus prolectatione ſecum in 🝪 rapit, ſibique per omnia miſcet. *Eſt vulnerarium incomparabile, ſi Thurnheuſero creditur,*

6. *Tinctura Therebinth.*

Evaporet ol. flavum illius leniter in ſcutellâ, dum reſtet Colophonia rubentiſſima è quâ tincturâ cum 🜈 trahitur, eoque remoto balſamus relinquitur quo renes inunguntur in doloribus Nephrit.

7. *Sal volatile Thereb. purgans.*

Deſcrib. in Myroth. Fabri.

8. *Pilulæ de Therebinthina cum Rhabarb.*

℞. Terebinth. cypr. ℥j.
Coq in aq. chamæpytios dum albeſcat,
Hinc adde Rhabarb. opt. pulv. ʒvj.
Ivæ arthetic.
Succin. alb. añ. ʒij.
Extr. Glyryrrhiz. ʒj.
M. F. Maſſa.

N. *Crato aliquot hujuſmodi deſcriptiones exhibet, atque Rhabarbarum in minori quantitate immiſcet,*

Vires. *Commendantur in præſervatione arthritidis, calculi, &c. Aſſumuntur ſingulis trimeſtribus, &c,*

Doſ. ad ʒj.

Greg. Horſt. *lib. 1. obſerv.*

S.

CCCC. *Saccharum.*

Σάκχαρ, σάκχαρον, μέλι καλάμινον, ἅλς ἰνδικός, Sacchar, Saccharum, Zuccharum, Zacchar, Zaccharum, Succharum, mel Harundinaceum, mel Cannæ. *Arab.* Zazar, Sudur, Sutter. German. Zucker. *Vid. Matthiol.*

Succus eſt plantæ cujusdam arundinaceæ, non ſolum in India, ſed in multis Aſiæ & Africæ locis, quin imo & in Europæ quibusdam Regionibus vernaculæ.

Exhibet autem Saccharum, partim inciſione Trunci, unde Saccharum inſtar Lachrymæ extillat, quod rarum eſt, partim elixatione potiſſimum medullæ ac radicis, donec ſ. ſaccharum in fundo inſtar ſalis concreverit.

Planta illa ſacchariſera inſcribitur Arundo ſacchariſera, *C.B. 2.* ſcil. inter arundines Indicas. Arundo ſaccharata, *Dalech. in D.* Arundo ſaccharina Indica, *Lob.* Ar. & Calamus Saccharinus, *Lob.*

N. *Sunt qui ſaccharum Veteribus incognitum fuiſſe ſtatuunt, ſed falſo. Mentionem enim ſacchari faciunt ſub nomine mellis in cannis concreti, mellis arundinacei*, Galen. 8. Meth. & 7. ſimpl. Dioſcor. l. 2. c. 75. *Hinc* Paulus Ægineta, l. 7. c. 3. *Salem Indicum vocare videtur, quod interdiu ſuperveniente Solis calore induretur & concretum Salis effigiem referat. His q. adſtipulatur Plinius* l. 14. c. 18. *Sic &* *Avicenna* Fen. 1. Can. 4. tetr. 2. c. 15. *ſalem ſcil. appellat, qui ex India advectus, colore ſal, dulcedine mel repræſentet.*

Denominationes ſacchari ſumuntur tùm à locis, unde plerunq; aſportatur, tùm ab elaboratione, qua depuratur, Officinisq; communicatur.

A loco natali dicitur 1. Saccharum Madarienſe, vel Mederienſe, à Medera Inſula. 2. Saccharum Canarienſe, Canarium, à Canariis Inſulis. 3. S. Thomaſinum ſeu Thomæum, ab Inſula S. Thomæ. 4. Sacchar. Maltanum, Meliſium, ſive Melitheum, Cibale, à Maltha, ſeu Melitha Inſula. Sic dicitur & 5. Valentinum à loco refinationis, qua Valentia Hiſpaniæ celebris eſt.

N. *Madera, Canaria S. Thomæ Inſulæ, ſunt Inſulæ in Athlantico mari ſitæ, Africæque vicinæ.*

Ratione elaborationis, ſaccharum, vel eſt non finum, vel refinatum, ſeu finum, vel Candiſatum, vulgo ſaccharum Candi ſeu Candum. Non finum quod ſola coctione in ▽ depuratum eſt. Adfertur ad nos partim in Pyramidales metas fuſum, partim in formam pulveris ac grumorum craſſiorum redactum. Non finum in pulvere Materialiſtis Caſſonada vel Caſtonada vocari ſolet, forſan, à Ciſtis, quibus incluſum ad nos advehitur, Ciſta

enim

enim Germanis inferioribus *Kaſt* appellatur. Aliis ſaccharum miſcellaneum, quod ex diverſis ſaccharis commiſceatur. Eſtque hoc ſaccharum tum minus excoctum, tum quoque minus purgatum, unde & minus candidum, quippe quo magis depuratur, eo magis albeſcit. Hinc diverſi coloris exhibetur, album, gryſeum, pallido-citrinum, citrinum purpureo-nigricans, &c.

Non finum in metis, eſt pulveratum illud ſaccharum, ulteriori coctione in ▽ excoctum, deſpumatione (citra refinationem) clarificatum, in formulas pyramidales uſitatas effuſum, qua ratione à ſordibus feculentis per foraminula formularum illarum deſtillantibus ſequeſtratur.

Refinatum ſeu finum eſt, quod lixivio (ex calce viva cum ▽ facto) ſolutum, excoctum, deſpumatum, & poſtmodum inſpiſſatum, inque formulas effuſum eſt, inferiori parte perforatas, ut feculentus glutinoſus ſuccus defluat.

Saccharum candiſatum, vulgo ſaccharum candi ſ. candum, ſaccharum candium, ſaccharum cryſtallinum, ſaccharum lucidum, Germ. Zucker-Candit. Eſt ſaccharum depuratum, candiſando in cryſtallinam formam ſ. a. redactum, ad modum quo ſalia cryſtalliſari diximus. Eſtque album vel rubrum: album fit ex Canarienſi, rubrum ex Tomaſio.

Delectus 1, Ex loco natali optimum habetur Mederienſe, hinc Canarienſe, tertium locum ſibi Meliſium vendicat, ultimum Tomaſium. 2. Ex colore, purius æſtimatur album, hinc gryſeum & denique rubrum.

N. *De Saccharo refinato, utrum non refinato praſtet, dubium movetur. Negativam habet Tabernamontanus, Herbar. l. 1. c. 41. Affirmativam tuetur Angelus Sala in ſua Saccharologia, l. 1. c. 4. Verum mallem ex Scopo rem decidere, quo refinatū, quia aliquantulum acrius eſt, praſtat in attenuatione, inciſione, abſterſione; non refinatum in lenitione, lævigatione, adeoque in pulmonum vitiis, &c.*

PRÆPAR.

1. Saccharum Penidium. Hoc fit. ℞. ſaccharum q. v. diſſolve & clarifica per alb. ovi. Hinc cola ac inſpiſſa lentè, donec bullæ magnæ apparuerint. Hinc retrahe ab ▽, ut bullæ reſideant, effundeque in tabulam oleo amygd. illitam atque ubi nonnihil induruerit, de unco ſuſpende, manibus celeribus (amylo conſperſis) diſtrahe in formam debitam ac repone.

2. Saccharum Roſatum. Fit ex ſacchar. in ſucc. roſ. ſoluto.

3. Saccharum Violatum. Fit eodem modo cum ſucco violar.

4. Aqua ſeu ſpiritus acidulus. ℞. Sacchari (℔ij.) deſtilla ex cucurbita vitrea ſat alta & ampla (quippe facile in altum attollitur,) △ arenæ per gradus (*NB.* vel Retortam adhibere poteris,) ſic extillat aqua acidula,

 cum

cum oleo ſupernatante: Rectifica 🜄 ſi placet, oleumque à ſpiritu ſepara.

Vires. *Spiritum hunc in diſſolutione lapidum, aliorumque cruſtaceorum adhibere licet, & eſt inſtar ſpiritus Guajaci.*

5. Oleum. Ex prioribus patet.

6. Sal. Ex relicto capite mortuo, ulterius incinerato elixiviatur.

7. Liquor ſeu ſyrupus, ℞. Sacchar. cand. q. v. affunde 🜄 ad eminen. digit 1. accendatur, efflagretque ad conſiſtentiam ſyrupi.

Vires. *Prodeſt in tuſſi, aliisque affectibus pulmonum, inciſione ac levigatione opus habentibus.*

N. *Liquor hic apud vulgum uſitatiſſimus eſt, magnaque aſtimationis.*

8. Liquor alius. Inde Saccharum candidum albumini ovi cocti ad duritiem, repone ad liqeſcendum.

Vires. *Exhibetur ad tuſſim & aſperitatem gutturis infantium. Extrinſecus confert oculorum rubedini.*

9. Eſſentia & cryſtalli Sacchari.

Eſſentiam & cryſtallos Sacchari paravi, ut reperies publicatũ centur. 3. artic. 20. Kesleri. Addidi autem paſtæ ex ſacch. & ⚹ factæ cochleare unum aut alterum ol. ♀ri, materiam relinquo in digeſtione cinerum per 24. horas, poſtea pro ℔j. ſacch. affundo 🜄 non rectif. menſ. ß digeratur, denuò, habebis Tincturam corroborantem.

Doſ. cochl. ij. Sam. Cloß.

CCCCI. *Sagapenum.*

Σαγαπηνόν, *Dioſc.* Sagapenum, Saccoponium, *Offic.* Serapinum, *Matth. Cord. h. ſt. Caſ.* Sirapinſafft. Eſt lachryma ſeu Gummi arboris cujusdam ferulaceæ, ejusdem cum ſucco nominis, ex qua ſauciata educitur.

Naſcitur in Media Regione, unde Alexandriam, ac hinc Venetias atque in alia Europæa loca tranſportatur.

Optimum cenſetur ſyncerum translucidum, foris colore fulvo vel ruffo intus albido, guſtu acre, odore gravi, porrumque æmulans.

Vires. *Calf. 3. ſicc. 2. attenuat, aperit, ſubſtantia eſt tenuis; tanta extrahendi vi pollere dicitur, ut quoque ſpicula ex carne eliciat: purgat lentos & craſſos, imò & ſeroſos humores, ex ventriculo, inteſtinis, utero, renibus, cerebro, nervis, juncturis, pectore. Hinc prodeſt in hydrope, tuſſi inveterata, aſthmate, cephalalgia, ſpaſmo, epilepſia, paralyſi, tremore artuum, in obſtructione & tumore ſplenis, febribus intermittit. dolore colico, menſes ciet, (ſed fœtum enecat) urinam movet. Extrinſecus convenit in pleuriſi, aliisque tumoribus ac doloribus, mitigatione ac reſolutione opus habentibus. Fumus excitat Epilepticos, hordeola Ciliorum ſanat.*

Doſis à ʒß. ad ʒj.

N. 1. *Ventriculo ac Epati quia non adeo familiare eſt, corrigitur tertia parte Maſtiches, Cinamom, Zinziber, &c.*

PRÆ-

Præpar.

1. Sagapenum depuratum. Fit ut depuratum ammoniacum.

2. Pilulæ de Sagapeno. Vide Diſpenſ. Auguſt. & Cordi.

3. de Sagapeno Camilli. Vide ſis apud Querc. & ſupra l. 2.

4. fœtida. Vide Diſp. Aug. &c.

5. Oleum ſtillat. Fieri poterit ut ol. Gum. Ammoniac. per ✕ in ∴.

CCCCII. Sanguis Draconis.

Αἷμα δρακόντιον, *Dioſcor.* Sanguis Draconis eſt Lachryma arboris cujusdam, inſtar ſanguinis exiccati, concreta. Solvitur quidem in ∇, quam lacteam quaſi reddit, ſed ſine mixtione, quippe refrigerata ∇ ſubſidet iterum, parietibusque vaſis adhæreſcit, *videatur Cord. hiſt. Matth. Cluſ. Acoſta. C. B. 7.* (inter gumi Drachenbluit.

Advehitur ex novi Orbis Inſula, cui nomen portus ſanctus, ubi partim ſponte, partim vulnere caudici illato, profluit, arboris illius fructus ceraſis ſimiles ſunt, detractaque pelle dracunculum exactiſſimè repræſentant, unde & nomen lachrymæ ſucco huic impoſitum eſt.

N. *Sunt qui Dioſcoridis cinnabarim eſſe velint.*

Vires. *Refrigerat (aliis caliditate & frigiditate temperatus eſt,) exſiccat ſtrenue, aſtringit, repellit. Uſus ejus eſt præcipuus intrinſecus in exiccandis catarrhis, (impoſitus capiti) in hæmorrhagia ſiſtenda. vulneribus glutinandis, dentibus laxis ſtabiliendis.*

N. *Umbilico impoſitus quoque dyſenteria prodeſſe dicitur.*

Præpar.

Nulla inde proſtant, depurari tamen poteſt, ſi in aqua decoquatur, à fecibus decantetur, & denuo inſpiſſetur.

CCCCIII. Sarcocolla.

Σαρκοκόλλα, eſt lachryma gummea in granulis, mannæ ſeu pollini Thuris ſimilis, colore ſubrufa, (vel flava) ſapore amara, dulcedinemque (Glyzyrrhizæ æmulam,) poſt ſe relinquente. Profluit ex arbore quadam exotica, ſpinoſa ac nodoſa, ejusdem cum lachryma nominis, quæ tùm ſponte, tùm ſauciata lachrymam illam profundit. *Videatur Matth. Cord. in D. & hiſt. Ceſ.*

Eligenda recens, coloris ad pallorem vergêtis (vetuſta enim rubeſcit,) ſaporis amari, ſubſtantiæ poroſæ, viſcoſæ, glutinoſæ, & quaſi ſpumoſæ, facilisque in ∇ ſolutionis, &c.

Vires. *Calfac. & ſicc. 1. aſtringit, conſolidat, glutinat, coquit, maturat. Uſus præcipuus in vulneribus extergendis conſolidandis, cicatrice obducendis, unde & nomen adepta eſt, &c. Mirificè prodeſt, & in oculorum fluxionibus, albugine, nubeculis, (maceratur in lacte aſinino vel humano ♂ (5) poſtea cum ∇ Roſar. mixta, ciliis imponitur, addito ſi libet, tantillo ſacchari,) in hæmorrhagia narium, (anacollematis immiſcetur.)*

N. Sunt

N. *Sunt qui propinant purgandi gratia, craſſosque & viſcoſos humores, ex partibus diſſitis, e. g. ab articulis, pulmonibus illa retrahi ſcriptitant.*

Doſis ℨj. corrigenda eſt, ut ſagapenum.

PRÆPARAT.

Pilulæ de Sarcocolla compoſ. Vide Diſpenſ. Auguſt.

CCCCIV. *Succolata.*

Succolata eſt maſſa in placentas ſat craſſas formata, rubra ſaturatò, friabilis, ſine odore, non abſimilis ſanguini Draconis, præterquam ſit coloris lucidioris.

Dicitur Chucalate, Chocolate. *Le ſcottus part. 9. l. 4. c. 22. Ind. Occid.* Cacavate, *Benzon. part. 5. l. 2. c. 16. & 17. Ind. Occ. Cluſ. exot. l. 2. c. 28.*

Fructus ex quibus Chocolate conficitur, dicitur Cacao, *Cluſ. Tab.* Amygdalis ſimilis fructus Guatimalenſis ſ. Avellana Mexiocana, *C. B. 6.* Jacao, *Bertio. Mercatori in Hiſpaniola.*

Fructus hic arboreus ſiliquis inclu ſus, amygdalarum ſpeciem refert colore fuſcus. Adfertur copioſus ex Guatimala, adhibeturq; loco monetæ, pauperibusque eleemoſyna datur. Parant ex hoc tum potum Indis vulgarem, tum maſſam hanc chocolaten dictam (& potus hoc nomine venit) quæ fit ex dictis granis contuſis, & cum aromatibus mixtis.

N. *Primus honor debetur ei quæ in America paratur, poſterior, qua in Hiſpania ex granis advectis conficitur, vetuſtate paulatim viloſcit.*

Vires. *Conferre dicitur ventriculo frigido, pectori, adeoque tuſſi, purulentoque inprimis, ſcreatui, vertigini. Quin & commendatur ſummè ad roborandum vitæ Balſamum, veneremque promovendam.*

Uſus eſt, ut manè cum ſaccharo in vino vel cereviſia calida diluta abſorbeatur.

Doſis ʒij. ad ℥ß. & ultra.

N. *Fructus hujus participem me fecit, Ioh. Petraus, Materialiſta hujus Reip. celeberrimus.*

CCCCV. *Styrax ſeu Storax calamita.*

Στύραξ. Styrax, duplicis generis in Officinis proſtat, ſiccus & liquidus.

Siccus Officinis Storax calamita, (à Cannarum calamis ſic dicta, in quibus olim ex Pamphilia apportabatur,) eſt arboris cujusdam gummeus, reſinoſusque ſuccus concretus, aridus, odoris ſuaviſſimimi, *videatur Matth. Cord. hiſt.*

Creſcit arbor illa Storaciflua, in Syria, Silicia, Pamphilia.

Præfertur Styrax pinguis, lentus, fragmentis albicantibus ruffeſcens, vel flavus odore perſeveranti, qui dum mollitur, melleum liquorem reddit. Improbatur furfuroſus, niger, cano ſitu obductus, inodorus.

Vires. *Calfacit, exiccat, emollit, concoquit, Cephalicus inprimis eſt & nervinus: medetur tuſſi catarrhis, raucedini, gravedini, vulvæ præcluſæ, duritieve la-*

vel laboranti, extra & intra datus convenit: immiſcetur cardiacis & letificantibus, alvum leniter mollit, ſi cum Terebinthina in forma catapotii aſſumatur.

Extrinſecus ſuffitu capiti adhibetur.

PRÆPARAT.

1. *Oleum ſtillat.* Fit ſi Styrax cum ▽ Roſarum digeratur, poſtmodum in ⊣Ete ex ※ ◡getur, primum △e leni, dein, quando °° ſtillare incipit, fortiori.

Vires. *Iiſdem confert, quibus Styrax ſed majori efficacia: gutta auribus inſtillata ſibilum diſcutit.*

2. *Oleum coctum.* Vide Auguſt.

N. *Occurrunt deſcriptiones medicamentorum in quibus & Storax calamita & rubea diſtinctim præſcribuntur, uti ſunt Diacaſtoreum Nicolai, Trochiſci Alipta moſcata. In his igitur quid per Styracem calamitatam à rubea diſtinctum intellectum velit Nicolaus, diverſæ ſunt opiniones: Sunt qui Thymiama per Styracem rubeam innui volunt, ut Fuchſ. in compoſit. Medic. & Bauhinus in Pinac. Alii Styracem optimam, quæ in grana confluxit, ut Auguſtanus & Cordus. Alii Styracem vetuſtate rubefactam. Verum enimvero cum in præſcriptionibus optima quaque eligenda ſint, adeoque & Styrax in granis recipiendus, ubi calamitæ ſtyracis fit mentio, per rubram aliudquid intelligere utiq; oportet.*

CCCCVI. Styrax liquidus.

Eſt Liquor pinguis, inſtar Balſami craſſus, graveolens.

N. *De Styrace liquido, magna inter Authores diſſenſio. Aliis videlicet nihil aliud eſt, quam ſtacte, i. e. myrrhæ colamen.* [a] *Aliis factitium quid ex ſtyrace calamita in oleo ac vino ſoluta admiſtaque reſina laricea, excocta,* [b] *quæ decoctio ubi refrixerit, ſtyrax liquidus ad fundum ſecedere dicitur, ad ſuperficiem mittens oleoſam ſubſtantiam liquidiorem, (alii expreſſu idem moliuntur.) Serapioni ſtyrax liquidus, eſt oleum ex nucleis arboris ſtoraciflua expreſſum; at cortex, fructus, ex quo oleum expreſſum eſt, ſtyrax ſicca eidem dicitur. Avicennæ ſtyrax humidus fit per decoctionem corticis, eſtque colore nigro. Fex remanens eidem ſtyrax ſicca dicitur* lib. 6. c. 32. *Dioſcorides oleum ſtyracinum appellat, quod ait componi in Syria ex Styrace. De hoc refert quod calfaciat vehementer & emolliat, verum caput dolore afficiat gravetque, & ſoporem adferat. Quæ facultates in ſtyrace liquido deprehenduntur.*

a] *Matth. in Dioſc. lib. 1. c. 62. Bauhin. Pinac. lib. 12. ſect. 6.*

b] *Fuchſ. de comp. med. l. 1. c. 11.*

T.

CCCCVII. Tacamahaca.

Reſina eſt, ex iis, quæ ex nova Hiſpania non ita pridem adferri cœperunt. Colligitur ex vulnerata arbore inſtar populi procera, admodum odorata, cujus fructus ruber eſt, Pœoniæ ſemen æmulans. Reſina autem colore accedit ad Galbanum, unguibus

eſt albis, uti ammoniacum, odorem ac ſaporem gravem refert, cutiq; tenaciter adhæreſcit. *Vid. Frag. Monard.* & Indiæ Occid. *part. 9. l. 4. c. 29.*

Vires. *Calfac. in princip. 3. ſicc. 2. validæ aſtrictionis particeps, digerit, reſolvit, maturat, tumores emollit, dolores ac flatus diſcutit: uterina inprimis eſt, nervina ac cephalica. Uſus præcipuè externus eſt. Prunis injecta naribusque admota, mulieres uteri ſuffocatione laborantes ilicò liberat. Umbilico Emplaſtri modo impoſita uterum ſuo loco retinet (uſu familiariſſimo.) Ventriculum roborat; defluxiones quaſcunque à capite defluentes reprimit, (linteo excepta, & poſt aurem alteram ſaltem vel utramque applicata, ſuffituve attracta.) Temporibus adhibita (cerati modo) defluxiones in oculos aut alias faciei partes revellit, dolorem dentium ſedat, (dentibus etiam corruptis indita:) abdomini Emplaſtri inſtar impoſita uteri fluxum cohibet: magna eſt efficacia in doloribus articulorum (coxendicis) juncturarum ac nervorum vulneribus impoſita eadem curat, nimirum ſtatim ſuppurare facit & ſpaſmum prohibet.* Monardes.

N. 1. *Adeo celebris eſt apud Indos, ut ad qualemcunque dolorem adhibeatur, nec aliud remedium nerint, modo non adſint inflammationes admodum calidæ.*

N. 2. *Inveteratos cruris dolores Tacamahaca Emplaſtri loco impoſita curatos vidi.*

PRÆPAR.

Empl. Stomachicum, Vide l. 2.

CCCCVIII. De Tartaro.

Tartarus in Medicinæ pathologica eſt res naturæ lapideſcentis, i. e. in lapides coagulari apta, vel jam demum coagulata: potiſſimum tamen viſcoſam ac lentam mucilaginem denotat, quæ nondum indurtiem lapidis converſa eſt. Hinc deducitur quoque ad officinam, denotatque ſal terreſtre ex vegetabilibus certis, vel per ſe, vel artificio ſeparatum.

N. *De Tartari origine non poſſum quin animi ſenſa communicem: Rerum principia primitus indigeſta ſunt, ac veluti, in chaotica ſua diſpoſitione ſimplicia: hinc ſubinde cum maturitate in partes ſecernuntur craſſiores & ſubtiliores. Craſſiores ad elementalem vergunt ſtatum, ſcil. aqueo-terrenum: Subtiliores & potiores exaltantur ſubinde ſeu (uti dicitur,) ſpiritualiſantur, i. e. in ſtatum ſpiritus evehuntur. Hæ ergo ubi ad ſtatum deducta fuerint ſummum, quem natura intendit, exhibent ſpiritualem partem, ſin minus eadem ſine digeſta, vel cum tempore retrogreſſa ad ſtatum crudiorem, exhibent Tartarum, conſtantem ſcil. ex partibus potioribus aqua, terra & ſalis, adeoque Tartarus pollet viribus inſignibus, ſpiritus vires æmulantibus.*

PRÆPAR.

Præparationes ♀i ſunt *1. Depuratio, 2. Deſtillatio. 3. Salificatio.*

I. DE-

I. DEPURATIO.

Depuratio vel fit à ſordibus externis, vel parte magis arenoſa ac minus ſolubili: illa lotione peragitur, hæc ſolutione ac coagulatione.

Lotio ſeu ablutio: unde ♀ lotus.

℞. ♀ triti ac cribrati, q. v. affunde ▽ fontanam, calidam (vel lixivium forte, e.g. ex cineribus clavellat.) agitaque optime, hinc ſine reſidere ac refrigeſcere, poſtea decanta aquam una cum impuritatibus, idque repete aliquoties, donec ♀m ſit inſtar arenæ.

N. *Si lixivium adhibueris, edulcorare ♀m oportet.*

Solutio & coagulatio, unde

1. *♀us depuratus, Acidum ♀i, Cremor & Cryſtalli ♀.*

℞. ♀i optime loti, q. v. affunde ▽æ ferventis bonam quantitatem, agita ſpatula lignea, & ſolvetur particula ♀i, cola per manicam Hippocrat. dum adhuc calet (alias coagulatur rurſus, quod ſolutum erat:) reſtanti ♀o affunde aliam ▽m ferventem, agita & cola, idque reitera tantisper, donec nil niſi arena irreſolubilis reſtet. ▽s has ♀o imprægnatas repone ut refrigeſcant, & videbis ♀m purum, partim ſupernatare inſtar cuticulæ, partim inſtar cryſtallorum vel ad fundum reſidere, vel parietibus ac bacillis immiſſis adhærere (utrumq; cuticulam ſcil. & cryſtallos collige, exicca atque ſerva.

N. 1. *Si nimia ▽æ quantitas coagulationem impedierit, evaporare aliquantulum ſine.*

N. 2. *Sunt qui cuticulam ſupernatantem ſeorſim colligunt (nomine cremoris ♀) & cryſtallos itidem ſeorſim (titulo cryſtallorum ♀i) verum cum utrumque ejusdem ſit naturæ & efficaciæ, diſtinctionem hanc parvi momenti autumo.*

N. 3. *Felicius adhæreſcent cryſtalli vaſi ligneo.*

N. 4. *Si depuratum hoc ♀m haud ſatis candidum ſit, ſolve iterum in ▽ fervente, filtra & repone ut ante, ad coagulandum.*

Vires. *Uſus hujus ♀ depurati eſt, craſſos tartareosque humores, præcipuè autem in prima ventris regione ſtabulantes incidere ac attenuare: commodè itaque adhibetur in obſtructione Epatis, Lienis, Meſenterii, Renum, in affectu Hypochondriaco, &c. Hinc quoque ſibi primas vendicat inter Digeſtiva univerſalia, cujus rei gratia & catarcticis præmitti plerunque ſolet. Quinimo ad laxandam alvum commodiſſimum medicamentum eſt, ſi ſaltem grano uno ac altero Diagridii vel Gummi de Gamandra acuatur.*

Doſis à ʒß. ad ʒj. vel ʒij.

2. *Cryſtalli ♀ chalybeati, Acidum ♀, chalybeatum* Salę.

℞. Acidi ♀ ℥iiij. Magiſter. chalyb. i.e. cryſtall. ♂ per ſpir. ⊖. (Vige in ♂) ʒij.

Cryſtallos ♂ ſolve in ▽ fumar. ſolutionem incorpora cum acido ♀i in mortario lapideo. Exicca iterum

rum ac pulveriſa: aromatiſetur aliquot guttis ol. Cinamomi.

Vires. *Utiliſſimum medicamentum eſt in morbis chronicis, ut ſunt obſtructio Lienis, quartana, icterus uterque, cachexia virginum, hypochondriaca paſſio.*

Doſis à ℈j. ad ℈ij.

3. Cremor ♀ chalybeatus compendioſior S. Cloſſ.

Ubi ▽ imprægnata ♀ pulveriſat. ℔j. ſolvitur in ℔xv. aq. fluvial.) per ebullitionem fuerit reſoluta, & ad decidentiam unius quartæ evaporata, injice in vas ℥iiij. limat. ♂tis moxque ab △ remove & cola calidè. Habebis cremorem præſoidem & ſummè deoppilativum.

N. *Injiciatur limitatura dum ▽ fervet nec diu relinquatur, ne cremor reddatur vomitorius.*

II. DESTILLATIO unde

1. Spiritus ac oleum.

℞. ♀ albi crudi loti (vel quod melius depurati,) q.v. deſtilla ex Retort. vitrea in arena (vel igne nudo) △e gradatim adhibito: primò extillat phlegma, dein ſpiritus in forma nebulæ & tertio oleum pingue. Separa oleum à ſpiritu, vel beneficio chartæ ac filtrationis, vel tritorii goſſypiive auxilio.

N. *Sunt qui ſpiritum ♀ terna vice ſupra colchotar rectificant.*

Rectificatio ſpiritus ♀i. Deſtilla ex MB tertiâ vel quartâ vice ſemper vaſa deſtillationi inſervientia optime lixivio forti eluendo.

Rectificatio ol. ♀i. Affunde quantitatem magnam ▽ (vel ⚹ ac deſtilla per MB ſepara oleum ab ▽ ut moris, idque rectifica ▽m ſcil. fragrantem aliquam addendo ac denuo deſtillando.

N. *Ex reſiduo capite mortuo extrahi poteſt ſal. Vide ſuo loco.*

Vires. Spiritus *vim habet, incidendi, attenuandi, reſolvendi, diſcutiendi. Hinc reſerat obſtructiones viſcerum, purgatque per ſudorem ac urinam, ideoque utiliter adhibetur in Hydrope, Tympanitide, Arthritide, Paralyſi, Scorbuto, lue venerea, impetiginibus, ſcabie, contractura artuum (ex materia flatulenta & humorali fluida, non ♀ea coagulata & fixa.*

Doſis à ℈ß. ad ℈ij.

Oleum intrinſecus adhibitum prodeſſe creditur adverſus dolorem colicum, ſuffocationem uterinam, &c.

Doſis gr. iij. iiij.

Extrinſecus, admiſceri poteſt unguentis contra ſcabiem communem vel luis venereæ, &c. *Vide Crollium, Sennert. in Inſtitut. Salam. in Tartarologia.*

N. *Spiritum ♀ ex muſto parat Foreſtus p. 1000. de morb. ♀reis ſ' collectis ſcil. cryſtallis evaporatione lentâ, in quibus ſpiritum ♀i primaterialem remanere credit.*

2. Spiritus ♀i compoſitus.

℞. ♀ purum, deſtilla ut moris, prodeatque phlegma ſpiritus ac oleum. Ex capite mortuo extrahe ⊖ quod

ſolutio-

ſolutionibus ac coagulationibus purificatum conjunge cum phlegmate ſpiritu ac oleo: Hinc digere in MB vaſe clauſo, donec ⊖ totus ſolutus ſit, cum hoc liquore innpaſta argillam ſiccam, formaque globulos & deſtilla ex Retorta, igne nudo (ut deſtillatur ſpiritus ⦶i,) prodibit cum ſpiritu & oleo, Sal totus ſpiritualiter in poſterum à ſpiritu ♀i inſeparabilis: Oleum fœtens ſepara à ſpiritu, ut moris.

Vires. *Penetrantior & efficacior eſt primo.*

3. Spiritus ♀i ⊖latus ſeu ſpiritus ♀i aperitivus compoſitus.

℞. Spir. ♀i (ſimplicis) ℔j. 🜄 ℥iiij. Miſce & affunde colchotari: digere in MB (♂ ☍ 8.) ac deſtilla per Retort. adhibitis ignis gradibus omnibus. Totum deinceps quod prodiit funde ſuper caput mortuum nigrum ♀i, ex quo nimirum ſpiritus ille ſimplex eſt prolectus. Digere ☿ 24. Tincturam decanta, reſiduum calcina ad albedinem, atque ex eodem extrahe Sal cum Tinctura illa decantata, in calido S. (hor. 24.) relinquendo: △m hanc per filtrum purifica.

Vires. *Exhibetur magno cum ſucceſſu ad contumaces obſtructiones viſcerum, ad fœdos colores, febres diuturnas, Hydropem.*

Doſis à ℈j. ad ℈ij. in aquis appropriatis.

Spiritus ♀ Philoſophicus ad aurum potabile, S, Cloſſ.

Reverberetur Sal ♀ ſuper teſtâ probatoriâ (in einer flachē Scherben/) abſque fuſione tamen, per horas 24. ita cœruleum evadet ſal, affunde ⚹ quouſque non tumultuet amplius, & ⚹ 3. digitos ſuper materiam emineat, digere, tingetur ⚹ ſaturato rubore filtra & coagula. Hoc quater cum novo ⚹ repete. Permixtis his 4. ſalibus 🜄 rectif ſuffunde & tincturam extrahe toties, dum colorari deſinat, ſale reſtantem ſolve iterum in ⚹ iterumque cum 🜄 attrahe tincturam. Jam omnes 🜄 tinctos, & in unum collectos ∿a per MB in cucurb: cui ⚹ infundibulo inſtructus imponatur, extillatum 🜄 re affunde per infund: ſali tincto & cohoba totiens (14. vicibus ad minus) donec videas guttas rubentes decidere, tùm ceſſa, & liquorem ex ⁘ per ♉ leniter ∿a, ita tranſibit ſpiritus ſalis ♀, nebuloſis cum guttis rubris, ſuperſtite infundo ♉ pulv. rubro. Illo utere ad extractionem ☉is.

Vires. *In obſtructione meſenterii, & arthritide, dantur gutt. 4. 6. in vino. in retentione menſium, ſi doſis ter aut quater iteretur, certò fluent menſes.*

III. SALIFICATIO unde 1. Sal ♀i.

Sal ♀i elixiviatur ex ♀o ad albedinem calcinato, (i e. combuſto,) non ſecus ac ex aliis cineribus Sal extrahi ſolet.

N. 1. *Ex capite mortuo in deſtillatione ſpiritus reſiduo, idem Sal elixiviari*

 poteſt,

poteſt, ſi ulterius comburatur. Prompte enim ignem concipit, atque etiam extra ignem comburi poteſt.

N. 2. *Communiter calcinatur ♀ in fornace ſigulina.*

2. Ol. ♀ p. d.

Pone ♀ calcinatum in cella ad liqueſcendum, vel diſſolve ♀m calcinatum in ▽ communi, filtra & coagula.

Vires. *Optimum eſt remedium in ſerpiginibus, ulceribus, tinea, ſcabie, &c.*

N. *Eſt porro hujus olei elegans uſus in Extractis vegetabilium purgantium conficiendis. Ejus enim guttæ aliquot cum menſtruo mixtæ, tùm extractionem facilitant, tùm catharſin ipſam promovent.*

3. Magiſterium ♀i ſeu ⊖ ♀i alcohol-ſatus.

Imprægna ⊖ ♀ cum Sale volatili Vini, v. g. ℞. Salis ♀ puriſſimi, q. v. affunde 🜅 ad eminent, digit. 1. digere ac deſtilla leniſſimo calore, iterumque 🜅 affunde, idque repete toties, donec Sal ♀ totam ſpirituoſam Vini ſubſtantiam, ſeu omne ſal volatile Vini imbiberit, quod ubi factum, ſublima, habebisque ſal vini ſublimatione ab omni phlegmate & aquoſitate ſeparatum. *Sennert. in Inſtiut.*

4. Magiſterium ♀i purgans.

℞. ⊖ ♀i, q. v. imprægna aceto optimo, donec ♀ nihil amplius acidiatis retinere velit (vide correctionem flor. ♉ ij Crollianam l. 3.) dein affunde 🜅, cumque abſtrahe aliquoties cohobando; tandem repone ♀ ad liqueſcendum & habebis oleum rubrum.

Vires. *Purgat per inferiora, utile in omnibus morbis deploratis.*

Doſis à gr. v. ad ℈ß.

N. *Sal illud ♀ ⚹ ſufficienter imprægnatum ſi in ▽ deſtill. (e. g. Borraginis) ſolutum atque ſ. a. cryſtalliſatum ſit, conveniens medicamentum evadit in morbis ♀reis.*

5. Tinctura ſeu ♀r ♀i.

℞. Sal ♀ optime purificatum, calcina igne violentiſſ. ad cærulitatem: dein affunde 🜅, extrahe rubedinem ſ. a. decanta, abſtrahe ad conſiſtentiam olei. Sic habes Tincturam ♀, quam ſi placet exaltare, digere aliquamdiu cum 🜅 recenti ad emin. dig. 1. affuſo.

N. 1. *Sunt qui ex ♀ cum ⊖ an. calcinato, Tincturam hanc extrahunt, ſed prævalet modus prior.*

N. 2. *Maxima pars ♀. decedit.*

Vires. *Urinam largiter ciet, confertque in Melancholia hypochondriaca, Scorbuto, Hydrope, aliisque Meſenterii ac Lienis morbis & obſtructionibus.*

Doſis gutt. aliquot 4. 5. 6. 7. 8.

6. ♀us 🜹-latus

℞. Ol. ♀ puriſſimi per deliq. ℥iiij. affunde guttatim Spir. 🜹 ℥ij. vel q. ſ. donec ſtrepitus ceſſet, idque in vitro capaci: ſic fiet coagulum; ſedata ebul-

ebullitione evaporare ſine humiditatem lento calore ad ſiccitatem.

Vires. *Digeſtivum eſt præſtantiſſimum, ♀m in corpore humano efficaciſſimè reſolvens. Hinc utiliſſimè exhibetur in obſtructionibus viſcerum, venarum meſaraicarum, in omnibus febribus præcipue in quartana, in obſtructionibus menſium.*

Doſis à ℈ß. ad ℈j. in convenienti liquore, cōvenientiſſimè autem propter ſaporis emendationem offertur in Hydromelite.

N. *Eodem modo fieri quoque poterunt ſalia vegetabilium ⊕-lata. Sic ſal (e. g. abſinthii) depuratum ſolve in ▽ abſinthii, inſtilla ſpiritum ⊕-li, procedeque, ut cum ♀ ⊕-lato.*

♀rus ⊕-lat. alius.

℞. Magiſterium ♀ purgans ad ſiccitatem evaporatum, affunde guttatim ∽um ⊕-li, donec ſtrepitus omnino ceſſet, abſtrahe phlegma in ∴, coagulum ſuperſtes reverbera per triduum, ita tamen ut ſal non fundatur, ſed in continuo iſto calore velut figetur. Vocatur à Parac. *lib. 7. Archidox.* ſpecificum purgativum.

Vires. *Purgat benignè per inferiora, & ſudores movet in peſte, ſcorbuto, hydrope.*

Doſ. ℈ß. in ſyr. de roſ. de rhamno, &c. Ex communicatione S. Cloſs.

7. Tart. ⊕-latus cryſtalliſatus.

℞. Crem. Tart. ℥iiij. ſpir. ⊕ ℥ij. digerendo ſolvantur. Hinc affunde ▽ calid. ut penitus ſolutio fiat, abſtrahe aliquantulum, & repone ad cryſtalliſandum.

8. Sal ♀ volatiliſatum.

℞. ⊖ ♀i purificat. q. v. affunde 🜋 rectificatiſs. ∽ga ex ∴ per ⚹ cohobando aliquoties (5) & adhæreſcet ⊖ ♀ lateribus ⚹bici.

N. *Si per MB ∽gaveris, non ſublimabitur, ſed exhibebit Menſtruum corallis ſolvendis idoneum.*

Vires. *Inſigne eſt lithontripticum.*

Doſis gr. v. vj. &c.

9. Liquor ♀i ſpleneticus.

℞. ♀i ℔j. ⊖ ℔ß. (al. ℔j.) Miſc. exacte, imponeq; mortario, ſartagini vel laminæ ferreæ ignitæ ut calcinentur: Hinc pulveriſa ac affunde aquæ ferventis ℔iiij. digere in loco calido ♂ ℘ (6) quotidie agitando, poſtea colentur, ut omnis ſalſedo inſit aquæ. Huic aquæ imprægnatę tandem adde ♀i el. ℔j. digerantur ♂ ℘ (8) filtrenturque pro uſu.

Vires. *Inſigne eſt deoppilativum Lienis, aliarumq; tartarearum obſtructionum, meſenterium maximè infeſtantiū, adeoq; utile in hypochondriaca, ſcorbuticaq; affectione ac menſium obſtructione.*

Doſis cochl. ſ. ad 1. cum aliis appropriatis vehiculis.

Terebinthina.

Vide Reſina.

CCCCIX. Thus.

Λίβανος, *Dioſcoridis*, λιβανωτὸν, Olibanum. Arab. Lovan. Conder. German. Weyrauch. Reſina eſt duriuſcula, pel-

la, pellucida, profluens ex arbore Arabica Lovan. *Arab.* dicta. *Vide Thus, Matth. Cord. hiſt. Cæſ* Lovan. & Conder, *Garz. C B 7.* (inter gummata.)

Genera Thuris traduntur duo, maſculinum ſcil. quod propriè Olibanum dicitur, ſeu Melax, (Arab. Melaſon.) & fœmininum.

Maſculum ex albo flaveſcit, ſuapte natura rotundum eſt, guttarum formam referens, candidum intus & pingue.

Fœmininum, reſinoſum magis eſt, ac molle, cito ardens, flavum.

Præfertur maſculum, ut quod ex arboribus montanis colligitur.

Vires. *Calfac. 2. ſicc. 1. ſubaſtringit. Uſus præcipui intrinſecus ad varios capitis & pectoris affectus, ut & ad alvi, uterique profluvia, ad tuſſim, (deglutitur veſperi fruſtatim,) vomitum, ſanguinis exſcreationem, diarrhæam, dyſenteriam mitigandam. Extrinſecus inſervit ſuffitibus pro capite roborando, catarrhos diſcutit, cava ulcera carne replet, & ad cicatricem perducit, cruenta vulnera cephalica imprimis glutinat, perniones (cum ſuillo adipe aut anſerino) ſanat, ulcera cacoëthea, tùm ſedis, tùm reliquarum partium demulcet, (tritum cum lacte in linimentum:) oculorum rubedini ac lippitudini medetur, (ſcil. ▽ Roſarum multiplici extinctione Thuris impragnata, lactique muliebri poſtmodum commixta, pro collyrio liquido) verrucas incipientes & impetigines abigit, (cum pice & aceto impoſitum.)*

Cortex Thuris in Officinis corticoſum illud vocatur, quod Thymiama ſupra appellavimus. Cortex hic præfertur craſſus, pinguis, odoratus recens, lævis minime ſcaber. *Vide ſupra.*

Manna Thuris ſunt micæ, fragmenta, (pollen ac farina) Thuris, quę ex colliſione, dum in ſaccis vehitur, colliguntur.

PRÆPAR.

1. *Liquor.* Fit in albumine ovi cocti, ſummeque prodeſt ad maculas abſtergendas, cavitatesque cicatricum explanandas.

2. *El. Diaolibanum.* Vide Diſp.

CCCCX. Tragacantha.

Tragacanthum, Tragacantha, corrupte Tragaganthum, vel Dragagantum, Tragant. Eſt gummi fruticis ejusdem nominis pellucidum, album, ſubdulce, leve ac ſyncerum, in granis plerunque fragmentisvé contortis.

N. ▽ *calida ſolvitur, mucilaginemque exhibet aliis Medicamentorum formulis, e.g. trochiſcis formandis convenientem.*

Dicitur Spina hirci, Arab. Chitinæ. Germ. Bocksdorn.

Exudat hoc gummi radice inciſa, vel ut alii volunt ſponte ſua.

Præſtat pellucens, gracilis, levis, ſyncera & ſubdulcis.

Vires. *Refrig. 2. (aliis temperata eſt) hum, 1. (aliis ſiccat,) lenit, cutis ſpiracula*

cula obſtruit, acrimoniam mitigat, incraſſat. Uſus præcip. ad tuſſim inveteratam, ad fauces exaſperatas, retuſas voces, cæteraſque deſtillationes, (cum melle inde fit linctus, ſubditurvé linguæ, ut liqueſcat,) contra renum dolorem & veſicæ roſiones. (in paſſo vel brodio,) in dyſenteria. Extrinſecus ad dyſenteriam (in clyſteribus,) ad rubedinem & acres deſtillationes oculorum (ſoluta in ▽ roſar. vel lacte,) ad palpebrarum ſcabritiem.

Doſis ʒj.

N. *Tragacantha quo vetuſtior, eo calidior.*

PRÆPAR.

Spec. Diatragacanth. calida } Vide
Diatragacanth. frigidæ } Diſp.

CCCCXI. Tubera Cervina.

Fungus Cervinus, Cervi boletus, *Matth. Cam. Lon. Tab. Cord. in D. C. B. 2.* German. Hirſchbrunſt/ Hirſchſchwamm

Creſcit in ſylvis, ut vulgo creditur ex libidine cervorum, quippe nonnunquam formâ genitalis cervini reperitur. Verum teſtibus Lonicero & Cordo, nec iis denegatur locis, ad quæ nec cervi, nec Damæ unquam pervenerint. Inhiant autem iis Cervi ob odorem fortem, quo delectantur.

Vires. *Rari uſus eſt, nec adhibetur, niſi quod nonnulli ad libidinis ſtimulum, lactiſque incrementum id commendent, cui Lonicerus contradicit, qui econtra naturæ frigidæ & humidæ ſtatuit, adeoque ad ſtimulum inepta. Extrinſecus commendatur ad uterinas aſcenſiones compeſcendas.*

N. *His ſubjungi poterit & Fungus Chirurgorum, videlicet Fungus orbicularis, ovatus, pulverulentus.* Crepitus Lupi, Germ. Bubenfiſt/ Weiberfiſt/ Wolffsfiſt/ Poſiſt. Videatur *Lon. Tab. Caſt. Dod. Matth. Cam.*

Hujus vires ſunt adſtringere, ſiccare, adeoque pulvis ejus ad intertrigines, & abraſa non inutiliter adhibetur. Chirurgi fruſtum imponunt ſectæ venæ ad ſiſtendum ſanguinem vulnuſque ſolidandum.

CCCCXII. De Vino.

Anatomia Vini.

Vinum eſt ſuccus vitis, fermentatione exaltatus.

Dicitur *Paracelſo*, Sanguis Terræ, *Querc.* Omnium vegetabilium Princeps, & maxime vitriolatum.

Eligatur generoſum, beneque maturum.

PRAEPARATA VINI SUNT varia, pro diverſis ſcil. partibus variantia.

Nimirum

Vini partes ſunt:

1. Eſſentia ſubtiliſſima, incorruptibilis, vulgo ▽ vitæ, ▽ ardens, 🜈, ☿ Cœleſte, ☿ Bezoardicum vegetabile, menſtruum cœleſte, ▽ cœlica, Lullii cœlum, clavis philoſophorum, corpus æthereum ex △ & ▽ conſtans, Balſamus volatilis liquoris ca-

tholici. 2. Magna copia ▽ inſipidæ corruptibilis. 3. Hanc ſequitur ∽ quidam fumidus, qui nihil aliud eſt, quam ⊖ vini volatile craſſius, in forma fumi aſcendens. 4. Huic mox ſubjungitur °°° quoddam vere pingue & unctuoſum combuſtile, ſed paucum. 5. Ex ⊚ extrahitur ⊖ quoddam corroſivum. 6. Poſt extractionem ⊖is relinquitur ▽ limoſa inutilis. *Sala in Anatomia* ♉ *ij.*

Hinc 1. 🜈 *ſ.* ▽ *vitæ. Q. E. Vini.*

℞. Vinum generoſum, ⌣getur per veſicam, donec pars optima ⌣garit, (quod guſtu facile cognoſcitur,) deſtillatum rectificetur aliquoties per B. M. abſtrahaturque ſaltem pars dimidia, tertia aut quarta, ut nihil humiditatis relinquat combuſtibilis.

N. 1. *Rectificatio felicius peragitur, 1. Si in rectificatione orificium cucurbitæ charta ſubtili triplici vel quadruplici, vel panno ſpiſſiori tegatur, quippe hac ratione penetrat ſolum pars ſpirituoſior, aquoſiore in cucurbitam relabente. 2. Si rectificatio ex cucurbita colli longi, vel per phiolam ſerpentinamvé perficiatur.*

N. 2. *Nonnulli obſtruunt cucurbitæ vel phiolæ orificium, ſpongia oleo imbuta, qua ratione ſolus* ∽ *tranſit,* ▽ *in ſpongia remanente.* Senn. Inſtit. Libav. in Alchym. *Verum nemini ſuaſero hunc modum, inficitur enim ab oleo aſcendente ipſe* 🜈.

N. 3. *Eodem modo parant &* 🜈 *ex fecibus vini, ut & ex ſiliquis uvarum, ex quibus vinum fuit expreſſum.* Keſl. 1. cap. 70.

2. Aliter 🜈 *ſubtiliſſ.*

℞. Vini generoſ. q. v. digere (14.) ♂ ρ in fimo, vel alio leniſſimo calore, poſtea per phiolam deſtilla, deſtillatumq; aliquoties per eandem phiolam rectifica, donec ad ſummam ſubtilitatem pervenerit.

℞. Hujus ∽ ℔ij. miſce cum recentis vini ℔. vj. deſtilla iterum per O∽m, ac prolice ſaltem ℔. ij. affunde iterum recentis vini ℔. vj. ac deſtilla denuo, ut dictum, idq; repete ſepties vel pluries ad ℔. ij. colligendas.

N. *Hic* ∽ *adeo ſubtilis ac fugax eſt, ut guttatim* ⌣*gando ne* ▽*m quidem attingere poſſit, quin in auram evaneſcat.* Tentzel. Glückrath. in Beguin. l. 5. c. 1.

Vires. 🜈 *calidus eſt & ſiccus, penetrantiſſimus, incorruptibilis, reſiſtit putredini, refocillat apoplecticos, comate oppreſſos, &c. Extrinſecus reſolvit tumores, frigidos ac ſcirrhoſos, arcet coagulationem ſanguinis in contuſionibus, cruoremque reſolvit ac diſcutit.*

N. *Sunt qui* 🜈 *circulatum ac toties deſtillatum, ut in oleaginoſam abeat conſiſtentiam,* Circulatum *Paracelſi aumant, ſed male.* Alii 🜈 *cum proprio ſale, intervenientibus tamen digeſtionibus aliquoties deſtillant, ut ſal tandem cum* 🜈 *per Alembicum transferatur, vocantque* Circulatum *Majus.* Libav. tract.

tract. de Igne Naturæ. Verùm fallunt & falluntur.

3. Spiritus Vini alcaliſatus.

℞. Vini generoſi Hiſpanici vel Hungarici, q. v. elice ſpiritum ac phlegma: ſepara eadem ab invicem: ex fecibus calcinatis cum phlegmate extrahe ⊖, idque per cryſtalliſationem purifica, in ſpiritu ſolve ⊖ & habes 🜄 alcaliſatum.

4. Spiritus Vini acuatus Tart. ſeu ſpir. Vini Tartariſatus.

℞. 🜄 ℔.ij. Tart. alb. crudi puriſs. groſsè contuſi ℥j. deſtilla in balneo pleno ſcobe ligni ſerrati, madefacta leniſſimo 🜄 ut ad quartum ferè pulſum guttula cadat: quando phlegma ſtillare inceperit, ceſſa, vel ſi phlegma quoque prodierit rectifica.

N. 1. *Si ſubtilior adhuc expetatur, denuo ad hujus ℔ j. addatur Tartari* ℥j. *deſtilleturque ut ante.* Sennert. in Inſtit. Tentzel. in Exeg.

N. 2 *Ad cognoſcendum, utrum ſpiritus prodeant nec ne, obſerventur ſtriæ, quippe quo ſpiſſioribus ſtriis* ♓ *bicus refertus fuerit, eo uberior ſemper ſpirituum fit evaporatio & è contra.*

N. 3. *Oleum, quo lenta hac deſtillatione peracta, guttis quibusdam innatare videbitur (quamvis vina in hoc valde inter ſe diſcrepent) vera vini eſſentia æſtimatur.* Tentzel.

5. Aliùs 🜄 *Tartariſatus ſive* 🜄 *Tartari alcaliſatus.*

Hic ſpiritus ſi ſuper eundem Tartarum per Retortam cum cohobiis rectificatur & in fine (phlegmate intermedio abjecto) fortiori igne urgetur, ſpiritus vini Tartariſatus acquiritur. *Sennert. Inſtit.*

6. Spiritus Vini Tartariſatus ſeu 🜄 *philoſophica.*

℞. Tartarum in præcedenti ſpiritus Tartariſati præparatione poſt cohobia relictum (vel & Tartarum recentem) calcina ad viriditatem (cærulitatem,) dein affunde ſpiritum illum Vini Tartariſatum, deſtilla & tandem propelle igne fortiori. *Tentzel.*

Vel: Ex ⊖ Tartari ad cærulitatem calcinato extrahe eſſentiam digerendo cum 🜄, (🜄 habeat aliquid phlegmatis, cujus beneficio ſal arripit) deſtilla gradatim, ad ignem fortiſſimum ſubinde progrediendo.

Vires. *Spiritus hic longe præſtantiſſimus eſt ad Tincturas & Extracta omnium purgantium in genere elicienda, ad conſervandas metallorum & vegetabilium, animaliumque facultates.*

In *ἰατρικῇ* arcanum eſt ad plurimos affectus, inprimis tartareos, & ubi ſal fixum ex deficiente coctionis *ἐνεργείᾳ* abundat, ut in Scorbuto, Tartareo Hypochondrio, Aſthmate, Cachexia, Epatis aut reliquorum viſcerum obſtructionibus, conciliat inſuper ſomnum cum eſſentia croci propinatus.

N. 1. *Spiritus vini hoc modo rite præparatus, eſt Ros Jovis amphibius vegetabilia ad parandum illud Biolychnium*

Burggravii. Ejuſdem beneficio fit & perpetuum mobile & κεράς criterium. Hartman. in pract. Tentzel. in Exeg. *Qui plura de* 🜄 *facultatibus voluerit, conſulat Lemnium, Evonymum, Geſnerum, Libavium, Medull. deſtill.*

N. 2. *Hic* 🜄 *tartariſatus in ſpagyrica cochlea Hermet. Cl. circulatus, e mero ſpiritu evadit Balſamus, è fragrante fragrantior, è cryſtallino carbuncularis, haud ſecus ac cor ſanguinem Epatis, continente pulſuum circulo, in auream vitæ Balſamicam, vividamque ſpirituum vitalium naturam exaltat.*

Vires & Doſis. *Hujus eſſentiæ guttæ 3. vel 4. calidum nativum in Eclampſin evocant. Cum Croci eſſentia ſomnum conciliant, reſtaurationemque membrorum conantur.*

7. Spiritus Vini microcoſmicus, i. e. cum ſale urinæ volatili acuatus.

℞. Spirititus Vini ſubtiliſſ. ac ⊖is urinæ ad ſummam puritatem deducti (vide in urina) añ. mixti ponantur in locum frigidiſſimum. Hinc digerantur per lentum calorem ℬ in Phiola H. Cl. ſpatio 20. vel 30. ☌ ☍ & convertentur in liquorem, qui ſi lubet per MB ſemel ac iterum rectificetur. *Beguin. l. 3. c. 2. Hartm. in pract. & in Coll. Senn. in Inſtit.*

Vires. *Menſtruum eſt* ☉ *potabilis præparationi inſerviens: poterit quoque intrinſecus adhiberi, ad reſerandas obſtructiones viſcerum, ut & extrinſecus ad dolorem compeſcendum.*

8. Spiritus Vini 🜔 *-latus.*

℞. Spiritus vini opt. & ſpir. 🜔-i rectificati añ ℥iij. M. & deſtilla per ✗ in cinere, primo lento igne, dein fortiori, ut ſimul alembicum tranſeant: reitera deſtillationem vice tertia: poſtmodum circula per menſem ſimul, habebisque ſpiritum odore & ſapore ſat gratum.

9. Quinta Eſſentia Vini.

℞. Vini generoſ. alb. vel rub. q. v. ſpiritus-la ex MB rectificando donec 🜄 evadat quaſi igneus (fit rectificationibus ſæpius iteratis ſcil. 12. &c.) Spiritus hic indatur vitro, quod bono luto vel maſtiche ♆c & album. ovi optime claudatur. Hinc circuletur ℬ per menſem. Poſtmodum aperi ſenſim & ſi mirum oleat ſaporem, aſſecutus es vini V. Eſſentiam; ſin minus, claude denuo vitrum & repone in ℬ donec dictum ſignum ſenſeris, ſaporem ſc. ſive odorem ἐυώδη.

N. *Acquiritur ſcopus beneficio ſalis proprii.* Popp. in Hodoget.

Vires. *Balſamus eſt efficaciſſimus, noſtroque balſamo naturali roborando convenientiſſimus. Inſuper antidotus eſt certiſſima adverſus peſtem intra 6. horas ſanandam, ſi in primo illius inſultu guttæ xij. exhibeantur ad movendos ſudores. Epilepticum paroxyſmum annihilat eadem doſi fœtum mortuum expellit, in partu difficili illico, & admiraculum uſque operatur ſi cochleare integrum illius exhibeatur.*

10. Aliud

10. Aliud opus vegetabile ex communicatione S. Cleſſ.

Cohaba ※ ſuper ſal ♀ proprium tantiſper, donec tam acidum egrediatur, ac fuerat affuſum, cumque ſufficienter ∽ibus ſuis acidis fuerit imprægnatum. ♃. Illius ℥vj. 🜅 7es. ſuper ſal ♀ proprium rectificati ℥j. Digere per menſem △ lampadis, usque dum corpus ſuam receperit animam, imbibatur rurſus eadem quantitate olei ætherei & deſiccetur per quindenam, his imbibitionibus ad ſufficientiam factis, detur △ ♎is, elevabitur Sal candidiſſimum, relictis terreis aliquot impuritatibus. Sublimatum reconde in aliâ phialâ H. C. & △ eodem lampadis decoque ad albedinem usque perfectam. Quo viſo imbibatur fixiſſima hæc materia ∽u æthereo ſuo ſive animâ, idque toties intercedente digeſtione fixativâ iteretur, donec in igneum ruborem elevata fuerit, ſummam corporis noſtri medicinam.

11. Magiſterium Vini ſ. Lapis vini vegetabilis.

℞. Vini generoſi Hiſpanic. vel Ungaric. q.v. putreſcat 40. σ ℘ in fimo equino. Hinc deſtilla in MB, & prodibit ſpiritus, ac tandem oleum: hæc ſepara ab invicem, ſpiritumque dephlegma. Oleum denuo in fimo equino σ ℘ 40. putreſcat ac deſtilletur. Ex remanentibus fecibus beneficio phlegmatis extrahatur ſal volatilius ſine calcinatione. Utrumque conjunctim ſ. a. purifica. Poſtea imprægna ſal ſpiritu ſuo ac digere: hinc adde & oleum, digereque donec coloris tandem rubei pulverem nanciſcaris.

Vires. *Grana (vel gutta aliquot, ſi mavis liquidius) integrâ menſuram aquæ vimſis qualitatibus perfundunt.*

12. Menſtruum Baſilii Valentini, Aqua temperata, Temperatum Extractivum.

℞. Spiritus vini ſubtiliſſ. q.v. eumque cum ſpir. ⊖ digere ac terna deſtillatione per alembicum, uni. Sic dulceſcit, acrimoniamque amittit. *Vide ſpir. ⊖ dulcem.*

Vires. *Solvit* ☉ *non radicaliter, ſed tincturam ejus extrahendo.* Vide de ☉ Baſil. in repetit. magni lapidis veterum. Senn. Inſtit.

N. 1. *Alii* ℞. 🜅 *optimum, eumque cohobant multoties (12.) ſupra* ⊖, *ut eſſentiam* ⊖*is ſecum evehat. Huic* 🜅 *eſſentiâ* ⊖*is impregnato affundunt tantundem ſpir.* ⦶*i rectific. digeruntque.*

N. 2. *Tenizelius* ℞. 🜅 *rectific. q. ſ. ſuperfundit Sali Tartari philoſophico ad eminent. 3 digit. digeritque in Phiola longiſſ. colli aliquamdiu l. calore: poſtmodum deſtillat.*

13. Sal. Tart. philoſophorum.

℞. Sal ex Cineribus Sarmentor. Extractum. reverberetur △ aperto (hor: circiter 3.) donec albeſcat. Deinde ſolve in △ & ſepara feces filtrando & coagulando. Sic habes Sal Tartari

 philo-

philoſophorum, *Tentzel. in Exeg. de ☉ potabili.*

14. Cinis clavellatus.

℞. ☉ ex deſtillatione fecum reſiduum, combure & elixivia.

CLASIS III.

De Purgantibus primariis.

CCCCXIII. *Agaricum.*

Agaricus ſ. Agaricum fungus eſt albicans trunco laricis adnatus, *Vid. Brunf. Matth. Dod. Cord. in D. Lob. Caſt. Tab. Ger. Cam. Lon. Porta. Bellon.* Germ. Lerchenſchwamm.

Eſtq; *Dioſc.* { Mas, *hic reprobatur.*
& Plin. { Fœmina, *hæc præfertur.*

Mas rotundus eſt, & undique ſibi ſimilis (Plinio) criſpior amariorque. Fœmina rectas intus habet pectinum modo venas, & q, diviſuras (Plinio.) Fœmina ſolutior eſt, initio dulcis, mox in amaritudinem tranſit,

Eligatur itaque Agaricus albus, levis, valde rarus, velociter friabilis, ſapore primum dulcis, mox amarus & ſtypticus. Reprobatur lignoſus, longus, durus ac gravis.

N. 1. *Pars exterior præſtat interiori.*

N. 2. *Multos in annos durabilis eſt, ſine virium jactura.*

N. 3. *Adnaſcitur itidem Fungus Abieti, Picea ſylv. Teda & Larici, ſed ſolum Laricinus intra corpus ſumitur.*

Vires. *Pituitam educit tenuem aquoſam, ſeroſam & viſcoſam totius corporis, & inprimis excrementa meſenterii, tum capitis ac pulmonum. Urinam ciet ac menſes, calf. 1. ſicc. 2.*

N. 1. *Quia ventriculo nauſeabundus eſt, corrigitur ſtomachicis, e.g. Zinzib, garyophyll. Spica Celtica, &c.*

N. 2. *Quia tardè operari ſolet, additur ſtimulus ex ſale gemmæ, cryſtall. ☿ & ſimilib.*

Doſis à ʒj. ad ʒij. In infuſione à ʒij. ad ʒv.

PRÆPAR.

1. Extractum Agarici.

℞. Agarici, q.v. Extrahe cum 🜄. &c. *Auguſt.*

N. *Sala adhibet Agaric. Trochiſcatum, extrahitque cum 🜄.*

Alii aquam adhibuiſſe malunt, ac præ aliis aquam Aniſi vel Cinamomi in qua Agaricum macerant (hor. 24.) exprimunt ac inſpiſſant. Verum enimvero quia Agaricus nonnihil reſinoſi quoque in ſe continet, præſtat 🜄 adhibere.

Doſis à ℈j. ad ʒß, vel ℈ij.

2. Agaricus Trochiſcatus.

℞. Agaric. limat. cum vino in quo maceratum Zinzib. additoque tantillo Tragacanth. vel Gummi Arab. F. Trochiſci.

3 Trochiſci de Agarico.

℞. Agar. lim. ℥iij. 🜄, ʒß. Zinzib. ʒiij. cũ Oxymell. q. ſ. F. Trochiſ. V. D.

4. Pi-

4. *Pilula de Agarico.* V. D.
Doſis à ℈ß. ad ℈iß.

5. *Pilulæ Hieræ cum Agarico.* V. Diſp.
Doſis à ʒj. ad ʒij.

CCCCXIII. *Aſarum.*

Ἄσαρον, *Dioſc.* Aſarum, *Brunſ. Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Cord. in D. & hiſt. Lon. Caſt. Tab. Ger. Cam. C.B. 1.* Aſarum baccaris ſeu baccatus, *Lob. aliis*, vulgago, Haſelwurtz.

Solo gaudet montano opaco, Viciniáque corylorum. Viret perpetuo, nova folia tamen una cum floſculis vere promit.

OFFICIN. NAT.

Radix colligitur vere, & *folia*.

Vires. *Craſſam pituitam, bilemque utramq; per vomitum ac nonnunquam per ſeceſſum violenter expurgat. Calf. & ſicc 3. diureticum eſt, ac emmenagogum inſigne, Epar, Lienem, veſicamque fellis aperit. Hinc utile in arthritide, hydrope, febribus præcipue tertiana & quartana, in ictero, &c.*

Doſis Rad. à ℈ß. ad ʒj. in ſubſtantia, à ʒj. ad ʒiij. in infuſo.

Folia exhibentur. N. 6. 7. 8. 9. infuſa, cocta & expreſſa.

PRÆPAR.

1. *Extractum alcaliſatum* quod venit nomine *coaguli Aſari.* ℞. Rad. ac folia Aſari, extrahe cum 🜄 ac filtra. Hinc adde ſal ex incineratis fecibus elixiviatum, & ad ignem fuſionis calcinatum, ſolutione ac inſpiſſatione purificatum, abſtraheque Vini ſpiritum ad conſiſtentiam mellis. *Vide Sennert. in Inſtit. Hartm. in Pract.*

Doſis ℈j. ad ℈ij.

2. *Diaſarum Fernelii.* Vid. lib. 2. cap. 51.

Doſis à ʒj. ad ʒß.

B.

CCCCXIV. *Bryonia.*

Ἄμπελος λευκή, *Dioſcor.* Bryonia, *Trag. Lon. Tab. Cam.* alba, *Dod. Ger.* Vitis alba, *Matth. Fuchſ. Cord. in D. Lob. Caſt. C.B. 1* German. Zaunrübe/ Schmeerwurtz/ Stickwurtz/ Scheißwurtz

Eſt baccis rubris & nigris, *utraque uſualis, præfertur tamen prior.*

Creſcit in dumetis: Floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Radix collecta verno tempore.

Vires. *Purgat valide ſeroſos & pituitoſos humores, Splenetica, Uterina & Jecoraria eſt, utpote quorum obſtructiones aperit. Calfac. & ſicc. 2. Hydropicorum aquas per vomitum ac ſeceſſum educit, menſes ciet, fœtum ejicit, ſuffocationes uteri arcet, aſthmata ſanat, podagricis convenit (intus & extus.)*

Doſis in ſubſtantia ad ʒj. in Infuſo ad ℥ß. vel ultra.

Extrinſecus confert Hydropi, abdomini emplaſtrata cum ſterc. caprillo, quin & quartanam curare dicitur arteriis temporum & brachiorum affixa.

PRÆ-

PRÆPARAT.

1. *Fecula Bryoniæ.* Vide l. 2.

Vires. *Uterina eſt, menſes ciens, ſed non citra nauſeam.*

Doſis ad ℈j.

2 *Nectar ſuccoſum S. Cleſ.*

Fit ex ℥j. ſucci bryon. per expreſſionem facti, & ʒj. ol. ♁ vel ♀ M.

Doſ. ʒj. in vino albo.

N. *Purgat aliquando per vomitum, alvum & urinam.*

3. *Unguentum Agrippæ.* V. D.

CCCCXV. *Carthamus.*

Κνῆκος, *Dioſcor.* Κνῆκον, *Plinii*, Arab. Katten. Cnicus, *Matth. Dod Lob. Caſt.* vulgaris, *Cluſ. hiſt.* ſativus, *Cord. in D. & hiſt. Lob.* Cnicus urbana & ſativa, *Theophr. & Plinii.* Carthamus, *Brunf. Trag. Fuchſ. Lon.* flore Croceo, *Cam.* Cnicus ſativus ſeu Carthamum officinar. *C. B. 1. aliis*, Crocus ſylveſtris, Cnecus. Germ. wild Saffran.

N. *Floribus eſt croceis, rarius albidis, illorum admiſſione adulterant Crocum.*

Colitur in hortis Italiæ, Galliæ. Floret Julio & Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. *Semen pituitam viſcoſam ac aquas vomitu ac dejectione purgat: confert maximè pectori: Calf. & ſicc. 1. Stomacho adverſatur, ideoque corrigitur ſtomachicis, aniſ. galang. Zinzib &c.*

Doſis in ſubſtantia à ʒj. ad ʒij. ß. (ſed raro ita exhibetur ob viſcoſitatem) in infuſo à ʒiij. ad vj. vel ultra.

PRÆPARATA.

1. *Extract. Diacartham. ſ. Cnicephar-macum.* Vide D. A.

Doſis à ʒß. ad ℈iiij.

2. *Syrupus de Carthamo.* V. D.

Doſis ab ℥j. ad ℥ij.

3. *Electuar. Diacartham.* Doſ. ℥j.

4. *Species Diacartham.* Doſ. ʒj.

CCCCXVI. *Caſſia.*

Caſſia, (Caſia) fiſtula, *Arab. & Alpin.* Caſſia nigra, *Actuario, Dod Cord. in D. Caſt. Frageſ. Tab. Ger.* Caſſ. laxativa, *Lon.* Caſſ. ſolutiva, *Bell. Monard. Garz.* Siliqua aut Caſſia purgatrix Arabum, *Lob.* Caſſ. Ægyptia ſ. purgans, *Cam. alii.* Canna fiſtula, Siliqua Indica. Caſſ. ſolutiva ſeu Ægyptia, ſiliqua, *Matth.* Caſſ. F. Alexandrina, *C B. 1.*

N. *Advehi cepit & ex Braſilia. Caſſia purgatrix, cujus* ℥j. *plus purgat quam* ℥ij. *Caſſiæ illius Ægyptiacæ.*

Caſſia Arbor procera eſt, inſtar juglandis ferens ſiliquas ſeu cannas longas, rotundas, exterius lignoſas, intus ſeminibus ac medulla prægnantes.

OFFICINALIA NATIVA.

Siliquæ ſ. Cannæ medullam includentes. Hæ eligendæ ponderoſæ, recentes, plenæ, quæque minime commotis intus ſeminibus reſonent, ſplendentes, foris etiam ac in pulpa pingues.

Vires medullæ. *Alvum lenit, clementerque ſine torminibus feces educit.*

calidi-

caliditate ac frigiditate temperata (Fernel. cal. j.) cætera humidior, unde nec humido ventriculo nec hypochondriacis ac flatulentis niſi ſtomachichis & carminativis. (E. g. Cinam. Maſtich. ſem. aniſ.) correcta convenit. Potio ejus grata eſt pleuriticis.

PRÆPARAT.

1. Caſſiæ flos ſ. pulpa Caſſiæ. Caſſia extracta. Fit trajectione medullæ exemptæ per cribrum.

N. *Vapor aquæ cribro ſubditur, ut medulla in cribro agitata eò facilius tranſeat: debet autem fieri extractio actutum quando uſus poſtulaverit, aceſcit quippe pulpa cum tempore.*

Doſis. Infantibus ad ʒiß. adultis ad ℥iß, in clyſteribus ad ℥ij,

2. Caſſia extracta ſeu Caſſia extracta communis ſive pro clyſterio. Fit pulpam cum decocto herbar. mollientium & melle ad conſiſtentiam Electuarii coquendo. Vide Diſp.

3. Elect. Diacaſſia cum Manna. Electuarium eſt & paratum ex pulp. Caſſiæ, p. vj. Tamarind. j. Mannæ ij. Sacchar. Cand. j. Penid. j. Sacchar. Violar. iiij. quæ ſuſcipiuntur decocto prunor. & ſyrupo violar. V. D.

Doſis ab ℥j. ad ℥ij.

4. Caſſia Extracta ſine foliis ſenæ. Electuarium eſt ex pulpa Caſſ. ℔ij. Tamar. ℥j. ſacchar. ℔ij. ſuſceptis decocto expreſſ. polypod. ſem. cartha. herbar. pe[illegible]ral. Vid. Diſp.

5. Caſſia Extracta cum foliis ſenæ. Fit ex prioris Electuarii p. xij. pulv. ſen. p. j. Vide Diſp.

6. Extractum Caſſiæ, Vide Quercet. in Diæt. & Ph. Reſt.

Doſis ad ʒiß.

7 Aqua Caſſiæ. Fit ex pulpâ additis limon. parvis & ſer. lact. q. ſ. Extrahitur aq. per B M. dantur ℥vj. in nephrit. & inflammatione Renum.

8. Syrupus de Caſſ. Deſcribitur à Renod.

CCCCXVII. Cataputia minor.

Λαθυρίς, *Dioſcor.* Lathyris, *Brunfelſ. Matth. Fuchſ. Dod. Cord. in D. Lob. Lon. Cam. Caſt. Ger. Tab.* Lathyris ſeu Cataputia minor, 2. *Trag.* Cataputia minor, *Lob. Tab* Lathyris minor, *C. B. 1.* Granum regium minus, *Meſ.* German. Springkörner.

Ratione ætatis, latiora vel anguſtiora folia habet, hinc apud Tab. Lathyris duplex, latifolia ſcil. & anguſtifolia, quæ promiſcue uſuales.

N. *Recenſetur inter genera Tithymallorum, utpote tota candido & lacteo ſucco turgens.*

Colitur in hortis: Floret Julio, fert ſemina Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Semen (ſ. grana) rariſſimè Folia.

Vires. *Purgat cum violentia per vomitum ac ſeceſſum, humores inprimis ſeroſos & bilioſos, hinc phlegmaticos, calf. & ſicc. 3. Doſis à baccis vj. ad xij.*

Folia Num. 4. vel 5. ſed eſt rari uſus. Extrinſecus veſicatorium exhibet & pſilothrum, præcipuè ſuccus ejus lacteus.

CCCCXVIII. *Colocynthis.*

Colocynthis, *C.B.* *eſt* { rotunda { major. / min. *hac uſualis* } ; oblonga. ; pyriformis. ; pomiformis. }

Dicitur Κολοκυνθὶς, *Dioſcor.* Colocynthis fructu rotundo minor, *C.B.2.* Fœmina, *Tab.* Coloc. fungoſa & levis, *Cord. h. aliis* cucurbita ſylveſtris, fructu rotundo minor, *vulgo* Coloquinthis Sicyonia. Arab. Chandel, Handel & Handhal. Videatur & Colocynthis, *Matth. Cord. in D. Lon. Lob. Dod. Caſt. Cam. Ger.* Vera, *Trag.* prima ſ. mas, *Tab.* Germ. Coloquint.

OFFICIN. NAT.

Fructus ſeu pom. ac præcipue medulla ejus arida affertur autem ex Ægypto.

Vires. *Pituitam craſſam ac glutinoſam ex profundioribus & remotioribus partibus expurgat, ut ex cerebro, nervis, juncturis, pulmonibus, unde cum commodo exhibetur Vertiginoſis, Hemicranicis, Epilepticis, Apoplecticis, Scabie, Lueque Venerea afflictis. Calida eſt & ſicc. 3. verum ob vehementiam ac amarorem, & quia ventriculo ac inteſtinis noxia eſt, rariſſime in ſubſtantia, & non niſi robuſtiſſimo decenter correcta exhibetur. Corrigentia illa ſunt cuminum, tragacantha, maſtiche, bdellium, & ſim. cardiaca, hepatica, ſtomachica.*

Doſis in ſubſtantia à gr. vij. ad ℈j. in clyſteribus (in petia) ad ʒß.

PRÆPAR.

1. Trochiſci alhandal. V. Diſp.

2. Infuſum Trochiſc. alband. ∽ *Vita aureus Rulandi (nonnullis.)*

℞. Trochiſc. Alhand. ʒß. 🜈 Malvat. ℥x. vel ℥xij. Digere aliquandiu filtra & ſerva ad uſum.

Vires. *Purgat per alvum abſque periculo omnes humores viſcoſos, bilem utramque ac ſerum, ſi tertio quoque die mane propinetur.*

Doſis à ʒij. ad ℥j. vel ℥iß. vel ſi placuerit inſpiſſare ad conſiſtentiam extracti, detur à ℈ß. ad ℈j.

3. Extract. Colocynth.

℞. Colocynth. pulpæ (rejectis ſeminibus) pulveriſatæ, extrahe digerendo, vaſe clauſo cum 🜈, aliquot ſeptimanis (3) quo temporis ſpacio totam acrimoniam amittet;) filtra & ſi dulcius deſideras, iterum digere, & dulceſcet, Medicamentum evadens optimum, ad pituitam & alios humores craſſos à remotioribus partibus attrahendos, idque ſine noxa. Corrigitur oleo Maſtich. Nuciſt. Cinam. Weckerus ex *Querc.*

N. *Sala.* ℞. pulpæ coloc. ſine ſemine q. pl. eamque ſubinde irrorando ▽ plantag. incidit, dein extrahit cum ▽ plantag. part. ij. 🜈 p. j. filtrat, defecat & inſpiſſat ad conſiſtentiam mellis.

Menſtruum ex ▽ plantag. & 🜈 commiſcet, ne quid ex parte reſinoſa

ac

ac viſcoſa, quibus Colocynthidem conſtare ait, intactum maneat.

Doſis à gr. iiij. ad x. cum corrigentibus.

N. *Præſtat Extractum hoc cum aliis purgantibus miſcere, ut illis ſtimulo ſit, quam ſolum exhibere.*

CCCCXIX. *Ebulus.*

De Ebulo actum eſt ſupra claſſ. I. Hoc loco ergo ſolum Ebuli partes purgationi inſervientes, perſtringimus. Hæ ſunt *Cortex* & *Acini* ſ. ſeminula baccarum.

Vires. *Ebuli cortices & ſeminula vim habent educendi* ▽m, *conferunt igitur in Hydrope, Arthritide, cæterisque morbis à ſero natis.*

N. *Eliguntur cortices medii ac potiſſimum radicis.*

Semen Ebuli ſolutorium acquiritur hoc modo.

℞. Baccar. Ebuli quantitatem magnam, exprime ſuccum, (quem in Extractum redigere poteris ad normam datam l. 2.) acinulosque reſtantes à ſiliquis ſepara, aliquoties lavando, ſemperque quod ſupernatat rejiciendo, donec ſolos acinulos eosque puros nactus fueris. Hos ſicca ac ſerva pro uſu.

N. 1. Doſis à ʒj. ad ʒij vel fiat emulſio in doſi majori. *Sala.*

N. 2. *Ex hoc ſemine exprimitur* ⚇ *quod ventri inunctum alvum laxare dicitur.*

Aqua ſtill. Sambuci aut Ebuli radicum, cujusque ad ℥iij. ſumpta per 30. dies, confert Hydropi.

Arcanum Chamæactes S. Cloſ.

Semina contuſa pone in cucurb. affunde aq. limpidam, agita materiam in calore remiſſo, donec in pultem tenuem evadat, digere per 3. ☿ deinde cola torculari fortiter. Oleum mixtum erit cum aq. Digere & quod ſupernatabit ſerva, in fundo habebis ejusdem ſem. unguentum.

Vires. *Oleum hoc intus ſumptum purgat egregiè pituitam ſi ejus* ʒß. *cum far. amyli incorporetur, vel in juſculo exhibeatur. Extus podagræ materiam influentem abigit, ingreſſam diſcutit dureſcentem emollit, in omnibus doloribus ſalutare eſt.*

CCCCXX. *Elleborus niger.*

Utimur non omnibus Ellebori nigri ſpeciebus, ſed (*monente Matth. or. lo.*) Helleboro nigro, flore roſeo, *C. B.* 4. cui tamen alii ſubſtituunt Helleborum nigrum hortenſem flore viridi. Alii ejus loco cum ſucceſſu utuntur Elleboro nigro tenuifolio, Buphthalmi flore, *teſte Bauhino in Matth.* Germ. ſchwartz Nießwurtz.

Prior inſignitur Elleborum nigrum, *Matth.* (cui & Helleb. purpureo flore,) *Caſt. Cam.* Helleborus niger, *Lob.* 2. *Dod.* verus, *Ger.* Veratrum nigrum, *Dod.* Legitimum, *Cluſ. hiſt.* Styriacum, *Tab. C. B.* 4.

Poſterior nominatur Helleborus niger, *Brunf.* alter, *Matth.* 3. *Dod.* noſtras,

ſtras, *Cord. hiſt.* Helleb. niger adulterinus domeſticus, *Trag.* hortenſis, *Fuchſ.* Helleboraſtrum, *Lob. Ger.* Veratrum nigrum, *Cord. in D. Cluſ. pan. & hiſt. Tab. C. B. 2.*

Tertius dicitur Elleborus niger verus, *Trag. Lon.* Pſeudo Elleborum, *Matthiol.* Buphthalmum, *Dod. Cluſ. Cam.* Helleborine tenuifolia, *Cord. h.* Elleboraſtrum nigrum, *Cam.* Helleb. niger ferulaceus Theoph. *Lob.* Elleb. alterum, *Caſt.* Hellebor. Hippocratis, *Tab. C. B. 9.*

Prior creſcit copioſe in Auſtria. Floret Januar.

OFFICINALIA NATIVA.

Radix ac præcipuè *Cortex.*

N. *Colligendi tempus referunt* ☾ *in aſpectu felici cum* ♃ *aut* ♀ *exiſtente ſub ortu* ☉, ☾ *creſcente ac peragrante ſignum Capricorni, Leonis aut Sagittarii.* Heurnius.

Vires. *Purgat potenter humores melancholicos, utile per conſequens medicamentum eſt, omnibus affectibus inde Originem trahentibus, quales, Mania, inſania, Hypochondriaca paſſio, Elephantiaſis, Herpes, Cancer, Quartana, Vertigo, Epilepſia, Apoplexia, Scabies. Sed cautè & non niſi robuſtis ob violentiam quam exercere aptus natus eſt, exhibere conducit. In decocto tamen minus periculi. Corrigitur maſtiche, cinam. aniſ. fœnicul. & ſim.*

Doſis à ℈j. ad ℈ij. in infuſione dant à ʒj. ad ʒß.

PRÆPARATA.

1. Præparatio Ellebori officinarum.

Maceretur (rejecta medulla lignea) per ♂ 3. in Vino citonior. (alii in Malvatico) poſtea exiccetur. *Aug. Quercetano* ſufficit 24. hor. in ✠ roſ. maceraſſe. Ph. Reſt. c. 26.

N. *Alii radicem ita præparatam alterius pomo cidonio infigunt, idque paſta panis obvolutum in clibano coquunt, poſtmodum radicem exemptam exiccant.*

2. Præparatio Recentiorum.

℞. Rad. Elleb. nigr. pulveriſ. q. v. irrora phlegmate ⊖-i, & ad lenem calorem continuo lignea ſpatula agita, iterumque irrora & agita, donec fœtor omnis exhalarit, radiceſque gratum odorem & colorem nigricantem acquiſiverint.

Doſis ℈ß. ad ℈j. cum corrigentibus. *Hartmann. in Croll. Sennert. Inſt. Tentzel.*

N. 1. *Alii irrigant aliquoties (3.) ſucco roſar. & in umbra exiccari ſinunt, dantque ad gr. 10. vel 12. imo ad* ℈j.

N. 2. *Non minoris virtutis ſunt aliæ correctiones, quæ per macerationem radicum ſeu fibrarum helleb. teretum & minutularum ex Oriente allatarum fiunt in lacte caprino, ſero lactis, melicrato, & Oxymel. per triduum, vel etiam modo ſequenti.*

3. Extractum Ellebori nigri.

℞. Cortic. rad. & fibrar. q. v. coque in Vino albo generoſo leni calore hor. 3. in fine △m augendo ut bulliant.

liant. Dein exprime, & coagula ad conſiſtentiam Extracti.

Doſis à gr.x, ad xv. vel xx, cum ol. maſtich. & ſim.

N. *Alii loco vini ſolâ aquâ pluviali utuntur, ut* Auguſt. *Alii aqua aniſi, de quâ oleum ſeparatum, ut* Heurnius in Meth. pract. *vide &* Wecker. *vel aq. major. aut Meliſſ. cum ol. ♀ per d.* Hartm. in pract. *alii* 🜅, *ut* Beg. lib.2. cap.9.

4. Extractum Ellebori nigri Quercetani.

℞. Rad. & fibrar. (cum ♁ roſar. præparat.) q.v. extrahe digerendo, cum ſucc. Limonior. part.i. & ſucc. pomor. redolent. part.ij. (ſucci prius ſint bene deputati & clarificati,) exprime. Fecibus affunde novum ſucc. Roſar. pallidar. clarificatum, ac denuo digerendo extrahe colando & exprimendo. Utramque Tincturam conjunctam digere in MB & defeca. Defecatam Tincturam l. △ coagula ad formam extracti.

Doſis ad ℈j. cum ſtimulo aliquo vim ellebori vomitoriam obtundente, e.g. Extract. diagrid. & ſim. *Querc. in Pharm. reſt. c. 26.*

5. Aliud Quercet.

℞. Extr. elleb. nigr. (cum ▽ Aniſi factum) affunde 🜅 digerendo, extrahe, filtra, coagula. *Wecker. ex Quercet.*

N. *Si viridem habueris Elleborum, extractum quoque parare poteris cum ▽ ejus ſtillatitia, ad modum in Eſula extracto delineatum.*

6. Extractum Ellebori nigri Sala.

℞. Cort. ellebori nigri, ℔ ß. ▽ borrag. ℔iij. 🜅 ℥iij. digerendo extrahe, vaſe cl. decanta, ex fecib. combuſtis extrahe Sal, idque Tincturæ admiſce, digere per ♂ 1, ac coagula.

Doſis ad ℈ß. & ℈j.

7. Extractum helleb. nigri S. Cloſſ.

Deſicca fibras helleb. nigri flore purpureo in patellâ ferreâ, admoto ſubtus △ lento, quaſi animus eſſet aliquid frigere, agita frequenter, ut vapor malignus, qui convulſionis cauſa eſt, inde exhalet, hoc facto tere radiculas, & cum phlegmate ⚹ tincturam extrahe, filtra & coagula.

Balſamus Elleboratus.

Herbas & rad. elleb. nigri mundentur, conquaſſentur & ponantur in Vinum moſchatellinum rubr. menſur. 4. vaſe vitreo benè clauſo per menſes duos, poſtea exime & ſuccum exprime, expreſſum filtra, filtratum pone ſuper herbas & radices recentes an. m.j. roſ. rubr. m.v. garyoph. ℥vj. Ponantur ad digeſtionem per aliquot ♂, adde 🜅 octavam partem, deinde exprimatur, expreſſum ſervetur. Tandem remanentiam combure in cinerem, & ſ.a. ſalem præpara, liquorem abſtrahe in B.

♃. Salis præparati ℥ß.
Croci ʒj.
Ambar. griſ. ℈ij.
Moſch. ℈j.

Aloes epat. ℥ß.
Spec. diambr.
Diagrid. aã. ʒj.
Ol. garyoph. ʒß.

Solvatur extractum, deinde admiſceantur hæ ſpecies, iterumq; ad formam inſpiſſentur, datur à ℈j. ad ℈ß. & ultra, *Ex communicatione Greg. Horſtii habuit S. Cloß.*

Syrupus Helleboratus Ulmenſis.

℞. Myrobalan. omn. ℥iiß. contundantur craſſiori modo & fricentur manibus cum ol. amygd. Deinde infundantur per diem & noctem in aq. fumar. ℔. xij. Poſtea coque ad conſumpt. tertiæ partis.

Adde cort. rad. helleb. nigr. præpar.
Glycyrrhiz. mund.
Polypod. q. à ℥j.
Sem. citr. ʒß.
Caryophyll. ℈iß.
Sum. fumar.
Fl. Cichor. mß.
Borrag.
Bugloſs. aã. p. j.

Bulliant omnia ad remanentiam ℔. v.

Poſtea adde. Fol. ſen. el. ℥iiß.
Epithym. cort. ℥ij.

Iterum bulliant, donec maneant ℔. iij.

Addito ſacch. ℥xxxij. coque ad conſiſt.

Greg. Horſt. in obſerv. lib. 1.

N. *Syrup. Helleb. Quercetan.* Vide lib. 2.

7. *Syrupus Elleboratus:* In hoc cõtinentur { Cort. Elleb. 5. Rhabarb. 8. Fol. Senæ. 16. Polypod. 16. } partes.

9. *Oxymel Elleboratum:* In quo { Helleb. alb. 5. Helleb. nig. 5. Eſulæ. 4. Agaric. 2. Turbit. 8. } partes.

Pulvis purgans,

Fit ex foliis helleboraſtri menſe Septembri vel Octobri collectis, ☾ decreſcente, quæ in umbra per ſe exiccandâ, vel in pane ſiliginoſo.

Doſ. à ʒß. ad ʒj. in vino albo.

CCCCXX. *Elleborus albus.*

Elleborus albus flore ſubviridi, *C. B.* Ellebor. alb. *Brunf. Trag. Fuchſ. Cord. hiſt. Lon. Cam. Cluſ. hiſt.* Helleborum album, *Matth. Lob. Caſt.* Veratrum album, *Cord. in D.* mas & fœmina, *Tab.* Germ. weiß Nießwurtz.

OFFICINALIA NATIVA.

Radix.

Vires. *Ob violentiam purgationis, quam per ſuperiora & inferiora exercet uſum purgandi internum ſoli ferè Elleboro nigro linquit. Ingreditur tamen cum baſis vomitorium Conradinum. Extrinſecus ſternutationes movet, ſcabies, impetigines & ſerpigines mundificat & ſanat, Lethargicos excitat, (naribus indita) menſes provocat (ſubdita.)*

PRÆPAR.

1. Vomitorium Conradini.

℞. Rad. Bryon.

Cyclamin. ā ℥ij.
Helleb. alb. ℥j.

Radices has probè mundatas, lotas & exiccatas pulveriſa, affundeque 🜄 ad eminent. dig. 2. ſtent in MB. dein 🜄la per 🜄, feces exime & comminue, ſpiritum abſtractum reaffunde, ſtentque aliquandiu vaſe clauſo. Poſtea filtra & habebis verum vomitorium.

Vſus. *Penna extremas plumas intinge & immitte in hauſtum Vini malvatici, eumque bibe & evomes.* Vid. Hartmann. in Croll.

2. Vinum vomitorium.

Fit vinum ex elleb. albo, ſi radicum illius craſſe contuſ. ℥ß. maceretur in ℔j. Vini Hiſpan. exponaturque Soli.

Vires. *Eſt ſingulare Heurnii Experimentum pro movendo vomitu cochleare unum, ad alvum vero ciendam detur cochl. ß cum aliis laxantibus.*

CCCCXXII. Epithymum.

Ἐπίθυμον *Dioſcor.* Epithymum, *Math. Lob. Caſt. Tab.* Caſſutha minor, *Dod. C.B 1.* Germ. Thymſeid.

OFFICIN. NAT.

Integra Planta.

Vires. *Purgat blande melancholicos & ſeroſos humores. calf. & ſicc. 3. Uſus præcip. in ſcabie, ulceribus, affectibus melancholicis, in hypochondriorum & lienis paſſionibus & obſtructionibus.*

PRÆPARATA.

Syrupus de Epithymo. V. Diſp.

CCCCXXIII. Eſula.

Eſula herba eſt Linariæ conformis, niſi quod hæc lacteo ſucco careat, quo illa gravida eſt, juxta verſum:

Eſula lacteſcit, ſine lacte Linaria creſcit.

Diverſa ſunt ejus genera iisdem qualitatibus prædita. Ex his eligere monent pineam, i.e. quæ foliis pinum æmulatur.

Dicitur Eſula vulgaris major, 5. *Trag.* Eſula minor Officinar. *Lob* Eſula minor, *Dod* Tithymalus cupreſſinus, 2. *Tab.* Tithymalus foliis pini, forte Dioſcoridis Pityuſa, *C. B. 1.* Germ. Welſſemilch.

N. *Eligenda non nimis recens.*

OFFICIN. NAT.

Cortex præcipue radicis, hinc & folia, quibus addi poteſt & ſuccus, ſed rariſſimi uſus eſt.

Vires. *Pituitam validiſſime, præcipue per inferiora purgat, unde & Ruſticorum Rhabarbarum Eſula audit. Eſt autem acris, ignea & erodens, adeo ut impudentium mendicorum fraudi inſerviat, qui ejus ſucco cutem ſibimet exulcerant ſcabritiei ſpecie.*

Corrigitur ejus feritas Bdellio, Tragacantho, mucilagine Pſyllii. Quinimo miteſcit præparatione, i.e. triduana in 🜊 acerrimo roſ. infuſione ac exiccatione. *Vide Auguſt.*

N. *Quercetanus contentus eſt infuſione*

ſione 24. hor. in Pharm. Reſtit. Alii ſingulis diebus novum acetum affundunt. Nonnulli perficiunt eandem macerationem in decocto myrobalanor, cum modico cinamomi vel ſpica.

PRÆPAR.

1. Extractum Eſulæ minoris Sale.

℞. Cortic. radicis (in principio veris quando prodire incipit collect.) q.v. coque cum Vino albo generoſo in diplomate: Exprime ac inſpiſſa: Inſpiſſatum liquorem ſolve iterum, in ▽ plantaginis, maceraque in MB 3. vel 4. decanta, filtra, vel ſi opus, clarifica cum albumine ovi, & coagula.

Doſis à gr. xij. ad xx. vel plura.

2. Aliud Extractum Eſulæ, quod Rulandinum exiſtimatur.

℞. Rad. Eſul. min. ut in officinis veneunt, q. v. coque lento △ cum ▽ ſimpl. ſemper deſpumando, dum ſpumat, ▽m inde cola & ſerva, aliamque ſuperfunde & coque collectam ▽, leniter coagula ad ſpiſſitudinem mellis, poſtea affunde 🜄 ad eminent. digit. j. & vaſe clauſo in loco calido, aliquandiu aſſerva. Tandem abſtrahe leniter 🜄. Et relinquetur Extractum.

Vires. *Feliciter ▽ intercutem pellit, &c.*

Doſis à ℈j. ad ʒj. *Hartman. in Croll. Senn in Inſt. Tentzel.*

Weckerus deſcribit & Extract. Eſulæ ex foliis ſiccis cum 🜄 factum, idque per vomitum ac alvum expurgans.

3. Extractum Eſulæ Quercetani.

Exprime ſuccum ex radice & foliis, fecibus remanentibus affunde ſerum lactis (vel ▽m lactis ſegatam) digere ♂ aliquot, dein exprime. Expreſſiones utrasque confuſas digere in MB ut defecentur, nec quicquam amplius craſſamenti deponant. Liquorem defecatum lento MB calore coagula ad conſiſtentiam Extracti.

Doſis ad ʒß. in forma pilular. vel in liquore diſſoluta.

4. Aliter ejusdem Quercetani.

℞. Eſulæ viridis contuſ. q. v. deſtilla in VB (non tamen comburatur) fecibus affunde deſtillatam illam ▽m, digere, ut extrahatur Tinctura. Tincturam decantatam ſepara ab aqua ſua in MB: abſtractam aquam reaffunde fecibus prioribus, ex quibus paraſti extractum, idque toties repetendo, donec non amplius tingatur: Ultimò exprime; expreſſionem prioribus Extractis adde.

N. 1. *Si ex fecibus utriusque preparationis (præcedentis atque hujus) combuſtis Sal cum ſua propria aqua extraxeris, idque extracto, proprio addideris ejus purgandi vim & efficaciam validiorem reddes.*

N. 2. *Adhunc modum Extracta præparabis ex Thymelea, Mezereo & reliquis omnibus Tithymali ſpeciebus, & ex ipſo quoque Elleboro nigro, ſi in loco eo habitaveris, ubi recens colligi poteſt.*

5. Pilulæ de Eſula Fernelii. V. l. 2.

Fran-

CCCCXXIV. *Frangula.*

Alnus nigra, baccifera, *C.B.1.* frangula, *Matth. Dod.* Alnus nigra, *Lob. Cam.* Alnus baccifera, *Tab.* Arbor fœtida, *Lon. Trag.* Avornus *Creſcentio.* Germ. Faulbaum/Zapffholtz.

OFFICIN. NAT.

Cortex interior, potiſſimum radicis.

Vires. *Purgat humores noxios omnes, maximè ſerum, tàm per vomitũ, quàm per ſeceſſum, idque ſat violenter. Ea propter corrigi ſolet Cinam. Zinzibere ſem. aniſ. fœnic. & ſim. Extrinſecus coquitur cum butyro, ad ſcabiem & ſimiles morbos.*

Doſis ad ʒij.

N. *Ruſticis familiare exhibet purgans in hydrope & ſim. morbis.*

CCCCXXV. *Gratiola.*

Gratiola, *Matthiol. Dod. Lob. Caſt. Cam. Tab. Ger.* Limmeſium ſ. centauroides, *C.B. aliis,* Gratia Dei. Germ. Wild Aurin.

N. *Veteribus ignota videtur, quamvis aliqui papaver ſpumeum Dioſcor. alii Eupatorium Meſue, alii Been album eſſe velint, Centauroida alii faciunt, nec male, cum centaurii minoris ſpecies eſſe videatur, & inter ſpurias Centaurii minoris appellationes quoque Helleborine extet, quæ ob vires cum Gratiola eadem eſſe videtur.*

Creſcit in Campeſtribus & pratis.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Efficax remedium eſt in humoribus aquoſis, lentis, bilioſisque ſpecificè evacuandis, quos vel ex remotiſſimis partibus trahit, atque tum per ſeceſſum, tum per vomitum expurgat. Hinc magnus ejus uſus eſſe poterit in Hydrope, Ictero flavo, &c. Et quia amaritudine inſuper dotata eſt inſigni, fugat lumbricos, eorumque ſaburram expurgat.*

Corrigitur Cinamom, ſem. aniſ. Glyzyrrh. &c.

Doſis foliorum pulveriſatorum, ʒj. vel in infuſo ad ʒij.

N. *Matth. exhibet folior* Num. x.

PRÆPARAT.

Extractum ſeu ſuccus inſpiſſatus Gratiolæ.

℞. Fol. Gratiolæ, (Majo vel Autum. collect.) exprime ſucc. clarifica & inſpiſſa.

Doſis à ℈j. ad ʒß.

CCCCXXVI. *Hermodactylus.*

Hermodactylus eſt vel
- Iris tuberoſa. *Hermodactylus verus. Matth. & Tab.*
- Colchicum
  - pernicioſum. *Inuſitatum.*
  - non venenatum. *Hoc uſuale & hujus loci.*
- Satyrium } *Hæc Officinis ignota ſunt.*
- Cyclamen }

Dicitur Colchicum radice ſiccata alba, *C.B.2.* Colchicum album, *Cord. hiſt.*

Hermodactylus legitimus, *Dod.* Hermodactyli non venenati Offic. *Lob.* Hermodact. Offic. *Cam. Lon.* Hermodact. albus, *Serapioni.* Hermodact. Orientalis. *Cæſalpino.*

N. *Matthiolus & Tabernamontan. Hermodactylum in Officinis uſitatum eſſe volunt, radicem Iridis illius tuberoſæ, à quibus diſſentiunt Dod. Lob. & alii.*

OFFICIN. NAT.

Radix, quę ad nos ex Syria affertur.

Reperitur Hermodactyli Radix alba, ruffa & nigra; ſed eligenda quæ foris & intus verè alba, gravis, compacta, quæ leni contuſione in pulverem farinæ triticeæ ſimilem facile redigitur, ſapore ſuavi ac dulci.

Vires. *Pituitam craſſam, lentam, aliosque humores viſcidos peculiariter à juncturis efficaciter trahit, ob id articulorum affectibus, chiragra, podagra, &c. conducit.*

Doſis à ℈iß. ad ʒiß. in infuſione à ʒij. ad ℥ß.

PRÆPAR.

Pilula de Hermodactylo. Vide apud Auguſtanos.

Doſis à ʒj. ad ℈iiij.

1.

CCCCXXVII. *Jalapa.*

Jalapa radix eſt, exterius nigricans, interius ruffeſcens, radici Mechoacæ ſimilis.

N. *Incognita fuit majoribus, & non niſi paucos ante annos ex India ad nos transportari cepit.*

Dicitur Gialappa, Chelopa, Celopa; Jalapium; vel Gelapo, (à Maſſilienſibus;) aliis Mechoacanna nigra, quod Mecchoacannæ aſſimiletur; *C. B.* Bryonia, Mechoacanna nigricans, Num. 7.

Vires. *Expurgat valide humores noxios omnes, inprimis autem ſeroſos, idque citra moleſtiam.*

Doſis à ℈ß. ad ʒß. in infuſione à ʒiß. ad ʒij.

PRÆPAR.

1. Extractum Jalapæ.

Extrahe cum 🜄, ſa. decanta & abſtrahe ad conſiſtentiam.

Doſis à ℈ß. ad ℈j.

N. 1. *Extractum hoc quia reſinoſum eſt, in aqueo liquore diſſolvi nequit.*

2. Magiſterium.

Extrahe cum 🜄 optimo, hinc affunde aquam & præcipitatur.

Doſis ad gran. xviij.

N. 2. *Vis purgatrix potiſſimum in reſina Jalappa conſiſtit: Ideoque ſi Jalappam adhibere volueris, vel in ſubſtantia, vel in Extracto aut magiſterio utere, vino enim ſi infundatur, vires ſuas pro voto non communicat.*

CCCCXXVIII. *Mechoacanna.*

Mechoacan, *Mon. Dod. Lon. Frag. 1. & 2. Tab. Ger.* Mechoaca peruviana, *Lob. Ger.* Rhabarbarum Indicum, *Caſt.* Bryonia, Mechoacana alba, *C. B. 6. aliis* Rhabarb. album, weiß Rhabarb.

OFFICIN. NAT.

Radix ex Provinciæ novæ Hiſpaniæ Mechoacan nomine ad nos allata.

Duplex habetur ratione loci: Prima ex Mechoaca Inſula affertur, altera vero ex continente circa Nicaragua nata, quæ priore longe præſtantior eſt. Eligatur recens intus albicans, extus cortice cinereo veſtita, minus carioſa.

Vires. *Pituitoſos, aquoſos, ſeroſoſque humores, ex toto corpore, ac inprimis ex capite, ac nervoſo genere, pectoreque blande ac ſine moleſtia educit. Utiliſſimum itaq; Remedium eſt in Catarrhis, ac inde ortis affectibus, in Hydrope, in omnibus arthritidis ſpeciebus, Lue Venerea, & ſim. Quia tamen calida & ſicca eſt, in calidis conſtitutionibus ejus uſus ne ſit continuus.*

Doſis Infantibus ℈j. præter propter, Adultis à ʒj. ad ʒij. in infuſione ad ℥ß.

N. *Conducit maxime infantibus in cruditate ventriculi ac pectoris viſcoſa mucilagine expurganda.*

PRÆPARAT.

1. Extractum Mechoacannæ.

Extractum ut alia extracta parari poteſt cum 🜄, vel ſecundum Quercetan. (*in Pharm. Reſt. c. 26*) cum 🜄 aliqua Epatica, e. g. Endiviæ, ſucco Limoniorum vel Citriorum acidula reddita. Alii parant cum 🜊. *Hartm. in præſ.* verum minus recte, quippe vis purgatrix hac ratione obtunditur.

Doſis ad ʒj.

N. *Nihil lucri in hoc Extracto præ pulvere habes, præterquam quod diſſolvi in liquoribus poſſit.*

2. Extractum Mechoacannæ compoſitum.

℞. Rad. Mechoac. el. non carioſæ ℥iij.
Turpeth. gummoſ. & alb. ℥j.
Zinziberis albi ʒij.
Polypod. querni ℥ß.

Inciſis groſſo modo, extrahe digerendo cum 🜄 opt. & 🜄 Beton. (quæ ab Aloe eſt abſtracta, ſi adſit) añ ℔ß. exprime fortiſſime, fecibus relictis aliam affunde 🜄m Betonicæ, macera iterum ac exprime, expreſſis liquoribus adde,

Mannæ puriſs. ℥ij.
Scammon. mund. ℥j.
Agitando miſceantur, adde
♁ ⊕-i, g. v.
°₀° Cinam. gr. iij.

Redige ad conſiſtentiam extracti.

Vires. *Panchymagogum eſt, omnes humores noxios ſimul educens, præcipue autem ſeroſos.*

Doſis ℈j. plus minus. *Hart. in Croll.*

CCCCXXIX. Mezereum, Laureola ſ. Daphnoides.

Frutex eſt Mezereum Officinarum, cujus baccæ Officin. Coccignidii, ſ. grana cnidia vocantur.

Dicitur Chamelæa ſ. Mezereon, *Trag.* Germanicum, *Lob.* Chamelæa Germanica, *Dod.* Daphnoides, *Fuch.*

Cam.(Epit.) flore purpureo, *Tab.* Laureola major, *Caſt.* Thimelæa, *Cord. in D.* Daphnis alterum, *Lon.* Laureola folio deciduo, flore purpureo Officin. Laureola fœmina, *C.B.2.* Germ. Kellershals.

N. *Sunt qui Chamædaphnen Dioſcoridis faciunt. At alii Dioſcoridi ignotam fuiſſe volunt.*

OFFICIN. NAT.

Cortex, Folia & Grana.

Vires. *Mezerei vis eſt ignea, acerrima, exulcerans, mordens, febres accendens, cordis principiumque partium vires exolvens, validiſſimè bilem, bilioſaſque ſeroſitates purgans. Corrigitur macerando hor. 24. in aceto (ut elleborus ac Eſula) ſucco mali punici aut Cydonii, portulacæ, mucilagine ſem. pſylli.*

N. *Alii corrigunt infundendo in Vino, & iterum exiccando. Alii triduanam macerationem in ✝ requirunt, ſingulis diebus novum ✝ affundendo & tandem ▽ bene eluendo.*

Doſis, *Fol. ac Cortic.* Mezerei optime præparatorum & correctorum (ſine correctione exulare debent,) eſt gr. viij. ad xv. Grana à gr. vj. ad xv.

N. 1. *Rejiciantur fibræ, dum teruntur.*

N. 2. *Ob malignitatem rariſſimè in uſum veniunt.*

PRÆPAR.

Pilula de Mezereo. Vide ſis apud Auguſtan.

N. Eſt & Mezeræum Chamelæa Tricoccos, *C. B. 1.* Chamelæa foliis magnis & tenuibus, *Meſuæo,* Cham. latif. vel alba, *Serapioni.* Chamelæa, *Matth. ſed. Cord. in D. Bellon. Lon. Cluſ.* Tricoccos, *Lob. Caſt.* Mezereon Arabum, *Lob.* Tricoccos, *Tab.* Chamelæa vera, *Cam.* Germ. Seidelbaſt. Verum officinis noſtratibus nō adeò vulgare, quamvis ſint qui pro Mezereo officinarum habeant.

CCCCXXX. *Myrobalani.*

Myrobalani fructus ſunt ex numero prunorum exoticorum, veteribus Græcis incogniti, ab Arabibus primum inventi.

Suntque Myrobalani	Chebuli Citrini Bellyrici Indi Emblici	*omnes ſunt uſuales.*

Myr. *Chebuli* dicuntur Quebolia & Quebuli, *Arab.* Mirobal. Cepulæ, *Meſ. Cluſ.* Chepulæ, *Actuario. Matth. Garz. Lob.* Chebuli, *Cord. h. Lon. Caſt.* Chebulæ, *Tab. Ger.* Myrobal. maximi oblongi, anguloſi, *C. B. 1.*

Citrini dicuntur Azafar, *Arab.* Myrob. lutei, *Actuar.* flavæ, *Garz. Lob.* flava, *Matth.* & lutea, *Cluſ. in Cord.* Myrob. citrea maſ. cittrini. *Cord. hiſt. Lon. Lob. Caſt. Ger.* flavæ citrinæ luteæ, *Tab.* Myrobal. citrin. *Bellon.* Myrob. teretes citrini, *C. B. 2.*

Bellirici: Belleregi, Bellilegi, Bellegu, *Arab.* Myrob. belliricæ, *Matth. Cord. hiſt. Cluſ. in Cord. Garz. Lob. Tab. Ger.* Bellirici, *Lon. Caſt.* Myrob. rotundæ belliricæ, *C. B. 3.*

Indi:

Indi: Aſuat. *Arab.* Myrob. nigra, *Actuar. Meſ.* nigri, *Lob.* M. Inda & Damaſonia & nigra, *Cluſ. in Coroll.* Indicæ, *Lob. Tab. Ger.* ſ. nigræ, *Garz.* Indi, *Cord. hiſt. Caſt.* Myrob. nigræ octangulares, *C.B.4.*

Emblici: Embelgi, Emblegi, Ambegi, *Arab.* Myrob. de Seni, *Serapioni*, Seniticæ, *Avicennæ*. Myr. Empelica, *Matth* Empelitica ſ. Emblica, *Cluſ. in Cor.* Emblici, *Cord. hiſt. Lob. Lon. Caſt.* Emblicæ, *Lob. Tab. Ger. C.B.5.*

Eligigendi ſunt carnoſiores, craſſiores, ponderoſiores.

Vires. *Myrobalani citrini ſeu flavi bili flavæ educendæ apti nati ſunt. Indi ſ. nigræ, bili atræ, chebuli, pituitæ ac poſtea bili, Emblici ac Bellyrici, iisdem pituitæ.*

Doſis à ʒvj. ad ℥iß.

OFFICIN. NAT.

1. Pilulæ de 5. generibus Myrobal.

2. Extractum Myrobalan.

℞. Genus Myrob. quodcunque volueris exemptis nucleis, tere partem carnoſam ſubtiliſs. Macera dies aliquot cum 🜄 dein exprime & inſpiſſa. *Sala.*

N. *Alii adhibent ſuccum pomorum redolentium, indeque conficiunt Extractum Myrobalanorum pomatum.*

CCCCXXXI. *Polypodium.*

Polypodium { vulgare. *H. uſuale.* / minus. *Dod. 2. Matth. 1. Tab. &c.* }

Dicitur πολυπόδιον, *Dioſc.* Polypodium, *Brunſ. Trag. Matth. Fuchſ. Cord. hiſt. Lon. Lob. Caſt. Cam. Tab. Ger.* majus, *Dod. C.B.1.* Germ. Engelſüß.

Reperitur in Fago, Corylo, in antiquis & cæduis ſaltibus, in ruderibus ſaxoſis, præfertur tamen omnibus, quod in Quercu naſcitur.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Educit bilem aduſtam & pituitam lentam. Hinc utiliſſimum in obſtructionibus Meſenterii, Epatis ac Lienis, & inde natis paſſionibus hypochondrior. ſcorbuticis. Raro autem ſolum datur, ſed aliis purgantibus fere admiſcetur, & quia ſegniter purgat, plerunque in decoctis vel infuſionibus, raro in aliis formulis adhibetur.*

CCCCXXXII. *Pſyllium.*

ψύλλιον Pſylliũ *C.B.* {
Dioſcorid. ſ. Indicum crenatis foliis.
Majus { ſupinum, *2. Matth. Caſt. Tab. &c.* / erectum, *hoc uſuale ſolum.* }
Minus. }

Dicitur Pſyllium, *Trag. Matth. Fuchſ. Cord. in D. & hiſt. Dod. Lob. Caſt. Ger. 1. Tab.* Germ. Pſillenkraut.

Creſcit ſponte in Italia, locisque nonnullis Germaniæ, ſolo gaudens aſpero, nobis non niſi in hortis colitur. Floret Julio & Auguſto.

OFFICIN. NAT.

Semen collectum Octobri.

Vires. *Evacuat bilem flavam, mucilagine-*

lagineque ſua acrimoniam humorum obtundere aptum eſt. Hinc convenit maximopere in Dyſenteria & Corroſione inteſtinorum.

Doſis à ℥iij. ad ℥vj. ſcil. ex his ▽ cōvenienti extrahitur mucilago propinanda, ſed raro.

N. *Semen pſyllii hoc peculiare præ ceteris purgantibus habet, quod qualitate refrigerandi ſit preditum, ſecus ac Meſue ſtatuit. Verum enimvero nec tamen extra reprehenſionem poſitum eſt, quam incurrit ratione virulentiæ ſuæ.*

PRÆPAR.

Electuarium de Pſyllio.

Doſis ad ℥j.

R.

CCCCXXXIII. Rhabarbarum.

Ῥᾶ ἢ ῥῆον, *Dioſcor. Arab* Raved. & Rhabarbarum, Romanis Raponticum Rhabarbarum, Officin. *C. B. 1.* Rhabarbarum, *Garz. Acoſt Fragoſ. Lob. 3. Tab 2. Ger.* Rhabar. Americanum, *Monard.* Rhabarbarum ſ. Indicum, *Cord* Rheum ſ. Rha, *Dod.*

In China provenit, unde in Turciam, hinc Venetias defertur, & quidem vel navibus, quod citius corrumpitur, vel itinere terreſtri, quod durabilius.

Duplex venale proſtat: alterum dicitur Rhabarbarum de Levantes, quod flavius & melius; alterum Muſcoviticum, quod obſcure flavum & vilius eſt.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Purgat benigne bilem flavam, pituitamque viſcoſam ac tartaream in ventriculo, primaque regione ſtabulantem. Epati ſpecifice confert, adeo ut cor Epatis dicatur, curat Icterum, & quia vim quoque aſtrictoriam obtinet in omnibus morbis diſſolutis, Dyſenteria, Diarrhæa præ aliis commendatur.*

Corrigitur †. Cinam. Schænanthos, Santal. Citrin.

N. 1. *Partem tum purgantem, tum aſtringentem obtinere creditur, quarum prior facilius eximitur, poſterior difficilius. Hinc pro diverſa intentione, diverſimode quoque tractatur. Nonnulli levi toſtione vim purgantem minui & aſtringentem augeri ſibi imaginantur, quod alii improbant, nec immerito. etenim cum vis purgans fixior ſit, quam ut levi toſtione in auram evaneſcat, toſtio illa vix ſatisfaciet. Praſtat itaque ſi aſtrictoriam vim auctam velimus, rejecta prima decoctione, denuo id coquere, ac fortiſſima expreſſione exprimere.*

N. 2. *Radix Rhabarbari Monachorum. (alias Lapathi domeſtici, hortenſis, ſativi.) eandem purgandi facultatem, cum vero Rhabarbaro habere creditur, modo in duplo uſurpetur. Hinc ſunt qui pro Rhapontico illud habent, ſed male, Rhaponticum quippe verum & à Rhabarbaro Monachorum & à vero Rhabarbaro diverſum, nonnunquam ad nos tranſportatur.* Weckerus.

Doſis

Doſis Rhabarbari veri à ℈j. ad ʒiß. in infuſo ad ℥ß.

N. 3. *Rhabarbarum ex omnibus catarcticis eſt uſitatiſſimum, ſine ullo periculi metu omni ætati, atque ideo etiam pueris & prægnantibus conveniens.*

PRÆPARATA.

1. Rhabarbarum conditum.

Cujus doſis paulò major eſt crudo.

2 Syrupus de Cichorio cum Rhabarb. (in quâ ſolùm Rhabarbarum;) V.D.

3. Syrupus de Rhabarb. ſolutivus, in quo partes æqu. Rhab. & fol. Sonæ.

4. Syrupus Diaſereos. in quo partes { Rhabarb. 5. Cartham. 4. Agaric. trochiſc. 2. Pol. Sen. 1. }

5. Trochiſci de Rhabarb. V.D.

6. Pilulæ de Rhabarb. V.D.

7. Extractum Rhabarbari.

℞. Rhabarb. el. q. v. extrahe ſ. a. digerendo cum ▽ deſt. Epatica (Endiv. Cichor. Agrimon.) affuſis aliquot guttulis ol. ♀ per d. decanta ac exprime, coagulaque ad formam Extracti.

Alii addunt quoque corrigentia, eaque ſimul extrahunt. Sic Quercet. ℞. Rhabarb. ℔ß. addit Cinamo. ʒß. Santal. ʒj. Extrahitque cum ▽ Endiv. ſucco Limonior. vel Citriorum acidula reddita. *Pharm. Reſt. c. 26.* Fit quoque Extractum per 🜄. *Vide Weckerum.*

Doſis ℈j. ad ʒß. ʒj. Acui tamen poteſt Diagrid. præparat. Gummi gutt. Elater. &c.

N. *Melius eſt extractum ſimpliciter ſine corrigentibus conficere, cui ſi opus ſit pro intentione Medici oleum aliquod conveniens. E. g. Macis, aniſi, & ſim. admiſceri poteſt.*

CCCCXXXIV. Ricinus.

Ricinus { Vulgaris. *Hujus loci.* Americanus. *De hoc infra.* }

Dicitur *Κίκι, Dioſc. Plin* Ricinus, *Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Cord. Lon. Lob. Caſt. Tab.* vulgaris, *Cam. C. Bi.* Catapucia major, *Trago*ſ. Granum regium majus, *Meſuæo, aliis.* Palma Chriſti. *Arab.* Alkaroa & Kerva. German. Wunderbaum.

Colitur in hortis, tùm ob raritatem, tùm ob talpas, quæ ejus præſentiam fugere dicuntur.

OFFICIN. NAT.

Semen ſeu *Nuclei* cortice ſuo triquatro echinato exuti.

Vires. *Potenter bilem & pituitam ἄνω καὶ κάτω pellit, calf. & ſicc. 3.*

Doſis. Nuclei N. xij. plus minus.

N. *Rariſſimi tamen uſus eſt.*

PRÆPAR.

Oleum ex ſemine expreſſum, quod dicitur oleum de Kerva. V.D.

N. *Oleum hoc dicunt oleum ficus infernalis.*

CCCCXXXV. Ricinus Americus.

Eſt & genus Ricini, quod ante annos aliquot ex America adferri cepit,

pi , vulgari paulo majus, cujus operimentum ſeu ſiliqua, quæ ſemina continet, tuberculis aſperis non eſt obſita, ut in vulgari, ſed levis & cinerei coloris : ipſum granum ſive ſemen vulgari ſimile eſt, nigrum tamen & non maculoſum, nucleumque continet ſolidum.

Nominatur Ricinus Americus, *Lob. Tab. Cluſ. in Mora* 4. Ricinus Americanus, *C. B* 2. aliis curcas. *Vulgo* Giana tiglia. Ubi tamen notandum Granadillam Monardo grana eſſe ab his diverſa & granati ſeminibus ſimilia.

Vires. *Valenter ſupernè ac infernè purgat.*

Doſis. Nucleus unus excorticatus, vel ſolum dimidium nuclei.

S.

CCCCXXXVI. *Senna.*

Senna C. B. { Alexandrina ſ. foliis acutis. *Hæc præſtantiſſima*
Italica ſ. foliis obtuſis. *Hæc priori ſubſtituitur.* }

Priori inſcribitur Senna Alexandrina, *Trag. Cam.* Orientalis, *Bellon. Lob. Tab. Ger. aliis* Ægyptia, Syriaca.

Altera dicitur Senna, *Hermolao.* Sena, *Matth. Fuchſ. Dod. Cord. h. Lon. Lob. Caſ.* Italica, *Trag. Tab. Ger. Cam.* altera media dicta, *Bellon. aliis* noſtras.

N. *Veteribus Græcis indicta videtur, primumque à Serapione deſcripta.*

OFFICIN. NAT.

Folia, tùm quoque *folliculi*, ſed raro.

N. *Folia præſcribuntur utplurimum ſ ſt. i. e. ſine ſtipitibus, a quibus eligendo ſeligendoque ſeparantur.*

Vires. *Senna inter purgantia uſitatiſſima eſt, aduſtos ac ſeroſos humores & hinc flavam bilem pituitamque ex Capite, Epate, Liene, continuatoque uſu a junctuvis ſine noxa ſat benigne educens. Excitat tamen nonnunquam tormina, id quod ex abundantia pituitæ vitreæ ſeu mucilaginis acris evenire nonnulli volunt. Verùm rectius ſentire videntur, qui id crudiori ac magis terreſtri ſenæ particulæ, forti expreſſione protectæ, adſcribunt. Quia autem calida ac ſicca (1) corrigitur flor. viol. Borrag. Prun. & quo minus ventriculo obeſſe poſſit, additur Cinam. Galang. Zinzib. &c.*

Exhiberi poteſt omni ætati & vel ipſis prægnantibus,

Doſis in ſubſt. à ʒß. ad ʒiß. in infuſ. à ʒij. ad ℥ß. vel ad plures vices ℥j. ij.

N. *Adhibetur & extrinſecus ad melancholiam capitis arcendam (in lotionibus capitis.*

PRÆPAR.

1. Pulvis ſenæ Mont. V. D.

2. Syrupus folior. ſenæ V. D.

3. Syrupus de pomis Reg. Sabor. V. D.

N. *Poteſt Syrupus ſenæ parari cum fructu, ut eſt in Pharmac. Poterii p. 128. Acus poteſt aq. extrahens aliquot guttas ♁ii, ⊕-li aut ♀ri.*

4. Ele-

4. *Electuar. Diabelzemer*, ſ. Sennatum Renod.

5. *Puſſula laxativa*. V.D.

6. *Extractum*.

℞. Fol. Senæ Alexand. ℥j. affunde ▽ ſimpl. ferventem (acuatam ſi libet aliquot guttis ol. ♀ per d.) ℥viij. Extrahe, exprimeq; leniter, clarifica, inſpiſſa ad conſiſtentiam juſtam.

N. 1. *Alii extrahunt macerando cum ▽ ſtillat. pomor. redol.* Beguin. Quercet. *Alii cum ▽ Lupuli, Scolopend, Borrag. Fumar. addita portione alia Caryophill. Zinzib, ſem. ſœnic.* Auguſt.

Doſis à ℈iß, ad ʒ. & ultra.

N. *Extractionem ex iisdem foliis ſecundo ne repetas: gravia nimirum tormina excitare ſolet,*

7. *Tinctura Sen. aut Rhabarb. ex communicatione S Cleſſ.*

℞. Fol. Orient. vel Rhabarb. ʒß. ⦶ tantundem, reduc. in pulv. qui accensus cum carbone ignito detonet in ✝lo, cinerem ſolve in ⁜ aut ♈, ſolutum filtra & evapora, ſolvatur denuò in aq. roſ. filtreturque addendo ʒij. rhei aut fol. Sen. in pulv. redact. digere per 4 aut 5. horas.

Doſ. hujus tincturæ ſint cochl. ij. in juſculo. Ita reliqua purgantia in Tincturam adducuntur.

CCCCXXXVII. *Soldanella*.

Κράμβη θαλασσία, *Dioſc.* Soldanella, *Dod. Lon. Lob. Tab.* Marina, *Ger.* Braſſica marina, *Matth. Cord. Lon. Caſt. Cam.* Soldan. maritima minor, *C.B 2*, Germ. Meerwinden.

Creſcit in locis maritimis Italiæ, Galliæ, inferioris Germaniæ. Floret æſtate.

OFFICINALIA NATIVA.

Herba ſeu Folia ad nos ex Gallia allata.

Vires. *Calf & ſicc. 3 Aquam valide educit, adeoque confert in hydrope, ſcorbuto, &c. Corrigitur cum ſtomachicis Zinzib. Mac. Cinam. ſem. aniſ. &c.*

Doſis in ſubſtant. à ʒß. ad ʒj.

PRÆPAR.

Succus inſpiſſatus.

CCCCXXXVIII. *Spina infectoria.*

Rhamnus Catarcticus, *C.B.* 6 Rhamnus ſolutivus, *Dod. Ger.* Rhamni alia ſpecies, *Trag.* ſpina infectoria, *Matth. Bellon. Lob. Caſt. Cluſ. hiſt. Tab.* Cervi ſpina, *Cord. hiſt* ſpina alba, *Lon.* Germ. Wegdorn/Creutzbeer.

Creſcit juxta ſepes in ſylvis, aliisque locis incultis, amans ſcrobes & rivulos, familiariſque eſt tractui circa Rhenum. Floret Majo, fructus fert Autumno.

OFFICIN. NAT.

Baccæ collectæ in fine Septembris, aut initio Octobris.

Vires. *Purgant bilem, pituitam ac maxime ſeroſos humores, unde uſus præcip. in Cachexia, Hydrope, Arthritide.*

Doſis baccar. à N. xv. ad xx. vel aridæ baccæ teruntur, daturque pulvis à ʒj. ad ʒiß. in decoctione coquuntur baccæ Num. 40. vel 60.

PRÆPAR.

1. *Succus ex baccis expreſſus.*

2. *Syrupus de ſpina infectoria ſ. Syrupus domeſticus. Syr, de Spina Cervina.* Fit ex ſucco ac melle additis corrigentibus.

Doſis ℥j. ℥iß. V.D.

N. *Ex baccis immaturis fit luteus color, ex maturis; Viridis* (Saffrgrün)

3. *Extractum Rhamni & Tithymalorum omnium S. Cloſſ.*

Contundantur Rhamni baccæ, vel Tithymali cum toto, & inter piſtandum irrorentur aceto roſat. ſuccum exprime, clarifica, tortivæ hujus materiæ retrimentum calcina, addito pari pondere ⊕, & extrahe ſalem cum ✻; quem ſucco remiſce & ad Extracti conſiſtentiam redige, quod longè purius erit, ſi denuò ſolvatur in aq. roſ. addaturque ʒß ol. ♀ campanarii, filtretur & evaporetur ut prius.

Doſ. gr. viij. in juſculo.

N. *Sic quoque Cucumer agreſtis & Rad. Helleb. in Extracta redigi poſſunt, affuſo vino alb. loco aceti, in quo rad. per horam unam aut alteram decoquantur.*

CCCCXXXIX. *Staphiſagria.*

Staphis agria deſcripta eſt ſuprà. Hujus loci ſemen eſt, quod purgat per vomitum, ſed rariſſimi uſus eſt.

Doſis gr. 12, vel 15.

T.

CCCCXL. *Turpethum.*

Turpethum *C. B.*
- 1. Arabum ſ. *Turbit. officinarum.*
- 2. Indicũ Turbit *Garz. Acoſt. Trag. Dod.*
- 3. Garganicum ſ. pſeudo Turpetũ, *Matth.*

1. Dicitur Turbith Meſuæi, *Matth.* Turbitum ſ. turbit Arabum, *Cord. h.* 1. Alexandrinum, *Lob. Ger. Caſt.* Thapſiæ radix, *Fuchſ.* Turpetum. *Tab.*

N. *Hoc eſſe quod in officinis uſitatum eſt, authores ſunt,* Cluſ. in Garz. Matt. & alii quàm plurimi.

2. Dicitur Turpetum repens foliis Althe, *C. B.*

N. *Hoc eſſe verum officinarum Turbith defendit* Garzias, *& ex hoc* Dodonæus, *&c.*

3. Nihil aliud eſt, (teſte Matthiolo,) quam radix vel Thapſiæ vel pityuſæ, ex Gargano Apuliæ monte allatæ, vel (teſte Cluſio in Garziam,) Scammoneæ Radix, loco veri Turbith venundata.

OFFICINALIA NATIVA.

Cortex ſeu *Radix* à medulla lignoſa ſequeſtrata.

Vires. *Calf 3. craſſos viſcoſosque humores ſive pituitam fortiter & a remotioribus partibus, juncturisque elicit: unde & diuturnis morbis maximè conducit. Inprimis proficuum ejus uſus eſt in Arthritide, ventriculo pituita abundante, Aſthmate, Lue venerea, Hydrope, Elephantiaſ. ſcabie, &c.*

Quia

Quia ventriculo nauſeam & vomitum procreare per ſe ſolet, corrigitur Zinzibere, Maſtiche, Pipere, Cinam. Fœnicul.

Doſis à ℈ij. ad ℈iiij. in infuſione à ʒi. ad ʒiij.

N. *Infantibus ac gravidis dare caveto.*

PRÆPARATA.

1. Species Diaturbith C. Rhab. V.D.

2. Pulvis Stockſtaldi, dictus. V.D.

3. Pilulæ de Turbith ſtomachicæ Meſuei. V.D.

4. Acetum de Turbith. Varii generis.

Vires. *Commendatur in Peſte, ſi q. ex Turbith, ruta, myrrha, aloe, aliisque putredinem arcentibus in ♃ infuſis.*

5. Extractum.

N. *Quia Turbethum reſinoſum eſt, ſeu ut ajunt gummoſum, convenit cum* 🜄. *Extractum ejus conficere.*

Doſis hujus Extract. à gr. vj. ad x. & plura.

CCCCXLI. Tamarindi.

Tamarindus *Serapionis*, Tamarindi, *Matth. Bellon. Garz. Acoſt. Fragoſ. Lob. Alpin.* Tamarindi, dactyli Indi, *Meſuæo*, Thamarindus, i. e. Acacia Indica, *Cord. hiſt.* Thamarindi, *Cam. Epit.* Palmæ ſylveſt. fructus oxyphœnica, *Lon. Caſt.* Siliqua Arabica, quæ Tamarindus, *C. B. 3.*

OFFICIN. NAT.

Dactyli acidi (ſic dicti ab Arabico Tamar quod dactylus eſt: dicuntur & ὀξυφοίνικα palmulæ acidæ, non quod fructus palmæ arboris ſint. Arbor enim Tamarindifera inſtar Fraxini procera eſt.)

Eligendi recentes, nigro-rufeſcentes, teneri, multis villis intertexti, pingues, acidi ſ. vinoſi.

Vires. *Refriger. & ſicc. 2. humorum acrimoniam & fervorem reprimunt, bilem ac aduſtos humores blande ducunt, ſiti ſuccurrunt.*

Doſis à ℥ij. ad ℥iiij. in Decocto. Alii à ʒß. ad ℥j.

N. *Parum nutrimenti ſubminiſtrant.*

PRÆPAR.

Pulpa Tamarindor. V. D.

Doſis ab ℥j. ad ℥ij.

Sunt qui paulo aliter hanc pulpam depuratam conficiunt. Extractum Eſſentiamvé Tamarindorum vocant. ℞. Tamarind. q. v. coque in ſ. q. aquæ. Exprime, clarifica cum albumine ovi ac inſpiſſa.

Doſis à ʒß. ad ʒj. & ultra.

N. *Fit & ♀ ex Tamarindis l. a. ſed minime purgat* Sala.

Electuarium Diaphanicum. V. D.

CLASSIS IV.

De Purgantibus ſecundariis.

A.

CCCCXLII. Aloë.

Aloë eſt ſuccus ſapore amariſſimus, qui ex Arabia & Ægypto ad nos pellibus involutus, deportatur. Genera ejus moderno tempore offi-

cinis in uſu ſunt 4. quæ tamen non niſi puritate & impuritate diſcrepant. Nam *Aloës craſſamentum* ſ. pars impurior arenoſa, ſordibus conſpurcata & idcircò nigricans, dicitur *Aloë caballina*: *pars paulo purior*, colorem hepatis referens, *Hepatica*: adhuc *purior, ſuccotrina* vocatur, quaſi ſucco citrina; quod pulvis ejus citrini coloris ſit; vel ſuccottrina ab Inſula Socotra, ubi copioſè creſcit: *pars puriſſima* ſi adeò depurata ut transparens ſit, *lucida* dicitur, quod ſcil. radiis ſolaribus objecta pellucida inſtar vitri appareat.

Optima lucida eſt atque ſine ulteriori præparatione in uſum medicum accerſi apta. Lucidæ ſuccedit Succotrina & Hepatica.

N. *Caballina, Caballis ſeu Equis exhiberi debet, non hominibus.*

Cenſetur Aloe bona, quæ pura, eximiè amara, ſubflava, difficilis ſolutu ac fractu. Hinc, quantò Aloe purior, amarior, flavior, tantò quoque melior eſt: nigra enim & fractu contumax, reprobanda, ceu adulterata.

Aloe, *C.B.* eſt { 1. vulgaris. *Hujus loci.* 2. folio in oblongum aculeum abeunte.

1. Dicitur Aloe, *Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Cord. Lon. Lob. Caſt. Garz. Cluſ. h.* communis, *Cam.* Ex hac exprimitur ſuccus, qui inſpiſſatus Aloen hujus loci exhibet.

2. Eſt ſempervivum illud folio mucronato, quod de tabulatis cænaculorum ſuſpenſum diutinè vireſcit, præſertim ſi luto radix circum-ligetur & ſubinde irrigetur. Dicitur Aloe Americana.

Vires. *Vim præter purgantem obtinet & exiccantem (gr. 3.) calefacientemque (gr. 2.) proritat hæmorrhoides & menſes, roborat ventriculum, ene at & expellit lumbricos, arcet putredinem, aſtringit, conſolidat, exterget, adeoque vulneraria eſt inſignis.*

PRÆPARATA.

1. Aloe depurata, ſive lota.

℞. Aloes q.v. pulveriſ. ſolve in ▽, quod arenoſum ſubſidet, abjice: pinguiſſimum è contra & quod leve eſt, recipe.

N. 1. *Sunt qui ▽ Endiv. vel Cichor. Acetoſæ vé adhibent. Alii ut augeatur vis purgatrix, decoctum purgans loco ▽ ſubſtituunt.*

N. 2. *Aloe conſtat parte reſinoſa & aquea: illa purgationi inutilis eſt, hæc idonea. Eapropter, ſi aloen purgantem expetis, neglecta reſinoſa, aqueam collige, in ▽ ſolubilem; eamque à fecibus ſequeſtratam.*

2. Balſamus ſive Extractum Aloe.

℞. Aloes ſuccotrin. q. v. extrahe rubedinem, ſ. a. cum 🜄 rectif. decanta, filtra; coagulaque ad conſiſtentiam aloe debitam, *Pharmacop. Auguſt.*

Vires. *Ex ſuperioribus collige.*

Doſis à ℈j. ad ℥ß.

N. *Aliam quoque extractionem ſcil.* tum

cum ✻ *&* ▽ *roſar.* Vide ſi libet in Pharmacop. Auguſtan ſub Extracto Holagogo Andernaci.

3. Aloe violata.

℞. Aloes puriſſ. groſsè contuſæ ℔. 1. infuſionis violarum, (ex triplici infuſione, *vide Syrup. violar.*) ℔.iij. clarifica, digere, ut ſolvatur aloe, cola ac coagula leni calore ad conſiſtentiam pilularem.

Doſis à ℈ß. ad ʒß. Sala de Eſſentiis.

4. Aloe violata ♀ea.

℞. Aloes violatæ ℔.j. Cryſtall. ♀. ℔.ß. miſce.

N. *Sala vocat Aloedatium ♀ro violatum.*

Doſis à ʒß. ad ʒj.

5. Aloe Roſata.

Fit eodem modo (quo Violata) cum ſucco Roſar. & ex eadem cum vino F. pilulæ. *Vide Pharm. Auguſt.*

6. Aloe roſata Hieronymi ab Aqua pendente.

℞. Aloes puræ pulveriſ. q. v. impaſta cum ſucc. Roſar. Damaſc. ſeu provincialium: exicca leni calore æſtivi ſolis; iterumque impaſta; idque toties, donec Aloe ſedecim ſucci partes imbiberit, reſervetur dein in maſſa pilulari pro uſu.

Doſis ad ℈iß.

7. Eadem aliter.

℞. Aloes puriſs. ℔. j. ſucc. Roſar. Damaſc. ℔ß. coagulentur ad ignem, idque repetatur bis vel ter, ſic habetur Aloe roſata optima.

N. *Corrigitur quoque cum ſpir.* ⊖. Vide Scammonium.

8. Oleum Aloes purgans.

℞. Aloepat. ℔j.
Myrrh. ℥ij.
Thuris ℥ß.

Deſtilla lento ▽ in cineribus ex cucurbita humili.

Vires. *Umbilico illitum purgat & expellit lumbricos.*

E.

CCCCXLIII. Elaterium.

Ἐλατήριον. Elaterium ſuccus eſt amarus, ex fructu cucumeris aſinini expreſſus ac inſpiſſatus.

N. *Omnium ſuccor. hic maxime durabilis eſt, adeo ut ultra centum annos efficax manere credatur.*

Cucumis aſininus deſcribitur Cucumis agreſtis, *Brunf. Cord. in D.* Cucumis ſylveſtris, *Trag. Matth. Fuchſ. Dod. Lon. Caſt.* Cucumer Elaterii ſylveſtr. *Lob.* Cucum. aſininus, *Tab. Ger.* Elaterium quod leve & candidum & igne inſtar pinguedinis accenditur, *Bellon.*

Eligatur Elaterium vetuſtum, ſumme amarum.

N. *Elaterium à bimatu ad decennium colore candido, utile Dioſcoridi: Æginetæ, quod anno antiquius non eſt, & quod vireſcit: Theophraſto optimum, quod vetuſtiſſimum.*

Vires. *Purgans eſt violentum humoris ſeroſi: movet menſes, fœtumque inter-*

interimit, unde rarus ejus uſus, præcipuè cum nec malignitate careat.

PRÆPAR.

1. Elaterium depuratum.

2 Elat. correctum.

N. *Depurari poteſt, ſi in ▽ ſolvatur ac filtretur, quod facili fieri poteſt negocio, ſiquidem ut plurimum liquidum extet.*

Corrigitur cum ſpir. ⊕-i & oleis, ut de Scammoneo dictum.

3. Fit etiam *Extractum* ex depurato ſucco per 🜄, ut & Fœcula ex ſucco cucumerum maturorum per ſubſidentiam, cujus vires vide in obſervat. *Henr. ab Heer.*

Doſis gr. 5. ac ij.

CCCCXLIV. Euphorbium.

Εὐφόρβιον, Euphorbium ſuccus eſt concretus acerrimus, ex ſauciata Lybica Ferula ejusdem nominis extractus.

N. 1. *Modum extrahendi docet Dioſcorid.* Videatur Matth. Dodon. Lob, Lon. Tab. Ger.

N. 2. *Dodonæus Euphorbium, (unde ſuccus ille extrahitur.) plantam eſſe perhibet, Dioſcorides arborem: contradictione haud difficili conciliatu. Sunt enim plantæ, quæ temporis progreſſu, vel diligenti cultura arboreſcunt, cujus rei exemplum, & in hac civitate præbuit arboreſcens Rutæ frutex.*

Genera Euphorbii ſunt duo:

1. Sarcocollæ modo pellucidum flavum, piſi magnitudine in guttas æquales denſatum, modice cavernoſum. 2. In utriculis, quibus excipitur, in maſſam denſatur candicantem, aut vitri colore.

Doſis à gr. v, ad x.

N. *Adulteratur admixtis Sarcocolla aut Gummi atque liquore Tithymalli.*

Eligendum eſt purum, translucens, candidum aut flavum & acre, quod levi linguæ contactu os accenſum diu detinet. Annotinum, nimirum per ætatem perfectionem ſuſcipere creditur, acrimonia cum tempore mitiore reddita. Recens improbandum, ceu virium violentia ſuſpectum.

Vires. *Inſignem quidem vim obtinet ſerum ac aquas ex toto corpore purgandi. Verum enimvero non ſine violentia ac moleſtia, quam præter ſubſtantiæ proprietatem malignam, & vi inflamandi (calidum e. eſt gr. 4.) exerit.*

PRÆPARATA.

Correctum Euphorbium.

Correctio Euphorbii conſiſtit partim in partium acrium volatilium abolitione, partim in reſiduarum malignarum ac calidarum mitigatione, quod fit.

1. ℞. Euphorb. purificati ab omnibus fecibus q. v. redige in exigua fruſtula ac inde pomo Citrio vel Limonio excavato, maſſaque panis obvoluto, coque in clibano: Euphorbium dein ſic præparatum, (quod albiſſimum) vaſe vitreo ſerva. *Querc. Pharm. Reſt.*

N. *Auguſtana Pharmacopœa initio*

Euphorbium cum Ol. Amygdal. dul. q.ſ. inſtar collyrii terere ac maſſam dein po mo imponere jubet.

2. Correctio Euphorbii.

Solve Euphorbium in 🜋o roſato, cola & inſpiſſa, ablueq; 🜄 Roſarum.

3. Correctio præſtantior.

℞. Euphorbii (præſtat quod prima correctione correctum,) q.v. affunde ſuccum Limon. vel Granat. acid. depuratum, ad eminent. digit. 3. vel 4. ſolve digerendo in MB, filtra calide ac coagula. *Querc. Ph. R.*

4. Correctio præſtantiſſima.

Solve Euphorbium cum phlegmate 🜔-i, totali & integro ſuo ſpiritu impr ægnato, vel cum aquis citonior. pomorumvé curti-pendulorum, oleo ♁is per C. vel ſpiritu 🜔-i acuatis, decanta vel filtra & coagula. *Querc. dict. loc.*

5. Extractum Euphorbii.

℞. Euphorb. opt. depurat. (ut ſupra cum 🜋 roſar.) extrahe cum 🜅, decanta, coagula & denuo circula tum novo alcoole (℞ ℘ 10.) dein ſeparato menſtruo coagula △ lento, addendo aliquod correctorium pro libitu: fiat mixtura.

Vires. *Paralyſi, Arthritidi, Spaſmo, Hydropique conducit, pituitam nervis impactam expurgando ducit.*

6. Ol. Euphorb. ſtillat.

7. Ol. Euphorb. commune.

℞. Euphorb. ℥ß. Ol. Cheirin. ℥v. vini generoſ. ℥v. coq. ad conſumptionem vini.

Præparata alia communiora, quæ Euphorbium ceu baſis ingreditur ſunt *Hiera Logadii.*

Pilulæ de Euphorbio, &c. Vid. l. 2.

G.

CCCCXLV. *Ghitta, Jemou.*

Gutta Gamandra, Gummi gotta, Gutta gemau, Cattagauma vel gemu, Gummi Peruanum ſ. de Peru, de Jemu, de Gemandra; aliis ſuccus Gambici vel Crambici.

Eſt ſuccus concretus aut inſpiſſatus (potius quam Gummi.) Cujus autem plantæ ſuccus ſit, nondum certò conſtat. Sunt enim qui ad Eſulam, ad cataputiam majorem, ad flores Ricini Indi originem ejus referant, coloremque aliunde. (E. g. ex Curcuma) conciliatum volunt, alii Euphorbii ſuccum cenſent: aliis ex Scammonio & Tithymallo compoſitus eſt: nonnulli compoſitum ex Chelidonię majoris ſucco, Scammonea & Croco ſuſpicantur: alii ex ſucco corticis mediani Frangulæ. Nos præcipue de Uſu ſolliciti, eligere ſuademus, putum, flavique coloris.

Adfertur ex Sinarum regione, primumque adferri cepit ante annos 40. *Videatur Cluſ. lib. 4. exot. cap. 8. ſucc. 11.*

N. *Videtur eſſe Gummi contra podagram Monardi.*

Vires. *Expurgat per ſuperiora & inferiora, præcipue humores ſeroſos & aquo-*

aquoſos, tùm quoque omnem ſaburram vitioſorùm humorum ex toto corpore educit. Hinc uſus ejus creber eſt in hydrope Febri. ſcabie, prurit, & ſim.

Doſis à gr. v. ad xiiij.

PRÆPAR.

Etſi crudum quidem, non citra commodum adhiberi queat, attamen cum nauſeabundam poſſideat qualitátem, operæ precium duxerunt, hanc obtundere. Unde

1. Ghitta Jemu correctum per ſpir. ⊕- aut ♀ Mindereri.

℞. Ghitta Jemu q. v. diſſolve cum ſpir. ⊕-: abſtrahatur dein ſpir. ⊕- reſiduumque exiccetur, lentè, ne ſcil. nigreſcat, ſed colorem ſuum retineat.

N. 1. *Edulcorare ſi volueris ▽ aliquoties ablue.*

N. 2. *Procedit felicius correctio ad modum quem habes de Scammonio: vel Gummi Guttæ terna vice cum ſpir. ⊕- aut ✢ imbibe, tere & exicca.*

Doſis à gr. xv. ad xx.

2. Extractum ſ. Magiſterium.

℞. Gitta Gemu pulv. ℥ij. 🜄 opt. ℥vij. fiat ſolutio, digerendo in MB. 8 aliquot (2. 3. 4.) decanta & filtra calide, præcipita affundendo ▽ roſ. (vel aliam aliquam,) abſtrahe 🜄 & coagula lente.

N. 1. *Melius ſuccedet proceſſus.*

℞. Ghitta Gem. ℥ij. 🜄 opt. ℥v. ☍ ♀i ʒj. digere, & ſolvetur in MB brevi tempore.

N. 2. *Sunt qui ℞. 🜄. Santali tinctura impregnatum.*

3. Magiſterium G. G S. Cloſſei, ſive Gamandra correcta

Imbibatur pulvis Ghittæ Jemou ol. ♀ deliquioſo. ita ut liqueſcat inſtar paſtæ, malaxetur diutiſſimè in mortario, terendo piſtillo vitreo, donec colorem mutet, affunde 🜄 ♀ſatum, macera per 15 horas in tali calore, qui colliquando ſolvendoque gummati non ſit ſatis, decanta, malaxa ut prius, addito novo ol. ♀ri, idque tertiâ vice reitera, tandem albeſcentem hanc materiam lava pluries aq. roſ. & ex illâ deſiccatâ Tabellas aut trochiſcos finge.

Vires. *Leniter, & abſque vomitus provocatione operationes ſuas in pleriſque abſolvunt.*

Integrum doctumque Tractatum de Gitta Jemou conſcripſit Clariſſ. Dn D. Joan. Petrus Lottichius, Marpurgi Med. Profeſſor publ. amicus meus ſingularis, ad quem Lectorem remitto.

M.

CCCCXLVI. *Manna.*

Δροσόμελι & ἀερόμελι, *Galen*. Mel ex aëre, cui cœleſtis natura, *Plinio.* Men Siracoſt & Terniabin, *Arab.* Thereniabin & Trungibin, Terengibil, *Serapioni & Avicennæ.* Manna purgatoria, *Matth.* Droſomeli, *Cord. hiſt.*

Eſt

Eſt ros ſive liquor ſuavis, qui ex aëre ſublucanis temporibus decidens arborum ramis & frondibus, hinc herbis lapidibus & ſolo interdum invenitur inhærere, brevi tempore coaleſcens, grumoſus inſtar gummi apparet.

Manna itaque tum eſt { Liquida Tereniabin, ſtrictè *Bellon. l.b.2. obſ. c.65.* Duríor { Granata, Maſtichina } *Hæ Officinales.*

Pro diverſitate regionum eſt Manna Orientalis, ſ. Syriaca, Perſica, Calabrica, Goritiana, Tridentina, Brianſonnenſis.

N. *Meminit & Garzias Mannæ granatæ inſtar ſeminis Coriandri, quæ nobis penitus incognita, niſi intellectum velit graminis ſemen, Mannæ nomine veniens,* de quo ſupra Claſs. 1.

Ex his etſi Syriaca laudem omnibus præripiat: attamen noſtratibus in Officinis primas damus Calabrienſi & præcipue granatæ, i. e. quæ granulis minoribus conſtat, vulgus Mannam foliorum vocat, quod ſcil. de arboribus colligatur. Hac inferior eſt maſtichina, i. e. quæ granis majoribus & maſtichis guttis prope æqualibus eſt. Dicunt mannam corporis, quod de ramis colligatur vel impetu ventorum in terram delabatur.

Eligenda candida, recens, anno non vetuſtior: ruffa enim & fuſca inveterata eſt. Adulteratur ſacchàro penidio, herbarum foliis circumvoluto. Sic quoq; quæ Sennæ folia granis ſuis amplectitur factitia eſt, *C. B.* Fit quoque Manna factitia ex amylo Manna, Scammonea ſemine aliquo & radice lacticinia, *Chriſt. Acoſt. cap. 8.*

Vires. *Temperata eſt ad caliditatem reclinans, guttur, aſperam arteriam, thoracemq; leniens, alvum blandè movens, bilem ſeroſosq; humores educens.*

Doſis infantibus à ʒij. ad ℥ß. adultis ab ℥iß. ad ℥iiß. & ℥iij.

N. *Quia facile bileſcit, in febribus, niſi frigida admiſta fuerint, non adeo conveniens cenſetur.*

PRÆPAR.

1. *Electuar. Diacaſſia cum Manna.* Vide Diſp.

2. *Elect. Lenitivum de Manna.* Vide Diſp.

3. *Manna Tartariſata ſ. Tabulæ de Manna.*

Fiunt ex manna ſoluta & purgata, quæ more communi in tabulas effunditur, additur ad Mannæ ℥j. Cremor. ♀ʒj.

4. *Manna liquida.*

℞. Mann. Calab. ℥ij.
Crem. ♀i ʒij.
Aq. ſtillat. pro libitu ℥v.

Tartarum primo aquis optimè ſolvatur, hoc facto, lento igne manna; quæ omnia calidè per linteum trajicienda, & cum albumine ovi clarific. in modum ſyrup. Cui ad conciliandum gratum odorem aqua cinam. vel ſimile quid affundi poteſt.

Ex communicatione Dn. D. Iohan. Kieferi

5. Spiritus Mannæ.

℞. Mannæ el. q. v. deſtilla △ lento ex Cucurbita, & habebis ſpiritum inſipidum.

Vires. *Sudorificum inſigne eſt in febribus tùm peſtilentialibus, tùm communibus, ſudorem propellens admodum fœtidum.*

Doſis ad cochlear. j.

Solvit itidem ♀r, unde Tinctura ♀is flava. Cl. Dn. D. Helvic. Dietericus, Medicus Electoris Brandeb. Princípp. Dan. & Holſat. amicus meus integerrimus.

6. Spiritus Mannæ alius.

Diſſolvatur Manna rore Majali, & tam diu cohobetur, donec ſublimetur in caput ✕ci inſtar nivis. Hic ☿s in ſpiritus fluidam naturam redactus ſit ſolutivum Solis mineralis, ſepoſitâ omni vi corroſivâ. *Bickerus in Hermete redivivo.*

7. Syr. de Manna laxativus. Dn. D. Erboldi.

℞. Polypod. q. ℥vj.
Rad. Ireos Flor. ℥ß.
Paſſul. min. ping. & inciſ. ℥iij.
Fl. Violar.
Borrag.
Bugloſſ. añ p. j.
Sen. ſ. ſt. ℥iß.
Cinam. ʒß.
Aq. mulſ. ℔iij.

Coque omnia ſ. a. ad conſumpt. lib. 1. Coletur & exprimatur. In colatura diſſolve,

Mann. calabr. ℥iij.
Sacchar. penid.
Cand. alb. añ ℥j.

Coq. ad conſiſt. ſyrupi, addendo in fine aq. Cinamo. parum.

Doſis ℥j. ad ℥ij. & ultra.

CCCCXLVII. Opopanax.

Opopanacum quid ſit & quodnam optimum, vide ſupra, hoc loco illius purgandi facultatem deſcribemus, quæ educit phlegma craſſum & viſcoſum, non ſolum è meſenterio ſ. regione prima, ſed & idem allicit à partibus remotis & juncturis, adeoque mundificat cerebrum, nervos, pectus, tuſſi antiquæ confert: potum cum aceto hora una ante acceſſionem febrilem, arcet rigorem, maxime ſi idem opopanax cum ſucco apii ac oleo anethino ſpinæ illinatur.

Doſis à ʒß. ad ʒj.

Corrigitur ſpica & maſtiche.

PRÆPAR.

1. Opopanax depuratus, Fit ſolvendo (in 🜊) colando & inſpiſſando.

2. Extractum. Fit ut Euphorbii.

Doſis à ʒß. ad ʒj.

3. Pilulæ de Opopanaco comp. V. D.

Doſis ʒj.

4. Oleum ſtillat. (ex ✕ per cinerem.)

Sagapenum. Vide claſſ. 2.

CCCCXLVIII. Scammonium.

Scammonium, Scammoneum, Scammonia, Scammonea. Eſt ſuccus ex radice Scammoneæ, plantæ lacteo ſucco

ſucco plenæ, extractus & inſpiſſatus. Extrahitur autem vel radicem adhuc creſcentem incidendo (*vid. Dioſcor.*) vel eandem (dubio procul cum foliis & caule,) prælo ſubmittendo.

Scamonia { Syriaca, *hac hujus loci.*
planta eſt { Monſpeliaca, Valentina.

Dicitur σκαμμωνία, *Dioſc. Theophr.* Scammonia, *Matth. Lon. Caſt.* Scammonea, *Cord. in D.* Antiochena, *Cam.* Scammonium, *Cord. hiſt. Dod.* Syriacum, *Lob.* Syriaca, *C.B.1.*

Optimum eſt quod ex Antiochia affertur, dein Armenium, Europæum omnino pravum eſt. Probatur quod nitidum, ſplendidum, (inſtar gummi) rarum, cito liqueſcens, friabile, colore cum frangitur, fulvo, non valde ponderoſum, tactu linguæ lacteſcens, nec vehementer eam calefaciens, (nimirum hoc Tithymalli admiſti argumentum eſt.) Quod ab his notis recedit, tantò pejus exiſtit, quantò longius receſſeris. Improbantur glebæ ingentes, nigræ, graves, nimirum aut adulteratæ hæ ſunt, aut ſuccus ex tota planta expreſſus.

Doſis à gr. v. ad x. vel xij.

Vires, *Expurgat valde humores bilioſos, acres, ſeroſos, adeoque creberrimi uſus eſt, non modo per ſe, ſed & cum aliis permiſtum.*

N. *Cum magna ſit acrimonia, intenſaque caliditatis & ſiccitatis, inſenſa malignitatis, mordacis flatulentia, exceſſiva attractionis, adeoque aptum natum, quod inteſtina erodat, viſcera, cor, epar, &c. conturbet, ventriculum flatibus mordacibus laceſſat, vi ſua calfactoria ac exiccatoria (quas 3. gr. obtinet) inflammet, & conſequenter febres producat, vi attractoria hypercatharſes introducat, correctione opus habet, hanc alii aliter inſtituunt. Hinc,*

PRÆPAR.

1. *Scammonium correctum per Cydonium, i.e. Diagridium.*

℞. Scammonium tritum, eoque in malo Cydonio excavato paſta circumdato, exemptum dein diagrydium ſerva pro uſu.

N. 1. *Hæc elaboratio eſt Gal. l. 1. c. 1.* de aliment. facult. *ubi interna mali cotonii acetabula ſeminis deſtineta excavat, eaque Scammonio replet ac coquit.*

N. 2. *Antiquum imbecillum eſt, ideoque flatulentum, bimum eſt optimum.*

N. 3. *Dicitur Diagridium, Diagrydium, Diacrydium.*

2. *Scammonium defecatum per ſuccum Citonior.*

Solve Scammonium (vel diagridium) in ſucco calido Citonior. Roſarumve pallidarum aut Damaſcenarum ſ.a. decanta à fecibus ac coagula.

N. 1. *Quercetanus veram Scammonii præparationem fieri cum ſucco Limonum ait, cum quo procedit ut dictum.* Vide Pharmacop. c. 15. *Alii cum ſucco Citri.*

N. 2. *Crollius imbibit Diagridium puriſſ. ſucco clarificato Roſ. pallidar. vel ſylve-*

ſylveſtrium,) forte Damaſcenar, ſeu Provincialium) addit ſpir. ⊕ guttam unam vel alteram, atque exiccat calore ſolis vel retro fornacem, idque repetit multoties (20. vel 30.)

Doſis à gr. vj. ad xij.

N. 3. *Bredelius diſſolvit Scammonium in ▽ deſtillata actu frigida. Sic ſubſidet picea quadam ſubſtantia. à qua decantat liquorem ſupernatantem: idque repetit, novam ſcil. ▽ affundendo, quoties ▽ albicantem colorem contraxerit. Coagulat dein decantatas ▽s leni calore ad ſiccitatem.*

Doſis ad gr. xij. &c. *Brendel. in Chym.*

3. Extractum per ſpiritum Vini, Magiſterium ſ. Reſina Scammonii, Pulvis Syrius.

℞: Scammonii puriſſimi groſsè triti ℥ij. 🜅 opt. ℥xij. (vel ad eminent. dig. 4.) Digerantur in MB hora una ac altera, ſæpius agitando, ut ſolvatur: dein filtra calidè per chartam, filtraturæ affunde ▽ frigidam Roſar. (vel aliam aliquam ▽m) & lacteſcet liquor. Abſtracto 🜅 repone reliquum & reſidebit Reſina quam (à ſupernatante lacteo liquore decantationis beneficio ſeparatam,) ter quaterve ▽ roſacea lava.

N. 1. *Si Scammonium purum fuerit, vix pars tertia decedit.* Sala de vegetab. Kesl. 1. c. 90. Tentzel. in Exeg.

Doſis à ℈ß. ad gr. xv.

Fit quoque Extractum Scammonii per ※.

Doſis gr. 8. vel 12. *Hartm. in Croll.*

4. Extractum Diagridii aromatiſatum FF.

℞. Cinam.
Zinzib.
Caryophyll.
Macis.
Nuciſt.
Cardamom.
Cal. Arom.
Aniſ.
Cortic. Arant. añ. ℨiß.

F. Extractum cum 🜅 ℔ß.

2. ℞. Diagrid. ℥iij. Extrahe itidem cum 🜅 ſ. a.

Utrumq; Extractum conjunctim digere. 🜅 abſtrahe ad conſiſtentiam Extracti.

Doſis gr. xv. ad ℈j.

5. Extractum Scammonii Glycyrrhizatum.

Verum Scammonii correctivum eſt ſuccus liquiritiæ. Infundatur radic. glycyrrh. bona quantitas in aq. per 24. horas, eaq; infuſio novâ ſemper glycyrrh. additione ter repetatur, coctione levi præmiſsâ. In hoc decocto Scammon. pulveriſatum reſolvatur filtretur, exhalet aqua ſub finem leniſſimo △ (ne aduratur) usq; dum extractum in fundo reſideat. *Eſt S. Cloßæi.*

6. Elixir Scammonii Crollianum ſ. Pilula Scammonii.

Ex Scammonio crebris imbibitionibus ſucci Roſar. (ut ſupra) imprægnato, extrahe Tincturam ſ. a. digerendo

rendo cum 🜅 opt. (in quo ſem. aniſ. fœnic. cinam. & ſpica nardi macerata,) decanta & abſtrahe 🜅 ad conſiſtentiam duriuſculam, vel quod melius præcipita cum ▽ Roſar. & lava.

℞. Hujus Extract. ʒj.

Succi Citonior. depurati ʒiiij.

Roſ. rubr. depurat. ℥j.

M. & coagula ad conſiſtentiam pilul.

Doſis à gr. 10. ad 20.

7. Alia correctio Hartmanni: Scammonium 🜖-latum.

℞. Scammon. minutiſs. triti q. v. imbibe cum pauxillo ſpir. 🜖-i vel ol. 🜍is p. c. adfundendo guttas aliquot Ol. aniſ. vel fœnic. contere diligenter ut fiat maſſa inſtar picis viſcida, quam ſerva.

Vires. *Purgat leniter ſine omni moleſtia.*

Doſis à gr. xv. ad xxv. *Hartman, in Croll.*

N. 1. *Eodem modo mitigatur & vehementia omnium ſuccor. purgantium, Aloes, Elaterii, Gummi de Peru.* Hartmann. in Croll.

N. 2. *Quercetanus in Pharmac. Reſtit. c. 15. Chymici, inquit, qui elegantes illas & ſingulares 🜖-i proprietates occulte in eo delitefcentes eruere norunt, haud verebuntur Scammoneam, Myrrham & ipſa etiam Gummi præparare & diſſolvere cum phlegmate 🜖-i, toto ſuo ſpiritu impragnata. In hoc ſolo enim ſpiritu latet vera illorum ſimpliciũ præparatio, quæ cum exuperante calefaciendi qualitate inſignita ſunt, & hac via exquiſite & perfecte corriguntur.*

N. 3. *∾us, 🜖-lis & 🜍is comburunt Scammon. & in picem vertunt, ac proinde multum virtutis catarcticæ deperdunt. Satius igitur erit Scammon. reſolvere in Tinctura roſ. cum ∾u 🜖-li paratâ ut moris eſt, reſolutumque ad Extracti conſiſtentiam reducere.*

8. Scammonium 🜍ratum.

℞. Scamm. minutiſs. triti, q. v. (E. gr. ℥j. vel ℥ij.) Extendatur ſupra chartam bibulam, detineaturque ſupra carbonibus vivis 🜍re ſuper injecto fumantibus, donec Scammonium, (quod continuo movendum) liqueſcere incipiat vel albeſcat. Scammonium hac ratione optimè correctum exhiberi poteſt à gr. vj. ad vij.

9. Scammonium Roſatum.

℞. Scammon. vel Diagrid. q. v. Extrahe cum ſpiritu Citonior, ſ. a. decanta, filtra & inſpiſſa ad conſiſtentiam meilis. Dein adde ad Scammon. ℥j. ſucci Roſ. Rub. recenter expreſſ. ℥ij. coagulentur ſimul ad ſiccitatem.

N. *Si ſpirituum Citoniorum, infuſione Santali tinctum, loco Menſtrui extractioni huic adhibueris, non modo Scammonium colore elegantius, ſed & Epati minus noxium acquires. Et hoc modo paratum Scammonium roſatum extat in officina Saltzwedeliana, jucunda ſuâ rubedine viſum oblectans.*

Doſ. à gr. vj. ad xv.

10. Infuſum Scammonii ſeu ſpiritus purgans.

℞. Scammon. el. p. iiij. Succi Cydon. p. ij. mixta pone in locum calidum quotidie movendo, donec indurerur. Tunc affunde 🜄 Malvatici, q. ſ. ſtentque aliquamdiu in digeſtione. Et fit ſpiritus purgans ſeu ſolutivus.

Vires, *Purgat ſine ullo faſtidio ac moleſtia.*

Doſis, variat pro Scammonii ingredientis quantitate.

N. *Hæc infuſio ad annum circiter ſervata, rejicit ad ſuperficiem guttulas olei rubei, inſtar picis liquidæ, in quo ferocia ſeu malignitas ſcammonii reſidere judicatur.* Tentzel. in Exeg.

11. Diacydonium Lucidum Scammoneatum ſeu laxativum.

℞. Gelat. Diacydon. lucidi, ℔. j. Extract. Diagrid. ℥vj. coque lento igne, (NB.) optime miſcendo, ad juſtam conſiſtentiam.

Vel

℞. Scammon. ℥iv. extrahe Tincturam cum 🜄 postea fiat ſ. a. Cydoniatum ex ſucci Cydonior. ℔. iij. ſacchar, ℔. j. Tincturam paulatim ſucco affunde, miſce exacte ac effunde in ſcatulas.

Doſis à ʒj. ad ʒij. & ʒiiß.

N. *Niſi mixtio exacte fiat fieri poteſt, ut diagrydium in uno loco parcius, in alio copioſius concreſcat, inde purgatio juſto lenior, hinc copioſior, adeoque hypercatharſis nonnunquam ſubſequitur.*

12. Gelatina Cydoniorum Laxativa cum Turbith.

℞. Scammon. ℥ij.
Turbith. ℥iv.
Extrahe cum 🜄, poſtea
℞. Decoct. Cydon. ℔vß.
Sacchar. ℥xviij.

Coq. ſ. a. & F. Gelatina, cui ſub finem affunde Tincturam Diagridii & Turbit. ſpatulaque agitentur, donec 🜄 evaneſcat. Tandem repone pro uſu.

N. Communiora præparata, quæ diagridium ceu baſis ingreditur, ipſemet Tyro obſervare poterit.

Præcipua ex his ſunt.

Confectio Aniſi Laxativi.
Elect. Benedict. Laxativ.
De Citro ſolutivum,
Diacydonites Laxativ.
El. Epiſcopi ſ. Eleſcoph,
Confect. Hamech,
Indum majus.
Diaprunis ſolutivum,
Roſatum,
De ſucco Roſarum.
Zinziber Laxativum.
Pilulæ Aggregativæ majores.
Aureæ.
De Fumaria.
De Hermodactylis.
Extractum Catholicum, &c.

Et hæc ſunt quæ de Vegetabilibus ſcribenda fuerunt.

PHARMACOPOEIÆ

MEDICO-CHYMICÆ,

LIBER V.

DE

ZOOLOGIA.

ZOologia eſt pars Pharmacopœiæ, quæ Medicamenta ex Animalibus deſumpta recenſet.

N. *Animalia puta, tàm viva quàm interempta, (liceat hæc animalia appellare.) De utroq; commonere hic expedit, eligenda eſſe, quæ extra diſpoſitionem morboſam & hinc detrimentoſam conſtituta ſunt. Itaq; ſi ex vivis expetis, provideas, ſana ea ſint: ſin ex interemptis, interempta illa adhibeas morte violenta extrinſecus accedente. Etenim expetitur medicamentalis cujusq; rei ſubſtantia, eaq; ad medicationem apta, adeoq; facultatibus morboſis deſtituta, ſalubribus è contra tincturis delibuta. Hæc inprimis pars rei ſpirituoſa eſt, in naturali ſcil. diſpoſitione conſtituta, facultatibusq; peregrinis orba. Nimirum hæc, ut morte naturali paulatim ſeneſcens conſumitur, curriculoq; ſuo deſtinato perfuncta, in principia ſua reſolvitur: ita eadem ipſa, ſi flamma vitalis violenter extinguatur, ſuperſtes aliquandiu manet, nec a corpore ſeparatur, donec hujus diſſolutione & ipſa diſſolvatur. Et quidem talis ferè illa ſuperſtes ſuppetit, qualis erat, dum flamma illa extinguebatur, i.e ſalubribus, inſalubribusve tincturis imbuta. Hinc itaque non raro mira cadaverum facultates elucent, veluti præ reliquis eſt vis illa formatrix, non modo è cineribus vegetabilium ſuſcitabilis,* (teſte Sennerto, ex Quercetano & Polono, ut & ex Libavio, teſte Cl. Horſtio epiſtola ea de re ad me miſſa, teſte itidem Vigenario Gallo, in tractatu Gallico, de Igne & Sale, pag. 262.) *ſed & in animalium quorundam cineribus demonſtrabilis. Hujus rei hiſtoriam,* cum Pariſiis *degerem, ceu veriſſimam mihi retulit* Doctor Medicinæ Pariſienſis, nomine Certain, vir vel ætatis ratione fide dignus, *videlicet ſibi in maceratione cineris cancrorum, tàm perfecto-*

rum, quàm imperfectiorum, in liquore natantium, Simili ratione in ▽ *ſtillat. ſpermatis ranarum, ſibi ranarum imagines quondam fuiſſe repræſentatas, teſtis eſt* Vir Excellentiſſimus Joan-Daniel Horſtius, in Academia Marpurgenſi, Medicinæ Profeſſor publicus, Amicus meus integerrimus. *Non minus & inperfectiorum animalium oſſibus idem accidere, præter alios refert* Robertus Flud, de Fluctibus, Medicus Anglus, Scrutator naturæ ſagaciſſimus. *Et quæſo quid cauſæ ſubeſſet, quod ſolum animalia mactata culinis expetantur, poſthabitis quæ ſecus obierunt, niſi ſit, quod illa balſamica ſeu ſpirituali prædita ſunt ſubſtantia, ad nutritionem requiſita, hæc vel eadem deſtituta ſint, vel inquinatam & inſalubrem poſſideant? In Medicis difficultatibus non poſtrema eſt, quæ etiam doctiſſimos macerat, unde ſcil. facultates occultiores Medicamentorum fluant, Nimirum, alij Formæ mixti eas acceptas referunt, alij Formæ ſeparatæ relicto veſtigio: ne dicam de peculiari qualitatum primarum mixtione, quam alij ponunt. Verum anne ſatius ſit, difficultates has & ſimiles hoc ipſo, quod poſui, fundam nto dirimere, quam Entia citra neceſſitatem multiplicare, cuilibet pro arbitrio do judicandum, nec enim quenquam cogo, ſed ſaltem Philoſophica libertate nixus modum ſuggero è difficultatibus emergendi, & quidem ejuſmodi, quem (ne novitatis accuſes) tota ſtoicorum ſchola olim docuit.* Vide ſis Quercetan. libr. de Veritate Hermetic. medicin. cap. 10. *Nec eſt quod hinc metuas ſimplicitati formarum hac ratione derogari. Simplices quidem ſunt formæ, id fateor, ſed & materiales, non ut communiter fingitur ſimpliciter ſpirituales. Caveas autem huc ſpiritum divinum hominis retrahas: hic enim, ut ſublimioris eſt originis, ita & altioris indaginis.*

Quia Epiſtola Horſtiana mentionem feci, ejus verba ſubjungere placet, quæ ſunt: Quod attinet ſuſcitabilem vim formatricem, certè ſæpeque D. Georgius Moltherus Med. Wezflar. retulit, non ſemel ſe urticam vidiſſe in ▽ cõgelata. Mihi eſt ſal Abſynthii, cujus ope, vera loquor, totum Abſynthium tibi ponam ob oculos. *Hæc Horſtius*; quibus & hoc ſubjicere volui, quod certa quadam operatione ⊖ Abſynthii volatile elevatum Alembici lateribus adhærendo plantam ſuam dilucide repræſentet.

Claſſes Zoologiæ ſunt quatuor.

1. Animalia terreſtria exhibet, eaque perfectiora.
2. Aves recenſet.
3. Piſces deſcribit.
4. Inſecta ſubjungit.

Class.

CLASSIS I.

De Animalibus Terreſtribus perfectioribus.

I. Agnus.

Ἀμνὸς, ἀρνὸς, ein Lamb/Schaaf.

OFFICIN.

1. *Pulmones,* (cùm recentes, tùm ſiccati.) 2. *Fel.* 3. *Lana.* 4. *Oſſa incinerata.* 5. *Coagulum.*

Vires.

1. *Pulmo* attritus à calceamentis contractos, ab inflammationibus tuetur (*impoſitus.*) *vide Ovis.*

2. *Fel,* ad morbum comitialem exhibetur.

3. *Lana* (*cum corio*) anginæ, aliisque colli tumoribus leniendis ac molliendis confert, (*impoſita.*

4. *Oſſa incinerata*, conſolidationem vulnerum, etiam eorum, quæ difficilioris ſunt conſolidationis, conſolidant.

5. *Coagulum* valet ad venena, ad Lac coagulatum, ad morſus venenatos (*cum* ✠ *potum.*

II. Alces.

Ἄλκη, Alces, magna beſtia, *Cæſari, Albert. Magn.* (cui & Equicervus) *Olao magno, Mizald, Lev. Lemnio.* Elendt.

Animal eſt gregarium biſulcum, ad cervi figuram accedens, quo tamen majus eſt, natura timidum, comitiali morbo obnoxium.

OFFICIN. NAT.

1. *Ungula ac* 2. *Nervi.*

Vires.

1. *Ungula* ſpecifica virtute celebratur adverſus Epilepſiam, tum præcavendo, tum curando, idque uſu tàm interno, quam externo.

Internè propinantur ſcobs, & præparata ſubjuncta.

Externè includitur particula annulo, geſtaturque digito, qui minimo proximus eſt, ut palmam reſpiciat: Inditur itidem pugno, applicatur pulſui, immittitur in aurem, (ſiniſtram,) ſuſpenditur de collo, ut cutim attingat.

Doſis ℈ß. & ultra ℈j.

N. 1. *Dignoſcitur odore, quem gratum ſuffitu exhibet.*

N. 2. *Referunt, non quodlibet hujus ſpeciei animal malo Epileptico corripi, nec omnia eâdem proprietate prædita eſſe ſed pro ætate, ſexu, tempore, & ipſius etiam ungulæ ratione, plurimum variare. Fœminæ ungulam hac facultate nequaquam pollere, ſed maris ſolum; nec pulli, ſed adulti, idq́; eo tempore, quo in Venenerem ferri incipit, (inter Feſtum aſſumptionis Mariæ & nativitatis ejusdem.) Plus etiam unguibus poſterioribus, quàm anterioribus tribuunt, & horum quidam pedi (quod vulgatius) dextro, alij ſiniſtro. Sunt qui velint has ungulas ab animali adhuc vivente, dicto tempore præſcindendas eſſe.* Andr. Bacc. l. de Alce.

2. *Nervi*, circumligantur membris ſpaſmo obnoxiis.

PRÆPAR. ex Ungulis.

1. *Ungula præparata*, lege communi.

2. *Magiſterium* fit l.c. aceto, (*alij malunt ſpir.⊖i*,) ac oleo ♀i.

N. *Magiſterium hoc cineris colorem fere refert.*

3. Sunt qui *aquam* ex medulla cerebri deſtillatam, pro arcano Epileptico habent. *vide in homine.*

4. Exhibere itidem poterit *Oleum Liquorem, ac Sal volatile.* l.com.

N. *Cum in Finlandia degerem Præfectus inſtitutioni* Generoſiſſimi Guſtavi Horn/ Everhardi Filii, *qui jam Generalem Majorem in Suedico Exercitu agit celeberrimum, transfoſſam Alcen, Generoſiſſima illius Matri Viduæ à ſervis præſentatam vidi 17. palmos altam.*

III. *Aper.*

Aper {
- Mas, ἄπρος, Verres ſylvaticus, Wildſchwein/Eber.
- Fœmina, ſus fera, ſcropha ſylv. wilde Saw.
- Porcellus ſylveſtr. Friſchling.

Veſcitur glandib. nucib. faginis, caſtaneis, radicib. filicis, angel. & ſimil. Coit initio Hyemis, parit Vere.

OFFICIN. NAT.

1. *Adeps.* 2. *Dens.* 3. *Genitalia,* 4. *Fel.* 5. *Stercus.* 6. *Urina.*

Vires.

1. *Aper*, ut verri domeſtico cognatus eſt, ita & vires communes obtinet, ſed fortiores. Hinc recipitur adeps ad unguentum armarium, commendatur peculiariter ad laterum dolores leniendos; materiamque molliendam: rejectiones ſanguinis ſiſtit, (*in ✚o vel vino potum*,) ad rupta & convulſa, (*ex ✚o bibitur*,) luxatis (*cum ✚o roſar.*) medetur. *Dioſc.*

2. *Dens* ſpecificè in pleuritide exhibetur: cynanchen, (*cum Ol. Lini inunctus vel & exhibitus*) curat.

Doſis ʒj.

3. *Genitalia ac Teſticuli* ad Veneris impotentiam ac prolificationem faciunt.

4. *Fel* ſtrumas diſcutit.

5. *Stercus* aridum (*potum*) rejectiones ſanguinis ſiſtere creditur, id quod etiam præſtat extrinſecus admotum.

6. *Urina* comminuit ſpecificè veſicæ calculos, eosque expellit.

PRÆP.

1. *Dens præparat.* leg. com.

2. Fieri etiam poteſt *Magiſterium* ex dente, ſolvendo cum ⁜ & præcipitando cum Sp. ⊖i vel ol. ♀i.

N. *Dens apri mucilaginoſus valdè eſt, ideoq; congelaſcit nonnunquam in fundo præparatum. Hanc congelaſcentiam ut præcaveant, ſolent igni aliquantulum exponere & urere.*

3. Sunt & qui ▽m *ex ſanguine* cum plantis refrigerantibus & humectantib. deſtillatam in Atrophia magnifaciunt. *Hartm. in pract.*

IV. *Aſi-*

IV. *Aſinus.*

ὄνος { Mas Eſel. / Fœmina Eſelin. / Pullus Füllin.

Animal eſt pigrum, melancholicum, vivax, (*ad annos 30.*) menſe 12. pariens.

Officin. Nat.

1. *Ungula.* 2. *Sanguis.* 3. *Lac.* 4. *Urina.* 5 *Stercus.* 6. *Adeps.* 7. *Pili.*

Vires.

1. *Ungula* in morbo comitiali ungulæ alcis vicaria cenſetur: (*datur per menſem diebus continuis ad* ʒß.

Extrinſecus commendatur cinis ad diſcutiendas ſtrumas & ſanandos perniones (*cum Oleo inunctus*) ad rimas cutis conſolidandas; apoſtemata diſcutienda, pterygium oculorum tollẽdum, (*cum lacte mulieris inſtillatus,*) ad fœtum mortuum eliminandum, (*in ſuffitu,*) ad Epilepticas & Hyſtericas excitandas (*nidore.*

2. *Sanguis* ſudorem ciet; pone aures ſ. ex aure extractus, linteo ſuſceptus & interveniente lintei illius infuſione aſſumptus, melancholici humoris ferociam dicitur mitigare, morboſq; incantatione introductos arcere: ſunt & qui eundem ad febrim quotidianam exhibent. Pulli aſini ſanguis icterum curat.

3. *Lac* nutrit, abſtergit fortiter; hinc utile in Phthiſi, in morbis ventriculi, renum abſceſſu, veſicæ lithiaſi, arthriticis doloribus, laxat nimir. alvum, abſtergit vias urinarias, ciet mẽſes.

Extrinſecus adhibitum, ſtabilit gingivas, compeſcit dolores podagricos, (*cum ſtercore cataplaſmatum*) faciei que gratum conciliat pallorem (*illitum.*

Exhibetur ab ℥iv. ad x.

4. *Urina* medetur peculiariter morbis renum, (*Dioſcorides*) tum & ſcabiei, (*cenum urina ea imbutum imponitur.*) Verrucis & callis, membrorum atrophiæ & paralyſi, podagricisque dolorib. &c.

V. gr.

℞. *Urinam pulli aſinorum, ungulam aſinæ incineratam, ſubige addendo axungiam aſin. cum tantillo ſpica indica ad odorem.*

F. Unguentum.

5. *Adeps* Cicatrices concolores reddit.

6. *Stercus*, ſanguinem ſiſtit, (*potum vel uſtum, vel Emplaſtri inſtar impoſitum, naribusvè admotum.*

7. *Pellis*, loco culcitræ impoſita, infantum terrorem arcere dicitur.

V. *Bos.*

βοῦς, Bos { Mas ταῦρος, Taurus Ochſe. / Fœmina ἡ βοῦς Vacca Kuhe. / Vitulus, *vide infra.*

Animal eſt vulgo notiſſimum vitam ad annos viginti producere aptũ natum. Coit ferè medio Vere vel Autumno.

OFFICIN. NAT.

1. Cornu. 2. Fel. 3. Iecur. 4. Splen. 5. Sanguis. 6. Medulla. 7. Sevum. 8. Axungia. 9. Ungulæ. 10. Urina. 11. Stercus. 12. Lapilli. 13. Lac & inde 14. Butyrum ac 15. Caſeus. 16. Priapus. 17. Oſſa.

Vires.

1. *Cornu* rari uſus eſt: vidi tamen ſcobem exhiberi contra Epilepſiam; adhibetur quoque in ſuffitu, ad aërem contagioſum corrigendum.

2. *Fel*, bubulum ſeu taurinum præſtat fere omnium quadrupedum fellibus: ſpecificè aurium medetur ſuſurro, ac dolori, (*mixtum cum lacte muliebri aut caprino, & cum cotione impoſitum,*) alvum movet, (*in Clyſteribus.*

3. *Iecur*, rari uſus eſt, ejusque loco vituli epar, pro hepate ſcil. corroborando, in decoctis adhiberi ferè ſolet.

4. *Splen*, inſervit potiſſimum decoctioni ac extractioni pro arcenda ſplenis duritie, menſiumque ſuppresſione. Sunt & qui extrinſecus ſpleni illinunt.

5. *Sanguis*, intrinſecus ſingularem opem fert dyſentericis menſium & internis hæmorrhagiis. Extrinſecus diſcutit & emollit tumores, maculas faciei extergit, (*illitus.*

6. *Medulla*, poſt cervinam & vitulinam proximum bonitatis locum habet: præter vires generales, (*cum vino illita,*) trementia membra reficit, nervis induratis confert.

7. *Sevum ſeu Adeps*, præter vires generales, uſurpatur ſpecialiter ad mordicationem inteſtinorum, & teneſmum, ut & ad ulcera & rimas labiorum, podagricis & Scirrhoſis affectib. medetur.

N. *Prefertur qui à Renib. colligitur.*

8. *Axungia ex ungulis*, Klawen Schmaltʒ/ uſitata vulgo eſt in molliendis tumorib. leniendis dolorib. luxationeque articulor.

9. *Ungulæ*, in cinerem combuſtæ copiam lactis præbent, (*aſſumptæ,*) adhiberi item ſolent ad arcendum aërem malignum, (*in ſuffumigio.*

N. *Ungularum ſuffitu fugantur mures.*

10. *Urina*, aurium dolores lenit, *ſi cum Myrrha inſtilletur.*

11. *Stercus Vaccinum*, refrigerat, ſiccatque moderatè, diſcutit, dolores inſigniter mitigat. Hinc feliciter adhibetur aduſtionib. inflammationibus arthritidi, apum ac veſparum morſib. ſuffitu reprimit uterum prolapſum.

N. *Plebeij febri ardente, vel colico dolore correptis in potu ſuſpendunt, aut ſuccum expreſſum felici cum ſucceſſu propinant.*

12. *Lapillus*, ex ventriculo (Martio Menſe,) vel & Lapillus è fellis veſica (Majo) exectus medetur Ictericitiæ, ſpecificè comminuit ac conſumit calculum, *ſi cum vino propinetur*: idem præſtat, ſi vino, quod potui datur, quotidie imponatur, donec penitus conſumptus ſit. *Quere.*

La-

Lapillus fellis in pulverem redactus errhinum exhibet egregium.

13. *Lac Vaccinum*, craſſum eſt, nutrit benè, inflat, Renum & Veſicæ dolori convenit, diarrhææ, dyſenteriæ, teneſmo, eroſionique inteſtinorum ſuccurrit (*potum*.

N. 1. *Nocet Lac Spleneticis, Epaticis, Comitialibus, Vertiginoſis, Febricitantibus, & Capite dolentibus, quod de lacte in genere notandum.*

N. 2. *Lac coagulatum cum camomilla naſturt. aq. & bac. Iunip. in lacte coctis, ad dolores ſcorbuticos mitigandos maxime prodeſt.* (*catapl.*

14. *Butyrum*, calfac. moderate emollit, digerit, lenit, reſolvit, laxat, oculorum hebetudini prodeſt, (*inditum.*) &c.

15. *Caſeus* recens mollis podagricorum dolores lenit, Epatis æſtum mitigat, Exomphalo infantum ſuccurrit (*impoſitus.*

14. *Priapus* Tauri (*rubri*) dyſentericis prodeſt (*tritus & exhibitus.*

N. 1. *Mulieribus faſtidium Coitus parere creditur.*

N. 2. *Vaſa ſpermatica cum didymo combuſta, ſanguinis hæmorrhagiam ſiſtunt.*

N. *Hoc Iudæorum medicamen in circumciſis. Foreſt. in* Chirurg.

17. *Oſſa* ad corroboranda viſcera, & ad arcendam Epilepſiam à nonnullis adhibentur.

PRÆPARATA.

1. *Aqua omnium florum dicta*, deſtillatur MB, vel ex Cinere, Verno ſeu Majali tempore, ex ſtercore recenti vaccæ herbas depaſcentis, Prodit & hinc oleum.

Vires.

Refrigerat, diſcutit, adhibetur internè in dolore colico, nephritico, urina ſuppreſſâ, febribus, &c.

Externè imponitur locis dolentibus, *ut ſupra*. Commendatur & ad Ulcera cancroſa.

2. *Aqua ſanguinis* fit (Majali tempore) MB. Vires.

Summe mitigat podagram.

3. *Decoctum Splenis* Bovis, *v. lib. 2.*

4. *Extractum Splenis, ut & Epatis, vide lib. 2.*

N. Crollius.

℞. *Splenem bovis junioris caſtrati, ſcindit in laminas tenues, macerat per aliquot ♂ ♀ in 🜄 cum myrrha eſſentificato, dein exiccat in aëre. Poſtea cum 🜄 ſ. a. Eſſentiam extrahit, abſtrahit, majoris efficaciæ ergo addit aliquot guttulas Olei Angelicæ ſtillat.*

Vires.

Lienis obſtructiones expedit, menſes provocat.

Doſis ℈j. in ▽ appropriata.

N. *In Clibano commodè exiccari poterit.*

5. *Oleum* ex butyro, vide lib. 2.

6. *Tinctura fellis* Tauri.

℞. Fella Taurorum ſenſim in ☉ exiccata, extrahe cum 🜄.

Vires.

Coſmeticum eſt inſigne ad miraculum

culum uſque albedinem gratiſſimam concilians. Illinitur ſcil. linquiturque illita per triduum, quatriduumvè, ita tamen, ne aëri libere ſeſe exponant, poſt eluatur aliquoties ▽ flor. fabarum, nenuphar. polygonati & ſimil. *Hartm. in Croll.*

VI. Bubulus.

Βυβαλὶς, Animal eſt bovi figurâ & naturâ ſimile, majus tamen & crudelius, colore nigrum. Büffel.

OFFICIN. NAT.

1. Cornua & Vngula. 2. Sevum. 3. Stercus, &c.

Vires.

1. Cornua & Vngulæ medentur ſpaſmo (*annulus exinde factus geſtatur digitis manus vel pedis.*

2. Sevi, Stercoris, &c.

Vires.

Ex deſcriptione bovis addiſcere licet.

PRÆPAR.

Extractum Epatis bubuli fit eodem modo, quo Extractum *Splenis* bovis.

N. *Præſtantius habetur, ſi Sal proprium ex capite mortuo extractum admixtum fuerit.*

Vires.

Uſus ejuſdem eſt, cujus extractum ſplenis bovis, ſed promptioris efficaciæ.

Doſis quoque eadem eſt. *Hartm. in Croll, Gluckr. in Beg.*

VII. Bufo.

Μόξος, Bufo, Krotte/Tauſche eſt { paluſtris, qui minus vulgatus. terreſtris, qui vulgatior.

N. *Maxima fovetur antipatheia inter bufones & araneas, adeo ut ſi bufo ſubter araneam ponatur, cum impetu illum interemptum hac deſcendat.*

OFFICIN. NAT.

1. Ipſi bufones, & 2. L*apis bufonites.*

Bufones ſiccantur in aëre, transfoſſi per caput, collumvè; ſiccati asſervantur pro uſu.

Vires.

Etſi animal ſit deterrimum, venenoſum ac abominabile; attamen non effugit uſum Medicum, eumque tum internum, tum externum.

Internè pulvere ejus hydropicorum aquas per urinam educi, deſperatus quidam expertus eſt hydropicus, qui præter ſpem attentatæ necis ſanitatem illo acquiſivit. *Petræus in Noſolog. p. 1. diſp. de Hydrope, VViérus in obſerv. de Hydrope, ut & de præſtig. dæmon. l. 3.*

Doſis ℈ß.

[N. *Mallem ego minorem.*]

Extrinſecus imponitur bufo, parte qua venter eſt anthracib. (*in aceto parum maceratus,*) ad eliciendum ſc. venenum, (*quod adeo feliciter præſtat, ut attracto veneno intumeſcat,*) ingreditur itidem amuleta aëri contagioſo

arcen-

arcendo dicata, hæmorrhagiam narium certo experimento ſiſtit (*ſi vel pone aures per ſe applicetur, vel pugno includatur, ut caleſcat, vel axillis ſubligetur vel & collo appendatur*. Idem & cinis ſ. pulvis præſtare perhibetur *loco affecto inſperſus*. *Renibus impoſitus* aquam inter cutem per urinam pellere dicitur: *Umbilico alligatus*, fluxus hyſtericos retrahit & inhibet. *Plantis pedum appoſitus* capitis cordisque morbis phrenitidi febribusque ſuccurrere ſtatuitur.

Lapis Bufonites, Chelonites, Batrachites, Borax, Krottenſtein/ Gemma eſt bullæ inſtar, altera parte cava, altera convexa, coloris ex fuſco pallentis aliquantum fuſci, interdum nigri, albi, (*qui melior*) Viridis, Verſicoloris.

N. *Reperiuntur in agris, affirmant tamen alij, eos in annoſiorum, ac qui diu in arundinetis, inter rubos ſentesq; delituerint, bufonum capitibus generari, cui ut fidem adhibeam, duſuadet quorundam magnitudo.*

Vires.

Commendatur ad peſtem & venena ceu remedium præſtantiſſimum (*exhibitus*:) Imò ſunt qui aſſerant, illum geſtantes à venenis tutos eſſe, blandoque attritu inflationes à venenatis beſtiis diſcutere ac virus omne elicere. *Caſp. Bauhin, de Lapide Bezo, cap. 3.*

N. *Præſente poculo venenato fertur hic lapis colorem mutare ac ſudare.*

PRÆPARATA.

ex bufone.

1. *Amuleta* variarum deſcriptionum.

Cinis Bufonis (bufo combuſtus) *incontinentiam Urinæ ex lacerato veſicæ collo ortam ſanat. De collo ſuſpenſus, Obſerv. Henr. ab Heer 18.*

2. *Pulvis* fit ſola tritura, qua bufones optimè exiccati in pulverem rediguntur.

N. *Mallem equidem bufones incineratos.*

3. *Sal* elici poteſt ex calcinatis bufonib. pulverique illi in hydrope ſubſtitui.

Doſis ad gr. iij. &c.

4. *Oleum*.

℞. Bufon. viv. N. iij. vel iv. per horam in Ol. Olivar. ℔. ij. Coque, colatumque ſerva.

Vires.

Maximè commendant in maculis faciei, morphæa, aliisque affectibus ſeu ulceribus inveteratis abſtergendis, (ſignatura ſua maculata bufo ad maculas prodeſſe judicatur,) ſingulis diebus illinitur ſemel. *Hartm. Parac. t. 1. p. 1091. b.*

N. *Præferrem equidem ranas maculatas.*

5. *Ol. bufonum compoſitum.*

℞. Ol. pedis vervec. q. v. bulliat cum ♀ pulveriſato, usque dum rubicundum oleum evadat. Hoc facto ſeparetur ♀ ab oleo, in quod adhuc calens immergantur & ſuffocentur bu-

Mmmmmm fones

ſones, poſt expreſſionem deſtillentur.

Vires. Præſtantiſſimum eſt in digerendis tumoribus eſt hydrope.

Ex communicat. Dn. D. Joh. Kieſeri.

VIII. Canis.

Κύων eſt { Mas, Hundt. / Fœmina, Hündin. / Catulus, junger Hundt.

OFFICIN. NAT.

1. *Canis integer.* 2. *Caput.* 3. *Axungia.* 4. *Fel.* 5. *Sanguis.* 6. *Stercus.* 7. *Vrina.* 8. *Dens* 9 *Pellis.* 10. *Pilus.*

Vires. 1. *Integer,* ſcil. vivus catulus, *ventri impoſitus,* dolores colicos mitigat. Paretica membra confortat (balneatio in decocto catulorum & axungia è decocto hoc collecta.)

2. *Caput ſ. calvaria* incinerata deſiccat ulcera, curat vitia ſedis, rhagades, & teſticulorum tumores.

Intrinſ. Icterum ſanat.

3. *Axungia* canina reliquis calidior eſt, adhibeturque internè in vulnerib. & exulcerationib. abſtergendis, conſolidandis, adeoque & in Phthiſi, & cruore ex caſu diſſolvendo.

Externè in Podagricis, auriumque dolorib. leniendis, lendibus capitis arcendis, auditu difficili reparando, ſcabie & pruritu corrigendo.

4. *Fel* catuli nigri Epilepſiam mire curat, (*recens cum* ✠ *potum, vel in pulvere exhibitum.*

Extrinſ. abſtergit maculas faciei, (*cum ſtercore Vitulino inunctum,*) oculorum albugini medetur, (*cum melle illitum.*

5. *Sanguis* contra Veneficarum venenum commendatur, bibique cum ſucceſſu dicitur cōtra morſum rabioſæ Beſtiæ ac Toxicum.

6. *Stercus* (*album Græcum Officinis*) ſiccat, abſtergit, diſcutit, aperit, apoſtemata rumpit, exulcerationes abſtergit; hinc utile eſt in Dyſenteria dolore colico & ſimil.

Extrinſecus medetur anginæ, (*gutturi inſufflatum.*) ulcerib. malignis (*inſperſum;*) tumores duros emollit (*emplaſtr.*) aquas trahit hydropicas, (*ventri illitum;*) verrucas abigit, (*cinis per ſe. vel cum Ol. roſar. impoſitus.*

N. *Commendatur præ reliquis, quod Iulio fuit collectum ex cane oſſibus nutrito, candidum, purum, minime fætens.*

7. *Vrina,* verrucas abigit, ulcera capitis manantia, furfuresque abſtergit.

8. *Dentium cinis.* (*cum melle vel butyro illitus mandibulis,*) infantium dentitionem facilitat: (*gargariſmis inditus.*) odontalgiam ſedat.

9. *Pellis parata.* manuum lenit pruritum, nervosque emollit contractos (*chirothecæ ſc. indutæ.*

10. *Pilus* morſib. canis medetur (*impoſitus.*

PRÆPARAT.

Balſamus e Catulis compoſitus.

Fit

Fit ex integris catulis in vino albo ſuffocatis, coctisque cum herbis nervinis, oleis & reſin. in balſ. quod membra contracta ſanat, iſchiadicos & arthriticos dolores compeſcit.

IX. *Caper, Capra.*

Eſt { Caper maſculus Τράγος hircus ein Ziegenbock. Capra fœmina, αἴξ, Capella ein Geiß.

Animal eſt alacre, velox, ſuperbum, auditu acuto præditum, vorax, &c. obnoxium febrib. peſti, & ſimil.

Officin. Nat.

1. Cornu. 2. Sanguis. 3. Lien. 4. Medulla. 5. Sevum. 6. Lac. 7. Lapilli. 8. Stercus. 9. Vrina. 10. Veſica. 11. Omentum. 12. Pellis. 13. Fel.

Vires. 1. Cornu ut & pilis *utimur in ſuffumigiis, peſtis tempore, ut & ad Veternoſos & Epilepticos excitandos.*

2. *Sanguis* hircinus habetur alexipharmacus, obſtruit, dyſentericis cōvenit, ſanguinem concretum reſolvit, (*ſiccatus & exhibitus,*) calculum atterit.

Extrinſecus tumores maturat.

N. *Hircum mediocris ætatis (quadrimum) domi per menſem alunt, nihil aliud dando, præter plantas lithontripticas, hinc Æſtatis principio cum Sol in ♋ ingreſſus eſt, mactant, ſanguinemq́ arterioſum, abjectis partibus ichoroſis, concretum in furno ſiccant. vide Diſp. Aug. & Normb.*

Præparat.

Ex ſanguine hircino non minus, ac ex aliis ſanguinis generibus fieri poſſunt: *Spiritus, Oleum, (quod ſummè in calculo commendatur,) & Sal*: Attamen præ aliis famoſus eſt, *Balſamus antipodagricus* ex ſanguine, qui ut modo fiendi, ita & virib. convenit cum balſamo è ſanguine cervino. *Vide ſuo loco.*

N. *Sunt qui exinde Tincturam conficiunt, ad calculum ſanguinemq́ coagulatum celeberrimam.*

3. *Lien*: Lienem Capræ deligant per diem, ſuper Lienem infirmi, die ſequenti ad furnum, vel *ſolem* ſuſpendunt, quantum ibi exiccabitur, tantum quoque lienem patientis diminui ajunt. *Theſaur. pauperum Petr. Hiſpan.*

4. *Medulla* hircina acrior eſt ac ſiccior reliquis, ideoque & efficacior.

5. *Sevum* hircinum validiſſimè diſcutit, podagricis auxiliatur, ſtranguriam tollit, (*umbilico immiſſum*) hæmorrhoidum dolores lenit (*ſuppoſitorium.*

6. *Lac* Caprinum nutrit, abſtergit, febri hectica laborantibus & Phthiſicis, conſumptisque ac emaciatis optimè convenit.

Serum ejus præſtat reliquis ſeris, aperit, abſtergit, incidit, laxat, hinc frequenti uſu ad infuſiones purgandæ Melancholiæ recipitur.

7. *Lapilli* in ventriculis & felle reperti commendantur, vi diaphoretica & reſolutiva.

8. *Stercus* calfacit, ſiccat, abſtergit, digerit, aperit, acrisque eſt facultatis.

Hinc *Uſus* præcipui in duris tumoribus. Lienis & aliarum partium, in parotidib. ac bubonib. in ulceribus deſperatis conſolidandis (cum vino veteri expreſſum & appoſitum) hydrope, (*imponitur ventri*) in coxendicum dolore, uſtum tenuioris eſt ſubſtantiæ, congruitque ad omnia vitia, quæ extergi volunt, ut ad alopecias, lichenes, &c.

Intrinſecus convenit Spleneticis, exhibetur itidem in Ictero, menſtruis retentis & morbis ſimilibus.

9. *Urina* (*hirci*) commendatur præ reliquis omnib. urinis ad calculi attritionem, urinæque expulſionem, (*calidè ut ex hirco egeritur epota.*

Hinc convenit & in Hydrope. &c. (*deſtillata.*

10. *Veſica Urinaria* exiccata ac pulveriſata urinæ incontinentiam peculiariter curare dicitur.

Doſis ℈j. exhibita.

11. *Omentum* mitigat feroces & ebullientes ſpiritus, (*calide impoſitum*) hinc prodeſt in doloribus colicis, in Mania, &c. Præterea urinam obſtructam pellit; *ventri impoſitum.*

12. *Pellis* ſedat diarrhæam, (*decoctum ejus bibitum*) ſiſtit Hæmorrhagias, & præcipuè narium, (*Cinis pilorum inſperſus.*

N. *Hœdus eſt pullus caprinus ſeu tenellus caper, infra menſes ſex conſtitutus; eapropter ut natura cum capris convenit, ita & viribus, quas tamen ratione juventutis teneriores & imbecilliores obtinet.*

13. *Fel* febrim quotidianam curat. (cum pane an. & ovi albumine addito oleo laurino in cataplaſma redactum ac Ventri impoſitum. Petr. Hiſpan.

X. *Capra alpina, ſ. Rubi-Capra.*

Dama {Mas.
Gembß/ {Fœmina.

Caprarum genus ſylveſtre eſt, magnitudine ac figura domeſticis conforme; amans alpes, gaudens herbis alpinis è ſabulo naſcentibus, & præcipuè doronici radice nigra.

OFFICIN.

1. Sanguis. 2. Sevum. 3. Iecur. 4. Fel. 5. Stercus. 7. Lapis.

1. *Sanguis* recens vertiginis eſt medela (*bibitus.*

2. *Sevum* Phthiſi exulcerationique pulmonum ſuccurrit, (*cum lacte aſſumptum.*

3. *Iecur* alvi fluxum ſiſtit, (*pulvis aſſumptus.*

4. *Fel* oculorum nubeculæ, nyctalopiæque auxilio eſt.

5. *Stercus* calculum atterit & expellit.

6. *Lapis* in capſula ſupra ventriculum nonnullarum rupicaprarum reperiri ſolet, (*ut Bezoar reperitur*) magnitudine variante, & maxima ad jug-

juglandis magnitudinem aſcendente, colore nigro, odore dum frangitur gratiſſimo.

Hujus *Vires* experientia docuit inſignes ad febres malignas, venena, peſtem, & ſimil. Unde alii *Bezoar Germanicum* vocant.

Doſis gr. xv. ad xx. ad præcavendum gr. iv. vel v. *Caſp. Bauh. de Lap. Bez. c. 13.*

XV. Capri Cerva Orientalis, è qua Lapis Bezoar. Orientalis.

Eſt animal Perſiæ ac Indiæ Orientalis, partim Cervo ſimile, partim Capræ: hinc fit, ut aliis Capra audiat, aliis hircus, aliis Capricerva: V.g. dicitur Capra Indica, *Amato*; Capra Mõtana, *Monardo*. Capra ſylveſtris, *Lacuna*; Pazon, *Perſis*.

OFFICIN.

Lapis Bezoar Orientalis, qui eſt Lapis in dicto animali repertus (*ac potiſſimum in proventriculo, hinc & in ventriculo aliisq́; cavitatibus internis.*) figurâ ſcil. variante, ovali, rotunda ſesſili & intus cava, (*meditullio paleam, pilos vel ſimile continente*) ſuperficie levi & ſplendente: ſubſtantia è laminis inſtar cæparum ſeſe invicem incumbentib. compacta: Variante item colore (plerunque atrovirente, hinc dilutius virente, palleſcente, cineritio, fulveſcente, melleo, &c.) odore nullo: variante magnitudine & pondere (pleriſque ſcil. infra juglandis magnitudinem cõſtitutis, nonnunquam & paulo majoribus.

N. *Dantur & adulterati ſeu falſi, confecti ſc. ex lapidum fragmentis & pice artificioſe coagmentatis: Item ex creta, cineribus teſtarum, ſanguine ſicco & lapidibus Bezoar minoribus pulveriſatis & cum liquore incorporatis: Item ex ♁ ♂ ☿ ignis artificio compactis, tinctis, &c. Qui ſane non modo citra utilitatem, ſed & cum detrimento in uſum accerſuntur.*

Notæ ergo bonitatis ab Authoribus paſſim notatæ ſunt.

1. Forma à forma renum aut ovi columbini exterius levigati diverſa, utpote quæ ſignum lapidis adulterati.

2. Structura laminis multis inſtar caparum ſeſe invicem incumbentibus, iisq́; ſingulis glabris, levibus, ſplendore coruſcantibus: quod tamen alij reprobant.

3. Cavitas (meditullium) expers rei heterogeneæ præter pulverem, (quidam malunt incluſam paleam, feſtucam, granum, & ſim.

4. Pondus alijs levius, nonnullis gravius.

5. Commiſtio cum calce, i.e. ſi lapis humectatus, & calci vel muro affrictus, calcem colore viridi tingat: ſi lapis calce viva (cui admiſta aqua) inunctus, paulo poſt flaveſcat: ſi lapis chartæ creta oblitæ affrictus viridem inducat lineam: ſi pulvis cum calce viva mixtus colorem ex pallido virentem referat, (quod tamen non de omnibus verum eſſe poteſt.

6. Friabilitas & diſſolutio in ▽. quæ tamen itidem & falſi lap. propria eſſe nō nequit.

7. Liquatio, i.e. ſi acus candens intrudi poſſit.

8. Diſparitas fragmentorum cum gypſo aut terra cocta (in duritie ſcil.

9. Experimentum.

Verum enimvero ſumma in dijudicatione lapidis cautio adhibenda eſt, neque absq; notarum ſyndrome de bonitate, quid certi ſtatuere expedit. Præſtantiſſimus tamen inter cæteros habetur Perſicus.

Vires. *Corroborat, ſudores ciet, alexipharmacus eſt, ideoq; utilis in vertigine, Epilepſia, Lipothymia, Palpitatione cordis, Ictero, Colica, Dyſenteria, Vermicatione, Calculo, Menſib. obſtructis, partu difficili, Melancholia. Præcipuè autem in peſte, febribusq; malignis, venenis aſſumptis, Quin & extrinſecus adhiberi poterit in ſcrophulis apertis, cancro ulcerato & ſimil.*

Doſis à gr. iij. ad XII.

XII. Capri Cerva Occidentalis.

Eſt animal Pervanum, Capricervo Orientali ſimile, cornib. tamen orbū, depaſcens herbas ſalutiferas.

Dicitur Vicuniras, ſ. Taraguas Joſ. A Coſta.

OFFICIN.

Lapis Bezoar Occidentalis, qui eſt lapis locis iiſdem animalis, ut de priori dictum, circa rem heterogeneam in cavitate media co[illegible] [illegible]nicatim concretus, Orientali[illegible] [illegible]mum major, ſuperficie ſcab[illegible] cineraceo, albo, nigro, obſcu[illegible] rente, (qui optimus.

N. *Præſtantiores habentur (uti & Orientales) ex animalibus montanis exempti.*

Vires. *Iisdem viribus celebris eſt cum Orientali, cujus tamen bonitati nō parum cedit. Hinc utilis compertus eſt in affectibus cordis, venenis, febrib. peſtil. quartana, (cujus ſymptomata mitigat) Melancholia, morbis diuturnis, Lumbricis, Epilepſia & ſimil. Nec minus & extrinſecus convenit in vulnerib. venenatis* (inſperſus,) Monard.

Doſis major quam Orientalis, ſc. à gr. VI. ad XX.

N. 1. *Peculiare habet, quod alvum quoq; nonnihil moveat.*

N. 2. *Affertur & Lapis Bezoar ex nova Hiſpania, ſed Pervano aliquantulū vilior & debilior.*

XIII. Capreolus, Capra.

Δορκὰς { Mas, Capreus, Rehebock.
δόρξ, { Fœmina, Caprea, Rehegeiß.

Animal eſt corpore cervum referens, cornua exigua alens, cervinis ferè ſimilia, morib. timidum, lepidum, alacre, curſu velociſſimum, viſu æque noctu ac interdiu pollens.

OFFICIN.

1. Caro. 2. Coagulum. 3. Iecur. 4. Fel. 5. Lien. 6. Stercus.

Vires.

1. Caro

1. *Caro* in cibo convenit Diarrhææ & Dyſenteriæ.

2. *Coagulum* iiſdem affectib. convenit (*in vino potum*.

3. *Iecur* oculorum aciem reficere creditur, (*comeſtum, potum, extusq; ſuffumigatum, inſtillatum, &c.*) ſanguinis hæmorrhagiam & præcipuè narium ſiſtit((*cinis inſufflatus*.

4. *Fel* maculas faciei abſtergit, (illitum, oculorum albugines & nubeculas, aliosque affectus curat, (*cum melle inditum*) aurium tinnitus reprimit, (*cum Ol. roſar. inſtillatum*) odontalgiam mitigat (*ſimili modo*.

5. *Stercus* Icteritiam ſolvit (*potum*.

N. *In reliquarum partium viribus cum capris convenit, fortiores tamen eaſdem obtinet.*

XIV. *Caſtor.*

Κάςωρ Fiber, animal eſt amphibium, aqua ac terra ambiens, vivens piſcib. & fructib. corticibusque arborum. Biber.

Officin. Nat.

1. *Axungia.* 2. *Teſticuli, qui Caſtorium vocantur.* 3. *Pellis.*

Vires.

1 *Axungia* peculiariter nervoſo generi ac utero convenit, adeoque morbo comitiali, membris reſolutis, convulſis, apoplexiæ, &c.

1. Καςόριον, Caſtorium, teſticuli Caſtoris. Hi excisi beneque purgati in ſeſe exiccantur, ſiccatique in loco umbroſo ſuſpenſi aſſervantur. Durant citra corruptionem ad ſeptennium.

N. *Adulteratur 1 per Gummi Ammoniacum, quod cum Caſtoris ſanguine Caſtorioq; ſubactum in veſiculam conjicitur, exiccaturque.*

2. *Renes Caſtoris Veſicæ induntur ac ſiccantur:* Fraudis autem hujus cognoſcendæ gratia notentur diſtinctionis notæ.

1. Teſticuli genuini ambo ex uno oriuntur principio.

2. Adulterini Teſticuli majores ut plurimum exiſtunt.

3. Genuini ſunt gravis & ingrati odoris, validi, acris, mordacis & amari ſaporis, ſubſtantiæ fragilis. Fugiendum porro nigrum & rancidum caſtorium.

Vires. Calf. 3 ſic 2. *attenuat, aperit, flatus diſcutit, nervos nervoſasq; partes, adeoq; caput roborat, ſpirit. animales torpidos excitat, venenis reſiſtit, ſternutationem ciet, anodynum eſt, menſes promovet. Hinc proficuum eſt in Lethargo, Apoplexia, Epilepſia, Paralyſi, Vertigine, artuum tremore, defluxionib. ad articulos, ſtrangulatu uteri, dolore colico: idq; uſu tùm externo, tùm interno. Inſuper tinnitus aurium ac difficultatem audiendi corrigit* (auri inditum) *dentiumq; dolori ſuccurrit.*

N. 1. *In ſtrangulatu uteri variis modis adhibetur, admovetur naribus, ſubligatur axillis, inditur umbilico.*

N. 2. *Opij virulentiam corrigit.*

3. *Pellis* opem fert Podagricis & Paralyticis (*parata & induta*.

Præp.

PRÆPARAT.

1. *Oleum* Caſtorei infuſum, *vide Diſpenſ. Aug. & Norimb.*

2. *Ol. ſtillat.*

℞. Caſtorei q.v. diſſolve in ✠ aut macera in Vino, ejusve ſpiritu, hinc deſtilla l. △. per ♉m vitream.

N. 1. *Rectifica cum aceto.*

N. 2. *Procedi itidem poteſt ut in deſtillatione Olei Philoſophici, lateres ſed ignitos axungiâ imbibendo & deſtillando.*

3. *Electuarium Diacaſtorium, vide Diſpenſ.*

4. *Extractum* fit l.c. cum 🜄 rectificato.

N. *Alij extrahunt cum ⁂. quo rurſum abſtracto, reiterant cum 🜄. Quercetanus adhibet aquam deſtillatam convenientem, v. gr. Meliſſæ, Calendulæ, Pœoniæ, aut ſimiles Antepilepticas & Cephalicas, maceratq; in B. M. (♂ 4. aut 5.) Pharmac. Reſt. c. 25.*

Doſis à gr. v. ad xii.

XV. *Catus domeſticus.*

Αἴλυρος, Γαλιότης, Felis, Catus, { Domeſticus Kaße / Haußkaße. Sylveſtris wilde Kaße. }

Animal eſt libidinoſum, viſu acutum.

OFFICIN.

1. *Axungia* 2. *Sanguis.* 3 *Caput.* 4. *Stercus.* 5. *Pellis.* 6. *Secundina.*

1. *Axungia* cati caſtrati, calfac. emoll. diſcut. mirificè articulorum affectib. prodeſt.

N. *Præſtat axungia cati ſylveſtris.*

2. *Sanguinis* gut. 3. (*ex venula ſub cauda aperta cati maris.*) caducum penicus curant (*epota*) Schwenckf. Quin & cati ſanguinem, (*ex in...a aure detractum*) herpeti cum ſucceſſu vidi inunctum.

3. *Caput* cati nigri incineratum ad oculorum vitia, unguem, nubeculam, albuginem, &c. remedium præſtantisſimum eſſe, ſi quotidie ter inſuffletur, ſcribit Mizald.

N. *Venenum quod felibus adſcribitur, in ſolo capite ac cerebro ſtabulatur, non reliquo corpore, utpote quod in cibum nonnullis venit.*

4. *Stercus* (*cum ſinapi ana ex ✠. illitum*) alopecias curat & podagricos juvat.

5. *Pellis* geſtatur ad calfaciendum ventriculum, articulosque contractos.

6. *Secundinam* de collo ſuſpendũt ad oculorum affectus arcendos. Præferunt autem cati primipari, ejusque nigri.

XVI. *Cathus Zibethinus.* Zibeth Kaße.

Animal eſt peregrinum, ad noſtras oras tamen tranſportatum, à nonnullis oblectationis ergò ali cæpit.

OFFICIN.

Zibethum, (*Civeta. Zibetta.*) quod eſt

eſt ejus excrementum (*ceu ſudor*) inter teſticulos concretum veſica involutum, ex qua inciſa Zibetum depromitur.

Vires. *Calidum, humidum eſt atque anodynum. Uſus crebri in dolore colico, (inungitur umbilico,) in dolore ventris infantum, in ſtrangulatu uteri, (applicatur vulvæ, vel cavernula umbilici.*

XVII. *Cervus.*

Ἔλαφος { Mas, Cervus Hirſch. Fœm. Cerva Hin. Hindin. Hinnulus.

Animal eſt vivaciſſimum (ad annos 100.) curſu velociſſimum, cornua quotannis menſe Aprili deponens, coit menſe Auguſto & Septembri, circa diem Ægidii, parit menſe octavo.

OFFICIN. NAT.

1. Cornu. 2. Corium. 3 Os de corde. 4. Genitale. 5. Teſticuli. 6. Sanguis. 7. Lachrimæ. 8. Medulla. 9 Sevum. 10. Talus ſ. Aſtragalus. 11. Lapis.

Vires.

I. Cornu crudum reſiſtit putredini, malignitatem corrigit, ſudorem ciet, balſamum humanum corroborat. Hinc uſus ejus proficuus in variolis, morbillis, febrib. putridis & malignis, aliisque morbis ubi ſudore opus eſt. *Incoqui poteſt decoctis, macerari in infuſionibus, (quippe in ſubſtantia exhibitum, crudum ferè egeritur.*

N. *Commendatur collectum intra feſtivitates Mariæ, i. e. inter 15. Auguſti, & 8. Septembris.*

PRÆPAR.

ex Cornu.

1. *C. C. uſtum, v. l. 2. c. 43.*

2. *C. C. præparatum*, fit ex uſto, quod cum ▽ cordiali l. a. lævigatur.

Vires. *Vi ſua ſiccante putredini reſiſtit, fluxus alvi ſedat, vermes necat, ſudores ciet, Medicinaq; eſt infantib. familiariſſima.*

Doſis à ℈j. ad ʒj. & ultra.

3. *C. C. philoſophicè calcinatum, vide l. 2. c. 43.* Sudores ciet, morbis malignis confert.

Doſis ad ʒß.

4. *Magiſterium: Cornua raſpata ſolvuntur in ⚹. præcipitantur per Ol. ♀ vel ⊕-i edulcoranturq; ablutione cũ ▽. Hinc ſiccata ſervantur.*

N. 1. *Alij ſolvunt cum ſpir. ⓘ. quo dein rurſus abſtracto, Magiſterium in fundo relictum edulcorant. In abſtractione a. ſp. ⓘ-i cautione opus eſt, ne ſc. accenſio, qua facile accidere alias poteſt, damnum pariat. Cautius ergo procedunt, qui ſolutionis ℥iv. affundunt ▽ fontan. menſur. 1. ac filtrant, filtratumq; ſi opus ſit inſtillando Ol. ♀ præcipitant.*

N. 2. *Alij ſolvunt cum ▽F, præcipitantq; cum ſp. ⊕-i ac edulcorant.*

N. 3. *Magiſterium præcipitatum cũ Ol. ♀ flaveſcit, è contra cum Ol. aliquo minerali. E. gr. ⊕-i, evadit candidum.*

5 *Galreda ſeu Gelatina. Vide l. 2. c. 62.*

6. *Liquor ſeu ſpiritus, Vide l. 2. c. 70. & 81.*

7. *Oleum v. l. 2 c. 70.*

N. *Veri olei C. C. deſcriptionem vide in Keſler.*

8. *Sal volatile l. 2. c. 70.*

Sunt qui Sal C. C. fixi ℥ij. cum 🜅 rectificati ℥j. ♂ aliquot (12.) digerunt, atque dein 🜅 ad medietatem abſtrahunt, reſiduumque ſervant. *titulo Tinctura Salis C. C.*

Doſis à gr. v. ad ℈ß.

Extractum C. C fit ſuperfundendo ſegmentis cornuum cervi aq. propriam & tincturam digeſtione menſtrua extrahendo.

9. ▽ *è Typhis cervinis.* Hirſch Kolben ▽.

℞. *Cornua Cervi novella, ſanguine adhuc ſucculenta, in fruſtula concide, deſtillaq; in MB aut VB vel per ſe, vel cum pauco vino generoſo, donec omnis liquor extillarit.*

Vires: *Utiliſſima eſt in febrib. ardentib. malignis.*

Doſis cochlear j. vel per ſe, vel cum appropriata aliqua ▽ *Hartman pract. Senn. Inſt.*

10. *Unguentum C. C. anodynum vid. lib. 2.*

11. *Corium* Ex corio fit cingulum, quo mulierculæ utuntur ad inguina ſtringenda, uterinasque affectiones compeſcendas.

Os cordis, Hirſch Kreutzlein/ *(eſt arteriarum in baſi cordis concurſus, qui cum ætate & inprimis turgeſcentiæ tempore durior fit & in Os degenerat)* peculiariter cordi convenit, idque à malignitate tuetur; cuſtodit partum & prægnantib. mirè conducit.

IV Genitale (Priapus) diureticum eſt, Venerem ſtimulat, dyſentericis colique dolore correptis auxiliatur. Datur tùm tritum, tùm de cocto incoctum, vel & aquam qua genitale ablutum eſt, exhibere convenit.

V. Teſticuli ficci è vino poti, concubitum cum voluptate excitant. Schwenckfeld.

VI. Sanguis inaſſatus ſartagine, dyſenterias & cæliacor. profluvia ſiſtit: eſt & efficax contra toxica; commendatur ad dolores coxendicis & lateris (*cum oleo de roſtus*.

PRÆPARAT.

Etſi ex ſanguine cervino & hircino non minus ac ex ſanguine humano elici queant *Spiritus, Oleum, & ſimil.* Inprimis tamen in uſum Medicum accerſitur:

Balſamus Antipodagricus paratus ad modum qui habetur de ſanguine humano.

N. *E dictis animalibus ſi interiora viſcera, videlicet pulmones, cor, atque hepar particulatim diſſecta una cum ſanguine macerentur, nobilior eorum eſſentia ſimul prolectatur.*

Vires: *In podagra maximi eſt ſolaminis, (illitus,) inſignis item ejus uſus eſt in contracturis à quacunq; cauſa ſubortis.*

ortiis, quippe vi ſalis magnam reſolvendi vim obtinet, Gluchr. in Beg.

VII. Lachryma l. ſordes quæ in oculorum angulis reperiuntur, velut cera indurata, odoris aliquantulum gravis, tandem fragrantis (*lapis vulgo dicitur*) ſiccant, adſtringunt, corroborant, ſudorem cient, ideoque adverſus venena, morboſque contagioſos quàm ſummè celebrantur, ut vel cum Lapide Bezoar viribus certare dicantur.

Quin imo (ut ſcribit ad me Cl. D. D. Horſtius) proſunt lachrymæ quoque in difficultate partus, adeo ut earum vis nuper adhuc ſit comperta in mortuo etiam fœtu expellendo.

Doſis gr. 3. 4. vide Caſp. Bauh. l. de lap. Bezoar. c. 8. & 9.

N. *Lachrymarum harum aliquot fruſtula colore obſcure fuſca, conſiſtentia cerea, pilis immixtis referta, dono liberali mihi impertita eſt Illuſtriſſima Saxoniæ Princeps, Sophia Eleonora, Conjunx Illuſtriſſimi ac Celſiſſimi Principis ac Domini, Dn. Georgij Haſſiæ Landgravij, &c.*

VIII. Medulla ferè omnium laudatiſſima eſt, præſtatque præ reliquis in ulcerib. malignis, ut & in Tibiarum ulcerib. *Plin.*

IX. Sevum commendatur præ aliis in tumorib. molliendis, vulneribus aſtringendis: perniones perſanat, dolores ſedat.

Præparat.

Ol. ſtillat. ſevi vel axungiæ fit, *l. c. lib. 2. c. 70.*

Vires. *Emollit, lenit, ſummum mitigativum eſt in podagra, ſemel ac iterum de die illitum.*

X. Talus ſ. Aſtragalus utilis eſt Dyſentericis.

XI. Lapis in corde, ventriculo, vel inteſtinis nonnunquam repertus, cum Lapide Bezoar virib. ſuis convenire dicitur. *Crato Epiſt. 16c. Encel. de lap. l. 3. c. 49. C. Bauh. de lap. Bez. c. 11* Inprimis vero lapis è vulva erutus phylacteriū eſſe fertur prægnanti & perficere ut partum perferat.

N. 1. *Optima omnia è cervo cenſentur, collecta ex cervo turgeſcente, quod fit circiter Ægidij Feſtum initio Septembris.*

N. 2. *Cauda cervi venenata eſt.*

XVIII. Cochlea.

Κοχλὸς, κοχλία, Limax Schnecken.

Cochleæ { Teſtaceæ; Nudæ (*ſine teſtis*); Fluviatiles.

Præferuntur quæ in locis apricis & vinetis degunt, herbiſque vivunt odoratis, collectæ ante ortum ſolis *vid. Foreſt. l. 16. 58.*

N. *Fluviatiles eaſdem quidem vires obtinent, ſed rarioris uſus ſunt. Generantur ex terra limo, vivunt rore plantiſq; varijs. Inimicantur coturnici ac ardeæ quibus in prædam & cibum veniunt. Antipathica ſunt maximè Lacertis ac*

Simius: Nimirum, hæ cochlearum vel & teſtarum ſolarum præſentiam adeo formidant, ut ſeſe contrahant, formidineq; excrementa egerant.

OFFICIN.

1. Cochlea integra. 2 Teſta. 3. Pinguedo. 4. Mucus.

Vires.

1. *Cochleæ* refrigerant, incraſſant, conſolidant, leniunt, nervis conveniunt ac pulmonib. Hinc uſus præcipui internè ad tuſſim, phthiſin, ſcreationẽ ſanguinolentam, aliosque pulmonũ affectus; hinc ad Epatis calorem, & colicum dolorem.

Extrinſecus maturant ac rumpunt anthraces, (*impoſitæ tùm ſolæ, tùm cum felle tauri,*) conſolidant vulnera præcipuè nervorum, ulcera ſanant, (*inprimis tibiar.*) inflammationes (*podagricas*) mitigant, ventrem hydropicor. hydrocelemque hernioſorum detumeſcere faciunt (*cum teſtis tritæ & impoſitæ.*) hæmorrhagiam cohibent (*fronti applicatæ.*) Spuma ex cochleis ſine ▽ igni appoſita fiſtulas domare dicitur.

2. *Teſtæ* tritæ exhibentur calculoſis, rimas manuum ſiccant & conſolidant.

3. *Pinguedo* (*in elixato brodio, ubi id refrixerit, ſupernatans,*) oculorum rubedini doloribusque medetur, defluxiones ad oculos intercipit (*fronti cum album ovi impoſita.*

4. *Mucus ſalivoſus* (*quem compunctæ cochleæ reddunt,*) emplaſticus eſt, ideoque glutinans, defluxionesque ad oculos intercipiens (*in anacollematis.*

PRÆPARATA.

1. ▽ *ſtillat.* è carne menſe Majo vel Octobr. per MB prolecta convenire dicitur atrophia laborantibus. Epar nimirum corroborare ſtatuitur.

Extrinſecus faciem fucat.

2. *Cinis cochlear.* Exiccat, incraſſat, cutis rimas ac ſcabritiem exiccat, Synoviam, (das Gliedwaſſer /) ſiſtit.

3. *Liquor limacum.*

Rubri limaces conciſi miſceantur cum pari pondere ⊖ communis, cõjiciantur que in manicam Hipp. ut in cellâ defluant in liquorem, quo dolentes partes podagricæ illinuntur, & verrucæ ſcalpello prius abraſæ facilè averruncantur.

S. Cloſs.

XIX. *Cuniculus.*

Κύνικλος, Küngle/Künglen.

Animalculum eſt leporini generis, timidum, fœcundum admodum & prolificum.

OFFICIN.

1. Integer uſtus. 2. Axungia. 3. Cerebrum.

Vires. *Cuniculus totus exuſtus* medetur Anginæ ſ. faucium inflammationib. *cum coſto & folio illitus.*

2. *Axungia* articulis & nervis induratis utilis eſt.

3. Ce-

3. *Cerebrum* venenis reſiſtere creditur, alioquin leporino correſpondens.

XX. Elephas.

Ἐλέφας, Elephantus, Elefandt. Helffandt.

Animal eſt rariſſimum, vivaciſſimum, placidum ac docile.

Officin. Nat.

Soli dentes, Ebur vulgo dicti.

Vires.

Ebur refrigerat & ſiccat, moderatè, adſtringit, incidit, viſcera roborat, albas mulierum fluxiones ſiſtit. Ictero convenit, lumbricos fugit, diuturnis obſtructionib. confert, ſtomachi dolores & imbecillitatem abigit. Epilepſiam medetur, melancholiam arcet, putredini ac venenis reſiſtit. Adhibetur ejus Limatura in infuſionibus, quin & pulvis in ſubſtantia exhibetur.

Doſis ʒß.

Præparata.

1. *Ebur uſtum* (*ſpodium vocant, & ad differentiam ſpodij mineralis, ſpodium ex Ebore.*

2. *Trochiſci de ſpodio, vide Diſpenſ.*

N. *Sunt qui Ebur ad fœcunditatem commẽdant, verum cum ſit animal paucæ prolis, tardè pariens, (biennium ſc. gravidum,) potius ad ſterilitatem fœtusq; retentionem facere conjecturatur, quam ad conceptionem promovendam.*

XXI. Equus.

Ἵππος, Equus Mas, Equa Fœmina, Pferdt.

Officin. Nat.

1. *Sanguis. 2. Coagulum. 3. Lac. 4. Stercus. 5. Lichenes. 6. Teſtes. 7. Pinguedo jubar. 8. Vngula. 9. Pili. 10. Salıva. 11. Dens. 12. Lapis.*

Vires. 1. *Sanguis* (*malunt nonnulli equarum admiſſuram expertarum*) admiſcetur ſepticis ac cauſticis.

2. *Coagulum*, (*Hippacen vocant,*) privatim cæliacis, Dyſentericisque convenit.

3. *Lac* utile cenſetur Epilepticis, Phthiſicis, Tuſſientib, Aſthmaticis.

4. *Stercus* extrinſecus ſanguinis eruptiones cohibet, (*tàm crudum, quàm uſtum,*) fœtum mortuum, ac ſecundinas expellit (*in ſuffitu.*

Internè propinatur in dolore colico, ac ſtrangulatu uteri, & ſimiliter in fœtu mortuo & ſecundinis expellendis.

N. *Præſtat ex equo avena nutrito, & non caſtrato.*

5. *Lichenes* (*calloſa excrementa in equorum cruribus naſcentia,*) laudantur peculiariter ad uterinas ſuffocationes, (*ſuffitu ſubtus facto,*) ut & ad morbum comitialem, & calculum. (*pulvis propinatus.*

Præparat.

Extractum Lichenum fit ex lichenib. ſiccatis cum 🜄, vel alio appropriato ſpiritu.

Doſis à gr. v. ad ℈ß.

N. *Hartman. Menſtruum parat ex*

ex Meliſſ.& Vini ana ℔ ij. *qua per* ♋*m ex cinerib. deſtillat ſuper Succini & Gagatis* ℥ij. △ *è in fine forti, hinc* ▽*m ab* ℅ *ſeparatam adhibet.*

6. *Teſtes caſtrati* ad ſecundinas pellendas remedium præſentiſſimum (*pulveriſati.*) Commendantur quoq; in doloribus colicis.

7 *Pinguedo jubati colli* Ramſchmaltz illinitur commodè articulis luxatis.

8. *Ungula* partus mortuos exturbat (ſuffitu) pediculos fugat, (ſuffitu.

9. *Pili* ſanguinis fluxũ reprimunt.

10. *Saliva* ſpuma oris triduo pota, tuſſim ſanat, fervorem faucium contundit.

N. *Aqua frigida ex ore equi non caſtrati in præterfluente potantis elapſa, & ſubito vaſculo collecta, prodeſt ad ſterilitatem emundandam,* (*ſemel ac iterum pota*) *Hartm. in pr.*

11. *Dentes* primum naſcentes, dentitionem facilitare dicuntur, (appenſi.) Dentes dealbant, (cinis affricatus.

12. *Lapis* (*Hippolithus*) in ventriculo aut inteſtinis equorum nonnullorum repertus, uti Lapidi Bezoar, (Occidentali,) figura & laminea ſtructura non abſimilis eſt, ita & virib. eundem æmulari ſtatuitur.

N. *Hiſtorias lapidis hujusmodi, ovi magnitudine reperti, habet Iordanus tr. de peſte, Phœnom. tr. 3. c. 9. Schvvenckfeldius in Theriotroph. vide & c. Bauh. tr. de Lap. Bez. c. 25. His ſubjungi meretur lapis ejusdem ferè magnitudinis, quem noſtro hoc tempore præbuit mortuus equus, (ut audio Hiſpanicus,) non procul ab Urbe hac noſtra Francofurtenſi diſſectus; quem apud Henr. Volrath Comitem de Stolberg. videre contigit. Cujus vires eaſdem cum Lap. Bez. occidentali experientia docuit.*

XXII. *Erinaceus.*

Ἐχῖνος, ein Igell/ { caninus.
Hochel. { ſuillus.

Animal eſt terreſtre, echinatum, Hyeme in cavernis arborum occultatur, veſcens murib. juglandib. malis, pyris, & ſimil.

OFFICIN.

1. *Echinus ipſe.* 2. *Iecur.* 3. *Axungia.* 4. *Ventriculus.*

Vires.

1. *Subvenit* (*coctus vel incineratus & potus*) in voluntariè mingentibus, ſtomacho gratus eſt, alvumque & urinam movet. *Foreſt. l. 21. 15.*

Extrinſecus illitus alopeciæ ſubvenit.

2. *Iecur* vel & corpus exiccatum atque cum Oxymelite ſumptum, renum vitiis auxilio eſt, medetur Cachexiæ, Hydropi, convulſionib. & Elephantiæ; viſcerum fluxiones exiccat. *Dioſcor.*

3. *Axungia* feliciſſimè herniis medetur. *Hartm.*

4. *Ventriculi* tunicam interiorem com-

commendant ad dolores colicos (*aſſumpt.*

XXIII. *Homo.*

Ἄνθρωπος, { Mas.
Menſch. { Fœmina.

Officin.

Sumuntur vel ex partibus corporis viventis.

Quales ſunt.

1. Capilli, 2 Ungues 3. Saliva. 4. Aurium ſordes. 5 Sudor. 6. Lac. 7. Menſes. 8. Secundinæ. 9. Urina. 10 Stercus 11 Semē. 12. Sanguis. 13. Calculi. 14. Membrana caput fœtus cingens.

N. *De pediculis vide infra.*

Vel ex partibus corporis demortui ſeu Cadaveris.

Tales ſunt.

1. Integrum cadaver ſ. caro. 2. Cutis. 3. Pinguedo 4. Oſſa. 5. Cranium 6. Uſnea cranij. 7. Cerebrum 8. Fel. 9. Cor.

I. Capilli commendantur ad capillorum productionem, (*liquor inde deſtillatus & cum melle illitus*) ad Ictericiam, (*pulvis propinatus*) ad membra luxata (*cum adipe ovillo illitus cinis*) ad hæmorrhagiam vulnerum.

N. *Sunt qui ad quartanam capillos patientis, cum alijs in corpore diſperſis pilis permixtos ovo imponunt, duriter coquunt, & avibus deglutienda objiciunt, qua ratione quartanam curatum iri volunt.* Præpar.

Deſtillatum ſit per ſe ex ☉ igne arenæ non admodum valido.

II. Ungues cient vomitum, (*intus aſſumpti, tum in pulv. tum in infuſ.*) aquas Hydropicor. ducere dicuntur (*reſecti à pedibus & manibus atq; umbilico alligati.*

N 1. *Sunt qui ad curandam febrim ſegmenta è manibus & pedibus ovo includunt avibusq; deportanda objiciunt, alij eadem cera involvūt matutinoq; tēpore ante Solis ortum januæ affigunt, alij dorſo cancri vivi alligant, cancrumq; fluenti committunt.*

N. 2. *Ad recuperandas vires, abſciſſos ungues & capillos ceraſi radici inciſæ imponunt, vulnusq; fimo cooperiunt.*

Præparata.

℞. Raſur vel reſegment. pulveriſ. ʒj. Vini generoſi ℔. 1. macera, donec in mucilaginem abierint. Hinc filtra & addita 🜈 ℥j. reſerva.

Doſis à ʒj. ad ʒvi. vel ℥j.

III. Saliva jejuni hominis commēdatur ad venenatos morſus ſerpentis, canis rabidi, & ſimil.

IV. Aurium ſordes (*cerimen*) colica laborantib. præſentiſſimum perhibentur Remed. (*in potu ſi aſſumantur.*

Extrinſecus medentur ictib. Scorpionum, conglutinant vulnera, fiſſuras & ſciſſuras cutis.

V. Sudor uſus proficuū dicitur, contra ſcrophulas, ſi cum herba radiceq; verbaſci mixtus folio involvatur, inq; cinerib. calefactus imponatur.

VI. Lac refrigerat, lenit, maturat oculorum rubedini ſubvenit.

Præparata.

1. ▽ *lactis* ☉-ia

℞.Lactis & ⊖-i alb.an. deſtilletur ut phlegma ſaltem prodeat,relictis acriorib.ſpiritib.

Vires. *Oculorum rubedini,alijsq; inflammationib.mirè confert.*

2. *Butyrum: Inſigne eſt ophthalmicum.*

VII. Sanguis menſtruus,(Zenith juvenculæ) exiccatus commendatur intrinſecus ad calculum & Epilepſiam. Extrinſecus ſopit dolores podagricos, (*cum adipe bovina inunctus.*) Conducere item dicitur in Peſte, apoſtematib.carbunculisque (*impoſitum linteum quod fuerit humectatum in* ♱. *vel* ▽ *roſar.menſtruo illo ſanguine imprægnata.*) Eryſipelata extinguit,puſtulas faciei abſtergit.

N 1. *Commendatur qui prima vice erumpit.*

N.2. *Ad immodicum menſtruorum fluxum cohibendum, ſunt qui pannum menſtruo ſanguine imbutum certo tempore Ceraſi radici in cortice aperta indunt,inciſuramq; iterum operiunt.*

VIII. Secundina (vel ejus loco Umbilicus infantis) magni fit ad ſtrumas gutturis tollendas,(*calcinata & in* ▽ *abrotani quotidie exhibita pondere* ʒß. *idque* ☾ *decreſcente.*) ad Epilepſiam & philtra compeſcenda; ad molam & fœtum exterminandum, nec non ad animalia enecanda, etiam ea quæ maleficio in homine extiterint. *Hartm. ad nævos maternos commendat, alij ad dolorem colicum (geſtatam loco amuleti.*

IX. Urina, calf. exiccat, reſolvit, abſtergit,diſcutit, mundificat, putredini reſiſtit, ideoque uſus eſt præcipui intrinſecus, in obſtructione Epatis,Lienis,Veſicæ biliariæ,Peſtis præſervatione,Hydrope,Ictero.Quin & Mariti urina hauſta partum difficilem facilitare dicitur.

Extrinſecus ſiccat ſcabiem, reſolvit tumores, mundificat vulnera etiam venenata, arcet gangrænam, ſolvit alvum,(*in clyſmate*) abſtergit furfures capitis, (*cum* ⊕ *mixta,*) compeſcit febriles inſultus, (*pulſui applicata,*) exulceratas aures ſanat, (*inſtillata pueri urina*) oculorum rubedini ſubvenit, (*inſtillata*) artuum tremorem tollit, (*lotione*) uvulæ tumorem diſcutit, (*gargariſ.*) Lienis dolores ſedat (*cum cinere cataplaſmatiſata.*)*vide Hieronym.Reuſnerum Synopſ.de Remedijs ab urina deſumptis. Tabernamont.* Waſſerſchau.

PRÆPARAT.

1. *Spiritus volatilis, Sal volatile.*

℞. ⊡æ pueri, (*ann.12.*) Vinum bibentis recentis, deſtilla per ✗✗ in ferventi MB. Hinc cohoba ſuper feces,prodibit ⏜ ⊡æ cum ſuo phlegmate mixtus, quem ſi libet dephlegma,& habebis ſpiritum. Hunc ſi ex phiola eleves, nanciſceris ſal volatile candidiſſimum.

Vires. *Auxilij nobiliſſimi cenſetur in pellendis lapillis, (potus cum convenente liquore.ſed valde fœtet.*

N.1.Co-

N.1. *Celeberrimum eſt, ob tincturam cæruleam Smaragdi, cujus præparationi menſtruum præbet.* (cum phlegmate.

N.2. *Libavius rectificat, imponitq; podagricis, aſthmaticis, calculoſis, per ſyringam in veſicam immittit, (impragnatum tamen antea eſſentia ſaxifragor. v. gr. Cryſtall. lap. Lync. & ſimil.*

2. Aliter ∽ ⊡ igneus, ſ.
Sal volatilis.

℞. ⊡ pueri V. bibent. q.ſ. (menſ. 30.) evaporet leni admodum △ ad conſiſtentiam uſque Syrupi. Reſiduum hoc reconde in phiola longiſſimi colli, & deſtilla aëre frigidiore, (*ut ſc. in XX condenſetur,*) in Ɛib. vel ∴. & prodibit ∽ in XX inſtar nivis ſeſe elevans, frigore coagulabilis, ſed leni calore fuſibilis. *Oſvvald.*

N. 1. *Hunc Spiritum ſi purificato ſuo ⊖ ex fecib. ſcil. elixiviato conjunxeris, cohobijsq; aliquot volatiliſaveris, menſtruum habes inſigne ad elicienda vitriola è metallis & præcipuè è ☾ a.*

N.2. *Eundem ſpiritum (⊖) optimè ſolutionibus & coagulationibus purificatum, ſi aliquandiu (♂ ℘ 8.) in VB digeris, ſolvetur: Solutionem ergo ſi denuo cũ 🜈 rectificatiſſ. maceraveris. (♂ ℘ 8. menſtrui particeps es ſolvendo ☉ idoneum.*

3. Spiritus per putrefactionem.

℞. ⊡ hominis juvenis (annor. 12.) vinum bibentis quãtitatem magnam (menſ. 30.) pone in fimum equinum vel MB, ♂ ℘ 40. ad putreſcendum. Hinc decanta à fecib. ac deſtilla per XX, (vel per veſicam,) ex ∴, idque donec omnis humiditas deſtillando abſtracta ſit. Humiditatem hanc cohoba aliquoties (3.) à capite ſuo mortuo. Tandem deſtillatum in cucurbita oblongi colli, committe calori, ut alembicus ſemper frigidus maneat. Sic aſcendit Spiritus inſtar Cryſtalli, nulla comitata humiditate. Cryſtallos rectifica ſolvendo in ▽ pluviali ⌄gat. & ex phiola, ut prius ⌄gando, idque ſexies, ſemper novam ▽. pluv. ſtillatit. adhibendo. Hinc digere Cryſtallos in phiola Herm. cl. ♂ ℘ 15. lento △e, donec in liquorem limpidiſſimũ abeant.

N. 1. *Sennertus ab ⊡ dicto modo defecata, deſtillando elicit, ſaltem quartam aut ſextam partem, eamq; leni calore ex phiola oblongioris colli dicto modo ſublimat. vide Inſt.*

N.2. *Alij ⊡m putrefactam deſtillant ex cucurbita, cujus orificium obturant charta triplici oleo imbuta, vel ſpõgia ſimiliter imbuta, qua ∽ ⊡ igneus tantum tranſeat.*

N.3. *⊡ quia facilè deſtillando exæſtuat, cautè ignem adhibere oportet.*

N. 4. *Sunt qui fœtoris corrigendi gratia (qui tamen & dicto modo aliquatenus correctus) 🜈 affundunt, eumq; rurſus lento calore abſtrahunt, idq; aliquoties, novum ſemper 🜈 affundendo. Verum ⊖ urina hac ratione correctum*

non ⊖ urinæ ſimplex, ſed Magiſteriũ potius, i. e. ⊖ urinæ ſale vini impregnatum dici meretur. Vide de his deſtillationibus Hartmann. in pract. & in Croll. Sennert. in Inſtit. Gluckr. in Beguin. l. 3. c. 2. Keſl. l. 1. c. 2. 4. c. 42. Becker. in Spagyria Microcoſmica, &c. Tentzel. in Exegeſi.

Vires. *Inſigne anodynum eſt in dolorib. (ſi cum liquore conveniente affricetur.) reſerat quoq; tartareas obſtructiones Viſcerum ac Meſenterij, unde magnus ejus uſus eſſe poterit in Scorbuto, Hypochondriaco, Cachexia, Ictteritia flava ac nigra: atterit calculum renum & veſicæ, doloresq; inde ortos ſopit, &c. Idem Salſi in Sp. ⊕-i ſolutus, ac iterum in ⁖ deſtillatus fuerit, liquor prodit in Epilepſia efficaciſſimus. Idem ſpiritus optimè purificatus, (ſcil. aliquoties in ▽ pluvia ſolvendo & deſtillando,) cumque 🜅 anaticè unitus ſolvit ⊙, unde ⊙ potabilis, vide 🜅 microcoſmicum.*

4. ∿ ⊡ *Antepilepticus*, ex ⊡ & ⊕-i duplo digeſtis & deſtillatis. Vide *lib. 2. de ⊕-o.*

N. *Quercetanus de ſignat. Rer. pluribus eundem deſcribit, eademq; opera elicit* MB.

1. Phlegma Ophthalmicum (primum egrediens.

2. Antipodagricum (acrius 2. deſtillans.

3. Per Retortam ſpiritum glacialem i. e. coagulabilem, quem maximopere depradicat ad reſerendas obſtructiones Epatis, Lienis, ad promovendas urinas, & diſſolvendum calculum, tum quoq; ad extinguendas inflammationes & gangranas.

5. *Magiſterium* ⊡.

℞. ⊡ putrefactam, (ut dictum,) & defecatam, deſtilla l. △ ex MB, donec phlegma omne prodierit, tunc ſubſiſte & rectifica ſpiritum ex phiola, oblongi colli, ſic acquires ſal volatile, quod collige phlegmate rejecto. Reſiduum deſtilla ex ⁖ & aſcendet ulterius ſal volatile: Ex ⊗ elixivia ſal fixum, idque coagula ad ſiccitatem, atque cum triplo argillæ mixtum, inque globulos redactum, (poſtquam globuli exiccati fuerint,) deſtilla per ♉m, (ut deſtillatur ∿ ⊖.) Spiritui huic affunde ſtillatim priorem illum ⊡ ∿m, vel ſal volatile, donec ceſſet ſtrepitus. Hinc da △m ſublimationis in ⁖, & ſublimabitur Sal ⊡ elegantiſſimum viſuque, jucundum.

Vires. *Efficacius agit hoc ſublimatum quam præcedens. ♀ mq; totius corporis incidendo, per ſudorem, urinam, ſomò vel per alvum expellendo. Plurimos inde ortos affectus curat, vel ſaltem levat, quales ſunt, Atrophia, &c. Præſervat iidem à dolorib. calculi, (ſi ſingulis Menſibus ante novilunium aſſumatur.*

Doſis gr. VII. VIII. IX. X. in liquore convenienti.

Uſus ejus quotidianus aliquandiu continuari poterit.

6. Oc-

6. *Oleum Ludi*, i. e. ♀cæ materiæ quæ matulæ inhæreſcit, fit calcinando, per deliquium ſolvendo.

Vires. *Inſigne eſt ad reſolvendum calculum.*

Doſis ℈j.

X. *Stercus (carbon humanum Paracelſo, aliis ♀ Occidentale,)* emollit, maturat, anodynum eſt. Ea propter magni uſus ad mitigandos dolores incantatione introductos, (*impoſitum*) ad anthraces peſtilentiales maturandos, ad phlegmonem, v. gr. gutturis ſ. anginam curandam, (*ſiccatum, tritum & cum melle illitum,*) ad inflammationes vulnerum arcendas. Quin & intrinſecus à nonnullis adhibetur, in Angina, (*crematum & potui datum,*) in febrib. ad paroxyſmos profligandos, (*eodem modo propinatum, Doſ. ʒij.*) in Epilepſia, (*quam ſtercus primum Infantuli ſiccatum & pulveriſatum, & ad complures dies exhibitum, radicitus evellere ajunt.*

Præparata.

1. ▽ *ſtillatitia* fit una & eadem opera cum oleo.

Vires. *Mederi dicitur oculorum unguib. reliquisq́; paſſionib. tunica annata, (guttula una vel altera inſtillata,) faciei conciliare colorem, pilos producere, ulcera corroſiva & fiſtulas curare, cicatricesq́; manuum removere.*

Internè prodeſſe ajunt comitialibus & hydropicis, lapidemq́; renum & veſicæ pellere, morſibusq́; canis rabidi, venenatorumque animalium ſubvenire.

2. *Oleum.*

℞. Stercor. Juvenis, (non pueri) q. p. exiccetur in △ vel furno lento △e, poſtea per XX deſtilla, △e primum lento, ſic prodibit phlegma, tandem cum albis Spiritib. oleum Utrumque per MB rectificetur.

Poterius Andegav. parat hoc modo.

℞. Sterc. human. quant. magn. corrumpatur per ſe, ac convertatur in exigua quædam animalia, & hinc ferè in ♁erem abeat. Stercus hoc ita præparatum deſtilla ex 🝩, 1. △ blando, mox validiori, ſic prodibit 🝆 & ▽.

N. *Graveolentia utriusq́; tollitur rectificationibus & cohobationibus repetitis.*

Vires. *Valet ad tineas capitis, eryſipelas exulceratum, lichenes, impetigines (illitum) podagricis doloribus ſubvenit, cancrum curat & mortificat.*

Internè Icterum ſolvit, *Libav. l. 2. Alchym. Poter. in Pharmacop.*

3 *Zibetta occidentalis nihil eſt aliud, quam ſtercus mediante digeſtione ad ſuaveolentiam redactum, qua Zibettam mentitur vid. Agricol.*

XI. *Semen ſ. Sperma*, non modo comperimus per ſe à nonnullis ad Veneris ſcil. ligaturam maleficam diſſolvendam adhiberi, ſed & Mumiam magneticam inde fieri, qui a-

moris concilietur fervor. Quin & homunculum ſuum inde meditatur Paracelſus.

XII. Sanguis, (recens adhuc & calide potus,) conferre dicitur ad Epilepſiam, ſi ſc. potum motus excipiat vehementior, curſusque celerior ad ſudoris usque proruptionem, hæmorrhagiam quamcunque ſedat, (*epotus recens vel incineratus.*) Quin & extrinſecus ſanguinis eruptioni medetur, & præcipuè narium hæmorrhagiæ, (*cinis inditus vel & recens fronti illitus, ut inibi exiccetur.*

N. 1. *Potio ſanguinis ſumma cautione opus habet, quippe aſſumentibus non modo truculentiam inducit, ſed & Epilepſiam quandoq; generaſſe compertum eſt.*

N. 2. *Sanguis puerperij ſanat ſcabiem volaticam, (recens cum ſecundina ſemel ac iterum illitus) Hartm.*

PRÆPARATA.

1. ▽ *deſtillat.* fit eodem labore cum 🝆.

Vires. *Valet in Phthiſicis & aridis (epota ad ℥ j. vel membris affricta,) fiſtulis purificandis & ſanandis, ambuſtis refrigerandis.*

N. *Deſtillatur & ▽ è ſang. & lactis human. ā. commendaturq; ad maculas cutis extirpandas, Hartm.*

2. 🝆 *deſtillatum.*

℞. Sang. Juvenum (verno extracti,) quant. magn. Alcohol. Vini $\frac{1}{3}$. cucurbitis probè munitis, digere in F.E. ♂ ℘ 40. dein deſtilla per ✗, è cinere, & prodit una cum ▽. 🝆. Utrumque rectifica ▽ per MB, 🝆 per ♋. è cinerib. aliquoties (9.10.) ♋ando.

Vires. *Maximè commendatur ad Epilepſiam radicitus tollendam, (ſi ſingulis diebus per menſem integrum ſumatur ℈ß. à Novilunio incipiendo & poſtmodum ſingulis noviluniјs ſemel per annum ℈j.) ad paralyſin, apoplexiam, pulmonem exulceratum, pleureſin, Beguin.*

N. *Deſtillatio S. H. non uniuſmodi inſtituta reperitur.*

Nimirum:

Deſtillant alij S. Hm. recentem & adhuc calentem, idq; modo duplici, per ſe ſcil. & ſine additione, tum quoq; admixta aliquota parte 🜅 rectificati.

Alij S. Hm. non recentem, ſed vel exiccatum, vel digeſtum aliquandiu deſtillationi ſubijciunt. Digeſtionem autem peragunt alij ſolius ſanguinis (addito tantillo ⊖is,) alij ſangu. cum 🜅 rectific. confuſi.

Exhibet autem Anatomia Sanguinis 1. ▽m & 2. ♋m, i. e. ▽m rectificatam. 3. 🝆 i. e. Liquorem craſſiorem. 4. Sal volatile. 5 Sal fixum. Verum nos uſitatiora damus.

3. *Oleum rectificatum.*

℞. Sanguinem Juvenis ſani, menſe Majo venaſecta extractum, ſuſcipe cucurbita, ut ſolum $\frac{1}{4}$. repleatur. Hinc clauſo vaſe detineatur, in calore mediocri, ut ſanguine intumeſcente tota cucurbita impleatur. Hinc F. ♋atio, pri-

primumque exit ▽ (non magnæ æſtimationis, niſi quod amplius elaborata, nonnullis ad extrahendum Sal inſerviat.) Reliquum pellatur in cineribus per ♉m, juncturis optimè clauſis: Deſtillatum refundatur ſuper feces, fiatque cohobatio vice nona, ut color ſubſequatur rubinus.

N. *Attendere oportet in deſtillatione, ne nimio △ feces comburas, inq; carbonem redigas; ideoq; tantum ad ſiccitatem deſtilles*

Vires. *Maximarum habetur virium ad refocillandos ægrotos. Libav. Syntagm.*

4. *Balſamus Antipodagricus ſ. Oleum ſ. H. alcaliſatum. Fit eodem modo.*

℞. S.H. adhuc calentis, Menſ. 1. putrefac. aliqu. ♈ (9.) dein deſtilla ex ∴ per gradus 1. lento △e, hinc 2. fortiori per ♉, & exibit Ol. rubicundum & fœtens, ſale volatili ad ſpondilia colli adhærefcente, ℴℴ rectifica per colchotar ex cucurbita △ ∴ aliquoties à recenti colchotare ſaxando: demum ſolve in correcto hoc oleo ſal & ſerva.

Vires. *Mirandarum eſt virtutum in podagra, quotidie bis tervè, ſex dieb. continuus inunctum; ſiſtit dolores tumore ſimul & rubedine evaneſcente. &c.*

N. *Similis energia eſt balſamus è ſanguine hircino & cervino prolectus, in quibus tamen & viſcera, pulmones ſcil. cor & epar addidiſſe expedit. Vide ſupra.*

5. *Spiritus Antepilepticus.*

℞. ♉ S.H. dephlegmati & ter rectificati, ℔. ij. infuſi fl. lavendul. (in vino) ℔. ij. M. & deſtilla per B. M. ad medietatem, idque repete tertia vice: dein adde 🜄 rectific. ℥ij. & ſerva.

Vires. *Valet ad curandam Apoplexiam, paralyſin, ut & ad Aſthma, &c.*

N. *Habet & Beguinus inſuper S.H. Qu. Eſſ. Biolychnium, Phyltrum, Balſamum ▽m ſanitatis, Arcana duo. Verum cum prolixa horum deſcriptio, Authorq; alias in omnium manibus verſetur, illorum deſcriptione ſuperſedeo.*

6. *Mumia vita alexiteria.*

Eſt ſanguis florentis & benevalenitis hominis, lento calore exiccatus, ſpiritu limonum & ⊕i ſpiritu impregnatus, & in trochiſcos cum pauca myrrha paratus.

Vires. *Inſignis eſt efficacia in curandis carbunculis.*

Doſis ʒß. *in* ▽ *cinam, mane Jejuno propinata. P. I. Fab. in Chirurg. c. 9.*

7. *Arcanum ſanguinis humani.*

P.I. Fabri vide Myrothec. c. 8. Byllick. de natura Spagyr. n. 66.

XIII. Calculus Tartarum ſ. calculum in omnibus partibus ſolvit, & expelli facit, ideoque omnib. obſtructionib. ſubvenit.

[*Pulv. exhibitus. Doſi* ʒ j.]

PRÆPARAT.

1. *Sal Cryſtallinum.*

℞. Calcul. optimè calcinatum (ut durities lapidis emolliatur,) coque in 🜄, & ſolvetur in 🜄m Citrinam. Hinc filtratura evaporata, manet Sal in fundo, quod ſi libet denuo calcina, & in 🜄 fervente ſolve, & coagula reponeque ad cryſtalliſandum.

N. *Calcinatio inſtitui poteſt diverſimodè; Alij calcinant cum 🜕 6 horis: Alij cum 🜍 & 🜕: Alij cum duplo carbonum faginorum.*

Sennertus calcinat calculum tritum 🜂e circulari, hinc reverberij, & tandem cum carbonibus faginis (in fornace figulina. Inſt. l. 5. p. 3. ſ. 3. c. 5.)

2. *Oleum ſ. Liquor,* fit ſi Sal in aëre humido ſolvatur.

Doſis gr. vi. ad x.

N. *Sennertus calcinat cum 🜕, hinc 🜔 cum 🜈 extrahit, & 🜈 ſeparato, Sal reponit ad liqueſcendum.*

3 *Eſſentia ſ. Elixyr.*

℞. Sal calculi Cryſtall. volatiliſa cum 🜈, hinc abſtrahe leni calore 🜈, & remanet 🝆. *Sennert. d. l.*

Doſis à gr. v. ad x.

N. *Si ita placuerit, calculum iiſdem præparationibus cum alijs lapidibus ſubijcere poteris, vide l. 2.*

XIV. Membrana, quæ caput nonnullorum fœtuum cingit, maximam vim habere dicitur adverſus colicum dolorem.

EX CADAVERE ſ. HOMINE MORTUO,

I. Cadaver integrum Carové, Officinis *Mumiæ* titulo venit.

Hæc reſolvit ſanguinem coagulatum (aſſumpta ʒij.) conferreque dicitur, purgationi Capitis, punctioni Lienis, tuſſi, inflationi corporis, menſib. obſtructis, aliiſque affectibus uterinis & ſim.

Extrinſecus adhibetur vulnerib. conſolidandis.

N. *Mumia communiter 4. denotat.*

1. Mumiam Arabum, quæ eſt liquamen ſ. liquor concretus exudans in ſepulchro è cadaveribus Aloë, Myrrha, Balſamoq; conditis.

2. Ægyptiorum, quæ eſt liquamen ex cadaveribus piſſiaſphalto cōditis. Nimirum, hoc condiebantur Cadavera vilioris ſortis, adeoq; & ipſamet cadavera nonnunquam eo modo condita proſtant.

3. Piſſaſphaltum factitium, id eſt, mixtum pici bitumen, quod pro Mumia venditant.

4. Cadaver ſub arena Solis æſtu torrefactum. Fitq; cum in Hammoniorum Regione, quæ eſt inter Cyrenarum Regionem & Alexandriam, ubi arenarum Syrtes Ventor. turbine ſublatæ, incautos viatores obruunt, unde horum cadavera flagrante Solis æſtu torrentur & exareſcunt.

His 5. & Mumia recentiorum addi poterit, quæ fit: Eligatur Cadaver hominis ruffi (quia in hoc ſanguis habetur tenuior, adeoq; & caro præſtantior,) integrum, recens, ſine macula, 24. aut circiter annorum, morte violenta (non morbo) inter-

interemptum.per diem & noctem luminarium radijs,ſereno tamen tempore irradiatum. Hujus carnes muſculoſas fruſtulatim conſcinde, & conſperge pulvere Myrrha & tantillo ſaltem Aloës, poſtea imbibe macerando aliquot ♂ in 🜄 ſuſpendatur per ☿ 6. vel 10. ac iterum cum 🜄 imbibatur: tandem in 🜂 ſicciori, locoq; umbroſo fruſta ſuſpenſa ſiccescant, tunc aſſimilatur carni fumo durata,ſine fœtore.Crollius.*

N. *Ex his jam recenſitis Mumiarum generibus,etſi prioribus, ſi ſaltem è ſanis corporibus haberi poſſent,ſuas laudes non derogem, præcipue primo, quod tamen vix ad nos perferri credo: Attamen ijs poſteriora duo præferenda autumo, utpote in quibus metu ſumus ſoluti, quem incutit Renodæus, Mumiam Officinarum nihil aliud eſſe perhibens, quam expreſſum putridi cadaveris ſuccum inſpiſſatum, ideoq; magno mortalium damno divendi.*

PRÆPARAT.

Vulgaria quæ Mumia Officinarum ingreditur paſſim occurrunt.

Suntq;

Pulvis ad caſum, Athanaſia magna, Balſam. Petri de Ebano, Unguentum Sympathetic. Emplaſtr. Apoſtol. nigrum, Cerat. pro hernioſis Laudan. Opiat. &c.

Inſuper ſunt minus vulgaria:

1. Tinctura ſ. Extractum Mumiæ Quercetan.

Fit ex Mumia vulgari, extrahendo cum 🜄 & Therebinth.an.iterumque menſtr. ſeparando ad mellis conſiſtentiam. Querc. Spagiric.

Vires. *Alexipharmaca eſt,putredini q; ſummopere reſiſtit. Commendatur itidem ad morbos pectoris, Aſthma, phthiſin &c.*

N. *Feces remanentes admodum ſunt anodinæ.*

2. Tinctura ſ. Extr. M. Crollij.

Fit ex Mumia recentiorum dicta cum 🜄 aut Sp. Sambuci.

N. *Ex hac facit Crollius Theriacam de Mumia: quæ ℞. Tinctur. Mum. ℔ß. Theriac. Androm. ℥iv. Ol. Olivar. Mumiat. ℥ij. ⊖ Perlar. & Corall. ana ʒij. Terra ſigillat. ℥ij. Moſchi ʒj. Dig. per menſem.*

Vires. *Commendatur ad quævis venena & contagia, ſubvenit peſti præcavendo, ℈j. & curando. ʒ 1. vel ʒ1ß.*

N. *In aſſumptis venenis exhiberi poteſt cum Ol. Amygdal. dul. ad Vomitum.*

3. Tinctura Alcoliſata, ſ. Elixir Mumiæ.

℞. Mumiæ, ſcil. carnis humanæ induratæ,) tenuiter inciſæ, affunde Sp. Terebinth. vaſeque H. clauſo per menſem, ad putreſcendum ſepone. Expreſſioni veſica bubula exceptæ affundantur aliquotæ partes 🜄 rectific. Inde in ⚹ cæco ſuper cucurbitam juncturis optimè munitis adaptentur, ita ut cucurbita in frigidam 🜄 in poſita, ∴, prunaque circa ⚹ lento calore officium faciant, cujus beneficio Liquor, ſ. Q.E. in forma

ma perquam ſubtili cum 🜅 per veſicam delabitur. Materia reſidua reverberanda & in ⊖ ſublimatione redigenda, demum cum Q.E. poſteaquam illa à 🜅 per MB fuerit ſeparata, circulationis medio unienda. Quib. peractis Qu. Eſ. Mumiæ cum Theriaca & Moſcho amplius digeri & ita in forma Elixirii reſervari poterit. *Tenz. in Med. Diaſtat.*

Vires. *Remedium eſt præſentaneũ cum ipſiusmet peſtis, tum aliorum deleteriorum.*

N. *Circumfertur & Tinctura Mumiæ ex 4. ſuis Elementis à ſe invicem ſeparatis denuo conjunctis, quam qui voluerit videre poterit apud Tentz. in Med. Diaſtat.*

4. Alia Tinctura ſeu Arcanum carnis humanæ.

1. Carni humanæ ſuperfunditur 🜅 rectif. per ♂ ℘ (4) decantato 🜅, irroratur eadem.

2. Spir. ⊖is, per vices ut magnam ejus quantitatem imbiberit, hinc exicca, habes carnem conditam ſummè proficuam.

3. Ex hac extrahe Tincturam cum Spiritu Vini, vi digeſtionis in ſummã fragrantiam redacto. Circulando defeca, ex fecibus calcinatis ſal extrahe, idque depuratum Tincturæ admiſce; & abſtrahe. P.I. Fab. Myroth. c. 11.

5. Ol. Oliv. Mumiæ.

℞. Mum. ante paratam, (induratam) ſcinde per minima, digereque cum Ol. Olivar. vale H. C. per menſem. Hinc transfunde in cucurbitam vitr. atque in MB. exhalet, Mercurius, donec nullus exeat fœtor, & Mumia tota diſſoluta ſit. Solutionem digere aliquandiu ♂ ℘ 20. cum 🜅, poſtea eundem abſtrahe, & remanet °o° rubicundum & odoriferum.

N. *Quercetanus recipit recentem.*

Vires. *Omnes Balſami naturalis habet proprietates, venenatis & peſtilentib. affectibus conducit. Quercet. Spagir.*

6. Ol. exaltatum.

°o° hoc dicto modo paratum exaltari amplius poteſt, ſi cum 🜅 aliquandiu digeratur, 🜅 iterum abſtrahatur, idque aliquoties (3. 4.) repetatur.

Vires. Tinctura ſeu oleum hoc Mumiæ exaltatum, tanta dicitur pollere facultate vivifica, ut nulla ſit particula, quam ipſa non penetret, nullum ulceus, nullave corruptio quàm non curet, ſi ipſius exhibeas bis quotidie per aliquod tempus gr. 4. 5. cum decocto convenienti Querc.

N. *Libavius Carnibus recentibus inciſis addit parum ⊖is & ſp. Terebinth. macerat vaſ. clauſ. colat & fœtorem aperto vaſe exhalare ſinit, poſt deſtillat per ♌, vel ✗ rectum, additoq; moſcho, & 🜅 digerit.*

7. Aqua Divina.

℞. Totum Cadaver cum Oſſib. Carnib. Viſcerib. (perempti ſcil. morte vio-

te violenta:) ſecetur in fruſtula minutiſſima, probeq; ſubigantur omnes corporis partes, ne quid maneat incommixtum. Hinc deſtillabis vice ſecunda.

Vires. *Sunt qui Aquam hanc Divinam magneticâ ſuâ virtute maximoperè deprædicant.*

Nimirum:

Guttulas aliquot Sanguinis, (ſc. 3. vel 9.) ex Ægro aliquo extracti, miſcent cum aliquota parte, (ʒj.) dictæ ▽æ, △ique apponunt, quod ſi ſanguis & ▽ invicem miſceantur, intra breve temporis ſpatium (hor. 24.) ſanitatem promittunt, ſin in commixta manſerint, brevi mortem ſubſequuturam autumant. In defectu ſanguinis ſimiliter procedunt cum excrementis, ſc. ⊡, ſtercore, ſudore, ſanie, & ſimil. Quæ tamen majori Doſi adhibent.

II. Cutis commendatur in difficili partu & affectib. hyſtericis, (*ſi venter ea ligetur,*) in aridura & contractura articulor. (*ſi chirotheca inde facta induantur.*

III. Pinguedo, roborat, diſcutit, mulcet dolores, removet contracturas, cicatricum duritiem lenit, foveas poſt morbillos relictas explet.

PRÆPARAT.

Linimentum, miſce axungiam cum ſpir. ⊕-i exactione & redactione relinquitur aliquod viſcidum.

Vires. *Penetrans eſt, uſumq; habet in ariduris.*

IV. Oſſa humana, exiccant, diſcutiunt, aſtringunt, fluxus quoscunque ſiſtunt, adeoque utilia ſunt in Catarrho, fluxu menſium, Dyſenteria, Lienteria: Inſuper articulor. dolores compeſcunt.

N. 1. *Uſitatum eſt recentiorib. purgantibus ea admiſcere.*

N. 2. *Adhibentur & dentes è maxilla mortui evulſi, commendanturq; ad morbos maleficio introductos (in ſuffitu,) & ad corroſos dentes evellendos, (ſi ſæpius illis tangatur,) Hartmann. in practic.*

PRÆPARAT.

1. *Pulvis ſ. Cinis* fit l. c. calcinando in fornace figulina.

2. *Oſſa præparata* fiunt l. c. cum ▽ conveniente lævigando.

3. *Magiſterium* fieri item poteſt l. c.

4. *Oleum* fit deſtillatione per ♉ v. l. 2.

Vires. *Diſcutit, anodynum eſt, ideoq; inſigne antipodagricum.*

V. Medulla oſſium; commendatur ſumme ad contracturas membrorum. zur Lähme der Glieder.

VI. Cranium ad capitis morbos conferre compertum eſt, & nominatim ad Epilepſiam, unde & varias paſſim compoſitiones Antepilepticas ingreditur.

Laudatur autem præcipuè Os triquetrum temporum ceu peculiare Epilepſiæ ſpecificum.

PRÆPARAT.

1. *Cranium calcinatum* fit l.c. in fornace figulina.

2. *Cran preparatum* fit è calcinato cum ∇ antepileptica, v. gr. Flor. Tiliæ lævigato.

3. *Magiſterium Cranij* fit l. c. ſolvendo in ſpirit. aliquo acido, v. gr. ſp. ⊕ & præcipitando.

Doſis ad ℈j. vel ʒß.

4. *Magiſterium compoſitum ſeu ſpiritus Cranij Eſſentificatus* fit, ſi liquori acido, oleo ac ſali volatili, Sal quoque fixum ex ☉o extractum conjungatur, & poſtea ſimul per menſem philoſoph. in cinere illa digerantur ac uniantur.

Vires. *Antepilepticum eſt, cujus vires vulgarium antepilepticorum facultates longè ſuperant, Brendel.*

5. *Oleum* fit deſtillando crania cõtuſa per Retortam. Exit Liquor °o° & ⊖ volatile.

N. *Officinis hoc vulgare eſt incorrectum, præſtaret tamen cum 🜅 rectificaſſe.*

Doſis gr. IV. ad VI.

6. ⊖ *volatile* una opera cum oleo acquiritur.

7. *Extractum ſ. Tinctura Cranij.*

℞. Crania 2. vel 3. groſsè contuſa, digere ♂ ℘ aliquot (14) & cohoba cum ſpr. Juniper. vel Salviæ ad eminent. digit. 4. & 5. affuſo, macera in phiola longi colli optimè clauſa VB ♂ ℘ (12.13.14.) Hinc exprime per torculare, perquàm fortiſſimè, & exibit liquor rubicundus oleoſus. Cola & abſtrahe in VB, ad conſiſtentiam ſapæ.

Vires. *Extractum hoc digeſtum & perfectè depuratum, tanquam theſaurum precioſiſſimum adverſus Epilepſiam diligenter aſſervare fas eſt.*

Doſis ℈ß. ad ℈j. cum ſua ∇ propria ∽at. *Quercetan. Pharmac. reſtit. cap. 26.*

8. *Extractum ſeu Galreda Theophraſto*

℞. Limatur. Cranii, digere cum 🜅 (ſalviato ♂ ℘ 15.) dein deſtilla per ∽m (præmiſſaque maceratione ♂ 15.) cohoba vice tertia: tandem deſtillatum circula, (♂ 5. 6.) & 🜅 MB ſeparato, Eſſentiam inſtar coaguli ſerva.

Doſis g. 5. 6. quotidiè. *Quercet. de Med. Spagyr. præp.*

VII. Uſnea Cranij (i. e. Muſcus naſcens in cranio interempti, aëri expoſito,) aſtringit validè.

Uſusque magni eſt in Hæmorrhagia quacunque, v. gr. narium (inditus.

N. 1. *Sunt qui Uſneam in manibus retentam Hæmorrhagiam quamcunq́, incantamenti inſtar, ſupprimere tradunt.*

N. 2. *Adnaſcitur & alijs Oſſibus aëri expoſitis Uſnea quadam, quam viliorem quidem reputant, verum & huic magnam vim adſtringendi ineſſe, experientia docuit.*

Ingreditur Uſnea Cranii compoſitio-

ſitionem Unguenti Sympathetici ſ. Magnetici v. l. 2. c. 87.

VIII. Ex Cerebro fiunt.

1. Spiritus Cerebri humani. Aqua aurea dicta.

℞. Cerebrum hominis juvenis (infra an. 24.) ſani, violenta morte perempti, cum omnib. membranis, arteriis, venulis & nervis, cum medulla ſpinali tota, conquaſſa & affunde aquarum Cephalicarũ, (*fl. Tiliæ, Pæon. Beton. Ceraſ. nigr. Lavendul. Lil. Conval. inprimis Diaphoretici in acutis*) q. ſ. ad eminent. dig. 4. vel 5. relinquatur aliquandiu, poſtea per cohobia ✱gentur. Ex fecib. calcinatis elice Sal, quem deinceps cum ✱u facto conjunge & totum curioſè ſerva.

Vires. *Antepilepticum inſigne reputatur.*

Doſis à ℈j. ad ℈iv. Hartm. in pract.

N. *Ex Cerebro Alcis inſigne itidẽ Antepilepticum ſimili ratione parari poterit.*

2. Oleum Cerebri.

Subſtantiæ Cerebri admiſce nonnihil ſalis commun. ac deſtilla per ✱m vitream ex ✱.

Vires. *Inſigne quoq; Antepilepticum eſt, caputq; ſumme confortat.*

N. *Tota ferè Cerebri ſubſtantia in ✱ redigi poterit, hinc parum Salis expectandum.*

3. Aqua Antepileptica.

℞. Cerebri humani ℔. iij. Aqu. Lil. Conval. Lavendul. primul. Ver. Vin. Malvat. an. ℔. iij. ſtent infuſa ☌ 5. dein ✱gentur per ✱.

IX. Ex felle humano fit Extractum cum ✱, quod auri inſtillatum mirè ſurditati ſubvenit.

X. Cor, Epilepſiæ medetur, (*ſiccatum & exhibitum.*

Et hæc ſunt quæ de Medicamentis ex Homine depromptis compendii ratio ſcribere permiſit, ulteriorem farraginem qui cupit, paſſim apud Authores inveniet. Peculiarem quoque inde conſcripſit Tractatum Clariſſimus Dn. D. Daniel Becker, Profeſſor & Phyſicus Regiomontanus, qui primum in 12. poſtmodum ſuperiorib. annis in 4. ſufficienter augmentatus prodiit.

Lacertus.

Vid. Inſectorum Claſſem.

XXIV. Lepus,

Λαγώς, Haſe.

Animalculum eſt timidisſimum ac fœcundisſimum, quoquo tempore coiens.

OFFICIN.

1. Cinis Leporinus. 2. Caput. 3. Oculus, 4. Sanguis. 5. Pulmo. 6. Cerebrum. 7. Cor, 8. Iecur. 9. Fel. 10 Renes. 11. Teſticuli. 12. Uterus. 13. Coagulum. 14. Talus. 15. Axungia. 16. Stercus. 17. Pili.

1. Cinis fit ex Lepore integro combuſto (præſtat qui Verno tempore captus,) vel ex pelle tota, ad nigredinẽ cinereumve colorem incinerata. Præſtantisſimum Medicamentum eſt in calculo.

Doſis ad ℈j. & ʒß, vel ʒj.

Alopeciis item & Pernionib. extrinſecus medetur.

N. *Laurenberg. leporem non calcinat, ſed animal decollat, ollaq; indutum exiccat in clibano. pulv. exhibet.*

2. *Caput* Alopeciæ ſubvenit, (*cinis cum melle inunctus,*) dentes dealbat, (*cinis in dentifriciis.*

3. *Oculi Leporis* Martio capti, valent ad partum difficilem, ſecundinas & molam propellendam, (*ſiccati ſcilicet cum pipere ſine ulla compreſſione, impoſitiq; vertici ut pupilla verticem tangat.*

4. *Sanguis illitus* cutis vitia in facie, uti lentigines vitiliginemque ſanat; *aſſatus*, Dyſenterias & Cæliacorum profluvia ſiſtit, calculum comminuit.

5. *Pulmo* ſuſpirioſos juvat, Epilepſiam curare dicitur, (*muria conditus & quotidie cum Myrrha comeſtus per menſem;*) perniones ſanat (*impoſitus.*

6. *Cerebrum* gingivis infantum affrictum dentitionem facilitat, tremores artuum emendat (*inaſſatum & manſum.*

7. *Cor* dicitur itidem Epilepſiam curare (*ſimili modo quo pulmo adhibitum,*) dolores uterinos arcere, (*pulvis aſſumptus.*) Quartanæ peculiariter mederi, (*in partes tres diſſectum & præmiſſis univerſalibus initio 3. Paroxyſmorum, tertia parte ſingulis vicib. propinatum.*

8. *Iecur* fluxum ſedat alvi, Jecinoroſisque opem fert.

9. *Fel* Ophthalmicum & Otalgicum inſigne exhibet.

10. *Renes & Teſticuli* calculoſis propinantur, (*ſiccati:*) conceptum juvant (*a menſib. aſſumpti:*) mictionē involuntariam corrigunt.

11. *Teſticuli* Urinæ incontinentiam tollunt, Veſicæ morbis ſubveniunt, ad conceptionem faciunt, (*pulveriſati & aſſumpti.*

12. *Uterus* itidem conceptionem promovet (*ſiccatus & à menſibus propinatus.*

13. *Coagulum* ſanguinem concretum diſcutit, conceptionem promovet (*poſt menſtruas purgationes vulvæ cum butyro impoſitum,*) potum v. partum enecat. Epilepſiam arcet &c.

N. *Præſtantiſſimum eſt quod eximitur antequā aliud quid, præter Lac maternum deguſtaverint.*

14. *Oſſiculum Tali* (der Haſenſprung commendatur ad arenulas, Colicam, Epilepſiam, partusque enixionem (*pulveriſatum & exhibitum.*

N. *Idem de Vertebris caudæ affirmant.*

15. *Axungia* extrinſecus applicata, maximè ſi vetuſta ſit, tanta pollet attrahendi vi, ut vel ſpicula cuti infixa eliciat; inſuper abſceſſus rumpit, dolori dentium medetur, (*pone aures poſita.*

16. *Stercus* calculoſis prodeſſe dicitur,

citur, (*vinis exhibitus,*) Dyſenteriæ convenit, (*potum*) ambuſtis medetur (*impoſitum.*

17. *Pili* Linimentis ſanguinem ſiſtentib. miſcentur.

XXV. Lupus.

Λύκος, Lupus, Wolff.

Animal eſt audax, rapax, vorax, cani non abſimile, unde & Canis ſylveſtris nonnullis Venatorib. audit.

OFFICIN. NAT.

1. *Dentes.* 2. *Cor.* 3. *Hepar.* 4. *Inteſtina.* 5. *Axungia.* 6. *Oſſa.* 7. *Stercus.* 8. *Pellis.*

Vires.

1. *Dentes* argento incluſi infantulis familiares ſunt, quib. gingivas ſc. fricant, dentibusque erupturis patefſcere faciunt: alligati pavores eorum prohibent.

2. *Cor* comitialib. prodeſſe fertur (*toſtum & tritum.*

3. *Epar* Epatis vitiis confert, ideoque & Hydropicis ac Emaciatis, nec non & tuſſientib. (*ſiccatum & exhibitum.*

4. *Inteſtina*, inprimis ad colicos dantur dolores, quos itidem arcere dicunt circumligata: hoc item fertur de corio.

Doſis Inteſtin. arefactor. & pulveriſator. ℨj.

5. *Axungia* non vilioris virtutis eſt, quam canina: calf. digerit, articularib. morbis medetur, oculorum lippitudini confert, (*ſi eà fricentur.*

6. *Oſſa* ad morbum intercoſtalem, ut & ad ictus puncturasque valent.

7. *Stercus* Colicis confert (*exhibitum.* (ʒ. 1.) *vel brachijs, cruribusve alligatum vinculo, ut nonnulli volunt, confecto ex lana ovis à lupo laniata, vel ex corio cervi. Vid. Foreſt.*

8. *Pellis* lupi commendatur itidem ad dolores colicos mitigandos (*facta inde ſtragula*, *vel cingulum cujus pili ventrem tangant.*

PRÆPARAT.

1. *Oleum* fit ſi Lupus in Oleo decoquatur.

Vires. *Podagricos dolores mitigat.*

2. *Eſſentia Sanguinis Lupi*, efficax ad diſſolvendum ſanguinem coagulatum. *Hartm. in pract.*

XXVI. Lynx.

Λύγξ, Lupus cervarius, Luх/Thiergerwolff.

OFFICIN.

1. *Axungia* 2. *Unguis.*

Vires.

1. *Axungia* convenit articulis reſolutis, convulſis, luxatis.

2. *Unguis* argento & auro includitur, geſtaturque adverſus morbum Comitialem & Spaſmum, (*loco amuleti.*

N. *Prafertur qui in dextro pede pro pollice eſt.*

XXVII. Moſchius ſ. Moſchi Capreolus.

Dorcas Moſchi, Gazella Indica, Biſamthier.

Eſt Animal exoticum Capreæ non multum abſimile, vulgare in Regno Cathai, Pegu, (Ditionis magno Cham ſubjectæ) & ut alii volunt in Ægypto aliisque locis: colit alpes, nardis victitat, aliisque herbis odoriferis.

N. *Transvehi quidem cepit in Italiam, verum citra emolumentum, nec enim Moſchum exhibet, nec vitale diu ſuperſtes eſt.*

Moſchus Biſam.

Eſt excrementum ſeu ſanies incluſa Vomicæ circa umbilicum, dum ♀ is æſtro animal id percellitur, enatæ: videlicet Vomicam hanc dum dolet, ad lapides vel arborum truncos fricat, adeoque diſrumpit, ſaniem inibi contentam effluere facit, lapidibusq; adhæreſcere, hinc calore Solis ulterius elaborata in moſchum odoris ſuaviſſimi faceſſit.

N. *Sunt qui ex Vomica abſciſſa, ſoliq; aliquantulum expoſita Moſchum colligunt, ſed hic ut priore immaturior eſt, ita & bonitate vilior. Adulteratur variis modis, verum cui ſyncerus & verus non incognitus eſt, eidem ex odore & ſapore, quin & ex pondere fraudem deprahendere non erit difficile. Nonnulli probant, an Moſchus legitimus ſit, hoc modo: Pondus libra examinatum in labellum humore perfuſum immittunt, tum paulo poſt iterum æqua lance ponderant, quod ſi ſuperferatur, ſyncerum & legitimum exiſtimāt: ſin cedat, ſpurium & adulteratum.*

Vires. *Calfac. 2. ſic. 3. attenuat, diſcutit, cordialis eſt, & alexipharmacus, hinc & cephalicus.*

Uſus præcipui in omnib. affectionib. cordis, palpitatione (potus ac illitus) Spiritus nimir. vitales fovet, ſuſcitat, recreat: Hinc in affectionib. capitis & nervor. à frigore & craſſis humorib. oriundis, tùm & in dolore colico, &c.

Externè detergit tenues oculorum albugines, & humidas defluxiones exiccat, ad Venerem concitat, auditum imminutum reſtituit, (aurib. inditus cum cottone.)

Doſis gr. IV. V.

N. *Uterum quia ſuavi ſuo odore allicit, mulieribus uteri aſcenſui obnoxiis minus commodè exhibetur, è contra v. majori cum utilitate pudendis ad retrahendum uterum illinitur.*

PRÆPARAT.

1. *Spec. Diamoſch. dulc.* } *Vide*
2. *amar.* } *Diſpenſ.*
3. *Confectio Moſchardina, ſ. Trochiſci Moſchardini. v. l 2.*
4. *Oleum Moſchellinum,* Μοσχέλαιον *(compoſitum) v. D.*

XXVIII. Mulus, Mula.

Ἡμίονος. Mauleſell.

Animal eſt vivaciſſimum, genitum ex Equa & Aſino, ideoque ſterile.

OFFICIN.

1. Ungula. 2. Urina. 3. Stercus. 4. Cor. 5. Epar, &c.

Vires.

1. *Ungula* ſuffitu menſes nimium fluen-

fluentes ſiſtit. *Cinis potus* ſteriles reddit; *illitus* alopeciæ ſubvenit.

2. *Urina* cum luto ſuo pedum clavos curat.

3. *Stercus* Menſium fluorem ſiſtit & Dyſenteriæ opitulatur (*combuſtum ruſum, cribratum & potum*,) dolori Lienis ſubvenit.

4. *Cor, Epar, Renes, Uterus, Teſtes Spuma oris*: ſingula hæc ſterilitatem inferre dicuntur.

XXIX. *Mus.*

Μῦς
- Domeſticus μῦς Mauß.
- Araneus.
- Alpinus.
- Major, ſ. Glis.

Mus domeſticus eſt animalculum notisſimum, vitæ brevisſimæ, ſalacitatis maximæ.

OFFICIN.

1. *Mus ipſe* 2. *Stercus.*

Vires.

1. Mus vivus diſſectus & impoſitus extrahit aculeos, ſpicula, ſagittas, &c. curat ictus ſcorpionum, extrahit venenum. Cinis mictioni involuntariæ ſ. nocturnæ medetur, (*potus*) alopeciæ ſuccurrit (*illitus*,) tusſi refractariæ medetur, (*cinis, vide Foreſt.*

2. *Stercus* movet alvum infantum (*exhibitum gr. 3. 4. 5. 6. vel ſubditum*) inſervit clyſterib. & glandib. alopeciæ ſuccurrit, furfureſque capitis abſtergit (*illitum*.) Calculos renum & veſicæ atterit: Condylomata, omniſque generis verrucas, ficus, mariſcas & mora anitollit. (*cinis cum Vino coctus & applicatus.*

Mus araneus, μυγαλῆ, Sorex nonnullis, Spitzmauß.

Vires. *Affectibus ſedis, peculiari Experimento eſt, (uſtus & illitus cum axungia anſerina.*

Mus alpinus, Murmelthier/Murmentle.

Eſt animal alpium altiſſimarum incola, magnitudine cuniculos ferè ſuperans, Hyeme integra dormitans.

OFFICIN.

Solus Adeps commendatur ad genus nervoſum & articulos contractos, rigidos, &c.

Mus major ἄρκτος, μῦς, Rattus, Ratte/Ratz.

N. *Venenum in cauda geſtare dicitur.*

Vires. *Stercora murium majorum novem numero deglutita, mulierculis nõnullis ſingulare habentur experimentum quo menſib. obſtructis ſuccurrere moliuntur. Plater.*

XXX. *Ovis.*

Οἶς, πρόβατον, Ovis, Schaaf/
- Mas, Aries Hammell
  - Vervex, i. e. Ar. caſtratus
- Fœmina, Ovis
- Agnus, vide ſupra.

Ovis animal eſt manſuetum, timidum, lupo inimicum.

N. *Coitus tempus eſt à Majo ad Auguſtum.*

OFFICIN. NAT.

1. *Cerebrum.* 2. *Fel.* 3. *Oſſa* ... 4. *Ln*

4. Lana ſuccida, 5. Sevum, 6. Pulmones. 7. Omentum. 8, Stercus 9, Urina, 10. Veſica, 11. Caput, & Pedes, 12. Pediculi.

Vires.

1. *Cerebrum* arietis prodeſſe ajunt in ſomno immoderato arcendo in morbis Epidemiis, (*frixant cerebrum cumq; pinguedine in placentam redigunt, addendo Cinam. Nuciſt. & hinc exhibent.*) *Conradin. de Morb. Ungar.* Facilitat dentitionem, (*illitum cum melle.*

2. *Fel* (*lana ſuſceptum, infantumq; umbilico appoſitum*) ſolvit alvum, carcinoma exterius ſanat (*illitum*) aurib. purulentis auxilio eſt, (*inſtillatum cum lacte muliebri.*

3. *Oeſypus* (ſuccidarum lanarum pinguedo, vulgo Iſopus humida dicta) conficitur hac ratione.

Lanæ ſuccidæ è collo feminibus ac femorib. ovium, macerantur aliquot horas (6.7.8.) in aqua ferventi, hinc ferveſiunt iterum, agitanturq; bacillo, donec totam pinguedinem in aquam depoſuerint. Aqua hæc ſemotis lanis, magno impetu lignea rude agitatur, aut ex alto in aliud vas effunditur, ut ſpumeſcat, ſic ſordes ſpumæ inhæreſcentes ſeparari poterunt. Reiteretur hæc depuratio, donec nihil ſpumæ amplius extet, collecta pinguetudo lavetur aqua pura, (*alij malunt marinam,*) manibusque agitetur, donec candida evadat, nec aquam amplius inficiat, admotaque linguæ leviter tantum aſtringat. Et hæc omnia ſub fervido Sole fieri convenit. *Matth. & Dioſc.*

Vires. *Emollit, reſolvit, calefacit, dolores ſedat, luxatis, contuſis, & ſimil. convenit.*

Lana ſuccida, Ἴξιον, ἔριον, ſchmuzige Schaafswolle / colligitur Æſtate è collo feminibusque, eaque mollis & ſudore referta.

Vires. *Calfacit, emollit, lenit, convenit optimè contuſis, luxatis, caſis. & ſim. (cum aceto, oleo, vino impoſita.) Cremata vim habet calfac. ſiccātem, acrem, mordacem, diſcutientem: Eapropter confert humidis mollib. tumorib. ulcerib. inveteratis; excreſcentias cohibet, ulcera ad cicatrices perducit, fiſtulas auresq; ſuppuratas ſanat (indita.*

5. *Sevum* datum ex vino rubro, ſanguinem ſiſtit, diarrhæam, dyſenteriam, & tormina ventris curat (*in clyſmate.*

6 *Pulmones*, (ut & aliorum animalium carnoſa viſcera) capiti impoſiti dolores & æſtum mitigant, feroceſq; ſpiritus ſopiunt.

Hinc Uſus præcipui in phrenitide, vigiliis, &c.

7. *Omentum* calidum colico medetur dolori (*impoſitum.*

8. *Stercus* vim habet refrigerandi, exiccandi, aperiendi, diſcutiendi.

Hinc maximi Uſus in aurigine, (*ſumptum cum petroſelino, &c.*

Extrinſecus convenit in tumore ſplenis, in thymis, clavis, verruca, tumorib.

moríb.cutaneis, &c. Maximi itidem ſolaminis eſt in ambuſtis, (*pulveriſatum & inſperſum.*

9. *Urina* (nigræ vel rubræ ovis) ſumpta, aquam intercutem abigit; (idem facit & deſtillata.

Doſis ℥v. vi.

10. *Veſica*, (ut & capræ veſica, (cremata & exhibita, iis qui urinam in viti reddunt, ſuccurrit.

11. *Caput & pedes* vervecis in ▽ fluente optimè decocta, atrophiæ & contracturæ ſubveniunt, (*in balneo.*

12. *Pediculi*, mira præſtare dicuntur in arthritide vaga curanda. Exhibiti N.9.

XXXI. Ranunculus viridis.

Ranunculus calamites (à calamis in quib. degit,) Dryopetis Laub-Froſch.

Eſt genus Ranarum terreſtrium, reliquis minus, colore viridiſſimum, amans dumeta & loca aſpera.

OFFICIN.

1. Ipſe Ranunculus. 2. Sanguis.

Vires.

1. *Ranunculus ſylveſtris* convenit virib. cum rana aquatica, ejusque cinis vulnerib. inſperſus mirificè ſanguinem cohibere dicitur, *Clariſſ. Dn. D. Arn. VVeickhard. in Theſauro.*

2. *Sanguis* peculiariter pro Philtro commendatur.

XXXII. Rhinoceros.

Ῥινόκερως, Rhinocer.

Animal eſt magnitudine Taurum, forma aprum æmulans, cornu unicum in proboſcide gerens, idque nigrum, fiſſile, cubitum longum, pyramidale, bubali cornu forma ſua repræſentans, ſolidum ſine cavitate.

N.1. *Tale nimir. videre licet apud viros rerum rariorum curioſos, Cornelium ac Ioannem Petræos, Materialiſtas hujus loci celeberrimos.*

N.2. *Et cornu alterum puſillum in dorſo gerere dicitur, quod ejusdem cum priore coloris, itidem apud Petræos proſtat.*

Vires. *Commendatur ad venena, contagia, aliosq; affectus ſudore opus habentib. ideoq; loco unicornu in hujus defectu eſſe poterit.*

Datur in ſcobe pulveriſata ad ℈ß. vel ℈j.

XXXIII. Serpens.

ὄφις, Schlang.

Animal eſt aſtutiſſimum, exuvias ſuas ſingulis annis bis exuens, Vere ſc. & Autumno, Hyeme ſub terra & præcipuè ſub radicib. arborum, (Betulæ, Coryli,) ſopitum quieſcens, homini infenſiſſimum.

N. 1. *Serpentis nomen generale eſt multas ſerpentum ſpecies ſub ſe comprehendens. Hujus a. loci vulgare ſerpentis genus intelligimus à Caciliys, Viperis, & c. diſtinctum, quas damus infra.*

N. 2. *Praſtant collecti initio Veris cum ſenectam deponunt, attamen non ſtatim ab egreſſu è latebris hybernis.*

OFFICIN.

1. *Integri combuſti, Caro, Cor, Oſſa,* 2. *Pinguedo.* 3. *Exuviæ.* 4. *Fel.*

Vires.

1. *Integri combuſti, (pulvis ſerpentum,) ſcil. caro, cor, oſſa ac epar,* vim habent alexiteriam, ſudoriferam, (non venenatam.

Uſusque præcipui ſunt intrinſecus in omnib. morbis venenatis ac malignis, quales ſunt peſtis, febris petechialis, lepra & ſimiles: Quinimo & phthiſicos Gallicove morbo laborantes, viperarum præcipuè uſu juvari, ceu ſecretum venditat Cardanus. Si ſcil. caro cocta comedatur, jus bibatur, pinguedoque ſpinæ & juncturis illinatur. Nec eſt, quod uſum ſerpentum internum adeo formides, exinteratam e. ac decoriatam carnem, abjectis tamen felle, cauda & interaneis, loco cibi aſſumere licet.

N. *Caput abycitur, quia maximè venenoſum eſt, adeo ut dentibus ſolis vim ſuam malignam exerant. Cauda negligitur non quod venenata ſit, ſed quia ex oſſibus tantum modo conſtet. Veſica fellea reycitur, quia proxima eſt lacuna materiæ venenatæ, quæ inde duobus meatibus ad dentium veſicas, ſeu gingivas defertur, in quibus ſcil. ſpirituoſior ac efficacior illa ſit, adeo ut ſi quis dentibus vipera etiam jam dudum interempta pungatur, veneno inficiatur, ſecus ac de felle conſtat, quo recenti canes moriuntur, ſiccato ſine noxa veſcuntur. Interanea non adhibemus ob ſtercora vel ova adhærentia, alias tamen his rejectis, ſine noxa uſui eſſe poſſunt.*

N. 2. *Si placuerit Corda ac Epata ſeorſim ſervare, ſecundum nonnullos, Theſaurum Medicum obtines precioſiſſimum. Verum me hercle, ſi quicquam peculiare à carne & oſſibus, quantum vires attinet, tibi inde perſuaſum habeas, falleris. Falleris itidem, ſi (quod communis fert opinio,) deglutitione pulveris ſerpentini, (vel & cordium recenter extractorum, atq; adhuc ſeſe moventium) ab ictibus ſerpentum tutum te imagi neris. Experto crede.*

2. *Pinguedo* emollit ſtrumas, oculorum rubedini & maculis medetur, viſum acuit, podagricos dolores mitigat.

3. *Exuviæ* partum facilitare creduntur, (*ventri vel lumbis alligatæ,*) odontalgiamque (in gargariſmis) mitigare; impetigines curant, (*pulveriſata vel incinerata & impoſita,*) alopeciis medentur, ac pilos naſci faciũt (*illita.*

4. *Fel.* Ictib. ſerpentum impoſitum, venenoſitatem in ſe allicit, Idẽ & de capite impoſito affirmant.

PRÆPARAT.

1. *Pulvis.*

Pulveres ſerpentum tot compoſitionũ circumferuntur, ut Agyrta ferè quiſque peculiare ſibi quippiam imaginetur. At quid opus eſt compoſitione, nec e. corrigi ſerpentes exenterati opus habent, nec ſtimulari, ſat e. fortis eorum vis, ſat tuta

carnoſa ac oſſea ſubſtantia, (Cor, Epar, Lingua, Caro, Oſſa, utpote quæ minime venenata,) integer itidem ſi cõburatur, venenatam exhalat naturam, (mallem tamen caput rejeciſſe,) nihilominus tamen adſcribam unum atq; alterum.

Bezoarticum Animale ſimplex.

1. ℞. Serpentem excoriatum, (rejectis interaneis cauda ac capite) lava & exicca, hinc pulveriſa, una cum ſpinæ vertebris, pulverem ſerva pro uſu.

Doſis à ʒß. ad ʒj.

N. *Exiccatio vel per ſe in aëre peragi poteſt, vel in* ♍︎B.

2. ℞. Serpentes vivos, (non exenteratos aut excoriatos,) conjice in ollam ac tege operculo, torreque ad ignem lentum, ut omnis pinguedo & humiditas conſumatur, (*absq; combuſtione tamen*) poſtea redigantur in pulverem.

N. *Præfero priorem, quippe metus ne venenoſæ partes ſufficienter exhalarint.*

Ex hoc fit.

Bezoarticum Animale compoſitum.

℞. Pulv. ſerpentum, ℥ij. Rad. Valerian. Angel. pimpin. Herb. Rutæ ana ʒj. M. F. pulvis.

Doſis à ℈j. ad ℈ij. vel ultra.

N. 1. *Solus pulvis colubrinus valet adverſus araneas vivas & ○-○ non vero ad peſtem curandam experimento Vntzers lib. de peſte p. 195.*

N. 2. *Ex carne ſiccata extrahitur Tinctura ad* 🜄 *aut quidem melius cum* ∽*u Iuniperi, vide Quercet. & Fab. Myrothic.*

XXXIV. Sus.

vs { Mas, Verres, Porc9, Eber/Borch Barch/ (majalis, i. e. porcus caſtratus
Fœmina, Porca, Scrofa, Saw.
Porcellus, Ferckel.

Animal eſt maximè pituitoſum & humidum, multis morbis obnoxium, quales ſunt, raucedo, angina, ſtruma, febris, grando.

N. *Non datur animal, quod homini quantum interiora attinet, ſimilius ſit ipſa ſue.*

Officin. Nat.

1. Fel, 2. Pulmo. 3. Pinguedo. 4. Oſſa. 5. Talus, 6. Stercus. 7. Veſica.

Vires.

1. *Fel ſuillum* contra aurium ulcera, reliquaque omnia magno ſucceſſu adhiberi ſcribit Dioſc. pilor. proventum impedit, (*cum lardo ſuillo ana ac ⅓. parte* ✢. *acerrimi & Ol. Amygd. ana digeſtum, & illitum.*

2. *Pulmo* mirificè prodeſt impoſitus attritui à calceamentis contracto.

3. *Pinguedo (Adeps abſolutè dictus)* calfacit minus, ideoque in unguenta refrigerantia infertur, inveteratos dolores lumborum & articulorum ſedat, (*inuncta cum cinere straminis fabacei aut calce.*

Lardum coctum & circumligatum

tum oſſium fracturas feliciter conglutinat.

N.1. *Pinguedo quæ è ſue veteri fuerit, vel quæ ſale condita, calidior ac efficacior eſt illâ, quæ tum è porcellis deſumpta, tum inſulſa fuerit. Sic & vetus axũgia acrior eſt recenti.*

N.2. *Sunt qui ſola axungia verris, vice Sympathetici unguenti utuntur.*

4. *Oſſa*; ajunt oſſa de collo ſuſpenſa quartana laborantib. eſſe auxilio, fides ſit, penes expertum.

5. *Tali os* (*Aſtragalus*) commendatur ad fracturas oſſium, ut & ad coli capitisque dolores (*uſtum & exhibitum.*

6. *Stercus* (*ſuccerda*) emollit, diſcutit, hinc prodeſt in prurigine, exanthematib. clavis pedum, aliisque tuberculis duris, (*calide impoſitum,*) Ictib. medetur animalium venenator. (*cum* ✠. *coctum*) Hæmorrhagiam narium ſiſtit, (*in* ▽ *tritum & illitum.*

7. *Veſica* juvat eos qui inviti lotium reddunt,) *cocta vel uſta & exhibita.*) Eadem præſtat pubi impoſita. Urinam ciere fertur. Plin.

PRÆPARAT.

1. *Unguenta ex pinguedine fiunt varia.*

E. gr.

Roſatum, Pomatum, *quæ ſuis locis attigimus.*

2. ▽ *ad Atrophiam.*

Fit è ſanguine è fibris repurgato atque cum herbis bechicis refrigerantib. & humectantib. in MB deſtillato.

XXXV. *Talpa.*

Ἀσπάλαξ, Σπάλαξ, Mus terrenus, Maulwurff / Schärmauß / Moltwurff.

Animal eſt acutiſſimi auditus, hoc peculiare præ cæteris animalibus habens, quod non niſi ſub terra vivere ac ſuperſtes eſſe poſſit.

OFFICIN.

1. *Talpa ipſa.* 2. *Cor.* 3. *Sanguis.*

Vires.

1. Cinis confert lepris, ſtrumis ac fiſtulis, (*illitus cum albumine ovi aut melle.*

Intrinſecus cum Cereviſia aut Vino potus curat Arthritidem vagam dictam, (die lauffende Wahren / die lauffende Gicht /) & Scrophulas.

Doſis ℈ß. quotidie aſſumenda.

2. Cor, Herniam ſanat, (*ſiccatum pulveriſatum & exhibitum, per dies 3. aut 4. ſcil. quotidie unum.*

N. *Præſtat menſe Majo collectum.*

3. *Sanguis* recens illitus, capillis calvitiem decorat.

N. *Vulgi opinio eſt, ſi quis talpam manu compreſſerit, ut moriatur, eum à febri eo ipſo anno fore ſecurum, quin & in Paroxyſmo febrili manu retenta, inſultus reprimere cenſetur.*

XXXVI. *Taxus.*

Μήλης, Meles, Taxus, & Taxo, Dachs.

Duo-

Duorum eſt generum: Caninum quod pedes habet caninis ſimiles, & porcinum, quod pedib. ſues imitatur.

Officin.

1. Integer incineratus. 2. Sanguis. 3. Adeps.

Vires.

1. *Taxus integer* incineratus cum ſucceſſu exhibetur pulmoniacis, ſanguinem exſcreantib.

2. *Sanguis* pulveriſatus lepræ convenire dicitur, deſtillatusque peſti ſubvenire.

3. *Adeps* præcipuè Officinalis eſt, qui uti paulò craſſior, ita & paulò calidior ac efficacior eſt ſuillo. Renum dolorib. auxiliatur, à calculo ſubortis, (*inunctus vel in Clyſmate adhibitus.*) febrilem æſtum mitigat, contracturis ac imbecillitatib. artuum ſuccurrit (*cum adipe vulpis cativé ſylveſtris.*

XXXVII. *Vipera.*

Ἔχις vel ἔχιδνα, (Fœmina) Arabicè Alphe, Thirus, Viper-Natter / Natter / Otter / Atter / Heckenatter / Brandt-Schlang.

Eſt ſpecies ſerpentis viviparæ, ſerpentib. communib. venenoſior, Hyeme in ſcopulis ſopita deliteſcens, vel & terra obtecta.

N. 1. *Vipera nomen nonnullis generale audit, omniq; ſerpentum generi imponitur. In ſpecie tamen hic ſumitur pro eo, quod Italis Maraſſi nomine venit, licet adhuc controvertatur, utrum Vipera Italica cum Viperis à Majoribus ad Theriacam expetitis eædem ſint.*

N. 2. *Viperis ſolis peculiare eſſe volunt, vivum fœtum parere, unde & Vipera, quaſi Vivipara dicta ſint, attamen & in ſerpente ſat magno, quem in Finlandia ſecui, fœtus vivos deprehendi.*

N. 3. *Non tota Vipera venenata ac lethifera eſt, ſed ſolum caput & fel, reliqua ut caro, epar, oſſa veneno carent, vide ſupra de Serpente.*

Præſtant 1. Fœmellæ, collectæ tempore Verno, poſtquam aliquandiu à cavernis ſuis hybernis fuerint egreſſæ, victuque quadantenus refectæ.

2. Juvenculæ, (non effætæ, nec gravidæ,) quæ ablatis partib. auferendis, diu adhuc moventur, quæq; degunt locis aridis & montanis.

Vires. *Vide in Serpentum deſcriptione.*

Nimirum:

Vires ibidem recenſitas præ aliis ſerpentum generib. Viperæ excellenti gradu obtinent. Præter eas ſunt qui Viperæ caput ad anginam notham commendant (*collo appenſum.*

Præpar.

1. Oleum ex Viperis.

℞. Viperar. nigrar. ℔. iij. Ol. Seſamin. ſextarium. j.ß. in vaſe vitreato anguſti oris probè obturati, (ne vapor inde exhalet,) incoquantur, donec caro ab oſſib. decidat, dein cum refrixerint, reponantur. Andernacus.

N. *Alij per deſcenſum eliciunt ex Viperis ſc. capite, cauda, &c. orbatis.*

Vires. *Cutim exterget & impetigines, aliaq; id genus vitia ſanat.*

2. Sal Theriacum ſ. Theriacale, vide Diſpenſ. Aug. & ſi placet Querc. in Phar. Reſt. Aëtium & Galenum.

2 Trochiſci de Viperis, v. Diſpenſ.

N. 1. *Sunt qui Theriacam de Cecula, (Cæcilia* Blindtſchleich/*) confecerunt, ſummoq; cum ſucceſſu tempore peſtis ad ſudorem eliciendum ſemel ac iterum propinarunt. Geſn. de Serpent. Schvvenckfeld. ex Platero.*

N. 2. *Fieri poteſt & Vinum Viperinum (i. e. in quo Viperæ interfectæ ſunt,) ad Elephantiaſin celebre (bibitũ) Galen.*

3. Alcobol Viperarum deſcribit Burggr. in Biolychn.

4. Pulverem alium egregium reperies in Pharmac. Poterij.

5. Eſſentiam Viperarum in Myroth. Fabri.

⊖ *Viperarum volatile,* °o°, *Spiritus & ⊖ fixum & fixatum.*

Viporæ exiccatæ, conciſæ ac leviter contuſæ una cum Epate & Corde, indantur in 🝭 loricatam usque dum impleatur, 🝭la in vas Recip. amplum gradatim. Exhibet, phlegma & Spiritus, hinc ⊖ volatile undique laterib. Recipientis, colloque 🝭 adhærens, tandem °o° fœtidum & craſſum, quod charta ſeparandum. Exemptum v, ⊖ volatile purificetur in phiola ſatis longa cum amplo, ſi placet XX ſublimando per ∴ moderato △, ne aquoſitas aliqua ⊖m ſequatur, quod aucto △ contingere ſolet. Salis hujus partes ſublimes reliquis ſunt odoris penetrantioris, idcirco in XX optimè clauſo cuſtodiantur.

Medicamentum ſummè penetrans, putredinem arcens, in toto corpore obſtructiones reſerat, febres reſolvit omnes & quartanas, ſi hora 1. vel altera ante paroxyſmum propinetur in liquore appropriato, qui acrimoniam ejus nonnihil obtundere, non tamen deſtruere valeat, utpote in Emulſion. ſem. melon. vel amygd. d. addita portiuncula ▽a roſar. vel cinam. & ſacch. alb.

Doſ. g. 6. ad ℈ß.

Figitur eodem modo, quo ⊖ volatile microcoſmi, niſi quod loco Sp. proprii ex ⊖ fixo (qui paucus eſt in viperis & ex ⊙ elicitur) ſumitur ſpir. ⊖ com.

Vires. *Sic fixatus medicamentum eſt immutabile, totum corpus permeans, reſolvit enim Excrementa quacunq; eaque abſtergit inſtar ſaponis, ubicunq; locorum hæſerint non aſſimilata, ut facile & commodè à materiâ repellantur: vel per ſudorem, inſenſilem tranſpirationem, aut quod plerunq; fieri ſolet per ⊡. propterea in melancholia quacunq;, podagra, renum calculo & veſica, obſtructionib. viſcerum omnibus ac putredine præſentiſſimum eſt remedium. In deperditis virib. pertingit ad loca affecta, naturam confortat, adjuvat purgando ſe & reſolvendo excrementa naturæ contraria. Doſ. ℈ß, ad ℈j.*

Eſſen-

Eſſentia Viperarum.

℞. Jecinora & corda Viperum N.100. exiccata & contuſa cum 🜄 rectif. ☌ ℘ (3.vel 4.) digere extrahe ſ.a. Júctis deſtillatiomb.adde (ad ℔.j. Eſſentiæ) ⊖is volar.℥j. fixi ℥ß. Digere ut optimè uniantur, adhuc ⊠ uno atq; altero,& habebis ſummum quod à Viperis ſperari poteſt medicamentum.

N. *Uſitatiſſima hæc medicamenta ſunt in Italia, magnoq; cum ſucceſſu & ægrorum applauſu adhiberi dicuntur.*

XXXVIII. Vitulus.

Μόσχος, ἴταλος, Vaccæ proles Kalb.

Officin. Nat.

1. Medulla. 2 Stercus.

Vires.

1. *Medulla vitulina* poſt cervinam locum primum bonitatis obtinet, vim habet indurata & ſcirrhoſa corpora emolliendi, ſive muſculis, ſive tendinib. ſive ligamentis, ſive etiam viſcerib. ipſis durities acciderit. Quin peſſi quoque inde conſiunt, uterum emollientes.

2. *Stercus* Eryſipelati convenit, (*recens illitum.*

Præparat.

🜄 deſtill. pectoralis, v.l.2.

XXXIX. Unicornis.

Μονόκερως, Remena, Reem, & Reim. Hebr. Alcherchedom. Arab. Unicornis, Einhorn.

Animal eſſe dicitur equo quoad corpus non diſſimile, ungulis fiſſis, cornu in fronte gerens procerum.

N. *Cujus regionis incola ſit nondum certum conſtat. Ælianus, montes eſſe ait in intimis Regionibus Indiæ Or. aſperrimos & feris refertos, ubi quæ apud nos beſtiæ domeſticæ ſunt, feras ajunt eſſe, ut oves, canes, capras, &c. In ijs Monocerotem, quem vocant, Cartazenon, numerant, eamq; magnitudine ad confirmatæ ætatis equum accedere, jubaq; praeditum, & pilis fulvis eſſe, &c. Nicolaus Venetus referente Andrea Baccio, inveniri eum ſcribit, in extremis Aſiæ partibus, in Provincia, appellata Macina. Narrat Marcus Paulus Venetus, in quadam Provincia Indiæ occid. ea reperiri, Regnumq; Baſinæ Provinciam eam appellat. Verum Andreas Baccius illorum Monocerotem nihil aliud eſſe autumat, quam Rhinocerotem. Ludovicus Vartomannus in Itinere ſuo Æthiopico veram Monocerotis ſpeciem deſcripſiſſe videtur. Cujus duo individua in Civitate Arabiæ Mecha ſibi viſa aſſerit, cratibus incluſa, quorum unum fuerit magnitudine equi 30. menſium: alterum magnitudine pulli equini unius anni, unum cornu media fronte geſtantia, primum longitudine 3. cubitorum, alterum v duorum: colore præditum badio, capite cervino, cervice non admodum procera, nec valdè crinita, cruribus macilentis, & tenuibus unguibus, caprinorum in modum fiſſis, &c. Et hæc animalia ab Æthiopiæ Rege ad Sultanum Mechæ Regem miſſa fuiſſe ſubjungit.*

Offi-

OFFICIN. NAT.

Cornu,(Unicornu,)quod ab Ebore diſtingui poteſt, fibris quas ſubtiliores exhibet,ſimul & ſolidius ac gravius ferè eſt, in cæteris ebur æmulatur.

Vires. *Sudoriferum eſt, Alexipharmacum ac cordiale. Hinc laudatur adverſus venena, morbos contagioſos, &c. Proficuum quoq; cenſetur in Epilepſia infantum.*

Doſis à gr. IV. ad ℈ß. etiam integrum & ultra.

N. *Andreas Baccius qui integrum de Unicornu Tractatum conſcripſit, ejus fragmenta annulis includere jubet, digitisq; circumferre, vel de collo, loco amuleti, ſuſpendere ut cutim tangat.*

XL. Urſus.

Ἄρκτος, Bär.

Animal eſt crudele, catarrhoſum, phlegmaticum, capite imbecillo, lumbis robuſtiſſimis, laſcivum. Inimicatur equis, aſinis, leonib. dormit ſeptimanas aliquot continuas.

OFFICIN.

1, Pinguedo. 2. Fel. 3. Oculus.

Vires.

1. Pinguedo calfacit, reſolvit, emollit, diſcutit &c.

Uſus præcipui in alopecia (*illita cum mure combuſto:*) medetur dolorib. arthriticis, parotidib. (Ohrnckele) tumoribusque aliis (*cum ſevo taurino & cera ana in Empl. redacta,*) ulcera crurum tibiarumque ſanat.

N. 1. *In Hernia ſ. Enterocele utriusque prolapſu, mulierculurum vulgare remedium (dorſo ſ. oſſi ſacro illita.*

N. 2. *In uſu externo pinguedinis hujus obſervare expedit, quod pilis albedinem conciliat.*

2. *Fel* commendatur intrinſecus ad morbum comitialem, ad aſthma, & icterum.

Extrinſecus ad ulcera canceroſa ac ſerpentia (*illitum*) ad odontalgiam, oculorum hebetudinem, &c.

N. *In Finlandia ubi Urſorum datur copia, vulgatum ruſticis eſt, fel exiccatum inſtar Panaceæ exhibere, ſudoreque ſuperveniente morbos quam plurimos fuiſſe ſolutos audivi.*

3. *Oculus* dexter effoſſus exiccatus & infantib. appenſus, terrorem quib. in ſomnis vexantur arcere dicitur.

Sunt & qui ajunt, Oculum Urſi ſiniſtro brachio alligatum, quartanam fugare.

XLI. Vulpes.

Ἀλώπηξ, Fuchs.

Eſt animal aſtutiſſimum, naturæ caninæ quodammodo particeps.

N. *Vulpium genera tria in Suecia ac Finlandia vulgaria comperi, nimirum præter vulgares dantur ibidem nigræ & crucigeræ, linea ſcil. nigra, ſecundum longitudinem à capite ad caudam per dorſum decurrente.*

OFFICIN.

1. Pinguedo, 2. Pulmo, 3. Iecur, 4. Fel.

Fel.5.Lien.6.Pellis.7.Sanguis.8.Integra Vulpes.9.Stercus.

Vires.

1. *Pinguedo* auxilio eſt convulſionibus contracturis,tremorib.&c.(*illita*;) aurium dolorib.vulnerib.capitis & alopeciis.

2.*Pulmo* conſolidat,abſtergit, hinc valet ad vitia pulmonum & anguſtiam pectoris, (*exiccatus ſaltem & combuſtus.*

3. *Iecur*, Epaticis & Spleneticis confert, (*ſimili modo ut pulmo adhibitum.*

4. *Fel*, Oculorum Pterygio ſuccurrit (*illitum.*

5. *Lien*, Lienis duritiei ac tumori medetur,(*impoſitus.*

6. *Pellis piloſa* membris refrigeratis ac articulari morbo infeſtatis feliciter imponitur.

7. *Sanguis* arefactus & tritus calculo Renum & Veſicæ medetur: Idem felicius præſtare perhibetur ſanguis recens,*potus ad cyath. ſcil. vel & abdomini,pubi,inguinibus ac renibus illitus.*

8. *Vulpes integra,vel Caro ejus combuſta*, ad vitia pectoris commendatur.

Vulpes in aqua vel oleo optimè cocta,nervinis affectibus,ideoque cõtracturis ac dolorib. articulor. medetur (*ſi locus affectus eo lavetur.*

9. *Stercus* Scabritiem cutis ſanat (*cum ♃ illitum.*

PRÆPARATA.

Ol.Vulpinum, v.Diſpenſ.

Loch. de pulmone Vulpis, v. Diſp.

Pulmo præparatus ſ. lotus & exiccatus.

CLASSIS II.

DE AVIBUS.

XLII. Accipiter.

Ἱέραξ, Habich.

Volucris eſt rapax,vorax & audax, viſu forti prædita.

OFFICIN.

1. Accipiter integer. 2, Adeps & 3. Excrementa.

Vires.

1. Integer oculorum vitiis ſuccurrit,(*in oleo coctus,oculoq; inunctus.*

Idem ſentiendum & 2. *de Adipe*: Inſuper omnib. vitiis cutis medetur, (*oleum illud illitum.*

3. *Excrementa* calfactoria vi adeò pollent, ut à Galeno ex foro Medico eliminentur,nihilominus tamen ſunt, qui oculorum vitiis arcendis adhibeant, alii ad partum promovendum, (*exhibita vel inſuffitu adhibita.*) Hippocrates & Plinius ad ſterilitatem emendandam propinant.

XLIII. Alauda.

Κόρυς, Alauda, Caſſita,Galerita, Lerch.

Alauda { criſtata, *hac pravalet,* / non criſtata.

OFFICIN. NAT.

1. *Cor. ſ. integra ales & 2. Sanguis.*

Vires.

1. *Cor* (*Alauda criſtata*) femori alligatum arcere colicum dolorem ajunt; idem quoque de *Corde* recenti devorato perhibent, ut & de integra Alauda, (*coſta vel una cum pennis incinerata, qua Doſi ℥. ſeu cochl. 1. ac 2. per dies aliquot exhiberi poterit.*

2. *Sanguis recens* ex aceto acri aut vino calido hauſtus, calculoſis efficaciſſimè ſubvenit.

XLIV. Alcedo.

Ἀλκύων, Halcyon, Eißvogel/ Eiſengart.

Avis eſt ſpecioſa, paſſere paulo amplior, roſtro longo, colore tùm cæruleo, tùm viridi, tùm purpureo, juxta glaciem rivulorum degens.

OFFICIN.

1 Cor, quod ſiccatum & collo infantium appenſum comitialem arcere volunt.

XLV. Anas.

Νῆττα, Andt/Endtvogel/ Endt.

Eſt { Domeſtica. / Sylveſtris.

Culinaris potiſſimum eſt, gignit craſſos, melancholicos & ſuperfluos humores.

OFFICIN. NAT.

1. *Anas viva.* 2. *Adeps.* 3. *Sanguis.* 4. *Fimus.*

Vires.

1. *Viva* ſedat dolores colicos, *ſi ventri imponatur, parte deplumata.*

2. *Adeps* calf. humect. moll. diger. reſolvit. Ea propter eo utimur in dolore interno & externo, ſcil. laterum, artuum, in nervorum frigida intemperie, &c.

N. *Adeps hic primas pra reliquis habet, & precipuè Anatis ſylv.*

3. *Sanguis* alexipharmacus eſt, & hinc in antidota nonnunquam aſciſcitur.

4. *Fimus* morſui venenatorum animalium imponitur.

XLVI. Anſer.

Χὴν, veterib. Ganza, Gans.

Anſer { Domeſticus. / Sylveſtris, *hic in Officinis præfertur.*

Anſer itidem culinaris maximè eſt, alimentum præbens excrementitium & melancholicum.

OFFICIN. NAT.

1. *Pinguedo.* 2. *Sanguis.* 3. *Stercus.* 4. *Cuticula pedum.*

Vires.

1. *Pinguedo* calore ſuillam ſuperat, ſuæque ſubtilitatis ratione promptius penetrat ac reſolvit, ideoque rectè per anum injicitur, ad obtundendam eroſionem in alto corporis ſitam, alopecias capillis explet, rimis labiorum medetur, tinnitui aurium ſuccurrit, (*aurib. indita,*) ſpaſmum nervosque rigidos ſanat, (*pinguedo ex anſere, far-*

cito

cito carne cati, aliisq; nervinis herbis, & aſſato collecta) alvum laxat, præcipuè infantum, (*umbilico indutum, ventrivè impoſitum.*

2. *Sanguis* Alexipharmacus habetur.

Doſis ad ℈ij.

3. *Stercus* calfacit & ſiccat vehementer, incidit, aperit, menſes, ſecundinam & urinas potenter movet.

Hinc maximi Uſus in morbo regio, Scorbuto, Hydrope, (*cum cochleari urinæ Capræ vel Vituli deſtillata, continuariq; poteſt ejus uſus in dies aliquot* (8.) Idem & tuſſi mederi perhibetur.

N. 1. *Adeo calfacit ut & gramina, in quæ deciderit, urat, unde & à Galeno inutile judicatur.*

N. 2. *Præfertur viridiuſculum in pratis tempore Verno collectum, quod ſiccatum calore moderato & pulveriſatum à ℨß. ad ℨj. exhiberi poterit.*

Alii in potu recens exhibent, cum liquore conveniente transfuſum,

Doſis ℨj. *vel* ℨij.

4. *Cuticula pedum* exiccata & pulveriſata ob aſtringendi vim commendatur in profluvio menſium ſiſtendo.

Doſis ℨß.

Extrinſecus cum ſucceſſu pernioni imponitur.

N. *Sunt & qui Medicamentis Antictericis admiſcent.*

XLVII. Ardea,

Ἐρῳδιός, Reyer/Reigl,

OFFICIN. NAT.

Pinguedo ſ. Axungia.

Vires,

Pinguedinis hujus rarus uſus eſt in Medicina, lenire tamen dicitur podagricos dolores, oculorumque nebulas diſcutere, & viſum clarificare (*illita.*) Hinc & ſurdaſtris conferre (*indita auribus.*

N. *Proſtat nihilominus in gratiam piſcatorum, qui inde faciunt quo piſces alliciant.*

Nimirum:

Piſces quia ardeam odio proſequuntur, hujus odore concurrunt, ardeam ceu hoſtem invaſuri,

XLVIII. Ciconia,

πέλαργος, Storch.

OFFICIN. NAT.

1. *Ciconia ipſa.* 2. *Stercus.* 3. *Ventriculus.* 4. *Axungia.* 5. *Fel.*

Vires.

1. *Ciconia* vim habet alexipharmacam inſignem, adeo ut contra omnis generis venena & inprimis contra peſtem præſtantiſſima cenſeatur, (*comeſta vel cinis ejus aſſumptus*) inſuper nervoſis & articularib. affectib. ſuccurrit.

2. *Stercus* ſi ex ▽ hauriatur comitialib. aliisque morbis capitis prodeſſe credunt. *Crato.*

3. *Ventriculus* exiccatus ac pulveriſatus pro maximo ſecreto habetur in venenis.

N. *Alij ſolam tunicam interiorem malunt.*

4. *Axungia* podagricis & tremulis articulis utiliter illinitur.

5. *Fel* ad oculor. vitia commendatur.

PRÆPARAT.

1. ▽ *Antepileptica:*

Fit ex pullo Ciconiæ integro, i.e. & deplumato, & exenterato, atque in fruſta diſſecto, admixtis antepilepticis aliis ex MB ∽ando.

2. *Ol. ſtillatitium quod ſat copioſum fundit.*

3. *Sal volatile quoditidem copioſe inſtillatione exhibet.*

4. *Arcanum Alexipharmacum de Ciconia, vide l.2.c.51.*

XLIX. Columba.

Περιστερά, ᾶς, Daube.

Avis eſt fœcunda admodum, calidiſſima, cerealib. vivens.

Columba eſt { Domeſtica, Haußdaub / Sylveſtris, Turtur, Turteldaub/ *v. ſuo loco.*

OFFICIN. NAT.

1. Columba tota. 2. Sanguis, 3. Tunica ventriculi. 4. Fimus.

Vires.

1. *Columba viva* per medium diſſecta, capitique dùm ſanguine adhuc calet, impoſita, feroces humores mitigat, melancholicam triſtitiam diſcutit.

Hinc convenientiſſimum Medicamen eſt in Phrenitide, Cephalalgia, Melancholia; Podagra.

2. *Sanguis* tepens oculis inſtillatus, dolorem, lippitudinemque ſedat, ſuffuſiones ſanguinemque diſcutit, vulnera recentia curat: Peculiariter cruorem è membranis cerebri erumpentem cohibet, podagricum dolorem mitigat.

N. 1. *Prefertur ſanguis Columbi maris, isq; ſub ala dextra elicitus (ob naturam ejus calidiorem.*

N. 2. *Succus ſanguinolentus ex pennarum calamis expreſſus, ſanguini ſubſtitus aptus eſt, præferturq; è pullis columbarum.*

3. *Tunica ventriculi* exiccata & pulveriſata commendatur in Dyſenteriâ.

4. *Fimus* vehementer excalfacit, (*ob nitroſam facultatem, qua maximè pollet,*) ideoque urit, diſcutit, ruborem cutis ſanguinem alliciendo excitat.

Hinc Uſus frequentis in Cataplaſmatis & Emplaſtris rubificantib. Sic tritus & cribratus, cumque ſemine naſturcii impoſitus, facit ad affectus inveteratos.

Cujusmodi ſunt:

Arthritides, Hemicrania, Vertigo, Cephalæa, dolores inveterati in laterib. ſcapulis, cervice ac lumbis, dolores colici, affectus apoplectici, lethargici, & ſimil.

Sic ſtrumas aliosque tumores diſcutit, (*cum hordeacea farina & ✢o mixtus & impoſitus*) alopeciæ ſuccurrit

rit (*illitus*,) Colicis confert,(*in Clyſteribus*) defluxiones ad genua delabentes diſcutit, (*cum* ⊖ & ∘∘∘.

Internè calculum atterit & urinam pellit.

[Doſis ℈j.ad ℈ij.

L. *Cornix*.

Κορώνη, Kraye.

Vires. *Fimum in Vino potum, dyſenteriam ſanare tradit Kyranides.*

LI. *Corvus*.

Κόραξ, Raab/Rappe.

OFFICIN. NAT.

1. Pulli, 2. Cerebrum, 3. Pinguedo & Sanguis, 4. Stercus.

Vires.

1. Pulli Corvor. incinerati commendantur ad comitialem morbum.

Doſis ʒj. ſingulis dieb. 2. vel 3. exhibita.

Sic & Cinis Corvorum ad Podagram & Alphos commendatur.

2. Cerebrum commendatur itidem ad Epilepſiam.

3. Pinguedo ac Sanguis capillos reddit nigros, id quod & de ovis affirmant.

4. *Stercus* Infantum tuſſim, doloremque dentium ſedare ajunt, (*de collo ſuſpenſum.*

5. *Ova* ſunt qui in dyſenteria exhibent. N. I. ij.

Gabelchover.

LII. *Coturnix*.

Ὄρτυξ, Wachtel.

N. *Comeſta Coturnix, noxia eſſe creditur ſpaſmo obnoxijs.*

OFFICIN. NAT.

1. Pinguedo & 2. Excrementa.

Vires.

1. Pinguedo oculis prodeſt maculas abſtergendo.

2. *Excrementa* Coturnicum helleboro veſcentium, (*quod ipſis, ut quidam ſcribunt, in alimentum cedit,*) ſingulari proprietate quadam conferre Epilepſiis quidam volunt.

LIII. *Cuculus*.

Κόκκυξ, Gucker/Guckaug/Kucking.

OFFICIN. NAT.

1. Cuculus ipſe. 2. Fimus.

Vires.

1. Cuculus uſtus commendatur ad calculum, ventriculi dolorem & humiditatem. *Rondel.*

Datur & utiliter febricantibus paroxyſmi tempore, medetur Epilepticis, &c.

2. *Fimus* morſum canis rabidi curat, (*potus.*

LIV. *Ficedula*.

Συκαλὶς, Ficedula, à Ficuum eſu ſic dicta Germ. Schnepffe/Wuſtling.

Vires. *In cibo viſum acuere dicitur.*

LV. *Gallus, Gallina*.

Eſt { Mas, ἀλέκτωρ, Gallus, Han.
Fœmina, ἀλεκτορὶς, Gallina, Henne/Hun.

N. *Gallus Caſtratus Capo dici ſolet ſeu Capus.*

OFFICIN. NAT.

1. *Gallina (ſeu Gallus) integra. 2. Cerebrum. 3. Tunica Ventriculi. 4. Teſticuli. 5. Fel. 6. Pinguedo. 7. Guttur. 8. Stercus. 9. Ova.*

Vires.

1. *Gallina* diſſecta (præferunt nigram) ſanguine adhuc calente imponitur capiti in phrenitide, Cephalalgia, &c. Morſib. itidem venenatorum animalium ſimili ratione mederi ajunt: anthracib. impoſita venenum elicit, nec prętereundum, quod ſanguinis ęruptionem in vulnerib. recentib. ſiſtat.

1. Viva Gallina (Gallus) circa anum deplumata è bubonib. venenum extrahit, (*impoſita*.

PRÆPARATA.

1. *Gelu ſ. decoctum Gelatinum Gallinæ (veteris.)* Fit ex carne Gallinæ in fruſta conciſæ, additisque pedib. vituli, vervecis, aut carne bovina per ſe in diplomate horas aliquot. (ſex. ſept.) vaſe clauſo cocta & expreſſa.

N. *Addi poſſunt Aromata & ∇æ cordiales pro ut libet.*

Vires. *Inſigne eſt nutritivum & corroborativum.*

2. *Contuſum*, fit itidem ex carne Gallinacea, quæ coquitur, donec caro ab oſſib. decidat; hinc contunditur una cum oſſib. fitque expreſſio cū vino miſcenda, & pro libitu aromatizanda.

N. *Gallinarum caro melior eſt quam Gallorum, niſi ſint caſtrati, nigrarum vero quæ non pepererunt melior eſt & levior.*

3. *Ius galli veteris:* Gallus antiquus (annor. 2. 3. 4.) fatigetur optimè, donec laſſitudine cadat: hinc trucidetur, deplumetur, exenteretur, farciaturque medicamentis idoneis, coquaturque in aliquot menſuris aquæ, donec caro ab oſſib. ferè decedat: Hinc coletur.

Vires. *Ius illud per ſe vim habet molliendi, & ob nitroſas partes, quibus decrepitum illud animal præditum eſt, quæq; fatigatione illa exaltata ſunt, virtute pollet incidendi, abſtergēdi, alvum ciendi, idq; multò magis, ſi in eo Medicamenta ſimilium facultatum incoquantur. Hinc celeberrimum eſt in dolore colico (coctum cum purgantib. & diſcutientib.) In tuſſi tartaroq; pulmonum (cum bechicis elixum,) &c.*

2. *Cerebrum* vim habet incraſſandi, fluxusque compeſcendi.

E. gr.

Fluxum alvi, (*in Vino ſumptum;*) gingivis ad dentitionem à mulierib. illinitur.

3. *Tunica interior* ventriculi extracta, ſiccata, (ad Solem,) & pulveriſata, ſingularem vim habet tùm aſtringendi & corroborandi ventriculum, adeoque vomitum, & fluxum alvi cōpeſcendi, tùm & calculum comminuendi.

4. *Teſticuli* deperditas in morbis vires mirificè reſtituere dicuntur, ſemen prolificum ſuppeditant, & Venereas vires

vires roborant, (*recenter uſurpati,*) febribus itidem medentur (*aſſumpti.*

5. *Fel* maculas cutis aufert, (*illitum:*) oculis convenit.

6. *Pinguedo* Gallinarum & Caponum calfac. humect. emoll. lenit, mediaque inter anſerinam & ſuillam exiſtit, harumque acrimoniam obtundit, convenit labiorum rimis, aurium dolorib. oculorum puſtulis.

7. *Guttur Galli* uſtum & non conſumptum, ſed toſtum & exiccatum, ſub noctem ante cænam exhibitum, proprietate ſanat mictionem involuntariam nocturnam. *Solenand. ſ. 4. conſ. 11.*

8. *Stercus* omnia eadem præſtare aptum eſt, quæ columbinum, ſed inefficacius, privatim tamen colico & uterino dolori convenit. Valet itidem maximè ad Icterum, Calculum & Urinæ ſuppreſſionem.

N. *Praſtantius habetur id, quod in ſtercore album eſt.*

Doſis ℈ß. manè ac veſperi ♂ ♀ continuis 4. vel 5. exhibitum. *Quercet. Pharm. Reſt. c. 21.*

Extrinſecus exiccat achores capitis, aliamque ſcabiem manantem (cinis inſperſus.

Luteum ſtercoris conſolidat Veſicę exulcerationem, *aſſatum in butyro recenti, vel oleo olivarum, atq; conjectum in frigidam, ut ſordes ſecedant, & liquor olei ſupernatet, in ductum penis injiciendus. Hartm.*

9. *Ova* Medicinæ exhibent teſtas, membranulas, ovi albumen, vitellumque.

Teſta vim habent Lithontripticam, tartareamque mucilaginem incidendi.

Membranula vim habent diureticam intrinſecus & extrinſecus adhibitæ, (*præputioq; imponuntur infantum.*

Albumen vim habet refrigerandi, aſtringendi, agglutinandi.

Uſusque crebri eſt in oculor. rubedine, in conglutinatione vulnerum (cū bolo commun.) in fracturis, &c. Inſervit & anacollematis.

N. *Hippocrates exhibet febrientibus albumina N. 3. aut 4. ad refrigerandum & egerendum.*

Vitellum Ovi vim habet anodynam maturandi, digerendi, laxandi, proinde uſu creberrimus Clyſterib. immiſceri, quin & cum ſalis tantillo mixtū infantum umbilico (*in teſta juglandis*) imponi ſolet ad ciendam alvum.

PRÆPARAT.

Paratur inde Oleum quod crebri uſus eſt in conſolidatione vulnerum, rimar. in maturatione tumorum, &c. *Videatur Diſpenſ. Aug. & Normb.*

N. *Fit inde potus puerperis noſtratibus uſitatiſſimus, vulgo* Geiff *dictus.*

℞. Vitel. ovi N. 2. vel 3. Aquæ. Menſ. 1. Vini M. ½. (plus minus) coquantur optimè pro potu.

LVI. *Grus.*

Γέρανος, ein Kran/Kranich.

Vipio

Vipio, i.e. pullus Gruum.

OFFICIN. NAT.

1. Grus integer. 2. Pinguedo. 3. Fel. 4. Caput, Oculi, Ventriculus. 5. Medulla tibiæ.

Vires.

1. Avis hæc quia nervoſa eſt, nervoſis ac membranoſis partib. peculiariter convenire ſtatuitur.

Hinc Uſus ejus commendatur in dolorib. colicis.

2. *Pinguedo* ſurditati auxilio eſt, (*auribus inſtillata,*) Lienis duritiem, alioſque tumores renitentes emollit (*cum 🜊. ſcyllitico ſubacta*) rigori cervicis velociſſimè ſuccurrit.

N. *Ejusdem naturæ eſſe dicitur cujus anſerina pinguedo.*

3. *Fel* oculis prodeſt.

4. *Caput, Oculi, Ventriculus* pulveriſata fiſtulis, cancris, & varicoſis ulcerib. inſperguntur.

5. *Medulla tibiæ* inſervit unguento Ophthalmico inde parando.

LVII. Hirundo.

χελιδὼν, χελιδόνη
Schwalb/Schwalbin
- Domeſtica, Hauſſchwalb
  - major cum macula rubra ſub gutture
  - minor ſine illa macula
- Sylveſtris
  - Riparia, Waſſerſchwalb.
  - Muraria, Spirſchwalb.

Domeſticæ in Ædib. nidificant.

Ripariæ in ripis aquarum inhabitant, unde & aquaticæ dicuntur.

Murariæ nidos ſuos muris templor. ſeu parietib. aut rupib. appendunt.

N. *Prævalent Ripariæ.*

OFFICIN. NAT.

1. Integra. 2. Cor. 3. Sanguis. 4. Lapilli. 5. Nidus. 6. Stercus.

Vires.

1. *Integræ* Epilepſiæ ſpecificè ſubveniunt, oculorum hebetudini, lippitudini, (*cinis cum melle illitus.*) Anginæ ac Uvulæ inflammatæ medentur, (*comeſta vel aſſumptus earum cinis.*

2. *Cor*, Epilepſiæ itidem conferre, memoriamque roborare ajunt: alii contra quartanam devorant.

3. *Sanguinem* peculiariter oculis conferre volunt, præferunt a. ſub ala dextra extractum.

4. *Lapillus* in pullor. nonnullorum ventriculo, (rarò licet) invenitur. Chelidonius dictus, grani lentis vel piſi magnitudine. Hunc Epilepſiæ puerorum convenire volunt, (*brachio alligatum vel collo ſuſpenſum.*

N. *Ferunt creſcente ☾ hunc potiſſimum inveniri, atq; in pullo primogenito. Alij menſe Auguſto circiter plenilunium eximunt.*

5. *Nidus* auxilio anginæ eſt (*extrinſecus impoſitus:*) oculorum rubedini medetur: Ictui Viperino convenit, (*impoſitus.*

6. Ster-

6. *Stercus* calfacit impenſe, diſcutit, acre eſt.

Uſus præcipui in morſib. canis rabidi, (*intrinſecus & extrinſecus*,) in dolorib. colicis & nephriticis, (*propinatum*;) alvum irritat, (*ſubditum*,

PRÆPARAT.

Aqua hirundinum fit uſitatiùs ex Ripariis, *v. Diſpenſ. Aug.*

LVIII. *Milvus, Milvius.*

Ἰκτῖνος, Wey/ Weihe/ Wuwe/ Rüttelweyh/ Hünerdieb.

Animal eſt è genere Accipitrum acuti viſus, articularib. morbis obnoxius.

Eſt { Major { niger, robuſtus, hic uſitatior; rufus propemodum, regalis dictus. } Minor, rubeus, rother Weyh. }

OFFICIN. NAT.

1. *Milvus incineratus.* 2. *Caput.* 3. *Epar,* 4. *Sanguis.* 5. *Fel.* 6. *Stercus.* 7. *Pinguedo.*

Vires.

1. *Milvus* incineratus Podagræ, Epilepſiæque ſubvenire dicitur, (*exhibitus*.

Doſis ℈ß. ad ℈j.

2. Idem, *de Capite* affirmant, ac *Epate* incineratis.

3. *Epar* inſuper oculorum Medicamentis adhibetur.

4. *Sanguis* podagricos juvat, (*cum Urtica mixtus & impoſitus*,

5. *Fel* Ocularíis additur.

6. *Stercus*, articulis cum ſucceſſu imponitur.

7. *Pinguedo*, articulorum dolorib. illinitur.

PRÆPARAT.

Sunt qui Milvum vivum in F. Eq. 40. ♂. macerandum ſepeliunt, & ex vermib. qui ex eo procreantur, unguentum ad dolores podagricos conficiunt. *Aldrovand.*

LIX. *Motacilla.*

Paſſer aquaticus Bach- { alba κομψός ſtelze / Queckſtelze. { flava minor

Avis eſt circa fluentes præcipuè degens, cauda tremula.

OFFICIN.

Ipſamet integra avis. Cujus vis mira prædicatur in atterendo calculo, (*pulvis potus*.

LX. *Noctua.*

Γλαύξ, NachtEule / SteinEule / Kautz.

OFFICIN. NAT.

1. *Caro.* 2. *Fel.* 3. *Pinguedo.*

Vires.

1. *Caro* curat Paralyticos, (*Plinio*.) Melancholicos, & ſim. (*Rabbi Moyſ*.) Apoſtema Anginæ mirabiliter aperit & rumpit, (*cinis noctua integra, nec deplumata in guttur immiſſus*.

2. *Fel*, ad maculas oculorum valet.

3. *Pinguedo*, aciem oculor. acuit.

LXI. *Olor.*

Κύκνος, Cygnus, Schwan.

Avis eſt ad genus anſerinum forma & victu, ideoque & facultatib. accedens.

OFFICIN. NAT.

1. *Pulli*, 2. *Adeps*, 3. *Pellis*.

Vires.

1. *Pulli Cygnor.* in oleo cocti, addita medulla cervina, podagricis proſunt.

2. *Adeps.* Emol. lenit, atten. adeoque utilis eſt hæmorrhoid. vulvar. duritiei; oculos purgat, cum vino lentigines cutis tollit.

3. *Pellis*, plumis tenerrimis obſita colicos juvat, & ſtomachi vitio laborantes.

LXII. *Palumbus.*

Φάψ, φάσσα, Palumbus, a, Holtz-Taube.

Convenit cum columba, exuſtæque plumę Ictericos reficere, calculoſis, urinæque difficultatib. ſubvenire dicuntur.

LXIII. *Parus.*

Αἰγίθαλος Parix Meiſe:
- Carbonarius major, Kohlmeiſe / Spiegelmeiſe.
- Caudatus, monticola, Schwartzmeiſe/Bergmeiſe
- Cæruleus mõtanus Meelmeiſe.
- Fuſcus, Paluſtris Cinereus Kohlmeiſe/Aſchmeiſe.
- Ater Caninus, Carbonarius minor Hundsmeiſe.
- Criſtatus, Straußmeiſe/ Kotelmeiſe.

Ex his præfertur reliquis, 1. efficaxque prædicatur adverſus renum calculos & colicos cruciatus, (*in cibo vel cinere exhibitus.*

LXIV. *Paſſer.*

Paſſer:
- vulgaris.
- Sperling.
- Troglotites.

Zaunſchlipfflein/ Thurn König/ Schneekönig/ Zaunkönig/ Neſſelkönig/Winterkönig/Mauſtkönig.

N. *Sunt qui à Regulo diſtinguant, eoque paulo majorem eſſe velint, penniſque illis aureis, quas Regulus in capite alit Paſſerem hunc deſtitui: Verum cum utriusq; vires conveniant, alter alterius vices ſubire non nequit.*

Vires. *Paſſer troglotites maximopere commendatur ad calculum atterendum & expellendum, ſive integer evulſis pennis ſale conditus crude devoretur, ſive incineratus aſſumatur.*

Paſſer vulgaris, quia avis ſalaciſſima eſt, commendatur ad venerem, (comeſtus præcipue cerebella.

Stercoris grana aliquot exhibentur infantulis ad ciendam alvum.

LXV. *Pavo.*

Ταώς, Pavus, Avis medica, Pfaw Pagelun.

Avis eſt omnium reliquarum formoſiſſima, vivaciſſima, (30. *annos vivere poteſt*,) unde & Balſamica vi vigoroſa, adeo, ut caro ejus ſine corruptione per ſe diu conſervari queat.

OFFICIN. NAT.

1. *Inte-*

1. *Integer.* 2. *Adeps.* 3. *Fel.* 4. *Stercus,* 5. *Penna.* 6. *Ova.*

Vires.

1. Jus pavonis pleuriticis ſpecificè fertur prodeſſe, præcipuè ſi ſit pingue.

2. *Adeps,* (cum ſucco rutæ & melle, colicos affectus optimè ſanat.

3. *Fel,* oculorum hebetudini, fluxionibus, aſperis item ſuperciliis medetur.

4. *Stercus,* proprietate Vertiginem & Epilepſiam ſanat, (*in dies multos exhibitum*;) nimirum exiccatum & pulveriſatum (ʒj.) maceratur per noctem in vino: Hinc trajectum per linteum, exhibetur continuando à novilunio usque ad plenilunium aut amplius, ſi opus ſit. *Crato miſcet cum Saccharo & exhibet.*

5. *Pennæ*, adhibentur in ſuffitu, adverſus uteri aſcenſum, *Querc. in Ph. Reſt.*

6. *Ova*, exhibentur ad curandam arthritidem vagam dictam.

LXVI. Perdix.

πέρδιξ. πέρδικα, Rebhun/Feldhun.

Avis eſt ſalaciſſima, vivaciſſima, (ad annos 16.) veſcens gemmis Coryli & betulæ, gramine & ſegete virente.

OFFICIN. NAT.

1. *Caro.* 2. *Medulla.* 3. *Sanguis.* 4. *Iecur.* 5. *Fel.* 6. *Pena.*

1. *Caro* comeſta ſemen atque lac auget, Venerem excitat.

2. *Medulla ut & Cerebrum* propinatum, Ictericos juvare dicitur.

3. *Fel,* ad affectus oculorum præfertur aliis.

4. *Sanguis* oculis cruore ſuffuſis & recentibus eorum vulneribus illinitur.

5. *Iecur*, ſiccatum ad ignem & pulveriſatum, morbo regio reſiſtit, ſingularisque fertur antidotus contra febrem, ſi aliquoties in aqua milleſolii aſſumatur. *Crato.*

6. *Pennæ* inſerviunt ſuffocationi uterinæ (*ſuffitus naribus admotus*) doloribus colicis, aliisque mitigandis, diſcutiendis, (*fomentationis formula adhibita,*) & hinc cum mentha ac abrotano in forma ſacculi infantib. familiare Remedium exiſtunt, ad tormina ventris compeſcenda.

LXVII. Pica.

Κίσσα, Aglaſter/Egeſter oder Atzel.

Vires. Avis hæc maximè commendatur ad oculorum obſcuritatem, ruborem, dolorem (*comeſta vel incinerata, oculisq; induta, vel quocunq; modo appoſita.*

Convenit & Maniacis, Epilepticis, Melancholicis, (*cinis exhibitus.*

PRÆPARATA.

Aqua Picar. Antepileptica. v. l. 2.

LXVIII. Struthio.

Struthiocamelus, Strauß.

Avis eſt maxima, exotica, facultate chylifica celebris.

N. *Duos videre mihi contigit Lontini Angliæ, quibus facilè fuit, objectam*

Chirothecam coriaceam deglutire.

OFFICIN. NAT.

1. *Tunica Ventriculi.* 2. *Adeps.*

Vires.

1. *Tunica interior Ventriculi* ventriculum corroborat, calculosque diſſolvit mirè.

2. *Adeps* nervoſis partib. convenit, duritiem Lienis mollit, dolores Nephriticos mitigat, (*inunctus.*

LXIX. *Turtur.*

Τρυγὼν, Turtel Daub.

OFFICIN. NAT.

1. *Integer Turtur.* 2. *Adeps.*

Vires.

1. Turtur virib. cum columba cõvenit, peculiariter tamen commendatur in dyſenteria ac præcipuè in ſiſtẽdo menſium profluvio, *ſive cinis combuſti turturis, ſive exinde extractum exhibeatur, (Doſis gr. 4. 6.) ſive turtur deplumatus & exenteratus inſuta in ventre Maſtiche, (℥j. aceto roſaceo, inter aſſandum aſperſo (butyri loco,) aſſetur, poſtmodumq; in olla clauſa exiccetur, atque in pulverem corvertatur, & cochl. j. ſingulis mane exhibeatur.*

2. *Pinguedo* inter aſſandum collecta illinitur Renib. ventri, pectori, inguinibus, &c. *Vide Foreſt. lib. 28. obſerv. 10.*

N. *Sunt è podagricis, qui ſibi perſuadent paroxyſmos arceri, podagramq; præcaveri, ſi in cubiculo turtures alant.*

LXX. *Upupa.*

Ἔποψ, Widchopff.

Avis eſt melancholica, ſpurciſſima, victitans vermiculis in ſtercore repertis, Erucis, Scarabæis, &c.

OFFICIN. NAT.

1. *Caro.* 2. *Penna.*

Vires.

1. *Caro* ejusque decoctum proprietate ſua colicos juvat, (*aſſumpta*) *Avicen. Fen. 16. tr. 4. c. 11.*

2. *Penna*, dolores capitis demulcere dicuntur, (*impoſita.*

LXXI. *Vultur.*

Γὺψ, Geyer.

Avis eſt pollens facultatib. animalib. ac præcipuè odoratu.

OFFICIN. NAT.

1. *Caro.* 2. *Pinguedo.* 3. *Cerebrum.* 4. *Fel.* 5. *Penna.* 6. *Fimus.*

Vires.

1. *Caro* convenire judicatur affectib. capitis, Epilepſiæ, Hemicraniæ, & ſimil. Decoctum cutis vitia ſanare perhibetur.

2. *Pinguedo* convenit nervis.

3. *Cerebrum* ſubvenit capitis imbecillitati, (*illitum vel naribus inditum.*

4. *Fel*, Epilepſiam arcere dicitur (*aſſumptum cum vino.*

5. *Penna*, de pennis nugantur, ſi pedibus ſubdantur, quod partum potenter promoveant.

6. *Fimus*, nidore partum excutit.

CLASS.

Classis III.

De Piscibus.

LXXII. *Anguilla.*

Ἔγχελυς, Aal.

Officin. Nat.

1. Pinguedo. 2. Caput. 3. Sanguis.

1. Pinguedo vulneraria eſt, capillos generat, (*illita in alopecia*:) auditum reſtituit, (*inſtillata auri*;) hæmorrhoides mitigat.

2. *Caput* anguillæ Verrucis cutis mederi ajunt, ſc. ſi caput ſanguinolentum adhuc, quo Verrucæ tactæ ſint, terra cooperiatur, ut putreſcat.

3. *Sanguis* adhuc tepidus colicos domare dolores dicitur, (*cum Vino aſſumptus.*

N. *Sunt, qui dicunt Vinum, in quo Anguillæ ſuffocatæ fuerint, abſtemios reddere,* (*bibitum.*

LXXIII. *Barbo.*

Τρίγλη, Barbo, Barbe/ Barine.

Piſcis eſt culinis ſatis laudabilis.

Officinis a. in uſu ñ eſt, Ova tamen à ruricolis nonnullis aſſumuntur, ad ciendum vomitum & alvum, quod ſat violenter perficiunt.

LXXIV. *Blatta Bizantia.*

Ὄνυξ, Unguis odoratus.

Teſta ſeu tegumentum eſt Conchylii, odore caſtoreum æmulans.

N. 1. *Conchylium* (*Conchyla Indica*) *eſt ſpecies Conchar. oblongarum, quæ in lacubus nardiferis naſcens, nardis vivit, unde & teſta odorem caſtorei æmulum ſpirat.*

N. 2. *Sunt qui Conchylium & purpuram ſeu buccinum inter ſe confundunt, ſed malè: Illud enim eſt ex genere conchar. oblongar. hoc ex genere rotundarum.*

Vires. *Unguis odoratus internè laxat alvum, ſplenem mollit, viſcoſosq; humores diſcutit.*

Externè excitat ſuffitu fœminas ſtrangulatu uteri oppreſſas, comitialesque. In reliquis idem præſtare poterit, quod aliæ concharum teſtæ, *Vide Concha.*

N. *Blatta Dioſcoridis ſunt è genere Vermium, nobisq; incognita.*

LXXV. *Cancer.*

Καρκῖνος, Κάμμαρος Aſtacus, Krebs.

Officin. Nat.

1. Cancer integer. i. e. ſubſtantia edulis. 2 Oculi. 3. Putamen.

Vires.

1. Refrigerant Cancri, humectant, dolorem ſedant, ferocientes ſpiritus figunt.

Hinc Uſus præcipui in Æſtu, ac dolore Capitis & Renum, (*contuſi ac cataplaſmati.*) in Angina, (*fit gargariſmus ex ſucco cancrorum, imò & internè ſuccus exhiberi poterit.*) In Atrophia (*exhibetur internè ſuccus cum ▽, vel ſucco Chelidoniæ, Externè fieri poteſt*

Emplaſt.ex cancris uſtis. Epate Vitulino, atq; Ol. Olivar.laurinoq; Tela ac Spicula è corporibus extrahunt, (*triti & impoſiti. Valent & in igne perſico ac ambuſtis.*

2. *Oculi Cancri* (lapides Cancri) refrigerant, ſiccant, abſtergunt, diſcutiunt, calculum atterunt, tartarum & ſanguinem coagulatum reſolvunt.

Hinc Uſus magni in Nephritide, Pleuritide, Aſthmate, dolore Colico, &c. ſive crudi, tritique aſſumantur, ſive uſti & præparati, inſerviunt itidem dentib. abſtergendis.

3. *Putamen* (teſta) eaſdem cum oculis dictis vires obtinet. Inſuper ſcabiem puerorum ex ſalſis humorib. ſanat, (*oleo roſaceo permixtum & illitum.*) febrium intermittentium paroxyſmos arcet.

N. *Præſtat putamen novellum tenuius, quo induuntur, poſtquam craſſius depoſuerint annuatim.*

PRÆPARAT.

1. Cinis cancrorum (*i.e. Cancri cõbuſti,*) exiccatorius eſt, proprietate pollet adverſus morbum canis rabidi, (*aſſumptus cum radic. Gentian.*) Rimas pedum ac ſedis verruculas & carcinomata cum melle lenit. Sunt & qui cancros combuſtos propinant in dyſenteria.

N. *Galenus hoc Medicamenti genus, quod ab Æſchrione Empirico didiciſſe confitetur, maximoperè ad morſum rabidi canis commendat, Æſchrionemq; cancros vivos in patella ærea uſſiſſe ait, donec in levorem facile redigi poterant, idq; per ortum Canis, ☉le tranſeunte in ♌.*

Doſis Cochlear parvum ad ♂ 40. continuatum.

2. *Oculi cancri præparati* F.l.c. lævigando, cum ▽, v.gr. fœniculi.

3. *Mag. oculor. ♋. v.l.2.*

4. ▽ *cancror.* fit è cancris MB vel ⊣E e deſtillatis.

Vires. *Urinam pellit, calculum atterit, ſitim extinguit.*

N. *Quercetanus macerat cancros cum ▽ ſempervivi majoris per ♂ m, hinc ♌at. ter cohobando, adhibetq; inflammationibus. combuſtis, carcinomatis, quibus maximè prodeſſe ait, inprimis ſi ſale ex remanentia elixiviato imbuatur. Pharm. Reſt. c. 7.*

5. *Oleum ſeu Liquor Ocul.* ♋ fit l. com. per deliq.

N. *Aliter.*

℞. Pulv. oc. ♋. ℥. v. 🝆♀. p.d. ℥vi. dig. in F. Eq. (♂ 15.) hinc coagula & extrahe 🜈. Tandem abſtrahe 🜈 & remanet 🝆.

Doſis g.4. ad 6. *Hartm. in pract.*

LXXVI. Carpio vel Carpo.

Κύπρινος, Carpus, Carpa, Karpf Karpff.

Piſcis eſt notus, limo & muco vivens.

OFFICIN. NAT.

1. Fel. 2. Axungia 3. Lapis triangularis, 4. Lapilli oblongi.

Vires.

1. *Fel* oculor. hebetudini & nubeculæ ſubvenit.

2. Axun-

2. *Axungia* nervorum affectibus calidis auxilio eſt.

3. *Lapillus Carpionis* (triangularis in capite repertus, Karpffenſtein/) colicis dolorib. calculoſis, comitialibusque conferre ſtatuitur.

4. *Lapilli duo* ſupra oculos exiſtentes, itidem ad Epilepſiam commendantur.

LXXVII. Cetus & Manati.

Κῆτος, Cete, Wallfiſch.

Cete nomen generaliter piſces vaſtos viviparos denotat; ſpecialiter tamen pro maxima eorundem ſpecie ſumitur, quæ ob vaſtem ſuam magnitudinem ac conformationem quadrupes æmulatur.

Officin. Nat.

Axungia quæ medetur ſcabiei, (*illita.*

N. *Ex hoc animali ſunt qui ſperma Ceti Officinarum deſumi volunt, ſed malè, v. l. 3. c. 31.*

Alij Ambram ei acceptam referunt, ſed itidem falſò.

Manati.

Cetorum generibus annumeratur Piſcis *Manati* dictus, à pedibus binis anterioribus, quos ſolum refert, nimirum hos manus Hiſpani vocant, unde & piſcem manatum, ac ſi diceres manibus præditum, vocaverunt. Belgæ ob ſimilitudinem capitis, quo Vaccam mentitur, Vaccam marinam (Seekuh) appellant. Vid. Cluſ. Aldrovand. Monard. Gomar.

Officin. Nat.

Lapis *Manati* ſeu de Manati, vulgo Lapis *manatin* eſt lapis ſeu os cruſtaceum ex capite ejus exemptum, idque variforme, nonnunquam enim dentes refert, unde & nonnullis Seekuh-Zahn/ i.e. dens Vaccæ marinæ audit, aliquando oſſicula aurium mentiuntur, adeoque oſſa auditus dicuntur.

Præpar.

1. Præparat. fit ex calcinato ſ. cremato.

N. *Præſtat irrorare aqua aliqua conveniente v. g. Fœniculi &c.*

Vires. *Summe commendatur ad calculos renum & veſicæ comminuendos, dolores nephriticos ac colicos ſedandos.*

Doſis ℈j. *& ultra.*

N. *Sunt qui ad* ʒj. *aſcendunt.*

2. Magiſt. Fieri poteſt ſolvendo cum ſpiritu ⊖ vel ⏀i, ac præcipitando cum ▽.

LXXVIII. Concha.

Κόγχη, Muſcheln.

Eſt genus piſcium capite deſtitutum, teſtis (quas eodem nomine Cōchas vocant,) circumvallatum, ſive dúplex teſta illa ſit & complicatilis, ſive ſimplex.

Ex harum genere ſunt & Margaritiferæ, quas vide infra & l. 3. c. 7.

Varias ſub ſe ſpecies complectitur, ſecundum figuram coloremque ut plurimum nomina nactas, vel & peculiari nomine inſignitas.

Sic

Sic ſunt:

Conchæ longæ Rhomboides, ſquammoſæ, ſtriatæ, echinatæ corallinæ, leves, &c. Huc oſtreæ, mater perlar. blatta bizantia, Chamæ generum varior, &c. Umbilicus marinus, dentalium, antalium, purpura, conchylium.

N. 1. *Creſcit Concha ac decreſcit cũ cremento & decremento Lunæ.*

N. 2. *Inter aquatilia nullum animal eſſe perhibetur, quod majori deſiderio teneatur, veſcendi carne humana quam hoc ipſum.*

OFFICIN. NAT.

1. Teſta. 2. Caro. 3. Margaritæ, de quibus l. 3.

Vires.

1. Teſtæ conchar. vim habent exiccandi, ſudorem movendi, abſtergendi, &c.

Hinc Uſus earum internus præcipuè eſt in febrib. quib. interveniente ſudore medentur.

Externè conveniunt in dentifriciis abſterſoriis, in mariſcis & condylomatis ani reprimendis (*calx applicata.*

PRÆPAR.

Adhibentur autem conchæ, tùm pulveriſatę ſolummodo, tùm calcinatæ & pulveriſatæ, vel & ſimul lege cõmuni, cum ▽ card. bened. & ſim. lævigando præparatæ.

N. *Noſtratibus hoc nomen ſibi communiter vendicat, genus conchar, oblongum, quod hiſce in locis vulgarius reliquis invenitur,*

Ex horum teſtis fit famoſum illud Antifebrile Crollianum.

Hoc modo:

Teſtis dictis affunde 🜊, ſtet per noctem, tunc extrahit mucorem; quo abraſo, calcina teſtas ad albedinem usque, pulveremque ſerva.

Vires. *Ciet ſudorem ſat largiter, adeoq; inſtante paroxyſmo (præcipuè tertiano,) exhibitus febres ſolvit, maximè ſi vice ſecunda vel tertia iteretur.*

Doſis ℈iß. *ad* ʒj.

N. *Crollius exhibet in hauſtu Cereviſiæ calidæ cum tantillo butyri.*

2. Caro concharum, id eſt, ſubſtantia edulis, culinaris potiſſimum eſt, & in cibo quartanis convenire dicitur.

LXXIX. *Dentalium & Entalium.*

Dentalium eſt conchula parva, oblonga, exterius aſperula, intus leviſſima, tubuli modo concava, alteraquę parte rimam habens canini dentis inſtar acuminatam, unde & dentalium nominatur.

N. *Non piſcis, ſed vermis oblongus, ac tenuis dentalij incola eſt; adnaſcitur ſaxis marinis, conchiſvé vetuſtis.*

Entalium itidem teſtaceum quoddam eſt marinum, inſtar parvi cornu longiuſculum, rectum & cavum, foris ſtriatum, intus læve, raró longitudinem digiti ſuperans.

N. *Vide-*

N. *Videtur eſſe Dactylus Plinij.*

Vires. *Utrumq; etſi in Medicina hactenus parum, & non niſi in unguento Citrino uſitatum ſit, attamen cum alijs teſtar. generib. ad ſimiles affectus adhiberi poſſe veriſimile eſt.*

LXXX. Halec.

Μαινὶς, Halecus, Harengus, Häring, Häring.

Piſcis eſt Marinus Oceano Baltico, aliisque Germaniæ Oceanis familiaris.

OFFICIN. NAT.

1. *Veſicula.* (*Halecis animæ dicta.*) 2. *Ipſum Halec* & 3. *Muria.*

Vires.

1. *Animæ dictæ* N. IX. exhibitæ urinam ciere dicuntur.

2. *Integrum Halec* ſalitum imponitur plantis pedum ad humores à capite derivandos, æſtumq; febrilem domandum. Cinis exhibetur ad calculũ atterendum, (*fit ut cancrorum*,

3. *Muria*, (Garum) eſt brodium, quo Halec vel alius piſcis fuerit conditum. Inſervit Clyſterib. in coxendicum dolore & Hydrope, mundificat ulcera fœtida, Gangrænam cohibet, ſtrumas diſſipat, ad anginas valet, (*cum melle illitus.*

LXXXI. Huſo Ichthiocolla.

Exoſſis, Hauſen.

Genus piſcis eſt è maximis (longit. 24. pedum pondere nonnunquam ad ℔. 400.) Cartilagineum, oſſib. expers, (exceptis quæ in capite ſunt, absque ſquammis, &c.

Familiaris piſcis eſt Danubio, nimirum ex Mari in Danubium deſiderio aquar. dulcium aſcendit.

OFFICIN.

Exhibet Officinis *Ichthyocollam* (*Arab. Alkanna* Hauſſblaſen/) quæ glutinis genus eſt, colore album, ex illius corio, inteſtinis, ventriculo, pinnis & caudâ confectum.

Idq; hoc modo:

Partes dictæ in fruſtula tenuiſſima ſectæ macerantur, in ▽ calidæ q. ſ. hinc coquuntur lento △e ad conſiſtentiam pultis, malaxanturque antequam refrixerint in maſſam.

Vires. *Siccat, explet, quadantenus mollit.*

Hinc Uſus ejus eſt in Emplaſtris glutinantibus.

N. *Adhibetur & ad gelanda jura.* (Galrey zu machen/) *ex eiſdem addito Sacchar. cand. excoquitur etiam translucidum & flavum glutinum genus,* (Fiſchleim & Mundleim *appellatum,*) *quod in ore liquefactum ad chartas glutinandas adhibetur.*

LXXXII. Lucius.

Λάβραξ, aliis λύκος, Lupus; Hecht.

N. *Sunt qui Lucium ac Lupum confundant, quod etſi nominetenus concedi poſſit, cum utrumq; piſcis ſit rapax ut Lupus terreſtris, attamen re ipſa diſtinguuntur.*

Lupus ſiquidem veterum, marinus piſcis eſt, figuraq́ à Lucio aliena.

OFFICIN. NAT.

1. Fel. 2. Cor. 3. Mandibula. 4. Oſſiculum cruciforme 5. Axungia. 6 Ova.

Vires.

1. *Fel*, Febrim arcere volunt, (*ſi aſſumantur* N. 5.

Extrinſecus inſervit oculorum maculis, hebetudini, aliisque eorum affectibus.

2. *Cor*, adverſus Febrium paroxyſmos devoratur.

N. *Sunt qui Cor vivo Lucio exemptum devorare, luciumq́ corde orbum denuo in fluentem ∇m conjcere jubeant.*

3. *Mandibula*, exiccat, abſtergit. Hinc datur in pleuritide ceu ſpecificum; confert itidem ut & reliqua capitis oſſicula in calculo, fluore albo mulierum, partuque difficili.

Extrinſecus ſiſtit (cinis) ſynoviam, vulnera inveterata mundificat, hæmorrhoides exiccat.

4. *Oſſiculum cruciforme ex capite Lucij*, commendatur quibuſdam ad Epilepſiam (aſſumptum.

N. *Periapton ſingulare quibusdam habetur adverſus incantamenta.*

5. *Axungia* vulgare Medicamentum eſt, illiniturque plantis pedum & pectusculis infantulorum, ad revellendos catarrhos & demulcendam tuſſim.

6. *Ova*, vomitum ac alvum ciere apta ſunt, unde & hujus gratia medicamenti loco à plebeis exhibentur.

PRÆPARAT.

∇ *fellis* deſtillata oculis ſubvenit.

LXXXIII. *Mater Perlarum.*

Macta Perlarum ſeu Margaritarum Perlen Mutter.

Species eſt Concharum, à Margaritis nomen ducentium, quæ inibi frequentius, quam in reliquis inveniuntur.

Vires. *Præter vires concharum communes (vide ſupra) ſunt qui vim cordialem huic attribuunt, verum quo ſucceſſu, videant ipſimet.*

Alii Antifebrile ex eadem conficiunt, ad modum, quem ſupra ex conchis oblongis dedimus.

LXXXIV. *Muſtela.*

Σαῦρος, Gobius fluviatilis, Muſtela fluv. Geſner. Aalraup / Aaltup / Truſche / Quapp.

OFFICIN. NAT.

1. Epar. 2. Ventriculus. 3. Spina.

Vires.

1. *Hepar* in vitro ſuſpenſum calorique expoſitum, in liquorem liqueſcit flavum, admodum utilem oculorum hebetudini ac nubeculis.

2. *Ventriculus* commendatur ſummè ad affectus uterinos, præcipuè autem fertur ſecũdinas pellere, colicosque dolores abigere, (*potus.*

3. *Spina* pulveriſata caducum expugnare fertur.

85. *Oſtrea.*

LXXXV. Oſtrea.

Oſtrea, Oſter Muſcheln.

Sunt conchæ marinæ, ex genere rotundarum.

Vires. Oſtrea peſtiferos bubones loco transferunt, & virus omne ad ſe trahunt: Sunt autem agglutinanda brachii parti, qua axillaris decurrit, videlicet ſi bubo in alis ſit, ſin verò inguen obſederit, lineamentis femoris quæ vena cruris deſcribit. *Hollerius.*

N. *Teſta concharum vicaria eſſe poſſunt.*

LXXXVI. Perca.

Percus, perca, Berſich.

Perca fluviat. (ad differentiam Percæ marinæ, quæ piſcis ab hoc differens eſt.

OFFICIN. NAT.

Lapides in capite reperti, juxta ſpinæ dorſi initium: Hi virib. conveniunt cum reliquis lapidib. teſtaceis, adhibenturque in calculo atterendo, renib. abſtergendis.

Extrinſecus in dentifricíis, vulnerib. exiccandis.

LXXXVII. Rana aquatica.

Βάτραχος, Rana Froſch { aquatica, *hæc uſualis.* terreſtris amphibia.

Præfertur ex aquaticis, quæ in fluviis puris ac fontib. reperitur, eaq; viridis.

Rubeta nimirum, & quæ in lacub. habitat, damnatur ceu pernicioſa.

Terreſtris itidem cedit aquaticis, imo quæ maculatæ ex his ſunt, venenatæ habentur.

N. *De Ranunculo viridi, vide Claß. 1.*

OFFICIN. NAT.

1. Ipſa Rana 2. Cor. 3. Epar. 4. Fel. 5. Pinguedo. 6. Sperma Ranarum.

Vires.

1. *Dioſcoridi Rana ipſa* contra omnium ſerpentium venena pro Antidoto ſunt, ſi ex ſale & oleo, vel butyro edantur, jusque earum itidem ſorbeatur. Valent & adverſus in veteratos tendinum rigores.

Inducit etiam vini faſtidium, ſi vinum in quo viva rana viridis ſuffocata eſt, propinetur: Viva Anthraci peſtilenti impoſita, donec moriatur, venenum elicit. Viva integra alligatur ad cauſonum æſtus: articulor. & junctur. dolores mitigat, ignesque ſacros reſtinguit, *(viva ſcil. vel contuſa impoſita.)* Odontalgiam ſedat, *(cocta & in gargariſmo adhibita.*

N. *Si ventri tormino ſo adhibeatur, in ipſam vitium tranſire confeſtim fertur.*

2. *Cor Ranarum* (maximè fluviatilium) febricitantium Spinæ alligatum, febriles algores minuit. Sunt qui cordis regioni admoveant ad mitigãdos cauſonum æſtus & incendia. Mizald.

3. *Epar* exiccatum & pulveriſatum

tum in febrium quartanar. (& aliar.) acceſſione cum ſucceſſu aſſumi, ajunt. *Crato exhibet in ▽ millefolij.*

N. *Epata ranar. viridium in paludibus degentium, ceu peculiare ſpecificum ad Epilepſiam commendant.*

Exhibere jubent ſub conjunctione Luminarium ☾ in ♋ exiſtente. Petraus Noſolog.

4. *Fel.* peculiariter oculis convenit, quartanamque curare dicitur incineratum & ad ʒß. exhibitum.

5. *Pinguedo* aurib. indita dolorib. medetur.

6. *Sperma* ranarum, (ſperniola) Froſchleich/ refrigerat, conſtipat, incraſſat, dolores mitigat, manuum ſcabiem curat, (*ſi menſe Martio in eo laventur*;) paronychia & herpetes interficit, eriſypelati & ambuſtis, aliiſq; inflammationib. ſuccurrit, (*impoſitũ.*) Faciei ruborem curat, fluxui mẽſium & hæmorrhoidum medetur (vulvæ vel ano inditum.

N. *Linteum hoc ſpermate aliquoties madefactum & exiccatum pro uſu ſervant. Alij idem ſperma in fictili recondunt in terram, loco ſcil. aprico, quo in ▽ cum tempore convertitur.*

PRÆPARAT.

1. Cinis inſperſus ſanguinem profluentem, (e.gr. vulnerum, nariumque) ſiſtit. Uteri hæmorrhagias ſuffitu reprimit, alopeciis ex liquida pice illinitur.

Internè gonorrhæam cohibet (aſſumptus ʒj.

2. *Aqua ſtillatitia è Ranis.*

Fit è Ranis vivis ſub finem Martii, vel initio Aprilis captis, per ⚹.

3. ▽. *ſtillat. ex ſpermate.*

℞. Fit per ⚹, è ſpermate collecto Martio.

N. *Sal addere ſolent.*

Vires. *Ex præcedentibus patent, præter quas Veſica ab humorum acrimonia exulcerata egregia medela eſt. Facit & ad repellendum & ſiſtendum ſanguinis profluvium & facies ruborem, impetigines curat, eryſipelati ac gangrænis ſuccurrit.*

4. *Oleum.*

Fit coquendo ranas cum ℴℴℴo communi vel Roſac.

5. *Pulvis ſperniolæ compoſitus.*

Vide libr. 2. in Pulveribus.

N. 1. *Ubi rana, ſpermaq; earundem aut limaces, lumbrici, cancri, & ſimilia animata veniunt ☊anda, includenda eſſe linteolo mundo & in medio cucurb. ſuſpendenda, ut velut per vaporem ſtillent, aliàs aqua putoris erunt participes. In linteis autem remanebit pulvis animalium iſtorum opt. præparatus, cui majoris correctionis ergò 🜄 guttulas aliquot inſtillabis & rurſus exiccabis, vel cum eodum 🜄 tincturam elicies.*

N. 2. *Fabricius de Gangr. pulv. dilaudat ad Ulcera maligna & inflammationes omnes compeſcendas.*

LXXXVIII. *Sepia.*

Sepia, Blackfiſch, Blackfüttel.

Offi-

Officin. Nat.

1, Os Sepiæ. 2, Humor ater, 3, Ova,

Vires.

1. *Os Sepiæ*, (σηπίον,) exiccat, abſtergit, (*pulveriſatum vel incineratum,*) maculis, nævis, ſcabiei humidæ medetur, oculis convenit, (*cum melle cinis inditus,*) gingivis tumidis ſubvenit, (*in dentifriciis*) aſthmaticis auxilio eſt, (*aſſumptus.*) Gonorrhæam ſiſtit, calculos pellit, urinas movet (*pulvis aſſumpt* ℈j. *Doſi.*

2. *Humor ater* (Dinte) intra veſiculam in corpore repertus, alvum movere dicitur, (*aſſumptus.*

3. *Ova* renes & ureteres abſtergunt, menſes & urinam cient.

LXXXIX. *Sturio.*

Ἀκκιπήσιος, γαλαξίας, Gal. Aquipenſer, Stora, ein Stör / Stür / Stürlein.

Piſcis eſt dorſo ac ventre echinatus, dulceſque ſalſaſque aquas colens, magnitudinis proceræ.

Vires. *Oſſa Sturionis, dicti piſcis commendantur in Arthritide vaga, (exhibita) Foreſt. lib. 20. obſerv. 12. in Epiſtola D. D. de Brahe.*

Ut & in Colicis doloribus diſcutiendis.

XC. *Teſtudo.*

Χελώνη λιμναία, Schildtkrote.

Animal eſt ἀμφίβιον, è genere Teſtaceorum, ſcutum teſtaceum in dorſo gerens.

Officin. Nat.

1, Crura. 2. Sanguis. 3 Fel.

Vires.

1. *Crura* pro Periapto antipodagrico experientiſſimo adhibentur.

Videlicet:

Accipiatur Teſtudo maſculina (cognoſcitur inter cætera ex caudæ diſcrimine, & leni ſub interiore teſta inciſura, ubi Luna maximè fuerit diminuta, priuſquam cum Sole conjungatur, amputentur vivæ crura omnia, ea conſuta in ſacculos ex pelle hœdina anguſtos alligentur membris patientibus, ita ut dextrum crus teſtudinis dextro cruri ægrotantis reſpondeat, ſiniſtrum ſiniſtro. Item anterius crus dextrum brachio dextro applicetur, ſiniſtrum ſiniſtro. *Solenand. ſect. 1. conſil. medic. 20. Schenckius in obſerv. Idem refert Bapt. Porta ex Rhaſi & Conſtantino, libr. 4. Phytogn. cap. 4.*

2. *Sanguis* Teſtudinis marinæ & terreſtris, in remediis internis pro antidoto datur ad ʒij.

Sanguis Teſtudinis terreſtris ad Hecticam imperatur (*recens & crudus ad* ℥j.) exiccatus ad Epilepſiam commendatur.

3. *Fel*, Oculis confert.

XCI. *Thymallus.*

Θύμαλλος, Aſchia, Aſche.

Officin. Nat.

Axungia.

Vires. Oculorum maculas, ungues-

que abſtergit, (Sole liquata & melle permixta, (maculas cutis tollit, foveas poſt variolas relictas explet, (illita.

XCII. Tinca.

Σχόγγι@, Tencha, Schlege.

Piſcis eſt mucoſus, excrementitius, amans aquas paluſtres, cœnoſas, lutoſas, vivens cœno, generatur, tùm ex traduce, tùm ſponte. Familiaritate lucio conjuncta eſt.

OFFICIN.

1. Integer piſcis. 2. Fel. 3. Lapillus.

Vires.

1. *Integer piſcis* diſſectus imponitur pulſib. manuum pedumque plantis, ad mitigandum æſtum febrilem, vel & ad divertendum venenum peſtilentiale. Simili etiam modo adhiberi ſolet in dolore capitis ac articulor. Vivæ tincæ (*una poſt alteram*) umbilico ac epati impoſitæ, donec moriantur, Icterum curare dicuntur, luteum nimirum contrahunt colorem. Incineratam tineam, (præcipuè tegumentum) in fluore albo mulierum exhiberi vidi cum ſucceſſu.

2. *Fel*, commendatur ad aurium affectus.

3. In Capite gerit *Lapidem* ut Carpio, qui ad ſimiles affectus exhiberi poterit, quo dictus Carpionis lapis.

XCIII. Truta.

Χρύσοφρυς, Aurata, Variolus, Variola, Trutta, Forhe/Forelle.

Piſcis eſt culinis creberrimus & laudabilis.

OFFICIN.

Pinguedo. Hæc illinitur utiliter mariſcis & ani fiſſuris.

CLASSIS IV.

DE INSECTIS.

XCIV. Apes.

Μέλιττα, Apis, Immen/Bienen/ { Domeſtica hujus loci, Sylveſtris fera, Hummel. }

Apis inſectum eſt mellificans, vivens, tùm florum melligine, tùm melle ex illa melligine confecto.

OFFICIN. NAT.

1. Apis 2. Mel. 3. Cera. 4. Propolis.

1. *Apes* ſiccæ & contritæ inunctis alopeciis capillum reſtituunt.

II. *Mel*, eligundum eſt flavum pellucidum, odore ac ſapore jucundum, conſiſtentia, neque craſſum, ac concretum, neque dilutum nimis, omni ex parte unitum ſeu continuum. Flavo ſuccedit album, quod itidem, modo reliqua bonitatis ſigna ne defuerint, non contemnendum. Vitetur autem in mellis electione

favus

favus aranearum texturis refertus. Omnib. porro præfertur Mel Virgineum dictum, id eſt, quod novellæ apes conficiunt, colore ex flavo albicans.

Vires. *Mel calidum ac ſiccum ſtatuitur gr. 2. (albicans tamen minus calidum cenſetur,) nutrit, abſtergit, aperit, pulmonib. convenit, urinam ciet; tuſſi medetur, putredini reſiſtit.*

Extrinſecus oculorum caliginem diſcutit, aliiſque eorum affectib. ſuccurrit,

Cautio.

1. Mel quia facilè bileſcit, Epati calidioribusque corporib. non adeo proficuum eſt.

2. Mel crudum alvum inflat, tusſim laceſſit; faſtidium creat.

N. *Mel Galeno ſuccus eſt roris cœleſtis, ab Apibus collectus. Paracelſo reſinoſum quid terra eſt, in vegetabile genus virtute plantarum ac influentiarum cœleſtium tranſplantatum, & hinc ab apibus collectum atq; ulterius digeſtum, Vide Paracelſ. de Naturalibus.*

Hinc varias quoq; 1. pro varietate plantarum, qua ratione optimum cenſetur apum in roſetis, vel lilietis, &c. degẽtium 2. diverſum quoq; Mel exiſtit pro diverſitate influentiarum. Sic Mel præſtantiſſimum habetur, quod anno ſereno ac ſalubri Vere ac Æſtate confectum. Quercetano dicitur Ros vel Manna cœleſtis, atq; inde ſua aceta Philoſophica præparat.

Præparat.

I. Mel depuratum.

℞. Mellis, q. v. affunde ▽ portionem, (æqualem vel duplam, triplamvè, ſi valdè impurum fuerit, vel ſi alienæ rei expers ſit, ſine additione,) coque & deſpuma cochleari pertuſo.

N. 1. *Quodſi hac ratione non ſatis depuratum foret clarificari poterit cum albuminibus ovorum ſingulis ad ſingulas libras adhibitis, v. l. 1. c. 14.*

N. 2. *Conrad. Kunrath dictam mellis depurationem improbat, quippe quâ potiores ac meliores ſpiritus, quibus maximè impregnatum eſt, in auram evaneſcant. Itaq; hanc ſubſtituit,*

℞. Mel Virgineum nondum '△i commiſſum una cum favis, inde Manicæ Hippocraticæ, ſuſpendeque in loco tepido Solis, vel in hipocauſto vaporib. aqueis, (ut Balneatorum balnea calfieri ſolent,) calfactó ut perfluat Mel.

II. Mel deſtillatum.

Unde:

1. ▽ *Mellis, Spiritus atq; Oleum.*

℞. Mellis ℔. 1. adde ⊖, vel ſilicum mundor. contuſor. arenævè ℥iij. ℥vi. (*alii etiam addunt ſegmenta Ligni Iuniperini,*) deſtilla per ♌m gradatim, & exit ▽ alba, dein flava, cum ∘°o, ut & Spiritus, quæ aliquoties rectificentur.

Alii eliciunt primo ▽m in cucurbita ex MB. Remanenti in cucurbita melli addunt ⁖m, vel ſilices calci-

calcinatos contuſos, ∽gantque per ♋m ▽m flavam cum °°o. Hæc digerunt aliquoties, ♂ ℘ aliquot (5.6.) dein ∽gant, tandem °°o ſupernatans ab ▽ ſeparant. *Sennert. Quercet. Med. deſtillat.*

Alij:

℞. Mel cum cera & favo, ponunt in fimum ad putrefactionem per ⊠m, fimumque ſæpius (dieb. ternis) mutant: Hinc ∽gant. 1. Exit ▽ alba (faciei abſterſioni dicata. 2. ▽ flava, Oſwald.

N. 1. *▽m hanc flavam eſſe menſtruum Franc, Anton, ſunt qui putent, ſed male.*

N. 2. *Adduntur ⁘, a. vel ſilices, vel vitrum, ut ferveſcentia, ad quam Mel maximè proclive eſt, præcaveatur, id quod alij meditantur ſacculos parvos ⁘, refertos imponendo,*

N. 3. *Sunt qui ▽m primo elicitam ſuper novum Mel fundunt & rectificant.*

Vires. *Utraq; ▽ alba ſcil. & flava, ſuffuſiones & albugines oculorum ſanat, capillis producendis confert. Inſervit Tincturæ Corallorum extrahendæ.*

Intrinſecus reſerat obſtructiones, pellit urinam, atterit calculum,

Oleum quod inſtar ▽ vitæ ardet, vires habet admirandas, præſertim ſi per ♂ aliquot circuletur cum 🜅. Etenim ſi paratoſit erum illo 🜅, remanet °°o dulce & gratiſſimi ſaporis, vulneribus ſclopetarus & phagedanicis ulcerib. plurimum conducens. Singulare quoq; eſt ad podagricos dolores ſedandos. Diſcutit maculas faciei cum °°o Camphora.

2. Oleum Mellis compoſitum.

℞. Mell. ℔. ij. ⊕i calcinati, ℔. 1. 🜅 rectif. ℔. ß. ♀, ℔. 1. deſtilla per ♋m, primo extillat phlegma, dein ∽, urge ♉. 20.

Vires, *Lenit dolores podagricos, ſi locus affectus eo illinatur.*

3. Acetum mellis.

℞. Mellis opt. p. 1. ▽ fluv. p. viij. coq. ad medietatem, poſtea ſuſpende in eodem ſemen Erucæ in petia, atque repone in loco calido vel Sole, donec deferbuerint. Fit paulatim ✢ acerrimum, quod ∽getur.

Vires. *Præter alios Uſus ſolvit & ſilices, reliquosq; lapides, etiam ſine ulla præcedente calcinatione. Hartman. in Croll. Senn. Inſt,*

4. Tinctura mellis.

Tincturam mellis *Beguinus* extrahit ex melle crudo cum arenis impaſtato, eamque exhibet Phthiſicis pro nutrimento,

5 Qu. Eſſentia mellis.

1, ℞. Mel cum favis, q. v. (℔. xv.) elice ▽ per MB, qua prolecta relinquatur adhuc remanens materia in MB ferventi, ♈ ℘ (5.

Dein 2. affunde ▽ atque extrahe ſ.a. tincturam, eamque decantatam purifica optimè per digeſtionem ac ſubſidentiam. Tandem deſtilla Tincturam per MB ad ſiccitatem, (deſtillatum

latum dicitur Elementum aëris, Eſſentia illa remanens, Ignis.

3. Ex fecib. incineratis (prolectò prius ☉o per deſcenſum ☉vmvè, ſi ita viſum fuerit,) extrahe Sal cum ▽ commun. more ſolito, idque purifica optimè, (dicitur Elem. Terræ.

4. Conjunge jam omnia atque deſtilla ex ⊸ib. per ✕ toties cohobando, donec omnia volatilia ſint, ac ✕ tranſcenderint.

Sic habes Qu. E. Mellis.

Vires. *Inſtar Panaceæ eſſe poterit.*

Doſis gr. iij. iv. v. &c. *Med. deſtil.*

6. Elixyr Mellis.

Clyſſus.

℞. Mel per Manicam Hipp. depuratum. Elice ▽m, ☉o ac ⊖: Sal elicitum potato per vices aquâ ſuâ, dein ☉o donec omnia imbiberit & coagulum inde factum fuerit.

Vires. Eaſdem vires cum Qu. Eſſ. mellis poſſidet, *Med. deſtil.*

7. *Sunt & varia Officinalia uſualia,* quæ mel tùm baſin agnoſcunt, ut Hydromelitum genera, tùm aſſervationis medium, ut Syrupi quam plurimi, &c.

III. Cera, Κηρὸς, Arabic. Hamaha Wachs. Medium quodammodo tenet calfacientium, refrigerantium, humectantium & deſiccantium, ita tamen, ut ad caliditatem inclinet, partium quadantenus eſt craſſarum & emplaſticarum, ideoque digerit, maturat, &c.

N. *Adeo uſitata Officinis eſt, ut vix Emplaſtrum reperias, cujus non exhibeat conſiſtentiam.*

PRÆPARAT.

Oleum Ceræ. v. l. 2. c. 70.

Vires. *Diureticum eſt, daturq; intrinſecus, gut. doſ. iij. iv. v.*

1. Oleum ceræ boni odoris & coloris.

Fit, ſi rectificetur ſuper recentes ceræ particulas △ cinerum. Ex eo fit

2. Balſamus Vulnerarius,

Per macerationem menſtrualem florum hyperic. & rad. conſolid. major.

3. Magiſterium ceræ.

Fit ex eâ ſolutâ in ♈, filtrataque, ut remaneat in chartâ inſtar butyri, quod *edulcatum atq; ad ʒ j. propinatum valet eximiè ad Dyſenteriam.*

IV. Propolis, πρόπολις, ..., Dioſcor. Cera Virginea, Vorſtoß/ Stopwachs/Bienhartz/rudis eſt, & ceroſa, craſſaque materia ſeu gluten in alveorum forib. repertum.

Eligenda flava, odorata, Styracem vel galbanum referens, in vehementi ariditate mellis, & Maſtichis in modum ductilis.

Vires. *Calf. 2. aut princip. 3. leviter abſtergit, attrahit, aculeos & omnia infixa corporis extrahit, dura concoquit, dolores demulcet, ulcera deſperata cicatrice obducit. In veteri tuſſi ſuffitu juvat.*

XCV. Araneus.

Ἀράχνης, Ἀράχνη, Spin:

Inſectum eſt venenatum, puncturis ſuis nocivum. Variorum eſt generum promiſcuè uſualium.

Eſt e. Araneus major coloris ſcil. varii, vel minor coloris nigri, &c. Diſtinguitur ſexu, coitque Vere ac initio Æſtatis, & aliquando Autumno & initio Hyemis, unde & eo temporis puncto magis noxius habetur. Vivit muſcis quibus capiendis retia ſua pandit.

OFFICIN. NAT.

1. Aranei. 2. Tela Aranei, (*Aranea dicta.*

Vires.

1. *Araneus* febriles paroxyſmos arcere dicitur, (*pulſib. metacarpij, temporibusve impoſitus,*) peculiariter tamen ad quartanam commendatur, (*putamine avellanæ incluſus, colloq; ſuſpenſus vel lacerto appenſus.*

2. *Tela*, conſtringit, conglutinat, ideoque vulneraria eſt, ſanguinem cohibens, inflammationem præcavens. Ad arcendos febriles motus non ſolum externè, ſed & (*ſatis audacter*) internè à nonnullis adhibetur.

PRÆPARAT.

Oleum araneարum ſimplex & compoſitum fieri poteſt ex infuſione, ut oleum ſcorpionum.

Vires. *Ingreditur Emplaſtrum febrile.*

XCVI. *Aſelli.*

Ὀνίσκος, Gal. Ὄνοι, Dioſcor. Τίλοι, Plin. Procelliones millepedæ. multipedes, Eſelgen / Schäffelein.

Naſcuntur in locis humidis, cellis, & ſimil. ſub lapidib. vaſisque ∇ repletis, ad tactum ſeſe contrahunt ac rotundant.

Vires. *Tenuium partium ſunt, digerunt, extenuant, abſtergunt, aperiunt. Hinc utilitatis peculiaris ſunt in mucilagine tartarea reſolvenda, calculoq; ad mucilaginem reducendo, in obſtructionib. viſcerum aperiendis, adeoq; in morbo regio, in dolore nephritico, difficultate urinæ, in colica, appetituq; ob ventriculi mucilaginem imminuto*, in Aſthmate, &c.

Extrinſecus commendatur pulvis ad affectus oculorum, ad aurium dolores & anginam (cum melle illitus.

Vivus impoſitus phagedænam perimit.

Doſis à ℈j. ad ʒj. in pulvere cum vino vel ∇ aliqua nephritica.

PRÆPARAT.

Alii lavant in vino ac exiccant, iterumque lavant ac ſiccant, hinc pulveriſant ac imbibunt in ∽u ⊕.

Doſis gut. IV. V. VI. exhibent.

Alii contundunt cum vino, colant & exhibent. Nonnulli macerant ſolum in Vino, colantque.

N. 1. *Non facilè ℈j. tranſcendo, nec uſum continuo, nimia quippe reſolvendi vi incommoda non parva inferre poſſunt.*

N. 2. *Ut locus natalis ſaxoſus indicat, ad calculum aſellos facere: Ita indicante aptitudine & propenſione ſeſe*

con-

contrahendi, ad convulſiones forſan non eſſent inutiles.

XCVII. Bombyx.

Bombyx { Domeſticus, *hujus loci,*
Sylveſtris.

Βόμβυξ. βομβύλιος, Vermis lanificus, *Albert. Magn.* Seidenwurm.

Vermis eſt texturam ſericeam texens, oriturque tùm ſponté, tùm ex ovis.

N. *Miram ſubit metamorphoſin. Ex ovis puſillus producitur animalculum Erucæ non abſimile. Eruca hæc mororum Ulmi educata folijs augeſcit indies, donec tumiditate reſplendeat: hinc indita Thecæ, textura ſe cingit ſericea, uſq; dū moriatur. Poſtmodum reviviſcit, papilionis inſtar pennas producens, coituq; interveniente triduano, (à quo maſculus ſtatim moritur,) ova parit fœmina, quā plurima, ac deficit.*

OFFICIN. NAT.

1. *Bombyces integri.* 2. *Sericum, i.e. textura bombycina.* 3. *Folliculi ſericei.*

Vires.

1. *Bombyces* exiccati & pulveriſati inſperguntur vertici capitis, ad arcendam vertiginem & convulſionem.

2. *Bombycina textura*, eſt caliditate & frigiditate temperata, (al. cal. 1.) ſicca 1. cor roborat, ſpiritus vitales, animales & naturales reficit.

PRÆPARATA.

Uritur quandoque, quo ſiccior reddita lævigetur, quandoque decoctis admiſcetur. Verum præſtat crudam & ſolummodo inciſam adhibere.

Sunt & uſualia, quorum compoſitionem ſubit: ut Confect. Alkerm. Diamoſch. &c.

N. *Infertur & in uſum Medicum Sericum filum Kermeſinum, i.e. Cocco ſeu granis Kermes tinctum, adhibeturq; ſanguini ſiſtendo, vulneribusq; obligādis, exiccandis, conſuendis. Quin & à Plebeis ad Eryſipelas adhibetur (circūligatum.*

3. *Folliculi ſericei*, (Bombycia, Seidenbålglein/) iiſdem virib. cum textura præditi ſunt.

N. *Caveatur à folliculis alvi ſpurcitie fœdatis, vel in quibus adhuc Necydalus lat:at mortuus. & vermibus exeſus.*

Bombyx Sylveſtris, eſt genus quoddam Erucarum Viridium, ſimili metamorphoſi, ut de Bombyce domeſtico dixi, mutabilium.

N. *Hujus generis videre mihi contigit apud Celſiſſimum Principem Philippum Haſſiæ Landgravium, doctrina multifaria, linguis exoticis, ut & Hebræa, Aſtronomicisq; obſervationibus proprijs celeberrimum, qui papilionem variegatum lepidum viſu ex Eruca viridi in capſula productum monſtravit.*

XCVIII. Cantharides.

OFFICIN.

{ Muſca Hiſpanica, *hujus loci,*
Formicaria latior, Goldtkåfer
Meißhanſſen.

Cantharis Goldwürmlein.
- prolixior / brevior — Cornuta gehörnte Goldtkäfer.
- Amethyſtina violacea Veielbraung.
- Miniata, Frieſenwürmle.
- Viridis — longiuſcula. / aurum lucens.
- Nigricans, Schwartzkäfer.
- Caſtanei coloris.
- Rotunda, Oſterkälblein.

Dicitur κανθαρὶς, i. e. parvus Scarabæolus, Spaniſche Mucke oder Fliege/ Goldwürmlein.

Producuntur ex genere quodam Vermiculorum Erucis non abſimilium, qui naſcuntur ex humore, foliis fraxini, populi, liguſtri, triticique inhærente.

Præſtantiores cenſentur, quæ in frumento ſeu pratis inveniuntur, verſicolores, & quæ luteas in alis transverſas lineas habent, corpore oblongo, craſſæ, recentes.

Perimuntur aceti acerrimi vapore, qui dum fervet, exhalat. Hinc ſiccantur & ſervantur per biennium.

Vires. *Calida ſunt & ſicca ſat valide, adeoq; corroſiva ſeu veſicatoria, diuretica, emmenagoga. Hinc uſus creberrimi in veſicatoriis. Internus earum uſus rariſſimus eſt, quippe inter venena vulgo recenſentur: Veſicæ nimirum Urinariæ adeo infenſæ ſunt, ut vel extrinſecus cuti alligatæ eam exulcerent. Sunt nihilominus audaculi, qui diureticis eas admiſcent. Sunt & improba ſcorta, quæ fœtum tenellum iis perimunt & exturbant.*

N. 1. *Recentiores alas, pedes & capita reſecant, ſolo corpore ſervato.*

N. 2. *Galenus alas & pedes exhibet pro antidoto veneni proprii.*

N. 3. *Oleum Cantharidum & Cantarellorum elicitur per* 🜄, *prodeſtq; ad calculum.*

XCIX. *Cicada.*

Τέττιξ, Hewſchrecke.

Inſectum eſt Gryllis ſimile, valde ſtridulum, rore vivens.

N. *Unum hoc animal, ex iis quæ vivunt, eſt ſine ore. Pro eo enim quiddam aculeatum habet, & hoc in pectore, quo rorem lambit. In Italia vulgaris notitiæ eſt, noſtratibus incognita.*

OFFICIN. NAT.

Cicada ſiccata.

Vires. *Utimur cicadis ſiccis ad colicos affectus (cum parib. numero piperis granis ſcil. iij. v. vij.*

Alii aſſas edendas iis offerunt quibus affecta veſica eſt. Cinis inſigniter calculum conterit.

C. *Cicindela.*

Λαμπυρὶς, Plin. Λαμπυρὶς, πυγολαμπὶς, *Ariſt.* Lampyris alata, *Aldrovand.* Cãtharis noctiluca, Nitedula, noctiluca, Johannis Fliege.

Inſectum eſt pennatum, in tenebris ignis modo lucens.

Officinis ignotum eſt, niſi quod Cardanus vim anodynam ei tribuere videa-

videatur, lib. 9. ſubtilit. alii in calculo commendant.

N. *Roder. caſtrenſ. l. 4. meteor. microc. c. 16. Cicindellæ, inquit, abſciſſis capitibus & aliis, ad ſolem exponuntur ferventiſſ. donec pulveriſari poſſint. Pulvis cum aqua diſſolutionis Tragac. Trochiſcetur, addendo tantillo olei amygd. Trochiſci exiccati iterum pulveriſentur, rurſusq; denuo formentur, idq; quater. Valet in calculo (innuctionibus admiſcent.*

Doſ. ℈j.

CI. *Cimex.*

Cimices { Lectularii, *hujus loci.*
Hortenſes, ſ. Sylveſtres.

Κόρεις, κλινικοὶ, *Dioſc.* Cimices, *Matthio.* Wantzen / Wandtläuſe / Bettwanteln.

Vermiculi ſunt latiuſculi compreſſi, rubentes, fœtore abominabiles, morſib. quib. ſanguinem nobis exugunt, admodum moleſti.

Vires. Utuntur recentiores quidam ad ciendam urinam vivis in penis organum immiſſis, (*Dioſcorid. mortuos & tritos imponit,*) ad fœtum & ſecundinam expellendam tritos (N. 3.) & cum ſucceſſu exhibitos vidi. Septenos cavis fabarum incluſos ante febrium acceſſiones devoratos, quartanis auxilio eſſe Author eſt Dioſcor. Vulvarum exanimationes olfactu abigit.

N. *Sylveſtres qui ex herbis victum habent, lectulariis majores, colore viridi aque ac illi fœtidi, officinis adhuc incogniti ſunt.*

CII. *Eruca.*

Κάμπη, *Dioſcor.* Bruchus; Eruca vulgaris, *Aldrov.* Raupe.

Inſectum eſt vulgaris notitiæ, originem trahens, vel ex ſtirpium excrementis, vel ex ovis papilionis. Species totidem ferè ſunt, quot plantarum.

N. *Similem Metamorphoſin ſubit quam Bombyx, tandemque in Papilionem degenerat.*

CIII. *Formica.*

Μύρμηξ, Formica Ameyß { Minor { rubeus. nigricans. Major, Equina Roß-Ameyß.

Inſectum eſt mira providentia dotatum, qua penu in annum ſufficiens æſtivis pleniluniis (noviluniis e. quieſcit,) ſedulo colligit, collemum ſi opus ſit, ſiccat, ſiccata ſemina, ne regerminent, arrodit, adeoque durationi adaptata recondit. Congreſſæ Hyberno tempore vermiculos pariunt, ſubinde in Ova & hinc verno tempore, in formicas mutari aptos. Senium alatas facit, ſed brevi ſuperſtites.

Præſtantiores habentur, quæ ſub arborib. reſiniferis habitant, acidumque olent. Collectio præfertur ☾ decreſcente vel Novilunio.

OFFICIN. NAT.

1. Formica 2 Ova, 3. Acervus.

Vires.

1. Formicæ calfac. & ſiccant, venerem proritant. Odor acidus mire ſpiritus vitales reficit. Formicæ majores (Herculaneæ) pſoram, lepram & lentiginem ſanare dicuntur, (adjecto ſale exiguo tritæ & illitæ.

2. *Ova* ad aurium gravitatem faciunt, malas hirſutas pueris infricata corrigunt.

3. *Acervus, (Myrmecium)* calf. & ſiccat, nervoſum genus roborat. Hinc uſus celebris in paralyſi, arthritide, hyſtericis affectib. cachexia & ſimil. (*lotione adhibitus.*

PRÆPARATA.

1. *Oleum* ex infuſione formicarũ (præſtant alatæ) in 🜄. com. ☌ ℘ 40.

Vires. *Valet ad coitum.*

2. *▽ſtillat. Magnanimitatis dicta, v. l. 2. c. 37.*

3. *Liquor* fit in clybano ad modum quo liquor lumbricorum.

Vires. *Inſigne eſt Ophthalmicum ſuffuſionis oculor. auxilium.*

CIV. Gryllus.

Γρύλλος { Domeſticus.
Acheta } Agreſtis, arvenſis.

Inſectum eſt alatum è genere locuſtar. cicadis ſimile, focorum terrarumvè aridar. incola, ſtridulo ſuo cantu ſedulum. Heimichen / Heimling.

Vires. *Commendatur ad diureſin, (cinis exhibitus) ad viſus imbecillitatem, (ſuccus expreſſus inſtillatus) tonſillas lenit, (affricatus.*

CV. Hirudo.

Βδέλλα, Sanguiſuga { Major equina.
Minor { ſubfuſca. ſubviridis. nigra. variegata. } }

Inſectum eſt paluſtre, inſtar Lumbrici oblongum, generatur ex putredine Germ. Saug Igel.

Majoribus præferuntur minores, utpote quæ minus nocivæ, & ex his, quæ lineis in dorſo diſtinctæ. Majores novem equum ſugendo interimere valent, unde equinæ dictæ.

Uſus. Sanguinis exuctioni inſerviunt, adeoque cum cucurbitulis conveniunt.

N. *Antequam applicentur, ſervanda ſunt, in ▽ pura, ut probè purgentur, hinc loco applicationis ſalentiri fricato, ſanguineq; vel argilla inuncto applicanda. Cum amoveri vis, inſperge parum ſalis, aut cineris, aut lini combuſti.*

CVI. Lacertus.

Σαῦρος, σαῦρα, Lacertus, Lacerta, Egochs / Adex / Jchtächs / Moll.

Inſectum eſt quoad figuram notum, colore varians, bufonib. ac araneis inimicum.

N. La-

N. *Lacertus ſi diſſectus fuerit, pars utraq; movetur aliquamdiu, & ſi concurrerint, coaleſcunt rurſum. Sunt qui oculos, ſi effoſſi ſint, renaſci ajunt, id quod & de cauda ſi amputetur, Plinius affirmat. Degunt in cavernis terræ, ruderibus murorum, aliiſq; locis aſperis, veſcuntur Cicadis, Cochleis, Gryllis, Apibus.*

Lacertus eſt { Terreſtris, *de quo hic & minus Venenatus.* / Aquatilis, *qui venenoſius habetur, & rarioris uſus.* }

N. *Commendatur præ reliquis genus lacerti viride & magnum, verum cum in hiſce regionibus minus uſitatum id ſit, lacertum communem hic deſcribimus.*

Vires. Elicit è corporib. ſpicula, vitra, &c. (*ſectus, vel cum ⊖ tuſus & impoſitus, inprimis v. caput,*) capillos renaſci facit, (*cum adipe illita caro, vel cinis applicatus.*) Ictui ſcorpionum ſuccurrit. Commendatur itidem ad herniam infantum, (*ſi decocto lacerti laventur,*) ad facilem evulſionem dentium, (*pulvis aquatici lac. affricatus.*

N. *Sunt qui ajunt Lacerti exiccati pulverem gingivis illitum facere ut ſine difficultate, ſine dolore, atq; ſine inſtrumento dentes extrahi queant.*

PRÆPARATA.

Oleum infuſum.

Fit ex infuſione Lacertorum vivorum N. vij. in Ol. commun. ℔iß.

Vires. *Commendatur ad faciei rubedinem emendandam (illitum.*

CVII. Lacuſta.

Ἀκρὶς, Dioſcorid. Κόρνωψ, πάρνοψ. Hewſchreck.

Inſectum eſt ex pernicie quam infert, (herbas ſc. & ſegetes mordendo, terramque tactu & ſaliva adurendo,) nulli fermè regioni incognitum. Generātur Æſtate ineunte ex fœtura anni ſuperioris, favo non abſimili, ſcil. exin oriuntur vermiculi, ſpeciem ovi gerentes, incluſi prætenui terra ceu membranula, qua disjecta emergunt locuſtæ & evolant.

Sunt porro variæ, videlicet: Sunt magnæ, parvæ & minimæ, (pennis carentes,) ſunt virides, flavæ, nigricantes, variævè, &c.

Vires. *Odoris ſuffitu urinæ difficultates juvant, præſertim quæ fœminas malè habent. Dioſcorid. Sunt qui appenſas collo quartanam ſanare ajunt.*

CVIII. Lumbrici terreni.

Γῆς ἔντερα, *Dioſcor.* Vermes terreni, Melloes, *Paracelſo*, Regenwurm/ Erdtwurm, Pyren.

Inſectum eſt vulgaris notitiæ ex terra, tum generatum, tùm ſuſtentatum.

Præſtant reliquis ii, quorum collum rubris annulis ceu cingulis cingitur.

Vires. *Sunt inſigniter diuretici,* dia-

diaphoretici, anodyni; diſcutiunt, emolliunt, obſtructiones reſerant, lac augent, vulnera, nervosque præciſos glutinant.

Uſus præcipui ſunt in apoplexia, ſpaſmo (ex ſignatura) aliisq; affectibus nervor. ac muſculor. in Ictero, (utroque) hydrope, vermiculatione infantum, dolore colico. Inprimis autem ſpecificè proſunt in arthritide illa ſcorbutica, quam vagam appellant, (die lauffende Gicht/die Vahren/) Adhiberi poſſunt intus & extus.

Intus exhibentur vel toti conquaſſati, recenterq; v. g. cum vino trajecti per linteum, vel ſiccati & pulveriſati.

Extus applicantur vivi & mortui, Vivi impoſiti, donec moriantur, proſunt panaritio, mortui in cataplaſmatis ferè adhibentur. Odontalgiæ convenire dicitur cinis, (cavitati dentium inditus.) Podagricos dolores leniunt (pulvis cum farina calidè impoſitus.

PRÆPARAT.

1. *Aqua*, fit in MB,

Hydropicis maximè proficua eſt.

2. *Oleum coctum*, *vide Diſpenſ.*

N. *Ex* ☍*o hoc* ⟨symbol⟩*gatur cum* ▽ *raphani, Ol. quod urinam & ſudores potenter pellit.*

3. *Liquor*, fit in clibano.

Nimirum:

Lumbrici loti & per ſtupam purgati, induntur vitro anguſti orificii. Hinc obturatur vitrum, maſſaque panis incluſum committitur, (ut & reliqua maſſa) clibano, donec cum panib. eximatur. Poſt liquor filtratur & ſervatur pro uſu interno & externo.

Doſis à ʒij. ad ℥ß.

4. *Pulvis*, fit ex lumbricis in furno exiccatis.

Doſis ℈j. ad ℈iß.

CXI. *Lumbrici inteſtinorum.*

Ἕλμινθες, στρογγύλαι, Lumbrici ſ. Vermes inteſtinorum, Würm/ Spulwürm.

Generantur ex cruditate inteſtinorum.

Vires, *Sunt qui pulveriſatos exhibent ad lumbricos expellendos.*

CX. *Muſca.*

Μυῖα, *Ariſt.* Δάτλη, Fliege.

Muſcarum genera varia quidem ſunt, uſuale tamen ſolum vulgare eſt.

OFFICIN. NAT.

Muſca ſeu potius capita earum.

Vires. *Alopeciis ſubveniunt.*

PRÆPARAT.

1. ▽ *ſtillatitia*, fit per ſe, vel cum melle.

Vires.

Vires. *Præterquam quod capillorum proventum promovet, prædicatur quoq; ad oculorum affectus, (inſtillata.*

CXI. Pediculus.

Φθεῖρ, Σάθραξ, Pedunculus, Lauß·

Variarum itidem eſt ſpecierum. E quib. hujus loci humanus ille vulgaris pediculus.

Vires. *Devorantur à ruſticis contra Icterum, ſimili modo adhibiti ad Atrophiam nonnullis probantur. Urinam cient foramini penis impoſiti, quippe proritant expultricem ad mingendum.*

CXII. Ricinus.

Κρότων, κυνοραίστης, Reduvius, Holtzbock/Hundtsfloh/Hundtswurm.

Animalculum eſt lividum & fœdũ, bobus, ſuibus, capris, ovibus, atque canib. infeſtiſſimum.

Vires. *Ricini canini ſanguis Plinio teſte pſilothrum eſt, & ignes ſacros reſtinguit; admirandus quoq; eſt ad impetigines contumaces & feras, ac curatu difficiles, (illitus.) Amat. Luſitan. cur. 20. cent. 7.*

CXIII. Salamandra.

Σαλάμανδρα, μόλγη, Molch/Moll/Olm.

Animal eſt quadrupes ex lacertorum genere, nigrum', luteis maculis reſperſum, incola locorum frigidorum & humidorum, fonticulorumque limpidorum admodum amans, adeoque nonnullis in terreſtrem & aquaticam diſtribuitur.

N. *Venenatum eſt animal, una cum morſu lacteam ſpumam virulentam cõferens.*

Vires. *Salamandra erodit, exulcerat; incinerata medetur feliciſſimè ſcrophulis exulceratis (cinis inſperſus.*

N. *Caveat à fumo venenato.*

CXIV. Scarabæus.

Κανθαρὶς Cantharis:
- Cornutus Schröter/ *hic uſualis*
- Pilularius Roßkäfer/ *etiam hic Medicinalis.*
- Unctuoſus, cantarellus, Kadden/ Schmaltzkäfer/ Meywurm/ *nec hic in idoneus.*
- Rutilus:
  - major, Meyenkäfer/ Creutzkäfer.
  - minor Brachkäferlein.
- Bufonius viridis Krottenkäfer/ *hic venenatus.*
- Piſtrinarius, Meelkäfer.
- Cadaverum, Aaßkäferlein.

Scarabæus cornutus, (bicornis, Lucanus, cervus, cervus volans, Scarabelaphus *Cardan.* Græc. Κάραβος,) Gignitur partim ex lignis aridis, maximè quercus aut roboris, partim ex coitu. Reperitur Majo & Æſtate in ſylvis.

OFFICIN. NAT.

Ipſi Scarabæi, & cornua.

Vires. *Scarabæi commendantur ad dolores & contracturas nervorum (ex ſignatura, quæ tacti immobiles & contra-*

tractis redduntur) ad febrem quartanam (amuleti loco impoſiti.

Cornua ſuſpenſa de collo infantum urinam cohibere dicuntur.

PRÆPARAT.

Ol. ex infuſion. Scarabei.

Vires. *Dolorem aurium diſcutit, (inſtillatum.*

Scarabæus pilularius, (pilularis, Solaris, ſtercorum, Κοπρίων, *Hippoc.* Pferdtkäfer/Miſtkäfer/) nomen id habet, quod è fimo (maximè equino) ingentes pilas pedib. volutet, in quibus parvos vermiculos fœturæ ſemina recondere dicitur.

Vires. *Commendatur maximoperè in procidentia oculi & ani, (pulvis aſperſus,) in hæmorrhoidib. cæcis dolorificis leniendis.* (decoctus ſcil. in oleo lini ad conſumptionem animalculi, & calide impoſitus cum bombace.

N. *Pulveris conficiendi modus optimus eſt.*

Mortificati in vitro clauſo ad Solem benè exiccentur, & F. pulvis. *Hartm. in pract.*

Scarabæus unctuoſus (quod manib. impoſitus, pingui ſubflavoque liquore inficiat,) Majo & Junio juxta vias & paſſim in ſylvis obrepit.

Vires. *Cantharidum naturam imitatur, urinam pellit & ſanguinem, canis rabidi morſum egregiè expugnat, varos dictos, i. e. Arthritidem vagam, Authore VViero, curat,* (exhibitus pulvis vel conditura.

Extrinſecus expetitur à quibusdam ejus liquor ad vulnera. Additur & Emplaſtris in bubone & carbunculo peſtilentiali (ex ſignatura deſumpto indicio) permiſcetur & antidotis, fitque inde Oleum ex infuſ. anim. vivorum in ol. comm. quod loco olei ſcorpionum nonnulli adhibent.

CXV. Scincus.

Σκίγκος, Stincus Marinus, Officinis.

Animal eſt aquatile, ſquamis luteis veſtitum, cæſia à capite ad caudam decurrente linea inſignitum, herbis odoriferis victitans.

OFFICIN. NAT.

1. Integri exiccati. 2. (rarò) pinguedo.

Vires. *Alexipharmacus eſt Scincus, Veneremq; accendit.*

Pinguedo ſimili virtute pollet.

Doſis ℨ j. *Matthiolus commendat, Roſtrum & pedes, eosq; cum vino propinat, hinc & carnes laterum commendat.*

PRÆPAR.

Ingreditur antidota & præcipuè Theriacam Andr. & Antidotum Matthioli.

CXVI. Scorpio.

Σκόρπιος Scorpius Scorpion.

Animal eſt forma cancros æmulans, iis tamen minus.

Vires. *Urinam cient, calculo renum aut*

aut veſica impeditam, (*vivi incinerati & exhibiti,*

Ictibus proprijs ſubveniunt, (*triti & impoſiti,*

Præparat.

1. Oleum Scorpion. ſimplex, ex infuſione Scorpion. in Ol. Amygdal. amar. *vid. Auguſt.*

N. *Sunt qui propinant in colicis & calculoſis doloribus,*

2 Ol. Scorpion. compoſ. Meſ. quod recipit inſuper Ariſtoloch. Gentian. Cyper. & rad. capp. *vid. Auguſt.*

Vires. *Uſitatiſſimum eſt in Renum doloribus , urinaq; obſtructa* (*illinitur dorſo vel pubi,*) *medetur ictibus venenatorum animalium , febrium paroxyſmos arcet,* (*pulſibus vel dorſo inunctum,*) *aurium dolores mulcet.*

3. Ol. Scorpionum magnum , Matthiol. vid. Auguſt.

Vires. *Majorum eſt virium quam præcedentia , Uſusq; eximij in morbis contagioſis præſervandis & curandis , in venenatis morſibus & ſimil.* (*inunctum cordi, arterii q; temporum , manuum, pedum,*) *dolores demulcet colicos & uteri, &c.*

4. Ol. ſcorpionum ſanguineum.

℞. Sem. hyperic. ℥vi. infunde in vino malvat. per ☌ ♌ (3.) tum adde Terebinth. venet. ℥iij. Ol. centum annor. (i.e. vetuſtiſs.) ℥vi. Croci opt. ʒj. Flor. hyperic. M. iv.

Omnia tumulentur in arena in boccia benè clauſa per triduum: deinde liquor in aliam bocciam fortiter exprimatur, liquor per inclinationem decantetur, usque ad apparitionem olei. Oleo apparente vas elevabis, in eo videbis ol. rubrum ſanguinis inſtar. In hoc oleo reponantur pro unaquaque libra ſcorpiones N. L. in MB. eousque relinquantur, donec fiat perfecta fermentatio. Hinc per pannum exprimantur omnia, oleumque reſervandum.

Vires. *Summè nephriticos dolores lenit, extrinſecus applicatum.*

N. *Hoc eſt illud oleum nephrit. ſanguineum magni Ducis, quod Pona deſcribit, ſed doſin non addit.*

Ex communic. Dn. D. Ioh. Kieferi,

CXVII. Teredo.

Τερηδὼν, Holtzwurm.

Officin. Nat.

Caries ſeu farina Teredinum.

Vires. *Exiccat , unde ulceribus humidis & fluidis feliciter inſpergitur, & hoc eodem titulo mulierculis noſtratibus admodum familiaris eſt in excoriationibus Infantum exiccandis.*

Et hæc ſunt quæ de Animalibus Medicamentoſis adducere compendii lex permiſit, adeoque Pharmacopœiam noſtram Medico-Chymicam divino auxilio ad finem perduximus: Huic ſit Laus, Honor, & Gloria, in ſempiterna Secula Seculorum:

Amen.

INDEX CAPITUM,
LIB. I.
DE
ISAGOGE.

C.1. PHarmacopœiæ Definitio ac diſtributio.

2. *Objectum.* Res Medicamentales nativæ.

3. Res Medicamentales præparatæ.

4. Rerum *Nativarum producendarum* 1. Modi.

5. 2. Principia Eſſentialia.

6. 3. Cauſa efficiens interna.

7. Extern. Qualitates primæ.

8. Salinæ Facultates.

9. Influentiæ ſtellarum.

10. Proprietates particulares.

11. 4. Materia.

12. 5. Tempus.

13. 6. Locus.

14. *Rer. Præparandarum* 1. Modi.

15. 2. Principia Chymica.

16. 3. Efficiens interna.

17. Extern. Qualitates primæ & præcipuè Calor.

18. Facult. Salinæ

19. Inſtrumenta

20. Fornaces

21. 4. Materia.

22. 5. Tempus & Locus.

23. *Rer. Colligendarũ* 1. Temp9 intern.

24. Extern. Univerſalius ſecundum Qualitates primas.

25. Particularius ſecundum influentias.

26. 2. Modus.

27. *Rer Aſſervandarum* 1. Tempus.

28. 2. Locus.

29. 3. Adaptatio.

30. *Rer. Uſurpandarum* 1. Vires

31. 2. Modus Utendi

32. 3. Formulæ

33. 4. Doſis.

34. *Rer. Dignoſcendarum* Signa: Inhærentes Qualitates Senſiles & Figura.

35. Ætas, Duratio & ſexus.

36. Antecedent.

37. Conſequent.

38. Similitudo.

39. Inveſtigatio; qualitatum manifeſtarum.

40. Occultarum.

LIB. II.
De
OFFICINA.

INDEX CAPITUM.

1. Officinæ definitio ac diſtributio.
2. *Simplicia 1. Mineral: Terra.*
3. Aquæ.
4. Lapides.
5. Metalla.
6. Salia.
7. Sulphurea,
8. *2.Vegetab.* Aromata.
9. Cortices.
10. Flores.
11. Folia ſ.Herbæ
12. Fructus.
13. Fungi.
14. Ligna & Viſca.
15. Radices.
16. Semina.
17. Succi.
18. Olea & Balſama.
19. Reſinæ.
20. Gummi Reſinæ.
21. Gummi.
22. *3.Animal.*integra.
23. Partes Carnoſæ.
24. Membranoſæ.
25. Cornua.
26. Oſſa.
27. Cruſtacea ſ.Teſtacea.
28. Lapilli.
29. Lac & Serum.
30. Fella.
31. Medullæ.
32. Pinguedines.
33. Sanguis.
34. Seva.
35. Stercora & Urinæ.
36. Ungues Ungulæ & Coagula.
37. *Preparat.* Aceta.
38. Aquæ deſtill.
39. Aq.Mixtæ
40. Balſami odoriferi.
41. Stillatitij.
42. Boli.
43. Calces.
44. Cataplaſmata.
45. Clyſteres.
46. Condita.
47. Confectiones.
48. Conſervæ.
49. Decocta.
50. Eclechma.Loch.Linctus.
51. Electuaria.
52. Elixiria.
53. Emplaſtra.
54. Emulſiones.
55. Errhina.
56. Epithemata.
57. Extracta.
58. Farinæ
59. Feculæ.
60. Flores.
61. Gargariſmi.Diaclyſmi Dentifricia.
61. Gelatinæ.
63. Infuſiones.Vina medicata. Clareta.
64. Julebi. Moreti.
65. Lapides.
66. Liquores.
67. Magiſteria.
68. Maſticatoria.
69. Morſelli. Rotulæ.
70. Olea ſtillatitia.
71. Expreſſa.
72. Inſolata,cocta &c.

73. Potio-

73. Pilulæ.
74. Potiones.
75. Poma Ambræ.
76. Præparata.
77. Pulveres. Species.
78. Sacculi.
79. Salia.
80. Sapones.
81. Spiritus.
82. Succi.
83. Suppoſitoria, Peſſi.
84. Syrupi, Mella, Rob.
85. Tincturæ.
86. Trochiſci.
87. Balſami inunctorij, Linimenta, Unguenta.

LIB. III.

De

MINERALOGIA,

1. Mineralogia.
2. Terræ.
3. Aquæ.
4. Lapides in genere.
5. Precioſi: Gemmæ.
6. Corallia.
7. Margaritæ.
8. Minus precioſi.
9. *Metalla* 1. Aurum.
10. Argentum.
11. Ferrum.
12. Cuprum.
13. Plumbum.
14. Stannum.
15. *Metallis finitima*: Mercurius.
16. Cinnabaris.
17. Antimonium.
18. *Metall. recrementa naturalia:*
19. Artificialia.
20. *Salia* in genere.
21. Commune.
22. Gemmæ & ⊖ Indum.
23. Nitrum.
24. Alumen.
25. Ammoniacum.
26. Vitriolum.
27. *Sulphurea*: Arſenicum.
28. Sulphur.
29. Bitumen ac Ambra gryſea.
30. Succinum.
31. Sperma Ceti.
32. Aſphaltus, Naphtha, Petrolæum, Ol. Terræ.
33. Carbo petræ & Gagates.

LIB. IV.

De

PHYTOLOGIA,

Claſſis 1, de Alterantibus primariis.

1. Abies
2. Abrotanum
3. Abſynthium Vulg.
4. Pontic.
5. Acacia vera
6. Germanic.
7. Acetoſa
8. Acetoſella
9. Acorus verus
10. adulterinus
11. Adiantum
12. aureum

13. Agallo-

13. Agallochum
14. Ageratum
15. Agnus caſtus
16. Agrimonia
17. Alchimilla
18. Alkekengi
19. Allium
20. Alſinę
21. Althæa
22. Amaranthus
23. Ammi
24. Amomum
25. Amygdalæ
26. Anacardium
27. Anagallis terreſtris
28. aquatica
29. Anethum
30. Angelica
31. Aniſum
32. Anſerina
33. Anthora
34. Antirrhinum
35. Apium
36. Aquilegia
37. Ariſtolochia longa & rot.
38. Armoracia
39. Arnica
40. Artemiſia
41. Arum
42. Aſparagus
43. Atriplex
44. Avena
45. Aurantia malꝰ
46. Auricula muris.

B.

47. Balani myrepſicæ
48. Balſamus
49. Bardana major
50. minor
51. Baſilicum
52. Behen album : rubrum
53. Bellis
54. Berberis
55. Beta
56. Betonica
57. Betula
58. Biſtorta
59. Bombax
60. Borrago
61. Branca urſina
62. Braſſica
63. Bugloſſa
64. Burſa paſtoris
65. Buxus
66. Calamus aromaticus
67. Calamintha
68. Calcatrippa
69. Caltha
70. Cannabis
71. Cappares
72. Caprifolium
73. Cardamomum
74. Cardiaca
75. Carduus benedictus
76. Carduus Mariæ
77. Carlina
78. Carum
79. Caryophyllus hortenſ.
80. Caryophylli
81. Caryophyllata
82. Caſtanea
83. Centaurium minus
84. Cepa
85. Ceraſus

86. Care-

86.Cærefolium
87.Chamædrys
88.Chamæpitys
89.Chamomilla
90.Chelidonium majus
91. minus
92.Chermes
93.Cheiri
94.China
95.Cicer
96.Cichoreum
97.Cicuta
98.Cinamomum
99.Citrus
100.Citrullus
101.Cochlearia
102.Colubrinum lignum
103.Contrayerva
104.Conſolida media
105.Corallina
106.Coriandrum
107.Cornus
108.Corylus
109.Coſtus
110.Crocus
111.Cubebæ
112.Cucumer
113.Cucurbita
114.Cuminum
115.Cupreſſus arbor
116.Cupreſſus herba
117.Curcuma
118.Cuſcuta
119.Cyanus
120.Cyclamen
121.Cynogloſſa
122.Cynosbatus
123.Cyperus
124.Cydonia malus
125.Daucus
126.Dictamnus creticus
127.Dipſacus
128.Doronicum
129.Ebenus
130.Ebulus
131.Endivia
132.Epatica nobilis
133.Epatica ſtellata
134.Equiſetum
135.Eruca
136.Eringium
137.Eryſimum
138.Eupatorium
139.Eufragia
140.Faba
141.Fabaria
142.Ficus
143.Filipendula
144.Filix
145.Fæniculum
146.Fœnugræcum
147.Fragaria
148.Fraxinus
149.Fraxinella
150.Fumaria
151.Fumaria bulboſa
152.Galanga
153.Galega
154.Gallium
155.Geniſta
156.Gentiana
157.Geranium
158.Glycyrrhiza
159.Gramen

160.Granata
161.Guajacum
162.Hedera terreſtr.
163. arborea
164.Helenium
165.Herniaria
166.Hiſpidula
167.Hordeum
168.Horminum
169.Hyoſcyamus
170.Hypericum
171.Hiſſopus
172.Jacea
173.Jaſminum
174.Imperatoria
175.Iris noſtras
176. Florent.Illyric.
177.Juglans
178.Jujuba
179.Juniperus
180.Lactuca
181.Lagopus
182.Lapathum
183.Larix
184.Laurus
185.Lens paluſtris
186.Lentiſcus
187.Leviſticum
188.Lichen
189.Liguſtrum
190.Lilium
191.Lilium convallium
192.Limonium
193.Linaria
194.Linum
195.Lotus
196.Lupulus
197.Majorana
198.Malabathrum
199.Malva
200.Malva arborea
201.Mandragoras
202.Marrubium
203.Marum
204.Matricaria
205.Matriſylva
206.Melilotus
207.Meliſſa
208.Melo
209.Mentha
210.M.Sarracenica
211.Mercurialis
212.Meſpilus
213.Meum
214.Milium
215.MiliumSolis
216.Millefolium
227.Momordica
218.Morus
219.Moſchata
220.Muſcus
221.Muſcus terreſtris
222.Myrtillus
223.Myrthus
224.Napus
225.Naſturtium aquaticum
226. hortenſe
227.Nepeta
228.Nephriticum lignum
229.Nicotiana
230.Nigella
231.Nummularia
232.Nymphæa
233.Olea
234.Ononis

235.Origanum
236.Palma
237.Papaver Sativum
237. erraticum
236.Parietaria
240.Paris herba
241. Paſtinaca
241. ſylveſtris
245.Perfol.
244. Perſica malus
245.Perſicaria
246.Petaſites
247.Petroſelinum
248. Montanum
249. Macedonicum
250.Peucedanum
251. Pimpinella
252.Pinaſter
253.Pinus
254.Piper
255.Piſtacia
256.Plantago
257.Pæonia
258.Polygonum
259.Polygonatum
260.Pomus
261. Populus
262.Porrum
263.Portulaca
294.Primula veris
265.Prunella
266.Prunus
267.Ptarmica
268.Pulegium
269.Pulmonaria
270.Pyrethrum
271.Pyrola
272.Pyrus
273.Quercus
274.Quinquefolium
275. Raphanus
276. marinus
277.Rapum
278.Rhodia radix
279. lignum
280.Rhaponticum vulgare
281. verum
282.Rhus
283.Ribes
284.Roſa
285. Rorella
286. Roſmarinus
287. Rubia
288.Rubus
289. Idæus
290.Ruſcus
291. Ruta hortenſis
192. Muraria
293. Sabina
294.Salix
295. Salvia
296.Sambucus
297. Sanguiſorba
298.Sanicula
299.Santalum
300.Santonicum
301. Saponaria
302. Sarſa parilla
303. Saſſafras
304.Satureia
305..Satyrium
306.Saxifragia
307.Scabioſa
308.Schœnanthum

309. Scolopendrium verum
310. Vulgare
311. Scordium
312. Scorzonera
313. Scrophularia
314. Scylla
315. Sebeſten
316. Secale
317. Sedum
318. Senecium
319. Serpillum
320. Seſamum
321. Seſeli maſſiliot.
322. officinarum
323. creticum
324. Sideritis
325. Siliqua
326. Sinapi
327. Siſarum
328. Solanum
328. Sorbus
329. Spica
330. Celtica
331. Indica.
332. Spinachia
333. Staphisagria
334. Stœchas arab.
335. citrina
336. Succiſa
337. Symphytum
338. Tamariſcus
339. Tanacetum
340. Taraxacum
341. Thlaſpi
342. Teucrium
343. Thymus
344. Thymiama
345. Tilia
346. Tormentilla
347. Trichomanes
348. Trifolium
349. Triticum
350. Tuſſilago
351. Valeriana
352. Verbaſcum
353. Verbena
354. Vermicularis
355. Veronica
356. Victorialis
357. Vinca pervinca
358. Vincetoxicum
359. Viola purpurea
360. Vitis
361. Virga aurea
362. aurea conſolida
363. Vlmaria
364. Vrtica
365. mortua
366. Zedoaria
367. Zinziber

Claſſis ſecunda de Alterantibus ſecundariis.

368. Acetum
369. Gummi ammoniacum
370. Anime
371. Arabicum
372. Aſa fœtida
373. Balſamum verum
374. de Tolu
375. Indicum
376. Bdellium
377. Benzoin
378. Camphora

379. Can-

379.Cancanum
380.Caranna.
381.Colophonia
382.Copal
383.Elemi
384.Fuligo
385.Galbanum
386.Hypocyſtis
387.Lacca
388.Ladanum
389.Liquid-ambra
390.Lycium
391.Maſtiche
392.Myrrha
393.Omphacium
394.Opium
395. Opopanax
396.Piſſaſphaltos
397.Pix
398.Reſina Terebinthina
399. Vulgaris ſ. Laricis
400.Saccharum
401.Sagapenum
402.Sanguis Draconis
403.Sarcocolla
404.Succolata
405.Storax calamita
406 Storax liquidus
407.Tacamahaca
408.Tartarus
409.Thus
410.Tragacantha
411.Tubera cervina
412.Vinum

Claſſis 3. de Purgantibus primarns.

412.Agaricus.
413.Aſarum.
414.Bryonia
415.Carthamus
416.Caſſia
417.Cataputia minor
418.Colocynthis
419.Ebulus
420.Elleborus niger
421.Elleborus albus
422.Epithymum
423.Eſula
424.Frangula
425.Gratiola
426.Hermodactylus
427.Jalapa
428.Mechoacanna
429.Mezereum
430.Myrobalani
431.Polypodium
432.Pſyllium
433.Rhabarbarum
434.Ricinus
435.Ricinus Americus
436.Senna
437.Staphiſagria
438.Soldanella
439.Spina infectoria
440.Turpethum
441.Tamarindi

Claſſis 4. de Purgantibus ſecundariys.

442.Aloe
443.Elaterium
444.Euphorbium
445.Ghitta Iemou

446.Manna
447.Opoponax
448.Scammonium

LIB. V.

1. *Claſſis de Animalibus perfectioribus,*

1. Agnus
2. Alce
3. Aper
4. Aſinus
5. Bos. Taurus, Vacca
6. Bubalus
7. Bufo
8. Canis
9. Caper
10. Capra alpina
11. Capra-Cerva orient.
12. occident.
13. Capreolus
14. Caſtor
15. Catus
16. Catus Zibetinus
17. Cervus
18. Cochlea
19. Cuniculus
20. Elephantus
21. Equus
22. Erinaceus
23. Homo
24. Lepus
25. Lupus
26. Lynx
27. Moſchius
28. Mulus
29. Mus. mus araneus : alpinus maj.
30. Ovis,
31. Ranunculus viridis
32. Rhinoceros
33. Serpens
34. Sus
35. Talpa
36. Taxus
37. Vipera
38. Vitulus
39. Unicornu
40. Urſus
41. Vulpes

2. *Claſſis de Avibus.*

42. Accipiter
43. Alauda
44. Alcedo
45. Anas
46. Anſer
47. Ardea
48. Ciconia
49. Columba
50. Cornix
51. Corvus
52. Coturnix
53. Cuculus
54. Ficedula
55. Gallus
56. Grus
57. Hirundo
58. Mylvus
59. Motacilla
60. Noctua
61. Olor
62. Palumbus
63. Parus
64. Paſſer. Paſſer troglotites
65. Pavo
66. Perdix

67 Pica
68.Struthio
69.Turtur
70.Upupa
71.Vultur

3. *Claſſis de Piſcib.*

72.Anguilla
73.Barbo
74.Blatta bizantia
75.Cancer
76.Carpio
77.Cetus & Manati
78.Concha
79.Dentalium, Entalium
80.Halec
81.Huſo
82.Lucius
83.Mater perlarum
84.Muſtela
85.Oſtrea
86.Perca
87.Rana
88.Sepia
89.Sturio
90.Teſtudo
91.Thymallus
92.Tinca
93.Trutta

4. *Claſſis de Inſectis.*

94. Apis
95.Araneus
96.Aſelli
97.Bombyx
98.Cantharides
99.Cicada
100.Cicindula
101.Cimex
102.Eruca
103.Formica
104.Gryllus
105.Hirudo
106.Lacertus
107. Locuſta
108.Lumbrici terr.
109. Inteſtinorum
110.Muſca
111.Pediculus
112.Ricinus
113.Salamandra
114.Scarabæus ſc. Pilularis Unctuo-ſus
115.Sericum
116.Scorpio.
117.Teredo.

Teutſch Re-

Teutſche Regiſter
der Mineralien / Kräuter vnd Thier / darinn die erſte Zahl das Buch / die ander das Blatt zeiget.

AAl 5. 325
Aalraup 5. 330
Abbis Teuffels Abb. 4. 163
Ackermüntz 4. 33
Ackerwurtz 4. 8
Aderminig 4. 10
Ader 5. 342
Adlerſtein 3. 345
Ageley 4. 19
Agermenig 4. 10
Aglaſter 5. 323
Agreſt 4. 201
Agſtein 3. 510
Alabaſterſtein 3. 345
Alantwurtz 4. 80
Alaun 3. 478
Albkraut 4. 67
Albſchoß 3. 353
Aloe 4. 251
Alraun 4. 98
Ambar 3. 509
Ameiß 5. 341
Ammeyſamen 4. 13
Gummi Ammoniac. 3. 182
wilder Ampffer 4. 90
Andorn / weiſſer Andorn 4. 99
Ande 5. 314
Angelickwurtz 4. 16
Angurien 4. 49
Anis 4. 17
S. Anthonikraut 4. 131
Apffelbaum 4. 128
Apoſtemkraut 4. 151
Arabiſch gummi 4. 384
Armenterſtein 3. 346
wolriechend Aſand 4. 187
Aſche (Fiſch) 5. 333
Aſpen 4. 139
Aſurblau 3. 352
Atter / Otter 5. 309
Attich 4. 64. 235
Atzel 5. 323
Augentroſt 4. 67
Wild Aurin 4. 425

B.

Bachbung 4. 15
Bachſtein 3. 356
Bachſteltze 5. 321
Baldrian 4. 169
Balſam 4. 101. 185. 186
Coſten Balſam 4. 101
Leber Balſam 4. 10
Balſam Apffel 4. 105
Balſambaum 4. 24

Bär

Bär 5. 312
Barbe/Barine 5. 325
Bärwurtz 4. 103
Baſillen 4. 26
Bathengel 4. 42
Groß Bathengel 4. 166
Waſſer Bathenig 4. 153
Barch/Borch 5. 307
Baumöl 4. 115
Baumwoll 4. 29
Bawrenſenff 4. 166
Bawrroſen 4. 98
Beerenklaw 4. 30
Beerlap 4. 108
Johans Beerlein 4. 139
Beerwurtz 4. 30.103
Beyfuß 4. 20
Beinbruch 3. 355
Beinholtz 4. 93
Beinwell 3. 355. 4. 163
Indianiſch Beinwell 4. 111
Benedictewurtz/Bened. Kraut 4. 39
Benigroſen 4. 127
Bergblaw 3. 346
Bernſtein 3. 510
Berſich 5. 311
Bertram 4. 134
Bettlerslâuſe 4. 25
Betonien 4. 28
Weiß Betonien 4. 130
Unſer Frawen Betteſtroh 4. 74
Bette Wangzen 5. 341
Bezoarſtein 5. 277.278
Bibernel 4. 124
Welſch Bibernel 4. 147
Biberthier 5. 279
Bienen 5. 334
Bienhartz 5. 337
Bienſaug 4. 100
Bilſen 4. 81
Bineſch 4. 162
Bingelkraut 4. 102
Birchbaum 4. 28
Birnbaum 4. 134
Birnwein 4. 134
Biſamthier 5. 301
Biſam 5. 302
Biſmüntz 4. 162
Boborellen 4. 11
Bockspeterlein 4. 124
Bonen 4. 68
Blackfiſch/Blackkuttel 5. 333
Blaſenſtein 3. 348
Blatwurtz 4. 167
Bley 3. 389
Blindſchleich 5. 310
Blutkraut 4. 128
Blutſtein 3. 351
Bockenwurtz 4. 45
Bocksdorn 4. 224
Bockshorn 4. 70
Borretſch 4. 29
Brackendiſtel 4. 66
Brackenhaupt 4. 18
Brandlattich 4. 169
Brandſchlang 5. 309
Braunwurtz 4. 154
Brennkraut 4. 170
Bromen/Brombeer 4. 142
Bruchſtein 3. 355
Bruchwurtz 4. 10. 121
Brunellen 4. 131
Brunnenkraut 4. 92
Brunnenkreß 4. 110

Bruſtgeerlein 4. 87. 155
Bubenkraut 4. 90
Buchampffer v. Saurklee
Buchsbaum 4. 32
Büffel 5. 272
Bürtzel/Bortzel 4. 130
Bymſtein 3. 355

C.

Calament 4. 33
Calmus 4. 8
Wolriechend Calmus 4. 32
Camelsheuw/Camelſtroh 4. 152
Canel 4. 47
Cappern 4. 34
Teutſch Cappern 4. 75
Cardamömlein 4. 35
Cardobenedict. 4. 36
Carneol 3. 331
Caſſien 4. 232
Caſtanien 4. 39
Chamillen 4. 43
Chryſolith 3. 327
Cypreß (Kraut) 4. 57
Cypreßbaum 4. 57
Citronbaum 4. 48
Citrull/Angurien 4. 49
Colmarkraut 4. 15
Colequint 4. 234
Corallen 3. 332
Corallen mooß 4. 51
Coriander 4. 51
Schwartz Coriander 4. 113
Cornerbaum 4. 52
Coſtwurtz 4. 53
Creutzdorn 4. 249
Creutzkäfer 5. 345
Creutzwurtz 4. 156
Cryſtall 3. 349
Cubeben 4. 55
Cucumern 4. 56

D.

Dachs 5. 308
Dattelbaum 4. 116
Datteln 4. 117
Daube 5. 316
HoltzDaube 5. 322
Daubenkraut 4. 171
Daubenkropff/Daubenkörbel 4. 72
Dengraß 4. 128
Dill 4. 15
BärenDill 4. 103
WilderDill ibid.
Weiſſer gemeiner Diptam 4. 72
Cretiſch Diptam 4. 62
Geſegnete Diſtel 4. 36
RadenDiſtel 4. 66
Buhe Diſtel 4. 37
Dollkraut 4. 81
Donnerbart 4. 156
Donnerkraut/Donnerbonen 4. 69
Donner Reb 4. 79
Dorant 4. 18
Doſten 4. 116
Waſſerdoſten 4. 67
Drachenbl. 4. 215
Drateln 1. 4
Dreyfaltigkeitblum 4. 84
Durchwachs 4. 121

E.

Ebenholtz 4. 64
Eber 5. 368 307
Eberwurtz 4. 37
Eatlkraut 4. 114
Egeſter 5. 323

Egochs

Egochs	5. 342	Eſelgen	5. 338
Ehrenpreiß	4. 172	Eſſig	4. 180
Eibiſch	4. 12	NachtEule	5. 321
Eichbaum	4. 135	Eyterſälbichen	2. 310
Einbeer	4. 119	**F.**	
Einhorn	5. 311	Fahrn/Fahrnkraut	4. 70
Gegraben Einhorn	3. 359	Faſeln	4. 68
Eiſen	3. 377	Faulbaum	4. 241
Eiſenhart/Eiſenk./Eiſenreich	4. 171	Feberkraut	4. 99
Eißvogel/Eiſengart	5. 314	Federweiß	3. 346
Elend	5. 267	Feigbonen	4. 68
Elephant	5. 285	Feigenbaum	4. 69
Elephanten Lauß	4. 14	Feigwartwurtz	4. 44
Endivien	4. 64	Groß Feigwartwurtz	4. 154
Ende	5. 314	Feldhun	5. 323
Engelſüß	4. 245	Feldmagſam	4. 118
Entzian	4. 75	Fenchel	4. 70
Ephew	4. 80	Bärenfenchel	4. 103
Eppich	4. 80	SawFenchel	4. 123
BergEppich	4. 123	Fenugreck	4. 70
GartenEppich	4. 122	Ferberbaum	4. 138
SteinEppich	4. 123	Ferberröthe/Ferberwurtz	4. 142
WaſſerEppich	4. 18	Fewerſtein	3. 356
Erd	3. 316	Fichtenbaum	4. 3. 125
BolusErd/SigillErd	3. 317	Filtzkraut	4. 58
Erdapffel	4. 59	Truckner Firnis	4. 88
Erdbeerkraut	4. 71	Fiſchleim	5. 329
ErdEphew	4. 79	Flachs	4. 95
Erdgall	4. 40	Wilder Flachs	4. 95
Erdkraut	4. 73	FlachsDotter	4. 157
Erdrauch	4. 72	Fleckenkraut	4. 74
Erndroſen	4. 98	Fliege	5. 344
Erdwachs	4. 208	JohannisFliege	5. 340
Erdwurm	5. 343	Spaniſche Fliege	5. 340
Eſchern/Eſchbaum	4. 71	Flöhkraut	4. 122. 133
Eſcherwurtz	4. 72	Floramor	4. 13
Eſel	5. 269	Flußpulver	2. 269

Flußſteine 3. 356
Flußwaſſer 2. 137
Fore/Forelle 5. 334
Forenholtz 4. 125
Frantzoſenholtz 4. 78
Frawendiſtel 4. 37
Frawenhaar 4. 8
Frawenmüntz 4. 102
Freiſamkraut 4. 84
Frieſenwürmle 5. 340
Friſchling 5. 268
Froſch 5. 331
Froſchleich 5. 332
Fuchs 5. 312
Fünffblat/Fünfffingerkraut 4. 135

G.

Galgan 4. 73
Wilder Galgan 4. 60
Galmeyſtein 3. 348
Galrey 1. 9
Gamanderlein 4. 42
Gans 5. 314
Gänsblümlein 4. 26
Ganskraut 4. 74
Gauchheil 4. 15
Garbe 4. 105
Gartenkreß 4. 110
Gartenheil v. Stabwurtz
Gartenpappeln 4. 98
Geelſuchtwurtz/Gilbwurtz 4. 58
Geyer 5. 324
Geiferwurtz 4. 134
Geiß 5. 275
Geißblat 4. 35.177
Gelbwurtz 4. 58
Gembs 5. 276
Gembſewurtz 4. 63
Genſel 4. 130
Genſerich 4. 17
Gulden Genſerich i.e. Sinaw
Genſt/Genſter 4. 74
Gentar 3. 510
Gertwurtz v. Stabwurtz.
Gerſte 4. 82
Gichtkraut 4. 76
Gichtroſen 4. 127
Gichtheil 4. 18
Gifftwurtz 4. 50
Gilgen 4. 93
BlawGilgen 4. 85
WaſſerGilgen 4. 114
Gierlin/Görlin 4. 159
Girtwurtz v. Stabw.
Glaßkraut 4. 119
Gleet 3. 459
Gliedkraut 4. 158
Goldt 3. 361
Goldtwürmlein 5. 340
Goldtwurtz 4. 43
Gottheil 4. 131
Gottes Gnad 4. 76
Granaten 4. 77
Granatſtein 3. 328
Graß/Queckengraß 4. 128
Weggraß 4. 128
Graßblümlein 4. 38
Grenſich v. Genſerich
Grießholtz 4. 50.111
Grießſtein 3. 329
Grimmenwaſſer 2. 137
Grindkraut 4. 151
Grindmagen 4. 18
Grindwurtz 4. 90
Grundheil 3. 172

Grundreb

Grundreb / Grundman 4. 79
Gucker / Guckgaug 5. 317
Guckgugs klee 4. 7
Guldeno Günſel 4. 59
Gulden Wundkraut 4. 176
Gundelreb 4. 79
Gürtelkraut 4. 108

H.

Haarſtrang 4. 123
Habern 4. 22
Habich 5. 313
Hagenbutte/ Hainhecke 4. 60
Halswaſſer 2. 142
Hammel 5. 303
Han/Henne/Hun 5. 317
Hanenfuß 4. 275
Hannkraut/Hannkam 4. 95
Hanff 4. 34
Häring 5. 329
Harnkraut 4. 81
Hartriegel 4. 93
Hartzbaum 4. 125
Hartzwurtz 4. 114
Haſe 5. 299
Haſenpappel 4. 97
Haſenſprung 5. 300
Haſelſtaude 4. 52
Haſelwurtz 4. 231
Hauſen/Haußblaſen 5. 329
Haußwurtz 4. 156
Kleinhaußwurtz 4. 172
Hawhechel 4. 116
Hecht 5. 329
Hederich 4. 66
Heidenreich 4. 20
Heidelbeer 4. 109
HeilGifft 4. 18
Heilwurtz/Heitzwurtz 5. 57
Heiligholtz 4. 78
Heil. Geiſtwurtz 4. 16
Heimichen/Heimling 5. 342
Herbſtroſen 4. 98
Hertzblümlein 4. 65
Hertzfrewd 4. 65
Hertzgeſpan 4. 34
Hertzgeſpanſalb 2. 307
Hertzwurtz 4. 103
Hewſchreck 5. 340.343
Hiacynth 3. 328
Hirs 4. 104
Meerhirs 4. 104
Himmelbrand 4. 170
Himmelgall 4. 123
Himmelſchliſſel 4. 131
Himmelſchwertel 4. 85
Hin/Hindin 5. 281
Hindebeer 4. 142
Hirſch 5. 281
Hirſchkolben 5. 282
Hirſchkreutzlein 5. 282
Hirſchmangolt 4. 133
Hirſchpeterlein 4. 123
HirſchZung 4. 152
Hirtentaſch (Seckel) 4. 31
Höchel 5. 286
Holder/Hollunder 4. 146
Nider Holder 4. 64
Hollwurtz 4. 19
Falſche Hollwurtz 4. 73
Holtzwurm 5. 347
Honigblum 4. 100
Hopffen 4. 96
Hufflattich 4. 169
Hund 5. 274

Hundsfloh/Holtzbock 5. 345
Hundskopff v. Dorant
Hundszung 4. 59
Hünerbiß/Hünerdarm 4. 12
Hünerdieb 5. 321
Hünerköhl 4. 156
Hummel 5. 334

J.

Jchtächs 5. 342
Je lenger je lieber 4. 42. 84
Jgel 5. 286
Jmmen 5. 334
Jndianiſch blat 4. 97
Jngber/Jmber 4. 80
Teutſche Jngber 4. 21
Jngrün 4. 173
Jſop/Jſpen 4. 84
Johannisbrodt 4. 158
Johannis Gürtel 4. 20, 108
Johanniskraut 4. 83
Judenkirſchen 4. 11
Judenpech 3. 514
Judenſtein 3. 352
Jvenblat 4. 100

K.

Käfer/Kadden 5. 345
Kalb 5. 311
Kalbsnaß v. Dorant
Kalckſtein 3. 347
Kamſchmaltz 5. 286
Kamelshew/Kamelsſtroh 4. 152
Kampffer 4. 190
Karp 5. 326
Kartendiſtel 4. 63
Kaſtanien 4. 39
Katze 5. 260
Katzenfueß 4. 81
Katzenkraut 4. 111
Kautz 5. 321
Kermeskörner 4. 44
Kernwaſſer 2. 141
Kertzenkraut 4. 170
Vnholdenkertzen 4. 170
Kellershalß 4. 244
Keuſchlamb 4. 10
Kießling/Kieſelſtein 3. 356
Kinholtz 4. 125
Kirſchen 4. 41
Klapperſtein 3. 345
Klapperroſen 4. 118
Klee/Gartenklee 4. 96
Haſenklee/Haſenpfätlein 4. 90
Honigklee/Steinkl. Edlerſteinkl. 4. 100
Katzenklee 4. 90
Sawrklee 4. 7
Kletten 4. 25
Klingelrüblein 4. 159
Knabenkraut 4. 69. 150
Knoblauch 4. 12
Lachen Knoblauch 4. 153
Knodenkraut 4. 154
Kobold 3. 455
Kolkraut 4. 30
Römiſch Kohl 4. 27
Königsblum 4. 127
Königskertze 4. 170
Korn 4. 155
Kornblum 4. 58
Kornroſe 4. 118
Körbel 4. 41
Daubenkorbel 4. 72
Krafftwaſſer 2. 153
Kraye 5. 317

Krammet-

Krametbaum 4. 88
Kranich 5. 319
Krebs 5. 325
Kreid 3. 320
Kreutzwurtz 4. 156
Kröte 5. 272
Krottenſtein 4. 273
Schildekröte 5. 333
Küchern 4. 45
Kuckugk 5. 317
Kuh 5. 269
Kümmel/Kümmich 4. 57
Roßkümmel 4. 157
Schwartzkümmel 4. 114
Feldküm̃el/Matkü. Weißkü. 4. 37
Küngle/Künglen 5. 284
Künlein 4. 156
Künigundkraut 4. 67
Kupffer 3. 385
Kupfferwaſſer 3. 483
Kürbs 4. 56

L.

Lachenknoblauch 4. 153
Lamb 5. 267
Laſurſtein 3. 352
Lattich 4. 89
Laubfroſch 5. 305
Lauch/Aeſch und Schnittlauch 4. 130
Lavendel 4. 160
Laus 5. 345
Läußkraut 4. 162
Laußkrautſamen 4. 250
Lebkraut 4. 74
Leberblümlein/Edelleberkraut/ Gulden leberkraut 4. 65
Leberkraut/Steinleberkraut 4. 65.92
Sternleberkraut 4. 65
Leberkletten 4. 10
Leindotter 4. 157
Leinkraut 4. 95
Lendenkraut 4. 90
Lerch 5. 313
Lerchenbaum/Lerchendannen 4. 90
Lerchenſchwam 4. 230
Lewenfuß 4. 11.108
Liebſtöckel 4. 92
Lilien 4. 93
Waſſerlilien 4. 114
Limonien 4. 94
Lindenbaum 4. 167
Waſſer Linden 4. 91
Löffelkraut 4. 49
Lorberbaum 4. 91
Luchs 5. 301
Luchsſtein 3. 353
Lufftwaſſer 2. 135
Lungenkraut 4. 133

M.

Magiſtrantz 4. 85
Magnetſtein 3. 354
Magſamen 4. 119
Mandeln 4. 14
Mangolt 4. 27
Wildermangolt 4. 90.134
Manstrew 4. 66
Unſer Frawenmantel 4. 11
Marcaſith 3. 456
Marmelſtein 3. 354
Maſtixbaum 4. 92
Maſtich gummi 3. 199
Maſeran 4. 196
Maßlieben 4. 26
Marienblümlein ibid.
Mariendiſtel 4. 37

Marienmüntz 4. 102
Maulbeerbaum 4. 105
Mauleſel 5. 302
Maulwurff 5. 308
Maurrauten 4. 144
Maus 5. 303
Schärmaus 5. 308
Mausdorn 4. 143
Mausöhrlein 4. 23
Meerzwibel 4. 154
Megerkraut 4. 74
Meyenblümlein 4. 94
Meieran/Maſeran ꝛc. 4. 96
Meiſe 5. 322
Meiſterwurtz 4. 85
Meywurm 5. 345
Meliſſen 4. 100
Melonen 4. 101
Melte/Milte/Molte 4. 22
Mengelwurtz 4. 90
Menſch 5. 287
Meter/Meiram/Mutterkr. 4. 99
Miltzkraut 4. 152
Myrrhen 4. 200
Myrtenbaum 4. 109
Mohrenkümmel 4. 62
Mohrenwurtz 4. 120
Waſſermorellen 4. 18
Mol/Molch 5. 342.345
Mollwurff 5. 308
Mon 4. 117
Mooß 4. 107
Mooßkraut 4. 92
Mottenkraut 4. 162
Meermooß 4. 51
Muckenkraut 4. 122
Muckenpulver 3. 455
Münchskopff 4. 165
Mundleim 5. 329
Mundholtz 4. 93
Müntz 4. 101
Krauſe Müntz 4. 101
Spitzmüntz 4. 191
Muſcatnuß/Muſcatbluth 4. 106
Muſcheln 5. 327
Oſtermuſcheln 5. 331
Murmelthier/Murmentle 5. 303
Mutterkraut 4. 99.100
Mutterwurtz 4. 20.103

N.

Nachtſchatten 4. 159
Nagelkraut 4. 23
Nardenkraut 4. 113
Celtiſch Narde 4. 161
Natter 5. 309
Natterwurtz 4. 29
Klein Natterkraut 4. 114
Nelcken/Mutternelcken 4. 39
Negelblümlein 4. 38
Negel Veieln 4. 45
Negenkrafft 4. 122
Neſpelbaum 4. 103
Neſſel 4. 178
Neſſelkönig 5. 322
Neunheil 4. 108
Nicht/Grawnicht/Augennicht 3. 460
Nießwurtz 4. 235.238
Nußbaum/welſche Nüß 4. 86

O.

Ochergeel 3. 320
Ochs 5. 269
Ochſenzung 4. 31
Odermenig 4. 10
Oelbaum/Olivenbaum 4. 115

Oelma-

Oelmagen/Oelſamen 4. 117
Olm 5. 345
Orant 4. 18
Oſterkälblein 5. 340
Oſterlucey 4. 19
Oſtermuſcheln 5. 331
Oſtritz 4. 85

P.

Pappeln/Käßpappeln 4. 97
Pappelbaum/Populbaum 4. 129
Paradißholtz 4. 9
Paradißkörner 4. 35
Gelbe Paſtinach/weiſſe Paſtin. 4. 120
Pech 4. 208
Peiſſelbeeren 4. 27
Perlen 3. 42
Perlein Mutter 5. 330
Peſtilentzwurtz 4. 122
Peterlein 4. 18. 122. 123
Bergpeterlein 4. 123
Hirſchpeterlein 4. 123
Steinpeterlein 4. 123. 124
Peterſilg 4. 122
Wildpeterſilig 4. 123
S. Peterskraut 4. 119
S. Petersſchlüſſel 4. 131
Pfaffenblatt 4. 165
Pfaffenpint 4. 21
Pfankuchenkraut 4. 102
Pfaw/Pagelun 5. 322
Pfeben 4. 101
Pfeffer 4. 125
Maurpfeffer 4. 156. 172
Waſſerpfeffer 4. 122
Pfennigkraut 4. 114
Pferd 5. 285
Pferdsſchwantz 4. 65
Pferſichbaum 4. 121
Pfingſtroſen 4. 127
Pfrimmenkraut 4. 74
Pflaumen/Prunellen 4. 131
Pimpernüßlein 4. 126
Pyren 5. 343
Pöonien 4. 127
Poley 4. 133
Wildpoley 4. 156
Pomerantzbaum 4. 23
Pſillienkraut 4. 245
Pulßeſſig 2. 128

Q.

Qüapp 5. 330
Queckengraß 4. 76
Queckſilber 3. 397
Queckſteltze 5. 321
Quendel 4. 156
Welſcher Quendel 4. 166
Quittenbaum 4. 61

R.

Raab/Rapp 5. 317
Raden 4. 113
Ratze/Ratte 5. 303
Rattenpulver 3. 498
Raucken 4. 66
Raup 5. 241
Rauten/Weinrauten 4. 143
Steinrauten/Maurrauten 4. 144
Wilderauten v. Erdrauch
Rettich 4. 136
Märrettich 4. 136
Wildmärrettich 4. 20
Rhabarbar 4. 246
Weiß Rhabarbar 4. 242
Rhapontic 4. 138
Rebhun 5. 323

Regenwurm	5. 343	Salbey	4. 145
Rehbock/Rehgeiß	5. 275	Salmiax	3. 480
Rehgraß	4. 76	Salpeter/Salniter	3. 471
Reyer/Reige	5. 315	Salſa parill	4. 149
Rheinblumen	4. 162	Saltz	3. 464
Rheinfarn	4. 165	Sammetblum	4. 13
Reinweiden	4. 93	Sandel	4. 148
Reiſſelbern	4. 27	Sandſtein	3. 355
Rhinocer	5. 305	Sanickel	4. 148
Rindsaugwurtz	4. 8	Sapphir	3. 300
Ringelblum	4. 34	Saſſafras	4. 149
Ritterſporn	4. 33	Saturey	4. 150
Rodiſerholtz	4. 137	SaugJgel	5. 342
Rozke	4. 155	Saurach/Saurdorn	4. 27
Roſen	4. 139	Saurampffer	4. 7
Wilderoſen/Feldroſen ꝛc.	4. 60	Saurklee	4. 7
Roſenwurtz	4. 137	Saw/Wildeſaw	5. 268
Roſenlein	4. 176	Sawbon	4. 82
Roßhub	4. 169	Sawbrod	4. 59
Roßkäfer	5. 345	Sawkraut	4. 159
Roßmarin	4. 141	Sawwurtz	4. 254
Roßſchwantz	4. 65	Scabioſen	4. 151
Roſt	4. 194	Schaaff	5. 367 303
Rötelſtein	3. 320	Schafflein	5. 338
Rothe	4. 142	Schaffgarbe/Schaffripp	4. 105
Rothgüntzel	4. 167	Schaffteenhew	4. 65
Rothlauffkraut	4. 76	Schmutzige Schaafswolle	5. 304
Pulver	2. 169	Scharlachbeer	4. 44
Ruben	4. 124.137	Scharley	4. 82
Steckruben	4. 109	Scheißwurtz	4. 231
Rubin	3. 329	Schelwurtz	4. 43
Rubrechtskraut	4 76	Schierling	4. 47
Ruhrwurtz	4 467	Schildkröte	5. 333
S.		Schlaffkuntz/Schlaffapffel	4. 60
Safftgrün	4. 250	Schlaffkraut	4. 42.82
Saffran	4. 54	Schlang	5. 305
Wildſaffran	4. 232	Schlangenkraut	4. 114

Schlan-

Schlangenmord	4. 153	Serapinſafft	4. 214
Schleye	5. 334	Serpentinſtein	3. 354
Schlehendorn	4. 6	Seſelſamen	4. 157.158
Schlingbaum	4. 138	Siebenbaum	4. 144
Schlüſſelblumen	4. 131	Siebengezeit	4. 95
Schmeerwurtz	4. 163.231	Siebenfarbblum	4. 84
Schnecken	5. 283	Siegwurtz	4. 173
Schneekönig	5. 322	Sylber	3. 373
Schnepffe	5. 317	Sylberkraut	4. 17
Schorbockskraut	4. 44	Sinaw	4. 11
Schoßſtein	3. 353	Singrün	4. 173
Schröter	5. 345	Smaragd	3. 331
Schwalb	5. 320	Sonnenthaw	4. 140
Schwalbenwurtz	4. 43.173	Sonnenwendel/Sonnkraut	4. 46
Schwamſtein	3. 357	Spargen/Sparſchen	4. 21
Schwan	5. 321	Speckgilg	4. 35
Schwartzwurtz	4. 163	Speichelkraut	4. 162
Schwebelwurtz	4. 123	Speichelwurtz	4. 134.199
Schwefel	3. 501	Speierling	4. 160
Schwertel/gelb Schw.	4. 8	Speywaſſer	3. 452
Schwindelkraut	4. 63	Sperberbaum	4. 160
Waſſer	2. 138	Sperling	5. 322
Scorpion	5. 346	Spicanard	4. 160.261
Seckelkraut	4. 31	Spießglaß	3. 421
Seeblum	4. 114	Spilling	4. 131
Seekuh	5. 327	Spin	5. 337
Seidenbälglein	5. 339	Spinat	4. 162
Seidelbaſt	4. 244	Spitzmauß	5. 303
Seidenwurm	5. 339	Springkörner	4. 233
Seiffenkraut	4. 149	Sproſſen	1. 3
Senatblätter	4. 248	Spulwürm	5. 344
Senff	4. 159	Stabwurtz	4. 3
Wegſenff	4. 66	Stechaskraut	4. 162
Baurnſenff	4. 166	Steckruben	4. 109
Weiſſerſenff	4. 66	Stein	3. 323
Sengerkraut	4. 150	Steinbrech	4. 151
Sevenbaum	4. 144		

Roth Steinbruch	4. 69
Steinbein	3. 355
Steindache	3. 346
SteinEule	5. 60
SteinFlachs	3. 346
Steinflechten	4. 92
Steinkohlen	3. 515
Steinmarck	1. 4
Steinöle	3. 515
Steinſaltz	3. 470
Steinſamen	4. 104
Stendelwurtz	4. 150
Sternſchoß	1. 17
Stickwurtz	4. 231
Stopwachs	5. 337
Stör	5. 333
Storch	5. 315
Strauß	5. 323
Streiffwurtz	4. 90
Süßholtz	4. 76
T.	
Taatſche	5. 272
Tag vnd Nacht	4. 119
Talck	3. 357
Tamarisken	4. 164
Tappenſtein	3. 353
Tauſentblatt	4. 105
Tauſentguldenkraut	4. 40
Groß Tauſentguldenkraut	4. 138
Tauſentkörner	4. 81
Tauſentſchön	4. 13
Terband	2. 165
Terbinthin	4. 209
Teſchelkraut	4. 31
Teuffelsabbiß	4. 163
Teuffelsklaw	4. 108
Teuffelsdreck	4. 184
Thanapffel	4. 3
Thannenbaum	4. 3
Thiegerwolff	5. 301
Thymian	4. 166
Fremb Thymian	4. 162
Thymſeid	4. 239
Toback	4. 111
Tormentill	4. 167
Tragant	4. 224
Truſche	5. 330
Turbith	4 250
Turteldaub	4. 324
V.	
Veielkraut/Violen	4. 174
Gelb Veieln	4. 45
Veielreben	4. 85
Veielwurtz	4. 85. 186
Venushaar	4. 8. 144
Verſich	4. 27
Vitriol	3. 483
Vnnützeſorge	4. 84
Vogelkraut	4. 12. 15
Vogelsneſt	4. 120
Vogelleim	4. 135
Vorſtoß	5. 337
W.	
Wachs	5. 337
Wachtel	5. 317
Waldmeiſter	4. 65
Waldſtroh	4. 74
Walfiſch	5. 327
Walroth	3. 513
Waldtwinde	4. 35
Walſtein	3. 355
Walwurtz	4. 163
Wandläuſe/Wantz..	5. 341
Waſſer	3. 321

Waſſerbungen 4. 15
Waſſermerck 4. 18
Wacholder/Weckholder 4. 88
Wegdorn 4. 249
Wegtritt/Weggraß 4. 128
Wegerich 3. 126
Wegſtroh 4. 74
Wegwart 4. 46
Weidaſche 3. 478
Weiden 4. 144
Weihe/Wuwe 5. 321
Wein 4. 225
Weinſtock/Weinreb 4. 175
Weinſtein 4. 218
Weinrauten 4. 143
Weyrauch 4. 223
Weißbley 3. 394
Weißwurtz 4. 128
Weitze 4. 168
Wermuth 4. 45.
Widehopff 5. 324
Widertodt 4. 168
Guldenwidertodt 4. 9
Wild Schwein 5. 268
Meerwinden 4. 249
Wintergrün 4. 102. 134
Winterkönig 5. 322
Winterroſen 4. 98
Wißmuth 3. 456
Wolff 5. 301
Wolffsbeer 4. 119
Wolffsmilch 4. 239
Wolgemuth 4. 116
Wolverlein 4. 20
Wüllkraut 4. 170
Wunderbaum 4. 247
Wundkraut 4. 69. 176
Heiligwundkraut 4. 111
Heidniſchwundkraut 4. 176. 177
Indianiſchwundkraut 4. 111
Wurmkraut 4. 148. 165
Wurmſamen 4. 148
Wüſtling 5. 317
Wüterich 4. 47

Z.

Zahnwurtz 4. 134
Zapffholtz 4. 241
Zaungilg 4. 35
Zaunkönig/Zaunſchlepfflein 5. 322
Zaunrübe 4. 231
Zeitloſen 4. 26
Zeltenpflaſter 3. 348
Zibeth Katze 5. 28
Zidwanſamen 4. 148
Ziegenbock/Ziege 5. 275
Zieſer Erbſen v. Küchern
Ziegeunerkraut 4. 82
Zimmatrind 4. 47
Zin 3. 394
Zinnober 3. 419
Zirmet 4. 157
Zitwar 4. 179
Zucker 4. 212
Zuckerwurtz 4. 159
Zwetzgen 4. 131
Zwibel/Zwiffel 4. 40

INDEX RERUM

in quo numerus prior librum, poſterior paginam denotat.

ABies 4. 3
Abiga 4. 42
Abrotanum 4. 3
femina 4. 57
Abſynthium 4. 4
Marinum 4. 57
Ponticum 4. 5
Acacia vera 4. 6
Germanorum 4. 6
Acanthus Arabum 4. 6
Vulgaris 4. 30
Acanthum 4. 35
Acetoſa 4. 7
Acetoſella 4. 7
Acheta v. Gryllus
Achillea 4. 105
Acetum 1. 2. 4. 180
Acet. deſtillata 4. 181
Acetorum hiſtoria 2. 126
Acetum Agreſtinum 2. 126
Alexicacum 2. 127
Bezoardicum ibid.
Confortans 2. 128
Prophylacticum ibid.
Rutaceum comp. ibid.
Philoſophicum Querc. 2. 207
Acipenſer v. Sturio
Accipiter 5. 313
Aceti hiſtoria 2. 126
Acidum ♀i 4. 219
Acini 1. 2
Aconitum monococcon (ſalutiferũ) 4. 119
Pardalianches 4. 63. 119
Salutiferum 4. 18
Acorus verus 4. 8
Officinarum 4. 8
Adulterinus 4. 8. falſa 4. 8
Paluſtris 4. 8
Acorum legitimum 4. 8
Actio variat vires medicamentorum 1. 85
Adeps 1. 2
Adiantum 4. 8
foliis coriandi 4. 8
aureum 4. 9
candidum, album 4. 144
nigrum 4. 8
rubrum v. Trichomanes
Lugdunenſe 4. 8
Æluropus 4. 81
Aes i.e. cuprum 3. 385
Adiantum cand. 4. 144
Ætas creſcentium 1. 84
Ærugo 3. 385
Agallochum 4. 9
Agaricus com. 4. 230
Agens mutat vires 1. 85

Agera-

Ageratum 4.10
Agnus 5.267
Agnus caſtus 4.10
Agreſta v. omphacium
Agrimonia 4.10
Sylveſtris 4.17
Ajuga 4.42
Alabaſtri 1.2
Alabaſtrites 3.345
Alauda 5.313
Alberas v. ſtaphisagria
Alçedo 5.314
Alces 5.267
Alchimilla 4.11
Alcohol 1.6
Aliſma 4.102
Alkanna i.e. Ichthiocolla
Alkekengi 4.11
Alleluja 4.7
Allium 4.12
alpinum, anguinum, montanum v. victorialis
Aloe 4.251
Alnus nigra v. frangula
Alſine 4.12
Altahut. v. Ammoniacum Gummi
Althæa 4.12
Alum. us. v. Symphytum
Aluminis hiſtoria 3.477
Alumen ſcajolæ v. Lapis ſpecularis
plumoſum 3.346
Saturni 3.459
Alyſma 4.20
Amalgama 1.6
Amalgamatio auri 3.364
Amaracus 4.97.99
Amaranthus 4.13
luteus v. ſtœch. citrina 3.167
Ambra gryſea 3.509
Ambubeja 4.46
Amianthus lapis 3.346
Ammi verum, Amios 4.13
Ammioſelinum 4.13
Ammoniacum gummi 4.182
Ammoniaci ſalis hiſtoria 3.480
Amomum 4.13
Amygdala 4.13
Anacardium 4.14
Anacollemata 2.166
Anchuſa Alcibiadion 4.31
Anagallis terreſtris 4.14. aquar. 4.15
Analogia rerum 1.18
Anas 5.314
Androſaces 4.57
Androſemum minus 4.83
Anethum 4.15
Angelica 4.16
Angelicus pulvis 3.32
Angelicæ pilulæ 2.260
Anguilla 5.325
Anguria 4.49
Aniſum 4.17
Animalia integra officinalia 2.117
Anime Gummi 4.183
Anonis 4.116
Anſer 5.314
Anſerina 4.17
Anthemis 4.43
Anthora 4.18
Anthrax 3.16
Antithora 4.18
Antidotus θεόπεμπτος 5.451
Iſochryſos 3.450
Lyſipyretos 3.449

Panæ-

Panæretos 3.436
Panchreſtos 3.450
Pantagogos 3.447
Polychreſtos 3.438
Soterios 3.451
Zoiphilos 3.449
Antirrhinum 4.18
Antimonii hiſtoria 3.421
Acetum 3.434
Arcanum Baſil. 3.448
Balſamus 3.439
Butyrum 3.409
Ceruſa 3.429
Diaphoretica 3.427
Flores 3.431.& ſeq.
Flores correcti 3.433
fixi 3.427.434
♀ſati 3.428
Manna ſeu Tinctura 3.444
Magiſterium 3.437
Mercurius 3.454
Oleum 3.435
ex vitro Baſ. 3.445
Præcipitat. 3.430
Reguli 3.328.& ſeq.
Rubeum 3.430
Sal 3.454
Spiritus 3.439.440
Succinum 3.405
Sulphura 3.441.& ſeq.
Syrupus 3.453
Tincturæ 3.443.& ſeqq.
Vinum Hippocratic. 3.123
Vitra 3.422
Vitra correcta 3.424
Antophylli 4.38
Aparine 4.65
Aper 5.268
Apes 5.334
Apiaſtrum 4.100
Apii radix 4.37
Aphroſelenites 3.356
Aries ſignum cœleſte 1.29
Aries 5.303
Apium 4.18
hortenſe Selinum 4.122
montanum 4.123
Apophlegmatiſmus 1.6
Aqua quadantenus facit ad generationem 1.39
Aquæ nativæ 2.97. 3.321
Aquæ deſtillatæ 2.128.ſeq.
Aqua Anhaltina 4.134
Antipodagrica 2.154
Aperitiva ibid.
Apoplecticæ 2.135
Aſthmatica ibid.
ad Atrophiam 5.308
Aurea 5.299
Benedicta 3.453
Bezoardica 2.156
Carbunculi ibid.
Carminativa 2.137
ad deſiccandos catharros ibid.
Cauſtica 2.154. 3.476
Cephalica aromatica 2.138
Cephalica vel Epileptica 2.138
è cervorum typhis 5.282
Communitatis ophthalmica 2.138
Cordialis Hercul. Saxon. calid. 2.139
frigida 2.ibid.
Cordialis reſtaurans 2.140

Coſme-

Coſmetica ibid.
Coſmetica pretioſa ibid.
Coſmetica ſ. myrrhata 2. 141
Damaſcena odorifera 2.141
Anti-dyſenterica 2. 141
Divina 5. 296
Diuretica è nucleis. 2.141
Diuretica S. Cloſs. 2. 142
Epileptica 3. 439. 5. 299
Febrifuga 2. 142
Fortis 3. 476
ad Gutturis affectus 2.142
Antihectica 2. 143
Hyſterica Croll. 2.143
Martini 2. 144
Imperialis correcta 2. 144
Lavendulæ comp. 2. 145
Magnanimitatis 2. 145
Marcaſitæ 3. 457
Martis 3. 380
Minerales 3. 323
Nephritica 2. 146
Ophthalmica 2.152.311.4.46
Pectoralis 2. 146. 147
Perlarum 2. 153
Philoſophor. 2. 246
Picarum compoſita 2. 147
Regia 3. 477
Salviæ compoſ. 2.148
Saphirea ad oculos 2. 153
Antiſcorbutica 2.148
Splenetica 2.149
Antiſpaſinica ibid.
Stimmi 🜍rea 3. 440
ad ſuffuſſionem 2. 152
Temperata Baſil. 2. 207
Theriacalis 2. 150
Contra Terrorem 2. 149
De tribus 2. 150
Triſtantis 2. 150
Vitæ mulierum 2. 150
Vitæ mulier. camphor. 2. 151
Viridis 2. 153
Vitæ ♀ſata 2. 206
Virtutum 2. 151
Vomitiva Æſculapii 2. 152
Plateri 2. 151.
Aquarius 1. 32
Aquileia 4. 19
alba 3. 410
cæleſtis 3. 486
Aquilegia 4. 19
Aquipenſer v. Sturio.
Araneus, a 5. 337
Arangia, Arantia, Arantia mala 4. 25
Arcanum Chamæactes 4 235
Corallinum 3. 408
Duplicatum 3. 474
Perlarum 3. 344.
Arbor fœtida v. Frangula.
Arcium 4. 25
Ardea 5. 315
Argentaria 4. 17
Argenti hiſtoria 3. 375
Aries v. Ovis.
Arilli 1. 2
Ariſtolochia 4. 19
rotunda 4. 73
Armenus lapis 3. 346
Armoniacum v. Ammoniacum.
Armoracia 4. 20. 136
Arnabi veterum v. Zedoaria.
Aromata officinalia 2. 100
Arnica 4. 20

Arſenici hiſtoria 3. 497
Artemiſia 4. 20. 98
tenuifolia v. Tanacetum.
Arthanita 4. 58
Arthetica 4. 42
Arthriticum Geſneri 4. 131
Arum. 4. 21
Aſa (Aſſa) fœtida 4. 184
dulcis v. Benzoin.
Aſarum 4. 231
Aſclepias v. Vincetoxicum.
Aſcyron 4. 83
Aſchia piſcis v. Thymallus.
Aſelli 5. 338
Aſinus 5. 269
Aſphaltos 3. 514
Aſpalathus 4. 20. 137
Aſparagus 4. 21
Aſperula 4. 65
Aſplenum, nium v. Scolopendrium.
Aſtacus v. Cancer.
Aſter atticus 4. 66
Aſtragalus 5. 308
Aſtrum ☿ii 3. 416
Aſtrutium, Aſtrantia 4. 85
Ætas medicamentorum 1. 82
Ætites 3. 29
Athanaſia v. Tanacetum.
Atriplex 4. 22
Attractylis 4. 36
Atturtilon v. Seſeli Cretic.
Avellana 4. 52
Avena 4. 22
Avis medica 5. 322
Aurata v. Truta.
Aureum malum 4. 23
Auricula muris 4. 23
Auripigmentum 3. 498
Auri hiſtoria 3. 361
Aurum diaphoreticum 3. 364. 368
potabile 3. 366
Sclopetans 3. 364
Spiritualiſatum 3. 365
Vitæ 3. 369. 404
Axungia Solis 3. 318
Lunæ 3. 318
Aizoon v. Sedum.
Azoth, Azock 3. 397
B.
Baccharis Germanica 4. 25
Baculi pro fornace 2. 300
fumales 2. 300
pectorales 2. 299
Balanus myrepſica 4. 24
Balauſtia 4. 77
Balſamum (herba) 4. 24
Balſamina 4. 105
Balſamita 4. 101
minor 4. 10
Balſami æquivoca 1. 6
Balſamorum nativorum ſeries 2. 115
inunctoriorum ſeries 2. 301
odoriferorum ſeries 2. 155
ſtillatitiorum ſeries 2. 156
Balſamorum corpus 2. 156
Balſamus Arthriticus 2. 159
Apoplecticus 2. 156
Balſaminæ 2. 302
Bezoarticus 2. 156
Hiſpaniæ 2. 303
Hyperici 2. 303
Indic. Peruv. 4. 186

Mira-

Mirabilis 2.303
Mneme-cephalicus 2.160
Nervinus 2.159
Anti-Paraliticus 2.159
Anti-Podagricus 5.297
Reguli 3.447
Salis gemmæ 3.471
♄i 2.305
♀ris 3.507
Terrarum 3.317
Tolutanus 4.185
♀ 3.387
Saponis 2.161
Simplex 2.156
Verus, Ægypriacus de Mecha Syriac. 4.185
Vitæ 2.157. 3.444.507
Vulnerarius 2.304.305.439
Uterinus 2.304
Baptiſecula 4.58
Barba caprina v. Ulmaria.
Barbo 5.325
Bardana 4.25
Baſilicum 4.26
Baſium ♂ & ♀ 3.382
Batrachus v. Rana aquatica.
Batrachites 5.273
Bdellium 4.187
Beccabunga 4.15
Bechium v. Tuſſilago.
Belemnites lapis v. lyncis lap.
Belleregi v. Myrobalani.
Bellis 4.26
Bellon. 4.68
Behen album & rubrum 4.26
Ben-Parvum 4.24
Beneran. v. Verbena.
Benzoin, Belzoinum, Benivinum 4.187
Berberis 4.27
Berula 4.15
Beſtia magna 5.267
Beta 4.27
Betonica 4.28
altilis coronaria 4.38
Betula 4.28
Lap. Bezoar occidentalis 5.278
orientalis 5.277
Bezoardicum animale 5.307
Bezoardica mineralia ſimplicia & compoſita 3.411. & ſeqq.
Bibinella, Bimpinella 4.124
Bicornis v. Scarabæus.
Biolychnium 5.293
Biſmalva 4.12
Biſmuthum 3.356
Biſtorta 4.29
Bitumen 3.509
Blatta Bizantia 5.325
Bolus terra ejusque hiſtoria 3.319
Boli (medicamenta) 2.162
Bola ridis, i.e. Myrrha.
Bombax 4.29
Bombyx 5.339
Boona 4.68
Borrax (Sal.) 2.280
Borax, i.e. Bufonites 5.273
Borrago 4.29
Bos 5.269
Botritis 3.458
Branca leonis 4.11
Branca Urſina 4.30
Braſſica 4.30
Braſſica marina v. Soldanella.

Bruchus 5.341
Brunella 4.131
Bruſcus, um 4.143
Bryonia 4.231
Bubalus 5.272
Buccinum i.e. Purpura.
Bufo 5.272
Bufonites lapis 5.ibid.
Bugloſſa 4.31
urbana 4.29
Bugula 4.51
Bunias 4.109
Burſa paſtoris 4.31
Butyrum Antimonii 3.409
Butyrum viride v. Ung. viride.
Buxus 4.32

C.

Cachymia 3.456
Cadmia 3.458
Cæcula, cæcilia 5.310
Cafur v. Camphora.
Calaminaris lapis 3.348
Calendula 4.34
Calafur 4.38
Calamintha 4.33.111
Calamitis 3.458
Calamus aromaticus 4.8.32
Calcatrippa 12.33
Chalcitis 3.455
Calces & Calcinationes quomodo ? 2.163
Calculus humanus 3.148
Calor 1.22
Caloris gradus 1.48
Caltha 4.31
Calix 1.2
Calx viva 3.347
Cammarus v. Cancer.
Camphora 4.190
Camphoræ ol. talcatum 4.83
Canapus 4.34
Cancamum 4.192
Cancer ſignum cæleſte 1.30
Cancri herba 4.81
Cancer animal 5.325
Candelæ fumales 2.300
Candela regis v. Verbaſcum.
Canicularis herba 4.81
Canis 5.274
Canna fiſtula v. caſſia.
Cannabis 4.34
Cannabina aquatica 4.67
Cantharis noctiluca 5.340
Cantharides 5.339
Cantharus v. Scarabæus.
Caper, capra 5.275. & ſeq.
alpina 5.276
Capillamenta 1.2
Capreoli 1.2
Capreolus animal 5.278
Capricerva 5.277.278
Capricornus ſign. cæleſt. 1.32
Caprifolium 4.35.65
Capnos 4.73
Capnites 3.458
Capillus ♀. 4.8.144
Capparis 4.34
Caput monachi v. Taraxacum.
Caput mortuum 1.7
Carabe 3.510
Caranna 4.192
Carbo Petræ 3.515
Carbon humanum 5.291
Carbunc. hiſtoria vel rubini 3.16

Carda-

Cardamomum 4. 35
Cardel v. Sinapi.
Cardopatium 4. 37
Cardiaca 4. 36
Carduus benedictus 4. 36
fullonum 4. 63
Lacteus, Leucographus, Dod. 4. 36. 37
Mariæ Marianus 4. ibid.
Veneris 4. 63
Panis ſeu pacis 4. 37
Carlina 4. ibid.
Carneolus 3. 331
Carnoſarum partium offic. ſeries 2. 218
Caro 1. 2
Caros 4. 36
Carota 4. 28
Carotides 4. 116
Carpetium 4. 55. (Valeriana) 169
Carpio, Carpus, Carpa, 5. 326
Carpobalſamum 4. 24
Carthamus 4. 232
Carub, Carnub. v. Siliqua.
Carum, Carvi, Careum 4. 37
Caryophyllata 4. 39
Caryophylli Aromatici 4. 38.
Caryophyllus hortenſis 4. 38
Caſſamum verum Cord. 4. 24
Caſſiæ folium 4. 97
Caſſia arom. v. Cinam.
Caſſia fiſtula nigra 4. 232
Caſſytha, Caſſuta 4. 58
Caſtanea 4. 39
Caſtor, Caſtorium 5. 279
Caſtrangula 4. 154
Cataplaſmatum hiſtoria 2. 164
Cataplaſma contra cruorem 2. 165
Antifebrile 2. 166
Laxativum 2. 165
de nido hirundinis 2. 165
Reſolutivum 2. 164
Rubificans 2. 49
Veſicatorium 2. 49
Cataputia minor 4. 233
major v. Ricinus.
Catechu 3. 516
Cattaria 4. 111
Catus 5. 280
Catus Zibetinus 5. ibid.
Caulis 4. 30
Cauterium 1. 7. 2. 231
Cementatio auri 3. 362
Centaurium 4. 40
majus 4. 137
Centumcapita 4. 66
Centummorbia 4. 114
Centumnodia 4. 128
Cepæ 4. 40
Cera 5. 337
Ceraſa 4. 41
Cerata, Cerota 2. 193
Cerata, Ceratonia v. Siliquæ.
Ceratites v. Unicornu foſſile.
Cerebrum 5. 297
Cerefolium 4. 41
Ceremen 5. 287
Ceruſa 3. 391
♉ ij 3. 429
Cervus, Cerva 5. 281
Cervi ſpina v. Spina infectoria.
Cervus volans v. Scarabæus.
Ceterach. v. Scolopendrium.
Cetus, te 5. 326

Camomilla, Chamomilla 4.43
Chalcitis 3.455
Chalta alpina 4.20
Chalybis præparatio 3.377
Chamæciſſus 4.79
Chamæcypariſſus 4.57
Chamædris 4.41
aſſurgens v. Teucrium.
Chamæpitys 4.41
Chamæleon 4.36
Chamelæa 4.243
Chærophyllum 4.41
Chelidonium majus 4.43
minus 4.44
Chelonites lap. 5.273
Chelopa v. Jalapa.
Chermes 4.44
Cheiri 4.45
China, Chinna 4.45
Chryſanthemum 4.20.34
Chryſolithos 3.127
Chryſtalli ex aceto 4.182
Cicada 5.340
Cicendula 5.340
Cicer 4.45
Ciconia 5.315
Cichorium, cicorea 4.46.64
Cicuta, cicutaria 4.47
Cimex 5.341
Cinamomum 4.47
Cinis clavellatus 4.230
Cinnabaris hiſtoria 3.419
Officinarum 3.409
♁ii 3.434
Circæa 4.13
Cirſium Italiæ 4.31
Citrago 4.100
Citrus 4.48
Citrullus 4.49
Claretum 1.7
Claretum ♁ale laxativum 2.228
Clematis Indica 4.50
daphnoides v. vinca.
Climia, Chlimia 3.458
Clyſſus 3.449
Clyſterium hiſtoria 2.167
Cnicus 4.36.232
Coagulorum hiſtor. 2.125
Cobaltum 3.455
Coccum gnidium 4.243
Coccum infectorium 4.44
Cochlea 5.285
Cochlearia 4.49
Colligendorum nativorũ mod. 1.67
Colchicum alb. v. Hermodactylus.
Collymus lap. 3.345
Collyria 1.7. 2.298
Collyrium Bruni 2.52
Viride 2.153
Colocynthis 4.234
Colophonia 4.193
Colorum Differentiæ 1.82
Colubrina 4.29
Columba 5.316
Coma aurea v. Stœchas citr.
Concentus Hippocratis 3.313
Condit. hiſtor. 2.168
Concha 5.327
Conchylium differt à Purpura 5.325
Confectionum hiſtor. 2.170
Confectio moſchardina 2.171
Conſolida major v. ſymphytum.
media 4.51
minor, minima 4.131

Rega-

Regalis 4.33
rubra v. Tormentilla.
Saracenia v. Virga aurea.
Conſervarum hiſtor. 2.172
Contrayerva 4.50
Copal. 4.193
Corallina 4.51
Coralliorum hiſtoria 3.331 & ſeq.
ſolutio 3.334
Corpus principium Eſſentiale n.19
Coriandrum 4.51
Cornelus v. Carneolus.
Cornix, Corvus 5.317
Cornus 4.52
Cornuum officinalium ſeries 2.118
Corona terræ 4.79
Corylus 4.52
Corticum officinal. ſeries 2.101
Coſtus amarus dulcis comagenius 4.53
hortorum 4.102
minor 4.10
niger 4.15
Coron 4.29
Coturnix 5.317
Cotyledon. 4.69
Cranii hiſtoria 5.297
Calcinat. / Extractum / Magiſter. / Sal. } ibidem.
Craſſula 4.69
Creatio quid. 1.15
Cremor Cryſtalli 3.351
Saturni 3.392
Silicis 3.356
Talci 3.359
Crepitus Lupi 4.225
Creſpinus 4.27
Creſſo 4.110
Creta 3.320
Crocus 1.8. 4.54.
♂ 3.377. & ſeq.
metallorum 3.425
♀. 3.385
S. Crucis herba 4.111.
Cruſtaceorum offic. ſeries 2.119
Cryſtallũ minerale ſaccharatũ 3.473
Cryſtalli lapid. hiſtoria 3.349.
Cryſtalli purgantes 3.353.
Cubebæ 5.55
Cucumis, er. 4.49.56
aſininus, agreſtis v. Elaterium.
Cuculus 5.317
Cucuphæ 2.177
Cucurbita 4.56.
Cuminum 4.57
nigrum 4.113
pratenſe 4.37
Æthiopicum 4.13
Cuniculus 5.284
Cunila bubula Plinii 4.116
Cupreſſus (arbor) 4.57
Cupreſſus (herba) 4.57
Cupri hiſtoria 3.385.
Curcuma 4.58
Cuſcuta 4.ibid.
Cyanus 4.58.
Cyclamen, Cyclaminus 4.59
Cydonia malus 4.61
Cygnus 5.321
Cyma 1.3
Cyminum 4.57
Cynogloſſum 4.59

Cyno-

Cynorrhodos, Cynosbatos 4. 59.60
Cypariſſus 4. 57
Cyperus 4. 60
Babylonic. 4.72
Indicus 4. 58
Cyprinus v. Carpio.
Cyſteolithos v. Lap. ſpongiæ.
Cytinus 4. 76

D.

Dactiliſcum 4. 116
Dactyli 4. 117
Indici v. Tamarindi.
Dact. idæus v. Lapis lyncis.
Damaſonium 4.20
Daphnoides v. mezereum.
Daucus, Daucum, Daucium 4. 61
creticus 4. 103
cretenſis verus 4. 60
Officin. vulgaris 4. 120
Decoctorum hiſtoria 2. 173
Decoctum alterans 2. 175.
Decoctum Antimoniale 2. 175
Decoctum Epaticum Epatis vituli 2. 175
hyſtericum, majale, purgans 2. 176
Laxativum 2. 311
Splenis bovis 2. 176
Delphinum 4. 33
Dens Caballinus 4. 82
Dens Leonis v. Taraxac.
Dentalium 5. 328
Dentifricia 2. 224
Diaclyſmata 2. ibid.
Diaclyſma ad gingivas 2. 224
ad faucium inflammationem 2. 225
apophlegmatizans ibid.
odontalgicum 2. 224
refrigerans ibid.
Diacrydium, Diagrydium 4. 259
Diamarenatum 4. 40
Diapenſia v. Sanicula 148
Diaphoreticum in peracutis 2. 150
Dictamnus alb, 4. 72
Creticus 4. 62
Diphryges 5. 459
Dipſacus 4. 63
Herb. Doria v. Conſol. Sarracenica
Doronicum 4. 63
Auſtriacum 4. 63
Doſes medicamentorum 1. 80
Draco mitigatus, i. e. ☿ dulcis.
Sylveſtris 4. 132
Dracunculus major 4. 29
Pratenſ. 4. 132
Dropaces 2. 201
Dryopetis 5. 305
Dudaim 4 .98

E.

Ebenus 4. 436
Ebulus 4. 64. 235
Ebur v. Elephas.
Ebur foſſile v. Unicornu foſſile.
Echinus 1. 3
Echinus animal v. Erinaceus.
Echium 4. 31
Eclegmatum hiſtor. 2. 177
Elaphoboſcum 4. 120
Elaphoſelinum 4. 125
Elaterium 4. 255
Elatine 4. 79
Eleagnon 4. 10
Electuariorum hiſtor. 2. 178

Electua-

Electuarium Pſeudo-acori 2.180
Alexipharmacum 2.180
de Ciconia 2.181
de Allio ibid.
Antimonial. 2.186
Diaſarum 2.186
Camphoratum 2.182
Chalybeatum 2.182
Corroborans ibid.
Cordiale 2.183
De Croco 2.183
Diaphoreticum 2.183
Hyſtericum 2.184
Nucum 2.184
Orvietanum 2.184
Contra Phthiſin 2.185
Regum ibid.
Podagricum 2.185
Scorbuticum ibid.
Purgans 2.186
de Tamarindis 2.186
Elemi v Gummi 4.193
Elenium v. Enula.
Eleoſacharum 1.8
Eleoſelinum 4.18
Elephas, Elephantis 5.285
Elixyrium hiſtor. 2.187
Elix. alliatum 2.187
antepilept. 2.188
Camphoræ 2.188
Citri 2.187
Cryſtalli 3.350
Epileptica 2.188
Juniper. 4.89
Lazuli 3.353
Ludi 3.349
Mumiæ 5.294
Nephriticum 2.189
Peſtilentiale 2.189
Proprietat. 2.189
Syncopticum 2.190
Uterinum 2.190
Vitæ Querc. majus 2.191
minus 2.191
Elleborus alb. & niger 4.235.238
Elminthes v. Lumbric. terreſtr.
Embrocha 1.9
Empetrum 4.81.144
Emplaſtrorum hiſtor. 2.193
Antipodagricum 3.354
Arthriticum 2.194
Cephalicum 2.195
Diaphoreticum 2.195
Febrifugum 2.195
ad Fontinellas 2.196
Gummatum 2.196
ad Herniam 2.196
Magneticum ibid.
Mundificativum 2.197
Oppoldeldoch 2.197
Saturninum 2.198
ad Scyrrhos 2.199
Splenetic. 2.199
Sticticum 2.199
Diaſulphur. 2.200
Stomachicũ de Tacamah. 2.201
ad Tophos & gum̃. Q a 2.201
Veſicatorium ibid.
Emulſionum hiſtor. 2.202
Emulſio nephrocatarctica 2.203
ad acrimoniam ibid.
expulſiva ibid.
refrigerans ibid.
Endivia 4.64

Entalium v. Dentalium.
Enula 4.80
Epatica, alba, aurea, nobilis 4.65
ſtellata, ſtellaria 4.65
Ephemerum 4.93
Epithematum hiſtor. 2.204
Epithema Cordiale ibid.
Epaticum 2.205
Febrile 2.205
Epithymum 4.239
Equus, Equa 5.285
Equicervus 5.267
Equiſetum, cauda equina 4.65
Erinaceus 5.286
Errhina 2.203
Eruca (herba) 4.65
Eruca (animal) 5.341
Eryngium 4.66
Eryſimum 4.66
Eſula 4.239
Eſſentia 1.9
Eſſentia ſeu Elix. Cryſtalli 3.351
Corallorum 3.337
Gemmarum 3.326
L. Lazuli 3.353
Perlarum 3.344
Saphiri 3.330
♀ris 3.509
Theriacæ 2.215
Eufragia, Euphragia, ſia 4.67
Eupatorium 4.10.67
Euphorbium 4.254
Exoſſis (piſcis) 5.329
Experientia indicat vires med. 1.86
Extractorum hiſtor. 2.285. & ſeqq.
Extracta Aromatum 2.210
Carnis 2.211
Cornuum 2.211
Fellis 2.211
Florum 2.208
Fructuum 2.209
Gemmarum 3.327
Gummatum 2.211
Herbarum 2.208
Lignorum & Cortic. 2.210
Oſſium 2.211
Radicum 2.209
Reſinarum 2.210
Stercorum 2.211
Hinc
Agallochi 4.10
Benedictum 2.220
Bezoarticum Querc 2.212
Catholica 2.220.221
Chalybeatum 2.213
Eſulæ 4.240
Fellis humani 5.299
Hyſtericum 2.213.214
Liquida 2.212
Marcaſitæ 3.457
Mechoac. 4.243
Naſale 2.204
Opii 4.201
Panchymagoga 2.221.ſeq.
Peſtilentiale 2.214
Pulmonum 2.215
Pulveriſand. 2.212
Purgantia 2.220
Satyrii 2.215
Theriacæ 2.215
Viſcoſa 2.215
Uterinum 2.219

F.

Faba 4.68
Faba inverſa, Fabaria 4.69

Suilla

Suilla 4.82
Facultates ad creſcent requiſitæ 1.21
Farfara, Farfarella v. Tuſſilago.
Farina 2.222
Farrago 4.155
Febrifuga. 4.40
Antefebrile Crollii 5.328
Fecularum hiſtor. 2.223
Felis 5.280
Fel terræ 4.40
Fella officinalia 2.121
Ferri hiſtor. 3.377
Fiber 5.279
Fibræ 1.3
Ficaria, Ferraria 4.44.154
Ficedula 5.317
Ficus 4.69
Figura rei quid? 1.83
Filipendula 4.69
Filix 4.70
Filicula capillaris v. Trichomanes.
Fiſtici 4.126
Flos amoris 4.13
  Frumenti 4.59
  Regius 4.33
  Trinitatis v. Jacea.
Flores Chymicorum 2.223
  Officinales 2.102
Flores Benzoin 4.188
  Corallorum 3.340
  Perlarum 3.345
  Jovis 3.396
  Martis 3.383
  ☿ii 3.407
  Solis 3.469
  Solis 3.372
  Sulphuris 3.502
  Veneris 3.386.388
Fœniculum 4.70
  Porcinum 4.125
Fœnugræcum 4.70
Fœnum Chamælorū v Scænanthm.
Folia ſeu herbæ officinal. 2.105
Folium Indum v. Malabathr. 4.97
Folliculus 1.3
Formæ principium extinguitur morte violenta non perit 5.1.2
Formica 5.341
Formulæ medicamentorum 1.77
Fornacum hiſtor. 1.51
Fraga 4.71
Fragaria 4.71
Fragula 4.71
Frangula 4.241
Fraxinella 4.72
Fraxinus 4.71
Fructus officinales 2.107
Frutex 1.3
Fuga Dæmonum 4.83
Fuligo 4.194
Fumaria 4.72
Fumaria bulboſa 4.73
Fumus terræ 4.72
Fungi officinales 2.108

G.

Gagates 3.515
Galanga 4.73
Galbanum 4.195
Galega 4.74
Galeopſis 4.154
Galerita 5.313
Gallium 4.74
Gallitricum 4.82

Gallus, Gallina 5.317
Galiopſis v. urtica mortua 4.178
Galreda 1.9
Gattaria herba 4.111
Gargariſmorum hiſtor. 2.224
Gelſeminum 4.85
Gemarum hiſtor. & præp. videlicet Sal. Magiſt. Liq. & Tinct. 3.326
Gemini 1.30
Generatio quid 1.15
Generatio analogica 1.17
Geniculum 1.3
Geniſta 4.74
Gentiana 4.75
Geranium 4.75
Ghitta Jemou 4.255
Gialappa v. Jalapa.
Gingiber v. Zingiber.
Gingydium 4.41
Gladiolus cæruleus 4.86
Luteus 4.7
Glycyrrhiza 4.76
Glans Unguentaria 4.24
Gobius 5.330
Goſſypium 4.29
Gramen 4.76
Granatus (lapis) 3.328
Granata malus 4.77
Granum & coccus baphica Gr. Tinct. 4.44
Granum Ben. 4.24
Regium v. Cataputia.
Grana Paradyſi v. Cardamomum.
Tiglia. Tilli, v. Ricinus Amer.
Gratia Dei 4.76. 241
Gratiola 4.241
Groſſularia 4.138
Grus 5.319
Gryllus 5.342
Guajacum, Guajacan 4.78
Gummi-reſinæ officinales 2.116
Gummata officinalia 2.117
Gutta Gamandra, v. Ghitta Jemou.
Gummi, Gotta de Peru v. Ghitta Jemou.
Gummi Ammoniacum 4.182
Animæ 4.185
Arabic. 4.184
Joviale 3.396

H.

Hæmatites lapis 3.351
Hager, Hagiar lapis 3.346
Halcyon v. Alcedo.
Halec 5.329
Halicacabus v. Alkekengi 4.11
Handel, Handhal v. Colocynthis.
Harengus 5.329
Haſt v. Thymus.
Hedera arborea 4.80
terreſtris 4.79
Helenium 4.80
Helenium comagen. 4.53
Helleborus v. v. Elleborus.
Helleboraſtrum v. Elleb. niger.
Helleborine v. ibidem.
Helxine 4.119
Hepatica ſaxatilis 4.92
Hepaticum trifolium 4.64
Vide & Epaticam.
Heptaphyllon v. Tormentilla.
Heraclea v. Sideritis.
Herbæ officinales 2.105
Herba benedicta 4.39
Cancri 4.81

Canicularis 4.82
S. Crucis 4.111
Equinalis 4.65
Julia 4.10
Kunigundis 4.67
Muralis 4.117
Paralyſis 4.130
Paris 4.119
Pedicularis v. Staphisagria.
Perforata 4.83
Regia 4.20
Ruberti 4.76
Trinitatis v. Jacea.
Turca Lob. 4.81
Hercules Bovii 3.404
Hermodactylus 4.241
Herniaria 4.81
Hieracium 4.46.165
Hinnulus v. Cervus.
Hippacen 5.285
Hippolithus 5.286
Hipposelinum 4.92
Hippuris 4.65
Hircus v. Capra.
Hirudo 5.342
Hirundo 5.320
Hirundinaria 4.43.114.173
Hiſpidula 4.81
Hædus 5.276
Hæmonitis v. Scolopendr.
Homo 5.287
Hordeum 4.82
Horminum 4.82
Hyacynthus 3.328
Hydrargyros 3.397
Hydropiper 4.122
Hyoſcyamus 4.82

Peruvianus 4.112
Hypericum 4.83
Hypociſtes 4.196
Hyſſopus 4.84
Agreſtis v. Thymbra 150
Huſo (piſcis) 5.329

I.

Jabona 4.98
Jacea 4.84. nigra 4.163
Jalapa, pium 4.242
Ibiſcus 4.12
Ichthiocolla 5.329
Ignis ſ. vita, Principium eſſentiale 1.19
Ilex coccifera 4.44
Imperatoria 4.85
Jaſminum Jeſminum, Joſminum 4.85
Illecebra 4.172
Influentiæ ſtellarum 1.24.25.ſeq.
Infuſionum hiſtoria 2.226
Infuſio cholephlegmagoga 2.227
Inguinalis 4.66
Injectiones penis 2.168
Inſtrumenta pharmacopœtica 1.49
Intybus 4.46
Sativa 4.64
Agreſt. 4.46
Jovis barba v. Sedum.
Iringus 4.66
Irio 4.66
Iris (gemma) 3.349
Iris cærulea Germ. 4.85
Illyrica, Florent. 4.86
Paluſtris 4.8
Iſopus humida 5.304
Iva arthetica 4.42

Juba 1.3
Juglans 4.86
Jujubæ 4.87
Juleborum hiſtor. 2.229
Julus 1.4
Juncus odoratus v. Schœnanthũ 1.52
Juniperus 4.88
Jupiter planeta 1.27
Jupiter i. e. Stannum 3.394
Diaphoreticus 3.395
Juſquiamus 4.82

K.

Kermes 4.44
Keyri 4.45
Kici v. Ricinus.
Herb. S. Kunigundis 4.66

L.

Labdanum v. Ladanum.
Labrum Veneris 4.63
Lac ejusque ſerum 2.120
Lac amygdalarum 2.202
Saturni 3.390
Sulphuris 3.504
Virginis 2.154
Lacca 4.196
Lacertus 5.342
Lacryma 1.4
Lactuca 4.89
Ladanum 4.197
Lagena Lupi 4.20
Lagopus 4.89
Lamium labeo v. urtica mortua.
Lampyris alata 5.340
Lanaria v. Verbaſcum.
Lanugo 1.4
Lanugo perlata 3.407
Lapathum 4.790
Hortenſe v. Spinachia. 161
Lapides nativi 2.98
Lapidis officinales 2.120
minus precioſi 3.345
Lapides medicamentales præparati 2.230
Lapis corroſivus 2.231
Salutis ibid.
Magnes arſenicalis ibid.
Mirabilis 2.232
Lapidum hiſtor. 3.323
Lapit aquilæ 3.345
Armenus 3.346
Cærulæus, Cyanos i.e. L. Laz.
Calaminaris 3.348
Calcarius 3.347
Corroſivus 4.231
Foſſilis i.e. Specularis.
Heracleus, Herculeus v. magn.
Ignis Baſil. 3.451
Judaicus 3.352
Lazuli 3.ibid.
Lyncis 3.353
Lyncurius Veterum 3.354
Magnes arſenicalis 2.231
Medicamentoſ. 2.231.232
Mirabilis 2.232
Nephriticus 3.329
Oſſifragus 3.355
Praſinus i.e. Smaragd. 3.331
Prunellæ 3.473
Rubeus 2.232
Sabuloſus i. e. Oſſifragus.
Salutis 2.231.232
Specularis 3.356
Spongiæ 3.357
Syriacus v. Judaicus.

Vege

Vegetabilis 2.230
Lappa 4.25
Larix 4.90
Laſer medicum v. Aſſa fœtida.
Laſerpitium German. 4.85.92
Lathyris v. Cataputia.
Lavendula v. Spica 4.160
Laudanum facile 2.184
☿ale 2.224.3.369.408
opiatum v. in opio 4.203
Laver 4.15
Odoratum 4.110
Laurus 4.91
Laureola v. Mezereum.
Laxativum minerale 3.411
Ledum v. Ladanum.
Lens paluſtris, Lenticula 4.91
Lentiſcus 4.91
Leo ſignum cœleſte 1.31
Lepus 5.299
Leucanthemum 4.43
Leucojum 4.45
Leviſticum 4.92
Libanotis 4.141
Libra ſignum cœleſte 1.31
Libyſticum 4.92
Lienaria v. Urtica mortue 4.178
Lichen petræus, ſaxatilis 4.92
Lichenes equorum 5.285
Ligna officinalia 2.209
Lignum Aloes 4.9
Colubrinum ſerpentarium 4.50
Guajacum, Sanctum 4.78
Inicum 4.78
Nephriticum 4.111
Santalum 4.148
Liguſticum 4.92.157
Liguſtrum 4.93
Lilium 4.93
Convallium 4.94
Paracelſi 3.448
inter Spinas 4.35
Limax v. Cochlea 5.285
Limneſium Centauroides v. Gratio.
Limonia mala 4.94
Limonium v. pyrola.
Linaria 4.95
Linctus 2.177
Lingua canina 4.59
Cervina v. Scolopendrium 149
Linimentorum hiſtor. 2.301
Linimentum de amiantho. 2.306
Saturni 2.305
dentifricium 2.306
Errhinum 2.206
Linum 4.95
Liquidambra 4.198
Liquiritia 4.76
Liquores 2.233
Lithontripticus ibid.
ad Ulcera ibid.
Lithargyrium 3.459
Lithoſpermum 4.104
Loch 2.177
Loch de Caſſia pro clyſt. 2.177
Loch paſſulatum 2.178
Loculamenta 1.4
Locuſta 5.343
Locus aſſervandorum medicamentorum 1.70
generandorum medic. 1.37
Pharmacopœticus 1.53

Locus

Locus variat vires 1.85
Lotus urbana 4.100
  Hortenſis 4.95
Lozongæ 1.10
Lucanus v. Scarabæus.
Lucius 5.329
Ludus, i.e. calculus humanus.
Ludi oleum 5.294
Lujula 4.7
Lumbrici terreni 5.343
  Inteſtinorum 5.344
Lumen Naturæ 1.18
Luna, i.e. Argentum.
Luna planeta 1.26
Luna potabilis 3.375
Lupinus 4.67
Lupus chymicis eſt ♁ 3.421
Lupus animal 5.301
Lupus piſcis v. Lucius.
Lupulus 4.96
Luteum 4.74
Lux Eſſentialis 1.20
Lybiſticum 4.91
Lychnis 4.59
Lycium 4.198
Lycopodium 4.108
Lycopus 4.35
Lynx 5.301

M.

Macra perlarum 5.330
Macrocoſmi nutritio 1.16
Macer veterum 4.106
Magiſteriorum hiſtor. 2.234
Magiſterium Aluminis 3.479
  Boli 3.320
  Chalybis 3.379
  Corallorum 3.336
  Butyraceum ibid.
  Cryſtalli 3.350
  Plumaceum ibid.
  Gemmarum 3.326
  Granati 3.328
  Jovis 3.395
  Lap. armen. 3.346
    Calaminaris 3.348
    Judaici 3.352
    Lazuli 3.353
  Lithargyrii 3.459
  Martis 3.383
  Marcaſitæ 3.456
  Perlarum 3.343
  Saturni 3.390
  Solis Baſil. 3.372
  Succini 3.512
  Talci 3.359
  Terrarum 3.316
  Terræ ſigillatæ 3.318
  ♀ri 4.222
  Urinæ 5.290
Magiſtrantia 4.85
Magnes 3.354
  Arſenicalis 2.231
Magneſia ♄i, i.e. ♁ 3.421
Majorana 4.96
Mala 4.128
  Aurantia 4.25
  Citria, medica, Aſſyria 4.48
  Cotena 4.60
  Punica 4.77
  Perſica 4.121
Malabathrum 4.97
Malaguetta 4.35
Malicorium 4.78
Malva 4.97

Arbo-

Arborea, hortulana, maj. roſea 4.96
Paluſtris 4.13
Malvaviſcus 4.12
Manati 5.327
Mandragora 4.98
Manna 4.256
Cœleſtis Quercetani 2,155
♂. 3.382
☿ii, i.e. ♀ dulcis ſolaris 3.408
♄i 3.392
☉ 3.371
☿ 3.408
Marathrum 4.69
Marcaſita 3.456
Marga 3.320
Margaritarum hiſtor. 3.342
Marmelata quid? 2.226
Marmor 3.354
Mars i.e. Ferrum
Mars Planeta 1.28
Marum 4.99
Marrubium 4.36.99
Maſticatoria 2.235
Maſtiche 4.199
Mater herbarum 4.20
Perlarum 5.330
Materia Nativ. 1.33
Materia medicatorum 1.52
Matricaria 4.99
Matriſylva 4.35.65.100
Mechoacanna 4.242
Myra v Jalapa,
Meconium v. Opium,
Medeſuſium v. Ulmaria.
Medulla 1.4
Medulla Solis 3.8
Medullæ Officinales 1.121
Mel 5.334
Arundinaceum cannæ v. Sacch.
Melanthium 4.113
Melaſpermum 4.113
Meles v Taxus.
Melloes Larac. v. Lumbric. terr.
Melochites lapis 3.346
Melilotus 4.100
Mella officinalia 2.287.290
Meliſſa, meliſſophillum 4.36.100
Melo 4.100
Membranoſæ partes officinales 2.118
Men. Siracoſt. v. Manna.
Menſtrua 2.205
Menſtruum univerſal. 2.207
Mentha 4.101
Corymbifera 4.102
Felina non odorifera 4.113
Saracenica corymb. maj. Græc.
Romana S. Mariæ 4.102
Sativa 4.35
Mercurialis 4.102
Mercurius Planeta 1.29
Mercurii hiſtor. 3.397
Mercurius dulcis 3.486
Mercurius præcipitatus 3.399. ſeqq.
ſublimatus 3.406
Mercurius Jovis 3.397
♄i 3.398
☉is 3.373
Vitæ 3.480
Mercurii Liquor 3.417
Sal 3.418
Spiritus ſ. olea 3.414
🜍r 3.416
Tincturæ 3.416

Meſpilus 4.10
Metalla 2.99
Matallorum hiſtoria 3.360
Rex 3.361
Semen 3.361
Metallica Excrementa 2.99
Meteora unde 1.117
Metopium v. Ammoniac. vel. Galb.
Metrenchyta 2.167
Meum 4.103
Mezereum 4.243
Milium 4.104
Solis 4.104
Millefolium 4.104
Millegrana 4.81
Milleguetta 4.35
Millemorb. 4.154
Millepedæ 5.338
Melopepo 4.100
Milvus 5.321
Milzadella v. urtica mortua 4.178
Minera 1.4
Mineralium hiſtoria 3.313
Materia 1.17
Minæa Galeni v. Anime.
Minium 3.389
Dioſcoridis 3.90
Miſy 3.455
Modus utendi 1.777
Molga v. Salamandra.
Molybdæna 3.460
Momordica 4.105
Moretus 2.129
Morochtus 3.355
Morus nigra, celſa 4.105
Morſelli 2.236
de Citro 2.237
Pectorales ibid.
de Diagrydio 2. ibid.
de Mechoaca ibid.
Morſus Gallinæ 4.12
Diaboli v. Succiſa.
Moſchata 4.106
Moſchius, Moſchi capreolus 5.301
Moſchocarion. Moſchocarydion 4.106
Motacilla 5.321
Muria 4.141. 5.329
Mucharum roſar. 4.140
Mus 5.303
alpinus ibid.
major ibid.
Terreaus v. Tulpa.
Multipedes 5.338
Mulus 5.302
Mumia 5.294
Mundi regna tria 3.1
H. Muralis 4.119
Muſca 5.344
Hiſpanica 5.344
Muſcata 4.106
Muſcus 1.4
Muſcus arboreus 4.107
Capillaris 4.9
Marinus 4.9
Pulmonar. 4.133
Saxatilis 4.91
Terreſtris 4.108
Muſtela 5.330
Myrica v. Tamariſcus.
Myrmecium v. Formica.
Myrobalani 4.244
Myrrha 4.100
Troglodiica v. Benzoin.

Myrtus

Myrtus 4.109
Myrthacantha 4.143
Myrtillus 4.108
Myxæ, Myxaria v. Sebeſten.

N.

Napus 4.109
Napellus Moyſis 4.18
Naphtha 3.514
Nardus Chalta 4.20
Nardus v. Spic. Spic. Celtica, Indica.
Naſcalia 2.251
Naſcaphtum v. Thymiama.
Naſturtium aquaticum 4.110
Hortenſe 4.110
Nativa repræſentantia partes hominis 1.86
Humores in hom. animalia bruta 1.87
Morbos 87
Nativa ſunt 3. vel Macrocoſm. Vegetab. Animal. 2.93
Natura internum efficiens 1.20
Nenufar 4.114
Nepeta 4.111
Montana 4.33
Nephriticus lapis 3.329
Nerantia mala 4.22
Nicotiana 4.114
Nigella N. Romana odora 4.113
Nitedula 5.340
Nitri hiſtor. 3.471
Nitrum Corallatum 3.474
Cryſtalliſatum 3.472
Fixum 3.473
Perlatum 3. ibid.
Saturni ſatum 3.474
Vitriolatum 3.474
Nitri Tinctura 3.477
Nix Diaphoretica 3.442
Noctiluca 5.340
Noctua 5.321
Nodulus 2.230
Nodoſa fœtida 4.154
Nomen indicat vires 1.86
Nox & dies Orphei 1.15
Nux aromatica 4.106
Juglans 4.86
Myriſtica ſeu Unguentaria 4.106
Regia 4.86
Nuciſta 4.106
Nummularia 4.114
Nutritio 1.16.17
Nutrimentum 1.34
Nymphæa 4.14

O.

Objectum nat. vix plane exuit 1.85
Ochra 3.320
Ocymum 4.26
Ocymaſtrum 4.154
Odorum differentiæ 1.82
Oenanthe 4.69
Oeſypus 5.304
Officina 2.96
Olea, Oleaſter 4.115
Olea cocta 2.243
deſtillata officinalia 2.238
Expreſſa officinalia 2.242
Infuſa officinalia 2.243
Febrifugum 2.244
Hyperici 2.245.246
Antipeſtilentiale 2.248

Purgans 2.249
Terræ ſtrig. 3.319
nativa officinalia 2.115
Oleum Benzoin 4.189
Camphoræ 4.190
Cerebri 5.299
Corallorum 3.337
Cryſtalli i.e. Liquor 3.349
Gemmarum 3.326
Heracleinum 4.53.78
Jovis 3.396
Lap. Judaici 3.352.353
Lazuli 3. ibid.
Ludi 3.349
Lithargyrii 3.459
Myrrhæ 4.201
Marcaſitæ 3.456
Maſtich. 4.199
Lupinum 5.301
Mumiatum 5.296
Ovorum 5.319
Omphacinum 4.264
♂ 3.380
♄i 3.391
Philoſophorum 4.115
Salis 3.465.470
Sanguinis 5.292
Saphiri 3.330
Silicis 3.356
Sulphuris 3.505
Talci 3.358
♀ri 4.220
Templinum 4.125
Terræ 3.515
è Viperis 5.309
⊕-li ♀ris 3.386
virid. æris 3.388
Olor 5.321
Onitis 4.116
Omphacium 4.201
Ononis 4.116
Onyx i.e. Alabaſtrites 3.345
Onyx i. e. blatta byzantia.
Ophioſcoridon v. Victorialis.
Ophites Lap. 3.354
Ophthalmica Cordi 4.67
Opiatum 1.12
Opium 4.201
Opobalſamum v. Balſamum verum.
Opopanax 4.208
Orchis v. Satyrium 4.150
Oreoſelinum 4.122
Origanum 4.116
Orminum 4.82
Orvala 4. ibid.
Oſſa officinalia 2.119
Oſtiocolla 3.355
Oſtracitis 3.458
Oſtrea 5.331
Oſtrites v. Oſtiocolla.
Oſyris 4.95
Ovis 5.303
Oſtrutium, Oſtricium 4.85
Ova 5.319
Oxalis 4.7
Oxyacantha 4.27
Oxylapathum 4.90
Oxyrrhodynon 1.12
Oxys, Oxytriphyllon 4.7
Oxyſaccharum vomitivum 2.295

P.

Palma, palm. major 4.116

Sylveſtris v. Tamarindi.
Palimpiſſa v. Pix 4.109
Paludapium 4.18
Palumbus 5.322
Palus ſanctus 4.78
Panacæa ☿ii 3.400.409
Nitri 3.474
♀is ♉ii 3.443
Panoratium v. Scylla.
Pandaleum 1.11
Panis porcinus 4.58
Papaver Sativ. 4.117
Papaver erratic. 4.118
Herba Pappa v. Senecio.
H. Paralyſis 4.150
H. Paris 4.119
Parietaria 4.ibid.
Parix, Parus 5.322
Paronychia 4.144
Partes carnoſæ officinales 2.118
Membranoſæ offic. 2.118
Parthenium 4.45.165
Paſſer, paſſer troglotites 5.322
Aquaticus v. Motacilla 5.321
Paſſulæ, Paſſulæ Corinthiacæ v. Vitis 4.176
Paſtinaca ſativa 4.119
ſylveſtris, erratica 4.120
Pavo, Pavus 5.322
Pediculus 5.345
Pantaphyllon 4.135
Pepo 4.100
Pera paſtoris 4.31
Perca 5.331
Perdicium 4.119
Perdix 5.323
Perfoliata 4.120
H. Perforata 4.82
Periamma, Periapton 1.12
Periclymenum, Perfoliatum 4.35
Perlæ v. Margaritæ.
Perſica malus 4.121
Perſicaria 4.121
Perſonata 4.25
Pes Cati 4.81
Leonis 4.11.108
Leporinus 4.89
Lupi 4.108
Peſſaria, Peſſi 2.286
Petaſites 4.122
Petroleum 3.514
Petroſelinum, Petr. Vulgare Hortenſe 4.122
Macedonicũ 4.123
Montanum 4.ibid.
Petum 4.111
Peucedanum 4.123
Pharmacopœia 1.1
Phaſeolus 4.68
Phlegma 1.12
Phu v. Valeriana.
Phyllirea 4.93.167
Phyllitis v. Scolopendria.
Phyllon arrhenogonon 4.102
Phytologia 4.1
Pica 5.323
Piloſella 4.23
Montana hiſpidula 4.81
Pilularum hiſtoria 2.249
Pilulæ alterantes offic. 2.251
Purgantes offic. 2.252
Angelicæ Francof. 2.260

de Ammoniaco 2.252
Arthriticæ 2.253
♉iales 2.254
Benedictæ 2.253
Cholagogæ de Centaur. 2.ibid.
Diaphoreticæ 2.251
Diureticæ 2. 251
Antiepilepticæ ibid.
de Eſula 2. 254
de Euphorbio 2. ibid.
Febriles 2. 251. 254
Gummoſæ 2. 255
Hydropicæ Bontii 2. 255
Hyſtericæ 2. 311
Iliacæ 2.256
de Ladano 2.256
Marocoſtinæ 2. 256
Matricales 2. 257
Narcoticæ Plater. 2.252
Panchymagogæ Q. 2.257
Peſtilentiales 2. 257
Antipodagricæ 2.258
Polychreſtæ 2.258
de Sagapeno 2. ibid.
de Styrace 2.252
de Succino Crat. 2.259
♀reæ 2. 259.260
ad Tuſſim 2.252
Pimpinella 4.124
Italica, Sangultaria v. Sanguiſaba 147
Romana v. Seſeli Cretic.
Pinaſter 4. 125
Pinus, Pineæ 4.125
Pinguedines officinal. 2.122
Piper 4.125
Piſces ſign. cœleſt. 1.32
Piſſaſphaltum 4.208. 5.294
Piſſelæon 4. 209
Piſtacia, Phiſtacea 4. 126
Piſtolochia 4.73
Pix 4. 208
Pix græca v. Colophonia.
Placitis 3.458
Planetarum fortitudines 1. 57
Influentiæ 1.24
Planta 1. 4. 43
Planta leonis 4.11
Plantago 4. 126
alpina 4. 20
Plumbago 3. 460
Plumbi hiſtoria 3.389
☿ius 3.391
Sal. 3. 387
Olea 3. 391
Plumbum uſtum 3.389
Pœonia 4.127
Polygonum 4. 128
Minus 4. 81
Polygonatum 4. 128
Polypodium 4. 245
Polium 4.57
Polytrichum aureum 4.9
. Vulgo v. Trichomanes.
Poma ambræ 2. 262
Pomũ mirabile hieroſolymit. 4. 105
Pompholyx 3. 460
Pomus 4.128
Populus 4. 229
Porcelliones 5. 338
Porcus v. Sus
Porrum, Porr. commune, &c. 4.130
Portulaca, Porcellana 4.130. 172
Potentilla 4.17

Potio.

Potiones 2.261
Potio pugans 2.261
ſudorifera ibid.
vulneraria 2.262
Præparationũ modi & nomina 1.40
Præparata officinalia in ſpecie 2.264
Præparat. Bolus 3.320
Corall. 3.335
Cryſtallus 3.350
Gemmæ 3.324
Hæmatites 3.352
Lap. armenus 3.346
Judaicus 3.352
Lazuli 3.353
Oſtiocolla 3.355
Perlæ 3.342
Rubinus 3.330
Saphirus 3.ibid.
Sardus 3.331
Succinum 3.511
Terra ſigillata 3.318
Plura vide libr. 2, cap. 76.
Primula veris 4.26,130.
Principia rerum eſſentialia 1.18
artificialia ſ. chymica 1.45
cognitionis 1.18
Productiones nativæ 1.15
earum cauſa interna 1.20
externa 1.21
Propolis 5.337
Proprietates faciunt ad creſc. 1.39
Prunus, pruna 4.131
Prunus ſylveſtr. 4.6
Pruneola 4.131
Prunella 4.131
Prunella cærulea 4.51
Pſiadium 4.11
Pſidium 4.78
Pſyllium 4.245
Ptarmica 4.132
Pulegium 4.133
Pulicaria 4.122
Pulmonaria 4.133
Pulpa 1.5
Pulveres alterantes officinal. 2.265
Purgantes officinal. 2.274
Pulvis Alexiterius 2.267
Angelicus, Algeroth 3.410
Artheticus Parac. 2.274
Bezoarticus 2.268
Cachecticus Querc. 2.268
Cathæreticus pro oſſibus 2.268
Cholagogus 2.274
Corallor. ⊕-latus 3.335
Cornachini 2.274
de Cypero odoriferus 2.269
ad defluxiones 2.269
Dentifricius 2.269
Dyſentericus Croll. 2.269
Anti-Epilepticus 2.270
Febrilis 2.ibid.
Melanagogus 2.274
Panchymagogus 2.ibid.
Paſſavanticus 2.275
Phlegmagogus Querc. 2.ibid.
Sperniolæ 2.272
Sternutatorius 2.275
Stomachicus 2.272
Trithemii 2.272
Pumex 3.355
Punica mala 4.75
Purpurea 5.328
Pyrethrum 4.134
Pſeudopyrethrum 4.134

Pyrites

Pyrites v. Silex.
Pyrola 4.134
Pyrus 4.134

Q.

Qualitates primæ ſunt productivæ 1, 22
Tactiles 1.83
Faciunt ad præparanda med. 1.47
Elementales 1.47
Qualitatum primarum inveſtigatio 1.90
ſecundarum inveſtigatio 1.93
occultat. inveſtig. 1.94
Quercus 4.135
Quercula calamandrina 4.42.
Quabebe 4.55
Quinquefolium 4.135

R.

Radices officinales 2.169
Radicula magna 4.136
Alexipharmaca yerva 4.50
Radix Bezoardica 4.59
China 4.45
Caya 4.73
Roſea 4.137
Rana 5.331
Ranunculus viridis 5.305
Raphanus 4.136
Marinus, Ruſticanus 4.136
Sylveſtris 4.20
Rapiſtrum 4. ibid.
Rapum 4.109.137
Raxack v. Ammoniac. Gumm.
Rapunculus hortenſ. v. Siſarum.
Raved. v. Rhabarbar.
Reduvius v. Ricinus.
H. Regia 4.20
Regina prati 4.177
Regulus 3.429. ſeqq.
Regulus avis 5.322
Remena, Reem, i.e. Alces.
Reſinæ officinales 2,115
Reſina Laricea 4.210
Terebinthi 4.209
Res macrocoſmicæ 3.314
Res ſecundariæ 1.17.34
Reſta bovis 4.116
Rha 4.137.138
Rhaponticum 4.137
Rhabarb. 4.246
Rhamnus 4.249
Rhinoceros 5.305
Rhodium lignum 4.137
Rhodia radix 4.117
Rhus 4.138
Rheum 4.138
Rhæa 4.118
Rhinoceros 5.305
Ribes, Ribeſium 4.138
Ricinus 5.345. 4.247
Riſigallum 3.498
Rob. ſimplicia officinal. 2.287
Compoſita 2.290
Rorella 4.140
Ros 3.322
Roſa 4.139
Roſa canina 4.69
Roſmarinus 4.141
Ros ſolis 4.140
Rotulæ 2.237
infantiles laxat. 2.238
pectorales ibid.

H.Ru-

H. Ruberti 4.75
Rubia tinct. 4.141
Rubinus 3.329
Rubinus ♁ ij· ☿ ialis 3.447
Arſenici Diaphor. 3.499
Sulphuris 3.507
Rubrica 3.320
Rubus vulgaris 4.142
Idæus 4.142
Rucula marina 4.66
Rumex 4.7
Acutus 4.90
Rupicapra 5.276
Ruſcus,um, 4.143
Ruta,ruta hortenſis 4.ibid.
Capraria 4.74
Muraria 4.144

S.

Sabina 4.144
Saccharum 4.212
Saccharum Aluminis 3.479
Saccharum Saturni 3.389
Sacculi 2.276
Sacculus Stomachalis 2.ibid.
Cordialis ibid.
Nephriticus ibid.
Sagapenum 4.214
Sagittarius 1.32
Salamandra 5.345
Salia officinalia 2.100
Artificialia 2.277
Salium hiſtoria 3.461
Sal Alcali 2.279
Alembrot, 2.ibid.
Anatron ibid.
Borrax 2.280
Cachecticum 3.475
Commune 3.464
Corallorum 3.335
Cryſtall. 3.350
Foſſile ſ.Gemmæ 3.470
Jovis 3.345.397
Indum ibid.
Lithargyrii 3.459
Ludi 3.348
Lunæ 3.376
Martis 3.383
Nitri,Petræ 3.471
Sal Perlarum 3.342
Philoſophorum 2.273
Sacerdotale ibid.
Sacharinum 3.382
Saturni 3.389.391.394
🜍ris 3.508
♀ri 4.221
Viperar. 5.310
Solis 3.372
♀ris 3.387
Salinæ facultates faciunt ad generationem 1.23
ad præparationem 1.49
Saliunca v. Spica celtica
Salix 4.144
Salix Amerina 4.10
Salſa parilla 4.149
Salvara 4.140
Salvia 4.145
Salvia vitæ 4.144
Sambucus 4.146
Humilis 4.64
Sampſuchus 4.97
Sanamunda 4.39
Sana ſancta 4.111
Sandaracha 3.498

Sanguines officinales 2.123
Sanguinaria v. Polygonum
Sanguis dracon. 4.215
Sanguiſorba 4.147
Sanicula 4.148
Santalum 4.ibid.
Santolina altera 4.57
Santonicum 4.148
Minus 4.57
Sapo odoratus, Moſchatus 2.280
ad impetigines 2.280
Saponaria 4.149
Saporum differentiæ 1.82
Sapphirus 3.330
Sarcocolla 4.215
Sardus 3.331
Sarſa parilla 4.149
Saſſafras 4.ibid.
Satureia 4.150
Saturni Balſam. & Liniment. 2.305
Saturnus planeta 1.27
Satyrium 4.150
Savina 4.144
Saxifraga 4.144.151
Lutea 4.190
Major, minor 4.124
Rubra 4.11.68
Scabioſa 4.151
Scammonium 4.159
Scarabæus, ſcarabœlaphus 5.345
Scarabæolus parvus v. Cantharis 5.339
Scariola Arabum 4.65
Scarlatum 4.44
Schinos v. Lentiſcus
Scincus 5.346
Scœnanthum 4.152
Scorpio 5.346
Sclarea 4.82
Scolopendria vulgaris 4.152
Verum 4.152
Scordium 4.153
Scorpius ſignum cœleſte 1.31
Scorzonera 4.ibid.
Scrofa v. Sus
Scrophularia 4.154
Scrophularia minor 4.44
Scylla 4.154
Sebeſten 4.ibid.
Secale, Secla 4.155
Sedum 4.ibid.
Minus & minimum v. Vermicularis
Seli 4.157
Semen & quaſi Semen 1.34.35
Semen Cinæ, ſanctum, zedoariæ ſementina 4.148
Semina officinalia 2.112
Sempervivum v. Sedum
Minus v. Vermicularis
Senecium 4.156
Senna 4.248
Sentis 4.142
Sepia 5.332
Serapinum v. Sagapenum
Seris 4.46.64
Serpens 5.305
Serpentaria 4.14
Serpentaria fœmina & colubrina 4.29
Serpentinus lapis v. Ophites
Serpent. mas 4.29
Serpentinum v. Victorialis 4.175
Serpillum 4.157
Serpillum hortenſe v. Thymus
Serum lactis 2.120

Seſamum 4.157
Seſeli officinarum Italic. 4.157
Creticum 4.103.158
Maſſilioticum 4.157
Seva officinalia 2.124
Sexus variat vires 1.84
Sideritis, Sidrichis 4.158
Sigillum Salomonis 4.128
Signorum claſſes 1.82
Siler montanum 4.157
Silex 3.356
Siligo Spica mutica v. Triticum vel Secale
Siliqua 4.158
articulata 4.19
Silybum 4.37
Similitudo indicat vires 1.87
Sinapi 4.159
Agreſte 4.20
Synapiſmus 1.13. 2.166
Sion Cratevæ, majus 4.110
Siſarum, Siſer 4.159
Sium aquaticum 4.15
Smaragdus 3.331
Smilax aſpera 4.149
Smyrnium 4.16.92
Solan. Halicacab. veſicar. 4.11
Hortenſe 4.85
Tetraphyllon 4.119
Solanum, Solatrum 4.159
Soldanella 4.249
Sol i.e. aurum
Sol planeta 1.25
Solidago v. Symphytum
Solſequium 4.16
Sonorum differentiæ 1.83
Sorbus 4.160
Sory 3.456
Sparadrapus 1.13
Species officinales 2.265
Cephalicæ 2.273
Dicubebar 2.ibid
pro Cucupha 2.276
Specularis Lapis 3.356
Sperma ceti 3.513
Spica Sp. Nardus Germanic. 4.160
Spica Nard. Offic. Indica Celtica 4.161
Spina acida 4.27
Spina infectoria, Cervi 4.249
Hirci 4.224
Spinachia 4.161
Spiritus principium Eſſentiale 1.19
Spiritus parandi modus 2.281
Spiritus Antapoplecticus 2.283.490
Aceti 4.182
Aluminis 3.479
Aq. pluvial. 3.323
Calcis 3.347
Corallorum 3.340
Lunaris 3.377
Nephriticus 2.284
Nitri 3.475
Perlatus 3.345
Salis 3.465
Salis gemmæ 3.471
Sulphuris 3.505
Minerales 2.283
Terræ 3.317.318.319
Vegetabiles 2.281
Vini 2. 206
Spodium 3.463
Spondylium 4.30
Spongia Cynosbati 4.60
Spongites, Lapis Spongiæ 3.357

Squilla 4.154
Squinanthum 4.152
Stannum 3.394
Staphilinus 4.120
Staphiſagria 4.161. 250
Stœchas, Stichas arab. 4.162
Citrina 4.162
Stercora officinalia 2.124
Stramen camelor. 4.149
Stratiotes millefolia 4.104
Stťuthio 5.325
Strumaria 4.25
Struthium 4.85
Strychnos v. Solanum
Stumel v. Spica indica
Sturio 5.333
Stymma 1.14
Styrax, Storax calamit. 4.216
Styrax liquidus 4.217
Succi officinales 2.114
modus fiendi 2.284
Succinum 3.510
Succiſa 4.163
Succolata 4.216
Sudar. Sutter v. Saccharum
Sulphurea officinalia 2.100
Sulphur ejusque hiſtor. 3.501
Sumach 4.138
Suppoſitoria 2.286
Sus 5.268.307
Sylphii lacryma i.e. Aſa fœtida
Symphytum 4.163
Medium 4.51
Petræum 4.131.177
Syrius pulvis 4.260
Syrupi 2.287.& ſeq.
Syrupus ſ. Aniſi 2.291
Antiepilepticus 2.ibid.
de Artemiſia ibidem
Cardiacus 2.292
Corallorum 3.341
de Eryſimo 2.292
Antihecticus 2. ibid.
Helleboratus 2.294
Holagogus 2.295
Imperatoris i.e. Rob.cydon.
Nicotianæ 2.293
de Hiſpidula, de pede cati 2.294
de Teſtudinib. 2.ibid.
Vomitivus 2.295
Syſymbrium aquatic. Cardamine 4.110

T.

Tabacca 4.111
Tabinaria 4.95
Tacamahaca 4.217
Talcum 3.357
Talpa 5.308
Tamalapatra 4.97
Tamarindi 4.251
Tamariſcus 4.164
Tanacetum 4.165
Album 4.132
Taphuſius lapis 3.345
Tarentina 4.109
Tarſa v. Tamariſcus
Tartarus 4.218
Tartarum Philoſophicum 3.322
Taurum 4.9
Taurus ſignum cœleſte 1.30
Taurus 5.269
Taraxacum 4.165
Taxus 5.308

Tele-

Telephium v. Fabaria
Tempus aſſervandorum medicam. 1.67.ſeq.
Colligendorum nativ. 1.53 & ſeq.
variat vires 1.85
obſ. in producendis med. 1. 25.36.ſeq.
Tenche v. Tinca
Terebinthina v. Reſina
Terebinthus indica 4.126
Terdina v. Valeriana
Teredo 5.347
Terengibil, Terniabin, Trugibin v. Manna
Terra facit ad generationem 1.37
Terræ officinales 2.97
Terrarum hiſtoria 3.315
Terra argillacea ſigillat. 3.317
Japponica 3.320.516.
Labacenſis 3.318
Melitea 3.317
Merita 4.58
Strigenſis 3.317
Teſtudo 5.333
Tetrahit 4.155
Teucrium 4.166
Tragi v. Veronica
Thanaſia v. Tanacetum
Therenabin v. Manna
Theriaca cœleſtis 2.218
Theriaca de Mumia 5.295
Theriacæ Eſſentia 2.215
Thimelæa 4.244
Thirus 5.309
Thlaſpi 4.166
Thus 4.223
Judæorum, Thus, Cortex v. Thymiama
Thymallus 5.333
Thymbra 4.150
Thymiama, ana 4.166. v. & Ammoniac.
Thymus 4.166
Tilia 4.167
Tinca 5.334
Tinearia v. Stœchas citrina
Tinctura 1.14
Tincturæ uſitatiores 2.296
Tincturæ Ariſtoloch. rot. 2.157
Cathæretica 2.297
Corallor. 3.337. ſeqq.
Diaphoretica correct. 2.297
Gemmarum 3.326
Jovis 3.397
Lithargyrii 3.460
Lunæ 3.375
Martis 3.381
Perlarum 3.344
Salis 5.470
Sapphiri 3.330
Saturni 3.392
Smaragdi 3.341
Solis ſ. auri 3.366.ſeq.
♀ris 3.508
Talci 3.359
Veneris 3.386
Tithymalus 4.2.9
Tobacum 4.111
Topaſius 3.327
Tordylium v. Seſeli Creticum
Tormentilla 4.167
Torna bona 4.111

Squilla 4.154
Squinanthum 4.152
Stannum 3.394
Staphilinus 4.120
Staphiſagria 4.161.250
Stœchas, Stichas arab. 4.162
Citrina 4.162
Stercora officinalia 2.124
Stramen camelor. 4.149
Stratiotes millefolia 4.104
Struthio 5.325
Strumaria 4.25
Struthium 4.85
Strychnos v. Solanum
Stumel v. Spica indica
Sturio 5.333
Stymma 1.14
Styrax, Storax calamit. 4.216
Styrax liquidus 4.217
Succi officinales 2.114
modus fiendi 2.284
Succinum 3.510
Succiſa 4.163
Succolata 4.216
Sudar. Sutter v. Saccharum
Sulphurea officinalia 2.100
Sulphur ejusque hiſtor. 3.501
Sumach 4.138
Suppoſitoria 2.286
Sus 5.268.307
Sylphii lacryma i.e. Aſa fœtida
Symphytum 4.163
Medium 4.51
Petræum 4.131.177
Syrius pulvis 4.260
Syrupi 2.287.& ſeq.
Syrupus ſ. Aniſi 2.291
Antiepilepticus 2.ibid.
de Artemiſia ibidem
Cardiacus 2.292
Corallorum 3.341
de Eryſimo 2.292
Antihecticus 2. ibid.
Helleboratus 2.294
Holagogus 2.295
Imperatoris i.e. rob. cydon.
Nicotianæ 2.293
de Hiſpidula, de pede cati 2.294
de Teſtudinib. 2.ibid.
Vomitivus 2.295
Syſymbrium aquatic. Cardamine 4.110

T.

Tabacca 4.111
Tabinaria 4.95
Tacamahaca 4.217
Talcum 3.357
Talpa 5.308
Tamalapatra 4.97
Tamarindi 4.251
Tamariſcus 4.164
Tanacetum 4.165
Album 4.132
Taphuſius lapis 3.345
Tarentina 4.109
Tarſa v. Tamariſcus
Tartarus 4.218
Tartarum Philoſophicum 3.322
Taurum 4.9
Taurus ſignum cœleſte 1.30
Taurus 5.269
Taraxacum 4.165
Taxus 5.308

Tele-

Telephium v. Fabaria
Tempus aſſervandorum medicam. 1.67.ſeq.
Colligendorum nativ. 1.53 & ſeq.
variat vires 1.85
obſ. in producendis med. 1. 25.36.ſeq.
Tenche v.Tinca
Terebinthina v.Reſina
Terebinthus indica 4.126
Terdina v.Valeriana
Teredo 5.347
Terengibil, Terniabin, Trugibin v. Manna
Terra facit ad generationem 1.37
Terræ officinales 2.97
Terrarum hiſtoria 3.315
Terra argillacea ſigillat. 3.317
Japponica 3.320.516.
Labacenſis 3.318
Melitea 3.317
Merita 4.58
Strigenſis 3.317
Teſtudo 5.333
Tetrahit 4.155
Teucrium 4.166
Tragi v. Veronica
Thanaſia v.Tanacetum
Therenabin v.Manna
Theriaca cœleſtis 2.218
Theriaca de Mumia 5.295
Theriacæ Eſſentia 2.215
Thimelæa 4.244
Thirus 5.309
Thlaſpi 4.166
Thus 4.223
Judæorum, Thus, Cortex v. Thymiama
Thymallus 5.333
Thymbra 4.150
Thymiama, ana 4.166. v.& Ammoniac.
Thymus 4.166
Tilia 4.167
Tinca 5.334
Tinearia v. Stœchas citrina
Tinctura 1.14
Tincturæ uſitatiores 2.296
Tincturæ Ariſtoloch.rot. 2.157
Cathæretica 2.297
Corallor. 3.337. ſeqq.
Diaphoretica correct. 2.297
Gemmarum 3.326
Jovis 3.397
Lithargyrii 3.460
Lunæ 3.375
Martis 3.381
Perlarum 3.344
Salis 3.470
Sapphiri 3.330
Saturni 3.392
Smaragdi 3.341
Solis ſ.auri 3.366.ſeq.
♀ris 3.508
Talci 3.359
Veneris 3.386
Tithymalus 4.2.9
Tobacum 4.111
Topaſius 3.327
Tordylium v. Seſeli Creticum
Tormentilla 4.167
Torna bona 4.111

Tragacantha 4.224
Tragium primum 4.72
Tragea fortis 2.270
Groſſa 2.271
Hepatica ibid.
Hyſterica ibid.
Antinephritic. ibid.
Tragoſelinum 4.124
Trichomanes 4.168
Trifolium 4.168
Acetoſum 4.7
Aureum, Magnum nobile 4.65
Fragiferum 4.71
Lentrinum 4.90
Odoratum 4.95.100
Tripolis 3.320
Trinitatis herb. 4.65
Triſſago, Trixago 4.42
Triticum 4.168
Trochiſci uſitatiores 2.297
Alexiterii 2.299
Pro fumo 2.ibid.
Moſchardini 2.ibid.
Prophylactici 2.ibid.
Truta piſcis 5.334
Tubera Cervina 4.225
Tunica 4.38
Turio 1.5
Turpethum 4.250
Turtur 5.323
Tuſſilago 4.169
Tutia 3.459.460

V.

Vacca 5.269
Vaccinia 4.108
Valeriana 4.169
Variolus v. Truta
Venus i.e. Cuprum 3.385
Venus planeta 1.28
Veratrum nigr. 4.235
Verbaſcum 4.170
Verb. odoratum 4.138
Verbena, fœmina v. Eryſimon.
Mas 4.171
Vermes terreſtres v. Lumbrici
Vermiculus Dipſaci v. Dipſac.
Vermicularis 4.172
Vernix 4.88
Veronica 4.173
Vervex 5.303
Verres v. Sus
Verres ſylvaticus v. Aper
Veſicatorium 2.166
Vetonica 4.28.58
Victorialis 4.173
Vinca pervinca 4.173
Vincetoxicum 4.173
Vina i.e. Succi liquidi 2.284
Vini hiſtoria 4.225.&ſeq.
Vina medicata 2.227
Arthriticum ibid.
Cephalico Spleneticum ibid.
Matricale ibid.
Purgans 2.228
Sanctum 2.ibid.
Viola agreſtis 4.49
Lutea 4.45
Flammea 4.84
Purpurea, martia, nigra 4.174
Tricolor, Trinitatis 4.84
Vipera 5.309
Viperaria v. Scorzonera 4.153
Vipio v. Grus

Vires

Vires ſecundum alphabetum. 1.72
Virga aurea 4.176.177
Paſtoris 4.63
Virgo ſignum cœleſte 1.31
Viride æris 3.385
Viſcum 1.5
Viſca officinalia 2.109
Vita Eſſentialis eſt principium rerum 1.19
Vitex 4.10
Vitis alba v. Bryonia
Idæa 4.108
Vinifera 4.175
Vitraria 4.119
Vitrioli hiſtoria 3.483
Flores 3.493
Magiſter. 3.496
Olea 3.492
Ros 3.485
Sal 3.494
Spiritus 3.486
Sulphur 3.493
Terra 3.493
Tincturæ ſ. Eſſentiæ 3.495
Plura ex ⊕-o vide dicto capite
Vitriolum ♂is ejuſque deſtillatio 3.378.381
Vitrum ☿ii ☾are 3.405
Vitulus 5.311
Vlmaria 4.177
Vmbellæ 1.5
Vmbilicus terræ 4.59
Vnguenta officinalia 2.301
Vnguentum Anodynũ podagr. 2.306
Butyraceum nervale 2.307
Cardiacum 2.307
Cordiale 2.308
Lithargyr. 3.468
Narcoticum 2.308
Ophthalmicum 2.ibid.
ad perniones 2.ibid.
contra ſcabiem 2.309
Somniferum 2.ibid.
Spleneticum ibid.
Sympatheticum 2.309
Terebinthinæ 2.310
Potabile 2.310
Ungues & Ungulæ officinal. 2.125
Unguis odoratus 5.325
Ungula caballina v. Tuſſilago
Unicornis 5.311
Volucrum majus 4.35
Unicornu ſolare 3.371
Foſſile 3.359
Upupa 5.324
Urceolaris 4.119
Urſus 5.312
Urinæ officinal. 2.124
Urinæ hiſtoria 5.288
Urtica 4.177
Mortua, lactea 4.178
Uſnea 4.107
Cranij 5.298
Uſurpatio 1.73
Uvæ, Uvæ Paſſæ v. Vitis 4.176
Uva verſa, Vulpina 4.119
Urſi 4.138
Vulpes 5.312
Vultur 5.324

Xylaloes

X.

Xylaloes 4.9
Xanthium 4.25
Xenechton 112
Xylon 4.29
Yerva radix 4.502

Z.

Zaibar, Zibach 3.397
Zarſa parilla 4.149
Zeduaria, Zeduar, Zudar, Zurumber, Zerumbet 4.197
Zibebæ i.e. Uvæ paſſæ 4.176
Zingiber, Zinziber 4.180
Zizipha 4.87
Zopiſſa v. Pix 4.209

FINIS.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA. VITTORIO EMANUELE

328
F.V.

RESTAURO DEL LIBRO di LELLI MARIO

Digitized by Google